Kur'an Ufku

3

SÖZLÜK İLAVELİ
İ'RABLI KUR'AN VE MEALİ

[Arapça Gramer Özeti, Sözlük, İ'rab (Kelime Analizi) ve Meal]

Sözlük İlaveli

İ'RABLI KUR'AN ve MEALİ

KUR'AN UFKU

III.CİLT

(21. Cüz – 30. Cüz arası: Lokman - Nâs Suresi Arası)

Dr. Necla YASDIMAN Demirdöven

İSTANBUL
2013

Yazan ve Yayına Hazırlayan: Dr. Necla YASDIMAN DEMİRDÖVEN

Baskı Tarihi: Aralık 2013

Dizgi-Sayfa Düzeni: Dr. Necla Yasdıman Demirdöven

Kapak Tasarım: Ferhat Çınar

Montaj – Baskı - Cilt: Ezgi Matbaacılık
Sanayi Cd. Altay Sk. No:10 Çobançeşme-Yenibosna-İstanbul Tel: 0212 452 23 02
Sertifika No: 12142

Genel Dağıtım

AZİM DAĞITIM
Göztepe Mh. İnönü Cd. Saray Sk. No: 17 Mahmutbey-Bağcılar-İstanbul
Tel: 0212 446 99 99 – 0212 446 0 446 Fax: 0212 446 80 80 www.azimdagitim.com

KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN e-MAİL ADRESİ VE TEL NO:

neclayasdiman@hotmail.com

Cep Tel: 0505 913 66 81

WEB SİTESİ:

www.neclayasdiman.com

NOT: Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Cemre kitap yayın dağıtıma aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayınların tamamının veya bir bölümünün Cemre kitap yayın dağıtımın yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, **herhangi bir yolla çoğaltılması kul hakkını ihlal ve kanunen yasaktır.**

DİLBİLGİSİ TAHLİLİ'NDE GEÇEN BAZI ARAPÇA KELİMELER

Cahd-ı mutlak : (لَمْ) Mazi fiilin kesin olumsuzu

Cemi : (ج) Çoğul

Cemi müennes sâlim : Düzenli dişil çoğul

Cemi müzekker sâlim : Düzenli eril çoğul

Cer : Esre

Emr-i Gâib : Gâib fiilin emri

Emr-i Hâzır : Muhâtab fiilin emri

Fâil : Özne

Fiili mâzi : di'li geçmiş zaman fiili

Fiili muzâri : Şimdiki ve geniş zaman fiili

Haber : İsim cümlesinin ikinci öğesi

Haber mukaddem : Öne geçmiş haber

Harf-i târif : Ma'rife (Belirlilik) Takısı (ال takısı)

İsti'naf harfi : Başlangıç (yeni cümleye başlangıç) harfi

Mahallen merfu : Konumu itibariyle merfu

Mahallinde : Yerinde, konumunda

Mahzûf : Gizli, hazfedilmiş, kaldırılmış

Mansub : Fethalı

Marife : Belirli

Masdar-ı müevvel : Masdar harfleriyle yapılan yapma masdar

Mebni : Harekesi değişmeyen

Mecrur : Esreli

Meczum : Cezimli, cezimlenmiş

Mef'ul ya da mef'ûlün bih: Tümleç

Merfu : Ötreli

Mevsuf : Sıfatlanan

Mukaddem : Öne geçmiş, takdim edilmiş, önce gelmiş

Munfasıl : Ayrı

Muttasıl : Birleşik

Muzâf : Tamlanan

Muzâfun ileyh : Tamlayan (İsim tamlamasının öğeleri)

Mübtedâ : İsim cümlesinin birinci öğesi

Mübtedâ muahhar : Sonraya kalmış mübtedâ

Müennes : (ث) Dişil (dişi)

Müfred : Tekil

Müsennâ : İkil

Müstetir : Gizli

Müzekker : Eril (erkek)

Nasb : Fetha

Nasih (değiştiren) fiil: İsim cümlesinin önüne gelen ve mübtedâyı kendi ismi haberi de kendi haberi olarak değiştiren fiil. (Kâne ve kardeşleri, İnne ve kardeşleri gibi)

Nefiy harfi : Olumsuzluk harfi

Nehiy harfi : Yasaklama harfi (olumsuz emir için)

Nehy-i Gâib : Gâib emrin olumsuzu

Nehy-i hâzır : Muhataba yapılan emir

Nehy-i Hâzır : Muhâtab emrin olumsuzu

Nekra : Belirsiz

Ref : Ötre

Ref mahallinde : Ötre konumunda (failin konumunun ötre olması gibi)

Sükun : Cezimli ya da uzatma ile biten

Şibhi cümle : Harfi cer ya da zarfla başlayan cümle parçası

Te'kîd-i Nefy-i İstikbal : Gelecek zamanın kesin olumsuzu

Tesniye : İkil

Vâvu'l-cemâa : Cemi (çoğul) vâvı (cemi müzekker zamiri)

Zâhir : (Harekesi) Açıkça görünen

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser.
ark. : arkadaşları
a.s. : Aleyhisselâm (selam üzerine olsun).
b. : İbn, bin, (oğlu).
bk. : Bak.
bkz. : Bakınız.
c. ya da cüm : cümle
çev. : Çeviren
f. : fiil
h. : Harfi
Hz. : Hazreti.
Ktb. : Kütüphane.
md. : Madde.
M.Ö. : Milattan önce.
M.S. : Milattan sonra.
Muz. ileyh : Muzafun ileyh
Müz. : Müzekker (Erkek).
Müe. : Müennes. (Dişi)
Nşr. : Neşreden.
ö. : Ölümü.
r.a. : Radiyallahu anh.
s. : Sayı.
sf. : Sayfa.
s.a.v. : Sallallahu aleyhi ve sellem.
th: : Tahkik eden.
ter. : Tercüme eden.
ty. : Tarih yok.
vd. : Ve devamı.
vb. : Ve benzerleri.
vs. : Ve saire.

سورة لقمان (31)

(LOKMAN (Lokman) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 34 ayettir.)

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 410 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ الٓمٓ (ق) — Elif, Lam, Mim (hurufu mukatta)

تِلْكَ — Bunlar (Mübteda)

آيَاتُ — ayetleridir (haber, muzaf)

الْكِتَابِ — Kitap'ın (muzafun ileyh, mevsuf)

الْحَكِيمِ ۙ — hikmetli (sıfat)

﴿ 2 ﴾

هُدًى — doğru yol rehberi olmak üzere (hal)

وَ — ve (atıf h.)

رَحْمَةً — rahmet (matuf, mevsuf)

لِلْمُحْسِنِينَ ۙ — iyilik yapan kimselere ((رَحْمَةً)'nin sıfatı; şibhi cümle)

﴿ 3 ﴾

1 - 2 - 3. Elif, Lam, Mim. Bunlar, iyilik yapan kimselere rahmet ve doğru yol rehberi olmak üzere hikmetli Kitap'ın ayetleridir.

الَّذِينَ — O kimseler (sıfat, ismi mevsul)

يُقِيمُونَ — dosdoğru kılarlar (sıla; muzari fiil cüm.)

الصَّلَاةَ — namazı (mef'ul)

وَ — , (atıf h.)

يُؤْتُونَ — verirler (f.muzari+fâil)

الزَّكَاةَ — Zekatı (mef'ul)

وَ — (hal vavı)

هُمْ — onlar (mübteda)

بِالْآخِرَةِ — Ahirete (car-mecrur)

هُمْ — (tekid)

hal; isim cümlesi

﴿ 4 ﴾ أُولَٰئِكَ — İşte onlar (mübteda (işaret ismi))

عَلَىٰ هُدًى — bir hidayet üzerindedirler (haber: şibhi cümle, mevsuf)

مِنْ رَبِّهِمْ — Rablerinden[1] ((هُدًى)'in sıfatı; şibhi cümle)

وَ — (atıf h.)

أُولَٰئِكَ — İşte onlar (mübteda)

هُمُ — (fasıl zamiri)

الْمُفْلِحُونَ — kurtuluşa erenlerdir (haber)

﴿ 5 ﴾

يُوقِنُونَ ط — yakinen inanırlar (haber: fiil cüm.: fiili muzari+fâil)

4. O kimseler ahirete yakînen inananlar olarak namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler. **5.** İşte onlar Rablerinden (gelen) bir hidayet üzerindedirler (O'nun yolunda olanlardır), işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

وَ — (atıf h.)

مِنَ النَّاسِ — İnsanlardan vardır (haber mukaddem, şibhi cümle)

مَنْ — kimseler (mübteda muahhar, ismi mevsul)

يَشْتَرِي — satın alan (sıla; muzari fiil cüm.)

لَهْوَ — eğlencesini (mef'ul, muzaf)

الْحَدِيثِ — sözün (muz.ileyh)

لِيُضِلَّ — saptırmak için (ta'lil (sebeb) ve nasb h.+ fiili muzari)

عَنْ سَبِيلِ — yolundan (car- mecrur isim, muzaf)

اللَّهِ — Allah (muzafun ileyh)

﴿ 6 ﴾ بِغَيْرِ — bir bilgisi olmadığı halde (car-mecrur, muzaf)

عِلْمٍ ۙ — (muzafun ileyh)

وَ — (atıf h.)

يَتَّخِذَهَا — onu edinmek için ((يُضِلَّ)'ye matuf, f. muzari, mef'ul)

هُزُوًا ط — alay konusu (ikinci mef'ul)

أُولَٰئِكَ — İşte (mübteda)

لَهُمْ — onlara vardır (haber mukaddem, şibhi cümle)

عَذَابٌ — bir azap (mübteda muahhar, mevsuf)

مُهِينٌ — alçaltıcı (sıfat)

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

6. İnsanlardan, bir bilgisi olmadığı halde Allah yolundan saptırmak ve onu alay konusu edinmek için sözün eğlencelisini satın alan kimseler vardır. İşte onlara alçaltıcı bir azap vardır.

وَ — (atıf h.)

إِذَا تُتْلَىٰ — okunduğu zaman (şart ismi, fiilu'ş-şart; meçhul fiili muzari)

عَلَيْهِ — ona (car-mecrur)

آيَاتُنَا — Ayetlerimiz (nâibi fail)

وَلَّىٰ — yüz çevirir (cevâbü'ş-şart; fiili mazi {(إِذَا)'nın cevabı mazi olsada muzari mana verilir})

مُسْتَكْبِرًا — büyüklenerek ((وَلَّىٰ)'daki zamirden hal)

كَأَنْ — sanki gibi (teşbih ve nasb h., fiilin önüne geldiği için (كَأَنَّ)'nin hafifletilmiş hali, (كَأَنَّ)'nin ismi mahzuf şan zamiri)

لَمْ يَسْمَعْهَا — onları işitmemiş ((كَأَنَّ)'nin haberi, cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul)

((وَلَّىٰ)'daki zamirden ikinci hal

[1] (رَبِّهِمْ) kelimesinde olduğu gibi bilgisayar yazımında şeddenin altındaki hareke esreyi (رَبِّهِمْ) kelimesinde olduğu gibi şeddenin üstündeki hareke üstünü gösterir.

كَأَنَّ — gibi (teşbih ve nasb h.)
فِي أُذُنَيْهِ — iki kulaklarında da var (كَأَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle
وَقْرًا ۚ — bir ağırlık (كَأَنَّ)'nin ismi
فَبَشِّرْهُ — İşte ona müjdele (rabıta, emir fiili, mef'ul,)
بِعَذَابٍ — bir azabı (car-mecrur, mevsuf)
أَلِيمٍ ﴿7﴾ — çok acı veren (sıfat)

(وَلَّى)'daki zamirden üçüncü hal

7. Ayetlerimiz ona okunduğu zaman, sanki onları işitmemiş gibi, iki kulağında da bir ağırlık var gibi büyüklenerek yüz çevirir. İşte ona çok acı veren bir azabı müjdele.

إِنَّ — Doğrusu (tekid ve nasb h.)
الَّذِينَ — kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul
آمَنُوا — İman eden (sıla; mazi fiil cüm., fail)
وَ — ve (atıf h.)
عَمِلُوا — işleyen (fiili mazi, fail)
الصَّالِحَاتِ — faydalı işler (mef'ul)
لَهُمْ — onlar için vardır (إِنَّ)'nin haberi: haber mukaddem, şibhi cümle
جَنَّاتُ — cennetleri (mübteda muahhar, muzaf)
النَّعِيمِ ۙ — naim (muzafun ileyh)
﴿8﴾ خَالِدِينَ — sürekli kalacakları (لَهُمْ)'deki zamirden hal
فِيهَا ۖ — içersinde (car-mecrur)
وَعْدَ — vaadi (وَعَدَ) (vaad etti) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlakı (tekit için) yani (وَعَدَ اللهُ ذلك وعدا), muzaf
اللَّهِ — Allah'ın (muz. ileyh)

حَقًّا ۖ — gerçek (أُحَقُّ ذلك حقا) (gerçekleştiririm) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlakı (tekit için)
وَ — başlama h.
هُوَ — O (mübteda)
الْعَزِيزُ — Aziz'dir (haber)
﴿9﴾ الْحَكِيمُ — Hakim'dir (ikinci haber)

8-9. Doğrusu iman eden ve faydalı işler işleyenler için, Allah'ın gerçek vaadi (olarak) içersinde sürekli kalacakları naim (refah, bolluk) cennetleri vardır. O; Aziz'dir (çok güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

خَلَقَ — yarattı (fiili mazi)
السَّمَاوَاتِ — gökleri (mef'ul)
بِغَيْرِ — direkler olmaksızın (muz. ileyh)
عَمَدٍ — direkler olmaksızın (car-mecrur, muzaf)
تَرَوْنَهَا — görebileceğiniz (عَمَدٍ) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi
وَ — , (atıf h.)
أَلْقَى — bıraktı (fiili mazi)
فِي الْأَرْضِ — yeryüzüne (harfi cer, mecrur isim)
رَوَاسِيَ — sabit dağlar (mef'ul)
أَنْ تَمِيدَ — sarsması dolayısıyla (mef'ûlün lieclih; masdar-ı müevvel)
بِكُمْ — sizi (car-mecrur)
وَ — (atıf h.)
بَثَّ — yaydı (fiili mazi)
فِيهَا — orada (car-mecrur)
مِنْ كُلِّ — her türlü (harfi cer, mecrur isim, muzaf)
دَآبَّةٍ ۖ — canlıdan (muzafun ileyh)
وَ — (atıf h.)
أَنْزَلْنَا — indirdik (fiili mazi, fail)
مِنَ السَّمَاءِ — Gökten (harfi cer, mecrur isim)
مَاءً — su (mef'ul)

فَأَنْبَتْنَا — akabinde meydana getirdik (atıf h., fiili mazi, fail)
فِيهَا — orada (car-mecrur)
مِنْ كُلِّ — her (harfi cer, mecrur isim muzaf)
زَوْجٍ — çiftten (muzafun ileyh, mevsuf)
كَرِيمٍ ﴿10﴾ — cömert (sıfat)

10. (Allah) gökleri görebileceğiniz direkler olmaksızın yarattı, sizi sarsması dolayısıyla (sarsar diye) yeryüzüne sabit dağlar koydu; orada her türlü canlıyı yaydı. Gökten su indirdik akabinde de orada her cömert (güzel ya da şerefli) çiftten meydana getirdik.

هٰذَا — İşte bu (mübteda, işaret ismi)
خَلْقُ — yaratışıdır (haber,muzaf)
اللَّهِ — Allah'ın (muzafun ileyh)
فَأَرُونِي — O halde Bana gösterin (rabıta (atıf h. de denmiştir), emir fiili, fail, mef'ul)
مَاذَا — ne (mukaddem mef'ul, soru ismi)
خَلَقَ — yarattığını (fiili mazi)
الَّذِينَ — olanların (fail, ismi mevsul)

(أَرُونِي)'nin ikinci mef'ulü

مِنْ دُونِهِ ۖ — O'nun dışında (sıla; şibhi cüm)
بَلِ — Hayır (idrab h.)
الظَّالِمُونَ — zalimler (mübteda)
فِي ضَلَالٍ — sapıklık içindedir (haber, şibhi cümle, mevsuf)
مُبِينٍ ﴿11﴾ — apaçık (sıfat)

11. İşte bu Allah'ın yaratışıdır. O'nun dışında olanların ne yarattığını Bana gösterin. Hayır; (hiç yoktan yaratıcı bir varlık gösteremezler), zalimler apaçık sapıklık içindedir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 410 ≻

(31 / LOKMAN, 2 – 3 – 4):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hikmetle iş yapan, sağlam, hakim, muhkem

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden (اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı/ yerleşti/ ikame etti/ gözetti/ kaldırdı/ takdir etti

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen

(اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) yakini oldu, yakınen (şüphe etmeksizin) inandı

(31 / LOKMAN, 5 – 6 – 7 – 8):

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (اَلْمُفْلِحُونَ ج مُفْلِحُ): (ism-i fâil) feleha eren, kazanan

(اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) satın aldı (اَللَّهْوُ): eğlence, oyun, luzumsuz boş söz, hurafe

(اَلْحَدِيثُ ج حَدَائِثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı

((اَلْهُزُوءُ)'in tahfifi (hafifletilmiş hali): اَلْهُزُوْ): alay mevzusu, alaya alınan [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(تَلَا يَتْلُو تِلَاوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu [(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ) اَلْمُسْتَكْبِرُ]: (ism-i fâil) büyüklenen, büyüklük taslayan

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı, dönüp gitti/ idaresine verdi/ yüz çevirdi, vazgeçirdi

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلْأُذُنُ ج آذَانٌ): kulak (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْوَقْرُ ج اَوْقَارٌ): ağırlık

(اَلْأَلِيمُ): çok elem veren (عَمِلَ يَعْمَلُ): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk, refah, nimetlenme

(31 / LOKMAN, 9 – 10 – 11):

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaat, söz (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلْعِمَادُ ج عَمَدٌ): direk/ bina (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (بَثَّ يَبُثُّ بَثًّا): (muzaaf fiil) saçtı, yaydı, dağıttı

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) sağlamlaştırdı/ attı/ bıraktı/ hitap etti

(اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ism-i fâil) kökü (yahut dibi) sabit ve rasih olan, kökü yerleşmiş

(مَادَ يَمِيدُ مَيْدًا ب): (ecvef fiil) sarstı, salladı/ verdi/ başı döndü, yalpa yaptı (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالًا): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift, eş, zevce

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, meydana getirdi (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): güzel, şerefli, cömert, sevimli, ikram ve ihsanda bulunan

[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: mahlûk, yaratılmış, halk, yaratma (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(دُونَ): başka, hariç, dışında, gayr (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلظَّالِمُونَ ج ظَالِمُ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: dalalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 411 (LOKMAN : 12 – 19) ≻

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	لُقْمَانَ	الْحِكْمَةَ	أَنِ	اشْكُرْ	لِلَّهِ ط
kasem h.	And olsun ki yemin cevabı lâmı, tahkik h.	verdik fiili mazi, fail	Lokman'a birinci mef'ul	hikmet ikinci mef'ul	diye tefsir h.	şükret emir fiili	Allah'a car-mecrur

وَ	مَنْ	يَشْكُرْ	فَإِنَّمَا	يَشْكُرُ	لِنَفْسِهِ ج
başlama h.	Kim mübteda, şart ismi	şükrederse fiilu'ş-şart; fiili muzari	ancak rabıta, hasr edatı	şükretmiş olur fiili muzari	kendisi için car-mecrur

cevâbü'ş-şart, şart ve cevab cümleleri, (مَن) mübtedasının haberi

وَ	مَنْ	كَفَرَ	فَإِنَّ	اللَّهَ	غَنِيٌّ	حَمِيدٌ	﴿ 12 ﴾
atıf h.	kim mübteda, şart ismi	nankörlük ederse fiilu'ş-şart; fiili muzari	Artık şüphesiz cevâbü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Gani'dir (إِنَّ)'nin haberi	Hamîd'dir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	

cevâbü'ş-şart; isim cüm., şart ve cevab cümleleri; (مَن) mübtedasının haberi

12. And olsun ki, Lokman'a, Allah'a şükret diye hikmet verdik. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim nankörlük ederse, artık (bilsin ki), Allah Ganî'dir (zengindir, kimsenin şükrüne muhtaç değildir), Hamîd'dir (övülmeğe layık olandır).

وَ	إِذْ	قَالَ	لُقْمَانُ	لِابْنِهِ	وَ	هُوَ	يَعِظُهُ
atıf h.	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı {(اذكر) (zikret an) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü de denmiştir}	dedi fiili mazi	Lokman fail	oğluna car-mecrur	hal vavı	mübteda	öğüt vererek haber: fiili muzari, mef'ul
							hal; isim cümlesi

يَا بُنَيَّ	لَا تُشْرِكْ	بِاللَّهِ ط	إِنَّ	الشِّرْكَ	لَظُلْمٌ	عَظِيمٌ	﴿ 13 ﴾
Ey oğulcuğum nida h., münada	ortak koşma nehiy ve cezm h., fiili muzari	Allah'a car-mecrur	Şüphesiz ki tekid ve nasb h.	ortak koşmak (إِنَّ)'nin ismi	zulümdür tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf		büyük sıfat

13. Bir zamanlar Lokman, oğluna öğüt vererek: "Ey oğulcuğum! Allah'a ortak koşma. Şüphesiz ki ortak koşmak büyük zulümdür" demişti.

وَ	وَصَّيْنَا	الْإِنْسَانَ	بِوَالِدَيْهِ ج	حَمَلَتْهُ	أُمُّهُ	وَهْنًا	عَلَى وَهْنٍ	وَ	فِصَالُهُ	فِي عَامَيْنِ
	tavsiye ettik fiili mazi, fail, atıf h.	insana mef'ul	anne-babasını harfi cer, tesniye ismin mecrur hai	onu taşıdı fiili mazi, mef'ul	Annesi fail		za'f üstüne za'fla harfi cer, mecrur isim, hal	başlama h.	(sütten) kesilmesi mübteda	iki yıl içindedir haber, şibhi cümle

أَنِ	اشْكُرْ	لِي	وَ	لِوَالِدَيْكَ ط	إِلَيَّ	الْمَصِيرُ	﴿ 14 ﴾
diye tefsir h.	şükret emir fiili	Bana car-mecrur	ve atıf h.	ana-babana car-mecrur	Bana'dır haber mukaddem, şibhi cümle.	Dönüş mübteda muahhar	

14. Biz insana, anne-babasını (onlara karşı iyi davranmasını) tavsiye ettik. Annesi onu, za'f üstüne zaafla (her geçen gün güçsüz düşerek) karnında taşıdı. Çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içindedir. Bana ve ana babana şükret (teşekkür et) diye... Dönüş Bana'dır.

وَ	إِنْ	جَاهَدَاكَ	عَلَى أَنْ تُشْرِكَ	بِي	مَا	لَيْسَ	لَكَ	بِهِ	عِلْمٌ	فَلَا تُطِعْهُمَا
	sana çaba harcarlarsa fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	şart h.	atıf h.	ortak koşman için h. cer+ masdar ve nasb h. fiili muzari	bana car-mecrur	şeyi mef'ul, ismi mevsul	olmadığın sıla; nâsih mazi fiil cümlesi	senin sahibi (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi; şibhi cümle	hakkında car-mecrur, (عِلْمٌ) ile bağlantılıdır	bilgi (لَيْسَ)'nin muahhar ismi	O zaman onlara itaat etme atıf h.+ cevâbü'ş-şart; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul

وَ	صَاحِبْهُمَا	فِي الدُّنْيَا	مَعْرُوفًا	وَ	اتَّبِعْ	سَبِيلَ	مَنْ	أَنَابَ
atıf h.	onlara arkadaşlık et emir fiili, mef'ulün bih	dünyada harfi cer, mecrur isim	iyi bir şekilde mef'ulü mutlak nâibi	atıf h.	tabi ol emir fiili	yoluna mef'ul, muzaf	kimsenin muzafun ileyh; ismi mevsul.	yönelen sıla; mazi fiil cüm.

﴿ 15 ﴾ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

Bana	sonra	Bana'dır	dönüşünüz	O zaman size haber veririm	şeyleri	olduğunuz	yapmakta
car-mecrur	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	rabıta, fiili muzari, mef'ul	h. cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

15. (Anne ve baban), hakkında bilgi sahibi olmadığın şeyi Bana ortak koşman için sana çaba harcarlarsa, o zaman onlara itaat etme; dünyada onlara iyi bir şekilde arkadaşlık et (güzel geçin); Bana yönelen kimsenin yoluna tabi ol; sonra dönüşünüz Bana'dır. O zaman, yapmakta olduğunuz şeyleri size haber veririm.

يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ

Ey oğulcuğum	Doğrusu	olsa	ağırlığınca	tanesi	bir hardal	olsa	bir kayanın içinde
nida h., münada	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	şart h.	fiilu'ş-şart; cezmedildiği için nun da düşmüş fiili muzari, (تَكُنْ)' ün ismi: gizli zamiri	muzafu n ileyh	h. cer, ismi mevsul	atıf h., matuf, (تَكُنْ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	(تَكُنْ)'nin haberi, şibhi cümle

أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ط إِنَّ اللَّهَ

yahut	göklerde	atıf h.	yer(in dibin)de	getirir	onu	Allah	Doğrusu	Allah
atıf h.	harfi cer, mecrur isim		harfi cer, mecrur isim	cevabü'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	fail, (إِنَّ)'nin haberidir	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿ 16 ﴾ يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَ أْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَ انْهَ

Latif'tir	Habir'dir	Ey oğulcuğum	dosdoğru kıl	Namazı	,	emret	iyiliği		yasakla
(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	nida h., münada	emir fiili	mef'ul	atıf h.	emir fiili	car-mecrur	atıf h.	emir fiili

﴿ 17 ﴾ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ ط إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ج

kötülüğü	sabret		sana isabet eden şeylere	Şüphesiz ki	bu	azmedilmesi gerekenidir	işlerin
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	emir fiili	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh

16. Lokman: "Ey oğulcuğum! Doğrusu o (işlediğin şey), bir hardal tanesi ağırlığınca olsa, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin yer(in dibin)de de olsa, Allah onu getirir (mizanda değerlendirmek için ortaya koyar) meydana kor. Şüphesiz ki Allah Latif'tir (her şeyi en derinliğine kadar bilip lutfeden), Habir'dir (her şeyden) haberdardır". **17.** "Ey oğulcuğum! Namazı dosdoğru kıl, iyiliği (ya da uygun olanı) emret, kötülüğü yasakla (önle), sana isabet eden şeylere (başına gelenlere) sabret; şüphesiz bu, işlerin azmedilmesi gerekenidir."

وَ لَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ

bükme	yanağını	İnsanlara	atıf h.	yürüme	yeryüzünde
nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	nehiy ve cezm h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim

﴿ 18 ﴾ مَرَحًا ط إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ج

böbürlenerek	Doğrusu	Allah	sevmez	hiçbir	kendini büyük göreni	çok övüneni
hal	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

18. "İnsanlara yanağını bükme (onları küçümseyip yüz çevirme), yeryüzünde böbürlenerek yürüme; doğrusu Allah, hiçbir kendini büyük gören, çok övüneni sevmez."

﴿ 19 ﴾ وَ اقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَ اغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ط إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ع

ölçülü ol	yürüyüşünde	kıs	sesini	doğrusu	en çirkini	seslerin	kesinlikle sesidir	eşeklerin
emir fiili	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf

19. "Yürüyüşünde ölçülü ol; sesini kıs (bağırarak konuşma). Doğrusu seslerin en çirkini eşeklerin sesidir."

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 411 ➢

(31 / LOKMAN, 12 – 13 – 14 – 15):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (لُقْمَانَ): hikmetli sözlere sahip salih bir zat

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (اَلْحِكْمَةُ): hikmet (doğru olduğu tahakkuk eden her türlü söz ve amel)

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin [(حَمِدَ يُحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (لُقْمَانُ): hikmetli sözlere sahip salih bir zat (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): oğlan, çocuk, oğul

(يَا بُنَيَّ): ey oğulcuğum (tasgir) (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal fiil) vaaz etti, öğüt verdi (اَلشِّرْكُ): ortak koşma, şirk/ ortaklık, hisse

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu [(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظُّلْمُ]: zulüm, zulmetme (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(وَصَّى يُوَصِّي تَوْصِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tavsiye etti/ vasiyet etti (اَلْوَالِدَانِ – اَلْوَالِدَيْنِ): ebeveyn, anababa

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi,/ hamile kaldı/ taşıttı/ meyve verdi [(وَهَنَ يَهِنُ) اَلْوَهْنُ]: zayıflık, zayıflama

(اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (اَلْفِصَالُ): (çocuğu sütten) kesme (اَلْعَامُ ج اَعْوَامٌ): sene, yıl (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

[(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaada güç sarfetti, cihad etti (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, muvafakat etti, bağlılık gösterdi

(صَاحَبَ يُصَاحِبُ): (müfâale bâbı) arkadaşlık etti, muaşeret etti, geçindi [(عَرَفَ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi

(اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [(رَجَعَ يَرْجِعُ) اَلْمَرْجِعُ]: dönüş, rücu (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a dönmesi) (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(31 / LOKMAN, 16 – 17 – 18 – 19 – 20):

(يَا بُنَيَّ): ey oğulcuğum (اَلْمِثْقَالُ): aslı: terazi, tartı aleti olup her türlü ağırlık ölçüleri'nin ismidir (اَلْحَبَّةُ): tane, taneler

(اَلْخَرْدَلُ): çok küçük tohuma sahip bir nebat: hardal (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا بِ): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

[(لَطَفَ يَلْطُفُ) اَللَّطِيفُ]: dilediğini rıfk ile ve bütün incelikleriyle infaz eden, yerine getiren (اَلصَّخْرَةُ): kayalar, kaya tabakası

[(حَبُرَ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(يَا بُنَيَّ): ey oğulcuğum (اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı, ikame etti/ düzeltti/ kaldırdı/ takdir etti (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): emretti

[(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi [(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: kötülük/ mimli masdar: beğenmeme, kötüleme

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ istedi, irade etti [(عَزَمَ يَعْزِمُ) اَلْعَزْمُ]: azim, ciddi karar, kesinlik

(صَعَّرَ يُصَعِّرُ تَصْعِيرًا): (tef'il bâbı) yanağı büktü (kibirlendi, böbürlendi) (مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı

[(مَرَحَ يَمْرَحُ) اَلْمَرَحُ]: böbürlenme, şımarma (اَلْخَدُّ ج خُدُودٌ): yanak/ yan taraf (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

(اَلْمُخْتَالُ): böbürlenen, kendini büyük gören, kendini beğenen (اَلْفَخُورُ): çok fahirlenen, çok övünen, kendini çok beğenen

(قَصَدَ يَقْصِدُ قَصْدًا): orta yollu oldu, ölçülü oldu [(مَشَى يَمْشِي) اَلْمَشْيُ]: yürüyüş, yürüme (اَلصَّوْتُ ج اَصْوَاتٌ): ses

(غَضَّ يَغُضُّ غُضُوضَةً): (muzaaf fiil) (gözü) çekti/ (sesi) kıstı [(نَكِرَ) اَلْاَنْكَرُ]: (ism-i tafdîl) en çirkin (اَلْحِمَارُ ج حَمِيرٌ): eşek

﴿ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 412 (LOKMAN : 20 – 28) ﴾

أَ	لَمْ تَرَوْا	أَنَّ اللَّهَ	سَخَّرَ	لَكُمْ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ
mi	görmediniz	Allah'ın	boyun eğdirdiğini	size	olanları	göklerde		olanları	yerde
soru h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	birinci (مَا) üzerine matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.

مَنْ يُجَادِلُ	مِنَ النَّاسِ	وَ	بَاطِنَةً	وَ	ظَاهِرَةً	نِعَمَهُ	عَلَيْكُمْ	أَسْبَغَ	وَ
tartışan kimseler	İnsanlardan vardır		gizli	ve	açık olarak	nimetlerini	size	bollaştırdığını	
mübteda muahhar, ismi mevsul: sıla; muzari fiil c.	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.	matuf	atıf h.	hal	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi	atıf h.

﴿ 20 ﴾

مُنِيرٍ	كِتَابٍ	لَا	وَ	هُدًى	وَ لَا	عِلْمٍ	بِغَيْرِ	فِي اللَّهِ
aydınlatıcı	bir Kitap	olmadan	ve	doğruluk rehberi	olmadan	bir bilgisi	olmaksızın	Allah hakkında
sıfat	matuf, mevsuf	nefiy h.	atıf h.	matuf (maksur mebni isim olduğu için takdir edilen esre ile mecrur)	atıf h., nefiy h.	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	harfi cer, mecrur isim

20. Allah'ın göklerde olanları da, yerde olanları da size boyun eğdirdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bollaştırdığını görmediniz mi? İnsanlardan, Allah hakkında bir bilgisi, doğruluk rehberi ve aydınlatıcı bir Kitap olmaksızın tartışan kimseler vardır.

اللَّهُ	أَنْزَلَ	مَا	اتَّبِعُوا	لَهُمُ	إِذَا قِيلَ	وَ
Allah'ın	indirdiği	şeye	tabi olun	Onlara	dendiği zaman	
fail	sıla; fiili mazi c.	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili, fail, nâibi fail	car-mecrur	şart ve zaman zarfı meçhul fiili mazi	atıf h.

آبَاءَنَا	عَلَيْهِ	وَجَدْنَا	مَا	نَتَّبِعُ	بَلْ	قَالُوا
Babalarımızı	üzerinde	bulduğumuz	şeye	uyarız	Hayır	derler
mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	idrab h.	fiili mazi, fail

﴿ 21 ﴾

السَّعِيرِ	إِلَى عَذَابِ	يَدْعُوهُمْ	الشَّيْطَانُ	كَانَ	لَوْ	وَ	أَ
alevli ateşin	azabına	onları çağırıyor	şeytan	olsa bile			mi
muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	(كَانَ)'nin ismi	fiili mazi nâsih	şart h.	atıf h.	soru h.

21. Onlara, "Allah'ın indirdiğine tabi olun (uyun)" dendiği zaman: "Hayır, babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (yola) uyarız " derler. Şeytan, onları (babalarını) alevli ateşin azabına çağırıyor olsa bile mi?

هُوَ مُحْسِنٌ	وَ	إِلَى اللَّهِ	وَجْهَهُ	يُسْلِمْ	مَنْ	وَ
iyilik yaparak		Allah'a	yüzünü (kendini)	teslim ederse	Kim	
haber	mübteda	hal vavı (atıf h. de denmiştir)	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiilu'ş-şart; fiili muzari	mübteda, şart ismi.	başla-ma h.

﴿ 22 ﴾

الْأُمُورِ	عَاقِبَةُ	وَ	إِلَى اللَّهِ	الْوُثْقَى	بِالْعُرْوَةِ	اسْتَمْسَكَ	فَقَدِ
İşlerin	sonucu		Allah'a aittir	en sağlam	kulpa	tutunmuş olur	
muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	başlama h.	haber mukaddem, şibhi cümle	sıfat	car-mecrur mevsuf	fiili mazi	rabıta, tahkik h.

cevâbü'ş-şart, şart ve cevab cümleleri, (مَن) mübtedasının haberidir

فَنُنَبِّئُهُمْ	مَرْجِعُهُمْ	إِلَيْنَا	كُفْرُهُ	فَلَا يَحْزُنْكَ	كَفَرَ	مَنْ	وَ
o zaman onlara haber veririz	onların dönüşü	Bize'dir	inkarcılığı	artık seni üzmesin	inkar ederse	kim	
atıf h., fiili muzari, mef'ul	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	fail	rabıta + cevâbü'ş-şart; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	fiilu'ş-şart; fiili mazi	mübteda, şart ismi	atıf h.

(مَن) mübtedasının haberi: şart ve cevab cümleleri

﴿ 23 ﴾

الصُّدُورِ	بِذَاتِ	عَلِيمٌ	اللَّهَ	إِنَّ	عَمِلُوا	بِمَا
sinelerin	sahip olduğunu	en iyi bilendir	Allah	Doğrusu	yaptıkları	şeyleri
muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	h. cer, ismi mevsul

22. Kim iyilik yaparak yüzünü (kendini) Allah'a teslim ederse, şüphesiz en sağlam kulpa tutunmuş olur. İşlerin sonucu Allah'a aittir. **23.** Kim inkar ederse artık onun inkarcılığı seni üzmesin; onların dönüşü Bize'dir; o zaman, yaptıkları şeyleri kendilerine haber veririz. Doğrusu Allah, sinelerin sahip olduğunu (kalblerde olanı) en iyi bilendir.

﴿ 24 ﴾ غَلِيظٍ إِلَىٰ عَذَابٍ نَضْطَرُّهُمْ ثُمَّ قَلِيلًا نُمَتِّعُهُمْ

ağır	bir azaba	maruz bırakırız	sonra	az	onları geçindiririz
sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ulü mutlak nâibi	fiili muzari, mef'ul

24. Onları az (bir süre) geçindiririz, sonra onları ağır bir azaba maruz bırakırız (mecbur ederiz).

وَ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ

yeri	ve	Gökleri	yarattı	kim	sorsan	And olsun ki
matuf	atıf h.	mef'ul	fiili mazi	mübteda, soru ismi	fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	yemin lamı, şart h.

kasem vavı

﴿ 25 ﴾ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

kesinlikle diyecekler	Allah'tır	De ki	Hamd	Allah'a aittir	bilakis	çoğu	bilmezler
yemin cevabı lâmı, tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mahzuf fail	(هُوَ) (O) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	emir fiili	mübteda	haber, şibhi cümle	idrab h.	mübteda	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil

cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi, şart ve cevap cümleleri, (مَنْ) mübtedası'nın haberidir

25. And olsun ki onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, kesinlikle "Allah'tır" diyecekler. De ki: "Hamd (şükür ve övgü) Allah'a aittir", bilakis çoğu bilmezler.

﴿ 26 ﴾ الْحَمِيدُ الْغَنِيُّ هُوَ اللَّهَ إِنَّ الْأَرْضِ ۚ وَ فِي السَّمَاوَاتِ مَا لِلَّهِ

övülmeğe layıktır	müstağnidir		Allah	Şüphesiz	yerde	ve	Göklerde	olanlar	Allah'ındır
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	matuf	atıf h.	sıla; şibhi cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle

26. Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Doğrusu Allah Ganî'dir (kimseye ve bir şeye muhtaç olmayacak şekilde zengindir), Hamîd'dir (övülmeğe layıktır).

وَ لَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَ الْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ

	Eğer olsa	doğrusu	yeryüzündeki	(her) bir ağaçtan	kalemler	,	deniz	ona eklenip katılsa	onun ardından	yedi	denizler
	şart h.	tekit ve nasb h., ismi mevsul {hasr edatı da denmiş}	sıla; şibhi cümle	car-mecrur {(مَا)'dan hal (min'i beyaniye)}	(أَنَّ)'nin haberi	hal vavı	mübteda	fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	(يَمُدُّ)'nun faili, muzaf	muzafun ileyh

atıf h.

(الْبَحْرُ) mübtedası'nın haberi, fiil cümlesi

hal; isim cümlesi

﴿ 27 ﴾ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

tükenmezdi	sözleri	Allah'ın	Doğrusu	Allah	Aziz'dir	Hakim'dir
cevabü'ş-şart; nefiy h., fiili mazi	fail, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

27. Eğer yeryüzündeki (her) bir ağaçtan kalemler olsa, deniz, onun ardından yedi deniz (daha mürekkep olarak) ona eklenip katılarak (yazılsa) (yine de) Allah'ın sözleri tükenmezdi. Doğrusu Allah Aziz'dir (çok güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

مَا خَلْقُكُمْ وَ لَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ۚ

değildir	Sizin yaratılmanız	ve		tekrar diriltilmeniz	başkası	bir nefis gibisinden	tek
nefiy h.	mübteda	atıf h.	nefiy h	matuf	istisna h.	haber, şibhi cümle mevsuf	sıfat

﴿ 28 ﴾ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

Doğrusu	Allah	işitendir	görendir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

28. Sizin yaratılmanız ve tekrar diriltilmeniz tek bir nefs(in yaratılması ve tekrar diriltilmesi) gibidir. Şüphesiz Allah işitendir, görendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 412 ≻

(31 / LOKMAN, 20 – 21 – 22 – 23):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, emir altına aldı (أَسْبَغَ يُسْبِغُ إِسْبَاغًا): bollaştırdı/ tamamladı (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet [(ظَهَرَ يَظْهَرُ) اَلظَّاهِرَةُ]: (ism-i fâil) dış, açıkta, gözüken [(بَطَنَ) اَلْبَاطِنَةُ]: (ism-i fâil) kapalı olan, içte kalan (جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale b.) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi [(هَدَى) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, yol gösterme [(أَنَارَ يُنِيرُ) اَلْمُنِيرُ]: (ism-i fâil) aydınlatan, ışık veren, aydınlatıcı/ ışık tutan, apaçık (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): buldu, araştırdı (اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi (اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan, alevlendirilen (cehennem)

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلاَمًا): (if'al bâbı) ihlâslı oldu, teslim oldu,müslüman oldu (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat/ yüz/ başlangıç/ yön (اَلْعُرْوَةُ ج عُرًى): kulp [(أَحْسَنَ يُحْسِنُ) اَلْمُحْسِنُ]: (ism-i fâil) güzel yapan, iyi yapan, nimetlendiren (اِسْتَمْسَكَ يَسْتَمْسِكُ اِسْتِمْسَاكًا): (istif'âl bâbı) tutundu, sarıldı [(وَثِقَ يَثِقُ) اَلْوُثْقَى]: (ism-i tafdîl, müennes hali) en sağlam (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): husus, emir, iş, durum (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): küfretti, inkâr etti, inanmadı, mürted oldu, iman hududunu aştı

(حَزِنَ يَحْزَنُ حُزْنًا): gamda ve hüzünde bıraktı, üzdü (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْمَرْجِعُ ج مَرَاجِعُ): dönüş, rücu (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(31 / LOKMAN, 24 - 25 – 26 – 27 – 28):

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) yaşattı, geçindirdi, nimetlendirdi, faydalandırdı (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(اِضْطَرَّ يَضْطَرُّ اِضْطِرَارًا): (iftiâl bâbı) maruz bıraktı/ çarptırdı (اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): katı, sert, ağır, sağlam

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): zengin [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلْقَلَمُ ج اَقْلاَمٌ): kalem (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (بَعْدُ): (zarf) sonra

(مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) kattı, artırdı, ekledi (اَلسَّبْعُ ج اَلسَّبْعَةُ): yedi (نَفِدَ يَنْفَدُ نَفْدًا): bitti, tükendi

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, şerefli, yüce, zor [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma'i ilahiyeden) hikmetli, hakim (اَلْخَلْقُ): (masdar) yaratma, yaratılmış [(بَعَثَ يَبْعَثُ) اَلْبَعْثُ]: (masdar) ihya, diriltme (اَلْوَاحِدَةُ): tek, bir (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): zat, şahıs, kimse, can, kan, ruh, iç, kalp, idrak [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 413 (LOKMAN : 29 – 34) ≻

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	يُولِجُ	اللَّيْلَ	فِي النَّهَارِ
mi soru h.	görmedin nefiy ve cezm h., fiili muzari		Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	soktuğunu (أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	geceyi mef'ul	gündüze car-mecrur

(تَرَ)'nin mef'ulü; tekid ve nasb h.

وَ	يُولِجُ	النَّهَارَ	فِي اللَّيْلِ	سَخَّرَ	وَ	الشَّمْسَ
atıf h.	soktuğunu fiili muzari	gündüzü mef'ul	geceye h. cer, mecrur isim	buyruk altına aldığını fiili mazi	atıf h.	güneşi mef'ul

وَ	الْقَمَرَ	وَ	كُلٌّ	يَجْرِي	إِلَىٰ أَجَلٍ	مُسَمًّى
ve atıf h.	ayı matuf	atıf h.	herbiri mübteda	hareket eden haber, fiil cümlesi	bir süreye kadar harfi cer, mecrur isim, mevsuf	belirli sıfat

(الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ)'den hal; isim cümlesi

أَنَّ	اللَّهَ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	خَبِيرٌ	﴿ 29 ﴾
tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	yapmakta olduğunuz şeylerden sıla; fiil cüm.	haberdar (أَنَّ)'nin haberi	

29. Allah'ın geceyi gündüze ve gündüzü geceye soktuğunu, herbiri belirli bir süreye kadar hareket eden güneşi ve ayı buyruk altına aldığını; Allah'ın, yapmakta olduğunuz şeylerden haberdar olduğunu görmedin mi?

ذَٰلِكَ	بِأَنَّ	اللَّهَ	هُوَ	الْحَقُّ	وَ	أَنَّ	مَا	يَدْعُونَ
Bu mübteda	olması sebebiyledir (ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, harfi cer, tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	hak (أَنَّ)'nin haberi	atıf h.	olması tekid ve nasb h.	şeylerin (أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	çağırdıkları sıla; fiil cüm.,

﴿ 30 ﴾	مِنْ دُونِهِ	الْبَاطِلُ	وَ	أَنَّ	اللَّهَ	هُوَ	الْعَلِيُّ	الْكَبِيرُ
	O'ndan başka h. cer, mecrur isim	batıl (أَنَّ)'nin haberi	atıf h.	Şüphesiz ki tekid ve nasb h.	Allah (أَنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	yücedir (أَنَّ)'nin haberi	büyüktür (أَنَّ)'nin ikinci haberi

30. Bu, Allah'ın hak olması ve O'ndan başka çağırdıkları şeylerin batıl olması sebebiyledir. Şüphesiz ki Allah yücedir, büyüktür.

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	الْفُلْكَ	تَجْرِي	فِي الْبَحْرِ	بِنِعْمَتِ	اللَّهِ
mi soru h.	görmedin nefiy ve cezm h., fiili muzari	tekid ve nasb h.	gemilerin (أَنَّ)'nin ismi	akıp yürüdüğünü (أَنَّ)'nin haberi	denizde harfi cer, mecrur isim	lutfuyla car-mecrur, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh

(تَرَ)'nın mef'ulü; masdarı müevvel

﴿ 31 ﴾	لِيُرِيَكُمْ	مِنْ آيَاتِهِ	إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَاتٍ	لِكُلِّ	صَبَّارٍ	شَكُورٍ
	size göstermesi için sebeb ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	delillerinden mef'ul, şibhi cümle	Doğrusu tekid ve nasb h.	bunda vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	dersler tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	her ...için (آيَاتٍ)' in sıfatı; şibhi cümle muzaf	çok sabreden muzafun ileyh, mevsuf	çok şükreden sıfat

31. Size ayetlerinden (kudret ve varlığının delillerinden) göstermesi için gemilerin denizde Allah'ın nimetiyle akıp yürüdüğünü görmedin mi? Doğrusu bunda, her çok şükredip çok sabreden için dersler vardır.

وَ	إِذَا غَشِيَهُمْ	مَوْجٌ	كَالظُّلَلِ	دَعَوُا	اللَّهَ	مُخْلِصِينَ
atıf h.	onları kuşattığı zaman şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	dalgalar fail	Dağlar gibi car-mecrur	yalvarırlar cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fail	Allah'a mef'ul	has kılarak hal

وَ	مُقْتَصِدٌ ط	فَمِنْهُمْ	إِلَى الْبَرِّ	فَلَمَّا نَجَّاهُمْ	الدِّينَ ج	لَهُ
başlama h.	orta yolu tutar mübteda muahhar	artık onlardan bir kısmı atıf h., haber, mukaddem, şibhi cümle	karaya harfi cer, mecrur isim	akabinde onları kurtardığı zaman rabıta, zaman zarfı fiili mazi, mef'ul	dini mef'ul	O'na car-mecrur
﴿ 32 ﴾	كَفُورٍ	خَتَّارٍ	كُلُّ	إِلاَّ	بِآيَاتِنَا	مَا يَجْحَدُ
	nankörlükte ileri giden sıfat	gaddar muzafun ileyh	tümünden fail, muzaf	başkası istisna h.	ayetlerimizi car-mecrur	inkar etmez nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari

32. Onları (insanları) dağlar gibi dalgalar kuşattığı zaman, dini O'na has kılarak Allah'a yalvarırlar; onları karaya (çıkarıp) kurtardığı zaman, artık onlardan bir kısmı orta yolu tutar (doğru yolda kalır). (Zaten) ayetlerimizi nankörlükte ileri giden gaddar(ların) tümünden başkası inkar etmez (ancak nankör gaddar inkar eder).

يَوْمًا	اخْشَوْا	وَ	رَبَّكُمْ	اتَّقُوا	النَّاسُ	يَا أَيُّهَا
günden mef'ul, , mevsuf	korkun emir fiili, fail	atıf h.	Rabbinizden mef'ul	sakının emir fiili, fail	atf-ı beyan	Ey insanlar nida h., münada, tenbih h.
هُوَ	لاَ مَوْلُودٌ		وَ	عَنْ وَلَدِهِ	وَالِدٌ	لاَ يَجْزِي
ki o ikinci mübteda, {sıfat olan isim cümlesinin mübtedası da denmiştir}	doğurulan (evladın) olmayacağı mübteda {matuf, mevsuf da denmiştir, böylece arkadan gelen cümlenin (مَوْلُودٌ)'nin sıfatı olduğu söylenmiştir}		atıf h.	çocuğundan (yana) harfi cer, mecrur isim	babanın fail	karşılık ödeyemeyeceği (يَوْمًا)'in sıfatı; nefy-i istikbal fiil cümlesi
حَقٌّ	اللَّهِ	وَعْدَ	إِنَّ	شَيْئًا ط	عَنْ وَالِدِهِ	جَازٍ
gerçektir (إِنَّ)'nin haberi	Allah'ın muzafun ileyh	vaadi (إِنَّ)'nin ismi,, muzaf	şüphesiz tekid ve nasb h.	bir şeye mef'ulü mutlak naibi, {(جَازٍ)'nin mef'ulüdür de denmiştir }	babasından (yana) harfi cer, mecrur isim	yeterli ikinci mübtedanın haberi
﴿ 33 ﴾ الْغَرُورُ	بِاللَّهِ	لاَ يَغُرَّنَّكُمْ	وَ	الدُّنْيَا قف	الْحَيَاةُ	فَلاَ تَغُرَّنَّكُمُ
aldatıcı fail	Allah ile harfi cer, mecrur isim	sakın sizi aldatmasın nehiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.	Dünya sıfat	hayatı fail, mevsuf	Artık sakın sizi aldatmasın rabıta, nefiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari mef'ul

33. Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Babanın çocuğundan (yana) karşılık ödeyemeyeceği günden korkun. Doğurulan (çocuk) da babasından (yana) bir şeye yeterli olmaz (babasının alacağı cezayı önlemek için az ya da çok bir karşılık, bir şey, bir fidye ödeyemez). Allah'ın vaadi şüphesiz gerçektir. Artık Dünya hayatı sakın sizi aldatmasın. Aldatıcı (şeytan) sakın sizi Allah ile aldatmasın (örneğin Allah'ın affına güvendirerek sizi ayartmasın).

يُنَزِّلُ	وَ	السَّاعَةِ ج	عِلْمُ	عِنْدَهُ	اللَّهَ	إِنَّ
O indirir fiili muzari	atıf h.	Kıyamet saati muzafun ileyh	bilgisi mübteda muahhar, muzaf	kendi katında olandır (إِنَّ)'nin haberi,haber mukaddem, şibhi	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.
مَا تَدْرِي	وَ	فِي الْأَرْحَامِ ط	مَا	يَعْلَمُ	وَ	الْغَيْثَ ج
bilmez nefiy h., fiili muzari	atıf h.	rahimlerde bulunan sıla; şibhi cüm	şeyi mef'ul, ismi mevsul	O bilir fiili muzari	, atıf h.	yağmuru mef'ul
نَفْسٌ	مَا تَدْرِي	وَ	غَدًا ط	تَكْسِبُ	مَاذَا	نَفْسٌ
hiç kimse fail	bilemez nefiy h., fiili muzari	ve atıf h.	yarın zaman zarfı	ne kazanacağını fiili muzari	ne mef'ul, soru ismi	hiç kimse fail
﴿ 34 ﴾ خَبِيرٌ	عَلِيمٌ	اللَّهَ	إِنَّ	تَمُوتُ ط	أَرْضٍ	بِأَيِّ
her şeyden haberdardır (إِنَّ)'nin ikinci haberi	bilendir (إِنَّ)'nin haberi	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	öleceğini fiili muzari	yerde muzafun ileyh	hangi car-mecrur, muzaf

34. Doğrusu Allah, Kıyamet saati bilgisi kendi katında olandır (kıyamet saatinin bilgisi ancak Allah'a mahsustur). Yağmuru O indirir, rahimlerde bulunan şeyi O bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve kimse nerede öleceğini bilmez. Doğrusu Allah bilendir, her şeyden haberdardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 413 ≻

(31 / LOKMAN, 29 – 30 – 31):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (أَوْلَجَ يُولِجُ إِيلاَجًا): (if'al bâbı) girdirdi, soktu

(اَللَّيْلُ ج لَيَال): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emir altına aldı, emre amade kıldı

(اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, haraket etti

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu [(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen belirli

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi [(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(اَلْحَقُّ): hak, teala, gerçek [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: asılsız, batıl (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ yardım istedi

(دُونَ):..den aşka, hariç, gayr, dışında, düşük, alçak (اَلْعَلِيُّ): kadri çok, yüce, çok yüce, çok yüksek

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْفُلْكُ): gemi gemiler (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, hareket etti, cereyan etti

(اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet (maddi manevi bütün iyiliklere şamildir) (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize, ibret [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok sabırlı

[(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden

(31 / LOKMAN, 32 - 33 – 34):

(غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı (اَلْمَوْجُ ج اَمْوَاجٌ): dalga

(اَلظُّلَّةُ ج ظُلَلٌ): gölgelik (kara bulutlar, dağlar olarak tefsir edilmiştir)

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi/ isimlendirdi/ teşvik etti

(اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): (ism-i fâil)halis kılan, ihlâslı olan(riyadan şirkten uzak olan)

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): (denizin zıddı) kara/ çok itaatkâr [(اِقْتَصَدَ يَقْتَصِدُ) اَلْمُقْتَصِدُ]: orta yollu, mutedil, ileri gitmeyen

(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا ب): küfretti tasdik etmedi, nankörlük etti / bilerek inkâr etti

[(خَتَرَ يَخْتِرُ) اَلْخَتَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok gaddar, vefasız [(كَفَرَ) اَلْكَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kâfir, çok nankör

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْوَالِدُ): baba [(وَلَدَ يَلِدُ) اَلْمَوْلُودُ]: (ism-i mef'ûl) doğurulan

(اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدُ): çocuk [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَازِي]: (ism-i fâil) yeterli, kurtarıcı (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz

[(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey, dileme, isteme (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): (muzaaf fiil) aldattı, kandırdı

(اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı (اَلْغَرُورُ): aldatan, kandıran/ şeytan (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet, saat (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْغَيْثُ): yağmur, yağmur suyu ile yetişen nebat

(اَلرَّحِمُ ج اَرْحَامٌ): ana rahmi/ karabet (akrabalık, yakınlık) (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلْغَدُ): yarın (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

السجدة (32)

(SECDE (Secde) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.)

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 414 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

الٓمٓ ﴿1﴾	تَنْزِيلُ	الْكِتَابِ	لَا	رَيْبَ	فِيهِ	مِنْ رَبِّ	الْعَالَمِينَ ﴿2﴾
Elif, Lam, Mim	indirilişi	bu Kitab'ın	olmayan	hiçbir şüphe	kendisinde	Rabbi'ndendir	alemlerin
harfu mukatta	mübteda, muzaf, {(هٰذَا) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi de denmiştir }	muzafun ileyh	hal; {ara cümle de denmiştir }en-nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	(تَنْزِيلُ) mübtedasının haberi, şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh

1. Elif, Lam, Mim. **2.** Kendisinde hiçbir şüphe olmayan bu Kitab'ın indirilişi, alemlerin Rabbi'ndendir.

أَمْ	يَقُولُونَ	افْتَرَاهُ ۚ	بَلْ	هُوَ	الْحَقُّ	مِنْ رَبِّكَ
yoksa	diyorlar	onu uydurdu mu	Hayır	O	gerçektir	Rabbinden
atıf h.	fiili muzari+fâil	fiili mazi, mef'ul	idrab h.	mübteda	haber, mevsuf	(الْحَقُّ)'nin sıfatı; şibhi cümle

لِتُنْذِرَ	قَوْمًا	مَآ أَتَاهُم	مِنْ نَذِيرٍ	مِن قَبْلِكَ	لَعَلَّهُمْ	يَهْتَدُونَ ﴿3﴾
uyarman için	bir milleti	gelmeyen	uyarman için	senden önce	Belki	doğru yolu bulurlar
sebep ve nasb harfi, fiili muzari	mef'ul	nefiy h., fiili mazi, mef'ul	zaid harfi cer, fail	harfi cer, zarf mecrur isim	terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi.	(لَعَلَّ)'nin haberi cümle

3. "Onu peygamberin kendisi uydurdu" diyorlar, öyle mi? Hayır; O, senden önce peygamber gelmeyen bir milleti uyarman için sana Rabbinden gelen bir gerçektir. Belki doğru yolu bulurlar.

اَللّٰهُ	الَّذِي	خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ	وَالْأَرْضَ	وَ	مَا	بَيْنَهُمَا
Allah	yaratandır		Gökleri	,	yeri	atıf h.	bulunanları	ikisinin arasında
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf		matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.

فِي سِتَّةِ	أَيَّامٍ	ثُمَّ	اسْتَوَى	عَلَى الْعَرْشِ ۖ	مَا	لَكُمْ
altı günde		sonra	istila etti	arşa	yoktur	sizin
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle

مِنْ دُونِهِ	مِنْ وَلِيٍّ	وَ	لَا	شَفِيعٍ ۖ	أَ	فَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿4﴾
O'ndan başka	bir dostunuz	ve	yoktur	bir şefaatçınız	musunuz	Artık düşünmüyor
harfi cer, mecrur isim	zaid h. cer, mübteda	atıf h.	nefiy h.	matuf	soru h.	atıf h., nefiy h. fiili muzari+fâil

4. Allah gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları altı günde yaratan, sonra arşa istila edendir (keyfiyetsiz olarak yerleşen, hükmetmek üzere saltanatını kurandır). Sizin O'ndan başka bir dostunuz ve şefaatçınız yoktur. Artık düşünmüyor musunuz?

يُدَبِّرُ	الْأَمْرَ	مِنَ السَّمَآءِ	إِلَى الْأَرْضِ	ثُمَّ	يَعْرُجُ	إِلَيْهِ
düzenler	işleri	Gökten	yere kadar	sonra	yükselir	O'na
fiili muzari	mef'ul	h. cer, mecrur isim	h. cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur

فِي يَوْمٍ	كَانَ	مِقْدَارُهُ	أَلْفَ	سَنَةٍ	مِمَّا	تَعُدُّونَ ﴿5﴾
bir gün içinde	olan	mikdarı	bin	yıl	sizin saydıklarınızdan	
h. cer, mecrur isim, mevsuf	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	sıla; fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul

(يَوْمٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi

5. (Allah) gökten yere kadar (olan bütün) iş(ler)i idare eder (düzenler), sonra (o iş) mikdarı sizin saydıklarınızdan bin yıl olan bir gün içinde O'na yükselir.

ذَٰلِكَ	عَالِمُ	الْغَيْبِ	وَ	الشَّهَادَةِ	الْعَزِيزُ	الرَّحِيمُ ﴿6﴾	
O	âlimidir	görülmeyenin	ve	görülen	güçlüdür	merhametlidir	
mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	ikinci haber	üçüncü haber	

الَّذِي	أَحْسَنَ	كُلَّ	شَيْءٍ	خَلَقَهُ	وَ	بَدَأَ
Ki O	güzel yaptı	her	şeyi	yarattığı		başladı
üçüncü haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh,mevsuf	(كُلَّ)'nin sıfatı; mazi fiil cüm. {(شَيْءٍ)'in sıfatı da denmiştir}, mef'ul		fiili mazi

خَلْقَ	الْإِنسَانِ	مِنْ طِينٍ ﴿7﴾	
yaratılmasına	insanın	çamurdan	
mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim	

6. O, görülen ve görülmeyenin âlimidir, güçlüdür, merhametlidir.**7.** O ki, yarattığı her şeyi güzel yaptı, insanın yaratılmasına çamurdan başladı.

ثُمَّ	جَعَلَ	نَسْلَهُ	مِنْ سُلَالَةٍ	مِن مَّاءٍ	مَهِينٍ ﴿8﴾
sonra	yaptı	onun soyunu	bir özden	sudan	değersiz
atıf h.	fiili mazi	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	(سُلَالَةٍ)'in sıfatı; şibhi cümle mevsuf	sıfat

8. Sonra onun soyunu, değersiz sudan bir özden yaptı.

ثُمَّ	سَوَّاهُ	وَ	نَفَخَ	فِيهِ	مِن رُّوحِهِ	وَ	جَعَلَ	لَكُمُ
sonra	onu şekillendirip düzene koydu		üfledi	ona	ruhundan		yarattı	Size
atıf h.	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	h. cer, mecrur isim.	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur

السَّمْعَ	وَ	الْأَبْصَارَ	وَ	الْأَفْئِدَةَ ۖ	قَلِيلًا	مَا	تَشْكُرُونَ ﴿9﴾	
kulak	,	gözler	ve	kalbler	az	ne	şükrediyorsunuz	
mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	mef'ulü mutlak nâibi	tekid için zaid	fiili muzari+fâil	

9. Sonra onu şekillendirip düzene koydu ve ona ruhundan üfledi. Size kulak, gözler ve kalbler yarattı. (Durum buyken) ne az şükrediyorsunuz!

وَ	قَالُوٓا	أَ	ئِذَا	ضَلَلْنَا	فِي الْأَرْضِ	أَ	ئِنَّا
	dediler	mı	zaman	kaybolup yok olduğumuz	Toprakta	mi	Biz
atıf h.	fiili mazi, fail	soru h.	şart ve zaman zarfı	fii'lüşşart; fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	soru h.	tekid ve nasb h., (نَّ)'nin ismi

لَفِي خَلْقٍ	جَدِيدٍ ۖ	بَلْ	هُم	بِلِقَاءِ	رَبِّهِمْ	كَافِرُونَ ﴿10﴾	
bir yaratılış içinde (olacağız)	yeni	Hayır	onlar	buluşmayı	Rab'leriyle	inkar edenlerdir	
(نَّ)'nin haberi, şibhi cümle mevsuf, cümle cevâbü'ş-şart	sıfat	idrab h.	mübteda	car-mecrur, muzaf, (كَافِرُونَ) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh, , muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	haber	

10. (Müşrikler): "Toprakta kaybolup yok olduğumuz zaman mı, biz mi yeni bir yaratılış içinde (olacağız, yeniden mi yaratılacağız)?" dediler. Hayır; onlar, Rab'leriyle buluşmayı inkar edenlerdir.

قُلْ	يَتَوَفَّاكُمْ	مَلَكُ	الْمَوْتِ	الَّذِي	وُكِّلَ	بِكُمْ
De ki	sizi vefat ettirecek	meleği	ölüm	vekil kılınan		size
emir fiili	fiili muzari, mef'ul	fail, muzaf	muzafun ileyh	sıfat, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm.	car-mecrur

ثُمَّ	إِلَىٰ رَبِّكُمْ	تُرْجَعُونَ ﴿11﴾	
sonra	Rabbinize	döndürüleceksiniz	
atıf h.	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır	meçhul fiili muzari+nâibi fail	

11. De ki: "Size vekil kılınan ölüm meleği sizi vefat ettirecek (ruhunuzu kabzedip canınızı alacak), sonra Rabbinize döndürüleceksiniz."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 414 ≻

(32 / SECDE, 2 – 3):

[اَلتَّنْزِيلُ (نَزَّلَ يُنَزِّلُ)]: (tef'il bâbı) indirme (indirilen manasında) (اَلرَّيْبُ): şüphe, zan, belirsizlik

(اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) düzdü, uydurdu, iftira etti (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if´al bâbı) uyardı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, sakındıran/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, hakkı buldu, tanıdı

(32 / SECDE, 4 – 5):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلسِّتَّةُ – اَلسِّتُّ): altı

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً عَلَى): (iftiâl bâbı) istila etti, yerleşti/ müsavi oldu, birbirine denk geldi

(اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, taht, tavan, çardak (دُونَ): (zarf) ...den aşka, hariç, gayr, dışında, düşük, alçak

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, yakın, veli [اَلشَّفِيعُ (شَفَعَ يَشْفَعُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) şefaat eden

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (دَبَّرَ يُدَبِّرُ تَدْبِيرًا): (tef'il bâbı) tedbir aldı, idare etti

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (عَرَجَ يَعْرُجُ عُرُوجًا): çıktı, yükseldi (عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf fiil) saydı, hesapladı

(اَلْمِقْدَارُ): uzunluk veya uzama, süre, müddet (اَلْاَلْفُ ج آلاَفٌ): bin (اَلسَّنَةُ ج سِنُونَ): sene, kuraklık, kıtlık

(32 / SECDE, 6 – 7):

[اَلْعَالِمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (ism-i fâil) âlim, bilen (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, bilinmeyen, gözle görünmeyen

[اَلشَّهَادَةُ (شَهِدَ)]: hazırda olan, görünen (أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi, ikram etti

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, meşakkatli, değerli, şerefli

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءً): (if'al bâbı) başladı, ilk önce yaptı (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur, balçık

(32 / SECDE, 8 – 9 – 10 – 11):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, çevirdi, kıldı, hükmetti (اَلنَّسْلُ ج اَنْسَالٌ): nesil, soy, döl (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(اَلسُّلاَلَةُ): meni, döl, nufte/ öz, hülasa, süzm [اَلْمُهِينُ (أَهَانَ يُهِينُ)]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (tef'il bâbı) tesviye etti, düzeltti, düzene koydu/ eşit kıldı (اَلسَّمْعُ): kulak, işitme duyusu

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh (نَفَخَ يَنْفَخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih ve temsil yoluyla ruhu cesede üfledi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلْفُوءَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) kayboldu/ yanıldı/ kaybetti/ gizledi/ sapıttı (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni

[اَلْخَلْقُ (خَلَقَ)]: (masdar) halk, yaratık (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [اَللِّقَاءُ (لَقِيَ)]: (masdar) kavuşma, karşılama, karşılaşma

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةٌ): melek [اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ)]: ölüm, ölme

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul bâbı) ruhunu kabzetti, öldürdü, vefat ettirdi (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(وَكَّلَ يُوَكِّلُ تَوْكِيلاً): (tef'il bâbı) muvaffak kıldı, vekil kıldı

⋖ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 415 (SECDE : 12 – 20) ⋗

وَ	لَوْ	تَرَى	إِذِ	الْمُجْرِمُونَ	نَاكِسُو	رُؤُوسِهِمْ	عِنْدَ	رَبِّهِمْ ط
		görsen	zamanı	suçluların	öne eğilmişler olduğu	başlarının	huzurunda	Rablerinin
		fiili muzari	geçmiş zaman zarfı, muzaf	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh.	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh

(إِذِ) zarfının muzafun ileyhi, isim cümlesi

﴿ 12 ﴾	مُوقِنُونَ	إِنَّا	صَالِحًا	نَعْمَلْ	فَارْجِعْنَا	وَ	وَسَمِعْنَا	وَ	أَبْصَرْنَا	رَبَّنَآ
	kesin inananlarız	doğrusu biz	faydalı iş	işleyelim	artık bizi geri döndür	,	işittik	,	gördük	Rabbimiz
	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mef'ulü mutlak nâibi (yani: (عَمَلًا صَالِحًا)	emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	rabıta, emir fiili, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail.	atıf h.	fiili mazi, fail	nida harfi mahzuf münada

12. Suçluların Rablerinin huzurunda, başlarının eğilmiş oduğu zamanı görsen: "Rabbimiz! Gördük, işittik, artık bizi (dünyaya) geri döndür de faydalı iş işleyelim; doğrusu biz kesin inananlarız" (derler)!

هُدَاهَا	نَفْسٍ	كُلَّ	لَآتَيْنَا	شِئْنَا	لَوْ	وَ
hidayetini	nefse	her	verirdik	Biz dileseydik		
ikinci mef'ul	muzafun ileyh	birinci mef'ul, muzaf	fiili mazi, fail	fiili mazi, fail	şart h.	atıf h.

جَهَنَّمَ	لَأَمْلَأَنَّ	مِنِّي	الْقَوْلُ	حَقَّ	لَكِنْ	وَ
cehennemi	kesinlikle dolduracağım	Benden	söz	hak oldu	fakat	
mef'ul	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	car-mecrur	fail	fiili mazi	istidrak h.	atıf h.

﴿ 13 ﴾	أَجْمَعِينَ	النَّاسِ	وَ	الْجِنَّةِ
	tamamen	insanlardan	ve	cinlerden
	hal, (tekit de denmiştir)	matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim

13. Biz dileseydik her nefse hidayetini verirdik, fakat Benden söz hak oldu (gerçekleşti): Cehennemi tamamen cin ve insanlardan dolduracağım.

نَسِينَاكُمْ	إِنَّا	هٰذَا ج	يَوْمِكُمْ	لِقَآءَ	نَسِيتُمْ	بِمَا	فَذُوقُوا
sizi unuttuk	Doğrusu biz de	Bu gününüze		kavuşmayı	unutmanız sebebiyle		O halde tadın
(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(يَوْمِكُمْ)'ün sıfatı, işaret ismi	muzafun ileyh, muzaf, mevsuf, (كُمْ): muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	rabıta, emir fiili, fail

﴿ 14 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنتُمْ	بِمَا	الْخُلْدِ	عَذَابَ	ذُوقُوا	وَ
	yapmakta	olduklarınız	sebebiyle	ebedi	azabı	tadın	
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	h. cer, masdar h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	emir fiili, fail	atıf h.

14. "O halde bugününüze kavuşmayı unutmanız sebebiyle (cezasını) tadın; doğrusu Biz de sizi unuttuk, yapmakta olduklarınız sebebiyle ebedi azabı tadın" (deriz).

سُجَّدًا	خَرُّوا	بِهَا	إِذَا ذُكِّرُوا	الَّذِينَ	بِآيَاتِنَا	يُؤْمِنُ	إِنَّمَا
secde ederek	yere kapananlar	onlar	hatırlatıldığı zaman	kimseler	Ayetlerimize	iman eder	ancak
(خَرُّوا)'daki cemi vav'ından hal	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	car-mecrur	şart ve zaman zarfı, fiilu'ş-şart; meçhul fiili mazi, nâibi fail	fail, ismi mevsul	car-mecrur	fiili muzari	hasr edatı
			sıla: şart cümlesi				

﴿ 15 ﴾	لَا يَسْتَكْبِرُونَ	هُمْ	وَ	رَبِّهِمْ	بِحَمْدِ	سَبَّحُوا	وَ
	büyüklük taslamayarak			Rablerini	hamd ile	tesbih edenler	
	haber, fiil cümlesi	mübteda	hal vavı	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	fiili mazi, fail	atıf h.
	hal; isim cümlesi						

وَ	خَوْفًا	رَبَّهُمْ	يَدْعُونَ	عَنِ الْمَضَاجِعِ	جُنُوبُهُمْ	تَتَجَافَى
atıf h.	korkarak	Rablerine	yalvarır halde	yataklardan	yanları	uzaklaşan
	hal	mef'ul	hal; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	fail	fiili muzari

﴿ 16 ﴾ يُنفِقُونَ — رَزَقْنَاهُمْ — مِمَّا — وَ — طَمَعًا ز

sarfedenler (fiili muzari+fâil) — rızık olarak verdiğimiz (sıla; mazi fiil cüm.) — şeylerden (harfi cer, ismi mevsul) — atıf h. — umarak (matuf)

15 - 16. Ayetlerimize ancak, onlar kendilerine hatırlatıldığı zaman secde ederek yere kapananlar, büyüklük taslamayarak Rablerini hamd ile tesbih edenler, korkarak ve umarak Rablerine yalvarır halde yanları (vücudları) yataklardan uzaklaşanlar ve rızık olarak verdiğimiz şeylerden sarfedenler iman eder. (Dikkat:15.ayet secde ayetidir)

فَلَا تَعْلَمُ — نَفْسٌ — مَآ — أُخْفِيَ — لَهُمْ — مِنْ قُرَّةِ — أَعْيُنٍ ج

bilmez (atıf h., nefiy h., fiili muzari) — kimse (fail) — şeyleri (mef'ul, ismi mevsul) — gizlenen (sıla; meçhul fiili mazi cüm.) — onlar için (car-mecrur muzaf) — gözler aydınlığından (muzafun ileyh) — (مَا)'dan hal; şibhi cümle

﴿ 17 ﴾ يَعْمَلُونَ — كَانُوا — بِمَا — جَزَآءً

yapmakta ((كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi) — oldukları (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) — sebebiyle (harfi cer, masdar h. (ismi mevsul de denmiş)) — karşılık olması için (mef'ulü mutlak, (mef'ulün li eclih de denmiştir)

17. Yapmakta oldukları sebebiyle karşılık olması için gözler aydınlığından (mutlu edip sevindirecek müjdelerden) onlar için gizlenen şeyleri kimse bilmez.

﴿ 18 ﴾ أَ — فَمَنْ — كَانَ — مُؤْمِنًا — كَمَنْ — كَانَ — فَاسِقًا ط — لَا يَسْتَوُونَ

midir (soru h.) — O halde kimse (atıf h., mübteda, ismi mevsul) — olan (sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri) — mü'min ((كَانَ)'nin haberi) — kimse gibi ((مَنْ) mübtedasının haberi; şibhi cümle) — olan (sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri) — fâsık ((كَانَ)'nin haberi) — Bunlar eşit olmazlar (nefiy h., fiili muzari+fâil)

18. O halde mü'min olan kimse fasık olan (yoldan çıkmış) kimse gibi midir? Bunlar eşit olamazlar.

أَمَّا — الَّذِينَ — آمَنُوا — وَ — عَمِلُوا — الصَّالِحَاتِ

gelince (şart ve tafsil h.) — kimselere (mübteda, ismi mevsul) — İman eden (sıla; mazi fiil cüm.) — ve (atıf h.) — işleyenlere (fiili mazi, fail) — faydalı iş (mef'ul)

﴿ 19 ﴾ فَلَهُمْ — جَنَّاتُ — الْمَأْوَى ز — نُزُلًا — بِمَا — كَانُوا — يَعْمَلُونَ

onlar için vardır (rabıta (bağlaç), haber mukaddem, şibhi cümle) — cennetleri (mübteda muahhar, muzaf) — Me'vâ (muz. ileyh) — konaklama yeri olarak ((جَنَّاتُ)'den hal, (mef'ulü mutlak da denmiş)) — şeyler sebebiyle (harfi cer, masdar h.) — oldukları (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) — Yapmakta ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi)

(أَمَّا)'nin cevabı; (الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi; isim cümlesi

19. İman eden ve faydalı iş işleyenlere gelince, onlar için yapmakta oldukları sebebiyle, konaklama yeri olarak Me'vâ cennetleri vardır.

وَ — أَمَّا — الَّذِينَ — فَسَقُوا — فَمَأْوَاهُمُ — النَّارُ ط — كُلَّمَآ — أَرَادُوا — أَنْ يَخْرُجُوا — مِنْهَا — أُعِيدُوا

atıf h. — gelince (şart ve tafsil h.) — kimselere (mübteda ismi mevsul) — yoldan çıkan (sıla; fiili mazi, fail) — barınacağı yer ((أَمَّا)'nin cevabı için rabıta, mübteda,) — ateştir ((الَّذِينَ) mübtedası'nın haberi) — Her ne zaman (şart ve zaman zarfı) — isteseler (fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail) — çıkmak (masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul) — Oradan (car-mecrur) — geri döndürülürler (cevâbü'ş-şart: meçhul fiili mazi, nâibi fail)

﴿ 20 ﴾ فِيهَا — وَ — قِيلَ — لَهُمْ — ذُوقُوا — عَذَابَ — النَّارِ — الَّذِي — كُنْتُمْ — بِهِ — تُكَذِّبُونَ

oraya (car-mecrur) — atıf h. — denir (meçhul fiili mazi) — onlara (car-mecrur) — tadın (emir fiili, fail) — azabını (mef'ul, muzaf) — ateşin (muzafun ileyh) — olduğunuz (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) — sıfat, ismi mevsul — kendisini (car-mecrur, (تُكَذِّبُونَ) ile bağlantılıdır) — yalanlamakta ((كَانَ)'nin haberi: cümle: fiili muzari+fâil)

sıla: fiil cümlesi

20. Ama yoldan çıkanların, işte onların barınacağı yer ateştir. Oradan çıkmak isteyişleri'nin her defasında geri çevrilirler ve onlara: "Yalanlayıp, durduğunuz ateşin azabını tadın" denir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 415 ≻

(32 / SECDE, 12):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ tanıdı (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(اَلنَّاكِس ج نَاكِسُونَ): (ism-i fâil) başlarını eğen (اَلرَّأْسُ ج رُؤُوسٌ): baş (عِندَ): (zarf) yanında, katında

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü (açıkça bildi)

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (رَجَعَ يَرْجِعَ رَجْعًا): döndürdü

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (اَلْمُوقِنُ ج مُوقِنُونَ): (ism-i fâil) (şüphe etmeksizin) inanan

(32 / SECDE, 13 – 14):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam)) diledi, istedi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yolu bulma (حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْجِنَّةُ): delilik, cinnet/ cinler (مَلَأَ يَمْلَأُ مَلْئًا): (mehmuz'el lam) doldurdu

(اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (tekit için getirilir) hepsi, hep beraber, bütünü

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil)unuttu, terketti, hatıra getirmedi/unutulmuş gibi yaptı

[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) karşılaşma, kavuşma, karşılama

[(خَلَدَ يَخْلُدُ) اَلْخُلْدُ]:ebedi, baki, kalıcı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(32 / SECDE, 15 – 16 - 17):

(اَلسَّاجِدُ ج سُجَّدٌ): secde eden (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündü

(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) çöktü, yıkıldı, yüksekten düştü (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti

(تَجَافَى يَتَجَافَى): (tefâul bâbı) uzaklaştı (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı)büyüklendi, inad etti, hakka boyun eğmedi

(اَلْجَنْبُ ج جُنُوبٌ): yan, istiare olarak: iş, durum, yakın cihet [(طَمِعَ يَطْمَعُ) اَلطَّمَعُ]: ümit, tama (اَلْمَضْجَعُ ج مَضَاجِعُ): yatak

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil)ibadet etti/dua etti/ davet etti / yardım istedi [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: (masdar) korkma, korku

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (if'al bâbı) gizledi, örttü (قُرَّةُ الْعَيْنِ): göz aydınlığı

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(32 / SECDE, 18 – 19 – 20):

[(فَسَقَ يَفْسِقُ) اَلْفَاسِقُ]: (ism-i fâil) kâfir, inkârcı, fasık (اِسْتَوَى يَسْتَوِي): (iftiâl bâbı) müsavi oldu, birbirine denk geldi, eşit oldu

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe [(أَوَى يَأْوِي) اَلْمَأْوَى]: sığınak, barınak

(اَلنُّزُلُ): menzil, ziyafet, ağırlama yeri, konaklama yeri

(فَسَقَ يَفْسِقُ فِسْقًا): fısk işledi, açıktan açığa günah işledi [(أَوَى يَأْوِي) اَلْمَأْوَى]: sığınak, barınak (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti

(أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (if'al bâbı) döndürdü, iade etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 416 (SECDE : 21 – 30) ≻

﴿ 21 ﴾ وَ لَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

وَ	لَنُذِيقَنَّهُمْ	مِنَ الْعَذَابِ	الْأَدْنَى	دُونَ	الْعَذَابِ	الْأَكْبَرِ	لَعَلَّهُمْ	يَرْجِعُونَ
atıf h.	and olsun onlara tattırırız yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	azabından harfi cer, mecrur isim, mevsuf	dünya sıfat	önce mekan zarfı, muzaf	azabdan muzafun ileyh, mevsuf	en büyük sıfat	Belki onlar terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	dönerler fiili muzari+fâil

21. And olsun belki dönerler diye onlara büyük azabdan önce dünya azabından tattırırız.

وَ	مَنْ	أَظْلَمُ	مِمَّنْ	ذُكِّرَ	بِآيَاتِ	رَبِّهِ
başlama h.	kim mübteda, soru ismi	daha zalimdir haber	kimseden harfi cer, ismi mevsul	hatırlatılan sıla; meçhul fiili mazi cüm.	ayetleri car-mecrur, muzaf	Rabbi'nin muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh

﴿ 22 ﴾ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ط إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ

ثُمَّ	أَعْرَضَ	عَنْهَا ط	إِنَّا	مِنَ الْمُجْرِمِينَ	مُنْتَقِمُونَ
sonra atıf h.	yüz çeviren fiili mazi	onlardan car-mecrur	Doğrusu biz ekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	suçlulardan harfi cer, mecrur isim	intikam alırız (إِنَّ)'nin haberi

22. Kim Rabbi'nin ayetleri hatırlatılan sonra da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalimdir? Doğrusu biz suçlulardan intikam alırız.

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	مُوسَى	الْكِتَابَ	فَلَا تَكُنْ	فِي مِرْيَةٍ
atıf h.	And olsun ki yemin cevabı lâmı, tahkik h.	verdik fiili mazi, fail	Musa'ya birinci mef'ul	Kitap ikinci mef'ul	O halde sakın olma rabıta+ nehiy ve cezm h., nâsih fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	şüphe içinde (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle

﴿ 23 ﴾ مِنْ لِقَائِهِ وَ جَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ج

مِنْ لِقَائِهِ	وَ	جَعَلْنَاهُ	هُدًى	لِبَنِي	إِسْرَائِيلَ ج
ona kavuşacağından harfi cer, mecrur isim	atıf h.	onu kıldık fiili mazi, fail, birinci mef'ul	rehber ikinci mef'ul	car-mecrur, muzaf	İsrailoğulları için muzafun ileyh (gayri munsarif olduğu için esre yerine fethalı)

23. And olsun ki Musa'ya Kitap verdik; Sakın sen de ona (Kur'an'a ya da Allah'a) kavuşacağından şüphe etme. Musa'ya verdiğimizi (Tevrat'ı) İsrailoğullarına rehber kıldık.

وَ	جَعَلْنَا	مِنْهُمْ	أَئِمَّةً	يَهْدُونَ	بِأَمْرِنَا	لَمَّا صَبَرُوا قف
atıf h.	yaptık fiili mazi, fail	onlardan car-mecrur	önderler mef'ul, mevsuf	doğru yola rehberlik eden fiili muzari+fâil (أَئِمَّةً)'nin sıfatı	emrimizle car-mecrur	sabrettikleri zaman zaman zarfı, fiili mazi, fail

﴿ 24 ﴾ وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ

وَ	كَانُوا	بِآيَاتِنَا	يُوقِنُونَ
atıf h.	oldukları fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	ayetlerimize car-mecrur, şibhi cümle (يُوقِنُونَ) ile bağlantılıdır	kesin olarak inanıyor (كَانَ)'nin haberi, fiil cümle

24. Sabrettikleri ve ayetlerimize kesin olarak inanıyor oldukları zaman onlardan emrimizle doğru yola rehberlik eden önderler yaptık.

﴿ 25 ﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

إِنَّ	رَبَّكَ	هُوَ	يَفْصِلُ	بَيْنَهُمْ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ
Doğrusu tekid ve nasb h.	Rabbin (إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	kesin hükmünü verir (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	aralarında mekan zarfı	günü zaman zarfı, muzaf	kıyamet muzafun ileyh

فِيمَا	كَانُوا	فِيهِ	يَخْتَلِفُونَ
şeylerde harfi cer, ismi mevsul	oldukları fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hakkında car-mecrur, (يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır	ihtilafa düşmekte sıla; fiil cüm., (كَانَ)'nin haberi

25. Doğrusu Rabbin hakkında ihtilafa düşmekte oldukları şeylerde kıyamet günü aralarında kesin hükmünü verir.

مِنَ الْقُرُونِ	مِنْ قَبْلِهِمْ	أَهْلَكْنَا	كَمْ	لَهُمْ	لَمْ يَهْدِ	وَ	أَ
nesillerden	kendilerinden önceki	helak etmiş olmamız	nicesini	onları	doğru yola iletmedi		mi
harfi cer, mecrur isim {(كَمْ)'in sıfatı da denmiştir}	harfi cer, mecrur, zarf ismi	fiili mazi, fail	(أَهْلَكْنَا)'nın mukaddem mef'ulü, kem'il haberiyye	car-mecrur	nefiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	soru h.

﴿ 26 ﴾ فَلاَ يَسْمَعُونَ	أَ	لَآيَاتٍ ط	فِي ذٰلِكَ	إِنَّ	فِي مَسَاكِنِهِمْ ط	يَمْشُونَ	
Dinlemezler	mi	ibretler	bunda vardır	Doğrusu	meskenlerinde	gezip yürüdükleri	
atıf h.+ nefiy h., fiili muzari+fâil	soru ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	harfi cer, mecrur isim	(الْقُرُونِ)'den hal; fiil cümlesi	

26. (Şu anda) meskenlerinde gezip yürüdükleri, kendilerinden önceki nesillerden nicesini helak etmiş olmamız onları doğru yola sevketmedi mi? Doğrusu bunda ibretler vardır. Dinlemezler mi?

الْجُرُزِ	إِلَى الْأَرْضِ	الْمَآءَ	نَسُوقُ	أَنَّا	لَمْ يَرَوْا	وَ	أَ
Kuru	yere	su	sürdüğümüzü		görmediler		mi
sıfat	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	soru harfi

(يَرَوْا)'in mef'ulü; isim cümlesi

أَنْعَامُهُمْ	مِنْهُ	تَأْكُلُ	زَرْعًا	بِهِ	فَنُخْرِجُ
hayvanlarının	kendisinden	yedikleri	ekinleri	onunla	akabinde çıkardığımızı
fail	car-mecrur	(زَرْعًا)'ın sıfatı; muzari fiil cümlesi	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	rabıta, fiili muzari

﴿ 27 ﴾	فَلاَ يُبْصِرُونَ	أَ	أَنْفُسُهُمْ ط	وَ
	Hala görmüyorlar	mı	kendilerinin	ve
	rabıta, nefiy h., fiili muzari+fâil	soru ismi	matuf.	atıf h.

27. Kuru yere suyu sürdüğümüzü, onunla hayvanlarının ve kendilerinin yedikleri ekini çıkardığımızı görmediler mi? Hala görmüyorlar mı?

﴿ 28 ﴾ صَادِقِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	الْفَتْحُ	هٰذَا	مَتَى	يَقُولُونَ	وَ
Doğru söylüyor	idiyseniz	eğer	hüküm	bu	ne zaman	derler	
(كَانَ)'nin haberi	nâsih fiilu'ş-şart; fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	şart h.	bedel	mübteda	haber, mukaddem, soru ismi	fiili muzari+fâil	atıf h.

28. "Eğer doğru söylüyorsanız bu hüküm (veya fetih) ne zaman (verilecek)?" derler.

إِيمَانُهُمْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	لاَ يَنْفَعُ	الْفَتْحِ	يَوْمَ	قُلْ
inanmaları	Inkar eden	kimselere	fayda vermez	Hüküm	günü	De ki
fail	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	nefiy h., fiili muzari	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	emir fiili

﴿ 29 ﴾	يُنْظَرُونَ	هُمْ	لاَ	وَ
	ertelenmezler			ve
	haber, fiil cümlesi	mübteda	nefiy h.	atıf h.

29. De ki: "Hüküm günü inkar eden kimselere imanları fayda vermez ve ertelenmezler."

﴿ 30 ﴾ مُنْتَظِرُونَ	إِنَّهُمْ	انْتَظِرْ	وَ	عَنْهُمْ	فَأَعْرِضْ
beklemektedirler	doğrusu onlar	bekle	ve	onlardan	Artık yüzçevir
(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h, (إِنَّ)'nin ismi	emir fiili	atıf h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili

30. Artık onlardan yüzçevir (onları bırak) ve bekle; doğrusu onlar da beklemektedirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 416 ≻

(32 / SECDE, 21 – 22 – 23):

(أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi

[(دَنَا يَدْنُو) اَلْأَدْنَى]: (ism-i tafdîl) en düşük, en hafif veya daha yakın/dünya: (اَلدُّنْيَا) kelimesinin müzekker ism-i tafdili (dünya; en yakın manasında müennes ism-i tafdîldir) (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında

[(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْأَكْبَرُ]: (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْأَظْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en zalim, daha zalim (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ): (if'al bâbı) yüz çevirdi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(اَلْمُنْتَقِمُ ج مُنْتَقِمُونَ): (ism-i fâil) intikam alan, cezalandıran (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

[(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: (masdar) kavuşma, karşılama, karşılaşma (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(بَنِي إِسْرَائِيلَ): İsrailoğulları [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol (اَلْمِرْيَةُ): şüphe, tereddüt, kuşku

(32 / SECDE, 24 – 25 – 26):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْإِمَامُ ج أَئِمَّةٌ): imam, rehber, kılavuz, ilahi kitap

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, tarif etti, yol gösterdi, hidayet verdi (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) yakını oldu, yakınen (şüphe etmeksizin) inandı

(فَصَلَ يَفْصِلُ فَصْلاً): kesin hüküm verdi/ ayırt etti (بَيْنَ): (zarf) arasında (يَوْمُ الْقِيَامَةِ): kıyamet günü

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, öldürdü, harcadı, başını belaya soktu

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): mesken, ikamet yeri

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı, yolundan gitti, doğru yolda gitti

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(32 / SECDE, 27 – 28):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا): (ecvef fiil) sürdü (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(اَلْجُرُزُ): kurak (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi

(اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامُ): büyükbaş hayvan, deve, sığır

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü, bildi

[(فَتَحَ يَفْتَحُ) اَلْفَتْحُ]: fetih veya hüküm (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

(32 / SECDE, 29 – 30):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün [(فَتَحَ يَفْتَحُ) اَلْفَتْحُ]: fetih veya hüküm

(نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, tasdik etmedi, mürted oldu

(أَنْظَرَ يُنْظِرُ إِنْظَارًا): (if'al bâbı) mühlet verdi, süre tanıdı (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ): (if'al bâbı) yüz çevirdi

(اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ اِنْتِظَارًا): (infi'al bâbı) bekledi, gözledi [(اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ) اَلْمُنْتَظِرُ]: (ism-i fâil) bekleyen, gözleyen

(33) الأحزاب

(AHZAB [Gruplar (Topluluklar)] **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 73 ayettir.)

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 417 - 426 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يَآ أَيُّهَا	النَّبِيُّ	اتَّقِ	اللَّهَ	وَ	لاَ تُطِعِ	الْكَافِرِينَ
	Ey peygamber (أَيُّ) lafzına sıfat, (bedel de denmiştir)	sakın emir fiili	Allah'tan mef'ul	, atıf h.	uyma nehiy ve cezm h., fiili muzari	inkar edenlere mef'ulün bih
nida h., münada, tenbih h.						

﴿ 1 ﴾	حَكِيمًا ۝	عَلِيمًا	كَانَ	اللَّهَ	إِنَّ	الْمُنَافِقِينَ ۙ	وَ
	hakim'dir (كَانَ)'nin ikinci haberi	bilendir (كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Allah (إِنَّ)'nin ismi	şüphesiz tekid ve nasb h.	münafıklara matuf	ve atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ) nâsih mazi fiil cümlesi

1. Ey peygamber! Allah'tan sakın, inkar edenlere ve münafıklara uyma. Doğrusu Allah Alim'dir (her şeyi çok iyi bilendir), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

وَ	اتَّبِعْ	مَا	يُوحَىٰٓ	إِلَيْكَ	مِنْ رَبِّكَ ۚ	إِنَّ
	uy emir fiili	mef'ulün bih, ismi mevsul	vahyolunana sıla; meçhul fiili muzari cüm.	sana car- mecrur	Rabbinden harfi cer, mecrur isim	Doğrusu tekid ve nasb h.
atıf h.						

﴿ 2 ﴾	خَبِيرًا ۝	تَعْمَلُونَ	بِمَا	كَانَ	اللَّهَ
	haberdardır (كَانَ)'nin haberi	yaptığınız şeyler sebebiyle sıla; fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul., şibhi cümle (خَبِيرًا) ile bağlantılıdır	daima fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Allah (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) cümlesi

2. Rabbinden sana vahyolunana uy; doğrusu Allah, yaptığınız şeyler sebebiyle daima haberdardır.

﴿ 3 ﴾	وَكِيلاً	بِاللَّهِ	وَ	كَفَى	عَلَى اللَّهِ ۚ	وَ	تَوَكَّلْ
	vekil olarak temyiz	Allah zaid harfi cer, mecrur isim	, atıf h.	yeter fiili mazi	Allah'a harfi cer, mecrur isim		tevekkül et emir fiili
							atıf h.

3. Allah'a tevekkül et (güvenip dayan), Allah, Vekil olarak yeter.

مَا جَعَلَ	اللَّهُ	لِرَجُلٍ	مِنْ قَلْبَيْنِ	فِي جَوْفِهِ ۚ	وَ	مَا جَعَلَ
kılmadı nefiy h., fiili mazi	Allah fail	hiçbir adam için car- mecrur	iki kalp zaid harfi cer, (جَعَلَ)'nin mef'ulü, mevsuf	içine (قَلْبَيْنِ)'nin sıfatı; şibhi cümle	atıf h.	kılmadı nefiy h., fiili mazi

أَزْوَاجَكُمُ	اللاَّئِي	تُظَاهِرُونَ	مِنْهُنَّ	أُمَّهَاتِكُمْ ۚ	وَ	مَا جَعَلَ
eşlerinizi mef'ul		zihar yaptığınız Sıla; fiil cüm.; sıfat, ismi mevsul	kendilerinden car mecrur	anneleriniz ikinci mef'ul.	atıf h.	kılmadı nefiy h., fiili mazi

أَدْعِيَآءَكُمْ	أَبْنَآءَكُمْ ۖ	ذٰلِكُمْ	قَوْلُكُمْ	بِأَفْوَاهِكُمْ ۖ	وَ	اللَّهُ
evlatlıklarınızı birinci mef'ul	oğullarınız ikinci mef'ul	Bu mübteda	söylemenizdir haber	ağızlarınızla car - mecrur		Allah mübteda
					başlama h.	

﴿ 4 ﴾	السَّبِيلَ	يَهْدِي	هُوَ	وَ	الْحَقَّ	يَقُولُ
	yola mef'ul	rehberlik eder haber, muzari fiil cümlesi	O mübteda	, atıf h.	gerçeği mef'ul	söyler haber, muzari fiil cümlesi

4. Allah hiçbir adam için, içine iki kalp kılmadı (bir kimseye iki kalp yaratıp koymadı). Allah, (boşamak maksadıyla 'annemin sırtı gibisin' diyerek) zıhar yaptığınız eşlerinizi, anneleriniz (yerine) kılmadı; evlatlıklarınızı da (öz) oğullarınız (gibi) kılmadı. Bu, ağızlarınızla söylemenizdir (dillerinize doladığınız aslı olmayan kendi uydurduğunuz boş sözlerdir). Allah gerçeği söyler, yola O rehberlik eder.

فَإِنْ	اللَّهِ ۚ	عِنْدَ	أَقْسَطُ	هُوَ	لِآبَائِهِمْ	ادْعُوهُمْ
Eğer	Allah	katında	en adaletli olandır		babalarına (nisbet ederek)	çağırın
atıf h., şart h.	muzafun ileyh,	zarf, muzaf	haber	mübteda	car-mecrur	emir fiili, fail, mef'ul

وَ	مَوَالِيكُمْ ۚ	وَ	فِي الدِّينِ	فَإِخْوَانُكُمْ	آبَاءَهُمْ	لَمْ تَعْلَمُوا
atıf h.	dostlarınızdır (إِخْوَانُكُمْ)'e matuf	ve atıf h.	dinde harfi cer, mecrur isim	o zaman (onlar) kardeşlerinizdir rabıta, (هُمْ) (onlar) olarak takdir edilen	babalarını mef'ul	bilmiyorsanız fi'lü'ş-şart; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail

mahzuf mübtedanın haberi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

لَكِنْ	وَ	بِهِ	أَخْطَأْتُمْ	فِيمَا	جُنَاحٌ	عَلَيْكُمْ	لَيْسَ
fakat istidrak h.	atıf h.	hakkında car - mecrur	yanıldığınız sıla; mazi fiil cüm., fail	şeyler hakkında harfi cer, ismi mevsul	bir günah (لَيْسَ)'nin muahhar ismi	size (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	yoktur nâsih fiili mazi

﴿ 5 ﴾	رَحِيمًا	غَفُورًا	اللَّهُ	كَانَ	وَ	قُلُوبُكُمْ ۚ	مَا تَعَمَّدَتْ
merhamet edendir (كَانَ)'nin ikinci haberi		bağışlayandır (كَانَ)'nin haberi	Allah (كَانَ)'nin ismi	daima nâsih fiili mazi	atıf h.	kalbinizin fail	kasten yaptığı şey önceki (ما)'ya matuf, ismi mevsul, sıla; mazi fiil cüm.,

5. Onları (evlatlıklarınızı) babalarına (nisbet ederek) çağırın, bu Allah katında en doğru olandır. Eğer babalarını (kim olduğunu) bilmiyorsanız, o zaman o zaman (onlar) sizin dinde kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Hakkında yanıldığınız şeyler hakkında size bir günah yoktur, fakat kalbinizin (yanlışı) kasten yaptığı şey(le cezalanır, ona göre karşılık alırsınız). Allah, daima bağışlayandır ve merhamet edendir.

أُمَّهَاتُهُمْ ۚ	أَزْوَاجُهُ	وَ	مِنْ أَنْفُسِهِمْ	بِالْمُؤْمِنِينَ	أَوْلَى	النَّبِيُّ
onların anneleridir haber	onun eşleri mübteda	atıf h. (başla-ma h. de denmiş-tir)	kendi nefislerinden harfi cer, mecrur isim	Müminlere harfi cer, mecrur isim	daha evladır (yakındır) haber	Peygamber mübteda

اللَّهِ	فِي كِتَابِ	بِبَعْضٍ	أَوْلَى	بَعْضُهُمْ	الْأَرْحَامِ	أُولُوا	وَ
Allah'ın muzafun ileyh	Kitab'ında harfi cer, mecrur isim, muzaf	birbirlerine daha yakındırlar car - mecrur	ikinci mübtedanın haberi	ikinci mübteda	akrabalık sahipleri muzafun ileyh	mübteda, muzaf	; atıf h.

birinci (أُولُوا) mübtedasının haberi, cümle

إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ	أَنْ تَفْعَلُوا	إِلَّا	الْمُهَاجِرِينَ	وَ	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
Dostlarınıza harfi cer, mecrur isim	yapmanız müstesna; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	hariç istisna h.	muhacirlerden matuf	ve atıf h.	müminlerden harfi cer, mecrur isim

﴿ 6 ﴾	مَسْطُورًا	فِي الْكِتَابِ	ذَٰلِكَ	كَانَ	مَعْرُوفًا ۚ
	yazılı (كَانَ)'nin haberi	Kitap'ta harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (مَسْطُورًا) ile bağlantılıdır	Bu (كَانَ)'nin ismi	bulunmaktadır fiili mazi, nâsih	bir iyilik (uygun bir vasiyet) mef'ul

6. Peygamber mü'minlere, kendi nefislerinden daha evladır (daha yakındır, önceliklidir); onun eşleri onların anneleridir; dostlarınıza bir iyilik (uygun bir vasiyet) yapmanız hariç, akrabalık sahipleri (akraba olanlar miras hususunda), Allah'ın Kitab'ında birbirlerine (diğer) müminler ve muhacirlerden daha yakındırlar (öncelik sahibidirler). Bu Kitap'ta yazılı bulunmaktadır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 417 ≻

(33 / AHZAB, 1):

(اَلنَّبِيُّ ج نَبِيُّونَ): peygamber (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): münafık, ikiyüzlü (اِتِّقَاءً يَتَّقِي اِتَّقَى): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, hikmetle iş yapan

(33 / AHZAB, 2):

(اِتِّبَاعًا يَتَّبِعُ اِتَّبَعَ): (iftiâl bâbı) tabi oldu, uydu, arkasından yürüdü (عَمَلاً يَعْمَلُ عَمِلَ): amel etti, yaptı, işledi

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, gizlice öğütledi, sır verdi, fısıldadı

[اَلْخَبِيرُ (خَبَرَ يَخْبُرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(33 / AHZAB, 3):

(تَوَكُّلاً يَتَوَكَّلُ تَوَكَّلَ): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (كِفَايَةً يَكْفِي كَفَى): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti

(وُكَلاَءُ ج اَلْوَكِيلُ): (Esma-i ilahiyeden) vekil, koruyucu, gözetleyici, yardımcı

(33 / AHZAB, 4):

(جَعْلاً يَجْعَلُ جَعَلَ): yarattı, icad etti, hükmetti, çevirdi, kıldı (رِجَالٌ ج اَلرَّجُلُ): erkek, adam (قُلُوبٌ ج اَلْقَلْبُ): kalp

(اَلْجَوْفُ ج اَجْوَافٌ): iç, dâhil, oyuk (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, zevce, çift (اُمَّهَاتٌ ج اَلْأُمُّ): anne (اَفْوَاهٌ ج اَلْفُوهُ): ağız

(مُظَاهَرَةً تُظَاهِرُ ظَاهَرَ): (müfâale bâbı) zihar yaptı, boşadı (اَقْوَالٌ ج اَلْقَوْلُ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide

(اَدْعِيَاءُ ج اَلدَّعِيُّ): nisbet edilen manasında olup bununla evlatlık murad edilir (اَبْنَاءُ ج اَلْابْنُ): oğlan, çocuk

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (سُبُلٌ ج اَلسَّبِيلُ): açık ve geniş yol (هَدْيًا يَهْدِي هَدَى): (nâkıs fiil) tarif etti, yol gösterdi, irşad etti

(33 / AHZAB, 5):

(دُعَاءً يَدْعُو دَعَا): (nâkıs fiil) nisbet etti/ dua etti/ davet etti/ ibadet etti (اَلْأَقْسَطُ): (ism-i tafdîl) daha adaletli, daha doğru

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (عِلْمًا يَعْلَمُ عَلِمَ): bildi (اِخْوَانٌ ج اَلْأَخُ): kardeş, erkek kardeş (اَبَاءُ ج اَلْأَبُ): baba

(اَدْيَانٌ ج اَلدِّينُ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık (مَوَالِي ج اَلْمَوْلَى): dost, sahip, yakın, bakıcı

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur (إِخْطَاءً يُخْطِئُ أَخْطَأَ): (if'al bâbı) hata yaptı, kasıdsız kötülük işledi

(تَعَمُّدًا يَتَعَمَّدُ تَعَمَّدَ): (tefa'ul bâbı) kasdetti (قُلُوبٌ ج اَلْقَلْبُ): kalp, yürek

(33 / AHZAB, 6):

(اَلنَّبِيُّ ج نَبِيُّونَ): peygamber (اُمَّهَاتٌ ج اَلْأُمُّ): anne [اَلاَوْلَى (وَلِيَ يَلِي)]: (ism-i tafdîl) en yakın, daha layık

(اَلزَّوْخُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce, çift (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler (اَرْحَامٌ ج اَلرَّحِمُ): karabet, akrabalık, yakınlık/ ana rahmi

(بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç (فَعْلاً يَفْعَلُ فَعَلَ): yaptı (مُهَاجِرُونَ ج اَلْمُهَاجِرُ): hicret eden, göçen

(اَوْلِيَاءُ ج اَلْوَلِيُّ): dost, veli, yardımcı [اَلْمَعْرُوفُ (عَرَفَ يَعْرِفُ)]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi

[اَلْمَسْطُورُ (سَطَرَ)]: (ism-i mef'ûl) yazılmış

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 418 (AHZAB 7 – 15) ≻

وَ	إِذْ	أَخَذْنَا	مِنَ النَّبِيِّينَ	مِيثَاقَهُمْ	وَ	مِنْكَ
Senden	Bir zamanlar	almıştık	Peygamberlerden	misaklerini (kesin sözlerini)		
car mecrur	atıf h.	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	atıf h.

وَ	مِنْ نُوحٍ	وَ	إِبْرَاهِيمَ	وَ	مُوسَى	وَ
Nuh'dan		İbrahim'den			Musa'dan	
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 7 ﴾	غَلِيظًا	مِيثَاقًا	مِنْهُمْ	أَخَذْنَا	وَ	مَرْيَمَ	ابْنِ	عِيسَى
	sağlam	bir söz	Onlardan	aldık		Meryem	oğlu	İsa'dan
	sıfat	mef'ul, mevsuf	car -mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	muzafun ileyh	sıfat, muzaf	matuf, mevsuf

﴿ 8 ﴾	أَلِيمًا	عَذَابًا	لِلْكَافِرِينَ	وَ أَعَدَّ	عَنْ صِدْقِهِمْ	الصَّادِقِينَ	لِيَسْأَلَ
	acı veren	bir azap	inkarcılara	hazırladı	doğrulukları hakkında	doğrulara	sormak için
	Sıfat	mef'ul, mevsuf	car - mecrur	atıf h., fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari

7 – 8. Bir zamanlar Peygamberlerden; senden, Nuh'dan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan misaklerini (tebliğ ile ilgili kesin sözlerini) almıştık. Doğrulara doğrulukları hakkında sormak için onlardan sağlam bir söz aldık. (Allah) inkarcılara acı veren bir azap hazırladı.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	اذْكُرُوا	نِعْمَةَ	اللَّهِ	عَلَيْكُمْ	إِذْ	جَاءَتْكُمْ
Ey iman edenler			anın	nimetini	Allah'ın	üzerinizdeki		size gelmişti
nida h.+ münada, mevsuf+tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	emir fiili, fail	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	car - mecrur	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi, mef'ul

جُنُودٌ	فَأَرْسَلْنَا	عَلَيْهِمْ	رِيحًا	وَ	جُنُودًا	لَمْ تَرَوْهَا
ordular	Bu sebeple göndermiştik	onların üzerine	rüzgar	ve	ordular	göremediğiniz
fail	atıf h., fiili mazi, fail	car -mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	(جُنُودًا)'in sıfatı; fiil cümlesi

﴿ 9 ﴾	بَصِيرًا	تَعْمَلُونَ	بِمَا	اللَّهُ	كَانَ	وَ
	görmekte	yaptığınız	şeyleri	Allah	idi	
	(كَانَ)'nin haberi	sıla: fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul, şibhi cümle (بَصِيرًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	atıf h.

9. Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın; üzerinize ordular gelmişti. Bu sebeple biz de onların üzerine rüzgar ve göremediğiniz ordular göndermiştik. Allah, yaptığınız şeyleri görmekte idi.

وَ	مِنْكُمْ	مِنْ أَسْفَلَ	وَ	مِنْ فَوْقِكُمْ	إِذْ جَاءُوكُمْ
	aşağınızdan		ve	yukarınızdan	size gelmişlerdi
atıf h.	car - mecrur	harfi cer, zarf (muzaf olmadığı için mansub)	atıf h.	h. cer+ zarf (muzaf+ muz.ileyh)	fiili mazi, fail / geçmiş zaman zarfı

الْحَنَاجِرَ	الْقُلُوبُ	بَلَغَتِ	وَ	الْأَبْصَارُ	زَاغَتِ	إِذْ
boğazlara	yürekler	gelmişti	;	gözler	dönmüştü	
mef'ul	fail	fiili mazi	atıf h.	fail	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı.

﴿ 10 ﴾	الظُّنُونَا	بِاللَّهِ	تَظُنُّونَ	وَ
	zanlarla	Allah'a	zanda bulunuyordunuz	;
	mef'ul mutlak	car-mecrur	fiili muzari+fâil	atıf h.

10. Onlar size yukarınızdan ve aşağınızdan gelmişlerdi; gözler de dönmüştü; yürekler boğazlara gelmişti; Allah'a (çeşitli) zanlarla zanda bulunuyordunuz.

﴿ 11 ﴾	شَدِيدًا	زِلْزَالًا	زُلْزِلُوا	وَ	الْمُؤْمِنُونَ	ابْتُلِيَ	هُنَالِكَ
	şiddetli	sarsıntıyla	sarsıldılar	ve	inananlar	denendi	İşte orada
	sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	meçhul fiili mazi, naibi fail	atıf h.	naibi fail	meçhul fiili mazi	işaret ismi

11. İşte orada, inananlar denendi ve şiddetli sarsıntıyla sarsıldılar.

وَ	إِذْ	يَقُولُ	الْمُنَافِقُونَ	وَ	الَّذِينَ	فِي قُلُوبِهِمْ	مَرَضٌ
	O zaman	diyorlardı	münafıklar	ve	olanlar	kalblerinde	hastalık
atıf h.	geçmiş zaman zarfı	fiili muzari	fail	atıf h.	matuf, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar
						sıla; isim cüm.	

﴿ 12 ﴾	غُرُورًا	إِلاَّ	رَسُولُهُ	وَ	اللَّهُ	مَا وَعَدَنَا
	aldatmadan	başkasını	peygamberi	ve	Allah	bize vaad etmedi
	mef'ulü mutlak naibi, yani: (وَعْدَ الغرور)	istisna h.	matuf	atıf h.	fail	nefiy h., fiili mazi, fail

12. O zaman münafıklar ve kalblerinde hastalık olanlar: "Allah ve peygamberi bize aldatmadan başkasını vaad etmedi " diyorlardı.

وَ	إِذْ	قَالَتْ	طَّآئِفَةٌ	مِنْهُمْ	يَآ أَهْلَ	يَثْرِبَ
	demişti		bir grub	onlardan	nida h., münada, muzaf	Ey Yesrib halkı
atıf h.	geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	fail	car-mecrur		muzafun ileyh (yer ismi yani gayri munsarif yani esre yerine fethalı)

لاَ	مُقَامَ	لَكُمْ	فَارْجِعُوا ۚ	وَ	يَسْتَأْذِنُ	فَرِيقٌ
duracak yeriniz yok		sizin	artık geri dönün	başlama h.	izin istiyorlardı	bir topluluk
en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(لاَ)'nın ismi	(لاَ) nın haberi, şibhi cümle	rabıta, emir fiili, fail		fiili muzari	fail

مِنْهُمُ	النَّبِيَّ	يَقُولُونَ	إِنَّ	بُيُوتَنَا	عَوْرَةٌ	وَ
onlardan	Peygamberden	diyerek	doğrusu	evlerimiz	açık	
car-mecrur	mef'ul	(فَرِيقٌ)'dan hal; muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	hal vavı (atıf h. de denmiştir)

﴿ 13 ﴾	فِرَارًا	إِلاَّ	يُرِيدُونَ	إِنْ	بِعَوْرَةٍ ۛ	هِيَ	مَا
	kaçmaktan	başkasını	istemiyorlardı		açık	onlar	olmadığı halde
	mef'ul	istisna h.	fiili muzari+fâil	nefiy h.	zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	(Leyse'nin amelini gören) nâsih h.
							hal; isim cümlesi

13. Onlardan bir grub: "Ey Yesrib halkı (Medineliler)! Durup tutunacak yeriniz yok, artık geri dönün" demişti. Onlardan bir topluluk da Peygamberden, onlar açık olmadığı halde "Evlerimiz (düşmana) açıktır" diyerek izin istiyorlardı. (Oysa) kaçmaktan başkasını istemiyorlardı (sadece kaçmak istiyorlardı).

وَ	لَوْ	دُخِلَتْ	عَلَيْهِمْ	مِنْ أَقْطَارِهَا	ثُمَّ	سُئِلُوا
	Eğer	girilse	üzerlerine	(Medine'nin her) yanından	sonra	kendilerinden istense
atıf h.	şart h.	meçhul fiili mazi fiilü'ş-şart	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	meçhul fiili mazi, naibi fail

﴿ 14 ﴾	يَسِيرًا	إِلاَّ	بِهَا	مَا تَلَبَّثُوا	وَ	لَآتَوْهَا	الْفِتْنَةَ
	az (bir süre)	hariç	bu konuda	gecikmezlerdi		ona gelirler	fitne çıkarmaları
	mef'ulü mutlak nâibi, yani (تلبثًا يسيرا)	istisna h.	car-mecrur	nefiy h., fiili mazi, fail	atıf h.	(لَوْ)'in cevabı için rabıta, fiili mazi, fail, mef'ul	mef'ul

14. Eğer (Medine'nin her) yanından üzerlerine girilse, sonra da kendilerinden fitne çıkarmaları istense az (bir süre) hariç bu konuda gecikmezlerdi.

وَ	لَقَدْ	كَانُوا	عَاهَدُوا	اللَّهَ	مِنْ قَبْلُ	لاَ يُوَلُّونَ
	And olsun ki		ahd vermişlerdi	Allah'a	önceden	çevirmeyeceklerine
atıf h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi fail	mef'ul	harfi cer, zarf ismi	nefiy h., fiili muzari + fâil

﴿ 15 ﴾	الْأَدْبَارَ ۛ	وَ	كَانَ	عَهْدُ	اللَّهِ	مَسْؤُولاً
	arkalarını		olandır	ahdi	Allah'ın	sorulacak
	mef'ul	atıf h.	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi

15. And olsun ki, önceden, arka çevirmeyeceklerine (kaçmayacaklarına dair) Allah'a ahd vermişlerdi. Allah'ın vaadi sorulacaktır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 418 ≻

(33 / AHZAB, 7 – 8):

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) aldı/ çıkardı/ tuttu / helak etti/ cezalandırdı (اَلْمِيثَاقُ ج مَوَاثِيقُ): anlaşma, söz, misak

(اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek çocuk, oğul (اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): katı, sert, ağır, sağlam (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru olan

(سَاَلَ يَسْاَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصِّدْقُ]: doğruluk

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلْاَلِيمُ): çok elem veren, şiddetli acı çektiren

(33 / AHZAB, 9 – 10):

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatıra getirdi, andı, bahsetti, konuştu, zikretti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir) (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, devlet/ koku

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(33 / AHZAB, 10 – 11 – 12 – 13):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [اَلْاَسْفَلُ (سَفَلَ يَسْفُلُ)]: (ism-i tafdîl) daha aşağı, en alt

(زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef fiil) maksattan döndü, saptı/ yıldı/ kaydı/ seçemedi

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(اَلْحَنْجَرَةُ ج حَنَاجِرُ): boğaz, gırtlak (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti, tevehhüm etti

(اِبْتَلَى يَبْتَلِي اِبْتِلاَءً): (iftiâl bâbı) imtihan etti, denedi (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(زَلْزَلَ يُزَلْزِلُ زِلْزَالاً): (dahrece bâbı) sarstı, depretti, muzdarip kıldı (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık/ mecazen: manevi hastalık (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

[(غَرَّ يَغُرُّ) اَلْغُرُورُ]: (masdar) aldatma, kandırma (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (يَثْرِبُ): Medine'i Münevvere'nin eski adı

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): taife, cemaat, bölük, taraftar [(فَرَّ يَفِرُّ) اَلْفِرَارُ]: (masdar) kaçma

[(قَامَ يَقُومُ) اَلْمُقَامُ]: (mimli masdar) kalma, durma veya kalacak yer, ikamet yeri (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا): (istif'âl bâbı) izin istedi (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْعَوْرَةُ): muhafazasız, açık/ avret yeri

(اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef f., if'al bâbı) irade etti, istedi

(33 / AHZAB, 14 – 15):

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, dâhil oldu (اَلْقُطْرُ ج اَقْطَارٌ): kenar, uç, yan (سَاَلَ يَسْاَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ sapıklık/ günah/ eziyet/ imtihan/ bela (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْيَسِيرُ): az, kolay

(تَلَبَّثَ يَتَلَبَّثُ تَلَبُّثًا): (tefa'ul bâbı) geciktirdi, durakladı, ağırdan aldı/ kaldı, durdu

(اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahd, andlaşma (عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfâale bâbı) andlaştı, muahede yaptı

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi/ idaresine verdi/ hazırladı/ tayin etti/ vazgeçirdi/ çevirdi

(اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri [(سَأَلَ يَسْأَلُ) اَلْمَسْؤُولُ]: (ism-i mef'ûl) yerine getirilmesi istenen, hesaba çekilen

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 419 (AHZAB 16-22) ≻

قُلْ	لَنْ يَنْفَعَكُمُ	الْفِرَارُ	إِنْ	فَرَرْتُمْ	مِنَ الْمَوْتِ	أَوِ
De ki	asla fayda vermeyecektir	kaçmak	şart h.	kaçarsanız	ölümden	veya
emir fiili	te'kid-i nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ulun bih	fail		fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

﴿ 16 ﴾	قَلِيلاً	إِلاَّ	لاَ تُمَتَّعُونَ	إِذًا	وَ	الْقَتْلِ
	az (bir zaman)	hariç	faydalandırılmazsınız	o zaman	atıf h.	öldürülmekten
	zaman zarfı nâib	istisna h.	nefiy h.,meçhul fiili mużâri + nâibi fail	cevab h.		matuf

16. De ki: "Eğer ölümden yahut öldürülmekten kaçarsanız (bilin ki), kaçmak size asla fayda vermeyecektir; o zaman (kaçsanız bile) az (bir zaman) hariç faydalandırılmazsınız (fazla yaşatılmazsınız)."

قُلْ	مَنْ	ذَا	الَّذِي	يَعْصِمُكُمْ	مِنَ اللَّهِ	إِنْ
De ki	kim	bu	kişi	sizi koruyabilecek	Allah'dan	eğer
emir fiili	mübteda, soru ismi	haber, işaret ismi { (هَذَا)'nın kısaltılmış hali}	(ذَا)'den bedel, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	harfi cer, mecrur isim	şart h.

أَرَادَ	بِكُمْ	سُوءًا	أَوْ	أَرَادَ	بِكُمْ	رَحْمَةً ط
istese	size	bir kötülük	veya	dilese	size	bir rahmet
fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	mef'ul

﴿ 17 ﴾	نَصِيرًا	وَ	لاَ	وَلِيًّا	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	لَهُمْ	لاَ يَجِدُونَ	وَ
	bir yardımcı	ve		bir dost	Allah'tan	başka	kendileri için	bulamazlar	
	matuf	atıf h.	nefiy h.	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.

17. De ki: "Eğer size bir kötülük istese veya bir rahmet dilese, Allah'dan sizi koruyacak bu kişi kim? Kendileri için Allah'tan başka bir dost ve yardımcı da bulamazlar."

الْقَآئِلِينَ	وَ	مِنْكُمْ	الْمُعَوِّقِينَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ	قَدْ
diyenleri	,	sizden	alıkoyanları	Allah	bilir	
matuf	atıf h.	car-mecrur	mef'ul	fail	fiili muzâri	tahkik h.

﴿ 18 ﴾	قَلِيلاً لا	إِلاَّ	الْبَأْسَ	لاَ يَأْتُونَ	وَ	إِلَيْنَا ج	هَلُمَّ	لِإِخْوَانِهِمْ
	(onların) azı	hariç	savaşa	gelmezler	,	Bize	gelin	kardeşlerine
	mef'ulü mutlak nâibi	istisna h.	mef'ul	nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari + fâil	atıf h.	car-mecrur	emir manalı isim fiil	car-mecrur

18. Allah, sizden alıkoyanları ve kardeşlerine "Bize gelin (savaşa gitmeyin)", diyenleri bilir. (Onların) azı hariç savaşa gelmezler.

إِلَيْكَ	يَنْظُرُونَ	رَأَيْتَهُمْ	الْخَوْفُ	فَإِذَا جَآءَ	عَلَيْكُمْ ج	أَشِحَّةً
sana	baktıklarını	görürsün	korku	Akabinde geldiği zaman	size	cimri davranarak
car-mecrur	hal; fiil cümlesi	cevabu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	fail	başlama h., şart bildiren zaman zarfı fi'lü'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	(يَأْتُونَ)'nin failinden hal

فَإِذَا ذَهَبَ	مِنَ الْمَوْتِ ج	عَلَيْهِ	يُغْشَى	كَالَّذِي	أَعْيُنُهُمْ	تَدُورُ
sonrasında gidince	ölümden dolayı	üzerine	baygınlık gelmiş	kimse gibi	gözleri	dönerek
atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	nâibi fail; şibhi cümle	sıla; meçhul fiili muzâri cüm.	harfi cer, ismi mevsul	fail	(يَنْظُرُونَ)'nin failinden hal; fiil cümlesi

الْخَوْفُ	سَلَقُوكُمْ	بِأَلْسِنَةٍ	حِدَادٍ	أَشِحَّةً	عَلَى الْخَيْرِ ط	أُولَئِكَ	لَمْ يُؤْمِنُوا
korku	sizi incitirler	dilleriyle	keskin	hırs göstererek	hayra (mal ve ganimete)	Onlar	inanmamışlardır
fail	cevabu'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat	(سَلَقُوكُمْ)'nun failinden hal	harfi cer, mecrur isim	mübteda	haber, fiil cümlesi

﴿ 19 ﴾ فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ ۚ وَ كَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

Bu sebeple de boşa çıkarmıştır	Allah	işlerini	mef'ul	başlama h.	fiili mazi, nâsih	bu	Allah'a	çok kolaydır
atıf h., mazi fiil	fail							
					(كَانَ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (يَسِيرًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi	

19. Size (yardıma katkıda bulunmak için) cimri davranarak (savaşa gelmezler). Akabinde kalblerine korku geldiği zaman ölümden dolayı üzerine bayginlık gelmiş kimse gibi gözleri dönerek sana baktıklarını görürsün. Sonrasında korku gidince hayra (mal ve ganimete) hırs göstererek keskin (sivri) dilleriyle sizi incitirler. Onlar inanmamışlardır. Bu sebeple Allah, işlerini boşa çıkarmıştır; bu, Allah'a kolaydır.

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا ۚ وَ إِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ

sanıyorlardı	düşman birliklerinin	gitmediklerini	şart h.	gelselerdi	birlikler
(يُؤْمِنُوا)'daki zamirden hal; muzari fiil c.	birinci mef'ul	ikinci mef'ul; fiil cümlesi	atıf h.	fi'lu'ş-şart; illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzâri	fail

يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ ۖ

isterlerdi	kendilerinin	bedeviler olmalarını	göçebeler arasında	sormak üzere	haberleriniz hakkında	
cevabu'ş-şart; fiili muzari, fail	masdar h.	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	(يَحْسَبُونَ)'deki fail zamirden hal; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim

(ثَبَتَ) (sabit olsaydı) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili

(يَوَدُّوا) fiilinin mef'ulü; (لَوْ) masdarı müevveli ve sonrakiler

﴿ 20 ﴾ وَ لَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ۚ

atıf h.	Eğer şart h.	olsalar	içinizde	savaşmazlardı	hariç	az (bir şey)
		fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	nefiy h., fiili mazi, fail	istisna h.	mef'ulü mutlak nâibi

20. (Münafıklar hendek savaşında) düşman birliklerinin (Medine'den) gitmediklerini sanıyorlardı. (Birlikler tekrar) gelselerdi, kendilerinin, haberleriniz hakkında sormak üzere göçebeler arasında bedeviler (yanında) olmalarını isterlerdi. Eğer içinizde olsalar az (bir şey) hariç savaşmazlardı.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو

And olsun ki	sizin için vardır	Allah'ın Rasûlü'nde	örnek	güzel	kimseler için	olan	ummakta		
yemin cevabı lamı, tahkik h.	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle (أُسْوَةٌ) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	sıfat	harfi cer, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

﴿ 21 ﴾ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۚ

Allah'a	ve	gününe	ahiret	ve	anan	Allah'ı
mef'ul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	atıf h.	fiili mazi	mef'ul
						çok
						mef'ul mutlak nâibi

21. And olsun ki, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe (kavuşmayı) ummakta olan ve Allah'ı çok anan kimseler için Allah'ın Rasûlü'nde güzel bir örnek vardır.

وَ لَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ ۙ قَالُوا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَ

ve	Allah'ın	bize vadettiği	şeydir	bu	dediler	düşman birliklerini	mü'minler	gördükleri zaman
atıf h.	fail, merfu	sıla; mazi fiil cümlesi, mef'ul	haber, ismi mevsul	mübteda	fiili mazi, fail	mef'ul	fail	şart bildiren zaman zarfı fi'lu'ş-şart; fiili mazi

﴿ 22 ﴾ وَ صَدَقَ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ ۚ وَ مَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَ تَسْلِيمًا ۖ

peygamberinin	doğru söylemiştir	Allah	peygamberi	onların artırdı	ancak	iman	teslimiyetlerini		
matuf	atıf h.	fiili mazi	fail	atıf h.	nefiy h., fiili mazi, mef'ul	istisna h.	ikinci mef'ul	atıf h.	matuf

22. Mü'minler, düşman birliklerini gördükleri zaman: "İşte bu, Allah ve Peygamberinin bize vadettiğidir; Allah ve peygamberi doğru söylemiştir" dediler. (Bu durum) onların ancak iman ve teslimiyetlerini artırdı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 419 ≻

(33 / AHZAB, 16):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu [(فَرَّ) اَلْفِرَارُ]: (masdar) kaçma

[(اَلْقَتْلُ (قَتَلَ يَقْتُلُ]: (masdar) öldürme [(اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ]: ölüm, ölme (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi, faydalandırdı/ uzun ömürler verdi/ iyilikte bulundu

(33 / AHZAB, 17 – 18):

(عَصَمَ يَعْصِمُ عَصْمًا): korudu (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

[(اَلرَّحْمَةُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: rahmet, ihsan (اَلسُّوءُ): kötülük, şer, afet, bela (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, araştırdı

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yardımcı

[(اَلنَّصِيرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

(اَلْمُعَوِّقُونَ ج مُعَوِّقُونَ): (ism-i fâil) mani olucu, alıkoyucu (اَلْقَائِلُ ج قَائِلُونَ): (ism-i fâil) diyen, söyleyen

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْاَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş, erkek kardeş (هَلُمَّ): getir, gel, buyur

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْبَأْسُ): harp/ azap/ kuvvet, güç/ şiddet (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(33 / AHZAB, 19 – 20):

(اَلْاَشِحَّةُ ج شَحِيحٌ): cimri, düşkün, hırslı [(خَافَ) اَلْخَوْفُ]: korku (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ döndü/ yöneldi

(دَارَ يَدُورُ دَوْرًا): (ecvef fiil) döndü (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz (غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً عَلَى): (nâkıs fiil) bayıldı /kapladı, sardı

[(اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ]: ölüm, ölme (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (سَلَقَ يَسْلُقُ سَلْقًا): incitti (اَلْحَدِيدُ ج حِدَادٌ): keskin

(اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma, dil, lisan, lugat, lehçe (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (أَحْبَطَ يُحْبِطُ إِحْبَاطًا): (if'al bâbı) boşa çıkardı (اَلْيَسِيرُ): kolay/ az

(33 / AHZAB, 20):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (اَلْحِزَبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, taraftar

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (وَدَّ يَوَدُّ وَدًّا): (muzaaf fiil) istedi, temenni etti/ sevdi, muhabbet etti

(اَلْبَادِي ج بَادُونَ): kıra çıkanlar (köylüler, bedevilerin içine katılanlar) (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise

(اَلْعَرَبُ ج اَعْرَابٌ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Arablar (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti

(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

(33 / AHZAB, 21 – 22):

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْاُسْوَةُ): uyma, örnek edinme/ numune-i imtisal

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): güzel, mergup, hoşa giden (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) ümit etti, umdu (اَلْكَثِيرَةُ ج اَلْكَثِيرُ): çok

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatıra getirdi, zikretti, bahsetti, andı, konuştu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü

(اَلْحِزْبُ ج أَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, bölük, parti (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru söyledi

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) arttırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti [(سَلَّمَ يُسَلِّمُ) اَلتَّسْلِيمُ]: (masdar) teslim olma, inkıyad

≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 420 (AHZAB 23 - 30) ≻

عَلَيْهِ ج	اللَّهَ	عَاهَدُوا	مَا	صَدَقُوا	رِجَالٌ	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
üzerinde	Allah'a	söz verdikleri şeye		sadık kalan	adamlar	Mü'minlerden vardır
car-mecrur	mef'ul	sıla; mazi fiil cüM	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi, fail	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle
مَنْ	مِنْهُمْ	وَ	نَحْبَهُ	قَضَى	مَنْ	فَمِنْهُمْ
kimi	onlardan		adağını	yerine getirdi	kimi	İşte onlardan
mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	atıf h., haber mukaddem, şibhi cümle
﴿ 23 ﴾	تَبْدِيلاً لا		مَا بَدَّلُوا		وَ	يَنْتَظِرُ ز
	hiç		değiştirmediler			beklemektedir
	mef'ulü mutlak		nefiy h., fiili mazi, fail		atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.

23. Mü'minlerden, Allah'a (şehid olana dek savaşacaklarına dair) söz verdikleri şeye sadık kalan adamlar vardır. İşte onlardan kimi, (bu uğurda) adağını yerine getirdi (canını verip şehid oldu), kimi de beklemektedir. (Onlar verdikleri sözü) hiç değiştirmediler.

الْمُنَافِقِينَ	يُعَذِّبَ	وَ	بِصِدْقِهِمْ	الصَّادِقِينَ	اللَّهُ	لِيَجْزِيَ
münafıklara	azab vermesi		doğrulukları ile	doğruları	Allah	mükafatlandırması için
mef'ul	(يَجْزِيَ)'ye matuf fiili muzari	atıf h.	car-mecrur.	mef'ul	fail	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzâri
اللَّهَ	إِنَّ	عَلَيْهِمْ ط	يَتُوبَ	أَوْ	شَاءَ	إِنْ
Allah	Doğrusu		tevbelerini kabul etmesi	veya	dilerse	
(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	(يُعَذِّبَ)'ye matuf fiili muzari	atıf h.	cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi	şart h.
﴿ 24 ﴾	رَحِيمًا ج	غَفُورًا			كَانَ	
	merhamet edendir	bağışlayandır			daima	
	(كَانَ)'nin ikinci haberi, (كَانَ)cümlesi (إِنَّ)'nin haberi	(كَانَ)'nin haberi			fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	

24. (Durumun böyle olması) Allah'ın, doğruları doğrulukları (sebebi) ile mükafatlandırması; münafıklara dilerse azab vermesi veya tevbelerini kabul etmesi içindir. Doğrusu Allah daima bağışlayandır, merhamet edendir.

لَمْ يَنَالُوا	بِغَيْظِهِمْ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	اللَّهُ	رَدَّ	وَ
ulaşmadılar	kinleriyle	inkar eden	kimseleri	Allah	geri çevirdi	
ismi mevsul'den hal; fiil cümlesi	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fail	fiili mazi	atıf h.
وَ	الْقِتَالَ ط	الْمُؤْمِنِينَ	اللَّهُ	كَفَى	وَ	خَيْرًا ط
atıf h.	savaşta	mü'minlere	Allah	kafi geldi	atıf h.	bir hayra
	ikinci mef'ul	birinci mef'ul	fail	fiili mazi		mef'ul,
﴿ 25 ﴾	عَزِيزًا ج	قَوِيًّا	اللَّهُ		كَانَ	
	güçlü olandır	kuvvetli olandır	Allah			
	(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi		nâsih fiili mazi	

25. Allah inkar eden kımseleri, (Hendek savaşında) kinleriyle geri çevirdi, bir hayra ulaşamadılar; savaşta, Allah mü'minlere kafi geldi. Allah Kavî'dir (kuvvetli olandır), Aziz'dir (güçlü olandır).

قَذَفَ	وَ	مِنْ صَيَاصِيهِمْ	الْكِتَابِ	مِنْ أَهْلِ	ظَاهَرُوهُمْ	الَّذِينَ	وَ أَنْزَلَ
saldı		kalelerinden	Kitap	ehlinden	onlara arka çıkan	kimseleri	indirdi
fiili mazi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi / atıf h.
﴿ 26 ﴾	فَرِيقًا ج	تَأْسِرُونَ	وَ	تَقْتُلُونَ	فَرِيقًا	الرُّعْبَ	فِي قُلُوبِهِمُ
	bir grubu	esir alıyordunuz		öldürüyordunuz	bir grubu	korku	kalblerine
	mef'ul	fiili muzari + fâil	atıf h.	fiili muzari + fâil	(تَقْتُلُونَ)'nin mukaddem mef'ulü	mef'ul	h. cer, mecrur isim

26. Allah, Kitap ehlinden, onlara (kafirlere) arka çıkan kimseleri kalelerinden indirdi, kalblerine korku saldı; bir grubu öldürüyor, bir grubu esir alıyordunuz.

أَمْوَالَهُمْ	وَ	دِيَارَهُمْ	وَ	أَرْضَهُمْ	أَوْرَثَكُمْ	وَ		
mallarına	,	yurtlarına	,	yerlerine	Sizi mirasçı kıldı			
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	ikinci mef'ul	fiili mazi, mef'ul		atıf h.	

﴿ 27 ﴾	قَدِيرًا ع	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	اللَّهُ	كَانَ	وَ	لَمْ تَطَؤُوهَا ط	أَرْضًا	وَ
	Kadir	şeye	her	Allah	olandır		basmadığınız	yere	
	(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	atıf h.	nekra kelimeden sonra geldiği için (أَرْضًا) kelimesinin sıfatı, fiil cümlesi.	matuf, mevsuf	atıf h.

27. Yerlerine, yurtlarına, mallarına ve hiç ayak basmadığınız yere Allah sizi mirasçı kıldı. Allah her şeye Kadir olandır.

تُرِدْنَ	كُنْتُنَّ	إِنْ	لِأَزْوَاجِكَ	قُلْ	النَّبِيُّ	يَا أَيُّهَا	
istiyorsanız	Eğer		Eşlerine	de ki:		Ey peygamber	
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, fail	fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	car-mecrur	emir fiili	(أَيُّ)'nün sıfatı	nida h., münada, mevsuf, tenbih h.	

وَ	أُمَتِّعْكُنَّ	فَتَعَالَيْنَ	زِينَتَهَا	وَ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةَ		
atıf h.	sizi faydalandırayım	o zaman gelin	süslerini	ve	dünya	hayatını		
	emrin cevabı meczum fiili muzâri, mef'ul	rabıta, cevabu'ş-şart; emir fiili, fail	matuf	atıf h.	sıfat	mef'ul, mevsuf		

﴿ 28 ﴾	جَمِيلًا	سَرَاحًا	أُسَرِّحْكُنَّ
	güzel	bir salışla	sizi salıvereyim
	sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	fiili muzâri, mef'ulun bih

28. Ey peygamber! Eşlerine şöyle söyle: "Eğer (sadece) dünya hayatını ve onun süslerini istiyorsanız gelin sizi faydalandırayım ve güzel bir salışla (güzellikle) salıvereyim."

رَسُولَهُ	وَ	اللَّهَ	تُرِدْنَ	كُنْتُنَّ	إِنْ	وَ	
peygamberini	,	Allah'ı	istiyor	idiyseniz	Eğer		
matuf	atıf h.	mef'ul	fiili muzari, fail	fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	şart h.	atıf h.	

لِلْمُحْسِنَاتِ	أَعَدَّ	اللَّهَ	فَإِنَّ	الْآخِرَةَ	الدَّارَ	وَ	
iyi davrananlara	hazırlamıştır	Allah	o zaman doğrusu	ahiret	yurdunu	ve	
car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	rabıta, tekid ve nasb h.	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	

cevabu'ş-şart

﴿ 29 ﴾	عَظِيمًا	أَجْرًا	مِنْكُنَّ
	büyük	mükafat	sizden
	sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur

29. "Eğer Allah'ı, peygamberini ve ahiret yurdunu istiyorsanız o zaman doğrusu, Allah sizden iyi davrananlara büyük mükafat hazırlamıştır.

يُضَاعَفْ	مُبَيِّنَةٍ	بِفَاحِشَةٍ	مِنْكُنَّ	يَأْتِ	مَنْ	يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ		
katlanır	açık	bir hayasızlıkla	sizlerden	gelirse	kim	Ey Peygamber'in hanımları		
cevabu'ş-şart; meçhul fiili muzâri	sıfat	car-mecrur, mevsuf	car-mecrur	fi'lu'ş-şart; fiili muzâri	mübteda, şart ismi	muzafun ileyh	nida h, münada	

﴿ 30 ﴾	يَسِيرًا	عَلَى اللَّهِ	ذَٰلِكَ	كَانَ	وَ	ضِعْفَيْنِ ط	الْعَذَابُ	لَهَا	
	kolaydır	Allah'a	Bu	olmuştur		iki kat	azabı	onun	
	(كَانَ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)' nin ismi	nâsih fiili mazi	başlama h.	(kez bildiren) mef'ulü mutlak nâibi	nâibi fail, (مَنْ) mübtedasının haberidir	car-mecrur	

30. Ey Peygamber'in hanımları! Sizlerden biri açık bir hayasızlık yapacak olursa, onun azabı iki kat katlanır. Bu Allah'a kolay olur.

YİRMİBİRİNCİ CÜZÜN SONU

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 420 ⋗

(33 / AHZAB, 23 – 24 – 25 - 26):

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): sadık kaldı, doğru oldu (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلنَّحْبُ): nezir, adak

(عَاهَدَ يُعَاهِدُ مُعَاهَدَةً): (müfâale bâbı) andlaştı, muahede yaptı (قَضَى نَحْبَهُ): adağını yerine getirdi/öldü

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) tamamladı, yerine getirdi/ yapıp bitirdi/ hükmetti/ halletti/ bildirdi

(اِنْتَظَرَ يَنْتَظِرُ اِنْتِظَارًا): (iftiâl bâbı) bekledi, gözledi (بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tahrif etti, birbirine bedel kıldı

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) sadık, doğru olan

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ism-i fâil) münafık (اَلصِّدْقُ): doğruluk

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef fiil) tevbeyi kabul etti

[اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) geri çevirdi, i ade etti, döndürdü, reddetti [(غَاظَ يَغِيظُ) اَلْغَيْظُ]: şiddetli öfke, çok kızma

(نَالَ يَنَالُ نَيْلاً): (ecvef fiil) elde etti, erişti, ulaştı, nail oldu (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu

(اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü (اَلْقِتَالُ): muharebe, savaş

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (ظَاهَرَ يُظَاهِرُ مُظَاهَرَةً): (müfâale bâbı) yardım etti, muavenet etti

(أَهْلُ الْكِتَابِ): ehli kitap; hristiyanlar, Yahudiler (اَلصِّيصَةُ ج صَيَاصِي): kale (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): fırlattı, saldı, bıraktı, attı/ musallat etti, peşine saldı

(اَلرُّعْبُ): kalbi dolduran korku, yüreği hoplatan ürperti (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre, güruh

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (أَسَرَ يَأْسِرُ اَسْرًا): (mehmuze'l-fa) esir aldı

(33 / AHZAB, 27 – 28 – 29 – 30):

(أَوْرَثَ يُورِثُ إِيرَاثًا): (if'al bâbı) miras kıldı, miras bıraktı, sahip çıkardı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (وَطِئَ يَطَأُ وَطْئًا): (misal fiil) bastı, çiğnedi/ ayakbastı/ meşakkatli oldu

[اَلشَّيْئُ (شَاءَ يَشَاءُ)]: (masdar) şey/ dileme, isteme [اَلْقَدِيرُ (قَدَرَ يَقْدِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (اَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا): dünya hayatı

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلزِّينَةُ): zinet, süs (اَلسَّرَاحُ): salıvermek, boşamak

(تَعَالَ): (emir sigası olup) gel (anlamında kullanılır) (سَرَّحَ يُسَرِّحُ تَسْرِيحًا): (tef'il bâbı) gönderdi, salıverdi, boşadı

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) iyilikte bulundu/ nimetlendirdi / uzun ömürler verdi (اَلْجَمِيلُ): güzel, hoş, latif, yakışıklı, cana yakın

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلْمُحْسِنَةُ ج مُحْسِنَاتٌ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden, ikram eden

(اَلنِّسَاءُ): kadınlar (أَتَى يَأْتِي): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik

[اَلْمُبَيِّنَةُ (بَيَّنَ يُبَيِّنُ)]: (ism-i fâil) açık veya durumlarını açıklayıcı(اَلضِّعْفُ ج اَضْعَافٌ): misil, kat (اَلْيَسِيرُ): kolay/ az

(ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfâale bâbı) katladı, arttırdı, katlayarak ziyadeleştirdi (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

22. CÜZ

CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 421 (AHZAB: 31 – 35)

وَ	مَنْ	يَقْنُتْ	مِنْكُنَّ	لِلَّهِ	وَ	رَسُولِهِ	وَ	تَعْمَلْ	صَالِحًا
atıf h.	Kim	boyun eğip itaat ederse	sizlerden	Allah'a	ve	peygamberine	atıf h.	işlerse	faydalı iş
	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	matuf.		fiili muzari	mef'ul

نُؤْتِهَا	أَجْرَهَا	مَرَّتَيْنِ	وَ	أَعْتَدْنَا	لَهَا	رِزْقًا	كَرِيمًا	﴿ 31 ﴾
ona veririz	ecrini	iki kat		hazırladık	ona	bir rızık	cömert	
cevabu'ş-şart; illetin düşmesiyle meczum f. muzari, mef'ul, şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir	ikinci mef'ul	(kez bildiren) mef'ulü mutlak nâibi	atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat	

31. Sizlerden kim Allah'a ve peygamberine boyun eğip itaat ederse ve faydalı iş işlerse ecrini iki kat veririz; (ayrıca) ona cömert bir rızık hazırlamışızdır.

اتَّقَيْتُنَّ	إِنِ	مِنَ النِّسَاءِ	كَأَحَدٍ	لَسْتُنَّ	النَّبِيِّ	يَا نِسَاءَ
sakınıyorsanız		kadınlardan	herhangi bir kadın gibi	değilsiniz	peygamberin	Ey hanımları
fiili mazi fi'lu'ş-şart fail	şart h.	harfi cer, mecrur isim	(لَيسَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (لَيسَ)'nin ismi	muzafun ileyh	nida h, münada

مَعْرُوفًا ۚ	قَوْلًا	وَ	قُلْنَ	مَرَضٌ	فِي قَلْبِهِ	الَّذِي	فَيَطْمَعَ	بِالْقَوْلِ	فَلَا تَخْضَعْنَ	﴿ 32 ﴾
iyi	söz		söyleyin	hastalık	kalbinde bulunan	kimse	zira ümit eder	edalı	konuşmayın	
sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	atıf h.	emir fiili, fail	sıla cüm., mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	fail,ismi mevsul	fâ-i sebebiye, fiili muzâri	car-mecrur	cevabu'ş-şart için rabıta, nehiy ve cezm h., fiili muzari fail	

32. Ey peygamberin hanımları! Sizler herhangi bir kadın gibi değilsiniz. (Allah'tan) sakınıyorsanız edalı konuşmayın, zira, kalbinde hastalık bulunan kimse (kötü şeyler) ümit eder; iyi (ciddi) söz söyleyin.

الْجَاهِلِيَّةِ	تَبَرُّجَ	لَا تَبَرَّجْنَ	وَ	فِي بُيُوتِكُنَّ	قَرْنَ	وَ
Cahiliyyenin	açılışı gibi	açılıp saçılmayın		Evlerinizde	oturun	
muzafun ileyh, mevsuf	(tarz belirten) mef'ulü mutlak,muzaf	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	emir fiili, {aslı: (أَقْرَرْنَ)} fail	atıf h.

الزَّكَاةَ	آتِينَ	وَ	الصَّلَاةَ	أَقِمْنَ	وَ	الْأُولَى
zekatı	verin		namazı	kılın		eski
mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıfat

اللَّهُ	يُرِيدُ	إِنَّمَا	وَرَسُولَهُ ۖ	وَ	اللَّهَ	أَطِعْنَ	وَ
Allah	ister	Şüphesiz	peygamberine	ve	Allah'a	itaat edin	
fail	fiili muzâri	hasr edatı	matuf	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	atıf h.

﴿ 33 ﴾	تَطْهِيرًا ۚ	يُطَهِّرَكُمْ	وَ	الْبَيْتِ	أَهْلَ	الرِّجْسَ	عَنْكُمُ	لِيُذْهِبَ
	sizi tertemiz yapmak			ev	halkı	kusuru	sizden	gidermek
	(tekid için) mef'ulü mutlak	fiili muzari	atıf h.	muzafun ileyh	nida harfi mahzuf münada, muzaf	mef'ul	car-mecrur	ta'lil ve nasb h., fiili muzâri

33. Evlerinizde oturun; eski Cahiliyye'nin açılışı gibi açılıp saçılmayın; namazı kılın; zekatı verin; Allah'a ve peygamberine itaat edin. Ey peygamberin ailesi (ev halkı)! Şüphesiz Allah sizden kusuru gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister.

اللَّهِ	مِنْ آيَاتِ	فِي بُيُوتِكُنَّ	يُتْلَى	مَا	اذْكُرْنَ	وَ
Allah'ın	ayetlerinden	evlerinizde	okunan şeyi		zikredin	
muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	harfi cer, mecrur isim	sıla; meçhul fiili muzâri cüm. nâibi faili (هُوَ) gizli zamiri	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili, fail	atıf h.

﴿ 34 ﴾	خَبِيرًا ع	لَطِيفًا	كَانَ	اللَّهَ	إِنَّ	الْحِكْمَةِ	وَ
	Habir	Latif	olandır	Allah	Doğrusu	hikmetten	
	(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	matuf	atıf h.
			(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ) fiil cümlesi				

34. Allah'ın ayetlerinden ve hikmetten evlerinizde okunan şeyi zikredin (hatırda tutun). Doğrusu Allah Latif'tir, Haberdar olandır.

وَ	الْمُؤْمِنِينَ	وَ	الْمُسْلِمَاتِ	وَ	الْمُسْلِمِينَ	إِنَّ
ve	mü'min erkekler	,	müslüman kadınlar	ve	müslüman erkekler	Doğrusu
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

الصَّادِقِينَ	وَ	الْقَانِتَاتِ	وَ	الْقَانِتِينَ	وَ	الْمُؤْمِنَاتِ
doğru sözlü erkekler		gönülden kulluk eden kadınlar	ve	gönülden kulluk eden erkekler	,	mü'min kadınlar
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

وَ	الصَّابِرَاتِ	وَ	الصَّابِرِينَ	وَ	الصَّادِقَاتِ	وَ
atıf h.	sabreden kadınlar	ve	sabreden erkekler	atıf h.	doğru sözlü kadınlar	ve
	matuf	atıf h.	matuf		matuf	atıf h.

وَ	الْمُتَصَدِّقِينَ	وَ	الْخَاشِعَاتِ	وَ	الْخَاشِعِينَ	وَ
ve	sadaka veren erkekler		gönülden saygı duyan kadınlar	ve	gönülden saygı duyan erkekler	
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.

الْحَافِظِينَ	وَ	الصَّائِمَاتِ	وَ	الصَّائِمِينَ	وَ	الْمُتَصَدِّقَاتِ
koruyan erkekler		oruç tutan kadınlar	ve	oruç tutan erkekler	,	sadaka veren kadınlar
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

كَثِيرًا	اللَّهَ	الذَّاكِرِينَ	وَ	الْحَافِظَاتِ	وَ	فُرُوجَهُمْ
çok	Allah'ı	anan erkekler		koruyan kadınlar	ve	iffetlerini
mef'ulü mutlak nâibi	(الذَّاكِرِينَ)'nin failine mef'ul	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	(الْحَافِظِينَ)'nin failine mef'ul

﴿ 35 ﴾	عَظِيمًا	أَجْرًا	وَ	مَغْفِرَةً	لَهُمْ	اللَّهُ	أَعَدَّ	الذَّاكِرَاتِ	وَ
	büyük	mükafat		bir mağfiret	onlar için	Allah	hazırladı	anan kadınlar	ve
	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fail	fiili mazi	matuf	atıf h.
				(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi					

35. Doğrusu müslüman erkekler ve müslüman kadınlar, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, gönülden kulluk eden erkekler ve gönülden kulluk eden kadınlar; doğru sözlü erkekler ve doğru sözlü kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, gönülden bağlanan erkekler ve kadınlar, sadaka veren erkekler ve kadınlar, oruç tutan erkekler ve kadınlar, iffetlerini koruyan erkekler ve kadınlar, Allah'ı çok anan erkekler ve kadınlar, (işte) Allah onlar için mağfiret ve büyük mükafat hazırlamıştır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 421 ≻

(33 / AHZAB, 31 – 32):

(قَنَتَ يَقْنُتُ قُنُوتًا): kulluk ve itaat etti/ hürmet etti/ duayı ve namazdaki kıyamı uzattı/ emrini tuttu

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kez, kere (أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, geçim, yemek, maişet

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): temiz, helal, hoş, güzel, sevimli (اَلنِّسَاءُ): kadınlar (لَسْتُنَّ): (camid fiil) değilsiniz (müennes cemi)

(اَلْأَحَدُ): bir, tek (اتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(خَضَعَ يَخْضَعُ خُضُوعًا): tevazuda bulundu, alçak gönüllü oldu (خَضَعَ بِالْقَوْلِ): edalı konuştu, yumuşak söz söyledi

(طَمِعَ يَطْمَعُ طَمْعًا): ümit etti, tama etti, düşkünlük gösterdi, çok istekli oldu (اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık/ manevi hastalık

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi

(33 / AHZAB, 33 – 34):

(أَقَرَّ يُقِرُّ إِقْرَارًا): (muzaaf f.l, if'al bâbı) ikamet etti, oturdu, yerleşti (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(تَبَرَّجَ يَتَبَرَّجُ تَبَرُّجًا): (tefa'ul bâbı) kadının açılıp saçılması, güzel yerlerini ve zinetini erkeklere göstermesi

(اَلْجَاهِلِيَّةُ): hidayet ve nübüvvet gelmeden önce ümmetin hali, içinde yaşadıkları vaziyet

(اَلْأَوَّلُ ث اَلْأُولَى): ilk, birinci, önceki (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) doğruca kıldı/ ikamet etti/ düzeltti/ hakkını verdi/ kaldırdı

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al bâbı) giderdi, izale etti, ortadan kaldırdı

(اَلرِّجْسُ ج اَرْجَاسٌ): leke meydana getiren husus, ayıp, kusur (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

(طَهَّرَ يُطَهِّرُ تَطْهِيرًا): (tef'il bâbı) temizledi (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): andı, zikretti, tefekkürle hatıra getirdi, kadrini bildi

(تَلاَ يَتْلُ تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْحِكْمَةُ): hikmet (doğru olduğu tahakkuk eden her türlü söz ve amel)

(اَللَّطِيفُ ج لِطَافٌ): ince, zarif, yumuşak huylu [(خَبُرَ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(33 / AHZAB, 35):

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan, Allah'a itaat edip şeri hükümlerine bağlı kalan

(اَلْقَانِتُ ج قَانِتُونَ): (ism-i fâil) kulluk eden, namazı uzatan (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru olan

(اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ): (ism-i fâil) sabırlı, sabreden (اَلْخَاشِعُ ج خَاشِعُونَ): (ism-i fâil) huşuda bulunan, ürperen, gönülden saygı duyan

(اَلْمُتَصَدِّقُ ج مُتَصَدِّقُونَ): (ism-i fâil) sadak veren (اَلصَّائِمُ ج صَائِمُونَ): (ism-i fâil) oruç tutan

(اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) koruyan (اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz/ yarık, gedik, çatlak/ avret yeri

(اَلذَّاكِرُ ج ذَاكِرُونَ): (ism-i fâil) zikreden, Allah'ın azametini hatıra getiren

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlama

(اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

﴿ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 422 (AHZAB: 36 – 43) ﴾

وَ	مَا كَانَ	لِمُؤْمِنٍ	وَ	لاَ	مُؤْمِنَةٍ	إِذَا قَضَى	اللَّهُ	وَ	رَسُولُهُ	أَمْرًا
	olmaz	(ne) mü'min bir erkek için	ve	ne de	mü'min bir kadın için	hükmettiği zaman	Allah	ve	Rasûlü	bir işe
başlama h	nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid harf	matuf	şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazii	fail,	atıf h.	matuf	mef'ul

أَنْ يَكُونَ	لَهُمُ	الْخِيَرَةُ	مِنْ أَمْرِهِمْ ط	وَ	مَنْ	يَعْصِ	اللَّهَ
olması	kendilerinin	seçme (tercih hakkı)	kendi işlerinden dolayı		Kim	isyan ederse	Allah'a
nâsih fiili muzâri masdar ve nasb h.	(يَكُونَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(يَكُونَ)'nin muahhar ismi, masdarı müevvel	harfi cer, mecrur isim	başlama h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; fiili muzâri	mef'ul

﴿ 36 ﴾

وَ	رَسُولَهُ	فَقَدْ	ضَلَّ	ضَلاَلاً	مُبِينًا
atıf h.	Rasûlüne	Kesinlikle	sapmış olur	bir sapıklıkla	apaçık
	matuf	cevabu'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fiili mazi	mef'ulü mutlak	sıfat

cevabu'ş-şart; fiil cümlesi; şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

36. Allah ve Peygamber'i bir işe hükmettiği zaman, mü'min erkek ve kadın için artık kendi işlerinden dolayı (kendi istediklerini) seçme (tercih hakkı) olmaz. Kim Allah'a ve Peygamber'e isyan ederse kesinlikle apaçık bir sapıklıkla sapmış olur.

وَ	إِذْ	تَقُولُ	لِلَّذِي	أَنْعَمَ	عَلَيْهِ	اللَّهُ
başlama h.	Bir zamanlar	diyordun	harfi cer, ismi mevsul	nimet verdiği kimseye sıla: mazi fiil cüm.	kendisine car-mecrur	Allah'ın fail
	zarf ismi, (اذكر) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	fiili muzari				

وَ	أَنْعَمْتَ	عَلَيْهِ	أَمْسِكْ	عَلَيْكَ	زَوْجَكَ	وَ	اتَّقِ	اللَّهَ
ve	senin nimet verdiğin	kendisine	tut (bırakma)	yanında (kendine)	Eşini	atıf h.	sakın	Allah'tan
atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	emir fiili	car-mecrur	mef'ul		emir fiili	mef'ul

وَ	تُخْفِي	فِي	نَفْسِكَ	مَا	اللَّهُ	مُبْدِيهِ	وَ	تَخْشَى	النَّاسَ ج
ve	gizliyordun		içinde	şeyi	Allah'ın	açığa vuracağı		çekiniyordun	insanlardan
atıf h.	fiili muzari	h. cer	mecrur isim	mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber	atıf h.	fiili muzâri	mef'ul

sıla: isim cüm.

وَ	اللَّهُ	أَحَقُّ	أَنْ تَخْشَاهُ ط	فَلَمَّا قَضَى	زَيْدٌ	مِنْهَا	وَطَرًا
ve	Allah	daha layık	çekinmene	Akabinde bitirdiği zaman	Zeyd	onunla	alakasını
atıf h.	mübteda	haber	masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	başlama h., şart bildiren ve cezmet-meyen zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi	fail	car-mecrur	mef'ul
hal vavı	olduğu halde						

hal; isim cümlesi

زَوَّجْنَاكَهَا	لِكَيْ	لاَ يَكُونَ	عَلَى الْمُؤْمِنِينَ	حَرَجٌ	فِي أَزْوَاجِ	أَدْعِيَائِهِمْ
onu seninle evlendirdik	olmaması için		müminlere	bir darlık (meşakkat ve günah)	evlenme konusunda	evlatlıklarının
fiili mazi, fail, birinci mef'ul, ikinci mef 'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h.	nefiy h, nâsih fiili muzâri	(يَكُونَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(يَكُونَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(حَرَجٌ)'ün sıfatı; şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ):muzafun ileyh

﴿ 37 ﴾

مَفْعُولاً	اللَّهِ	أَمْرُ	كَانَ	وَ	وَطَرًا ط	مِنْهُنَّ	إِذَا قَضَوْا
yapılmış	Allah'ın	emri	oldu		alakasını	onlarla	bitirdikleri zaman
(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh, muzaf	(كَانَ)' nin ismi, muzaf	nâsih fiili mazi	başlama h.	mef'ul	car-mecrur	şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi, fail

37. Allah'ın kendisine nimet verdiği ve senin de kendisine nimet verdiğin kimseye: "Eşini yanında (kendine) tut (bırakma), Allah'tan sakın" diyordun ve Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde gizliyordun. Allah çekinmene daha layık olduğu halde insanlardan çekiniyordun. Akabinde Zeyd onunla alakasını kestiğinde (boşandığında), evlatlıkların (eşleriyle) evlenme konusunda onlarla ilgilerini kestiklerinde, müminlere bir darlık (meşakkat ve günah) olmaması için onu seninle evlendirdik. Allah'ın emri yapılmış oldu.

مَا كَانَ	عَلَى النَّبِيِّ	مِنْ حَرَجٍ	فِيمَا	فَرَضَ	اللَّهُ	لَهُ ط	سُنَّةَ	اللَّهِ
yoktur	Peygamber'e	güçlük	şeylerde	farz kıldığı	Allah'ın	ona	sünneti (kanunu)	Allah'ın
nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	zaid harfi cer, (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail	car-mecrur	(سَنَّ) olarak takdir edilen fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf	muzafu n ileyh

فِي الَّذِينَ	خَلَوْا	مِنْ قَبْلُ ط	وَ	كَانَ	أَمْرُ	اللَّهِ	قَدَرًا	مَقْدُورًا لا ﴿38﴾
gelmiş geçmişler hakkında		önceden	başlama h.	olur	emri	Allah'ın	bir kader	takdir edilmiş
harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, mebni zarf ismi		nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

38. Allah'ın ona farz kıldığı şeylerde Peygamber'e bir güçlük yoktur. (Bu durum), önceden gelmiş geçmiş (peygamber)ler hakkında Allah'ın sünneti (kanunu olarak yasalaşmıştır). Allah'ın emri takdir edilmiş bir kader olur (mutlaka yerine gelir).

الَّذِينَ	يُبَلِّغُونَ	رِسَالَاتِ	اللَّهِ	وَ	يَخْشَوْنَهُ	وَ
Onlar	tebliğ ederler	mesajlarını	Allah'ın	ve	O'ndan korkarlar	
önceki (الَّذِينَ)'den bedel, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	fiili muzari + fâil, mef'ul	atıf h.

لَا يَخْشَوْنَ	أَحَدًا	إِلَّا	اللَّهَ ط	وَ	كَفَى	بِاللَّهِ	حَسِيبًا ﴿39﴾
korkmazlar	kimseden	başka	Allah'tan		yeter	Allah	hesap gören olarak
nefiy h., fiili muzari + fâil.	mef'ul	istisna h.	müstesna	başlama h.	fiili mazi	zaid harfi cer, fail	temyiz

39. Onlar Allah'ın mesajlarını tebliğ ederler, O'ndan korkarlar ve Allah'tan başka kimseden korkmazlar. Allah hesap gören olarak yeter.

مَا كَانَ	مُحَمَّدٌ	أَبَا	أَحَدٍ	مِنْ رِجَالِكُمْ	وَ	لَكِنْ	رَسُولَ	اللَّهِ
değildir	Muhammed	babası	erkeklerinizden herhangi birinin			fakat	elçisi	Allah'ın
nâsih fiili mazi, nefiy h.	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	istidrak h.	(أَبَا)'ya matuf, muzaf	muzafun ileyh

وَ	خَاتَمَ	النَّبِيِّينَ ط	وَ	كَانَ	اللَّهُ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمًا ع ﴿40﴾
ve	sonuncusudur	peygamberlerin		daima	Allah	her şeyi		bilendir
atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh	başlama h.	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, muzaf, şibhi cümle (عَلِيمًا) ile bağlantılıdır	muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi

40. Muhammed erkeklerinizden herhangi birinin babası değil, fakat Allah'ın elçisi ve peygamberlerin mührüdür (sonuncusudur). Allah daima her şeyi bilendir.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	اذْكُرُوا	اللَّهَ	ذِكْرًا	كَثِيرًا لا ﴿41﴾	وَ	سَبِّحُوهُ	بُكْرَةً	وَ	أَصِيلًا ﴿42﴾
Ey iman edenler!			anın	Allah'ı	çok			O'nu tesbih edin	sabah	ve	akşam
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil, fail	emir fiili, fail	mef'ul	mef'ulü mutlak (tekit için), mevsuf	sıfat	atıf h.	emir fiili, fail, mef'ulün bih	zaman zarfı	atıf h.	matuf

41. Ey iman edenler! Allah'ı çok anın. **42.** O'nu sabah akşam tesbih edin.

هُوَ	الَّذِي	يُصَلِّي	عَلَيْكُمْ	وَ	مَلَائِكَتُهُ	لِيُخْرِجَكُمْ
O (Allah)	rahmet edendir		size	ve	melekleri	çıkarmak için
mübteda	sıla; muzari fiil cüm.	haber, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	matuf, muzaf, (كُمْ):muz. ileyh	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul.

مِنَ الظُّلُمَاتِ	إِلَى النُّورِ ط	وَ	كَانَ	بِالْمُؤْمِنِينَ	رَحِيمًا ﴿43﴾
karanlıklardan	aydınlığa		daima	mü'minlere	çok merhamet edendir
harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	başlama h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur, şibhi cümle (رَحِيمًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi

43. O (Allah) ve melekleri sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size rahmet edendir. (O) daima mü'minlere çok merhamet edendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 422 ≻

(33 / AHZAB, 36):

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ yerine getirdi/ tamamladı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(اَلْخِيَرَةُ): seçme, tercih, tafdîl (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, başkaldırdı

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf fiil) saptı, / kayboldu/ yanıldı [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(33 / AHZAB, 37):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): nimetlendirdi, nimet verdi, iyilik ve ihsanda bulundu

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu, çekti, bıraktı, salmadı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce, çift

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (if'al bâbı) gizledi, örttü

[(أَبْدَى يُبْدِي) اَلْمُبْدِي]: (ism-i fâil) izhar edici, açığa çıkaran (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi

(اَلْوَطَرُ ج اَوْطَارٌ): arzu, dilek, istek, gaye (اَلْاَحَقُّ): (ism-i tafdîl) (cümledeki yerine göre) daha layık, en layık

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) nail oldu, kavuştu/ yerine getirdi/ hükmetti/ yapıp bitirdi/ bildirdi/ emretti

(زَوَّجَ يُزَوِّجُ تَزْوِيجًا): (tef'il bâbı) nikahladı, evlendirdi/ sınıflara ayırdı/ yakınlaştırdı

(اَلْحَرَجُ): darlık, güçlük, zorluk, meşakkat, sıkıntı (اَلدَّعِيُّ ج اَدْعِيَاءُ): nisbet edilen, evlatlık

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus [(فَعَلَ يَفْعَلُ) اَلْمَفْعُولُ]: (ism-i mef'ûl) yapılan

(33 / AHZAB, 38):

(اَلْحَرَجُ): zorluk, güçlük, darlık, sıkıntı, meşakkat (فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا): takdir etti, beyan etti, farz kıldı

(اَلسُّنَّةُ ج سُنَنٌ): yol, çığır, takip edilen hat, gidişat (خَلَا يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): kader, muhkem ve mübrem hüküm

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْمَقْدُورُ]: (ism-i mef'ûl) yerine getirilmiş, hükmedilmiş, takdir edilmiş

(33 / AHZAB, 39 – 40):

(بَلَّغَ يُبَلِّغُ تَبْلِيغًا): (tef'il bâbı) tebliğ etti, eriştirdi, iletti (اَلرِّسَالَةُ ج رِسَالَاتٌ): elçiye verilip gönderilen, mesaj, elçinin vazifesi

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً ب): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, kâfi geldi

(اَلْحَسِيبُ): muhasip, hesaba çeken, kâfi (اَلْاَحَدُ): bir, tek (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْاَبُ ج اَبَاءٌ): baba

(اَلْخَاتَمُ ج خَوَاتِيمُ): mühür, yüzük [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(33 / AHZAB, 41):

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatıra getirdi, andı, zikretti, bahsetti, konuştu (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok, çokluk

(33 / AHZAB, 42 – 43):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْبُكْرَةُ): gündüzün başlangıcı, sabah, erken

(اَلْاَصِيلُ ج اَصَالٌ): akşam, ikindiden sonra akşama kadarki vakit (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(صَلَّى يُصَلِّي صَلَاةً): (tef'il bâbı) rahmet etti/ namaz kıldı/ salât getirdi/ dua etti (اَلْمَلَكُ ج مَلَائِكَةٌ): melek

(اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, şirk, cehalet, fısk (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): aydınlık, nur, ışık, parlaklık

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 423 (AHZAB: 44 – 50) ≻

﴿ 44 ﴾ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ ۚ وَ أَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا

dilekleri	gün	O'na kavuştukları	"Selam"dır		hazırlamıştır	Onlara	bir mükafat	cömert
mübteda	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh; muzari fiil cümlesi (ه): mef'ul	(تَحِيَّة) mübtedasının haberi		fiili mazi	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat
				atıf h.				

44. O'na kavuşacakları gün onların (müminlerin) dilekleri "Selam" (selamet demek olacak)tır. (Allah) onlara cömert bir mükafat hazırlamıştır.

﴿ 45 ﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَ مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا ۙ

Ey Peygamber!		seni gönderdik		bir şahit	,	bir müjdeci	,	bir uyarıcı	
nida h., münada tenbih h.	(أَيُّ)'nin sıfatı	Doğrusu Biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	hal	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf		

﴿ 46 ﴾ وَ دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَ سِرَاجًا مُنِيرًا

çağıran		Allah'a	onun izniyle	ve	bir lamba	aydınlatan
matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	atıf h.	Matuf, mevsuf	sıfat

45-46. Ey Peygamber! Doğrusu Biz seni bir şahit, bir müjdeci, bir uyarıcı; Allah'ın izniyle O'na çağıran ve aydınlatan bir lamba olarak gönderdik.

﴿ 47 ﴾ وَ بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا

müjdele	mü'minleri	olduğunu	kendileri için	Rablerinden	bir lutuf		büyük
emir fiili	mef'ul	harfi cer, tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim	(أَنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf		sıfat
atıf h.							

47. Mü'minlere, kendileri için Rablerinden büyük bir lutuf olduğunu müjdele.

﴿ 48 ﴾ وَ لَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ وَ دَعْ أَذَاهُمْ وَ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ وَ كَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

eziyetlerine	,	güven	Allah'a	,	yeter	Allah	vekil olarak		aldırma	
mef'ul	atıf h.	emir fiili	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi	:zaid harfi cer, fail	temyiz		emir fiili	atıf h.

itaat etme		kafirlere	ve	münafıklara				
nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.			

48. Kafirlere ve münafıklara itaat etme; eziyetlerine aldırma; Allah'a güven, vekil olarak Allah yeter.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ

Ey iman edenler!			nikahladığınız zaman		mümin kadınları	sonra	onları boşadığınız	
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	şart bildiren zaman zarfı fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail		mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	

مِن قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا ۚ

onlara dokunmadan önce		artık yoktur	sizin	onlar üzerinde	bir iddet		sayacağınız	
harfi cer, zarf ismi, muzaf	muzafun ileyh; masdar ve nasb h., , fiili muzari, fail, mef'ul	rabıta, nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	zaid h. cer, mübteda muahhar, mevsuf		(عِدَّةٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi, mef'ul	

cevabu'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 49 ﴾ فَمَتِّعُوهُنَّ وَ سَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا

o zaman onları faydalandırın	ve	onları serbest bırakın	bir bırakışla	güzel
rabıta, emir fiili, fail, mef'ulün bih	atıf h.	emir fiili, fail, mef'ul	mef'ulü mutlak	sıfat

49. Ey iman edenler! Mümin kadınları nikahladığınız sonra da onlara dokunmadan (zifafa girmeden) önce, onları boşadığınız zaman, artık sizin onlar üzerinde sayacağınız bir iddet (hakkı, iddet sayma gereği) yoktur (başka talipleriyle iddet saymadan evlenebilirler). O zaman onları faydalandırın (kendilerine bağışta bulunun) ve onları güzel bir bırakışla serbest bırakın (güzellikle boşanın).

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ

Ey Peygamber! (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ) — nida h., münada tenbih h.; (أَيُّ)'nin sıfatı (bedel de den-miştir)
Doğrusu biz (إِنَّا) — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
helal kıldık (أَحْلَلْنَا) — (إِنَّ)nin haberi, mazi fiil cümlesi
sana (لَكَ) — car-necrur
eşlerini (أَزْوَاجَكَ) — mef'ul
verdiğin (اللَّاتِي آتَيْتَ) — sıla; mazi fiil cüm.; fail — sıfat, ismi mevsul
mehirlerini (أُجُورَهُنَّ) — mef'ul

وَ مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَ بَنَاتِ

sahip olduklarını (مَا مَلَكَتْ) — sıla; mazi fiil cüm. — (أَزْوَاجَكَ)'ye matuf, ismi mevsul — atıf h.
sağ elinin (يَمِينُكَ) — fail
ganimet verdiklerinden (أَفَاءَ مِمَّا) — sıla; mazi fiil cüm. — harfi cer, ismi mevsul
Allah'ın (اللَّهُ) — fail
sana (عَلَيْكَ) — atıf h. — car-mecrur
kızlarını (بَنَاتِ) — (أَزْوَاجَكَ)'ye matuf, muzaf

عَمِّكَ وَ بَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَ بَنَاتِ خَالِكَ وَ بَنَاتِ

amcanın (عَمِّكَ) — muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كَ): muzafun ileyh
, atıf h. — kızlarını (بَنَاتِ) — matuf, muzaf
halalarının (عَمَّاتِكَ) — muzafun ileyh, muzaf, (كَ): muzafun ileyh
, atıf h. — kızlarını (بَنَاتِ) — matuf, muzaf
dayının (خَالِكَ) — muz. ileyh, muzaf, (كَ): muzafun ileyh
, atıf h. — kızlarını (بَنَاتِ) — matuf, muzaf

خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَ امْرَأَةً مُؤْمِنَةً

teyzelerinin (خَالَاتِكَ) — muzafun ileyh, muzaf, (كَ): muzafun ileyh
hicret eden (اللَّاتِي هَاجَرْنَ) — sıla; mazi fiil cüm., fail — sıfat, ismi mevsul
seninle beraber (مَعَكَ) — mekan zarfı
ve (وَ) — atıf h.
kadını (امْرَأَةً) — matuf, mevsuf
mümin (مُؤْمِنَةً) — sıfat

إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا ق

kendi (mehri)ni (نَفْسَهَا) — mef'ul
peygambere (لِلنَّبِيِّ) — car-mecrur
hibe ederse (وَهَبَتْ إِنْ) — fiilu'ş-şart; fiili mazi, cevabı mahzuf (O (فهي حِلٌّ له) onun için helaldir) cümlesidir — şart h.
isterse (أَرَادَ إِنْ) — fiilu'ş-şart: fiili mazi — şart h.
peygamber (النَّبِيُّ) — fail
Onu nikahlamak (أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا) — (أَرَادَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

(وَهَبَتْ)'deki zamirden hal; şart cümlesi
{..(وَهَبَتْ) cümlesi, (امْرَأَةً)'in ikinci sıfatıdır}

خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ط قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا

mahsus olarak (خَالِصَةً) — (يَسْتَنْكِحَهَا)'daki mef'ul zamirden hal
sana (لَكَ) — car-mecrur
ayrı (مِنْ دُونِ) — harfi cer, mecrur isim, muaf
müminlerden (الْمُؤْمِنِينَ) — muzafun ileyh
ki kesinlikle bilmekteyiz (قَدْ عَلِمْنَا) — fiili mazi, fail — tahkik h.
şeyleri (مَا) — mef'ul, ismi mevsul
farz kılmış olduğumuz (فَرَضْنَا) — sıla; mazi fiil cüm., fail

(قَدْ عَلِمْنَا...): itiraziye cümlesi (ara cümle)

عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ

onların üzerine (عَلَيْهِمْ) — car-mecrur
eşleri hakkında (فِي أَزْوَاجِهِمْ) — harfi cer, mecrur isim
ve (وَ) — atıf h.
sahip oldukları (مَا مَلَكَتْ) — sıla: mazi fiil cüm — (أَزْوَاجِهِمْ)'e matuf, ismi mevsul
sağ ellerinin (أَيْمَانُهُمْ) — fail
olmaması için (لِكَيْلَا يَكُونَ) — nâsih fiili muzâri — talil (sebep) ve nasb h., nefiy h.

﴿ 50 ﴾ رَحِيمًا غَفُورًا اللَّهُ كَانَ وَ حَرَجٌ ط عَلَيْكَ

sana (عَلَيْكَ)
bir zorluk (حَرَجٌ) — (يَكُونَ)'nin muahhar ismi
başlama h. (وَ)
daima (كَانَ) — nâsih fiili mazi
Allah (اللَّهُ) — (كَانَ)'nin ismi
Gafûr'dur (غَفُورًا) — (كَانَ)'nin haberi
Rahim'dir (رَحِيمًا) — (كَانَ)'nin ikinci haberi

50. Ey Peygamber! Doğrusu biz, mehirlerini verdiğin eşlerini, Allah'ın sana ganimet verdiklerinden sağ elinin sahip olduklarını (savaş sonucu ganimet olarak alınan cariyeleri), seninle beraber hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını ve peygamber onu nikahlamak isterse, müminlerden ayrı, (sadece) sana mahsus olarak mü'min bir kadın kendi (mehri)ni peygambere hibe ederse, bir zorluğa uğramaman için sana helal kıldık. Ki biz eşleri ve sahip oldukları (cariyeleri) hakkında onların (yani diğer mü'minlerin) üzerine farz kılmış olduğumuz şeyleri kesinlikle bilmekteyiz. Allah daima Gafûr'dur (bağışlayandır), Rahim'dir (merhamet edendir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 423 ≻

(33 / AHZAB, 44 – 45):

[اَلتَّحِيَّةُ (حَيَّ يُحَيِّي)]: selam, selamlama, uzun ömür dileği (اَلسَّلَامُ): selamlaşma, selam, sulh, teslim olma

(لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): (nâkıs fiil) kavuştu, karşılaştı, buldu/ mecazen işledi, irtikab etti (اَلْاَجْرُ ج اُجورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): büyük, güzel, sevimli, cömert, şerefli, nimetlendiren

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi [اَلشَّاهِدُ (شَهِدَ يَشْهَدُ)]: (ism-i fâil) şahid, gözetleyici, hazır olan

[اَلْمُبَشِّرُ (بَشَّرَ يُبَشِّرُ)]: (ism-i fâil) müjdeleyen, müjdeci (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan

(33 / AHZAB, 46 – 47):

[اَلدَّاعِي (دَعَا يَدْعُو)]: (ism-i fâil) (Allah'a ibadete) davet eden, çağıran (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade

(اَلسِّرَاجُ ج سُرُجٌ): lamba, ışık verici madde (teşbih yoluyla Resulullah'a işaret edilmiştir)

[اَلْمُنِيرُ (أَنَارَ يُنِيرُ)]: (ism-i fâil) aydınlatan, ışık veren/ aydınlatıcı, açıklığa kavuşturan/ apaçık, nurlu

(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا ب): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, iyilik, üstünlük, mükemmellik (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider

(33 / AHZAB, 48 – 49 – 50):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(وَدَعَ يَدَعُ وَدْعًا): (misal fiil) aldırmadı, terketti, bıraktı (اَلْاَذَى): eza, eziyet (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): vekil, koruyucu, yardımcı

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (قَبْلُ): (zarf) önce

(نَكَحَ يَنْكِحُ نِكَاحًا): kendine nikâhladı, evlendi/ ırzını teslim etti (طَلَّقَ يُطَلِّقُ تَطْلِيقًا): (tef'il bâbı) boşadı

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, değdi, el sürdü (اِعْتَدَّ يَعْتَدُّ اِعْتِدَادًا): (iftiâl bâbı) saydı, hesapladı

(اَلْعِدَّةُ): muayyen miktar, belirli sayı/ kadının önceki kocasından tamamen alakasını kesip, tekrar başkasıyla evlenebilmesi için bekleyeceği muayyen (3 hayız) müddet (سَرَّحَ يُسَرِّحُ تَسْرِيحًا): (tef'il bâbı) gönderdi, salıverdi, boşadı

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) iyilikte bulundu/ nimetlendirdi, faydalandırdı/ uzun ömürler verdi

(اَلسَّرَاحُ): salıverme, boşama (اَلْجَمِيلُ): güzel, hoş, yakışıklı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım eş, zevce

(أَحَلَّ يُحِلُّ إِحْلَالاً): (if'al bâbı) helal kıldı/ ikamet ettirdi, konaklattı (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (kinaye olarak mehir)

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): köle, cariye/ yemin/ sağ, sağ el

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu eli altında oldu (cariye veya köleye sahip oldu) (اَلْعَمُّ ج اَعْمَامٌ): amca

(أَفَاءَ يُفِيءُ إِفَاءَةً عَلَى): (if'al bâbı) ganimetlendirdi, ganimet olarak verdi (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kız çocuk

(اَلْعَمَّةُ ج عَمَّاتٌ): hala (اَلْخَالُ ج اَخْوَالٌ): dayı (اَلْخَالَةُ ج خَلَاتٌ): teyze (اَلْاِمْرَأَةُ): karı, eş, hanım

(هَاجَرَ يُهَاجِرُ): (müfâale bâbı) hicret etti, göçtü (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اِسْتَنْكَحَ يَسْتَنْكِحُ): (istif'âl bâbı) kendine nikâhladı, evlilik akdi yaparak aldı

(اَلْخَالِصَةُ): aid ve mahsus olan, hususan, yalnız, sadece (دُونَ): (zarf) hariç, dışında, başka, gayr (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا): farz kıldı/ takdir etti, beyan etti (اَلْحَرَجُ): darlık, zorluk, güçlük, sıkıntı

⋖ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 424 (AHZAB: 51 – 54) ⋗

إِلَيْكَ	تُؤْوِي	وَ	مِنْهُنَّ	تَشَآءُ	مَنْ	تُرْجِي
yanına alırsın			onlardan	dilediğin kimseyi		bırakırsın
car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari

عَزَلْتَ	مِمَّنْ	ابْتَغَيْتَ	مَنِ	وَ	تَشَآءُ ط	مَنْ
azlettiğin	kimselerden	kimi arzu edersen			dilediğin kimseyi	
sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, ismi mevsul	fiilu'ş-şart: mazi fiil + fail	mukaddem mef'ul, şart ismi	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul

أَعْيُنُهُنَّ	أَنْ تَقَرَّ	أَدْنَىٰٓ	ذٰلِكَ	عَلَيْكَ ط	جُنَاحٌ	فَلَا
onların gözlerinin	aydın olmasına	daha yakındır	Bu	sana	bir sorumluluk	yoktur
fail	masdar ve nasb h., fiili muzâri	haber	mübteda.	(لَا)'nin haberi, şibhi cümle	(لَا)'nin ismi	başlama h., en-nâfiye li'l-cins

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

اللّٰهُ	وَ	كُلُّهُنَّ ط	آتَيْتَهُنَّ	بِمَا	يَرْضَيْنَ	وَ	لَا يَحْزَنَّ	وَ
Allah	başlama h.	hepsinin	verdiğin	şeylere	razı olmalarına	atıf h.	üzülmemelerine	atıf h.
mübteda		(يَرْضَيْنَ)'nin failine tekid.	sıla; mazi fiil cüm.; fail mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari, fail		nefiy h., fiili muzari, fail	

﴿ 51 ﴾

حَلِيمًا	عَلِيمًا	اللّٰهُ	كَانَ	وَ	فِي قُلُوبِكُمْ ط	مَا	يَعْلَمُ
Halim'dir	Alim'dir	Allah	daima		kalblerinizde	olanı	bilir
(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	başlama h.	sıla; şibhi cüm.	mef'ul, ismi mevsul	haber, muzari fiil cümlesi

51. Onlardan istediğini bırakır, istediğini yanına alırsın. Azlettiğin kimselerden (boşandığın ya da sırasını geri bırakmış olanlardan) kimi arzu edersen (yanına almanda) artık sana bir sorumluluk yoktur. Bu onların gözlerinin aydın olmasına, üzülmemelerine, verdiğin şeylere hepsinin razı olmalarına daha yakındır (daha uygundur). Allah kalblerinizde olanı bilir; Allah daima Alim'dir (çok iyi bilendir), Halim'dir (hoşgörülüdür).

مِنْ أَزْوَاجٍ	بِهِنَّ	أَنْ تَبَدَّلَ	لَا	وَ	مِنْ بَعْدُ	النِّسَآءُ	لَكَ	لَا يَحِلُّ
(başka) eşlerle	onları	değiştirmen	(helal değildir)		bundan sonra	kadınlar	sana	helal değildir
zaid harfi cer, mef'ul	car-mecrur	(النِّسَاءِ)'ya matuf; masdar ve nasb h., fiili muzari	nefyi tekid için zaid h.	atıf h.	harfi cer, zarf ismi	fail	car-mecrur	nefiy h., fiili muzâri

يَمِينُكَ ط	مَلَكَتْ	مَا	إِلَّا	حُسْنُهُنَّ	أَعْجَبَكَ	لَوْ	وَ
sağ elinin	sahip olduğu		müstesna	güzellikleri	senin hoşuna gitse		bile
fail	sıla; mazi fiil cüm.	müstesna, ismi mevsul	istisna h.	fail	fiili mazi, mef'ul	şart h.	hal vavı

﴿ 52 ﴾

رَقِيبًا ع	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	اللّٰهُ	كَانَ	وَ
Rakîb'dir	şeyi	herşeye	Allah	daima	
(كَانَ)'nin haberi	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	başlama h.

52. Bundan sonra sana (başka) kadınlar helal değildir, sağ elinin sahip olduğu (cariye) müstesna, güzellikleri senin hoşuna gitse bile, onları (boşayıp başka) eşlerle değiştirmen (helal değildir). Allah daima her şeye Rakîb'dir (gözetip gözetleyendir).

إِلَّآ	النَّبِيِّ	بُيُوتَ	لَا تَدْخُلُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَآ أَيُّهَا
hariç	Peygamber'in	evlerine	girmeyin		Ey inananlar!	
istisna h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf,	nehiy ve cezm h., fiili muzari	sıla: mazi fiil cüm.; fail	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	nida h., münada,., tenbih h.

وَ	إِنَاهُ لَ	نَاظِرِينَ	غَيْرَ	إِلَىٰ طَعَامٍ	لَكُمْ	أَنْ يُؤْذَنَ
	uygun zamanına	bakmadan		yemeğe	sizin için	izin verilmesi
atıf h.	mef'ul	muzafun ileyh	hal, muzaf	harfi cer, mecrur isim	nâibi fail; şibhi cümle	müstesna; masdar ve nasb h., meçhul fiili muzâri

لَكِنْ	إِذَا دُعِيتُمْ	فَادْخُلُوا	فَإِذَا طَعِمْتُمْ	فَانْتَشِرُوا	وَ	لَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ ط
fakat	davet edilirseniz	o zaman girin	yemeği yiyince	hemen dağılın		söze dalıp dinleyenler olmaksızın
istidrak h.	şart bildiren zaman zarfı fi'lu'ş-şart, meçhul fiili mazi, naibi fail	rabıta, cevabu'ş-şart; emir fiili, fail	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail	rabıta, cevabu'ş-şart; emir fiili, fail	atıf h.	car-mecrur; nefiy h., (غَيْرَ نَاظِرِينَ)'a matuf

إِنَّ	ذٰلِكُمْ	كَانَ	يُؤْذِي	النَّبِيَّ	فَيَسْتَحْيِي
Doğrusu	bu haliniz	idi	eziyet veriyor	peygamber'e	fakat utanıyordu
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi cümle	mef'ul	atıf h, fiili muzari

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi

مِنْكُمْ	وَ	اللّٰهُ	لَا يَسْتَحْيِي	مِنَ الْحَقِّ ط	وَ	إِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ
sizden	hal vavı	Allah	utanmaz	gerçekten	başlama h.	isteyeceğiniz zaman
car-mecrur		mübteda	haber; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim		şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail, (و): işba h., (هُنَّ): mef'ul

hal; mübteda ve haberden oluşan isim cümlesi

مَتَاعًا	فَاسْأَلُوهُنَّ	مِنْ وَرَآءِ	حِجَابٍ ط	ذٰلِكُمْ	أَطْهَرُ	لِقُلُوبِكُمْ
bir ihtiyacı	onlardan isteyin	arkasından	perde	Bu	daha temizdir	kalpleriniz için
ikinci mef'ul	rabıta, cevabu'ş-şart; emir fiili, fail, mef'ul	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muzafun ileyh, mecrur	mübteda, işaret ismi	haber	car-mecrur

وَ	قُلُوبِهِنَّ ط	وَ	مَا كَانَ	لَكُمْ	أَنْ تُؤْذُوا	رَسُولَ	اللّٰهِ	وَ	لَا	أَنْ تَنْكِحُوا
	onların gönülleri		(doğru) olmaz	sizin	eziyet etmeniz	Peygamber'ine	Allah'ın			nikahlamanız
atıf h.	matuf	başlama h.	nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail

﴿ 53 ﴾

أَزْوَاجَهُ	مِنْ بَعْدِهِ	أَبَدًا ط	إِنَّ	ذٰلِكُمْ	كَانَ	عِنْدَ	اللّٰهِ	عَظِيمًا
eşlerini	O'ndan sonra	asla	Şüphesiz	bu	olur	katında	Allah	çok büyük
mef'ul	harfi cer, zarf ismi	zaman zarfı	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	zarf, muzaf, şibhi cümle (عَظِيمًا) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi

53. Ey inananlar! Peygamber'in evlerine, sizin için yemeğe izin verilmesi hariç uygun zamanına bakmadan (vakitli vakitsiz) girmeyin; fakat davet edilirseniz o zaman girin, akabinde yemeği yiyince, söze dalıp dinleyenler olmaksızın hemen dağılın (sohbet etmek için de oturmayın). Doğrusu bu haliniz peygamber'e eziyet veriyor, fakat sizden (size bir şey söylemekten) utanıyordu. Allah gerçekten (gerçeği söylemekten) utanmaz. Onlardan (Peygamber'in eşlerinden) bir şey isteyeceğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu (durum) sizin kalpleriniz için de, onların kalpleri için de daha temizdir. (Ne) Allah'ın Peygamber'ine eziyet etmeniz ve (ne de) O'ndan sonra eşlerini nikahlamanız asla (doğru) olmaz (caiz değildir). Şüphesiz bu, Allah katında çok büyük (bir günah) olur.

﴿ 54 ﴾

عَلِيمًا	شَيْءٍ	بِكُلِّ	كَانَ	اللّٰهَ	فَإِنَّ	تُخْفُوهُ	أَوْ	تُبْدُوا	شَيْئًا	إِنْ
çok iyi bilir	herşeyi		daima	Allah	doğrusu	onu gizleseniz	veya	bir şeyi		açıklasanız
(كَانَ)'nin haberi	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf, şibhi cümle (عَلِيمًا) ile bağlantılıdır	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	cevabu'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	fiili muzâri, fail, mef'ul	atıf h.	mef'ul	fi'lu'ş-şart; fiili muzari, fail	cezmeden şart edatı

(إِنَّ)'nin haberi; ..(كَانَ) fiil cümlesi — cevabu'ş-şart; ..(إِنْ) cümlesi

54. Bir şeyi açıklasanız veya gizleseniz de doğrusu Allah herşeyi daima çok iyi bilir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 424 ≻

(33 / AHZAB, 51):

(أَرْجَى يُرْجِي إِرْجَاءً): (if'al bâbı) tehir etti, geriye bıraktı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(آوَى يُؤْوِي إِيوَاءً): (if'al bâbı) barındırdı, yanına aldı (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı

(عَزَلَ يَعْزِلُ عَزْلاً): uzaklaştırdı, ayırdı (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur [(دَنَا يَدْنُو) اَلْأَدْنَى]: (ism-i tafdîl) çok yakın, daha yakın, en düşük

(قَرَّ يَقَرُّ عَيْنُهُ): (muzaaf fiil) gözü aydın oldu (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, kaynak (قَرَّتْ عَيْنُهُ): gözü aydın oldu

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) razı oldu, hoşnud oldu, tercih etti, kanaat getirdi

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[(حَلُمَ يَحْلُمُ) اَلْحَلِيمُ]: yumuşak huylu, halim, cezalandırmada acelecilik göstermeyen

(33 / AHZAB, 52 – 53):

(حَلَّ يَحِلُّ): (muzaaf fiil) mübah kıldı, helal oldu/ ihramdan çıktı (بَعْدُ): (zarf) sonra (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(تَبَدَّلَ يَتَبَدَّلُ تَبَدُّلاً ب): (tefa'ul bâbı) bedel kıldı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, zevce, hanım, çift

(أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al bâbı) hayrete düşürdü, hoş gözüktü, hoşa gitti (اَلْحُسْنُ): hissi yahut manevi güzellik

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu, cariye veya köleye sahip oldu, sahip oldu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): cariye, köle/ sağ el, sağ/ yemin

(اَلرَّقِيبُ ج رُقَبَاءُ): gözetleyici, koruyan, gözetleyen (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev

(اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz'el fa) izin verdi (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yedirme, doyurma

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (إِنَى): uygun zaman (اَلنَّاظِرُ ج نَاظِرُونَ): (ism-i fâil) bekleyen, gözleyen

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) çağırdı/ istedi/ dua etti/ ibadet etti/ teşvik etti (طَعِمَ يَطْعَمُ طُعْمًا): yedi, doydu, tattı

(اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ اِنْتِشَارًا): (iftiâl bâbı) dağıldı, yayıldı (اَلْمُسْتَأْنِسُ ج مُسْتَأْنِسُونَ): (ism-i fâil) ünsiyet eden, ısınan, öğrenen

[(اِسْتَأْنَسَ يَسْتَأْنِسُ): alıştı, ısındı, ülfet etti, yabancılığı gitti (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

(آذَى يُؤْذِي أَيذَاءً): (if'al bâbı) eziyet etti (اَسْتَحْيَ يَسْتَحْيِي اِسْتِحْيَاءً): (istif'âl bâbı) utandı/ öldürmedi, hayatına devam verdi

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalanılan, ihtiyaç maddesi/ dünyalık/ menfaat, fayda

(اَلْحِجَابُ): (hissi olsun, manevi olsun umumi manada) perde, örtü [(طَهُرَ يَطْهُرُ) اَلْأَطْهَرُ]: (ism-i tafdîl) en temiz, daha temiz

(نَكَحَ يَنْكِحُ نِكَاحًا): nikahladı, evlendi/ kocaya vardı/ ırzını teslim etti

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş, zevce, çift (بَعْدُ): (zarf) sonra

(اَلْأَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyyen, sürekli

(عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(33 / AHZAB, 54):

(أَبْدَى يُبْدِي إِبْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) izhar etti, açığa çıkardı, ortaya koydu

(أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (if'al bâbı) gizledi, örttü

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 425 (AHZAB: 55 – 62) ≻

لَا	جُنَاحَ	عَلَيْهِنَّ	فِي آبَآئِهِنَّ	وَ	لَا	أَبْنَآئِهِنَّ
yoktur	hiçbir günah yoktur	Onlara	babaları hakkında	,		oğulları
en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi c.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf

وَ	لَا	إِخْوَانِهِنَّ	وَ	لَا	أَبْنَآءِ	إِخْوَانِهِنَّ
,		erkek kardeşleri	,		oğulları	erkek kardeşlerinin
atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh

وَ	لَا	أَخَوَاتِهِنَّ	وَ	لَا	نِسَآئِهِنَّ
,		kız kardeşlerinin	,		kadınları
atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	muzafun ileyh	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf

وَ	لَا	مَا	مَلَكَتْ	أَيْمَانُهُنَّ ۚ	وَ	اتَّقِينَ
ve		sahip oldukları		sağ ellerinin		sakının
atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	fail	başlama h.	emir fiili, fail

اللَّهَ ۗ	إِنَّ	اللَّهَ	كَانَ	عَلَىٰ كُلِّ	شَيْءٍ	شَهِيدًا ﴿55﴾
Allah'tan	Doğrusu	Allah	daima	her şeye		şahiddir
mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nın ismi (هُوَ) gizli zamiri	harfi cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle (شَهِيدًا) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi; (كَانَ) fiil cümlesi

55. Onlara (Peygamber'in eşlerine veya diğer kadınlara); babaları, oğulları, erkek kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, (diğer Müslüman) kadınları ve sağ ellerinin sahip oldukları (cariyeleri) hakkında hiçbir günah yoktur. (Ey kadınlar!) Allah'tan sakının. Doğrusu Allah daima her şeye şahiddir.

عَلَى النَّبِيِّ ۚ	يُصَلُّونَ	مَلَآئِكَتَهُ	وَ	اللَّهَ	إِنَّ
Peygambere	salat ederler	melekleri	ve	Allah	Şüphesiz
harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

تَسْلِيمًا ﴿56﴾	سَلِّمُوا	وَ	عَلَيْهِ	صَلُّوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
tam bir teslimiyetle selam verin		,	ona	salevat getirin	Ey iman eden kimseler		
mef'ulü mutlak	emir fiili, fail	atıf h.	car-mecrur	emir fiili, fail	sıla; mazi fiil cüm., fail	(أَيُّ)'nin sıfatı, ismi mevsul	nida h., münada, tenbih h.

56. Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere salat ederler (şanını yüceltip överler); Ey iman eden kimseler! Siz de ona salevat getirin (Allahümme salli alâ Muhammed diyerek siz de onun şanını yüceltip övün), tam bir teslimiyetle selam verin (ya da gönülden teslim olun).

لَعَنَهُمُ	رَسُولَهُ	وَ	اللَّهَ	يُؤْذُونَ	الَّذِينَ	إِنَّ
onlara lanet etmiştir	Peygamber'ine	ve	Allah'a	eziyet eden kişilere		Doğrusu
(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	matuf	atıf h.	mef'ul	sıla: fiil cüm.; fiili muzari + fâil	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

مُهِينًا ﴿57﴾	عَذَابًا	لَهُمْ	أَعَدَّ	وَ	الْآخِرَةِ	وَ	فِي الدُّنْيَا	اللَّهُ
alçaltıcı	bir azap	onlara	hazırlamıştır		ahirette	ve	dünyada	Allah
sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	fiili mazi	atıf h.	matuf	atıf h.	h. cer, mecur isim	fail

mef'ul

57. Doğrusu Allah'a ve Peygamber'ine eziyet eden kişilere, Allah dünyada da ahirette de lanet etmiş; onlara alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

اكْتَسَبُوا	مَا	بِغَيْرِ	الْمُؤْمِنَاتِ	وَ	الْمُؤْمِنِينَ	يُؤْذُونَ	الَّذِينَ	وَ
işlemedikleri bir şey sebebiyle			mü'min kadınlara	ve	mü'min erkeklere	eziyet edenler		
sıla: mazi fiil cüm., fail	muzafun ileyh, ismi mevsul	car-mecrur	matuf	atıf h.	mef'ul	sıla;, fiili muzari + fâil	mübteda, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 58 ﴾ فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَ إِثْمًا مُبِينًا ع

kesinlikle yüklenmişlerdir		bir iftira	ve	bir günah	apaçık
fiili mazi, fail	rabıta, tahkik h.	mef'ul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi

58. Mü'min erkek ve mü'min kadınlara, işlemedikleri bir şey sebebiyle eziyet edenler, kesinlikle bir iftira (etmiş) ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَ بَنَاتِكَ وَ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ

müminlerin	kadınlarına	ve	kızlarına	,	Eşlerine	söyle	Ey Peygamber
muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	emir fiili	(أَيُّ)'nin sıfatı / nida h., münada, tenbih h.

يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ط ذٰلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ

örtmelerini	üstlerine	örtülerinden	bu	daha yakındır	tanınmalarına
fiili muzari, fail	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	mübteda	haber	masdar h., meçhul fiili muzâri, naibi fail

﴿ 59 ﴾ فَلَا يُؤْذَيْنَ ط وَ كَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا

böylece de eziyet edilmemelerine	başlama h.	daima	Allah	Gafûr'dur	Rahîm'dir
atıf h., nefiy h., meçhul fiili muzâri, naibi fail		nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin haberi

59. Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve müminlerin kadınlarına, (dışarı çıkarken) üstlerine örtülerini örtmelerini söyle; bu, onların (hür ve iffetli) tanınmalarına ve böylece de eziyet edilmemelerine daha yakındır (daha uygundur, eziyet edilmemelerini daha iyi sağlar). Allah daima Gafûr'dur (çok bağışlayıcıdır), Rahîm'dir (çok merhamet edendir).

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ الْمُرْجِفُونَ

And olsun ki	vazgeçmezse	münafıklar	,	ve	kalblerinde bulunanlar	hastalık	ve	bozguncu haberler yayanlar
kasem (yemin) yerine geçen lam, şart h.	fi'lu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., illetin düşmesiyle meczum muzari fiil	fail	atıf h.	matuf, ismi mevsul / sıla; isim cümlesi	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	matuf

لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ج ﴿ 60 ﴾

şehirde	seni elbette (mücadeleye) teşvik ederiz	onlarla	sonra	sana yakın olamazlar	orada	hariç	az (bir zaman)
harfi cer, mecrur isim	cevabu'ş-şart; fiil cümlesi; yemin (ya da tekit) lâmı, tekit nunu birleşmiş fiili muzâri, mef'ûl	car-mecrur	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari + fâil mef'ul	car-mecrur	istisna h.	mef'ulü mutlak nâibi

فِي الْمَدِينَةِ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ج

60. Münafıklar, kalblerinde hastalık bulunanlar, şehirde bozguncu haberler yayanlar, eğer (bundan) vazgeçmezse, and olsun ki, seni onlarla (mücadeleye) teşvik ederiz; sonra orada az (bir zaman) hariç sana yakın (komşu) olamazlar.

﴿ 61 ﴾ مَلْعُونِينَ ج أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَ قُتِّلُوا تَقْتِيلًا

lanetlenmişler olarak	her nerede	bulunurlarsa	yakalanır	ve	mutlaka öldürülürler	
hal	şart ismi, mekan zarfı	meçhul fiili mazi, naibi fail	cevabu'ş-şart; meçhul fiili mazi cümlesi, naibi fail	atıf h.	meçhul fiili mazi, naibi fail	mef'ulü mutlak

61. Lanetlenmişler olarak, her nerede bulunurlarsa yakalanır ve mutlaka öldürülürler.

سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ج وَ لَنْ تَجِدَ

asla bulamazsın	ve	önceden	gelmiş geçmişler	hakkında	Allah'ın	sünneti (kanunu)
te'kîd-i nefy-i istikbal; tekit ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh	(سَنَّ) olarak takdir edilen bir fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf

﴿ 62 ﴾ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا

yasasında	Allah'ın	bir değiştirme
car-mecrur, muzaf (تَبْدِيلًا) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	mef'ul

62. (Bu durum), önceden gelmiş geçmiş(peygamber)ler hakkında Allah'ın sünneti (kanunu olarak yasalaşmıştır) ve Allah'ın yasasında asla bir değiştirme bulamazsın.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 425 ≻

(33 / AHZAB, 55 – 56):

(اَلْجُنَاحُ): günah, suç, kusur (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): oğul, evlat (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): erkek kardeş (اَلْأُخْتُ ج أَخَوَاتٌ): kız kardeş (اَلنِّسَاءُ): kadınlar (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu (köle veya cariyeye sahip oldu), sahip oldu

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): köle, cariye/ sağ el, sağ/ yemin (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan

(اَلْمَلَكُ ج مَلَائِكَةٌ): melek (صَلَّى يُصَلِّي صَلَاةً): (nâkıs fiil) rahmet etti, tazim ve dua etti/ namaz kıldı

(سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا): (tef'il bâbı) selam verdi/ teslim oldu/ kurtardı, selamete erdirdi

(33 / AHZAB, 57 – 58):

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً أَذِيَّةً): (if'al bâbı) eziyet etti (لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti, beddua etti, rahmetinden uzaklaştırdı

(أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً): (if'al bâbı) eziyet etti (اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): mü'min kadın (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(غَيْرُ): başka, hariç, gayr, dışında, olmaksızın (اِكْتَسَبَ يَكْتَسِبُ اِكْتِسَابًا): (iftiâl bâbı) çalışıp kazandı/ suç vs. işledi

(اِحْتَمَلَ يَحْتَمِلُ اِحْتِمَالاً): (iftiâl bâbı) (hissi olsun, manevi olsun umumi manada) yüklendi, taşıdı

(اَلْبُهْتَانُ): batıl (hayret ve dehşet veren çirkin ve yalan söze de denir), iftira, suçlama, yalan [(اَثِمَ يَأْثَمُ) اَلْاِثْمُ]: günah, ceza

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(33 / AHZAB, 59 – 60):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kız çocuk

(اَلنِّسَاءُ): kadınlar (عَرَفَ يَعْرِفُ اِرْفَانًا): tanıdı

(أَدْنَى يُدْنِي إِدْنَاءً مِنْ): (peçeyi, duvağı vb.) örttü (اَلْجِلْبَابُ ج جَلَابِيبُ): tepeden tırnağa kadar örten her türlü örtü

[(دَنَا يَدْنُو) اَلْاَدْنَى]: (ism-i tafdîl) çok yakın, daha yakın, en düşük (آذَى يُؤْذِي أِيذَاءً): (if'al bâbı) eziyet etti

(33 / AHZAB, 60):

(اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) vazgeçti, bıraktı (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ism-i fâil) münafık

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık/ mecazen manevi hastalık

(اَلْمُرْجِفُ ج مُرْجِفُونَ): kara haberci (halkı üzüntüye, ızdıraba sevketmek için kötü haberleri onların arasında yayan kimse)

(اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (Medine-i Münevvere) (أَغْرَى يُغْرِي إِغْرَاءً): (if'al bâbı) teşvik etti, bıraktı, saldı

(جَاوَرَ يُجَاوِرُ مُجَاوَرَةً): (müfâale bâbı) yakın oldu, komşu oldu, beraber oldu

(33 / AHZAB, 61 – 62):

(اَلْمَلْعُونُ ج مَلْعُونُونَ): (ism-i mef'ûl) lanetlenmiş, rahmetinden uzaklaştırılmış (ثَقِفَ يَثْقَفُ ثَقْفًا): buldu veya ele geçirdi, yakaladı

(اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) aldı/ tuttu/ çıkardı/ cezalandırdı/ ilzam etti (اَلسُّنَّةُ): yol, çığır, takip edilen hat, gidişat

(قَتَّلَ يُقَتِّلُ تَقْتِيلاً): (tef'il bâbı) çokça öldürdü, amansızca öldürdü (خَلَا يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, karşılaştı ya da bildi [(بَدَّلَ يُبَدِّلُ) اَلتَّبْدِيلُ]: değiştirme, tağyir (قَبْلُ): (zarf) önce

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 426 (AHZAB: 63 –73) ≻

يَسْأَلُكَ	النَّاسُ	عَنِ السَّاعَةِ ط	قُلْ	إِنَّمَا	عِلْمُهَا	عِنْدَ	اللَّهِ ط
sana soruyorlar	İnsanlar	kıyamet saati hakkında	de ki	ancak	Onun bilgisi	katındadır	Allah
fiili muzâri, mef'ulun bih	fail	harfi cer, mecrur isim	emir fiili	hasr edatı	mübteda	zarf, muzaf,	muzafun ileyh
						haber, şibhi cümle .	

﴿ 63 ﴾	وَ	مَا	يُدْرِيكَ	لَعَلَّ	السَّاعَةَ	تَكُونُ	قَرِيبًا
		ne	sana bildirir	belki de	o saat	olur	yakın
	atıf h.	mübteda, soru ismi	(مَا) mübtedasının haberi; muzari fiil cümlesi	terecci (umut) ve nasb h.	(لَعَلَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi
						(لَعَلَّ)'nin haberi: fiil cümlesi	

63. İnsanlar sana kıyamet saati hakkında soruyorlar; de ki: "Onun bilgisi ancak Allah katındadır; ne bilirsin, belki de o saat yakın olabilir."

﴿ 64 ﴾	سَعِيرًا لا	لَهُمْ	أَعَدَّ	وَ	الْكَافِرِينَ	لَعَنَ	اللَّهَ	إِنَّ
	cehennemi	onlara	hazırladı	ve	kafirlere	lanet etti	Allah	Doğrusu
	mef'ul	car-mecrur	fiili mazii	atıf h.	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

﴿ 65 ﴾	نَصِيرًا ج	لاَ	وَ	وَلِيًّا	لاَ يَجِدُونَ	أَبَدًا ج	فِيهَا	خَالِدِينَ
	yardımcı		ve	bir dost	bulamazlar	ebediyyen	içinde	temelli kalacakları
	mef'ul	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	atıf h.	mef'ul	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari + fâil	zaman zarfı	car-mecrur	hal

64 - 65. Doğrusu Allah, kafirlere lanet etti ve onlara içinde ebediyyen temelli kalacakları cehennemi hazırladı. Onlar bir dost ve yardımcı bulamazlar.

﴿ 66 ﴾	الرَّسُولاَ	أَطَعْنَا	وَ	اللَّهَ	أَطَعْنَا	يَا لَيْتَنَآ	يَقُولُونَ	فِي النَّارِ	وُجُوهُهُمْ	تُقَلَّبُ	يَوْمَ
	Peygamber'e	itaat etseydik		Allah'a	itaat etseydik	Keşke biz	derler	ateşte	Yüzleri	çevrildiği	gün
	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	mef'ul	(لَيْتَ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tenbih h., temenni h., (لَيْتَ)'nin ismi	fiili muzari + fâil ({cümle hal de denmiştir}	harfi cer, mecrur isim	nâibi fail	meçhul fiili muzâri	zaman zarfı

66. Yüzleri ateşte çevrildiği gün: "Keşke Allah'a itaat etseydik, keşke Peygamber'e itaat etseydik!" derler.

﴿ 67 ﴾	السَّبِيلاَ	فَأَضَلُّونَا	كُبَرَآءَنَا	وَ	سَادَتَنَا	أَطَعْنَا	إِنَّآ	رَبَّنَآ	قَالُوا	وَ
	yolu	bize saptırdılar	büyüklerimize	ve	liderlerimize	itaat ettik	Doğrusu biz	Rabbimiz	derler	
	İkinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail, birinci mef'ul	matuf	atıf h.	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi, fail	atıf h.

67. "Rabbimiz! Doğrusu biz liderlerimize ve büyüklerimize itaat ettik, fakat onlar bize yolu saptırdılar."

﴿ 68 ﴾	كَبِيرًا ع	لَعْنًا	الْعَنْهُمْ	وَ	مِنَ الْعَذَابِ	ضِعْفَيْنِ	آتِهِمْ	رَبَّنَآ
	büyük	bir lanete	onları uğrat		azaptan	iki kat	onlara ver	Rabbimiz
	sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	dua için emir fiili, mef'ul	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	ikinci mef'ul	dua için emir fiili, mef'ul	nida harfi mahzuf münada

68. "Rabbimiz! Onlara azabtan iki kat ver, onlara büyük bir lanetle lanet et" derler.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تَكُونُوا	كَالَّذِينَ	آذَوْا	مُوسَى
Ey iman edenler			olmayın	kimseler gibi	eziyet eden	Musa'ya
nida h, münada tenbih h.	(أَيُّ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	nehiy ve cezm h., fiili muzâri, (تَكُونُ)'nün ismi	(تَكُونُ)'nün haberi, şibhi cümle.	sıla; mazi fiil cüm.; fail	mef'ul

فَبَرَّأَهُ	اللَّهُ	مِمَّا	قَالُوا ۚ	وَ	كَانَ	عِنْدَ	اللَّهِ	وَجِيهًا ﴿69﴾
Fakat onu beri tuttu	Allah	söylediklerinden			idi	katında	Allah'ın	şerefli bir kişi
atıf h., fiili mazi mef'ul	fail	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	başlama h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	zarf, mansub, muzaf, şibhi cümle (وَجِيهًا) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi

69. Ey iman edenler! Musa'ya eziyet eden kimseler gibi olmayın. Fakat Allah onu, söylediklerinden beri tuttu. O, Allah'ın katında şerefli bir kişiydi.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	اتَّقُوا	اللَّهَ	وَ	قُولُوا	قَوْلًا	سَدِيدًا ﴿70﴾
Ey iman edenler!		sıla; mazi fiil cüm.	emir fiili, fail	mef'ul	ve atıf h.	söyleyin emir fiili, fail	söz mef'ulü mutlak, mevsuf	doğru sıfat
nida h, münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul							

يُصْلِحْ	لَكُمْ	أَعْمَالَكُمْ	وَ	يَغْفِرْ	لَكُمْ	ذُنُوبَكُمْ ۗ	وَ	مَنْ	يُطِعِ	اللَّهَ
ki düzeltsin	size	işlerinizi	ve	bağışlasın	size	günahlarınızı		kim	itaat ederse	Allah'a
emrin cevabı: meczum fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	(يُصْلِحْ)'a matuf, fiili muzari	car-mecrur	mef'ul		başlama h.	fi'lu'ş-şart; fiili muzari	mef'ul

وَ	رَسُولَهُ	فَقَدْ	فَازَ	فَوْزًا	عَظِيمًا ﴿71﴾
ve	Peygamber'ine	kesinlikle	kurtuluşa ermiş olur	bir kurtuluşla	büyük
atıf h.	matuf	cevabu'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fiili mazi	mef'ul mutlak mevsuf	sıfat

cevabu'ş-şart, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

70-71. Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve doğru söz söyleyin ki (Allah) sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı size bağışlasın. Kim Allah'a ve Peygamber'ine itaat ederse, kesinlikle büyük bir kurtuluşla kurtuluşa ermiş olur.

أَنْ يَحْمِلْنَهَا	فَأَبَيْنَ	الْجِبَالِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	عَلَى	الْأَمَانَةَ	عَرَضْنَا	إِنَّا
onu yüklenmeye	bunun üzerine çekindiler	dağlara	ve	yere	,	göklere		emaneti (sorumluluğu)	arzettik	Doğrusu Biz
mef'ul, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim		mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

وَ	أَشْفَقْنَ	مِنْهَا	وَ	حَمَلَهَا	الْإِنْسَانُ ۖ	إِنَّهُ	كَانَ	ظَلُومًا	جَهُولًا ﴿72﴾
ve	korkup endişe ettiler	bundan		onu yüklendi	insan	doğrusu o	daima	çok zalim	çok cahil
atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, mef'ul	fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haberi	
							fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri		

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

72. Doğrusu Biz, emaneti (sorumluluğu) göklere, yere ve dağlara arzettik, bunun üzerine onlar bunu yüklenmekten çekindiler ve bundan korkup endişe ettiler. (Fakat sonunu düşünmeyen ve bilmeyen) insan onu yüklendi. (Çünkü) doğrusu o daima çok zalim, çok cahildir.

لِيُعَذِّبَ	اللَّهُ	الْمُنَافِقِينَ	وَ	الْمُنَافِقَاتِ	وَ	الْمُشْرِكِينَ
azap vermek için	Allah	münafık erkeklere	ve	münafık kadınlara		ortak koşan erkeklere
sebep ve nasb h., fiili muzâri	fail	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

وَ	الْمُشْرِكَاتِ	وَ	يَتُوبَ	اللَّهُ	عَلَى الْمُؤْمِنِينَ	وَ	
ve	ortak koşan kadınlara		tevbelerini kabul etmek için	Allah	inanan erkeklere	ve	
atıf h.	matuf	atıf h.	fiili muzâri, matuf	fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	

الْمُؤْمِنَاتِ ۗ	وَ	كَانَ	اللَّهُ	غَفُورًا	رَحِيمًا ﴿73﴾	
inanan kadınlara		daima	Allah	Gaf'ur'dur	Rahim'dir	
matuf	başlama h.	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haberi	

73. Allah, münafık erkek ve kadınlara, ortak koşan erkek ve kadınlara azap vermek, inanan erkek ve kadınlara tevbelerini kabul etmek için (emaneti insana yükledi). Allah daima Gafûr'dur (çok bağışlayandır) ve Rahim'dir (çok merhamet edendir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 426 ≻

(33 / AHZAB, 63 – 64 – 65):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti/ saat

(اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, diye (أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (if'al bâbı) bildirdi

[(قَرُبَ يَقْرُبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman ve mekân cihetiyle yahut ahval itibariyle ve ilim ya da akrabalık yönünden)

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti, rahmetinden uzaklaştırdı, beddua etti, sövdü (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı

(اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen, cehennem (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyyen, sürekli (وَجَدَ يَجِدُ وَجْدَانًا): (misal fiil) buldu yahut rastladı

(اَلْوَلِيُّ ج أَوْلِيَاء): yardımcı, dost, veli [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

(33 / AHZAB, 66 – 67 – 68 – 69):

(قَلَّبَ يُقَلِّبُ تَقْلِيبًا): (tef'il bâbı) evirip çevirdi/ ellerini oğuşturdu/ pişman oldu (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلسَّيِّدُ ج سَادَةٌ): efendi, başkan, lider, bey (اَلْكَبِيرُ ج كُبَرَاءُ): yaşlı/ büyük/ lider, başkan, reis

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu, sapık olarak gördü (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلضِّعْفُ ج اَضْعَافٌ): misil, kat

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti, rahmetinden uzaklaştırdı, hakaret etti, sövdü (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, lider

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً): (if'al bâbı) eziyet etti (اَلْوَجِيهُ ج وُجَهَاءُ): şerefli, itibarlı, yüzde, mümtaz, seçkin

(بَرَّأَ يُبَرِّئُ تَبْرِيئًا): (tef'il bâbı) temize çıkardı, kötülükle alakası olmadığını veya uzak olduğunu izhar etti

(33 / AHZAB, 70 – 71 – 72 – 73):

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş (اَلسَّدِيدُ): isabetli, doğru, hatasız

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) islah etti, düzeltti, aralarını buldu, anlaştırdı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (فَازَ يَفُوزُ فَوْزًا): (ecvef fiil) kurtuldu, kurtuluşa erdi, kazandı

(عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): sundu, arzetti, gösterdi (اَلْأَمَانَةُ ج اَمَانَاتٌ): emanet (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ

(أَبَى يَأْبَى إِبَاءً): (if'al bâbı) imtina etti, çekindi, razı olmadı, diretti, dayattı (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): yüklendi/ taşıdı

(أَشْفَقَ يُشْفِقُ إِشْفَاقًا): (if'al bâbı) çekindi, sakındı, korkup endişe etti (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

[(ظَلَمَ) اَلظَّلُومُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok zalim, çok haksızlık yapan (اَلْجَاهِلُ ج جَهُولُ): (ism-i fâil) bilmeyen, çok cahil

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef fiil) tevbeyi kabul edip mağfiret etti

سورة سبإ (34)

(SEBE (Sebe: Yemende bir bölge ya da kabile) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 54 ayettir.)

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 427 - 433 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

اَلْحَمْدُ	لِلَّهِ	الَّذِي	لَهُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ
Hamd	Allah'a mahsustur		kendisine ait olduğu		göklerde		bulunanların	yerde
mübteda	haber; şibhi cümle	sıfat, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle
			sıla; isim cümlesi					

﴿ 1 ﴾	الْخَبِيرُ	الْحَكِيمُ	هُوَ	وَ	فِي الْآخِرَةِ ۖ	الْحَمْدُ	لَهُ	وَ
	Habir'dir	Hakim'dir	O		ahirette	hamd	O'na aittir	
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	harfi cer, mecrur isim	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

1. Hamd, göklerde olanlar ve yerde bulunanların Kendisine ait olduğu Allah'a mahsustur. Hamd (övgü ve şükür) ahirette de O'na aittir. O, Hakim'dir (hikmetle iş yapandır), Habir'dir (her şeyden haberdardır).

يَعْلَمُ	مَا	وَ	فِي الْأَرْضِ	يَلِجُ	مَا	يَخْرُجُ
bilir	şeyi		Yeryüzüne	giren	şeyi	Çıkan
fiili muzari	mef'ulün bih, ismi mevsul	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ulün bih, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

مِنْهَا	وَ	مَا	يَنْزِلُ	مِنَ السَّمَاءِ	وَ	مَا
oradan		şeyi	inen	gökten		şeyi
car- mecrur	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim		matuf, ismi mevsul.

﴿ 2 ﴾	الْغَفُورُ	الرَّحِيمُ	هُوَ	وَ	فِيهَا ۚ	يَعْرُجُ
	Gafûr'dur	Rahim'dir	O		ona	yükselen
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.

2. Yeryüzüne gireni ve oradan çıkanı, gökten ineni ve ona yükseleni bilir. O, Rahim'dir (çok merhametlidir), Gafûr'dur (mağfiret sahibidir).

بَلَىٰ	قُلْ	السَّاعَةُ ۖ	لَا تَأْتِينَا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
Hayır	De ki	Kıyamet	bize gelmeyecek	İnkar edenler		der	
cevab h.	emir fiili	fail	nefiy h., fiili muzari, mef'ul	sıla; mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi	atıf h.

عَنْهُ	لَا يَعْزُبُ	الْغَيْبِ ۚ	عَالِمِ	لَتَأْتِيَنَّكُمْ	رَبِّي	وَ
ondan	gizli kalmaz	gaybı	çok iyi bilen	kesinlikle size gelecektir	Rabbime and olsun ki	
car- mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	muzafun ileyh	(رَبِّي) den bedel, muzaf	kasem (yemin) ya da tekid lamı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	mecrur isim	kasem h. (esreleyen yemin vavı)

لَا	وَ	فِي الْأَرْضِ	لَا	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	ذَرَّةٍ	مِثْقَالُ
		yerde		ve	Göklerde	zerre	miktar
nefiy h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	muzafun ileyh	fail, muzaf

﴿ 3 ﴾	مُبِينٍ ۙ	فِي كِتَابٍ	إِلَّا	أَكْبَرُ	لَا	وَ	مِنْ ذَٰلِكَ	أَصْغَرُ
	apaçık	bir Kitap'tadır	istisna olmaksızın	daha büyüğü			Bundan	daha küçüğü
	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	istisna h.	matuf	nefiy h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	(مِثْقَالُ)'ye matuf

3. İnkar edenler: "Kıyamet bize gelmeyecek" (dediler). De ki: "Hayır, gaybı çok iyi bilen Rabbim'e and olsun ki, (kıyamet) size kesinlikle gelecektir. Göklerde ve yerde zerre miktar ondan gizli kalmaz (hiçbirşey O'nun ilminin dışında değildir). Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü istisna olmaksızın apaçık Kitap'tadır (Levh-i Mahfuz'dadır)."

لِيَجْزِيَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ ط	أُولَٰئِكَ
karşılık vermesi için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	İman eden kimselere sıla; mazi fiil cüm., fail / mef'ulün bih, ismi mevsul		ve atıf h.	işleyenlere fiili mazi, fail	faydalı iş mef'ulün bih	İşte onlar mübteda

لَهُمْ	مَغْفِرَةٌ	وَ	رِزْقٌ	كَرِيمٌ	﴿ 4 ﴾
kendileri için bulunanlardır haber mukaddem, şibhi cümle	mağfiret mübteda muahhar	ve atıf h.	rızık matuf, mevsuf	cömert sıfat	

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi

4. İman eden kimselere ve faydalı iş işleyenlere karşılıklarını vermesi için (kıyamet gelecektir). İşte onlar kendileri için mağfiret ve cömert(çe verilmiş) rızık bulunanlardır.

وَ	الَّذِينَ	سَعَوْا	فِي آيَاتِنَا	مُعَاجِزِينَ	أُولَٰئِكَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	مِنْ رِجْزٍ	أَلِيمٌ ق	﴿ 5 ﴾
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	h. cer, mecrur isim	aciz bırakmak üzere (سَعَوْا)'daki cemi vav'ından hal	işte onlara mübteda	vardır haber mukaddem, şibhi cümle	azap mübteda muahhar, mevsuf	azap harfi cer, mecrur isim	acı veren sıfat	

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

5. Ayetlerimiz hakkında (onları) aciz (hükümsüz) bırakmak üzere çaba gösterenlere işte onlara acı veren bir azap vardır.

وَ	يَرَى	الَّذِينَ	أُوتُوا	الْعِلْمَ	الَّذِي	أُنْزِلَ
atıf h.	görürler fiili muzari	kimseler fail, ismi mevsul	kendilerine verilen sıla; meçhul fiili mazi cüm., naibi fail	ilim (أُوتُوا)'nün mef'ulü	indirilenin (يَرَى) fiilinin 1. mef'ulü, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cüm.

إِلَيْكَ	مِنْ رَبِّكَ	هُوَ	الْحَقَّ لا	وَ	يَهْدِي	إِلَى صِرَاطِ	الْعَزِيزِ	الْحَمِيدِ	﴿ 6 ﴾
sana car mecrur	Rabbinden h. cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	fasıl zamiri	hak olduğunu (يَرَى) fiilinin ikinci mef'ulü	atıf h.	ilettiğini fiili muzari faili (هُوَ) gizli zamiri	yoluna harfi cer, (صِرَاطِ): mecrur isim muzaf	güçlü olanın muzafun ileyh, mevsuf	hamde layık sıfat mecrur	

6. Kendilerine ilim verilen kimseler, Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu, hamde layık, güçlü olanın yoluna ilettiğini görürler.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	هَلْ	نَدُلُّكُمْ	عَلَى رَجُلٍ	يُنَبِّئُكُمْ
atıf h.	dediler fiili mazi	kimseler fail, ismi mevsul	İnkar edenler sıla; mazi fiil cüm., fail	mi soru h.	size gösterelim fiili muzari, mef'ul	bir adam harfi cer, mecrur isim	haber veren (رَجُلٍ)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul

إِذَا مُزِّقْتُمْ	كُلَّ	مُمَزَّقٍ لا	إِنَّكُمْ	لَفِي	خَلْقٍ	جَدِيدٍ ج	﴿ 7 ﴾
parçalanıp yok olduğunuz zaman şart bildiren zaman zarfı, meçhul fiili mazi, naibi fail	mef'ulü mutlak naibi, muzaf	muz. ileyh	sizin olacağınızı tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, harfi cer	bir yaratılış içinde mecrur isim, mevsuf	yeni sıfat	

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

7. İnkar edenler, (halka): "Size, tamamen paramparça parçalanıp yok olduğunuz zaman yeni bir yaratılış içinde olacağınızı haber veren bir adam gösterelim mi?.." dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 427 ≻

(34 / SEBE, 1 – 2):

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetle iş yapan

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (وَلَجَ يَلِجُ وُلُوجًا): (misal fiil) girdi, sokuldu (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولاً): indi (عَرَجَ يَعْرُجُ عُرُوجًا): çıktı, yükseldi

(34 / SEBE, 3):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat

(بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ism-i fâil) âlim, bilen

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): bilinmeyen, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen

(عَزَبَ يَعْزُبُ عُزُوبًا): gizlendi, gizli kaldı, kaçtı (اَلْمِثْقَالُ ج مَثَاقِيلُ): terazi, tartı aleti, her türlü ağırlık ölçüleri

(اَلذَّرَّةُ ج ذَرَّاتٌ): toz, atom, küçük parçacık (اَلْأَصْغَرُ): (ism-i tafdîl) en küçük, daha küçük

[(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْأَكْبَرُ]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(34 / SEBE, 4 – 5):

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlanma (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, geçim, maişet, yemek

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): temiz, helal, hoş, güzel, sevimli, cömert, şerefli, nimetlendiren

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) hızlıca yürüdü, yetiştirdi/ yürüdü/ çalıştı (اَلْمُعَاجِزُ ج مُعَاجِزُونَ): (ism-i fâil) aciz bırakmaya çalışan

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem (اَلرِّجْزُ): vesvese, azap (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(34 / SEBE, 6 – 7):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْحَقُّ): gerçek, hak

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, iletti, tarif etti, yol gösterdi, irşad etti

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, değerli, şerefli, yüce, kuvvetli

[(حَمِدَ يُحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inanmadı, inkâr etti, tasdik etmedi (دَلَّ يَدُلُّ دَلاَلَةً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (مَزَّقَ يُمَزِّقُ تَمْزِيقًا): (tef'il bâbı) parçaladı, darmadağınık etti

(اَلْمُمَزَّقُ): (mimli masdar) dağılıp parçalanma/ dağıtma [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: halk, yaratık, yaratma (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 428 (SEBE: 8 –14) ≻

أَفْتَرَى	عَلَى اللَّهِ	كَذِبًا	أَمْ	بِهِ	جِنَّةٌ ۢ	بَلِ
mı uydurdu soru h., mazi fiil	Allah'a karşı harfi cer, mecrur isim	yalan temyiz	yoksa atıf h.	Kendisinde var haber mukaddem, şibhi cümle	Bir delilik mi mübteda muahhar	Hayır idrab h.

(أَفْتَرَى) cümlesine matuf; isim cümlesi

﴿ 8 ﴾

الَّذِينَ	لَا يُؤْمِنُونَ	بِالْآخِرَةِ	فِي الْعَذَابِ	وَ	الضَّلَالِ	الْبَعِيدِ
inanmayanlar mübteda ismi mevsul	sıla; fiil cüm., nefiy h., fiili muzari + fâil	ahirete car-mecrur	azaptadır (الَّذِينَ) mübtedasının haberi, şibhi cümle	ve atıf h.	bir sapıklık içindedir matuf, mevsuf	derin sıfat

8. ".. Allah'a karşı yalan mı uydurdu, yoksa kendisinde bir delilik mi vardır?" (dediler) Hayır; ahirete inanmayan kimseler, azapta ve derin bir sapıklık içindedir.

أَ	فَلَمْ يَرَوْا	إِلَى مَا	بَيْنَ	أَيْدِيهِمْ	وَ	مَا
mı soru h.	bakmadılar atıf h. + nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	şeylere harfi cer, ismi mevsul	önlerindeki sıla; şibhi cüm., muzaf	muzafun ileyh	ve atıf h.	şeylere (مَا)'ya matuf, ismi mevsul

خَلْفَهُمْ	مِنَ السَّمَاءِ	وَ	الْأَرْضِ ۖ	إِنْ	نَشَأْ	نَخْسِفْ
arkalarındaki sıla; şibhi cüm.,	gökten harfi cer, mecrur isim	ve atıf h.	yerden matuf	Dilesek fi'lü'ş-şart şart h.		batırırız cevabü'ş-şart;

بِهِمُ	الْأَرْضَ	أَوْ	نُسْقِطْ	عَلَيْهِمْ	كِسَفًا	مِنَ السَّمَاءِ ۖ
onları car-mecrur	yere mef'ulün bih	veya atıf h.	düşürürüz matuf, fiili muzari	üzerlerine car-mecrur	bir parça mef'ulün bih	gökten harfi cer, mecrur isim

﴿ 9 ﴾

إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَةً	لِكُلِّ	عَبْدٍ	مُنِيبٍ ع
Doğrusu tekid ve nasb h.	bunlarda vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	işaretler tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	her kul için car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf		yönelen sıfat

9. Gökten ve yerden önlerinde ve arkalarında olan şeylere bakmadılar mı? Dilesek onları yere batırırız veya üzerlerine gökten bir parça düşürürüz. Doğrusu bunlarda, Allah'a yönelen her kul için işaretler vardır.

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	دَاوُودَ	مِنَّا	فَضْلًا ۖ	يَا جِبَالُ
başlama h.	and olsun ki yemin cevabı lamı, tahkik h.	verdik fiili mazi, fail	Davud'a birinci mef'ulün bih	katımızdan car-mecrur	bir lütuf ikinci mef'ulün bih	Ey dağlar nida h., münada

﴿ 10 ﴾

أَوِّبِي	مَعَهُ	وَ	الطَّيْرَ ج	وَ	أَلَنَّا	لَهُ	الْحَدِيدَ ۙ
Bana döndürün emir fiili, fail	onunla beraber mekan zarfı	birlikte atıf h. (vâvü'l-meiyye (beraberlik vâvı) da denmiştir)	kuşlarla (جِبَالُ)'ya matuf, (mef'ulün bih de denmiştir)	atıf h.	yumuşattık (آتَيْنَا) cümlesine matuf, fiili mazi, fail	ona car-mecrur	demiri mef'ulün bih

10. And olsun ki Dâvud'a katımızdan bir lutuf verdik; "Ey dağlar! Kuşlarla birlikte (Davud tesbih ettikçe) onunla beraber Bana döndürün (tesbihi tekrarlayın) " (dedik). Demiri ona yumuşattık.

أَنِ	اعْمَلْ	سَابِغَاتٍ	وَ	قَدِّرْ	فِي السَّرْدِ	وَ
diye tefsir h.	yap emir fiili	geniş zırhlar mef'ul (cemi müennes salim ismin mansub hali)	atıf h.	ölçü kullan emir fiili	dokuması hususunda harfi cer, mecrur isim	atıf h.

﴿ 11 ﴾

اعْمَلُوا	صَالِحًا ۖ	إِنِّي	بِمَا	تَعْمَلُونَ	بَصِيرٌ
işleyin emir fiili, fail	faydalı iş mef'ul	doğrusu Ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	yaptığınız şeyleri harfi cer+mecrur isim (ismi mevsul) şibhi cümle (بَصِيرٌ) ile bağlantılıdır	sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil		çok iyi görenim (إِنَّ)'nin haberi

11. Geniş zırhlar yap, dokuması hususunda ölçü kullan" diye (ona demiri yumuşak kıldık.) Siz de faydalı iş işleyin, doğrusu Ben yaptığınız şeyleri çok iyi görenim.

وَ	لِسُلَيْمَانَ	الرِّيحَ	غُدُوُّهَا	شَهْرٌ	وَ	رَوَاحُهَا	شَهْرٌ ۚ	
atıf h. (başlama h. de denmiştir)	Süleyman için harfi cer, mecrur isim	rüzgarı (سَخَّرْنَا) (boyun eğdirdik) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	sabahı mübteda	bir ay olan haber	atıf h.	dönüşü mübteda	bir ay haber	

(الرِّيحَ)'dan hal; isim cümlesi

وَ	أَسَلْنَا	لَهُ	عَيْنَ	الْقِطْرِ ۖ	وَ	مِنَ الْجِنِّ	مَنْ	يَعْمَلُ
atıf h.	akıttık takdir edilen (سَخَّرْنَا) cümlesine matuf, fiili mazi, fail	onun için car-mecrur	kaynağını mef'ul, muzaf	erimiş bakır muzafun ileyh	atıf h.	cinlerden vardı haber mukaddem, şibhi cümle	çalışan mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

takdir edilen (سَخَّرْنَا) cümlesine matuf denmiştir

بَيْنَ	يَدَيْهِ	بِإِذْنِ	رَبِّهِ ۖ	وَ	مَنْ	يَزِغْ
onun huzurunda mekan zarfı	onun huzurunda muzafun ileyh	izniyle car-mecrur, muzaf	Rabbinin muzafun ileyh	atıf h.	Kim mübteda, cezmeden şart ismi	çıkarsa fi'lü'ş-şart; fiili muzari

﴿ 12 ﴾	السَّعِيرِ	مِنْ عَذَابٍ	نُذِقْهُ	عَنْ أَمْرِنَا	مِنْهُمْ
	alevli ateşin muzafun ileyh	azabından harfi cer, mecrur isim, muzaf	ona tattırırdık cevabü'ş-şart: fiili muzari, mef'ul, , şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir	emrimizden harfi cer, mecrur isim	onlardan car-mecrur

12. Sabahı (gidişi) bir ay, dönüşü bir ay (yol olan mesafeye giden) rüzgarı Süleyman için (boyun eğdirdik). Onun için erimiş bakır kaynağı (katran ya da petrol) akıttık. Cinlerden de Rabbinin izniyle, onun huzurunda çalışan vardı (ya da cinlerden bir kısmını da ona boyun eğdirdik, buyruğu altına verdik). Onlardan kim emrimizden çıkarsa ona alevli ateşin azabından tattırırız.

يَعْمَلُونَ	لَهُ	مَا	يَشَآءُ	مِنْ مَحَارِيبَ	وَ	تَمَاثِيلَ	وَ	جِفَانٍ	وَ	كَالْجَوَابِ	وَ	قُدُورٍ
yaparlar fiili muzari + fâil (tefsir cümlesi)	onun için car-mecrur	şeyi mef'ulun bih, ismi mevsul	dilediği sıla; muzari fiil cüm.	mabedlerden h. cer, mecrur isim	atıf h.	heykeller matuf	atıf h.	çanaklar matuf	atıf h.	havuz gibi teşbih h., mecrur isim	atıf h.	kazanlar matuf, mevsuf

﴿ 13 ﴾	الشَّكُورُ	مِنْ عِبَادِيَ	قَلِيلٌ	وَ	شُكْرًا ۚ	دَاوُودَ	آلَ	اِعْمَلُوا	رَاسِيَاتٍ ۚ
	çok şükredenler mübteda muahhar	Kullarımdan h. cer, takdir edilen kesrayla mecrur isim	azdır haber mukaddem	şükretmek için hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi haldir		Ey Davud muzafun ileyh	ailesi nida harfi mahzuf münada, muzaf	çalışın emir fiili, fail	sabit sıfat
				mef'ulün li eclih					

13. Onun için mihrablar (saraylar, odalar vs.), heykeller, havuz gibi çanaklar, sabit (yerinden kalkmayan, taşınamayan büyük) kazanlardan dilediği şeyi yaparlar(dı). Şükretmek için çalışın Ey Davud ailesi! Kullarımdan çok şükredenler azdır.

إِلَّا	عَلَى مَوْتِهِ	مَا دَلَّهُمْ	الْمَوْتَ	عَلَيْهِ	فَلَمَّا قَضَيْنَا
başkası istisna h.	ölümünü h. cer, mecrur isim	onlara göstermedi cevabü'ş-şart; nefiy h., fiili mazi, mef'ul	ölüm mef'ul	ona car-mecrur	hükmettiğimiz zaman başlama h., şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail

الْجِنُّ	تَبَيَّنَتِ	فَلَمَّا خَرَّ	مِنسَأَتَهُ ۚ	تَأْكُلُ	الْأَرْضِ	دَآبَّةُ
cinler fail	ortaya çıktı ki cevabü'ş-şart; fiili mazi	düşünce atıf h. (önceki şart cümlesine matuf), cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi	değneğini mef'ul	yiyen (دَابَّةُ الأَرْضِ)'dan hal; muzari fiil cümlesi	yer muzafun ileyh	canlısından (ağaç kurdundan) fail, muzaf

﴿ 14 ﴾	الْمُهِينِ	فِي الْعَذَابِ	مَا لَبِثُوا	الْغَيْبَ	يَعْلَمُونَ	لَوْ كَانُوا	أَنْ
	alçaltan sıfat	azap içinde h. cer, mecrur isim, mevsuf	kalmazlardı (لَوْ)'in cevabü'ş-şartı; nefiy h., fiili mazi, fail	gaybı mef'ul	biliyor (كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi	olsalardı (أَنْ)'nin haberi; şart h. fi'lü'ş-şart, f. mazi, (كَانَ)'nin ismi	eğer (أَنْ)'nin hafifletilmiş hali; (أَنْ)'nin ismi mahzuf şan zamiri

(تَبَيَّنَتِ) fiilinin mef'ulü; masdarı müevvel

14. Ona (Süleyman'a) ölüm hükmettiğimiz zaman, değneğini yiyen dabbetü'l-arz'dan (ağaç kurdu, güve böceği) başkası onlara (cinlere) onun ölümünü göstermedi (öldüğünü fark etmediler). (O, ölü olarak yere) düşünce, ortaya çıktı ki, eğer cinler gaybı (görülmeyeni) biliyor olsalardı alçaltan azap içinde kalmazlardı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 428 ≻

(34 / SEBE, 8 – 9 – 10 – 11):

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan, uydurma

(اَلْجِنَّةُ): delilik, cinnet/ cinler (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلآخِرَةُ): ahiret, son (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, ırak

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arka, geri (مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önülerindekiler

(مَا خَلْفَهُمْ): (tabir) arkalarındaki şeyler: arkalarındakiler (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفًا ب): yere batırdı, yere göçürdü, hezimete uğrattı (أَسْقَطَ يُسْقِطُ إِسْقَاطًا): (if'al bâbı) düşürdü

(اَلْكِسَفُ): parça (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle [(أَنَابَ يُنِيبُ) اَلْمُنِيبُ]: (ism-i fâil) dönen (kulun Allah'a dönmesi), yönelen

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, iyilik, fazl, kerem, üstünlük

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (أَوَّبَ يُؤَوِّبُ تَأْوِيبًا): (tef'il bâbı) döndürdü (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş, kuşlar (اَلْحَدِيدُ ج حَدَائِدُ): demir

(أَلاَنَ يُلِينُ إِلاَنَةً): (if'al bâbı) yumuşattı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلسَّابِغَةُ ج سَابِغَاتٌ): geniş zırh

(اَلسَّرْدُ): zırh dokudu, ördü (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) ölçüp biçti, ölçüsünü aldı/ takdir etti/ hükmetti/ ölçüyle yaptı

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat - müşebbehe) gören, açıkça bilen

(34 / SEBE, 12 – 13 – 14):

(اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat, üstünlük/ koku (اَلْغُدُوُّ): sabah, sabahleyin erkenden olmak, sabah erkenden yapmak

(اَلرَّوَاحُ): ayrılma, gitme, dönüş, gidiş akşamüzeri geri dönüş (أَسَالَ يُسِيلُ إِسَالَةً): (if'al bâbı) akıttı (اَلشَّهْرُ ج اَشْهُرٌ): ay/ hilal

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): kaynak, pınar/ göz (اَلْقِطْرُ): eritilmiş bakır, katran (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْجِنُّ): cin

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef fiil) maksaddan döndü, saptı/ yıldı/ kaydı/ seçemedi

(اَلأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلإِذْنُ ج أُذُونٌ): izin, müsaade (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattı, hissettirdi

(اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen, cehennem (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(اَلْمِحْرَابُ ج مَحَارِيبُ): meclisteki en güzel veya başköşe yer/ ibadethanenin ön kısmındaki girinti, mihrab/ saray/ taht odası

(اَلتِّمْثَالُ ج تَمَاثِيلُ): heykel (اَلآلُ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْجَفْنَةُ ج جِفَانٌ): çanak, küp, leğen, kazan, tekne

(اَلْجَوَابُ): icabet, cevap verme, havuz (اَلْقِدْرُ ج قُدُورٌ): tencere, kazan [(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشُّكْرُ]: (masdar) şükretme

(اَلرَّاسِيَةُ ج رَاسِيَاتٌ): (ism-i fâil) kökü sabit ve rasih olan, köklü, yerleşmiş (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(اَلشَّكُورُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) yerine getirdi/ hükmetti/ emretti/ bildirdi

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): canlı, hayvan (دَلَّ يَدُلُّ دَلاَلاً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi

(اَلْمِنْسَأَةُ): değnek (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti/ yerleşti/ gecikti/ karşı koydu

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu (burada bildi manasında) (اَلْجِنُّ): cin

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 429 (SEBE : 15 –22) ≻

لَقَدْ	كَانَ	لِسَبَإٍ	فِي مَسْكَنِهِمْ	آيَةٌ ۚ	جَنَّتَانِ	عَن يَمِينٍ	وَ
And olsun ki	vardı	Sebelilerin	meskenlerinde	bir işaret vardır	iki bahçe	sağdan	
lâmu'l cevabil kasem, tahkik h.	fiili mazi , nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	h. cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin muahhar ismi	(آيَةٌ)'den bedel	h. cer, mecrur isim	atıf h.

شِمَالٍ ۖ	كُلُوا	مِن رِّزْقِ	رَبِّكُمْ	وَ	اشْكُرُوا	لَهُ ۖ	
soldan	yiyin	rızkından	Rabbinizin		şükredin	O'na	
matuf	emir fiili, fail	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh.	atıf h.	emir fiili, fail	car-mecrur	

بَلْدَةٌ	طَيِّبَةٌ	وَ	رَبٌّ	غَفُورٌ	﴿ 15 ﴾
bir belde	hoş	ve	bir Rab	bağışlayan	
(هذِهِ) olarak takdir edilen mahzuf	sıfat	atıf h.	(رَبُّكم)(Rabbiniz) olarak takdir edilen mahzuf	sıfat	
mübtedanın haberi, mevsuf			mübtedanın haberi, mevsuf		

15. And olsun ki Sebelilerin meskenlerinde (oturdukları yurtlarında) Allah'ın kudretine bir işaret: sağdan soldan iki bahçe vardı (sağlı sollu bahçeyle çevriliydiler). (Onlara:) "Rabbinizin rızkından yiyin ve O'na şükredin. (İşte bu ne) hoş bir belde ve (Rabbiniz de) bağışlayan bir Rab!" (denmişti).

بَدَّلْنَاهُمْ	وَ	الْعَرِمِ	سَيْلَ	عَلَيْهِمْ	فَأَرْسَلْنَا	فَأَعْرَضُوا
onlara değiştirdik		Arim	selini	üzerlerine	Bunun için gönderdik	Fakat onlar yüz çevirdiler
fiili mazi, fail, birinci mef'ul	atıf h.	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail	atıf h., fiili mazi, fail

أَثْلٍ	وَ	خَمْطٍ	أُكُلٍ	ذَوَاتَيْ	جَنَّتَيْنِ	بِجَنَّتَيْهِمْ
acı ılgın (ağaçlı)		acı buruk	yemiş	sahibi	iki bahçeye	iki bahçelerini
matuf	atıf h.	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat, muzaf	ikinci mef'ul	car-mecrur

﴿ 16 ﴾	قَلِيلٍ	مِنْ سِدْرٍ	شَيْءٍ	وَ
	biraz	sedir ağacından	birşey	
	sıfat	(شَيْءٍ)'in sıfatı; şibhi cümle	matuf, mevsuf	atıf h.

16. Fakat onlar yüz çevirdiler; bunun için Biz de üzerlerine Arim selini gönderdik, iki bahçelerini, buruk yemişli, acı ılgın (ağaçlı) ve içinde biraz da sedir ağacından bir şey bulunan iki bahçeye değiştirdik (çevirdik).

﴿ 17 ﴾	الْكَفُورَ	إِلَّا	هَلْ نُجَازِي	وَ	كَفَرُوا ۖ	بِمَا	جَزَيْنَاهُمْ	ذَٰلِكَ
	nankörden	başkasına	karşılık verir miyiz		nankörlük etmeleri sebebiyle		onlara karşılık olarak verdik	İşte bunu
	mef'ul	istisna h.	soru h.+fiili muzari	atıf h.	fiili mazi, fail	h. cer, masdar h.	fiili mazi, fail, meful	sonra gelen (جَزَيْنَاهُم) fiilinin mukaddem mef'ulü

17. İşte bunu onlara, nankörlük etmeleri sebebiyle karşılık olarak verdik. Biz nankörden başkasına karşılık verir miyiz?

بَارَكْنَا	الَّتِي	الْقُرَى	بَيْنَ	وَ	بَيْنَهُمْ	جَعَلْنَا	وَ
bereket verdiğimiz		şehirler	arasında		onların arasında	yapmıştık	
sıla; mazi fiil cüm., fail	sıfat, ismi mevsul	muzafun ileyh	mekan zarfı, muzaf	atıf h.	mekan zarfı	fiili mazi, fail	atıf h.

السَّيْرَ ۖ	فِيهَا	قَدَّرْنَا	وَ	ظَاهِرَةً	قُرًى	فِيهَا
gezip dolaşma (yerleri)	aralarında	takdir ettik	ve	görünen	kasabalar	içlerine
mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	sıfat	(جَعَلْنَا) fiilinin mef'ulü	car-mecrur

﴿ 18 ﴾	آمِنِينَ	أَيَّامًا	وَ	لَيَالِيَ	فِيهَا	سِيرُوا
	güvende olarak	gündüzleri	ve	geceleri	oralarda	gezin
	hal	zaman zarfı	atıf h.	zaman zarfı	car-mecrur	emir fiili, fail

18. Onlarla (Sebe'lilerle), içlerine bereket (bolluk) verdiğimiz şehirler arasında, (her biri diğerinden) görünen kasabalar yapmıştık ve aralarında gezip dolaşma (yerleri) takdir ettik, "geceleri ve gündüzleri oralarda güvende olarak gezin" (demiştik).

أَحَادِيثَ	فَجَعَلْنَاهُمْ	أَنْفُسَهُمْ	ظَلَمُوا۟	وَ	أَسْفَارِنَا	بَيْنَ	بَاعِدْ	رَبَّنَا	فَقَالُوا
sözler	Bunun üzerine onları yaptık	kendilerine	zulmettiler		seferlerimizin	arasını	uzaklaştır	Rabbimiz	dediler
ikinci mef'ul	atıf h., f. mazi, fail, birinci mef'ul	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	muz. ileyh, muzaf, (نَا): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	dua için emir fiili	nida harfi mahzuf münada	atıf h., fiili mazi, fail

﴿ 19 ﴾

شَكُورٍ	صَبَّارٍ	لِكُلِّ	لَآيَاتٍ	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ	مُمَزَّقٍ ۚ	كُلَّ	مَزَّقْنَاهُمْ	وَ
çok şükreden	çok sabreden	her ..için	işaretler	bunlarda vardır	Doğrusu	tamamen	parça parça	darmadağın ettik	
sıfat	muz. ileyh, mevsuf	car-mecrur, muzaf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	tekid ve nasb h.	muzaf un ileyh	mef'ulü mutlak naibi muzaf	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	atıf h.

19. Ama onlar: "Rabbimiz! Seferlerimizin (şehirler arası yolculuklarımızın mesafesini çok kâr yapmamız için) uzaklaştır" dediler ve (böylece bereketli şehirlerden uzaklaşmak istemekle) kendilerine zulmettiler. Bunun üzerine Biz de onları (dillerde dolaşan, ibretle anlatılan efsane) sözler yaptık, tamamen parça parça darmadağın ettik. Doğrusu bunlarda, her çok sabreden ve her çok şükreden (kişiler) için işaretler vardır.

﴿ 20 ﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	فَرِيقًا	إِلَّا	فَاتَّبَعُوهُ	ظَنَّهُ	إِبْلِيسُ	عَلَيْهِمْ	صَدَّقَ	لَقَدْ	وَ
mü'minlerden	bir topluluk	hariç	zira ona uydular	zannını	İblis	onlar hakkındaki	tasdik etti	And olsun ki	
(فَرِيقًا)'ın sıfatı; şibhi cümle	müstesna, mevsuf	istisna h.	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	mef'ul	fail	car-mecrur	fiili mazi	yemin lamı, tahkik h.	atıf h.

20. And olsun ki İblis, onlar hakkındaki zannını tasdik etti (doğru çıkarttı, görüşünde isabet etti); zira mü'minlerden bir topluluk hariç (hepsi) ona uydular.

لِنَعْلَمَ	إِلَّا	مِنْ سُلْطَانٍ	عَلَيْهِمْ	لَهُ	مَا كَانَ	وَ
(ayırt edip) bilmemiz için	ancak	bir saltanatı	onlar üzerinde	onun	yoktu	
ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	istisna h.	zaid h. cer, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	nefiy h., nâsih fiili mazi	atıf h.

فِي شَكٌّ ۖ	مِنْهَا	هُوَ	مِمَّنْ	بِالْآخِرَةِ	يُؤْمِنُ	مَنْ
şüphede olan	ondan		kimseden	ahirete	inanan	kimseyi
(هُوَ) mübtedasının haberi; şibhi cümle	car-mecrur, şibhi cümle (شَكٌّ) ile bağlantılı	mübteda	h. cer, ismi mevsul	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul

﴿ 21 ﴾

حَفِيظٌ ۚ	شَيْءٍ	عَلَىٰ كُلِّ	رَبُّكَ	وَ
gözetleyip koruyandır	her	şeyi	Rabbin	
haber	muzafun ileyh, şibhi cümle (حَفِيظٌ) ile bağlantılıdır	h. cer, mecrur isim, muzaf	mübteda	başlama h.

21. (Halbuki) İblis'in onlar üzerinde bir saltanatı (hakimiyeti) yoktu; ancak Biz ahirete inanan kimseyi ondan şüphede olan kimseden (ayırt edip) bilmemiz için (İblis'e bu özelliği verdik). Rabbin her şeyi gözetleyip koruyandır.

لَا	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	ذَرَّةٍ	مِثْقَالَ	يَمْلِكُونَ	اللَّهِ ۚ	دُونِ	مِنْ	زَعَمْتُمْ	الَّذِينَ	ادْعُوا	قُلِ
		göklerde	zerre	ağırlığınca	sahip olmayan		Allah'tan başka		iddia ettiklerinizi		çağırın	De ki
nefiy h.	atıf h.	h. cer, mecrur isim	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	(الَّذِينَ)'den hal; fiil cümlesi		muz. ileyh	h. cer, mecrur isim muzaf	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili, fail	emir fiili

﴿ 22 ﴾

مِنْ ظَهِيرٍ	مِنْهُمْ	لَهُ	مَا	وَ	مِنْ شِرْكٍ	فِيهِمَا	لَهُمْ	مَا	وَ	فِي الْأَرْضِ
bir yardımcısı (arka çıkanı)	onlardan	Kendisinin de	yoktur	ve	ortaklıktan (bir payları)	ikisinde de	onların	yoktur		yerde
zaid h. cer, mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	atıf h.	zaid h. cer, mübteda muahhar	car-mecrur	haber mukaddem	nefiy h.	atıf h.	car-mecrur

22. (Müşriklere) De ki: "Allah'tan başka göklerde ve yerde zerre ağırlığınca (bir şeye) sahip olmayan, her ikisinde de ortaklıktan (bir payları) bulunmayan ve kendisinin de onlardan bir yardımcısı olmadığı halde (ilah olduğunu) iddia ettiklerinizi (istediğiniz kadar yardıma) çağırın!"

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 429 ≻

(34 / SEBE, 15):

(اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet yeri, mesken (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ, sağ el/ saadet
(اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti
(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, yemek, maişet (اَلْبَلْدَةُ ج بِلاَدٌ): belde (imar edilmiş olsun olmasın her mevkiye denir)
(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(34 / SEBE, 16):

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلسَّيْلَ ج سُيُولٌ): sel, akıntı
(اَلْعَرِمُ): bir vadi adı/ şiddetli// vadi önündeki sed, baraj/ şiddetli yağmur (dört anlam ile de izah edilmiştir)
(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) bedel kıldı, değiştirdi, tahrif etti (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (esmâ-i hamse'den)
(اَلْأُكُلُ): yemiş, yenilen nesne (اَلْخَمْطُ): her türlü acı ekşi (buruk) nebat (sebze, meyve) (اَلْأَثْلُ): acı ılgın ağaçları
(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلسِّدْرُ): sedir ağaçları (dikenli ağaçlar olup arabistan kirazı denen tatlı meyveleri vardır)

(34 / SEBE, 17 – 18):

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (جَازَى يُجَازِي مُجَازَاةً): (müfâale bâbı) karşılığını verdi, mücazat etti
(اَلْكَفُورُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok nankör (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti
(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı [(ظَهَرَ يَظْهَرُ) اَلظَّاهِرَةُ]: (ism-i fâil) dış, açıkta, gözüken
(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarek kıldı, bolluk verdi [(سَارَ يَسِيرُ) اَلسَّيْرُ]: gezme, dolaşma
(قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir ve tayin etti/ hükmetti/ kaderini çizdi (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) emin, korkusuz olan

(34 / SEBE, 19):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (بَيْنَ): (zarf) arasında (بَاعَدَ يُبَاعِدُ مُبَاعَدَةً): (müfâale bâbı) uzaklaştırdı
(اَلسَّفَرُ ج اَسْفَارٌ): sefer, mesafe katetme (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti,
(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam
(مَزَّقَ يُمَزِّقُ تَمْزِيقًا): (tef'il bâbı) darmadağınık etti, dağıttı (اَلْمُمَزَّقُ): (mimli masdar) dağılıp parçalanma, dağıtma
[(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok sabırlı, [(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden

(34 / SEBE, 20):

(صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı [(ظَنَّ يَظُنُّ) اَلظَّنُّ]: zan, zannı galip, tevehhüm
(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkadan daha büyük topluluk, zümre

(34 / SEBE, 21 – 22):

(اَلسُّلْطَانُ): saltanat, galebe, hâkimiyet/ hüccet, bürhan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son
(اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe, emin olmama [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: (ism-i fâil) rakip, gözetleyici, gözetici
(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) yardım diledi/ dua etti/ davet etti/ ibadet etti (زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): şüpheli söz söyledi, zanda bulundu
(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu, elde etti, gücü yetti (اَلْمِثْقَالُ ج مَثَاقِيلُ): tartı aleti, her türlü ağırlık ölçüsü
(اَلذَّرَّةُ ج ذَرَّاتٌ): zerre, atom, küçük parçacık (اَلشِّرْكُ): ortak koşma/ ortaklık, hisse (اَلظَّهِيرُ): muavin, yardımcı, yardımcılar

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 430 (SEBE: 23 –31) ≻

وَ	لَا تَنفَعُ	الشَّفَاعَةُ	عِندَهُ	إِلَّا	لِمَنْ	أَذِنَ	لَهُ ۖ
başlama h.	fayda vermez nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari	şefaat fail	O'nun katında zarf	hariç istisna h.	kimse h. cer, ismi mevsul	izin verdiği sıla; mazi fiil cüm.	kendisine car-mecrur

حَتَّىٰ	إِذَا فُزِّعَ	عَن قُلُوبِهِمْ	قَالُوا	مَاذَا ۙ	قَالَ
Nihayet gaye h.	korku giderilince şart bildiren zaman zarfı fiilu'ş-şart: meçhul fiili mazi	kalplerinden naibi fail; şibhi cümle	derler cevabü'ş-şart; mazi fiil cümlesi	ne kendinden sonraki (قَالَ)'nin mukaddem mef'ulü, soru ismi	dedi fiili mazi

﴿ 23 ﴾	الْكَبِيرُ	الْعَلِيُّ	هُوَ	وَ	الْحَقَّ ۚ	قَالُوا	رَبُّكُمْ ۖ
	büyüktür ikinci haber	yücedir haber	O mübteda	başlama h.	gerçeği (قَالَ ربنا الحق) (Rabbimiz gerçeği *söyledi*) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	derler fiili mazi, fail	Rabbiniz fail

23. O'nun (Allah'ın) katında, kendisine izin verdiği kimse hariç şefaat fayda vermez. Nihayet, kalplerinden korku giderilince (birbirlerine) "Rabbiniz ne dedi?" derler; "(Rabbimiz) gerçeği (söyledi)" derler. O, yücedir, büyüktür.

قُلْ	مَنْ	يَرْزُقُكُمْ	مِنَ السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ۖ	قُلِ
De ki emir fiili	kim mübteda, soru ismi	sizi rızıklandırıyor haber, muzari fiil cümlesi	Göklerden h. cer, mecrur isim	ve atıf h.	yerden matuf	De ki emir fiili

اللَّهُ ۙ	وَ	إِنَّا	أَوْ	إِيَّاكُمْ	لَعَلَىٰ هُدًى
Allah'tır (الرَّازِقُ) olarak takdir edilen mahzuf haberin mübtedası	atıf h.	(ya) biziz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	veya atıf h.	sizsiniz matuf,	doğru yol üzerinde olan (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

﴿ 24 ﴾	مُبِينٍ	فِي ضَلَالٍ	أَوْ
	apaçık sıfat	bir sapıklıkta olan h. cer, mecrur isim, mevsuf	atıf h.

24. De ki: "Göklerden ve yerden sizi kim rızıklandırıyor?" De ki: "(Rızık veren) Allah'tır. (O halde) doğru yol üzerinde olan veya apaçık bir sapıklıkta olan ya biziz ya sizsiniz."

﴿ 25 ﴾	تَعْمَلُونَ	عَمَّا	لَا نُسْأَلُ	وَ	أَجْرَمْنَا	عَمَّا	لَا تُسْأَلُونَ	قُلْ
	sizin yaptığınız sıla; fiil cüm.,	şeylerden h. cer, ismi mevsul	biz sorumlu tutulmayız nefy-i istikbal; nefiy h.,meçhul fiili muzari	atıf h.	bizim işlediğimiz suçlardan sıla; mazi fiil cüm., fail	h. cer, ismi mevsul	siz sorumlu tutulmazsınız nefiy h., fiili muzari + fâil	De ki emir fiili

25. De ki: "Bizim işlediğimiz suçlardan siz sorumlu tutulmazsınız, sizin yaptığınız şeylerden de biz sorumlu tutulmayız"

بَيْنَنَا	يَفْتَحُ	ثُمَّ	رَبُّنَا	بَيْنَنَا	يَجْمَعُ	قُلْ
aramızı mekan zarfı	açar fiili muzari	sonra atıf h.	Rabbimiz	aramızı mekan zarfı	toplar fiili muzari	De ki emir fiili

﴿ 26 ﴾	الْعَلِيمُ	الْفَتَّاحُ	هُوَ	وَ	بِالْحَقِّ ۖ
	çok iyi bilendir ikinci haber	çok iyi hükmedendir haber	O mübteda	atıf h.	hakla car-mecrur

26. De ki: "Rabbimiz aramızı (kıyamet günü hepimizi) toplar, sonra aramızı hakla açar (adaletle hükmeder, haklı ile haksızı ayırır). O çok iyi hükmedendir, çok iyi bilendir."

كَلَّا ۖ	شُرَكَاءَ	بِهِ	أَلْحَقْتُمْ	الَّذِينَ	أَرُونِيَ	قُلْ
Hayır nefiy ve cezm h.	ortaklar olarak hal	ona car-mecrur	kattığınızı sıla; mazi fiil cüm., fail	ikinci mef'ul, ismi mevsul	bana gösterin emir fiili, fail, mef'ul	De ki emir fiili

﴿ 27 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	اللَّهُ	هُوَ	بَلْ
	Hakim olan 2.sıfat	Aziz olan sıfat (bedel de denmiştir)	Allah'tır haber, mevsuf	O mübteda	Bilakis idrab h.

27. De ki: "Ortaklar olarak O'na kattığınızı bana gösterin, hayır (yoktur ki)! Bilakis O, Aziz olan, Hakim olan Allah'tır."

وَ	بَشِيرًا	لِلنَّاسِ	كَافَّةً	إِلَّا	مَآ أَرْسَلْنَاكَ	وَ
ve atıf h.	bir müjdeci hal	insanların car-mecrur	tümüne hal	ancak istisna h.	Biz seni gönderdik nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	başlama h.
﴿ 28 ﴾	لَا يَعْلَمُونَ	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لَكِنَّ	وَ	نَذِيرًا
	bilmezler (لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	insanların muzafun ileyh	çoğu (لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	fakat istidrak ve nasb h.	atıf h.	bir uyarıcı olarak matuf

28. Biz seni insanların tümüne ancak bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bilmezler.

﴿ 29 ﴾	صَادِقِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	الْوَعْدُ	هَذَا	مَتَى	يَقُولُونَ	وَ
	Doğru sözlüler (كَانَ)'nin haberi	idiyseniz fi'lü'ş-şart; fiili mazi., nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	vaad (هَذَا)'nın bedeli	bu mübteda muahhar	ne zamandır haber mukaddem, soru ismi	derler fiili muzari+fâil	atıf h.

29. "Doğru sözlüler iseniz bu vaad ne zamandır?" derler.

﴿ 30 ﴾	ع	لَا تَسْتَقْدِمُونَ	وَ	سَاعَةً	عَنْهُ	لَا تَسْتَأْخِرُونَ	يَوْمٍ	مِيعَادُ	لَكُمْ	قُلْ
		öne geçemeyeceği nefiy h., fiili muzari+fâil	ve atıf h.	bir saat zaman zarfı	ondan car-mecrur	ertelenmeyeceği (مِيعَادُ يَوْمٍ)'in sıfatı; fiil cümlesi	bir günün muzafun ileyh	tayin edilmiş vaadi mübteda muahhar, muzaf	size vardır haber mukaddem, şibhi cümle	De ki emir fiili

30. De ki: "Size, kendisinden bir saat (bile) ertelenmeyeceği, öne de geçemeyeceği bir günün tayin edilmiş vaadi vardır."

الْقُرْآنِ	بِهَٰذَا	لَنْ نُؤْمِنَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
Kuran'a bedel, mecrur	Bu car-mecrur	inanmayacağız nefiy ve nasb h., fiili muzari	İnkar edenler sıla; mazi fiil cüm., fail	fail, ismi mevsul	dediler fiili mazi	başlama h.

تَرَى	لَوْ	وَ	يَدَيْهِ ط	بَيْنَ	بِالَّذِي	لَا	وَ
bir görsen fi'lü'ş-şart; fiili muzari	şart h.	başla-ma h.	ondan öncekine muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, muzafun ileyh	sıla; şibhi cüm., zaman zarfı, muzaf	car-mecrur (ismi mevsul)	ne de nefiy h.	atıf h.

يَرْجِعُ	رَبِّهِمْ ج	عِنْدَ	مَوْقُوفُونَ	الظَّالِمُونَ	إِذِ
döndürdükleri ikinci haber; muzari fiil cümlesi	Rablerinin muzafun ileyh, muzaf, muzafun ileyh	huzurunda mekan zarfı, muzaf	durduruldukları haber	zalimleri mübteda	zaman geçmiş zaman zarfı, muzaf

اسْتَكْبَرُوا	لِلَّذِينَ	اسْتُضْعِفُوا	الَّذِينَ	يَقُولُ	الْقَوْلَ ج	إِلَىٰ بَعْضٍ ن	بَعْضُهُمْ
büyüklük taslayan sıla; mazi fiil cüm., fail	kimselere car-mecrur (ismi mevsul.)	güçsüz sayılanlar sıla; meçhul fiili mazi cüm., naibi fail	fail, ismi mevsul	derler fiili muzari	sözü mef'ul	birbirlerine karşı h. cer, mecrur isim	fail

﴿ 31 ﴾	مُؤْمِنِينَ	لَكُنَّا	أَنْتُمْ	لَوْلَا
	mü'minler (كَانَ)'nin haberi	biz olurduk (لَوْلَا)'nın cevabı için rabıta, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	siz mübteda	olmasaydınız imtina (kaçınma) harfi

31. İnkar edenler: "Bu Kuran'a ve ondan öncekilere asla inanmayacağız" dediler. Sen bu zalimleri, Rablerinin huzurunda durduruldukları, sözü birbirlerine karşı çevirdikleri (suçu birbirlerine atıp söz dalaşı yaptıkları) zaman, bir görsen! Güçsüz sayılanlar, büyüklük taslayanlara: "Siz (var) olmasaydınız biz mü'minler olurduk" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 430 ≻

(34 / SEBE, 23 – 24):

(نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu [(شَفَعَ يَشْفَعُ) اَلشَّفَاعَةُ]: şefaat, kayırma (عِندَ): (zarf) yanında, katında

(اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz'el fa) izin verdi (فَزَّعَ يُفَزِّعُ تَفْزِيعًا): (tef'il bâbı) dehşet ve telaşını giderdi

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَلِيُّ]: kadri çok yüce, çok ulvi, pek kutsi (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): (Esma-i ilahiyeden) büyük/ yaşlı/ başkan, reis

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır yaptı

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, yol gösterme, hidayet verme [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(34 / SEBE, 25 – 26):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (سَاَلَ يَسْاَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi

(أَجْرَمَ يُجْرِمُ إِجْرَامًا): (if'al bâbı) suç işledi, günah işledi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): hüküm verdi, hükmetti/ açtı, fethetti (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْفَتَّاحُ): (mübalağlı ism-i fâil) çok iyi hüküm veren [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen

(34 / SEBE, 27 – 28):

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (أَلْحَقَ يُلْحِقُ إِلْحَاقًا): denk tuttu/ kattı

(اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, değerli, şerefli, yüce, kuvvetli

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, muhkem

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْكَافَّةُ): kaffe, bütün, hep, hepsi (اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(34 / SEBE, 29 – 30):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

(اَلْمِيعَادُ): vadedilen şeyin tahakkuk edeceği, yerine getirileceği yer ve zaman/ vaad, söz/ sözleşme (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(اِسْتَأْخَرَ يَسْتَأْخِرُ اِسْتِئْخَارًا): (istif'âl bâbı) geriye bıraktı, ertelendi, tehir edildi (اِسْتَقْدَمَ يَسْتَقْدِمُ): (istif'âl bâbı) ileri gitti, ileri geçti

(34 / SEBE, 31):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَيْنَ يَدَيْهِ): (tabir) ellerinin arasındaki: önceki (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü

(اَلظَّالِمُونَ ج ظَّالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden (اَلْمَوْقُوفُ ج مَوْقُوفُونَ): (ism-i mef'ûl) durdurulan, tutuklanan

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ) söz/ görüş/ iftira/ inanç (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç

(اِسْتَضْعَفَ يَسْتَضْعِفُ اسْتِضْعَافًا): (istif'âl bâbı) hakir gördü, küçümsedi, hor baktı

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı)büyüklendi, inad etti, hakka boyun eğmedi

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 431 (SEBE: 32 –39) ≻

قَالَ	الَّذِينَ	اسْتَكْبَرُوا	لِلَّذِينَ	اسْتُضْعِفُوا	أَ	نَحْنُ
derler	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	büyüklük taslayanlar	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; meçhul fiili mazi cüm., naibi fail	soru h.	mi	mübteda	biz

صَدَدْنَاكُمْ	عَنِ الْهُدَى	بَعْدَ	إِذْ	جَاءَكُمْ	بَلْ	كُنْتُمْ	مُجْرِمِينَ	﴿ 32 ﴾
alıkoyduk	hidayetten	sonra	Size	geldikten	Hayır	idiniz	suçlu kimseler	
haber, mazi fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, zarf ismi	(إِذْ) zarfının muzafun ileyhi, mazi fiil, mef'ul	idrab h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

32. Büyüklük taslayanlar, güçsüz sayılanlara: "Size hidayet geldikten sonra ondan sizi biz mi alıkoyduk? Hayır; siz (zaten) suçlu kimselerdiniz" derler.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	اسْتُضْعِفُوا	لِلَّذِينَ	اسْتَكْبَرُوا	بَلْ
	dediler	fail, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi cüm., naibi fail	güçsüz sayılanlara	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; mazi fiil cüm., fail	büyüklük taslayanlar	Hayır
atıf h.	fiili mazi							idrab h.

أَنْ نَكْفُرَ	تَأْمُرُونَنَا	إِذْ	النَّهَارِ	وَ	اللَّيْلِ	مَكْرُ
inkar etmemizi	bize emrediyordunuz	bir zamanlar	gündüz		gece	hile
(تَأْمُرُونَنَا) fiilinin ikinci mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari	fiili muzari+fâil birinci mef'ul	zaman zarfı	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda

أَسَرُّوا	وَ	أَنْدَادًا ط	لَهُ	نَجْعَلَ	وَ	بِاللَّهِ
gizlediler		eşler	ona	kılmamızı		Allah'ı
fiili mazi,:fail	başlama h.	mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	car-mecrur

فِي أَعْنَاقِ	الْأَغْلَالَ	جَعَلْنَا	وَ	الْعَذَابَ ط	لَمَّا رَأَوُا	النَّدَامَةَ
boyunlarında	demir halkalar	yaptık		Azabı	gördüklerinde	pişmanlığı
h. cer, mecrur isim, muzaf	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	mef'ul	cezmetmeyen şart edatı; fiili mazi, fail	mef'ul

يَعْمَلُونَ	﴿ 33 ﴾	مَا كَانُوا	إِلاَّ	يُجْزَوْنَ	هَلْ	كَفَرُوا ط	الَّذِينَ
Yapmakta		oldukları şeyden	başkasıyla	mı cezalanırlar		İnkar eden	kimselerin
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi		mef'ul, ismi mevsul, sıla; (كَانَ)'nin ismi	istisna h.	meçhul fiili muzari + naibi fail	soru h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	muzafun ileyh, ismi mevsul

33. Güçsüz sayılanlar da büyüklük taslayanlara: "Hayır gece gündüz (kurduğunuz) hileniz (bizi alıkoydu); bir zamanlar bize Allah'ı inkar etmemizi, O'na eşler koşmamızı emrediyordunuz" derler. Azabı gördüklerinde, (içlerindeki) pişmanlığı gizlediler. İnkar edenlerin boyunlarında demir halkalar yaptık. Yapmakta olduklarından başkasıyla mı cezalanırlar?

مُتْرَفُوهَا	قَالَ	إِلاَّ	مِنْ نَذِيرٍ	فِي قَرْيَةٍ	مَآ أَرْسَلْنَا	وَ
oranın varlıklı ileri gelenleri	dedi	illa	bir uyarıcı	bir beldeye	göndermedik	
fail	fiili mazi	istisna h.	zaid h. cer, mef'ul	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	başlama h.

كَافِرُونَ	بِهِ	أُرْسِلْتُمْ	بِمَا	إِنَّا	﴿ 34 ﴾
inkar ediyoruz	kendisiyle	size gönderilen şeyleri (gönderildiğiniz şeyleri)		şüphesiz ki biz	
(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	sıla; meçhul mazi fiil cüm., naibi fail	car-mecrur, (ismi mevsul.), şibhi cümle (كَافِرُونَ) ile bağlantılıdır	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

34. Biz bir beldeye bir uyarıcı göndermedik ki illa oranın varlıklı ileri gelenleri: "Şüphesiz ki biz size gönderilen şeyleri inkar ediyoruz" dedi.

أَوْلاَدًا	وَ	أَمْوَالاً	أَكْثَرُ	نَحْنُ	قَالُوا	وَ
çocuklar	ve	mallar bakımından	en çok olan	bizleriz	derlerdi	
matuf	atıf h.	temyiz	haber	mübteda	fiili mazi, fail	atıf h.

	﴿ 35 ﴾	بِمُعَذَّبِينَ	نَحْنُ	مَا	وَ
		Azab edilecek kimseler	bizler	değiliz	
		zaid h. cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ)'ye benzeyen olumsuz nâsih h.	atıf h.

35. "Mallar ve çocuklar bakımından en çok olan bizleriz, bizler azab edilecek olanlar da değiliz" derlerdi.

قُلْ	إِنَّ	رَبِّي	يَبْسُطُ	الرِّزْقَ	لِمَنْ	يَشَآءُ
De ki	Doğrusu	Rabbim	genişletir	rızkı		dilediği kimse için
emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fiili muzari	mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; muzari fiil cüm.

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

وَ	يَقْدِرُ	وَ	لَكِنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لاَ يَعْلَمُونَ ع ﴿36﴾
	kısıtlar		fakat	çoğu	insanların	bilmezler
atıf h.	fiili muzari	hal vavı, arkadan gelen (لَكِنَّ) cümlesi hal'dir	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

36. De ki: "Doğrusu Rabbim rızkı dilediği kimse için genişletir ve kısıtlar, fakat insanların çoğu bilmezler."

وَ	مَا	أَمْوَالُكُمْ	وَ	لاَ	أَوْلاَدُكُمْ	بِالَّتِي	تُقَرِّبُكُمْ
	değildir	(ne) mallarınız	ve	ne de	çocuklarınız	asla ..olan şey	sizi yaklaştıracak
başlama h.	(لَيْسَ) görevini yapan olumsuz nasih h.	(مَا)'nın ismi	atıf h.	nefiy h.	matuf	zaid h. cer (tekid için), (مَا)'nın haberi, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm., mef'ulun bih

عِنْدَنَا	زُلْفَى	إِلاَّ	مَنْ	آمَنَ	وَ	عَمِلَ	صَالِحًا	فَأُولَئِكَ
Bize	yakınlık (bakımından)	hariç	kimse	inanan		işleyen	faydalı iş	İşte onlar
zarf (muzaf+ muz.ileyh)	mef'ulü mutlak (fiile benzer mana)	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; fiili mazi cüm.	atıf h.	fiili mazi	mef'ul	rabıta, mübteda, işaret ismi

لَهُمْ	جَزَآءُ	الضِّعْفِ	بِمَا	عَمِلُوا	وَ	هُمْ	فِي الْغُرُفَاتِ	آمِنُونَ ﴿37﴾
onlara vardır	mükafat	kat kat	şeyler sebebiyle	yaptıkları		onlar	yüksek yerlerde	güvende olanlardır
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h.	mübteda	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (آمِنُونَ) ile bağlantılı	haber

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi

37. İnanan ve faydalı iş işleyen kimse hariç ne mallarınız ve ne de çocuklarınız sizi Bize yakınlık (derecesi bakımından daha çok) yaklaştıracak olan şey değildir. İşte onlara yaptıkları şeyler sebebiyle kat kat mükafat vardır; onlar, yüksek yerlerde, güvende olanlardır.

وَ	الَّذِينَ	يَسْعَوْنَ	فِي آيَاتِنَا	مُعَاجِزِينَ	أُولَئِكَ	فِي الْعَذَابِ	مُحْضَرُونَ ﴿38﴾
		çaba harcayanlar	Ayetlerimiz hususunda	aciz bırakmaya çalışmak üzere	İşte onlar	azab içine	getirilecek olanlardır
başlama h.	mübteda ismi mevsul	sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil	h. cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	hal	mübteda	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (مُحْضَرُونَ) ile bağlantılı	haber

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi

38. Ayetlerimiz husunda (Bizi) aciz bırakmaya çalışmak üzere çaba harcayanlar, işte onlar, azab içine getirilecek olanlardır.

قُلْ	إِنَّ	رَبِّي	يَبْسُطُ	الرِّزْقَ	لِمَنْ	يَشَآءُ	مِنْ عِبَادِهِ	وَ	يَقْدِرُ	لَهُ ط
De ki	Doğrusu	Rabbim	genişletir	rızkı	kimse için	Dilediği	kullarından	ve	kısar	onun için
emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fiili muzari	mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; muzari fiil cüm.	h. cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

وَ	مَآ	أَنْفَقْتُمْ	مِنْ شَيْءٍ	فَهُوَ	يُخْلِفُهُ ج	وَ	هُوَ	خَيْرُ	الرَّازِقِينَ ﴿39﴾
	Her ne	sarfe-derseniz	herhangi bir şeyden	akabin-de O	onu iade eder		O	en hayırlısıdır	rızık verenlerin
atıf h.	(أَنْفَقْتُمْ) fiilinin mukaddem mef'ulü, şart ismi	fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim	rabıta, mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh

cevabü'ş-şart; fiil c.

39. De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediği kimse için rızkı genişletir ve (yine) onun için kısar (bir ölçüye göre verir); herhangi bir şeyden her ne harcarsanız akabinde O onu iade eder (başkasını verir, sarfettiğiniz hayrın yerine daha çoğunu ve daha iyisini verir), (Zira) O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 431 ≻

(34 / SEBE, 32 - 33 – 34 – 35):

(اِسْتِكْبَارًا اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ): (istif'âl bâbı)büyüklendi, inad etti, hakka boyun eğmedi

(اِسْتَضْعَفَ يَسْتَضْعِفُ اِسْتِضْعَافًا): (istif'âl bâbı) küçümsedi, hor baktı, hakir gördü

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا عَنْ): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (جَاءَ يَجِيئُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (tahakkuk etti, hasıl oldu)

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

[(مَكَرَ يَمْكُرُ) اَلْمَكْرُ]: hile, düzen, pusu, dolap (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلنِّدُّ ج اَنْدَادٌ): eş, denk, misil, nazir, zıd

(أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al bâbı) kalbinin içinde hissetti/ gizledi, sır verdi [(نَدِمَ يَنْدَمُ) اَلنَّدَامَةَ]: pişmanlık, pişman olma

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْغِلُّ ج اَغْلاَلٌ): kayıd, kelepçe, halka

(اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اَلْمُتْرَفُ ج مُتْرَفُونَ): (ism-i mef'ûl) dünya nimetleri ve şehvani şeyler hususunda geniş bir bolluğa ve nimete sahip kılınan

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat

(اَلْمُعَذَّبُ ج مُعَذَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) azab edilen, azap verilen, işkence edilen

(34 / SEBE, 36 – 37 – 38 – 39):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti, bollaştırdı

(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ gücü yetti [(كَثُرَ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat (عِندَ): (zarf) yanında, katında

(قَرَّبَ يُقَرِّبُ تَقْرِيبًا): (tef'il bâbı) yakın kıldı, himayesine verdi, yakınlık sağladı (اَلزُّلْفَى): menzile, derece, mertebe, yakınlık

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلْغُرْفَةُ ج غُرُفَاتٌ): yüksek yer, üst kat

(اَلضِّعْفُ ج اَضْعَافٌ): misil, kat (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) emin, korkusuz olan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) çalıştı/ hızlıca yürüdü/ yürüdü (اَلْمُعَاجِزُ ج مُعَاجِزُونَ): (ism-i mef'ûl) aciz bırakmaya çalışan

(اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazırlanmış, hazırlanan, huzura getirilen (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti, bollaştırdı

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ takdir etti/ gücü yetti

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, sadaka verdi, yardımda bulundu

(أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلاَفًا): (if'al bâbı) geri verdi, iade etti (اَلرَّازِقُ ج رَازِقُونَ): (ism-i fâil) rızık veren, rızıklandıran

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 432 (SEBE: 40 –48) ≻

إِيَّاكُمْ	هَٰؤُلَاءِ	أَ	لِلْمَلَائِكَةِ	يَقُولُ	ثُمَّ	جَمِيعًا	يَحْشُرُهُمْ	يَوْمَ	وَ
size	Bunlar	mı	meleklere	der	sonra	hepsini	onları diriltip topladığı gün		
sonra gelen (يَعْبُدُونَ)'nin mukaddem mef'ulü	mübteda, işaret ismi	soru h.	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	hal	muzafun ileyh; muzari fiil cümlesi mef'ul	zaman zarfı, muzaf	başlama h.

مِنْ دُونِهِمْ ۚ	وَلِيُّنَا	أَنْتَ	سُبْحَانَكَ	قَالُوا	﴿ 40 ﴾	يَعْبُدُونَ	كَانُوا
onlar değil	bizim dostumuzsun	Sen	Seni tenzih ederiz	derler		kulluk etmekteydiler	
h. cer, mecrur isim	haber	mübteda	(نسبح) (tesbih ederiz) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	fiili mazi, fail		(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

(هَٰؤُلَاءِ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi

مُؤْمِنُونَ	﴿ 41 ﴾	بِهِمْ	أَكْثَرُهُمْ	الْجِنَّ ۚ	يَعْبُدُونَ	كَانُوا	بَلْ
iman ediyordu		onlara	çoğu	cinlere	kulluk ediyorlardı		Hayır
haber		car-mecrur, şibhi cümle (مُؤْمِنُونَ) ile bağlantılıdır	mübteda	mef'ul	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	idrab h.

40. (Allah'ın) onların hepsini diriltip topladığı gün (gelecektir), sonra meleklere: "Bunlar mı size kulluk etmekteydiler?" der. **41.** (Melekler:) "(Haşa), Seni tenzih ederiz, onlar değil Sen bizim dostumuzsun. Hayır; onlar (bize değil) cinlere kulluk ediyorlardı, çoğu onlara iman ediyordu" derler.

لِلَّذِينَ	نَقُولُ	وَ	ضَرًّا ۖ	لَا	وَ	نَفْعًا	لِبَعْضٍ	بَعْضُكُمْ	لَا يَمْلِكُ	فَالْيَوْمَ
kişilere	deriz		(ne de) zarar vermeye		ve	(ne) fayda vermeye	diğerine	bir kısmınızın	gücü yetmez	Artık bugün
car-mecrur (ismi mevsul)	fiili muzari	atıf h.	matuf	nefiy h.	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fail	nefiy h., fiili muzari	başlama h., zaman zarfı

﴿ 42 ﴾	تُكَذِّبُونَ	بِهَا	كُنْتُمْ	الَّتِي	النَّارِ	عَذَابَ	ذُوقُوا	ظَلَمُوا
	yalanlamış	kendisini	olduğunuz		ateşin	azabını	tadın	zulmeden
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	car-mecrur, şibhi cümle (تُكَذِّبُونَ) ile bağlantılı	sıla; mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	sıfat, ismi mevsul	muz. ileyh	mef'ul ,muzaf	emir fiili, fail	sıla; fiil cüm.

42. Artık bugün bir kısmınızın diğerine (ne) fayda vermeye, (ne de) zarar vermeye gücü yetmez. Zulmeden kişilere: "Kendisini yalanlamış olduğunuz ateşin azabını tadın!" deriz.

هَٰذَا	مَا	قَالُوا	بَيِّنَاتٍ	آيَاتُنَا	عَلَيْهِمْ	إِذَا تُتْلَىٰ	وَ
Bu	değil	derlerdi	apaçık olarak	ayetlerimiz	onlara	okunduğu zaman	
mübteda	nefiy h.	cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	hal	naibi fail	car-mecrur	şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; meçhul fiili muzari	atıf h.

آبَاؤُكُمْ ۚ	يَعْبُدُ	كَانَ	عَمَّا	أَنْ يَصُدَّكُمْ	يُرِيدُ	رَجُلٌ	إِلَّا
atalarınızın	tapmakta	olduğu	şeylerden	sizi alıkoymak	isteyen	bir adamdan	başkası
fail	(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil.	sıla; nâsih mâzi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur (ismi mevsul)	(يُرِيدُ) fiilinin mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	sıfat; muzari fiil cümlesi	haber, mevsuf	istisna h.

الَّذِينَ	قَالَ	وَ	مُفْتَرًى ۚ	إِفْكٌ	إِلَّا	هَٰذَا	مَا	قَالُوا	وَ
kimseler	dedi		uydurma	bir iftiradan	başkası	bu	değil	derlerdi	
fail, ismi mevsul.	fiili mazi	atıf h.	sıfat	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 43 ﴾	مُبِينٌ	سِحْرٌ	إِلَّا	هَٰذَا	إِنْ	لَمَّا جَاءَهُمْ ۙ	لِلْحَقِّ	كَفَرُوا
	apaçık	bir büyüden	başkası	Bu	değil	kendilerine geldiğinde	Hak için	inkar eden
	sıfat	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	zaman zarfı, mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi

43. Ayetlerimiz onlara apaçık olarak okunduğu zaman: "Bu, atalarınızın tapmakta olduğu şeylerden sizi alıkoymak isteyen bir adamdan başkası değil" derlerdi. "Bu (Kur'an), uydurma bir iftiradan başkası değil" derlerdi. İnkar eden kimseler kendilerine geldiğinde Hak için: "Bu, apaçık bir büyüden başkası değil" dedi.

﴿ 44 ﴾ وَ مَآ آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَ مَآ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ط

	Biz, onlara vermedik	kitaplar	ders alıp okuyacakları	ve	göndermedik	onlara	senden önce	bir uyarıcı	
başlama h.	nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	zaid h. cer, ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi	atıf h.	nefiy h., fiili mazi, fail	car-mecrur	zaman zarfı	zaid h. cer, mef'ul	

44. Biz, onlara (şirklerinin doğru olduğuna dair) ders alıp okuyacakları kitaplar vermedik ve senden önce de onlara bir uyarıcı göndermedik.

وَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ لا وَ مَا بَلَغُوا مِعْشَارَ

onda birine	ulaşmadılar		Kendilerinden önceki	kimseler	yalanlamışlardı
mef'ul	nefiy h., fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; şibhi cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi

atıf h.							

﴿ 45 ﴾ فَكَذَّبُوا رُسُلِي قف فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ع مَا آتَيْنَاهُمْ

onlara verdiğimiz şeylerin	yalanladılar	peygamberlerimi	nasıl	olur	Beni tanımamak		
muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h., (كَانَ)'nin haberi, soru ismi	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin muahhar ismi	

45. Kendilerinden önceki kimseler de yalanlamışlardı; (halbuki bunlar), onlara (servet, medeniyet vs. nimetlerden) verdiğimiz şeylerin onda birine (bile) ulaşmadılar. (Durum buyken) peygamberlerimi yalanladılar; Beni tanımamak nasıl olur?

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ج أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَى

De ki	ancak	size öğüt veriyorum	tek bir	kalkmanızı	Allah için	ikişer ikişer
emir fiili	hasr edatı	fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	(وَاحِدَةٍ)'in bedeli, masdar ve nasb h., f. muzari, fail	car-mecrur	hal

وَ فُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا قف مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ ط

ve	teker teker	sonra	düşünmenizi	yoktur	asla arkadaşınızda	bir delilik
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, fiili muzari, fail	nefiy h.	haber mukaddem; şibhi cüm.	zaid h. cer, mübteda muahhar

﴿ 46 ﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

değildir	O	başkası	uyarandan	sizi	öncesinde (iki eli arasında'dan tabir)	bir azabın	şiddetli
nefiy h.,	mübteda	istisna h.	haber	car-mecrur	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh, sonraki için muzaf (tesniyenin mecrur ve muzaf hali)	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

46. De ki: "Size ancak tek bir öğüt veriyorum: Allah için ikişer ikişer ve teker teker kalkmanızı, sonra düşünmenizi (öğütlüyorum), arkadaşınızda kesinlikle bir delilik yoktur. O şiddetli bir azabın öncesinde sizi uyarandan başkası değildir."

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ط إِنْ أَجْرِيَ

De ki	Her ne	sizden istersem	ücret	o	sizindir	değildir	benim ecrim
emir fiili	sonraki (سَأَلْتُكُمْ) fiilinin ikinci mukaddem mef'ulü, şart ismi	fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail, birinci mef'ul	h. cer, mecrur isim	cevabü'ş-şart için rabıta, mübteda	haber, şibhi cümle	nefiy h.	mübteda

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 47 ﴾ قُلْ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ج وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

De ki	başkasına ait	Allah'tan		O	her	şahiddir	şeye
emir fiili	istisna h.	haber, şibhi cümle	hal vavı	mübteda	h. cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle (شَهِيدٌ) ile bağlantılı	haber	muz. ileyh

47. De ki: "Ben sizden her ne ücret istersem, o sizindir (sizin olsun); benim ecrim Allah'tan başkasına ait değildir. O her şeye şahiddir."

﴿ 48 ﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ ج عَلَّامُ الْغُيُوبِ

De ki	Doğrusu	Rabbim	fırlatır	hakkı	en iyi bilenidir	görünmeyenlerin
emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari f. cüm.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, muzaf	muzafun ileyh

48. De ki: "Doğrusu Rabbim, (batılın üstüne veya dilediği kimsenin yüreğine) hakkı fırlatır. (O) Görünmeyenlerin en iyi bilenidir."

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 432 ➣

(34 / SEBE, 40 – 41 – 42 – 43):

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (جَمِيعًا): (tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةٌ): melek

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاء): yardımcı, dost, veli (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç, gayr,...sız, ...siz (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْجِنُّ): cin

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok [(نَفَعَ يَنْفَعُ) اَلنَّفْعُ]: fayda, menfaat

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu, elde etti, gücü yetti (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissettirdi (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) okudu, kıraat etti (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلْاَبُ ج اَبَاءُ): baba

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(اَلْاِفْكُ): yalan, iftira [(اَفْتَرَى يَفْتَرِي) اَلْمُفْتَرَى]: (ism-i mef'ûl) düzme, uydurma (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (جَاءَ يَجِيءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(أَبَانَ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(34 / SEBE, 44 – 45 - 46 – 47 - 48):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap, semavi kitaplar

(دَرَسَ يَدْرُسُ دَرْسًا): ders aldı, tekrar tekrar okudu (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

(قَبْلُ): (zarf) önce (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْمِعْشَارُ): onda bir, 1/10 (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde

(اَلنَّكِيرُ): tanımama, inkâr, edepsizlik ve çirkeflik yapanı cezalandırma, edepsizliği ve çirkefliği ortadan kaldırma

(اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal fiil) vaaz etti, öğüt verdi (اَلْمَثْنَى): iki iki, ikişer ikişer

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı, donakaldı/ azmetti/ karar verdi/ tahakkuk etti/ ayakta durdu

(اَلْفَرْدُ ج فُرَادَى): tek tek olan, ferd, eşsiz (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü

[(صَحِبَ يَصْحَبُ) اَلصَّاحِبُ]: (ism-i fâil) arkadaş, dost, yoldaş (اَلْجِنَّةُ): cinnet, delilik/ cinler

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(بَيْنَ يَدَيْ): (tabir) ellerinin arasında: öncesinde (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mikafat

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen

(قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): saldı, attı, fırlattı/ musallat etti, peşine saldı [(عَلِمَ) اَلْعَلاَّمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok iyi bilen, çok bilen

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 433 (SEBE: 49 –54) ≻

﴿ 49 ﴾ قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَ مَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَ مَا يُعِيدُ

De ki	geldi	Hak	,	atıf h.	nefiy h.	başlat(a)maz	batıl	geri getir(e)mez
emir fiili	fiili mazi	fail				fiili muzari	fail	fiili muzari

49. De ki: "Hak (din İslam) geldi; artık batıl (yeni bir şey) başlat(a)maz, (eskiyi de) geri getir(e)mez."

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَآ أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي ۚ وَ إِنِ اهْتَدَيْتُ

De ki	Eğer	Ben sapıtırsam	ancak	sapmış olurum	Kendi aleyhime	atıf h.	Doğru yolda olursam	
emir fiil	şart h.	fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail	cevabü'ş-şart; rabıta, hasr edatı	fiili muzari	h. cer, mecrur isim		fi'lü'ş-şart; fiili mazi , fail	şart h.

﴿ 50 ﴾ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي ۖ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ

sebebiyledir	vahyetmesi	bana	Rabbim'in	Doğrusu O	çok iyi işitendir	çok yakın olandır	
cevabü'ş-şart için rabıta, h. cer, masdar h.	fiili muzari	car-mecrur	fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

cevabü'ş-şart; masdarı müevvel

50. De ki:"Eğer ben sapıtırsam, ancak kendi aleyhime sapmış olurum. Doğru yolda olursam, bu Rabbim'in bana vahyetmesiyledir. Doğrusu O, çok iyi işitendir, çok yakın olandır"

وَ لَوْ تَرَى إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ

başlama h.	bir görsen	fiili muzari	zaman zarfı, muzaf	korktukları zamanı	Artık yoktur	kaçarak kurtuluş
	cezmetmeyen şart edatı			muzafun ileyh, mazi fiil cümlesi fail	başlama h. en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi

وَ أُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿ 51 ﴾

atıf h.	yakalanmışlardır	bir yerden	yakın
	fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

51. (Onları) korktukları zaman bir görsen; artık kaçarak kurtuluş yoktur; (cehenneme) yakın bir yerden yakalanmışlardır.

وَ قَالُوا آمَنَّا بِهِ ۚ وَ أَنَّى لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ۚ ﴿ 52 ﴾

derler	inandık	Ona	itiradiye h. (ara cümle harfi)	nasıl olur	onlar için	elde etme	bir yerden	uzak	
fiili mazi, fail	fiili mazi, fail	car-mecrur		haber mukaddem, soru ismi	car-mecrur	mübteda muahhar, merfu	h. cer, (مَكَانٍ):mecrur isim, mevsuf	sıfat, mecrur	
atıf h.									

52. (Cehenneme atıldıkları zaman), "Allah'a inandık" derler ama, (dünyadan ahirete veya ahiretten dünyaya gibi) uzak bir yerden onlar için (imanı) elde etmek nasıl olur?

وَ قَدْ كَفَرُوا بِهِ مِن قَبْلُ ۚ وَ يَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿ 53 ﴾

hal vavı	tahkik h.	fiili mazi, fail	inkar etmişlerdi	onu	daha önceden	atıf h.	(laf) atıyorlardı	görünmeyene	bir yerden	uzak
				car-mecrur	h. cer, zarf ismi		fiili muzari + fâil	car-mecrur	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

53. (Halbuki) onu daha önceden inkar etmişler, uzak bir yerden (dünyadan) görünmeyene (laf) atıyorlardı.

وَ حِيلَ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ

engel konmuştur	kendileriyle aralarına		atıf h.	arasına	şeyler	arzuladıkları	gibi	yapıldığı
meçhul fiili mazi	naibi fail; şibhi cümle			mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	car-mecrur	meçhul fiili mazi
atıf h.								

بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿ 54 ﴾

gruplara	daha önce	Doğrusu onlar	bir şüphe içindeydiler			evham veren	
car-mecrur	harfi, cer, zarf ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf		sıfat	

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

54. Artık kendileriyle, arzuladıkları şeyler arasına engel konmuştur; daha önceden (onlara benzeyen) gruplara yapıldığı gibi. Doğrusu onlar evham veren bir şüphe içindeydiler.

سورة فاطر (35)

(FÂTIR (Yaratan) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 45 ayettir.)

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 433 - 439 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

اَلْحَمْدُ	لِلَّهِ	فَاطِرِ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	جَاعِلِ	الْمَلَآئِكَةِ	رُسُلاً	أُولِي	أَجْنِحَةٍ	مَثْنَىٰ
Hamd	Allah'a aittir	Yaratan	gökleri	ve	yeri	kılan	melekleri	elçiler	kanatlı		ikişer
mübteda	haber, şibhi cümle mevsuf	(لِلَّهِ) lafzının sıfatı, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	(لِلَّهِ) lafzının ikinci sıfatı, muzaf	muz. ileyh	(جَاعِلِ) ismi failinin mef'ulü, mevsuf	(رُسُلاً)'in sıfatı, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

﴿ 1 ﴾	قَدِيرٌ	شَيْءٍ	عَلَىٰ كُلِّ	اللَّهَ	إِنَّ	يَشَآءُ ط	مَا	فِي الْخَلْقِ	يَزِيدُ	رُبَاعَ ط	وَ	ثُلَاثَ	وَ
	Kadir olandır	şeye	her	Allah	Doğrusu	dilediği	şeyi	yaratmada	artırır	dörder		üçer	,
	(إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf,	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	h. cer, mecrur isim	fiili muzari	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.

1. Hamd (şükür ve övgü), gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler kılan Allah'a mahsustur. Yaratmada dilediğini artırır. Doğrusu Allah, her şeye Kadir olandır.

يُمْسِكْ لَا	مَا	وَ	لَهَا ج	مُمْسِكَ	فَلَا	مِنْ رَحْمَةٍ	لِلنَّاسِ	اللَّهُ	يَفْتَحِ	مَا
tutarsa	Her ne		onu (o rahmeti)	hiçbir tutacak	artık yoktur	her hangi bir rahmet	insanlar için	Allah	açarsa	Her ne
fi'lü'ş-şart; fiili muzari	(يُمْسِكْ)'in failinin mukaddem mef'ulü, şart ismi	atıf h.	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle cümle cevabü'ş-şart	(لَا)'nın ismi	cevabü'ş-şart için rabıta, en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	fâil	fi'lü'ş-şart; fiili muzari	(يَفْتَحِ)'nin failinin mukaddem mef'ulü, şart ismi

﴿ 2 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	هُوَ	وَ	مِنْ بَعْدِهِ ط	لَهُ	مُرْسِلَ	فَلَا
	Hakim'dir	Aziz'dir	O		O'ndan sonra	onu	hiçbir gönderecek	artık yoktur
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	h. cer, zarf ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle	(لَا)'nın ismi	rabıta, (لَا):en-nafiye li'l-cins

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

2. Allah insanlar için herhangi bir rahmetten her ne açarsa artık onu (o rahmeti) hiçbir tutacak (kimse) yoktur. Her ne tutarsa O'ndan sonra artık O'nu hiçbir gönderecek (O'na rağmen o rahmeti, lutfu verecek) yoktur. O, Aziz'dir, Hakim'dir.

مِنْ خَالِقٍ	هَلْ	عَلَيْكُمْ ط	اللَّهِ	نِعْمَتَ	اذْكُرُوا	النَّاسُ	يَا أَيُّهَا
yaratan var	mıdır	size olan	Allah'ın	nimetini	anın	insanlar	Ey
zaid h. cer, haberi mahzuf mübteda, mevsuf	soru h.	car-mecrur	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	emir fiili, fail	atf-ı beyan, { (أَيُّ)'nün sıfatı da bedel de denmiştir}	nida h, münada, tenbih h.

الْأَرْضِ ط	وَ	مِنَ السَّمَآءِ	يَرْزُقُكُمْ	اللَّهِ	غَيْرُ
yerden	ve	gökten	sizi rızıklandıracak	Allah'tan	başka
matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim	(خَالِقٍ)'ın ikinci sıfatı; muzari fiil cümlesi (كُمْ): mef'ul	muz. ileyh	sıfat, muzaf

﴿ 3 ﴾	تُؤْفَكُونَ	فَأَنَّى	هُوَ ذ	إِلَّا	إِلَٰهَ	لَا
	çevrilip döndürülürsünüz	O halde nasıl	O'ndan	başka	hiç bir tanrı	yoktur
	meçhul fiili muzari + naibi fail	başlama h., hal, soru ismi	mahzuf haberdeki gizli zamirden bedel	istisna h.	(لَا)'nın ismi	en-nafiye li'l-cins

3. Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini anın; Allah'tan başka sizi gökten ve yerden rızıklandıracak (başka) bir yaratan var mıdır? O'ndan başka tanrı yoktur. O halde nasıl çevrilip döndürülürsünüz?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 433 ≻

(34 / SEBE, 49 – 50 - 51 – 52):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (أَبْدَأَ يُبْدِئُ إِبْدَاءً): (if'al bâbı) yoktan (öncesinde numune olmaksızın) yarattı (ayette batılın hakkın yanında yeri olmadığından kinaye olarak varid olmuştur) [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: (ism-i fâil) batıl, hakkın zıddı, boş şey (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): döndürdü, iade etti (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, sapıttı/ kayboldu, zayi oldu/ yanıldı/ gizlendi/ unuttu (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, doğru yolu buldu, hidayette kaldı [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: çok iyi işiten (أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi [(قَرَبَ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman ve mekân cihetiyle yahut ahval itibarıyla ve ilim yönünden yahutta akrabalık noktasından) (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (فَزِعَ يَفْزَعُ فَزْعًا): dehşete kapıldı, telaşa düştü (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, ırak, sapa (فَاتَ يَفُوتُ فَوْتًا): (ecvef fiil) kaçırdı, elden çıktı, fevt etti (اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ aldı (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, durum, mevki, mertebe [(تَنَاوَثَ يَتَنَاوَثُ) اَلتَّنَاوُشُ]: (masdar) alıverme, elde etme (قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman ve mekân cihetiyle yahut ahval itibarıyla ve ilim yönünden yahutta akrabalık noktasından)

(34 / SEBE, 53 – 54):

(قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, ırak, sapa (قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): fırlattı, saldı, bıraktı, attı/ musallat etti, peşine saldı (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): göze gözükmeyen, idrak edilmeyen (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer, hal, durum, mevki, mertebe (حَالَ يَحُولُ حَوْلاً): (ecvef fiil) ayırdetti, haczetti, fasletti (araya girdi) (بَيْنَ): (zarf) arasında (قَبْلُ): (zarf) önce (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe, tereddüt (اَلشِّيعَةُ ج اَشْيَاعٌ): şia, fırka, hemfikir, gurup [(أَرَابَ يُرِيبُ) اَلْمُرِيبُ]: (ism-i fâil) evham veren, şüpheye düşüren

≺ FÂTIR SÛRESİ ≻

(35 / FÂTIR, 1 – 2 – 3):

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh [(فَطَرَ يَفْطُرُ) اَلْفَاطِرُ]: (ism-i fâil) yaratan, icad eden [(جَعَلَ يَجْعَلُ) اَلْجَاعِلُ]: (ism-i fâil) icad edici, kılıcı (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler (اَلْجَنَاحُ ج أَجْنِحَةٌ): kanat (مَثْنَى): iki iki, ikişer ikişer (ثُلاَثُ): üç üç, üçer üçer (رُبَاعُ): dört dört, dörder dörder (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratma, halk, yaratılmış (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti [(قَدَرَ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, fethetti/ hükmetti (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (بَعْدُ): (zarf) sonra [(أَمْسَكَ يُمْسِكُ) اَلْمُمْسِكُ]: (ism-i fâil) tutan, çeken (rahmetten men eden) [(أَرْسَلَ يُرْسِلُ) اَلْمُرْسِلُ]: (ism-i fâil) gönderen (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, değerli, şerefli, yüce, kuvvetli [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma'i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatıra getirdi, andı, zikretti, bahsetti, konuştu (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir) (اَلْخَالِقُ ج جَالِقُونَ): (ism-i fâil) mucid, icad eden, yaratan (غَيْرُ): başka, hariç, gayr, dışında, olmaksızın (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır yaptı (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuze'l-fa) çevirdi, vazgeçirdi

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 434 (FÂTIR: 4 –11) ≻

﴿ 4 ﴾ وَ إِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ ط وَ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

işler	döndü-rülür	Allah' a	,	senden önceki	Peygam-berler	yalanlanmıştır	Seni yalanlıyorlarsa						
naibi fail	meçhul fiili muzari	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (تُرْجَعُ) ile bağlantılıdır	başlama h.	(مِن):h. cer, (قَبْلِكَ):zarf ismi, muzaf, (كَ): muz. ileyh	naibi fail	meçhul fiili mazi, (تْ) te'nis (müenneslik) içindir	(فَـ): rabıta, (قَدْ): tahkik h.	fi'lü'ş-şart; fiili muzari, nun'un düşmesiyle meczum, (و):fail, (كَ): mef'ul	şart h.	başlama h.			

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

4. Seni yalanlıyorlarsa, (unutma ki) senden önceki peygamberler de yalanlanmıştı. (Ayrıca bütün) işler Allah' a döndürülür.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ

Ey	insanlar	doğrusu	sözü	Allah'ın	gerçektir	sakın sizi aldatmasın			
nida h, münada., tenbih h.	atf-ı beyan, { (أَيُّ)'nün sıfatı da bedel de denmiştir}	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.+emr-i gaib'in tekidli hali; nehiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul			

﴿ 5 ﴾ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَ لَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ

hayatı	dünya	atıf h.	sakın sizi aldatmasın	Allah ile	çok aldatan
fail mevsuf	sıfat		emr-i gaib'in tekidli hali; nehiy ve cezm h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	fail

5. Ey insanlar! Doğrusu Allah'ın sözü gerçektir; dünya hayatı sakın sizi aldatmasın. (O) çok aldatan (şeytan) sakın sizi Allah ile aldatmasın (affına vs. güvendirerek sizi ayartmasın).

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ط إِنَّمَا

Doğrusu	Şeytan	sizin	düşmanınızdır	o halde siz de onu tutun	düşman	ancak
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, (عَدُوٌّ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin haberi	rabıta, emir fiili, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	hasr edatı

﴿ 6 ﴾ يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ط

çağırır	kendi taraftarlarını	olmaya çağırır	yaranı	alevli cehennem
fiili muzari	mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, (يَكُونُ)'nün ismi	(يَكُونُ)'nün haberi, şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh

6. Doğrusu Şeytan sizin düşmanınızdır; o halde siz de onu düşman tutun; o, ancak kendi taraftarlarını, çılgın alevli cehennem yaranı olmaya çağırır.

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ط وَ الَّذِينَ آمَنُوا

kimseler	inkar eden	onlara vardır	bir azap	şiddetli	atıf h.	kimseler	İman eden
mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	haber mukaddem, şibhi cümle.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat		mübteda, ismi mevsul.	sıla; mazi fiil cüm., fail

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: şibhi cümle

﴿ 7 ﴾ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَ أَجْرٌ كَبِيرٌ ع

işleyenlere	faydalı işler	onlar için	bir bağışlanma	atıf h.	bir mükâfat	büyük
fiili mazi, fail	mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar		matuf, mevsuf	sıfat

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi

7. İnkar eden kimseler, (işte) onlara şiddetli bir azap vardır. İman eden ve faydalı işler işleyenler, onlar için (ise) bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

أَ فَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ

mi	kimse	güzel gösterilen	kendisine	kötülüğü	amelinin	Bunun için de onu gören
soru h.	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., meçhul fiili mazi	car-mecrur	naibi fail, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هِ): muzafun ileyh	atıf h., fiili mazi, mef'ul

حَسَنًا ۖ	فَإِنَّ	اللَّهَ	يُضِلُّ	مَنْ	يَشَآءُ	وَ	يَهْدِي	مَنْ يَشَآءُ ۚ
güzel	Şüphesiz	Allah	saptırır	kimseyi	dileyen/dilediği		doğru yola iletir	dileyen/dilediği kimseyi
ikinci mef'ul	rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsuL	sıla; muzari fiil cüm.	atıf h.	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul sıla; fiil cüm.

فَلَا تَذْهَبْ	نَفْسُكَ	عَلَيْهِمْ	حَسَرَاتٍ ۖ	إِنَّ	اللَّهَ	عَلِيمٌ	بِمَا	يَصْنَعُونَ ﴿8﴾
Artık gitmesin	nefsin	onlara	hasretler için	Doğrusu	Allah	bilir	şeyleri	yapmakta oldukları
rabıta, nehiy ve cezm h., fiili muzari	fail	car-mecrur	mef'ulün li eclih, (hal de denmiştir)	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur, (ismi mevsul.)	sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil

8. Amelinin kötülüğü kendisine güzel gösterilen, bunun için de onu (yaptığı işi) güzel gören kimse, (böyle olmayan bir kimseye benzer mi, Allah'ın hidayet ettiği kimse gibi) mi? Şüphesiz ki Allah dileyeni/dilediğini saptırır, dileyeni/ dilediğini de doğru yola iletir. Artık nefsin onlara hasretler için (bunalıp) gitmesin (onlar adına pişmanlıklar duyarak, üzülerek kendini harabetme); Doğrusu Allah onların yapmakta oldukları şeyleri bilir.

وَ	اللَّهُ	الَّذِي	أَرْسَلَ	الرِّيَاحَ	فَتُثِيرُ	سَحَابًا	فَسُقْنَاهُ
	Allah	gönderendir		rüzgarları	akabinde yayandır	bulutları	Böylece Biz onu süreriz
	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h., fiili muzari	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul

إِلَى بَلَدٍ	مَيِّتٍ	فَأَحْيَيْنَا	بِهِ	الْأَرْضَ	بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ	كَذَٰلِكَ	النُّشُورُ ﴿9﴾
bir yere	ölü	akabinde de diriltiriz	onunla	toprağı	ölümünden sonra	böyledir	diriltmek
h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	zaman zarfı	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar

9. Allah, rüzgarları gönderen, akabinde de bulutları yayıp yürütendir. Böylece biz onu (bulutu) ölü bir yere sürer, akabinde de onunla toprağı ölümünden sonra diriltiriz. İşte diriliş de böyledir.

مَنْ	كَانَ	يُرِيدُ	الْعِزَّةَ	فَلِلَّهِ	الْعِزَّةُ	جَمِيعًا ۚ	إِلَيْهِ	يَصْعَدُ	الْكَلِمُ	الطَّيِّبُ
kim	isterse	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	izzet	Allah'ındır	izzet	tamamen	O'na	yükselir	söz	Güzel
mübteda şart ismi	f.şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri		mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	hal	car-mecrur, (يَصْعَدُ) ile bağlantılıdır	fiili muzari	fail, mevsuf	sıfat

cevabü'ş-şart; isim cüm.

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

وَ	الْعَمَلُ	الصَّالِحُ	يَرْفَعُهُ ۚ	وَ	الَّذِينَ	يَمْكُرُونَ	السَّيِّئَاتِ	لَهُمْ	عَذَابٌ	شَدِيدٌ ۖ
başla-ma h.	iş	faydalı	yükseltir	başlama h.	kimselere	düzenleyen	Kötülükler	onlara vardır	bir azap	şiddetli
	mübteda, mevsuf	sıfat	haber, muzari fiil mef'ul		mübteda, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil	mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cüm.

وَ	مَكْرُ	أُولَٰئِكَ	هُوَ	يَبُورُ ﴿10﴾	وَ	اللَّهُ	خَلَقَكُمْ	مِنْ تُرَابٍ	ثُمَّ	مِنْ نُطْفَةٍ
	kurdukları düzenler	bunların	fasıl zamiri	boşa gider		Allah	sizi yarattı	topraktan	sonra	nutfeden
	mübteda, muzaf	muzafun ileyh, işaret ismi		(مَكْرُ) mübtedasının haberi; muzari f. c.		mübteda	haber, mazi fiil, mef'ul	h. cer, mecrur isim	atıf h.	h. cer, mecrur isim
atıf h.					başla-ma h.					

ثُمَّ	جَعَلَكُمْ	أَزْوَاجًا ۚ	وَ	مَا تَحْمِلُ	مِنْ أُنْثَىٰ	وَ	لَا تَضَعُ	إِلَّا	بِعِلْمِهِ ۚ	وَ	مَا يُعَمَّرُ	مِنْ مُعَمَّرٍ
sonra	size varetti	eşler	atıf h.	gebe kalmaz	bir dişi	ve	doğurmaz	dışında	O'nun bilgisi	atıf h.	ömür verilmez	ömür verilen kimseye
atıf h.	fiili mazi, birinci mef'ul	ikinci mef'ul		nefiy h., fiili muzari	zaid h. cer, fail	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	istisna h.	car-mecrur		nefiy h., meçhul fiili muzari	zaid h. cer, naibi fail

وَ	لَا يُنْقَصُ	مِنْ عُمُرِهِ	إِلَّا	فِي كِتَابٍ ۚ	إِنَّ	ذَٰلِكَ	عَلَى اللَّهِ	يَسِيرٌ ﴿11﴾
	eksiltilmez	ömürlerinden	dışında	Kitap'ta olanın	Doğrusu	bu	Allah'a	kolaydır
atıf h.	nefiy h., meçhul f. muzari	h. cer, mecrur isim	istisna h.	h. cer, mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi

10. Kim izzet (şeref, üstünlük, şan) isterse (bilsin ki), izzet tamamen, Allah'a aittir. Güzel söz O'na yükselir, faydalı iş onu (o sözleri) yükseltir. Kötülükler düzenleyip kuran kimselere, (işte) onlara, şiddetli bir azap vardır. İşte bunların kurdukları düzenler boşa gider. **11.** Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı, sonra da size eşler varetti. O'nun bilgisi dışında herhangi bir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Kitapta olanın dışında ömür verilen kimseye (daha fazla) ömür verilmez, ömürlerinden de eksiltilmez. Doğrusu bu Allah'a kolaydır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 434 ≻

(35 / FÂTIR, 4 – 5 – 6 – 7 – 8):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum

(اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz (غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): (muzaaf fiil) aldattı, kandırdı (اَلْغَرُورُ): aldatan, kandıran, şeytan

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, ortaya koydu (اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(اَصْحَبُ السَّعِيرِ): cehennem ehli (اَلسَّعِيرُ ج سُعُور): yakılan ve alevlendirilen, cehennem

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlanma

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti

(اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü

(اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapık olarak gördü

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, irşad etti, sevk etti, kazandırdı

(اَلْحَسْرَةُ ج حَسَرَاتٌ): şiddetli pişmanlık, fazla nedamet, hasret (صَنَعَ يَصْنَعُ صَنْعًا): yaptı/ terbiye etti, yetiştirdi

(35 / FÂTIR, 9 – 10 – 11):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلسَّحَابُ): bulut (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku

(اَلْمَيِّتُ ج مَوْتَى): ölü (أَثَارَ يُثِيرُ إِثَارَةً): (if'al bâbı) sürdü, altüst etti, yaydı, kopardı, tahrik etti (بَعْدَ): (zarf) sonra

(سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا): (ecvef fiil) sürdü (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti [(نَشَرَ) اَلنُّشُورُ]: öldükten sonra dirilip tekrar ayağa kalkma

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi [(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْعِزَّةُ]: üstünlük, izzet (رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı

(جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü (صَعِدَ يَصْعَدُ صُعُودًا): yukarı çıktı (اَلْكَلِمُ): söz

(اَلطَّيِّبُ ج طَيِّبُونَ): temiz, lezzetli, güzel, hoş (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, düzenbazlık yaptı, pusu kurdu (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (بَارَ يَبُورُ بَوْرًا): (ecvef fiil) helak oldu, kesad gitti, boşa gitti

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz, kir (اَلنُّطْفَةُ): meni, döl (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce, çift

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْأُنْثَى ج إِنَاثٌ): dişi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): gebe kaldı/ yüklendi (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) doğurdu/ indirdi / koydu, hüküm koydu

(عَمَّرَ يُعَمِّرُ تَعْمِيرًا): (tef'il bâbı) ömür verdi, yaşattı (اَلْمُعَمَّرُ): (ism-i mef'ûl) ömür verilen, yaşatılan

(نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı/ haksızlık etti/ kesinti yaptı (اَلْعُمُرُ): ömür, yaşam (اَلْيَسِيرُ) kolay, az

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 435 (FÂTIR: 12 –18) ≻

وَ	مَا يَسْتَوِي	الْبَحْرَانِ ۖ	هَٰذَا	عَذْبٌ	فُرَاتٌ	سَائِغٌ	شَرَابُهُ
başlama h.	bir değildir nefiy h., fiili muzari	İki deniz fail	İşte bu mübteda	hoştur haber, mevsuf	tatlıdır ikinci haber, (sıfat da denmiştir)	kolaydır üçüncü haber	içimi (سَائِغٌ)'nun faili

(الْبَحْرَانِ)'den hal; isim cümlesi

وَ	هَٰذَا	مِلْحٌ	أُجَاجٌ ۖ	وَ	مِنْ كُلٍّ	تَأْكُلُونَ	لَحْمًا	طَرِيًّا
atıf h.	bu (da) mübteda	tuzludur haber, mevsuf	acıdır ikinci haber (sıfat da denmiştir)	atıf h.	Herbirinden h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (تَأْكُلُونَ) ile bağlantılıdır	yersiniz fiili muzari + fâil	(balık)et(i) mef'ul, mevsuf	taze sıfat

وَ	تَسْتَخْرِجُونَ	حِلْيَةً	تَلْبَسُونَهَا ۚ	وَ	تَرَى	الْفُلْكَ	فِيهِ
atıf h.	çıkarırsınız fiili muzari + fâil	süsler mef'ul, mevsuf	takındığınız (حِلْيَةً)'nin sıfatı; fiil cümlesi	ve başlama h.	görürsün fiili muzari	gemilerin mef'ul	onda car-mecrur

﴿ 12 ﴾	تَشْكُرُونَ	لَعَلَّكُمْ	وَ	مِنْ فَضْلِهِ	لِتَبْتَغُوا	مَوَاخِرَ
	şükredersiniz (لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	Belki terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	atıf h.	O'nun lutfundan h. cer, mecrur isim	aramanız için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail	suları yararak gittiğini hal (gayri munsarif kalıb olduğu için tenvin almamış)

12. İki deniz (iki su topluluğu) bir değildir. İşte bu hoştur, tatlıdır, içimi kolaydır; bu (da) diğeri tuzlu ve acıdır. Herbirinden taze (balık)et(i) yersiniz ve takındığınız süsler çıkarırsınız; O'nun lutfundan (rızık) aramanız için gemilerin onda suları yararak gittiğini görürsün. Belki siz (artık) şükredersiniz.

فِي اللَّيْلِ ۙ	النَّهَارَ	يُولِجُ	وَ	فِي النَّهَارِ	اللَّيْلَ	يُولِجُ
geceye h. cer, mecrur isim	gündüzü mef'ul	sokar fiili muzari	atıf h.	gündüze h. cer, mecrur isim	geceyi mef'ul	sokar fiili muzari

يَجْرِي	كُلٌّ	الْقَمَرَ ۚ	وَ	الشَّمْسَ	سَخَّرَ	وَ
akar fiili muzari	herbiri mübteda	ayı matuf	ve atıf h.	güneşi mef'ul	emir altına aldı fiili mazi	atıf h.

(الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ)'dan hal

الْمُلْكُ ۖ	لَهُ	رَبُّكُمْ	اللَّهُ	ذَٰلِكُمُ	مُسَمًّى ۖ	لِأَجَلٍ
hükümranlık mübteda muahhar	O'nundur haber mukaddem, şibhi cümle	Rabbiniz'dir ikinci haber, (bedel de denmiştir)	Allah'tır haber	İşte bu mübteda	belirli sıfat	bir süre için car-mecrur, mevsuf

üçüncü haber

﴿ 13 ﴾	مِنْ قِطْمِيرٍ ۖ	مَا يَمْلِكُونَ	مِنْ دُونِهِ	تَدْعُونَ	الَّذِينَ	وَ
	bir çekirdek zarına zaid h. cer, mef'ul	sahip değillerdir nefiy h., fiili muzari + fâil	O'nu bırakıp h. cer, mecrur isim	taptıklarınız sıla; fiili muzari + fâil	mübteda, ismi mevsul	başlama h.

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: fiil cümlesi

13. (Allah) geceyi gündüze sokar, gündüzü geceye sokar; güneş ve ayı emir altına almıştır, herbiri belirli bir süre için akar. İşte bu, Allah'tır, Rabbinizdir, hükümranlık O'nundur. O'nu bırakıp taptıklarınız, bir çekirdek zarına bile sahip değillerdir.

لَكُمْ ۖ	مَا اسْتَجَابُوا	لَوْ سَمِعُوا	وَ	دُعَاءَكُمْ ۚ	لَا يَسْمَعُوا	إِنْ	تَدْعُوهُمْ
size car-mecrur	cevap veremezler cevabü'ş-şart; fiil cümlesi nefiy h., fiili mazi, fail	işitmiş olsalar bile şart h, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail	atıf h.	çağrınızı mef'ul	işitmezler nefiy h., cevabü'ş-şart; fiili muzari, fail	Onları çağırırsanız fiilu'ş-şart: fiili muzari, fail, mef'ul	şart h.

﴿ 14 ﴾	خَبِيرٍ ۚ	مِثْلُ	لَا يُنَبِّئُكَ	وَ	بِشِرْكِكُمْ ۖ	يَكْفُرُونَ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	وَ
	Haberdar olan muzafun ileyh	gibi fail, muzaf	sana haber vermez nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	şirkinizi car-mecrur	inkar ederler fiili muzari + fâil	kıyamet muzafun ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	atıf h.

14. Onları çağırırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size cevap veremezler; kıyamet günü de sizin şirkinizi (ortak koşmanızı) inkar ederler. Haberdar olan (Allah) gibi, sana haber vermez.

يَآ أَيُّهَا	النَّاسُ	أَنْتُمُ	الْفُقَرَآءُ	إِلَى اللَّهِ ۚ	وَ	اللَّهُ
Ey	insanlar	Sizler	muhtaçsınız	Allah'a		Allah
nida h, münada, tenbih h.	atf-ı beyan	mübteda	haber	h. cer, mecrur isim	başlama h.	mübteda

هُوَ	الْغَنِيُّ	الْحَمِيدُ	﴿ 15 ﴾
fasıl zamiri	zengindir	övülmeğe layık olandır	
	haber	ikinci haber	

15. Ey insanlar! Sizler Allah'a muhtaçsınız, Allah ise zengindir, övülmeğe layık olandır.

إِنْ	يَشَأْ	يُذْهِبْكُمْ	وَ	يَأْتِ	بِخَلْقٍ	جَدِيدٍ ۚ	﴿ 16 ﴾
Dilerse		sizi giderip ortadan kaldırır	ve	getirir	bir halk	yeni	
şart h.	fi'lü'ş-şart; fiili muzari	cevabü'ş-şart; fiili muzari, mef'ulun bih	atıf h.	matuf	car-mecrur, mevsuf	sıfat	

16. Dilerse sizi giderip ortadan kaldırır ve yeni bir halk (mahlukat) getirir.

وَ	مَا	ذٰلِكَ	عَلَى اللَّهِ	بِعَزِيزٍ	﴿ 17 ﴾
atıf h.	değildir	Bu	Allah'a	asla güç	
	Leyse'ye benzeyen olumsuz nâsih h.	(مَا)'nin ismi	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (بِعَزِيزٍ) ile bağlantılıdır	zaid h. cer (tekid için), (مَا)'nin haberi	

17. Bu, Allah'a asla güç değildir.

وَ	لاَ تَزِرُ	وَازِرَةٌ	وِزْرَ	أُخْرَىٰ ۚ	وَ	إِنْ	تَدْعُ	مُثْقَلَةٌ
	yüklenmez	yüklenen	günahını	diğerinin		çağırsa		ağırlık yüklenen kimse
atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari	fail	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	şart h.	fi'lü'ş-şart; illatin düşmesiyle meczum f.muzari	fail

إِلَى حِمْلِهَا	لاَ يُحْمَلْ	مِنْهُ	شَيْءٌ	وَ	لَوْ	كَانَ	ذَا قُرْبَىٰ ۚ
onun taşınmasına	taşınmaz	ondan	bir şey	bile		olsa	yakınlık sahibi
h. cer, mecrur isim	cevabü'ş-şart; fiil cüm.; nefiy h., meçhul fiili muzari	car-mecrur	naibi fail	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	şart h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi

إِنَّمَا	تُنْذِرُ	الَّذِينَ	يَخْشَوْنَ	رَبَّهُمْ	بِالْغَيْبِ	وَ	أَقَامُوا	الصَّلَاةَ ۚ
ancak	uyarırsın	kimseleri	korkan	Rablerinden	görmediği halde (gaybla)	ve	kılanları	namazı
hasr edatı	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	mef'ul	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul

وَ	مَنْ	تَزَكَّى	فَإِنَّمَا	يَتَزَكَّى	لِنَفْسِهِ ۚ	وَ	إِلَى اللَّهِ	الْمَصِيرُ	﴿ 18 ﴾
başlama h.	Kim	arınırsa	artık ancak	arınır	kendisi için	atıf h.	Allah'adır	dönüş	
	mübteda, şart ismi	fi'lü'ş-şart; fiili mazi	cevabü'ş-şart için rabıta, hasr edatı	cevabü'ş-şart; fiili muzari	car-mecrur		haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

18. (Günah) yüklenen kimse diğerinin günahını yüklenmez. (Günah bakımından) ağırlık yüklenen kimse, (bir başkasını) onun taşınmasına çağırsa, yakınlık sahibi olsa bile, ondan (başkasından) birşey taşınmaz. Sen ancak, görmediği halde Rablerinden korkanları ve namazı kılanları uyarırsın. Artık kim arınırsa, ancak kendisi için arınır; dönüş Allah'adır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 435 ≻

(35 / FÂTIR, 12 – 13):

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) müsavi oldu, birbirine denk geldi (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (اَلْعَذْبُ ج عِذَابٌ): tatlı, hoş (اَلْفُرَاتُ): tatlı, çok tatlı [(سَاغَ يَسُوغُ) اَلسَّائِغُ]: (ism-i fâil) boğazdan kolayca geçen (اَلْأُجَاجُ): çok tuzlu (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içilen şey, işki, içecek (اَلْمِلْحُ ج اَمْلَاحٌ): tuz/ barut/ nükte, latife (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (اَلطَّرِيُّ): taze (اَلْحِلْيَةُ): altın, gümüş, kıymetli taş ve mücevher gibi süs eşyası (اِسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا): (istif'âl bâbı) çıkardı, çıkarmayı arzu etti (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (لَبِسَ يَلْبَسُ): taktı, giyindi, süslendi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْمَاخِرَةُ ج مَوَاخِرُ): denizi yararak ve suda hışıltı çıkararak giden (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, üstünlük, fazl, kerem (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (أَوْلَجَ يُولِجُ إِيلَاجًا): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, emir altına aldı (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) cereyan etti, aktı, hareket etti (اَلْأَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu [(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti / yardım istedi (دُونَ): bıraktı, başka, hariç, gayr, dışında (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahip oldu, elde etti/ eli altında oldu (اَلْقِطْمِيرُ): çekirdeğin üzerindeki ince kabuk, çekirdek zarı

(35 / FÂTIR, 14 – 15 – 16):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ yardım istedi

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti manasını da içerir)

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): zengin

(اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakir, düşkün, fukara [(حَمِدَ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, layıkı vechiyle övülen

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al bâbı) giderdi, izale etti, ortadan kaldırdı

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْخَلْقُ): halk, yaratma, yaratılmış, mahlûk (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni, modern

(35 / FÂTIR, 17 – 18):

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, değerli, şerefli, yüce, kuvvetli

(وَزَرَ يَزِرُ وَزْرًا): (misal fiil) yüklendi/ mecazen: günaha girdi, günah sahibi oldu

[(وَزَرَ يَزِرُ) اَلْوَازِرَةُ]: (ism-i fâil) yüklenen (اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağır yük/ teşbih yoluyla: günah, suç (اَلْحِمْلُ): yük

(اَلْآخَرُ ث اَلْأُخْرَى): diğeri, öteki (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلًا): yüklendi/ taşıdı/ gebe kaldı/ meyve verdi/ hücum etti/ bindirdi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) istedi/ ibadet etti/ dua etti/ davet etti [(أَثْقَلَ) اَلْمُثْقَلَةُ]: (ism-i mef'ûl) ağırlık verilen (borç yahut günah)

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı

(اَلْقُرْبَى): karabet, yakınlık, akrabalık, akraba (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) güzelce kıldı/ yerleşti/ ikame etti/düzeltti/ gözetti (اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (tefa'ul bâbı) temizlendi/ zekât verdi [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 436 (FÂTIR: 19 –30) ≻

وَ	مَا يَسْتَوِي	الْأَعْمَى	وَ	الْبَصِيرُ ﴿19﴾	وَ	لاَ	الظُّلُمَاتُ
	bir değildir	Kör	ve	gören			karanlıklar
	nefiy h., fiili muzari	fail	atıf h.	matuf	atıf h.	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	matuf
başlama h.							

وَ	لاَ	النُّورُ ﴿20﴾	وَ	لاَ	الظِّلُّ	وَ	لاَ	الْحَرُورُ ﴿21﴾
ve		ışık			gölgelik	ve		sıcaklık
atıf h.	nefyi tekid için zaid h.	matuf	atıf h.	nefyi tekid için zaid h.	matuf	atıf h.	nefyi tekid için zaid h.	matuf

19-20-21. Kör ve gören, karanlıklar ve ışık, gölgelik ve sıcaklık bir değildir.

وَ	مَا يَسْتَوِي	الْأَحْيَاءُ	وَ	لاَ	الْأَمْوَاتُ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يُسْمِعُ
	bir değildir	Diriler			ölüler	Doğrusu	Allah	işittirir
atıf h.	nefiy h, fiili muzari	fail	atıf h.	nefyi tekid için zaid h.	matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm

﴿22﴾	فِي الْقُبُورِ	مَنْ	بِمُسْمِعٍ	أَنْتَ	وَ	مَآ	يَشَآءُ ج	مَنْ
	kabirlerdeki	kişilere	asla işittiremezsin	Sen				dileyen/dilediği kimseye
	sıla; şibhi cüm.	mef'ul, ismi mevsul	zaid h. cer (tekit için), (مَا)'nin haberi	(مَا)'nin ismi	Leyse'ye benzeyen olumsuz nâsih h.		atıf h.	sıla; muzari fiil cüm. mef'ul, ismi mevsul

22. Diriler ve ölüler (de) bir değildir. Doğrusu Allah, dileyen/dilediği kimseye işittirir. Sen, kabirlerdeki kişilere asla işittiremezsin.

﴿23﴾	نَذِيرٌ	إِلاَّ	أَنْتَ	إِنْ
	bir uyarıcıdan	başkası	Sen	değilsin
	haber	istisna h.	mübteda	nefiy h.

23. Sen bir uyarıcıdan başkası değilsin.

وَ	نَذِيرًا	وَ	بَشِيرًا	بِالْحَقِّ	أَرْسَلْنَاكَ	إِنَّآ
	uyarıcı olarak	ve	bir müjdeci olarak	gerçekle	seni gönderdik	Doğrusu Biz
atıf h.	matuf	atıf h.	hal	car-mecur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿24﴾	نَذِيرٌ	فِيهَا	خَلاَ	إِلاَّ	مِنْ أُمَّةٍ	إِنْ
	bir uyarıcı	içinde	gelip geçmiştir	illa	hiç bir ümmet	yoktur ki
	fail	car-mecur	fiili mazi	istisna h.	zaid h. cer, mübteda	nefiy h.

(أُمَّةٍ) mübtedasının haberi:fiil cümlesi

24. Şüphesiz Biz seni, bir müjdeci ve uyarıcı olarak, gerçekle gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki illa içinde bir uyarıcı gelip geçmiştir.

وَ	إِنْ	يُكَذِّبُوكَ	فَقَدْ	كَذَّبَ	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِهِمْ ج
	Eğer	seni yalanlıyorlarsa	yalanlamışlardı		kimseler de	onlardan önceki
atıf h.	şart h.	fi'lü'ş-şart; fiili muzari, fail, mef'ul	cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; cevabü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.

﴿25﴾	جَآءَتْهُمْ	رُسُلُهُمْ	بِالْبَيِّنَاتِ	وَ	بِالزُّبُرِ	وَ	بِالْكِتَابِ	الْمُنِيرِ
	onlara getirmişlerdi	Peygamberleri	apaçık belgeler		sayfalar	ve	kitaplar	aydınlatıcı
	fiili mazi, mef'ul	fail	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur, mevsuf	sıfat

25. Eğer seni yalanlıyorlarsa, onlardan öncekiler de yalanlamışlardı, Peygamberleri onlara apaçık belgeler, sayfalar ve aydınlatıcı kitaplar getirmişlerdi.

﴿26﴾	نَكِيرِ ع	كَانَ	فَكَيْفَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	أَخَذْتُ	ثُمَّ
	Beni inkar etmek	oldu	nasıl	inkar edenleri		yakaladım	Sonra
	(كَانَ)'nin muahhar ismi(muzaf+ sondaki esre muz.ileyh olan mütekellim ya'sının kısaltılmışı)	nâsih fiili mazi	başlama h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi, fail	atıf h.

26. Sonra, inkar edenleri yakaladım. Beni inkar etmek nasıl oldu?*

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	أَنْزَلَ	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً ج
mi soru h.	görmedin nefiy ve cezm h., fiili muzari		Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	indirdiğini (أَنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	gökten h. cer, mecrur isim	su mef'ul

(تَرَ)'nın mef'ulü: masdar-ı müevvel

فَأَخْرَجْنَا	بِهِ	ثَمَرَاتٍ	مُخْتَلِفًا	أَلْوَانُهَا ط	وَ	مِنَ الْجِبَالِ	جُدَدٌ	بِيضٌ
çıkardık atıf h., fiili mazi, fail	onunla car-mecrur	ürünleri mef'ul, mevsuf	çeşitli (ثَمَرَاتٍ)'in sıfatı	renkleri (مُخْتَلِفًا)'in faili (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	dağlardan haber mukaddem, şibhi cümle	yollar mübteda muahhar, mevsuf	beyaz sıfat

baştaki (أَلَمْ تَرَ) cümlesine atfedilmiş

﴿ 27 ﴾	سُودٌ	غَرَابِيبُ	وَ	أَلْوَانُهَا	مُخْتَلِفٌ	حُمْرٌ	وَ
	siyah bedel, (sıfat da denmiştir)	kapkara (حُمْرٌ)'a matuf, mevsuf	atıf h.	renkleri fail	muhtelif sıfat	kırmızı matuf, mevsuf	atıf h.

27. Allah'ın gökten su indirdiğini görmedin mi? Biz onunla renkleri çeşitli ürünleri çıkardık; dağlardan da beyaz, renkleri muhtelif kırmızı, kapkara siyah yolları (görmedin mi?)

مُخْتَلِفٌ	الْأَنْعَامِ	وَ	الدَّوَابِّ	وَ	مِنَ النَّاسِ	وَ
farklı olanı mübteda muahhar	davarlar matuf	atıf h.	canlılardan matuf	atıf h.	İnsanlardan vardır haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

الْعُلَمَآءُ ط	مِنْ عِبَادِهِ	اللَّهَ	يَخْشَى	إِنَّمَا	كَذٰلِكَ ط	أَلْوَانُهُ
bilginlerdir muahhar fail	kullarından h. cer, mecrur isim	Allah'tan mukaddem mef'ul	korkar fiili muzari	ancak hasr edatı	böyle car-mecrur	renkleri (مُخْتَلِف)'ün faili

﴿ 28 ﴾	غَفُورٌ	عَزِيزٌ	اللَّهَ	إِنَّ
	Gafûr'dur (إِنَّ)'nin ikinci haberi	Aziz'dir (إِنَّ)'nin haberi	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.

28. İnsanlardan, (diğer) canlılardan ve davarlardan da böyle renkleri farklı olanı vardır. Kulları (arası)ndan Allah'tan ancak bilginler korkar. Doğrusu Allah Aziz'dir (güçlüdür), Gafûr'dur (bağışlayandır).

أَقَامُوا	وَ	اللَّهِ	كِتَابَ	يَتْلُونَ	الَّذِينَ	إِنَّ
kılanlar fiili mazi, fail	atıf h.	Allah'ın muzafun ileyh	Kitabını mef'ul, muzaf	okuyan sıla; fiil cüm.	kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	Gerçek şu ki tekid ve nasb h.

وَ	سِرًّا	رَزَقْنَاهُمْ	مِمَّا	أَنْفَقُوا	وَ	الصَّلَاةَ
ve atıf h.	gizli olarak hal	kendilerine rızık olarak verdiğimiz sıla; mazi fiil cüm.	şeylerden car-mecrur (ismi mevsul.)	sarfedenler fiili mazi, fail	atıf h.	namazı mef'ul

﴿ 29 ﴾	لَنْ تَبُورَ لا	تِجَارَةً	يَرْجُونَ	عَلَانِيَةً
	boşa gitmeyecek sıfat: tekid-i nefy-i istikbal	kazanç mef'ul, mevsuf	uma(bili)rler (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	aleni matuf

29. Allah'ın Kitabını okuyanlar, namazı kılanlar, kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden gizli ve açık olarak sarfedenler, boşa gitmeyecek kazanç(lı bir alışveriş) uma(bili)rler.

﴿ 30 ﴾	شَكُورٌ	غَفُورٌ	إِنَّهُ	مِنْ فَضْلِهِ ط	يَزِيدَهُمْ	وَ	أُجُورَهُمْ	لِيُوَفِّيَهُمْ
	çok teşekkür edendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	çok bağışlayandır (إِنَّ)'nin haberi	Doğrusu O tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	lutfundan h. cer, mecrur isim	arttır-ması fiili muzari, mef'ul	ve atıf h.	mükafat-larını ikinci mef'ul	tam vermesi için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, birinci mef'ul

30. (Bütün bunlar Allah'ın bu kişilere) mükafatlarını tam vermesi ve lutfundan (daha da) arttırması içindir. Doğrusu O, bağışlayandır, çok teşekkür edendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 436 ≻

(35 / FÂTIR, 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24):

(اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) musavi oldu, birbirine denk geldi

(اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, cehalet, şirk, fısk (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (اَلْحَرُورُ): sıcak, sıcak rüzgâr, sıcaklık

(اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءُ): diri, canlı, hayat sahibi (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) musavi oldu, birbirine denk geldi

(اَلْقَبْرُ ج قُبُورٌ): kabir, mezar (اَلْاَمْوَاتُ ج اَمْوَاتٌ): ölü (أَسْمَعَ يُسْمِعُ إِسْمَاعًا): (if'al bâbı) işittirdi, duyurdu

(اَلْمُسْمِعُ (أَسْمَعَ يُسْمِعُ)]: (ism-i fâil) işittiren, duyuran (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdin

(اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan

(اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti/ başa kaktı

(35 / FÂTIR, 25 – 26 - 27 – 28 - 29 – 30):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti (جَاءَ يَجِيءُ مَجِيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, kitap

(اَلْمُنِيرُ (أَنَارَ يُنِيرُ)]: (ism-i fâil) aydınlatan, ışık veren/ aydınlatıcı, açıklığa kavuşturan/ apaçık, nurlu

(اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cazalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu

(اَلنَّكِيرُ): edepsizlik ve çirkeflik yapanı cezalandırma, edepsizliği ve çirkefliği ortadan kaldırma

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve, meyveler (اَللَّوْنُ ج اَلْوَانٌ): renk

(اَلْمُخْتَلِفُ (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ)]: (ism-i fâil) muhtelif, çeşitli, değişik (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْجُدَّةُ ج جُدَدٌ): yol

(اَلْبَيْضَاءُ ج بِيضٌ): beyaz (اَلْحَمْرَاءُ ج حُمْرٌ): kırmızı (اَلْاَسْوَدُ ج سُودٌ): siyah, kara (اَلْغِرْبِيبُ ج غَرَابِيبُ): kapkara, simsiyah

(اَلدَّبَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلْعَالِمُ ج عُلَمَاءُ): (ism-i fâil) bilen, âlim (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, değerli, şerefli, yüce

(اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (if'al bâbı) dosdoğru kıldı/ ikame etti/ düzeltti/ gözetti (بَارَ يَبُورُ بَوْرًا): boşa gitti, helak oldu, kesad gitti

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) ümit etti, umdu

(اَلسِّرُّ ج اَسْرَارٌ): sır, giz (اَلتِّجَارَةُ): ticaret, kazanç kasdıyla yapılan alışveriş (اَلْعَلاَنِيَّةُ): aleni, açık

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (tef'il bâbı) tamamen eda etti, tam verdi, tamamen yerine getirdi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı/ arttı, ziyadeleşti (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, üstünlük, fazl, kerem

(اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(اَلشَّكُورُ (شَكَرَ يَشْكُرُ)]: (Esma-i ilahiyeden, mübâlağalı ism-i fâil) kullarının az amellerine mukabil çok mükâfat veren

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 437 (FÂTIR: 31 –18) ≻

مُصَدِّقًا	الْحَقُّ	هُوَ	مِنَ الْكِتَابِ	إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَآ	الَّذِي	وَ
tasdik edici olarak hal	gerçektir haber	fasıl zamiri	Kitap'tan h. cer, mecrur isim	sana car-mecrur	vahyettiğimiz sıla; mazi fiil cüm., fail	mübteda, ismi mevsul	başlama h.

﴿ 31 ﴾	بَصِيرٌ	لَخَبِيرٌ	بِعِبَادِهِ	اللَّهَ	إِنَّ	يَدَيْهِ ط	بَيْنَ	لِمَا
	çok iyi görendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	kesinlikle haberdardır tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	kullarından car-mecrur, şibhi cümle (خَبِيرٌ) ve (بَصِيرٌ) ile bağlantılıdır	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	öncesindekileri muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (ه): muzafun ileyh	sıla; şibhi cüm., muzaf	car-mecrur, (ismi mevsul.)

31. Kitap'tan sana vahyettiğimiz, öncesindekileri tasdik edici olarak gerçektir. Doğrusu Allah kullarından kesinlikle haberdardır, çok iyi görendir.

فَمِنْهُمْ	مِنْ عِبَادِنَا ج	اصْطَفَيْنَا	الَّذِينَ	الْكِتَابَ	أَوْرَثْنَا	ثُمَّ
Artık onlardan vardır atıf h., haber mukaddem, şibhi cümle	kullarımızdan h. cer, mecrur isim	seçtiğimiz sıla; mazi fiil cüm., fail	kimselere birinci mef'ul, ismi mevsul	kitabı mukaddem ikinci mef'ul	miras bıraktık fiili mazi, fail	Sonra atıf h.

مِنْهُمْ	وَ	مُقْتَصِدٌ ج	مِنْهُمْ	وَ	لِنَفْسِهِ ج	ظَالِمٌ
onlardan bir kısmı da haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	orta yoldadır mübteda muahhar	onlardan bir kısmı haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	kendine car-mecrur	zulmeden mübteda muahhar

﴿ 32 ﴾	الْكَبِيرُ ط	الْفَضْلُ	هُوَ	ذٰلِكَ	اللَّهِ ط	بِإِذْنِ	بِالْخَيْرَاتِ	سَابِقٌ
	büyük sıfat	bir lutuftur haber, mevsuf	fasıl zamiri	İşte bu mübteda	Allah'ın muzafun ileyh	izniyle car-mecrur, muzaf	iyiliklerle car-mecrur	öne geçer mübteda muahhar

32. Sonra kitabı (Kur'an'ı) kullarımızdan seçtiğimiz kimselere miras bıraktık. Artık onlardan kendine zulmeden vardır, onlardan bir kısmı orta yoldadır, onlardan bir kısmı da, Allah'ın izniyle, iyiliklerle öne geçer. İşte bu büyük bir lutuftur.

مِنْ ذَهَبٍ	مِنْ أَسَاوِرَ	فِيهَا	يُحَلَّوْنَ	يَدْخُلُونَهَا	عَدْنٍ	جَنَّاتُ
altından h. cer, mecrur isim	bileziklerden zaid h. cer, mef'ul	Orada car-mecrur	süslenerek ikinci hal; fiil cümlesi	girecekleri hal; fiil cümlesi, fail, meful	Adn muzafun ileyh	cennetleridir (الْفَضْلُ)'den bedel, muzaf

﴿ 33 ﴾	حَرِيرٌ	فِيهَا	لِبَاسُهُمْ	وَ	لُؤْلُؤًا ج	وَ
	ipektir haber	oradaki car-mecrur	elbiseleri mübteda	atıf h.	inci (أَسَاوِرَ)'ya matuf	ve atıf h.

33. (Bu büyük lutuf), orada inci ve altından bileziklerden süslenerek girecekleri Adn cennetleridir, oradaki elbiseleri de ipektir.

عَنَّا	أَذْهَبَ	الَّذِيٓ	لِلَّهِ	الْحَمْدُ	قَالُوا	وَ
car-mecrur	gideren sıla; fiili mazi cüm.	sıfat, ismi mevsul	Allah'adır haber, şibhi cümle	hamd mübteda	derler fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 34 ﴾	شَكُورٌ	لَغَفُورٌ	رَبَّنَا	إِنَّ	الْحَزَنَ ط
	karşılık verendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi	bağışlayandır tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Rabbimiz (إِنَّ)'nin ismi	Doğrusu tekid ve nasb h.	hüznü mef'ul

34. (Onlar:) "Hamd (şükür ve övgü), bizden hüznü gideren Allah'adır. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayandır, karşılık verendir." derler.

فِيهَا	لَا يَمَسُّنَا	مِنْ فَضْلِهِ ج	الْمُقَامَةِ	دَارَ	أَحَلَّنَا	الَّذِيٓ
orada car-mecrur	bize dokunmayacak nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul	lutfundan h. cer, mecrur isim	ikamet edilecek muzafun ileyh	yurda ikinci mef'ul, muzaf	bizi yerleştirdi fiili mazi,: birinci mef'ul	O ki önceki (الَّذِي) den bedel, ismi mevsul

﴿ 35 ﴾ لُغُوبٌ فِيهَا لاَ يَمَسُّنَا وَ نَصَبٌ

şiddetli yorgunluk (fail) | orada (car-mecrur) | bize dokunmayacak (nefiy h., fiili muzari, mef'ul) | atıf h. | bir bitkinlik (fail)

35. "O ki bizi lutfundan, ikamet edilecek yurda (cennete) yerleştirdi. Orada bize bir bitkinlik dokunmayacak ve orada bize şiddetli yorgunluk dokunmayacak."

وَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ج لاَ يُقْضَى

başlama h. | inkar eden kimseler (sıla; mazi cüm., fail) | (الَّذِينَ)'nin mübtedası, ismi mevsul | onlara vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | ateşi (mübteda muahhar, muzaf) | cehennem (muzafun ileyh) | hükmedilmez ki (nefiy h., meçhul fiili muzari)

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَ لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ط كَذٰلِكَ

onlara (naibi fail, şibhi cümle) | ki ölsünler (fâ-i sebebiye, fiili muzari, fail) | atıf h. | hafifletilmez (nefiy h., meçhul fiili muzari) | onların (car-mecrur) | azablarından (h. cer, mecrur isim) | İşte böylece (car-mecrur, mukaddem mef'ul mutlak naibi)

﴿ 36 ﴾ كَفُورٍ ج كُلَّ نَجْزِي

nankörü (muzafun ileyh) | Her (mef'ul, muzaf) | cezalandırırız (fiili muzari)

36. İnkar edenler, (işte) onlara cehennem ateşi vardır. (Ölümlerine) hükmedilmez ki ölsünler; onların azablarından da hafifletilmez. Her nankörü işte böylece cezalandırırız.

وَ هُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا ج رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا

başlama h. | Onlar (mübteda) | feryad ederler (haber, fiil cümlesi) | orada (car-mecrur) | Rabbimiz (nida harfi mahzuf münada) | bizi çıkar (emir fiili, mef'ul) | ki işleyelim (emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari) | faydalı iş (mef'ul)

غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ط أَ وَ لَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ

başka (sıfat, muzaf) | şeyden (muzafun ileyh, ismi mevsul) | olduğumuz (sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi) | yapmakta ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) | mı (soru h.) | atıf h. | sizi yaşatmadık (nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul) | kadar vakit ("vakit" manasında zaman zarfı (nekra maksûde)) | öğüt alabileceği (fiili muzari)

فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَ جَاءَكُمُ النَّذِيرُ ط فَذُوقُوا

içinde (car-mecrur) | kişinin (fail, ismi mevsul) | öğüt alacak (sıla; mazi fiil cüm.) | atıf h. | Size gelmişti (fiili mazi, mef'ul) | uyarıcı (fail) | Artık tadın (rabıta, emir fiili, fail)

"vakit" manasına kullanılan (ما)'nın sıfatı

﴿ 37 ﴾ مِنْ نَصِيرٍ ع لِلظَّالِمِينَ فَمَا

yardımcısı (zaid h. cer, mübteda muahhar) | zalimlerin (haber mukaddem, şibhi cümle) | olmaz (ta'lil (sebep) h. (başlama harfi de denmiştir), nefiy h.)

37. Onlar orada; "Rabbimiz! Bizi çıkar ki, yapmakta olduğumuzdan başka, faydalı iş işleyelim" (diye) feryad ederler. Öğüt alacak kişinin içinde öğüt alabileceği kadar vakit sizi yaşatmadık mı? Size uyarıcı da gelmişti. Artık azabı tadın, zalimlerin yardımcısı olmaz.

إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ط

Doğrusu (tekid ve nasb h.) | Allah ((إِنَّ)'nin ismi) | alimidir ((إِنَّ)'nin haberimuzaf) | gaybının (muzafun ileyh) | göklerin (muzafun ileyh) | ve (atıf h.) | yerin (matuf)

﴿ 38 ﴾ الصُّدُورِ بِذَاتِ عَلِيمٌ إِنَّهُ

göğüslerin (muzafun ileyh) | sahip olduğunu (car-mecrur, muzaf) | bilendir ((إِنَّ)'nin haberi) | Şüphesiz ki O (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi)

38. Doğrusu Allah, göklerin ve yerin gaybının (görünmeyenlerinin) alimidir. Şüphesiz ki O göğüslerin sahip olduğunu (kalplerde olanı da) bilendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 437 ≻

(35 / FÂTIR, 31 – 32):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, sır verdi, gizlice öğütledi, yol gösterdi

[(صَدَّقَ يُصَدِّقُ) اَلْمُصَدِّقُ]: (ism-i fâil) tasdik eden, kabullenen (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(مَا بَيْنَ يَدَيْهِ): (tabir) ellerinin arasındakiler: öncesindekiler (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören, açıkça bilen (أَوْرَثَ يُورِثُ إِيرَاثًا): (if'al bâbı) ellerine verdi, istifadelerini sağladı, miras bıraktı

(اِصْطَفَى يَصْطَفِي اِصْطِفَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, üstün tuttu, diledi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظَّالِمُ]: (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [(اِقْتَصَدَ يَقْتَصِدُ) اَلْمُقْتَصِدُ]: orta yollu, mutedil, ileri geri gitmeyen

[(سَبَقَ يَسْبِقُ) اَلسَّابِقُ]: (ism-i fâil) öne geçen, takaddüm eden (اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, saliha, hayırlı, üstün

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): iyilik, lütuf, kerem, üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis

(35 / FÂTIR, 33 – 34 – 35 – 36):

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْاَسْوِرَةُ ج اَسَاوِرُ): bilezik (اَلذَّهَبُ): altın

(حَلَّى يُحَلِّي تَحْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) süs eşyesi taktı, süsledi, süslendirdi (اَللُّؤْلُؤُ): inci, inciler (اَلْحَرِيرُ): ipek

(اَللِّبَاسُ ج اَلْبِسَةٌ): giyecek, elbise, kılık, kıyafet [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al bâbı) giderdi, izale etti, ortadan kaldırdı [(حَزِنَ يَحْزَنُ) اَلْحَزَنُ]: gam, hüzün, keder

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (Esma-i ilahiyeden) kullarının az amellerine mükabil çok mükâfat veren

(أَحَلَّ يُحِلُّ إِحْلاَلاً): (if'al bâbı) konaklattı, ikamet ettirdi/ helal ve mübah kıldı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(اَلْمُقَامَةُ): (mimli masdar) ikamet etme, kalma, durma (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): hayır, lütuf, üstünlük, mükemmellik, fazl, kerem

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü, değdi (اَلنَّصَبُ ج اَنْصَابٌ): yorgunluk, bitkinlik (اَللُّغُوبُ):şiddetli yorgunluk

(مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ öldürdü/ yerine getirdi/ tamamladı/ emretti/ erişti

(خَفَّفَ يُخَفِّفُ تَخْفِيفًا): (tef'il bâbı) hafifletti, yeğnileştirdi (اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi [(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kâfir, çok nankör

(35 / FÂTIR, 37 – 38):

(اِصْطَرَخَ يَصْطَرِخُ اِصْطِرَاخًا): (iftiâl bâbı) yardıma çağırdı, feryad etti, bağrışarak imdad diledi

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(عَمَّرَ يُعَمِّرُ تَعْمِيرًا): (tef'il bâbı) ömür verdi, ibka etti, yaşattı (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) hatıra getirdi, düşündü (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissettirdi [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ism-i fâil) bilen, âlim (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): göze gözükmeyen, idrak edilmeyen, bilinemeyen

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 438 (FÂTIR: 39 – 44) ≻

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ ۚ فَمَنْ كَفَرَ

O — haber, ismi mevsul — sizi kılandır — sıla; mazi fiil cüm., birinci mef'ul — halifeler — ikinci mef'ul — yeryüzünde — h. cer, mecrur isim — Artık kim inkar ederse — fiilu'ş-şart; fiili mazi — rabıta, mübteda, şart ismi

فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ ۖ وَ لَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ

kendi aleyhinedir — rabıta+ haber mukaddem, şibhi cümle — inkarı — mübteda muahhar — atıf h. — arttırmaz — nefiy h., fiili muzari — inkarcılara — birinci mukaddem mef'ul — inkarları — fail — katında — zarf, muzaf — Rableri — muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevab cümleleri

﴿ 39 ﴾ إِلَّا مَقْتًا ۚ وَ لَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا

başkasını — istisna h. — kızgınlıktan — ikinci mef'ul — atıf h. — arttırmaz — nefyi istikbal; nefiy h., fiili muzari — inkarcılara — birinci mukaddem mef'ul — inkarları — fail — başkasını — istisna h. — hüsrandan — ikinci mef'ul

39. O, sizi yeryüzünde halifeler kılandır. Artık kim inkar ederse inkarı kendi aleyhinedir. İnkarcılara inkarları, Rableri katında kızgınlıktan başkasını arttırmaz. İnkarcılara inkarları hüsrandan başkasını arttırmaz.

قُلْ أَ رَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ

De ki — emir fiili — mü — soru h. — gördünüz — fiili mazi, fail — ortaklarınızı — mef'ul — taptığınız — sıfat, ismi mevsul; sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil — başka — h. cer, mecrur isim, muzaf — Allah'tan — muz.ileyh

أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ

Bana gösterin — emir fiili, fail, birinci mef'ul — ne — mukaddem mef'ul, soru ismi — yarattılar — fiili mazi, fail — yeryüzünden — h. cer, mecrur isim — yoksa — atıf h. — onların var — haber mukaddem, şibhi cümle

(أَرُونِي)'nin ikinci mef'ulü; fiil cümlesi

شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۚ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْهُ ۚ

Hayır — idrab h. — zalimler — fail — birbirlerine — birinci mef'ul — bedel — aldatmadan — ikinci mef'ul — başkasını — istisna h. — vaad etmezler — fiili muzari — nefiy h. — ..mi — soru h. — göklerde — h. cer, mecrur isim — yoksa — atıf h. — onlara verdik — fiili mazi, fail, mef'ul — bir kitap — 2. mef'ul — de onlar — atıf h., mübteda — apaçık bir delil üzerinde — haber, şibhi cümle — ondan — car-mecrur — bir ortaklığı — mübteda muahhar

﴿ 40 ﴾ بَلْ إِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا

40. De ki: "Allah'tan başka taptığınız ortaklarınızı gördünüz mü? Yoksa onların göklerde bir ortaklığı mı var? Yoksa Biz onlara bir kitap verdik de ondan (kaynaklanan) apaçık bir delil mi üzereler? Hayır; zalimler birbirlerine aldatmadan başkasını vaad etmezler.

إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَ لَئِنْ زَالَتَا

Doğrusu — tekid ve nasb h. — Allah — (إِنَّ)'nin ismi — tutandır — (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi — gökleri — mef'ul — ve — atıf h. — yeri — matuf — zail olmaktan — fiili muzari, masdar ve nasb h. — and olsun ki zevale uğrarsa — fi'lü'ş-şart; fiili mazi fail — yemin lamı, şart h. — atıf h.

﴿ 41 ﴾ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

onları tutamaz — fiili mazi, mef'ul — nefiy h. — kimse — zaid h. cer, fail — O'ndan sonra — h. cer, zarf ismi — Doğrusu O — tekid ve nasb h., (هُ):(إِنَّ)'nin ismi nasb mah. — daima — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri — Halim'dir — (كَانَ)'nin haberi — Gafûr'dur — (كَانَ)'nin ikinci haberi

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

41. Doğrusu, zeval bulmasın diye gökleri ve yeri tutan Allah'tır. And olsun ki eğer onlar zevale uğrarsa O'ndan başka onları kimse tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, Gafûr'dur (çok bağışlayandır).

وَ	أَقْسَمُوا	بِاللَّهِ	جَهْدَ	أَيْمَانِهِمْ	لَئِنْ	جَاءَهُمْ	نَذِيرٌ
	yemin ettiler	Allah'a	bütün güçleriyle		And olsun ki kendilerine gelirse		bir uyarıcı
başlama h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ulü mutlak naibi, muzaf	muzafun ileyh	yemin lamı, şart h.	fi'lü'ş-şart; fiili mazi mef'ul	fail

لَيَكُونُنَّ	أَهْدَى	مِنْ إِحْدَى	الْأُمَمِ ج	فَلَمَّا جَاءَهُمْ	نَذِيرٌ	مَا زَادَهُمْ	إِلَّا	نُفُورًا ﴿42﴾
kesinlikle olacaklarına	daha doğru yolda	herhangi birinden	ümmetlerin	fakat onlara geldiği zaman	bir uyarıcı	onlara arttırmadı	başkasını	nefretten
yemin lamı, tekid nun'u birleşmiş fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h., şart bildiren zaman zarfı: fi'lü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	fail	nefiy h., fiili mazi, birinci mef'ul	istisna h.	ikinci mef'ul

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

42. And olsun ki kendilerine bir uyarıcı gelirse, kesinlikle ümmetlerin herhangi birinden daha doğru yolda olacaklarına bütün güçleriyle Allah'a yemin ettiler; fakat onlara bir uyarıcı geldiği zaman, onlara nefretten başkasını arttırmadı.

إِلَّا	السَّيِّئُ	الْمَكْرُ	لَا يَحِيقُ	وَ	السَّيِّئِ ط	مَكْرَ	وَ	فِي الْأَرْضِ	اسْتِكْبَارًا
başkasını	kötü	tuzak	kuşatmaz		kötülük tuzağı	kurmak için	ve	yeryüzünde	büyüklük taslamak için
istisna h.	sıfat	fail, mevsuf	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	h. cer, mecrur isim	mef'ulün li eclih

اللَّهِ	لِسُنَّتِ	فَلَنْ تَجِدَ	الْأَوَّلِينَ ج	سُنَّتَ	إِلَّا	يَنْظُرُونَ	فَهَلْ	بِأَهْلِهِ ط
Allah'ın	sünnetinde	asla bulamazsın	öncekilerin	sünnetinden	başkasını	gözlüyorlar	mı	sahibinden
muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	rabıta+ tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	istisna h.	fiili muzari + fâil	atıf h., soru h.	car-mecrur

﴿43﴾ تَحْوِيلًا	اللَّهِ	لِسُنَّتِ	لَنْ تَجِدَ	وَ	تَبْدِيلًا ج
bir başkalaşma	Allah'ın	sünnetinde	asla bulamazsın		bir değişiklik
mef'ul	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	nefiy ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	mef'ul

43. Yeryüzünde büyüklük taslamak ve kötülük tuzağı kurmak için (bunu yapıyorlardı). (Oysa) kötü tuzak sahibinden başkasını kuşatmaz. Öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlüyorlar? Sen Allah'ın sünnetinde (yasasında, kanunlarında ya da adetlerinde) asla bir değişiklik bulamazsın. Sen Allah'ın yasasında bir başkalaşma da asla bulamazsın.

كَانَ	كَيْفَ	فَيَنْظُرُوا	فِي الْأَرْضِ	لَمْ يَسِيرُوا	وَ	أَ
olduğuna	nasıl	akabinde bakmadılar	Yeryüzünde	gezmediler		mi
nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	atıf h., fiili muzari, fail	h. cer, mecrur isim	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	soru h.

(يَنْظُرُوا) fiilinin mef'ulü; fiil cümlesi

مِنْهُمْ	أَشَدَّ	كَانُوا	وَ	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	عَاقِبَةُ
onlardan	daha kuvvetliydiler			kendilerinden öncekilerin		sonunun
car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hal vavı	h. cer, zarf ismi	muzafun ileyh, ismi mevsul	(كَانَ)'nin ismi, muzaf

فِي السَّمَاوَاتِ	مِنْ شَيْءٍ	لِيُعْجِزَهُ	اللَّهُ	مَا كَانَ	وَ	قُوَّةً ط
göklerde	bir şey	aciz bırakabilecek	Allah'ı	yoktur	ve	kuvvet bakımından
h. cer, mecrur isim	zaid h. cer, fail	lâmul cuhûd (inkar lamı), nasb h., fiili muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin ismi	nefiy h., nâsih fiili mazi	başlama h.	temyiz

﴿44﴾ قَدِيرًا	عَلِيمًا	كَانَ	إِنَّهُ	فِي الْأَرْضِ ط	لَا	وَ
gücü yetendir	bilendir	daima	Doğrusu O	yerde		
(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	nefyi (olumsuzluğu) tekid için zaid h.	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

44. Yeryüzünde gezmediler mi, akabinde kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmadılar mı? Onlar, kuvvet bakımından kendilerinden daha kuvvetliydiler. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakabilecek yoktur. Doğrusu O daima bilendir, gücü yetendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 438 ≻

(35 / FÂTIR, 39 – 40):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْخَلِيفَةُ ج خَلاَئِفُ): halife, yerine geçen, halef olan

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): artırdı, kattı, arttı ziyadeleşti (اَلْمَقْتُ): şiddetli kızgınlık/ yalan/ kızdırıcı husus

[(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخَسَارُ]: (masdar) zarar verme (اَلشَّرِيكُ ج شُرَكَاءُ): ortak

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ istedi

(دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, gayr, hariç (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلشِّرْكُ): ortaklık, hisse, ortak koşma

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْبَيِّنَاتُ ج بَيِّنَةٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (بَعْضَ): bazı, birkaç, birkısım

(اَلظَّالِمُونَ ج ظَالِمٌ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [(غَرَ يَغُرُّ) اَلْغُرُورُ]: (masdar) aldatma, kandırma

(35 / FÂTIR, 41):

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu, çekti, salmadı, yakaladı, tutucu oldu

(زَالَ يَزُولُ زَوَالاً): (ecvef fiil) zail oldu, gitti, ortadan kalktı (اَلْاَحَدُ): bir, tek (بَعْدُ): (zarf) sonra

[(حَلُمَ يَحْلُمُ) اَلْحَلِيمُ]: halim, yumuşak huylu, cezalandırmada acele etmeyen

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(35 / FÂTIR, 42 – 43 – 44):

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (اَلْجَهْدُ ج جُهُودٌ): güç, çaba, gayret (جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ): bütün güçleriyle

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin/ sağ/ hak ve hayırlı yön/ kudret, kuvvet (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan [(هَدَى يَهْدِي) اَلْاَهْدَى]: (ism-i tafdîl) en çok doğru yola ileten

(اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber(اَلْاَحَدُ ث اَلْاِحْدَى): bir, tek (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (nâkıs fiil) artırdı, kattı, arttı

[(نَفَرَ يَنْفِرُ) اَلنُّفُورُ]: uzak durma, nefret, ürkme, uzaklaşma [(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ) اَلْاِسْتِكْبَارُ]: (masdar) büyüklenme

[(مَكَرَ يَمْكُرُ) اَلْمَكْرُ]: hile, düzen, pusu, dolap (اَلسَّيِّئُ): kötü, çirkin, kötülük, nahoş

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا بِ): (ecvef fiil) kuşattı, isabet etti, sardı, düşürdü (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın

(نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): bekledi, gözledi, baktı/ düşündü/ ibret aldı/ inceledi (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلسُّنَّةُ): yol, çığır, takip edilen hat, gidişat (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, araştırdı [(بَدَّلَ) اَلتَّبْدِيلُ]: tağyir, değiştirme

(حَوَّلَ يُحَوِّلُ تَحْوِيلاً): tahvil: tebdil, tağyir, değiştirme (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): bekledi, gözledi, baktı/ düşündü/ ibret aldı/ inceledi (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (قَبْلُ): (zarf) önce

[(شَدَّ يَشِدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) daha şiddetli, daha kuvvetli (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık/ sıkılık

(أَعْجَزَ يُعْجِزُ إِعْجَازًا): (if'al bâbı) aciz bıraktı [(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey/ dileme, isteme

[(عَلِمَ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 439 (FÂTIR: 45) ≻

وَ	لَوْ	يُؤَاخِذُ	اللَّهُ	النَّاسَ	بِمَا	كَسَبُوا
	şayet	cezalandırsaydı	Allah	insanları	kazandıkları sebebiyle	
başlama h.	şart h.	fi'lü'ş-şart; fiili muzari	fail	mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; mazi fiil cüm., fail

مَا تَرَكَ	عَلَى ظَهْرِهَا	مِنْ دَابَّةٍ	وَ	لَكِنْ	يُؤَخِّرُهُمْ	إِلَىٰٓ أَجَلٍ	مُسَمًّى ج
bırakmazdı	onun sırtında	herhangi bir canlı		fakat	onları erteler	bir süreye kadar	isimlenmiş
nefiy h., cevabü'ş-şart; fiili mazi	h. cer, mecrur isim	zaid h. cer, mef'ul	atıf h.	istidrak h.	fiili muzari, mef'ul	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

فَإِذَا جَآءَ	أَجَلُهُمْ	فَإِنَّ	اللَّهَ	كَانَ	بِعِبَادِهِ	بَصِيرًا ﴿45﴾
geldiği zaman	Süreleri	doğrusu	Allah	daima	kullarını	çok iyi görendir
atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi	fail	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur, şibhi cümle (بَصِيرًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

45. Şayet Allah insanları kazandıkları sebebiyle (hemen) cezalandırsaydı, onun (yeryüzünün) sırtında bir canlı bırakmazdı. Fakat onları belli bir süreye kadar erteler. Süreleri geldiği zaman doğrusu Allah kullarını çok iyi görendir.

سورة يس (36)

(YÂ-SÎN (Yâ-Sîn) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 83 ayettir.)

≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 439 - 444 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

يٰسٓ ﴿1﴾	وَ	الْقُرْآنِ	الْحَكِيمِ لا ﴿2﴾
Yâsîn	and olsun ki	Kur'ân'a	Hikmet dolu
mukattaa harfleri	kasem harfi	mecrur isim, mevsuf	sıfat

إِنَّكَ	لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ لا ﴿3﴾	عَلَى صِرَاطٍ	مُسْتَقِيمٍ ط ﴿4﴾
Şüphesiz sen	kesinlikle peygamberlerdensin	bir yol üzerindesin	Dosdoğru
tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	tekit lâmı+ (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, mevsuf	sıfat

1. Yâsîn, **2.** Hikmet **3.** Şüphesiz sen kesinlikle peygamberlerdensin. **4.** Dosdoğru bir yol üzerindesin.

تَنْزِيلَ	الْعَزِيزِ	الرَّحِيمِ لا ﴿5﴾	لِتُنْذِرَ	قَوْمًا
indirmesidir	Azîz'in	Rahîm	uyarman için	bir toplumu
(أُنْزِلَ) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat	ta'lil (sebep) ve nasb harfi, fiili muzari	mef'ûl

مَآ	أُنْذِرَ	آبَاؤُهُمْ	فَهُمْ	غَافِلُونَ ﴿6﴾
	uyarılmayan	babaları	bu yüzden onlar	gafildirler
nefiy h.	meçhul f. mazi	naibi fail	ta'liliye (sebep) fa'sı, mübtedâ	haber

(مَآ أُنْذِرَ..): cümlesi (قَوْمًا) kelimesinin sıfatıdır

5.-6. (Kur'ân) babaları (ya da ataları) uyarılmayan, bu yüzden kendileri de gafil kalmış bir toplumu uyarman için (gelmiş) Rahîm (ve) Azîz'in (üstün ve güçlü olanın) indirmesidir.

لَقَدْ	حَقَّ	الْقَوْلُ	عَلَىٰٓ أَكْثَرِهِمْ	فَهُمْ	لَا يُؤْمِنُونَ ﴿7﴾
Andolsun ki	hak oldu	(azab) söz(ü)	onların çoğunun üzerine	Çünkü onlar	iman etmiyorlar
yeminin cevabı	fiili mazi	fail	harfi cer, mecrur isim	sebeb fâ'sı + mübtedâ	haber, fiil cümlesi

7. Andolsun ki onların çoğunun üzerine (azab) söz(ü) hak oldu. Çünkü onlar iman etmiyorlar.

إِلَى الْأَذْقَانِ	فَهِيَ	أَغْلَالاً	فِيٓ أَعْنَاقِهِمْ	جَعَلْنَا	إِنَّا
çenelere kadardır	Bunlar (halkalar)	halkalar	onların boyunların(d)a	yaptık	Gerçek şu ki biz
haber, şibhi cümle	atıf harfi, mübtedâ	mef'ûl	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	te'kit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

سَدًّا	مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ	جَعَلْنَا	وَ	﴿ 8 ﴾ مُقْمَحُونَ	فَهُمْ
bir set	önlerinden (ellerinin arasından tabir)	yaptık		başları yukarı kalkıktır	Bu yüzden
mef'ûl	h. cer, mekan zarfı (muzaf+ muz.ileyh)	fiili mazi, fâil	atıf h.	haber	atıf harfi, mübtedâ

﴿ 9 ﴾ لاَ يُبْصِرُونَ	فَهُمْ	فَأَغْشَيْنَاهُمْ	سَدًّا	مِنْ خَلْفِهِمْ	وَ
göremezler	Artık onlar	Böylece onları perdeledik	bir set	arkalarından	ve
haber, fiil cümlesi	atıf harfi, mübtedâ	atıf harfi, fiili mazi, fâil, mef'ûlün bih	mef'ûl	car-mecrur	atıf h.

8. Biz, onların boyunların(d)a çenelere kadar (dayanan) halkalar yaptık. Bu yüzden başları yukarı kalkıktır. **9.** Önlerinden bir set ve arkalarından bir set çektik. Böylece onları perdeledik. Artık göremezler.

﴿ 10 ﴾ لاَ يُؤْمِنُونَ	أَ أَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ	عَلَيْهِمْ	سَوَآءٌ	وَ
inanmazlar	uyarsan da uyarmasan da	onlara	birdir	
nefy-i istikbal; harfi nefiy, fiili muzari + fâil	mübtedâ muahhar	câr-mecrur	haber mukaddem	atıf h.

10. Onları uyarsan da uyarmasan da onlar için birdir, inanmazlar.

الرَّحْمٰنَ	خَشِيَ	وَ	الذِّكْرَ	اتَّبَعَ	مَنِ	تُنْذِرُ	إِنَّمَا
Rahmân'a	haşyet duyan	ve	zikre (Kur'ân'a)	uyan	kimseyi	Sen uyarırsın	ancak
mef'ûl	fiili mazi	atıf h.	mef'ûl	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ûl, ismi mevsul	fiili muzari	hasr edatı

﴿ 11 ﴾ كَرِيمٍ	أَجْرٍ	وَ	بِمَغْفِرَةٍ	فَبَشِّرْهُ	بِالْغَيْبِ ۖ
cömert	bir mükâfatla	ve	bir mağfiretle	İşte onu müjdele	gayb ile (görmeden)
sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili, mef'ûl	car-mecrur

11. Sen ancak zikre (Kur'ân'a) uyan ve gayb ile (görmeden) Rahmân'a haşyet duyan kimseyi uyarırsın. İşte onu bir mağfiret ve cömert bir mükâfatla müjdele.

قَدَّمُوا	مَا	نَكْتُبُ	وَ	الْمَوْتَى	نُحْيِي	نَحْنُ	إِنَّا
takdim ettikleri	şeyleri	biz yazarız		ölüleri	diriltiriz	biz	Şüphesiz biz
sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ûl, ismi mevsul	f.muzari	atıf h.	mef'ûl	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	tekit, (إِنَّ)'nin ismini tekit için gelmiştir (fasıl zamiri de denmiştir)	(إِنَّا)'nın kısaltılmış hali, te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 12 ﴾ مُبِينٍ ع	فِي إِمَامٍ	أَحْصَيْنَاهُ	كُلَّ شَيْءٍ	وَ	آثَارَهُمْ ط	وَ
açıklayıcı	bir asılda	saymışızdır	Her şeyi		eserlerini	ve
sıfat	car-mecrur, mevsuf	fiili mazi, fâil, mef'ûlün bih, , (أَحْصَيْنَاهُ) cümlesi tefsiriye(açıklama) cümlesidir	mahzuf bir fiilin mef'ûlü	atıf h.	(مَا قَدَّمُوا)'daki (مَا)'ya matuf	atıf h.

12. Şüphesiz ölüleri biz, biz diriltiriz. Takdim ettiklerini (dünyada önceden yaptıklarını) ve eserlerini (geride bıraktıklarını) biz yazarız. Her şeyi açıklayıcı bir asılda (ana kitapta, levh-i mahfuz'da ya da amel defterlerinde) saymışızdır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 439 ≻

(35 / FÂTIR, 45):

(آخَذَ يُؤْخِذُ إِيخَاذًا): (if'al bâbı) cezalandırdı (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): sırt, yüzüzeri, arka (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı

(أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il bâbı) erteledi, tehir etti, eda etmedi, yerine getirmedi

(اَلْاَجَلُ ج اٰجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu [(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören, açıkça bilen

≺ YÂ-SÎN SÛRESİ ≻

(36 / YÂSİN, 1- 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7):

(اَلْقُرْآنُ):Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (مُرْسَلٌ ج مُرْسَلِينَ مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, peygamber

[(حَكَمَ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Allah'ın isimlerinden) hikmetli, hikmet dolu: öğütleri, buyruk ve yasakları yerli yerince olan

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü ve kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol [(نَزَّلَ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) (tef'il bâbı) indirme, peyderpey indirme

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, ölçülü, maksada (gayeye, hedefe) ulaştıran en kısa yol

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli [(رَحِمَ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok merhamet eden

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (اَلْاَبُ ج اٰبَاءُ): baba, ata [(غَفَلَ يَغْفِلُ) اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ]: (ism-i fâil) gafil olan

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) hak oldu, gerçek oldu, hak etti, gerçekleşti, sabit ve vacip oldu

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz, görüş, inanç [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(36 / YÂSİN, 8 – 9 – 10 – 11 – 12):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, yarattı, hükmetti, çevirdi (اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen

(اَلْغِلُّ ج اَغْلاَلٌ): halka, bağ, bukağı, esirlerin, suçluların ellerini boyunlarına bağlayan demir bağ ve kelepçe

(اَلذَّقْنُ ج اَذْقَانٌ): çene/ mecazen üzerinde kıl biten yer (اَلْمُقْمَحُ ج مُقْمَحُونَ): (ism-i mef'ûl) başını yukarı kaldıran, esir

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, yarattı, hükmetti, çevirdi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلسَّدُّ): set, mani, engel

(أَيْدِيهِمْ): önleri, dünya işleri (خَلْفَ): (zarf) arka (خَلْفَهُمْ): arkaları, ahiret işleri (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü

(أَغْشَى يُغْشِي إِغْشَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) perdeledi, sardı, kapattı, bürüdü (اَلسَّوَاءُ): eşit, eşitlik, aynı olma

(ء... أَمْ لَمْ...): ...san da ...masan da (اَلذِّكْرُ): zikir (Kur'an), inzal edilmiş kitap / söz, laf, kıssa

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (إِتَّبَعَ يَتَّبِعُ إِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, haşyet duydu, sakındı, çekindi (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, gözle görünmeyen, idrak edilmeyen [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: (masdar) mağfiret, bağışlama

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ücret, ecir, mükâfat (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): cömert, büyük, ikramı bol, şerefli, nimetlendiren

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) diriltti, hayat verdi (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (كَتَبَ يَكْتُبُ): yazdı, tesbit etti/ isbat etti/ farz kıldı

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) takdim etti, getirdi, sundu, öne aldı/ önceden yaptı/ hazırladı (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): eser, iz, emare

(أَحْصَى يُحْصِي إِحْصَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) saydı, kavradı, hafızada tuttu (اَلْاِمَامُ ج اَئِمَّةٌ): kitap/ yol/ rehber/ kılavuz/ imam

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (إِمَامٌ مُبِينٌ): açıklayıcı, ortaya çıkarıcı apaçık bir asıl (Levh-i mahfuz)

⋖ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 440 (YASİN: 13 - 27) ⋗

وَ	اضْرِبْ	لَهُمْ	مَثَلاً	أَصْحَابَ	الْقَرْيَةِ	إِذْ	جَآءَهَا
başlama h.	emir fiili	onlara car-mecrur	misâl mef'ûl	halkını ikinci mef'ûl, (مَثَلاً) kelimesinden bedel olabileceği de söylenmiştir, muaf	kasaba muz. ileyh	Hani geçmiş zaman zarfı, muzaf	oraya gelmişti. fiili mazi, mef'ûl, (إِذْ) zaman zarfının muzafun ileyhi: fiil cümlesi

الْمُرْسَلُونَ ﴿13﴾	إِذْ	أَرْسَلْنَا	إِلَيْهِمُ	اثْنَيْنِ
elçiler fail	O zaman geçmiş zaman zarfı	biz göndermiştik fiili mazi, fail, (إِذْ) zaman zarfının muzafun ileyhidir	onlara car-mecrur	iki (elçi) mef'ûl

فَكَذَّبُوهُمَا	فَعَزَّزْنَا	بِثَالِثٍ	فَقَالُوٓا	إِنَّآ	إِلَيْكُمْ	مُرْسَلُونَ ﴿14﴾
Hemen onları yalanladılar atıf h., fiili mazi, fail, mef'ûl	Bunun üzerine takviye ettik atıf h., fiili mazi, fail	üçüncü ile car-mecrur	dediler atıf h., fiili mazi, fail	Biz gerçekten (إِنَّنَا)'nın kısaltılmış hali, te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	size car-mecrur	gönderilmiş (elçi)leriz (إِنَّ)'nin haberi

مَآ	أَنتُمْ	إِلاَّ	بَشَرٌ	مِثْلُنَا	وَ	مَآ أَنزَلَ
değilsiniz nefiy h.	Siz mübteda	başkası istisna h.	bir beşerden haber, mevsuf	bizim gibi sıfat	atıf h.	indirmedi nefiy harfi, fiili mazi

قَالُوا	الرَّحْمَٰنُ	مِنْ شَيْءٍ	إِنْ أَنتُمْ	إِلاَّ	تَكْذِبُونَ ﴿15﴾
dediler fiili mazi, fail	Rahman fail	herhangi bir şey zaid h.cer, mef'ûl	Siz değilsiniz nefiy h.+mübteda	başkası istisna h.	yalan söyleyenlerden haber; fiil cümlesi; fiili muzari+fail

13. Onlara, (şu) kasaba halkını misâl ver: Hani onlara elçiler gelmişti. **14.** O zaman biz, onlara iki (elçi) göndermiştik. Hemen onları yalanladılar. Bunun üzerine üçüncüyle (üçüncü bir elçiyle) takviye ettik. (Onlar:) "Biz gerçekten size gönderilmiş (elçi)leriz!" dediler. **15.** (Kasaba halkı elçilere:) "Siz, bizim gibi bir beşerden başkası değilsiniz. Rahman (Allah) da herhangi bir şey indirmedi. Siz, ancak yalan söylemektesiniz." dediler.

قَالُوا	رَبُّنَا	يَعْلَمُ	إِنَّآ	إِلَيْكُمْ	لَمُرْسَلُونَ ﴿16﴾
dediler fiili mazi, fail	Rabbimiz mübteda	biliyor haber; fiili muzari cüm.	Doğrusu biz te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	size car-mecrur	gerçekten gönderilenler(iz) tekit lâmı, (إِنَّ)'nin haberi,{ (إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ) cümlesi (يَعْلَمُ) fiilinin mef'ûlüdür}

وَ	مَا	عَلَيْنَا	إِلاَّ	الْبَلَاغُ	الْمُبِينُ ﴿17﴾
atıf h.	yoktur nefiy h.	Bizim üzerimizde haber mukaddem, şibhi cümle	başkası istisna h., hasr için gelmiştir	tebliğden mübteda muahhar, mevsuf	apaçık sıfat

16-17: (Elçiler) "Doğrusu Rabbimiz bizim gerçekten size gönderilmiş (elçi)ler olduğumuzu biliyor. Bizim üzerimizde apaçık bir tebliğden başkası yoktur." Dediler.

قَالُوٓا	إِنَّا	تَطَيَّرْنَا	بِكُمْ	لَئِن	لَّمْ تَنتَهُوا	لَنَرْجُمَنَّكُمْ
dediler f. mazi	Doğrusu te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	uğursuzlandık (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	sizinle câr-mecrur	Eğer tekit lâmı, şart ve cezm h. { (لَ) kasem için getirilmiştir}	vazgeçmez iseniz fi'lu'ş-şart; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	kesinlikle sizi taşlarız lâmu cevabi'l-kasem+ cevabu'ş-şart; tekit nununa birleşen muzari fiil, mef'ûl

وَ	لَيَمَسَّنَّكُمْ	مِنَّا	عَذَابٌ	أَلِيمٌ	قَالُوا ﴿18﴾	طَآئِرُكُمْ
Ve atıf h.	size mutlaka dokunur ma'tûf, cevap h. (lâmı cevabi'l-kasem), tekit nununa birleşen son harfinin harekesinin fetha olması müfret kişiyi gösteren muzari fiil, mef'ûlün bih	bizden car-mecrur	bir azab fail, mevsuf	acı veren sıfat	dediler fiili mazi	Sizin uğursuzluğunuz mübteda

مَعَكُمْ ط	أَئِن	ذُكِّرْتُمْ ط	بَلْ	أَنتُمْ	قَوْمٌ	مُسْرِفُونَ ﴿19﴾
sizinle birliktedir haber, şibhi cümle	soru h. şart edatı	Size öğüt verilse de mi? fi'lü'ş-şart, meçhul fiili mazi cüm., naibi fâil	Bilakis idrab h.	siz mübteda	bir topluluksunuz haber, mevsuf	aşırı giden sıfat

18. (Kasaba halkı:) "Doğrusu sizinle uğursuzlandık (bize uğursuz geldiniz). Eğer vazgeçmezseniz, kesinlikle sizi taşlarız. Ve bizden size mutlaka acı veren bir azab dokunur" dediler. 19. (Elçiler şöyle) dediler: "Sizin uğursuzluğunuz sizinle birliktedir. Size öğüt verilse de mi? (Uğursuzluk bu mudur?) Bilakis, siz aşırı giden bir topluluksunuz".

وَ	جَآءَ	مِنْ أَقْصَى	الْمَدِينَةِ	رَجُلٌ	يَسْعَى	قَالَ
	geldi	en uzak yerinden	Şehrin	bir adam	koşan	dedi
atıf h.	fiili mazi	h. cer, mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	fail, mevsuf	(رَجُلٌ) kelimesinin sıfatı, muzari fiil cümlesi	f. mazi

يَا	قَوْمِ	اتَّبِعُوا	الْمُرْسَلِينَ ﴿20﴾ لا	اتَّبِعُوا	مَنْ
Ey kavmim		uyun	elçilere		kimselere
nidâ h.	münâdâ	emir fiili, fâil	mef'ûl		mef'ûl, ismi mevsul

emir fiili, {önceki (اتَّبِعُوا)dan bedel de denmiştir} fâil

﴿21﴾	مُهْتَدُونَ	وَ	هُمْ	أَجْرًا	لاَ يَسْأَلُكُمْ
	doğru yolu bulmuşlardır		Onlar	herhangi bir ücret	Sizden istemeyen
	haber	hal vâvı	mübteda	ikinci mef'ûl	sıla: fiil cüm

20 - 21: Şehrin en uzak yerinden koşarak bir adam geldi: "Ey kavmim, (bu) elçilere uyun! Sizden herhangi bir ücret istemeyen (bu) kimselere tâbi olun. Onlar doğru yolu bulmuşlardır..." dedi.

وَ	مَا	لِيَ	لاَ أَعْبُدُ	الَّذِي	فَطَرَنِي	وَ	إِلَيْهِ
	Bana ne oluyor ki		ibadet etmiyorum		beni yaratana		O'na
atıf h.	mübteda, { hal de denmiştir }	haber, şibhi cümle	nefy-i istikbal; nefiy h.,:f. muzari	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm	atıf h.	câr-mecrur {(تُرْجَعُونَ)' ye bağlı}

الرَّحْمٰنُ	إِنْ يُرِدْنِ	آلِهَةً	مِنْ دُونِهِ	أَ أَتَّخِذُ	﴿22﴾	تُرْجَعُونَ
Rahman	Eğer dilerse	tanrılar	O'ndan başka	..mı edinirim?		döndürülüyorsunuz siz
fail	şart edatı, fi'lü'ş-şart: meczum f. muzari+ nunu vikaye, sondaki esre mef'ul olan mütekellim yasının kısaltılmışı	mef'ûl	h. cer, zarf ismi	soru h.+ f. muzari		meçhul f. muzari

﴿23﴾	لاَ يُنْقِذُونِ ج	وَ	شَيْئًا	شَفَاعَتُهُمْ	عَنِّي	لاَ تُغْنِ	بِضُرٍّ
	beni kurtarmazken	ve	hiçbir şeyle	onların şefâati	bana	fayda vermez	bir zarar
	nefiy h., fiili muzari, fâil, mef'ul	atıf h.	mef'ûlü mutlak naibi	fail	car-mecrur	nefiy h., cevabuş'şart, fiili muzari	car-mecrur

﴿24﴾	مُبِينٍ	لَفِي ضَلاَلٍ	إِذًا	إِنِّي
	apaçık	bir sapıklık içindeyimdir	işte o zaman	Şüphesiz ki ben
	sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	cevab harfi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿25﴾	فَاسْمَعُونِ ط	بِرَبِّكُمْ	آمَنْتُ	إِنِّي
	Artık beni dinleyin	Rabbinize	inandım	Gerçek şu ki ben
	rabıta, emir fiili, fail	h. cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

22.(Salih kul sözlerine devam ederek şöyle dedi): Bana ne oluyor ki, beni yaratana ibadet etmiyorum! O'na döndürülüyorsunuz siz! **23.** Eğer Rahman (merhametli olan Allah) bana bir zarar dilerse onların (putların) şefâati bana hiçbir şekilde fayda vermez ve beni kurtarmazken O'ndan başka tanrılar mı edinirim? **24.** Şüphesiz ki ben, işte o zaman apaçık bir sapıklık içinde olurum. **25.** Gerçek şu ki ben, Rabbinize inandım, beni dinleyin." (dedi).

﴿26﴾	يَعْلَمُونَ لا	قَوْمِي	يَا لَيْتَ	قَالَ	الْجَنَّةَ ط	ادْخُلِ	قِيلَ
	bilseydi	kavmim	Keşke	dedi	Cennete	gir	ona denildi
	(لَيْتَ)'nin haberi, fiil cümlesi	(لَيْتَ)'nin ismi	nida h., temenni ve nasb h.	f. mazi	mef'ûl	emir fiili	meçhul f. mazi

﴿27﴾	مِنَ الْمُكْرَمِينَ	وَ	جَعَلَنِي	رَبِّي	لِي	غَفَرَ	بِمَا
	ikram edilenlerden	ve	beni kıldığını	Rabbimin beni	beni	bağışladığı şeyleri	
	h. cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi, mef'ul	fâil	car-mecrur	sıla; mazi fiil c.	h. cer, ismi mevsul {masdar h. de denmiş}

26-27. (Sonra ona): "Cennete gir" denildi. (O Salih kul:) "Keşke kavmim Rabbimin beni bağışladığını ve beni ikram edilenlerden kıldığını bilseydi!" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 440 ≻

(36 / YÂSİN, 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(ضَرَبَ مَثَلاً): misâl verdi (صَاحِبٌ ج أَصْحَابٌ): arkadaş, halk (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ köy/ kasaba/ belde halkı

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْاِثْنَانِ – اِثْنَيْنِ): iki (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

(عَزَّزَ يُعَزِّزُ تَعْزِيزًا): (tef'il bâbı) güçlendirdi, takviye etti, destekledi (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef f.) dedi, söyledi (اَلثَّالِثُ ث اَلثَّالِثَةُ): üçüncü

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, numune, örnek, aynısı

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (كَذَبَ يَكْذِبُ): yalan söyledi (اَلرَّحْمٰنُ): çok merhametli (yalnız Allah'a söylenir)

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, ulaştırma, iletme [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık olan, açıklayan

(36 / YÂSİN, 18 – 19 – 20 – 21 - 22):

(تَطَيَّرَ يَتَطَيَّرُ تَطَيُّرًا): (tefa'ul bâbı) uğursuzlandı, uğursuz geldi, uğursuz saydı, uğursuzluğa uğradı

(اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) vazgeçti, bıraktı (رَجَمَ يَرْجُمُ رَجْمًا): taşladı, taşla öldürdü, taşlayarak öldürdü

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü (اَلْاَلِيمُ): acıklı, kötü, fena, şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلطَّائِرُ): uğursuzluk, kader/ uçan, kuş (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) hatırlattı, nasihat etti, düşündürdü, zikre sevketti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) israf eden, orta yolu aşan, aşırı giden (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[(قَصَا يَقْصُو) اَلْاَقْصَى]: (ism-i tafdîl) en uzak, en uzak yer, uç (اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): adam, erkek

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) koştu, hızlıca yürüdü (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu tabi oldu, peşinden gitti

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu tabi oldu, peşinden gitti (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) istedi, sordu, hesaba çekti

(اَلْاَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidâyete eren, doğru yolu bulan kimse

(أَرْجَعَ يُرْجِعُ إِرْجَاعًا): (if'al bâbı) döndürdü (مَا لِيَ): Bana ne oluyor, bana ne (mani) var anlamında tabir

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti (فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı

(36 / YÂSİN, 23):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi, yaptı, ortaya koydu (دُونَ): (zarf) hariç, dışında, başka, gayr

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (if'al bâbı) istedi, irade etti, diledi (اَلرَّحْمٰنُ): çok merhametli (yalnız Allah'a söylenir) (ضُرٌّ): zarar, ziyan

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (if'al bâbı) fayda verdi, ihtiyacını giderdi, kâfi geldi, zengin kıldı

[(شَفَعَ يَشْفَعُ) اَلشَّفَاعَةُ]: (masdar) şefaat, şefaat etme (أَنْقَذَ يُنْقِذُ إِنْقَاذًا): (if'al bâbı) kurtardı

(36 / YÂSİN, 24):

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(36 / YÂSİN, 25 – 26 – 27):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti

(اَلْمُكْرَمُ ج مُكْرَمُونَ): (ism-i mef'ûl) ikram edilen, nimete nail olan, ikram gören, müşerref olan

23. CÜZ

CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 441 (YASİN: 29 - 40)

مِنَ السَّمَآءِ	مِنْ جُنْدٍ	مِنْ بَعْدِهِ	عَلَى قَوْمِهِ	مَآ أَنْزَلْنَا	وَ
gökten (جُنْدٍ) kelimesinin sıfatı, şibhi c.	herhangi bir ordu zaid h. cer, mef'ul, mevsuf	Ondan sonra h. cer, zaman zarfı	kavminin üzerine h. cer, mecrur isim	indirmedik nefiy h., fiili mazi, fâil	atıf h. {başlangıç h. de denmiştir}
صَيْحَةً	إِلاَّ	كَانَتْ	إِنْ	﴿ 28 ﴾ مُنْزِلِينَ	مَا كُنَّا	وَ
korkunç gürültüden (كَانَ)'nin haberi, mevsuf	başkası istisna h.	olmadı f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	nefiy h.	indirenler (كَانَ)'nin haberi	olmadık nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.
﴿ 29 ﴾ خَامِدُونَ	هُمْ	فَإِذَا	وَاحِدَةً			
sönen kimselerdir haber	onlar mübteda	Bir de bakmışsın atıf h., izâ fücâiye	Tek bir sıfat			

28 – 29. Ondan sonra kavminin üzerine gökten herhangi bir ordu (bile) indirmedik. İndirenler (de) olmadık (indirecek de değildik). Tek bir korkunç gürültüden başkası olmadı. Birdenbire onlar sönen kimseler (oldular).

﴿ 30 ﴾ يَسْتَهْزِؤُونَ	بِهِ	كَانُوا	إِلاَّ	مِنْ رَسُولٍ	مَا يَأْتِيهِمْ	عَلَى الْعِبَادِ ۚ	يَا حَسْرَةً
alay ediyorlar (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi (fiili muzari+fâil)	onunla car-mecrur	idi f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	ancak istisna h.	bir peygamber zaid h. cer, fâil	Kendilerine gelmez ki nefiy h., fiili muzari, mef'ul	o kullara car-mecrur { şibhi cümle sıfat da denmiştir }	Yazıklar olsun nida h., münâda, tehassür (esef) için gelmiştir.

30. Yazıklar olsun o kullara!.. Kendilerine herhangi bir peygamber gelmez(di) ki (bir peygamber gelmeyegörsün) onunla ancak alay ederlerdi.

قَبْلَهُمْ	أَهْلَكْنَا	كَمْ	لَمْ يَرَوْا	أَ
onlardan önce zaman zarfı	helâk ettiğimizi f. mazi-fâil, (..أَهْلَكْنَا) cümlesi (يَرَوْا) fiilinin mef'ulüdür	nicesini (أَهْلَكْنَا) fiilinin mukaddem mef'ûlü, sayıdan kinayedir, kemi'l haberiye	görmediler nefiy ve cezm h., muzari fiil, fail	mi? soru h.

﴿ 31 ﴾ لاَ يَرْجِعُونَ	إِلَيْهِمْ	أَنَّهُمْ	مِنَ الْقُرُونِ
dönmeyeceğini (أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	kendilerine car-mecrur, (لاَ يَرْجِعُونَ) ile bağlantılı	onların (يَرَوْا) fiilinin ikinci mef'ulü; isim cümlesi tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	nesillerden car-mecrur, (كَمْ) ile bağlantılı

31. Onlardan önce nesillerden nicesini helâk ettiğimizi, onların kendilerine dönmeyeceğini görmediler mi?

﴿ 32 ﴾ مُحْضَرُونَ ۚ	لَدَيْنَا	جَمِيعٌ	لَمَّا	كُلٌّ	إِنْ	وَ
getirilmiş (جَمِيعٌ) kelimesinin sıfatı	yanımıza (مُحْضَرُونَ) ile bağlantılı mekan zarfı	bir topluluktan haber	başkası (إِلاَّ) manasında istisna h., (hasr edatı)	Hepsi mübteda	değildir nefiy h.	atıf h.

32. Hepsi, yanımıza getirilmiş bir topluluktan başkası değildir.

أَحْيَيْنَاهَا	الْمَيْتَةُ ۚ	الْأَرْضُ	لَهُمُ	آيَةٌ	وَ
Kendisini dirilttiğimiz (الْأَرْضُ) kelimesinden hal: fiil cümlesi	ölü sıfat	toprak mübteda muahhar, mevsuf	onlar için car-mecrur	bir ayettir haber mukaddem	başlangıç h.

﴿ 33 ﴾ يَأْكُلُونَ	فَمِنْهُ	حَبًّا	مِنْهَا	أَخْرَجْنَا	وَ
yerler fiili muzari + fâil	Böylece ondan atıf h. (başlangıç h. de denmiştir), car-mecrur	tane mef'ûl	ondan car-mecrur	çıkardık f.mazi, fail	atıf h.

33. Kendisini (yağmurla) dirilttiğimiz ölü toprak onlar için bir ayettir. Ondan (topraktan) tane çıkardık. Böylece ondan yerler.

وَ	جَعَلْنَا	فِيهَا	جَنَّاتٍ	مِنْ نَخِيلٍ	وَ	أَعْنَابٍ	وَ
atıf h.	Biz yaptık	onda	bahçeler	hurmalıklardan	ve	üzüm bağlarından	atıf h.
	f.mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	(جَنَّاتٍ) kelimesinin sıfatı, şibhi c.	atıf h.	matuf	

وَ	فَجَّرْنَا	فِيهَا	مِنْ الْعُيُونِ ﴿34﴾	لِيَأْكُلُوا	مِنْ ثَمَرِهِ	وَ
ve	fışkırttık.	içlerinde	pınarlardan	yemeleri için	onun ürününden	ve
atıf h.	f.mazi, fâil	car-mecrur	car-mecrur	sebep ve nasb h., fiili muzari, fail	h. cer, mecrur isim	atıf h.

مَا	عَمِلَتْهُ	أَيْدِيهِمْ	أَ	فَلاَ يَشْكُرُونَ ﴿35﴾
şeyleri	yaptığı	kendi ellerinin	mi?	Artık şükretmeyecekler
matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., meful	fâil	soru h.	atıf h., nefy h., fiili muzari+fâil

34. Biz onda (yeryüzünde) hurmalıklardan, üzüm bağlarından bahçeler yaptık. İçlerinde pınarlardan (sular) fışkırttık. **35.** Onun ürününden ve kendi ellerinin yaptığı şeyleri yemeleri için... Artık şükretmeyecekler mi?

سُبْحَانَ	الَّذِي	خَلَقَ	الْأَزْوَاجَ	كُلَّهَا	مِمَّا	تُنْبِتُ	الْأَرْضُ
münezzehtir	yaratan		çiftleri	bütün	şeylerden	bitirdiği	Yerin
mef'ûlü mutlak, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ûl	te'kit	h. cer, ismi mevsul, (خَلَقَ) fiili ile bağlantılı	sıla; muzari fiil cüm.	fail

وَ	مِنْ أَنْفُسِهِمْ	وَ	مِمَّا	لاَ يَعْلَمُونَ ﴿36﴾
atıf h.	kendilerinden	ve	şeylerden	bilemeyecekleri
	h. cer, mecrur isim	atıf h.	h. cer, ismi mevsul.	nefiy h., sıla; fiili muzari, fâil

36. Yerin bitirdiklerinden, kendilerinden (kendi nefislerinden) ve (henüz) bilemeyecekleri şeylerden bütün çiftleri yaratan (Allah) münezzehtir (her türlü kusur ve noksanlıktan uzak ve yücedir).

وَ	آيَةٌ	لَهُمُ	اللَّيْلُ	نَسْلَخُ	مِنْهُ	النَّهَارَ	فَإِذَا	هُمْ	مُظْلِمُونَ ﴿37﴾
başlama h.	bir ayettir	onlar için	Gece	sıyırırak çekeriz	Ondan	gündüzü	Bir de bakmışsın	onlar	karanlıkta kalırlar
	haber mukaddem	car-mecrur	mübteda muahhar	hal; muzari fiil cüm.	car-mecrur	mef'ûl	atıf h., izâ fücâiyye	mübteda	haber

37. Gece (de) onlar için bir ayettir. Ondan gündüzü sıyırırak çekeriz. Bir de bakmışsın onlar karanlıkta kalırlar.

وَ	الشَّمْسُ	تَجْرِي	لِمُسْتَقَرٍّ	لَهَا	ذَلِكَ	تَقْدِيرُ	الْعَزِيزِ	الْعَلِيمِ ﴿38﴾
atıf h.	Güneş	akar	belirlenen yer için	kendisine	İşte bu	takdiridir	Azîz'in	Alîm
	mübteda, (önceki (اللَّيل) kelimesine matuf)	haber, muzari fiil cüm. {(الشَّمْسُ) kelimesinden hal de denmiştir.}	h. cer, mecrur isim, mevsuf	(مُسْتَقَرٌّ) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle	mübteda	haber, muzaf	muz.ileyh, mevsuf	sıfat

38. Güneş, kendisine belirlenen yer (veya zaman) için akar (döner). İşte bu, Azîz (üstün ve değerli), Alîm (her şeyi çok iyi bilen Allah'ın) takdiridir.

وَ	الْقَمَرَ	قَدَّرْنَاهُ	مَنَازِلَ	حَتَّى	عَادَ	كَالْعُرْجُونِ	الْقَدِيمِ ﴿39﴾	لاَ الشَّمْسُ يَنْبَغِي	لَهَا
	Aya	ona (da) tayin ettik	bir takım menziller	Ta ki	döndü	bir hurma dalı gibi	eski	Güneşe yaraşmaz	
atı f h.	mukaddem mef'ûl	mazi fiil+ fâil, mef'ul	ikinci mef'ûl	gaye ve nasb harfi {(قَدَّرْنَا) fiili ile bağlantılı h. cer de denmiş}	fiili mazi	h. cer, mecrur isim, mevsuf. {(عَادَ) fiilinin fâlinden (yani ay'dan) hal de denmiş}	sıfat	haber; muzari fiil cümlesi	nefiy h., mübteda

أَنْ تُدْرِكَ	الْقَمَرَ	وَ	لاَ	اللَّيْلُ	سَابِقُ	النَّهَارِ	وَ	كُلٌّ	فِي فَلَكٍ	يَسْبَحُونَ ﴿40﴾
ulaşmak	aya			Gece (de)	geçemez	gündüzü		Her biri	bir boşlukta	yüzerler
(يَنْبَغِي) fiilinin fâili, masdar-ı müevvel	mef'ûl	atıf h.	nefiy h.	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	mübteda	car-mecrur	haber, muzari fiil c.

39. Aya; ona (da) bir takım menziller (yörüngeler) tayin ettik. Ta ki eski bir hurma dalı gibi döndü (hilal şekline döndü). **40.** Güneşe aya ulaşmak yaraşmaz (aya ulaşamaz). Gece (de) gündüzü geçemez. Her biri bir boşlukta yüzerler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 441 ≻

(36 / YÂSİN, 28 – 29 – 30 - 31 – 32):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (بَعْدُ): (zarf) sonra (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane

(اَلْمُنْزِلُ ج مُنْزِلُونَ): (ism-i fâil) indiren (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (اَلصَّيْحَةُ ج صَيْحَاتٌ): korkunç gürültü, sayha, çığlık, azab

(اَلْخَامِدُ ج خَامِدُونَ): (ism-i fâil) sönen, sönüp giderek ölen yahut bayılan (عَبْدٌ ج عِبَادٌ): kul

(يَا حَسْرَةً): ne yazık, yazıklar olsun (taaccup ve teessüf bildiren bir tabir) (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (nâkıs ve mehmuz fiil) geldi

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(36 / YÂSİN, 31 – 32 – 33):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (كَمْ): nice, kaç (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, öldürdü (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): nesil, aynı zamanın insanları, muasır olan

(لَدَي): zarf: katında, yanında, karşısında (جَمِيعٌ): hepsi, topluluk (مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) bir araya getirilmiş, toplanmış

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize (اَلْمَيْتَةُ): ölü/ murdar/ leş (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) diriltti, hayat verdi (اَلْحَبُّ): (cins ismi) tane, taneler (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(36 / YÂSİN, 34 - 35 – 36 – 37):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, su pınarı

(اَلنَّخْلَةُ ج نَخِيلٌ): hurma, hurma ağacı, hurmalık (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, üzüm bağı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): yaptı, işledi

(فَجَّرَ يُفَجِّرُ تَفْجِيراً): (tef'il bâbı) akıttı, fışkırttı, yardı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلثَّمَرُ): meyve, meyveler, ürün, mahsul, semere (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti, teşekkür etti

[سُبْحَانَ (سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: münezzeh, "Allah her türlü kusur ve noksanlıktan uzak ve yücedir" anlamında

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift, eş, tür, çeşit

(اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü (أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, mahsul verdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, mucize, ibret, alâmet, işaret (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(سَلَخَ يَسْلُخُ سَلْخًا): sıyırarak çekti, soydu, çekip aldı, ayırdı (اَلْمُظْلِمُ ج مُظْلِمُونَ): (ism-i fâil) karanlığa giren, karanlıkta kalan

(36 / YÂSİN, 38 – 39 – 40):

(اَلشَّمْسُ): güneş (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) koştu, aktı, cereyan etti, döndü

(مُسْتَقَرٌّ لَهَا): (ism-i mef'ûl, ism-i mekân ya da zaman) kendisine ait kılınan (belirlenen) yerde

[اَلتَّقْدِيرُ (قَدَّرَ يُقَدِّرُ]: (masdar) sağlamca takdir ve ayarlama (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): aziz, üstün, değerli, şerefli, yüce, kuvvetli

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il b.) takdir ve tayin etti/ kaderini çizdi

(اَلْمَنْزِلُ ج مَنَازِلُ): menzil, konak, inilecek yer, durak, yörünge (çoğul hali gayri munsarif kalıplarından)

(عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü (اَلْقَدِيمُ ج قَدَائِمُ): eski, kadim (اَلْعُرْجُونُ): ince, kuru, eğik ve eğri hurma dalı (اَلْقَمَرُ): ay

(اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay (أَدْرَكَ يُدْرِكُ اِدْرَاكًا): (if'al bâbı) yetişti, erişti, ulaştı (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(اِنْبَغَى يَنْبَغِي اِنْبِغَاءً ل): (infiâl bâbı) ...ebildi, ...abildi, uygun oldu, yaraştı, yakıştı, gerekti (سَبَحَ يَسْبَحُ سَبْحًا): yüzdü, cereyan etti

[اَلسَّابِقُ (سَبَقَ يَسْبِقُ]: (ism-i fâil) öne geçen, takaddüm eden (اَلْفَلَكُ ج اَفْلاَكٌ): boşluk, yörünge, yıldızların döndüğü yer/ gök cismi

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 442 (YASİN: 41 – 54) ≻

﴿ 41 ﴾ وَ آيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ

dopdolu	gemide	Onların zürriyetlerini	taşımamız	onlar için	bir ayettir	
sıfat	car-mecrur, mevsuf	mef'ul	tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi, (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur	haber mukaddem	başlama h.
			mübteda muahhar; masdarı müevvel			

41. Onların zürriyetlerini dopdolu gemide taşımamız (da) onlar için bir ayettir.

﴿ 42 ﴾ وَ خَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

biner oldukları	şeyleri	onun mislinden	onlar için	yarattık	
sıla: fiili muzari+fâil	mef'ûl, ismi mevsul	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	f.mazi, fâil	atıf h.

42. Onlar için bunun gibi (onun benzerinden) biner oldukları (nice) şeyleri yarattık

﴿ 43 ﴾ وَ إِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَ لَا هُمْ يُنْقَذُونَ

kurtarılırlar	ne de onlar	atıf h.	onların	hiçbir imdada koşanı	O zaman olmaz	onları boğarız	Dilersek	
fiili muzari	nefy h, mübteda		(لَا)'nın haberi, şibhi cüm.	(لَا)'nın ismi	atıf h., nâfiye li'l-cins	cevabu'ş-şart: f. muzari, mef'ul	şart ve cezm h., fi'lü'ş-şart; f. muzari	atıf h.

﴿ 44 ﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَ مَتَاعًا إِلَى حِينٍ

bir süreye kadar	faydalandırma	ve	bizden	bir rahmet olması için	Ancak müstesnadır
sıfat; şibhi cümle	(رَحْمَةً)'e matuf, mevsuf	atıf h.	sıfat, şibhi cümle	mef'ûlün lieclih, mevsuf	istisna h.

43. Dilersek onları (suda) boğarız. O zaman onların hiçbir imdada koşanı olmaz, ne de onlar (başka bir şekilde) kurtarılırlar. **44.** Ancak bizden bir rahmet ve bir süreye kadar (dünyadan) faydalandırmamız müstesnadır.

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ

önünüzdeki	şeylerde	korkun	Onlara	denildiği	zaman	
muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf, (كُمْ):muzâfun ileyh	mef'ul, ismi mevsul, muzaf	emir, fâil	car-mecrur	meçhul f. mazi	şart ve zaman zarfı	başlama h.

﴿ 45 ﴾ وَ مَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ

onlara gelmez ki		merhamet olunursunuz	Umulur ki siz	arkanızdaki	şeylerde			
nefiy h., fiili muzari, mef'ul	atıf h.	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi		sıla: şibhi cümle	matuf, ismi mevsul	atıf h.	

﴿ 46 ﴾

yüz çevirenler	ondan	olmuşlardır	illâ	Rablerinin	âyetlerinden	bir âyet
(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	istisnâ h.	muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf, (هِمْ): muzâfun ileyh	(آيَةٍ) kelimesinin sıfatı: şibhi cümle, muzaf	zâid h.cer, fail

45. Onlara "Önünüzdeki ve arkanızdaki (yapmakta olduğunuz ve yapıp arkada bıraktığınız) şeylerde (Allah'tan) korkup sakının. Umulur ki size merhamet olunur" denildiğinde (yüzçevirirler, umursamazlar). 46. Onlara Rablerinin âyetlerinden bir âyet gelmez ki, illâ ondan yüz çevirenler olmuşlardır.

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ

sizi rızıklandırdığı	şeylerden	infak edin	onlara	denildiği	zaman	
sıla; mazi fiil cümlesi; mef'ul	h. cer, ismi mevsul	emir f., fâil	car-mecrur	fi'lü'ş-şart; meçhul f.mazi cüm.	şart ve zaman zarfı	başlama h.

اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا

Allah'ın	dedi	kimseler	kâfir olan	iman eden kimselere
fail	cevâbu'ş-şart; fiili mazi cüm.	fail, ismi mevsul	sıla; fiili mazi cümlesi	h. cer, mecrur isim (ismi mevsul)
				sıla; fiili mazi cümlesi

أَطْعَمَهُ ق	اللَّهُ	لَوْ يَشَآءُ	مَنْ	نُطْعِمُ	أَ
doyuracağı	Allah	dileseydi	kimseyi	biz mi doyuralım?	
cevabü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	fail	sıla; şart cüm.; cezmetmeyen şart edatı, f.muzari	mef'ûl, ismi mevsul	fiili muzari	soru h.

﴿ 47 ﴾ مُبِينٍ	فِي ضَلَٰلٍ	إِلَّآ	أَنتُمْ	إِنْ
apaçık	bir sapıklık içindesiniz	ancak	Siz	(başka) değil
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	istisnâ h.	mübteda	nefiy h.

47. Onlara "Allah'ın size rızık olarak verdiği şeylerden infak edin" denildiği zaman, kâfirler iman edenlere (şöyle) dediler: "Allah dileseydi doyuracağı kimseyi biz mi doyuralım? Siz başka değil, ancak apaçık bir sapıklık içindesiniz".

﴿ 48 ﴾ صَٰدِقِينَ	كُنتُمْ	إِنْ	ٱلْوَعْدُ	هَٰذَا	مَتَىٰ	يَقُولُونَ	وَ
doğru söyleyenler	idiyseniz	Eğer	vaad	bu	ne zaman?	derler	
(كَانَ)'nin haberi	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	cez-meden şart h.	(هَٰذَا)'dan bedel	mübteda muahhar	haber mukaddem, soru ismi	f.muzari+fâil	atıf h.

مَا يَنظُرُونَ	إِلَّا	صَيْحَةً	وَٰحِدَةً	تَأْخُذُهُمْ	وَ	هُمْ
beklemiyorlar.	başkasını	korkunç sesten	tek bir	kendilerini yakalayacak		Onlar
nefiy h., fiili muzari+fâil	istisna h.	mef'ûl, mevsuf	sıfat	(صَيْحَةً)'in ikinci sıfatı, fiil c.	hal vâvı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübteda

﴿ 49 ﴾ يَخِصِّمُونَ	فَلَا يَسْتَطِيعُونَ	تَوْصِيَةً	وَ	لَآ إِلَىٰٓ أَهْلِهِمْ	يَرْجِعُونَ ع ﴿ 50 ﴾
birbirleriyle tartışıp çekişirken	Artık güç yetiremezler	bir vasiyyette bulunmaya	ve	ailelerine	dönemezler
haber, muzari fiil cümlesi	atıf h., nefiy h., fiili muzari, fâil	mef'ûl	atıf h.	nefiy h., h. cer, mecrur isim	f. muzari, fâil

48. (Onlar:) "Eğer doğru söyleyenler idiyseniz, bu vaad (kıyamet ve yeniden diriliş) ne zaman?" derler. **49.** Onlar, birbirleriyle tartışıp çekişirken kendilerini yakalayacak tek bir korkunç sesten başkasını beklemiyorlar. **50.** Artık (o anda onlar) ne bir vasiyyette bulunmaya güç yetirebilirler, ne de ailelerine dönebilirler.

﴿ 51 ﴾ يَنسِلُونَ	إِلَىٰ رَبِّهِمْ	مِنَ ٱلْأَجْدَاثِ	هُمْ	فَإِذَا	فِي ٱلصُّورِ	نُفِخَ	وَ
koşarlar	Rablerine	kabirlerinden	onlar	Bir de bakarsınız ki	Sûr'a	üfürülmüş (olacak)tır	Ve
fiili muzari, fâili	h. cer, mecrur isim	car-mecrur	mübteda	atıf h., (إِذَا) yanında zamirle yer aldığı için izâ fücâiyye dediğimiz sürpriz edatı	h. cer, naibi fail	meçhul mazi f.	atıf h. (başlama h. de denmiştir.)

قَالُوا	يَا وَيْلَنَا	مَنْ	بَعَثَنَا	مِنْ مَّرْقَدِنَا ۜ سكتة	هَٰذَا	مَا	وَعَدَ	ٱلرَّحْمَٰنُ
derler	Eyvah bize	kim	Bizi kaldırdı	yattığımız yerden	Bu	şeydir	vaadettiği	Rahmân'ın
fiili mazi, fâil	nida h. (tenbih h. de denmiştir), münada, (mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı da denmiş)	mübteda, soru h.	haber; mazi fiil cümlesi; mef'ul	h. cer, mecrur isim	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail

وَٰحِدَةً	صَيْحَةً	إِلَّا	كَانَتْ	إِنْ	﴿ 52 ﴾ ٱلْمُرْسَلُونَ	صَدَقَ	وَ
tek bir	sayhadan	başkası	olmadı		Peygamberler	doğru söyledi	
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	istisna h.	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	nefiy h.	fail	f. mazi	atıf h.

﴿ 53 ﴾ مُحْضَرُونَ	لَدَيْنَا	جَمِيعٌ	هُمْ	فَإِذَا
getirilir	huzurumuza	hepsi	onlar	Bir de bakmışsın
haber (2. haber de denmiş)	mekan zarfı	tekit (haber de denmiş)	mübteda	atıf h., (إِذَا) yanında zamirle yer aldığı için izâ fücâiyye dediğimiz sürpriz edatı

51. Ve Sûr'a üfürülmüş (olacak)tır. Bir de bakarsınız ki onlar kabirlerinden (diriltilerek) Rablerine koşarlar (akın ederler). **52.** (İşte o zaman:) "Eyvah bize! Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı? Bu, Rahmân'ın vaadettiği şeydir. (Demek) Peygamberler doğru söyledi!" derler. **53.** (O) ancak tek bir sayhadan (müthiş bir sesten) başkası değildir. Bir de bakmışsın onların hepsi huzurumuza getirilir.

وَ	شَيْـًٔا	نَفْسٌ	لَا تُظْلَمُ	فَٱلْيَوْمَ
ve	hiçbirşeyle	hiçbir kimseye	zulmedilmez	O gün
atıf h.	mef'ûlü mutlak naibi	naibi fail	nefiy h., meçhul f. muzari	başlama h., zaman zarfı

﴿ 54 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنتُمْ	مَا	إِلاَّ	لاَ تُجْزَوْنَ
	yapıyor (كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi	olduğunuz sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeylerden mef'ûl, ismi mevsul	başkasıyla istisna h.	karşılık görmezsiniz nefiy h., meçhul muzari fiil, naibi fâili.

54. O gün hiçbir kimseye hiçbirşekilde zulmedilmez ve yaptığınız şeylerden başkasıyla karşılık görmezsiniz (ancak yapmış olduğunuz şeylerin karşılığını alırsınız).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 442 ≻

(36 / YÂSİN, 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47):

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, bindirdi, yüklendi, gebe kaldı (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil [(شَحَنَ يَشْحَنُ) اَلْمَشْحُونُ]: (ism-i mef'ûl) doldurulmuş, yüklü, dolu, dopdolu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi, oluşturdu (أَغْرَقَ يُغْرِقُ اِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı [(صَرَخَ يَصْرُخُ) اَلصَّرِيخُ]: kurtarıcı, imdada gelen veya imdada gelme (أَنْقَذَ يُنْقِذُ إِنْقَاذًا): (if'al bâbı) kurtardı (اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalandırma, nimetlendirme, faydalanma (اَلْحِينُ): vakit, tahdidsiz olarak zaman manasında (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَيْنَ): (zarf) arasında (خَلْفَ): (zarf) arka, geri (مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ): (tabir) ellerinizin arasındaki şeyler, önünüzdekiler (خَلْفَكُمْ): arkanızdaki, ayette tabir olarak "geçmişinizden ve geleceğinizden, yapmakta olduğunuz ve yapıp arkada bıraktığınız şeylerden" anlamında kullanılmaktadır. (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): açık alamet, ayet, mucize (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) infak etti, sarfetti, harcadı (رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, rızıklandırdı, hayırda bulundu (كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): kâfir oldu, inkâr etti, nankörlük etti (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (أَطْعَمَ يُطْعِمُ اِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(36 / YÂSİN, 48 – 49 – 50 – 51 – 52 – 53 - 54):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü (نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı, bekledi, gözledi, gördü (اَلصَّيْحَةُ ج صَيْحَاتٌ): sayha, çığlık/ azap, işkence (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuze'l-fa) aldı, yakaladı, helak etti, cezalandırdı, çıkardı [(وَصَّى يُوَصِّي) اَلتَّوْصِيَةُ]: (masdar) vasiyet (يَخِصِّمُونَ): aslı (يَخْتَصِمُونَ) dir: (اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ): (if'al bâbı) tartıştı, çekindi (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) ..abildi, ...bildi (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi (وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline (اَلصُّورُ): İsrafil a.s.'ın borusu/ borazan (اَلْجَدَثُ ج اَجْدَاثٌ): kabir (نَسَلَ يَنْسِلُ نَسْلاً): koştu, koşturdu, akın etti (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, kaldırdı, uyandırdı/gönderdi [(رَقَدَ يَرْقُدُ) اَلْمَرْقَدُ]: (ism-i mekân) uyku yeri, yatılan yer, istirahat yeri (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru söz söyledi, doğru oldu (اَلصَّيْحَةُ ج صَيْحَاتٌ): sayha, çığlık/ azap işkence (جَمِيعٌ): hepsi, topluluk (لَدَى): (zarf) katında, yanında, huzurunda (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazır bulundurulan, getirilen (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılık verdi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): bu gün, gün (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): haksızlık etti, zulmetti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 443 (YASİN: 55 – 70) ≻

﴿ 55 ﴾ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ج

Gerçek şu ki	halkı	cennet	bugün	bir meşguliyet içindedir	hoşnut oldukları
te'kid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	zaman zarfı	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

﴿ 56 ﴾ هُمْ وَ أَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَآئِكِ مُتَّكِؤُونَ

Onlar	ve	eşleri	gölgeler içinde	tahtlara	kurulurlar
mübteda	atıf h.	matuf	haber, şibhi cümle	car-mecrur, (مُتَّكِؤُونَ) ile alakalıdır { ikinci haber de denmiştir}	ikinci haber, {üçüncü haber de denmiştir }

﴿ 57 ﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَ لَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ج

onlar için vardır	orada	bir meyve		onlar içindir	gönüllerinin çektiği şeyler
haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	mübteda muahhar	atıf h. {hal vavı da denmiştir (فَاكِهَةٌ)'den hal }	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul, sıla; fiil cümlesi

﴿ 58 ﴾ سَلَامٌ قَوْلاً مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ

Selâm	söz	Rabb'den	Merhametli
mübteda, merfu, haberi mahzuftur	mef'ûlü mutlak	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

55. Gerçek şu ki, cennet halkı bugün hoşnut oldukları bir meşguliyet içindedir. **56.** Onlar ve eşleri gölgeler içinde tahtlara kurulurlar. **57.** Orada onlar için (her çeşit) meyve vardır. Onlar içindir gönüllerinin çektiği şeyler.. **58.** (Bir de) Merhametli Rabb'den (onlara söylenen) söz "Selâm" (vardır).

﴿ 59 ﴾ وَ امْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ

başlama h., atıf h. de denmiştir.	Ayrılın	bugün	ey günahkârlar
	emir fiili, fâil	zaman zarfı	(يَا: ey) gibi mahzuf bir nida harfinin münâdâsı, tenbih h., (أَيُّ) münâdâsının sıfatı

أَ لَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لاَ تَعْبُدُوا

soru h.	emretmedim mi?	size	Ey	çocukları	Adem'in	diye	kulluk yapmayın
	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., muzari fiil	car-mecrur	nidâ h.	münâdâ	muzâfun ileyh	tefsir harfi	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muz., fâil

﴿ 60 ﴾ الشَّيْطَانَ ج إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ لا

Şeytana	Gerçek şu ki o	sizin için	bir düşmandır	apaçık
mefûl	tekid ve nasb h., (إِنَّ)"nin ismi	câr-mecrur	(إِنَّ)"nin haberi, mevsuf	sıfat

وَ أَنِ اعْبُدُونِي ط هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿ 61 ﴾ وَ لَقَدْ أَضَلَّ

atıf h.	saptırmıştır.	Bana kulluk edin diye	Bu	yoldur	dosdoğru	
	mahzuf bir yeminin cevabı, tahkik (tekit) h., fiili mazi	tefsir h., emir f., fâil	mübteda	haber, mevsuf	sıfat	atıf h.

﴿ 62 ﴾ تَعْقِلُونَ فَلَمْ تَكُونُوا أَ كَثِيرًا ط جِبِلاًّ مِنْكُمْ

Sizden	nesli	pek çok	soru h.	Bu yüzden olmadınız mı?		akıl erdiriyor
car-mecrur	mef'ûl, mevsuf	sıfat		atıf h., nefiy ve cezm h., muzari fiil, (تَكُونُ)'nün ismi		(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.

﴿ 63 ﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

(İşte) bu	cehennemdir.	olduğunuz	vaadedilmekte
mübteda	haber, mevsuf	sıfat, ismi mevsul, sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

﴿ 64 ﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

oraya girin!	bugün	sebebiyle	olmanız	İnkâr eder
emir fiili, fail, mef'ul	zaman zarfı	h. cer, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi.

59. Ayrılın bugün, ey günahkârlar! **60.** Ben size "Ey Adem'in çocukları! Şeytana tapmayın. Gerçek şu ki o sizin için apaçık bir düşmandır. **61.** Bana kulluk edin. Bu dosdoğru yoldur" diye emretmedim mi? **62.** (Şeytan) sizden pek çok nesli saptırdı. Bu yüzden akıl erdiriyor olmadınız mı? **63.** (İşte) bu vaadediliyor olduğunuz cehennemdir. **64.** İnkâr eder olmanız sebebiyle bugün oraya girin!

اَلْيَوْمَ	نَخْتِمُ	عَلَى أَفْوَاهِهِمْ	وَ	تُكَلِّمُنَا
Bugün	mühür vururuz	onların ağızları üzerine	atıf h.	bize konuşur
zaman zarfı	fiili muzari	h. cer, mecrur isim		fiili muzari, mef'ul

﴿ 65 ﴾

أَيْدِيهِمْ	وَ	تَشْهَدُ	أَرْجُلُهُمْ	بِمَا	كَانُوا يَكْسِبُونَ
elleri	, atıf h.	şahitlik eder	ayakları	şeylere	kazanmış oldukları
fâil		f. muzari	fâil	h. cer, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi, (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi

65. Bugün onların ağızları üzerine mühür vururuz; bize elleri konuşur, kazanmış olduklarına ayakları şahitlik eder.

وَ	لَوْ نَشَآءُ	لَطَمَسْنَا	عَلَىٰٓ أَعْيُنِهِمْ	فَاسْتَبَقُوا	الصِّرَاطَ
atıf h.	Dilesek	silme çekerdik	gözlerinin üzerine	O zaman koşuşurlardı	yola
	ezmetmeyen şart edatı, filü'ş-şart, fiil-i muzari	rabıta (cevabu'ş-şart için bağlaç), (لَوْ)'in cevabı; mazi fiil cüm., fail	h. cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi	mef'ûl

﴿ 66 ﴾

فَأَنَّىٰ	يُبْصِرُونَ	وَ	لَوْ نَشَآءُ	لَمَسَخْنَاهُمْ	عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ	
Artık nasıl	görürler(di)	atıf h.	Dilesek	onların şekillerini değiştirirdik	oldukları yerde	
atıf h., soru h. (hal)	fiili muzari, faili		cezmetmeyen şart edatı, fiilüş'şart; fiili muzari	rabıta, (لَوْ)'in cevabı; mazi fiil cüm., fail, mef'ul	h. cer, mecrur isim	

﴿ 67 ﴾

فَمَا اسْتَطَاعُوا	مُضِيًّا	وَ	لَا يَرْجِعُونَ ع	وَ	مَنْ
Artık güçleri yetmezdi	ileri gitmeye	ve	dönemezlerdi	başlama h.	Kime
atıf h., nefiy h., fiili mazi (yeterlilik fiili), fail	mef'ûl	atıf h.	nefiy h., fiili muzari, fâil		mübtedâ, şart ismi

﴿ 68 ﴾

نُعَمِّرْهُ	نُنَكِّسْهُ	فِي الْخَلْقِ ط	أَ	فَلَا يَعْقِلُونَ
ömür verirsek	onu tersine çevririz	yaratılışta	soru h.	Artık akletmiyorlar mı?
fi'luş-şart; fiili muzari, mef'ul	cevabu'ş-şart; fiili muzari,mef'ul	car-mecrur		atıf h., nefiy h., fiili muzari + fâil

66. Dilesek gözlerinin üzerine silme çekerdik (kör ederdik). O zaman yola (yol bulmaya) koşuşurlardı. Artık nasıl görürler(di)? **67.** Dilesek oldukları yerde onların şekillerini değiştirirdik. Artık ne ileri gitmeye güçleri yeterdi ne de (geri) dönmeye! **68.** Kime (uzun) ömür verirsek yaratılışta onu tersine çevririz (gücünü kuvvetini elinden alırız). Artık akletmiyorlar mı?

وَ	مَا عَلَّمْنَاهُ	الشِّعْرَ	وَ	مَا يَنْبَغِي	لَهُ ط
başlama h.	Biz ona öğretmedik	şiir	atıf h.	uygun değildir	Ona
	nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	ikinci mef'ûl		nefiy h., fiili muzari	car-mecrur

﴿ 69 ﴾

إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَ	قُرْآنٌ	مُبِينٌ لا
değildir.	O	başkası	bir öğüt	ve	bir Kur'an'dan	apaçık
nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

﴿ 70 ﴾

لِيُنْذِرَ	مَنْ	كَانَ حَيًّا	وَ	يَحِقَّ	الْقَوْلُ	عَلَى الْكَافِرِينَ
uyarması için	kimseyi	diri olan	ve	gerçekleşmesi için	Sözün	kâfirlere
fiili muzariyi nasbeden edatlardan; ta'lîl (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mef'ûl, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri, (كَانَ)'nin haberi	atıf h.	(يُنْذِرَ)'ya matuf, fiili muzari	fail	h. cer, mecrur isim

69 - 70. Biz ona (Peygamber'e) şiir öğretmedik. Ona uygun (da) değildir. O diri olan kimseyi uyarması ve kâfirlere (azab) sözünün gerçekleşmesi için bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dan başkası değildir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 443 ≻

(36 / YÂSİN, 55 – 56 – 57 – 58 – 59):

(اَلشُّغُلُ): meşguliyet, iş (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): bu gün, gün (اَصْحَابُ الْجَنَّةِ): cennet ehli, cennete mülazemet edenler

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, zevce, çift (اَلْفَاكِهُ ج فَاكِهُونَ): (ism-i fâil) memnun, hoşnut, neşeli, zevki safada olan

(اَلظِّلُّ ج ظِلَالٌ): gölge (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِؤُنَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan

(اَلْاَرِيكَةُ ج اَرَائِكُ): koltuk, yatak, divan/ gelin odasındaki tahtlar ya da karyola, bir mahalde bulunan süslü taht

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): meyve, meyveler, yemiş (اِدَّعَى يَدَّعِي اِدِّعَاءً): (if'al bâbı) temenni etti, gönlü çekti, iddia etti

(اَلسَّلَامُ): selam, her çirkin şeyden emin olmak, her istenen şeye kavuşmaktır (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş,

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(اِمْتَازَ يَمْتَازُ اِمْتِيَازًا): (iftiâl bâbı) ayrıldı, seçildi, ayrıştı, dağıldı (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suçlu, günahkâr

(36 / YÂSİN, 60 – 61 - 62 – 63 – 64 – 65 – 66):

(عَهِدَ يَعْهَدُ عَهْدًا): tavsiye ederek dedi, emretti, ahdetti (بَنِي آدَمَ): ademoğlu (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, itaat etti, kulluk etti [اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ)]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan doğru ve düzgün yol [اَلْمُسْتَقِيمُ (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ)]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz

(اَضَلَّ يُضِلُّ اِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı (اَلْجِبِلُّ): nesil, insan topluluğu, millet, büyük bir cemaat (اَلْكَثِيرُ): çok

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلًا): akıl erdirdi, akıllandı, akıl etti (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلْفُوهٌ ج اَفْوَاهٌ): ağız

(صَلِيَ يَصْلَى صِلِيًّا): (nâkıs fiil) (ateşe) yaslandı, ateşe atıldı (خَتَمَ يَخْتِمُ خَتْمًا): mühürledi, mühür vurdu, damga bastı

(كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il bâbı) konuştu (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, hazır oldu, bildi

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi, oluşturdu

(طَمَسَ يَطْمِسُ طَمْسًا): sildi, söndürdü, köretti, ışığını giderdi (Silme kör, göz kapakları arasında göz yarığı bulunmayan kişidir.)

(اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ kaynak/ pınar (اِسْتَبَقَ يَسْتَبِقُ اِسْتِبَاقًا): (iftiâl bâbı) koştu, fırladı, yarış etti, yarıştı, koşuştu

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan, doğru ve düzgün yol (اَنَّى): nereden, nasıl (اَبْصَرَ يُبْصِرُ اِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü

(36 / YÂSİN, 67 – 68 – 69 – 70):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekân, yer

(مَسَخَ يَمْسَخُ مَسْخًا): çirkin hale getirdi, şeklini değiştirdi, dondurdu, bir sureti başka bir çirkin surete dönüştürdü

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, edebildi [اَلْمُضِيُّ (مَضَى يَمْضِي)]: (masdar) geçip gitmek, ileri gitmek

(رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (عَمَّرَ يُعَمِّرُ تَعْمِيرًا): (tef'il bâbı) ömür verdi, yaşattı (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلًا): akıl etti, akıl erdirdi

(نَكَّسَ يُنَكِّسُ تَنْكِيسًا): (tef'il bâbı) tersine çevirdi, baş aşağı etti, birşeyi kuvvetini giderip zayıflığa düşürdü (خَلْقٌ): yaratma, yaratılış

(عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (اَلشِّعْرُ ج اَشْعَارٌ): şiir [اَلذِّكْرُ (ذَكَرَ يَذْكُرُ)]: öğüt, zikir, söz, şeref, şan, indirilmiş kitap

(اِنْبَغَى يَنْبَغِي اِنْبِغَاءً ل): (infiâl bâbı) uygun oldu, doğru oldu, yaraştı, gerekti

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz [اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ)]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(اَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): uyardı (اَلْحَيُّ ج اَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi, hayatta olan, yaşayan

(حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): tehdid/ söz/ görüş/ inanç

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 444 (YASİN: 71 - 83) ≻

أَ	وَ	لَمْ يَرَوْا	أَنَّا خَلَقْنَا	لَهُمْ	مِمَّا عَمِلَتْ	أَيْدِينَآ	أَنْعَٰمًا
		görmediler mi?	yarattığımızı	onlar için	yaptıklarından	ellerimizin	hayvanlar
		nefiy ve cezm h., fiili muzari	(يَرَوْا) fiilinin mef'ûlü; tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi, (أَنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	car-mecrur	h. cer, ismi mevsul, sıla; fiil cümlesi	fâil	mef'ûl
	atıf h.	soru h.					

فَهُمْ	لَهَا	مَٰلِكُونَ	﴿ 71 ﴾	وَ	ذَلَّلْنَٰهَا	لَهُمْ
bu sayede onlar	onlara	sahip olduklarını			onları boyun eğdirdik	onlar için
atıf h., mübteda	car-mecrur, (مَالِكُونَ) ile bağlantılı	haber		atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ul	car-mecrur

فَمِنْهَا	رَكُوبُهُمْ	وَ	مِنْهَا	يَأْكُلُونَ	﴿ 72 ﴾	وَ	لَهُمْ
İşte onlardandır	binekleri	ve	onlardan	yerler			onlar için vardır
tefri' (teferruat) h., haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	car-mecrur, (يَأْكُلُونَ) ile alakalıdır	fiili muzari + fâil		atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle

فِيهَا	مَنَافِعُ	وَ	مَشَارِبُ ط	أَ	فَلَا يَشْكُرُونَ	﴿ 73 ﴾
Onlarda	faydalar	ve	içecekler		Hâla şükretmezler mi?	
car-mecrur, (مَنَافِعُ) ile alakalıdır	mübteda muahhar	atıf h.	matuf	soru h.	atıf h. (başlama h. de denmiştir.)+ nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	

71. Onlar için ellerimizin yaptıklarından hayvanlar yarattığımızı, bu sayede onlara sahip olduklarını görmediler mi? **72.** Onları (hayvanları) onlar için boyun eğdirdik. İşte onlardandır binekleri ve onlardan (gıda olarak) yerler. **73.** Onlarda (bu hayvanlarda) onlar için faydalar ve içecekler (sütler) vardır. Hâla şükretmezler mi?

وَ	اتَّخَذُوا	مِنْ دُونِ اللَّهِ	آلِهَةً	لَعَلَّهُمْ	يُنصَرُونَ ط	﴿ 74 ﴾
	edindiler	Allah'dan başka	ilâhlar	Onlar belki	yardım edilirler (diye)	
atıf h., (başlama h. de denmiştir)	f. mazi, fâil	h. cer, zarf ismi (muzaf+ muz.ileyh)	mef'ûl	terecci (umma, umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, meçhul fiili muzari cüm., naibi fâili	

لَا يَسْتَطِيعُونَ	نَصْرَهُمْ لا	وَ	هُمْ	لَهُمْ	جُندٌ	مُحْضَرُونَ	﴿ 75 ﴾
güçleri yetmez		Onlara yardım etmeye	kendileri	onlar için		hazırlanan askerlerdir	
muzari yeterlilik fiili; nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul	hal vâvı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübtedâ	car-mecrur, (جُنْدٌ) ile alakalıdır		sıfat haber, mevsuf	

فَلَا يَحْزُنْكَ	قَوْلُهُمْ م	إِنَّا	نَعْلَمُ	مَا يُسِرُّونَ	وَ	مَا يُعْلِنُونَ	﴿ 76 ﴾
O halde seni üzmesin	onların sözleri	Gerçek şu ki biz	biliyoruz	gizlemekte oldukları şeyleri	ve	ilan ettikleri şeyleri	
rabıta+ emr-i gâib; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	fâil (muzaf+ muz.ileyh)	te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(يَعْلَمُ) fiilinin mef'ulü, ismi mevsul, sıla: fiil cümlesi	atıf h.	matuf, ismi mevsul sıla: fiil cümlesi	

74. Onlar belki kendilerine yardım edilir diye Allah'dan başka ilâhlar edindiler. **75.** (Oysa edindikleri ilahların) Onlara yardım etmeye güçleri yetmez. (Aksine) kendileri onlar için (putlar için) hazırlanan askerlerdir. **76.** (Resûlüm!) O halde onların sözleri seni üzmesin. Gerçek şu ki biz, gizlemekte olduklarını da, ilan ettiklerini de biliyoruz.

أَ	وَ	لَمْ يَرَ	الْإِنسَانُ	أَنَّا خَلَقْنَاهُ	مِن نُّطْفَةٍ
		görmedi	İnsan	onu yarattığımızı	bir nutfeden
mi? soru h.	başlama h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., illat harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari	fail	te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi, (أَنَّ)'nin haberi, fâil, mef'ul	car-mecrur

(يَرَ) fiilinin mef'ûlü; masdarı müevvel

فَإِذَا	هُوَ	خَصِيمٌ	مُّبِينٌ	﴿ 77 ﴾	وَ	ضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا
Bir de bakmışsın	o	bir hasım	apaçık			verdi	bize	bir misâl
atıf h., izâ fücaiye {(sürpriz edatı)	mübteda	haber, mevsuf	sıfat		atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	mef'ûl

وَ	نَسِيَ	خَلْقَهُۥ ط	قَالَ	مَنْ	يُحْيِي	الْعِظَامَ
	unutarak	Yaratılışını	dedi	kim	diriltir	kemikleri
atıf h.	fiili mazi	mef'ûl	f.mazi	mübteda, soru harfi	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ûl

وَ	هِيَ	رَمِيمٌ	﴿ 78 ﴾ قُلْ	يُحْيِيهَا	الَّذِيٓ	أَنشَأَهَا
haldeyken	Onlar	çürümüş	De ki	onları diriltir	yaratan	
hal vâvı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir.	mübtedâ	haber	emir	fiili muzari, mef'ul	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi;

أَوَّلَ	مَرَّةٍ ط	وَ	هُوَ	بِكُلِّ	خَلْقٍ	﴿ 79 ﴾ عَلِيمٌ لا
ilk	defa		O	her türlü	yaratmayı	çok iyi bilir
mef'ûlü mutlak naibi (zaman zarfı naibi de denmiştir), muzaf	muz.ileyh	başla-ma h. (atıf h. de denmiş-tir.)	mübtedâ	h. cer, mecrur isim, ((عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır).	muz. ileyh	haber

77. İnsan onu bir meniden yarattığımızı görmedi mi? Bir de bakmışsın o, apaçık bir hasım. **78.** Kendi yaratılışını unutarak bize bir misâl verdi: "Onlar çürümüş haldeyken kemikleri kim diriltir?" dedi. **79.** De ki: "Onları ilk defa yaratan diriltir. O, her türlü yaratmayı çok iyi bilir.

نَارًا	الْأَخْضَرِ	مِنَ الشَّجَرِ	لَكُمْ	جَعَلَ	الَّذِي
ateş	yeşil	ağaçtan	sizin için	yapandır	O ki
mef'ûl	sıfat	car-mecrur, mevsuf	car-mecrur	sıla, mazi fiil cümlesi	bedel, önceki (الَّذِي)'den bedel, ismi mevsul

﴿ 80 ﴾	تُوقِدُونَ	مِنْهُ	أَنتُمْ	فَإِذَآ
	yakıyorsunuz	ondan	siz	Bir de bakmışsın ki işte
	haber, fiil cümlesi, fiili muzari +fâil	car-mecrur, (تُوقِدُونَ) ile alakalıdır	mübteda	atıf h., izâ fücaiyye (sürpriz edatı)

80. O ki yeşil ağaçtan sizin için ateş yapandır. Bir de bakmışsın siz işte (ateşi) ondan yakıyorsunuz.

أَ	وَ	لَيْسَ	الَّذِي	خَلَقَ	السَّمَوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	بِقَادِرٍ
değil midir ?			yaratan		Gökleri	ve	yeri	kâdir
soru h.	atıf h.	fiili mazi, câmid (muzari çekimi olmayan) nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ûl	atıf h.	matuf	(لَيْسَ)'nin haberi, şibhi cümle

﴿ 81 ﴾	الْعَلِيمُ	الْخَلَّاقُ	هُوَ	وَ	بَلَىٰ	مِثْلَهُمْ	عَلَىٰٓ أَنْ يَخْلُقَ
	Alimdir	Hallâktır	O		Evet!	kendilerinin benzerini	yaratmaya
	ikinci haber	haber	mübteda	atıf h.	cevap h.	mef'ûl	h. cer, masdar ve nasb h., fiili muzari

كُنْ	لَهُۥ	أَنْ يَقُولَ	شَيْـًٔا	أَرَادَ	إِذَآ	أَمْرُهُۥٓ	إِنَّمَآ
Ol	ona	demesidir	bir şey	istediği	zaman	O'nun emri	yalnızca
emir fiili	car-mecrur	(أَمْرُهُۥ) mübtedasının haberi; masdar ve nasb h., f. muzari	mef'ûl	fi'lu'ş-şart; mazi fiil	cezmetmeyen şart edatı ve zaman zarfı	mübtedâ	hasr edatı

مَلَكُوتُ	بِيَدِهِۦ	الَّذِي	فَسُبْحَانَ	﴿ 82 ﴾ فَيَكُونُ	
hükümranlığı	elinde	olan	münezzehtir	Akabinde ólur	
mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	muz.ileyh, ismi mevsul	rabıta (başlama h. de denmiştir), mef'ûlü mutlak, muzaf	atıf h., (yeni cümleye başlama h. de denmiştir). tam (nasih olmayan) fiili muzari	
sıla; isim cüm.					

﴿ 83 ﴾	تُرْجَعُونَ	إِلَيْهِ	وَ	شَيْءٍ	كُلِّ
	döndürülüyorsunuz	O'na		şeyin	Her
	meçhul f. muzari, nâibi fâil	câr-mecrur, (تُرْجَعُونَ) ile alakalıdır	atıf h.	muzafun ileyh	muz. ileyh, muzaf

81. Gökleri ve yeri yaratan, kendilerinin benzerini yaratmaya kadir değil midir? Evet! (Kesinlikle kadirdir.) O, Hallâktır (çok şey yaratandır), Alimdir (her şeyi en iyi şekilde bilendir). **82.** Bir şey istediği zaman O'nun emri ona (yaratmak istediği şeye) yalnızca: "Ol!" demesidir. Akabinde olur. **83.** Her şeyin hükümranlığı (hakimiyeti) kendi elinde olan (Allah) münezzehtir (hertürlü noksanlık ve kusurdan uzaktır, şanı yücedir)! O'na döndürülüyorsunuz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 444 ≻

(36 / YÂSİN, 71 – 72 - 73 – 74):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el: Allah'ın elinden kasıt O'nun kudretidir (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): (büyükbaş) hayvan

(اَلْمَالِكُ ج مَالِكُونَ): (ism-i fâil) tasarruf sahibi, elde tutan, ehlileştirebilen (ذَلَّلَ يُذَلِّلُ تَذْلِيلاً): (tef'il bâbı) boyun eğdirdi, emrine verdi

(اَلرَّكُوبُ): binek (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(اَلْمَشْرَبُ ج مَشَارِبُ): içecek/ içiş/ içme yeri/ içme zamanı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi, yaptı, husule getirdi

(دُونَ): başka, hariç, gayr, hariç (اَلْاِلَهُ ج آلِهَةٌ): ilah, tanrı (لَعَلَّ): umulur ki, belki (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(36 / YÂSİN, 75 – 76 – 77 – 78):

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, edebildi [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avane (اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): hazırlanılan, bulundurulan, izhar edilen

(خَزِنَ يَحْزَنُ خُزْنًا): üzdü, gamda ve hüzünde bıraktı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(أَسَرَّ يُسِرُّ اِسْرَارًا): (if'al bâbı) gizledi, belli etmedi, sır verdi (أَعْلَنَ يُعْلِنُ اِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa vurdu

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti

(اَلنُّطْفَةُ): meni veya döllenmiş hücre (zigot) (اَلْخَصِيمُ ج خُصَمَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) düşman, kavgacı, çekişen, taraf tutan

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (ضَرَبَ مَثَلاً): misal verdi (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırdan çıkardı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratılış, yaratma (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (اَلرَّمِيمُ): çürümüş, parçalanmış, çürüyüp ufalanmış, kemiğin çürümüşü

(36 / YÂSİN, 79 – 80):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, yoktan meydana getirdi, inşa etti, yoktan yarattı (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): defa, kere [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratılış, yaratma [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) herşeyi hakkıyla bilen

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (اَلشَّجَرُ الْأَخْضَرُ): yeşil ağaç (اَلْاَخْضَرُ ج خُضْرٌ): yeşil

(اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (أَوْقَدَ يُوقِدُ إِيقَاداً): (if'al bâbı) tutuşturdu, yaktı

(36 / YÂSİN, 81 – 82 – 83):

(لَيْسَ): değil (câmid; muzari çekimi olmayan fiildir) (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan var etti, şekil verdi

(اَلسَّمَاءُ ج سَمَاوَاتٌ): gök, gökyüzü (اَلْاَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü [(قَدَرَ) اَلْقَادِرُ]: (ism-i fâil) kudret sahibi, güç yetirici, kadir

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (بَلَى): bilakis, elbette (olumsuz soruya verilen cevabın başında söylenir)

(اَلْخَلاَّقُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Allah'ın isimlerinden) çok yaratan (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْمَلَكُوتُ): hâkimiyet, egemenlik, hükümdarlık

[(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْئُ]: (masdar) şey/ dileme, isteme (أَرْجَعَ يُرْجِعُ إِرْجَاعاً): (if'al bâbı) döndürdü

سورة الصافات (37)

(SAFFAT (Saf Tutanlar) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 182 ayettir.)

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 445 - 451 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	الصَّافَّاتِ	صَفًّا ﴿1﴾	فَالزَّاجِرَاتِ	زَجْرًا ﴿2﴾	فَالتَّالِيَاتِ	ذِكْرًا ﴿3﴾	إِنَّ	إِلٰهَكُمْ					
and olsun	Sıra sıra dizenlere		iterek sevkedenlere		zikri okuyanlara		kesinlikle	ilahınız					
kasem ve cer h.	mef'ulü mutlak	mecrur isim	atıf h., matuf		mef'ulü mutlak	atıf h., matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi					
لَوَاحِدٌ ﴿4﴾	رَبُّ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	مَا	بَيْنَهُمَا	وَ	رَبُّ	الْمَشَارِقِ ﴿5﴾			
birdir	Rabbi	göklerin	atıf h.	yerin	atıf h.	matuf, ismi mevsul	ikisi arasındaki şeylerin	atıf h.	Rabbidir matuf, muzaf,	doğuların muzafun ileyh			
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin 2. haberi, muzaf	muzafun ileyh		matuf			sıla; şibhi cüm.		ve				

1-5. Sıra sıra dizenlere, akabinde iterek sevkedenlere, zikri okuyanlara and olsun ki, kesinlikle sizin ilahınız birdir; göklerin, yerin, ikisi arasındakilerin Rabbi ve doğuların Rabbidir.

﴿6﴾	الْكَوَاكِبِ	بِزِينَةٍ	الدُّنْيَا	السَّمَاءَ	زَيَّنَّا	إِنَّا
	gezegenlerle	bir süsle	dünya	göğünü	süsledik	Doğrusu Biz
	(زِينَةٍ)'den bedel	car-mecrur	sıfat	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿7﴾	مَارِدٍ	شَيْطَانٍ	مِنْ كُلِّ	حِفْظًا	وَ
	azgın	şeytandan	her	koruduk	
	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	h. cer, mecrur isim, muzaf	(حَفِظْنَا) (koruduk) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlakı	atıf h.

6. Doğrusu Biz, dünya göğünü bir süsle, gezegenlerle süsledik. **7.** Onu, her azgın şeytandan koruduk.

﴿8﴾	جَانِبٍ	مِنْ كُلِّ	يُقْذَفُونَ	وَ	الْأَعْلَى	إِلَى الْمَلَإِ	لَا يَسَّمَّعُونَ
	yönden	her	atılırlar	atıf h.	en yüce	melekleri	Onlar dinle(ye)mezler
	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	fiili muzari + fâil		sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	nefiy h., fiili muzari + fâil

﴿9﴾	وَاصِبٌ	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ	دُحُورًا
	sürekli	bir azap vardır	Onlara		kovularak
	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mef'ulü mutlak naibi

8-9. Onlar en yüce melekleri dinle(ye)mezler. Her yönden kovularak atılırlar. Onlara sürekli bir azap vardır.

﴿10﴾	ثَاقِبٌ	شِهَابٌ	فَأَتْبَعَهُ	الْخَطْفَةَ	خَطِفَ	مَنْ	إِلَّا
	delip geçen	bir yıldız alevi	akabinde onun peşine düşer	kapıp alanı			hariç
	sıfat	fail, mevsuf	atıf h., fiili mazi, mef'ul	mef'ulü mutlak	sıla; mazi fiil cüm.	müstesna, ismi mevsul	istisna h.

10. Ancak (onlardan bir söz) kapıp alanı hariç; akabinde delip geçen bir yıldız alevi onun peşine düşer.

فَاسْتَفْتِهِمْ	أَ	هُمْ	أَشَدُّ	خَلْقًا	أَمْ	مَنْ	خَلَقْنَا
onlara sor	mi	kendileri	daha zordur	yaratılış bakımından	yoksa		Bizim yarattığımız mı
rabıta, emir fiili, mef'ul	soru h.	mübteda	haber	temyiz	atıf h.	(هُمْ)'e matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail

﴿11﴾	لَازِبٍ	مِنْ طِينٍ	خَلَقْنَاهُمْ	إِنَّا
	katı ve yapışkan	çamurdan	kendilerini yarattık	Doğrusu Biz
	sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail, meful	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

11. Onlara sor: Yaratılış bakımından kendileri mi daha zordur, yoksa yarattıklarımız (gökler ve diğerleri) mı? Doğrusu Biz kendilerini katı ve yapışkan çamurdan yarattık.

﴿ 13 ﴾ لَا يَذْكُرُونَ ص ذُكِّرُوا إِذَا وَ ﴿ 12 ﴾ يَسْخَرُونَ ص وَ عَجِبْتَ بَلْ

düşünüp anmazlar — kendilerine hatırlatıldığı zaman — onlar alaya alıyorlar — sen şaştın — Bilakis

cevabü'ş-şart; nefiy h., fiili muzari + fâil — fiilu'ş-şart; meçhul fiili muzari, naibi fail. — şart bildiren zaman zarfı — atıf h. — (هُمْ) (onlar) olarak takdir edilen mahfuz mübtedanın haberi; muzari fiil cümlesi — hal vavı — fiili mazi, fail — Idrab h.

hal; yani (هُمْ يَسْخَرُونَ) isim cümlesi

12. Bilakis; onlar seni alaya alırlarken sen onlara şaşıyorsun.**13.** Kendilerine hatırlatıldığı zaman düşünüp anmazlar.

﴿ 14 ﴾ يَسْتَسْخِرُونَ ص آيَةً رَأَوْا إِذَا وَ

eğlenceye alırlar — bir mucize — gördükleri zaman — şart bildiren zaman zarfı — atıf h.

fiili muzari + fâil — mef'ul — fiili mazi fi'lü'ş-şart, fail

14. Bir mucize gördükleri zaman onu eğlenceye alırlar.

أَئِذَا مِتْنَا ﴿ 15 ﴾ مُبِينٌ ج سِحْرٌ إِلَّا هَٰذَا إِنْ قَالُوا وَ

öldüğümüz zaman mı — apaçık — bir sihirden — başkası — Bu — değildir — derler

fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail — soru h., şart bildiren zaman zarfı. — sıfat — haber, mevsuf — İstisna h. — mübteda — nefiy h. — fiili mazi fail — atıf h.

﴿ 17 ﴾ الْأَوَّلُونَ آبَاؤُنَا وَ أَ ﴿ 16 ﴾ لَمَبْعُوثُونَ لا أَئِنَّا عِظَامًا وَ تُرَابًا وَ كُنَّا

önceki — atalarımız — da — mı — diriltileceğiz — biz mi — kemikler — ve — toprak — olduğumuz —

sıfat, (يُبْعَثُونَ) — mübteda — atıf h. — soru h. — tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — soru h. — matuf — atıf h. — (كَانَ)'nin haberi — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi — atıf h.

(diriltilirler) olarak takdir edilen haberi mahzuf

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

15-16-17. "Bu apaçık bir sihirden başkası değildir; öldüğümüz, toprak ve kemikler olduğumuz zaman mı diriltileceğiz, önceki atalarımız (da mı diriltilecekler)?" derler.

هُمْ فَإِذَا وَاحِدَةٌ زَجْرَةٌ هِيَ فَإِنَّمَا ﴿ 18 ﴾ دَاخِرُونَ ج أَنْتُمْ وَ نَعَمْ قُلْ

onlar — Bir de bakmışsın ki — tek bir — çığlık — — Akabinde ancak — alçalıp boyun eğmiş olarak — — Evet — De ki

mübteda — atıf h., fücaiye — sıfat — haber, mevsuf — mübteda — rabıta, hasr edatı — haber — mübteda — hal vavı — cevab h. — emir fiili

hal; isim cümlesi

﴿ 20 ﴾ الدِّينِ يَوْمُ هَٰذَا يَا وَيْلَنَا قَالُوا وَ ﴿ 19 ﴾ يَنْظُرُونَ

din — günüdür — İşte bu — Vah bize — derler — — bakakalırlar

muzafun ileyh — haber, muzaf — mübteda — nida h., mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı — fiili mazi, fail — başlama h. — haber, fiil cümlesi

18. De ki: "Evet, alçalıp (zelil) boyun eğmiş olarak.." **19.** Akabinde ancak tek bir çığlık. Bir de bakmışsın ki onlar bakakalırlar. **20.** (Onlar şöyle derler): "Vah bize! İşte bu din (ceza) günüdür.

﴿ 21 ﴾ تُكَذِّبُونَ ع بِهِ كُنْتُمْ الَّذِي الْفَصْلِ يَوْمُ هَٰذَا

yalanlamakta — kendisini — olduğunuz — — hüküm — günüdür — bu

(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi — car-mecrur, (تُكَذِّبُونَ) ile bağlantılıdır — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi — sıfat, ismi mevsul — muzafun ileyh, mevsuf — haber, muzaf, mevsuf — mübteda

sıla; (كُنْتُمْ) fiil cümlesi

21. Onlara: "İşte bu, yalanladığınız hüküm günüdür" denir.

اللَّهِ دُونِ مِنْ ﴿ 22 ﴾ يَعْبُدُونَ لا كَانُوا مَا وَ أَزْوَاجَهُمْ وَ ظَلَمُوا الَّذِينَ احْشُرُوا

Allah'ı — bırakıp — taptıkları — şeyleri — — eşlerini — — zulmeden — kimseleri — toplayın

muz. ileyh — h. cer, mecrur isim, muzaf — (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi — fiili mazi, nâsih+ (كَانَ)'nin ismi — matuf, ismi mevsul — atıf h. — matuf — atıf h. — sıla; mazi fiil cüm., fail — mef'ul, ismi mevsul — emir fiili, fail

فَاهْدُوهُمْ	إِلَى صِرَاطِ	الْجَحِيمِ ﴿23﴾	وَ	قِفُوهُمْ	إِنَّهُمْ	مَسْئُولُونَ ﴿24﴾
onları sevkedin	yoluna	cehennemin		Onları durdurun	Doğrusu onlar	mesuldürler
atıf h., emir fiili, fail, mef 'ulün bih	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh		emir fiili, fail, mef'ul — atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi

22-23. (Allah meleklere emreder:) "Zulmeden kimseleri, eşlerini (onlara ortak olanları) ve Allah'ı bırakıp da taptıkları şeyleri toplayın. Onları cehennemin yoluna sevkedin." **24.** "Onları durdurun; Doğrusu onlar mesuldürler (kendilerinden sorulacak olanlardır)."

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 445 ➢

(37 / SAFFAT, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9):

اَلصَّافَّةُ ج صَافَّاتٌ): (ism-i fâil) kanat açan, sıralayan, dizen [(صَفَّ يَصُفُّ) اَلصَّفُّ]: kanat açma (اَلزَّاجِرَةُ ج زَاجِرَاتٌ): (ism-i fâil) itip kakan, kovan [(زَجَرَ يَزْجُرُ) اَلزَّجْرُ]: itip kakma, kovma (اَلتَّالِيَةُ ج تَالِيَاتٌ): (ism-i fâil) kıraat eden, okuyan [(اَلذِّكْرُ (ذَكَرَ يَذْكُرُ)]: inzal edilmiş kitap/ zikir/ peygamber/ şeref, şan (اَلْوَاحِدُ): bir, tek (بَيْنَ): (zarf) arasında (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti (اَلْمَشَارِقُ): doğular, güneşin her günkü yahut her mevsimde doğduğu yerler veya yıldızların doğdukları yerler (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اَلزِّينَةُ): süs, ziynet (اَلْكَوْكَبُ ج كَوَاكِبُ): gezegen, yıldız [(اَلْحِفْظُ (حَفِظَ يَحْفَظُ)]: koruma [(مَرَدَ يَمْرُدُ) اَلْمَارِدُ]: (ism-i fâil) azan, azgın (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): kulak verdi, dinledi (اَلْجَانِبُ): yan, yan taraf (اَلْمَلَأُ الْأَعْلَى): en yüce melekler, umum melekler yahut mukarreb melekler [(دَحَرَ يَدْحَرُ) اَلدُّحُورُ]: kovma, uzaklaştırma (قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): fırlattı, saldı, bıraktı/ musallat etti, peşine taktı [(وَصَبَ يَصِبُ) اَلْوَاصِبُ]: (ism-i fâil) sürekli, daimi, bitmez

(37 / SAFFAT, 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(خَطِفَ يَخْطَفُ خَطْفَةً): yakaladı, kapıp aldı (أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if'al bâbı) takip etti, peşine düştü (اَلشِّهَابُ ج شُهُبٌ): kayan yıldız/ yanan odun, tutuşmuş ağaç parçası [(ثَقَبَ يَثْقُبُ) اَلثَّاقِبُ]: (ism-i fâil) delen (اِسْتَفْتِي يَسْتَفْتِي اِسْتِفْتَاءً): (istif'âl bâbı) fetva istedi, fikir aldı, tabirini istedi [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْأَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, daha şiddetli [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratılış, yaratma (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلطِّينُ اللَّازِبُ): katı ve yapışkan çamur (عَجِبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaştı, yadırgadı (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا): alay etti, dalga geçti (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) hatırlattı, ikaz etti, zikre sevketti (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): tefekkürle hatıra getirdi, zikretti, bahsetti (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اِسْتَسْخَرَ يَسْتَسْخِرُ اِسْتِسْخَارًا): (istif'âl bâbı) çokça alay etti, maskaralık çıkardı (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz/ kir (اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (اَلْأَبُ ج اٰبَاءٌ): baba, ata (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(37 / SAFFAT, 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24):

(نَعَمْ): (cevap harfi) evet (اَلدَّاخِرُ ج دَاخِرُونَ): (ism-i fâil) alçalan, boyun eğen, inkıyad edip bağlanan [(زَجَرَ يَزْجُرُ) اَلزَّجْرَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) bağırış (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ inceledi/ araştırdı (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza/ din/ şeriat/ bağlılık [(فَصَلَ) اَلْفَصْلُ]: (masdar) kesin hüküm verme, ayrım (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, gayr, hariç (اَلْجَحِيمُ): cehennem (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) tarif etti, yol gösterdi, hidayet verdi, sevk etti (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımı olmayan doğru ve düzgün yol (وَقَفَ يَقِفُ وَقْفًا): (misal fiil) durdurdu, tutukladı/ vakıf kıldı (اَلْمَسْؤُولُ ج مَسْئُولُونَ): (ism-i mef'ûl) hesaba çekilen, sorulan

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 446 (SAFFAT: 25 – 51) ≻

﴿ 25 ﴾ مَا لَكُمْ لاَ تَنَاصَرُونَ ﴿ 26 ﴾ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ

مَا	لَكُمْ	لاَ تَنَاصَرُونَ		بَلْ	هُمُ	الْيَوْمَ	مُسْتَسْلِمُونَ		
ne oldu	Size	yardımlaşmıyorsunuz		Hayır	onlar	bugün	teslim olanlardır		
mübteda, soru ismi	haber, şibhi cümle	hal; fiil cümlesi (muzari fiilin te'si kısaltma için düşmüş)		İdrab h.	mübteda	zaman zarfı	haber		

25. (Onlara sorulur:) "Size ne oldu da (birbirinizle) yardımlaşmıyorsunuz?"

﴿ 27 ﴾ وَ أَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ قَالُوٓا إِنَّكُمْ

وَ	أَقْبَلَ	بَعْضُهُمْ	عَلَى بَعْضٍ		يَتَسَآءَلُونَ		قَالُوٓا	إِنَّكُمْ	
başlama h.	yönelmişlerdir	birbirlerine			soruşturmak üzere		derler	Doğrusu siz	
	fiili mazi	fail	h. cer, mecrur isim		hal; fiil cümlesi		fiili mazi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

﴿ 28 ﴾ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿ 29 ﴾ قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ج

كُنْتُمْ	تَأْتُونَنَا		عَنِ الْيَمِينِ		قَالُوا	بَلْ	لَمْ تَكُونُوا		مُؤْمِنِينَ ج	
	bize geliyordunuz		sağdan		derler	Hayır	değildiniz		inanmış kimseler	
fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari, fail, meful		h. cer, mecrur isim		fiili mazi, fail	idrab h.	nefiy ve cezm h., nâsih fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi		(تَكُونُوا)'nun haberi	

(كُنْتُمْ) cümlesi (إِنَّ)'nin haberidir

﴿ 30 ﴾ وَ مَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ ج بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ فَحَقَّ

وَ	مَا كَانَ	لَنَا	عَلَيْكُمْ	مِنْ سُلْطَانٍ ج		بَلْ	كُنْتُمْ	قَوْمًا	طَاغِينَ		فَحَقَّ
	yoktu	Bizim	sizin üstünüzde	bir saltanatımız		Bilakis	idiniz	bir topluluk	azmış		Bu sebeple gerçekleşti
atıf h.	nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	car-mecrur	zaid h. cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi		idrab h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat		atıf h., fiili mazi

﴿ 31 ﴾ إِنَّا لَذَآئِقُونَ ﴿ 32 ﴾ فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ

إِنَّا	لَذَآئِقُونَ		رَبِّنَا ق	قَوْلُ	عَلَيْنَا		فَأَغْوَيْنَاكُمْ	إِنَّا	كُنَّا	غَاوِينَ	
Doğrusu biz	tadanlar (olacağ)ız		Rabbimizin	sözü	aleyhimizde		Çünkü sizi biz azdırmıştık	Doğrusu biz	idik	azgınlar	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi		muzafun ileyh, muzaf, (نَا): muzafun ileyh	fail, muzaf	car-mecrur		atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	

26. Hayır; onlar bugün teslim olanlardır. **27.** Soruşturmak üzere birbirlerine yönelmişlerdir. **28.** (Kendilerini saptıranlara): "Doğrusu siz bize sağdan (hayırlı ve hak yoldan, sureti hakdan görünerek) geliyordunuz " derler. **29 - 30 - 31.** (Onlar da): "Hayır; siz inanmış kimseler değildiniz. Bizim sizin üstünüzde bir saltanatımız yoktu. Bilakis, azmış bir topluluk idiniz. Bu sebeple, Rabbimizin (azab) sözü aleyhimizde gerçekleşti. Doğrusu biz (azabı) tadanlar (olacağ)ız. Çünkü sizi biz azdırmıştık, (zira) doğrusu biz azgınlardık." (derler).

﴿ 33 ﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿ 34 ﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ

فَإِنَّهُمْ	يَوْمَئِذٍ		فِي الْعَذَابِ		مُشْتَرِكُونَ	إِنَّا	كَذَلِكَ	نَفْعَلُ		بِالْمُجْرِمِينَ	
Böylece onlar	o gün		azabda		birleşirler	Doğrusu biz	işte böyle	yaparız		suçlulara	
rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	zaman zarfı		h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (مُشْتَرِكُونَ) ile bağlantılıdır		(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur {sonraki (نَفْعَلُ)'nün mef'ulü mutlak naibi de denmiş}	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi		car-mecrur	

33. Böylece onlar o gün azabda ortak olurlar (birleşirler). **34.** Doğrusu biz suçlulara işte böyle yaparız.

﴿ 35 ﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ لا

إِنَّهُمْ	كَانُوا		إِذَا قِيلَ		لَهُمْ	لاَ	إِلَهَ	إِلاَّ	اللَّهُ	يَسْتَكْبِرُونَ لا	
Doğrusu onlar	olanlardır		denildiği zaman		kendilerine	yoktur	tanrı	başka	Allah'tan	büyükleniyor	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi (كَانَ)'nin ismi		(إِذَا): cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı nasb mah., (قِيلَ): fi'lü'ş-şart; meçhul fiili muzari		car-mecrur	(لاَ):en-nafiye li'l-cins	(لاَ)'nın ismi	istisna h.	bedel	cevabü'ş-şart; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	

(قِيلَ) fiilinin naibi faili, isim cümlesi

(كَانَ)'nin haberi

35. Doğrusu onlar, kendilerine: "Allah'tan başka tanrı yoktur" denildiği zaman büyükleniyor olanlardır.

وَ	يَقُولُونَ	أَ	ئِنَّا	لَتَارِكُوا	آلِهَتِنَا	لِشَاعِرٍ	مَجْنُونٍ ﴿36﴾	
	derlerdi	mı	Doğrusu biz	bırakanlar	tanrılarımızı	bir şair için	deli	
atıf h.	fiili muzari + fâil	soru h.	tekid ve nasb h.+ (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, muzaf olduğu için nun düşmüş	muzafun ileyh, muzaf, (نَا): muzafun ileyh	car-mecrur, mevsuf	sıfat	

36. "Doğrusu biz deli (ya da cinlenmiş) bir şair için tanrılarımızı bırakır mıyız?" derlerdi.

بَلْ	جَآءَ	بِالْحَقِّ	وَ	صَدَّقَ	الْمُرْسَلِينَ ﴿37﴾	إِنَّكُمْ	لَذَآئِقُوا	الْعَذَابِ	الْأَلِيمِ
Hayır	getirdi	gerçeği	ve	doğruladı	peygamberleri	Doğrusu siz	tadacaklarsınız	azabı	acı veren
İdrab h.	fiili mazi	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	muzafun ileyh mevsuf	sıfat

﴿38﴾	وَ	مَا تُجْزَوْنَ	إِلَّا	مَا	كُنتُمْ	تَعْمَلُونَ ﴿39﴾	إِلَّا	عِبَادَ
	cezalanmayacaksınız	başkasıyla	şeyden	olduğunuzdan	yapmakta		hariçtir	kulları
	nefiy h., fiili muzari + fâil	istisna h.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm.; (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi		istisna h.	müstesna, muzaf, mevsuf

اللَّهِ	الْمُخْلَصِينَ	﴿40﴾	أُولَئِكَ	لَهُمْ	رِزْقٌ	مَعْلُومٌ ﴿41﴾	فَوَاكِهُ
Allah'ın	ihlaslı		İşte onlar	kendileri için var olanlardır	bir rızık	bilinen	meyveler
muzafun ileyh	(عِبَادَ)'nin sıfatı		mübteda	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	(رِزْقٌ)'dan bedel

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

وَ	هُمْ	مُكْرَمُونَ ﴿42﴾	فِي جَنَّاتِ	النَّعِيمِ ﴿43﴾	عَلَى سُرُرٍ	مُتَقَابِلِينَ ﴿44﴾		
	Onlar	ikram olunanlardır	cennetlerinde	Nimet	tahtlar üzerinde	karşılıklı		
hal vâvı (atıf h. de denmiştir)	mübteda	haber	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim	hal		

37. Hayır; o, gerçeği getirmiş ve peygamberleri doğrulamıştı. **38.** Doğrusu siz acı veren azabı tadacaklarsınız. **39.** Yapmakta olduğunuz şeyden başkasıyla cezalanmayacaksınız. **40.** Allah'ın ihlaslı kulları (bundan) hariçtir. **41- 44.** İşte onlar, bilinen bir rızık (bildirilen rızık yani) meyveler kendileri için olanlardır. Onlar nimet cennetlerinde, karşılıklı tahtlar üzerinde kendilerine ikram olunanlardır.

﴿46﴾	لِلشَّارِبِينَ	لَذَّةٍ	بَيْضَآءَ	﴿45﴾	مِنْ مَعِينٍ	بِكَأْسٍ	عَلَيْهِمْ	يُطَافُ
	içenler için	lezzetli	bembeyaz		Cennet ehlinin içeceğinden	kaseler	etraflarında	dolaştırılır
	(لَذَّةٍ)'in sıfatı; şibhi cümle	(كَأْسٍ)'in üçüncü sıfatı	(كَأْسٍ)'in ikinci sıfatı		(كَأْسٍ)'nin sıfatı; şibhi cümle	car-mecrur, mevsuf	naibi fail; şibhi cümle	meçhul fiili muzari

﴿47﴾	يُنزَفُونَ	عَنْهَا	هُمْ	وَ	لَا	غَوْلٌ	فِيهَا	لَا
	sarhoş olmayacakları	ondan	onlar			başdöndürme	içinde	olmayan
	(هُمْ) mübtedasının haberi; fiil cümlesi	car-mecrur, (يُنزَفُونَ) ile bağlantılı	mübteda	nefiy h.	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.

(كَأْسٍ)'nin sıfatı: isim cümlesi

45-46-47. Cennet ehlinin içeceğinden (doldurulmuş) bembeyaz, içenler için lezzetli, içinde başdöndürme (özelliği) olmayan, sarhoş olmayacakları kaseler etraflarında dolaştırılır.

فَأَقْبَلَ	﴿49﴾	مَكْنُونٌ	بَيْضٌ	كَأَنَّهُنَّ	﴿48﴾	عِينٌ	الطَّرْفِ	قَاصِرَاتُ	وَ عِنْدَهُمْ
yönelip dönerler		saklanan	yumurta	sanki onlar		güzel gözlü	bakışını	sınırlayanlar	yanlarında vardır
atıf h., fiili mazi		sıfat, merfu	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi		(قَاصِرَاتُ)'nün sıfatı	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf, mevsuf	zaman zarfı / atıf h.

(قَاصِرَاتُ)'nün sıfatı, isim cümlesi

(يُطَافُ) cümlesine matuf

48-49. Yanlarında, güzel gözlü, saklanan yumurta gibi (bembeyaz), bakışını (yalnız eşine) sınırlayanlar vardır.

بَعْضُهُمْ	عَلَى بَعْضٍ	يَتَسَآءَلُونَ ﴿50﴾	قَالَ	قَآئِلٌ	مِنْهُمْ	إِنِّي	كَانَ	لِي	قَرِينٌ ﴿51﴾
	birbirlerine	soruşturmak üzere	der	bir sözcü	onlar-dan	Doğrusu benim	vardı	Benim	çok yakın bir dostum
		hal; fiil cümlesi; fiili muzari + fâil (cemi vâvı)	fiili mazi	fail	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf
	car-mecrur								
fail, muzaf, (هُمْ): muz. ileyh									

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

50. Soruşturmak üzere birbirlerine yönelip dönerler: **51.** Onlardan bir sözcü (şöyle) der: "Doğrusu benim çok yakın bir dostum vardı.. "

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 446 ≻

(37 / SAFFAT, 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30):

(تَنَاصَرَ يَتَنَاصَرُ تَنَاصُرًا): (tefâul bâbı) yardımlaştı (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْمُسْتَسْلِمُ ج مُسْتَسْلِمُونَ): (ism-i fâil) inkıyad eden, teslim olan, boyun eğen (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالاً): (if'al bâbı) döndü, yöneldi/ çıkıp geldi/ karşıladı (بَعْضٌ): birkısım, bazı, birkaç (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاءُلاً): (tefâul bâbı) birbirlerinden soruşturdu, birbirlerine sordu (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): hayırlı ve hak yön, sağ/ yemin (اَلسُّلْطَانُ): saltanat, hâkimiyet, galebe/ hüccet, bürhan (اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın

(37 / SAFFAT, 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39):

(حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) sabit ve vacib oldu, gerçekleşti (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş (اَلذَّائِقُ ج ذَائِقُونَ): (ism-i fâil) tadan, hisseden (أَغْوَى يُغْوِي إِغْوَاءً): (if'al bâbı) azdırdı (اَلْغَاوِي ج غَاوُونَ): (ism-i fâil) azgın (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُشْتَرِكُ ج مُشْتَرِكُونَ): (ism-i fâil) iştirak eden, katılan, ortak (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat etti, hakka boyun eğmedi (اَلتَّارِكُ ج تَارِكُونَ): (ism-i fâil) terkeden, bırakan [(شَعَرَ يَشْعُرُ) اَلشَّاعِرُ]: (ism-i fâil) şair, şiir söyleyen (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْحَقُّ):hak, gerçek (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (اَلذَّائِقُ ج ذَائِقُونَ): (ism-i fâil) tadan, hisseden (اَلْاَلِيمُ): şiddetli, açı çektiren, çok elem veren (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(37 / SAFFAT, 40 – 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50 – 51):

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek [(عَلِمَ) اَلْمَعْلُومُ]: (ism-i mef'ûl) bilinen (اَلْفَكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اَلْمُكْرَمُ ج مُكْرَمُونَ): (ism-i mef'ûl) ikram edilen, ikram olunan (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk (اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): koltuk, yatak, divan (اَلْمُتَقَابِلُ ج مُتَقَابِلُونَ): (ism-i fâil) karşısına geçen, karşılıklı (طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا ب): (ecvef fiil) dolaştırıldı (اَلْكَأْسُ ج كُؤُوسٌ): kâse, fincan, bardak (اَلْمَعِينُ): akıntı, akan, cennet ehlinin içeceği, nehirde akan şarap (اَلْبَيْضَاءُ): nurani beyazlık (اَللَّذَّةُ ج لَذَّاتٌ): lezzet, tat, zevk (اَلشَّارِبُ ج شَارِبُونَ): (ism-i fâil) içen [(غَالَ يَغُولُ) اَلْغَوْلُ]: gafil avlama, sersemletme, baş döndürme (نُزِفَ يُنْزَفُ نَزْفًا): sarhoş oldu (قَصَرَ يَقْصُرُ): kısalttı, sınırladı (اَلطَّرْفُ): bakış, göz (اَلْعَيْنَاءُ ج عِينٌ): güzel gözlü, ceylan gözlü kadın (قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ): (ism-i fâilin mef'ûlune izafesi) gözünü çeken, bakmayı bırakanlar (اَلْبَيْضُ): yumurta (cennet hurileri renk ve saklılık hususunda kuluçka yumurtasına benzetilmiştir) (اَلْمَكْنُونُ): (ism-i mef'ûl) korunan, muhafaza edilen, saklı (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالاً): (if'al bâbı) döndü, yöneldi/ çıkıp geldi/ karşıladı (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاءُلاً): (tefâul bâbı) birbirlerinden soruşturdu, birbirlerine sordu (اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): çok yakın dost [(قَالَ يَقُولُ) اَلْقَائِلُ]: (ism-i fâil) sözcü, diyen, söyleyen

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 447 (SAFFAT: 52-76)≻

يَقُولُ أَئِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿52﴾ أَئِذَا مِتْنَا

der(di) | misin | sen de | tasdik edenlerden | mı? | zaman | öldüğümüz

der(di): muzari fiil cümlesi (قَرِينٌ)'nin sıfatı; misin: soru h.; sen de: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi; tasdik edenlerden: (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle; mı?: soru h.; zaman: cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı; öldüğümüz: fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail

وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَئِنَّا لَمَدِينُونَ ﴿53﴾

ve | olduğumuz zaman | toprak | ve | kemikler | mi | kesinlikle biz | ceza verilenler

ve: atıf h.; olduğumuz zaman: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi; toprak: (كَانَ)'nin haberi; ve: atıf h.; kemikler: matuf; mi: soru h.; kesinlikle biz: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi; ceza verilenler: tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

52-53. "(O yakın dostum) Bana: 'Sen de tasdik edenlerden misin? Öldüğümüz toprak ve kemikler olduğumuz zaman mı, kesinlikle biz (tekrar diriltilerek) ceza verilenler mi (olacağız)?" der(di).

قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ﴿54﴾ فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿55﴾

der | misiniz | Siz | bilir | Derken bir de baktı ki | onu gördü | ortasında | cehennemin

der: fiili mazi; misiniz: soru h.; Siz: mübteda; bilir: haber; Derken bir de baktı ki: atıf h., fiili mazi; onu gördü: fiili mazi, mef'ul; ortasında: h. cer, mecrur isim, muzaf; cehennemin: muzafun ileyh

54. (Etrafındakilere): "Siz onu bilir misiniz?" der. **55.** Derken bir de baktı ki onu cehennemin ortasında gördü.

قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينِ ﴿56﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي

der ki | Allah'a and olsun | doğrusu | neredeyse | beni de helak edecektin | Eğer olmasaydı | nimeti | Rabbimin

der ki: fiili mazi; Allah'a and olsun: kasem ve cer h., mecrur isim; doğrusu: (إِنْ)'nin tahfifi, tekid ve nasb h; neredeyse: fiili mazi, nâsih, (كِدْتَ)'nin ismi; beni de helak edecektin: (كِدْتَ)'nin haberi, fiil cümlesi; Eğer olmasaydı: şart h. {imtina ve tahdid (sınırlama) h. de denmiştir}; atıf h.; nimeti: mübteda (مَوْجُودٌ) olarak takdir edilen haber; Rabbimin: muzafun ileyh, muzaf, (ي): muzafun ileyh

لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿57﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿58﴾

olurdum | getirilenlerden | mi | artık değiliz | bizler | asla ölecekler

olurdum: cevab h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi; getirilenlerden: (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle; mi: soru h.; artık değiliz: atıf h., (لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.; bizler: (مَا)'nın ismi; asla ölecekler: zaid h. cer (tekit için gelir), (مَا)'nin haberi

إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿59﴾ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ

hariç | ölümümüz | Birinci | ve | değiliz | bizler | asla azap edilecekler | Doğrusu | işte bu | kurtuluştur

hariç: istisna h.; ölümümüz: müstesna; Birinci: sıfat; ve: atıf h.; değiliz: (لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.; bizler: (مَا)'nın ismi; asla azap edilecekler: zaid h. cer, (te'kid için gelir), (مَا)'nın haberi; Doğrusu: tekid ve nasb h.; işte bu: (إِنَّ)'nin ismi; kurtuluştur: (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf; tekid lamı, fasıl zamiri

لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ﴿61﴾ الْعَظِيمُ ﴿60﴾

bunun gibisi için | artık çalışsın | Çalışanlar | büyük

bunun gibisi için: şibhi cümle (لِيَعْمَلْ) ile bağlantılıdır; artık çalışsın: rabıta, lamü'l-emir, fiili muzari; Çalışanlar: fail; büyük: sıfat

56. Ona "Allah'a and olsun ki, doğrusu neredeyse beni de helak edecektin." **57.** "Eğer Rabbimin nimeti olmasaydı ben de (cehenneme) getirilenlerden olurdum." **58-59.** "Birinci ölümümüz hariç artık (bir daha) ölecekler değiliz değil mi? Asla azab edilecekler de değiliz." **60.** Doğrusu işte bu büyük kurtuluştur. **61.** Çalışanlar artık bunun gibisi için çalışsın.

أَذَٰلِكَ خَيْرٌ نُزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿62﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿63﴾

mu | bu | iyidir | konuklama bakımından | yoksa | ağacı | Zakkum | Biz | onu yaptık | bir dert | zalimler için

mu: soru h.; bu: (ذٰلِكَ)'ye matuf, muzaf; iyidir: haber; konuklama bakımından: temyiz; yoksa: atıf h.; ağacı: (ذٰلِكَ)'ye matuf, muzaf; Zakkum: muzafun ileyh; Biz: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi; onu yaptık: (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil c., mef'ul; bir dert: ikinci mef'ul; zalimler için: car-mecrur

62. Konuklama (hedef) bakımından bu mu iyidir, yoksa Zakkum ağacı mı? **63.** Biz onu (o ağacı), zalimler için bir fitne (deneme ve eziyet) yaptık.

﴿ 64 ﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِيٓ أَصْلِ الْجَحِيمِ ۙ ﴿ 65 ﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ

Doğrusu o	bir ağaçtır	çıkan	dibinde	cehennemin	Tomurcukları	gibidir	başları	şeytanların
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(شَجَرَةٌ)'ün sıfatı; {(إِنَّ)'nin 2.haberi de denmiş}; muzari fiil cüm.	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mübteda	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(كَأَنَّ)'nin haberi, merfu, muzaf	muzafun ileyh

(طَلْعُهَا) mübtedasının haberi: isim cümlesi

64. Doğrusu o, cehennemin dibinde çıkan bir ağaçtır. **65.** Tomurcukları şeytanların başları gibidir.

﴿ 66 ﴾ فَإِنَّهُمْ لَآكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۖ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا

İşte onlar	yerler	bundan	doldururlar	ondan	karınlarını	Sonra	doğrusu	onlar için vardır	üzerine
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	atıf h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	atıf h., matuf	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	car-mecrur

﴿ 67 ﴾ لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ۚ ﴿ 68 ﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ

karıştırılmış içki	kaynar sudan	sonra	Doğrusu	dönecekleri yer	cehennemdir
tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	şibhi cümle	(شَوْبًا)' in sıfatı;	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

66. İşte onlar (zalimler) bundan yerler, böylece karınları(nı) ondan doldururlar. **67.** Sonra, doğrusu onlar için üzerine kaynar sudan karıştırılmış bir içki vardır. **68.** Doğrusu sonra dönüşleri cehennemedir.

﴿ 69 ﴾ إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَآءَهُمْ ضَآلِّينَ ۙ ﴿ 70 ﴾ فَهُمْ عَلَىٰٓ آثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ

Şüphesiz ki onlar	bulmuşlardı	babalarını	sapıklar	Böylece onlar da	onların izleri üzere	koşturuluyorlar
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nın birinci mef'ulü	(أَلْفَى)'nın ikinci mef'ulü	atıf h., mübteda	h. cer, mecrur isim, (هُمْ) mübtedasının haberidir de denmiştir}	(هُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi {(هُمْ) mübtedasının ikinci haberidir de denmiştir}

69. Şüphesiz ki onlar babalarını sapıklar (olarak) bulmuşlardı. **70.** Böylece onlar da onların izleri üzere koşturuluyorlar.

﴿ 71 ﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ۙ ﴿ 72 ﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ

and olsun	sapmıştı	bulmuşlardı	onlardan önceki	çoğu	evvelkilerin	And olsun	göndermiştik	içlerine	uyarıcılar
yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi	muzafun ileyh	zaman zarfı	fail, muzaf	muzafun ileyh	yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul
atıf h.						atıf h.			

﴿ 73 ﴾ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ ۙ ﴿ 74 ﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۝

bak	nasıl	olduğuna	akibetinin	Uyarılanların	hariç	kulları	Allah'ın	İhlasa erdirilen
atıf h., emir fiili	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	İstisna h.	Müstesna, muzaf mevsuf	muzafun ileyh	sıfat

73-74. Allah'ın, ihlasa erdirilen kulları hariç uyarılanların akibetinin nasıl olduğuna bir bak!

﴿ 75 ﴾ وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ۚ ﴿ 76 ﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ۙ

And olsun	Bize seslenmişti	Nuh	Biz ne güzel	icabet edenleriz	ve	Onu kurtardık	ailesini	ve	üzüntüden	büyük
yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, mef'ul	fail	atıf h., yemin cevabı lamı, fiili mazi, övme ifade eder	fail	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat
atıf h.						atıf h.				

71. And olsun ki, onlardan önceki, evvelkilerin çoğu sapmıştı. **72.** And olsun ki, içlerine uyarıcılar göndermiştik. **75.** And olsun ki, Nuh Bize seslenmişti. Biz de ne güzel icabet edenleriz. **76.** Onu ve ailesini büyük üzüntüden kurtardık.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 447 ≻

(37 / SAFFAT, 52 – 53 – 54 – 55 – 56 – 57 – 58 – 59):

(اَلْمُصَدِّقُ ج مُصَدِّقُونَ): (ism-i fâil) tasdik eden, kabullenen, doğrulayan (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz/ kir (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (اَلْمَدِينُ ج مَدِينُونَ): (ism-i mef'ûl) cezalandırılan, aleyhine hüküm verilen/ kul edinilen, köle kılınan/borçlu (اَلْمُطَّلِعُ ج مُطَّلِعُونَ): (ism-i fâil) görüp bilen veya bakıcı, bakan (اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلَاعًا): (iftiâl bâbı) baktı, çıkıp baktı/ görüp bildi/ örttü/ farkına vardı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلسَّوَاءُ): orta, eşit, müsavi (اَلْجَحِيمُ): cehennem (قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, azkalsın (أَرْدَى يُرْدِي إِرْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) helak etti (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi manevi bütün iyiliklere şamildir) (اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazırlanan, hazırlanmış, huzura getirilen (اَلْمَيِّتُ ج مَيِّتُونَ): ölü [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) ölüm, birdefalık ölüş (اَلْاَوَّلُ ث اَلْاُولَى): ilk, birinci, önceki (اَلْمُعَذَّبُ ج مُعَذَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) azap verilen, işkence edilen

(37 / SAFFAT, 60 – 61 – 62 – 63 – 64 – 65 – 66 – 67 – 68 – 69):

[(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: kurtulma, kurtuluş (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi kat, aynısı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı işledi (اَلْعَامِلُ ج عَامِلُونَ): (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلنُّزُلُ): konaklama yeri, ağırlama yeri, ziyafet, menzil (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلزَّقُّومُ): zakkum ağacı, cehennemin dibinde biten ağaç (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): fitne/ imtihan/ harp/ günah/ eziyet, işkence/ dalalet, sapıklık (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْاَصْلُ ج اُصُولٌ): asıl esas, temel, taban, dip (اَلْجَحِيمُ): cehennem (اَلطَّلْعُ): zakkum ağacının tomurcukları/ hurma çiçeğinin tomurcuğu (اَلرَّأْسُ ج رُؤُوسُ): baş (اَلْاٰكِلُ ج آكِلُونَ): (ism-i fâil) yiyen (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلْمَالِئُ ج مَالِؤُونَ): (ism-i fâil) dolduran (اَلشَّوْبُ): karışık, karıştırılmış (bir iki madde karıştırılarak elde edilen mayii) (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli dost, yakın [(رَجَعَ يَرْجِعُ) اَلْمَرْجِعُ]: dönüş, rücu (أَلْفَى يُلْفِي إِلْفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) buldu, gördü, rastladı, karşılaştı (اَلْاَبُ ج اٰبَاءُ): baba (اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) sapık, doğru yolu bulamayan

(37 / SAFFAT, 70 – 71 – 72 – 73 – 74 – 75 – 76):

(اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare (أَهْرَعَ يُهْرِعُ إِهْرَاعًا): (if'al bâbı) acelece koşturdu, acele acele koştu (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf fiil) saptı, doğru yolu bulamadı/ kayboldu, zayi oldu/ unuttu, hayrette kaldı (قَبْلُ): (zarf) önce [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran, uyarıcı (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ gördü/ bekledi/ ibret aldı/döndü/ yöneldi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (اَلْمُنْذَرُ ج مُنْذَرُونَ): (ism-i mef'ûl) uyarılan (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (اَلْمُجِيبُ ج مُجِيبُونَ): (ism-i fâil) cevap veren, icabet eden (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba (اَلْكَرْبُ ج كُرُوبٌ): şiddetli gam, keder, üzüntü (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 448 (SAFFAT: 77 - 102) ≻

﴿ 78 ﴾ فِي الْآخِرِينَ ۝ عَلَيْهِ تَرَكْنَا وَ ﴿ 77 ﴾ الْبَاقِينَ ۝ هُمُ ذُرِّيَّتَهُ جَعَلْنَا وَ

Sonrakiler içinde | ona | bıraktık | ve | sürekli | soyunu | kıldık | ve

h. cer, mecrur isim | car-mecrur | fiili mazi, fail | atıf h. | ikinci mef'ul | fasıl zamiri | birinci mef'ul | fiili mazi, fail | atıf h.

﴿ 80 ﴾ الْمُحْسِنِينَ نَجْزِي كَذَٰلِكَ إِنَّا ﴿ 79 ﴾ فِي الْعَالَمِينَ عَلَىٰ نُوحٍ سَلَامٌ

güzel davrananlara | karşılık veririz | işte böyle | Biz | Alemlerde | Nuh'a | selam olsun

mef'ul | (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi | car-mecrur | (إِنَّ):tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | h. cer, mecrur isim | haber, şibhi cümle | mübteda

77. Onun zürriyetini (yeryüzünde nesilleri) devam edenler kıldık. **78-79.** Sonrakiler içinde ona "Alemlerde, Nuh'a selam olsun" (diye iyi bir anılma) bıraktık. **80.** Biz güzel davrananlara işte böyle karşılık veririz.

﴿ 82 ﴾ الْآخَرِينَ أَغْرَقْنَا ثُمَّ ﴿ 81 ﴾ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ عِبَادِنَا إِنَّهُ

diğerlerini | boğduk | Sonra | inanmış | bizim kullarımızdandı | Doğrusu o

mef'ul | fiili mazi, fail | atıf h. | sıfat | (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi.

81. Doğrusu o, bizim inanmış kullarımızdandı. **82.** Sonra, diğerlerini (suda) boğduk.

﴿ 84 ﴾ سَلِيمٍ بِقَلْبٍ رَبَّهُ جَاءَ إِذْ ﴿ 83 ﴾ لَإِبْرَاهِيمَ مِنْ شِيعَتِهِ وَ إِنَّ

temiz | bir kalple | Rabbine | gelmişti | hani | İbrahim | onun grubundandır | ve | Doğrusu

sıfat | car-mecrur, mevsuf | mef'ul | fiili mazi | geçmiş zaman zarfı | tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi | (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle | tekid ve nasb h. | atıf h.

(جَاءَ)'nin fâilinden hal, şibhi cümle

83. Doğrusu İbrahim de onun grubundandır (onun yolunda olanlardandır). **84.** Hani Rabbine temiz bir kalple gelmişti.

﴿ 85 ﴾ تَعْبُدُونَ مَاذَا قَوْمِهِ وَ لِأَبِيهِ قَالَ إِذْ

kulluk ediyorsunuz | Nelere | kavmine | ve | babasına | demişti | Bir zamanlar

fiili muzari + fâil | mukaddem mef'ul, soru ismi | matuf | atıf h. | car-mecrur | fiili mazi | geçmiş zaman zarfı

85. Bir zamanlar İbrahim babasına ve kavmine "Nelere kulluk ediyorsunuz?" demişti.

﴿ 86 ﴾ تُرِيدُونَ ۝ دُونَ اللَّهِ آلِهَةً إِفْكًا أَ

istiyorsunuz | Allah'tan başka | tanrılar | uydurma | mı

fiili muzari + fâil | zarf, muzaf+ muz. ileyh | (إِفْكًا)'den bedel | sondaki (تُرِيدُونَ) fiilinin mukaddem mef'ulü | soru ismi

﴿ 88 ﴾ فِي النُّجُومِ ۝ نَظْرَةً فَنَظَرَ ﴿ 87 ﴾ الْعَالَمِينَ بِرَبِّ ظَنُّكُمْ فَمَا

yıldızlara | bir bakış | Sonra baktı | Alemlerin | Rabbi hakkındaki | zannınız | nedir

h. cer, mecrur isim | mef'ulü mutlak | atıf h., f. mazi | muzafun ileyh | car-mecrur, muzaf | haber | atıf h., mübteda, soru ismi

﴿ 90 ﴾ مُدْبِرِينَ عَنْهُ فَتَوَلَّوْا ﴿ 89 ﴾ سَقِيمٌ إِنِّي فَقَالَ

arkalarını dönerek | ondan | Bunun üzerine yüzçevirdiler | hastayım | Doğrusu Ben | ve dedi

hal | car-mecrur | atıf h., fiili mazi, fail | (إِنَّ)'nin haberi | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | atıf h., fiili mazi

86. "Allah'tan başka uydurma tanrılar mı istiyorsunuz?" **87.** Alemlerin Rabbi hakkındaki zannınız nedir?" **88.** Sonra İbrahim yıldızlara bir bakış baktı.**89.** Ve "Doğrusu Ben hastayım" dedi. **90.** Bunun üzerine arkalarını dönerek ondan yüzçevirdiler (bırakıp gittiler).

﴿ 92 ﴾ تَنْطِقُونَ لَا لَكُمْ مَا ﴿ 91 ﴾ تَأْكُلُونَ ۝ أَلَا فَقَالَ آلِهَتِهِمْ إِلَىٰ فَرَاغَ

konuşmuyorsunuz | Neyiniz var | yemiyor musunuz | akabinde dedi | onların tanrılarına | sonra gizlice yöneldi

(لَكُمْ)'deki zamirden hal; fiil cümlesi | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda, soru ismi | fiili muzari + fâil | arz h. | atıf h., fiili mazi | h. cer, mecrur isim. | atıf h., fiili mazi

91-92. Sonra (İbrahim onların gidişinin ardından) gizlice onların tanrılarına yöneldi. Akabinde de (putlarının önüne koydukları yiyecekleri görünce putlara): "Yemiyor musunuz? Neyiniz var, konuşmuyor (mu)sunuz?" dedi.

﴿ 94 ﴾ يَزِفُّونَ	إِلَيْهِ	فَأَقْبَلُوا	﴿ 93 ﴾ بِالْيَمِينِ	ضَرْبًا	عَلَيْهِمْ	فَرَاغَ
koşarak	ona	yöneldiler	sağ (eli) ile	vurdu	üzerlerine	Sonra gizlice yürüdü
hal; fiil cümlesi, fiili muzari + fâil	car-mecrur	atıf h.,:fiili mazi, fail	(ضَرْبًا)'in sıfatı, şibhi cümle	mahzuf fiilinin mef'ulü mutlakı	car-mecrur	atıf h.,:fiili mazi

93. Sonra, gizlice üzerlerine yürüdü, sağ (eli) ile (ya da kuvvetle) vurdu. **94.** Bunun üzerine (putperestler) koşarak ona yöneldiler.

﴿ 96 ﴾ تَعْمَلُونَ	مَا	وَ	خَلَقَكُمْ	وَاللَّهُ	﴿ 95 ﴾ تَنْحِتُونَ	مَا	تَعْبُدُونَ	أَ	قَالَ
yaptığınız	şeyleri	ve	sizi yarattığı	Allah... halde	yonttuğunuz	şeylere	kulluk yapıyorsunuz	mi	söyledi
sıla; muzari fiil cüm.	(خَلَقَكُمْ)'ün mef'ulüne matuf, ismi mevsul	atıf h.	haber, mazi fiil cümlesi	hal vavı+ mübteda	sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari + fâil	sor u h.	fiili mazi

95-96. (İbrahim onlara şöyle) dedi: "Sizi ve yaptığınız şeyleri Allah yarattığı halde yonttuğunuz şeylere mi kulluk yapıyorsunuz?"

﴿ 97 ﴾ فِي الْجَحِيمِ	فَأَلْقُوهُ	بُنْيَانًا	لَهُ	ابْنُوا	قَالُوا
ateşin içine	de onu atın	bir yapı	Onun için	inşa edin	dediler
h. cer, mecrur isim	atıf h., emir fiili, fail, mef'ul	mef'ul	car-mecrur	emir fiili, fail	fiili mazi, fail

97. (Putperestler): "Onun için bir yapı inşa edin de onu ateşin içine atın" dediler.

﴿ 98 ﴾ الْأَسْفَلِينَ	فَجَعَلْنَاهُمُ	كَيْدًا	بِهِ	فَأَرَادُوا
en aşağı kimseler	fakat Biz onları yaptık	tuzak kurmak	ona	istediler
ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail, birinci mef'ul	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail.

98. Böylece ona tuzak kurmak istediler, fakat Biz onları en aşağı kimseler yaptık.

لِي	هَبْ	رَبِّ	﴿ 99 ﴾ سَيَهْدِينِ	إِلَى رَبِّي	ذَاهِبٌ	إِنِّي	قَالَ	وَ
Bana	ver	Rabbim	O beni doğru yola eriştirecektir	Rabbime	gidiyorum	Doğrusu ben	dedi	
car-mecrur	nida'nın cevabı; (dua için) emir fiili	nida harfi mahzuf münada, muzaf, sondaki esre tahfif için kaldırılan mahzuf (ي): muz. ileyh	istikbal h., fiili muzari, mef'ul	h. cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi	atıf h.

﴿ 101 ﴾ حَلِيمٍ	بِغُلَامٍ	فَبَشَّرْنَاهُ	﴿ 100 ﴾ مِنَ الصَّالِحِينَ	
yumuşak huylu	bir oğlan	Bunun üzerine Biz ona müjdeledik	iyilerden	
sıfat	car-mecrur, mevsuf	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	(وَلَدًا) (bir çocuk) olarak takdir edilen mahzuf mevsufun sıfatı, şibhi cümle	

99. (İbrahim onlardan kurtulunca): "Doğrusu ben Rabbime gidiyorum; O beni doğru yola eriştirecektir" dedi. **100.** "Rabbim! Bana iyilerden (olacak bir çocuk) ver" (diye dua etti). **101.** Bunun üzerine Biz de ona yumuşak huylu bir oğlan müjdeledik.

أَرَى	إِنِّي	يَا بُنَيَّ	قَالَ	السَّعْيَ	مَعَهُ	فَلَمَّا بَلَغَ
görüyorum	Doğrusu ben	Ey oğulcuğum	dedi	çalışıp koşma (çağına)	kendisiyle beraber	Daha sonra ulaştığı zaman
(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida h.,münada	cevabü'ş-şart: fiili mazi	mef'ul	mekan zarfı	atıf h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi

يَا أَبَتِ	قَالَ	تَرَى	مَاذَا	فَانْظُرْ	أَذْبَحُكَ	أَنِّي	فِي الْمَنَامِ
Ey babacığım	dedi	dersin	ne	bir bak	seni boğazladığımı		uykuda
nidâ h., münâda	fiili mazii	fiili muzari	mukaddem mef'ul, soru h.	rabıta, emir fiili	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim

(أَرَى)'nin mef'ulü; masdarı müevvel .

﴿ 102 ﴾	مِنَ الصَّابِرِينَ	اللَّهُ	شَآءَ	إِنْ	سَتَجِدُنِي	تُؤْمَرُ	مَا	افْعَلْ
	sabredenlerden	Allah	dilerse		Beni bulacaksın	emredildiğin	şeyi	yap
	h. cer, mecrur isim (سَتَجِدُنِي) ile bağlantılı	fail	Cevabı mahzuf fi'lü'ş-şart; fiili mazi	şart h.	istikbal h., fiili muzari, nunu'l-vikaye, mef'ul	sıla; meçhul fiili muzari cüm.	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili

102. Daha sonra (çocuk) kendisiyle beraber çalışıp koşma (çağına) ulaştığı zaman: "Ey oğulcuğum! Doğrusu ben uykuda seni boğazladığımı görüyorum, bir bak, ne dersin?" dedi. "Ey babacığım! Emredildiğin şeyi yap, Allah dilerse, beni sabredenlerden bulacaksın" dedi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 448 ≻

(37 / SAFFAT, 77 – 78 – 79 – 80 – 81 – 82 – 83 – 84 – 85 – 86 – 87):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, hükmetti, yarattı (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil (اَلْبَاقِي ج بَاقُونَ): (ism-i fâil) baki olan, devam eden (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonraki, sonuncu (اَلسَّلَامُ): selamlaşma, sulh, selamet, teslim olma (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): güzel yapan, iyilik eden, güzel davranan (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلشِّيعَةُ ج اَشْيَاعٌ): şia, fırka, hemfikir, gurup (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(اَلسَّلِيمُ سَلِمَ يَسْلَمُ)]: (mübalağalı ism-i fâil) salim, kurtulmuş, selamette olan (اَلْاَبُ ج اَبَاءٌ): baba (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْاِفْكُ ج اَفَائِكُ): yalan, uydurma, iftira (دُونَ): başka, hariç, gayr, hariç (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): şüphe, zan, kanaat, düşünce (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(37 / SAFFAT, 88 – 89 – 90 – 91 – 92 – 93 – 94 – 95 – 96 – 97 – 98 – 99 – 100 – 101 - 102):

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ inceledi/ bekledi (اَلنَّظْرَةُ): (masdar-ı bina-i merre) bir bakış, bir kez inceleme (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız [(سَقِمَ يَسْقَمُ) اَلسَّقِيمُ]: (mübalağalı ism-i fâil) hasta, hastalıklı, cılız, sıska (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ yürüttü / dönüp gitti (اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ism-i fâil) arkasını dönüp giden (رَاغَ يَرُوغُ رَوْغًا): (ecvef fiil) üzerine vardı/ gizlice karşıladı/ yöneldi/ temayül gösterdi (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi [(ضَرَبَ يَضْرِبُ) اَلضَّرْبُ]: (masdar) vurma (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ el, sağ/ yemin/ kudret, kuvvet (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالاً): (if'al bâbı) yöneldi, döndü/ çıkıp geldi/ karşıladı/ öne atıldı (زَفَّ يَزِفُّ زَفًّا): (muzaaf fiil) koştu, seğirtti (نَحَتَ يَنْحِتُ نَحْتًا): oydu, yonttu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْجَحِيمُ): cehennem (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانً): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu (اَلْبُنْيَانُ): yapılmış şey, bina (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: (masdar) hile yapma, tuzak kurma (اَلْاَسْفَلُ ج اَسْفَلُونَ): (ism-i tafdîl) daha aşağı, en alt, en düşük [(ذَهَبَ يَذْهَبُ) اَلذَّاهِبُ]: (ism-i fâil) gidici, giden (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) tarif etti, yol gösterdi, hidayet verdi (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْغُلَامُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç [(حَلُمَ) اَلْحَلِيمُ]: yumuşak huylu, cezalandırmada acelecilik göstermeyen [(سَعَى) اَلسَّعْيُ]: çalışma, amel (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (يَا بُنَيَّ): oğulcuğum (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü [(نَامَ) اَلْمَنَامُ]: (mimli masdar) uyuma, uyku (ذَبَحَ يَذْبَحُ ذَبْحًا): boğazladı, boğazını keserek öldürdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): inceledi/ düşündü/ baktı/ bekledi/ ibret aldı/ gözetti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, araştırdı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ): (ism-i fâil) sabreden, sabırlı

CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 449 (SAFFAT: 103-126)

فَلَمَّآ أَسْلَمَا وَ تَلَّهُۥ لِلْجَبِينِ ﴿103﴾ وَ نَادَيْنَاهُ أَنْ يَٰٓإِبْرَٰهِيمُ

Sonra ikisi de teslim oldukları zaman — atıf h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart, fiili mazi, fail
onu yatırdı — fiili mazi, mef'ul — atıf h.
alnı üzere — car-mecrur
seslendik — fiili mazi, fail, mef'ul — atıf h.
diye — tefsir h.
Ey İbrahim — nida h., münada

قَدْ صَدَّقْتَ ﴿104﴾ الرُّءْيَآ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي ﴿105﴾ الْمُحْسِنِينَ

gerçekten — tahkik h.
tasdik ettin — fiili mazi, fail
Rüyayı — mef'ul
doğrusu biz — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
böyle — car-mecrur
karşılık veririz — (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi
güzel davrananlara — mef'ul

103-104- 105. Sonra ikisi de (Allah'a) teslim oldukları zaman, (babası) onu (oğlunu) alnı üzere yatırdı. Biz: "Ey İbrahim! Rüyayı tasdik ettin (gerçek yaptın); doğrusu biz güzel davrananlara böyle karşılık veririz " diye seslendik.

إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْبَلَٰٓؤُا۟ الْمُبِينُ ﴿106﴾ وَ فَدَيْنَٰهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ﴿107﴾

Doğrusu — (إِنَّ)'nin ismi, tekid ve nasb h.
bu — tekid lamı, (هُوَ):fasıl zamiri
imtihandır — (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf
apaçık — sıfat
Ona fidye verdik — fiili mazi, fail, mef'ul — atıf h.
bir kurbanlığı — car-mecrur, mevsuf
büyük — sıfat

106. Doğrusu bu apaçık bir imtihandır. **107.** Ona büyük bir kurbanlığı fidye verdik.

وَ تَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْءَاخِرِينَ ﴿108﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ ﴿109﴾

bıraktık — fiili mazi, fail — atıf h.
ona — car-mecrur
Sonrakiler içinde — h. cer, mecrur isim
selam olsun diye — mübteda
İbrahim'e — haber, şibhi cümle

108-109. Sonrakiler içinde "İbrahim'e selam olsun" (diye) ona (iyi bir nam) bıraktık.

كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿110﴾ إِنَّهُۥ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿111﴾

böyle — car-mecrur
karşılık veririz — fiili muzari
iyilere — mef'ul
Doğrusu o — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
kullarımızdandı — (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle
mü'min — (عِبَادِ)'nin sıfatı

110. İşte iyilere böyle karşılık veririz. **111.** Doğrusu o, mü'min kullarımızdandı.

وَ بَشَّرْنَٰهُ بِإِسْحَٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّٰلِحِينَ ﴿112﴾

Ona müjdeledik — fiili mazi, fail, mef'ul — atıf h.
İshak'ı — car-mecrur
peygamber olarak — hal
iyilerden — h. cer, mecrur isim

112. Ona, peygamber olarak iyilerden olan İshak'ı müjdeledik.

وَ بَارَكْنَا عَلَيْهِ وَ عَلَىٰٓ إِسْحَٰقَ ۖ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا

bereket verdik — fiili mazi, fail — atıf h.
kendisine — car-mecrur
ve — atıf h.
İshak'a — h. cer, mecrur isim
başlama h.
ikisinin zürriyetinden vardır — haber mukaddem, şibhi cümle

وَ مُحْسِنٌ وَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ مُبِينٌ ﴿113﴾

iyi olan vardır — mübteda muahhar
atıf h.
zulmeden — matuf, mevsuf
kendisine — car-mecrur
açıkça — sıfat

113. Kendisine ve İshak'a bereket verdik (mübarek kıldık); ikisinin zürriyetinden iyi olan da vardır, açıkça kendisine zulmeden de vardır.

وَ لَقَدْ مَنَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَ هَٰرُونَ ﴿114﴾

başlama h.
And olsun ki — yemin cevabı lamı, tahkik h.
lutufta bulunduk — fiili mazi, fail
Musa'ya — h. cer, mecrur isim
ve — atıf h.
Harun'a — matuf

114. And olsun ki Musa ve Harun'a lutufta bulunduk.

وَ نَجَّيْنَٰهُمَا وَ قَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿115﴾

Ikisini kurtardık — fiili mazi, fail, mef'ul — atıf h.
ve — atıf h.
toplulukları — (نَجَّيْنَا)'nın mef'ul zamirine matuf
bir kederden — h. cer, mecrur isim, mevsuf
büyük — sıfat

﴿ 116 ﴾ وَ نَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۚ

Onlara yardım ettik	bu sebeple oldular	fasıl zamiri	galib gelenler	
fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi	
atıf h.				

115. İkisini ve topluluklarını büyük bir kederden kurtardık. **116.** Onlara yardım ettik, bu sebeple de galib gelenler oldular.

﴿ 117 ﴾ وَ آتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ۚ ﴿ 118 ﴾ وَ هَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۚ

Her ikisine de verdik	Kitab'ı	açıklayan		İkisini ilettik	yola	dosdoğru		
fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat		fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat		
atıf h.				atıf h.				

117. İkisine de, açıklayan Kitab'ı (Tevrat'ı) verdik.**118.** İkisini de dosdoğru yola ilettik.

﴿ 119 ﴾ وَ تَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿ 120 ﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَ هَارُونَ

bıraktık	ikisine de	Sonrakiler içinde		selam olsun	Musa	ve	Harun'a
fiili mazi, fail	car-mecrur	h. cer, mecrur isim		mübteda	haber, şibhi cümle	atıf h.	matuf
atıf h.							

119-120. Sonrakiler içinde "Musa ve Harun'a selam olsun" (diye iyi birer nam) bıraktık.

﴿ 121 ﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

Doğrusu Biz	işte böyle	karşılık veririz	güzel davrananlara
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul

121. Doğrusu Biz, güzel davrananlara işte böyle karşılık veririz.

﴿ 122 ﴾ إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿ 123 ﴾ وَ إِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۘ

Şüphesiz ikisi de	kullarımızdandı	mü'min		Doğrusu	İlyas		peygamberlerdendir
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	sıfat		tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

122. Şüphesiz ikisi de mü'min kullarımızdandı. **123.** Doğrusu İlyas da peygamberlerdendir.

﴿ 124 ﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ

Bir zamanlar	demişti	kavmine	sakınmaz mısınız
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	car-mecrur	fiili muzari + fâil, arz h.

﴿ 125 ﴾ أَ تَدْعُونَ بَعْلًا وَ تَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ۙ

mı	tapıyorsunuz	Baal putuna	ve	bırakıyorsunuz	en güzelini	Yaratanların
soru h.	fiili muzari + fâil	mef'ul	atıf h.	fiili muzari + fâil	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh

﴿ 126 ﴾ اللَّهَ رَبَّكُمْ وَ رَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

Allah'ı	Rabbinizi	Rabbini		babalarınızın	evvelki
bedel	bedel	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh, sonraki zamir için muzaf, mevsuf, (كُمْ): muzafun ileyh	sıfat

124 - 125 - 126. Kavmine: "(Allah'a isyandan) sakınmaz mısınız? Yaratanların en güzelini, Rabbinizi, evvelki babalarınızın da Rabbi olan Allah'ı bırakıyorsunuz ve Baal putuna mı tapıyorsunuz?" demişti.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 449 ≻

(37 / SAFFAT, 103 – 104 – 105 – 106 – 107 – 108 – 109 – 110 – 111 – 112):

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلاَمًا): (if'al bâbı) teslim oldu, inkıyad etti/ ihlâslı davrandı/ müslüman oldu (تَلَّ يَتُلُّ تَلاًّ): (muzaaf fiil) yüzü veya yanı üzere yatırdı (اَلْجَبِين): alnın iki tarafından birisi, şakak (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı (اَلرُّؤْيَا ج رُؤًى): uykuda görülen düş, rüya (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel davranan, güzel yapan [(اَلْبَلاَءُ يَبْلُو بَلاَ]: (masdar) imtihan [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (فَدَى يَفْدِي فِدَاءً ب): (nâkıs fiil) kurban etti, fidye verdi (اَلذِّبْحُ): boğazlanacak kurbanlık (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonraki, sonuncu (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma, selamet, sulh, teslim olma (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden, güzel davranan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلنَّبِيُّ ج نَبِيُّونَ): peygamber (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

(37 / SAFFAT, 113 – 114 – 115 – 116 – 116 – 117 – 118):

(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarek kıldı, bolluk verdi (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذَرَارِي): zürriyet, nesil [(اَلْمُحْسِنُ أَحْسَنَ يُحْسِنُ)]: (ism-i fâil) güzel yapan, güzel davranan, iyilik eden [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) lütufta bulundu, nimetlendirdi (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْكَرْبُ): şiddetli gam, keder, hüzün, üzüntü (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, yenen (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm/ amel defteri/ yazışma [(اِسْتَبَانَ يَسْتَبِينُ) اَلْمُسْتَبِينُ]: (ism-i fâil) zahir olan, açıklayan (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola sevk etti, irşad etti, iletti (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan doğru ve düzgün yol [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz

(37 / SAFFAT, 119 – 120 – 121 – 122 – 123 – 124 – 125 – 126):

(تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terk etti (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonuncu, sonraki (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma, sulh, teslim olma, selamet (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel yapan, güzel davranan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) elçi, gönderilen (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti / yardım istedi (اَلْبَعْلُ): İlyas A.S.'ın kavminin ibadet ettiği putların adı (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلْخَالِقُ ج خَالِقُونَ): (ism-i fâil) yaratan, icad eden (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْأَوَّلُ ج أَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 450 (SAFFAT: 127-153) ≻

﴿ 128 ﴾	الْمُخْلَصِينَ	اللَّهِ	عِبَادَ	إِلَّا	﴿ 127 ﴾	لَمُحْضَرُونَ ۙ	فَإِنَّهُمْ	فَكَذَّبُوهُ
	ihlasa erdirilmiş	Allah'ın	kulları	hariç		huzurumuza getirileceklerdir	Artık şüphesiz ki onlar	Bunun üzerine onu yalanlamışlardı
	sıfat	muzafun ileyh	müstesna, muzaf, mevsuf	Istisna h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.,fiili mazi, fail, mef'ul

127-128. Bunun üzerine onu yalanlamışlardı. Artık Allah'ın ihlasa erdirilmiş kulları hariç, şüphesiz ki onlar(ın hepsi) huzurumuza getirileceklerdir.

كَذَٰلِكَ	إِنَّا	﴿ 130 ﴾	عَلَىٰ إِلْ يَاسِينَ	سَلَامٌ	﴿ 129 ﴾	فِي الْآخِرِينَ	عَلَيْهِ	تَرَكْنَا	وَ
böyle	Doğrusu Biz		İlyas'a	selam olsun		Sonrakiler içinde	ona	bıraktık	
car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		haber, şibhi cümle	mübteda		h. cer, mecrur isim	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 132 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ	مِنْ عِبَادِنَا	إِنَّهُ	﴿ 131 ﴾	الْمُحْسِنِينَ	نَجْزِي
	inanan	kullarımızdandı	Doğrusu o		iyilere	karşılık veririz
	sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

129 - 130. Sonrakiler içinde, "İlyas'a selam olsun" (diye bir nam) bıraktık. **131.** Doğrusu Biz iyilere böyle karşılık veririz. **132.** Doğrusu o, inanan kullarımızdandı.

أَجْمَعِينَ ۙ	أَهْلَهُ	وَ	نَجَّيْنَاهُ	إِذْ	﴿ 133 ﴾	لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۘ	لُوطًا	إِنَّ	وَ
hepsini	ailesinin	ve	onu kurtarmıştık	Bir zamanlar		peygamberlerdendir	Lut da	Şüphesiz	
tekid	(نَجَّيْنَا)'nın mef'ulüne matuf	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	geçmiş zaman zarfı		(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.

وَ	إِنَّكُمْ	﴿ 136 ﴾	الْآخَرِينَ	دَمَّرْنَا	ثُمَّ	﴿ 135 ﴾	فِي الْغَابِرِينَ	عَجُوزًا	إِلَّا	134 ﴾ ﴿
	Doğrusu siz		diğerlerini	helak etmiştik	Sonra		geride kalanlar arasındaki	yaşlı bir kadın	dışında	
	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.		h. cer, mecrur isim	müstesna	istisna h.	

﴿ 138 ﴾	فَلَا تَعْقِلُونَ ع	أَ	وَ بِاللَّيْلِ ۘ	﴿ 137 ﴾	مُصْبِحِينَ ۙ	عَلَيْهِمْ	لَتَمُرُّونَ
	Hala akletmeyecek	misiniz	geceleyin ve		Sabahları	onların üzerlerinden	geçersiniz
	atıf h.+ nefiy h.,fiili muzari + fâil	soru h.	car-mecrur atıf h.		hal	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

133. Şüphesiz Lut da peygamberlerdendir. **134-135.** Bir zamanlar geride kalanlar arasındaki yaşlı bir kadın dışında onu (Lut'u) ve ailesinin hepsini kurtarmıştık. **136-137-138.** Sonra diğerlerini helak etmiştik. Sabahları ve geceleyin, onların üzerlerinden geçersiniz. Hala akletmeyecek misiniz?*

﴿ 140 ﴾	الْمَشْحُونِ ۙ	إِلَى الْفُلْكِ	أَبَقَ	إِذْ	﴿ 139 ﴾	لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۘ	يُونُسَ	إِنَّ	وَ
	Dolu	gemiye	kaçmıştı	Bir zamanlar		peygamberlerdendir	Yunus	Doğrusu	
	sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı		(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.

﴿ 142 ﴾	مُلِيمٌ	هُوَ	وَ	الْحُوتُ	فَالْتَقَمَهُ	﴿ 141 ﴾	مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۚ	فَكَانَ	فَسَاهَمَ
	kınarken	o		balık	Onu yuttu		yenilenlerden	de olmuştu	Böylece karşılıklı kura çekmişti
	haber	mübteda	hal vavı	fail	atıf h., fiili mazi, mef'ul		(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h., fiili mazi

hal; isim cümlesi

139. Doğrusu Yunus da peygamberlerdendir. **140.** Bir zamanlar (yolcular ve yükle) dolu bir gemiye kaçmıştı. **141.** Böylece (gemidekilerle) karşılıklı kura çekmişti de yenilenlerden olmuştu (bu kura sonucu) denize atılmıştı. **142.** O (kendisini) kınarken onu bir balık yuttu.

﴿ 144 ﴾ يُبْعَثُونَ إِلَىٰ يَوْمِ فِي بَطْنِهِ لَلَبِثَ ﴿ 143 ﴾ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ كَانَ أَنَّهُ فَلَوْلَا

diriltilecek	güne kadar	onun karnında	kalacaktı	Allah'ı tesbih edenlerden	olmasaydı			Eğer
muzafun ileyh; fiil cümlesi	h. cer+ mecrur isim, muzaf	h. cer, mecrur isim	rabıta, (لَوْلَا)'nın cevabı; fiili mazi cümlesi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi		başlama h., şart h.
					(أَنَّ)'nin haberi: fiil cüm.			
					mübteda, masdarı müevvel			

143-144. Eğer Allah'ı tesbih edenlerden olmasaydı, diriltilecek güne kadar onun (balığın) karnında kalacaktı.

شَجَرَةً عَلَيْهِ أَنْبَتْنَا وَ ﴿ 145 ﴾ سَقِيمٌ هُوَ وَ بِالْعَرَاءِ فَنَبَذْنَاهُ

bir ağaç	üzerine	yetiştirdik		hasta bir halde		araziye	akabinde onu attık	
mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	haber	mübteda	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	
				hal; isim cümlesi	hal vavı			

﴿ 147 ﴾ يَزِيدُونَ أَوْ أَلْفٍ إِلَىٰ مِئَةِ أَرْسَلْنَاهُ وَ ﴿ 146 ﴾ مِنْ يَقْطِينٍ

giderek artan	veya	bine	yüz	Onu gönderdik		kabak (cinsi)nden	
fiili muzari + fâil	atıf h.	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	h. cer, mecrur isim	

145. Akabinde hasta bir halde onu araziye (sahile) attık. **146.** Üzerine (gölge yapması için), kabak (cinsin)den (geniş yapraklı) bir ağaç yetiştirdik. **147.** Onu, yüz bine veya giderek artan (kişiye peygamber olarak) gönderdik.

﴿ 148 ﴾ إِلَىٰ حِينٍ فَمَتَّعْنَاهُمْ فَآمَنُوا

bir zamana kadar	bunun üzerine onları geçindirdik	Sonra inandılar
h. cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail

148. Sonra (ona) inandılar, bunun üzerine Biz de onları bir zamana kadar geçindirdik.

﴿ 149 ﴾ الْبَنُونَ لَهُمُ وَ الْبَنَاتُ أَ لِرَبِّكَ فَاسْتَفْتِهِمْ

erkekler	onların (mı)		kızlar	Rabbinin mi	Şimdi (müşriklerden) fetva sor
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mübteda muahhar	soru h., haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h., emir fiili, mef'ul

149. Şimdi (müşrik putperestlerden) fetva sor, kızlar Rabbinin de erkekler onların mı?

﴿ 150 ﴾ شَاهِدُونَ هُمْ وَ إِنَاثًا الْمَلَائِكَةَ خَلَقْنَا أَمْ

şahitken	onlar		kız olarak	melekleri	yarattık	Yoksa
haber	mübteda	hal vavı	hal	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.
hal; isim cümlesi						

150. Yoksa onlar şahitken melekleri kız olarak mı yarattık?

وَ اللَّهُ وَلَدَ ﴿ 151 ﴾ لَيَقُولُونَ مِنْ إِفْكِهِمْ إِنَّهُمْ أَلَا

	Allah	doğurdu		söylüyorlar	uydurdukları iftiradan dolayı	doğrusu onlar	Dikkat edin
hal vavı	fail	fiili mazi		(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (يَقُولُونَ) ile bağlantılıdır	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tenbih h.

﴿ 153 ﴾ عَلَى الْبَنِينَ الْبَنَاتِ أَصْطَفَى ﴿ 152 ﴾ لَكَاذِبُونَ إِنَّهُمْ

oğullara	kızları	tercih mi etmiş	yalancıdırlar	Onlar şüphesiz	
h. cer, mecrur isim	mef'ul	soru h., fiili mazi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	
			hal; isim cümlesi		

151-152. Dikkat edin; doğrusu onlar uydurdukları iftiradan dolayı, "Allah doğurdu" diyorlar. Onlar şüphesiz yalancıdırlar. **153.** (Allah) kızları, oğullara tercih mi etti?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 450 ≻

(37 / SAFFAT, 127 – 128 – 129 – 130 – 131 – 132 – 133 – 134):

(اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazırlanan, hazırlanmış, huzura getirilen (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonuncu, sonraki (اَلسَّلَامُ): selamlaşma, sulh, selamet, teslim olma (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel yapan, güzel davranan (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) elçi, gönderilen (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba (اَجْمَعِينَ – اَجْمَعُونَ): (tekid için getirilir) tümünü, hepsini, bütününü

(37 / SAFFAT, 135 – 136 – 137 – 138 – 139 – 140):

(اَلْعَجُوزُ ج عَجَائِزُ): yaşlı, ihtiyar kadın, koca karı (اَلْغَابِرُ ج غَابِرُونَ): (ism-i fâil) geride kalan, duran veya helak olan

(دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dumura uğrattı, helak etti (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki

(مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا): (muzaaf fiil) geçti/ uğradı/ hareket etti/ yürüdü (اَلْمُصْبِحُ ج مُصْبِحُونَ): (ism-i fâil) sabahlayan

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلًا): akıl etti, akıl erdirdi (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) elçi, gönderilen

(اَبَقَ يَأْبِقُ إِبَاقًا): (mehmuze'l-fa) kaçtı, savuştu (köle efendisinden) (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler

[(شَحَنَ يَشْحَنُ) اَلْمَشْحُونُ]: (ism-i mef'ûl) doldurulmuş, teçhiz edilmiş, yüklü

(37 / SAFFAT, 141 – 142 – 143 – 144 – 145 – 146 – 147):

(سَاهَمَ يُسَاهِمُ مُسَاهَمَةً): (müfâale bâbı) karşılıklı kura çekti (اَلْمُدْحَضُ ج مُدْحَضُونَ): (ism-i mef'ul) mağlup olan, kaybeden, yenilen (اَلْتَقَمَ يَلْتَقِمُ اِلْتِقَامًا): (iftiâl bâbı) yuttu (اَلْحُوتُ ج حِيتَانٌ): balık (اَلْمُسَبِّحُ ج مُسَبِّحُونَ): (ism-i fâil) tesbih eden [(أَلَامَ يُلِيمُ) اَلْمُلِيمُ]: (ism-i fâil) kınanmaya müstehak olan, kınanacak harekette bulunan (لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı/ ikamet etti, yerleşti/ gecikti/ dayandı/ durdu (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı/ hiçe saydı, ihmal etti/ baştan savdı (اَلْعَرَاءُ): düz ve çıplak arazi [(سَقِمَ) اَلسَّقِيمُ يَسْقَمُ]: (ism-i fâil) uzun müddet hasta olan, hastalıklı, dertli (أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) teşekkül ettirdi, yarattı, vücuda getirdi, bitirdi, yetiştirdi (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلْيَقْطِينُ): sebze, kabak (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْاَلْفُ ج اَلَافٌ): bin (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) arttı, kattı, artırdı, ziyadeleşti (اَلْمِائَةُ): yüz

(37 / SAFFAT, 148 – 149 – 150 – 151 – 152 - 153):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi/ faydalandırdı/ iyilikte bulundu/ uzun ömürler verdi (حِينٌ): tahditsiz olarak vakit, zaman (اِسْتَفْتَى يَسْتَفْتِي اِسْتِفْتَاءً): (istif'âl bâbı) sordu, fetva istedi, fikir aldı, tabirini istedi (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kızçocuğu (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): oğlan, oğlan çocuğu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْمَلَكُ ج مَلَائِكَةُ): melek (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi, erkeğin muhalifi (اَلشَّاهِدُ ج شَاهِدُونَ): (ism-i fâil) hazır olan, bilen, şahid

(اَلْاِفْكُ ج اَفَائِكُ): yalan, iftira, uydurma (قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(وَلَدَ يَلِدُ وِلَادَةً): (misal fiil) doğurdu (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): yalancı, düzmeci

(اِصْطَفَى يَصْطَفِي اِصْطِفَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, üstün tuttu, tercih etti, diledi

(اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kız çocuğu (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): oğlan, oğlan çocuğu

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 451 (SAFFAT: 154-182) ≻

﴿155﴾ فَتَذَكَّرُونَ ج أَ ﴿154﴾ تَحْكُمُونَ كَيْفَ لَكُمْ قف مَا

Artık düşünmez	misiniz		hükmediyorsunuz	Nasıl	size ne oluyor	
atıf h. nefiy h., fiili muzari + fâil	soru h.		fiili muzari + fâil	hal, soru ismi	haber, şibhi cümle	mübteda, soru ismi

154. Size ne oluyor? Nasıl hükmediyorsunuz? **155.** Hiç düşünmez misiniz?

﴿157﴾ صَادِقِينَ كُنْتُمْ إِنْ بِكِتَابِكُمْ فَأْتُوا ﴿156﴾ مُبِينٌ لا سُلْطَانٌ لَكُمْ أَمْ

doğru sözlüler	idiyseniz		kitabınızı	O halde getirin	apaçık	bir deliliniz	sizin var	Yoksa ..mi
(كَانَ)'nin haberi	fi'lü'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili, fail	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

156. Yoksa sizin apaçık bir deliliniz mi var? **157.** Doğru sözlüler iseniz, o halde kitabınızı getirin.

نَسَبًا ط الْجِنَّةِ بَيْنَ وَ بَيْنَهُ جَعَلُوا وَ

bir soy bağı	cinler	arasında		Onunla	kıldılar	
mef'ul	muzafun ileyh	zarf, muzaf	atıf h.	zarf	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿158﴾ لَمُحْضَرُونَ لا إِنَّهُمْ الْجِنَّةُ عَلِمَتِ لَقَدْ وَ

getirileceklerini	kendilerinin	cinler	bilmişlerdir	And olsun ki	
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fail	fiili mazi	yemin cevabı lamı, tahkik h.	atıf h.

(عَلِمَتِ)'in mef'ulü: masdar-ı müevvel

158. Onunla (Allah'la) cinler arasında da bir soy bağı kıldılar (icadettiler). And olsun ki, cinler de, kendilerinin (hesap yerine) getirileceklerini bilirler.

﴿160﴾ الْمُخْلَصِينَ اللَّهِ عِبَادَ إِلاَّ ﴿159﴾ يَصِفُونَ لا عَمَّا اللَّهِ سُبْحَانَ

ihlasa erdirilmiş	Allah'ın	kulları	hariçtir	onların vasıflandırmalarından		Allah	münezzehtir
(عِبَادَ)'nin sıfatı	muzafun ileyh	müstesna, muzaf, mevsuf	istisna h.	sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	car-mecrur (ismi mevsul.)	muz. ileyh	(أُسَبِّحُ)(tesbih ederim) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf

159. Allah onların vasıflandırmalarından münezzehtir. **160.**Allah'ın ihlasa erdirilmiş kulları (bunlardan) hariçtir.

مَنْ إِلاَّ ﴿162﴾ بِفَاتِنِينَ لا عَلَيْهِ أَنْتُمْ مَا ﴿161﴾ تَعْبُدُونَ لا مَا وَ فَإِنَّكُمْ

kimseden	başkasını	asla fitneye düşürecek olanlar		O'na karşı	sizler	değilsiniz	kulluk yaptığınız	şeyler	ve	Sizler
(بِفَاتِنِينَ) ismi failinin mef'ulü, ismi mevsul	Istisna h.	zaid h. cer, (مَا)'nın haberi		şibhi cümle (بِفَاتِنِينَ) ile bağlantılıdır	(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.	sıla; fiil cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.	başlama h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿164﴾ مَعْلُومٌ مَقَامٌ لَهُ إِلاَّ مِنَّا مَا وَ ﴿163﴾ الْجَحِيمِ صَالِ هُوَ

belli	bir makamı	onun vardır	illa	Bizden	(hiç kimse) yoktur ki		cehenneme	yaslanacak	
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	Istisna h.	haber mukaddem: şibhi cümle	nefiy h.	başlama h.	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda

(مِنَّا) haberi mukaddeminin mübteda muahharı; isim cüm.

sıla; isim cüm.

﴿166﴾ الْمُسَبِّحُونَ لَنَحْنُ إِنَّا وَ ﴿165﴾ الصَّافُّونَ ج لَنَحْنُ إِنَّا وَ

o tesbih edenler	Biziz	gerçekten biziz		o saf tutanlar	Biziz	gerçekten biziz			
haber, {(إِنَّ)'nin haberidir de denmiştir) }	tekid lamı, mübteda	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	haber, {(إِنَّ)'nin haberidir de denmiştir) }	tekid lamı, mübteda	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.		

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

161-162-63. Sizler ve taptığınız şeyler, cehenneme yaslanacak kimseden başkasını O'na (Allah'a) karşı asla fitneye düşürecek olanlar değilsiniz. **164.** (Melekler şöyle der:) "Bizden (hiç kimse) yoktur ki illa onun belli bir makamı vardır." **165.** "Gerçekten biziz, Biziz, o saf tutanlar," **166.**" Gerçekten biziz, Biziz, o tesbih edenler."

وَ	إِنْ	كَانُوا	لَيَقُولُونَ ﴿167﴾	لَوْ	أَنَّ	عِنْدَنَا
	Gerçek şu ki	diyorlardı		şayet		bizde de olsaydı
atıf h.	(إِنْ)'nin tahfifi (fiilin başına geldiği için hafifletilmiş hali)	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	şart h.	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle

(ثَبَتَ) (sabit olsaydı) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili

ذِكْرًا	مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿168﴾	لَكُنَّا	عِبَادَ	اللَّهِ	الْمُخْلَصِينَ ﴿169﴾
bir kitap	Evvelkiler(e verilenler)den	olurduk	kulları	Allah'ın	ihlasa erdirilmiş
(أَنَّ)'nin muahhar ismi	h. cer, mecrur isim	rabıta, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf, mevsuf	muzafun ileyh	sıfat

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

167-168-169. (Müşrikler): " Evvelkiler(e verilenler)den bir kitap bizde de olsaydı, Allah'ın ihlasa erdirilmiş kulları olurduk" derlerdi.

فَكَفَرُوا	بِهِ	فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿170﴾	وَ	لَقَدْ	سَبَقَتْ	كَلِمَتُنَا
Böylece O'nu inkar ettiler	o'nu	Artık bilecekler	başlama h.	And olsun ki	geçmiştir	sözümüz
rabıta, fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h., istikbal h., fiili muzari + fâil		yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi	fail

لِعِبَادِنَا	الْمُرْسَلِينَ ﴿171﴾	إِنَّهُمْ	لَهُمُ	الْمَنْصُورُونَ ﴿172﴾
kullarımıza	peygamber	Doğrusu onlar	kesinlikle onlar	yardım edileceklerdir
car-mecrur	sıfat	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi

170. Böylece (bunu demelerine rağmen) O'nu inkar ettiler. Artık bileceklerdir. **171.** And olsun ki, peygamber kullarımıza (şu) sözümüz geçmiştir. **172.** Doğrusu onlar kesinlikle onlar yardım edileceklerdir.

وَ	إِنَّ	جُنْدَنَا	لَهُمُ	الْغَالِبُونَ ﴿173﴾	فَتَوَلَّ	عَنْهُمْ	حَتَّى	حِينٍ ﴿174﴾
	Doğrusu	Bizim ordumuz	kesinlikle onlar	galib gelenler olacaklardır	aldırış etme	onlara	kadar	Bir zamana
atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	rabıta, emir fiili	car-mecrur	harfi cer	mecrur isim

173. Doğrusu Bizim ordumuz kesinlikle onlar galib gelenler olacaklardır. **174.** Bir zamana kadar onlardan yüz çevir (aldırış etme).

وَ	أَبْصِرْهُمْ	فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿175﴾	أَ	فَبِعَذَابِنَا	يَسْتَعْجِلُونَ ﴿176﴾
	gözle	onlar da görecekler	mi	Yoksa azabımızı	acele istiyorlar
atıf h.	emir fiili, mef'ul	rabıta+ gelecek zaman; istikbal h., fiili muzari + fâil	soru h.	atıf h., car-mecrur, şibhi cümle (يَسْتَعْجِلُونَ) ile bağlantılıdır	fiili muzari + fâil

175. Onları gözle, onlar da görecekler. **176.** Yoksa azabımızı acele mi istiyorlar?

فَإِذَا نَزَلَ	بِسَاحَتِهِمْ	فَسَاءَ	صَبَاحُ	الْمُنْذَرِينَ ﴿177﴾
fakat indiği zaman	sahalarına	artık ne kötüdür	sabahı	uyarılanların
atıf h., cezmetmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	cevabü'ş-şart için rabıta, cevabü'ş-şart; fiili mazi	fail, muzaf	muzafun ileyh

177. Fakat (o azap), sahalarına indiği zaman, uyarılanların sabahı ne kötüdür!

وَ	تَوَلَّ	عَنْهُمْ	حَتَّى	حِينٍ ﴿178﴾	وَ	أَبْصِرْ	فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿179﴾
	yüz çevir	onlardan	kadar	Bir zamana		gözetle	onlar da göreceklerdir
atıf h.	emir fiili	car-mecrur	harfi cer	mecrur isim	atıf h.	emir fiili	rabıta+ gelecek zaman; fiili muzari + fâil

178. Bir zamana kadar onlardan yüz çevir. **179.** (Onları) gözle, onlar da görecekler.

﴿ 180 ﴾	يَصِفُونَ ج	عَمَّا	الْعِزَّةِ	رَبِّ	رَبِّكَ	سُبْحَانَ
	onların vasıflandırmalarından		izzetin	Rabbi	Rabbin	münezzehtir
	sıla; fiil cüm	car-mecrur, (ismi mevsul.)	muzafun ileyh	bedel, mecrur, muzaf	muzafun ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (كَ): muzafun ileyh	(أُسَبِّحُ) (tesbih ederim) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlakı, muzaf

180. İzzetin Rabbi olan Rabbin, onların vasıflandırmalarından münezzehtir.

﴿ 182 ﴾	الْعَالَمِينَ	رَبِّ	لِلَّهِ	الْحَمْدُ	وَ	﴿ 181 ﴾	عَلَى الْمُرْسَلِينَ ج	سَلَامٌ	وَ
	Alemlerin	Rabbi	Allah'a	hamd			Peygamberlere	selam olsun	
	muzafun ileyh	sıfat, muzaf	haber, şibhi cümle, mevsuf	mübteda	atıf h.		haber; şibhi cümle	mübteda	atıf h.

181. Peygamberlere selam olsun. **182.** Hamd (şükür ve övgü) alemlerin Rabbi Allah'adır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 451 ≻

(37 / SAFFAT, 154 – 155 – 156 – 157 – 158 – 159 – 160 – 161):

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (حَكَمَ يَحْكُمُ حَكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (اَلسُّلْطَانُ): huccet, bürhan, delil/ saltanat, galebe, hâkimiyet [(أَبَانَ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا بِ): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): hükmetti, çevirdi, kıldı, yarattı (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْجِنَّةُ): cin/ delilik, cünun (اَلنَّسَبُ ج اَنْسَابٌ): akrabalık, nesep, soy bağı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمُحْضَرُ ج مُحْضَرُونَ): (ism-i mef'ûl) hazırlanan, hazırlanmış, huzura getirilen [(سُبْحَانَ اَلْعَبْدُ ج)]: tesbih, tenzih ve takdis etti (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): (misal fiil) vasıflandırdı, niteledi, sıfat verdi/ gösterdi/ anlattı (عِبَادٌ): kul, köle (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلِصُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): İbadet etti, kulluk etti

(37 / SAFFAT, 162 – 163 – 164 – 165 – 166 – 167 – 168 – 169 – 170):

(اَلْفَاتِنُ ج فَاتِنُونَ): (ism-i fâil) fitneye düşürücü, şaşırtıcı [(صَلَى يَصْلَى) اَلصَّالِي]: (ism-i fâil) ateşe yaslanan, ateşle pençeleşen (اَلْجَحِيمُ): cehennem (اَلْمَقَامُ): makam/ ayakta durulan yer/ vatan/ ikamet yeri/ mekân, yer [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ism-i mef'ûl) bilinen (اَلصَّافُّ ج صَافُّونَ): (ism-i fâil) saf tutan yahut kanatlarını açan (اَلْمُسَبِّحُ ج مُسَبِّحُونَ): (ism-i fâil) tesbih eden (عِنْدَ): (zarf) katında, yanında (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir/ şeref, şan/ söz, laf/ peygamber (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(37 / SAFFAT, 171 – 172 – 173 – 174 – 175 – 176 – 177 – 178 – 179 – 180 – 181 – 182):

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): takaddüm etti, öne geçti/ kaçıp kurtuldu (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (اَلْمَنْصُورُ ج مَنْصُورُونَ): (ism-i mef'ûl) yardım edilen (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı (اَلْغَالِبُ ج غَالِبُونَ): (ism-i fâil) galip gelen, yenen (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi (حِينٌ): (tahditsiz olarak) vakit, zaman (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): gördü (açıkça bildi) (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالًا): çabuklaştırdı, çabukça olmasını istedi, acelecilik gösterdi (نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولًا): indi (اَلسَّاحَةُ): saha, alan, meydan (سَاءَ): ne kötü (اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran (حِينٌ): (tahditsiz olarak) vakit, zaman (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): gördü (açıkça bildi) [(سَبَّحَ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti [(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْعِزَّةُ]: üstünlük, izzet, gurur, kibir (وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): (misal fiil) vasıflandırdı, niteledi, sıfat verdi/ gösterdi/ anlattı (اَلسَّلَامُ): selamlaşma, selamet, sulh, teslim olma (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi [(حَمِدَ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

۞۞۞۞۞۞۞

سورة ص (38)

(SÂD (Sâd) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 88 ayettir.)

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 452- 457 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ صٓ وَ الْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿2﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَ شِقَاقٍ

Sâd	and olsun ki	Kuran'a	Zikir sahibi		hayır	kimseler inkar eden	Gurur içindedirler	ve	ayrılık	
hurufu mukatta	kasem ve cer h.	mecrur isim, mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh	idrab h.	mübteda, ismi mevul	sıla; mazi fiil cüm., fail	haber, şibhi cümle	atıf h.	matuf

1-2. Sâd. Zikir sahibi (öğüt ve uyarı dolu) Kuran'a and olsun ki, hayır, inkar edenler bir gurur (boş bir onur) ve ayrılık (birbirleriyle bir tefrika ve gruplaşma) içindedirler.

﴿3﴾ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَ لَاتَ حِينَ مَنَاصٍ

nice	yok ettik	onlardan önce	nesilleri	bağırıp çağırıyorlardı		değildi	zamanı	kurtuluş
mukaddem mef'ulün bih, kem-i haberiyye	fiili mazi+ fail	harfi cer, zarf ismi, muzaf, muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim {şibhi cümle (كَمْ)'in sıfatıdır da denmiştir}	atıf h., fiili mazi, fail	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	(لَاتَ)'nin haberi, muzaf	(لَاتَ)'nin amelini yapan nâsih h., nin ismi (الْحِينُ) mahzuf	muzafun ileyh

3. Onlardan önce nice nesilleri yok ettik. Bağırıp çağırıyorlardı, (fakat artık) kurtuluş zamanı değildi.

وَ عَجِبُوٓا أَنْ جَآءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ ۖ وَ قَالَ الْكَافِرُونَ

şaşmışlardı	gelmesine		bir uyarıcının	kendilerinden	ve	demişlerdi	inkar edenler
fiili mazi, fail	masdar h.	fiili mazi, mef'ul	fail	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi	fail

﴿4﴾ هَٰذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ۚ أَ جَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَٰهًا وَاحِدًا ۚ إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴿5﴾

Bu	bir sihirbazdır	çok yalancı		mı	yaptı	tanrıları		bir tanrı	
mübteda, işaret ismi	haber, mevsuf	sıfat		soru h.	fiili mazi	birinci mef'ul		ikinci mef'ulün bih, mevsuf	
			Doğrusu		tek				
			tekid ve nasb h.		sıfat				
		bu					bir şeydir		acaib
		(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi					tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf		sıfat

4-5. Kendilerinden bir uyarıcının gelmesine şaşmışlar ve inkar edenler: "Bu, çok yalancı bir sihirbazdır; tanrıları tek bir tanrı mı yaptı? Doğrusu bu acaib bir şeydir" demişlerdi.

وَ انْطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَ

	yürüyün	diye	onlardan	ileri gelenler	çekip gitti
atıf h.	emir fiili, fail	tefsir h.	car-mecrur	fail	fiili mazi

tefsir (açıklama) cümlesi — atıf h.

﴿6﴾ اصْبِرُوا عَلَىٰ آلِهَتِكُمْ ۚ إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۚ

sabır gösterin	tanrılarınıza	doğrusu	bu	bir şeydir	istenen
emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	meçhul fiili muzari, naibi faili (هُوَ) gizli zamiri

6. Onlardan ileri gelenler: "Yürüyün, tanrılarınıza (bağlılıkta) sabır gösterin, doğrusu bu (sizden) istenen şeydir" diye çekip gitti.

﴿7﴾ مَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ ۚ إِنْ هَٰذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ ۚ

işitmedik	bunu	dinde	Son	değildir	bu	başkası	bir uydurmadan
nefiy h., fiili mazi, fail	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	nefiy h.	mübteda, işaret ismi	istisna h.	haber

7. "Son dinde bunu (tanrıları tek tanrı yapmayı) işitmedik; bu bir uydurmadan başkası değildir. Kuran, aramızda ona mı indirilmeliydi?" (dediler).

أَ	أُنْزِلَ	عَلَيْهِ	الذِّكْرُ	مِنْ بَيْنِنَا ط	بَلْ	هُمْ
mı	indirildi	ona	Kuran	aramızdan	Hayır	bunlar
soru h.	meçhul fiili mazi	car-mecrur	naibi fail	harfi cer, zarf (muzaf+ muz.ileyh)	idrab h.	mübteda

فِي شَكٍّ	مِنْ ذِكْرِي ج	بَلْ	لَمَّا يَذُوقُوا	عَذَابِ ط	﴿ 8 ﴾
şüphededirler	benim zikrimden	Hayır	henüz tatmadılar	azabımı	
haber, şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim	idrab h.	cahd-ı müstağrak; cezm h., fiili muzari, fail	mef'ulün bih, mahzuf muz. ileyh	

8. "Kuran, aramızdan ona mı indirildi?" (dediler). Hayır, (onlar) benim zikrimden (Kuran'ımdan) şüphededirler. Hayır, azabımı henüz tatmadılar.

أَمْ	عِنْدَهُمْ	خَزَآئِنُ	رَحْمَةِ	رَبِّكَ	الْعَزِيزِ	الْوَهَّابِ ج	﴿ 9 ﴾
Yoksa ..mi	onların yanında var	hazineleri	rahmet	Rabbinin	Aziz	çok bağışta bulunan	
atıf h.	mukaddem haber, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki isim için tekrar muzaf	muzafun ileyh, mecrur, sonraki isim için muzaf, mevsuf, (كَ):muz. ileyh	sıfat	ikinci sıfat	

9. Yoksa, onların yanında çok bağışta bulunan, Aziz Rabbinin rahmet hazineleri mi var?

أَمْ	لَهُمْ	مُلْكُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	مَا	بَيْنَهُمَا قف	فَلْيَرْتَقُوا	فِي الْأَسْبَابِ	﴿ 10 ﴾
yoksa	onlara mı aittir	hükümranlığı	göklerin	,	yerin	,	şeylerin	ikisi arasındaki	O halde yükselsinler	sebepler içinde	
atıf h.	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf	atıf h.	(السَّمَاوَاتِ)'ye matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	rabıta+ emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim	

10. Yoksa, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan şeylerin hükümranlığı onlara mı aittir? O halde sebepler içinde yükselsinler!

جُنْدٌ	مَا	هُنَالِكَ	مَهْزُومٌ	مِنَ الْأَحْزَابِ	﴿ 11 ﴾
herhangi bir ordudur	zaid h.	orada	bozguna uğratılmış	grublardan	
(هُمْ) mahzuf mübtedasının haberi, mevsuf		(جُنْدٌ)'ün sıfatı, mekan zarfı	(جُنْدٌ)'ün ikinci sıfatı	harfi cer, mecrur isim	

11. (Onlar) orada (çeşit çeşit) grublardan bozguna uğratılmış bir ordudur.

كَذَّبَتْ	قَبْلَهُمْ	قَوْمُ	نُوحٍ	وَ	عَادٌ	وَ	فِرْعَوْنُ	ذُو	الْأَوْتَادِ	﴿ 12 ﴾
yalanladı	onlardan önce	toplumu	Nuh	,	Ad	,	Firavun	sahibi	kazıklar	
fiili mazi	zaman zarfı, muzaf, muzafun ileyh	fail, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	(قَوْمُ)'ye matuf	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh	

وَ	ثَمُودُ	وَ	قَوْمُ	لُوطٍ	وَ	اَصْحَابُ	الْأَيْكَةِ ط	أُولَئِكَ	الْأَحْزَابُ	﴿ 13 ﴾
,	Semud	atıf h.	toplumu	Lut	atıf h.	halkı	Eyke	İşte bunlar	grublardır	
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh		matuf, muzaf	muzafun ileyh	mübteda, işaret ismi	haber	

12-13. Onlardan önce Nuh toplumu, Ad, kazıklar sahibi Firavun, Semud, Lut toplumu, Eyke halkı (da peygamberleri) yalanladı. İşte bunlar (da) grublardır.

إِنْ	كُلٌّ	إِلَّا	كَذَّبَ	الرُّسُلَ	فَحَقَّ	عِقَابِ ع	﴿ 14 ﴾
değil	hepsi	başka	yalanladı	Peygamberleri	Bu sebeple haketti	azabımı	
nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber, mazi fiil cüm.	mef'ulün bih	atıf h., fiili mazi	fail, muzaf, sondaki esre mahzuf (ي): muz. ileyh	

14. Başka değil hepsi peygamberleri yalanladı, bu sebeple de azabımı haketti.

وَ	مَا	يَنْظُرُ	هَؤُلَآءِ	إِلَّا	صَيْحَةً	وَاحِدَةً	مَا	لَهَا	مِنْ فَوَاقٍ	﴿ 15 ﴾
başlama h.	nefiy h.	beklemiyor	Bunlar	başkasını	bir çığlıktan	tek			geri çevrilmesi olmayan	
		fiili muzari	fail, işaret ismi	istisna h.	mef'ulün bih, mevsuf	sıfat	nefiy h.	haber mukaddem: şibhi c.	zaid h.cer, mübteda muahhar	

(صَيْحَةً)'in 2. sıfatı: isim cümlesi

15. Bunlar geri çevrilmesi olmayan bir çığlıktan başkasını beklemiyor.

﴿ 16 ﴾	الْحِسَابِ	يَوْمِ	قَبْلَ	قِطَّنَا	لَنَا	عَجِّلْ	رَبَّنَا	قَالُوا	وَ
	hesap muzafun ileyh	gününden muzafun ileyh, bir sonraki isim için muzaf	önce zaman zarfı, muzaf	payımızı mef'ulün bih	Bize car-mecrur	çabuklaştır dua için emir fiili	Rabbimiz nida harfi mahzuf münada, muzaf, (نَا):muz. ileyh	derler fiili mazi, fail	atıf h.

16. (Onlar) "Rabbimiz! Bize payımızı hesap gününden önce çabuklaştır" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 452 ≻

(38 / SAD, 1 - 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9):

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (اَلذِّكْرُ): şeref, şan/ söz, laf/ kitap/ peygamber, zikir

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (حِينٌ): tahditsiz olarak vakit, zaman

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْعِزَّةُ]: gurur, kibirlenme, üstünlük, izzet [(شَاقَّ يُشَاقُّ) اَلشِّقَاقُ]: ayrılık, muhalefet etme

(كَمْ): nice, kaç (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı, telef etti, öldürdü, felakete uğrattı, kökünü kazıdı

(قَبْلُ): (zarf) önce (لاَتَ): (nefiy edatı) değildir (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları, muasır olanlar (اَلْمَنَاصُ): kaçış, kurtuluş

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(عَجِبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaştı, yadırgadı (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(أَنْذَرَ يُنْذِرُ) اَلْمُنْذِرُ]: (ism-i fâil) uyaran

[(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّاحِرُ]: (ism-i fâil) sihirbaz/ âlim (اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (اَلْمَلَأُ): ileri gelen, halk, eşraf

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذَّابُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, yalan söylemeyi adet haline getiren

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, çevirdi, kıldı, yarattı (اَلْأَحَدُ): bir, tek (اَلْعُجَابُ): acaip, tuhaf, şaşılacak şey

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı, yolundan gitti, doğru yolda gitti

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلْآخِرُ ث اَلْآخِرَةُ): son, sonuncu (اَلْمِلَّةُ): millet (din yahut aynı dine mensup kişiler)

[(اِخْتَلَقَ يَخْتَلِقُ) اَلْاِخْتِلاَقُ]: (masdar) iftira atma, uydurma, yalan düzme (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلذِّكْرُ): indirilmiş kitap/ peygamber/ söz, / zikir (بَيْنَ): (zarf) arasında

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (بَلْ): bilakis, halbuki (اَلسَّبَبُ ج اَسْبَابٌ): vesile, sebep, çare (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe

(اَلْخِزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, şerefli, değerli

[(وَهَبَ يَهَبُ) اَلْوَهَّابُ]: (Esma-i ilahiyeden) çok bağışta bulunan (اِرْتَقَى يَرْتَقِي اِرْتِقَاءً): (iftiâl bâbı) çıktı, yükseldi

(38 / SAD, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16):

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler (اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar

[(هَزَمَ يَهْزِمُ) اَلْمَهْزُومُ]: (ism-i mef'ûl) bozguna uğratılan, yenilgiye maruz bırakılan

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلْوَتِدُ ج اَوْتَادٌ): kazık

(اَصْحَابُ الْأَيْكَةِ): Eyke halkı, Eyke'yi (ormanlık bölgeyi) iltizam edenler (اَلْفَوَاقُ): dönüş, geri çevriliş

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti (حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü (اَلْحِسَابُ): hesap, sayma, hesaplama

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): bekledi/ baktı/ düşündü/ ibret aldı/ gözledi (اَلصَّيْحَةُ): sayha, çığlık/ azap, işkence, cezaya çarptırma

(عَجَّلَ يُعَجِّلُ تَعْجِيلاً): (tef'il bâbı) çabuklaştırdı, hızlandırdı (اَلْقِطُّ): hesap/ parça/ pay/ sayfa/ yazılı sayfa, yazı

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 453 (SÂD : 17 – 26) ≻

دَاوُودَ	عَبْدَنَا	اذْكُرْ	وَ	يَقُولُونَ	عَلَى مَا	اِصْبِرْ
Davud'u	kulumuz	an		söylediklerine		sabret
bedel	mef'ulün bih	emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri

﴿ 17 ﴾	أَوَّابٌ	إِنَّهُ	الْأَيْدِ ۚ	ذَا
	çok yönelirdi	doğrusu o	güç	sahibi
	(إِنْ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنْ)'nin ismi	muzafun ileyh	sıfat, muzaf

17. Onların söylediklerine sabret; güç sahibi kulumuz Davud'u an; doğrusu o, (Allah'a) çok yönelirdi.

﴿ 18 ﴾	الْإِشْرَاقِ ۙ	وَ	بِالْعَشِيِّ	يُسَبِّحْنَ	مَعَهُ	الْجِبَالَ	سَخَّرْنَا	إِنَّا
	sabah		akşam	tesbih eden	onunla beraber	dağları	boyun eğdirdik	Doğrusu Biz
	matuf	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari, fail	sonraki (يُسَبِّحْنَ) ile ilgili mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh	mef'ul	(إِنْ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	tekid ve nasb h., (إِنْ) nin ismi

(الْجِبَالَ)'den hal; fiil cümlesi

﴿ 19 ﴾	أَوَّابٌ	لَهُ	كُلٌّ	مَحْشُورَةً ۖ	الطَّيْرَ	وَ
	yönelmekteydi	ona	Hepsi	toplu haldeki	kuşları	
	haber	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (أَوَّابٌ) ile bağlantılıdır	mübteda	hal	(الْجِبَالَ)'ye matuf	atıf h.

18-19. Doğrusu Biz, sabah akşam onunla beraber tesbih eden dağları ve toplu haldeki kuşları (ona) boyun eğdirdik. Hepsi ona yönelmekteydi.

﴿ 20 ﴾	الْخِطَابِ	فَصْلَ	وَ	الْحِكْمَةَ	آتَيْنَاهُ	وَ	مُلْكَهُ	شَدَدْنَا	وَ
	konuşma	netliği	ve	hikmet	ona verdik		onun saltanatını	güçlendirdik	
	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	ikinci mef'ul	fiili mazi, fail, (هُ): birinci mef'ul	atıf h.	mef'ulün bih	fiili mazi, fail	atıf h.

20. Onun (Davud)'un saltanatını güçlendirdik. Ona hikmet ve konuşma netliği (hakla batılı ayıran güzel konuşma yeteneği, kesin hüküm selahiyeti) verdik.

﴿ 21 ﴾	الْمِحْرَابَ ۙ	تَسَوَّرُوا	إِذْ	الْخَصْمِ	نَبَأُ	أَتَاكَ	هَلْ	وَ
	mihraba	tırmanmışlardı	hani	davacının	haberi	sana geldi	mi	
	mef 'ulün bih	fiili mazi, fail	geçmiş zaman zarfı	muzafun ileyh	fail, muzaf	fiili mazi, mef'ul	soru h.	başlama h.

لَا تَخَفْ ۖ	قَالُوا	مِنْهُمْ	فَفَزِعَ	عَلَى دَاوُودَ	دَخَلُوا	إِذْ	
korkma	demişlerdi	onlardan	de o ürkmüştü	Davud'un yanına	girmişlerdi	Hani	
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari,	fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h., fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	önceki (إِذْ)'den bedel, geçmiş zaman zarfı	

بِالْحَقِّ	بَيْنَنَا	فَاحْكُمْ	عَلَى بَعْضٍ	بَعْضُنَا	بَغَى	خَصْمَانِ
adaletle	aramızda	Artık hükmet	diğerine	birimiz	tecavüz etmiş	iki hasım
car-mecrur	zarf, muzaf, muzafun ileyh	rabıta, emir fiili	harfi cer, mecrur isim	fail	(خَصْمَانِ)'nin sıfatı, mazi fiil cümlesi	(نَحْنُ) mahzuf mübtedasının haberi

﴿ 22 ﴾	الصِّرَاطِ	إِلَى سَوَاءِ	اهْدِنَا	وَ	لَا تُشْطِطْ	وَ
	yolun	doğrusuna	bizi ilet	ve	haksızlık etme	
	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	emir fiili, mef'ul	atıf h.	nehy-i hazır;nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.

21-22 Sana davacının haberi geldi mi? Hani mihraba (mabedin duvarına) tırmanmışlardı, hani Davud'un yanına girmişlerdi de onlardan ürkmüştü. (Onlar) "Korkma, birimiz diğerine (birbirinin hakkına) tecavüz etmiş iki hasım(ız biz); artık aramızda adaletle hükmet, haksızlık etme ve bizi yolun doğrusuna ilet." demişlerdi.

وَ	نَعْجَةً	تِسْعُونَ	وَ	تِسْعٌ	لَهُ	أَخِي	هَذَا	إِنَّ
dişi koyunu		doksan		dokuz	onun var	kardeşimdir	bu	Doğrusu
atıf h.	temyiz	matuf	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem: şibhi cümle	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf, muz. ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin ikinci haberi; isim cümlesi

﴿ 23 ﴾	فِي الْخِطَابِ	عَزَّنِي	وَ	أَكْفِلْنِيهَا	فَقَالَ	وَاحِدَةٌ	نَعْجَةٌ	لِيَ	
	konuşmada	bana üstün geldi		onu bana ver	dedi	tek bir	dişi koyunum	benim var	
	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, nunu vikaye (koruyucu nun), mef'ul	atıf h.	emir fiili, (ي):birinci mef'ul, (هَا): ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi	sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	

23. "Doğrusu bu kardeşimdir, onun doksan dokuz dişi koyunu, benim de bir tek dişi koyunum vardır; onu da bana kefil kıl (onu da bana ver) dedi ve konuşmada (tartışmada) bana üstün geldi (beni yendi)." (dedi).

وَ	إِلَى نِعَاجِهِ ط	نَعْجَتِكَ	بِسُؤَالِ	ظَلَمَكَ	لَقَدْ	قَالَ
	kendi dişi koyunlarına	senin dişi koyununu	istemekle	sana haksızlık etmiş	And olsun ki	demişti
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	muzafun ileyh, muzaf, (كَ):muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	fiili mazi, mef'ul	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi

إِلاَّ	عَلَى بَعْضٍ	بَعْضُهُمْ	لَيَبْغِي	مِنَ الْخُلَطَاءِ	كَثِيرًا	إِنَّ	
hariç	birbirlerine		tecavüz ederler	ortaklardan	çoğu	Doğrusu	
istisna h.	harfi cer, mecrur isim	fail	tekid lamı, fiili muzari	(كَثِيرًا)'in sıfatı; şibhi cümle	(إِنَّ) nin ismi	tekid ve nasb h.	

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

هُمْ ط	مَا	قَلِيلٌ	وَ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ
onlar	ne azdır		ki	faydalı işler	işlemiş olanlar	ve	iman eden	kimseler
mübteda muahhar	zaid h.	haber mukaddem	ara cümle harfi	mef'ulün bih	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.,fail	müstesna, ismi mevsul

رَبَّهُ	فَاسْتَغْفَرَ	فَتَنَّاهُ	أَنَّمَا	دَاوُودُ	ظَنَّ	وَ
Rabbinden	hemen mağfiret diledi	kendisini denediğimizi		Davud	sanmıştı	
mef'ulün bih	atıf h., fiili mazi	fiili mazi, fail, mef'ulün bih	hasr edatı	fail	fiili mazi	atıf h.

(ظَنَّ)'nin mef'ulü, masdar-ı müevvel

﴿ 24 ﴾	أَنَابَ	وَ	رَاكِعًا	خَرَّ	وَ
	yöneldi		secdeye kapanarak	eğildi	
	fiili mazi	atıf h.	hal	fiili mazi	atıf h.

24. (Davud): "And olsun ki, kendi dişi koyunlarına senin dişi koyununu (eklemek) istemekle sana haksızlık etti. İman eden ve faydalı işler işleyen kimseler hariç –ki onlar ne azdır!- doğrusu ortaklardan çoğu birbirlerine (birbirlerinin haklarına) tecavüz ederler." dedi. Davud, kendisini denediğimizi sanmıştı. Hemen, Rabbinden mağfiret diledi ve eğilerek secdeye kapandı, (Allah'a gönülden) yöneldi. (**Secde** ayetidir)

﴿ 25 ﴾	مَآبٍ	حُسْنَ	وَ	لَزُلْفَى	عِنْدَنَا	لَهُ	إِنَّ	وَ	ذٰلِكَ ط	لَهُ	فَغَفَرْنَا
	dönüş	güzelliği	ve	yakınlığı	katımızda	onun	doğrusu		bundan dolayı	onu	Böylece affettik
	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	zarf, muzaf, muzafun ileyh	(إِنَّ) nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	atıf h.	mef'ul, işaret ismi	car-mecrur	atıf h., fiili mazi+fail

25. Böylece onu bundan dolayı bağışladık. Katımızda onun yakınlığı ve dönüş (akibet) güzelliği vardır.

يَا دَاوُودُ	إِنَّا	جَعَلْنَاكَ	خَلِيفَةً	فِي الْأَرْضِ	فَاحْكُمْ
Ey Davud!	Doğrusu biz	seni kıldık	bir halife	yeryüzünde	o halde hükmet
nida h., münada	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi (fiil+fail+birinci mef'ul)	ikinci mef'ul	harfi cer, mecrur isim	rabıta, emir fiili

بَيْنَ	النَّاسِ	بِالْحَقِّ	وَ	لَا تَتَّبِعِ	الْهَوَى	فَيُضِلَّكَ
Arasında	insanlar	adaletle		tabi olma	hevese	ki seni saptırır
zarf, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	mef'ulün bih	fâ-i sebebiye, fiili muzari, mef'ulun bih

عَنْ سَبِيلِ	اللَّهِ ط	إِنَّ	الَّذِينَ	يَضِلُّونَ	عَنْ سَبِيلِ	اللَّهِ	لَهُمْ
yolundan	Allah'ın	Şüphesiz ki	kimselere	sapan	yolundan	Allah'ın	onlara vardır
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	tekid ve nasb h	(إِنَّ) nin ismi, ismi mevsul	sıla cüm., fiili muzari + fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, isim cüm.: haber mukaddem (şibhi c.)+...

عَذَابٌ	شَدِيدٌ	بِمَا	نَسُوا	يَوْمَ	الْحِسَابِ ع
bir azap	şiddetli	car-mecrur, ismi mevsul	unutmaları sebebiyle	gününü	hesap
mübteda muahhar mevsuf	sıfat		sıla cüm., fiili mazi, fail	mef'ulün bih muzaf	muzafun ileyh

﴿ 26 ﴾

26. Ey Davud! Doğrusu Biz seni yeryüzünde bir halife kıldık, o halde insanlar arasında adaletle hükmet, hevese tabi olma ki (yoksa) seni Allah'ın yolundan saptırır. Şüphesiz ki, Allah'ın yolundan sapanlara, onlara, hesap gününü unutmaları sebebiyle şiddetli bir azap vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 453 ≻

(38 / SAD, 17 – 18 – 19 – 20 – 21 – 22 - 23):

(اَلْأَيْدُ): kuvvet, güç (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلْأَوَّابُ ج اَوَّابُونَ): yüzünü Allah'a çeviren, döndüren, yönelen (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) boyun eğdirdi, emre amade kıldı (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam (اَلْإِشْرَاقُ): (masdar) güneşin doğduğu ışık verdiği vakit, sabah [(حَشَرَ يَحْشُرُ) اَلْمَحْشُورَةُ]: (ism-i mef'ûl) toplanmış taife, toplu bölük (شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): (muzaaf fiil) takviye etti, kuvvetleştirdi, sıkıladı (آتَى يُؤْتِي): (if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْفَصْلُ): kesin hüküm verme, ayırt etme (اَلْخِطَابُ): beyan, güzel ifade (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, hadise (اَلتِّسْعُ): dokuz (اَلتِّسْعُونَ): doksan (اَلْخَصْمُ ج خُصُومٌ): hasım, rakip, düşman (تَسَوَّرَ يَتَسَوَّرُ تَسَوُّرًا): (tefa'ul bâbı) tırmandı, çıktı (اَلْمِحْرَابُ ج مَحَارِيبُ): mihrab/ saray/ meclisteki başköşe (دَخَلَ يَدْخُلُ): girdi, dâhil oldu (فَزِعَ يَفْزَعُ فَزْعًا): dehşete kapıldı, telaşa düştü (خَافَ يَخَافُ): (ecvef fiil) korktu (بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, zulmetti, hakkı çiğnedi (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, orta (اَلنَّعْجَةُ ج نِعَاجٌ): koyun (أَشَطَّ يُشِطُّ إِشْطَاطًا): (if'al bâbı) cevretti, haksızlık etti, eziyette bulundu (عَزَّ يَعِزُّ عِزَّةً): (muzaaf fiil) üstün geldi, yendi (أَكْفَلَ يُكْفِلُ إِكْفَالاً): (if'al bâbı) kefil kıldı, baktırdı, bakmasını sağladı/ güttürdü

(38 / SAD, 24 – 25 - 26):

(اَلنَّعْجَةُ ج نِعَاجٌ): koyun (اَلْخَلِيطُ ج خُلَطَاءُ): ortak, karıştıran (بَغَى يَبْغِي): (nâkıs fiil) azgınlık etti, zulmetti, hakkı çiğnedi (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi/hayrette bıraktı/ fitne çıkardı (خَرَّ يَخِرُّ خَرًّا): (muzaaf fiil) yüksekten düştü, çöktü, yıkıldı (اَلرَّاكِعُ): huşu gösteren, tevazuda bulunan, rüku eden (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a dönmesi) (اَلزُّلْفَى): menzile, derece, mertebe, yakınlık (اَلْحُسْنُ): güzel, güzellik, hoş [(آبَ يَؤُبُ) اَلْمَآبُ]: dönüş veya dönme yeri (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı/ kayboldu/ kaybetti/ (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı, terk etti [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: hesap, hesaplama, sayma

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 454 (SÂD : 27 – 42) ≻

وَ	مَا خَلَقْنَا	السَّمَآءَ	وَ	الْأَرْضَ	وَ	مَا	بَيْنَهُمَا	بَاطِلاً ط
	yaratmadık	göğü	,	yeri	ve	bulunanları	ikisinin arasında	boşuna
başlama h.	nefiy h., fiili mazi, fail	mef'ulün bih	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, ismi mevsul	mekan zarfı, muzaf, (هُمَا):muzafun ileyh	hal

ذٰلِكَ	ظَنُّ	الَّذِينَ كَفَرُوا ج	فَوَيْلٌ	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنَ النَّارِ ط	﴿ 27 ﴾
Bu	zannıdır	inkar eden kimselerin	Vay	kimselere	inkar eden	ateşten dolayı	
mübteda: işaret ismi	haber, muzaf	sıla; mazi fiil cüm., fail / muz. ileyh, ismi mevsul	atıf h., mübteda	haber, şibhi cümle	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, mecrur isim	

27. Göğü, yeri ve ikisinin arasında bulunanları boşuna yaratmadık. Bu (boşuna sanış) inkar edenlerin zannıdır. Ateşten dolayı vay inkar eden kimseler(in halin)e!

أَمْ	نَجْعَلُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ
yoksa	yaparız	kimseleri	Inanan		işleyenleri	faydalı iş
atıf h.	fiili muzari	mef'ulün bih, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm., fail	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ulün bih

كَالْمُفْسِدِينَ	فِي الْأَرْضِ ز	أَمْ	نَجْعَلُ	الْمُتَّقِينَ	كَالْفُجَّارِ	﴿ 28 ﴾
bozguncular gibi	yeryüzündeki	yoksa	tutarız	takva sahiplerini	facirler gibi mi	
car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	mef'ulün bih	car-mecrur	

28. Yoksa, inanıp yararlı iş işleyenleri, yeryüzünde, bozguncular gibi mi yaparız (sanıyorsunuz)? Yoksa, takva sahiplerini facirler gibi mi tutarız (sanıyorsunuz)?

كِتَابٌ	أَنْزَلْنَاهُ	إِلَيْكَ	مُبَارَكٌ	لِيَدَّبَّرُوا	آيَاتِهِ	وَ	لِيَتَذَكَّرَ	أُولُوا	الْأَلْبَابِ	﴿ 29 ﴾
bir Kitap'tır	indirdiğimiz	sana	mübarek	düşünmeleri için	ayetlerini	,	öğüt alsınlar	sahipleri	akıl	
(هذا) (Bu) mahzuf mübtedasının haberi, mevsuf	(كِتَابٌ) kelimesinin sıfatı; mazi fiil cüm., fail, mef'ul	car-mecrur	(كِتَابٌ) kelimesinin sıfatı	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul	atıf h.	ta'lil ve nasb h., fiili muzari	fail, muzaf	muzafun ileyh	

29. (Bu), ayetlerini düşünmeleri, akıl sahiplerinin hatırlayıp öğüt almaları için sana indirdiğimiz mübarek bir Kitap'tır..

وَ	وَهَبْنَا	لِدَاوُودَ	سُلَيْمَانَ ط	نِعْمَ	الْعَبْدُ ط	إِنَّهُ	أَوَّابٌ ط	﴿ 30 ﴾
	bağışladık	Davud'a	Süleyman'ı	ne güzel	kuldu	Doğrusu o	daima Allah'a yönelendi	
atıf h.	fiili mazi, fail	(gayri münsarif) car-mecrur	mef'ulün bih	fiili mazi, övme ifade eder	fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	

30. Davud'a Süleyman'ı bağışladık; ne güzel bir kuldu! Doğrusu o daima Allah'a yönelendi.

إِذْ	عُرِضَ	عَلَيْهِ	بِالْعَشِيِّ	الصَّافِنَاتُ	الْجِيَادُ لا	﴿ 31 ﴾
Bir zamanlar	sunulmuştu	ona	bir akşam	(bir ayağını tırnağı üzerine kaldırıp, diğer üç ayağı üzerinde duran) atlar	iyi cins	
geçmiş zaman zarfı	meçhul fiili mazi	car-mecrur	car-mecrur	naibi fail, mevsuf	sıfat	

31. Ona bir akşam, iyi cins, bir ayağını tırnağı üzerine kaldırıp, diğer üç ayağı üzerinde duran atlar sunulmuştu.

فَقَالَ	إِنِّي	أَحْبَبْتُ	حُبَّ	الْخَيْرِ	عَن ذِكْرِ	رَبِّي ج
demişti	Doğrusu ben	sevdim	sevgisini	mal	anmaktan dolayı	Rabbimi
atıf h., fiili mazi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	mef'ulü mutlak, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh,muzaf+ (ي):muz. ileyh

حَتَّى	تَوَارَتْ	بِالْحِجَابِ قف	﴿ 32 ﴾	رُدُّوهَا	عَلَيَّ ط
nihayet	gizlendi	perdeyle		geri getirin	bana
gaye h.	fiili mazi	car-mecrur		emir fiili, fail mef'ulün bih	car-mecrur

﴿ 33 ﴾ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَ الْأَعْنَاقِ

ardından başladı — atıf h., fiili mazi (başlama fiili), nâsih, (طَفِقَ)'nın ismi (هُوَ) gizli zamiri
sıvazlamaya — (يَمْسَحُهَا) (ona dokunup sıvazlar) mahzuf fiilin mef'ul mutlak'ı, (يَمْسَحُهَا مَسْحًا) cümlesi (طَفِقَ) nin haberidir, haber ancak muzari olur
bacaklarını — car-mecrur
ve — atıf h.
boyunlarını — matuf

32-33. (Süleyman): "Doğrusu ben mal sevgisini Rabbimi anmaktan dolayı sevdim" demişti. Nihayet (güneş ya da atlar koşarken oluşan tozdan atlar ya da güneş) perdeyle gizlendi (gözden kayboldu): "Onları (atları) bana geri getirin" (demiş), ardından bacaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya başlamıştı.

وَ لَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَ أَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ

And olsun ki — yemin cevabı lamı, tahkik h. — atıf h.
denedik — fiili mazi, fail
Süleyman'ı — mef'ulün bih
, — atıf h.
bıraktık — fiili mazi, fail
kürsüsünün üzerine — harfi cer, mecrur isim

﴿ 34 ﴾ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ

bir cesed — mef'ulün bih
sonra — atıf h.
(bize) yönelip döndü — fiili mazi

34. And olsun ki Süleyman'ı denedik, kürsüsünün üzerine bir cesed bıraktık; sonra (bize) yönelip döndü.

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ هَبْ لِي مُلْكًا

dedi — fiili mazi
Rabbim — nida harfi mahzuf münada, muzaf, sondaki esre; mahzuf (ي): muzafun ileyh
affet — emir fiili
Beni — car-mecrur
atıf h.
bağışla — emir fiili
bana — car-mecrur
bir hükümranlık — mef'ulün bih, mevsuf

﴿ 35 ﴾ لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

mümkün olmayacak — (مُلْكًا) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi: nefiy h.+ fiili muzari
kimse için — car-mecrur
benden sonra — harfi cer, mecrur isim, muzaf, (ي): muz. ileyh
Doğrusu sen — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
fasıl zamiri {(كَ) zamirini tekit içindir de denmiştir}
(إِنَّ)'nin haberi
daima bağışlayansın

35. Süleyman: "Rabbim! Beni affet, bana benden sonra kimse için mümkün olmayacak bir hükümranlık ver; Doğrusu sen, daima bağışlayansın" dedi.

﴿ 36 ﴾ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ

Bunun üzerine boyun eğdirdik — atıf h., fiili mazi, fail
ona — car-mecrur
rüzgarı — mef'ulün bih
akan — hal; muzari fiil cümlesi
onun emri ile — car-mecrur
yumuşak bir şekilde — hal
yere — mekan zarfı, muzaf
istediği — muzafun ileyh; mazi fiil cümlesi

﴿ 37 ﴾ وَ الشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَ غَوَّاصٍ

atıf h.
şeytanları — (الرِّيحَ)'ya matuf
her — (الشَّيَاطِينَ)'den bedel, muzaf
bina kuran — muzafun ileyh
ve — atıf h.
dalgıçlık yapan — matuf

﴿ 38 ﴾ وَ آخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ

atıf h.
diğerlerini — (كُلَّ بَنَّاءٍ)'e matuf, mevsuf
bağlanmış — sıfat
demir halkalar içinde — harfi cer, mecrur isim

36-37-38. Bunun üzerine Biz de, istediği yere onun emri ile yumuşak bir şekilde (hafif hafif, kolayca) akan rüzgarı, her bina kuran ve dalgıçlık yapan şeytanları, demir halkalar içinde bağlanmış diğerlerini ona boyun eğdirdik.

﴿ 39 ﴾ هَذَا عَطَآؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Bu — mübteda, işaret ismi
bizim bağışımızdır — haber: muzaf, muz. ileyh
o halde lutfet — rabıta, emir fiili
veya — atıf h.
tut — emir fiili
hesapsızca — muzafun ileyh
car-mecrur, muzaf
hal; şibhi cümle

39. "İşte bu Bizim bağışımızdır; o halde (ister sen de ihtiyacı olana) hesapsızca lutfet, (ister) tut (bundan dolayı hesaba çekilmeyeceksin)." dedik.

﴿ 40 ﴾ مَآبٍ حُسْنَ وَ لَزُلْفَى عِنْدَنَا لَهُ إِنَّ وَ

dönüş güzelliği atıf yakınlığı katımızda onun vardır Şüphesiz hal
muzafun ileyh matuf, muzaf h. tekid lamı, (إِنَّ)'nin ismi zarf, muzaf, (نَا): muzafun ileyh (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle tekid ve nasb h. vavı

رَبَّهُ نَادَى إِذْ أَيُّوبَ عَبْدَنَآ اذْكُرْ وَ

Rabbine seslenmişti Bir zaman Eyyub'u kulumuz an atıf h.
mef'ulün bih fiili mazi geçmiş zaman zarfı bedel mef'ulün bih emir fiili

﴿ 41 ﴾ عَذَابٍ وَ بِنُصْبٍ الشَّيْطَانُ مَسَّنِيَ أَنِّي

azap ve bitkinlikle şeytan dokundu doğrusu bana
matuf atıf h. car-mecrur (إِنَّ)'nin haberi, fail fiili mazi, mef'ulün bih, (نِ) nunu vikaye tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi

40. Şüphesiz onun katımızda yakınlığı ve dönüş güzelliği vardır. **41.** Kulumuz Eyyub'u da an; Bir zaman Rabbine: "Doğrusu şeytan bana azap ve bitkinlikle dokundu (acı ve meşakkat verdi)" diye seslenmişti.

﴿ 42 ﴾ شَرَابٌ وَ بَارِدٌ مُغْتَسَلٌ هٰذَا بِرِجْلِكَ ۚ اُرْكُضْ

içilecek ve soğuk yıkanılacak su İşte bu ayağınla vur
(مُغْتَسَلٌ)'e matuf atıf h. sıfat haber, mevsuf mübteda, işaret ismi car-mecrur, muzaf, muz. ileyh emir fiili

42. "Ayağınla (yere) vur! İşte bu içilecek ve yıkanılacak soğuk bir su" dedik.

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 454 ≻

(38 / SAD, 27 – 28 – 29 – 30 – 31 – 33 - 34):

(تَدَبَّرَ يَتَدَبَّرُ تَدَبُّرًا): (tefa'ul bâbı) sonunu düşündü (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا): arzetti, (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam (اَلْجَوَادُ ج جِيَادٌ): iyi cins at (اَلصَّافِنَةُ ج صَافِنَاتٌ): bir ayağını tırnağı üzerine kaldırıp, diğer üç ayağı üzerinde duran hayvan (أَحَبَّ يَحِبُّ): (if'al babı) sevdi (تَوَارَى يَتَوَارِي تَوَارُءً): (tefâul bâbı) gizlendi, saklandı (güneşin batması) (طَفِقَ يَطْفَقُ طَفْقًا): başladı, koyuldu (اَلْحِجَابُ): perde, örtü (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) döndürdü, iade etti, geri çevirdi (اَلْمَسْحُ): meshetmek, okşamak (اَلسَّاقُ ج سُوقٌ): bacak, ayak ile diz kapağı arasındaki kısım (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): döndü (اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun / ileri gelen (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi/ eziyet etti (أَلْقَى يُلْقِي): (if'al bâbı) bıraktı

(38 / SAD, 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, boyun eğdirdi, emir altına aldı (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) irade etti, istedi/ isabet etti (حَيْثُ): (müphem mekân zarfı) yer (اَلرُّخَاءُ): hiçbirşeyi sarsmadan süratli fakat yumuşak olarak hareket ediş (اَلْبَنَّاءُ): usta, bina kuran, inşa eden [(غَاصَ يَغُوصُ) اَلْغَوَّاصُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok derine dalan dalgıç (اَلصَّفَدُ ج اَصْفَادٌ): bağ, bukağı, kelepçe (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلْمُقَرَّنُ ج مُقَرَّنُونَ): (ism-i mef'ûl) bağlanmış, derdest edilmiş (اَلْعَطَاءُ ج اَعْطِيَةٌ): lütuf, bağış, ihsan, hediye (مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) lütufta bulundu, nimetlendirdi/ başa kaktı/ kesti (أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu, çekti, bıraktı, salmadı, aldı, yakaladı (اَلزُّلْفَى): menzile, derece, mertebe, yakınlık (اَلْحُسْنُ): güzellik, hoşluk [(آبَ يَؤُبُ) اَلْمَآبُ]: dönüş, dönme yeri (اَلنُّصْبُ): dert, hastalık, bela, bitkinlik verici husus (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا ب): (muzaaf fiil) değdirdi, dokundu (رَكَضَ يَرْكُضُ رَكْضًا): vurdu/ koştu/ kaçtı (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak [(بَرَدَ يَبْرُدُ) اَلْبَارِدُ]: (ism-i fâil) soğuk [(إِغْتَسَلَ يَغْتَسِلُ) اَلْمُغْتَسَلُ]: yıkanma yeri, yıkanma suyu (اَلشَّرَابُ ج اِشْرِبَةٌ): içilen şey, içecek, içki

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 455 (SÂD : 43 – 61) ≻

وَ	وَهَبْنَا	لَهُ	أَهْلَهُ	وَ	مِثْلَهُمْ	مَعَهُمْ
	bağışlamıştık	ona	ailesini		mislini	onlarla beraber
	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ulün bih	atıf h.	matuf, muzaf, muzafun ileyh	zarf, muzaf, muzafun ileyh
atıf h.						

﴿ 43 ﴾	الْأَلْبَابِ	لِأُولِي	ذِكْرَى	وَ	مِنَّا	رَحْمَةً
	akıl	sahiplerine	bir hatırlatma		Katımızdan	bir rahmet olması için
	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	matuf	atıf h.	car-mecrur	mef'ulün li eclih

43. Katımızdan bir rahmet ve akıl sahiplerine bir hatırlatma olması için, ona (tekrar) ailesini ve onlarla beraber mislini bağışlamıştık.

وَ	خُذْ	بِيَدِكَ	ضِغْثًا	فَاضْرِبْ	بِهِ	وَ	لَا تَحْنَثْ ط
	al	eline	bir demet	da vur	onunla		yeminini bozma
atıf h.	emir fiili,	car-mecrur	mef'ulün bih	atıf h., emir fiili	car-mecrur	atıf h.	nehiy ve cezm h.,fiili muzari

﴿ 44 ﴾	أَوَّابٌ	إِنَّهُ	الْعَبْدُ ط	نِعْمَ	صَابِرًا ط	وَجَدْنَاهُ	إِنَّا
	daima Allah'a yönelirdi	Doğrusu o	kuldu	Ne iyi	sabırlı	Biz onu bulduk	Şüphesiz Biz
	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fail	fiili mazi (övme ifade eder)	ikinci mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi, fail, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

44. "Ey Eyyub! Eline bir demet al da onunla (ailene) vur, yeminini bozma" (demiştik). Şüphesiz Biz onu sabırlı bulduk. Doğrusu ne iyi kuldu, daima Allah'a yönelirdi.

﴿ 45 ﴾	الْأَبْصَارِ	وَ	الْأَيْدِي	أُولِي	يَعْقُوبَ	وَ	إِسْحٰقَ	وَ	إِبْرَاهِيمَ	عِبَادَنَا	وَ	اذْكُرْ
	basiret	ve	güç	sahibi	Yakub'u		İshak	,	İbrahim	kullarımız	an	
	matuf	atıf h.	muz. ileyh	sıfat, muzaf	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	bedel	mef'ulün bih	emir fiili	atıf h.

﴿ 46 ﴾	الدَّارِ ج	ذِكْرَى	بِخَالِصَةٍ	أَخْلَصْنَاهُمْ	إِنَّا
	(ahiret) yurdunu	düşünme	hususan	onları halis kıldık	Doğrusu biz
	muz. ileyh	(خَالِصَةٍ)'dan bedel, muzaf	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi fail, mef'ulün bih	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

45. Güç ve basiret sahibi kullarımız İbrahim, İshak ve Yakub'u da an. **46.** Doğrusu Biz onları hususan (sadece ahiret) yurdunu düşünme (hasletiyle) halis (ihlaslı kullar) kıldık.

وَ	إِنَّهُمْ	عِنْدَنَا	لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ	الْأَخْيَارِ	﴿ 47 ﴾	وَ	اذْكُرْ	إِسْمَاعِيلَ	وَ	الْيَسَعَ	وَ	ذَا الْكِفْلِ ط
	Şüphesiz ki onlar	katımızda	seçilmişlerdendir	hayırlı			an	İsmail'i		Elyesa'ı		Zülkifl'i
atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	zarf, muzaf, muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, tekid lamı	sıfat		atıf h.	emir fiili	mef'ulün bih	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh

﴿ 49 ﴾	مَآبٍ لا	لَحُسْنَ	لِلْمُتَّقِينَ	إِنَّ	وَ	ذِكْرٌ ط	هٰذَا	﴿ 48 ﴾	وَ	كُلٌّ	مِنَ الْأَخْيَارِ ط
	dönüş	güzelliği	takva sahibleri için vardır	Doğrusu		bir anmadır	İşte bu			Hepsi	iyilerdendir
	muz. ileyh	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	tekid ve nasb h.	atıf h.	haber	mübteda, işaret ismi		atıf h.	mübteda	haber, şibhi cümle

يَدْعُونَ	فِيهَا	مُتَّكِئِينَ	﴿ 50 ﴾	الْأَبْوَابُ ج	لَهُمُ	مُفَتَّحَةً	عَدْنٍ	جَنَّاتِ
isteyecek şekilde	orada	yaslanmış halde		Kapıları	onlara	açılmış	Adn	cennetleri
2. hal, fiil cümlesi; f. muzari + fâil	car-mecrur	hal		naibi fail	car-mecrur	hal	muz. ileyh	(حُسْنَ)'den bedel, muzaf

﴿ 52 ﴾	أَتْرَابٌ	الطَّرْفِ	قَاصِرَاتُ	عِنْدَهُمْ	وَ	﴿ 51 ﴾	شَرَابٍ	وَ	كَثِيرَةٍ	بِفَاكِهَةٍ	فِيهَا
	yaşıtlar	bakışlarını	eşlerine dikmiş	yanlarında vardır			içecek	ve	çok (türlü)	meyveler	orada
	sıfat,{ bedel de denmiştir}	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.		matuf	atıf h.	sıfat	car-mecrur, mevsuf	car-mecrur

47. Şüphesiz ki onlar katımızda hayırlı seçilmiş (kimse)lerdendirler. **48.** İsmail'i, Elyesa'ı, Zülkifl'i de an. Hepsi iyilerdendir. **49.** İşte bu bir anmadır. Doğrusu takva sahipleri (Allah'a karşı gelmekten sakınanlar) için dönüş güzelliği vardır. **50 - 51.** Orada (tahtlara) yaslanmış halde, çok (türlü) meyve ve içecek isteyecek şekilde (girecekleri), kapıları onlara açılmış Adn cennetleri vardır. **52.** Yanlarında, bakışlarını eşlerine dikmiş yaşıtlar (hep aynı yaşta güzeller) vardır.

هَٰذَا	مَا	تُوعَدُونَ	لِيَوْمِ	الْحِسَابِ ﴿53﴾	إِنَّ	هَٰذَا	لَرِزْقُنَا
İşte bu	şeylerdir	size söz verilen	günü için	hesap	Doğrusu	bu	bizim verdiğimiz rızıktır
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; meçhul fiili muzari + naibi fail	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

مَا	لَهُ	مِنْ نَفَادٍ ﴿54﴾	هَٰذَا	وَ	إِنَّ	لَشَرَّ	مَآبٍ ﴿55﴾
yoktur	ona	bitip tükenme	Bu		gerçek şu ki	kötülüğü	dönüş
nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	zaid harfi cer, mübteda muahhar	mübteda, işaret ismi, (للمؤمنين) (mü'minler içindir) takdir edilen haberi mahzuftur	atıf h.	tekid ve nasb h.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	muz. ileyh,

(رِزْقُنَا)'dan hal; isim cümlesi

53. İşte bu, hesap günü için, size söz verilenlerdir. **54.** Doğrusu bu, bizim verdiğimiz rızıktır, ona (bu rızka) bitip tükenme yoktur. **55.** Bu (mü'minler ve takva sahipleri için böyledir ama) gerçek şu ki azgınlara dönüş kötülüğü (kötü bir gelecek) vardır.

لِلطَّاغِينَ	لَشَرَّ	مَآبٍ ﴿55﴾	جَهَنَّمَ	يَصْلَوْنَهَا	فَبِئْسَ	الْمِهَادُ	هَٰذَا ﴿56﴾	فَلْيَذُوقُوهُ	حَمِيمٌ	وَ	وَغَسَّاقٌ
azgınlara vardır	kötülüğü	dönüş	Cehennem	kendisine yaslanacakları	artık o ne kötü	yataktır	İşte bu	artık onu tatsınlar	kaynar sudur	ve	irin
(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	muz. ileyh,	(شَرَّ)'den bedel	(جَهَنَّمَ)'den hal; fiil cümlesi.; fiili muzari + fâil+mef'ulün bih	rabıta, fiili mazi, (zem ifade eder)	fail	mübteda, işaret ismi	i'tirad (ara cümle) h.+ emr-i gaib; fiili muzari, fail, mef'ul	(هَٰذَا) mübtedasının haberi	atıf h.	matuf

مَعَكُمْ	مُقْتَحِمٌ	فَوْجٌ	هَٰذَا	أَزْوَاجٌ ﴿58﴾	شَكْلِهِ	مِنْ	آخَرُ	وَ ﴿57﴾
sizinle beraber	göğüs geren	bir topluluktur	İşte bu	çift çiftir	onun şeklinden		başka	
(فَوْجٌ) kelimesinin 2.sıfatı, şibhi cümle	(فَوْجٌ)'un sıfatı, {(مُقْتَحِمٌ) kelimesinin takdir edilen mef'ulü (النار)'dır denmiştir}	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi	(آخَرُ)'nun haberi, {(هى) (onlar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi de denmiştir}	(آخَرُ)'nun sıfatı; şibhi cümle		mübteda, {matuf da denmiştir}	atıf h.

أَنْتُمْ ﴿قف﴾	بَلْ	قَالُوا ﴿59﴾	النَّارِ	صَالُوا	إِنَّهُمْ	بِهِمْ	مَرْحَبًا	لَا
size	Hayır	derler	ateşin	yaslanıcılarıdır	Doğrusu onlar	Onlara	merhaba yok	
mübteda, (يُقَالُ لكم) (asıl size denir) olarak takdir edilen haberi mahzuf	idrab h.	fiili mazi, fail	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, sondaki (ن) muzaf olduğu için kaldırılmış	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, { yani (لا رحبتْ (عليكم مرحبا (Size bugün rahat yok)}	nefiy h. (nâfiye de denmiş)

الْقَرَارُ ﴿60﴾	فَبِئْسَ	لَنَا	قَدَّمْتُمُوهُ	أَنْتُمْ	بِكُمْ	مَرْحَبًا	لَا
bir yerleşme mekanıdır	artık ne kötü	bize	onu takdim ettiniz	siz	size	merhaba yok	
fail	atıf h., fiili mazi	car-mecrur	(أَنْتُمْ) mübtedasının haberi; mazi fiil+ fail+işba h.+mef 'ul	mübteda	car-mecrur	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	nefiy h. (nâfiye de denmiştir)

56. (Yani) kendisine yaslanacakları Cehennem (vardır); artık o ne kötü yataktır! **57.** İşte bu -artık onu tatsınlar- kaynar su ve irindir. **58.** Onun şeklinden (bu azabın benzerinden) başka çift çifttir (çeşit çeşit azaplar vardır). **59.** (İnkarcıların önde gelenlerine): "İşte bu, sizinle beraber (ateşe ya da hakka) göğüs geren bir topluluktur. Onlara merhaba yok (rahat yüzü görmesinler). Doğrusu onlar ateşin yaslanıcılarıdır (ateşe girecek olanlardır)" (denir). **60.** (Öncülere uyanlar ise): "Hayır, (asıl) size merhaba yok (siz rahat yüzü görmeyin); onu bize siz takdim ettiniz; artık (cehennem) ne kötü bir yerleşme mekanıdır!" derler.

﴿ 61 ﴾	فِي النَّارِ	ضِعْفًا	عَذَابًا	فَزِدْهُ	هَذَا	لَنَا	قَدَّمَ	مَنْ	رَبَّنَا	قَالُوا
	ateşte	kat kat	azabını	artık ona artır	bunu	bize	takdim ettiyse	kim	(Ey) Rabbimiz	derler
	harfi cer, mecrur isim	sıfat	ikinci mef'ul, mevsuf	için rabıta, cevabü'ş-şart; emir fiili, birinci mef'ul	mef'ulün bih, işaret ismi	car-mecrur	fiili mazi, fi'lü'ş-şart	mübteda, şart ismi	nida harfi mahzuf münada, muzaf, muz. ileyh	fiili mazi, fail

(مَن) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

61. "Rabbimiz! Bunu bize kim takdim ettiyse, ateşte ona kat kat azab artır" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 455 ≻

(38 / SAD, 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48):

(وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (اَلذِّكْرَى): tezkir: hatırlatma, ikaz, nâsihat/ zikir: hatıra getirip bilme (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (اَللُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl/ hülasa, öz/ cevher, hakikat/ safi, temiz (اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) aldı/ çıkardı/ tuttu/ cezalandırdı / helak etti (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (اَلضِّغْثُ ج اَضْغَاثٌ): demet, karışık şey (حَنَثَ يَحْنَثُ حِنْثًا): yeminini bozdu, yerine getirmedi (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, bildi [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّابِرُ]: (ism-i fâil) sabreden, sabırlı (اَلْأَوَّابُ ج اَوَّابُونَ): yüzünü Allah'a çeviren, döndüren (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): hatırladı, andı, bahsetti, konuştu, zikretti (اُولُو ث اُولَاتُ): sahip (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلْخَيْرُ ج اَخْيَارٌ): (sıfat-ı müşebbehe) hayırlılar, iyi kimseler (أَخْلَصَ يُخْلِصُ إِخْلَاصًا): (if'al bâbı) has kıldı, halisleştirildi/ seçti (اَلْخَالِصَةُ): aid ve mahsus olan, hususan, yalnız, sadece (اَلذِّكْرَى): zikir: hatıra getirip bilme/ tezkir: hatırlatma, ikaz, nâsihat (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْمُصْطَفَي ج مُصْطَفُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilen, üstün tutulan (اَلْخَيْرُ ج اَخْيَارٌ): (sıfat-ı müşebbehe) hayırlılar, iyi kimseler

(38 / SAD, 49 - 50 – 51 – 52 – 53 – 54 - 55):

(اَلذِّكْرُ): şeref, şan/ söz, laf/ kitap/ peygamber/ zikir (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلْحُسْنُ): güzellik, hoşluk, yakışıklılık [(آبَ) اَلْمَآبُ]: dönüş veya dönme yeri (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapılar [(فَتَحَ) اَلْمُفَتَّحُ]: (ism-i mef'ûl) açılan, açılmış (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ yardım istedi (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): meyve, yemiş, semere (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içilen şey, içecek (قَصَرَ يَقْصُرُ): kısalttı, sınırladı (اَلطَّرْفُ): bakış, göz (اَلتِّرْبُ ج اَتْرَابٌ): yaşıtlar, aynı yaştakiler (قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ): (ism-i fâilin mef'ûlune izafesi) gözünü çeken, bakmayı bırakanlar [(نَفِدَ) اَلنَّفَادُ]: bitme, tükenme (وَعَدَ يَعِدُ): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın [(آبَ) اَلْمَآبُ]: dönüş veya dönme yeri

(38 / SAD, 56 – 57 – 58 – 59 – 60 – 61):

(صَلِيَ يَصْلَى صَلَاءً): (nâkıs fiil) ateşe atıldı, ateşe maruz bırakıldı, yaslandı (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü (اَلْمِهَادُ): yatak, döşek, kucak (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli dost, yakın (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, zevce, türlü türlü sınıf, nevi (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı (اَلْغَسَّاقُ): irinden ve cerahatli yaradan akan sıvı, cehennemdekilerin gözyaşları (اَلشَّكْلُ ج شُكُولٌ): şekil, suret, benzerlik (اَلْفَوْجُ ج اَفْوَاجٌ): fevc, bölük [(اِقْتَحَمَ يَقْتَحِمُ) اَلْمُقْتَحِمُ]: (ism-i fâil) ateşe atılan, itilen, göğüs geren, katlanan (مَرْحَبًا): hoşgeldi, rahat ol, çekinme, merhaba (اَلصَّالِي ج صَالُونَ): (ism-i fâil) ateşe yaslanan, ateşle pençeleşen (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) takdim etti, sundu / önceden yaptı/ hazırladı/ öne geçti (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti (اَلضِّعْفُ ج اَضْعَافٌ): misil, kat

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 456 (SÂD : 62 – 83) ≻

﴿ 62 ﴾ وَ قَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالاً كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ط

kötülerden	sayıyor	olduğumuz	adamları	görmüyoruz	bize	ne oluyor	derler	
harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi, mef'ul	(رِجَالاً) kelimesinin sıfatı; nâsih mazi fiil cümlesi (كَانَ)'nin ismi	mef'ul	(لَنَا)'daki zamirden hal; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari	haber, şibhi cümle	mübteda, soru ismi	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 63 ﴾ أَ تَّخَذْنَاهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ

onları edinirdik	alay konusu	yoksa ..mı	kaydı	onlardan	gözler
soru ismi, fiili mazi, fail, birinci mef'ulün bih	ikinci mef'ulün bih	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	fail

62. "Bize ne oluyor da kendilerini (dünyada iken mü'min oldukları için) kötülerden sayıyor olduğumuz adamları (burada) görmüyoruz?" (derler). **63.**"Onları alay konusu edinirdik, yoksa gözler onlardan kaydı mı (neden cehennemde onları göremiyoruz)?"

﴿ 64 ﴾ إِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ع

Doğrusu	işte bu	gerçektir	tartışması	ehlinin	cehennem
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	bedel, muzaf	muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh

64. Doğrusu işte bu, cehennem ehlinin tartışması, gerçektir.

قُلْ إِنَّمَآ أَنَا مُنْذِرٌ ق وَ مَا مِنْ إِلٰهٍ

De ki	sadece	Ben	bir uyarıcıyım	yoktur	tanrı
emir fiili	hasr edatı	mübteda	haber, merfu	nefiy h.	zaid harfi cer, mübteda

إِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ج ﴿ 65 ﴾ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

başka	Allah'tan	tek	hakimiyet sahibi	Rabbi	göklerin	ve	yerin
İstisna h.	haber, merfu mevsuf	sıfat	İkinci sıfat	üçüncü sıfat, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

﴿ 66 ﴾ وَ مَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ

	bulunanların	ikisi arasında	üstün	çok bağışlayan
atıf h.	(السَّمَاوَاتِ)'ye matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	dördüncü sıfat	beşinci sıfat

65-66. De ki: "Ben sadece bir uyarıcıyım. Hakimiyet sahibi, tek, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi, üstün ve çok bağışlayan Allah'tan başka tanrı yoktur."

﴿ 67 ﴾ قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ لا ﴿ 68 ﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ

yüz çeviriyorsunuz	ondan	siz	büyük	bir haberdir	O	De ki
haber	car-mecrur	mübteda	sıfat	haber	mübteda	emir fiili

67-68. De ki: "O (Kur'an) büyük bir haberdir, ama siz ondan yüz çeviriyorsunuz."

﴿ 69 ﴾ مَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ

yoktu	benim	bir bilgim	Mele-i Ala'da		Onlar tartışırlarken
nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	zaid harfi cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi	sıfat	car-mecrur	fiili muzari + fâil cümle muz. ileyh
					geçmiş zaman zarfı

﴿ 70 ﴾ إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّآ أَنَّمَآ أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ

vahyolunmuyor		benim	bir uyarıcı	apaçık		
meçhul fiili muzari	nefiy h.	mübteda	haber, masdarı müevvel	sıfat		
		istisna edatı	olduğumdan başkası	Bana		
			istisna h.	car-mecrur		

(يُوحَى)'nin nâibi faili; isim cümlesi

69. "Onlar tartışırlarken Melei Ala'da (yüce melekler topluluğunda neler konuşulduğuna dair) benim bir bilgim yoktu." **70.** "Bana, 'benim apaçık bir uyarıcı olduğum'dan başkası vahyolunmuyor."

﴿ 71 ﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَآئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ

Bir zaman	demişti	Rabbin	meleklere	Ben	yaratacağım	bir insan	çamurdan
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	fail	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	mef'ulün bih	harfi cer, mecrur isim

﴿ 72 ﴾ سَاجِدِينَ لَهُ فَقَعُوا مِنْ رُوحِي فِيهِ نَفَخْتُ وَ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ

secde edenler olarak	onun için (bana)	hemen eğilin	ruhumdan	ona	üflediğim zaman	ve	Onu düzenlediğim
hal	car-mecrur	cevabü'ş-şart için rabıta+ cevabü'ş-şart; emir fiili, fail	harfi cer, muzaf, muz. ileyh	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul

71-72. Bir zaman Rabbin meleklere (şöyle) demişti: "Ben çamurdan bir insan yaratacağım. Onu düzenlediğim ve ruhumdan ona üflediğim zaman hemen secde edenler olarak onun için (bana) eğilin (secdeye kapanın)."

﴿ 74 ﴾ مِنَ الْكَافِرِينَ كَانَ وَ اسْتَكْبَرَ إِبْلِيسَ إِلَّا ﴿ 73 ﴾ أَجْمَعُونَ كُلُّهُمْ الْمَلَائِكَةُ فَسَجَدَ

kafirlerden	olmuştu	ve	büyüklük taslamış	İblis'ten	başka	bütün	hepsi	meleklerin	secde etmişlerdi
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	atıf h.	fiili mazi	müstesna	istisna h.	2. tekid	tekid	fail	atıf h., fiili mazi

73-74. İblis'ten başka bütün meleklerin hepsi secde etmişlerdi. O, büyüklük taslamış ve kafirlerden olmuştu.

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ

yarattığım şeye	secde etmekten	seni menetti	ne	Ey İblis	dedi	
sıla; mazi fiil cüm.; fail	car-mecrur (ismi mevsul)	tekid ve nasb h., fiili muzari., yani: (مِنْ أَن تَسْجُدَ)(secde etmekten)	haber, mazi fiil cüm. mef'ul	mübteda, soru ismi	nida h., münada	fiili mazi

﴿ 75 ﴾ مِنَ الْعَالِينَ كُنْتَ أَمْ أَ سْتَكْبَرْتَ بِيَدَيَّ

yücelerden	oldun	Yoksa .. mi	Büyüklük mü tasladın	İki elimle
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.	soru h., fiili mazi	car-mecrur muzaf, (يَ) muz. ileyh

75. (Allah): "Ey İblis! İki elimle yarattığım şeye secde etmekten seni ne menetti? Büyüklük mü tasladın? Yoksa yücelerden mi oldun?" dedi.

﴿ 76 ﴾ مِنْ طِينٍ خَلَقْتَهُ وَ مِنْ نَارٍ خَلَقْتَنِي مِنْهُ خَيْرٌ أَنَا قَالَ

çamurdan	onu yarattın		ateşten	Beni yarattın		ondan	daha hayırlıyım	Ben	dedi
harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, mef 'ulün bih	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, (نِ) nunu vikaye (fiilin son harekesini koruyan nun) mef'ul		car-mecrur	haber	mübteda	fiili mazi

76. (İblis): "Ben ondan daha hayırlıyım (üstünüm). Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın" dedi.

﴿ 77 ﴾ رَجِيمٌ فَإِنَّكَ مِنْهَا فَاخْرُجْ قَالَ

kovulmuş birisin	Çünkü sen	oradan	artık çık	dedi
(إِنَّ)'nin haberi	ta'lil (sebep) h.,tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	rabıta, emir fiili	fiili mazi

﴿ 78 ﴾ الدِّينِ إِلَى يَوْمِ لَعْنَتِي عَلَيْكَ إِنَّ وَ

Din gününe kadar		lanetim	senin üzerinedir	Doğrusu	
muz. ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	atıf h.

77-78. Allah: "Artık çık oradan, çünkü sen kovulmuş birisin. Doğrusu din gününe kadar lanetim senin üzerinedir" dedi.

﴿ 79 ﴾ يُبْعَثُونَ إِلَى يَوْمِ فَأَنْظِرْنِي رَبِّ قَالَ

dirilecekleri	güne kadar	O halde bana mühlet ver	(Ey) Rabbim	dedi
muz. ileyh; fiil cümlesi	harfi cer,zarf ismi, muzaf	rabıta, dua için emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri, (نِ) nunu vikaye, mef'ul	nida harfi mahzuf münada, muzaf, mahzuf (يَ): muz. ileyh	fiili mazi

79. (İblis): "(Ey) Rabbim! O halde dirilecekleri güne kadar bana mühlet ver!" dedi.

﴿ 81 ﴾ الْمَعْلُومِ الْوَقْتِ إِلَى يَوْمِ ﴿ 80 ﴾ مِنَ الْمُنْظَرِينَ فَإِنَّكَ قَالَ

malum	vaktin	gününe kadar	mühlet verilenlerdensin	Doğrusu sen		dedi
sıfat	muz. ileyh	h. cer, zarf ismi, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi c.	rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		fiili mazi

80-81. (Allah): "Doğrusu sen malum vaktin gününe kadar mühlet verilenlerdensin " dedi.

﴿ 83 ﴾	الْمُخْلَصِينَ	مِنْهُمُ	عِبَادَكَ	إِلاَّ	﴿ 82 ﴾	أَجْمَعِينَ	لَأُغْوِيَنَّهُمْ	فَبِعِزَّتِكَ	قَالَ
	ihlasa erdirilmiş	onlardan	kulların	istisna		hepsini	kesinlikle azdıracağım	İzzetine yemin olsun ki	dedi
	(عِبَادَ) kelimesinin sıfatı	car-mecrur	müstesna, muzaf, muz. ileyh	istisna h.		tekid	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	(إن أنظرتني فأنا أقسم)(bana mühlet verirsen yemin ederim) olarak takdir edilen cevabü'ş-şart için rabıta yani bağlaç (atıf h. de denmiş)+h.cer (yeminle bağlantılı)+mecrur isim, muzaf+ muz. ileyh	fiili mazi

82-83. (İblis): " İzzetine yemin olsun ki, onlardan, ihlasa erdirilmiş kulların istisna, kesinlikle hepsini azdıracağım" dedi.

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 456 ➣

(38 / SAD, 62 – 63 – 64 – 65 – 66 – 67 – 68 - 69):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): şer, ayıp, kötülük

(عَدَّ يَعُدُّ عَدًّا): (muzaaf fiil) saydı, hesapladı (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, ortaya koydu

(سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا): alay etti (اِتَّخَذَ سِخْرِيًّا): alay konusu yapmak (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi

(زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef fiil) kaydı, inhiraf etti, maksattan döndü, saptı (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise

(تَخَاصَمَ يَتَخَاصَمُ تَخَاصُمًا): (tefâul bâbı) niza etti, çekişti (cemaat halinde) (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

[(أَنْذَرَ يُنْذِرُ) اَلْمُنْذِرُ]: (ism-i fâil) uyaran (اَلْوَاحِدُ): (Esma-i ilahiyeden) bir, tek

[(قَهَرَ يَقْهَرُ) اَلْقَهَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok üstün, ebedi hâkimiyet sahibi

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren

(اَلْمَلَأُ الْأَعْلَى): umumi melekler, yüce melekler topluluğu, yüksek heyet

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْاَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüce, en yüksek (اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti (cemaat halinde)

(38 / SAD, 70 – 71 – 72 – 73 – 74 – 75 – 76 – 77 – 78 – 79 – 80 – 81 – 82 - 83):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, gizlice öğütledi, ilham etti, sevketti, yol gösterdi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَالِقُ]: (ism-i fâil) yaradan, mucid (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur (نَفَخَ يَنْفَخُ نَفْخًا): (ruhu cesede) üfledi/ üfledi

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (tef'il bâbı) düzenledi, ikmal etti, tesviye etti (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): (misal fiil) düştü/ vaki oldu, ortaya çıktı

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, inkıyad etti, bağlandı (اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) tümü, hepsi, topluca, hep beraber

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad etti hakka boyun eğmedi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu, engel oldu (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad edip hakka boyun eğmedi

(اَلْعَالِي ج عَالُونَ): (ism-i fâil) yüksek olan, yücelen, yüce olan (خَرَجَ يَخْرُجُ): çıktı (اَلرَّجِيمُ): kovulmuş, lanetlenmiş, taşlanmış

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza, şariat, inkıyad, bağlılık (أَنْظَرَ يُنْظِرُ إِنْظَارًا): (if'al bâbı) mühlet verdi, süre tanıdı

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (اَلْمُنْظَرُ ج مُنْظَرُونَ): (ism-i mef'ûl) mühlet verilen, süre tanınan

(أَغْوَى يُغْوِي إِغْوَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) azdırdı (اَلْمُخْلَصُ ج مُخْلَصُونَ): (ism-i mef'ûl) seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 457 (SÂD : 84 – 88) ≻

قَالَ	فَالْحَقُّ ۖ	وَ	الْحَقَّ	أَقُولُ ﴿84﴾	لَأَمْلَأَنَّ	جَهَنَّمَ	مِنْكَ	
dedi	Hakikat	ki	hakikatı	ben söylerim	dolduracağım	cehennemi	senden	
fiili mazi	başlama h. {(إِنْ غَوَوْا بِكَ) (seninle birlikte azarlarsa) olarak takdir edilen fiilu'ş-şart için bağlaç da denmiştir} mübteda, {mahzuf olan haber ve cevabın bir sonraki cümlede olduğu söylenmiştir}	ara cümle h.	mukaddem mef'ul	fiili muzari	yemin cevabı lâm'ı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	mef'ulün bih	car-mecrur	

وَ	مِمَّنْ	تَبِعَكَ	مِنْهُمْ	أَجْمَعِينَ ﴿85﴾	قُلْ	مَآ أَسْـَٔلُكُمْ	عَلَيْهِ	مِنْ أَجْرٍ	
ve	sana uyanlardan	onlardan	tamamen		De ki	sizden istemiyorum	Buna karşılık	bir ücret	
atıf h.	car-mecrur, (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	tekid	emir fiili	nefiy h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	zaid harfi cer, ikinci mef'ulün bih	

وَ	مَآ	أَنَا	مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿86﴾	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	لِلْعَالَمِينَ ﴿87﴾	
atıf h.	değilim	ben	teklif getirenlerden	değildir	Bu	ancak	bir öğüttür	alemler için	
	nefiy h.	mübteda	haber, şibhi cümle	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber	car-mecrur	

84-85. (Allah İblis'e şöyle) dedi: "Hakikat, -ki ben hakikatı söylerim- cehennemi tamamen senden ve sana uyanlardan dolduracağım" dedi. **86.** De ki: "Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum ve ben teklif getirenlerden (kendiliğinden yüküm getirenlerden) değilim." **87.** "Bu (Kur'an), alemler için bir öğütten (başka birşey) değildir."

وَ	لَتَعْلَمُنَّ	نَبَأَهُ	بَعْدَ	حِينٍ ﴿88﴾	
atıf h.	öğreneceksiniz	onun haberini	sonra	bir zaman	
	yemin cevabı lamı, te'kit nun'u birleşmiş muzari fiil, mahzuf (و): fail	mef'ulün bih	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh	

88. "Onun haberini(n doğruluğunu) bir zaman sonra kesinlikle öğreneceksiniz."

سورة الزمر (39)

(ZÜMER (Yığınlar, Grublar) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 75 ayettir.)

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 457 - 466 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	الْحَكِيمِ	الْعَزِيزِ	مِنَ اللَّهِ	الْكِتَابِ	تَنْزِيلُ
	Hakim	Aziz	Allah katındandır	Kitap'ın	indirilmesi
	ikinci sıfat	sıfat	haber, şibhi cümle, mevsuf	muz. ileyh	mübteda, muzaf

1. Kitap'ın indirilmesi, Aziz (üstün ve güçlü), Hakim (hikmetle, yerli yerince iş yapan) Allah katındandır.

﴿2﴾	الدِّينَ ۖ	لَهُ	مُخْلِصًا	اللَّهَ	فَاعْبُدِ	بِالْحَقِّ	الْكِتَابَ	إِلَيْكَ	أَنْزَلْنَا	إِنَّآ
	dini	O'na	halis kılarak	Allah'a	kulluk et	gerçekle	Kitabı	sana	indirdik	Biz
	mef'ulün bih	car-mecrur	hal	mef'ulün bih	rabıta, emir fiili	car-mecrur	mef'ulün bih	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

2. Kitap'ı Biz sana gerçekle indirdik. O halde dini O'na (Allah'a) halis kılarak Allah'a kulluk et.

أَلَا	لِلَّهِ	الدِّينُ	الْخَالِصُ ۚ	وَ	الَّذِينَ	اتَّخَذُوا
Dikkat edin	Allah'ındır	din	halis	başlama h.	kimseler	edinen
tenbih, h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	sıfat		mübteda, ismi mevsul, (الَّذِينَ) mübtedasının sonraki (مَا نَعْبُدُهُمْ)'den önce gelen (يقولون) (derler) olarak takdir edilen haberi mahzuftur	sıla; mazi fiil cüm., fail

مِنْ دُونِهِ	أَوْلِيَآءَ	مَا نَعْبُدُهُمْ	إِلَّا	لِيُقَرِّبُونَا	إِلَى اللَّهِ	زُلْفَى ط
O'ndan bşkalarını	dostlar	kulluk etmiyoruz	başka (bir amaçla)	bizi yaklaştır-malarından	Allah'a	iyice
harfi cer, mecrur isim	mef'ulün bih	nefiy h., fiili muzari, mef'ulün bih	istisna h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., fili muzari, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	mef'ulü mutlak nâibi (fiille aynı manada)

إِنَّ	اللَّهَ	يَحْكُمُ	بَيْنَهُمْ	فِي مَا	هُمْ	فِيهِ	يَخْتَلِفُونَ ط
Şüphesiz	Allah	hüküm verecektir	aralarında	şeylerde	onların	hakkında	ihtilafa düştükleri
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mekan zarf, muzaf, muz. ileyh	h. cer, ismi mevsul	mübteda	şibhi cümle (يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır	haber, fiil cümlesi

sıla; isim cümlesi

إِنَّ	اللَّهَ	لَا يَهْدِي	مَنْ	هُوَ	كَاذِبٌ	كَفَّارٌ	﴿ 3 ﴾
Doğrusu	Allah	doğru yola iletmez	kimseyi		yalancı	çok inkar eden	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber	ikinci haber	

sıla; isim cümlesi

3. Dikkat edin! Halis din Allah'ındır; O'ndan başkalarını veliler (yardım dileyeceği dostlar) edinenler: "Onlara, bizi Allah'a iyice yaklaştırmalarından başka (bir amaçla) kulluk etmiyoruz (bizi ancak Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz) " (derler). Şüphesiz Allah onların hakkında ihtilafa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Doğrusu Allah yalancı, çok inkar eden kimseyi doğru yola iletmez.

لَوْ	أَرَادَ	اللَّهُ	أَنْ يَتَّخِذَ	وَلَدًا	لَاصْطَفَى	مِمَّا	يَخْلُقُ
	isteseydi	Allah	edinmek	bir çocuk	seçerdi	şeylerden	yarattığı
şart h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi	fail	mef'ulün bih; masdarı müevvel masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	cevabü'ş-şart için rabıta, fiili mazi	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; muzari fiil cüm.

﴿ 4 ﴾	مَا	يَشَآءُ لَ	سُبْحَانَهُ ط	هُوَ	اللَّهُ	الْوَاحِدُ	الْقَهَّارُ
	dilediğini		O münezzehtir	O	Allah'tır	tek	Kahhar
	mef'ulün bih, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf, (هُ) muz. ileyh	mübteda	haber, mevsuf	sıfat,(haber de denmiştir)	2. sıfat

4. Allah bir çocuk edinmek isteseydi, yarattığı şeylerden dilediğini seçerdi. O münezzehtir, O; Kahhar (gücü her şeyin üzerinde galib olan) tek Allah'tır.

خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	بِالْحَقِّ ج	يُكَوِّرُ	اللَّيْلَ
yarattı	gökleri	ve	yeri	gerçekten	dolar	Geceyi
fiili mazi	mef'ulün bih	atıf h.	matuf	car-mecrur	fiili muzari	mef'ulün bih

عَلَى النَّهَارِ	وَ	يُكَوِّرُ	النَّهَارَ	عَلَى اللَّيْلِ	وَ	سَخَّرَ
gündüze		dolar	gündüzü	geceye	atıf h.	buyruk altında tutar
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	mef'ulün bih	harfi cer, mecrur isim		fiili muzari

الشَّمْسَ	وَ	الْقَمَرَ ط	كُلٌّ	يَجْرِي	لِأَجَلٍ	مُسَمًّى ط
güneşi	ve	ayı	Her biri	akar	bir süre için	belirli
mef'ulün bih	atıf h.	matuf	mübteda	(كُلٌّ) mübtedasının haberi; muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	sıfat

güneş ve ay'dan hal; isim cümlesi

﴿ 5 ﴾	الْغَفَّارُ	الْعَزِيزُ	هُوَ	أَلَا
	Gaffar'dır	Aziz'dir	O	Dikkat edin
	ikinci haber	haber	mübteda	tenbih h.

5. Gökleri ve yeri hakla (gerçek bir amaçla) yarattı. Geceyi gündüze dolar, gündüzü geceye dolar. Güneşi ve Ay'ı buyruk altında tutar. Her biri belirli bir süre için akar. Dikkat edin, O, Aziz'dir (üstün ve güçlü olandır), Gaffar'dır (çok bağışlayandır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 457 ≻

(38 / SAD, 84 – 85 – 86 – 87 – 88):

(مَلَأَ يَمْلَؤُ مَلْئًا): (mehmuze'l-lam) doldurdu (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü, topluca (تَبِعَ يَتْبَعُ تَبْعًا): uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلْمُتَكَلِّفُ ج مُتَكَلِّفُونَ): (ism-i fâil) yükümlülük getiren, külfetle elde eden, sıkıntı ve zorluklar içinde üstesinden gelen/ isteksiz yapmacık olarak, gösteriş üzere yapan (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ peygamber/ şeref/ söz/ zikir (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (بَعْدَ): (zarf) sonra (حِيْنٌ): tahditsiz olarak zaman, vakit

≺ ZÜMER SÛRESİ ≻

(39 / ZÜMER, 1 – 2):

[(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) indirme, indirilme

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvveti, şerefli, değerli, yüce, zor, güç, meşakkat

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hakim, hikmetli, sağlam, muhkem

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza, şeriat, inkıyad, bağlılık

[(أَخْلَصَ يُخْلِصُ) اَلْمُخْلِصُ]: (ism-i fâil) halis kılan, ihlâslı olan, riyadan, şirkten ızak olan

(39 / ZÜMER, 3):

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza, şeriat, inkıyad, bağlılık [(خَلَصَ يَخْلُصُ) اَلْخَالِصُ]: (ism-i fâil) katkısız, safi olan, halis

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç, gayr, dışında

(قَرَّبَ يُقَرِّبُ تَقْرِيبًا): (tef'il bâbı) yakın kıldı, yakınlık sağladı, yaklaştırdı (اَلزُّلْفَى): menzile, derece, mertebe, yakınlık

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı, muhtelif oldu

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, irşad etti, sevketti, iletti

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَاذِبُ]: (ism-i fâil) yalancı, düzmeci [(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفَّارُ]: mübâlağalı ism-i fâil) çok nankör, azılı kâfir

(39 / ZÜMER, 4):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اِصْطَفَى يَصْطَفِي اِصْطِفَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, üstün tuttu, diledi

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti, istedi [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

[(قَهَرَ يَقْهَرُ) اَلْقَهَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok üstün, ebedi hâkimiyet sahibi, her şeyi saltanatı ve idaresi altında tutan

(39 / ZÜMER, 5):

(كَوَّرَ يُكَوِّرُ تَكْوِيرًا): (tef'il bâbı) sardı, doladı (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, emir altına aldı

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvveti, şerefli, değerli, yüce, zor

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 458 (ZÜMER : 6 – 10) ≻

خَلَقَكُمْ	مِنْ نَفْسٍ	وَاحِدَةٍ	ثُمَّ	جَعَلَ	مِنْهَا	زَوْجَهَا
Sizi yarattı	bir nefisten	tek	sonra	meydana getirdi	ondan	eşini
fiili mazi, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	mef'ulün bih

وَ	أَنْزَلَ	لَكُمْ	مِنَ الْأَنْعَامِ	ثَمَانِيَةَ	أَزْوَاجٍ ۚ	يَخْلُقُكُمْ
	indirdi	sizin için	davarlardan	sekiz	çift	sizi yaratıyor
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	mef'ulün bih, muzaf	muz. ileyh	fiili mazi, mef'ul

فِي بُطُونِ	أُمَّهَاتِكُمْ	خَلْقًا	مِنْ بَعْدِ	خَلْقٍ	فِي ظُلُمَاتٍ	ثَلَاثٍ ۚ
karınlarında	annelerinizin	(başka) bir yaratışla	sonra	yaratmadan	karanlık içinde	üç
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muz. ileyh	mef'ulü mutlak	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, mecrur	(فِي بُطُونِ)'den bedel; harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

ذَٰلِكُمُ	اللَّهُ	رَبُّكُمْ	لَهُ	الْمُلْكُ ۖ	لَا	إِلَٰهَ
işte O	Allah'tır	Rabbiniz	O'na aittir	mülk	yoktur	tanrı
mübteda, işaret ismi	haber	ikinci haber	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi, (مَوْجُودٌ) (var) olarak takdir edilen haberi mahzuftur

(ذَٰلِكُمُ)'ün üçüncü haberi; isim cümlesi

﴿ 6 ﴾	تُصْرَفُونَ	فَأَنَّىٰ	هُوَ ۚ	إِلَّا
	yönelirsiniz	O halde nasıl	O'ndan başka	başka
	fiili muzari + fâil	rabıta, hal; soru ismi	mahzuf haberin gizli zamirinden bedel	istisna h.

6. Sizi bir tek nefisten yarattı, sonra ondan eşini meydana getirdi; davarlardan sizin için sekiz çift indirdi; sizi annelerinizin karınlarında üç karanlık içinde, yaratmadan sonra (başka) bir yaratışla (merhale merhale) yaratıyor; işte O Rabbiniz Allah'tır. Mülk (hükümranlık) O'na aittir, O'ndan başka tanrı yoktur. O halde nasıl (O'nu bırakıp başkasına) çevriliyorsunuz?

وَ	عَنْكُمْ	غَنِيٌّ	اللَّهَ	فَإِنَّ	تَكْفُرُوا	إِنْ
atıf h.	sizden	müstağnidir	Allah	doğrusu	inkar ederseniz	Eğer
	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	fi'lü'ş-şart; fiili muzari, fail	şart h.

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

لَكُمْ ۚ	يَرْضَهُ	تَشْكُرُوا	إِنْ	وَ	الْكُفْرَ ۚ	لِعِبَادِهِ	لَا يَرْضَىٰ
sizden	razı olur	şükrederseniz	Eğer		inkar etmesine	kullarının	razı olmaz
car-mecrur	cevabü'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	fiilü'ş-şart; fiili muzari, fail	şart ve cezm h.	atıf h.	mef'ulün bih	car-mecrur, muzaf, muz. ileyh	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari

ثُمَّ	أُخْرَىٰ ۚ	وِزْرَ	وَازِرَةٌ	لَا تَزِرُ	وَ
Sonra	diğerinin	günahını	bir günahkar	yüklenmez	
atıf h.	muz. ileyh	mef'ulün bih, muzaf	fail	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.

تَعْمَلُونَ ۚ	كُنْتُمْ	بِمَا	فَيُنَبِّئُكُمْ	مَرْجِعُكُمْ	إِلَىٰ رَبِّكُمْ
Yapmakta	olduğunuz	şeyleri	O zaman size haber verir	dönüşünüz	Rabbinizedir
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur (ismi mevsul)	atıf h.,fiili muzari, mef'ul	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 7 ﴾	الصُّدُورِ	بِذَاتِ	عَلِيمٌ	إِنَّهُ
	göğüslerin sahip olduğunu		bilir	Doğrusu O
	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

7. Eğer inkar ederseniz (bilin ki) doğrusu Allah sizden müstağnidir (her yönden zengindir, size ihtiyacı yoktur). Kullarının inkar etmesine razı olmaz. Eğer şükrederseniz sizden razı (hoşnut) olur. Bir günahkar diğerinin günahını yüklenmez. Sonra dönüşünüz Rabbinizedir; o zaman yapmakta olduğunuz şeyleri size haber verir; doğrusu O, göğüslerin sahip olduğunu bilir.

إِلَيْهِ	مُنِيبًا	رَبَّهُ	دَعَا	ضُرٌّ	الْإِنْسَانَ	إِذَا مَسَّ	وَ
O'na car-mecrur	dönerek hal	Rabbine mef'ulün bih	dua eder cevabü'ş-şart; fiili mazi	bir zarar fail	İnsana mef'ulün bih	dokunduğu zaman şart bildiren zaman zarfı fiilü'ş-şart; fiili mazi	atıf h.
يَدْعُو	كَانَ	مَا	نَسِيَ	مِنْهُ	نِعْمَةً	إِذَا خَوَّلَهُ	ثُمَّ
dua ediyor (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	olduğu sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeyleri mef'ulün bih, ismi mevsul	unutur cevabü'ş-şart; fiili mazi	katından car-mecrur	bir nimet ikinci mef'ulün bih	ona lutfedince şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, birinci mef'ul	Sonra atıf h.
عَنْ سَبِيلِهِ ط	لِيُضِلَّ	أَنْدَادًا	لِلَّهِ	جَعَلَ	وَ	مِنْ قَبْلُ	إِلَيْهِ
onun yolundan harfi cer, mecrur isim	saptırmak için ta'lil ve nasb h., fiili muzari	eşler mef'ulün bih	Allah'a harfi cer, mecrur isim	kılar fiili mazi	ve atıf h.	önceden harfi cer, zarf ismi	ona car-mecrur
﴿ 8 ﴾ النَّارِ	مِنْ أَصْحَابِ	إِنَّكَ	قَلِيلاً ق	بِكُفْرِكَ	تَمَتَّعْ	قُلْ	
Cehennem muz. ileyh	eshabındansın (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	doğrusu sen tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	az bir müddet zaman zarfı nâibi	inkarınla car-mecrur	lezzet al emir fiili	De ki emir fiili	

8. İnsana bir zarar dokunduğu zaman Rabbine dönerek O'na yalvarır. Sonra (Allah), ona katından bir nimet lutfedince önceden dua ettiği şeyi (hali) unutur ve Allah'ın yolundan saptırmak için O'na eşler kılar. De ki: "İnkarınla az bir müddet lezzet al, doğrusu sen Cehennem eshabındansın."

وَ	سَاجِدًا	اللَّيْلِ	آنَاءَ	قَانِتٌ	هُوَ	أَمَّنْ
, atıf h.	secde ederek (قَانِتٌ)'daki zamirden hal	Gece muz. ileyh	saatlerinde zaman zarfı, muzaf	boyun büken haber	sıla; isim cüm.:mübteda+..	yoksa kimse (أَمْ):idrab h., (مَنْ): mübteda, ismi mevsul
رَبِّهِ ط	رَحْمَةَ	يَرْجُو	وَ	الْآخِرَةَ	يَحْذَرُ	قَائِمًا
Rabbinin muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh	rahmetini mef'ulün bih, muzaf	dileyen fiili muzari	atıf h.	ahiretten mef'ulün bih	sakınıp çekinen ikinci hal; muzari fiil c.	ayakta durarak matuf
لاَ يَعْلَمُونَ ط	الَّذِينَ	وَ	يَعْلَمُونَ	الَّذِينَ	يَسْتَوِي	هَلْ	قُلْ
bilmeyen nefiy h., sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	kimseler matuf, ismi mevsul	ve atıf h.	Bilen sıla; fiil cüm.	kimseler fail, ismi mevsul	eşit olur fiili muzari	mu soru h.	De ki emir fiili
﴿ 9 ﴾ الْأَلْبَابِ ع	أُولُوا		يَتَذَكَّرُ		إِنَّمَا		
akıl muz. ileyh	sahipleri fail, muzaf		öğüt alırlar fiili muzari		Ancak hasr edatı		

9. Gece saatlerinde secde ederek ve ayakta durarak boyun büken, ahiretten sakınıp çekinen, Rabbinin rahmetini dileyen kimse (isyan eden kimse gibi olur) mu? De ki: "Bilen kimseler ve bilmeyen kimseler eşit olur mu? Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.

لِلَّذِينَ	رَبَّكُمْ ط	اتَّقُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا عِبَادِ	قُلْ
kimselere vardır haber mukaddem; şibhi cümle (ismi mevsul)	Rabbinize mef'ulün bih	saygı duyun emir fiili, fail	İman eden sıla; mazi fiil cüm.; fail		Ey kullarım! nida h., münada, mevsuf, muzaf, muz. ileyh	De ki emir fiili
اللَّهِ	أَرْضُ	وَ	حَسَنَةٌ ط	الدُّنْيَا	فِي هَذِهِ	أَحْسَنُوا
Allah'ın muz. ileyh	arzı mübteda, muzaf	atıf h.	iyilik mübteda muahhar	bu dünyada (هَذِهِ)'den bedel	harfi cer, işaret ismi	iyilik yapanlara sıla; mazi fiil cüm., fail
﴿ 10 ﴾ حِسَابٍ	بِغَيْرِ	أَجْرَهُمْ	الصَّابِرُونَ	يُوَفَّى	إِنَّمَا	وَاسِعَةٌ ط	
hesabsızca muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	mükafatları mef'ulün bih	sabredenlere nâibi fail	ödenecektir meçhul fiili muzari	Ancak hasr edatı	geniştir haber	

10. Şöyle de: "Ey iman eden kullarım! Rabbinize saygı duyun (karşı gelmekten sakının); bu dünyada iyilik yapan kimselere iyilik vardır. Allah'ın arzı geniştir (bulunduğunuz yerde bunaldıysanız başka yerlerde umut arayabilirsiniz). Ancak sabredenlere mükafatları hesabsızca ödenecektir.

< SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 458 >

(39 / ZÜMER, 6):

(اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (اَلثَّلَاثُ): üç (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, kıldı, icad etti

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, çift, zevce (أَنزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar

(اَلثَّمَانِيَةُ): sekiz (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, şirk, cehalet, fısk

(اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlik, mülk, mülkiyet

(اَلْاِلٰهُ ج اٰلِهَةٌ): ilah, tanrı (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı

(39 / ZÜMER, 7):

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnut oldu, hoşlandı, tercih etti, razı oldu

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (وَزَرَ يَزِرُ وِزْرًا): (misal fiil) (ağır yük) yüklendi [اَلْوَازِرَةُ (وَزَرَ يَزِرُ): ağır yük yüklenen, günaha giren

(اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağır yük/ teşbih, yoluyla: günah, suç/ günahın cezası/ zor iş, tasa (اَلْاٰخَرُ ث اَلْاُخْرٰى): diğeri, öteki

[اَلْمَرْجِعُ (رَجَعَ يَرْجِعُ): dönüş, rücu (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahipler (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

(39 / ZÜMER, 8):

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, el sürdü (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan

(دَعَا دْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti / yardım istedi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, çevirdi, kıldı, yarattı

[اَلْمُنِيبُ (أَنَابَ يُنِيبُ): (ism-i fâil) dönen (kulun Allah'a dönmesi) (اَلنِّدُّ ج اَنْدَادٌ): eş, denk, misil, nazir, zıd

(خَوَّلَ يُخَوِّلُ تَخْوِيلاً): (tef'il bâbı) temlik etti (mülk sahibi etti) verdi, lutfetti [اَلْكُفْرُ (كَفَرَ يَكْفُرُ]: nankörlük, inanmama

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir) (نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı, terketti

(قَبْلُ): (zarf) önce (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) lezzet aldı/ refah içinde yaşadı/ rahata kavuştu (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(39 / ZÜMER, 9 – 10):

[اَلْقَانِتُ (قَنَتَ يَقْنُتُ]: (ism-i fâil) duayı ve namazı uzatan, Allah'a itaatkâr (اَلْاٰنَى ج آنَاءُ): saat, vakit

[اَلسَّاجِدُ (سَجَدَ يَسْجُدُ]: (ism-i fâil) secde eden, inkıyad eden (غَيْرُ): dışında, hariç, gayr, olmaksızın

[اَلْقَائِمُ (قَامَ يَقُومُ]: (ism-i fâil) ayakta duran, dikilen, kalkan, dosdoğru olan (اَلصَّابِرُ ج صَابِرُونَ): (ism-i fâil) sabırlı, sabreden

(حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرً): sakındı, korundu, çekindi (اَلْاٰخِرَةُ): ahiret, son (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, diledi

[اَلرَّحْمَةُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: rahmet, ihsan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اُولُو ث وُلَاتُ): sahipler

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) müsavi oldu, birbirine denk geldi (اَللُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl/ hulasa, öz/ cevher, hakikat/ safi

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mikafat

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı, iyilik etti, güzel davrandı

(اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): hayır ve taat, nail olunan nimet, iyilik ve güzellik

[اَلْوَاسِعَةُ (وَسِعَ يَسَعُ]: (ism-i fâil) geniş, içine alan, kapsayan [اَلْحِسَابُ (حَاسَبَ يُحَاسِبُ]: hesap, sayma, muhasebe

(وَفَّى يُوَفِّى تَوْفِيَةً): (tef'il bâbı) tamamen eda etti, tamamen yerine getirdi

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 459 (ZÜMER : 11 – 21) ≻

﴿ 11 ﴾ قُلْ إِنِّيٓ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۙ

De ki	Doğrusu ben	emrolundum	kulluk yapmakla	Allah'a	halis kılarak	O'na	Dini
emir fiili	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	meçhul fiili mazi cümlesi: nâibi fail	(أُمِرْتُ)'nin mef'ulü; masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	hal	car-mecrur	mef'ulün bih

11. De ki: "Dini O'na has kılarak Allah'a kulluk yapmakla emrolundum."

﴿ 12 ﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ

Müslümanların	ilki	olmakla	emrolundum	و
muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	harfi cer+ masdar ve nasb h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri	meçhul fiili mazi, nâibi fail	atıf h.

12. "Müslümanların ilki olmakla emrolundum."

﴿ 13 ﴾ قُلْ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

De ki	Doğrusu ben	korkarım	şart h.	karşı gelirsem	Rabbime	azabından	günün	büyük
emir fiili	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiili muzari cüm.		(cevabı önceki cümlede yer aldığı için mahzuf) fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	mef'ul	(أَخَافُ)'nin mef'ulün bih,muzaf	muz. İleyh, mevsuf	sıfat

13. De ki: "Rabbime karşı gelirsem, doğrusu büyük günün azabından korkarım."

﴿ 14 ﴾ قُلِ اللَّهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۙ

De ki	Allah'a	kulluk ederim	has kılarak	O'na	dinimi
emir fiili	(أَعْبُدُ)'nün mukaddem mef'ulü	fiili muzari	hal	car-mecrur	mef'ulün bih

14. De ki: "Ben, dinimi Allah'a has kılarak O'na kulluk ederim.

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ۗ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ

Artık kulluk edin	dilediğiniz şeye		O'ndan başka	De ki	Doğrusu	zarar edenler
rabıta, emir fiili ,fail	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ulün bih, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

الَّذِينَ خَسِرُوٓا أَنْفُسَهُمْ وَ أَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ

zarara uğratanlardır		ve	ailelerini	günü	Kıyamet
sıla; mazi fiil cüm., fail	(إِنَّ)'nin haberi, ismi mevsul	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh

﴿ 15 ﴾ أَلَا ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

Dikkat edin	İşte bu		hüsrandır	apaçık
tenbih h.	mübteda, işaret ismi	fasıl zamiri	haber, mevsuf	sıfat

15. "(Ey müşrikler!) Artık siz de O'ndan başka dilediğinize kulluk edin." De ki: "Doğrusu zarar edenler kıyamet günü kendilerini ve ailelerini zarara uğratanlardır." Dikkat edin, işte bu apaçık hüsrandır.

لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَ مِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۗ

onlara vardır	üstlerinden	gölgeler	ateşten	ve	altlarından	gölgeler
haber mukaddem, şibhi cümle	harfi cer, zarf ismi	mübteda muahhar	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar

﴿ 16 ﴾ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ ۗ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ

İşte böyle	korkutur	Allah	bununla	kullarını	Ey kullarım	Benden sakının
mübteda, işaret ismi	haber, muzari fiil cümlesi	fail	car-mecrur	mef'ul	nida h., münada, muzaf, sondaki esre mahzuf (ي): muz. ileyh	rabıta, emir fiili, fail, nunu vikaye (koruyucu nun), mef'ulün bih

16. Onlara üstlerinden ateşten gölgelikler ve altlarından da gölgelikler vardır. İşte böyle Allah kullarını bununla korkutur. Ey kullarım, Benden sakının.

وَ	الَّذِينَ	اجْتَنَبُوا	الطَّاغُوتَ	أَنْ يَعْبُدُوهَا	وَ	أَنَابُوا	إِلَى اللَّهِ
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	Tağuta mef'ul	kulluk yapmaktan (الطَّاغُوتَ)'dan bedel; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul	ve atıf h.	yönelen fiili mazi, fail	Allah'a harfi cer, mecrur isim

لَهُمُ	الْبُشْرَى ج	فَبَشِّرْ	عِبَادِ لا	﴿ 17 ﴾	الَّذِينَ	يَسْتَمِعُونَ	الْقَوْلَ	فَيَتَّبِعُونَ
onlara vardır	müjde	Artık müjdele	kullarımı mef'ul		dinleyen (عِبَادِ)'nin sıfatı, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari + fâil	sözü mef'ulün bih	akabinde de uyan atıf h., fiili muzari + fâil
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	emir fiili atıf h.,						

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

أَحْسَنَهُ ط	أُولَئِكَ	الَّذِينَ	هَدَاهُمُ	اللَّهُ	وَ	أُولَئِكَ	هُمْ	أُولُوا	الْأَلْبَابِ	﴿ 18 ﴾
en güzeline mef'ul	İşte onlar mübteda, işaret ismi	kimse-lerdir haber, ismi mevsul	doğru yola ilettiği fiili mazi, mef'ul	Allah'ın sıla cüm. fail	atıf h.	İşte onlar işaret ismi, mübteda	fasıl zamiri	sahipleridir haber	akıl muz. ileyh	

17-18. Tağut'a (putlar ve şeytana) kulluk yapmaktan kaçınan ve Allah'a yönelen kimselere, onlara, müjde vardır. Sözü dinleyen, akabinde de en güzeline uyan kullarımı müjdele. İşte onlar Allah'ın doğru yola ilettiği kimselerdir. İşte onlar akıl sahipleridir.

﴿ 19 ﴾	فِي النَّارِ ج	مَنْ	تُنْقِذُ	فَأَنْتَ	أَ	الْعَذَابِ ط	كَلِمَةُ	عَلَيْهِ	حَقَّ	فَمَنْ	أَ
	ateşteki	kimseyi	kurtaracaksın	sen	mi	azap	sözü	üzerine	sözü gerçekleşmiş	kimse mi	
	sıla; şibhi cüm.	mef'ulün bih, ismi mevsul	haber, muzari fiil cümlesi	atıf h. (sonraki isim cümlesi (أَفَمَنْ حَقَّ)'ye matuf; mübteda	soru h.	muz. ileyh, {(كمن نجا) (kurtulan kimse gibi midir?) takdir edilen haber mahzuftur (kaldırılmıştır) da denmiştir}	fail, muzaf	car-mecrur	sıla: fiili mazi	atıf h., mübteda, ismi mevsul	soru h.

19. Üzerine azap sözü gerçekleşmiş kimse (kurtulan kimse gibi) mi ? Ateşteki kimseyi sen mi kurtaracaksın?

غُرَفٌ	مِنْ فَوْقِهَا	غُرَفٌ	لَهُمْ	رَبَّهُمْ	اتَّقَوْا	الَّذِينَ	لَكِنِ
odalar mübteda muahhar, mevsuf	üstünde haber mukaddem, şibhi cümle	odalar mübteda muahhar	vardır haber mukaddem : şibhi cümle	Rablerinden mef'ulün bih	sakınan sıla: mazi fiil cüm., fail	kimseler mübteda, ismi mevsul	Fakat istidrak h.

(غُرَفٌ)'ün sıfatı; isim cümlesi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

﴿ 20 ﴾	الْمِيعَادَ	اللَّهُ	لَا يُخْلِفُ	اللَّهِ ط	وَعْدَ	الْأَنْهَارُ ط	مِنْ تَحْتِهَا	تَجْرِي	مَبْنِيَّةٌ لا
	sözden mef'ulün bih	Allah fail	caymaz nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	Allah'ın muz. ileyh	sözüdür mahzuf fiilinin mef'ulü mutlak'ı, muzaf	ırmaklar fail	altlarından harfi cer, zarf ismi	akan (غُرَفٌ)'ün 2. sıfatı; fiili muzari cümlesi	bina edilmiş (غُرَفٌ)'ün sıfatı

20. Fakat, Rablerinden sakınan kimseler, onlara, altlarından ırmaklar akan, üstünde bina edilmiş odalar bulunan odalar (üst üste bina edilmiş köşkler) vardır. (Bu) Allah'ın (verdiği) sözüdür, Allah (verdiği) sözden caymaz.

مَآءً	مِنَ السَّمَآءِ	أَنْزَلَ	اللَّهَ	أَنَّ	لَمْ تَرَ	أَ
su mef'ulün bih	gökten harfi cer, mecrur isim	indirdiğini (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	görmedin cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	mi Soru h.

(تَرَ)'nin mef'ulü; masdarı müevvel

زَرْعًا	بِهِ	يُخْرِجُ	ثُمَّ	فِي الْأَرْضِ	يَنَابِيعَ	فَسَلَكَهُ
ekinler	onunla	çıkardığını	sonra	yerdeki	kaynaklara	akabinde onu sürdüğünü
mef'ul, mevsuf	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	h. cer, mecrur isim	2. mef'ul, (temyiz de denmiş)	atıf h., fiili mazi, mef'ulün bih

ثُمَّ	مُصْفَرًّا	فَتَرَاهُ	يَهِيجُ	ثُمَّ	أَلْوَانُهُ	مُخْتَلِفًا
sonra	sapsarı	akabinde onu görürsün	kuruyup solar	Sonra	renkleri	çeşitli
atıf h.	hal	atıf h., fiili muzari, mef'ulün bih	fiili muzari	atıf h.	(مُخْتَلِفًا)'in faili	(زَرْعًا)'in sıfatı

﴿ 21 ﴾	الْأَلْبَابِ ع	لِأُولِي	لَذِكْرَى	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ	حُطَامًا ط	يَجْعَلُهُ
	akıl	sahipleri için	öğüt vardır	bunlarda	Doğrusu	çer çöpe	onu çevirir
	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.	ikinci mef'ulün bih	fiili muzari, birinci mef'ulün bih

21. Allah'ın gökten su indirdiğini, akabinde onu yerdeki kaynaklara sürdüğünü, sonra onunla renkleri çeşitli ekin çıkardığını görmedin mi? Sonra (bu ekin) kuruyup solar, akabinde (bu ekini) sapsarı görürsün sonra onu çer çöpe çevirir. Şüphesiz bunlarda, akıl sahipleri için öğüt vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 459 ≻

(39 / ZÜMER, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 - 16):

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l fa) emretti [(أَخْلَصَ يُخْلِصُ) اَلْمُخْلِصُ]: (ism-i fâil) halis kılan, ihlâslı olan, riyadan ve şirkten uzak olan (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) tercih etti, diledi, istedi (خَوَّفَ يُخَوِّفُ تَخْوِيفًا ب): (tef'il bâbı) korkuttu (اَلْخَاسِرُونَ ج خَاسِرُ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar verdi, helak etti, zayi etti [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخُسْرَانُ]: (masdar) zarar, zarar etme (اَلظُّلَّةُ ج ظُلَلٌ): (yakıcı) gölgelik/ sıkıcı ve boğucu yer, gölgelik

(39 / ZÜMER, 17 – 18 – 19 – 20 – 21):

(اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftiâl bâbı) uzaklaştı, uzak durdu (اَلطَّاغُوتُ): putlar, Allah'tan başka bütün mabutlar (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a dönmesi) (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْبُشْرَى): müjde (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü [(حَسُنَ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, doğru yola iletti, hidayet verdi (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (اَلْوَانٌ ج اَلْوَانٌ): renk (اَلُبٌّ ج اَلْبَابٌ): akıl/ hulasa, öz/ cevher, hakikat/ safi, temiz (حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): ilahi hüküm/ kelam, söz (أَنْقَذَ يُنْقِذُ إِنْقَاذًا): (if'al bâbı) kurtardı (اِتَّقَى يَتَّقِي): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) sakındı (اَلْغُرْفَةُ ج غُرَفٌ): yüksek yer, üst kat/oda/ avuçlanan şey, avuç dolusu [(بَنَى يَبْنِي) اَلْمَبْنِيَّةُ]: (ism-i mef'ûl) kurulmuş, yapılmış (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz (أَخْلَفَ يُخْلِفُ إِخْلَافًا): (if'al bâbı) yerine getirmedi, dönmedi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْمِيعَادُ): vaad, vadedilen yer veya zaman (سَلَكَ يَسْلُكُ): yoluna koydu, sürdü (اَلْيَنْبُوعُ ج يَنَابِيعُ): pınar, çay, menba, kaynak (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat [(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْمُخْتَلِفُ]: (ism-i fâil) muhtelif, değişik, ihtilafa düşen (هَاجَ يَهِيجُ هَيْجًا): (ecvef fiil) kurudu, soldu [(اِصْفَرَّ يَصْفَرُّ) اَلْمُصْفَرُّ]: (ism-i fâil) sararmış, sararan (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yaptı (اَلُبٌّ ج اَلْبَابٌ): akıl/ hulasa, öz/ cevher, hakikat/ safi, temiz (اَلْحُطَامُ): kırpıntı haline gelmiş kuru nebat, çer çöp, çalı çırpı (اَلذِّكْرَى): tezkir: ikaz, nâsihat/ zikir: hatıra getirip bilme

≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 460 (ZÜMER : 22 – 31) ≻

أَ	فَمَنْ	شَرَحَ	اللَّهُ	صَدْرَهُ	لِلْإِسْلَامِ	فَهُوَ
mi soru h.	O halde kimse atıf h., mübteda, ismi mevsul	açtığı sıla; mazi fiil cüm.	Allah'ın fail	gönlünü mef'ulün bih	İslam'a car-mecrur	Artık o atıf h., mübteda

عَلَى نُورٍ	مِنْ رَبِّهِ ط	فَوَيْلٌ	لِلْقَاسِيَةِ	قُلُوبُهُمْ	مِنْ ذِكْرِ	اللَّهِ ط
bir nur üzerindedir haber, şibhi cümle	Rabbinden harfi cer, mecrur isim	Dolayısıyla yazıklar olsun rabıta, mübteda	katılaşan kimselere haber, şibhi cümle	kalbleri bir önceki ismi failin faili	anılmasından (yana) harfi cer, mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh

أُولَئِكَ	فِي ضَلَالٍ	مُبِينٍ	﴿ 22 ﴾
işte bunlar mübteda, işaret ismi	sapıklıktadır haber, şibhi cümle mevsuf	apaçık sıfat	

22. O halde Allah'ın gönlünü İslam'a açtığı kimse (Allah'ın kalbi üzerine mühür vurduğu kimse gibi) mi(dir)? Artık o, Rabbinden bir nur üzerindedir. Dolayısıyla kalbleri Allah'ın anılmasından (yana) katılaşan kimselere yazıklar olsun; işte bunlar apaçık sapıklıktadır.

اَللَّهُ	نَزَّلَ	أَحْسَنَ	الْحَدِيثِ	كِتَابًا	مُتَشَابِهًا	مَثَانِيَ ق
Allah, mübteda	indirdi haber, mazi fiil cümlesi	en güzelini mef'ulün bih, muzaf	sözlerin muz. ileyh	Kitab'ı (أَحْسَنَ)'den bedel, mevsuf	birbirine benzeyen (كِتَابًا)'in sıfatı	tekrar eden (كِتَابًا)'in ikinci sıfatı

تَقْشَعِرُّ	مِنْهُ	جُلُودُ	الَّذِينَ	يَخْشَوْنَ	رَبَّهُمْ ج	ثُمَّ
ürperir (كِتَابًا)'in üçüncü sıfatı, fiili muzari	ondan car-mecrur{cümle hal de denmiştir}	derileri fail, muzaf	kimselerin muz. ileyh	korkan sıla; fiil cüm.	Rablerinden mef'ulün bih	sonra atıf h.

تَلِينُ	جُلُودُهُمْ	وَ	قُلُوبُهُمْ	إِلَى ذِكْرِ	اللَّهِ ط	ذَٰلِكَ
yumuşar fiili muzari	derileri fail	ve atıf h.	kalbleri matuf	zikrine harfi cer, mecrur isim, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	İşte bu mübteda, işaret ismi

هُدَى	اللَّهِ	يَهْدِي	بِهِ	مَنْ	يَشَاءُ ط	وَ
doğruluk rehberidir haber, muzaf	Allah'ın muz. ileyh	doğru yola ilettiği (هُدَى)'dan hal; muzari fiil cüm.	onunla car-mecrur	kimseyi mef'ulün bih, ismi mevsul	dileyen/dilediği sıla; muzari fiil cüm.	başlama h.

مَنْ	يُضْلِلِ	اللَّهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ هَادٍ	﴿ 23 ﴾
kimi mukaddem mef'ulün bih, şart ismi	saptırırsa fiilü'ş-şart	Allah fail	artık yoktur cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h.	onun haber mukaddem; şibhi cümle	doğru yola ileteni zaid h. cer, mübteda	

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

23. Allah, sözlerin en güzelini, (ayetleri) birbirine benzeyen ve tekrar eden Kitab'ı indirdi. Rablerinden korkan kimselerin derileri ondan (bu Kitap'tan) ürperir, sonra derileri ve kalbleri Allah'ın zikrine yumuşar. İşte bu (Kitap), Allah'ın, dileyen/dilediği kimseyi doğru yola ilettiği, doğruluk rehberidir. Allah (geçmişteki kötülükleri sebebiyle) kimi saptırırsa artık onun doğru yola ileteni yoktur.

أَ	فَمَنْ	يَتَّقِي	بِوَجْهِهِ	سُوءَ	الْعَذَابِ	يَوْمَ	الْقِيَامَةِ ط
midir soru h.	kimse atıf h., mübteda, ismi mevsul	sakınan sıla; muzari fiil cüm.	yüzünü car-mecrur	kötüsünden mef'ulün bih, muzaf	azabın muz. ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	Kıyamet muz. ileyh

وَ	قِيلَ	لِلظَّالِمِينَ	ذُوقُوا	مَا	كُنْتُمْ	تَكْسِبُونَ	﴿ 24 ﴾
atıf h.	denir meçhul fiili mazi	Zalimlere car-mecrur	tadın nâibi fail; emir fiili cümlesi fail	şeyi mef'ulün bih, ismi mevsul	olduğunuz sıla; fiil cümlesi	kazanmakta (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	

24. Kıyamet günü azabın kötüsünden (kötü azaptan) yüzünü sakınan kimse, (azabdan emin olan kimse gibi) midir? Zalimlere: "Kazanmakta olduğunuz şeyi tadın" denir.

﴿ 25 ﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ

yalanladı	onlardan önceki kimseler	Bu sebeple onlara geldi	azap	yerden	farkında olmadıkları
fiili mazi	fail, ismi mevsul; sıla; şibhi cüm.	atıf h., fiili mazi, mef'ulün bih	fail	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi

25. Onlardan önceki kimseler Peygamberleri yalanladı. Bu sebeple farkında olmadıkları yerden onlara azap geldi.

فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَعَذَابُ

onlara tattırdı	Allah	rezilliği	hayatında	dünya	azabı	ve
atıf h., fiili mazi, mef'ul	fail	ikinci mef'ul	h.cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	ibtida h., mübteda, muzaf	atıf h.

﴿ 26 ﴾ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

ahiret	büyüktür	Keşke	bilselerdi
muz. ileyh	haber	şart h.	cevabı mahzuf fiilü'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi; (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

26. Allah onlara, dünya hayatında rezilliği tattırdı; ahiret azabı daha büyüktür. Keşke bilselerdi!

﴿ 27 ﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۚ

and olsun	verdik	insanlara	bu Kuran'da	harfi cer, işaret ismi	(هَذَا)'dan bedel	her türlü	misalden	Belki onlar	öğüt alırlar diye
yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, muzaf			harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi
atıf h.									

﴿ 28 ﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

bir Kuran olarak	arabça	eğriliği olmayan	Belki onlar	sakınırlar
hal, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat, muzaf; muz. ileyh; muz. ileyh	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

27. Belki onlar öğüt alırlar (diye) and olsun ki, bu Kuran'da insanlara her türlü misalden verdik.. **28.** (Onu) eğriliği olmayan arabça bir Kuran olarak (indirdik). Belki sakınırlar.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ ۖ

verdi	Allah	misal	bir adamı	kendisinde bulunan	ortaklar	aksilik bulunan	ve	bir adamı	has olan	bir adama
fiili mazı	fail	mef'ulün bih	(مَثَلًا)'den bedel, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	atıf h.	(رَجُلًا)'e matuf, mevsuf	sıfat	car-mecrur

(رَجُلًا)'in sıfatı; isim cümlesi

هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿ 29 ﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ

midir	ikisi eşit	misal bakımından	Hamd	Allah'a aittir	fakat	çoğu	bilmezler	Şüphesiz sen	öleceksin
soru h.	fiili muzari, fail	temyiz	mübteda	haber, şibhi cümle	idrab h.	mübteda	haber, fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi

﴿ 31 ﴾ تَخْتَصِمُونَ ۚ رَبِّكُمْ عِنْدَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ إِنَّكُمْ ثُمَّ ﴿ 30 ﴾ مَيِّتُونَ ۙ وَإِنَّهُمْ

davalaşacaksınız	Rabbinizin	huzurunda	kıyamet	günü	doğrusu siz	Sonra	ölecekler	doğrusu onlar da	,
(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf, şibhi cümle (تَخْتَصِمُونَ) ile bağlantılıdır	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

29. Allah, kendisinde aksilik bulunan ortaklar (geçimsiz efendileri) bulunan bir adamla, (yalnız) bir kişiye has olan bir adamı misal verdi. Misal bakımından (bu ikisi) eşit midir? Hamd (şükür ve övgü) Allah'a aittir, fakat çoğu bilmezler. **30.** Şüphesiz sen öleceksin, doğrusu onlar da ölecekler. **31.** Sonra siz, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda davalaşacaksınız (duruşmaya çıkacaksınız).

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 460 ⋗

(39 / ZÜMER, 22 – 23 – 24):

(شَرَحَ يَشْرَحُ شَرْحًا): açtı, genişletti, genişlik verdi, yardı (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık

[اَلْإِسْلَامُ (أَسْلَمَ يُسْلِمُ)]: (masdar) İslam, Allah'a itaat ve şer'i hükümlere bağlılık gösterme (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine [اَلْقَاسِيَةُ (قَسَا يَقْسُو)]: (ism-i fâil) katılaşan

(اَلذِّكْرُ): zikir/ inzal edilmiş kitap/ peygamber/ söz, laf/ şeref, şan [اَلضَّلَالُ (ضَلَّ يَضِلُّ)]: (masdar) dalalet, sapma

[اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ)]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلًا): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْجِلْدُ ج جُلُودٌ): deri

[اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ)]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (اَلْمَثَانِي): ikililer, ikişer ikişer olanlar (tekrar eden)

[اَلْمُتَشَابِهُ (تَشَابَهَ يَتَشَابَهُ)]: (ism-i fâil) belagatça birbirine benzeyen (اَلذِّكْرُ): zikir/ inzal edilmiş kitap/ şeref, şan/ söz, laf

(لَانَ يَلِينُ لَيْنًا): (ecvef fiil) yumuşak oldu, yumuşadı, yumuşak davrandı [اَلْهُدَى (هَدَى يَهْدِي)]: hidayet, doğru yola sevketme

(اِقْشَعَرَّ يَقْشَعِرُّ اِقْشِعْرَارًا): (if'illal babı) tüyleri ürperdi, çok korktu/ büzüştü (اَضَلَّ يُضِلُّ): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı

(شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti

(هَدَي يَهْدِي): (nâkıs fiil) irşad etti, hidayet verdi, doğru yola iletti, yol gösterdi (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti

[اَلْهَادِي (هَدَى يَهْدِي)]: (ism-i fâil) hidayet veren, doğru yola ileten (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(اَتَّقَى يَتَّقِي): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön (اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela

(39 / ZÜMER, 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30 - 31):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce

(حَيْثُ): (müphem mekân zarfı) yer (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı

(أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi [اَلْخِزْيُ (خَزِيَ يَخْزَى)]: alçaklık, kepazelik (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[اَلْاَكْبَرُ (كَبُرَ يَكْبُرُ)]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük (ضَرَبَ مَثَلًا): misâl verdi

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, numune, örnek, aynısı

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(39 / ZÜMER, 28 – 29 – 30 – 31):

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلْعَرَبِيُّ): arapça veya açıklayıcı yahut tafsile (geniş bir şekilde) açıklayıcı (اَلْعِوَجُ): eğrilik, kusur, pürüz, sapma

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, diye

(اَتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (ضَرَبَ مَثَلًا): misal verdi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam

(اَلْمُتَشَاكِسُ ج مُتَشَاكِسُونَ): (ism-i fâil) terslik gösteren, aksilik çıkaran (اَلسَّلَمُ لَهُ): has olan, mahsus olan, aid olan

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) musavi oldu, birbirine denk geldi (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal benzer, numune, örnek, aynısı

[اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ)]: hamd, sena, layıkıyla medh [اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ)]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْمَيِّتُ ج مَيِّتُونَ): ölü (اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti (cemaat halinde), hasımlaştı, davalaştı

YİRMİÜÇÜNCÜ CÜZÜN SONU

24. CÜZ

CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 461 (ZÜMER: 32 – 40)

فَمَنْ	أَظْلَمُ	مِمَّنْ	كَذَبَ	عَلَى اللَّهِ	وَ	كَذَّبَ	بِالصِّدْقِ	
Artık kim	daha zalimdir	kimseden	yalan uyduran	Allah'a karşı	ve	yalanlayan	doğruyu	
başlama h., mübteda, soru ismi	haber	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla: mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	

إِذْ	جَآءَهُ ط	أَ	لَيْسَ	فِي جَهَنَّمَ	مَثْوًى	لِلْكَافِرِينَ	﴿ 32 ﴾	
kendisine geldiği zaman		mi?	değil	cehennemde	yerleşme yeri	inkar eden kimselerin		
fiili mazi, mef'ul	geçmiş zaman zarfı	soru h.	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	car-mecrur		

32. Artık kim Allah'a karşı yalan uyduran ve kendisine geldiği zaman doğruyu yalanlayan kimseden daha zalimdir? İnkar eden kimselerin yerleşme yeri cehennemde değil mi?

﴿ 33 ﴾	الْمُتَّقُونَ	هُمُ	أُولَٰئِكَ	بِهِ	صَدَّقَ	وَ	بِالصِّدْقِ	جَآءَ	الَّذِي	وَ
	sakınanlardır		işte onlar	onu	doğrulayan	ve	doğruyu	getiren	kimse	
	haber	fasıl zamiri	mübteda, işaret ismi	car-mecrur	fiili mazi	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	başlama h.

(الَّذِي) mübtedasının haberi, isim cümlesi

33. Doğruyu getiren ve onu doğrulayan kimse, işte onlar, (Allah'a karşı gelmekten) sakınanlardır.

جَزَآءُ	ذَٰلِكَ	رَبِّهِمْ ط	عِنْدَ	يَشَآءُونَ	مَا	لَهُمْ
karşılığıdır	bu	Rablerinin	katında	diledikleri	şeyler	Onlara vardır
haber, muzaf	mübteda, işaret ismi	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	sıla: fiil cüm., fiili muzari + fâil	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mükaddem, şibhi cümle

وَ	عَمِلُوا	الَّذِي	أَسْوَأَ	عَنْهُمُ	اللَّهُ	لِيُكَفِّرَ	﴿ 34 ﴾ الْمُحْسِنِينَ ج	
	yaptıkları	şeyin	en kötüsünü	onların	Allah'ın	örtmesi için	iyilik yapanların	
atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	muz. ileyh, ismi mevsul	mef'ul	car-mecrur	fail	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, {(الْمُحْسِنِينَ) ile bağlantılı}	muz. ileyh	

﴿ 35 ﴾	يَعْمَلُونَ	كَانُوا	الَّذِي	بِأَحْسَنِ	أَجْرَهُمْ	وَيَجْزِيَهُمْ
	yapmakta	oldukları	şeyin	en güzeliyle	mükafatlarını	onlara vermesi için
	(كَانَ)'nin haberi, fiili muzari + fâil, (كَانُوا) cümlesi sıla cüm.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	İsmi mevsul, muz. ileyh	car-mecrur	İkinci mef'ul	fiili muzari (هُمْ) birinci mef'ul

34-35. Onlara, Rablerinin katında dilediklerini şeyler vardır. Bu, onlar hakkında Allah'ın, yaptıkları şeyin en kötüsünü (yaptıkları en kötü şeyi) örtmesi ve yapmakta oldukları şeyin en güzeliyle (yaptıkları şeyin) mükafatlarını onlara vermesi için iyilik yapanların karşılığıdır.

مِنْ دُونِهِ ط	بِالَّذِينَ	يُخَوِّفُونَكَ	وَ	عَبْدَهُ ط	بِكَافٍ	اللَّهُ	لَيْسَ	أَ
O'ndan başka	şeylerle	Seni korkutuyorlar		kuluna	kafi	Allah	değil	mi
harfi cer, mecrur isim	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili muzari + fâil, mef'ul	başlama h.	mef'ul	zaid harfi cer (tekit için gelir), (لَيْسَ)'nin haberi	(لَيْسَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	soru h.

﴿ 36 ﴾	مِنْ هَادٍ	لَهُ	فَمَا	اللَّهُ	يُضْلِلِ	وَ مَنْ
	doğru yola iletecek	onu	Artık yoktur	Allah	saptırırsa	kimi
	zaid h. cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h.	fail	fiili muzari, fiilü'ş-şart	mef'ul, şart ismi / atıf h.

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

36. Allah, kuluna kafi değil mi? Seni O'ndan başka şeylerle korkutuyorlar. Allah (geçmişte yaptığı şeyler sebebiyle) kimi saptırırsa artık onu doğru yola iletecek yoktur.

وَ	مَنْ	يَهْدِ	اللَّهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ مُضِلٍّ ط
	kimi	doğru yola iletirse	Allah	artık yoktur	onu	saptıracak kimse
atıf h.	mukaddem mef'ul, şart ismi	fiilü'ş-şart; illetin düşmesiyle meczum fiili muzari	fail	cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	zaid harfi cer, mübteda muahhar

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 37 ﴾	أَ	لَيْسَ	اللَّهُ	بِعَزِيزٍ	ذِي	انْتِقَامٍ
	midir	değil	Allah	güçlü olan	sıfat, muzaf	intikam sahibi
	soru h.	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin ismi	zaid harfi cer (tekit içindir) + (لَيْسَ)'nin haberi		muz. ileyh

37. Allah kimi doğru yola iletirse artık onu saptıracak kimse yoktur. Allah, intikam sahibi güçlü olan değil midir?

وَ	لَئِنْ	سَأَلْتَهُمْ	مَنْ	خَلَقَ		وَ	الْأَرْضَ
	And olsun ki eğer	onlara sorsan	kim	yarattı		ve	yeri
atıf h.	yemin lamı, şart h.	fiilü'ş-şart; fiili mazi cümlesi fail, mef'ul	mübteda, soru ismi	(مَنْ) mübtedasının haberi; mazi fiil cüm.		atıf h.	Gökleri mef'ul

لَيَقُولُنَّ	اللَّهُ ط	قُلْ	أَ	فَرَأَيْتُمْ	مَا	تَدْعُونَ	مِنْ دُونِ	اللَّهِ	
kesinlikle derler	Allah'tır	De ki		O halde gördünüz mü	şeyleri	dua ettiğiniz		Allah'tan başka	
yemin cevabı lamı, muzari fiil, mahzuf (وَ): fail, cümle yeminin cevabı, şartın cevabı mahzuf denmiştir	haber, (هُوَ) (O:Allah'tır) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	emir fiili	soru h.	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	

إِنْ	أَرَادَنِيَ	اللَّهُ	بِضُرٍّ	هَلْ	هُنَّ	كَاشِفَاتُ	ضُرِّهِ
şart h.	Bana isterse	Allah	bir zarar vermek	mı	onlar	giderenler	O'nun zararını
	fiilü'ş-şart; fiili mazi (نِ) nunu vikaye, mef'ul	fail	car-mecrur	soru h.	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِ): muz. ileyh

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

أَوْ	أَرَادَنِي	بِرَحْمَةٍ	هَلْ	هُنَّ	مُمْسِكَاتُ	رَحْمَتِهِ ط
Veya	Bana dilerse	bir rahmet	mı	onlar	tutanlar	O'nun rahmetini
atıf h.	fiili mazi, (نِ): nunu vikaye, mef'ul	car-mecrur	soru h.	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh

﴿ 38 ﴾	قُلْ	حَسْبِيَ	اللَّهُ ط	عَلَيْهِ	يَتَوَكَّلُ	الْمُتَوَكِّلُونَ
	De ki	bana yeter	Allah	O'na	güvenir	güvenenler
	emir fiili	mübteda	haber	car-mecrur, şibhi cümle (يَتَوَكَّلُ) ile bağlantılıdır	fiili muzari	fail

38. And olsun ki, onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı?" (diye) sorsan: "Kesinlikle Allah'tır" derler. De ki: "O halde, Allah'tan başka dua ettiğiniz şeyleri gördünüz mü? Allah bana bir zarar vermek isterse, onlar (Allah'ı bırakıp da taptıklarınız), O'nun zararını giderenler (olabilir) mi? Veya bana bir rahmet dilerse, onlar O'nun rahmetini tutanlar (olabilir) mi? " De ki: "Allah bana yeter; güvenenler O'na güvenir."

﴿ 39 ﴾	قُلْ	يَا قَوْمِ	اعْمَلُوا	عَلَى مَكَانَتِكُمْ	إِنِّي	عَامِلٌ ع	فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لا
	De ki	Ey kavmim	yapın	durumunuza göre	şüphesiz ben de	yapacağım	bileceksiniz
	emir fiili	nida h., münada, , muzaf, mahzuf (ي): muz. ileyh	emir fiili	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h., istikbal h., fiili muzari + fâil

﴿ 40 ﴾	مَنْ	يَأْتِيهِ	عَذَابٌ	يُخْزِيهِ	وَ	يَحِلُّ	عَلَيْهِ	عَذَابٌ	مُقِيمٌ
	kime	geleceğini	azabın	kendisini rezil eden		ineceğini	üstüne	azabın	sürekli
	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm., mef'ul	fail, mevsuf	(عَذَابٌ)'ün sıfatı; muzari fiil cümlesi, mef'ul	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	fail, mevsuf	sıfat

39-40. De ki: "Ey kavmim! Durumunuza göre (elinizden geleni) yapın; doğrusu ben de yapacağım. Kendisini rezil eden azabın kime geleceğini, (kimin) üstüne sürekli azabın ineceğini bileceksiniz."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 461 ≻

(39 / ZÜMER, 32):

[(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْأَظْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en zalim, daha zalim (كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi, yalan uydurdu

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصِّدْقُ]: doğru söz

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil) geldi (اَلْمَثْوَى): (masdar veya ism-i mekân) uzun müddet kalış, yerleşme ve yerleşme

(39 / ZÜMER, 33):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(39 / ZÜMER, 34):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): iyilik eden, güzel davranan

(39 / ZÜMER, 35 – 36):

(كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) günahları sildi [(سَاءَ يَسُوءُ) اَلْأَسْوَأُ]: (ism-i tafdîl) en kötü, daha kötü

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

[(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْأَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle [(كَفَى يَكْفِي) اَلْكَافِي]: (ism-i fâil) kâfi olan, yeten, yeterli olan

(خَوَّفَ يُخَوِّفُ تَخْوِيفًا): (tef'il bâbı) korkuttu, korku verdi (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلْهَادِي): (ism-i fâil) hidayet veren, doğru yola ileten

(39 / ZÜMER, 37 - 38):

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti, tarif etti

[(أَضَلَّ يُضِلُّ) اَلْمُضِلُّ]: (ism-i fâil) saptırıcı (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

(اَلْعَزِيزُ ج أَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, şerefli, değerli, yüce, zor, meşakkatli

[(اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ) اَلْاِنْتِقَامُ]: (masdar) intikam alma, cezalandırma

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti/ yardım istedi (دُونَ): bıraktı, başka, hariç, gayr, dışında

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan

(اَلْكَاشِفَةُ ج كَاشِفَاتٌ): (ism-i fâil) gideren, kaldıran (اَلْمُمْسِكَةُ ج مُمْسِكَاتٌ): (ism-i fâil) tutan, rahmetten men eden

(حَسْبُ): kâfi, kefil (اَلْمُتَوَكِّلُ ج مُتَوَكِّلُونَ): tevekkül eden (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul b.) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı, güvendi

(39 / ZÜMER, 39 – 40):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْمَكَانَةُ): hal, durum, mekân, yer

[(عَمِلَ يَعْمَلُ) اَلْعَامِلُ]: (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (if'al bâbı) alçalttı, rezil ve zelil kıldı (حَلَّ يَحِلُّ): (muzaaf fiil) mübah kılındı, helal oldu

[(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ism-i fâil) daimi, baki/ namazı dosdoğru kılan

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 462 (ZÜMER: 41 – 47) ≻

إِنَّآ	أَنْزَلْنَا	عَلَيْكَ	الْكِتَابَ	لِلنَّاسِ	بِالْحَقِّ ۚ	فَمَنِ
Doğrusu Biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	indirdik (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	sana car-mecrur	Kitap'ı mef'ul	insanlar için car-mecrur	gerçekle car-mecrur	Artık kim atıf h., mübteda, şart ismi

اهْتَدَى	فَلِنَفْسِهِ ۚ	وَ	مَنْ	ضَلَّ	فَإِنَّمَا	يَضِلُّ	عَلَيْهَا ۚ
doğru yolu bulduysa fiilü'ş-şart: fiili mazi	işte bu kendi lehinedir rabıta+ cevabü'ş-şart: (فَهِدَايَتُهُ) (لنفسه) takdir edilen haberi mahzuf isim cümlesi, şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberi		Kim mübteda, şart ismi	sapıtırsa fiilü'ş-şart, fiili mazi	ancak cevabü'ş-şart için rabıta, (إِنَّمَا):hasr edatı	sapıtır fiili muzari, şart ve cevabı, (مَن) mübtedasının haberidir	kendi aleyhine car-mecrur

﴿ 41 ﴾	بِوَكِيلٍ ۚ	عَلَيْهِمْ	أَنْتَ	مَآ	وَ
	asla vekil (tekit için) zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi	onlara şibhi cümle (بِوَكِيلٍ) ile bağlantılıdır	Sen (مَا)'nin ismi	değilsin nâsih h.	atıf h.

41. Doğrusu Biz sana, Kitab'ı insanlar için hakla (gerçekle) indirdik; artık kim doğru yolu bulursa işte bu kendi lehinedir; kim sapıtırsa ancak kendi aleyhine sapıtır. Sen onlara asla vekil değilsin.

اَللَّهُ	يَتَوَفَّى	الْأَنْفُسَ	حِينَ	مَوْتِهَا	وَ	الَّتِي	لَمْ تَمُتْ
Allah mübteda	vefat ettirir haber: muzari fiil cüm.	canları mef'ul	anında zaman zarfı, muzaf	ölümleri muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh	atıf h.	kimseleri (الْأَنفُسَ)'ye matuf, ismi mevsul	ölmeyecek sıla: fiil cüm.; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari

فِي مَنَامِهَا ۚ	فَيُمْسِكُ	الَّتِي	قَضَى	عَلَيْهَا	الْمَوْتَ	وَ	يُرْسِلُ	الْأُخْرَى
uykuları esnasında harfi cer, mecrur isim	tutar atıf h., fiili muzari	kimselerinkini mef'ul, ismi mevsul	hükmettiği sıla; mazi fiil cüm.	üzerine car-mecrur	ölüm mef'ul	atıf h.	salıp gönderir fiili muzari	diğerlerini mef'ul

﴿ 42 ﴾	يَتَفَكَّرُونَ	لِقَوْمٍ	لَآيَاتٍ	فِي ذَٰلِكَ	إِنَّ	مُسَمًّى ۚ	إِلَىٰٓ أَجَلٍ
	düşünen (قَوْم)'nin sıfatı; muzari fiil cümlesi	bir toplum için car-mecrur, mevsuf	ayetler vardır tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	bunda vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	Doğrusu tekid ve nasb h.	isimlendirilmiş (أَجَل)'in sıfatı (tenvinli maksur isim mebnidir)	bir süreye kadar harfi cer, mecrur isim, mevsuf

42. Allah, canları ölümleri anında vefat ettirir, ölmeyecekleri de (ölmeyecek canları da) uykuları esnasında (ölü gibi yapar). Üzerine ölüm hükmettiği kimselerinkini tutar, diğerlerini isimlendirilmiş (belirlenmiş) bir süreye kadar salıp gönderir. Doğrusu bunda düşünen bir toplum için ayetler (işaret verecek dersler) vardır.

أَمِ	اتَّخَذُوا	مِنْ دُونِ	اللَّهِ	شُفَعَآءَ ۚ	قُلْ	أَ	وَ	لَوْ	كَانُوا
Yoksa atıf h.	edindiler fiili mazi, fail	başka harfi cer, mecrur isim, muzaf	Allah'tan muz. ileyh	şefaatçiler mi mef'ul	De ki emir fiili	mi soru h.	hal vavı	şart h.	olsa bile fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

hal; fiil cümlesi

﴿ 43 ﴾	لَا يَعْقِلُونَ	وَ	شَيْئًا	لَا يَمْلِكُونَ
	akıl da edemeyecekler nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari + fâil	atıf h.	bir şeye mef'ul	sahip olmayacaklar (كَانَ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil c..; nefiy h., f. muzari + fâil

43. Yoksa Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: "Onlar bir şeye sahip olmayacaklar, akıl da edemeyecekler olsa bile mi (şefaat edecekler)?"

قُلْ	لِلَّهِ	الشَّفَاعَةُ	جَمِيعًا ۚ	لَهُ	مُلْكُ	السَّمَاوَاتِ
De ki emir fiili	Allah'a aittir haber mukaddem, şibhi cümle	şefaat mübteda muahhar	Bütün (الشَّفَاعَةُ)'den hal	O'na aittir haber mukaddem, şibhi cümle	mülkü mübteda muahhar, muzaf	Göklerin muz. ileyh

﴿ 44 ﴾ تُرْجَعُونَ إِلَيْهِ ثُمَّ الْأَرْضِ ۖ وَ

döndürüleceksiniz (fiili muzari + fâil) | O'na (car-mecrur) | Sonra (atıf h.) | yerin (matuf) | ve (atıf h.)

44. De ki: "Bütün şefaat Allah'a aittir (O'nun iznine bağlıdır). Göklerin ve yerin mülkü (hükümranlığı) O'na aittir. Sonra O'na döndürüleceksiniz."

لَا يُؤْمِنُونَ الَّذِينَ قُلُوبُ اشْمَأَزَّتْ وَحْدَهُ اللَّهُ ذُكِرَ إِذَا وَ

inanmayan (sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.) | kimselerin (muz. ileyh, ismi mevsul) | kalbleri (fail, muzaf, mevsuf) | nefretle ürperir (cevabü'ş-şart; fiili mazi) | tek olarak (hal) | Allah (nâibi fail) | anıldığı zaman (şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi) | atıf h.

﴿ 45 ﴾ يَسْتَبْشِرُونَ هُمْ إِذَا مِنْ دُونِهِ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ وَ بِالْآخِرَةِ ۚ

neşelenip sevinirler | onlar | bir de bakmışsın ki | Ondan başkalarınınki | anıldığı zaman | ahirete

(هُمْ) mübtedasının haberi; muzari fiil cümlesi | mübteda | izâ fücaiye (sürpriz edatı) | sıla; şibhi cüm. | nâibi fail, ismi mevsul | şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi | atıf h. | car-mecrur

45. Allah tek olarak anıldığı zaman, ahirete inanmayan kimselerin kalbleri nefretle ürperir, O'ndan başkalarınınki anıldığı zaman bir de bakmışsın ki neşelenip sevinirler.

عَالِمَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاوَاتِ فَاطِرَ اللَّهُمَّ قُلِ

alimi (ikinci sıfat, muzaf) | yerin (matuf) | atıf h. | göklerin (muz. ileyh) | yaratanı (sıfat, muzaf) | (Ey) Allah'ım (sondaki şeddeli mim mahzuf nida harfi (يَا)'dan bedel, münada, mevsuf) | De ki (emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri)

عِبَادِكَ بَيْنَ تَحْكُمُ أَنْتَ الشَّهَادَةِ وَ الْغَيْبِ

kullarının (muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh) | arasında (zarf, muzaf) | hükmedersin (haber, muzari fiil cümlesi) | Sen (mübteda) | görülenin (matuf) | ve (atıf h.) | gaybın (muz. ileyh)

﴿ 46 ﴾ يَخْتَلِفُونَ فِيهِ كَانُوا فِي مَا

ihtilaf etmekte ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) | hakkında (şibhi cümle (يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır) | olduğu (sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi) | şeyler hakkında (harfi cer, ismi mevsul)

46. De ki: "(Ey) göklerin ve yerin yaratanı, gaybın (görülmeyenin) ve görülenin alimi Allah'ım! Hakkında ihtilaf etmekte olduğu şeyler hakkında kullarının arasında Sen hükmedersin."

وَ جَمِيعًا فِي الْأَرْضِ مَا ظَلَمُوا لِلَّذِينَ أَنَّ لَوْ وَ

atıf h. | tamamen ((ما)'dan hal) | Yeryüzündeki (sıla; şibhi cüm.) | şeyler ((أَنَّ)'nin muahhar ismi, ismi mevsul) | zulmeden kimselere ait ol(duğu sabit ol)sa — sıla; mazi fiil cüm., (وا): fail | ((أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle (ismi mevsul) | tekid ve nasb h. | şart h. (imtina h. de denmiştir) | başlama h.

(ثبت)(sabit olsa) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili, masdarı müevvel

الْقِيَامَةِ يَوْمَ الْعَذَابِ سُوءِ مِنْ بِهِ لَافْتَدَوْا مَعَهُ مِثْلَهُ

kıyamet (muz. ileyh) | günü (zaman zarfı, muzaf) | azabın (muz. ileyh) | kötüsünden (harfi cer, mecrur isim, muzaf) | onu (car-mecrur) | fidye verirlerdi ((لَوْ)'in cevabı için rabıta, (لَوْ)'in cevabı; fiili mazi, fail) | onunla beraber (mekan zarfı (muzaf+ muz.ileyh)) | bir misli ((ما)'ya matuf, muzaf+ muz. ileyh)

﴿ 47 ﴾ يَحْتَسِبُونَ لَمْ يَكُونُوا مَا مِنَ اللَّهِ لَهُمْ بَدَا وَ

hesab etmedikleri ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi; sıla; cahd-ı mutlak fiil cüm.) | şeyler (fail, ismi mevsul) | Allah katından (harfi cer, mecrur isim) | onlara (car-mecrur) | ortaya çıkmıştır ((افْتَدَوْا) cümlesine matuf; fiili mazi) | atıf h.

47. Yeryüzündeki şeyler tamamen ve onunla beraber bir misli (daha) zulmeden kimselere ait ol(duğu sabit ol)sa, kıyamet günü azabın kötüsünden (kötü azaptan kurtulmak için) onu fidye verirlerdi. Allah katından onlara, hiç hesap etmedikleri şeyler ortaya çıkmıştır.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 462 ⋗

(39 / ZÜMER, 41 - 42):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, doğru yolu buldu, tanıdı (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): koruyucu, bakıcı, vekil

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı/ kayboldu/ yanıldı/ gizlendi/ hayrette kaldı

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul bâbı) ruhunu kabzetti, vefat ettirdi, öldürdü (حِينٌ): tahditsiz olarak vakit, zaman

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü [(نَامَ يَنَامُ) اَلْمَنَامُ]: (mimli masdar) uyuma, uyku

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu, çekti, bıraktı, salmadı, tutucu oldu

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): takdir etti/ yerine getirdi/ tamamladı/ hükmetti/ halletti/ bildirdi (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(اَلْآخَرُ ج اَلْأُخْرَى): diğeri, öteki (اَلْأَجَلُ ج آجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[(سَمَّى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü

(39 / ZÜMER, 43 – 44 – 45):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr

(عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akletti, akıl erdirdi (اَلشَّافِعُ ج شُفَعَاءُ): (ism-i fâil) şefaatçi, şefaat eden

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu/ eli altında oldu

[(شَفَعَ يَشْفَعُ) اَلشَّفَاعَةُ]: şefaat, kayırma (جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, hatırladı, andı, bahsetti, konuştu

(وَحْدَ): tek başına, yalnızca, sadece (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(اِشْمَأَزَّ يَشْمَئِزُّ اِشْمِئْزَازًا): (if'illal bâbı) ürperdi, büzüldü, tiksindi, burkuldu, hoşlanmadı

(اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (دُونَ): başka, hariç, gayr, dışında

(اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ اِسْتِبْشَارًا): (istif'âl bâbı) müjde edileni buldu, müjde edilen şeyle neşelenip sevindi

(39 / ZÜMER, 46 – 47):

[(فَطَرَ يَفْطُرُ) اَلْفَاطِرُ]: (ism-i fâil) yaratan, icad eden (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: hazırda olma, görünen, şahidlik etme

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(جَمِيعًا): (tekid için getirilir) tümü, hepsi, bütünü (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اِفْتَدَى يَفْتَدِي اِفْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) fidye verdi (اَلسُّوءُ): şer, kötülük, afet, bela

(بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): (nâkıs fiil) zuhur etti, ortaya çıktı/ kıra çıktı, kırda oturdu

(اِحْتَسَبَ يَحْتَسِبُ اِحْتِسَابًا): (iftiâl bâbı) zannetti, hesab etti, umdu, tahmin etti

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 463 (ZÜMER: 48 – 56) ≻

وَ	كَسَبُوا	مَا	سَيِّئَاتُ	لَهُمْ	بَدَا	وَ
atıf h.	kazandıkları sıla: fiil cüm.: fiili mazi, fail	şeylerin muz. ileyh, ismi mevsul	kötülüğü fail, muzaf	onlara car-mecrur	ortaya çıkmıştır fiili mazi	atıf h.

﴿ 48 ﴾	يَسْتَهْزِئُونَ	بِهِ	كَانُوا	مَا	بِهِمْ	حَاقَ
	alay etmekte (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	kendisiyle şibhi cümle (يَسْتَهْزِئُونَ) ile bağlantılıdır	oldukları sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeyler fail, ismi mevsul	kendilerini car-mecrur	kuşatmıştır fiili mazi

48. Onlara, kazandıkları şeylerin kötülüğü ortaya çıkmıştır. Kendisiyle alay etmekte oldukları şeyler onları kuşatmıştır.

فَإِذَا مَسَّ	الْإِنْسَانَ	ضُرٌّ	دَعَانَا	ثُمَّ	إِذَا خَوَّلْنَاهُ	نِعْمَةً	مِنَّا	قَالَ	إِنَّمَا
dokunduğu zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi	insana mef'ul	bir zarar fail	bize dua eder cevabü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	sonra atıf h.	ona lutfettiğimiz zaman şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi+ fail, 1.mef'ul	bir nimet ikinci mef'ul	car-mecrur	söyler cevabü'ş-şart; fiili mazi	ancak hasr edatı

﴿ 49 ﴾	لَا يَعْلَمُونَ	أَكْثَرَهُمْ	لَكِنَّ	وَ	فِتْنَةٌ	هِيَ	بَلْ	عَلَى عِلْمٍ	أُوتِيتُهُ
	bilmezler (لَكِنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal fiil cüm.	ekseriyeti (لَكِنَّ)'nin ismi (muzaf+ muz.ileyh)	fakat istidrak ve nasb h.	atıf h.	bir imtihandır haber	o mübteda	Hayır idrab h.	bir bilgiden dolayı harfi cer, mecrur isim	kendisine verildiğini meçhul fiili mazi, nâibi fail, mef'ul

49. İnsana bir zarar dokunduğu zaman Bize dua eder. Sonra ona katımızdan bir nimet lutfettiğimiz zaman kendisine bir bilgiden dolayı verildiğini söyler. Hayır; o bir imtihandır, fakat ekseriyeti bilmezler.

﴿ 50 ﴾	يَكْسِبُونَ	كَانُوا	مَا	عَنْهُمْ	فَمَا أَغْنَى	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	قَالَهَا	قَدْ
	kazanmakta (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	oldukları fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şeyler fail, ismi mevsul	onlara car-mecrur	fayda vermedi atıf h., nefiy h., fiili mazi	onlardan önceki sıla; şibhi cüm.	kimseler fail, ismi mevsul	bunu fiili mazi, mef'ul	söylemişti tahkik h.

50. Bunu onlardan öncekiler de söylemişti, (ama) kazanmakta oldukları şeyler onlara fayda vermedi.

فَأَصَابَهُمْ	سَيِّئَاتُ	مَا	كَسَبُوا	وَ	الَّذِينَ	ظَلَمُوا	مِنْ هَؤُلَاءِ
onlara isabet etti atıf h., fiili mazi, mef'ul	kötülükleri fail, muzaf	şeylerin muz. ileyh, ismi mevsul	Kazandıkları sıla; mazi fiil cümlesi	atıf h.	kimselerin mübteda, ismi mevsul	zulmeden sıla; mazi fiil cüm.	Bunlardan harfi cer, işaret ismi

﴿ 51 ﴾	سَيُصِيبُهُمْ	سَيِّئَاتُ	مَا	كَسَبُوا	وَ	مَا	هُمْ	بِمُعْجِزِينَ
	onlara isabet edecektir istikbal h., fiili muzari, mef'ul	kötü-lükleri fail	şeylerin muz. ileyh, ismi mevsul	Kazandıkları sıla; mazi fiil cümlesi	atıf h.	(Leyse'ye benzeyen) nâsih h.	onlar (مَا)'nın ismi	aciz bırakacaklar zaid harfi cer (tekit içindir), (مَا)'nın haberi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi

51. Onlara, kazandıkları şeylerin kötülükleri isabet etti. Bunlardan zulmeden kimselerin de kazandıkları şeylerin kötülükleri onlara isabet edecektir. (Bu konuda Allah'ı) aciz bırakacaklar değildirler.

أَ	وَ	لَمْ يَعْلَمُوا	أَنَّ	اللَّهَ	يَبْسُطُ	الرِّزْقَ	لِمَنْ	يَشَاءُ
mi soru h.	atıf h.	bilmezler cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f.muzari, fail	tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	yaydığını (أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	rızkı mef'ul	kimseye car-mecrur, (ismi mevsul)	dileyen/dilediği sıla; muzari fiil cüm.

(يَعْلَمُوا)'nun mef'ulü: masdar-ı müevvel

﴿ 52 ﴾ وَ يَقْدِرُ ط إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ع

	kısıtladığını	Doğrusu	bunda vardır	dersler	bir topluluk için	inanan
	fiili muzari	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haberi: şibhi cümle	muahhar ismi	car-mecrur, mevsuf	(قَوْمٍ)'nin sıfatı; fiil cümlesi; fiili muzari + fâil
atıf h.				tekid lamı, (إِنَّ)'nin		

52. Allah'ın rızkı dileyen/dilediği kimseye yaydığını ve (dilediği kimseye de) kısıtladığını (bir ölçüye göre verdiğini) bilmediler mi? Doğrusu bunda, inanan bir topluluk için dersler vardır.

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ط

De ki	Ey kullarım	aşırı giden	kendilerinin aleyhine	umudunuzu kesmeyin	rahmetinden	Allah'ın	
emir fiili	nida h., münada	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	nehy-i hazır; nefy (olumsuzluk) h., fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

﴿ 53 ﴾ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ط إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

Doğrusu	Allah	bağışlar	günahların	hepsini	Şüphesiz ki O	O	bağışlayandır	merhametlidir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul	hal	tekid ve nasb h, (إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

53. De ki: "Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden (haddi aşan) kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Doğrusu Allah günahların hepsini bağışlar. Şüphesiz ki O, bağışlayandır, merhametlidir."

وَ أَنِيبُوٓا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَ أَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ

	yönelin	Rabbinize		teslim olun	O'na	önce
atıf h.	emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	emir fiili, fail	car-mecrur	harfi cer, zarf ismi, muzaf

﴿ 54 ﴾ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

size gelmeden	Azap	sonra	yardım edilmezsiniz
muzafun ileyh: masdar-ı müevvel; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	fail	atıf h.	nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari + nâibi fail

54. "Rabbinize yönelin. Azap size gelmeden önce O'na teslim olun; sonra yardım edilmezsiniz."

وَ اتَّبِعُوٓا أَحْسَنَ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم

	uyun	en güzeline	indirilen şeylerin	size	Rabbinizden
atıf h.	emir fiili, fail	mef'ul, muzaf	sıla; mazi fiil cüm. muz. ileyh, ismi mevsul	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim

﴿ 55 ﴾ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَ أَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

önce	size gelmeden	azap	ansızın	hal vavı (atıf h. de denmiştir)	Farkına varmadığınız bir haldeyken	
harfi cer, zarf ismi, muzaf	muzafun ileyh: masdar-ı müevvel masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	fail	hal		mübteda	haber; fiil cümlesi
					hal; isim cümlesi	

55. "Farkına varmadığınız bir haldeyken, size ansızın azap gelmeden önce Rabbinizden size indirilenin en güzeline (en güzel söz olan Kuran'a) uyun."

أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِي جَنۢبِ اللَّهِ

diyeceği için	bir nefsin	yazıklar olsun bana	kusur işlemem dolayısıyla		yanında	Allah'ın
mef'ulün lieclih; masdarı müevvel	fail	nida h., münada	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

﴿ 56 ﴾ وَ إِن كُنتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ

	Doğrusu	idim		ben alaya alanlardan
hal vavı	tekit ve nasb harfi (إِنْ)'nin hafifletilmiş hali	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	{(إِنَّ)'nin haberi başladığını ayırt eden lam}	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle ., lamül farika
		hal; fiil cümlesi		

56. Bir nefsin: "Allah'ın yanında (huzurunda) kusur işlemem dolayısıyla yazıklar olsun bana. Gerçekten ben alaya alanlardandım" diyeceği için (en güzel söz olan Kur'an'a uyun).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 463 ≻

(39 / ZÜMER, 48 – 49):

(بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): (nâkıs fiil) zuhur etti, ortaya çıktı (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا بِ): (ecvef fiil) kuşattı, sardı/ isabet etti, düşürdü

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, el sürdü

(اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلضُّرُّ): zarar, ziyan (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ yardım istedi

(خَوَّلَ يُخَوِّلُ تَخْوِيلاً): temlik etti, mülk sahibi etti, lutfetti (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir)

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): imtihan, deneme/ fitne/ harp/ günah/ eziyet/ bela/ dalalet (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ)]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(39 / ZÜMER, 50 – 51 – 52 – 53):

(قَبْلُ): (zarf) önce (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (if'al bâbı) kâfi geldi, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ism-i fâil) aciz, bırakan

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti, bollaştırdı (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, yemek, geçim, maişet

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ gücü yetti/ ölçüp biçti

(أَسْرَفَ يُسْرِفُ إِسْرَافًا): (if'al bâbı) orta yolu aştı, iktisadsızlık etti, israf etti

(قَنِطَ يَقْنَطُ قَنَطًا): ümidsiz oldu, ümidi kesti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (جَمِيعًا): (tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü

[اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(39 / ZÜMER, 54 – 55 – 56):

(أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (if'al bâbı) yöneldi (kulun Allah'a yönelmesi)

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلاَمًا): (if'al bâbı) ihlâslı oldu/ teslim oldu/ müslüman oldu

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü [اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ)]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلْبَغْتَةُ): füc'et (ansızın oluverme) ansızın (شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı, farkında oldu

(اَلْحَسْرَةُ ج حَسْرَاتٌ): şiddetli pişmanlık, fazla nedamet/ hasret

(فَرَّطَ يُفَرِّطُ تَفْرِيطًا): (tef'il bâbı) ağırdan aldı/ hakkını vermedi/ kusur işledi/ eksik yaptı

(اَلْجَنْبُ ج جُنُوبٌ): yan, istiare olarak iş, durum, yakın cihet (اَلسَّاخِرُ ج سَاخِرُونَ): (ism-i fâil) alay eden dalga geçen

CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 464 (ZÜMER: 57 – 67)

﴿ 57 ﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

yahut	diyeceği (için)	keşke	Allah beni doğru yola iletseydi		olsaydım	sakınanlardan
atıf h.	fiili muzari	şart h.	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	(لَوْ) in cevabı için rabıta, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle

(ي): mef'ul

(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi nunu vikaye

(ثبت)(sabit olsa) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili, masdarı müevvel

أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ

veya	diyeceği	an	gördüğü	azabı	Keşke
atıf h.	fiili muzari	zaman zarfı, muzaf	fiili muzari, fiil cümlesi, muz. ileyh	mef'ul	şart h.

﴿ 58 ﴾ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

tekid ve nasb h.	benim için bulunsa	bir kere daha	ki ben de olsam		iyilik yapanlardan
	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	fâ-i sebebiye, fiilimuzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أنا) gizli zamiri		(كَانَ)'nin haberi; şibhi cümle

(ثبت)(sabit olsa) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili, masdarı müevvel

57-58. Yahut, "Keşke Allah beni doğru yola iletseydi sakınanlardan olurdum" diyeceği, veya azabı gördüğü an: "Keşke benim için bir kere daha (dünyada yaşama imkanı) bulunsa, ki ben de iyilik yapanlardan olsam" diyeceği (için en güzel söz olan Kur'an'a uyun).

بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ

Bilakis	sana gelmişti		ayetlerim	de yalanlamıştın	onları	büyüklük taslamıştın
cevab h.	tahkik h.	fiili mazi, mef'ul	fail	atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail

﴿ 59 ﴾ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ

ve	olmuştun		inkar edenlerden
atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi		(كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle

59. Bilakis, ayetlerim sana gelmişti de onları yalanlamıştın, büyüklük taslamış ve inkar edenlerden olmuştun.

وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ

başlama h.	günü	kıyamet	görürsün	yalan söyleyenlerin		Allah hakkında
	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh	fiili muzari	sıla; mazi fiil cüm.; fail	mef'ul, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim

﴿ 60 ﴾ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ ط أَ لَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْمُتَكَبِّرِينَ

yüzlerinin	simsiyah olduğunu	mı?	olmaz	cehennemde	bir yerleşim yeri		kibirlenenler için
mübteda	haber, (mübteda ve haberden oluşan cümlesi hal'dir)	soru h.	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi		car-mecrur

60. Kıyamet günü Allah hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin simsiyah olduğunu görürsün. Kibirlenenler için cehennemde bir yerleşim yeri olmaz mı?

وَ يُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ

atıf h.	kurtarır	Allah	kimseleri	sakınan	başarıları sebebiyle	Onlara dokunmaz	kötülük		onlar	mahzun da olmazlar
fiili muzari	fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi (cemi)	car-mecrur (muzaf+ muz.ileyh)		ismi mevsulden hal; nefy-i istikbal fiil cüm.: nefiy h., fiili muzari, mef'ul	fail	atıf h.	nefiy h.	mübteda	haber, fiil cümlesi; fiili muzari + fâil

﴿ 61 ﴾ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

Allah	yaratanıdır	her şeyin		O	her şeye	
mübteda	haber,muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	başlama h.	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

﴿ 62 ﴾ وَكِيلٌ

Vekil'dir	
haber	

61. Allah, sakınanları başarıları sebebiyle kurtarır. Onlara hiçbir kötülük dokunmaz, onlar mahzun da olmazlar. **62.** Allah her şeyin yaratıcısıdır. O her şeye Vekil'dir.

الَّذِينَ	وَ	الْأَرْضِ ط	وَ	السَّمَاوَاتِ	مَقَالِيدُ	لَهُ
kimseler		yerin	ve	Göklerin	kilitleri	O'na aittir
mübteda, ismi mevsul	atıf h.	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 63 ﴾ الْخَاسِرُونَ ع	هُمُ	أُولَئِكَ	اللَّهِ	بِآيَاتِ	كَفَرُوا
hüsrana uğrayanlardır		işte onlar	Allah'ın	ayetlerini	inkar eden
haber	fasıl zamiri	mübteda, işaret ismi	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.; fail

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

63. Göklerin ve yerin kilitleri O'na aittir. Allah'ın ayetlerini inkar eden kimseler, işte onlar hüsrana uğrayanlardır.

﴿ 64 ﴾ الْجَاهِلُونَ	أَيُّهَا	أَعْبُدُ	تَأْمُرُونِّي	اللَّهِ	فَغَيْرَ	أَ	قُلْ
cahiller	Ey	kulluk etmemi	bana emredi-yorsunuz	Allah'tan	başkasına	mi	De ki
(أَيُّ)'nün sıfatı	nida harfi mahzuf münada, tenbih h.	fiili muzari	fiili muzari + fâil, nunu vikaye, mef'ul	muz. ileyh	atıf h.+ mukaddem mef'ul, muzaf	soru h.	emir fiili

64. De ki: "Ey cahiller! Bana, Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi emrediyorsunuz?"

مِنْ قَبْلِكَ ج	إِلَى الَّذِينَ	وَ	إِلَيْكَ	أُوحِيَ	لَقَدْ	وَ
senden önceki (peygamber)lere		ve	sana	vahyolunmuştur	And olsun ki	
sıla; şibhi cüm.	harfi cer, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	meçhul fiili mazi, (التوحيد) (tevhid) olarak takdir edilen nâibi faili mahzuf	yemin cevabı lamı, tahkik h.	atıf h.

﴿ 65 ﴾ مِنَ الْخَاسِرِينَ	لَتَكُونَنَّ	وَ	عَمَلُكَ	لَيَحْبَطَنَّ	أَشْرَكْتَ	لَئِنْ
hüsrana uğrayanlardan	olursun	ve	amelin	kesinlikle boşa gider	ortak koşarsan	And olsun ki eğer
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	yemin cevabı lamı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	fail	yemin cevabı lamı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	yemin lamı, şart ve cezm h.

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

65. And olsun ki sana ve senden önceki (peygamber)lere (tevhid) vahyolunmuştur: "And olsun ki eğer Allah'a şirk koşarsan amelin kesinlikle boşa gider ve hüsrana uğrayanlardan olursun."

﴿ 66 ﴾ مِنَ الشَّاكِرِينَ	كُنْ	وَ	فَاعْبُدْ	اللَّهَ	بَلِ
şükredenlerden	ol	ve	işte bu sebeple kulluk et	Allah'a	Hayır
(كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle	emir fiili nâsih, (كَانَ)'nin ismi (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	atıf h. (zaid de denmiştir), emir fiili	mukaddem mef'ul	Idrab h.

66. "Hayır; işte bu sebeple Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol."

الْأَرْضُ	وَ	قَدْرِهِ ق	حَقَّ	اللَّهَ	مَا قَدَرُوا	وَ
yeryüzü		kadrinin	hakkıyla	Allah'ı	takdir etmediler	
mübteda	hal vavı	muz. ileyh, muzaf, (هِ): muz. ileyh	mef'ulü mutlak nâibi, muzaf	mef'ul	nefiy h., fiili mazi, fail	başlama h.

مَطْوِيَّاتٌ	السَّمَاوَاتُ	وَ	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	قَبْضَتُهُ	جَمِيعًا
dürülmüştür	gökler		Kıyamet	günü	O'nun avucudur	bütün
haber	mübteda	atıf h.	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	haber (isim cümlesi hal'dir)	hal

﴿ 67 ﴾ يُشْرِكُونَ	عَمَّا	وَ	تَعَالَى	سُبْحَانَهُ	بِيَمِينِهِ ط
ortak koştukları şeylerden		yücedir	ve	O münezzehtir	O'nun kudretiyle
sıla: fiil cüm.; fiili muzari + fâil	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili mazi	atıf h.	mahzuf fiilinin mef'ulü mutlak'ı	car-mecrur, muzaf, (هِ): muz. ileyh

67. Onlar kadrinin hakkıyla Allah'ı takdir etmediler. Kıyamet günü bütün yeryüzü, O'nun avucudur; gökler O'nun kudretiyle (ya da sağ eliyle) dürülmüştür (dürülmüş olacaktır). O, (müşriklerin) ortak koştukları şeylerden yüce ve münezzehtir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 464 ≻

(39 / ZÜMER, 57 – 58 - 59):

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, doğru yola iletti, hidayet verdi, tarif etti, sevketti, iletti

[(اِتَّقَى يَتَّقِي) اَلْمُتَّقِي]: (ism-i fâil) korunan, sakınan (حِين): an, tahditsiz olarak vakit, zaman

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْكَرَّةُ): kere, defa, kez/ hamle, hücum

(اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden, güzel davranan (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı)büyüklendi,inad edip hakka boyun eğmedi

(39 / ZÜMER, 60 - 61 – 62):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (كَذَبَ يَكْذِبُ كَذْبًا): yalan döyledi, yalan isnad etti

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön [(اِسْوَدَّ يَسْوَدُّ) اَلْمُسْوَدَّةُ]: (ism-i fâil) siyahlaşan, kararan

[(نَوَى يَنْوِي) اَلْمَثْوَى]: (masdar ya da ism-i mekân) uzun müddet kalış, yerleşme, yerleşme yeri

(اَلْمُتَكَبِّرُ ج مُتَكَبِّرُونَ): (ism-i fâil) büyüklük taslayan, cebbarlık eden (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) kurtardı

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü, değdi

[(فَازَ يَفُوزُ) اَلْمَفَازَةُ]: (masdar) kurtuluşa erme, başarıya erme, kurtulma (اَلسُّوءُ): kötülük, şer, afet, bela

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَالِقُ]: (ism-i fâil) yaratan, icad eden

(اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) vekil, koruyucu, bakıcı, üstlelen

(39 / ZÜMER, 63 – 64):

(اَلْمِقْلَادُ ج مَقَالِيدُ): anahtar/ hazine/ çevreleyen, kuşatan (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْجَاهِلُ ج جَاهِلُونَ): (ism-i fâil) akılsızlık eden, bilmeyen

(39 / ZÜMER, 65 – 66 – 67):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, sevketti

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu (حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa çıktı, neticesiz oldu

(اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, zarara uğrayan

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلشَّاكِرُ ج شَاكِرُونَ): (ism-i fâil) şükreden

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kadrini bildi, ta'zim etti/ ayarladı/ ölçüp biçti/ gücü yetti

(اَلْحَقُّ): hakkıyla, gereğince (جَمِيعًا): (tekid için getirilir) tümü, hepsi, hepsin, topluca

(اَلْقَبْضَةُ ج قَبَضَاتٌ): avuç içi/ avuş dolusu/ kabza (اَلْمَطْوِيُّ ج مَطْوِيَّاتٌ): (ism-i fâil) dürülen, dürülmüş

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): kudret/ sağ el/ yemin [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

(تَعَالَى يَتَعَالَى تَعَالُءً): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 465 (ZÜMER: 68 – 74) ≻

وَ	نُفِخَ	فِي الصُّورِ	فَصَعِقَ	مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَنْ فِي الْأَرْضِ
üflenmiş	üflenmiş	Sura	düşüp ölmüştür	göklerde olanlar	atıf	yerde olanlar
atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fail; şibhi cümle	atıf h., fiili mazi	sıla; şibhi cüm. fail, ismi mevsul	h.	sıla; şibhi cüm. (مَنْ)'e matuf, ismi mevsul

إِلَّا	مَنْ	شَآءَ	اللَّهُ ۚ	ثُمَّ	نُفِخَ	فِيهِ	أُخْرَى
müstesna	dilediği		Allah'ın	Sonra	üflenmiş	ona	bir daha
istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail	atıf h.	meçhul fiili mazi	car-mecrur	nâibi fail

﴿ 68 ﴾

فَإِذَا	هُمْ	قِيَامٌ	يَنْظُرُونَ
Bir de bakmışsın	onlar	ayağa kalkıştadır	bakışır halde
rabıta, izâ fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	haber	hal; fiil cümlesi; fiili muzari + fâil

68. (Kıyamet günü geldiğinde birinci) Sura üflenmiş, Allah'ın dilediği müstesna, göklerde olanlar ve yerde olanlar düşüp ölmüştür. Sonra (ikinci defa) ona (sura) bir daha üflenmiş (olacaktır). Bir de bakmışsın onlar (etraflarına) bakışır halde ayağa kalkıştadır.

وَ	أَشْرَقَتِ	الْأَرْضُ	بِنُورِ	رَبِّهَا	وَ	وُضِعَ
aydınlanmış	aydınlanmış	yeryüzü	nuruyla	Rabbinin	,	konulmuştur
atıf h.	fiili mazi	fail	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh	atıf h.	meçhul fiili mazi

وَ	الْكِتَابُ	وَ	جِيءَ	بِالنَّبِيِّينَ	وَ	الشُّهَدَآءِ	وَ
kitap	kitap	,	getirilir	peygamberler	ve	şahidler	
	nâibi fail	atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fail, şibhi cümle	atıf h.	matuf	atıf h.

﴿ 69 ﴾

قُضِيَ	بَيْنَهُمْ	بِالْحَقِّ	وَ	هُمْ	لَا يُظْلَمُونَ
hüküm verilmiştir	aralarında	hakla	hal vavı	onlara	zulmedilmeden
meçhul fiili mazi	mekan zarfı, muzaf, (هُمْ): muz. ileyh	nâibi fail, şibhi cümle		mübteda	haber, olumsuz muzari fiil cümlesi

69. Yeryüzü Rabbinin nuruyla aydınlanmış, kitap açılmış, peygamberler ve şahidler getirilmiş, onlara zulmedilmeden, aralarında hakla (adaletle) hüküm verilmiştir.

وَ	وُفِّيَتْ	كُلُّ	نَفْسٍ	مَا	عَمِلَتْ	وَ
tamamen ödenmiştir	tamamen ödenmiştir	Her	nefse	şey	işlediği	hal vavı
atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fail, muzaf	muz. ileyh	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm	

﴿ 70 ﴾

هُوَ	أَعْلَمُ	بِمَا	يَفْعَلُونَ ۚ
O	bilendir	şeyleri	onların yaptıkları
mübteda	haber	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil
hal; isim cümlesi			

70. Her nefse işlediği şey tamamen ödenmiştir. (Esasen) O (Allah) onların yaptıkları şeyleri en iyi bilendir.

وَ	سِيقَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	إِلَى جَهَنَّمَ	زُمَرًا ۖ	حَتَّى	إِذَا جَآؤُوهَا
sürülmüştür	sürülmüştür	kimseler	inkar eden	cehenneme	grup grup	nihayet	oraya geldikleri zaman
atıf h.	meçhul fiili mazi	nâibi fail, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.: fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	hal	ibtida h.	şart bildiren zaman zarfı+fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail, mef'ul

فُتِحَتْ	أَبْوَابُهَا	وَ	قَالَ	لَهُمْ	خَزَنَتُهَا	أَ	لَمْ يَأْتِكُمْ	رُسُلٌ
açılmıştır	kapıları		demişlerdir	onlara	bekçileri	mi	size gelmedi	Peygamberler
cevabü'ş-şart: meçhul fiili mazi	nâibi fail	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	fail, mutlaf, muz. ileyh	soru h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	fail, mevsuf

مِنْكُمْ	يَتْلُونَ	عَلَيْكُمْ	آيَاتِ	رَبِّكُمْ	وَ
sizden	okuyan	size	ayetlerini	Rabbinizin	ve
(رُسُلٌ)'ün sıfatı: şibhi cümle	(رُسُلٌ)'ün 2. sıfatı, fiil cümlesi.; fiili muzari + fâil	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ); muz. ileyh	atıf h.

يُنْذِرُونَكُمْ	لِقَآءَ	يَوْمِكُمْ	هَٰذَا ط	قَالُوا
sizi uyaran	kavuşacağınıza dair	gününüze	bu	derler
fiili muzari + fâil, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf, mevsuf, muz. ileyh	sıfat, (bedel de denmiştir) işaret ismi	fiili mazi, fail

﴿ 71 ﴾

بَلَىٰ	وَ	لَٰكِنْ	حَقَّتْ	كَلِمَةُ	الْعَذَابِ	عَلَى الْكَافِرِينَ
Bilakis	atıf h.	Fakat	gerçekleşmiştir	sözü	azap	kafirlerin aleyhine
cevab h.		istidrak h.	fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim

71. İnkar eden kimseler, grup grup cehenneme sürülmüştür. Nihayet oraya geldikleri zaman onun (cehennemin) kapıları açılmış; bekçileri onlara: "Size sizden (içinizden) Rabbinizin ayetlerini okuyan ve bugüne kavuşacağınızı ihtar eden peygamberler gelmedi mi" demişlerdir. "Bilakis geldi" demişlerdir. Fakat azap sözü kafirlerin aleyhine gerçekleşmiştir.

قِيلَ	ادْخُلُوٓا	أَبْوَابَ	جَهَنَّمَ	خَالِدِينَ	فِيهَا ج
denir	girin	kapılarından	cehennemin	ebedi kalacağınız	içinde
meçhul fiili mazi	nâibi fail, emir fiili cümlesi, fail	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	hal	car-mecrur

﴿ 72 ﴾

فَبِئْسَ	مَثْوَى	الْمُتَكَبِّرِينَ
ne kötüdür	yerleşim yeri	kibirlenenlerin
başlama h., fiili mazi (zem ifade eder)	fail, muzaf	muz. ileyh

72. Onlara: "İçinde ebedi kalacağınız cehennemin kapılarından girin; kibirlenenlerin yerleşim yeri ne kötüdür!" denir.

وَ	سِيقَ	الَّذِينَ	اتَّقَوْا	رَبَّهُمْ	إِلَى الْجَنَّةِ	زُمَرًا ط
başlama h.	sevkedilmiştir	sakınan kimseler		Rablerinden	cennete	grup grub
	meçhul fiili mazi	nâibi fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	hal

حَتَّىٰٓ	إِذَا جَآؤُوهَا	وَ	فُتِحَتْ	أَبْوَابُهَا	وَ	قَالَ
nihayet	oraya geldikleri zaman	ve	açıldığı (zaman)	kapıları		demiş (olacaklar)dır
ibtida (başlama) h.	(إِذَا):şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart: fiili mazi, fail, mef'ul (cevabı mahzuf (سعدوا)(mutludurlar)}	atıf h.	meçhul fiili	nâibi fail	atıf h.	fiili mazi

﴿ 73 ﴾

لَهُمْ	خَزَنَتُهَا	سَلَامٌ	عَلَيْكُمْ	طِبْتُمْ	فَادْخُلُوهَا	خَالِدِينَ
onlara	bekçileri	Selam	size	hoş geldiniz	oraya girin	ebedi kalmak üzere
car-mecrur	fail	mübteda	haber, şibhi cümle	fiili mazi, fail	ta'lil h., emir fiili, fail, mef'ul	hal

73. Rablerinden sakınan kimseler, grup grup cennete sevkedilmiş (olacaklar)dır. Nihayet oraya geldikleri ve kapıları açıldığı zaman (mutluluğa ulaşmışlardır). (Cennetin) bekçileri onlara: "Selam size, hoş geldiniz! Ebedi kalmak üzere oraya girin" demiş (olacaklar)dır.

وَ	قَالُوا	الْحَمْدُ	لِلَّهِ	الَّذِي	صَدَقَنَا	وَعْدَهُ
atıf h.	derler	Hamd	Allah'a aittir	Bize doğrulayan		vadini
	fiili mazi, fail	mübteda	haber: şibhi cümle, mevsuf	sıfat, ismi mevsul.	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul

وَ	أَوْرَثَنَا	الْأَرْضَ	نَتَبَوَّأُ	مِنَ الْجَنَّةِ	حَيْثُ	نَشَآءُ ج
atıf h.	bizi varis kılan	bu yere	yerleşeceğimiz	Cennettten	yere	dilediğimiz
	fiili mazi, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	(أَوْرَثَنَا)'nın zamirinden hal; muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	muzaf	muzafun ileyh: muzari fiil cümlesi

﴿ 74 ﴾

فَنِعْمَ	أَجْرُ	الْعَامِلِينَ
ne güzel	mükafatı	çalışanların
başlama h., fiili mazi (övme ifade eder)	fail, muzaf	muz. ileyh

74. Onlar: "Hamd (şükür ve övgü) bize vaadini doğrulayan (verdiği sözde duran) ve bizi bu yere varis kılan Allah'a aittir. Cennettte dilediğimiz yere yerleşiriz. (İyi işler için) çalışanların mükafatı ne güzel!" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 465 ≻

(39 / ZÜMER, 68 - 69):

(نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih, yoluyla ruhu cesede üfledi (اَلصُّورُ): borazan, İsrafil A.S nin borusu

(صَعِقَ يَصْعَقُ صَعَقًا): bayıldı, aklı gitti/ yandı, öldü (اَلْآخَرُ ث اُخْرَي): diğeri, öteki

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) tercih ett, diledi, istedi [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقِيَامُ]: (masdar) ayağa kalkma, kalkış, kalkma

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ düşündü/ ibret aldı/ bekledi/ inceledi, araştırdı (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık

(أَشْرَقَ يُشْرِقُ إِشْرَاقًا): (if'al bâbı) parladı, aydınlandı (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) koydu/ indirdi/ çıkarttı/ doğurdu

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلنَّبِيُّ ج نَبِيُّونَ): peygamber (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) iyi şahidlik eden, çok bilen, gözetleyici

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ halletti/ yerine getirdi/ tamamladı/ takdir etti/ öldürdü

(39 / ZÜMER, 70 – 71 – 72 – 73 – 74):

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (tef'il bâbı) tamamen eda etti, iyice halletti, yerine getirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا): (ecvef fiil) sürdü

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (اَلزُّمْرَةُ ج زُمَرٌ): zümre, fevc, topluluk

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, fethetti/ hükmetti (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı

(اَلْخَازِنُ ج خَزَنَةٌ): bekçi, saklayan, koruyan, hazineye bakan (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

[اَللِّقَاءُ (لَقِيَ يَلْقَى)]: kavuştu, karşılaştı, karşıladı (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine

(حَقَّ يَحِقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip kıldı (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): ilahi hüküm, kelam, söz

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı, dâhil oldu (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan

[اَلْمَثْوَى (ثَوَى يَثْوِي)]: (masdar ya da ism-i mekân) uzun müddet kalış, yerleşme veya yerleşme yeri

(اَلْمُتَكَبِّرُ ج مُتَكَبِّرُونَ): (ism-i fâil) büyüklük taslayan, cebbarlık eden (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma, selamet, sulh, teslim olma

(فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, fethetti/ hükmetti (سَاقَ يَسُوقُ يَوْقًا): (ecvef fiil) sürdü (اِتَّقَى يَتَّقِي): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلزُّمْرَةُ ج زُمَرٌ): zümre, fevc, topluluk (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْخَازِنُ ج خَزَنَةٌ): bekçi, saklayan, koruyan, hazineye bakan

(طَابَ يَطِيبُ طِيبًا): (ecvef fiil) temiz oldu/ hoşa gitti/ lezzet verdi, lezzetli oldu/ helal oldu/ razı oldu

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلْعَامِلُ ج عَامِلُونَ): (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): doğru oldu [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaat, söz

(أَوْرَثَ يُورِثُ اِيرَاثًا): (if'al bâbı) sahip kıldı, varis yaptı/ miras bıraktı/ eline verdi (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe

(تَبَوَّأَ يَتَبَوَّأُ تَبَوُّؤً): (tefa'ul bâbı) konakladı, mesken edindi, yerleşti (حَيْثُ): (müphem mekân zarfı) yer

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 466 (ZÜMER: 75, MÜ'MİN: 1- 7) ≻

وَ	تَرَى	الْمَلَآئِكَةَ	حَآفِّينَ	مِنْ حَوْلِ	الْعَرْشِ	يُسَبِّحُونَ
	görürsün	Melekleri	kuşatanlar olarak	etrafını	arşın	tesbih ederken
atıf h.	fiili muzari	mef'ul	hal	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh	hal; fiil cümlesi

بِحَمْدِ	رَبِّهِمْ ۚ	وَ	قُضِيَ	بَيْنَهُمْ	بِالْحَقِّ	وَ
hamd ile	Rablerini		hüküm verilmiştir	aralarında	hakla	
car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	atıf h.	meçhul fiili mazi	mekan zarfı, muzaf, (هُمْ): muz. ileyh	nâibi fail: şibhi cümle	atıf h.

قِيلَ	الْحَمْدُ	لِلَّهِ	رَبِّ	الْعَالَمِينَ ﴿75﴾
denir	Hamd	Allah içindir	Rabbi	alemlerin
meçhul fiili mazi	mübteda	haber, şibhi cümle, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh

75. Melekleri, arşın etrafını kuşatanlar olarak, Rablerini hamd ile tesbih ederken görürsün. Artık aralarında hakla (adaletle) hüküm verilmiştir. "Hamd (şükür ve övgü) alemlerin Rabbi Allah içindir" denir.

سورة المؤمن (40)

(MÜ'MİN (İman eden kişi) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 85 ayettir.)

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 466 – 475 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

حٰمٓ ۟	﴿1﴾	تَنْزِيلُ	الْكِتَابِ	مِنَ اللَّهِ	الْعَزِيزِ	الْعَلِيمِ ۙ	﴿2﴾
Hâ, Mim		indirilmesi	Kitab'ın	Allah'tandır	üstün	bilgin	
hurufu mukatta		mübteda, muzaf	muz. ileyh	haber: şibhi cümle, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat	

غَافِرِ	الذَّنْبِ	وَ	قَابِلِ	التَّوْبِ	شَدِيدِ	الْعِقَابِ
bağışlayan	günahı		kabul eden	tevbeyi	şiddetli	cezası
üçüncü sıfat (bedel de denmiştir), muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh	sıfat (bedel de denmiştir), muzaf	muz. ileyh, mevsuf

ذِي	الطَّوْلِ ۖ	لَآ	إِلَٰهَ	إِلَّا	هُوَ ۖ	إِلَيْهِ	الْمَصِيرُ	﴿3﴾
sahibi	güç	yoktur	ilah	başka	O'ndan	O'nadır	dönüş	
sıfat, muzaf	muz. ileyh	en-nafiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)	(مَوْجُودٌ)'nın ismi, (لَا) (mevcut) olarak takdir edilen haberi mahzuf	istisna h.	bedel, (yani O'ndan başka ilah mevcut değildir)	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar	

1. Hâ, Mîm. 2. Kitap'ın indirilmesi, bilgin, üstün, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası şiddetli, güç sahibi Allah'tandır. O'ndan başka ilah yoktur, dönüş O'nadır.

كَفَرُوا	الَّذِينَ	إِلَّا	اللَّهِ	فِي آيَاتِ	مَا يُجَادِلُ
inkar edenlerden		başkası	Allah'ın	ayetleri hakkında	tartışmaz
sıla; mazi fiil cümlesi	fail, ismi mevsul	istisna h.	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari

فِي الْبِلَادِ	تَقَلُّبُهُمْ	فَلَا يَغُرُّكَ	﴿4﴾
beldelerde	onların gezip dolaşması	O halde seni aldatmasın	
harfi cer, mecrur isim	fail	rabıta+ nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., fiili muzari, (كَ): mef'ul	

4. İnkar edenlerden başkası Allah'ın ayetleri üzerinde tartışmaz. O halde onların beldelerde (refah ve başarılarla) gezip dolaşması seni aldatmasın.

وَ	مِنْ بَعْدِهِمْ ۖ	الْأَحْزَابُ	وَ	نُوحٍ	قَوْمُ	قَبْلَهُمْ	كَذَّبَتْ
	onlardan sonraki	gruplar	ve	Nuh	kavmi	onlardan önce	yalanlamış
atıf h.	harfi cer, zarf ismi (muzaf+ muz.ileyh)	(قَوْمُ)'ye matuf	atıf h.	muz. ileyh	fail, muzaf	zaman zarfı, muzaf, (هُمْ): muz. ileyh	fiili mazi

هَمَّتْ	كُلُّ	أُمَّةٍ	بِرَسُولِهِمْ	لِيَأْخُذُوهُ	وَ	جَادَلُوا	بِالْبَاطِلِ
meyletmişti fiili mazi	her fail, muzaf	ümmet muz. ileyh	peygamberlerini car-mecrur	yakalayıp öldürmeye ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul		mücadele etmişlerdi fiili mazi, fail	batılla car-mecrur
لِيُدْحِضُوا	بِهِ	الْحَقَّ	فَأَخَذْتُهُمْ قف	فَكَيْفَ	كَانَ	عِقَابِ	﴿ 5 ﴾
iptal etmek için ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail	onunla car-mecrur	hakkı mef'ul	Bu sebeple onları yakaladım atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	akabinde nasıl atıf h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	oldu nâsih fiili mazi	cezalandırmam (كَانَ)'nin ismi, muzaf, (ي):muz. ileyh	

5. Onlardan önce, Nuh kavmi ve onlardan sonraki gruplar yalanlamıştı. Her ümmet peygamberlerini yakalayıp öldürmeye meyletmişti. Hakkı batılla iptal etmek için mücadele etmişlerdi. Bu sebeple Ben onları yakaladım. Akabinde cezalandırmam nasıl oldu?

كَفَرُوٓا	عَلَى الَّذِينَ	رَبِّكَ	كَلِمَتُ	حَقَّتْ	كَذٰلِكَ	وَ
inkar eden kimselerin üzerine sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, ismi mevsul	Rabbinin muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	sözü fail, muzaf	gerçekleşti fiili mazi	böylece car-mecrur	başlama h.
	النَّارِ	أَصْحَابُ	أَنَّهُمْ			﴿ 6 ﴾
	cehennem muz. ileyh	ashabı (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	olduklarına dair tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi			

(كَلِمَتُ) den bedel, masdarı müevvel

6. İnkar eden kimselerin üzerine cehennem ashabı olduklarına dair Rabbinin sözü böylece gerçekleşti.

يُسَبِّحُونَ	حَوْلَهُ	مَنْ	وَ	الْعَرْشَ	يَحْمِلُونَ	الَّذِينَ
tesbih ederler (الَّذِينَ) mübtedasının haberi; fiil cüm.	çevresinde bulunanlar sıla; şibhi cüm. (zarf)	(الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	ve atıf h.	Arşı mef'ul	yüklenenler sıla; muzari fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul
يَسْتَغْفِرُونَ	وَ	بِهِ	يُؤْمِنُونَ	وَ	رَبِّهِمْ	بِحَمْدِ
bağışlanma dilerler fiili muzari + fâil	atıf h.	O'na car-mecrur	inanırlar fiili muzari + fâil	atıf h.	Rablerini muz. ileyh, muzaf (هِمْ) muz. ileyh	överek car-mecrur, muzaf
رَحْمَةً	شَيْءٍ	كُلَّ	وَسِعْتَ	رَبَّنَا	آمَنُوا ج	لِلَّذِينَ
rahmet bakımından temyiz	herşeyi muz. ileyh	mef'ul, muzaf	kapladın fiili mazi, fail	Rabbimiz nida harfi mahzuf münada, muzaf, (نَا): muz. ileyh	iman eden sıla; fiil cüm.: fiili mazi, fail	kimseler için car-mecrur, ismi mevsul
اتَّبَعُوا	وَ	تَابُوا	لِلَّذِينَ	فَاغْفِرْ	عِلْمًا	وَ
uyanları fiili mazi, fail	ve atıf h.	tevbe eden sıla; mazi fiil, fail	kimseleri car-mecrur (ismi mevsul)	bu sebeple bağışla rabıta, dua için emir fiili	ilim (رَحْمَةً)'e matuf	ve atıf h.
	الْجَحِيمِ	عَذَابَ	قِهِمْ	وَ	سَبِيلَكَ	﴿ 7 ﴾
	cehennemin muz. ileyh	azabından ikinci mef'ul, muzaf	onları koru emir fiili (illet harfinin düşmesiyle meczum), birinci mef'ul	atıf h.	Senin yoluna mef'ul	

7. Arşı yüklenenler ve çevresinde bulunanlar, Rablerini hamd ile tesbih ederler; O'na inanırlar. "Rabbimiz! Sen ilim ve rahmet bakımından herşeyi kapladın. Bu sebeple tevbe eden ve senin yoluna uyan kimseleri bağışla; cehennemin azabından onları koru" (diyerek) müminler için bağışlanma dilerler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 466 ≻

(39 / ZÜMER, 75):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْمَلَكُ ج مَلَائِكَةٌ): melek (حَوْلَ): (zarf) etraf, civar

(اَلْحَافُّ ج حَافُّونَ): (ism-i fâil) kuşatan, çevreleyen (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş/ taht/ tavan, çatı, çardak

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti [اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ halletti/ yerine getirdi/ takdir etti/ öldürdü

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

≺ MÜ'MİN SÛRESİ ≻

(40 / MÜ'MİN, 1 - 2):

(حٰمٓ): manasını Allah'ın bildiği mukatta harflerinden [اَلتَّنْزِيلُ (نَزَّلَ يُنَزِّلُ]: (masdar) indirme

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(40 / MÜ'MİN, 3 – 4):

[اَلْغَافِرُ (غَفَرَ يَغْفِرُ]: (ism-i fâil) mağfiret eden, bağışlayan (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

[اَلْقَابِلُ (قَبِلَ يَقْبَلُ]: (ism-i fâil) razı olup bağışlayan (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur hali)

[اَلتَّوْبُ (تَابَ يَتُوبُ]: ya masdar manasında tevbeyi kabul edici ya da tevbeten'in cemisi olup her tevbeyi kabul edici manasındadır (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلطَّوْلُ): güç, kuvvet, üstünlük (اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü

[اَلْمَصِيرُ (صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): aldattı, kandırdı

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı (اَلْبَلَدُ ج بِلَادٌ): belde

[اَلتَّقَلُّبُ (تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ]: (tefa'ul bâbı) yer değiştirme, gezip dolaşma/ çevrilme/ değişiklik yapma

(40 / MÜ'MİN, 5 - 6 – 7):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti (قَبْلُ): (zarf) önce (بَعْدُ): (zarf) sonra

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber

(هَمَّ يَهُمُّ هَمًّا): (muzaaf fiil) arzu etti, niyetlendi, hatırından geçirdi/ meyl etti

(اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı

[اَلْبَاطِلُ (بَطَلَ يَبْطُلُ]: asılsız, batıl, faydasız, boş şey (اَلْعِقَابُ ج عِقَابٌ): şiddetli ceza, azabın büyüğü

(أَدْحَضَ يُدْحِضُ إِدْحَاضًا): (if'al bâbı) ibtal etti, boşa çıkardı, batıl gösterdi

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz/ ilahi hüküm

(اَصْحَابُ النَّارِ): ateşe mülazemet edenler, ateş ehli (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلًا): taşıdı (حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti [اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (وَسِعَ يَسَعُ سَعَةً): (misal fiil) kapladı, sardı, içine aldı

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُولٌ): açık ve geniş yol

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 467 (MÜ'MİN: 8 – 16) ≻

رَبَّنَا وَ أَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ

Rabbimiz — nida harfi mahzuf münada, muzaf, (نَا): muz. ileyh | atıf h. | onları sok — emir fiili, birinci mef'ul | cennetlerine — ikinci mef'ul, mevsuf, muzaf | Adn — muz. ileyh | kendilerine vaad ettiğin — sıla; mazi fiil cüm., fail, mef 'ul | sıfat, ismi mevsul

وَ مَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَ أَزْوَاجِهِمْ وَ

atıf h. | kimseleri — (وَعَدْتَ)'nin mef'ulüne matuf, ismi mevsul | iyi olan — sıla; mazi fiil cüm. | babalarından — harfi cer, mecrur isim, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh | atıf h. | eşlerinden — (آبَائِهِمْ)'e matuf, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh, | atıf h.

﴿8﴾ ذُرِّيَّاتِهِمْ ط إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ج

zürriyyetlerinden — matuf, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh | Doğrusu sen — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | Sensin — fasıl zamiri | üstün — (إِنَّ)'nin haberi | Hakim — (إِنَّ)'nin ikinci haberi

8. "Rabbimiz! Onları, babalarından, eşlerinden ve zürriyyetlerinden iyi olan kimseleri, kendilerine vaad ettiğin Adn cennetlerine sok; Doğrusu sen Aziz (üstün), Hakim olansın (hikmetle iş yapansın)".

وَ قِهِمُ السَّيِّئَاتِ ط وَ مَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ

başlama h. | Onları koru — emir fiili (illet harfinin düşmesiyle meczum), birinci mef'ul | kötülüklerden — ikinci mef'ul | atıf h. | kimi — mübteda, şart ismi | korursan — fiilü'ş-şart; (illet harfinin düşmesiyle meczum) fiili muzari | kötülüklerden — mef'ul | O gün — zaman zarfı, muzaf, muz. ileyh

﴿9﴾ فَقَدْ رَحِمْتَهُ ط وَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ع

gerçekten — cevabü'ş-şart için rabıta, tahkik h. | merhamet etmiş olursun — fiili mazi, fail, mef'ul | başlama h. | İşte bu — mübteda, işaret ismi | fasıl zamiri | kurtuluştur — haber, mevsuf | büyük — sıfat

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

9. "Onları kötülüklerden koru! O gün kötülüklerden kimi korursan, ona gerçekten merhamet etmiş olursun. İşte bu büyük kurtuluştur."

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللّٰهِ أَكْبَرُ

Doğrusu | inkar eden kimselere — sıla; mazi fiil cüm., fail | (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul | (diye) seslenilir — (إِنَّ)'nin haberi, meçhul muzari fiil cümlesi | gazabı — ibtida h.+ mübteda, muzaf | Allah'ın — muz. ileyh | daha büyüktür — haber | tekid ve nasb h.

﴿10﴾ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ

gazabınızdan — harfi cer, mecrur isim | kendinize olan — mef'ul | zaman — zaman zarfı | çağrıldığınız — meçhul fiili muzari + nâibi fail | imana — harfi cer, mecrur isim | hemen inkar ederdiniz — atıf h., fiili muzari + fâil

10. Doğrusu inkar eden kimselere, "Allah'ın gazabı, sizin kendinize (veya birbirinize) olan gazabınızdan (öfkenizden) daha büyüktür; imana çağrıldığınız zaman hemen inkar ederdiniz" (diye) seslenilir.

قَالُوا رَبَّنَآ أَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَ أَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ

derler — fiili mazi, fail | Rabbimiz — nida harfi mahzuf münada, muzaf, (نَا): muz. ileyh | Bizi öldürdün — fiili mazi, fail, mef'ul | iki defa — mef'ulü mutlak nâibi | atıf h. | dirilttin — fiili mazi, fail, mef'ul | iki defa — mef'ul mutlak nâibi

﴿11﴾ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ

Artık itiraf ettik — atıf h., fiili mazi, fail | suçlarımızı — car-mecrur | şimdi var mıdır — atıf h., soru h. | çıkmaya — haber mukaddem: şlbhi cümle | bir yol — zaid harfi cer, mübteda muahhar

11. Onlar: "Rabbimiz! Bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin. Artık günahlarımızı itiraf ettik, şimdi çıkmaya bir yol (daha) var mıdır?" derler.

ذٰلِكُمْ	بِأَنَّهُ	إِذَا دُعِيَ	اللّٰهُ	وَحْدَهُ	كَفَرْتُمْ ج	وَ
Bu böyledir	sebebiyle	çağrıldığı zaman	Allah'a	yalnızca	inkar etmeniz	atıf h.
mübteda, işaret ismi	harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	şart bildiren zaman zarfı fiilü'ş-şart; meçhul mazi fiil	nâibi fail	hal	cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	

(أَنَّ)'nin haberi; şart ve cevabı

(ذٰلِكُمْ) mübtedasının haberi, şibhi cümle (harfi cer+ masdarı müevvel)

﴿ 12 ﴾

إِنْ يُشْرَكْ	بِهِ	فَالْحُكْمُ	تُؤْمِنُوا ط	لِلّٰهِ	الْعَلِيِّ	الْكَبِيرِ
eş koşulursa	O'na	hüküm	inanmanız	Allah'ındır	yüce	ulu
fiilü'ş-şart; şart fiili muzari, şart h.	nâibi fail	atıf h., mübteda	cevabü'ş-şart; fiili muzari, fail	haber: şibhi cümle mevsuf	sıfat	ikinci sıfat

12. Yalnızca Allah'a çağrıldığı zaman inkar etmeniz, O'na eş koşulursa inanmanız sebebiyle bu böyledir. Artık (bugün) hüküm, ulu yüce Allah'ındır.

هُوَ	الَّذِي	يُرِيكُمْ	آيَاتِهِ	وَ	يُنَزِّلُ	لَكُمْ
O	haber, ismi mevsul	size gösterendir sıla; muzari fiil cüm., birinci mef'ul	mucizelerini	atıf h.	indirendir	size
mübteda			ikinci mef'ul		fiili muzari	car-mecrur

﴿ 13 ﴾

مِنَ السَّمَآءِ	رِزْقًا ط	وَ	مَا يَتَذَكَّرُ	إِلَّا	مَنْ	يُنِيبُ
gökten	rızık	atıf h.	ibret almaz nefiy h., f. muzari	başkası istisna h.	kimseden fail, ismi mevsul	Allah'a yönelen sıla; muzari fiil cüm.
harfi cer, mecrur isim	mef'ul					

13. O size mucizelerini gösteren, size gökten rızık indirendir. Allah'a yönelen kimseden başkası ibret almaz.

﴿ 14 ﴾

فَادْعُوا	اللّٰهَ	مُخْلِصِينَ	لَهُ	الدِّينَ	وَ	لَوْ	كَرِهَ	الْكَافِرُونَ
dua edin	Allah'a	has kılarak	O'na	dini	hal vavı	bile	kerih görseler	inkar edenler
rabıta, emir fiili, fail	mef'ul	hal	car-mecrur	mef'ul		şart h.	fiilü'ş-şart; fiili mazi	fail

hal; fiil cümlesi

14. O halde inkar edenler kerih görseler bile (istemeseler de), dini (yalnız) Allah'a has kılarak O'na dua edin.

رَفِيعُ	الدَّرَجَاتِ	ذُو	الْعَرْشِ ج	يُلْقِي	الرُّوحَ	مِنْ أَمْرِهِ
yükseltendir	dereceleri	sahibidir	Arş'ın	indirir	ruhu	emrinden olan
(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh	ikinci haber, muzaf	muz. ileyh	3. haber; muzari fiil cümlesi	mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf, (هِ): muz. ileyh

﴿ 15 ﴾

عَلَى مَنْ	يَشَآءُ	مِنْ عِبَادِهِ	لِيُنْذِرَ	يَوْمَ	التَّلَاقِ لا
kimseye	dilediği	kullarından	uyarmak için	gününe karşı	karşılaşma
harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm. fiili muzari	(مَنْ)'den hal; şibhi cümle	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mef'ul, muzaf,	muz. ileyh

{ (النَّاسَ) olarak takdir edilen mahzuf birinci mef'ul, (يَوْمَ) de 2. meful denmiştir yani (لِيُنذِرَ النَّاسَ يَوْمَ التَّلَاقِ) (karşılaşma gününe karşı insanları uyarmak için)}

15. O, dereceleri yükseltendir, Arş'ın sahibidir, karşılaşma gününe karşı (insanları) uyarmak için kullarından dilediğine emrinden olan ruhu indirir.

يَوْمَ	هُمْ	بَارِزُونَ ج	لَا يَخْفَى	عَلَى اللّٰهِ	مِنْهُمْ	شَيْءٌ ط
gün	onların	ortaya çıktıkları	gizli kalmaz	Allah'a	onlardan	hiçbir şey
(يَوْمَ التَّلَاقِ)'dan bedel, muzaf	mübteda	haber	(بَارِزُونَ)'deki zamirden hal; olumsuz muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	fail

muz. ileyh: isim cümlesi

﴿ 16 ﴾

لِمَنِ	الْمُلْكُ	الْيَوْمَ ط	لِلّٰهِ	الْوَاحِدِ	الْقَهَّارِ
kimindir	mülk	Bugün	Allah'ındır	tek	Kahhar
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	zaman zarfı	(الْمُلْكُ) (mülk) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, şibhi cümle, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat

16. (Kabirlerinden) ortaya çıktıkları gün; onlardan (sadır olan) hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. "Bugün mülk (hükümranlık) kimindir?" (denir); "(Mülk) Kahhar (hakimiyeti ister istemez herşeye galib olan) tek Allah'ındır" derler.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 467 ⋗

(40 / MÜ'MİN, 8 – 9):

(أَدْخَلَ يُدخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذُرِّيَّاتٌ): zürriyet, nesil

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (صَلَحَ يَصْلُحُ صَلاَحًا): doğru oldu, salih oldu (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, şerefli, değerli, yüce (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş, zevce

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk): korudu (ayette emir hali : قِ koru) (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü kötülük, günah, kötü, zararlı [اَلْفَوْزُ (فَازَ يَفُوزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma

(40 / MÜ'MİN, 10 – 11 – 12):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu, uzaktan uzağa seslendi

(اَلْمَقْتُ): şiddetli kızgınlık/ gadab, öfke/ kızdırıcı husus/ cahiliye devri âdeti olarak birinin üvey annesiyle evlenmesi

[اَلْأَكْبَرُ (كَبُرَ يَكْبُرُ]: (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kendi, zat, kan, ruh, idrak, nefis, ruh, iç, kalp

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ teşvik etti/ yardım istedi/ isimlendirdi (اَلْاِثْنَتَانِ – اَلْاِثْنَيْنِ): iki

(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمْتَاتًا): (if'al bâbı) öldürdü (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(اِعْتَرَفَ يَعْتَرِفُ اِعْتِرَافًا): (iftiâl bâbı) itiraf etti, anladı, kabullendi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

[اَلْخُرُوجُ (خَرَجَ يَخْرُجُ]: (masdar) çıkma (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti/ yardım istedi (وَحْدَ): tek başına, sadece, yalnız

(أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu [اَلْحُكْمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (masdar) hüküm, hikmet, kaza

(اَلْعَلِيُّ): kadri çok yüce, çok ulvi, pek kutsi, çok yüksek (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): (Esma-i ilahiyeden) büyük, yüce, çok büyük

(40 / MÜ'MİN, 13 – 14 - 15 - 16):

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, maişet, yemek, geçim (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a dönmesi) (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat/ inkıyad, bağlılık

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/dua etti/davet etti/yardım istedi (كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı

(اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): (ism-i fâil) halis kılan, ihlâslı olan (riyadan, şirkten uzak olan)

(اَلرَّفِيعُ): yüksek, yüksek seviyeli, yüce (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, basamak, yükseklik mertebesi

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bıraktı, indirdi, attı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh/ vahiy ve nübüvvet durumu gibi her türlü latif gizli husus (اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (أَنْذَرَ يُنْذِرُ): (if'al bâbı) uyardı (اَلتَّلاَقُ): karşılaşma, kavuşma, lika

[اَلْبَارِزُ (بَرَزَ يَبْرُزُ]: (ism-i fâil) ortaya çıkan veya kabrinden çıkan (خَفِيَ يَخْفَى خَفَاءً): (nâkıs fiil) gizlendi, gizli oldu

[اَلْقَهَّارُ (قَهَرَ يَقْهَرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok üstün, ebedi hâkimiyet sahibi, her şeyi saltanatı ve idaresi altında tutan

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 468 (MÜ'MİN: 17 – 25) ≻

اَلْيَوْمَ	تُجْزَى	كُلُّ	نَفْسٍ	بِمَا	كَسَبَتْ ط
Bugün	karşılık verilir	her	nefse	kazandığı şeyle	
zaman zarfı	meçhul fiili muzari	nâibi fail muzaf	muz. ileyh	car-mecrur (ismi mevsul) {(مَا)'nın masdar harfi olduğu da söylenmiştir}	sıla; mazi fiil cüm

﴿ 17 ﴾	الْحِسَابِ	سَرِيعُ	اللَّهَ	إِنَّ	الْيَوْمَ ط	ظُلْمَ	لاَ
	hesabı	hızlı görendir	Allah	Şüphesiz	Bugün	hiç bir zulüm	yoktur
	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	(لاَ)'nın haberi, zaman zarfı	(لاَ)'nın ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)

17. Bugün her nefse kazandığı şeyle karşılık verilir. Bugün hiçbir zulüm yoktur. Şüphesiz Allah, hesabı hızlı görendir.

الْحَنَاجِرِ	لَدَى	الْقُلُوبُ	إِذِ	الْآزِفَةِ	يَوْمَ	أَنْذِرْهُمْ	وَ
boğazlara	dayanır	kalpler	O zaman	yaklaşan	güne karşı	onları uyar	
muz. ileyh	haber: şibhi cümle, muzaf	mübteda	(يَوْمَ)'den bedel, zarf ismi	muz. ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	emir fiili, mef'ul	atıf h.

﴿ 18 ﴾	يُطَاعُ ط	شَفِيعٍ	لاَ	وَ	مِنْ حَمِيمٍ	لِلظَّالِمِينَ	مَا	كَاظِمِينَ ط
	itaat olunacak	şefaatçısı	yoktur		şefkatli bir dostu	Zalimlerin	yoktur	tasalı halde
	(شَفِيعٍ)'in sıfatı; fiil cüm.	(حَمِيمٍ)'e matuf	nefiy h.	atıf h.	zaid (asli manası verilmeyen) harfi cer+ mübteda muahhar	haber mukaddem: şibhi cümle	nefiy h.	hal

(يَوْمَ الْآزِفَةِ)'den hal; isim cümlesi

18. Onları, tasalı halde kalplerin boğazlara dayanacağı (yüreklerin ağıza geleceği), yaklaşan (kıyamet) gününe karşı uyar. Zalimlerin (o gün) şefkatli bir dostu, itaat edilecek (sözü dinlenecek) bir şefaatçısı yoktur.

﴿ 19 ﴾	الصُّدُورُ	تُخْفِي	مَا	وَ	الْأَعْيُنِ	خَائِنَةَ	يَعْلَمُ
	gönüllerin	gizlediği	şey	ve	gözlerin	hainliğini	bilir
	fail	sıla; muzari fiil cüm.	(خَائِنَةَ) ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	fiili muzari

19. (Allah) gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediği şeyi bilir.

مِنْ دُونِهِ	يَدْعُونَ	الَّذِينَ	وَ	بِالْحَقِّ ط	يَقْضِي	اللَّهُ	وَ
O'ndan başka	dua ettikleri kimseler			hakkı	yerine getirir	Allah	
harfi cer, mecrur isim	sıla; meçhul muzari fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	haber: muzari fiil	mübteda	atıf h.

﴿ 20 ﴾	الْبَصِيرُ ع	السَّمِيعُ	هُوَ	اللَّهَ	إِنَّ	بِشَيْءٍ ط	لاَ يَقْضُونَ
	çok iyi görendir	çok iyi işitendir		Allah	Doğrusu	bir şey	yerine getiremez
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	nefy-i istikbal: nefiy h., fiili muzari + fâil

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi; fiil cüm.

20. Allah, hakkı yerine getirir. O'ndan başka dua ettikleri bir şey yerine getiremez. Doğrusu Allah çok iyi işitendir, çok iyi görendir.

عَاقِبَةُ	كَانَ	كَيْفَ	فَيَنْظُرُوا	فِي الْأَرْضِ	لَمْ يَسِيرُوا	وَ	أَ
akibetinin	olduğuna	nasıl	bakmadılar	Yeryüzünde	dolaşmadılar		mi
(كَانَ)'nin muahhar ismi	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	atıf h., fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari,fail	atıf h.	soru h.

أَشَدَّ	هُمْ	كَانُوا	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	كَانُوا	الَّذِينَ
daha üstün		idiler	kendilerinden önce (geçmiş)	olan	kimselerin
(كَانَ)'nin haberi	fasıl zamiri	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	muz. ileyh, ismi mevsul

اللَّهُ	فَأَخَذَهُمُ	فِي الْأَرْضِ	آثَارًا	وَ	قُوَّةً	مِنْهُمْ
Allah fail	Akabinde yakaladı atıf h.,fiili mazi, mef'ul	yeryüzündeki harfi cer, mecrur isim	eserler bakımından (قُوَّةً)'e matuf	ve atıf h.	kuvvet bakımından temyiz	kendilerinden car-mecrur

﴿ 21 ﴾	مِنْ وَاقٍ	مِنَ اللَّهِ	لَهُمْ	مَا كَانَ	وَ	بِذُنُوبِهِمْ
	koruyan zaid harfi cer, (كَانَ)'nin muahhar ismi (illet harfinin düşmesiyle nekra)	Allah'dan harfi cer, mecrur isim	onları (كَانَ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	yoktu nefiy h., nâsih fiili mazi	atıf h.	günahları sebebiyle car-mecrur

21. Yeryüzünde dolaşıp da kendilerinden önce (geçmiş) olan kimselerin akibetinin nasıl olduğuna bakmadılar mı? Onlar kuvvet ve yeryüzündeki eserler bakımından daha üstün idiler. Akabinde Allah onları günahları sebebiyle yakaladı. Onları Allah'dan koruyan yoktu.

فَكَفَرُوا	بِالْبَيِّنَاتِ	رُسُلُهُمْ	تَأْتِيهِمْ	كَانَتْ	بِأَنَّهُمْ	ذَٰلِكَ
akabinde onların da inkar etmeleri atıf h., fiili mazi, fail	açık belgelerle car-mecrur	Peygamberlerinin fail	kendilerine geliyor (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	olması fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	sebebiyledir harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	Bu mübteda işaret ismi

(أَنَّ)'nin haberi, (كَانَتْ) fiil cümlesi

(ذَٰلِكَ) mübtedasının haberi; şibhi cümle

﴿ 22 ﴾	الْعِقَابِ	شَدِيدُ	قَوِيٌّ	إِنَّهُ	اللَّهُ ط	فَأَخَذَهُمُ
	cezası muz. ileyh	şiddetlidir (إِنَّ)'nin ikinci haberi, muzaf	kuvvetlidir (إِنَّ)'nin haberi	Şüphesiz ki O tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Allah fail	Bu sebeple onları yakalamıştır atıf h., fiili mazi, mef'ul

22. Bu, kendilerine peygamberlerinin apaçık belgelerle geliyor olması akabinde onların da inkar etmeleri sebebiyledir. Bu sebeple Allah da onları yakalamıştır. Şüphesiz ki O, kuvvetlidir, cezası şiddetlidir.

﴿ 23 ﴾	مُبِينٍ لا	سُلْطَانٍ	وَ	بِآيَاتِنَا	مُوسَى	أَرْسَلْنَا	وَ لَقَدْ
	apaçık sıfat	delillerle (آيَاتِنَا)'ya matuf, mevsuf	ve atıf h.	ayetlerimizle car-mecrur	Musa'yı mef'ul	gönderdik fiili mazi, fail	And olsun ki yemin cevabı lamı, tahkik h. başlama h.

﴿ 24 ﴾	كَذَّابٌ	سَاحِرٌ	فَقَالُوا	قَارُونَ	وَ	هَامَانَ	وَ	فِرْعَوْنَ	إِلَى
	yalancıdır ikinci haber	sihirbazdır (هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	dediler atıf h., fiili mazi, fail	Karun'a (هَامَانَ)'ye matuf	ve atıf h.	Haman'a (فِرْعَوْنَ)'ye matuf	atıf h.	Firavun'a mecrur isim	harfi cer

23-24. And olsun ki Musa'yı, ayetlerimiz ve apaçık delillerle Firavun'a, Haman ve Karun'a gönderdik. Onlar: "O, sihirbazdır, yalancıdır" dediler.

الَّذِينَ	أَبْنَاءَ	اقْتُلُوا	قَالُوا	مِنْ عِنْدِنَا	بِالْحَقِّ	فَلَمَّا جَاءَهُمْ
kimselerin muz. ileyh, ismi mevsul	oğullarını mef'ul	öldürün emir fiili, fail	dediler cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	katımızdan harfi cer, zarf ismi	gerçeği car-mecrur	onlara getirince başlama h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul

وَ	نِسَاءَهُمْ ط	وَ اسْتَحْيُوا		مَعَهُ		آمَنُوا
başlama h.	kadınlarını mef'ul	sağ bırakın emir fiili, fail	, atıf h.	onunla beraber (آمَنُوا)'nun failinden hal; şibhi cümle		iman etmiş sıla; mazi fiil cümlesi

﴿ 25 ﴾	فِي ضَلَالٍ	إِلَّا	الْكَافِرِينَ	كَيْدُ	مَا
	delalette olmaktan haber, şibhi cümle	başka birşey istisna h.	inkarcıların muz. ileyh	hilesi mübteda, muzaf	değildir nefiy h.

25. (Musa) katımızdan onlara gerçeği getirdiği zaman: "Onunla beraber iman etmiş kimselerin oğullarını öldürün, kadınlarını sağ bırakın" dediler. (Fakat) inkarcıların hilesi delalette olmaktan başka birşey değildir (kesinlikle boşa gider).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 468 ≻

(40 / MÜ'MİN, 17 – 18 - 19):

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çabuk

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: (masdar) hesap, sayma, muhasebe (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): uyardı (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

[(اَزِفَ يَأْزِفُ) اَلْآزِفَةُ] : (ism-i fâil) yaklaşan (kıyamet yakın olması sebebiyle yaklaşan diye isimlendirilmiştir)

(لَدَى): (zarf) yanında, katında (اَلْكَاظِمُونَ ج كَاظِمُ): (ism-i fâil) gamlı, gamla dolu/ öfkesini yenen

(اَلْحَمِيمُ): şefkatli dost, yakın / sıcak, kaynar su (اَلْحَنْجَرَةُ ج حَنَاجِرُ): boğaz, gırtlak

[(شَفَعَ يَشْفَعُ) اَلشَّفِيعُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) şefaatçi, kayıran (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (if'al bâbı) gizledi, örttü

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(خَانَ يَخُونُ) اَلْخَائِنَةُ]:hain, hainlik etme

(اَلْعَيْنُ ج أَعْيُنٌ): göz/ pınar, kaynak (اَلصَّدْرُ ج صُدُورُ): göğüs, sine

(40 / MÜ'MİN, 20 – 21):

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً ب): (nâkıs fiil) hükmetti/ yerine getirdi/ tamamladı/ yapıp bitirdi

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti / yardım istedi

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında [(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma-i ilahiyeden) işitici

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören yahut açıkça bilen

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ araştırdı/ bekledi

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (اَلْآثَرُ ج آثَارُ): iz, emare [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْأَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) şiddetli, kuvvetli

(اَلْقُوَّةُ ج قُوًى): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık/ sıkılık, (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

(اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) cezalandırdı/ helak etti/ aldı/ tuttu [(وَقَى يَقِي) اَلْوَاقِي]: (ism-i fâil) koruyan

(40 / MÜ'MİN, 22 – 23):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلسُّلْطَانُ): saltanat, galebe, hâkimiyet/ huccet, bürhan

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(40 / MÜ'MİN, 24 – 25):

(هَامَانَ): firavunun veziri (قَارُونَ): çok büyük servete sahip zatın adı

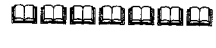
[(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّاحِرُ]: (ism-i fâil) sihirbaz, büyücü (اِسْتَحْيَى يَسْتَحْيِي اِسْتِحْيَاءً): (iftiâl bâbı) yaşattı, sağ bıraktı / utandı

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذَّابُ] : (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, yalan söylemeyi âdet haline getiren

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil) getirdi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (اَلْابْنُ ج اَبْنَاءُ): oğul, oğlan

[(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, hile yapma (اَلنِّسَاءُ): kadınlar [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 469 (MÜ'MİN: 26 – 33) ≻

وَ قَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَ لْيَدْعُ رَبَّهُ ۚ

Rabbine	yalvarsın		Musa'yı	ki öldüreyim	Beni bırakın	Firavun	dedi
mef'ul	emr-i gaib: emir lâmı, illetin düşmesiyle meczum fiili muzari	atıf h.	mef'ul	emrin cevabı: meczum fiili muzari	emir fiili, fail, mef'ul	fail	fiili mazi

وَ başlama h.

﴿ 26 ﴾ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ

Doğrusu ben	korkuyorum	değiştir-mesinden		dininizi	ya da	ortaya çıkar-masından	yeryüzünde	bozgun
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul, masdar ve nasb h., fiili muzari		(يُبَدِّلَ)'nin mef'ulü	atıf h.	masdarı müevvele matuf, fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	mef'ul

26. Firavun: "Beni bırakın ki Musa'yı öldüreyim, o, Rabbine yalvarsın (bu arada yalvaradursun). Doğrusu ben Onun, sizin dininizi değiştirmesinden ya da yeryüzünde bozgun ortaya çıkarmasından korkuyorum" dedi.

وَ قَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَ رَبِّكُمْ

sizin de Rabbinize		benim de Rabbim	sığınırım	Doğrusu ben	Musa	dedi	
matuf, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	fail	fiili mazi	başlama h.

﴿ 27 ﴾ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝

her büyüklük taslayandan		inanmayan	gününe	hesap
muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf, (عُذْتُ) ile bağlantılı	nefy-i istikbal: nefiy h., fiili muzari	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh

(كُلِّ مُتَكَبِّرٍ)'in sıfatı, fiil cümlesi

27. Musa: "Doğrusu ben, hesap gününe inanmayan her büyüklük taslayandan, benim de Rabbim sizin de Rabbiniz (olan Allah)'a sığınırım" dedi.

وَ قَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ ۖ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ

dedi ki	bir adam	mümin	ailesinden	Firavun	gizleyen		imanını
başlama h.	fail, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat; şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh (esre yerine fethalı gayri munsarif)	üçüncü sıfat; muzari fiil cümlesi		mef'ul

أَ تَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَ قَدْ جَاءَكُمْ

misiniz	öldürecek	bir adamı	demesi dolayısıyla	Rabbim	Allah'tır		size geldiği halde	
soru h.	fiili muzari + fâil	mef'ul	masdar ve nasb h., f.muzari	mübteda, muzaf, muz. ileyh	haber		fiili mazi, mef'ul	tahkik h.

hal vavı

(رَجُلًا)'den hal; fiil cümlesi

بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ وَ إِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ ۚ

belgelerle	Rabbinizden		Eğer	idiye	yalancı	kendisinedir	yalanı
car-mecrur	harfi cer, mecrur isim		şart ve cezm h.	fiilü'ş-şart, fiili muzari, kısaltılmış (يَكُنْ)' ün ismi (هُوَ) gizli zamiridir	(يَكُنْ)' ün haberi	rabıta: haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar

atıf h.

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

وَ إِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ ۖ

eğer	idiye	doğru sözlü	size isabet eder	bir kısmı		size vaad ettiğinin		
şart ve cezm h.	fiilü'ş-şart, fiili muzari, (يَكُنْ)' ün ismi gizli zamiri	(يَكُونُ)'ün haberi	cevabü'ş-şart; fiili muzari, mef'ul	fail, muzaf		muz. ileyh, ismi mevsul		sıla; muzari fiil cüm., mef'ul

atıf h.

﴿ 28 ﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ

Doğrusu	Allah	doğru yola iletmez	kimseyi		aşırıya giden	yalancı
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	mübteda	haber	ikinci haber

sıla; isim cümlesi

28. Firavun ailesinden imanını gizleyen mü'min bir adam dedi ki: "Rabbinizden size belgelerle geldiği halde, Rabbim Allah'tır demesi dolayısıyla bir adamı öldürecek misiniz? Eğer yalancıysa, yalanı kendisinedir;

eğer doğru sözlü ise, size vaad ettiklerinin bir kısmı size isabet eder. Doğrusu Allah, aşırıya gideni, yalancı kimseyi, doğru yola iletmez."

يَا قَوْمِ	لَكُمُ	الْمُلْكُ	الْيَوْمَ	ظَاهِرِينَ	فِي الْأَرْضِ
Ey milletim	sizindir	mülk	Bugün	galip gelenler olarak	yeryüzünde
nida h.+ münada, muzaf, sondaki esre mahzuf muz. ileyh mütekellim ya'sı kısaltması	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	zaman zarfı	hal	harfi cer, mecrur isim

فَمَنْ	يَنْصُرُنَا	مِنْ بَأْسِ	اللَّهِ	إِنْ	جَاءَنَا	قَالَ	فِرْعَوْنُ
Fakat kim	bize yardım eder	şiddetli azabından	Allah'ın	bize gelirse		dedi	Firavun
rabıta, mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cümlesi, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	şart ve cezm h.	fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	fiili mazi	fail

﴿ 29 ﴾

مَآ أُرِيكُمْ	إِلَّا	مَآ	أَرَى	وَ	مَآ	أَهْدِيكُمْ	إِلَّا	سَبِيلَ	الرَّشَادِ
size göstermiyorum	başkasını	şeyden	gördüğüm		atıf h.	sizi iletmiyorum	istisna h.	yoldan	doğru
nefy-i hal: nefiy h., fiili muzari, birinci mef'ul	istisna h.	ikinci mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.		nefiy h.	fiili muzari, mef'ul	istisna h.	2.mef'ul, muzaf	muz. ileyh

29. "Ey milletim; Bugün galip gelenler olarak yeryüzünde mülk (saltanat, hükümranlık) sizindir. Fakat eğer bize gelirse Allah'ın şiddetli azabından, bize kim yardım eder?" Firavun: "Ben size gördüğüm şeyden başkasını göstermiyorum. Ben sizi doğru yoldan başkasına iletmiyorum" dedi.

عَلَيْكُمْ	أَخَافُ	إِنِّي	يَا قَوْمِ	آمَنَ	الَّذِي	قَالَ	وَ
size de (gelmesinden)	korkuyorum	Doğrusu ben	Ey milletim	inanan kimse		dedi ki	
car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida h., münada	sıla; mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi	atıf h.

﴿ 30 ﴾

وَ	عَادٍ	وَ	نُوحٍ	وَ	قَوْمِ	دَأْبِ	مِثْلَ	الْأَحْزَابِ	يَوْمِ	مِثْلَ
atıf h.	Ad	matuf, atıf h.	Nuh	muz. ileyh	milletinin	durumu	gibi	toplulukların	gününün	benzerinin
					muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	önceki (مِثْلَ) den bedel, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	mef'ul, muzaf

﴿ 31 ﴾

لِلْعِبَادِ	ظُلْمًا	يُرِيدُ	اللَّهُ	مَا	وَ	مِنْ بَعْدِهِمْ	الَّذِينَ	وَ	ثَمُودَ
kullar için	zulüm	istemez	Allah			onlardan sonra gelen kimselerin			Semud
car-mecrur	mef'ul	(مَا)'nın haberi, muzari fiil cüm.	(مَا)'nın ismi	Leyse'ye benzeyen nâsih h.	atıf h.	h.cer, zarf ismi	matuf, ismi mevsul	atıf h.	matuf (esre yerine fethalı gayri munsarif)

30-31. İnanan kimse dedi ki: "Ey milletim! Doğrusu ben, Nuh milletinin, Ad, Semud ve onlardan sonra gelen kimselerin durumu gibi, toplulukların (uğradıkları) günün benzerinin size de (gelmesinden) korkuyorum. Allah kullar için zulüm istemez."

﴿ 32 ﴾

وَ	يَا قَوْمِ	إِنِّي	أَخَافُ	عَلَيْكُمْ	يَوْمَ	التَّنَادِ
	Ey milletim	Doğrusu ben	korkuyorum	size de (gelmesinden)	gününün	bağırış çağırış
	nida h., münada	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muz. ileyh

32. "Ey milletim! Doğrusu ben bağırış çağırış gününün size de (gelmesinden) korkuyorum."

يَوْمَ	تُوَلُّونَ	مُدْبِرِينَ	مَا	لَكُمْ	مِنَ اللَّهِ	مِنْ عَاصِمٍ
gün	kaçıp gideceğiniz	arkanıza dönerek	olmaz	sizi	Allah'dan	koruyan
önceki (يَوْمَ) den bedel, muzaf	muz. ileyh, fiil cümlesi	(تُوَلُّونَ)'nin fâilinden hal	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, mübteda muahhar

(تُوَلُّونَ)'nin fâilinden 2. hal; isim cümlesi

﴿ 33 ﴾

وَ	مَنْ	يُضْلِلِ	اللَّهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ هَادٍ
	kimseyi	saptırdığı	Allah'ın	artık yoktur	onun için	doğru yola ileten
atıf h.	mukaddem mef'ul, şart ismi	fiilü'ş-şart; fiili muzari	fail	cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h.	haber mukaddem, şibhi c.	zaid harfi cer, mübteda muahhar

33. "Arkanıza dönerek kaçıp gideceğiniz gün Allah'dan sizi koruyan olmaz. Allah'ın saptırdığı kimseyi artık doğru yola ileten yoktur."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 469 ≻

(40 / MÜ'MİN, 26):

(قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (وَذَرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (ecvef fiil) dua etti/ ibadet etti/ davet etti / yardım istedi (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ibadet, ceza, bağlılık

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tağyir etti, birbirine bedel kıldı [(فَسَدَ يَفْسِدُ) اَلْفَسَادُ]: fesad, fesada uğrama

(أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al babı) ortaya çıkardı, açıkladı/ kuvvetlendirdi/ galip getirdi

(40 / MÜ'MİN, 27):

(عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا): (ecvef fiil) sığındı [(تَكَبَّرَ يَتَكَبَّرُ) اَلْمُتَكَبِّرُ]: (ism-i fâil) büyüklük taslayan, cebbarlık eden

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: hesap, sayma, muhasebe

(40 / MÜ'MİN, 28):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (كَتَمَ يَكْتُمُ كَتْمًا): gizledi

(اَلْآلُ): ehil, aile, yakın, akraba (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَاذِبُ]: (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: (masdar) yalan [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصَّادِقُ]: (ism-i fâil) doğru sözlü

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi

(بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi, sevketti

[(أَسْرَفَ يُسْرِفُ) اَلْمُسْرِفُ]: (ism-i fâil) orta yolu aşan, iktisadsızlık eden

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذَّابُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, yalan söylemeyi adet haline getiren

(40 / MÜ'MİN, 29):

(اَلظَّاهِرُ ج ظَاهِرُونَ): (ism-i fâil) galip gelen/ zahir olan, ortaya çıkan (نَصَرَ يَنصُرُ): yardım etti (اَلْبَأْسُ): azap/ harp/ kuvvet/ güç

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi [(رَشِدَ يَرْشَدُ) اَلرَّشَادُ]: dalaletin zıddı, doğruluk, olgunluk

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, iletti, sevketti, tarif etti, yol gösterdi

(40 / MÜ'MİN, 30 – 31):

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, bölük

[(دَأَبَ يَدْأَبُ) اَلدَّأْبُ]: adet, vaziyet [(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظُّلْمُ]: zulüm, zulmetme (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(40 / MÜ'MİN, 32 – 33):

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu [(تَنَادَى يَتَنَادَى) اَلتَّنَادِي]: (masdar) birbirine seslenme, birbirini çağırma

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) çevirdi, dönüverdi, yöneldi, dönüp gitti

(اَلْمُدْبِرُ ج مُدْبِرُونَ): (ism-i fâil) arkasına dönüp giden [(عَصَمَ يَعْصِمُ) اَلْعَاصِمُ]: (ism-i fâil) koruyan

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلْهَادِي): (ism-i fâil) hidayet veren, doğru yola sevkeden

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 470 (MÜ'MİN: 34 – 40) ≻

وَ لَقَدْ جَآءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ

And olsun ki (yemin cevabı lamı, tahkik h.) — atıf h. — size gelmişti (fiili mazi, mef'ul) — Yusuf (fail) — daha önceden (harfi cer, zarf ismi) — belgelerle (car-mecrur) — devam ettiniz (atıf h., nefiy h., fiili mazi, (مَا زِلْتُمْ)'ün ismi) — şüphelenmekte ((مَا زِلْتُمْ)'ün haberi, şibhi cümle)

مِمَّا جَآءَكُمْ بِهِ ط حَتَّىٰٓ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ

getirdiği şeylerden (sıla; mazi fiil cüm.; mef'ul — car-mecrur (ismi mevsu)) — onun (car-mecrur) — Nihayet (gaye ve nasb h.) — ölünce (şart bildiren zaman zarfı+ fiilü'ş-şart; fiili mazi) — demiştiniz (cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail) — asla göndermeyecek (tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari) — Allah (fail)

مِنْ بَعْدِهِ رَسُولاً ط كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ج ﴿34﴾

ondan sonra (harfi cer, zarf ismi) — bir peygamber (mef'ul) — İşte böyle (car-mecrur) — saptırır (fiili muzari) — Allah (fail) — kimseyi (mef'ul, ismi mevsul) — mübteda — aşırı giden (haber) — şüpheci (ikinci haber)

sıla; isim cüm.

34. "And olsun ki, Yusuf da, daha önceden, size belgelerle gelmişti de siz onun getirdiği şeylerden şüphelenmekte devam ettiniz. Nihayet (Yusuf) ölünce, Allah asla ondan sonra bir peygamber göndermeyecek demiştiniz. Allah, işte böyle aşırı giden, şüpheci kimseyi saptırır."

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ط

kimseler (mübteda, ismi mevsul) — tartışan (sıla; fiil cüm., fiili muzari + fâil) — ayetleri hakkında (harfi cer, mecrur isim, muzaf) — Allah'ın (muz. ileyh) — olmaksızın (car-mecrur, muzaf) — bir delil (muz. ileyh, mevsuf) — kendilerine gelen ((سُلْطَانٍ) kelimesinin sıfatı, mazi fiil cümlesi, mef'ul)

(يُجَادِلُونَ)'nin zamirinden hal; şibhi cümle

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَ عِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا ط

arttırır ((الَّذِينَ) mübtedasının haberi; mazi fiil cümlesi) — gadabı (temyiz) — katında (mekan zarfı muzaf) — Allah (muz. ileyh) — atıf h. — yanında (mekan zarfı muzaf) — kimselerin (muz. ileyh, ismi mevsul) — iman eden (sıla; mazi fiil cüm.,fail)

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿35﴾

İşte böyle (car-mecrur) — mühür vurur (fiili muzari) — Allah (fail) — her (h. cer,: mecrur isim, muzaf) — kalbine (muz. ileyh) — büyüklük taslayanın (muz. ileyh, mevsuf) — zorba (sıfat)

35. "Allah'ın ayetleri hakkında kendilerine gelen bir delil olmaksızın tartışan kimseler, Allah katında da, inananların yanında da gadabı (öfkeyi) arttırır. Allah, her zorba büyüklük taslayanın kalbine işte böyle mühür vurur."

وَ قَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا

dedi (fiili mazi) — atıf h. — Firavun (fail) — Ey Haman (nida h., münada) — yap (emir fiili, illetin düşmesiyle meczum) — Bana (car-mecrur (صَرْحًا) ile bağlantılı) — yüksek bir bina (kule) (mef'ul)

لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿36﴾ أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰٓ إِلٰهِ

belki ben (terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi) — ulaşırım (fiil cümlesi) — yollara (mef'ul) — yollarına (bedel, muzaf) — göklerin (muz. ileyh) — da muttali olurum (fâ-i sebebiye, fiili muzari) — İlâhına (harfi cer, mecrur isim, muzaf)

مُوسَىٰ وَ إِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا ط وَ كَذٰلِكَ زُيِّنَ

Musa'nın (muz. ileyh) — hal vavı — Doğrusu ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) — onu sanıyorum (tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi:muzari fiil cümlesi) — yalancı (ikinci mef'ul) — başlama h. — böylece (car-mecrur) — süslü gösterildi (meçhul fiili mazi)

hal, isim cümlesi

لِفِرْعَوْنَ	سُوٓءُ	عَمَلِهِ	وَ	صُدَّ	عَنِ السَّبِيلِ ۗ
Firavun'a	kötü	işi		alıkondu	doğru yoldan
car-mecrur	nâibi fail, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِ): muz. ileyh	atıf h.	meçhul fiili mazi	harfi cer, mecrur isim

﴿ 37 ﴾	فِي تَبَابٍ ع	إِلَّا	فِرْعَوْنَ	كَيْدُ	مَا	وَ
	hüsrandan	başka birşey	Firavun'un	hilesi	değildir	
	şibhi cümle, (كَيْدُ) mübtedasının haberi	istisna h.	muz. ileyh	mübteda, muzaf	nefiy h.	atıf h.

36-37. Firavun: "Ey Haman! Bana yüksek bir bina (bir kule) yap; belki ben, yollara, göklerin yollarına ulaşırım da Musa'nın İlâhına muttali olurum (görürüm). Doğrusu ben, onu yalancı sanıyorum" dedi. Böylece Firavun'a, kötü işi süslü gösterildi ve doğru yoldan alıkondu. Firavun'un hilesi hüsrandan başka birşey değildir (boşa gitmeye mahkumdur).

﴿ 38 ﴾	الرَّشَادِ ع	سَبِيلَ	أَهْدِكُمْ	اتَّبِعُونِ	يَا قَوْمِ	آمَنَ	الَّذِي	قَالَ وَ
	doğru	yola	ki sizi ileteyim	Bana uyun	Ey milletim	inanan kimse		dedi
	muz. ileyh	2. mef'ul, muzaf	emrin cevabı, illetin düşmesiyle meczum fiili muzari+mef'ul	emir fiili, fail, nunu vikaye, sondaki esre mahzuf (ي): mef'ul	nida h., münada, sondaki esre mahzuf (ي): muz. ileyh	sıla; mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi / başlama h.

38. İnanan kimse: "Ey milletim! Bana uyun ki sizi doğru yola ileteyim." dedi.

وَ	مَتَاعٌ ذ	الدُّنْيَا	الْحَيَاةُ	هَذِهِ	إِنَّمَا	يَا قَوْمِ
atıf h.	geçici bir menfeattir	dünya	hayatı	bu	Şüphesiz	Ey milletim
	haber	sıfat	(هَذِهِ)'nin bedeli, mevsuf	mübteda, işaret ismi	hasr edatı	nida h., münada

﴿ 39 ﴾	الْقَرَارِ	دَارُ	هِيَ	الْآخِرَةَ	إِنَّ
	yerleşme	yurdudur	o	ahiret	doğrusu
	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

39. "Ey milletim! Şüphesiz bu dünya hayatı geçici bir menfeattir, doğrusu ahiret (asıl) yerleşme yurdudur."

وَ	مِثْلَهَا ج	إِلَّا	فَلَا يُجْزَى	سَيِّئَةً	عَمِلَ	مَنْ
atıf h.	mislinden	başkasıyla	karşılık verilmez	bir kötülük	işlerse	Kim
	mef'ul	Istisna h.	cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h., meçhul fiili mazi	mef'ul	fiilü'ş-şart, fiili mazi	mübteda, şart ismi
			cevabü'ş-şart; fiil cümlesi			

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

مُؤْمِنٌ	هُوَ	وَ	أُنْثَى	أَوْ	مِنْ ذَكَرٍ	صَالِحًا	عَمِلَ	مَنْ
mü'min olduğu halde			kadın	veya	erkek	faydalı iş	işlerse	kim
haber	mübteda	hal vavı	matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiilü'ş-şart, fiili mazi	mübteda, şart ismi
hal; fiil cümlesi								

﴿ 40 ﴾	بِغَيْرِ حِسَابٍ	فِيهَا	يُرْزَقُونَ	الْجَنَّةَ	يَدْخُلُونَ	فَأُولَئِكَ
	hesapsızca	orada	rızıklanmak üzere	cennete	girerler	işte onlar
	muz. ileyh / car-mecrur, muzaf	car-mecrur	(يَدْخُلُونَ)'nin failinden hal; meçhul muzari fiil cüm.	mef'ul	haber: fiil cümlesi; fiili muzari + fâil	cevabü'ş-şart için rabıta, mübteda, işaret ismi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

40. "Kim bir kötülük işlerse mislinden başkasıyla karşılık verilmez (ancak onun kadar karşılık görür). Kadın veya erkek, mü'min olarak kim faydalı iş işlerse, işte onlar orada hesapsız şekilde rızıklanmak üzere cennete girerler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 470 ≻

(40 / MÜ'MİN, 34 - 35):

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(زَالَ يَزَالُ زَيَالاً): (ecvef fiil) (nefiy edatı ile birlikte kullanılır) devam etti, zail oldu

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا ب): (ecvef fiil) getirdi (اَلشَّكُّ ج شُكُوكٌ): şüphe

(هَلَكَ يَهْلِكُ هَلاَكًا): helak oldu, öldü, mahvoldu/ perişan oldu/ zayi oldu

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu

[(أَسْرَفَ يُسْرِفُ) اَلْمُسْرِفُ]: (ism-i fâil) orta yolu aşan, iktisadsızlık eden [(اِرْتَابَ يَرْتَابُ) اَلْمُرْتَابُ]: (ism-i fâil) şüphe eden

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلسُّلْطَانُ): huccet, bürhan/ saltanat, hâkimiyet [(تَكَبَّرَ يَتَكَبَّرُ) اَلْمُتَكَبِّرُ]: (ism-i fâil) büyüklük taslayan, cebbarlık eden

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (كَبُرَ يَكْبُرُ كِبَرًا): nefse ağır geldi, zoruna gitti, çirkin ve müstehcen oldu

(اَلْمَقْتُ): kızdırıcı husus, şiddetli kızgınlık/bir kimsenin üvey annesiyle evlenmesi

(طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (اَلْجَبَّارُ): zorba, mütemerrid/ zorlayıcı, musallat olan

(40 / MÜ'MİN, 36 – 37 - 38):

(هَامَانُ): haman (Firavunun veziri) (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) bina yaptı, kurdu (اَلصَّرْحُ ج صُرُوحٌ): yüksek bina, köşk, saray

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti, ulaştı (اَلسَّبَبُ ج اَسْبَابٌ): sebep, vesile, çare (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلاَعًا): (iftiâl bâbı) çıkıp baktı, baktı/ muttali oldu/ örttü/ farkına vardı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَاذِبُ]: (ism-i fâil) yalancı, düzmeci (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) tevehhüm etti, sandı, zannetti

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü, şer, bela, afet

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, kaçındı [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, düzen, tuzak, hile yapma

[(تَبَّ يَتِبُّ) اَلتَّبَابُ]: (masdar) helak olma, zarar etme (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, sevketti, irşad etti, doğru yola iletti, tarif etti, yol gösterdi

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [(رَشِدَ يَرْشَدُ) اَلرَّشَادُ]: dalaletin zıddı, doğruluk, olgunluk

(40 / MÜ'MİN, 39 - 40):

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şey/ menfaat, fayda

(اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, zararlı, kötü

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (dişinin muhalifi) (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (erkeğin muhalifi)

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayır yaptı, hayırda bulundu [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: sayma, hesap, muhasebe

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 471 (MÜ'MİN: 41 – 49) ≻

وَ	يَا قَوْمِ	مَا	لِيٓ	أَدْعُوكُمْ	إِلَى النَّجَاةِ	وَ	تَدْعُونَنِيٓ	إِلَى النَّارِ ط
	Ey kavmim	Ne oluyor da	bana	Ben sizi çağırıyorum	kurtuluşa		beni çağırıyorsunuz	ateşe
	nida h.+ münada, muzaf, sondaki esre	mübteda, soru ismi	(مَا)'nın haberi, şibhi cümle	(لِي)'deki zamirden hal; muzari fiil cümlesi, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari + fâil, mef'ul	harfi cer, mecrur isim
atıf h.	mahzuf (ي): muz. ileyh							

﴿ 41 ﴾	تَدْعُونَنِي	لِأَكْفُرَ	بِاللَّهِ	وَ	أُشْرِكَ	بِهِ	مَا	لَيْسَ	لِي
	beni çağırıyorsunuz	inkar etmeye	Allah'ı	ve	ortak koşmaya	O'na	şeyi	olmayan	benim
	önceki (تَدْعُونَ)'den bedel, fiili muzari + fâil + mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari		mef'ul, ismi mevsul	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle
									sıla; şibhi cümle

﴿ 42 ﴾	الْغَفَّارِ	إِلَى الْعَزِيزِ	أَدْعُوكُمْ	أَنَا	وَ	عِلْمٌ ز	بِهِ
	çok bağışlayan	üstün olan	sizi çağırıyorum	ben		bir bilgim	hakkında
	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	(أَنَا) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	mübteda	atıf h.	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	car-mecrur

41-42. "Ey milletim! Bana ne oluyor da ben sizi kurtuluşa çağırıyorum, siz beni ateşe çağırıyorsunuz. "Siz beni Allah'ı inkar etmeye, hakkında bir bilgim olmayan şeyi O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz; ben ise sizi, üstün olan, çok bağışlayan Allah'a çağırıyorum."

لَا	جَرَمَ	أَنَّمَا	تَدْعُونَنِيٓ	إِلَيْهِ	لَيْسَ	لَهُ
hiçbir şüphe yoktur		şeylerin	Beni çağırdığınız	kendisine	olmadığında	kendine ait
en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)	(لَا)'nın ismi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi: ismi mevsul	sıla; fiili muzari + fâil, mef'ul	car-mecrur	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle
						(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

(لَا)'nın haberi, şibhi cümle

أَنَّ	وَ	فِي الْآخِرَةِ	لَا	وَ	فِي الدُّنْيَا	دَعْوَةٌ
olduğunda		ahirette de	olmadığında		dünyada	bir çağrısı
tekid ve nasb h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	atıf h.	(دَعْوَةٌ)'ün sıfatı; şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi, mevsuf

﴿ 43 ﴾	النَّارِ	أَصْحَابُ	هُمْ	الْمُسْرِفِينَ	أَنَّ	وَ	إِلَى اللَّهِ	مَرَدَّنَا
	cehennem	ashabı		aşırı gidenlerin	olduğunda		Allah'a	dönüşümüzün
	muz. ileyh,	(أَنَّ)'nin haberi, muzaf	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	(أَنَّ)'nin ismi, muzaf, muz. ileyh

43. "Beni kendisine çağırdığınız şeylerin, bu dünyada da ahirette de bir çağrısı (daveti) olmadığında, dönüşümüzün Allah'a olduğunda, aşırı gidenlerin cehennem ashabı olduklarında şüphe yoktur."

أَمْرِي	أُفَوِّضُ	وَ	لَكُمْ ط	أَقُولُ	مَآ	فَسَتَذْكُرُونَ
işimi	Ben havale ediyorum		Size	söylediğim	şeyleri	İşte hatırlayacaksınız
mef'ul	fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	rabıta, istikbal h., fiili muzari + fâil

﴿ 44 ﴾	بِالْعِبَادِ	بَصِيرٌ	اللَّهَ	إِنَّ	إِلَى اللَّهِ ط
	kulları	çok iyi görendir	Allah	Doğrusu	Allah'a
	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	harfi cer, mecrur isim

44. "İşte size söylediğim şeyleri hatırlayacaksınız. Ben işimi Allah'a havale ediyorum (bırakıyorum). Doğrusu Allah, kulları görür."

فَوَقَاهُ	اللَّهُ	سَيِّئَاتِ	مَا	مَكَرُوا	وَ حَاقَ
Onu korudu	Allah	kötülüklerinden	kurdukları tuzakların		kuşattı
atıf h., fiili mazi, birinci mef'ul	fail	İkinci mef'ul, muzaf	sıla; mazi fiil cüm., fail	muz. ileyh, ismi mevsul	fiili mazi atıf h.
بِآلِ	فِرْعَوْنَ	سُوٓءُ	الْعَذَابِ ۚ		﴿ 45 ﴾
yakınlarını	Firavun'un	kötüsü	azabın		
car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	fail muzaf	muz. ileyh		

45. Allah onu (o mü'min adamı), kurdukları tuzakların kötülüklerinden korudu. Kötü azap Firavun'un yakınlarını kuşattı.

اَلنَّارُ	يُعْرَضُونَ	عَلَيْهَا	غُدُوًّا	وَ	عَشِيًّا ۚ	وَ	يَوْمَ	تَقُومُ
Ateş	sunulurlar	ona	sabah	atıf h.	akşam	atıf h.	gün	koptuğu
(سُوٓءُ)'den bedel	meçhul fiili muzari + fâil	car-mecrur	zaman zarfı		matuf		zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi
السَّاعَةُ قف	أَدْخِلُوا	آلَ	فِرْعَوْنَ	أَشَدَّ	الْعَذَابِ			﴿ 46 ﴾
Kıyametin	sokun	yakınlarını	Firavun'un	en şiddetlisine	azabın			
fail	emir fiili, fail	birinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh			

46. Ateş, sabah akşam ona sunulurlar. Kıyametin koptuğu gün, "Firavun'un yakınlarını azabın en şiddetlisine sokun" (denir).

وَ	إِذْ	يَتَحَاجُّونَ	فِي النَّارِ	فَيَقُولُ	الضُّعَفَاءُ	لِلَّذِينَ	اسْتَكْبَرُوٓا
başlama h.	zamanı	karşılıklı tartıştıkları	ateşin içinde	akabinde de diyecekleri	zayıf olanlar	kimselere	büyüklük taslayan
	zarf isim, (اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	fiili muzari + fâil	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili muzari, (يَتَحَاجُّونَ) cümlesine matuf	fail	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; mazi fiil cüm., fail
إِنَّا	كُنَّا	لَكُمْ	تَبَعًا	فَهَلْ	أَنْتُمْ	مُغْنُونَ	عَنَّا	نَصِيبًا	مِنَ النَّارِ	﴿ 47 ﴾
Doğrusu biz	idik	size	tabi	misiniz	artık	savabilir	bizden	bir parçayı	ateşten	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	atıf h., soru h.	mübteda	haber	car-mecrur	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

47. (Onların) ateşin içinde birbirleriyle tartıştıkları, zayıfların büyüklük taslayan kimselere: "Doğrusu biz size tabi idik, artık (şimdi) ateşten bir parçayı bizden savabilir misiniz?" diyecekleri zamanı (an).

قَالَ	الَّذِينَ	اسْتَكْبَرُوٓا	إِنَّا	كُلٌّ	فِيهَآ	إِنَّ
derler		büyüklük taslayanlar	Şüphesiz	hepimiz	onun içindeyiz	Doğrusu
fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	mübteda	(كُلٌّ) mübtedasının haberi, şibhi c.	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin haberi; (كُلٌّ فِيهَا) isim cümlesi

اللَّهَ	قَدْ	حَكَمَ	بَيْنَ	الْعِبَادِ	﴿ 48 ﴾
Allah		hüküm vermiştir	arasında	kullar
(إِنَّ)'nin ismi	tahkik h.	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh

48. Büyüklük taslayanlar: "Şüphesiz hepimiz onun içindeyiz. Doğrusu Allah kullar arasında hüküm vermiştir" derler.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ	فِي النَّارِ	لِخَزَنَةِ	جَهَنَّمَ	ادْعُوا
atıf h.	derler	ateşte olan kişiler		bekçilerine	cehennemin	dua edin
	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh (esre yerine fethalı gayri munsarif)	emir fiili, fail
رَبَّكُمْ	يُخَفِّفْ	عَنَّا	يَوْمًا	مِنَ الْعَذَابِ	﴿ 49 ﴾
Rabbinize	hafifletsin	hakkımızdaki	bir günü	azabdan	
mef'ul	emrin cevabı: meczum fiili muzari	car-mecrur	zaman zarfı	harfi cer, mecrur isim	

49. Ateşte olanlar, cehennemin bekçilerine: "Rabbinize dua edin de hakkımızdaki azabdan (hiç olmazsa) bir gün hafifletsin" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 471 ≻

(40 / MÜ'MİN, 41 – 42):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi [(نَجَا يَنْجُو) اَلنَّجَاةُ]: (masdar) kurtulma

(كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا): inkâr etti, inanmadı, mürted oldu/ nankörlük etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, değerli, şerefli, kıymetli, zor

(اَلْغَفَّارُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(40 / MÜ'MİN, 43 – 44):

(لاَ جَرَمَ): hiç şüphe yok ki, şüphesiz, gerekir (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلدَّعْوَةُ): dua, davet, teşvik

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: dönüş, döndürülüş

(اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (اَصْحَابُ النَّارِ): ateş ehli

(اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) müsrif, iktisadsızlık eden, orta yolu aşan

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): söyledi, zikretti, bahsetti, andı, konuştu, mükâfatlandırdı

(فَوَّضَ يُفَوِّضُ تَفْوِيضًا): (tef'il bâbı) bıraktı, havale etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(40 / MÜ'MİN, 45 - 46 – 47):

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü kötülük, zararlı, kötü

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile tertipledi, pusu kurdu, çekiştirdi, kaydırdı, saptırdı

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef fiil) kuşattı, isabet etti, sardı, düşürdü (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın

(اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): gösterdi, sundu, arzetti

(اَلْغُدُوُّ): sabah (اَلْعَشِيُّ): gündüzün sonu, akşam (اَلسُّوءُ): kötülük, kötü, şer, afet, bela

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) tahakkuk etti, vakti geldi, vuku buldu, kalktı (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) daha kuvvetli, en kuvvetli

(تَحَاجَّ يَتَحَاجَّ تَحَاجُجًا): muhaseme etti, niza yaptı, çekişti, tartıştı (اَلضَّعِيفُ ج ضُعَفَاءُ): zayıf, kuvvetsiz

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad edip hakka boyun eğmedi [(تَبِعَ يَتْبَعُ) اَلتَّبَعُ]: (masdar) uyma, tabi olma

(اَلْمُغْنِي ج مُغْنُونَ): (ism-i fâil) müstağni kılan, kâfi gelen (اَلنَّصِيبُ ج نُصُبٌ): nasip, hisse, pay

(40 / MÜ'MİN, 48 – 49):

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi,inat edip hakka boyun eğmedi

(حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلْخَازِنُ ج خَزَنَةٌ): bekçi, saklayan, koruyan/ hazineye bakan (خَفَّفَ يُخَفِّفُ تَخْفِيفًا): (tef'il bâbı) hafifletti, yeğnileştirdi

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 472 (MÜ'MİN: 50 – 58) ≻

قَالُوا	أَ	وَ	لَمْ تَكُ	تَأْتِيكُمْ	رُسُلُكُمْ	بِالْبَيِّنَاتِ ط
derler	soru h.	atıf h.	size gelmemiş miydi	fiili muzari, mef'ul	peygamberleriniz (تَكُنْ)'ün haberi, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	belgelerle car-mecrur
fiili mazi, fail			cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari nâsih, (تَكُنْ)'ün ismi gizli zamiri			

قَالُوا	بَلَى ط	قَالُوا	فَادْعُوا ج	وَ	مَا	دُعَاءُ
derler	Evet	derler	O halde dua edip yalvarın	başlama h.	değildir	duası
fiili mazi, fail	cevab h.	fiili mazi, fail	rabıta, emir fiili, fail		nefiy h.	mübteda, muzaf

﴿ 50 ﴾

الْكَافِرِينَ	إِلاَّ	فِي ضَلَالٍ ع
inkarcıların	başkası	delalette olmaktan
muz. ileyh	istisna h.	haber, şibhi cümle

50. (Bekçiler): "Size, peygamberleriniz belgelerle gelmemiş miydi?" derler. Onlar da: "Evet, (gelmişti)" derler. Bekçiler: "O halde dua edip yalvarın" derler. İnkarcıların duası delalette olmaktan başka bir şey değildir (boşuna yalvarırlar).

إِنَّا	لَنَنْصُرُ	رُسُلَنَا	وَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	فِي الْحَيَاةِ
Doğrusu Biz	kesinlikle yardım ederiz	peygamberlerimize	ve	kimselere	inanan	hayatında
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	mef'ul	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	harfi cer, mecrur isim

الدُّنْيَا	وَ	يَوْمَ	يَقُومُ	الْأَشْهَادُ لا	﴿ 51 ﴾	يَوْمَ	لاَ يَنْفَعُ	الظَّالِمِينَ
dünya	ve	günde	ayağa kalkacağı	şahidlerin		gün	fayda vermeyeceği	zalimlere
sıfat	atıf h.	zaman zarfı	fiili muzari	fail		önceki (يَوْمَ) den bedel, muzaf	nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari	mef'ul
						(يَوْمَ)'nin muz. ileyhi; fiil cümlesi		

مَعْذِرَتُهُمْ	وَ	لَهُمُ	اللَّعْنَةُ	وَ	لَهُمْ	سُوءُ	الدَّارِ	﴿ 52 ﴾
özürlerinin		onlara vardır	lanet		onlara vardır	kötüsü	yurdun	
fail	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	

51-52. Doğrusu Biz, peygamberlerimize ve inanan kimselere dünya hayatında ve şahidlerin (şahidlik için) ayağa kalkacağı gün, zalimlere, özürlerinin fayda vermeyeceği gün yardım ederiz. Onlara lanet vardır, yurdun kötüsü vardır.

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	مُوسَى	الْهُدَى	وَ	أَوْرَثْنَا	بَنِي	إِسْرَائِيلَ
	And olsun ki	verdik	Musa'ya	hidayet rehberi		varis kıldık		İsrailoğullarını
başlama h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	birinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh

الْكِتَابَ لا	﴿ 53 ﴾	هُدًى	وَ	ذِكْرَى	لِأُولِي	الْأَلْبَابِ	﴿ 54 ﴾
Kitab'a		hidayet rehberi olması için		bir öğüt	sahipleri için	akıl	
ikinci mef'ul		mef'ulün li eclih	atıf h.	(هُدًى)'e matuf	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	

53-54. And olsun ki Biz Musa'ya hidayet rehberi verdik. Akıl sahipleri için bir öğüt ve hidayet rehberi olması için Kitab'a, (Tevrat'a) İsrailoğullarını varis kıldık.

فَاصْبِرْ	إِنَّ	وَعْدَ	اللَّهِ	حَقٌّ	وَ	اسْتَغْفِرْ
O halde sabret	Doğrusu	vaadi	Allah'ın	gerçektir		bağışlanma dile
rabıta, emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	emir fiili

﴿ 55 ﴾ لِذَنْبِكَ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَ الْإِبْكَارِ

günahın için	ve	tesbih et	övgüsü ile	Rabbinin	akşam	ve	sabah
car-mecrur	atıf h.	emir fiili	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, (كَ): muz. ileyh	car-mecrur	atıf h.	(الْعَشِيِّ)'ye matuf

55. O halde sabret, Doğrusu Allah'ın vaadi gerçektir. Günahın için bağışlanma dile; akşam, sabah, Rabbinin övgüsü ile (şükürle birlikte överek) tesbih et.

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ۙ

Doğrusu	kimselerin	tartışan	ayetleri üzerinde	Allah'ın	olmaksızın	bir delil	kendilerine gelen
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(سُلْطَانٍ)'ın sıfatı, mazi fiil cümlesi, (هُمْ): mef'ul

إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ ۚ

yoktur	gönüllerinde	başkası	büyüklenmeden	asla ona kendilerinin ulaşamıyacakları		
nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	istisna h.	mübteda muahhar	(لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.	(ما)'nın ismi, ismi mevsul	zaid harfi cer, (ما)'nın haberi

ayet başındaki (إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

﴿ 56 ﴾ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۖ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

O halde sığın	Allah'a	Doğrusu O	fasıl zamiri	çok iyi işitendir	çok iyi görendir
rabıta, emir fiili	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

56. Doğrusu, kendilerine gelen bir delil olmaksızın Allah'ın ayetleri üzerinde tartışan kimseler, onların gönüllerinde kendilerinin (zannettiklerinin aksine) kendilerinin ona asla ulaşamıyacakları bir büyüklenmeden başka bir şey yoktur. O halde sen Allah'a sığın. Doğrusu O çok iyi işitendir, çok iyi görendir.

لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ

yaratılması	Göklerin	ve	yerin	daha büyüktür	yaratılmasından	insanların
ibtida h., mübteda, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	haber	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

﴿ 57 ﴾ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

atıf h.	Fakat	çoğu	insanların	bilmezler
	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(لَكِنَّ)'nin haberi; nefy-i istikbal fiil cümlesi

57. Göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyüktür (daha büyük bir şeydir). Fakat insanların çoğu bilmezler.

وَ مَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَ الْبَصِيرُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا

atıf h.	bir değildir		Kör	ve	gören	atıf h.	kimseler	inanan
	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari	atıf h.	fail	atıf h.	matuf		matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi

﴿ 58 ﴾ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ لَا الْمُسِيءُ ۚ قَلِيلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ

işleyen	faydalı iş		(bir değildir)	kötülük yapan	Ne az		düşünüyorsunuz
fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	nefiy h.	matuf	mef'ulü mutlak nâibi	zaid	fiili muzari + fâil

58. Kör ve gören, inanan ve faydalı iş işleyenlerle kötülük yapan bir değildir. Ne az düşünüyorsunuz?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 472 ≻

(40 / MÜ'MİN, 50 – 51):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber

(بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ ibadet etti/ davet etti / yardım istedi [(اَلضَّلاَلُ (ضَلَّ يَضِلُّ]: (masdar) dalalet, sapma

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) ayağa kalktı/ kaldı/ azmetti/ başladı/ yürüttü/ kaim kıldı

(اَلْشَاهِدُ ج اَشْهَادٌ): (ism-i fâil) şahid, hazır olan, bilen, gözetleyici

(40 / MÜ'MİN, 52 – 53):

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi (اَلْمَعْذِرَةُ): mazeret, özür beyan etme

(اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden [(لَعَنَ يَلْعَنُ) اَللَّعْنَةُ]: lanet, rahmetinden uzaklaştırma

(اَلسُّوءُ): kötülük, kötü, şer, afet, bela (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yola iletme

(أَوْرَثَ يُورِثُ إِيرَاثًا): (if'al bâbı) eline verdi, istifadesini sağladı/ varis yaptı/ sahip çıkardı (بَنِي إِسْرَائِيلَ): İsrailoğulları

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(40 / MÜ'MİN, 54 – 55 – 56):

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: (masdar) hidayet, doğru yola iletme (اَلذِّكْرَى): hatırlatma, ilaz, nâsihat/ zikir, hatıra getirme

(أُولُو ث أُولاَتُ): sahipler (اَلُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl/ hulasa/ cevher, öz

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اَلْعَشِيُّ): akşam

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

[(أَبْكَرَ يُبْكِرُ) اَلْإِبْكَارُ]: (masdar) gündüzün başlangıcı (اَلْكِبْرُ): büyüklük, kibir, azamet/ günah/ cebbarlık

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı

(اَلسُّلْطَانُ): huccet, bürhan/ saltanat, galebe, hâkimiyet (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اِسْتَعَاذَ يَسْتَعِيذُ اِسْتِعَاذَةً): (istif'âl bâbı) sığındırdı, sığınmasını temin etti (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

(اَلْبَالِغُ ج بَالِغُونَ): (ism-i fâil) vasıl olan, erişen (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(40 / MÜ'MİN, 57 – 58):

[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma, halk, mahlûk, yaratılmış halk [(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْاَكْبَرُ]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük

(اَلْإِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) müsavi oldu, birbirine denk geldi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمِلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan [(أَسَاءَ يُسِيئُ) اَلْمُسِيءُ]: (ism-i fâil) kötülük işleyen

(اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): kör (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 473 (MÜ'MİN: 59 – 66) ≻

وَ	فِيهَا	رَيْبَ	لاَ	لَآتِيَةٌ	السَّاعَةَ	إِنَّ
	bunda	hiç bir şüphe	yoktur	kesinlikle gelecektir	Kıyamet saati	Doğrusu
atıf h.	(لاَ)'nın haberi, şibhi cüm.	(لاَ)'nın ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin 2. haberi, isim cümlesi

﴿ 59 ﴾	لاَ يُؤْمِنُونَ	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لَكِنَّ
	inanmazlar	insanların	çoğu	fakat
	(لَكِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi	muz. ileyh	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	istidrak ve nasb h.

59. Doğrusu kıyamet saati kesinlikle gelecektir, bunda hiçbir şüphe yoktur, fakat insanların çoğu inanmazlar.

إِنَّ	لَكُمْ ط	أَسْتَجِبْ	ادْعُونِي	رَبُّكُمُ	قَالَ	وَ
Şüphesiz ki	sizin	ki duanıza cevap vereyim	Bana dua edin	Rabbiniz	buyurdu	
tekid ve nasb h.	car-mecrur	emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	emir fiili, fail, nunul vikaye, mef'ul	fail	fiili mazi	atıf h.

﴿ 60 ﴾	دَاخِرِينَ ع	جَهَنَّمَ	سَيَدْخُلُونَ	عَنْ عِبَادَتِي	يَسْتَكْبِرُونَ	الَّذِينَ
	alçalıp boyun eğmiş olarak	cehenneme	girecekler	Bana kulluk etmekten		kibirlenenler
	hal	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, gelecek zaman fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	sıla; muzari fiil cüm.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul

60. Rabbiniz: "Bana dua edin ki duanıza cevap vereyim. Bana kulluk etmekten kibirlenenler alçalıp boyun eğmiş olarak cehenneme gireceklerdir" buyurdu.

فِيهِ	لِتَسْكُنُوا	اللَّيْلَ	لَكُمُ	جَعَلَ	الَّذِي	اللَّهُ
içinde	sakinleşmeniz için	geceyi	size	yaratandır		Allah
car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

فَضْلٍ	لَذُو	اللَّهَ	إِنَّ	مُبْصِرًا ط	النَّهَارَ	وَ
lutuf	sahibidir	Allah	Doğrusu	aydınlatıcı	gündüzü	
muz. ileyh	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	ikinci mef'ul	mef'ul	atıf h.

﴿ 61 ﴾	لاَ يَشْكُرُونَ	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لَكِنَّ	وَ	عَلَى النَّاسِ
	şükretmezler	insanların	çoğu	fakat		insanlara karşı
	(لَكِنَّ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cümlesi	muz. ileyh	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	istidrak ve nasb h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim

61. Allah, size, geceyi içinde sakinleşmeniz için karanlık, gündüzü de aydınlatıcı (olarak) yaratandır. Doğrusu Allah insanlara karşı lutuf sahibidir, fakat insanların çoğu şükretmezler.

شَيْءٍ	كُلِّ	خَالِقُ	رَبُّكُمْ	اللَّهُ	ذَٰلِكُمُ
	herşeyin	yaratıcısıdır	Rabbinizdir	Allah'tır	İşte O
muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	üçüncü haber, muzaf	ikinci haber	haber	mübteda

﴿ 62 ﴾	تُؤْفَكُونَ	فَأَنَّى	هُوَ ذ	إِلاَّ	إِلَهَ	لآ
	çevriliyorsunuz	O halde nasıl	O'ndan	başka	hiçbir ilah	yoktur
	meçhul fiili muzari + nâibi fail	rabıta+ hal: soru ismi	(لاَ)'nın mahzuf haberinin gizli zamirinden bedel	istisna h.	(لاَ)'nın ismi,	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaş-tıran lâ)

62. İşte O Allah'tır, Rabbinizdir, herşeyin yaratıcısıdır. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur (mevcud değildir). O halde nasıl çevriliyorsunuz?

﴿ 63 ﴾	يَجْحَدُونَ	اللَّهِ	بِآيَاتِ	كَانُوا	الَّذِينَ	يُؤْفَكُ	كَذَٰلِكَ
	bile bile inkar etmekte	Allah'ın	ayetlerini	olan	kimseler	çevriliyor	İşte böyle
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	muzmecrur	car-mecrur, muzaf	sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	nâibi fail: ismi mevsul	meçhul fiili muzari	car-mecrur

63. Allah'ın ayetlerini bile bile inkar etmekte olanlar işte böyle çevriliyor.

بِنَآءً	السَّمَآءَ	وَ	قَرَارًا	الْأَرْضَ	لَكُمُ	جَعَلَ	الَّذِي	اَللّٰهُ
bir bina	göğü		bir yerleşme mekanı	yeri	sizin için	yapandır		Allah
(قَرَارًا)'a matuf	(الأَرْضَ)'ya matuf	atıf h.	ikinci mef'ul	birinci mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi	haber, ismi mevsul	mübteda

الطَّيِّبَاتِ ط	مِنَ	رَزَقَكُمْ	وَ	صُوَرَكُمْ	فَأَحْسَنَ	صَوَّرَكُمْ	وَ
temiz şeylerden		sizi rızıklandırdı		şekillerinizi	güzel yaptı	sizi şekillendirdi	
mecrur isim	harfi cer	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	mef'ul	atıf h., fiili mazi	fiili mazi, mef'ul	atıf h.

﴿ 64 ﴾	الْعَالَمِينَ	رَبُّ	اللّٰهُ	فَتَبَارَكَ	رَبُّكُمْ ج	اللّٰهُ	ذٰلِكُمُ
	Alemlerin	Rabbi	Allah	O halde ne yücedir	Rabbinizdir	Allah'tır	İşte O
	muz. ileyh	sıfat, muzaf	fail, mevsuf	atıf h, fiili mazi	ikinci haber	haber	mübteda, işaret ismi

64. Allah sizin için yeri bir yerleşme yeri, göğü de bina yapandır, Sizi şekillendirdi de, şekillerinizi (dış görüntünüzü) güzel yaptı, sizi temiz şeylerden rızıklandırdı. İşte O, Allah'tır, Rabbinizdir. O halde alemlerin Rabbi Allah ne yücedir!

فَادْعُوهُ	هُوَ	إِلَّا	إِلٰهَ	لَآ	الْحَيُّ	هُوَ
O halde O'na dua edip yalvarın	O'ndan	başka	hiçbir ilah	yoktur	diridir	O
atıf h., emir fiili, fail, mef'ul	bedel	istisna h.	(لَا)'nın ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaş-tıran lâ)	haber	mübteda

﴿ 65 ﴾	الْعَالَمِينَ	رَبِّ	لِلّٰهِ	اَلْحَمْدُ	الدِّينَ ط	لَهُ	مُخْلِصِينَ
	alemlerin	Rabbi	Allah içindir	Hamd	Dini	O'na	has kılarak
	muz. ileyh	sıfat, muzaf	haber, şibhi cümle mevsuf	mübteda	mef'ul	car-mecrur	cemi vav'ından hal

65. O diridir, O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. O halde dini O'na has kılarak O'na dua edip yalvarın. Hamd (şükür ve övgü), alemlerin Rabbi Allah içindir.

اللّٰهِ	مِنْ دُونِ	تَدْعُونَ	الَّذِينَ	أَنْ أَعْبُدَ	نُهِيتُ	إِنِّي	قُلْ
Allah'tan	başka	kulluk ettiklerinize		kulluk etmekten	yasaklandım	Şüphesiz ki ben	De ki
muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	masdar ve nasb h., f.muzari	(إِنَّ)'nin haberi, meçhul fiili mazi cümlesi, nâibi fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	emir fiili

﴿ 66 ﴾	الْعَالَمِينَ	لِرَبِّ	أَنْ أُسْلِمَ	أُمِرْتُ	وَ	مِنْ رَبِّي	الْبَيِّنَاتُ	لَمَّا جَآءَنِيَ
	alemlerin	Rabbine	teslim olmakla	emrolundum		Rabbimden	belgeler	bana geldiği zaman
	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	masdar ve nasb h., fiili muzari	meçhul fiili mazi, nâibi fail	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	fail	zaman zarfi, f.mazi, mef'ul

66. De ki: "Rabbimden bana belgeler geldiği zaman, şüphesiz ki ben, Allah'tan başka kulluk ettiklerinize kulluk etmekten yasaklandım ve alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolundum."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 473 ≻

(40 / MÜ'MİN, 59 – 60):

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat [(أَتَى يَأْتِي) اَلْآتِيَةُ]: (ism-i fâil) gelen, gelici

(اَلرَّيْبُ): şüphe (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ ibadet etti / yardım istedi

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi (kabul etti)

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat etti, hakka boyun eğmedi

[(عَبَدَ يَعْبُدُ) اَلْعِبَادَةُ]: kulluk etme, ibadet etme (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı

(اَلدَّاخِرُ ج دَاخِرُونَ): (ism-i fâil) alçalan, boyun eğen, inkıyad edip bağlanan

(40 / MÜ'MİN, 61 – 62):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı/ çevirdi/ kıldı/ hükmetti (سَكَنَ يَسْكُنُ سُكُونًا): istirahate çekildi, sakin oldu

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج أَنْهُرٌ): gündüz (ذُو ج ذَوُونَ): sahip

[(أَبْصَرَ يُبْصِرُ) اَلْمُبْصِرُ]: (ism-i fâil) göre, göze gösterecek şekilde aydınlatan

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, iyilik, üstünlük, mükemmellik (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَالِقُ]: (ism-i fâil) yaratan, mucid, icad eden (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuze'l-fa) çevirdi, vazgeçirdi

(40 / MÜ'MİN, 63 – 64):

(اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmzue'l-fa) çevirdi, vazgeçirdi (جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkâr etti

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattıı, hükmetti (اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı

(اَلْبِنَاءُ): bina, yapılmış şey (صَوَّرَ يُصَوِّرُ تَصْوِيرًا): (tef'il bâbı) şekillendirdi, tasvir etti, suret verdi

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı, iyilik etti, nimetlendirdi (اَلصُّورَةُ ج صُوَرٌ): şekil, suret, resim, görüntü

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır yaptı (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol şanı yüce oldu

(اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(40 / MÜ'MİN, 65 - 66):

(اَلْحَيُّ ج أَحْيَاءٌ): diri, canlı, hayat sahibi (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ kulluk etti/ davet etti / yardım istedi

(اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): (ism-i fâil) halis kılan, ihlâslı olan (riyadan şirkten uzak olan)

(نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti (دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç, gayr, dışında

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi, tahakkuk etti, hâsıl oldu (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلاَمًا): (if'al bâbı) ihlâslı oldu/ teslim oldu/ müslüman oldu (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

⋖ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 474 (MÜ'MİN: 67 – 77) ⋗

هُوَ	الَّذِي	خَلَقَكُمْ	مِنْ تُرَابٍ	ثُمَّ	مِنْ نُطْفَةٍ	ثُمَّ	مِنْ عَلَقَةٍ
O	mübteda	sizi yaratandır	topraktan	sonra	nutfeden	sonra	embriyodan
		sıla; mazi fiil cümlesi, mef'ul haber, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim

ثُمَّ	يُخْرِجُكُمْ	طِفْلاً	ثُمَّ	لِتَبْلُغُوا	أَشُدَّكُمْ	ثُمَّ	لِتَكُونُوا
sonra	sizi çıkarıyor	bebek olarak	sonra	ulaşmanız için	erginlik çağına	sonra	olmanız için
atıf h.	fiili muzari, mef'ul	hal	atıf h.	sebep ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul	atıf h.	sebep ve nasb h, fiili muzari nâsih, (كَانَ)'nin ismi

وَ	مِنْ قَبْلُ	يُتَوَفَّى	مَنْ	مِنْكُمْ	وَ	شُيُوخًا ج
ki	önceden	vefat ettirilen	kimseler	Sizden vardır	ki	yaşlılar
ara cümle harfi (atıf h. de denmiştir)	harfi cer, zarf ismi	sıla; fiil cüm., meçhul fiili muzari	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem: şibhi cümle	ara cümle harfi (atıf h. de denmiştir)	(كَانَ)'nin haberi

﴿ 67 ﴾	تَعْقِلُونَ	لَعَلَّكُمْ	وَ	مُسَمًّى	أَجَلاً	لِتَبْلُغُوا
	aklınızı kullanırsınız	Belki		belirlenmiş	bir süreye	ulaşmanız için
	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	atıf h.	sıfat	mef'ul, mevsuf	sebep ve nasb h., fiili muzari, fail

67. O sizi topraktan, sonra nutfeden (spermden), sonra embriyodan (zigottan) yaratandır; sonra sizi bir bebek olarak (dünyaya) çıkarıyor. Sonra kemal çağına ulaşmanız, sonra da yaşlı olmanız -ki sizden, önceden (daha yaşlanmadan) vefat ettirilen kimseler vardır- belirlenmiş süreye ulaşmanız için (dünyaya çıkarıyor). Belki aklınızı kullanırsınız.

هُوَ	الَّذِي	يُحْيِي	وَ	يُمِيتُ ج	فَإِذَا قَضَى	أَمْرًا
O'dur	mübteda	diriltendir	ve	öldüren	karar verdiği zaman	bir işe
		sıla; muzari fiil cüm. haber, ismi mevsul	atıf h.	fiili muzari	atıf h., şart bildiren zaman zarfı	mef'ul

﴿ 68 ﴾	فَيَكُونُ ع	كُنْ	لَهُ	يَقُولُ	فَإِنَّمَا
	o da olur	Ol	ona	der	akabinde sadece
	atıf h., (هُوَ) (o) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi; muzari fiil cümlesi	emir fiili (nâsih olmayan tam fiil)	car-mecrur	fiili muzari	cevabü'ş-şart için rabıta+ cevabü'ş-şart: cümle: hasr edatı..

68. O dirilten ve öldürendir. Bir işe karar verdiği zaman akabinde ona sadece "Ol" der, o da olur.

﴿ 69 ﴾	يُصْرَفُونَ ج	أَنَّى	اللَّهِ ط	فِي آيَاتِ	يُجَادِلُونَ	إِلَى الَّذِينَ	لَمْ تَرَ	أَ
	çevriliyorlar	nasıl	Allah'ın	ayetleri hakkında	tartışan kimselere		bakmadın	mı
	fiili muzari + fâil	hal, soru ismi	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	soru h.

69. Allah'ın ayetleri hakkında tartışan kimselere bakmadın mı? Nasıl da çevriliyorlar?

﴿ 70 ﴾	فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ لا	رُسُلَنَا قف	بِهِ	أَرْسَلْنَا	بِمَا	وَ	بِالْكِتَابِ	كَذَّبُوا	الَّذِينَ
	artık bileceklerdir	peygamberlerimize	onunla	gönderdiğimiz şeyleri		ve	Kitab'ı	yalanlayanlar	
	(فَ):rabıta, (سَوْفَ):istikbal h., (يَعْلَمُونَ):fiili muzari + fâil	mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi, fail	car-mecrur (ismi mevsul)	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi	(الَّذِينَ) den bedel, ismi mevsul

70. Kitab'ı ve peygamberlerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlar artık bileceklerdir.

﴿ 71 ﴾	يُسْحَبُونَ لا	السَّلاَسِلُ ط	وَ	فِي أَعْنَاقِهِمْ	الْأَغْلاَلُ	إِذِ
	sürüklenirler	zincirler	ve	boyunlarında olarak	halkalar	O zaman
	meçhul fiili muzari + nâibi fail	matuf (tenvin almayan gayri munsarif kalıbı)	atıf h.	(الْأَغْلاَلُ) mübtedasının haberi, şibhi cümle	mübteda muahhar	zaman zarfı

﴿72﴾ يُسْجَرُونَ ج — فِي النَّارِ — ثُمَّ — فِي الْحَمِيمِ

yakılırlar (meçhul fiili muzari + nâibi fail) — ateşte (harfi cer, mecrur isim) — sonra (atıf h.) — kaynar suda (harfi cer, mecrur isim)

71-72. O zaman halkalar boyunlarındadır ve zincirler(le) kaynar suda sürüklenirler, sonra ateşte yakılırlar.

﴿73﴾ تُشْرِكُونَ لا — كُنْتُمْ — مَا — أَيْنَ — لَهُمْ — قِيلَ — ثُمَّ

ortak koşmakta (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi — olduğunuz şeyler (sıla; mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi) — mübteda muahhar, ismi mevsul — nerede (haber mukaddem, mekan zarfı) — onlara (car-mecrur) — denir (meçhul fiili mazi) — sonra (atıf h.)

(قِيلَ)'nin nâibi faili, isim cümlesi

نَدْعُو — لَمْ نَكُنْ — بَلْ — عَنَّا — ضَلُّوا — قَالُوا — مِنْ دُونِ اللَّهِ ط

Biz kulluk etmiyorduk (نَكُنْ)'ün haberi, muzari fiil cümlesi; cahd-ı mutlak; :nefiy ve cezm h., fiili muzari, nâsih, (نَكُنْ)'ün ismi (نَحْنُ) gizli zamiri) — hayır (idrab h.) — Bizden (car-mecrur) — kayboldular (fiili mazi, fail) — derler (fiili mazi, fail) — Allah'tan başka (muz. ileyh — harfi cer, mecrur isim, muzaf)

﴿74﴾ الْكَافِرِينَ — اللَّهُ — يُضِلُّ — كَذَٰلِكَ — شَيْئًا ط — مِنْ قَبْلُ

kafirleri (mef'ul) — Allah (fail) — saptırır (fiili muzari) — İşte böyle (car-mecrur) — hiç bir şeye (mef'ul) — önceden (harfi cer, zarf ismi)

73-74. Sonra onlara: "Allah'tan başka ortak koşmakta olduklarınız nerede?" denir. "Bizden kayboldular (uzaklaştılar); hayır; biz önceden hiç bir şeye kulluk etmiyorduk" derler. Allah kafirleri işte böyle saptırır.

الْحَقِّ — بِغَيْرِ — فِي الْأَرْضِ — تَفْرَحُونَ — كُنْتُمْ — بِمَا — ذَٰلِكُمْ

haksızlıkla (muz. ileyh — car-mecrur, muzaf) — yeryüzünde (harfi cer, mecrur isim) — şımarmakta ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) — olmanız (sıla; nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi) — sebebiyledir (haber: şibhi cümle (car-mecrur, ismi mevsul)) — İşte bu (mübteda, işaret ismi)

جَهَنَّمَ — أَبْوَابَ — ادْخُلُوا — ﴿75﴾ تَمْرَحُونَ ج — كُنْتُمْ — بِمَا — وَ

Cehennemin (muz. ileyh (gayri munsarif)) — kapılarından (mef'ul, muzaf) — girin (emir fiili, fail) — böbürlenmekte ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) — olmanız (sıla; nâsih mazi fiil cüm. (كَانَ)'nin ismi) — sebebiyledir (car-mecrur (ismi mevsul)) — atıf h.

﴿76﴾ الْمُتَكَبِّرِينَ — مَثْوَى — فَبِئْسَ — فِيهَا — خَالِدِينَ

büyüklenenlerin (muz. ileyh) — yerleşim yeri (fail, muzaf) — Artık ne kötüdür (atıf h., camid fiili mazi) — içinde (car-mecrur) — ebedi kalmak üzere (hal)

75-76. İşte bu, yeryüzünde haksızlıkla şımarmakta olmanız sebebiyledir, böbürlenmekte olmanız sebebiyledir. İçinde ebedi kalmak üzere cehennemin kapılarından girin. Artık büyüklenenlerin yerleşim yeri ne kötüdür!

نُرِيَنَّكَ — فَإِمَّا — حَقٌّ ج — اللَّهِ — وَعْدَ — إِنَّ — فَاصْبِرْ

sana gösteririz (fiilü'ş-şart, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, birinci mef'ul) — Ya (atıf h., şart harfi, zaid) — gerçektir ((إِنَّ)'nin haberi) — Allah'ın (muz. ileyh) — vaadi ((إِنَّ)'nin ismi, muzaf) — doğrusu (tekid ve nasb h.) — O halde sabret (rabıta, emir fiili)

﴿77﴾ يُرْجَعُونَ — فَإِلَيْنَا — نَتَوَفَّيَنَّكَ — أَوْ — نَعِدُهُمْ — الَّذِي — بَعْضَ

dönüyorlar (meçhul fiili muzari + nâibi fail) — Zira Bize (rabıta+ car-mecrur) — seni öldürürüz (tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul) — veya (atıf h.) — onlara vaad ettiğimizin (sıla; muzari fiil cüm., mef'ul, cevabü'ş-şart mahzuftur — muz. ileyh, ismi mevsul) — bir kısmını (ikinci mef'ul, muzaf)

77. O halde sabret; doğrusu Allah'ın vaadi (verdiği söz) gerçektir. Onlara vaad ettiğimizin (azabın) bir kısmını sana gösteririz veya seni öldürürüz. Zira (zaten) Bize dönüyorlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 474 ≻

(40 / MÜ'MİN, 67):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz/ kir (اَلنُّطْفَةُ): meni, döl

(اَلْعَلَقَةُ): zigot, embriyo, kan pıhtısı, kan pıhtısından bir parça (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلطِّفْلُ ج اَطْفَالٌ): çocuk, çocuklar (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti, ulaştı

(اَلْاَشُدُّ): kuvvet, kemal çağı (اَلشَّيْخُ ج شُيُوخٌ): elli yaşını geçkin kimse

(قَبْلُ): (zarf) önce (تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul bâbı) öldürdü, ruhunu kabzetti, vefat ettirdi

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu [(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli

(لَعَلَّ): umulur ki, belki, için, diye (عَقَلَ يَعْقِلُو عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(40 / MÜ'MİN, 68 – 69 – 70):

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (if'al bâbı) öldürdü (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) olmasını istedi, takdir etti/ yerine getirdi/ yapıp bitirdi/ hükmetti, halletti

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele ve muhasame etti, çekişti, atıştı

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı, yalan isnad etti

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(40 / MÜ'MİN, 71 – 72 – 73 – 74):

(اَلْغُلُّ ج اَغْلاَلٌ): kelepçe, halka, kayıd (سَحَبَ يَسْحَبُ سَحْبًا): sürükledi (اَلسِّلْسِلَةُ ج سَلاَسِلُ): zincir

(اَلْعُنُقُ ج اَعْنَاقٌ): boyun/ cemaat/ ileri gelen (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli yakın dost

(سَجَرَ يَسْجُرُ سَجْرًا): kızarttı, yaktı (dış ve iç olmak üzere, demirin kızartıldığı gibi)

(أَيْنَ): (istifham edatı) her nerede (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) kayboldu, gizlendi/ saptı, sapıttı/ unuttu/ hayrette kaldı (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti / yardım istedi

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu

(40 / MÜ'MİN, 75 – 76 – 77):

(فَرِحَ يَفْرَحُ فَرَحًا): sevindi, şımardı (مَرِحَ يَمْرَحُ مَرَحًا): şımardı, böbürlendi (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam

(بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü [(ثَوَى يَثْوِي) اَلْمَثْوَى]: (ism-i mekân)yerleşme veye yerleşme yeri/uzun müddet kalış

(اَلْمُتَكَبِّرُونَ ج مُتَكَبِّرُ): (ism-i fâil) büyüklük taslayan, cebbarlık eden

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(تَوَفَّى يَتَوَفَّى تَوَفِّيًا): (tefa'ul bâbı) öldürdü, ruhunu kabzetti, vefat ettirdi (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 475 (MÜ'MİN: 78 – 85) ≻

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	رُسُلاً	مِنْ قَبْلِكَ	مِنْهُمْ	مَنْ
	And olsun ki	gönderdik	peygamberler	senden önce	onlardan vardır	kimseler
atıf h.	yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	(رُسُلاً)'in sıfatı: şibhi cümle	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar: ismi mevsul

(رُسُلاً)'in 2. sıfatı, isim cümlesi

قَصَصْنَا	عَلَيْكَ	وَ	مِنْهُمْ	مَنْ	لَمْ نَقْصُصْ	عَلَيْكَ ط
anlattığımız	sana	ve (yine)	onlardan vardır	kimseler	anlatmadığımız	sana
sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; cahd-ı mutlak fiil cüm.	car-mecrur

وَ	مَا كَانَ	لِرَسُولٍ	أَنْ يَأْتِيَ	بِآيَةٍ	إِلاَّ	بِإِذْنِ	اللَّهِ ج	فَإِذَا جَاءَ
	(mümkün) olmaz	peygamberin	getirmesi	bir mucize	hariç	izni	Allah'ın	geldiği zaman
atıf h.	nefiy h., nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdar ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	istisna h.	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi

أَمْرُ	اللَّهِ	قُضِيَ	بِالْحَقِّ	وَ	خَسِرَ	هُنَالِكَ	الْمُبْطِلُونَ ع ﴿78﴾
emri	Allah'ın	yerine getirilir	hak		hüsranda kalır	İşte o zaman	batıl iddia edenler
fail, muzaf	muz. ileyh	cevabü'ş-şart; meçhul fiili mazi	nâibi fail, şibhi cümle	atıf h.	fiili mazi	mekan zarfı, işaret ismi	fail

78. And olsun ki, senden önce de peygamberler gönderdik; onlardan sana anlattığımız kimseler vardır yine anlatmadığımız kimseler vardır (kimini anlatmadık, kimini anlatmadık). Hiçbir peygamberin, Allah'ın izni hariç bir mucize getirmesi (mümkün) olmaz. Allah'ın emri geldiği zaman hak yerine getirilir. İşte o zaman, (hakkı iptal edip) batıl iddia edenler hüsranda kalır.

اَللَّهُ	الَّذِي	جَعَلَ	لَكُمُ	الْأَنْعَامَ	لِتَرْكَبُوا	مِنْهَا	وَ	مِنْهَا	تَأْكُلُونَ ز ﴿79﴾
Allah	yaratandır		size	hayvanları	binek edinmeniz için	bir kısmından	ki	bir kısmından da	yersiniz
mübteda	sıla; mazi fiil cümlesi	haber, ismi mevsul	car-mecrur	mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	car-mecrur	ara cümle harfi (başlama h. de denmiştir)	car-mecrur	fiili muzari + fâil

79. Allah, bir kısmından binek edinmeniz için –ki bir kısmından da yersiniz- size hayvanları yaratandır.

وَ	لَكُمْ	فِيهَا	مَنَافِعُ	وَ	لِتَبْلُغُوا	عَلَيْهَا
	sizin için vardır	onlarda	faydalar		ulaşmanız için	onların üstünde
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	mübteda muahhar (tenvin almayan gayri munsarif kalıbı)	atıf h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	car-mecrur

حَاجَةً	فِي صُدُورِكُمْ	وَ	عَلَيْهَا	وَ	عَلَى الْفُلْكِ	تُحْمَلُونَ ط ﴿80﴾
bir ihtiyaca	gönüllerinizdeki	,	onlar üzerinde	ve	gemilerde	taşınırsınız
mef'ul, mevsuf	(حَاجَةً)'in sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	car-mecrur	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	meçhul fiili muzari + nâibi fail

(منها تَأْكُلُونَ) cümlesine matuf

80. Onlarda sizin için (daha pek çok) faydalar vardır; gönüllerinizdeki bir ihtiyaca (mesela onlara binerek) ulaşmanız için (o hayvanları yarattı), onlar üzerinde ve gemilerde taşınırsınız.

وَ	يُرِيكُمْ	آيَاتِهِ ق	فَأَيَّ	آيَاتِ	اللَّهِ	تُنْكِرُونَ ﴿81﴾
	Allah size gösteriyor	ayetlerini	O halde hangisini	ayetlerinin	Allah'ın	inkar edersiniz
atıf h.	fiili muzari, 1.mef'ul	2. mef'ul	atıf h., mukaddem mef'ul, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	fiili muzari + fâil

81. Allah size ayetlerini gösteriyor. O halde Allah'ın ayetlerinin hangisini inkar edersiniz?

أَ	فَلَمْ	يَسِيرُوا	فِي الْأَرْضِ	فَيَنْظُرُوا	كَيْفَ	كَانَ	عَاقِبَةُ
mi	dolaşıp yürümediler		Yeryüzünde	sonra görmediler (mi)	nasıl	olduğunu	akibetinin
soru h.	atıf h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h.	fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim	fâ-i sebebiye, fiili muzari, fail	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi, muzaf

وَ	قُوَّةً	أَشَدَّ	وَ	مِنْهُمْ	أَكْثَرَ	كَانُوا	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	الَّذِينَ
ve atıf h.	güç bakımından temyiz	daha (أَكْثَرَ)'ye matuf	atıf h.	onlardan car-mecrur	daha çok (كَانَ)'nin haberi	idiler fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	kendilerinden önceki sıla; şibhi cümle	kimselerin muz. ileyh, ismi mevsul

﴿ 82 ﴾ يَكْسِبُونَ	كَانُوا	مَا	عَنْهُمْ	فَمَآ أَغْنَى	فِي الْأَرْضِ	آثَارًا	
kazanmakta (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	oldukları sıla; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	şeyler fail, ismi mevsul	onlara car-mecrur	fakat fayda vermedi atıf h., nefiy h., fiili mazi	yeryüzünde harfi cer, mecrur isim	eserler bakımından matuf	

82. Yeryüzünde dolaşıp yürümediler mi, sonra da kendilerinden önceki kimselerin akibetinin nasıl olduğunu görmediler mi? Onlardan daha çok, güç ve yeryüzünde (bıraktıkları) eserler bakımından daha üstündüler. Fakat kazandıkları şeyler onlara fayda vermedi.

مِنَ الْعِلْمِ	عِنْدَهُمْ	بِمَا	فَرِحُوا	بِالْبَيِّنَاتِ	رُسُلُهُمْ	فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ
bilgiden harfi cer, mecrur isim	kendilerinde olan şeyle sıla; şibhi cümle	car-mecrur (ismi mevsul	sevinip şımardılar cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	belgelerle car-mecrur	Peygamberleri fail	onlara geldiği zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul

﴿ 83 ﴾ يَسْتَهْزِؤُونَ	بِهِ	كَانُوا	مَا	بِهِمْ	حَاقَ	وَ
alay etmekte (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	kendisiyle şibhi cümle (يَسْتَهْزِؤُونَ) ile bağlantılıdır	oldukları sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	şeyler fail, ismi mevsul	onları car-mecrur	kuşattı fiili mazi	atıf h.

83. Peygamberleri onlara belgelerle geldiği zaman, bilgiden kendilerinde olanla sevinip şımardılar ve (böylece) kendisiyle alay etmekte oldukları şeyler onları kuşattı.

وَ	وَحْدَهُ	بِاللَّهِ	آمَنَّا	قَالُوٓا	بَأْسَنَا	فَلَمَّا رَأَوْا
ve atıf h.	Yalnız hal	Allah'a harfi cer, mecrur isim	inandık fiili mazi, fail	dediler cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	şiddetli azabımızı mef'ul	gördükleri zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail

﴿ 84 ﴾ مُشْرِكِينَ	بِهِ	كُنَّا	بِمَا	كَفَرْنَا	
ortak koşmakta (كَانَ)'nin haberi, ...(كُنَّا) cümlesi sıla cümlesidir	O'na car-mecrur	olduğumuz fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şeyleri car-mecrur, ismi mevsul	inkar ettik fiili mazi, fail	

84. Şiddetli azabımızı gördükleri zaman: "Yalnız Allah'a inandık ve O'na ortak koştuklarımızı inkar ettik" dediler.

اللَّهِ	سُنَّتَ	بَأْسَنَا ط	لَمَّا رَأَوْا	إِيمَانُهُمْ	يَنْفَعُهُمْ	فَلَمْ يَكُ
Allah'ın muz. ileyh	yasasıdır (سَنَّ) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf, mevsuf	şiddetli azabımızı mef'ul	gördükleri zamanki zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	imanları fail	onlara fayda verir (يَكُنْ)'nün haberi, muzari fiil cümlesi, mef'ul	Fakat olmadı atıf h.+cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., (يَكُنْ)'ün kısaltılmış hali

﴿ 85 ﴾ الْكَافِرُونَ	هُنَالِكَ	خَسِرَ	وَ	فِي عِبَادِهِ ج	خَلَتْ	قَدْ	الَّتِي	
kafirler fail	İşte orada mekan zarfı, işaret ismi	zarar etti fiili mazi	atıf h.	kulları hakkında harfi cer, mecrur isim	gelip-geçmiş sıla; mazi fiil cüm.	tahkik h.	olan sıfat, ismi mevsul	

85. Fakat, şiddetli azabımızı gördükleri zamanki imanları onlara fayda vermedi. (Bu) Allah'ın kulları hakkında (sünnet olarak koyduğu) gelip-geçmiş (hep yürürlükte) olan yasasıdır. Kafirler işte orada zarar etti.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 475 ≻

(40 / MÜ'MİN, 78):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (قَبْلُ): (zarf) önce

(قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا): (muzaaf fiil) hikâye etti, anlattı, nakletti (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْإِذْنُ ج أُذُونٌ): izin, müsade

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti, halletti/yerine getirdi/ tamamladı/ yapıp bitirdi/ bildirdi

(خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti, ziyana uğradı/ zayi etti (اَلْمُبْطِلُ ج مُبْطِلُونَ): (ism-i fâil) batılı iddia eden, hak ve hakikati ibtal eden

(40 / MÜ'MİN, 79 – 80 – 81 – 82):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعلاً): yarattı, icad etti/ kıldı/ çevirdi/ hükmetti (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar

(رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi/ göğüs gerdi/ büründü/ kapıldı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi

(اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْحَاجَةُ ج حَاجَاتٌ): ihtiyaç, rağbet, mergup olan

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): bindirdi, yüklendi, taşıdı, gebe kaldı, meyve verdi, hücum etti

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler

(أَنْكَرَ يُنْكِرُ إِنْكَارًا): (if'al bâbı) inkâr etti/ tanımadı/ korkup kaçtı/ çekindi, sakındı

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, dolaştı, yürüdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ inceledi/ araştırdı/ bekledi/ ibret aldı

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare

[اَلْاَشَدُّ (شَدَّ يَشُدُّ)]: (ism-i tafdîl) daha şiddetli, en kuvvetli [اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ)]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(اَلْقُوَّةُ ج قُوًى): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kâfi geldi, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(40 / MÜ'MİN, 83 – 84 – 85):

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): şımardı/ sevindi

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ*): apaçık, açıklayan, izah eden

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef fiil) kuşattı, sardı/ isabet etti/ düşürdü

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (اَلْبَأْسُ): azap/ harp/ kuvvet, güç, şiddet

(وَحْدَ): yalnız, sadece, tekbaşına, sadece (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ism-i fâil) Allah'a ortak koşan

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْبَأْسُ): azap/ harp/ kuvvet, güç, şiddet (اَلْسُنَّةُ): yol, çığır, takip edilen hat, gidişat

(خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) başbaşa kaldı/ gelip geçti (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti, ziyana uğradı, zayi etti

سورة فصلت (41)

(FUSSİLET (Ayrıntılı Açıklanmış) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 54 ayettir.)

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 476 - 481 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ حٰمٓ ۚ — Ha, Mim (harfleri mukatta)

تَنْزِيلٌ — indirilmedir (هُوَ) (O, yani Kur'an) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

مِنَ الرَّحْمَٰنِ — Rahman'dan (harfi cer, mecrur isim, mevsuf)

﴿2﴾ الرَّحِيمِ ۚ — Rahim (sıfat)

1. Hâ, Mîm. **2.** (Bu Kur'an), Rahman, Rahim (olan Allah katın)dan indirilmedir.

كِتَابٌ — bir kitaptır (ikinci haber {(تَنْزِيلٌ)'den bedel de denmiştir})

فُصِّلَتْ — uzun uzun açıklanmış (كِتَابٌ)'ün sıfatı, fiil cümlesi ref

آيَاتُهُ — ayetleri (nâibi fai)

قُرْآنًا — Kur'an olarak (آيَاتُهُ)'den hal, mevsuf

عَرَبِيًّا — Arapça (sıfat)

لِقَوْمٍ — bir toplum için (car-mecrur)

يَعْلَمُونَ — bilen (قَوْمٍ)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi

﴿3﴾

بَشِيرًا — müjdeci (قُرْآنًا)'in 2. sıfatı

وَ — ve (atıf h.)

نَذِيرًا ۚ — uyarıcı olmak üzere (matuf,)

فَأَعْرَضَ — Fakat yüz çevirmiştir (atıf h., (sonraki cümle (فُصِّلَتْ) cümlesine matuftur), fiili mazi)

أَكْثَرُهُمْ — çoğu (fail)

فَهُمْ — Bu sebeple onlar (atıf h., mübteda)

لَا يَسْمَعُونَ — duymazlar (هُمْ) mübtedasının haberi, nefy-i istikbal fiil cümlesi

﴿4﴾

3. (İndirilen bu Kur'an) bilen bir toplum için müjdeci ve uyarıcı olmak üzere, Arapça Kur'an olarak, ayetleri uzun uzun açıklanmış bir kitaptır. Fakat (insanların) çoğu yüz çevirdi, bu sebeple onlar (Kur'an'ı) duymazlar.

قَالُوا — derler (fiili mazi, fail)

قُلُوبُنَا — kalplerimiz (mübteda)

فِي أَكِنَّةٍ — perdeler içindedir (haber, şibhi cümle)

مِمَّا — bizi çağırdığın şeyden (sıla; muzari fiil cüm., mef'ul / car-mecrur (ismi mevsul))

تَدْعُونَا

إِلَيْهِ — kendisine (car-mecrur)

وَ — (atıf h.)

فِي آذَانِنَا — kulaklarımızda var (haber mukaddem, şibhi cümle)

وَقْرٌ — bir ağırlık (mübteda muahhar)

وَ — (atıf h.)

مِنْ بَيْنِنَا — bizimle (haber mukaddem, şibhi cümle)

وَ — (matuf / atıf h.)

بَيْنِكَ — senin aranda

﴿5﴾

حِجَابٌ — engel vardır (mübteda muahhar)

فَاعْمَلْ — Artık yap (rabıta, emir fiili)

إِنَّنَا — Doğrusu biz de (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi)

عَامِلُونَ — biz de yapıyoruz ((إِنَّ)'nin haberi)

5. "Bizi kendisine çağırdığın şeyden (Kur'an'dan) kalblerimiz örtüler içindedir (kapalıdır), kulaklarımızda bir ağırlık, bizimle senin aranda (anlamamıza engel olmak üzere) bir perde vardır; artık (sen istediğini) yap, doğrusu biz de (istediğimizi) yapıyoruz" derler.

قُلْ — De ki: (emir fiili)

إِنَّمَا — yalnızca (hasr edatı)

أَنَا — Ben (mübteda)

بَشَرٌ — bir beşerim (haber, mevsuf)

مِثْلُكُمْ — sizin gibi ((بَشَرٌ)'ün sıfatı)

يُوحَىٰ — vahyolunan ((بَشَرٌ)'ün 2. sıfatı, meçhul fiili muzari cümlesi)

إِلَيَّ — bana (car-mecrur)

أَنَّمَا — olduğu (hasr edatı)

إِلٰهُكُمْ — tanrınızın (mübteda)

إِلٰهٌ — Tanrı (haber, mevsuf)

وَاحِدٌ — tek bir (sıfat)

فَاسْتَقِيمُوا — Bu sebeple doğrulun (atıf h., emir fiili, fail)

إِلَيْهِ — O'na (car-mecrur)

وَ — ve (atıf h.)

naibi fail: masdar-ı müevvel

﴿ 6 ﴾ اسْتَغْفِرُوهُ ۖ وَ وَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ۙ

O'ndan bağışlanma dileyin — emir fiili, fail, mef'ul
vay — mübteda
atıf h.
ortak koşanlara — haber, şibhi cümle

6. De ki: "Ben, yalnızca kendisine, tanrınızın tek bir Tanrı olduğu vahyolunan sizin gibi bir insanım. Artık O'na doğrulun ve O'ndan bağışlanma dileyin; vay ortak koşanlara!"

﴿ 7 ﴾ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ

Onlar — (الْمُشْرِكِينَ)'nin sıfatı, ismi mevsul
zekatı — mef'ul
vermezler — sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.
vavı — hal
ahireti — şibhi cümle (كَافِرُونَ) ile bağlantılıdır
onlar — mübteda
inkar ederek — haber
tekid
hal; isim cümlesi

7. Onlar ahireti inkar ederek zekat vermezler.

﴿ 8 ﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

Doğrusu — (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul — tekid ve nasb h.
kimseler — sıla; mazi fiil cüm., fail
inanan — atıf h.
işleyenlere — fiili mazi, fail
faydalı işler — mef'ul
onlara vardır — haber mukaddem, şibhi cümle
bir mükafat — mübteda muahhar, mevsuf
kesintisiz — muz. ileyh
sıfat muzaf
(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

8. Doğrusu inanan ve faydalı işler işleyenler, onlara kesintisiz bir ecir vardır.

قُلْ أَ ئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ

de — emir fiili
mı — soru h.
Siz gerçekten — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
inkar ediyorsunuz — tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi
yaratanı — sıla; mazi fiil cümlesi — car-mecrur (ismi mevsul)
yeri — mef'ul
iki günde — harfi cer, mecrur isim

﴿ 9 ﴾ وَ تَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا ۚ ذٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝

atıf h.
koşuyorsunuz — fiili muzari + fâil (cemi vâvı.)
O'na — car-mecrur
eşler — mef'ul
O — mübteda, işaret ismi
Rabbidir — haber, muzaf
alemlerin — muz. ileyh

9. "Siz gerçekten yeri iki günde (iki devrede) yaratanı mı inkar ediyor ve O'na eşler koşuyorsunuz! O, alemlerin Rabbidir" de.

وَ جَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَ بَارَكَ فِيهَا

atıf h.
yerleştirdi — fiili mazi
orada — car-mecrur
kökü sabit (dağ)lar — mef'ul
üstünden — harfi cer, zarf ismi
bereket kıldı — fiili mazi
onda — car-mecrur

﴿ 10 ﴾ وَ قَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ ۖ سَوَآءً لِّلسَّائِلِينَ

ve — atıf h.
takdir etti — fiili mazi
orada — car-mecrur
gıdalarını — mef'ul
dört gün içinde — harfi cer, mecrur isim, muzaf
muz. ileyh
eşit şekilde — hal
isteyenler için — car-mecrur

10. Yeryüzüne kökü sabit (dağ)ları üstünden yerleştirdi, onda bereket kıldı; isteyenler için eşit şekilde orada gıdalarını dört gün içinde takdir etti.

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَآءِ وَ هِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَ لِلْأَرْضِ

Sonra — atıf h.
yöneldi — fiili mazi
göğe — harfi cer, mecrur isim
vavı — hal
duman halindeyken — haber — mübteda
dedi — atıf h., fiili mazi
ona — car-mecrur
ve — atıf h.
yeryüzüne — car-mecrur
(السَّمَاء)'den hal, isim cümlesi

﴿ 11 ﴾ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا ۖ قَالَتَا أَتَيْنَا طَآئِعِينَ

ikiniz gelin — emir fiili, fail
isteyerek — hal
veya — atıf h.
istemeyerek — matuf
İkisi dediler — fiili mazi, fail
geldik — fiili mazi, fail
itaat ederek — hal

11. Sonra, duman halindeyken göğe yöneldi, ona ve yeryüzüne: "İsteyerek veya istemeyerek (emrime) gelin" dedi. İkisi de : "itaat ederek (isteyerek) geldik" dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 476 ≻

(41 / FUSSİLET, 1- 2 – 3 – 4):

[اَلتَّنْزِيلُ (نَزَّلَ يُنَزِّلُ)]: (masdar) indirme (اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz

(فَصَّلَ يُفَصِّلُ تَفْصِيلاً): (tef'il bâbı) tafsil etti, genişçe açıkladı, ayrı ayrı izah etti

(اَلْعَرَبِيُّ): arapça/ açıklayan/ hüccet belirten / tafsilen açıklayan/ arap (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلْبَشِيرُ ج بُشْرٌ): müjdeci [اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ)]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(41 / FUSSİLET, 5 – 6 – 7 - 8):

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (اَلْاُذُنُ ج آذَانٌ): kulak/ mecazen her söylenene kulak verip dinleyen

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi (اَلْكِنَانُ ج اَكِنَّةٌ): perde, örtü

(اَلْوَقْرُ): ağırlık veya sağırlık (بَيْنَ): (zarf) arasında

(اَلْحِجَابُ): hissi olsun, manevi olsun umumi manada perde, örtü [اَلْعَامِلُ (عَمِلَ يَعْمَلُ)]: (ism-i fâil) amel eden, yapan, işleyen

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, sevketti, ilham verdi, gizlice

(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ism-i fâil) Allah'a ortak koşan

(41 / FUSSİLET, 7 – 8):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât/ temizlik, doğruluk, düzen (اَلْآخِرَةُ): ahiret

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (غَيْرُ): başka, gayr, hariç, dışında

[اَلْمَمْنُونُ (مَنَّ يَمُنُّ)]: (ism-i mef'ûl) minnet edilen yahut kesilen

(41 / FUSSİLET, 9 – 10 – 11):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti

(اَلنِّدُّ ج اَنْدَادٌ): eş, benzer, denk yahut zıdlar, muhalif olanlar (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(جَعَلَ يَجْعَلُ): yarattı, icad etti, çevirdi, kıldı (اَلْرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ism-i fâil) kökü yahut dibi sabit ve rasih olan, kökü yerleşmiş

(بَارَكَ يُبَارِكُ مُبَارَكَةً): (müfâale bâbı) hayırlı ve mübarek kıldı, bolluk verdi

(قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir ve tayin etti/ kaderini çizdi/ tayin etti/ hükmetti/ ayarladı/ ölçüp biçti

(اَلْقُوتُ ج اَقْوَاتٌ): bedeni besleyip vücudu ayakta tutacak miktardaki gıda, yiyecek

(اَلسَّوَاءُ): müsavi, eşit, ortası (اَلْاَرْبَعَةُ): dört (اَلسَّائِلُ ج سَائِلُونَ): (ism-i fâil) soran/ isteyen

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً اِلَى): (iftiâl bâbı) (tedbir ile düzenlemek üzere) yöneldi (اَلدُّخَانُ): duman, tütsü, buhar

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْطَوْعُ): isteyerek yapma, bağlılık gösterme, taat

[اَلْكَرْهُ (كَرِهَ يَكْرَهُ)]: istekli yahut isteksiz, hoşlanmama (اَلطَّائِعُ ج طَائِعُونَ): (ism-i fâil) itaat eden, taat ve bağlılık gösteren

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 477 (FUSSİLET: 12 – 20) ≻

فَقَضَاهُنَّ	سَبْعَ	سَمَاوَاتٍ	فِي يَوْمَيْنِ	وَ	أَوْحَى	فِي كُلِّ	سَمَآءٍ	أَمْرَهَا ۚ
böylece onları yapıp var etti	yedi	gök olarak	iki gün içinde		vahyetti	her	gökde	ona ait işi
atıf h., fiili mazi, mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	atıf h.	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	muz. ileyh	mef'ul

وَ زَيَّنَّا	السَّمَآءَ الدُّنْيَا	بِمَصَابِيحَ ۖ	وَ	حِفْظًا ۚ	ذٰلِكَ	تَقْدِيرُ	الْعَزِيزِ	الْعَلِيمِ ﴿12﴾
süsledik	göğü en yakın	lambalarla		en iyi şekilde koruduk	İşte bu	takdiridir	üstün olanın	bilge
fiili mazi, fail, atıf h.	mef'ul, mevsuf sıfat	car-mecrur	atıf h.	(حَفِظْنَاهَا حِفْظًا)	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

(koruduk) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı

12. (Allah) böylece, onları iki gün içinde yedi gök olarak yapıp var etti ve her gökte ona ait işi vahyetti. En yakın göğü lambalarla süsledik ve (bozulmaması için) en iyi şekilde koruduk. İşte bu, üstün, bilge olan (Allah)'ın takdiridir.

فَإِنْ	أَعْرَضُوا	فَقُلْ	أَنْذَرْتُكُمْ	صَاعِقَةً	مِثْلَ	صَاعِقَةِ	عَادٍ	وَ	ثَمُودَ ۚ ﴿13﴾
Eğer	yüz çevirirlerse	de ki	sizi uyardım	bir yıldırıma karşı	benzer	yıldırımına	Ad'ın	ve	Semud'un
başlama h., şart h.	fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	rabıta+ cevabü'ş-şart, emir fiili cümlesi	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	(صَاعِقَةِ)'in sıfatı, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	atıf h.	matuf

13. Eğer yüz çevirirlerse onlara de ki: "İşte sizi, Ad ve Semud'un yıldırımına benzer bir yıldırıma karşı uyardım."

إِذْ	جَآءَتْهُمُ	الرُّسُلُ	مِنْ بَيْنِ	أَيْدِيهِمْ	وَ	مِنْ خَلْفِهِمْ	أَلَّا تَعْبُدُوٓا
Hani	onlara gelmişti	peygamberler	önlerinden		ve	arkalarından	kulluk etmeyin diye
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi, mef'ul	fail	muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh	h. cer, zarf ismi, muzaf	atıf h.	harfi cer, zarf ismi	tefsir h.+nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail

إِلَّا	اللَّهَ ۖ	قَالُوا	لَوْ	شَآءَ	رَبُّنَا	لَأَنْزَلَ	مَلَآئِكَةً
başkasına	Allah'tan	demişlerdi	Eğer	dileseydi	Rabbimiz	indirirdi	melekleri
istisna h.	mef'ul	fiili mazi, fail	şart h.	fiilü'ş-şart, fiili mazi	fail	(لَوْ)'in cevabı için rabıta, cevabü'ş-şart; fiili mazi	mef'ul

فَإِنَّا	بِمَآ	أُرْسِلْتُمْ	بِهِ	كَافِرُونَ ﴿14﴾
O halde doğrusu biz		gönderildiğiniz şeyi	kendisiyle	inkar ediyoruz
rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla; fiil cüm.; nâibi fail	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi

14. Hani, onlara, önlerinden, arkalarından (kendilerinden önce ve sonra, her yönden): "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin" diye peygamberler gelmişti: "Eğer Rabbimiz (böyle bir şey) dileseydi melekleri indirirdi. O halde doğrusu biz kendisiyle gönderildiğiniz şeyi inkar ediyoruz" demişlerdi.

فَأَمَّا	عَادٌ	فَاسْتَكْبَرُوا	فِي الْأَرْضِ	بِغَيْرِ	الْحَقِّ	وَ	قَالُوا	مَنْ	أَشَدُّ	مِنَّا
Ad kavmine gelince		büyüklük taslamışlardı	yeryüzünde	haksızlıkla			demişlerdi	kim	daha güçlü	bizden
başlama h., şart ve tafsil h.	mübteda	rabıta+ haber; mazi fiil cümlesi	car-mecrur	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	atıf h.	fiili mazi, fail	mübteda, soru ismi	haber	car-mecrur

قُوَّةً ۖ	أَ	وَ	لَمْ يَرَوْا	أَنَّ	اللَّهَ	الَّذِي	خَلَقَهُمْ	هُوَ	أَشَدُّ
kuvvet bakımından	mi		görmediler	olduğunu	Allah'ın		kendilerini yaratan		daha güçlü
temyiz	soru h.	atıf h.	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	tekid ve nasb h.	(أَنَّ)'nin ismi	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fasıl zamiri	(أَنَّ)'nin haberi

(يَرَوْا)'in mef'ulü, masdarı müevvel

﴿ 15 ﴾ مِنْهُمْ قُوَّةً ۖ وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ

onlardan	kuvvet bakımından		ayetlerimizi bile bile inkar ediyorlardı			
car-mecrur	temyiz	atıf h.	fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	

15. Ad (kavmin)e gelince, yeryüzünde haksızlıkla büyüklük taslamışlar, "Kuvvet bakımından kim bizden daha güçlü?" demişlerdi. Onlar, kendilerini yaratan Allah'ın kuvvet bakımından onlardan daha güçlü olduğunu görmediler mi? Ayetlerimizi bile bile inkar ediyorlardı.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحِسَاتٍ لِنُذِيقَهُمْ

Bu sebeple gönderdik	üzerlerine	bir rüzgar	dondurucu	günlerde	uğursuz	onlara tattırmamız için
başlama h., fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari+ 1. mef'ul

عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَ لَعَذَابُ الْآخِرَةِ

azabını	rezillik	hayatında	dünya	başlama h.	azabı	Ahiret
ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh	:harfi cer,mecrur isim, mevsuf	sıfat		ibtida h.,mübteda, muzaf	muz. ileyh

﴿ 16 ﴾ أَخْزَى وَ هُمْ لَا يُنْصَرُونَ

daha çok rezil edicidir	ve	onlar	yardım edilmezler	
haber	atıf h.	mübteda	(هُمْ) mübtedasının haberi; nefy-i istikbal fiil cümlesi	

16. Bu sebeple onlara dünya hayatında rezillik azabını tattırmamız için uğursuz günlerde üzerlerine dondurucu bir rüzgar gönderdik. Ahiret azabı (ise) daha çok rezil edicidir ve onlara yardım da edilmez.

وَ أَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى

gelince	Semud (kavmin)e	onlara doğru yolu göstermiştik	fakat tercih ettiler	körlüğü	doğru yola	
şart ve tafsil h.	mübteda	rabıta, (ثَمُودُ) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	
atıf h.						

﴿ 17 ﴾ فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

Bunun üzerine onları yakaladı	yıldırımı	azabın	alçaltıcı	şeyler sebebiyle	oldukları	kazanmakta
atıf h., fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

17. Semud (kavmin)e gelince, onlara doğru yolu göstermiştik, fakat onlar körlüğü, doğru yola tercih ettiler. Bunun üzerine kazanmakta oldukları şeyler sebebiyle (karşılık olarak) alçaltıcı azabın yıldırımı onları yakaladı.

﴿ 18 ﴾ وَ نَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ

kurtardık	kimseleri	inanan	ve	(karşı gelmekten) sakınmakta olan		
fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	

18. İnanan ve (Allah'a) karşı gelmekten sakınmakta olan kimseleri kurtardık.

﴿ 19 ﴾ وَ يَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

başlama h.	gün(üan)	haşroldukları (sürüldükleri)	düşmanlarının	Allah'ın	cehenneme	Artık onlar	toparlanırlar
	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, meçhul fiili muzari cümlesi	nâibi fail, muzaf	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim	atıf h., mübteda	(هُمْ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ

Nihayet	oraya geldikleri zaman			şahidlik eder	onların aleyhinde	kulakları
gaye h.	muz. ileyh: fiil cümlesi, (fiil+fail+mef'ul)	zaid	şart bildiren zaman zarfı, muzaf	cevabü'ş-şart; fiili mazi	car-mecrur	fail

﴿ 20 ﴾ وَ أَبْصَارُهُمْ وَ جُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

atıf h.	gözleri	ve	derileri	şeyler sebebiyle		yapmakta oldukları
	matuf	atıf h.	matuf	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

19. Allah'ın düşmanlarının cehenneme haşroldukları (sürüldükleri) gün(ü an). Artık onlar (bir araya) toparlanırlar. **20.** Nihayet oraya geldikleri zaman, kulakları, gözleri ve derileri, yapmakta oldukları şeyler sebebiyle onların aleyhinde şahidlik eder.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 477 ≻

(41 / FUSSİLET, 12 – 13 - 14):

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) halketti, yarattı/ yerine getirdi/ hükmetti (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti/ teshir etti/ ilham etti, sevketti, fısıldadı/ sır verdi/ işaret etti

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) süsledi, güzelleştirdi (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اَلْمِصْبَاحُ ج مَصَابِيحُ): lamba

[حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحِفْظُ]: (masdar) koruma [(قَدَّرَ يُقَدِّرُ) اَلتَّقْدِيرُ]: (masdar) muhkem tedbir, sağlamca takdir ve ayarlama

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (أَنذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı

(اَلصَّاعِقَةُ ج صَوَاعِقُ): şimşek, yıldırım (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el(خَلْفَ): (zarf) arkasında

(مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakilerden: önlerinden (مِنْ خَلْفِهِمْ): (tabir) arkalarındaki şeylerden: arkalarından

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(أَنزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(41 / FUSSİLET, 15 – 16):

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat etti, hakka boyun eğmedi

[(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) daha kuvvetli, en şiddetli (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı(جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkâr etti

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku

(اَلصَّرْصَرُ): şiddetli rüzgâr, dondurucu rüzgâr (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi

(اَلنَّحِسُ ج نَحِسَاتٌ): uğursuz [اَلْخِزْيُ (خَزِيَ يَخْزَى)]: alçaklık, kepazelik, rezillik

(اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (أَخْزَى): (ism-i tafdîl) çok alçaltıcı, perişan edici (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(41 / FUSSİLET, 17 - 18 – 19 – 20):

(هَدَى يَهْدِي هُدًى): (nâkıs fiil) irşad etti, doğru yolu gösterdi, hidayet verdi, tarif etti

(اِسْتَحَبَّ يَسْتَحِبُّ اِسْتِحْبَابًا عَلَى): (istif'âl bâbı) tercih etti [(عَمِيَ يَعْمَى) اَلْعَمَى]: kör olma, körlük

(اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلصَّاعِقَةُ ج صَوَاعِقُ): şimşek, yıldırım

[(هَانَ يَهُونُ) اَلْهُونُ]: (masdar) zillet, düşüklük, aşağılık, yüz karası (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(وَزَعَ يَزَعُ وَزْعًا): (misal fiil) topladı, toparladı/ (arkadakilerin yetişebilmesi için önde gidenleri) durdurdu/ düzene koydu

(جَاءَ يَجِيئُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْجِلْدُ ج جُلُودٌ): deri(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ hazır oldu, bulundu

(اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعُ): kulak, işitme duyusu (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 478 (FUSSİLET: 21 – 29) ≻

وَ	قَالُوا	لِجُلُودِهِمْ	لِمَ	شَهِدْتُمْ	عَلَيْنَا ۖ	قَالُوٓا
	derler	derilerine	niçin	şahidlik ettiniz	aleyhimizde	derler
	fiili mazi, fail	car-mecrur	harfi cer, soru ismi	fiili mazi, fail	car-mecrur	fiili mazi, fail

atıf h.						
وَ	شَيْءٍ	كُلَّ	أَنْطَقَ	الَّذِيٓ	اللَّهُ	أَنْطَقَنَا
	şeyi	her	konuşturan		Allah	Bizi konuşturdu
atıf h.	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	fail, mevsuf	fiili mazi, mef'ul

﴿ 21 ﴾

تُرْجَعُونَ	إِلَيْهِ	وَ	مَرَّةٍ	أَوَّلَ	خَلَقَكُمْ	هُوَ
döndürülüyorsunuz	O'na		ilk defa		sizi yarattı	O
meçhul fiili muzari + nâibi fail	car-mecrur	atıf h.	muz. ileyh	zaman zarfı nâibi, muzaf	haber: mazi fiil, mef'ul	mübteda

21. Derilerine: "Niçin aleyhimizde şahidlik ettiniz?" derler. (Onlar da:) "Bizi, her şeyi konuşturan Allah konuşturdu. O, sizi ilk defa yarattı ve O'na döndürülüyorsunuz" derler.

وَ	سَمْعُكُمْ	عَلَيْكُمْ	أَنْ يَشْهَدَ	تَسْتَتِرُونَ	مَا كُنْتُمْ	وَ
	(ne) kulaklarınız	aleyhinize	şahidlik ettiği için	gizlenmiyordunuz		
atıf h.	fail	car-mecrur	mef'ulün lieclih: masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	atıf h.

لَكِنْ	وَ	جُلُودُكُمْ	لاَ	وَ	أَبْصَارُكُمْ	لآ
Fakat		(ne de) derileriniz		ve	(ne) gözleriniz	
istidrak h.	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh	nefiy h.	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh	nefiy h.

﴿ 22 ﴾

تَعْمَلُونَ	مِمَّا	كَثِيرًا	لاَ يَعْلَمُ	اللَّهَ	أَنَّ	ظَنَنْتُمْ
yaptığınız şeylerden		çoğunu	bilmediğini	Allah'ın		sanıyordunuz
sıla; fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cüm.	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	fiili mazi, fail

(ظَنَنْتُمْ)'ün mef'ulü, masdarı müevvel

22. Siz ne kulaklarınız ne gözleriniz ve ne de derileriniz aleyhinize şahidlik ettiği için gizlenmiyordunuz (günah işlemekten çekinmiyordunuz). Fakat; Allah'ın, yaptığınız şeylerden çoğunu bilmediğini sanıyordunuz.

﴿ 23 ﴾

مِنَ الْخَاسِرِينَ	فَأَصْبَحْتُمْ	أَرْدَاكُمْ	بِرَبِّكُمْ	ظَنَنْتُمْ	الَّذِي	ظَنُّكُمُ	ذَٰلِكُمْ	وَ
hüsrana uğrayanlardan	bu sebeple de oldunuz	sizi helak etti	Rabbinize	sandığınız		bu zannınız	İşte bu şekildeki	
(أَصْبَحَ)'nın haberi, şibhi cümle	atıf h., fiili mazi, nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi	haber (ikinci haber de denmiştir), mazi fiil cüm., mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	sıfat, ismi mevsul	(ذَٰلِكُمْ)'ün bedeli, (haberi de denmiştir)	mübteda, işaret ismi	atıf h.

23. İşte bu şekildeki Rabbinize sandığınız bu zannınız sizi helak etti, bu sebeple de hüsrana uğrayanlardan oldunuz.

يَسْتَعْتِبُوا	إِنْ	وَ	لَهُمْ ج	مَثْوًى	فَالنَّارُ	يَصْبِرُوا	فَإِنْ
hoş görülmelerini isterlerse			onların	yerleşim yeri	ateş	sabrederlerse	Artık
fiili muzari fiilü'ş-şart, fail	şart h.	atıf h.	car-mecrur	haber	cevabü'ş-şart için rabıta, mübteda	fiilü'ş-şart, fiili muzari, fail	başlama h., şart h.

﴿ 24 ﴾

مِنَ الْمُعْتَبِينَ	هُمْ	فَمَا
rıza gösterilenlerden	onlar	olmazlar
(مَا)'nın haberi, şibhi cümle	(مَا)'nın ismi, ismi mevsul	cevabü'ş-şart için rabıta, leyse'ye benzeyen nâsih h.

24. Artık sabrederlerse (ateşe dayanmaya ister sabretsinler ister etmesinler), onların yerleşim yeri ateştir, hoş görülmelerini isterlerse buna rıza gösterilenlerden olmazlar.

أَيْدِيهِمْ	بَيْنَ	مَا	لَهُمْ	فَزَيَّنُوا	قُرَنَآءَ	لَهُمْ	قَيَّضْنَا	وَ
önlerindeki		şeyleri	onlara	böylece süslü gösterdiler	yakın dostlar	onlar için	hazırladık	
muz. ileyh, muzaf+ muz. ileyh	sıla; şibhi cümle, muzaf	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	başlama h.

وَ	مَا	خَلْفَهُمْ	وَ	حَقَّ	عَلَيْهِمُ	الْقَوْلُ	فِيٓ أُمَمٍ	قَدْ خَلَتْ
	şeyleri	arkalarındaki		hak oldu	onların aleyhine	söz	ümmetler içinde	gelip geçmiş
	(ما)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	fail	(عَلَيْهِمُ)'deki zamirden hal, mevsuf	(أُمَمٍ)'in sıfatı, mazi f. cümlesi, tahkik h.
atıf h.								

﴿ 25 ﴾	خَاسِرِينَ ع	كَانُوا	إِنَّهُمْ	الْإِنسِ ع	وَ	مِنَ الْجِنِّ	مِنْ قَبْلِهِمْ
	hüsranda	olanlardır	Doğrusu onlar	insanlardan	ve	cinlerden	onlardan önce
	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(الْجِنِّ)'ye matuf	atıf h.	(خَلَتْ)'in failinden hal; şibhi cümle	harfi cer, zarf ismi
	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi						

25. Onlar için (insi ve cinni şeytanlardan) yakın dostlar hazırladık böylece önlerindekini ve arkalarındakini (geçmişte ve şimdi yaptıklarını ya da yapacaklarını) onlara güzel gösterdiler. Cinlerden ve insanlardan onlardan önceki gelip geçmiş ümmetler içinde (azab) söz(ü), onların aleyhine hak oldu. Doğrusu onlar hüsranda olanlardır.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ كَفَرُوا	لَا تَسْمَعُوا	لِهَذَا	الْقُرْآنِ
	dediler	inkar eden kişiler	dinlemeyin	Bu	Kuran'ı
başlama h.	fiili mazi	sıla; mazi fiil cüm., fail fail, ismi mevsul	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	car-mecrur	(هَذَا)'nın bedeli

﴿ 26 ﴾	وَ	الْغَوْا	فِيهِ	لَعَلَّكُمْ	تَغْلِبُونَ
		boş sözler söyleyin	onun hakkında	belki siz	galib gelirsiniz
	atıf h.	emir fiili, fail	car-mecrur	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

26. İnkar eden kişiler: "Bu Kuran'ı dinlemeyin, onun hakkında boş sözler söyleyin (okunurken laf kalabalığı ve gürültü yapın), belki siz galib gelirsiniz" dediler.

فَلَنُذِيقَنَّ	الَّذِينَ كَفَرُوا	عَذَابًا	شَدِيدًا	وَ	لَنَجْزِيَنَّهُمْ	
Artık kesinlikle tattıracağız	inkar eden kişilere	bir azap	şiddetli	ve	kesinlikle kendilerine karşılık vereceğiz	
rabıta, yemin cevabı lamı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	sıla; mazi fiil cüm., fail	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	kasem h., tekid nununa birleşmiş fiili muzari, birinci mef'ul	

﴿ 27 ﴾	أَسْوَأَ	الَّذِي	كَانُوا	يَعْمَلُونَ	
	en kötüsüne	olduklarının		işlemekte	
	ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., (وا): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	

27. Artık inkar eden kişilere kesinlikle şiddetli bir azap tattıracağız. Ve kendilerinin, işlemekte olduklarının en kötüsüne kesinlikle karşılık vereceğiz.

ذَٰلِكَ	جَزَآءُ	أَعْدَآءِ	اللَّهِ	النَّارُ ع	لَهُمْ	فِيهَا
İşte bu	cezasıdır	düşmanlarının	Allah'ın	ateştir	onlara vardır	orada
mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh, sonraki isim için muzaf	muz. ileyh	(هي) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	haber mukaddem	car-mecrur

﴿ 28 ﴾	دَارُ	الْخُلْدِ ط	جَزَآءً	بِمَا	كَانُوا	بِآيَاتِنَا	يَجْحَدُونَ
	yurdu	ebedilik	karşılık olarak	sebebiyle	olmaları	ayetlerimizi	bile bile inkar etmekte
	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	mef'ulü mutlak	(جَزَاءً)'in sıfatı, şibhi cümle, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

28. İşte bu; Allah'ın düşmanlarının cezasıdır, (ki o da) ateştir. Ayetlerimizi bile bile inkar etmekte olmaları sebebiyle karşılık olarak orada onlara ebedilik yurdu vardır.

وَ	قَالَ	الَّذِينَ كَفَرُوا	رَبَّنَآ	أَرِنَا	الَّذَيْنِ	أَضَلَّانَا
	dedi	İnkar eden kişiler	Rabbimiz	bize göster	bizi saptıranları	
başlama h.	fiili mazi	sıla; mazi fiil cümlesi fail, ismi mevsul	nida harfi mahzuf münada	dua için emir fiili, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., (fiil, fail (tesniye), mef'ul)

﴿ 29 ﴾ مِنَ الْأَسْفَلِينَ	لِيَكُونَا	أَقْدَامِنَا	تَحْتَ	نَجْعَلْهُمَا	الْإِنْسِ	وَ	مِنَ الْجِنِّ
en altta kalanlardan	olmaları için	ayaklarımızın	altına	ki onları alalım	İnsan-lardan	ve	cinlerden
(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	muz. ileyh, muzaf, (نَا): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	emrin cevabı:fiili muzari, mef'ul	(الْجِنِّ)'e matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim

29. İnkar edenler: "Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan, (bu iki grubtan) bizi saptıranları bize göster, ki en altta kalanlardan olmaları için onları ayaklarımızın altına alalım" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 478 ≻

(41 / FUSSİLET, 21 – 22 – 23 - 24):

(اَلْجِلْدُ ج جُلُودٌ): deri (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, yemin etti/ bildi/ hazır oldu (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (أَنْطَقَ يُنْطِقُ إِنْطَاقًا): (if'al bâbı) konuşturdu, söyletti/ gösterdi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْمَرَّةُ ج مَرَّاتٌ): kere, defa, kez (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (عَلِمَ يَعْلَمُ): bildi (صَبَرَ يَصْبِرُ): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اِسْتَتَرَ يَسْتَتِرُ اِسْتِتَارًا): (iftiâl bâbı) gizlendi, örtündü (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, hazır oldu, bulundu, yemin etti (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): kulak, işitme duyusu (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) zannetti, tevehhüm etti, sandı, yakın hâsıl etti (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): tevehhüm, sanma, zan (أَرْدَى يُرْدِي إِرْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) helak etti (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) zannetti, tevehhüm etti, sandı, yakın hâsıl etti (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı [(ثَوَى) اَلْمَثْوَى]: (ism-i mekân) yerleşme veya yerleşme mekânı (اَلْمُعْتَبُ ج مُعْتَبُونَ): (ism-i mef'ûl) rıza gösterilen, hoş görülen (اِسْتَعْتَبَ يَسْتَعْتِبُ اِسْتِعْتَابًا): (istif'âl bâbı) hoş görülmesini istedi/ özür diledi/ müsamaha gösterilmesini arzu etti

(41 / FUSSİLET, 25 - 26 – 27 – 28 – 29):

(قَيَّضَ يُقَيِّضُ تَقْيِيضًا): (tef'il bâbı) hazırladı (insanların kalplerine vesvese veren ve onları doğru yoldan saptıran insi ve cinni şeytanların yanlarında hazır edileceğinden bahsedilmektedir.) (اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): çok yakın dost (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) süsledi, güzelleştirdi (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arka, geri (مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önlerindekiler (مَا خَلْفَهُمْ): (tabir) arkalarındaki şeyler: arkalarındakiler (حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, sabit ve vacip oldu (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْأُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti (اَلْإِنْسُ): insanlar (اَلْجِنُّ): cin, görünmeyen canlı şuurlu varlıklar (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (لَغِيَ يَلْغَى لَغًى): (nâkıs fiil) boş konuştu/ ilişti, sataştı, dil uzattı (غَلَبَ يَغْلِبُ غَلْبًا): galip geldi, yendi, üstün geldi (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْقَدَمُ ج اَقْدَامٌ): ayak [(سَاءَ يَسُوءُ) اَلْأَسْوَأُ]: (ism-i tafdîl) en kötü, en kötüsü (ism-i tafdîl manasında olmayıp kötü manası muraddır) (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(خَلَدَ يَخْلُدُ) اَلْخُلْدُ]: sonsuzluk, ebediyet (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkâr etti (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلْأَسْفَلُ ج اَسْفَلُونَ): (ism-i tafdîl) en aşağı, en düşük

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 479 (FUSSİLET: 30 – 38) ≻

إِنَّ	الَّذِينَ	قَالُوا	رَبُّنَا	اللَّهُ	ثُمَّ	اسْتَقَامُوا
Doğrusu tekid ve nasb h.	kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	diyen sıla; fiil cüm.: fiili mazi, fail	Rabbimiz mübteda	Allah'tır haber	sonra da atıf h.	dosdoğru olan fiili mazi, fail

تَتَنَزَّلُ	عَلَيْهِمُ	الْمَلَآئِكَةُ	أَلَّا تَخَافُوا	وَ	لَا تَحْزَنُوا	وَ
iner fiili muzari	onlara car-mecrur	melekler fail	korkmayın diye tefsir h.+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari fail	, atıf h.	mahzun olmayın nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi: fiil cümlesi

أَبْشِرُوا	بِالْجَنَّةِ	الَّتِي	كُنْتُمْ	تُوعَدُونَ	﴿ 30 ﴾
sevinin emir fiili, fail	cennetle car-mecrur, mevsuf	olan (بِالْجَنَّةِ)'nin sıfatı ismi mevsul	sıla: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	size vaad edilmekte (كَانَ)'nin haberi, meçhul fiili muzari + nâibi fail	

30. "Rabbimiz Allah'tır" diyen sonra da dosdoğru olan kimseler, onlara, melekler: "Korkmayın, mahzun olmayın, size vaad edilmekte olan cennetle sevinin.. " diye inerler.

نَحْنُ	أَوْلِيَآؤُكُمْ	فِي الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ	فِي الْآخِرَةِ ۚ	وَ
Biz mübteda	dostlarınızız haber	hayatında harfi cer, mecrur isim	dünya sıfat	ve atıf h.	ahirette de harfi cer, mecrur isim	atıf h.

لَكُمْ	فِيهَا	مَا	تَشْتَهِي	أَنْفُسُكُمْ	وَ	لَكُمْ
sizin için var haber mukaddem, sıbhi cümle	orada car-mecrur	şeyler mübteda muahhar, ismi mevsul	çektiği sıla; muzari fiil cüm.	canlarınızın fail	atıf h.	sizin için var haber mukaddem, şibhi cümle

فِيهَا	مَا	تَدَّعُونَ ۖ	﴿ 31 ﴾	نُزُلًا	مِنْ غَفُورٍ	رَحِيمٍ ۝	﴿ 32 ﴾
orada car-mecrur	şeyler mübteda muahhar, ismi mevsul	istediğiniz sıla; fiil cüm		bir ağırlanma olarak hal	bağışlayandan harfi cer, mecrur isim, mevsuf	merhametli sıfat	

31-32. (Melekler devamla şöyle derler:) "..Biz dünya hayatında da, ahirette de dostlarınızız. Sizin için orada, merhametli bağışlayan (Allah katın)dan bir ağırlanma olarak canlarınızın çektiği şeyler var, sizin için orada istediğiniz şeyler var"..

وَ	مَنْ	أَحْسَنُ	قَوْلًا	مِمَّنْ	دَعَآ	إِلَى اللَّهِ
atıf h.	kim mübteda, soru ismi	daha güzeldir haber	söz bakımından temyiz	kimseden car-mecrur (ismi mevsul)	çağıran sıla; mazi fiil cüm.	Allah'a harfi cer, mecrur isim

وَ	عَمِلَ	صَالِحًا	وَ	قَالَ	إِنَّنِي	مِنَ الْمُسْلِمِينَ	﴿ 33 ﴾
atıf h.	işleyen fiili mazi	faydalı iş mef'ul	ve atıf h.	diyen fiili mazi	Doğrusu ben tekid ve nasb h., (يِ):(إِنَّ)'nin ismi	müslümanlardanım (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	

33. Kim söz bakımından Allah'a çağırandan, faydalı iş işleyen ve "Doğrusu ben, müslümanlardanım (Allah'a teslim olanlardanım)" diyen kimseden daha güzeldir?

وَ	لَا تَسْتَوِي	الْحَسَنَةُ	وَ	لَا	السَّيِّئَةُ ۖ	ادْفَعْ
başlama h.	bir değildir nefiy h., fiili muzari	iyilik fail	ve atıf h.	nefiy h.	kötülük (الْحَسَنَةُ)'ye matuf	sav emir fiili

بِالَّتِي	هِيَ	أَحْسَنُ	فَإِذَا	الَّذِي	بَيْنَكَ	وَ
olanla car-mecrur (ismi mevsul)	mübteda	en güzel haber	Bir de bakmışsın ki rabıta, iza fücaiye (sürpriz edatı)	kişi mübteda, ismi mevsul	seninle arasında bulunan haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.
sıla; isim cüm.				sıla; isim cüm.		

﴿ 34 ﴾ بَيْنَهُ — kendisi (بَيْنَكَ)'ye matuf
عَدَاوَةٌ — düşmanlık; mübteda muahhar
كَأَنَّهُ — (كَأَنَّ)'nin haberi
وَلِيٌّ — bir dost gibidir; teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi
حَمِيمٌ — yakın; sıfat
(الَّذِي) mübtedasının haber, isim cümlesi

34. İyilik ve kötülük bir değildir. Sen, kötülüğü en güzel olanla sav; bir de bakmışsın ki, seninle kendisi arasında düşmanlık bulunan kişi yakın bir dost gibidir.

وَ — başlama h.
مَا — nefiy h.
يُلَقَّاهَآ — buna kavuşturulmaz; meçhul fiili muzari, mef'ul
إِلَّا — istisna h.
الَّذِينَ — kişilerden; nâibi fail, ismi mevsul
صَبَرُوا۟ — Sabreden; sıla; mazi fiil cüm., fail
وَ — atıf h.
مَا — nefiy h.
يُلَقَّاهَآ — buna kavuşturulmaz; meçhul fiili muzari, mef'ul
إِلَّا — istisna h.
ذُو — sahibinden; nâibi fail, muzaf
حَظٍّ — nasip; muz. ileyh, mevsuf
عَظِيمٍ — büyük; sıfat
﴿ 35 ﴾

35. Buna (kötülüğü en güzel olanla savma hasletine), sabredenlerden başkası kavuşturulmaz; buna büyük nasip sahibinden başkası kavuşturulmaz.

﴿ 36 ﴾ وَ — başlama h.
إِمَّا — fiilü'ş-şart; şart h., zaid h.
يَنزَغَنَّكَ — seni dürtecek olursa; harfi cer, mecrur isim {şibhi cümle (نَزْغٌ)'dan hal ile bağlantılı da denmiştir}
مِنَ الشَّيْطَانِ — Şeytandan
نَزْغٌ — bir dürtüş; fail, mevsuf
فَاسْتَعِذْ — sığın; rabıta, cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; emir fiili
بِاللَّهِ — Allah'a; car-mecrur
إِنَّهُ — doğrusu O; tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
هُوَ — fasıl zamiri {(إِنَّهُ)'daki (هُ)'dan tekit de denmiştir}
السَّمِيعُ — çok iyi işitendir; (إِنَّ)'nin haberi
الْعَلِيمُ — çok iyi bilendir; (إِنَّ)'nin ikinci haberi

36. Şeytandan bir dürtüş (bir vesvese) seni dürtecek olursa Allah'a sığın, doğrusu O, çok iyi işitendir, çok iyi bilendir.

وَ — başlama h.
مِنْ آيَاتِهِ — O'nun belgelerindendir; haber mukaddem, şibhi cümle
اللَّيْلُ — Gece; mübteda muahhar
وَ — ve; atıf h.
النَّهَارُ — gündüz; matuf
وَ — atıf h.
الشَّمْسُ — güneş; matuf
وَ — ve; atıf h.
الْقَمَرُ — ay; matuf
لَا تَسْجُدُوا۟ — secde etmeyin; nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail
لِلشَّمْسِ — Güneşe; car-mecrur
وَ — ve; atıf h.
لَا — nefiy h.
لِلْقَمَرِ — aya; car-mecrur
وَ — atıf h.
اسْجُدُوا۟ — secde edin; emir fiili, fail
لِلَّهِ — Allah'a; harfi cer, mecrur isim
﴿ 37 ﴾ الَّذِي — sıla; mazi fiil c.:fiil+ mef'ul
خَلَقَهُنَّ — bunları yaratan; sıfat, ismi mevsul
إِنْ — eğer; şart h.
كُنتُمْ — idiyseniz; fiilü'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi
إِيَّاهُ — Yalnızca ona; mukaddem mef'ul
تَعْبُدُونَ — kulluk ediyorsanız; (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

37. Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun (Allah'ın varlığının) belgelerindendir. Güneşe ve aya secde etmeyin; eğer yalnızca O'na kulluk ediyorsanız, bunları yaratana secde edin. (**Secde** ayetidir)

فَإِنِ — atıf h., şart h.
اسْتَكْبَرُوا۟ — büyüklük taslarlarsa; fiilü'ş-şart, fiili mazi, fail
فَالَّذِينَ — bulunanlar; cevabü'ş-şart için rabıta (yeni cümleye başlama h. de denmiştir), mübteda, ismi mevsul
عِندَ — katında; sıla; şibhi cümle, muzaf
رَبِّكَ — Rabbinin; muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh
يُسَبِّحُونَ — tesbih ederler; (الَّذِينَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cüm.
لَهُ — O'nu; car-mecrur
cevabü'ş-şart, isim cümlesi

﴿ 38 ﴾ بِاللَّيْلِ — gece; car-mecrur
وَ — atıf h.
النَّهَارِ — gündüz; matuf
وَ — hal vavı
هُمْ — mübteda
لَا يَسْـَٔمُونَ — bıkıp usanmadan; (هُمْ): mübtedasının haberi; nefy-i istikbal fiil cümlesi
hal; isim cümlesi

38. (İnsanlar) eğer büyüklük taslarlarsa, Rabbinin katında bulunanlar bıkıp usanmadan gece gündüz O'nu tesbih ederler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 479 ≻

(41 / FUSSİLET, 30):

(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu (تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلاً): (tefa'ul bâbı) indi (yavaş yavaş tedrici bir iniş)

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْمَلَكُ ج مَلَائِكَةٌ): melek

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi (أَبْشَرَ يُبْشِرُ إِبْشَارًا): (if'al bâbı) verilen müjdeye sevindi

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(41 / FUSSİLET, 31):

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, dost, yakın (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu

(اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): can, ruh, iç, kalp, idrak, nefis (اِدَّعَى يَدَّعِي اِدِّعَاءً): (iftiâl bâbı) hemen istedi, acele olmasını talep etti

(41 / FUSSİLET, 32):

(اَلنُّزُولُ): menzil, ziyafet, ağırlama yeri, konaklama yeri

(41 / FUSSİLET, 33 - 34):

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide [اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ)]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi

[اَلصَّالِحُ (صَلَحَ يَصْلُحُ)]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (iftiâl bâbı) müsavi oldu, denk geldi

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): hayır ve taat, nail olunan nimet (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı

(دَفَعَ يَدْفَعُ دَفْعًا): defetti, savdı, bertaraf etti/ sevketti/ verdi/ himaye etti (اَلْاَحْسَنُ): (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın (اَلْحَمِيمُ): şevkatli dost, yakın/ sıcak, kaynar su (اَلْعَدَاوَةُ): düşmanlık

(41 / FUSSİLET, 35 – 36):

(لَقَّى يُلَقِّي تَلْقِيَةً): (tef'il bâbı) kavuşturdu, nimetlendirdi/ verdi/ indirdi/ karşılaştırdı (ذُو ج ذَوُونَ): sahip

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi (اَلْحَظُّ ج حُظُوظٌ): refah, şeref, saadet, nasip, pay, hisse

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (نَزَغَ يَنْزِغُ نَزْغًا): dürtükleme, vesvese verme

(اِسْتَعَاذَ يَسْتَعِيذُ اِسْتِعَاذَةً): (istif'âl bâbı) sığınmayı talep etti, sığınmaya çalıştı

(41 / FUSSİLET, 37 - 38):

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti/ boyun eğdi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat etti, hakka boyun eğmedi

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(سَئِمَ يَسْأَمُ سَأَمًا): bıktı, usandı, üşendi, fütur getirdi

≺ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 480 (FUSSİLET: 39 – 46) ≻

فَإِذَآ أَنزَلْنَا	خَاشِعَةً	ٱلْأَرْضَ	تَرَى	أَنَّكَ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
sonrasında indirdiğimiz zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, fiili mazi, fail	kupkuru olarak hal	yeryüzünün mef'ul	gördüğün fiili muzari, (رؤيتك) takdir ediliyor	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	O'nun belgelerindendir haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

mübteda muahhar, masdarı müevvel

أَحْيَاهَا	ٱلَّذِيٓ	إِنَّ	رَبَتْ ط	وَ	ٱهْتَزَّتْ	ٱلْمَآءَ	عَلَيْهَا
Onu dirilten sıla; fiili mazi cüm., mef'ul	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	doğrusu tekid ve nasb h.	nemalanıp kabarması fiili mazi (müennes	atıf h.	harekete geçmesi cevabü'ş-şart, fiili mazi (müennes)	su mef'ul	ona car-mecrur

﴿ 39 ﴾ قَدِيرٌ	شَيْءٍ	عَلَىٰ كُلِّ	إِنَّهُ	ٱلْمَوْتَىٰ ط	لَمُحْيِي	
kadir'dir (أَنَّ)'nin haberi	şeye muz. ileyh	her harfi cer, mecrur isim, muzaf	Doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	ölüleri muz. ileyh	diriltendir tekid lamı, (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	

39. Kupkuru olarak gördüğün yeryüzünün, sonrasında ona su indirdiğimiz zaman harekete geçmesi ve nemalanıp kabarması, O'nun (Allah'ın varlığının) belgelerindendir. Onu dirilten (Allah) doğrusu ölüleri de diriltendir. Doğrusu O her şeye kadir'dir.

عَلَيْنَا ط	لَا يَخْفَوْنَ	فِيٓ آيَاتِنَا	يُلْحِدُونَ	ٱلَّذِينَ	إِنَّ
Bize car-mecrur	gizli değillerdir (أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	ayetlerimiz hakkında harfi cer, mecrur isim, muzaf, muz. ileyh	hak yoldan sapan kişiler sıla; fiil cüm.		Doğrusu tekid ve nasb h.

يَأْتِي	مَنْ	أَمْ	خَيْرٌ	فِي ٱلنَّارِ	يُلْقَىٰ	فَمَنْ	أَ
gelen sıla; muzari fiil c.	kimse mi (مَن)'e matuf, ismi mevsul	yoksa atıf h.	daha iyidir (مَن) mübtedasının haberi	ateşin içine harfi cer, mecrur isim	atılan sıla; meçhul muzari fiil cüm.	kimse atıf h., mübteda, ismi mevsul	mi soru h.

﴿ 40 ﴾ بَصِيرٌ	تَعْمَلُونَ	بِمَا	إِنَّهُ	شِئْتُمْ لا	مَا	ٱعْمَلُوا	ٱلْقِيَامَةِ ط	يَوْمَ	آمِنًا
gören'dir (أَنَّ)'nin haberi	yaptığınız sıla; fiil cüm.	şeyleri car-mecrur (ismi mevsul), şibhi cümle (بَصِيرٌ) ile bağlantılıdır	doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	dilediğiniz sıla; mazi fiil cüm.	şeyi mef'ul, ismi mevsul	yapın emir fiili, fail	Kıyamet muz. ileyh	günü zaman zarfı, muzaf	güvenli olarak hal

40. Ayetlerimiz hakkında hak yoldan sapanlar, Bize gizli değillerdir. Kıyamet günü ateşe atılan kimse mi, yoksa güvenli olarak gelen kimse mi daha iyidir? Dilediğiniz şeyi yapın, doğrusu O, yaptıklarınızı çok iyi gören'dir.

إِنَّهُ	وَ	لَمَّا جَآءَهُمْ ج	بِالذِّكْرِ	كَفَرُوا	ٱلَّذِينَ	إِنَّ
Gerçek şu ki o tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	hal vavı	kendilerine geldiği zaman zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul, (أَنَّ)'nin (لَا يَخفونَ علينا) (bize gizli değillerdir) takdir edilen haberi mahzuf	zikri (Kur'an'ı) car-mecrur	inkar edenler sıla; mazi fiil cümlesi, fail	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	Doğrusu tekid ve nasb h.

وَ	يَدَيْهِ	مِنْ بَيْنِ	ٱلْبَاطِلُ	لَا يَأْتِيهِ	﴿ 41 ﴾ عَزِيزٌ لا	لَكِتَابٌ	
atıf h.	onun önünden muz. ileyh, muzaf, (هِ): muz. ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	batıl fail	ona gelmez ikinci sıfat, fiil cümlesi nefiy h., fiili muzari, mef'ul	üstün sıfat	bir Kitap'tır tekid lamı, (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf	

﴿ 42 ﴾ حَمِيدٍ	مِنْ حَكِيمٍ	تَنْزِيلٌ		مِنْ خَلْفِهِ ط	لَا
övülmeğe layık olan sıfat	Hakim tarafından harfi cer, mecrur isim, mevsuf	indirilmedir (هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi		arkasından harfi cer, zarf ismi	nefiy h.

41-42. Doğrusu, kendilerine geldiği zaman, zikri (Kur'an'ı) inkar edenler, (bize gizli değillerdir). Gerçek şu ki o, üstün bir Kitap'dır. Ona önünden ve arkasından batıl gelemez (geçmişte ve gelecekte hiçbirşey onu batıl kılamaz). (O Kur'an) Hakim ve hamde layık olan (Allah katın)dan indirilmedir.

مَا يُقَالُ لَكَ إِلاَّ مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ ط

senden önceki h. cer, zarf ismi | peygamberler için car-mecrur | söylenmiş olan sıla; meçhul fiili mazi cüm. | tahkik h. | şeylerden nâibi fail, ismi mevsul | başkası istisna h. | senin için car-mecrur | söylenmez nefiy h., meçhul fiili muzari

إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَ ذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿ 43 ﴾

Doğrusu tekid ve nasb h. | Rabbin (إنّ)'nin ismi | sahibidir tekid lamı, (إنّ)'nin haberi, muzaf | hem bağışlama muz. ileyh | atıf h. | sahibidir matuf, muzaf | şiddetli azap muz. ileyh, mevsuf | hem acı veren sıfat

43. Senin için, senden önceki peygamberler için söylenmiş olan şeylerden başkası söylenmez. Doğrusu Rabbin hem bağışlayan ve hem de can yakıcı azap verendir.

وَ لَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلاَ

başlama h. | Biz onu yapsaydık fiili mazi, fail, birinci mef'ul | şart h. | bir Kuran ikinci mef'ul, mevsuf | yabancı dil sıfat | derlerdi rabıta, cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail | değil miydi tahdid h. (azarlama ifade eder)

قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَ شِفَآءٌ ط وَ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ

De ki emir fiili | O mübteda | kişilere car-mecrur | iman eden sıla; mazi fiil cüm., fail | doğruluk rehberidir haber | ve atıf h. | şifadır matuf | ve atıf h. | kimseler mübteda, ismi mevsul | inanmayan sıla; muzari fiil cüm. | onların kulaklarında vardır haber mukaddem, şibhi cümle | ağırlık mübteda muahhar

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

وَ هُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ط أُولَئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿ 44 ﴾ ع

ve atıf h. | O mübteda | onlara car-mecrur | körlüktür haber (mebni maksur isim) | Onlara mübteda, işaret ismi | sesleniliyor (أُولَئِكَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi | bir mekandan mecrur isim, mevsuf | harfi cer | uzak sıfat

44. Biz onu yabancı dil bir Kuran yapsaydık: "Ayetleri genişçe açıklanmalı değil miydi? (Bu Kur'an) yabancı bir dil mi, (ona inen dil) Arapça mı? (Bir Arab'a yabancı bir dil Kur'an olur mu?)" derlerdi. De ki: "O, iman eden kişilere bir doğruluk rehberidir ve şifadır." İnanmayan kimselerin kulaklarında ağırlık vardır ve o onlara körlüktür (kapalıdır); Onlara uzak bir mekandan sesleniliyor (gibidir).

وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ فِيهِ ط

başlama h. | And olsun ki yemin cevabı lamı, tahkik h. | vermiştik fiili mazi, fail | Musa'ya birinci mef'ul | Kitap ikinci mef'ul | ihtilafa düşülmüştü atıf h., meçhul fiili mazi | onda nâibi fail

وَ لَوْلاَ كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ط

olmasaydı şart h. | atıf h. | bir söz (mevcut) mübteda, mevsuf | geçmiş (كَلِمَةٌ) kelimesinin sıfatı; mazi fiil (müe.) cümlesi | Rabbinden (كَلِمَةٌ) kelimesinin 2. sıfatı; şibhi cümle | hüküm verilmiş olurdu cevabü'ş-şart için rabıta, (لَوْ)'in cevabı; meçhul fiili mazi cüm. | aralarında mekan zarfı

وَ إِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿ 45 ﴾

başlama h. | Doğrusu onlar tekid ve nasb h., (أنّ)'nin ismi | içindedirler (أنّ)'nin haberi, şibhi c.: tekid lamı, h. cer+.. | bir şüphe mecrur isim, mevsuf | ondan dolayı car-mecrur | evham veren sıfat, mevsuf

45. And olsun ki Musa'ya Kitap vermiştik de onda ihtilafa düşülmüştü. Rabbinden (azabın daha sonra verileceğine dair) geçmiş bir söz (mevcut) olmasaydı, aralarında hüküm verilmiş olurdu (işleri bitirilirdi). Doğrusu onlar, ondan (Kur'an'dan) dolayı evham veren bir şüphe içindedirler.

مَنْ	عَمِلَ	صَالِحًا	فَلِنَفْسِهِ	وَ	مَنْ	أَسَآءَ	فَعَلَيْهَا ط
Kim	işlerse	faydalı iş	kendi lehinedir		kim	kötülük işlerse	kendi aleyhinedir
mübteda, şart ismi	fiili mazi	mef'ul	rabıta, cevabü'ş-şart; şibhi cümle; {şibhi cümle (العمل الصالح) veya (عمله لنفسه) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberidir de denmiştir }	atıf h.	mübteda, şart ismi	fiilü'ş-şart; fiili mazi	rabıta, cevabü'ş-şart; şibhi cümle; şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir

(مَنْ) mübtedasının haberi; şart ve cevab cümleleri

﴿ 46 ﴾	لِلْعَبِيدِ	بِظَلَّامٍ	رَبُّكَ	مَا	وَ
	kullar için	asla zalim	Rabbin	değildir	
	car-mecrur	zaid harfi cer (tekit için), (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	nâsih h.	atıf h.

46. Kim faydalı iş işlerse (yaptığı iyi iş) kendi lehinedir; kim kötülük işlerse (kötülüğü) kendi aleyhinedir. Rabbin, kullara karşı asla zalim değildir.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 480 ⮞

(41 / FUSSİLET, 39 - 40):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı [(خَشَعَ يَخْشَعُ) اَلْخَاشِعَةُ]: (ism-i fâil) kuru, nebatsız (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اِهْتَزَّ يَهْتَزُّ اِهْتِزَازًا): (muzaaf fiil, iftiâl bâbı) harekete geçti, canlandı, titreşti (رَبَا يَرْبُو رُبُوًّا): (nâkıs fiil) nema buldu, kabarttı, arttı (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti [(أَحْيَى يُحْيِي) اَلْمُحْيِي]: (ism-i fâil) diriltici, dirilten, hayat veren (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (خَفِيَ يَخْفَى خَفَاءً): (nâkıs fiil) gizlendi, gizli oldu (أَلْحَدَ يُلْحِدُ إِلْحَادًا): (if'al bâbı) hak yoldan saptı, hata etti (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi [(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْآمِنُ]: (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyetli (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(41 / FUSSİLET, 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi [(أَرَابَ يُرِيبُ) اَلْمُرِيبُ]: (ism-i fâil) şüpheye düşüren, evham veren (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el (خَلْفَ): arka, geri (مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ): (tabir) elinin arasındaki: önünden (مِنْ خَلْفِهِ): (tabir) arkasındaki: arkasından [(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) indirme (indirilen manasında) (اَلْوَقْرُ): ağırlık, sağırlık (اَلْعَمَى):körlük, kör olma (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلْعِقَابُ): şiddetli ceza, azabın büyüğü (اَلْأُذُنُ ج آذَانٌ): kulak/ mecazen her söylenene kulak verip dinleyen (اَلْأَعْجَمِيُّ ج اَعْجَمِينَ): yabancı dil, yabancı dil konuşan (فَصَّلَ يُفَصِّلُ): (tef'il bâbı) tafsil etti, genişçe açıkladı, ayrı ayrı izah etti (اَلْعَرَبِيُّ): arap/ hüccet, belirten/ açıklayan/ tafsilen açıklayan/ Arapça [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, yol gösterme (اَلشِّفَاءُ): (masdar) mecazen kalpleri ve nefisleri gam keder gibi illetlerden kurtarıp ferahlandıran/ şifa, iyileştirme, ilaç (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık, mesafe manasında (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلاَفًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü/ değişti/ birbirinden ayrıldı/ arka arkaya geldi (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, sebkat etti, takaddüm etti, öne geçti (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ yerine getirdi (أَسَاءَ يُسِيئُ إِسَاءَةً): (if'al bâbı) kötülük işledi [(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلظَّلاَّمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok zalim, çok haksızlık yapan

📖📖📖📖📖📖📖

YİRMİDÖRDÜNCÜ CÜZÜN SONU

25. CÜZ

CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 481 (FUSSİLET: 47 - 54)

إِلَيْهِ	يُرَدُّ	عِلْمُ	السَّاعَةِ ط	وَ	مَا تَخْرُجُ	مِنْ ثَمَرَاتٍ
ona	döndürülür	bilgisi	Kıyametin		çıkmaz	ürünler
car-mecrur	meçhul fiili muzari	nâibi fail, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	zaid harfi cer, fail

مِنْ أَكْمَامِهَا	وَ	مَا تَحْمِلُ	مِنْ أُنْثَى	وَ	لاَ تَضَعُ	إِلاَّ
kabuğundan		gebe kalmaz	dişiler	ve	doğurmaz	dışında
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	zaid harfi cer, fail	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	istisna h.

بِعِلْمِهِ ط	وَ	يَوْمَ	يُنَادِيهِمْ	أَيْنَ	شُرَكَائِي لا	قَالُوآ
O'nun bilgisi		gün	onlara seslendiği	nerede	ortaklarım	derler
car-mecrur	atıf h.	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi, mef'ul	haber mukaddem, soru ismi	mübteda muahhar, muzaf, muz. ileyh	fiili mazi, fail

آذَنَّاكَ لا	مَا	مِنَّا	مِنْ شَهِيدٍ ج	﴿ 47 ﴾
Sana ilan ederiz	olmadığını	bizden	herhangi bir şahit	
fiili mazi, fail, mef'ul	nefiy h.	haber mukaddem	zaid harfi cer, mübteda muahhar	

47. Kıyametin bilgisi ona döndürülür. O'nun bilgisi dışında ürünler kabuklarından çıkmaz, dişiler gebe kalmaz ve doğurmaz. Onlara: "Ortaklarım nerede?" (diye) seslendiği gün: "Sana, (bu hususta) bizden herhangi bir şahit olmadığını ilan ederiz" derler.

وَ	ضَلَّ	عَنْهُمْ	مَا	كَانُوا	يَدْعُونَ	مِنْ قَبْلُ
	uzaklaşmıştır	onlardan	şeyler	oldukları	yalvarıp dua etmekte	önceden
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	fail, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari f. c.	harfi cer, zarf ismi

وَ	ظَنُّوا	مَا	لَهُمْ	مِنْ	مَحِيصٍ	﴿ 48 ﴾
	anlamışlardır	olmadığını	kendilerinin		kaçış yeri	
atıf h.	fiili mazi, fail	nefiy h.	haber mukaddem	zaid harfi cer	mübteda muahhar	

(ظَنُّوا)'nün mef'ulü, isim cümlesi

48. Önceden yalvarıp dua etmekte oldukları şeyler onlardan uzaklaşmıştır. Kendilerinin kaçış yeri olmadığını anlamışlardır.

لاَ يَسْأَمُ	الْإِنْسَانُ	مِنْ دُعَآءِ	الْخَيْرِ	وَ إِنْ	مَسَّهُ	الشَّرُّ	فَيَؤُوسٌ
bıkıp usanmaz	İnsan	duasından	iyilik		ona dokunursa	kötülük	hemen ye'se kapılandır
nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	fail	harfi cer, mecrur isim muzaf	muz. ileyh	atıf h., şart h.	fiilü'ş-şart; fiili mazi mef'ul	fail	rabıta+ cevabü'ş-şart: (هُوَ) (o) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

قَنُوطٌ	﴿ 49 ﴾	وَ	لَئِنْ	أَذَقْنَاهُ
çok ümitsiz olandır			and olsun ki	ona tattırsak
ikinci haber		atıf h.	yemin yerine geçen lam, şart h.	fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail, birinci mef'ul

رَحْمَةً	مِنَّا	مِنْ بَعْدِ	ضَرَّآءَ	مَسَّتْهُ	لَيَقُولَنَّ
bir rahmet	katımızdan	sonra	bir sıkıntıdan	ona dokunan	kesinlikle diyecektir
ikinci mef'ul	cümle	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh	(ضَرَّاء)'in sıfatı; mazi fiil cümlesi (fiil+mef'ul)	(لَ): yemin cevabı lamı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari

هَذَا	لِي لا	وَ	مَآ أَظُنُّ	السَّاعَةَ	قَائِمَةً لا	وَ
Bu	bana aittir		zannetmiyorum	kıyametin	kopacağını	
mübteda; işaret ismi	haber, şibhi cümle	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h.

لَئِنْ	رُجِعْتُ	إِلَى رَبِّيٓ	إِنَّ	لِي
and olsun ki	döndürülürsem	Rabbime	şüphesiz ki	benim için vardır
yemin yerine geçen lam, şart h.	fiilü'ş-şart; meçhul fiili mazi, nâibi fail	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle

عَمِلُوا ۚ	بِمَا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	فَلَنُنَبِّئَنَّ	لَلْحُسْنَى ۚ	عِنْدَهُ
işledikleri şeyleri		inkar eden kimselere		artık kesinlikle haber vereceğiz	daha güzeli	onun katında
sıla; cüm., fiili mazi, fail	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; f. cüm., fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	rabıta, yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	tekid lamı, (إِنْ)'nin muahhar ismi	şibhi cümle (لَلْحُسْنَى)'dan mukaddem hal

﴿ 50 ﴾ غَلِيظٍ	مِنْ عَذَابٍ		لَنُذِيقَنَّهُمْ	وَ
ağır	bir azaptan		kesinlikle onlara tattıracağız	
sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf		lâmu'l cevabil kasem, tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h.

49. İnsan, iyilik istemekten usanmaz da, ona bir kötülük dokunursa umutsuzluğa düşer, meyus olur. **50.** And olsun ki ona dokunan bir sıkıntıdan sonra, kendisine katımızdan bir rahmet tattırsak: "Bu bana aittir (bu güzel durumu kendim kazandım, benim hakkımdır); kıyametin kopacağını sanmıyorum. Rabbime döndürülürsem, and olsun ki O'nun katında, benim için daha güzeli vardır" der. Artık inkar edenlere, işledikleri şeyleri kesinlikle bildireceğiz. Onlara kesinlikle ağır bir azaptan tattıracağız.

بِجَانِبِهِ ۚ	نَأَى	وَ	أَعْرَضَ	عَلَى الْإِنْسَانِ	إِذَآ أَنْعَمْنَا	وَ
yan çizip uzaklaşır		ve	yüz çevirir	İnsana	nimet verdiğimiz zaman	
car-mecrur	fiili mazi	atıf h.	cevabü'ş-şart, fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	şart bildiren zaman zarfı fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	başlama h.

﴿ 51 ﴾ عَرِيضٍ	دُعَآءٍ	فَذُو	الشَّرُّ	إِذَا مَسَّهُ	وَ
geniş	dua	hemen sahibidir	bir kötülük	ona dokunduğu zaman	
sıfat	muz. ileyh, mevsuf	cevabü'ş-şart için rabıta, (هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	fail	şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	atıf h.
		cevabü'ş-şart; isim cümlesi			

51. İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirir ve yan çizerek uzaklaşır; ona bir kötülük dokunduğu zaman hemen geniş dua sahibidir (uzun uzun yalvararak dua eder).

ثُمَّ	اللَّهِ	مِنْ عِنْدِ	كَانَ	إِنْ	رَأَيْتُمْ	أَ	قُلْ
sonra	Allah	katından	idiyse		Ne dersiniz		De ki
atıf h.	muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiilü'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	şart h.	fiili mazi, fail	soru h.	emir fiili

﴿ 52 ﴾ بَعِيدٍ	فِي شِقَاقٍ	هُوَ	مِمَّنْ	أَضَلُّ	مَنْ	بِهِ	كَفَرْتُمْ
uzak	bir ayrılıkta olan		kimseden	daha sapıktır	kim	onu	inkar etmişseniz
sıfat	(هُوَ) mübtedasının haberi, şibhi cümle, mevsuf	mübteda	car-mecrur (ismi mevsul)	haber	mübteda, işaret ismi	car-mecrur	fiili mazi, fail
	sıla; isim cümlesi						

52. De ki: "Gördünüz mü (söyleyin bakalım, ne dersiniz)? (Kur'an) Allah katından (gelmiş) ise siz de onu inkar etmişseniz, kim uzak bir ayrılıkta bulunan kimseden daha sapıktır?"

الْحَقُّ ۗ	أَنَّهُ	لَهُمْ	يَتَبَيَّنَ	حَتَّى	فِي أَنْفُسِهِمْ	وَ	فِي الْآفَاقِ	آيَاتِنَا	سَنُرِيهِمْ
onun hak olduğu		onlara	meydana çıkıncaya kadar		kendi içlerinde	ve	ufuklarda	ayetlerimizi	onlara göstereceğiz
(أَنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h.,(أَنَّ)'nin ismi	car-mecrur	fiili muzari	gaye ve nasb h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	ikinci mef'ul	istikbal h., fiili muzari, birinci mef'ul
fail; masdarı müevvel									

﴿ 53 ﴾ شَهِيدٌ	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	أَنَّهُ	بِرَبِّكَ	لَمْ يَكْفِ	وَ	أَ
şahit	şeye	her	olması	Rabbinin	yetmedi		mi
(أَنَّ)'nin haberi, {masdarı müevvel (رَبِّكَ)'den bedel de denmiş}	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	zaid harfi cer, fail	cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	soru h.
			(يَكْفِ)'nin mef'ulü: masdar-ı müevvel				

53. Onun hak olduğu meydana çıkıncaya kadar ayetlerimizi hem ufuklarda (dış dünyada) ve hem de kendi içlerinde onlara göstereceğiz. Rabbinin her şeye şahit olması yetmedi mi?

﴿ 54 ﴾	مُحِيطٌ	شَيْءٍ	بِكُلِّ	إِنَّهُ	أَلَآ	رَبِّهِمْ ط	مِنْ لِقَآءِ	فِي مِرْيَةٍ	إِنَّهُمْ	أَلَآ
	kuşatandır	her şeyi		Doğrusu Allah	Dikkat edin	Rablerine	kavuşmaktan	şüphe içindedirler	Doğrusu onlar	Dikkat edin
	(إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf, şibhi cümle (مُحِيطٌ) ile bağlantılıdır	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tenbih h.	muz. ileyh, muzaf (هِمْ) muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tenbih, h.

54. Dikkat edin; doğrusu onlar Rablerine kavuşmaktan şüphe içindedirler; dikkat edin; doğrusu Allah her şeyi kuşatandır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 481 ≻

(41 / FUSSİLET, 47 – 48 – 49 - 50):

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) döndürdü, bıraktı/ geri çevirdi, reddetti (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat (خَرَجَ يَخْرُجُ): çıktı (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve, meyveler (اَلْكِمُّ ج اَكْمَامٌ): kabuk (آذَنَ يُؤْذِنُ اِيذَانًا): (if'al bâbı) ilan etti, bildirdi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): gebe kaldı/ taşıdı, yükledi / binek ayarladı [(حَاصَ يَحِيصُ) اَلْمَحِيصُ]: kaçış, kaçamak, kaçış yeri (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (erkeğin muhalifi) (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) doğurdu/ bıraktı/ koydu/ çıkardı/ hüküm koydu (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) iyi şahidlik eden, çokça bulunan (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالاً): (muzaaf fiil) kayboldu, gizlendi/ zayi oldu/ yanıldı/ saptı (اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): katı, sert, ağır, sağlam (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil)ibadet etti/dua etti/ davet etti/ yardım istedi (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) yakın hâsıl etti, anladı, tevehhüm etti, sandı, zannetti (سَئِمَ يَسْأَمُ سَأَمًا): bıktı, usandı, üşendi, fütur getirdi [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: talep, istek, çağırma/ dua (اَلْخَيْرُ): hayır ve faydalı şey (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokunudu, el sürdü, değdi (اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): şer, kötülük [(يَئِسَ يَيْأَسُ) اَلْيَؤُوسُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok ümitsiz, yeise kapılan [(قَنِطَ يَقْنَطُ) اَلْقَنُوطُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok ümitsiz (أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (اَلضَّرَّاءُ): şiddet, darlık, zorluk (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, değdi, el sürdü (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti, tevehhüm etti, yakın hâsıl etti [(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمَةُ]: (ism-i fâil) tahakkuk eden, vakti gelen, vuku bulucu (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: (ism-i tafdîl) en güzel, saha güzel (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(41 / FUSSİLET, 51 – 52 – 53 - 54):

(أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): (if'al bâbı) nimetlendirdi, iyilik ve ihsanda bulundu, kötülükten uzak tuttu, kutfetti (اَلْجَانِبُ): yan, yantaraf (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, değdi, el sürdü (اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): şer, kötülük, ayıp (ذُو ج ذَوُونَ): sahip [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: talep, istek, çağırma/ dua (اَلْعَرِيضُ): geniş, bol (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (ayette: bana haber verin, ne dersiniz anlamında) [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلْاَضَلُّ]: (ism-i tafdîl) en çok sapmış, daha çok sapmış (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık (mesafe manasında) [(شَاقَّ يُشَاقُّ) اَلشِّقَاقُ]: muhalefet etme, ayrılık yapma (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (اَلْاُفُقُ ج آفَاقٌ): ufuk (yerden yahut gökten tarafta kalan uç, cihet) (كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu (تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu [(أَحَاطَ يُحِيطُ) اَلْمُحِيطُ]: (ism-i fâil) kuşatan, ihata eden (اَلْمِرْيَةُ): şüphe, tereddüt, kuşku [(لَقِيَ يَلْقَى) اَللِّقَاءُ]: kavuşma, karşılama, karşılaşma

سورة الشورى (42)

(ŞÛRA (Danışma) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 111 ayettir.)

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 482 - 490 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

حٰمٓ ﴿1﴾	عٓسٓقٓ ﴿2﴾	كَذٰلِكَ	يُوحِيٓ	إِلَيْكَ	وَ	إِلَى الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِكَ
Hâ, Mim.	Ayn, Sîn, Kâf	işte böyle	vahyeder	sana	ve	kimselere	senden önceki
hurufu mukatta	hurufu mukatta	car-mecrur	fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	harfi cer, ismi mevsul	h. cer, zarf ismi
اللَّهُ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ ﴿3﴾	لَهُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ ط
Allah	Aziz	Hakim	O'na aittir	olanlar	Göklerde	ve	olanlar	yerde
fail, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h.	(مَا)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle
وَ	هُوَ	الْعَلِيُّ	الْعَظِيمُ	﴿4﴾ تَكَادُ	السَّمَاوَاتُ	يَتَفَطَّرْنَ	مِنْ فَوْقِهِنَّ	وَ	الْمَلَآئِكَةُ
ve	O	yücedir	çok büyüktür	neredeyse	Gökler	çatlayacak	üstlerinden	ve	Melekler
atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber	nâsih fiili mazi	(تَكَادُ)'nün ismi	(تَكَادُ)'nün haberi, muzari fiil cümlesi	harfi cer. zarf ismi	atıf h.	mübteda
يُسَبِّحُونَ	بِحَمْدِ	رَبِّهِمْ	وَ	يَسْتَغْفِرُونَ	لِمَنْ	فِي الْأَرْضِ ط	أَلَآ	إِنَّ	اللَّهَ	هُوَ
tesbih ederler	hamdiyle	Rablerinin		bağışlanma dilerler	kişiler için	yeryüzündeki	Dikkat edin	şüphesiz	Allah	
(الْمَلَائِكَةُ)'nin mübtedasının haberi, fiil cümlesi	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	atıf h	fiili muzari + fâil	car-mecrur, (ismi mevsul)	sıla; şibhi cümle	tenbih h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	fasıl zamiri
حَفِيظٌ	اللَّهُ	أَوْلِيَآءَ	مِنْ دُونِهِ	اتَّخَذُوا	الَّذِينَ	وَ	﴿5﴾ الرَّحِيمُ	الْغَفُورُ
gözcüdür	Allah	dostlar	O'ndan başka	edinen	kimseler		merhametli olandır	bağışlayandır
haber	mübteda	mef'ul	h. cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim c..

﴿6﴾	بِوَكِيلٍ	عَلَيْهِمْ	أَنْتَ	مَآ	وَ	عَلَيْهِمْ
	asla vekil	onlara	Sen	değilsin		onların üzerinde
	zaid h. cer (tekit içindir), (مَا)'nın haberi	car-mecrur	(مَا)'nın ismi	Leyse'ye benzeyen nâsih h.	atıf h	car-mecrur

1. Hâ, Mîm, **2**. Ayn, Sîn, Kâf, **3**. İşte böyle Hakim (hikmetle iş yapan) Aziz (üstün ve güçlü) Allah, sana ve senden öncekilere vahyeder. **4**. Göklerde olanlar ve yerde olanlar O'na aittir. O, yücedir ve çok büyüktür.

5. Gökler neredeyse üstlerinden çatlayacak. Melekler (ise) Rablerini hamdiyle (överek) tesbih eder ve yeryüzündeki kişiler için bağışlanma dilerler. Dikkat edin! Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhametli olandır. **6**. O'ndan başka dostlar edinen kimseler, Allah onların üzerinde gözcüdür (gözetlemektedir). Sen, onlara asla vekil değilsin.

لِتُنْذِرَ	عَرَبِيًّا	قُرْآنًا	إِلَيْكَ	أَوْحَيْنَا	كَذٰلِكَ	وَ
uyarman için	arabça	bir Kur'an	sana	vahyettik	İşte böylece	
ta'lil (sebep) ve nasb h. fiili muzari	sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	fiili mazi, fail	car-mecrur	başlama h.

الْجَمْعِ	يَوْمَ	تُنْذِرَ	وَ	حَوْلَهَا	مَنْ	وَ	الْقُرَى	أُمَّ
toplanma günü		uyarman	atıf h.	çevresindeki	kişileri	atıf h.	şehirlerin anasını	
muz. ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	fiili muzari		sıla; şibhi cümle	(أُمَّ)'ye matuf, ismi mevsul		muz. ileyh	mef'ul, muzaf

﴿ 7 ﴾	فِي السَّعِيرِ	فَرِيقٌ	وَ	فِي الْجَنَّةِ	فَرِيقٌ	فِيهِ ط	رَيْبَ	لاَ	
	alevli ateştedir	bir grup	atıf h.	cennette	bir grup	kendisinde	hiçbir şüphe	olmayan	
	haber, şibhi cümle	mübteda		haber, şibhi cümle	mübteda	(لاَ)'nın haberi, şibhi cümle	(لاَ)'nın ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)	

(يَوْمَ الْجَمْعِ)'den hal; isim cümlesi

7. İşte böylece, şehirlerin anasını (Mekke'yi) ve çevresindeki kişileri uyarman için, kendisinde hiçbir şüphe olmayan toplanma gününe (karşı insanları) uyarman için sana Arabça bir Kur'an vahyettik. (İnsanlardan) bir grup cennette, bir grup alevli ateştedir (cehennemdedir).

وَاحِدَةً	أُمَّةً	لَجَعَلَهُمْ	اللَّهُ	شَآءَ	لَوْ	وَ	
tek bir	ümmet	onları yapardı	Allah	dileseydi	Eğer		
sıfat	ikinci mef'ul, mevsuf	cevabü'ş-şart için rabıta, fiili mazi cevabü'ş-şart, birinci mef'ul	fail	fiilü'ş-şart; fiili mazi	şart h.	başlama h.	

وَ	فِي رَحْمَتِهِ ط	يَشَآءُ	مَنْ	يُدْخِلُ	لَكِنْ	وَ
başlama h.	rahmetine	dileyen/dilediği kişiyi		sokar	Fakat	
	h. cer, mecrur isim	sıla; cüm.,fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	istidrak h.	atıf h

﴿ 8 ﴾	نَصِيرٍ	لاَ	وَ	مِنْ وَلِيٍّ	لَهُمْ	مَا	الظَّالِمُونَ
	bir yardımcısı	olmaz	ve	bir dostu	onların	olmaz	Zalimler
	matuf	nefiy h.	atıf h.	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	mübteda

(الظَّالِمُونَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

8. Eğer Allah dileseydi (zorunlu bir sistem oluşturseydi[2]) hepsini tek bir ümmet yapardı. Ama, O, rahmetine dileyen/dilediği (gayret gösteren[3]) kimseyi dahil eder. Zalimlerin bir dost ve yardımcısı olmaz.

وَ	الْوَلِيُّ	هُوَ	فَاللَّهُ	أَوْلِيَآءَ ج	مِنْ دُونِهِ	اتَّخَذُوا	أَمِ	
atıf h.	dosttur		Halbuki Allah	dostlar mı	Allah'tan başka	edindiler	yoksa	
	haber	fasıl zamiri	rabıta, mübteda	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	atıf h.	

﴿ 9 ﴾	قَدِيرٌ ع	شَيْءٍ	عَلَى كُلِّ	هُوَ	وَ	الْمَوْتَى ز	يُحْيِي		هُوَ
	Kadir'dir	şeye	her	O		ölüleri	diriltir		O
	haber	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	mübteda	atıf h.	mef'ul	(هُوَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi		mübteda

9. Yoksa Allah'tan başka dostlar mı edindiler? Halbuki (yalnızca) Allah dosttur. O, ölüleri diriltir. O, her şeye Kadir'dir.

إِلَى اللَّهِ ط	فَحُكْمُهُ	مِنْ شَيْءٍ	فِيهِ	اخْتَلَفْتُمْ	مَا	وَ
Allah'a aittir	Artık onun hükmü	herhangi bir şey	hakkında	ihtilafa düşmüşseniz		
haber, şibhi cümle	rabıta+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; mübteda	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	fiilü'ş-şart; fiili mazi fail	mübteda, şart ismi	başlama h.

şart ve cevab cümleleri (مَا) mübtedasının haberidir

﴿ 10 ﴾	أُنِيبُ	إِلَيْهِ	وَ	تَوَكَّلْتُ ق	عَلَيْهِ	رَبِّي	اللَّهُ	ذٰلِكُمُ
	yönelirim	O'na	ve	tevekkül ettim	O'na	Rabbimdir	Allah'tır	İşte O
	fiili muzari	şibhi cümle (أُنِيبُ) ile bağlantılıdır	atıf h.	fiili mazi, fail	şibhi cümle (تَوَكَّلْتُ) ile bağlantılıdır	ikinci haber	haber	mübteda, işaret ismi

10. Herhangi bir şey hakkında ihtilafa düşmüşseniz onun hükmü Allah'a aittir. İşte O Allah, benim Rabbimdir. O'na tevekkül ettim ve O'na yönelirim.

[2] Bu şekilde verilen mana için bkz. http://www.suleymaniyevakfi.org/arastirmalar/kuranda-irade-sey-ve-fitrat.html
[3] Bu şekilde verilen mana için bkz. http://www.suleymaniyevakfi.org/arastirmalar/kuranda-irade-sey-ve-fitrat.html

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 482 ≻

(42 / ŞÛRA, 1- 2 - 3):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, sır verdi, fısıldadı, gizlice öğütledi, işaret verdi (قَبْلُ) : (zarf) önce

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, şerefli, değerli, yüce, zor

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim

(42 / ŞÛRA, 4 – 5):

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَلِيُّ]: kadri çok yüce, çok ulvi, çok yüksek

(كَادَ يَكَادُ): neredeyse, az kalsın (تَفَطَّرَ يَتَفَطَّرُ تَفَطُّرًا): (tefa'ul bâbı) parçalandı, çatladı

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): tesbih, tenzih ve takdis etti [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi

(42 / ŞÛRA, 6):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (if'al bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

(دُونَ): başka, hariç, dışında, gayr (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلاَءُ): vekil, koruyucu, bakıcı

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): veli, yardımcı, dost, yakın

[(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: (Allah'ın isimlerinden)koruyucu, gözeten, muhafaza eden

(42 / ŞÛRA, 7 - 8):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(اَلْعَرَبِيُّ): arapça/ açıklayan/ tafsilen açıklayan/ hüccet/ arap (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (حَوْلَ): (zarf) etrafında, civarında

(أُمُّ لْقُرَى): şehirlerin anası (Mekke ahalisi) [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) toplamak/ bir gurup halk

(اَلرَّيْبُ): şüphe, şek, ne zaman olacağı bilinmeyip ansızın insanların başına geliveren zamanın hadiselerinden biri

(اَلْفَرِيقُ ج فُرُوقٌ): fırkada daha büyük topluluk, zümre, güruh (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): cehennem (yakılan, alevlendirilen)

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلْأُمَّةُ ج اُمَمٌ): ümmet/ din/ zaman/ rehber (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): yakın, veli, dost [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

(42 / ŞÛRA, 9 – 10):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ): (ifti'al bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (دُونَ): başka, hariç, gayr, dışında (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) kaza, hüküm, hikmet

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (ecvef f., if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a yönelmesi)

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 483 (ŞÛRA: 11 - 15) ≻

فَاطِرُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	جَعَلَ	لَكُمْ	مِنْ أَنْفُسِكُمْ
Yaratanıdır	göklerin	ve	yerin	yarattı	size	kendinizden
(هُوَ) (O) olarak takdir edilen takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi (4. haber de denmiştir), muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	fiili mazi	car-mecrur	h. cer, mecrur isim

أَزْوَاجًا	وَ	مِنَ الْأَنْعَامِ	أَزْوَاجًا ج	يَذْرَؤُكُمْ	فِيهِ ط	لَيْسَ
eşler	,	hayvanlardan	çiftler	sizi çoğaltıp dağıtıyor	Orada	değildir
mef'ul	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	(جَعَلَ)'nin failinden hal; fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	nâsih fiili mazi

كَمِثْلِهِ	شَيْءٌ ج	وَ	هُوَ	السَّمِيعُ	الْبَصِيرُ	﴿ 11 ﴾
O'nun benzeri	hiçbir şey		O	çok iyi işitendir	çok iyi görendir	
zaid harfi cer, (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber	

11. **O**, göklerin ve yerin Yaratanıdır, size kendinizden eşler, hayvanlardan (da erkekli dişili) çiftler yarattı. Orada (böyle bir sistemde) sizi çoğaltıp dağıtıyor (Bu şekilde çoğalmanızı sağlıyor). Hiçbir şey O'nun benzeri değildir. O, çok iyi işitendir, çok iyi görendir.

لَهُ	مَقَالِيدُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ج	يَبْسُطُ	الرِّزْقَ
O'nundur	anahtarları	Göklerin	ve	yerin	açıp genişletir	rızkı
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	fiili muzari	mef'ul

لِمَنْ	يَشَاءُ	وَ	يَقْدِرُ ط	إِنَّهُ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمٌ ﴿ 12 ﴾
kimse için	dilediği	ve	kısıtlar	Doğrusu O	herşeyi		bilendir
harfi cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.,	atıf h.	fiili muzari	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur, muzaf, (şibhi cümle (عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır)	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi

12. Göklerin ve yerin anahtarları O'na aittir. Dilediği kimse için rızkı açıp genişletir ve kısıtlar (bir ölçüye göre verir). Doğrusu O herşeyi bilendir.

شَرَعَ	لَكُمْ	مِنَ الدِّينِ	مَا	وَصَّى	بِهِ	نُوحًا
şeriat kıldı	size de	din(e dair buyruklar)dan	şeyleri	tavsiye buyurduğu	kendisiyle	Nuh'a
fiili mazi	car-mecrur	harfi cer,mecrur isim	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm	car-mecrur	mef'ul

وَ	الَّذِي	أَوْحَيْنَا	إِلَيْكَ	وَ	مَا	وَصَّيْنَا
	şeyi	vahyettiğimiz	Sana		şeyleri	tavsiye buyurduğumuz
atıf h.	(مَا)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	(مَا)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

بِهِ	إِبْرَاهِيمَ	وَ	مُوسَى	وَ	عِيسَى	أَنْ
kendisiyle	İbrahim'e	,	Musa'ya	ve	İsa'ya	diye
car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	tefsir h.

أَقِيمُوا	الدِّينَ	وَ	لَا تَتَفَرَّقُوا	فِيهِ ط	كَبُرَ	عَلَى الْمُشْرِكِينَ
ayakta tutun	Dini	ve	ayrılığa düşmeyin	onda	büyüdü	müşriklere
emir fiili, fail, zamir	mef'ul	atıf h.	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	car-mecrur	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim

مَا	تَدْعُوهُمْ	إِلَيْهِ ط	اللَّهُ	يَجْتَبِي	إِلَيْهِ	مَنْ	يَشَاءُ
şey	onları çağırdığın	kendisine	Allah	seçer	kendine	kimseyi	dileyen/dilediği
fail, ismi mevsul	sıla; cüm.,fiili muzari,mef'ul	car-mecrur	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

وَ	يَهْدِي	إِلَيْهِ	مَنْ	يُنِيبُ	﴿ 13 ﴾	
,	doğru yola iletir	kendisine	kimseyi	yönelen		
atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.		

13. Allah din(e dair buyruklar)dan Nuh'a kendisiyle tavsiye buyurduğu şeyleri, sana vahyettiğimiz şeyi; İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya "Dini ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin." diye tavsiye buyurduğumuz şeyleri

size de şeriat kıldı. (Fakat) onları kendisine çağırdığın şey büyüdü (tevhid dini onlara ağır geldi). Allah dilediği (ya da dileyen) kimseyi kendine seçer, kendisine yönelen kimseyi doğru yola iletir.

وَ	مَا تَفَرَّقُوٓا	إِلَّا	مِنۢ بَعْدِ	مَا	جَآءَهُمُ	الْعِلْمُ
başlama h.	ayrılığa düşmediler	ancak	sonra	kendilerine gelmesinden		ilmin
	nefiy h.,fiili mazi, fail	istisna h.	harfi cer,zarf ismi mecrur	masdar h.	fiili mazi, fail	fail, muz. ileyh

بَغْيًۢا	بَيْنَهُمْ ۭ	وَ	لَوْلَا	كَلِمَةٌ	سَبَقَتْ	مِنْ رَّبِّكَ
kıskançlık yüzünden	aralarındaki	atıf h.	olmasaydı	bir söz (mevcut)	geçmiş	Rabbinden
mef'ulün li eclih	mekan zarfı		şart h.	mübteda, (مَوْجُوْدٌ) (mevcut) olarak takdir edilen haberi mahzuftur, mevsuf	(كَلِمَةٌ) kelimesinin sıfatı; mazi fiil (müe.) cümlesi	(كَلِمَةٌ) kelimesinin 2. sıfatı; şibhi cümle

إِلَىٰٓ أَجَلٍ	مُّسَمًّى	لَّقُضِيَ	بَيْنَهُمْ ۭ	وَ	إِنَّ	الَّذِينَ
bir süreye kadar	isimlendirilmiş	hüküm verilmiş olurdu	aralarında	atıf h.	Doğrusu	kimseler
harfi cer, mecrur isim	(أَجَلٍ)'in sıfatı	cevabü'ş-şart için rabıta,:cevabü'ş-şart; meçhul fiili mazi cüm.	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh		tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul

أُورِثُوا	الْكِتَٰبَ	مِنۢ بَعْدِهِمْ	لَفِي	شَكٍّ	مِّنْهُ	مُرِيبٍ	﴿ 14 ﴾
varis kılınan	Kitaba	onların arkasından	içindedirler	Bir şüphe	ondan	evham veren	
sıla; meçhul fiili mazi cüm., nâibi fail	mef'ul	harfi cer, zarf ismi	tekid lamı, harfi cer	mecrur isim, mevsuf	car-mecrur	sıfat	

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

14. Aralarındaki kıskançlık yüzünden ancak kendilerine ilmin gelmesinden sonra ayrılığa düştüler. Eğer isimlendirilmiş bir süreye kadar Rabbinden daha önce geçmiş bir söz (mevcut) olmasaydı, aralarında hüküm verilmiş olurdu (işleri bitirilirdi). Onların arkasından Kitaba varis kılınan kimseler de ondan (Kitap'tan) dolayı evham veren bir şüphe içindedirler.

فَلِذَٰلِكَ	فَادْعُ ۚ	وَ	اسْتَقِمْ	كَمَآ	أُمِرْتَ ۚ	وَ
İşte bunun için	davet et	ve	dosdoğru ol	gibi	emrolunduğun	;
başlama h., car-mecrur	rabıta, emir fiili	atıf h	emir fiili	harfi cer, masdar h.	meçhul fiili mazi, nâibi fail	atıf h.

لَا تَتَّبِعْ	أَهْوَآءَهُمْ ۚ	وَ	قُلْ	آمَنتُ	بِمَآ	أَنزَلَ
uyma	onların heveslerine	atıf h	De ki	inandım	indirdiğine	
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	mef'ul		emir fiili	fiili mazi, fail	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

اللَّهُ	مِن كِتَابٍ ۚ	وَ	أُمِرْتُ	لِأَعْدِلَ	بَيْنَكُمْ ۖ
Allah'ın	Kitap'dan		emrolundum	adaletli olmam için	aranızda
fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	meçhul fiili mazi, nâibi fail	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh

اللَّهُ	رَبُّنَا	وَ	رَبُّكُمْ ۖ	لَنَآ	أَعْمَٰلُنَا	وَ
Allah	bizim de Rabbimiz		sizin de Rabbinizdir	Bize vardır	bizim işlediklerimiz	,
mübteda	haber	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.

لَكُمْ	أَعْمَٰلُكُمْ ۖ	لَا	حُجَّةَ	بَيْنَنَا	وَ	بَيْنَكُمُ ۖ
size vardır	sizin işlediklerniz	yoktur	hiçbir münakaşa			Bizimle sizin aranızda
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ),	(لَا)'nın ismi	(لَا)'nın haberi, şibhi cüm.	atıf h.	matuf, muzaf, muz. ileyh

اللَّهُ	يَجْمَعُ	بَيْنَنَا ۚ	وَ	إِلَيْهِ	الْمَصِيرُ ۖ	﴿ 15 ﴾
Allah	toplar	aramızı	;	O'nadır	dönüş	
mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	

15. İşte bunun için artık (onları) davet et, emrolunduğun gibi doğru ol; onların heveslerine uyma ve şöyle de: "Allah'ın Kitap'tan indirdiğine inandım (indirdiği her Kitab'a inandım); aranızda adaletli olmam (adaletle hükmetmek) için emrolundum; Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir; bize bizim işlediklerimiz(in karşılığı) vardır, size sizin işledikleriniz(in karşılığı) vardır. Bizimle sizin aranızda hiçbir münakaşa yoktur. Allah aramızı toplar; dönüş O'nadır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 483 ≻

(42 / ŞÛRA, 11):

[اَلْفَاطِرُ (فَطَرَ يَفْطُرُ): (ism-i fâil) yaratan, icad eden (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar

(ذَرَأَ يَذْرَؤُ ذَرْءًا): (mehmuz'el lam) yoktan var edip etrafa dağıtarak çoğaltı (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(42 / ŞÛRA, 12 - 13):

(اَلْمِقْلاَدُ ج مَقَالِيدُ): anahtar/ hazine/ çevreleyen, kuşatan (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): açtı, genişletti, bollaştırdı

(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ ölçüp biçti

(شَرَعَ يَشْرَعُ شَرْعًا): açıkladı, beyan ve izahta bulundu, meşru kıldı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat/ inkıyad/ bağlılık

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): ortak (وَصَّى يُوَصِّي تَوْصِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tavsiye etti/ vasiyet etti

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) ikame etti/ yerleşti/ dosdoğru kıldı/ gözetti/ hakkını verdi/ takdir etti

(تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ تَفَرُّقًا): (tefa'ul bâbı) tefrikaya düştü, dağıldı, ayrılığa düştü, parçalandı

(كَبُرَ يَكْبُرُ كِبَرًا): nefse ağır geldi/ büyük oldu/ müstehcen oldu

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti (اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftiâl bâbı) seçti/ düzdü, uydurdu

(شَاءَ يَشَاُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a dönmesi)

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, sevketti, iletti/ tarif etti, yol gösterdi

(42 / ŞÛRA, 14 – 15):

(تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ تَفَرُّقًا): (tefa'ul bâbı) ayrılığa düştü, dağıldı/ parçalandı (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

[اَلْبَغْيُ (بَغَى يَبْغِي]: zulüm, fesad veya her türlü tecavüz ve ifrat (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti, öne geçti, takaddüm etti/ kaçıp kurtuldu (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[اَلْمُسَمَّى (سَمَّى يُسَمِّي]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): hükmetti/ halletti/ yerine getirdi/ tamamladı/ bildirdi/ iletti

(أَوْرَثَ يُورِثُ اِيرَاثًا): eline verdi, istifadesine sundu/ sahip kıldı/ varis yaptı

[اَلْمُرِيبُ (أَرَابَ يُرِيبُ]: (ism-i fâil) evham veren, şüpheye düşüren (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): emretti

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلْهَوَى ج أَهْوَاءُ): heva, heves, kötü meyiller

(عَدَلَ يَعْدِلُ عَدْلاً): adalet etti, zulmetmedi/ fidye verdi/ doğru ve düzgün kıldı/ denk tuttu (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı

(اَلْحُجَّةُ): ileri sürülen delil/ maksadı açıklayan deli/tartışma [اَلْمَصِيرُ (صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 484 (ŞÛRA: 16 - 22) ≻

وَ	الَّذِينَ	يُحَآجُّونَ	فِي اللَّهِ	مِنْ بَعْدِ	مَا	اسْتُجِيبَ
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm. tartışan kimseler	harfi cer, mecrur isim Allah hakkında	harfi cer, zarf ismi, muzaf sonra	masdar h.	meçhul fiili mazi icabet edilmesinden

muz. ileyh, masdarı müevvel

لَهُ	حُجَّتُهُمْ	دَاحِضَةٌ	عِنْدَ	رَبِّهِمْ	وَ	عَلَيْهِمْ
kendisine nâibi fail, şibhi cümle	delilleri mübteda	batıldır haber	katında mekan zarfı muzaf	Rableri muz. ileyh, muzaf (هِمْ): muz. ileyh	atıf h.	onlara vardır haber mukaddem, şibhi cümle

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

﴿ 16 ﴾

غَضَبٌ	وَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	شَدِيدٌ
gazap mübteda muahhar	atıf h.	onlar için vardır haber mukaddem, şibhi cümle	azap mübteda muahhar, mevsuf	şiddetli sıfat

16. (Çağrısına) icabet edildikten sonra, Allah hakkında tartışan kimseler, onların delilleri Rableri katında batıldır (boş ve hükümsüzdür). Onlara gazap vardır, onlar için şiddetli bir azap vardır.

اَللَّهُ	الَّذِيٓ	أَنْزَلَ	الْكِتَابَ	بِالْحَقِّ	وَ	الْمِيزَانَ ط
Allah mübteda		indirendir sıla; mazi fiil cüm.	Kitap'ı mef'ul	hakla hal, şibhi cümle	ve atıf h.	ölçüyü matuf

﴿ 17 ﴾

وَ	مَا	يُدْرِيكَ	لَعَلَّ	السَّاعَةَ	قَرِيبٌ
başlama h.	Ne mübteda, soru ismi	bilirsin haber, ismi mevsul (مَا) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi birinci mef'ul	belki de terecci (umut) ve nasb h.	Kıyamet saati (لَعَلَّ)'nin ismi	yakındır (لَعَلَّ)'nin haberi

(يُدْرِيكَ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

17. Allah, Kitab'ı ve ölçüyü hakla (gerçekle) indirendir. Ne bilirsin, belki de kıyamet saati yakındır.

الَّذِينَ	وَ	بِهَا	لاَ يُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ	بِهَا	يَسْتَعْجِلُ
kimseler mübteda, ismi mevsul	başlama h.	O'na car-mecrur	inanmayan sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.	kimseler fail, ismi mevsul	onu car-mecrur	acele isterler fiili muzari

أَلآ	الْحَقُّ ط	أَنَّهَا	يَعْلَمُونَ	وَ	مِنْهَا لا	مُشْفِقُونَ	آمَنُوا
Dikkat edin tenbih h.	gerçek (أَنَّ)'nin haberi	onun olduğunu tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	bilirler fiili muzari+ fâil	atıf h.	ondan car-mecrur	korkarlar haber	inanan sıla; mazi fiil cüm., fail

(يَعْلَمُونَ)'nin mef'ulu, masdarı müevvel

﴿ 18 ﴾

إِنَّ	الَّذِينَ	يُمَارُونَ	فِي السَّاعَةِ	لَفِي	ضَلاَلٍ	بَعِيدٍ
Doğrusu tekid ve nasb h.	kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tartışan sıla: muzari fiil cümlesi	kıyamet saati hakkında h. cer, mecrur isim	içindedirler tekid lamı, h. cer	bir sapıklık mecrur isim, mevsuf	derin sıfat

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

18. İnanmayan kimseler, onu acele isterler; inananlar (ise) ondan korkarlar ve onun gerçek olduğunu bilirler. Dikkat edin! Kıyamet saati hakkında tartışan kimseler derin bir sapıklık içindedirler.

اَللَّهُ	لَطِيفٌ	بِعِبَادِهِ	يَرْزُقُ	مَنْ	يَشَآءُ ج	وَ
Allah mübteda	çok lütufkardır haber	kullarına car-mecrur	rızıklandırır ikinci haber, muzari fiil cümlesi		dileyen/dilediği kimseyi sıla; muzari fiil cüm. mef'ul, ismi mevsul	atıf h.

﴿ 19 ﴾

هُوَ	الْقَوِيُّ	الْعَزِيزُ ع
O mübteda	kuvvetli olandır haber	üstün olandır ikinci haber

19. Allah, kullarına çok lütufkardır. Dileyen/dilediği kişiyi rızıklandırır. O, kuvvetlidir, üstündür.

لَهُ	نَزِدْ	الْآخِرَةِ	حَرْثَ	يُرِيدُ	كَانَ	مَنْ
ona car-mecrur	ilave yaparız cevabü'ş-şart, fiili muzari	Ahiret muz. ileyh	ekinini mef'ul, muzaf	isterse (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	fiilü'ş-şart; nâsih mazi fiil cüm.	Kim mübteda, şart ismi

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

مِنْهَا	نُؤْتِهِ	الدُّنْيَا	حَرْثَ	يُرِيدُ	كَانَ	مَنْ	وَ	فِي حَرْثِهِ ۚ
ondan car-mecrur	ona veririz cevabü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	dünya muz. ileyh	ekinini mef'ul, muzaf	isterse (كَانَ)'nin haberi, fiili muzari	fiilü'ş-şart; nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Kim mübteda, şart ismi	atıf h.	ekininde harfi cer, mecrur isim

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

﴿ 20 ﴾ مِنْ نَصِيبٍ | فِي الْآخِرَةِ | لَهُ | مَا | وَ

bir pay (zaid harfi cer, mübteda muahhar) | ahirette (harfi cer, mecrur isim) | ona (haber mukaddem, şibhi cümle) | yoktur (nefiy h.) | atıf h.

20. Kim Ahiret ekinini (kazancını) isterse ona ekininde (kazancında) ilave yaparız; kim dünya ekinini isterse ona da ondan veririz; (fakat) ahirette bir payı yoktur.

مَا	مِنَ الدِّينِ	لَهُمْ	شَرَعُوا	شُرَكَاءُ	لَهُمْ	أَمْ
şeyleri	dinden	onlara	meşru kılacak	ortakları	onların var	Yoksa ..mı
mef'ul, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	(شُرَكَاء)'nün sıfatı, mazi fiil cümlesi, fail	mübteda muahhar mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

لَقُضِيَ	الْفَصْلِ	كَلِمَةُ	لَوْلَا	وَ	اللَّهُ ۚ	بِهِ	لَمْ يَأْذَنْ
hükmedilirdi rabıta, meçhul fiili mazi	fasıl muz. ileyh	sözü mübteda, muzaf, (مَوْجُودٌ)(var) olarak takdir edilen haberi mahzuftur	Eğer olmasaydı şart h.	atıf h.	Allah'ın fail, merfu	kendisine car-mecrur	izin vermediği sıla; fiil cüm.; nefiy ve cezm h., fiili muzari

﴿ 21 ﴾ أَلِيمٌ | عَذَابٌ | لَهُمْ | الظَّالِمِينَ | إِنَّ | وَ | بَيْنَهُمْ ۚ

acı veren (sıfat) | bir azap (mübteda muahhar, mevsuf) | onlara vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | zalimlere ((إِنَّ)'nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb h.) | başlama h. | aralarında (mekan zarfı muzaf, muz. ileyh)

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

21. Yoksa, onların, Allah'ın kendisine izin vermediği şeyleri dinden onlara meşru kılacak ortakları mı var? Eğer fasıl sözü (amellerin ayrılıp kesin yargının verileceği gün) olmasaydı aralarında hükmedilirdi. Doğrusu, zalimlere acı veren bir azab vardır.

هُوَ	وَ	كَسَبُوا	مِمَّا	مُشْفِقِينَ	الظَّالِمِينَ	تَرَى
o mübteda	hal vavı	kazandıkları sıla; mazi fiil cüm.,fail	şeylerden dolayı harfi cer,ismi mevsul	korkarken hal	zalimleri mef'ul	görürsün fiili muzari

عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	وَ	بِهِمْ ۚ	وَاقِعٌ
işleyen fiili mazi, fail	ve atıf h.	İman eden sıla; mazi fiil cümlesi	kimseler mübteda, ismi mevsul	başlama h.	onlara vaki olacaktır car-mecrur	haber, (cümle hal de denmiştir)

عِنْدَ	يَشَاؤُونَ	مَا	لَهُمْ	الْجَنَّاتِ ۚ	فِي رَوْضَاتِ	الصَّالِحَاتِ
katında mekan zarfı muzaf	diledikleri şeyler sıla; cüm., fiili muzari+ fâil	mübteda muahhar, ismi mevsul	Onlara vardır haber mukaddem, car-mecrur	cennetlerin muz. ileyh	bahçelerindedirler (الَّذِينَ) mübtedasının haberi, şibhi cümle, muzaf	faydalı işler mef'ul

﴿ 22 ﴾ الْكَبِيرُ | الْفَضْلُ | هُوَ | ذَٰلِكَ | رَبِّهِمْ ۚ

büyük (sıfat) | lütuftur (haber, mevsuf) | fasıl zamiri | İşte bu (mübteda, işaret ismi) | Rablerinin (muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz. ileyh)

22. Zalimleri yapıp kazandıkları şeylerden korkarken görürsün. O (korktukları şey) vaki olacaktır (başlarına gelecektir). İman eden ve faydalı işler işleyenler cennet bahçelerindedirler. Onlara Rablerinin katında, onlara diledikleri şeyler vardır. İşte büyük lütuf budur.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 484 ⋗

(42 / ŞÛRA, 16 – 17 – 18):

(حَاجَّ يُحَاجُّ مُحَاجَّةً): (muzaaf fiil, müfâale bâbı) niza ve münakaşa etti, çekişti

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi, kabul etti [(دَحَضَ يَدْحَضُ) اَلدَّاحِضَةُ]: (ism-i fâil) batıl, kaymış, boş

(اَلْحُجَّةُ): ileri sürülen delil/ maksadı açıklayan kuvvetli delil/ münakaşa, tartışma

[(غَضِبَ يَغْضَبُ) اَلْغَضَبُ]: gazap, öfke, kızgınlık (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (if'al bâbı) bildirdi

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi veya adalet yahut şeriat (لَعَلَّ): belki, ta ki, için, diye (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat

[(قَرُبَ يَقْرُبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman, mekân ciheti yahut ahval itibarıyla ve ilim yönünden ya da akrabalık noktasından)

(اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ): (istif'âl bâbı) acelecilik gösterdi, acelece yaptı (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan, sakınan

(مَارَى يُمَارِي مُمَارَاةً): (müfâale bâbı) çekişti, tartıştı, münazara etti

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık

(42 / ŞÛRA, 19 – 20 - 21):

(اَللَّطِيفُ ج لِطَافٌ): ihsan eden,lütufla muamele eden/güzelce tedbir ve idare eden

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, şerefli, yüce, zor

(اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi

(اَلْحَرْثُ): (mecaz olarak) dünya nimet veya ahiret sevabı/ ekin (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلنَّصِيبُ ج نُصُبٌ): nasip, pay, hisse

(شَرَعَ يَشْرَعُ شَرْعًا): açıkladı, beyan ve izahta bulundu, meşru kıldı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza, inkıyad, bağlılık

(اَذِنَ يَأْذَنُ): (mehmuz'el fa) izin verdi (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelime, söz, ilahi hüküm [(فَصَلَ يَفْصِلُ) اَلْفَصْلُ]: ayırdetme, kesin hüküm

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti/ yerine getirdi/ tamamladı/ bildirdi (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(42 / ŞÛRA, 22):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

[(وَقَعَ يَقَعُ) اَلْوَاقِعُ]: vaki olan, ortaya çıkan (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan

(اَلرَّوْضَةُ ج رَوْضَاتٌ): yeşillik yer, güzel bahçe, nebatlı, sulak, şirin, çiçeklerle müzeyyen mahal

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, üstünlük (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis, lider

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 485 (ŞÛRA: 23 - 31) ≻

ذَٰلِكَ	الَّذِي	يُبَشِّرُ	اللَّهُ	عِبَادَهُ	الَّذِينَ	آمَنُوا
İşte bu	şeydir	müjdelediği	Allah'ın	kullarını	iman eden	
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	fail	mef'ul	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail

وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ ط	قُلْ	لَآ أَسْأَلُكُمْ	عَلَيْهِ	أَجْرًا
	işleyen	faydalı işler	De ki	istemiyorum	buna karşı	bir ücret
atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	emir fiili	nefiy h., fiili muzari, birinci mef'ul	car-mecrur	ikinci mef'ul

إِلَّا	الْمَوَدَّةَ	فِي الْقُرْبَىٰ ط	وَ	مَنْ	يَقْتَرِفْ	حَسَنَةً	نَزِدْ
başka	sevgiden	yakınlıkta		Kim	işlerse	güzel bir iş	arttırırız
İstisna h.	müstesna	harfi cer, mecrur isim	başlama h.	mübteda şart ismi	haber:fiilü'ş-şart, fiili muzari	mef'ul	cevabü'ş-şart, fiili muzari

لَهُ	فِيهَا	حُسْنًا ط	إِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	شَكُورٌ	﴿ 23 ﴾
ona	ondaki	güzelliği	Doğrusu	Allah	çok bağışlayandır	çok teşekkür edendir	
car-mecrur	car-mecrur	mef'ul	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

23. İşte bu, Allah'ın, iman eden ve faydalı işler işleyen kullarını müjdelediği şeydir. De ki: "Ben buna karşı (Allah'a) yakınlık hususunda sevgiden başka bir ücret istemiyorum." Kim güzel bir iş işlerse ona ondaki güzelliği arttırırız. Doğrusu Allah çok bağışlayandır, çok teşekkür edendir (yapılanın kıymetini bilip takdir eden ve karşılığını verendir).

أَمْ	يَقُولُونَ	افْتَرَىٰ	عَلَى اللَّهِ	كَذِبًا ج	فَإِنْ	يَشَأِ
Yoksa	derler	iftira etti	Allah'a karşı	yalan		Halbuki dilerse
atıf h..	fiili muzari+ fâil	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	mef'ulü mutlak nâibi	başlama h., şart h.	fiilü'ş-şart, fiili muzari

اللَّهُ	يَخْتِمْ		عَلَى قَلْبِكَ ط	وَ	يَمْحُ	اللَّهُ	الْبَاطِلَ	وَ
Allah	mühür vurur		senin kalbine		mahveder	Allah	batılı	
fail	cevabü'ş-şart, fiili muzari		harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	fail	mef'ul	atıf h.

يُحِقُّ	الْحَقَّ	بِكَلِمَاتِهِ ط	إِنَّهُ	عَلِيمٌ	بِذَاتِ	الصُّدُورِ	﴿ 24 ﴾
gerçekleştirir	hakkı	sözleriyle	Doğrusu O	bilendir	sahip olduğunu	kalplerin	
fiili muzari	mef'ul	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	

24. Yoksa Allah'a karşı yalan iftira etti mi derler? Allah dilerse senin kalbine mühür vurur, batılı mahveder, hakkı sözleriyle gerçekleştirir. Doğrusu O, kalplerde olanı bilendir.

وَ	هُوَ	الَّذِي	يَقْبَلُ	التَّوْبَةَ	عَنْ عِبَادِهِ	وَ
	O		kabul edendir	tevbeyi	kullarından	
başlama h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

يَعْفُو	عَنِ السَّيِّئَاتِ	وَ	يَعْلَمُ	مَا	تَفْعَلُونَ	﴿ 25 ﴾
affedendir	kötülükleri		bilendir	şeyleri	yaptığınız	
fiili muzari	h.cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+ fâil	

وَ	يَسْتَجِيبُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ
	cevap verendir	kimselere	iman eden		işleyenlere	faydalı işler
atıf h.	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul (fâil de denmiştir)	sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul

وَ	يَزِيدُهُمْ	مِنْ فَضْلِهِ ط	وَ	الْكَافِرُونَ	لَهُمْ	عَذَابٌ	شَدِيدٌ	﴿ 26 ﴾
	onlara arttırandır	lutfundan		kafirler	kendileri için olanlardır	bir azap	şiddetli	
atıf h.	fiili muzari, mef'ul	h. cer; mecrur isim	başlama h.	mübteda	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

(الْكَافِرُونَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

25. Kullarından tevbeyi kabul eden, kötülükleri affeden, yaptığınız şeyleri bilen, iman eden ve faydalı işler işleyenlere cevab veren, lutfundan onlara arttırandır. (Fakat) kafirler, kendileri için şiddetli bir azab olanlardır.

لَبَغَوْا	الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ	اللَّهُ	بَسَطَ	لَوْ	وَ	
azgınlık ederlerdi	kullarına rızkı	Allah	bollaştırsaydı	Eğer		
rabıta, cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	car-mecrur mef'ul	fail	fiilü'ş-şart; fiili mazi	şart h.	başlama h.	
يَشَآءُ ۚ	مَا	بِقَدَرٍ	يُنَزِّلُ	لَكِنْ	وَ	فِي الْأَرْضِ
dilediği	şeyi	bir ölçüyle	indirir	Fakat		yeryüzünde
sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur	fiili muzari	istidrak h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim
﴿ 27 ﴾	بَصِيرٌ	خَبِيرٌ	بِعِبَادِهِ	إِنَّهُ		
	görendir	haberdardır	kullarından	Doğrusu O		
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		

27.Eğer Allah rızkı kullarına bollaştırsaydı (herkeze bol bol verseydi), yeryüzünde azgınlık ederlerdi. Fakat, dilediği ölçüyle indirir. (Çünkü) doğrusu O, kullarından çok iyi haberdardır, çok iyi görendir.

قَنَطُوا	مَا	مِنْ بَعْدِ	الْغَيْثَ	يُنَزِّلُ	الَّذِي	هُوَ	وَ
umutsuzluğa düşmelerinden		sonra	yağmuru	indirendir		O	
fiili mazi, fail	masdar h.	harfi cer, zarf ismi, muzaf	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda	başlama h.
muz. ileyh, masdarı müevvel							
﴿ 28 ﴾	الْحَمِيدُ	الْوَلِيُّ	هُوَ	وَ	رَحْمَتَهُ ۚ	يَنْشُرُ	وَ
	övgüye layık olandır	dosttur	O		rahmetini	yayandır	ve
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	mef'ul	f.muzari	atıf h.

28. O, umutsuzluğa düşmelerinden sonra yağmuru indiren ve rahmetini yayandır. O, dosttur, övgüye layık olandır.

بَثَّ	مَا	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	خَلْقُ	مِنْ آيَاتِهِ	وَ
yaydığı	şeylerin	ve	yerin	,	Göklerin	yaratılması	onun ayetlerindendir	
sıla; mazi fiil cüm.	(الْأَرْضِ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	baş-lama h.
﴿ 29 ﴾	قَدِيرٌ ۘ	إِذَا يَشَآءُ	عَلَى جَمْعِهِمْ	هُوَ	وَ	مِنْ دَآبَّةٍ ۚ	فِيهِمَا	
	gücü yetendir	dilediği zaman	onları toplamaya	O		canlılardan	ikisinde	
	(هُوَ) mübteda-sının haberi	zaman zarfı (جَمْعِهِمْ) ile bağlantılıdır	harfi cer, mecrur isim	mübteda	başlama h.	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	

﴿ 30 ﴾	عَنْ كَثِيرٍ ۚ	وَ يَعْفُو	أَيْدِيكُمْ	كَسَبَتْ	فَبِمَا	مِنْ مُصِيبَةٍ	أَصَابَكُمْ	مَآ	وَ	
	çoğunu	affeder	ki	ellerinizin	kazandığı	şeyler sebebiyledir	musibetten	Size isabet ederse	her ne	
	harfi cer, mecrur isim	fiili muzari	i'tirad (ara cümle) harfi	fail	sıla; mazi fiil cüm.	rabıta, (إِصَابَتُكُمْ) (size isabet etmesi) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi: h.cer+ ismi mevsul	(مَا)'nın sıfatı, şibhi cümle	fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	mübteda, şart ismi	başlama h.

{ cevabü'ş-şart, yani; (مَا) mübtedasının haberidir}

29. Göklerin, yerin ve canlılardan ikisinde yaydığı şeylerin yaratılması O'nun ayetlerindendir (varlığının delillerindendir). O, dilediği zaman onları toplamaya gücü yetendir. **30.** Size musibetten –ki çoğunu affeder- her ne isabet ederse (bu şekilde size isabet etmesi) ellerinizin kazandıkları sebebiyledir. O, yine de çoğunu affeder.

مَا	وَ	فِي الْأَرْضِ ۚ	بِمُعْجِزِينَ	أَنْتُمْ	مَآ	وَ
yoktur		Yeryüzünde	aciz bırakanlar	Siz	değilsiniz	
nefiy h.	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	nâsih h.	başlama h.
﴿ 31 ﴾	نَصِيرٍ	وَ لَا	مِنْ وَلِيٍّ	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	لَكُمْ
	yardımcınız	yoktur	bir dostunuz	Allah'tan başka		sizin
	(وَلِيٍّ)'e matuf	nefiy h. atıf h.	zaid harfi cer, mübteda muahhar	muz. ileyh	harfi cer,:mecrur isim, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

31. Siz yeryüzünde (Allah'ı) aciz bırakamazsınız. Sizin Allah'tan başka bir dostunuz ve yardımcınız yoktur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 485 ≻

(42 / ŞÛRA, 23 – 24 - 25):

(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat [(وَدَّ يَوَدُّ) اَلْمَوَدَّةُ]: muhabbet, sevgi (اَلْقُرْبَى): akraba, yakın/ akrabalık, yakınlık

(اِقْتَرَفَ يَقْتَرِفُ اِقْتِرَافًا): (iftiâl bâbı) (mecazen) işledi/ elde etti, kazandı [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنُ]: hissi yahut manevi güzellik

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): nail olunan nimet, iyilik, güzellik, hayır, taat (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, [(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı, nâkıs fiil) uydurdu, iftira etti [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: (masdar) yalan, uydurma, düzme

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (خَتَمَ يَخْتِمُ خَتْمًا): bitirdi, mühürledi, damga bastı

(مَحَا يَمْحُو مَحْوًا): (nâkıs fiil) sildi, mahvetti [(بَطَلَ يَبْطُلُ) اَلْبَاطِلُ]: batıl, hakkın zıddı, faydasız, boş şey

(أَحَقَّ يُحِقُّ إِحْقَاقًا): (if'al bâbı) gerçekleştirdi (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

(قَبِلَ يَقْبَلُ قَبُولاً): kabul edip bağışladı/ isteyerek aldı/ razı oldu/ müsamaha gösterip icabet etti/ hoşnud olup karşılığını verdi

(عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nâkıs fiil) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(42 / ŞÛRA, 26 – 27 - 28 – 29 – 30 – 31):

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi/ kabul etti (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): fazl, lütuf, üstünlük, mükemmellik (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): bollaştırdı, genişletti, açtı

(اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızık, maişet, geçim, yemek (بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) zulmetti, azgınlık etti, hakkı çiğnedi

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): miktar, kemiyet, ölçü/ güç, takat/ tayin edilen vakit

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (اَلْغَيْثُ): yağmur, yağmur suyu ile yetişen nebat

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(قَنِطَ يَقْنَطُ قَنَطًا): ümidsiz oldu, ümidi kesti (نَشَرَ يَنْشُرُ نَشْرًا): yaydı, neşretti, yayınladı, açtı (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, yakın, veli

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(بَثَّ يَبُثُّ بَثًّا): (muzaaf fiil) saçtı, yaydı, dağıttı [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) toplama (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı

(شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

[(أَصَابَ يُصِيبُ) اَلْمُصِيبَةُ]: (ism-i fâil) musibet, bela (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلْكَثِيرَةُ ث كَثِيرَةٌ): çok

(عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nâkıs fiil) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti (اَلنَّصِيرُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

(اَلْمُعْجِزُ ج مُعْجِزُونَ): (ism-i fâil) aciz bırakan (دُونَ): başka, hariç, dışında, gayr

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 486 (ŞÛRA: 32 - 44) ≻

وَ	مِنْ آيَاتِهِ	الْجَوَارِ	فِي الْبَحْرِ	كَالْأَعْلَامِ ﴿32﴾
atıf h. (başlama h. de denmiştir)	O'nun ayetlerindendir haber mukaddem, şibhi cümle	gemiler mübteda muahhar	Denizdeki h. cer, mecrur isim	dağlar gibi car-mecrur

(ومن آياته خلق) cümlesine matuf

32. Denizde dağlar gibi gemiler(in hareket etmesi), O'nun ayetlerindendir (varlığının belgelerindendir).

إِنْ	يَشَأْ	يُسْكِنِ	الرِّيحَ	فَيَظْلَلْنَ	رَوَاكِدَ	عَلَى ظَهْرِهِ
dilerse şart h.	fiilü'ş-şart, fiili muzari	cevabü'ş-şart, fiili muzari	rüzgarı mef'ul	kalmaya devam ederler atıf h., fiili muzari, (يَظْلَلْنَ)'nin ismi	hareketsiz (يَظْلَلْنَ)'nin haberi (gayri munsarif kalıbı)	(denizin) dış yüzü üzerinde harfi cer, mecrur isim

إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَآيَاتٍ	لِكُلِّ	صَبَّارٍ	شَكُورٍ ﴿33﴾
Doğrusu tekid ve nasb h.	Bunda vardır (إِنَّ)'nin haberi, şibhi c.	deliller tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	her ..için car-mecrur, muzaf	çok sabreden muz. ileyh, mevsuf	çok şükreden sıfat

33. O, dilerse rüzgarı durdurur (yelkenli gemiler o zaman denizin) dış yüzü üzerinde kalmaya devam eder. Doğrusu bunda her çok şükreden çok sabreden için ayetler (deliller) vardır.

أَوْ	يُوبِقْهُنَّ	بِمَا	كَسَبُوا	وَ	يَعْفُ	عَنْ كَثِيرٍ ﴿34﴾
Veya atıf h.	onları mahveder (يظللن) cümlesine matuf, fiili muzari, mef'ul	şeyler sebebiyle harfi cer, ismi mevsul	kazandıkları sıla; mazi fiil cüm.	atıf h.	affeder fiili muzari	bir çoğunu harfi cer, mecrur isim

34. Veya kazandıkları şeyler sebebiyle onları mahveder, çoğunu da affeder.

وَ	يَعْلَمَ	الَّذِينَ	يُجَادِلُونَ	فِي آيَاتِنَا	مَا	لَهُمْ	مِنْ مَحِيصٍ ﴿35﴾
atıf h.	bilmesi için fiili muzari, gizli ve takdir edilen (لِأَنْ) ile mansub	kimselerin fail, ismi mevsul	tartışan sıla; cüm., fiili muzari+ fâil	ayetlerimiz hakkında harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	kendileri için olmadığını haber mukaddem, şibhi cümle	bir kaçış yeri zaid harfi cer, mübteda muahhar

(يَعْلَمَ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

35. Ayetlerimiz hakkında tartışanların, kendilerine bir kaçış yeri olmadığını bilmesi için (bunları yapar).

فَمَآ	أُوتِيتُمْ	مِنْ شَيْءٍ	فَمَتَاعُ	الْحَيَاةِ	الدُّنْيَا	وَ
İşte böyle her ne başlama h., mukaddem mef'ul, şart ismi	size verilirse fiilü'ş-şart; meçhul fiili mazi, nâibi fail	herhangi bir şeyden harfi cer, mecrur isim	(o) geçimliğidir rabıta+ cevabü'ş-şart; isim cüm. (هُوَ) (o) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	hayatının müz. ileyh, mevsuf	dünya sıfat	atıf h.

مَا	عِنْدَ	اللَّهِ	خَيْرٌ	وَ	أَبْقَى	لِلَّذِينَ
şey mübteda, ismi mevsul	katındaki sıla; şibhi cümle, mekan zarf, muzaf	Allah muz. ileyh	daha hayırlı haber	atıf h.	daha devamlıdır (خَيْرٌ)'a matuf	kimseler için car-mecrur (ismi mevsul)

آمَنُوا	وَ	عَلَى رَبِّهِمْ	يَتَوَكَّلُونَ ﴿36﴾
iman eden sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h.	Rablerine harfi cer, mecrur isim	tevekkül edenler fiili muzari+ fâil

وَ	الَّذِينَ	يَجْتَنِبُونَ	كَبَائِرَ	الْإِثْمِ	وَ	الْفَوَاحِشَ
kimseler önceki ismi mevsule matuf	atıf h.	kaçınan sıla; fiil cüm.; fiili muzari+ fâil	büyüklerinden mef'ul, muzaf	günahların muz. ileyh	ve atıf h.	hayasızlıklardan (كَبَائِرَ)'e matuf

وَ	إِذَا	مَا	غَضِبُوا	هُمْ	يَغْفِرُونَ ﴿37﴾	وَ	الَّذِينَ	اسْتَجَابُوا	لِرَبِّهِمْ	وَ	أَقَامُوا
atıf h.	zaman zaid h.	zaman zarfı, muzaf	öfkelendikleri fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	mübteda	bağışlayanlar haber, fiil cümlesi; cevabü'ş-şart; isim cüm.	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	kılanlar fiili mazi, fail

Rablerine cevap verenler

الصَّلَاةَ ص وَ أَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ص وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿38﴾

infak ederler | kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden | aralarında şura (ile)dir | Onların işleri | namaz

fiili muzari+ fâil | fiili mazi, fail, mef'ul | car-mecrur (ismi mevsul), şibhi cümle (يُنفِقُونَ) ile bağlantılıdır | atıf h. | mekan zarfı | haber | mübteda | atıf h. | mef'ul

36. Size herhangi bir şeyden her ne verilirse, (bu sadece) dünya hayatının geçimliğidir. Allah katındaki şeyler; iman edenler, Rablerine tevekkül edenler, günahların büyüklerinden ve hayasızlıklardan kaçınan kimseler, öfkelendikleri zaman bağışlayanlar, Rablerine (O'nun davet ettiklerine) cevap verenler ve namaz kılanlar için daha iyi ve daha devamlıdır. Onların işleri aralarında şûra (istişare ile)dir. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak ederler.

وَ الَّذِينَ إِذَآ أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿39﴾

yardımlaşarak haklarını alırlar | onlar | azgınlık (zulüm) | kendilerine isabet ettiği zaman | O kimseler ki

haber, fiil cümlesi | mübteda | fail | şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul | matuf, ismi mevsul | atıf h.

cevabü'ş-şart; isim cüm.

sıla; şart ve cevab cümleleri

39. O kimseler ki kendilerine azgınlık (zulüm) isabet ettiği zaman yardımlaşarak haklarını alırlar (galib gelirler).

وَ جَزَٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ج فَمَنْ عَفَا

affederse | kim | onun benzeri | bir kötülüktür | bir kötülüğün | karşılığı

fiilü'ş-şart, fiili mazi | atıf h., mübteda, şart ismi | sıfat | haber, mevsuf | muz. ileyh | mübteda, muzaf | başlama h.

وَ أَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى اللَّهِ ط إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ الظَّٰلِمِينَ ﴿40﴾

ve | barışırsa | artık onun mükafatı | Allah'a aittir | Doğrusu O | sevmez | zalimleri

atıf h. | fiili mazi | mübteda, rabıta | haber, şibhi cümle | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi, fiil cüm. | mef'ul

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

وَ لَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِم مِّن سَبِيلٍ ط ﴿41﴾

ve | kim | hakkını alırsa | sonra | gördüğü zulümden | artık onların | yoktur | aleyhine | bir yol

başlama h. | ibtida (başlama) h., mübteda, şart ismi | fiilü'ş-şart; fiili mazi | zaman zarfı, muzaf | muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh | rabıta, mübteda, işaret ismi | nefiy h. | haber mukaddem, şibhi cümle | zaid harfi cer, mübteda muahhar

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi, isim cüm., şart ve cevab (مَنْ) mübtedasının haberidir

40. Bir kötülüğün karşılığı, (aynı şekilde onun dengi) bir kötülüktür. Ama kim affeder ve barışırsa, artık onun mükafatı Allah'a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez. **41.** Gördüğü zulümden sonra kim hakkını alırsa, artık işte onların aleyhine bir yol yoktur.

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَ يَبْغُونَ

ancak | O yol | kimseleredir | zulmeden | İnsanlara | | azgınlık edenlere

hasr edatı | mübteda | haber, şibhi cümle | sıla; fiil cüm. | mef'ul | atıf h. | fiili muzari+ fâil

فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ط أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿42﴾

yeryüzünde | haksızlıkla | İşte onlar | kendileri için olanlardır | azap | elem veren

harfi cer, mecrur isim | muz. ileyh | car-mecrur, muzaf | mübteda, işaret ismi | haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda muahhar, mevsuf | sıfat

(أُولَٰئِكَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

42. (Aleyhine olan) o yol insanlara zulmedenlere, yeryüzünde haksızlıkla azgınlık edenleredir. İşte onlar, kendileri için elem veren azab olanlardır.

وَ لَمَنْ صَبَرَ وَ غَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿43﴾

Kesinlikle kim | sabrederse | ve | bağışlarsa | Doğrusu | bu | büyüklerindendir | işlerin

ibtida (başlama) h. mübteda, şart ismi (ismi mevsul de denmiştir) | fiilü'ş-şart; fiili mazi, (sıla cümlesi de denmiştir) | atıf h. | fiili mazi, (فأجره عظيم) (artık onun mükafatı büyüktür) olarak takdir edilen cevabü'ş-şart mahzuftur | tekid ve nasb h. | (إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi | tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle | muz. ileyh

atıf h. (başlama h. de denmiştir)

(مَنْ) mübtedasının haberi: ..(إِنَّ) isim cümlesi

43. Kim sabreder ve bağışlarsa (artık onun mükafatı büyüktür). Doğrusu bu, işlerin büyüklerindendir.

وَ	مَنْ	يُضْلِلِ	اللّٰهُ	فَمَا	لَهُ	مِنْ وَلِيٍّ	مِنْ بَعْدِهِ ؕ
başlama h.	kimi mukaddem mef'ul, şart ismi	saptırırsa fiilü'ş-şart, fiili muzari	Allah fail	artık olmaz rabıta, nefiy h.	onun için haber mukaddem, şibhi cümle	bir dost zaid harfi cer, mübteda	bundan sonra h.cer, zarf ismi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

﴿ 44 ﴾	مِنْ سَبِيلٍ ۚ	إِلَى مَرَدٍّ	هَلْ	يَقُولُونَ	الْعَذَابَ	لَمَّا رَأَوُا	الظَّالِمِينَ	تَرَى	وَ
	bir yol zaid harfi cer, mübteda muahhar	geri dönüşe haber mukaddem, şibhi cümle	(var) mıdır soru h.	derken (الظَّالِمِينَ)'den hal; fiil cümlesi	azabı mef'ul	gördükleri zaman zaman zarfı, fail	zalimleri mef'ul	görürsün fiili muzari	başlama h.

ara cümle denmiştir

44. Allah (yaptıkları sebebiyle) kimi saptırırsa, artık onun için bundan sonra bir dost olmaz. -Azabı gördükleri zaman- zalimleri: "(Dünyaya) geri dönüşe bir yol (var) mıdır?" derken görürsün.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 486 ≻

(42 / ŞÛRA, 32 – 33 - 34 – 35 – 36 – 37 – 38):

(اَلْجَارِيَةُ ج جَوَارِي): gemi (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (اَلْعَلَمُ ج أَعْلَامٌ): dağ (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

(أَسْكَنَ يُسْكِنُ إِسْكَانًا): (if'al bâbı) yerleştirdi, ikamet ettirdi/ sakin kıldı, durdurdu (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku

(ظَلَّ يَظَلُّ ظَلَلاً): (muzaaf fiil) oldu (devam ifade eder) (اَلرَّاكِدَةُ ج رَوَاكِدُ): sakin, durgun (hareketsiz, duraklamış)

(اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): yüz üzeri, sırt [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok sabırlı

[(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden (عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nâkıs fiil) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti

(أَوْبَقَ يُوبِقُ إِيْبَاقًا): (if'al bâbı) helak etti, mahvetti (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok, çokluk

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale bâbı) mücadele etti, çekişti, atıştı [(حَاصَ يَحِيصُ) اَلْمَحِيصُ]: kaçış, kaçamak, kaçış yeri

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi [(بَقِيَ يَبْقَى) اَلْاَبْقَى]: (ism-i tafdîl) en baki, daha baki

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler, dünyalık/ menfaat, fayda

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, güvenip dayandı, işini Allah'a bıraktı

(اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftiâl bâbı) uzaklaştı, uzak durdu (اَلْكَبِيرَةُ ج كَبَائِرُ): çokbüyük/ zor, güç/ büyük günah

(اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik (اَلشُّورَى): şura, müşavere, danışma

(غَضِبَ يَغْضَبُ غَضَبًا): kızdı, hiddet gösterdi, öfkelendi (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi/ kabul etti

(42 / ŞÛRA, 39 – 40 – 41 – 42 – 43 – 44):

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi [(بَغَى يَبْغِي) اَلْبَغْيُ]: kibir, zulüm, fesad, azgınlık

(اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (iftiâl bâbı) hakkını aldı/ korundu, kaçındı/ intikam aldı (أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) islah etti, düzeltti

(أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ): (iftiâl bâbı) hakkını aldı/ intikam aldı/ korundu, çekindi

(بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) zulmetti, azgınlık etti, hakkı çiğnedi (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

[(عَزَمَ يَعْزِمُ) اَلْعَزْمُ]: azim, ciddi karar, kesinlik, büyük (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: red, geri çeviriş

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 487 (ŞÛRA: 45 - 51) ≻

يَنظُرُونَ	مِنَ الذُّلِّ	خَاشِعِينَ	عَلَيْهَا	يُعْرَضُونَ	تَرَاهُمْ	وَ
bakar haldeyken	aşağılıktan	boyun eğmiş olarak	ona (ateşe)	arzedilirlerken	Onları görürsün	
ikinci hal, fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	hal	car-mecrur	(تَرَاهُمْ)'deki gaib zamirden hal; fiil cümlesi	(ترى الظالمين) cümlesine matuf; fiili muzari, mef'ul	atıf h.

الْخَاسِرِينَ	إِنَّ	آمَنُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ	خَفِيٍّ ط	مِنْ طَرْفٍ
hüsranda olanlar	Doğrusu	iman eden	kimseler	derler		gizli	bir bakışla
(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	fail, ismi mevsul	fiili mazi	başlama h.	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

الْقِيَامَةِ ط	يَوْمَ	أَهْلِيهِمْ	وَ	أَنفُسَهُمْ	خَسِرُوا	الَّذِينَ
kıyamet	günü	ailelerini	ve	kendilerini	hüsranda bırakan	kimselerdir
muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	matuf	atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cüm., fail	(إِنَّ)'nin haberi, ismi mevsul

﴿ 45 ﴾	مُقِيمٌ	فِي عَذَابٍ	الظَّالِمِينَ	إِنَّ	أَلَا
	daimi	bir azap içindedir	zalimler	Doğrusu	Dikkat edin
	sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	tenbih h.

45. Onları aşağılıktan boyun eğmiş olarak, gizli bir bakışla (göz ucuyla gizli gizli) bakarken, ona (ateşe) arzedilirlerken görürsün. İman edenler: "Doğrusu hüsranda olanlar, kıyamet günü kendilerini ve ailelerini hüsranda bırakan kimselerdir" derler. Dikkat edin, doğrusu zalimler daimi bir azap içindedir.

اللَّهِ ط	مِنْ دُونِ	يَنصُرُونَهُمْ	مِنْ أَوْلِيَاءَ	لَهُمْ	كَانَ	مَا	وَ
Allah'tan	başka	kendilerine yardım edecek	dostları	Onların	olmaz		
muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıfat; muzari fiil cümlesi	zaid harfi cer,+(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	fiili mazi, nâsih	nefiy h.	atıf h.

﴿ 46 ﴾	مِنْ سَبِيلٍ ط	لَهُ	فَمَا	اللَّهُ	يُضْلِلِ	مَنْ	وَ
	bir yol	onun için	artık olmaz	Allah	saptırırsa	kimi	
	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	cevabü'ş-şart için rabıta, nefiy h.	fail	fiilü'ş-şart; fiili muzari	(يُضْلِلِ)'nin mukaddem mef'ulu, şart ismi	başlama h.
		cevabü'ş-şart; isim cümlesi					

46. Onların, Allah'tan başka kendilerine yardım edecek dostları olmaz. Allah (geçmişte yaptıkları dolayısıyla) kimi saptırırsa artık onun için bir yol olmaz.

مَرَدَّ	لَا	يَوْمٌ	أَنْ يَأْتِيَ	مِنْ قَبْلِ	لِرَبِّكُمْ	اسْتَجِيبُوا
geri çevrilmesi	olmayan	günün	gelmesinden önce		Rabbinizin (davetine)	cevap verin
(لَا)'nın ismi	en-nâfiye li'l-cins (cinsini olumsuzlaştıran lâ)	fail, mevsuf	muz. ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari	harfi cer, zarf isim	car-mecrur	emir fiili, fail

﴿ 47 ﴾	مِنْ نَكِيرٍ	لَكُمْ	مَا	وَ	يَوْمَئِذٍ	مِنْ مَلْجَإٍ	لَكُمْ	مَا	مِنَ اللَّهِ ط	لَهُ
	inkar	sizin için	yoktur		O gün	sığınacak yer	sizin için	yoktur	Allah katından	kendisinin
	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	atıf h.	zaman zarfı, muzaf, (يَوْمِ): muz. ileyh	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	harfi cer, mecrur isim	(لَا)'nın haberi, şibhi cümle, (يَوْمٌ)'ün sıfatıdır

47. Allah katından, kendisinin geri çevrilmesi olmayan günün gelmesinden önce Rabbinizin (davetine) cevap verin. O gün sizin için herhangi bir sığınak yoktur, sizin için inkar da yoktur.

إِلَّا	عَلَيْكَ	إِنْ	حَفِيظًا ط	عَلَيْهِمْ	فَمَا أَرْسَلْنَاكَ	أَعْرَضُوا	فَإِنْ
başkası	sana gerekmez		bekçi olarak	onlara	seni göndermedik	yüz çevirirlerse	Artık eğer
istisna h.	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	hal	car-mecrur	rabıta, nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	atıf h., şart h.

فَرِحَ	رَحْمَةً	مِنَّا	الْإِنسَانَ	إِذَآ أَذَقْنَا	إِنَّا	وَ	الْبَلَاغُ ۖ
sevinir	bir rahmet	katımızdan	insana	tattırsak	Doğrusu Biz	başlama h.	tebliğden
cevabü'ş-şart, fiili mazi	ikinci mef'ul	car-mecrur	birinci mef'ul	şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		mübteda muahhar

(إِنَّ)'nin haberi, şart ve cevab cümleleri

﴿ 48 ﴾	كَفُورٌ	الْإِنسَانَ	فَإِنَّ	أَيْدِيهِمْ	قَدَّمَتْ	بِمَا	سَيِّئَةٌ	إِنْ تُصِبْهُمْ	وَ	بِهَا ۖ
	çok nankördür	insan	İşte o zaman	ellerinin	takdim ettikleri	şeyler sebebiyle	bir kötülük	isabet ederse		ona
	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	fail	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	fail	fiilü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	şart h.	atıf h.	car-mecrur

cevabü'ş-şart, isim cümlesi

48. Artık eğer yüz çevirirlerse, Biz seni onlara bekçi olarak göndermedik; sana tebliğden başkası gerekmez. Doğrusu Biz insana katımızdan bir rahmet tattırsak ona sevinir; ama elleriyle takdim ettikleri şeyler sebebiyle bir kötülük isabet ederse işte o zaman insan gerçekten çok nankördür.

يَهَبُ	يَشَآءُ ۖ	مَا	يَخْلُقُ	الْأَرْضِ ۖ	وَ	السَّمَاوَاتِ	مُلْكُ	لِلَّهِ
bağışlar	dilediği	şeyi	yaratır	yerin	ve	Göklerin	mülkiyeti	Allah'ındır
fiili muzari	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fiili muzari	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 49 ﴾	الذُّكُورَ ۙ	يَشَآءُ	لِمَنْ	يَهَبُ	وَ	إِنَاثًا	يَشَآءُ	لِمَنْ
	erkek çocuk	dilediği	kimse için	bağışlar		kız çocuk	dilediği	kimse için
	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul.)

49. Göklerin ve yerin mülkiyeti Allah'ındır. Dilediği kimse için kız çocuk bağışlar, dilediği kimse için erkek çocuk bağışlar.

يَجْعَلُ	وَ	إِنَاثًا ۚ	وَ	ذُكْرَانًا	يُزَوِّجُهُمْ	أَوْ
kılar		kız	ve	erkek	onları çift verir	Veya
fiili muzari	atıf h.	matuf	atıf h.	Ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.

﴿ 50 ﴾	قَدِيرٌ	عَلِيمٌ	إِنَّهُ	عَقِيمًا ۖ	يَشَآءُ	مَنْ
	Kadir'dir	bilgindir	Doğrusu O	kısır	dilediği	kimseyi
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	ikinci mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	birinci mef'ul, ismi mevsul

50. Veya (hem) kız ve (hem) erkek olarak (onları) çift verir, dilediği kimseyi kısır kılar. Doğrusu O, bilgindir, Kadir'dir (her şeye gücü yetendir).

وَحْيًا	إِلَّا	اللَّهُ	أَنْ يُكَلِّمَهُ	لِبَشَرٍ	مَا كَانَ	وَ
vahyetmekten	başka (bir yolla)	Allah'ın	konuşması	bir insana	olmaz	
hal, (mef'ulü mutlak nâibi de denmiştir)	istisna h.	fail	(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdarı müevvel; masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	nefiy h., nâsih fiili mazi	başlama h.

فَيُوحِيَ	رَسُولًا	يُرْسِلَ	أَوْ	حِجَابٍ	مِنْ وَرَآءِ	أَوْ
akabinde de vahyetmekten	bir elçi	göndermekten	yahut	perde	arkasından	veya
atıf h., (يُرْسِلَ)'ye matuf fiili muzari	mef'ul	(وَحْيًا)'e matuf, fiili muzari	atıf h.	muz. ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	atıf h.

﴿ 51 ﴾	حَكِيمٌ	عَلِيٌّ	إِنَّهُ	يَشَآءُ ۖ	مَا	بِإِذْنِهِ
	Hakim'dir	yücedir	Doğrusu O	dilediği	şeyi	izniyle
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla; muzari fiil c.	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur

51. Allah'ın bir insana vahyetmekten veya perde arkasından, yahut bir elçi göndermekten akabinde de izniyle, dilediği şeyi vahyetmekten başka (bir yolla) konuşması olmaz. Doğrusu O yücedir, Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 487 ≻

(42 / ŞÛRA, 45 – 46 – 47):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): arzetti, gösterdi, sundu

(اَلْخَاشِعُ ج خَاشِعُونَ): (ism-i fâil) huşuda bulunan, ürperen, sakin ve sessiz olan

(نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bildi/ bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ gözetti/ inceledi

(اَلطَّرْفُ): göz, gözler, bakış, bakışlar [(ذَلَّ يَذِلُّ) اَلذُّلُّ]: zillet, düşüklük

[(خَفِيَ يَخْفَى) اَلْخَفِيُّ]: gizlenme, gizli olma [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخَاسِرُ]: (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

(اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba [(أَقَامَ يُقِيمُ) اَلْمُقِيمُ]: (ism-i fâil) daimi, baki/ namazı dosdoğru kılan

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, yakın, yardımcı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı veya sapmış buldu (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl bâbı) cevap verdi/ kabul etti (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

[(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرَدُّ]: red, geri çeviriş, dönüş (اَلْمَلْجَأُ ج مَلاَجِئُ): sığınma yeri, sığınak, barınak

[(نَكِرَ يَنْكَرُ) اَلنَّكِيرُ]: inkâr, tanımama/ çirkin karşılayarak vaziyetini değiştirme

(42 / ŞÛRA, 48 – 49 – 50):

(أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: rakib, gözetleyici, muheymin, gözetici

(اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): tebliğ, isal, iblağ, iletme/ kifayet, yeterli oluş

(أَذَاقَ يُذِيقُ إِذَاقَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) tattırdı, hissettirdi (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرَحًا): şımardı, sevindi

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (اَلْأُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi, erkeğin muhalifi

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) geçmişte yaptı, öne aldı, öne aldı, hazırladı (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) inkâra dalan, azılı kâfir, çok nankör

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (وَهَبَ يَهَبُ وَهْبًا): (misal fiil) hibe etti, bağışladı

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek

(42 / ŞÛRA, 50 – 51):

(زَوَّجَ يُزَوِّجُ تَزْوِيجًا): (tef'il bâbı) çift yaptı, sınıflara ayırdı/ nikâhladı/ evlendirdi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(اَلْعَقِيمُ ج عُقُمٌ): nesli kesik, kısır, hadım/ kuru, kupkuru

(اَلْبَشَرُ): beşer, insan (كَلَّمَ يُكَلِّمُ تَكْلِيمًا): (tef'il bâbı) konuştu/ hakiki olarak ve mecaz yoluyla yaraladı

(اَلْوَرَاءُ): (zarf) arka, arkasında (اَلْحِجَابُ ج حُجُبٌ): hissi olsun manevi olsun umumi manada perde, örtü

(اَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَلِيُّ]: kadri çok yüce, çok ulvi

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, sır verdi, gizlice öğütledi, ilham verdi, sevk etti, yol gösterdi

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 488 (ŞÛRA: 52-53) ≻

وَ	كَذٰلِكَ	أَوْحَيْنَآ	إِلَيْكَ	رُوحًا	مِنْ أَمْرِنَا ط	مَا كُنْتَ	تَدْرِي
	İşte böylece	vahyettik	sana	bir ruh	emrimizden	bilmiyor idin	
	car-mecrur, atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

مَا	الْكِتَابُ	وَ	لاَ	الْإِيمَانُ	وَ لٰكِنْ	جَعَلْنَاهُ	نُورًا
nedir	Kitap		(bilmiyor idin)	iman	fakat	onu kıldık	bir nur
mübteda, soru ismi	haber	atıf h.	nefiy h.	(الْكِتَابُ)'ya matuf	istidrak h., atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul

(تَدْرِي)'nin mef'ulü, isim cümlesi

نَهْدِي	بِهِ	مَنْ	نَشَآءُ	مِنْ عِبَادِنَا ط	وَ	إِنَّكَ
doğru yola ileteceğimiz	kendisiyle	kimseyi	dilediğimiz	kullarımızdan	başlama h.	Şüphesiz ki sen
(نُورًا)'ın sıfatı, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm	harfi cer, mecrur isim		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

لَتَهْدِي	إِلَى صِرَاطٍ	مُسْتَقِيمٍ ۙ	﴿ 52 ﴾
rehberlik etmektesin	yola	dosdoğru	
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	

52. İşte böylece sana emrimizden bir ruh vahyettik (Kur'an'ı ya da Cebrail'i gönderdik); sen (daha önce) Kitap nedir, iman nedir bilmiyordun, fakat Biz onu, kullarımızdan dilediğimiz kimseyi kendisiyle doğru yola ileteceğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz sen dosdoğru bir yola rehberlik etmektesin.

وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لَهُ	الَّذِي	اللَّهِ	صِرَاطِ
ve	göklerde	olanların	kendisine ait olduğu		Allah'ın yoluna	
atıf h.	sıla; şibhi cümle	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	sıfat, ismi mevsul	muz. ileyh, mevsuf	önceki (صِرَاطِ)'dan bedel, muzaf
		sıla; isim cüm.				

﴿ 53 ﴾	الْأُمُورُ	تَصِيرُ	إِلَى اللَّهِ	أَلآ	فِي الْأَرْضِ ط	مَا
	işler	döner	Allah'a		yerde	olanların
	fail	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (تَصِيرُ) ile bağlantılı	tenbih, h.	sıla; şibhi cümle	matuf, ismi mevsul

53. Göklerde olanların ve yerde olanların kendisine ait olduğu Allah'ın yoluna (rehberlik etmektesin). Dikkat edin! İşler (sonunda) Allah'a döner.

سورة الزخرف (43)

(ZUHRUF (Gösteriş-Süsler) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 89 ayettir.)

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 488 - 494 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾	حٰمٓ ط	وَ	الْكِتَابِ	الْمُبِينِ ۙ	﴿ 2 ﴾
	Hâ Mîm	and olsun ki	Kitap'a	Apaçık	
	hurufu mukatta	kasem ve cer h.	mecrur isim, mevsuf	sıfat	

﴿ 3 ﴾	تَعْقِلُونَ ج	لَعَلَّكُمْ	عَرَبِيًّا	قُرْآنًا	جَعَلْنَاهُ	إِنَّا
	aklınızı kullanırsınız	Belki siz	Arapça	bir Kur'an	onu kıldık	Doğrusu biz
	(لَعَلَّ) nin haberi, fiil cümlesi	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	sıfat	ikinci mef'ul, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, fail, birinci mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi

1-2-3. Hâ Mîm. Apaçık Kitap'a and olsun ki, biz onu Arapça bir Kur'an kıldık. Belki aklınızı kullanırsınız.

﴿ 4 ﴾ حَكِيمٌ ط لَعَلِيٌّ لَدَيْنَا الْكِتَابِ فِي أُمِّ إِنَّهُ وَ

hikmet doludur | yücedir | Bizim katımızdaki | Ana Kitap'ta | Doğrusu o

(إِنَّ)'nin ikinci haberi | tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi | mekan zarfı | muzafun ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf | tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi | atıf h.

4. Doğrusu o (Kur'an), Bizim katımızdaki Ana Kitap'ta yücedir, hikmet doludur.

﴿ 5 ﴾ مُسْرِفِينَ قَوْمًا كُنْتُمْ أَنْ صَفْحًا الذِّكْرَ عَنْكُمُ فَنَضْرِبُ أَ

Aşırı giden | bir topluluk | olmanız dolayısıyla | uzak tutup | Zikri (Kur'an'ı) | sizden | vaz mı geçelim

sıfat | (كَانَ)'nin haberi, mevsuf | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi, masdar-ı müevvel | masdar h. | mef'ulü mutlak naibi | mef'ul | car-mecrur | atıf h., fiili muzari | soru h.

5. Aşırı giden bir topluluk olmanız dolayısıyla sizden zikri (Kuran'ı) uzak tutup vaz mı geçelim?

﴿ 6 ﴾ فِي الْأَوَّلِينَ مِنْ نَبِيٍّ أَرْسَلْنَا كَمْ وَ

öncekiler içine | peygamberler | gönderdik | nice

harfi cer,mecrur isim | harfi cer, mecrur isim | fiili mazi, fail | mukaddem mef'ulun bih, kem-i haberiye | başlama h.

6. Öncekiler içine de nice peygamberler gönderdik.

﴿ 7 ﴾ يَسْتَهْزِؤُون بِهِ كَانُوا إِلاَّ مِنْ نَبِيٍّ يَأْتِيهِمْ مَا وَ

alaya alırlar | onu | idi | illa | peygamberi | kendilerine gelmezdi

(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi | şibhi cümle (يَسْتَهْزِؤُون) ile bağlan-tılıdır | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | istisna h. | zaid harfi cer, fail | fiili muzari, mef'ul | nefiy h. | atıf h.

7. Kendilerine hiçbir peygamber gelmezdi ki illa onu alaya alırlardı (kendilerine gelen her peygamberi alaya alırlardı).

﴿ 8 ﴾ الْأَوَّلِينَ مَثَلُ مَضَى وَ بَطْشًا مِنْهُمْ أَشَدَّ فَأَهْلَكْنَا

öncekilerin | örneği | geçti | | kuvvet bakımından | onlardan | daha üstün olanları | Bu sebeple helak ettik

muz. ileyh | fail, muzaf | fiili mazi | başlama h. | temyiz | car-mecrur | mef'ul | atıf h., fiili mazi, fail

8. Bu sebeple Biz, onlardan kuvvet bakımından daha üstün olanları helak ettik. Öncekilerin örneği geçti.

الْأَرْضَ وَ السَّمَاوَاتِ خَلَقَ مَنْ سَأَلْتَهُمْ لَئِنْ وَ

yeri | ve | Gökleri | yaratt | kim | onlara sorsan | And olsun ki

matuf | atıf h. | mef'ulun bih | (مَنْ) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi | mübteda, soru ismi | fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul | yemin yerine geçen lam, şart h. | atıf h.

﴿ 9 ﴾ الْعَلِيمُ الْعَزِيزُ خَلَقَهُنَّ لَيَقُولُنَّ

çok iyi bilen | üstün olan | onları yaratt | kesinlikle derler

sıfat | fail, mevsuf | fiili mazi, mef'ulun bih | yemin cevabı lâmı,tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mahzuf (و):fail

9. And olsun ki onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" (diye) sorsan, "Kesinlikle onları üstün olan, (her şeyi) çok iyi bilen (Allah) yarattı" derler.

جَعَلَ وَ مَهْدًا الْأَرْضَ لَكُمْ جَعَلَ الَّذِي

yarattı | ve | bir beşik | yeri | size | kıldı | ki O

fiili mazi | atıf h. | ikinci mef'ulun bih | mef'ul | car-mecrur | sıla; mazi fiil cüm. | (هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, ismi mevsul

﴿ 10 ﴾ تَهْتَدُونَ ج لَعَلَّكُمْ سُبُلاً فِيهَا لَكُمْ

doğru yolu bulursunuz | belki siz | yollar | orada | size

(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi | terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ) nin ismi | mef'ul | car-mecrur | car-mecrur

10. O ki, yeri size bir beşik kıldı ve orada size yollar yarattı, belki siz doğru yolu bulursunuz (diye)...

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 488 ≻

(42 / ŞÛRA, 52 – 53):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): gizli, latif husus, vahiy/ ruh (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi

[(آمَنَ يُؤْمِنُ) اَلْاِيمَانُ]: iman, inanma, inanç (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, tarif etti, yol gösterdi, sevketti, kazandırdı

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, ölçülü, kusursuz

(اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımlı olmayan doğru ve düzgün yol (صَارَ يَصِيرُ صَيْرًا): (ecvef fiil) döndü, vardı, erişti

≺ ZUHRUF SÛRESİ ≻

(43 / ZUHRUF, 1- 2 – 3 – 4):

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevidi, yaratti, hükmetti

(اَلْعَرَبِيُّ): arapça/ arap/ hüccet belirten/ açıklayan, tafsilen açıklayan (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akletti, akıl erdirdi

(لَدَى): (zarf) katında, yanında, huzurunda (اَلْاُمُّهَاتُ ج اُمَّهَاتٌ): anne [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَلِيُّ]: çok yüce, pek kudsi, kadri çok

[(حَكَمَ يُحْكِمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim

(43 / ZUHRUF, 5 – 6):

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا عَنْ): vazgeçti, kaldırdı (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap, anma, hatırlatma

[(صَفَحَ يَصْفَحُ) اَلصَّفْحُ]: yüz çevirme, terk etme, affetme, müsamaha gösterme

(اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): orta yolu aşan, iktisadsızlık eden, israf eden

(كَمْ.. مِنْ): ... nice (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(43 / ZUHRUF, 7 – 8):

(أَتَى يأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) daha şiddetli, en kuvvetli

(اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti, öldürdü, kökünü kazıdı, felakete uğrattı

[(بَطَشَ يَبْطُشُ) اَلْبَطْشُ]: sıkıca tutma, kıskıvrak yakalama (مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا): (nâkıs fiil) geçip gitti, tarihe karıştı

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, numune, örnek, aynısı (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(43 / ZUHRUF, 9 – 10):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, çevirdi, kıldı (اَلْمَهْدُ ج مُهُودٌ): beşik, yatak

(اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) buldu, öğrendi/ tanıdı, hidayete erdi

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 489 (ZUHRUF : 11 – 22) ≻

وَ	الَّذِي	نَزَّلَ	مِنَ السَّمَآءِ	مَآءً	بِقَدَرٍ ۚ	فَأَنْشَرْنَا
	O	indirendir	gökten	suyu	ölçüyle	Böylece diriltiriz
atıf h.	önceki (الَّذِي)'ye matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil c.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail

بِهِۦ	بَلْدَةً	مَّيْتًا ۚ	كَذَٰلِكَ	تُخْرَجُونَ	﴿ 11 ﴾
onunla	bir beldeyi	ölü	İşte böyle	siz de böyle çıkarılırsınız	
car-mecrur	mef'ulun bih, mevsuf	sıfat	car-mecrur	fiili muzari+fâil	

11. (Yine) O, gökten suyu ölçüyle indirendir. Böylece onunla ölü bir beldeyi diriltiriz. İşte siz de böyle çıkarılırsınız.

وَ	الَّذِي	خَلَقَ	الْأَزْوَاجَ	كُلَّهَا	وَ	جَعَلَ	لَكُمْ	مِنَ الْفُلْكِ	وَ	الْأَنْعَامِ
	O	yaratandır	çiftleri	bütün		kıldı	size	gemilerden	ve	hayvanlardan
atıf h.	önceki (الَّذِي)'ye matuf, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	te'kid	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	h. cer, mecrur isim	atıf h.	(الْفُلْكِ)'ye matuf

مَا	تَرْكَبُونَ ۙ	﴿ 12 ﴾	لِتَسْتَوُوا	عَلَىٰ ظُهُورِهِۦ	ثُمَّ	تَذْكُرُوا	نِعْمَةَ	رَبِّكُمْ	إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
şeyler	bineceğiniz		yerleşip kurulmanız için	sırtlarında	sonra	anmanız için	nimetini	Rabbinizin	oturduğunuz zaman
mef'ulun bih, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.		sebep ve nasb h., fiili muzari, fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari, fail	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	zaman zarfı, mazi fiil cümlesi, fail

هَٰذَا	لَنَا	سَخَّرَ	الَّذِي	سُبْحَانَ	تَقُولُوا	وَ	عَلَيْهِ
bunu	bize	boyun eğdiren (Allah)		her türlü kusurdan münezzehtir	demeniz için	ve	üzerine
mef'ulun bih, işaret ismi	car-mecrur	sıla, mazi fiil cüm.	muz. ileyh, ismi mevsul	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	fiili muzari, fail	atıf h.	car-mecrur

لَمُنْقَلِبُونَ	﴿ 14 ﴾	رَبِّنَا	إِلَىٰ	إِنَّا	وَ	﴿ 13 ﴾	مُقْرِنِينَ ۙ	لَهُ	مَا كُنَّا	وَ
dönüyoruz		Rabbimize		Şüphesiz ki biz			yanaştırıp zaptedenler	onu	olamazken	
tekid lamı, (إِنَّ) nin haberi		mecrur isim, muzaf, (نَا): muzafun ileyh	harfi cer	tekid ve nasb h., (إِنَّ)' nin ismi	atıf h.		(كَانَ)'nin haberi	şibhi cümle (مُقْرِنِينَ) ile bağlantılıdır	hal; nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	hal vavı

12-13-14. O, bütün çiftleri yaratandır. Sırtlarında yerleşip kurulmanız sonra üzerine oturduğunuz zaman Rabbinizin nimetini anmanız ve "Biz onu (kendimize) yanaştırıp zaptedenler olamazken bunu bize boyun eğdiren (Allah) her türlü kusurdan münezzehtir. Şüphesiz ki biz Rabbimize dönüyoruz" demeniz için size gemilerden ve hayvanlardan bineceğiniz şeyler kıldı (yarattı).

﴿ 15 ﴾	مُبِينٌ ۖ	لَكَفُورٌ	الْإِنسَانَ	إِنَّ	جُزْءًا ۖ	مِنْ عِبَادِهِۦ	لَهُ	وَجَعَلُوا	وَ
	apaçık	nankördür	İnsan	doğrusu	bir parça	kullarından	O'na	isnat ettiler	
	sıfat	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(إِنَّ) nin ismi	tekid ve nasb h.	mef'ul	harfi cer+ mecrur isim	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

15. (Ama) O'na kullarından bir parça (çocuk) isnat ettiler. Doğrusu insan apaçık nankördür.

﴿ 16 ﴾	بِالْبَنِينَ ۚ	أَصْفَاكُمْ	وَ	بَنَاتٍ	يَخْلُقُ	مِمَّا	اتَّخَذَ	أَمِ
	oğulları	size mi seçti	atıf h.	kızları	yarattığı	şeylerden	edindi	Yoksa
	car-mecrur	fiili mazi, mef'ul		mef'ul	sıla, muzari fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili mazi	atıf h.

16. Yoksa O yarattığı şeylerden kızları kendisine edindi de oğulları size mi seçti?

مَثَلًا	لِلرَّحْمَٰنِ	ضَرَبَ	بِمَا	أَحَدُهُمْ	إِذَا بُشِّرَ	وَ
misal	Rahman için	verdiği	şeyle	onlardan biri	müjdelendiği zaman	
mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	nâibi fail	cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart; meçhul fiili mazi	başlama h.

﴿ 17 ﴾ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَ هُوَ كَظِيمٌ

olur	yüzü	simsiyah	,	o	içi gamla dolarak
cevabü'ş-şart, nâsih fiili mazi	(ظَلَّ)'nin ismi	(ظَلَّ)'nin haberi	hal vavı	hal, isim cümlesi mübteda	haber

17. (Oysa) onlardan biri Rahman (Allah) için misal verdiğiyle (kız çocuğu ile) müjdelenince, o kimsenin içi gamla dolarak yüzü simsiyah olur.

﴿ 18 ﴾ أَ وَ مَنْ يُنَشَّأُ فِي الْحِلْيَةِ وَ هُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ

mi	kimseyi	yetiştirilen	süs eşyası içinde	hal vavı	O	mücadele konusunda	açık olmadığı halde	
soru h.	atıf h.	sıla: meçhul fiili muzari cüm.	harfi cer, mecrur isim		mübteda	harfi cer, mecrur isim	haber, muzaf, hal	muzafun iley

(أَيُجعلون من ينشأ في الحلية وَلَدا) (çocukken süs içinde yetiştirileni mi (eş) kılıyorlar) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, ismi mevsul

18. (O şahıs kendisiyle) Mücadele konusunda açık (net) olmadığı halde, süs eşyası içinde yetiştirilen mi (doğdu diye öfkelenir ya da erkekleri kendine seçip, süs içinde narin bir şekilde yetiştirilen kızı Allah'ın kızı olarak O'na mı bırakır)?

وَ جَعَلُوا الْمَلَآئِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ إِنَاثًا ط

başlama h.	saydılar	melekleri	olan		kulları	Rahman'ın	dişiler
	fiili mazi, fail	birinci mef'ul, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	ikinci mef'ul
			sıla; isim cümlesi				

﴿ 19 ﴾ أَ شَهِدُوا خَلْقَهُمْ ط سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَ يُسْأَلُونَ

sorguya çekileceklerdir	ve	şahidlikleri	yazılacak	yaratılışlarına	şahit mi oldular	
meçhul fiili muzari+nâibi fail	atıf h.	nâibi fail	istikbal h., meçhul fiili muzari	mef'ul	fiili mazi, fail	soru h.

19. Onlar, Rahman (Allah)'ın kulları olan melekleri de dişiler saydılar. Yaratılışlarına şahit mi olmuşlar? Onların şahidlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir.

وَ قَالُوا لَوْ شَآءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ ط مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ

atıf h.	fiili mazi, fail	şart h.	dileseydi	Rahman	onlara kulluk etmezdik	yoktur	onların	buna dair
			fiilü'ş-şart, fiili mazi	fail	cevabüşşart; nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur

﴿ 20 ﴾ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ط مِنْ عِلْمٍ ق

bir bilgileri	yapmıyorlar	onlar	başkasını	tahmin etmekten
zaid harfi cer, mübteda muahhar	nefiy h.	mübteda	istisna h.	(هُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi

20. "Eğer Rahman dileseydi, biz onlara kulluk etmezdik" dediler. Onların buna dair bir bilgileri yoktur; onlar tahmin etmekten başkasını yapmıyorlar (sadece tahmin edip uyduruyorlar).

﴿ 21 ﴾ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ

Yoksa	onlara verdik	bir kitap	daha önce	de onlar	ona	tutunup sarılıyorlar
atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	h.cer, zarf ismi	atıf h., mübteda	şibhi cümle (مُسْتَمْسِكُونَ) ile bağlantılıdır	haber

21. Yoksa onlara daha önce bir kitap verdik de ona mı tutunup sarılıyorlar?

بَلْ قَالُوٓا إِنَّا وَجَدْنَا آبَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٍ وَ

Hayır	dediler	Doğrusu biz	bulduk	atalarımızı	bir din üzerinde	atıf h.
idrab h.	fiili mazi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	

﴿ 22 ﴾ إِنَّا عَلَىٰٓ آثَارِهِمْ مُهْتَدُونَ

gerçek şu ki biz	onların izleri üzerinde	doğru yola gitmekteyiz
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi

22. Hayır; "Doğrusu Biz babalarımızı bir din üzerinde bulduk, gerçek şu ki biz de onların izleri üzerinde doğru yola gitmekteyiz" derler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 489 ≻

(43 / ZUHRUF, 11 – 12):

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْبَلْدَةُ ج بِلاَدٌ): belde, mevkii (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): mikdar, kemiyet, ölçü/ kader/ güç, takat/ tayin edilen vakit, yer

(اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (أَنْشَرَ يُنْشِرُ إِنْشَارًا): (if'al bâbı) nebatata kavuşturdu, bitki çıkardı/ (ölüyü) diriltti

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, sınıf, çift (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): yarattı, icad etti, çevirdi, kıldı

(اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır, davar (رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): bindi/ göğüs gerdi, bastırdı/ büründü, kapıldı

(43 / ZUHRUF, 13 – 14 – 15):

(اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): sırt, yüz, üzeri, arka (اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً عَلَى): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) yerleşti, kuruldu, istila etti

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): şükrün muktezasını yerine getirmekle birlikte hatıra getirdi, kadrini saydı, zikretti, bahsetti, konuştu

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet, maddi manevi bütün iyiliklere şamildir [سُبْحَانَ (سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: tesbih, tenzih ve takdis etti

(سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, boyun eğdirdi (اَلْمُنْقَلِبُ ج مُنْقَلِبُونَ): (ism-i fâil) dönüveren

(اَلْمُقْرِنُ ج مُقْرِنُونَ): (ism-i fâil) zabta alan, yanaştıran [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) inkâra dalan, azılı kâfir, çok nankör (اَلْجُزْءُ ج اَجْزَاءٌ): parça, bölüm, kısım

(43 / ZUHRUF, 16 – 17 - 18):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi [(اِسْوَدَّ يَسْوَدُّ) اَلْمُسْوَدُّ]: (ism-i fâil) siyahlaşan, kararan

(اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız çocuk, kız (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek çocuk, oğul (أَصْفَى يُصْفِي إِصْفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) seçti, tercih etti

(بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْاَحَدُ): bir, tek (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلاً): misal getirdi, misal verdi

(ظَلَّ يَظَلُّ ظَلاًّ): (muzaaf fiil) oldu (devam ifade eder) (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat/ yüz/ başlangıç/ yön

[(كَظَمَ يَكْظِمُ) اَلْكَظِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok tasalı, yutkunup duran, içi gamla dolu, çok hüzünlü

(نَشَّأَ يُنَشِّأُ تَنْشِيئًا): (tef'il bâbı) büyüttü, yetiştirdi (اَلْحِلْيَةُ): altın, gümüş, kıymetli taş ve mücevher gibi süs eşyası

(اَلْخِصَامُ): niza, mücadele, çekişme [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(43 / ZUHRUF, 19 – 20):

(اَلرَّحْمٰنُ): çok merhametli (yalnız Allah'a isnad edilir) (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): erkeğin muhalifi olan dişi

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, delalet etti/ hazır oldu, bildi [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: yaratma, yaratılış, mahlûk, halk

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ tesbit etti/ takdir etti/ farzkıldı (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi

(شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (خَرَصَ يَخْرُصُ خَرْصًا): yalan uydurdu, tahmin üzere söz söyledi

(43 / ZUHRUF, 21 – 22):

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْمُسْتَمْسِكُ ج مُسْتَمْسِكُونَ): (ism-i fâil) sarılan, tutulan

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba (اَلْاُمَّةُ ج اُمَمٌ): din/ zaman/ rehber/ ümmet

(اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidayete eren, tanıyan, bulan

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 490 (ZUHRUF : 23 – 33) ≻

إِلَّا	مِنْ نَذِيرٍ	فِي قَرْيَةٍ	مِنْ قَبْلِكَ	مَآ أَرْسَلْنَا	كَذَٰلِكَ	وَ	
illa	uyarıcı	bir kasabaya	Senden önce	göndermedik	İşte böyle		
istisna h.	zaid harfi cer, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	harfi cer,zarf ismi	nefiy h.,fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h.	

وَ	عَلَىٰٓ أُمَّةٍ	آبَاءَنَا	وَجَدْنَا	إِنَّا	مُتْرَفُوهَا	قَالَ
	bir din üzerinde	atalarımızı	bulduk	Doğrusu	refah sahipleri	derlerdi
atıf h.	harfi cer, mecrur isim,	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fail	fiili mazi

﴿ 23 ﴾

مُقْتَدُونَ	عَلَىٰٓ آثَارِهِمْ	إِنَّا
uyanlarız	onların izlerine	Şüphesiz ki biz
(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

23. İşte böyle, senden önce, herhangi bir kasabaya bir uyarıcı göndermedik ki illa (o kasabanın şımarık) refah sahipleri: "Doğrusu atalarımızı bir din üzerinde bulduk, şüphesiz ki biz de onların izlerine uyanlarız" derlerdi.

عَلَيْهِ	وَجَدتُّمْ	مِمَّا	بِأَهْدَىٰ	جِئْتُكُمْ	لَوْ	وَ	أَ	قَالَ
üzerinde	bulduğunuz	şeyden	daha doğrusunu	size getirsem	Eğer	de	mi	derdi
car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur (ismi mevsul)	car-mecrur	fiili mazi, fail, mef'ul	şart h.	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	soru h.	fiili mazi

﴿ 24 ﴾

كَافِرُونَ	بِهِۦ	أُرْسِلْتُم	بِمَآ	إِنَّا	قَالُوٓا	آبَاءَكُمْ ۖ	
inkar ediyoruz	kendisiyle	gönderildiğiniz	şeyi	Doğrusu biz	derlerdi	babalarınızı	
(إِنَّ)'nin haberi	car-mecrur	sıla; meçhul fiili mazi cüm, (تُمْ): nâibi fail	car-mecrur (ismi mevsul)	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, fail	mef'ul	

24. (Peygamber): "Eğer size, babalarınızı üzerinde bulduğunuz şeyden (dinden) daha doğrusunu getirsem de mi?" derdi. Onlar: "Doğrusu biz kendisiyle gönderildiğiniz şeyi inkar ediyoruz" derlerdi.

﴿ 25 ﴾

الْمُكَذِّبِينَ ع	عَاقِبَةُ	كَانَ	كَيْفَ	فَانظُرْ	مِنْهُمْ	فَانتَقَمْنَا
Yalancıların	sonunun	olduğuna	nasıl	Artık bak	onlardan	Bu sebeple intikam aldık
muz. ileyh	(كَانَ) nin muahhar ismi, muzaf	nâsih fiili mazi	(كَانَ) nin mukaddem haberi, soru ismi	rabıta, emir fiili	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail

25. Bu sebeple Biz de onlardan intikam aldık. Artık yalancıların sonunun nasıl olduğuna bir bak!

قَوْمِهِۦٓ	وَ	لِأَبِيهِ	إِبْرَاهِيمُ	قَالَ	إِذْ	وَ
milletine	ve	babasına	İbrahim	dedi ki	Bir zamanlar	
(أَبِيهِ)'ye matuf, muzaf, muz. ileyh	atıf h.	car-mecrur	fail	fiili mazi	zarf ismi, (اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	başlama h.

﴿ 26 ﴾

تَعْبُدُونَ	مِمَّا	بَرَآءٌ	إِنَّنِي
sizin kulluk ettiğiniz	şeylerden	uzağım	Doğrusu ben
sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil	car-mecrur, (ismi mevsul)	(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 27 ﴾

سَيَهْدِينِ	فَإِنَّهُۥ	فَطَرَنِي	الَّذِي	إِلَّا
Beni doğru yola iletecektir	şüphesiz O	Beni yaratan		hariç
(إِنَّ) nin haberi, fiil cümlesi	ta'lil (sebep) h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	müstesna, ismi mevsul	istisna h.

26-27. Bir zamanlar İbrahim, babasına ve milletine dedi ki: "Doğrusu ben, beni yaratan hariç, sizin kulluk ettiğiniz şeylerden uzağım. Şüphesiz O Beni doğru yola iletecektir."

﴿ 28 ﴾

يَرْجِعُونَ	لَعَلَّهُمْ	فِي عَقِبِهِۦ	بَاقِيَةً	كَلِمَةً	جَعَلَهَا	وَ
dönerler	Umulur ki onlar	ardından gelecekler içinde	baki kalacak	bir söz	onu kıldı	
(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	sıfat	ikinci mef'ul, mevsuf	fiili mazi, birinci mef'ul	başlama h.

28. (İbrahim) onu (tevhid sözünü) ardından gelecekler içinde, baki kalacak bir söz kıldı. Artık belki doğru yola dönerler.

جَآءَهُمُ	حَتَّى	آبَآءَهُمْ	وَ	هٰؤُلَآءِ	مَتَّعْتُ	بَلْ
kendilerine gelinceye	kadar	babalarını	ve	bunları	geçindirdim	Hayır
fiili mazi, mef'ul	gaye h.	(هَؤُلَاءِ)'ye matuf	atıf h.	mef'ul, işaret ismi	fiili mazi, fail	idrab h.

﴿ 29 ﴾

مُبِينٌ	رَسُولٌ	وَ	الْحَقُّ
açıklayan	bir peygamber	ve	gerçek
sıfat	(الْحَقُّ)'ya matuf, mevsuf	atıf h.	fail

29. Hayır; Ben bunları ve babalarını kendilerine gerçek ve onu açıklayan bir peygamber gelinceye kadar geçindirdim.

﴿ 30 ﴾

كَافِرُونَ	بِهِ	إِنَّا	وَ	سِحْرٌ	هٰذَا	قَالُوا	الْحَقُّ	جَآءَهُمُ	وَ لَمَّا
inkar ediyoruz	onu	Şüphesiz ki biz		bir büyüdür	Bu	dediler	Gerçek	kendilerine geldiği	zaman
(إِنَّ)'nin haberi	şibhi cümle (كَافِرُونَ) ile bağlantılıdır	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	haber	mübteda, işaret ismi	cevabüşşart; mazi fiil cümlesi	fail	fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	atıf h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı

30. Kendilerine gerçek geldiği zaman: "Bu bir büyüdür. Doğrusu biz onu inkar ediyoruz" dediler.

﴿ 31 ﴾

عَظِيمٍ	مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ	عَلَى رَجُلٍ	الْقُرْآنُ	هٰذَا	نُزِّلَ	لَوْلَا	قَالُوا	وَ
büyük	iki şehrin birinden	bir adama	Kuran	Bu	indirilmeli	değil miydi	dediler	
(رَجُلٍ)'in sıfatı	harfi cer, mecrur ismi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	(هَذَا)'den bedel	nâibi fail, işaret ismi	meçhul fiili mazi	tahdid h. (azarlama ifade eder)	fiili mazi, fail	atıf h.

31. "Bu Kuran, iki şehrin birinden büyük bir adama indirilmeli değil miydi?" dediler.

قَسَمْنَا	نَحْنُ	رَبِّكَ ط	رَحْمَةَ	يَقْسِمُونَ	هُمْ	أَ
taksim ettik	Biz	Rabbinin	rahmetini	paylaştırıyorlar	onlar	mı
haber, mazi fiil cümlesi	mübteda	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	mef'ul, muzaf	haber, fiil cümlesi	mübteda	soru h.

بَعْضَهُمْ	رَفَعْنَا	وَ	الدُّنْيَا	فِي الْحَيَاةِ	مَعِيشَتَهُمْ	بَيْنَهُمْ
bir kısmını	yükselttik		Dünya	hayatındaki	geçimliklerini	aralarında
mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıfat	harfi cer,mecrur isim, mevsuf	mef'ul	zaman zarfı muzaf, (هُمْ) muz. ileyh

سُخْرِيًّا ط	بَعْضًا	بَعْضُهُمْ	لِيَتَّخِذَ	دَرَجَاتٍ	بَعْضٍ	فَوْقَ
musahhar	bazısını	bazısının	edinmesi için	derecelerle	bir kısmının	üzerine
Ikinci mef'ul	birinci mef'ul	fail	ta'lil ve nasb h.,fiili muzari	temyiz	muz. ileyh	mekan zarfı muzaf

﴿ 32 ﴾

يَجْمَعُونَ	مِمَّا	خَيْرٌ	رَبِّكَ	رَحْمَتُ	وَ
onların topladıkları	şeylerden	daha hayırlıdır	Rabbinin	rahmeti	
sıla;muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	haber	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	mübteda, muzaf	başlama h.

32. Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? Dünya hayatındaki geçimliklerini aralarında Biz taksim ettik; bazısının (diğer) bazısını musahhar edinmesi için (emir altına alması ve birbirlerine iş gördürmeleri için) bir kısmını diğer bir kısmının üzerinde derecelerle yükselttik; Rabbinin rahmeti, onların topladıkları şeylerden daha hayırlıdır.

لَجَعَلْنَا	وَاحِدَةً	أُمَّةً	النَّاسُ	أَنْ يَكُونَ	لَوْلَآ	وَ
yapardık	tek	bir ümmet	insanların	olması	Eğer olmasaydı	
(لَوْلَا)'nın cevabı için rabıta, fiili mazi, fail	sıfat	(يَكُونَ)'nin haberi, mevsuf	(يَكُونَ)'nin ismi	mübteda, masdar ve nasb h., nâsih fiili muzari	şart h.	başlama h.

وَ	مِنْ فِضَّةٍ	سُقُفًا	لِبُيُوتِهِمْ	بِالرَّحْمٰنِ	يَكْفُرُ	لِمَنْ
ve	gümüşten	tavanları	evlerine ait	Rahman'ı	inkar eden	kimseler için
atıf h.	(سُقُفًا)'in sıfatı, şibhi cümle	(جَعَلْنَا)'nın mef'ulü	(لِمَنْ)'den bedel, harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul

﴿ 33 ﴾	يَظْهَرُونَ	عَلَيْهَا	مَعَارِجَ
	üstüne çıktıkları	üzerinde	merdivenleri
	(مَعَارِجَ)'nin sıfatı, muzari fiil cümlesi	şibhi cümle (يَظْهَرُونَ) ile bağlantılıdır	(سُقُفًا)'e matuf

33. Eğer insanların tek bir ümmet olması (zayıf müminlerin kafirlerin refahına özenme durumu mevcut) olmasaydı, Rahman (Allah)'ı inkar eden kimseler için evlerine ait tavanları, üzerinde üstüne çıktıkları merdivenleri gümüşten yapardık.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 490 ≻

(43 / ZUHRUF, 23):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْقَرْيَةُ ج قُورًى): belde / mecazen belde halkı

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba

(اَلْمُتْرَفُ ج مُتْرَفُونَ): dünya nimetleri ve şehvani şeyleri hususunda geniş bir bolluğa ve nimete sahip kılınan, refah içinde olanlar

(اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): din/ ümmet/ zaman/ rehber (اَلْأَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare (اَلْمُقْتَدِي ج مُقْتَدُونَ): (ism-i fâil) tabi olan, yolunda giden

(43 / ZUHRUF, 24 – 25 - 26):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (جَاءَ يَجِيءُ مَجِيْئًا بِ): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلْأَبُ ج آبَاءٌ): baba

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْأَهْدَى]: (ism-i tafdîl) en çok ya da daha çok doğru yola ileten (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ اِنْتِقَامًا): (infiâl bâbı) intikam aldı, cezalandırdı (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ ibret aldı/ gözetti/ bekledi/ inceledi

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلْبَرَاءُ): suçsuz, uzak

(اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, inkâr eden, yalanlayan (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(43 / ZUHRUF, 27 – 28 – 29):

(فَطَرَ يَفْطُرُ فَطْرًا): yarattı, icad etti (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) doğru yola sevketti, hidayet verdi, kazandırdı

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı, hükmetti (اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm

(اَلْبَاقِيَةُ): baki bir eşyanın adıdır, geriye kalan manasına gelir (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(اَلْعَقِبُ ج اَعْقَابٌ): izlemek, ardından gelmek/ topuk, ökçe/ evlad (لَعَلَّ): umulur ki, belki, ta ki, için, diye

(مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا): (tef'il bâbı) uzun ömürler verdi/ iyilikte bulundu/ nimetlendirdi

(جَاءَ يَجِيءُ مَجِيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(43 / ZUHRUF, 30 – 31):

(جَاءَ يَجِيءُ مَجِيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلْقَرْيَةُ ج قُورًى): belde/ mecazen belde halkı

(43 / ZUHRUF, 32 – 33):

(قَسَمَ يَقْسِمُ قَسْمًا): paylaştırdı, bölüştürdü (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْمَعِيشَةُ ج مَعَايِشُ): geçim kaynağı

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): kaldırdı, yükseltti (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, basamak, yükseklik mertebesi (اَلْفِضَّةُ): gümüş

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اِتَّخَذَ سُخْرِيًّا): (iftiâl bâbı) emir altına aldı, boyun eğdirdi, musahhar etti (اَلسُّقُوفُ ج سُقُفٌ): tavan yahut çardak

(اَلْمَعْرَجُ ج مَعَارِجُ): yukarı çıkılan, yüksenilen yer, merdiven, kat (ظَهَرَ يَظْهَرُ ظُهُورًا): üste çıktı/ zahir oldu/ ortaya çıktı galip geldi

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 491 (ZUHRUF : 34 – 47) ≻

﴿ 34 ﴾ يَتَّكِؤُونَ عَلَيْهَا وَ سُرُرًا وَ أَبْوَابًا لِبُيُوتِهِمْ وَ

yaslanacakları | üzerine | divanları | , | kapıları | evlerine ait

(سُرُرًا)'in sıfatı, fiil cümlesi | car-mecrur, şibhi cümle (يَتَّكِؤُونَ) ile bağlantılıdır | matuf | atıf h. | (سُقُفًا)'e matuf | h.cer, (لِمَنْ)'deki harfi cere matuf, mecrur isim | atıf h.

الْحَيَاةِ مَتَاعُ لَمَّا ذٰلِكَ كُلُّ إِنْ وَ زُخْرُفًا ط وَ

hayatının | geçimliğinden | başkası | Bunların hepsi | değildir | süs eşyalarını

muz. ileyh, mevsuf | haber, muzaf | (إِلَّا) manasında istisna edatı | muz. ileyh, işaret ismi | mübteda, muzaf | nefiy h., (إِنْ)'nin hafifletilmiş hali de denmiştir} | başlama h. | (سُرُرًا)'a matuf | atıf h.

﴿ 35 ﴾ لِلْمُتَّقِينَ ع رَبِّكَ عِنْدَ الْآخِرَةُ وَ الدُّنْيَا ط

takva sahiplerine aittir | Rabbinin | katında | Ahiret | | dünya

(الْآخِرَةُ) mübtedasının haberi, şibhi cümle | muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh | zarf, muzaf | mübteda | atıf h. | sıfat

34-35. Evlerine ait kapıları, üzerine yaslanacakları divanları ve süs eşyalarını (gümüşten yapardık). Bunların hepsi dünya hayatının geçimliğinden başkası değildir. Ahiret, Rabbinin katında takva sahiplerine aittir.

نُقَيِّضْ الرَّحْمٰنِ عَنْ ذِكْرِ يَعْشُ مَنْ وَ

hazırlarız | Rahman'ın | zikrinden | gaflet gösterirse | Kim | başlama h.

cevabü'ş-şart, fiili muzari | muz. ileyh | h.cer,mecrur isim, muzaf | fiilü'ş-şart, illetin düşmesiyle meczum fiili muzari | mübteda, şart ismi

(مَنْ) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

﴿ 36 ﴾ قَرِينٌ لَهُ فَهُوَ شَيْطَانًا لَهُ

çok yakın bir dosttur | onun için | Ki o | bir şeytanı | ona

haber | car-mecrur, (قَرِينٌ) ile bağlantılıdır | atıf h., mübteda | mef'ul | car-mecrur

36. Kim Rahman (olan Allah)'ın zikrinden (Kur'an'dan) gaflet gösterirse (görmemezlikten gelirse), ona bir şeytan hazırlarız ki o onun için çok yakın bir dosttur (yanından ayrılmaz).

﴿ 37 ﴾ مُهْتَدُونَ أَنَّهُمْ يَحْسَبُونَ وَ عَنِ السَّبِيلِ لَيَصُدُّونَهُمْ إِنَّهُمْ وَ

doğru yolda olduklarını | kendilerinin | sanırlar | | yoldan | onları alıkoyarlar | Doğrusu bunlar |

(أَنَّ)'nin haberi | tekid ve nasb h., (أَنَّ)' nin ismi | fiili muzari+fâil | atıf h. | harfi cer, mecrur isim | tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil,fail, mef'ul | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | atıf h.

(يَحْسَبُونَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

37. Doğrusu bunlar onları yoldan alıkoyarlar, onlar da kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.

بَيْنَكَ وَ بَيْنِي يَا لَيْتَ قَالَ إِذَا جَاءَنَا حَتَّىٰٓ

senin aranda | ve | benim | Keşke | dedi | Bize geldiği zaman | Nihayet

matuf | atıf h. | (لَيْتَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle | temenni ve nasb h. | nida h. | cevabü'ş-şart; fiili mazi | şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul | ibtida h.

﴿ 38 ﴾ الْقَرِينُ فَبِئْسَ الْمَشْرِقَيْنِ بُعْدَ

dostmuşsun | meğer sen ne kötü | doğu ile batı arasının | uzaklığı (olsaydı)

fail | rabıta, camid fiili mazi (zem ifade eder) | muz. ileyh | (لَيْتَ)'nin muahhar ismi, muzaf

38. Nihayet Bize geldiği zaman (şeytan arkadaşına): "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arasının uzaklığı olsaydı, meğer sen ne kötü dostmuşsun!" der.

﴿ 39 ﴾ مُشْتَرِكُونَ فِي الْعَذَابِ أَنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ إِذْ الْيَوْمَ لَنْ يَنْفَعَكُمُ وَ

ortaksınız | azabda | Doğrusu siz | zulmetmiştiniz | çünkü | bugün | size asla fayda vermeyecek

(أَنَّ)'nin haberi | h.cer, mecrur isim | tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi | fiili mazi, fail | (الْيَوْمَ)'den bedel | zaman zarfı | tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari, mef'ul | atıf h.

(يَنْفَعَ)'nın faili: masdarı müevvel

39. (Bu şekilde söyleyerek pişman olmanız) bugün size asla fayda vermeyecek; çünkü zulmetmiştiniz, doğrusu siz azabda ortaksınız.

الْعُمْيَ	تَهْدِي	أَوْ	الصُّمَّ	تُسْمِعُ	فَأَنْتَ	أَ
körleri	doğru yola ileteceksin	veya	sağıra	duyuracaksın	Artık sen	mi
mef'ul	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	haber, muzari fiil cümlesi	atıf h., mübteda	soru h.

﴿ 40 ﴾

مُبِينٍ	فِي ضَلَالٍ	كَانَ	مَنْ	وَ	
apaçık	sapıklıkta	olan	kimseleri	ve	
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm., mevsuf	sıla; nâsih mazi fiil c., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(الْعُمْيَ)'ye matuf, ismi mevsul		atıf h.

40. Artık sağıra sen mi duyuracaksın? Veya körleri ve apaçık sapıklıkta olanları doğru yola sen mi ileteceksin?

﴿ 41 ﴾

مُنْتَقِمُونَ	مِنْهُمْ	فَإِنَّا	بِكَ	نَذْهَبَنَّ	فَإِمَّا
intikam alırız	onlardan	o zaman elbette Biz	seni	alıp götürürsek	O halde eğer
(إِنَّ)'nin haberi	şibhi cümle	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	fiilü'ş-şart, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	başlama h., şart h., zaid h.

cevabü'ş-şart; isim cümlesi

41. O halde seni alıp götürürsek o zaman elbette Biz onlardan intikam alırız.

﴿ 42 ﴾

مُقْتَدِرُونَ	عَلَيْهِمْ	فَإِنَّا	وَعَدْنَاهُمْ	الَّذِي	نُرِيَنَّكَ	أَوْ
gücü yetenleriz	onlara karşı	Zira doğrusu biz	onlara vadettiğimiz	şeyi	kesinlikle sana gösteririz	veya
(إِنَّ)'nin haberi	şibhi cümle	atıf h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıla; mazi fiil, fail, mef'ul	mef'ul, ismi mevsul	(نَذْهَبَنَّ)'ye matuf, tekid nununa birleşmiş f. muzari, mef'ul	atıf h.

42. Veya onlara vaad ettiğimiz şeyi sana kesinlikle gösteririz. Zira doğrusu biz onlara karşı gücü yetenleriz.

﴿ 43 ﴾

مُسْتَقِيمٍ	عَلَى صِرَاطٍ	إِنَّكَ	إِلَيْكَ ج	أُوحِيَ	بِالَّذِي	فَاسْتَمْسِكْ
dosdoğru	bir yol üzerindesin	Şüphesiz sen	Sana	vahyolunan	şeye	O halde sarıl
sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	sıla: meçhul fiili mazi cüm.	car-mecrur ismi mevsul	rabıta, emir fiili

43. O halde sana vahyolunana sarıl, şüphesiz sen, dosdoğru bir yol üzerindesin.

﴿ 44 ﴾

سَوْفَ تُسْأَلُونَ	وَ	لِقَوْمِكَ ج	وَ	لَكَ	لَذِكْرٌ	إِنَّهُ	وَ
ondan sorumlu tutulacaksınız		kavmin için	ve	senin için	bir zikirdir	Doğrusu o	
istikbal h., meçhul fiili muzari+nâibi fail	i'tiradiye (ara cümle) h.	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

44. Doğrusu o (Kur'an) senin ve kavmin için bir zikirdir, ondan sorumlu tutulacaksınız.

مِنْ رُسُلِنَا ق	مِنْ قَبْلِكَ	أَرْسَلْنَا	مَنْ	اسْأَلْ	وَ
elçilerimizden	senden önce	gönderdiğimiz	kimselere	sor	
harfi cer, mecrur isim	harfi cer,zarf ismi	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	emir fiili	atıf h.

﴿ 45 ﴾

يُعْبَدُونَ ع	آلِهَةً	الرَّحْمٰنِ	مِنْ دُونِ	جَعَلْنَا	أَ
kulluk edilecek	ilahlar	Rahman'dan	başka	Biz kılmış	mıyız
sıfat; fiil cümlesi	mef'ul, mevsuf	muz. ileyh	h.cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail	soru h.

45. Elçilerimizden senden önce gönderdiğimiz kimselere sor, Biz, Rahman'dan başka, kulluk edilecek tanrılar kılmış mıyız?

وَ	إِلَى فِرْعَوْنَ	بِآيَاتِنَا	مُوسَى	أَرْسَلْنَا	لَقَدْ	وَ
ve	Firavun'a	mucizelerimizle	Musa'yı	gönderdik	And olsun ki	
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	mef'ul	fiili mazi, fail	yemin cevabı lamı,tahkik h.	başlama h

﴿ 46 ﴾

الْعَالَمِينَ	رَبِّ	رَسُولُ	إِنِّي	فَقَالَ	مَلَئِهِ
alemlerin	Rabbinin	elçisiyim	Doğrusu ben	Bunun üzerine dedi	ileri gelenlerine
muz. ileyh	muz. ileyh, bir sonraki isim için muzaf	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h.+ (إِنَّ)'nin ismi	atıf h., fiili mazi	matuf

46. And olsun ki Biz Musa'yı mucizelerimizle Firavun'a ve ileri gelenlerine gönderdik. Bunun üzerine "Doğrusu ben, alemlerin Rabbinin elçisiyim" dedi.

﴿ 47 ﴾	يَضْحَكُونَ	مِنْهَا	هُمْ	إِذَا	بِآيَاتِنَا	فَلَمَّا جَاءَهُمْ
	gülüyorlar	onlara	onlar	bir de bakmışsın ki	mucizelerimizi	Akabinde onlara getirdiği zaman
	(هُم) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	şibhi cümle (يَضْحَكُونَ) ile bağlantılıdır	mübteda	İzâ fücaiye (sürpriz edatı)	car-mecrur	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, fiili mazi, mef'ul

47. Akabinde onlara mucizelerimizi getirdiği zaman, onlar bir de bakmışsın ki onlara gülüyorlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 491 ≻

(43 / ZUHRUF, 34 – 35 - 36 – 37 – 38 - 39):

(اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اِتَّكَأَ يَتَّكِئُ اِتِّكَاءً): (iftiâl bâbı) yaslandı, kuruldu

(اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): üzerinde oturulan koltuk vs. yastık ile üzerinde yatılan yatak, divan

(اَلزُّخْرُفُ ج زَخَارِفُ): süs, süs eşyası, nakış, zinet, yaldızlı eşya (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünya hayatında hoşa giden şeyler, dünyalık, menfaat, fayda

(عَشَا يَعْشُو عَشْوًا): (nâkıs fiil) görmezlikten geldi, göz yumdu, gaflet etti (قَيَّضَ يُقَيِّضُ تَقْيِيضًا): (tef'il bâbı) hazırladı

(اَلذِّكْرُ): zikir/ söz, laf/ şeref, şan/ peygamber/ kitap (اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): çok yakın dost

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, var saydı (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidayete eren, hakkı bulan

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (لَيْتَ): (edat) keşke [(بَعُدَ يَبْعُدُ) اَلْبُعْدُ]: uzaklık

(اَلْمَشْرِقَانِ – اَلْمَشْرِقَيْنِ): (tesniye isim) iki doğuş yeri, güneşin kış ve yaz doğduğu yerler veya güneşle ayın doğduğu yerler

(بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü (اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): çok yakın dost (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْمُشْتَرِكُ ج مُشْتَرِكُونَ): (ism-i fâil) iştirak eden, katılan, ortak olan

(43 / ZUHRUF, 40 – 41 – 42 – 43):

(أَسْمَعَ يُسْمِعُ إِسْمَاعًا): (if'al bâbı) işittirdi, duyurdu (اَلْاَصَمُّ ج صُمٌّ): (sıfat-ı müşebbehe) sağır

(اَلْاَعْمَى ج عُمْيٌ): (sıfat-ı müşebbehe) kör (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, hidayet verdi, yol gösterdi, kazandırdı

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: (masdar) dalalet, sapma [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا ب): götürdü (اَلْمُنْتَقِمُ ج مُنْتَقِمُونَ): (ism-i fâil) intikam alan, cezalandıran

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaadetti, sözverdi

(اَلْمُقْتَدِرُ ج مُقْتَدِرُونَ): (ism-i fâil) güç yetiren, muktedir, kudreti büyük, mutlak hâkimiyet sahibi

(اِسْتَمْسَكَ يَسْتَمْسِكُ اِسْتِمْسَاكًا): (istif'âl bâbı) sarıldı, tutundu (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü yahut kıvrımı olmayan doğru ve düzgün yol

(أَوْحَى يُوحِي إِيْحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, ilham etti, bildirdi [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: dosdoğru

(43 / ZUHRUF, 44 – 45 – 46 - 47):

(اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir/ söz, laf/ şeref, şan (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (قَبْلُ): (zarf) önce (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, gayr

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi

(ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا مِنْ): gülüştü/ güldü (اَلْمَلَأُ): eşraf, ileri gelen, halk

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 492 (ZUHRUF : 48 – 60) ≻

وَ	مَا نُرِيهِمْ	مِنْ آيَةٍ	إِلاَّ	هِيَ	أَكْبَرُ	مِنْ أُخْتِهَا ۚ
	Onlara göstermiyorduk	her hangi bir mucize	illa	o	daha büyüktü	kardeşinden (diğerinden)
atıf h.	nefiy h., fiili muzari, mef'ul	zaid harfi cer, mef'ul	istisna h.	mübteda	haber	harfi cer, mecrur isim

﴿ 48 ﴾	وَ	أَخَذْنَاهُمْ	بِالْعَذَابِ	لَعَلَّهُمْ	يَرْجِعُونَ
		onları yakaladık	azabla	belki onlar	dönerler
	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	terecci (umut) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

48. Onlara herhangi bir mucize göstermiyorduk ki illa diğerinden daha büyüktü; belki dönerler diye onları azabla yakaladık.

وَ	قَالُوا	يَا أَيُّهَا	السَّاحِرُ	ادْعُ	لَنَا	رَبَّكَ
	dediler	Ey	sihirbaz	dua et	bizim için	Rabbine
başlama h.	fiili mazi, fail	nida h.,münada, tenbih h.	(أَيُّ) nin sıfatı	emir fiili	car-mecrur	mef'ul

﴿ 49 ﴾	بِمَا	عَهِدَ	عِنْدَكَ	إِنَّنَا	لَمُهْتَدُونَ
	şeyler sebebiyle	ahdettiği	sendeki	gerçekten biz	doğru yoldayız
	harfi cer,ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mekan zarfı	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

49. "Ey Sihirbaz! (Peygamberliğinden dolayı) sendeki ahdettiği şeyler sebebiyle (bunun hatırı için) Rabbine bizim için dua et, gerçekten biz doğru yoldayız" dediler.

﴿ 50 ﴾	فَلَمَّا كَشَفْنَا	عَنْهُمُ	الْعَذَابَ	إِذَا	هُمْ	يَنْكُثُونَ
	Sonrasında kaldırdığımız zaman	onlardan	azabı	bir de bakmışsın ki	onlar	sözlerini bozuyorlar
	atıf h., şart bildiren zaman zarfı fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	izâ fücaiye (sürpriz edatı)	mübteda	haber, fiil cümlesi
				cevabü'ş-şart; isim cümlesi		

50. Sonrasında onlardan azabı kaldırdığımız zaman bir de bakmışsın ki onlar sözlerinden dönüyorlar.

وَ	نَادَى	فِرْعَوْنُ	فِي قَوْمِهِ	قَالَ	يَا قَوْمِ
	seslendi	Firavun	milletinin içinde	dedi	Ey milletim
başlama h.	fiili mazi	fail	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi	nida h., münada

أَ	لَيْسَ	لِي	مُلْكُ	مِصْرَ	وَ
mi	değil	benim	hükümranlığı	Mısır'ın	ve
soru h.	nâsih fiili mazi	şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi, muzaf	muz. ileyh	hal'dir
		(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi,			hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi

﴿ 51 ﴾	هَذِهِ	الْأَنْهَارُ	تَجْرِي	مِن تَحْتِي ۚ	أَ	فَلَا تُبْصِرُونَ ۖ
	bu	ırmaklar	akan	altımdan	musunuz	görmüyor
	mübteda, işaret ismi	(هَذِهِ)'den bedel	(هَذِهِ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	harfi cer, zarf ismi	soru h.	atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h.,fiili muzari+fâil

51. Firavun, milletinin içinde seslendi: "Ey milletim! Mısır'ın hükümranlığı ve altımdan akan bu ırmaklar benim değil mi? Görmüyor musunuz?" dedi.

﴿ 52 ﴾	أَمْ	أَنَا	خَيْرٌ	مِنْ هَٰذَا	الَّذِي	هُوَ	مَهِينٌ	وَ	لَا يَكَادُ	يُبِينُ
	Yahut	ben	daha üstün	bu	kimseden	o	aşağı		nerdeyse	konuşamayan
	atıf h.	mübteda	haber	h. cer, işaret ismi	(هَٰذَا)'dan bedel, ismi mevsul	sıla; isim cüm.:mübteda	haber	atıf h.,	nefiy h., nâsih fiili muzari	(يَكَادُ)'nün haberi, muzari fiil cümlesi

52. "Yahut, ben o aşağı (sınıftan olan) ve nerdeyse konuşamayan kimseden daha üstün değil miyim?"

﴿ 53 ﴾	فَلَوْلَا	أُلْقِيَ	عَلَيْهِ	أَسْوِرَةٌ	مِنْ ذَهَبٍ	أَوْ	جَاءَ	مَعَهُ	الْمَلَائِكَةُ	مُقْتَرِنِينَ
	değil mi	atılmalı	ona	bilezikler	altından	veya	gelmeli	onunla beraber	melekler	yanında ona eşlik eden
	rabıta,tahdid h.	meçhul fiili mazi	car-mecrur	nâibi fail, mevsuf	sıfat; şibhi c.	atıf h.	fiili mazi	zaman zarfı	fail	hal

53. "Ona altından bilezikler atılmalı veya onunla beraber yanında ona eşlik eden melekler gelmeli değil mi?"

﴿ 54 ﴾ فَاسِقِينَ قَوْمًا كَانُوا إِنَّهُمْ ۖ فَأَطَاعُوهُ قَوْمَهُ فَاسْتَخَفَّ

yoldan çıkmış	bir millet	idiler	Doğrusu onlar	fakat kendisine itaat ettiler	milletini	hafife aldı
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.,fiili mazi, fail, mef'ul	mef'ul	atıf h., fiili mazi

54. Böylece (Firavun), milletini hafife aldı (küçümsedi) fakat onlar kendisine yine de itaat ettiler. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir milletti.

﴿ 55 ﴾ أَجْمَعِينَ فَأَغْرَقْنَاهُمْ مِنْهُمْ انْتَقَمْنَا فَلَمَّا آسَفُونَا

hepsini	sonra da onları boğduk	onlardan	intikam aldık	Böylece Bizi kızdırdığı zaman
tekid	atıf h,fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	cevabü'ş-şart, fiili mazi, fail	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi, fail, mef'ul

55. Böylece Bizi kızdırdığı zaman onlardan intikam aldık, sonra da onların hepsini suda boğduk.

﴿ 56 ﴾ لِلْآخِرِينَ مَثَلًا وَ سَلَفًا فَجَعَلْنَاهُمْ

sonrakiler için	bir misal		bir geçmiş	Onları kıldık
car-mecrur	(سَلَفًا)'e matuf	atıf h,	ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail, birinci mef'ul

56. Onları bir geçmiş ve sonrakiler için bir misal kıldık.

﴿ 57 ﴾ يَصِدُّونَ مِنْهُ قَوْمُكَ إِذَا مَثَلًا مَرْيَمَ ابْنُ ضُرِبَ لَمَّا وَ

yüzçeviriyorlar	ondan	kavmin	bir de bakmışsın ki	misal	Meryem	oğlu	verildiği zaman	
(قَوْمُكَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur, şibhi cümle (يَصِدُّونَ) ile bağlantılıdır	mübteda	izâ fücaiye (sürpriz edatı)	mef'ul	muz. ileyh	nâibi fail, muzaf	şart bildiren zaman zarfı, meçhul fiili mazi	başlama h.

57. Meryem oğlu misal verildiği zaman, bir de bakmışsın ki senin kavmin ondan yüzçeviriyorlar.

مَا ضَرَبُوهُ ۚ هُوَ أَمْ خَيْرٌ آلِهَتُنَا أَ قَالُوا وَ

Onu (o misali) vermediler	o mu	yoksa	daha iyidir	Bizim tanrılarımız	mı	dediler	
nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	(آلِهَتُنَا)'ya matuf	atıf h,	haber	mübteda	soru h.	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 58 ﴾ خَصِمُونَ قَوْمٌ هُمْ بَلْ جَدَلًا ۚ إِلَّا لَكَ

kavgacı	bir millettir	Onlar	Hayır	tartışmaktan	başka bir amaçla	sana
sıfat	haber, mevsuf	mübteda	idrab h.	mef'ulun li eclih	istisna h.	car-mecrur

58. "Bizim tanrılarımız mı yoksa o mu daha iyidir?" dediler. Onu (o misali) sana tartışmaktan başka bir amaçla vermediler. Hayır, onlar kavgacı bir millettir.

وَ عَلَيْهِ أَنْعَمْنَا عَبْدٌ إِلَّا هُوَ إِنْ

ve	kendisine	nimet verdiğimiz	bir kuldan	başkası	O	değildir
atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	haber	istisna h.	mübteda	nefiy h.

﴿ 59 ﴾ إِسْرَائِيلَ ۚ لِبَنِي مَثَلًا جَعَلْنَاهُ

İsrailoğullarına		örnek	kıldığımız
muz. ileyh (gayri munsarif)	harfi cer,mecrur isim	ikinci mef'ul	fiili mazi, fail, birinci mef'ul

59. O (Meryem oğlu İsa), kendisine nimet verdiğimiz bir kuldan başkası değildir ve onu İsrailoğullarına örnek kıldık.

﴿ 60 ﴾ يَخْلُفُونَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً مِنْكُمْ لَجَعَلْنَا نَشَاءُ لَوْ وَ

yerinize geçecek	yeryüzünde	melekler	sizden	yaratırdık	dileseydik	Eğer	ki
(مَلَائِكَةً)'in sıfatı; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	car-mecrur	rabıta, cevabü'ş-şart: fiili mazi, fail	fiilü'ş-şart; fiili muzari	şart h.	itirad h.

60. -Ki, eğer dileseydik, yeryüzünde yerinize geçecek (yerinizi tutacak) melekler yaratırdık.-

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 492 ≻

(43 / ZUHRUF, 48 – 49 - 50):

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi [(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْأَكْبَرُ]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük

(اَلْأُخْتُ ج أَخَوَاتٌ): kardeş, kızkardeş (diğeri, benzeri anlamında)

(اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): ilzam etti, çarptırdı/ cezalandırdı/ helak etti/ aldı/ çıkardı/ tuttu

(لَعَلَّ): için, diye, ta ki, belki, umulur ki (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü

(عَهِدَ يَعْهَدُ عَهْدًا): ahdetti, emretti [(سَحَرَ يَسْحَرُ) اَلسَّاحِرُ]: (ism-i fâil) sihirbaz, büyücü/ âlim

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti/ davet etti/ibadet etti /yardım istedi (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidayete eren

(كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı (نَكَثَ يَنْكُثُ نَكْثًا): ihlal etti, bozdu

(43 / ZUHRUF, 51 – 52 – 53):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/uzaktan uzağa seslendi (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(اَلْمُلْكُ): saltanat, mülk, mülkiyet (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if´al bâbı) gördü

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْمَهِينُ ج مُهَنَاءُ): basit, adi, kıymetsiz, aşağılık, aşağılanan

(كَادَ يَكَادُ): neredeyse, az kalsın, hemen hemen (أَبَانَ يُبِينُ إِبَانَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) fasih konuştu, açıkladı, ifadesi açık oldu

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti (اَلْأَسْوِرَةُ ج اَسَاوِرُ): bilezik (اَلذَّهَبُ): altın, altın para

(اَلْمُقْتَرِنُ مُقْتَرِنُونَ): (ism-i fâil) biraraya gelen, yakınlık kuran şahıslardan herbiri

(43 / ZUHRUF, 54 – 55 – 56):

(اِسْتَخَفَّ يَسْتَخِفُّ اِسْتِخْفَافًا): (iftiâl bâbı) hissi şeylerde hafif buldu, hafife aldı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen

(آسَفَ يُؤْسِفُ إِيسَافًا): (if'al bâbı) kızdırdı, üzdü (اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ اِنْتِقَامًا): (infiâl bâbı) intikam aldı, cezalandırdı

(أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı (اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): (tekid için getirilir) hepsi, hepberaber, bütünü, topluca

[(سَلَفَ يَسْلُفُ) اَلسَّلَفُ]: geçme, tekaddüm etme (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, örnek, aynısı (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonuncu, sonraki

(43 / ZUHRUF, 57):

(ضَرَبَ مَثَلاً): misâl verdi (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): oğul, oğlan (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

(43 / ZUHRUF, 58 – 59 – 60):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(اَلْجَدَلُ): rey hususunda niza, çekişme, husumette sertlik gösterme

(اَلْخَصِمُ ج خَصِمُونَ): ziyade husumet sahibi,kavgacı, amansızca düşmanlık eden

(أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): (if'al bâbı) nimetlendirdi, iyilik ve ihsanda bulundu, kötülüklerden uzak tuttu

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı, hükmetti

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (خَلَفَ يَخْلُفُ خِلاَفَةً): halef oldu, yerine geçti

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 493 (ZUHRUF : 61 – 73) ≻

وَ	بِهَا	فَلَا تَمْتَرُنَّ	لِلسَّاعَةِ	لَعِلْمٌ	إِنَّهُ	وَ
atıf h,	bundan car-mecrur	Artık sakın şüphe etmeyin rabıta+tekit nunu birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari	Kıyamete ait car-mecrur	bir ilimdir tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

﴿ 61 ﴾	مُسْتَقِيمٌ	صِرَاطٌ	هَذَا	اتَّبِعُونِ ط
	dosdoğru sıfat	yoldur haber, mevsuf	bu mübteda, işaret ismi	Bana uyun emir fiili, fail, nunu vikaye, mahzuf (ي): mef'ul

61. Doğrusu O kıyamete ait bir ilimdir; artık sakın ondan (o saatin geleceğinden) şüphe etmeyin, Bana uyun, bu dosdoğru yoldur.

﴿ 62 ﴾	مُبِينٌ	عَدُوٌّ	لَكُمْ	إِنَّهُ	الشَّيْطَانُ ج	لَا يَصُدَّنَّكُمُ	وَ
	apaçık sıfat	bir düşmandır (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	size car-mecrur	Doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	şeytan fail	sakın sizi alıkoymasın tekit nunu birleşmiş nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	atıf h,

62. Sakın şeytan sizi bu yoldan alıkoymasın; şüphesiz o size apaçık bir düşmandır.

وَ	لَمَّا جَآءَ	عِيسَى	بِالْبَيِّنَاتِ	قَالَ	قَدْ	جِئْتُكُمْ
	getirdiği zaman şart bildiren zaman zarfı, fiilü'ş-şart, fiili mazi	İsa fail	belgeleri car-mecrur	dedi cevabü'ş-şart, fiili mazi	gerçekten tahkik h.	size geldim fiili mazi, fail, mef'ulün bih
başlama h.						

بِالْحِكْمَةِ	وَ	لِأُبَيِّنَ	لَكُمْ	بَعْضَ	الَّذِي	تَخْتَلِفُونَ
hikmetle car-mecrur	ve atıf h.	açıklamak için (بِالْحِكْمَةِ)'ye matuf, ta'lil ve nasb h., fiili muzari	size car-mecrur	bir kısmını mef'ul, muzaf	şeyin muz. ileyh, ismi mevsul	ihtilafa düştüğünüz sıla; muzari fiil cüm.

﴿ 63 ﴾	أَطِيعُونِ	وَ	اللَّهَ	فَاتَّقُوا	فِيهِ ج
	bana itaat edin emir fiili, fail, nunu vikaye, mahzuf (ي):mef'ulün bih	ve atıf h.	Allah'a mef'ul	sakının rabıta, emir fiili, fail	hakkında car-mecrur

63. İsa, belgeleri getirdiği zaman: "Size hikmetle ve hakkında ihtilafa düştüğünüz şeyin bir kısmını açıklamak için geldim. Allah'tan sakının ve bana itaat edin." dedi.

﴿ 64 ﴾	مُسْتَقِيمٌ	صِرَاطٌ	هَٰذَا	فَاعْبُدُوهُ ط	رَبُّكُمْ	وَ	رَبِّي	هُوَ	اللَّهَ	إِنَّ
	dosdoğru sıfat	yoldur haber, mevsuf	bu mübteda, işaret ismi	artık O'na kulluk edin rabıta, emir fiili, fail, mef'ul	sizin de Rabbinizdir matuf	atıf h.	benim de Rabbimdir (إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	Allah (إِنَّ)'nin ismi	Şüphesiz ki tekid ve nasb h.

64. "Şüphesiz ki Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir, artık O'na kulluk edin, bu, dosdoğru yoldur."

﴿ 65 ﴾	أَلِيمٍ	يَوْمٍ	مِنْ عَذَابِ	ظَلَمُوا	لِلَّذِينَ	فَوَيْلٌ	مِنْ بَيْنِهِمْ ج	الْأَحْزَابُ	فَاخْتَلَفَ
	acı veren sıfat, mecrur	günün muz. ileyh, mecrur, mevsuf	azabından dolayı harfi cer, mecrur isim, muzaf	zulmeden sıla; mazi fiil cümlesi	kimselerin haber: şibhi cümle, ismi mevsul	artık vay haline atıf h., mübteda	aralarından harfi cer,zarf ismi	guruplar fail	ihtilafa düştü atıf h.,fiili mazi

65. (Fakat), aralarından (çıkan) gruplar ihtilafa düştü. Artık acı veren günün azabından dolayı zulmeden kişilerin vay haline!

﴿ 66 ﴾	لَا يَشْعُرُونَ	هُمْ	وَ	بَغْتَةً	أَنْ تَأْتِيَهُمْ	السَّاعَةَ	إِلَّا	يَنْظُرُونَ	هَلْ
	farkında değillerken haber, fiil cümlesi	onlar mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi 2. hal'dir	ansızın hal	kendilerine gelmesinden (السَّاعَةَ)'den bedel, masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	kıyamet gününün mef'ul	başkasını istisna h.	bekliyorlar fiili muzari+fâil	mı soru h.

66. Onlar farkında değillerken kıyamet gününün kendilerine ansızın gelmesinden başkasını mı bekliyorlar?

﴿ 67 ﴾ الْمُتَّقِينَ ع ط | إِلَّا | عَدُوٌّ | لِبَعْضٍ | بَعْضُهُمْ | يَوْمَئِذٍ | اَلْأَخِلَّاءُ

sakınanlar (müstesna) | dışında (istisna h.) | düşmandır (بَعْضُهُمْ) mübtedasının haberi | birbirlerine (car-mecrur, عَدُوٌّ ile bağlantılıdır) | mübteda | O gün (zaman zarfı) | dostlar (mübteda)

(اَلْأَخِلَّاءُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

67. O gün (günahlardan) sakınanlar dışında, dostlar birbirine düşmandır.

﴿ 68 ﴾ تَحْزَنُونَ ج | أَنْتُمْ | لَآ | وَ | الْيَوْمَ | عَلَيْكُمُ | خَوْفٌ | لَا | يَا عِبَادِ

üzülmeyeceksiniz (أَنْتُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi | siz (mübteda) | nefiy h. | atıf h. | Bugün (zaman zarfı) | size (لَا) nın haberi, şibhi cümle | korku (لَا)'nın ismi | yoktur (nefiy h.) | Ey kullarım (nida h., münada)

nidanın cevabı

68. (Allah): "Ey kullarım! Bugün size korku yoktur, siz üzülmeyeceksiniz" (der).

﴿ 69 ﴾ مُسْلِمِينَ ج | كَانُوا | وَ | بِآيَاتِنَا | آمَنُوا | اَلَّذِينَ

müslüman (كَانَ)'nin haberi | olanlardır (fiili mazi, nâsih, كَانَ)'nin ismi | ve (atıf h.) | ayetlerimize (car-mecrur) | iman edenlerdir (sıla; mazi fiil cümlesi) | Ki onlar

(هُمْ) olarak takdir edilen mübtedanın haberi, ismi mevsul (sıfat da denmiştir)

﴿ 70 ﴾ تُحْبَرُونَ | أَزْوَاجُكُمْ | وَ | أَنْتُمْ | الْجَنَّةَ | اُدْخُلُوا

ağırlanırsınız (أَنْتُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi | eşleriniz (أَنْتُمْ)'e matuf | ve (atıf h.) | Siz (mübteda) | cennete (mef'ul) | giriniz (emir fiili, fail)

69. Ki onlar ayetlerimize iman edenler ve müslüman olanlardır. **70.** "Cennete girin, siz ve eşleriniz (orada) ağırlanırsınız."

الْأَنْفُسُ | تَشْتَهِيهِ | مَا | فِيهَا | وَ | أَكْوَابٍ ج | وَ | مِنْ ذَهَبٍ | بِصِحَافٍ | عَلَيْهِمْ | يُطَافُ

canların (fail) | çektiği (fiili muzari, mef'ul) | şeyler (mübteda muahhar, ismi mevsul) | orada vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | atıf h. | kadehler (بِصِحَافٍ)'e matuf | ve (atıf h.) | altından (sıfat, şibhi cümle) | tepsiler (car-mecrur, mevsuf) | üzerlerinde (nâibi fail, şibhi cümle) | dolaştırılır (meçhul fiili muzari)

﴿ 71 ﴾ خَالِدُونَ ج | فِيهَا | أَنْتُمْ | وَ | الْأَعْيُنُ ج | تَلَذُّ | وَ

kalıcılarsınız (haber) | orada (car-mecrur) | Siz (mübteda) | hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi (عَلَيْهِمْ)'deki zamirden hal'dir | gözlerin (fail) | lezzet aldığı (fiili muzari) | ve (atıf h.)

71. Üzerlerinde altından tepsiler ve kadehler dolaştırılır, orada canların çektiği ve gözlerin lezzet aldığı şeyler vardır. Siz orada (temelli) kalıcılarsınız.

﴿ 72 ﴾ تَعْمَلُونَ | كُنْتُمْ | بِمَا | أُورِثْتُمُوهَا | الَّتِي | الْجَنَّةُ | تِلْكَ | وَ

işlemekte (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi | olduğunuz (sıla; nâsih mazi fiil cüm., كَانَ)'nin ismi | şeyler sebebiyle (car-mecrur (ismi mevsul)) | miras kılındığınız (sıla; meçhul fiili mazi cüm., nâibi fail, işba h., mef'ul) | sıfat, ismi mevsul | cennettir (haber, mevsuf) | İşte bu (mübteda, işaret ismi) | atıf h.,

72. İşte bu, işlemekte olduğunuz şeyler sebebiyle miras kılındığınız cennettir.

﴿ 73 ﴾ تَأْكُلُونَ | مِنْهَا | كَثِيرَةٌ | فَاكِهَةٌ | فِيهَا | لَكُمْ

yiyeceğiniz (فَاكِهَةٌ)'ün 2. sıfatı, muzari fiil cümlesi | kendisinden (car-mecrur) | bol (sıfat) | yemiş (mübteda muahhar, mevsuf) | Orada (car-mecrur) | sizin için vardır (haber mukaddem, şibhi cümle)

73. Orada sizin için kendisinden yiyeceğiniz bol yemiş vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 493 ≻

(43 / ZUHRUF, 61 – 62 - 63):

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan doğru ve düzgün yol

(اِمْتَرَى يَمْتَرِي اِمْتِرَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) inkâr etti, / şüpheye düştü [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا بِ): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا عَنْ): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (اَلْحِكْمَةُ): hikmet (doğru olduğu tahakkuk eden her türlü söz ve amel)

(بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açık ve zahir oldu, izah ve izhar etti

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı, arka arkaya geldi

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(43 / ZUHRUF, 64 – 65 – 66 - 67):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan doğru ve düzgün yol

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, kusursuz

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, bölük, parti

(اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü, değişti, birbirinden ayrıldı, arka arkaya geldi

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): bekledi/ gözledi/ baktı/ inceledi/ düşündü/ ibret aldı (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat

(أَتَى يأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْبَغْتَةُ): füc'et, ansızın oluverme, ansızın

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı, farkında oldu (اَلْخَلِيلُ ج اَخِلَّاءُ): samimi, içten, sevimli, dost

(يَوْمَئِذٍ): o gün (بَعْضُ): bazı, birkısım, birkaç (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(43 / ZUHRUF, 68 – 69 - 70 – 71 – 72 – 73):

[(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: korku (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, İslam'ı kabul eden

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (حَبَرَ يَحْبُرُ حَبْرًا): sevindirdi

(طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا بِ): (ecvef fiil) dolaştı (اَلصَّحْفَةُ ج صِحَافٌ): tabak, tepsi (اَلْكُوبُ ج اَكْوَابٌ): bardak, kulpsuz kadeh

(اَلذَّهَبُ): altın (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu

(لَذَّ يَلَذُّ لَذَاذًا): (muzaaf fiil) lezzet aldı, tadını çıkardı, hoşlandı (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, çeşme, kaynak

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (أَوْرَثَ يُورِثُ اِيرَاثًا): (if'al bâbı) sahip kıldı, varis bıraktı, eline verdi, sahip çıkardı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 494 (ZUHRUF : 74 – 89) ≻

﴿ 74 ﴾ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ج

Şüphesiz ki	suçlular	azabı içinde	cehennemin	kalıcıdırlar
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi

74. Şüphesiz ki suçlular, cehennemin azabı içinde kalıcıdırlar.

﴿ 75 ﴾ لاَ يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَ هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ج

hafifletilmez	onlardan	onlar	hal vavı	orada	umutsuzdurlar
nefy-i istikbal, nefiy h., meçhul fiili muzari	car-mecrur	mübteda		car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (مُبْلِسُونَ) ile bağlantılıdır	(هُمْ) mübtedasının haberi

﴿ 76 ﴾ وَ مَا ظَلَمْنَاهُمْ وَ لكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ

Biz onlara zulmetmedik	ama	idi	onlar	zalim kimseler		
nefiy h., fiili mazi, fail, mef 'ul	istidrak h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	fasıl zamiri	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.	atıf h.

75. Onlardan (azab) hafifletilmez, onlar orada tamamen umutsuzdurlar.**76.** Biz onlara zulmetmedik, fakat onlar zalim kimselerdi.

﴿ 77 ﴾ وَ نَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ط قَالَ إِنَّكُمْ مَاكِثُونَ

seslenmektedirler	Ey Mâlik!	işimizi bitirsin	bizim	Rabbin	dedi	Doğrusu Siz	kalacaksınız	
başlama h.	nida h., münada	emr-i gâib; lâmu'l emr, fiili muzari	car-mecrur	fail	fiili mazi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ)'nin haberi

77. (Cehennem bekçisine şöyle) seslenmektedirler: "Ey Mâlik! Rabbin bizim işimizi bitirsin (canımızı alsın)." (Malik): "Doğrusu siz (böyle) kalacaksınız" der.

﴿ 78 ﴾ لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَ لكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

And olsun ki	size getirdik	gerçeği	ama	çoğunuz	gerçeği	sevmiyorsunuz	
yemin cevabı lamı, tahkik h.	fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	istidrak ve nasb h.	(لَكِنَّ)'nin ismi	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (كَارِهُونَ) ile bağlantılıdır	(لَكِنَّ)'nin haberi

78. And olsun ki, size gerçeği getirdik; ama çoğunuz gerçeği sevmiyorsunuz.

﴿ 79 ﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ج

Yoksa	onlar sağlam mı tuttular	işi	Doğrusu biz de	sağlam tutanlarız
atıf h.,	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h., tekid ve nasb h.,(إِنَّ) nin ismi	(إِنَّ) nin haberi

79. Yoksa onlar işi sağlam mı tuttular? Doğrusu biz de sağlam tutanlarız.

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لاَ نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَ نَجْوَاهُمْ ط

Yoksa	sanıyorlar	duymadığımızı mı	onların sırlarını	ve
	fiili muzari+fâil	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	mef'ul	atıf h.
		nefiy h.,fiili muzari		

(يَحْسَبُونَ)'nin mef'ulu, masdarı müevvel

﴿ 80 ﴾ بَلَى وَ رُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

Hayır	elçilerimiz	yanlarındaki		yazmaktadır
cevab h.	mübteda	mekan zarfı, şibhi cümle (يَكْتُبُونَ) ile bağlantılıdır	hal vavı	(رُسُلُنَا) mübtedasının haber: muzari fiil cümlesi

80. Yoksa, onların sırlarını ve fısıltılarını duymadığımızı mı sanıyorlar? Hayır, (sandıkları gibi değil); yanlarındaki elçilerimiz yazmaktadır.

﴿ 81 ﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ ق فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ

De ki	Eğer	olsaydı	Rahman'ın	çocuğu	hemen ben olurdum	kulluk edenlerin
emir fiili	şart h.	fiilü'ş-şart, nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi	rabıta, mübteda	ilki haber, muzaf
						muz. ileyh

cevabü'ş-şart, isim cümlesi

81. De ki: "Eğer Rahman (Allah)'ın çocuğu olsaydı, kulluk edenlerin ilki hemen ben olurdum."

﴿ 82 ﴾ سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

münezzehtir — mahzuf fiilinin mef'ulü mutlak'ı, muzaf | Rabbi — muz. ileyh | Göklerin — muz. ileyh | ve — atıf h. | yerin — matuf | Rabbi — bedel | arşın — muz. ileyh | şeylerden — car-mecrur (ismi mevsul, masdar mâ'sı da denmiştir) | vasıflandırdığı — sıla; fiil cüm.

82. Göklerin ve yerin Rabbi, arşın (da) Rabbi onların vasıflandırmalarından (ya da vasıflandırdığı şeylerden) münezzehtir.

﴿ 83 ﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَ يَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

Artık onları bırak — rabıta, emir fiili, mef'ul | dalsınlar — emrin cevabı: meczum fiili muzari, fail | atıf h. | oynasınlar — (يَخُوضُوا)'ya matuf, fiili muzari, fail | kadar — gaye ve nasb h. | kavuşana — fiili muzari, fail | güne — sıfat, ismi mevsul | mef'ul | kendilerine vaad edilen — sıla; fiil cüm.

83. Artık bırak onları, kendilerine vaad edilen güne kavuşana kadar, dalsınlar, oynasınlar.

وَ هُوَ الَّذِي فِي السَّمَآءِ إِلٰهٌ وَ فِي الْأَرْضِ إِلٰهٌ ط

başlama h. | O — mübteda | olandır — haber, ismi mevsul | gökte — harfi cer, mecrur isim {kendinden sonra gelen (إِلٰهٌ) ile bağlantılıdır} | ilah — az önce geçen (فِي السَّمَآءِ)'den önce takdir edilen mahzuf (هُوَ) mübtedasının haberi | atıf h., | yerde de — harfi cer, mecrur isim {kendinden sonra gelen (إِلٰهٌ) ile bağlantılıdır} | ilah — az önce geçen (فِي الْأَرْضِ)'dan önce takdir edilen mahzuf (هُوَ) mübtedasının haberi

(sıla: isim cüm. yani:وهو الذي هو في السماء إله)

﴿ 84 ﴾ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ

atıf h., | O — mübteda | Hakim olandır — haber | Bilgin'dir — ikinci haber

84. O gökte de ilah olandır, yerde de ilahtır. O Hakim olandır, Bilgin'dir.

وَ تَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا ج

başlama h., | yücedir — fiili mazi | olan — fail, ismi mevsul | kendisinin — haber mukaddem, şibhi cümle | mülkiyeti — mübteda muahhar, muzaf | Göklerin — muz. ileyh | , — atıf h. | yerin — matuf | ve — atıf h. | bulunan şeylerin — matuf, ismi mevsul | ikisi arasında — sıla; şibhi cüm.

sıla; isim cüm.

﴿ 85 ﴾ وَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ ج وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

atıf h. | O'nun katındadır — haber mukaddem, şibhi cümle | bilgisi — mübteda muahhar, muzaf | Kıyamet saatinin — muz. ileyh | O'na — car-mecrur, şibhi cümle (تُرْجَعُونَ) ile bağlantılıdır | döndürüleceksiniz — meçhul fiili muzari+nâibi fail

85. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların mülkiyeti kendisinin olan (Allah) yücedir! Kıyamet saatinin bilgisi O'nun katındadır. O'na döndürüleceksiniz.

وَ لَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا

başlama h. | güçleri yetmez — nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari | kimselerin — fail, ismi mevsul | dua ettikleri — sıla: muzari fiil cüm. | O'ndan başka — harfi cer, mecrur isim | şefaate — mef'ul | müstesna — istisna h.

﴿ 86 ﴾ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ

kimseler — müstesna, ismi mevsul | şahidlik eden — sıla; mazi fiil cüm. | hakka — car-mecrur | hal vavı | mübteda | bilerek — (هُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi

86. Bilerek hakka şahitlik edenler müstesna, O'ndan başka dua ettikleri kimselerin şefaate güçleri yetmez.

وَ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ

başlama h. | And olsun ki eğer — yemin yerine geçen lam, şart h. | onlara sorsan — fiilü'ş-şart, fiili mazi, fail, mef'ul | kimin — mübteda, soru ismi | onları yarattığını — (مَنْ) mübtedasının haberi, mazi fiil cüm., mef'ul

﴿ 87 ﴾ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ

لَيَقُولُنَّ	اللَّهُ	فَأَنَّى	يُؤْفَكُونَ
kesinlikle derler	Allah	O halde nasıl	çevrilip vazgeçiriliyorlar
yemin cevabı (ya da tekit) lamı, tekit nunu birleşmiş fiili muzari, fail	mübteda, (خلقهم) (onları yarattı) olarak takdir edilen haberi mahzuf	rabıta, mekan zarfı, soru ismi	meçhul fiili muzari+nâibi fail

87. And olsun ki, onlara kendilerini kimin yarattığını sorsan: kesinlikle "Allah (onları yarattı)" derler. O halde nasıl çevrilip vazgeçiriliyorlar?

﴿ 88 ﴾ وَ قِيلِهِ يَا رَبِّ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ

وَ	قِيلِهِ	يَا رَبِّ	إِنَّ	هَٰؤُلَاءِ	قَوْمٌ	لَا يُؤْمِنُونَ
sözüne and olsun ki		Ey Rabbim	Doğrusu	Bunlar	bir millettir	inanmayacak
kasem ve cer h.	mecrur isim	nida h.,münada, muzaf, sondaki esre mahzuf (ي): muz. ileyh	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(قَوْمٌ)'ün sıfatı, fiil cümlesi

nida'nın cevabı; isim cümlesi, yemin'in cevabı (لأفعلنَّ بهم ما أريد)(onlara istediğim şeyi yapacağım) olarak takdir edilmiştir

﴿ 89 ﴾ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَ قُلْ سَلَامٌ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

فَاصْفَحْ	عَنْهُمْ	وَ	قُلْ	سَلَامٌ ۚ	فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ
vazgeç	onlardan	atıf h.	de	selam	Artık bilecekler
rabıta, emir fiili	car-mecrur		emir fiili	mübteda	rabıta, istikbal h., fiili muzari+fâil

88-89. (Onlar hakkında Hz. Muhammed'in): "Ey Rabbim! Doğrusu Bunlar inanmayan bir millettir" sözüne and olsun ki (Allah): "Onlardan vazgeç (müsamaha gösterip affet) ve selam (size) de (onlara esenlik ve barış dile). Artık (yakında neyin ne olduğunu) bilecekler" buyurdu.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 494 ≻

(43 / ZUHRUF, 74 – 75 – 76 – 77 – 78 – 79 - 80):

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلْمَالِكُ): cehenneme bakan meleklerden biri

(فَتَّرَ يُفَتِّرُ تَفْتِيرًا): (tef'il bâbı) gevşetti, hafifletti, ara verdirdi (قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hüküm verdi/ yerine getirdi

(اَلْمُبْلِسُ ج مُبْلِسُونَ): (ism-i fâil) ümitsizliğe kapılan, üzülen, gamdan dolayı sükût eden (اَلْمَاكِثُ ج مَاكِثُونَ): (ism-i fâil) duran, kalan

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلْكَارِهُ ج كَارِهُونَ): (ism-i fâil) hoşlanmayan, çirkin karşılayan

(أَبْرَمَ يُبْرِمُ إِبْرَامًا): (if'al bâbı) iki kat edip bükme/ mecazen sağlamlaştırma, muhkem kılma

(اَلْمُبْرِمُ ج مُبْرِمُونَ): (ism-i fâil) sağlamlaştıran, muhkem kılan (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلنَّجْوَى): fısıltı, gizli konuşma, sır verme, fısıldama (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis

(لَدَى): (zarf) yanında, katında (كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ tesbit etti/ tercih etti/ takdir etti/ farz kıldı

(43 / ZUHRUF, 81 – 82 – 83- 84 – 85 – 86 – 87 – 88 – 89):

(اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki [(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, taht, tavan, çatı, çardak

(وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا): vasıflandırdı, niteledi, sıfat verdi (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti

(خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا): (ecvef fiil) daldı, girdi, girişti, girip yürüdü (لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): alaya aldı, eğlendi

(اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): çevirdi, vazgeçirdi (اَلْقِيلُ): söz (لاَقَى يُلاَقِي مُلاَقَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) karşılaştı, mülaki oldu

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaadetti, söz verdi (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): iade etti, döndürdü

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) yüce oldu, mukaddes ve münezzeh kıldı, hayrı bol oldu, şanı yüce oldu

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti / yardım istedi

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti, hazır oldu, bulundu (صَفَحَ يَصْفَحُ صَفْحًا): afvetti, müsamaha gösterdi/ yüz çevirdi

سورة الدخان (44)

(DUHÂN (Duman) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 59 ayettir.)

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 495 – 497 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

حٰمٓ ۟	﴿ 1 ﴾	وَ	الْكِتَابِ	الْمُبِينِ ۙ	﴿ 2 ﴾	إِنَّآ
Hâ, Mîm hurufu mukattaa		andolsun ki kasem h.	Kitab'a mecrur isim, mevsuf	açıklayan sıfat		Biz gerçekten te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

أَنْزَلْنَاهُ		فِي لَيْلَةٍ	مُبَارَكَةٍ	إِنَّا	كُنَّا	﴿ 3 ﴾ مُنْذِرِينَ
onu indirdik (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi { cümle kasemin cevabıdır }		bir gecede car-mecrur, mevsuf	mübarek (لَيْلَةٍ)'in sıfatı	Doğrusu Biz te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	olduk (إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	uyarıp korkutanlar (كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi { cümle ara cümledir de denmiştir }

1. Hâ, Mîm. **2.** Apaçık Kitab'a andolsun ki, **3.** Biz onu gerçekten mübarek bir gecede indirdik. Doğrusu Biz uyarıp korkutanlar olduk.

مِنْ عِنْدِنَا ۟	أَمْرًا	﴿ 4 ﴾	حَكِيمٍ ۟	أَمْرٍ	كُلُّ	يُفْرَقُ	فِيهَا
katımızdan (gelen) (أَمْرًا)'in sıfatı, şibhi cümle	bir emir olarak hal (mef'ûlü mutlak da denmiştir), mevsuf		hikmetli sıfat, (لَيْلَةٍ)'in sıfatıdır da denmiştir)	iş muz. ileyh, mevsuf	her naibi fail, muzaf	ayırt edilir meçhul f. muzari	o gecede car-mecrur

﴿ 6 ﴾ الْعَلِيمُ ۙ	السَّمِيعُ	هُوَ	إِنَّهُ	مِنْ رَبِّكَ ۟	رَحْمَةً	﴿ 5 ﴾ مُرْسِلِينَ ۚ	كُنَّا	إِنَّا
Alim'dir	Semi'dir		Şüphesiz O	Rabbinden	bir rahmet olması için	gönderenler	olduk	Doğrusu biz
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekit ve nasb h.+ (إِنَّ)'nin ismi, tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(رَحْمَةً)'in sıfatı: şibhi cümle	mef'ûlün lieclih (مُرْسِلِينَ)'nin mef'ûlü de denmiştir, mevsuf	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 7 ﴾ مُوقِنِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	بَيْنَهُمَا ۚ	مَا	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	رَبِّ
kesin olarak inananlar (كَانَ)'nin haberi	olduysanız fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	Eğer şart ve cezm h.	ikisi arasındaki sıla; şibhi cümle	şeylerin matuf, ismi mevsul	ve atıf h.	yerin matuf	, atıf h.	göklerin muzâfun ileyh	Rabbidir (رَبِّكَ)'den bedel, muzaf

4-7. Katımızdan (gelen) bir emir olarak her hikmetli iş o gecede ayırd edilir. Rabbinden bir rahmet olması için doğrusu biz (elçi) gönderenler olduk. Şüphesiz O Semi'dir (işitendir), Alim'dir (bilendir). Eğer kesin olarak inananlar olduysanız (Allah), göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir.

رَبُّكُمْ	يُمِيتُ ۟	وَ	يُحْيِي	هُوَ	إِلَّا	إِلٰهَ	لَآ
Sizin de Rabbiniz (هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	öldürür f. muzari	ve atıf h.	yaşatır f. muzari	O'ndan (لَا)'nın mahzuf haberinden bedel	başka istisnâ h.	hiçbir ilâh (لَا)'nın ismi	yoktur nâfiye li'l-cins (hiçbir şekilde ve cinste yoktur anlamında cinsini nefyeden lâ)

﴿ 9 ﴾ يَلْعَبُونَ	فِي شَكٍّ	هُمْ	بَلْ	﴿ 8 ﴾ الْأَوَّلِينَ	آبَآئِكُمُ	وَ	رَبُّ	
oynamaktadırlar ikinci haber, muzari fiil cümlesi, fail	şüphe içindedirler haber, şibhi cümle	onlar mübteda	Fakat idrab h.	önceki sıfat	babalarınızın da muz. ileyh, muzaf, mevsuf, muz. ileyh,	Rabbidir matuf, muzaf		atıf h.

8. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Yaşatır ve öldürür. (O), sizin de Rabbiniz, önceki babalarınızın (atalarınızın) da Rabbidir. 9. Fakat onlar şüphe içindedir, oynamaktadırlar (oyalanıp eğlenmektedir).

فَارْتَقِبْ	يَوْمَ	تَأْتِي	السَّمَآءُ	بِدُخَانٍ	مُبِينٍ ﴿10﴾	يَغْشَى
O halde gözle	günü	geleceği	göğün	bir duman ile	açık	sarıp kuşatacak
atıf h., {başlama h. de denmiştir}, emir f.	mef'ul, zaman zarfı	f. muzari	fail	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	(دُخَانٍ) kelimesinin ikinci sıfatı, muzari fiil cümlesi

النَّاسَ ۖ	هَٰذَا	عَذَابٌ	أَلِيمٌ ﴿11﴾	رَبَّنَا	
insanları	Bu	bir azabtır	acı veren	(Ey) Rabbimiz	
mef'ûlün bih	mübteda, işaret ismi	haber, mevsuf	sıfat	mahzuf nidâ harfinin münâdâsı	

اكْشِفْ	عَنَّا	الْعَذَابَ	إِنَّا	مُؤْمِنُونَ ﴿12﴾	
kaldır	bizden	Bu azabı	doğrusu biz	inananlarız	
emir f.	car-mecrur	mef'ûl	te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	

10 -11. O halde göğün insanları sarıp kuşatacak apaçık bir duman ile geleceği günü gözle. Bu, acı veren bir azabtır. 12. (İnsanlar o zaman): "Rabbimiz! Bu azabı bizden kaldır; doğrusu biz inananlarız" (derler).

مُبِينٌ ﴿13﴾	رَسُولٌ	جَآءَهُمْ	قَدْ	وَ	الذِّكْرَىٰ	لَهُمُ	أَنَّىٰ	
açıklayan	bir elçi	kendilerine geldiği halde			öğüt almak	onlar için	Nerede	
sıfat	fail, mevsuf	f. mazi, mef'ûl	tahkik h.	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	mübteda	car-mecrur	mukaddem haber, soru h.	

مَجْنُونٌ ﴿14﴾	مُعَلَّمٌ	قَالُوا	وَ	عَنْهُ	تَوَلَّوْا	ثُمَّ	
deli / cinlenmiş	bir öğretilmiş	dediler	ve	ondan	yüz çevirdiler	Sonra	
sıfat	(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf	fiili mazi, fail	atıf h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	

عَائِدُونَ ﴿15﴾	إِنَّكُمْ	قَلِيلًا	الْعَذَابِ	كَاشِفُو	إِنَّا	
(eski halinize) dönenlersiniz	siz	az (bir süre)	azabı	kaldıranlarız	Gerçek şu ki Biz	
(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi	mef'ûlü mutlak naibi, yani; (كَشْفًا قليلا)	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

مُنْتَقِمُونَ ﴿16﴾	إِنَّا	الْكُبْرَىٰ ۚ	الْبَطْشَةَ	نَبْطِشُ	يَوْمَ
intikamımızı alırız	kesinlikle biz	en büyük	tutuşla	(onları) tuttuğumuz	gün
(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sıfat	mef'ûlü mutlak, mevsuf	f. muzari	zaman zarfı, muzaf, {önceki (يَوْمَ)den bedeldir de denmiştir}.

13. Kendilerine (gerçeği) açıklayan bir elçi geldiği halde nerede onlar için öğüt almak? 14. Sonra ondan yüz çevirdiler ve: "(O), deli olan bir öğretilmiş!" dediler. 15. Gerçek şu ki Biz sizden azabı az (bir süre) kaldırırız, siz (yine eski halinize) dönersiniz. 16. En büyük tutuşla (onları) tuttuğumuz gün kesinlikle intikamımızı alırız.

كَرِيمٌ ﴿17﴾	رَسُولٌ	جَآءَهُمْ	وَ	قَوْمَ فِرْعَوْنَ	قَبْلَهُمْ	فَتَنَّا	لَقَدْ	وَ	
şerefli	bir Resul	onlara gelmişti		Firavun'un kavmini	onlardan önce	denemiştik	And olsun ki		
sıfat	fail, mevsuf	f. mazi, mef'ûl	atıf h. (hal vavı da denmiştir)	muz. ileyh / mef'ûl, muzaf	zaman zarfı, muzaf, (هُمْ): muzafun ileyh	f.mazi, fâil	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlangıç h.	

أَمِينٌ ﴿18﴾	رَسُولٌ	لَكُمْ	إِنِّي	اللَّهِ ۖ	عِبَادَ	إِلَيَّ	أَنْ أَدُّوا
güvenilir	bir elçiyim	sizin için	Doğrusu ben	Allah'ın	kullarını	bana	teslim edin diye
sıfat	(إِنَّ)'nin haberl, mevsuf	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh	mef'ûl, muzaf	car-mecrur	tefsir h., {"şeddeli olan enne'den tahfif edilmiş olan en'dir" de denmiştir}, emir f., fail

17-18. And olsun ki, onlardan önce, Firavun'un kavmini denemiştik. "Allah'ın kullarını bana teslim edin. Doğrusu ben sizin için güvenilir bir elçiyim" diye onlara şerefli bir Resul gelmişti.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 495 ⋗

(44 / DUHÂN, 1- 2 – 3):

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَللَّيْلَةُ ج لَيَالٍ): gece [(بَارَكَ يُبَارِكُ) اَلْمُبَارَكَةُ]: (ism-i mef'ûl) mübarek kılınan, hayrı çok, uğurlu, hayırlı, bereketli, değerli

(اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ) : (ism-i fâil) uyaran, uyarıcı

(44 / DUHÂN, 4 – 5):

(فَرَقَ يَفْرُقُ فَرْقًا): ayırdetti, ayırdı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْمُرْسِلُ ج مُرْسِلُونَ): (ism-i fâil) gönderen

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, muhkem, sağlam

(44 / DUHÂN, 6 -7):

[(سَمِعَ يَسْمَعُ) اَلسَّمِيعُ]: (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten (اَلْمُوقِنُ ج مُوقِنُونَ): (ism-i fâil) (şüphe etmeksizin) inanan/ yakini olan

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(44 / DUHÂN, 8 – 9):

(أَحْيَى يُحْيِي اِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ اِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): alaya aldı, oynadı, dalga geçti

(44 / DUHÂN, 10 – 11 – 12 – 13):

(اِرْتَقَبَ يَرْتَقِبُ اِرْتِقَابًا): (iftiâl bâbı) gözledi, bekledi (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلدُّخَانُ ج اَدْخِنَةٌ): duman, tütsü, buhar [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(غَشِيَ يَغْشَى غَشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı

(اَلذِّكْرَى): nâsihat, ikaz, hatırlatma, zikir (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(44 / DUHÂN, 14 – 15):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

[(عَلَّمَ يُعَلِّمُ) اَلْمُعَلَّمُ]: (ism-i mef'ûl) öğretilen (اَلْمَجْنُونُ ج مَجَانِينُ): deli, akılsız (اَلْعَائِدُ ج عَائِدُونَ): (ism-i fâil) dönen

[(كَشَفَ يَكْشِفُ) اَلْكَاشِفُ]: (ism-i fâil) giderici, kaldıran/ keşfeden, açığa çıkaran (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(44 / DUHÂN, 16 – 17 - 18):

(بَطَشَ يَبْطِشُ بَطْشًا): sıkıca tuttu, kıskıvrak yakaladı [(بَطَشَ يَبْطِشُ) اَلْبَطْشَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) bir tutuş

(اَلْاَكْبَرُ ث اَلْكُبْرَى): (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (اَلْمُنْتَقِمُ ج مُنْتَقِمُونَ): (ism-i fâil) intikam alan, cezalandıran

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi, sınadı/ yaktı, ateşe attı/ işkence etti/ fitne çıkardı

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, güzel, cömert, sevimli, nimetlendiren

(أَدَّى يُؤَدِّي تَاْدِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) eda etti, ödedi, teslim etti

[(اَمِنَ يَاْمَنُ) اَلْاَمِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir,emniyetli, emniyet içersinde olan

CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 496 (DUHAN: 19 – 39)

﴿19﴾ وَ أَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ ۚ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۚ

وَ	أَنْ لَا تَعْلُوا	عَلَى اللَّهِ ۚ	إِنِّي	آتِيكُمْ	بِسُلْطَانٍ	مُبِينٍ ۚ	
atıf h.	baş kaldırmayın diye tefsir h.+nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari, fail	Allah'a car-mecrur	Doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	size getiriyorum (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	bir delil h. cer, mecrur isim, mevsuf	açık sıfat	

19. "Allah'a baş kaldırmayın (üstünlük taslamayın). Doğrusu ben size açık bir delil getiriyorum." diye (onlara şerefli bir Resul gelmişti).

﴿20﴾ وَ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَ رَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ۝

وَ	إِنِّي	عُذْتُ	بِرَبِّي	وَ	رَبِّكُمْ	أَنْ تَرْجُمُونِ	۝
atıf h.	Gerçekten ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	sığındım (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	benim de Rabbim h. cer, mecrur isim	atıf h.	sizin de Rabbiniz olan (Allah'a) matuf	beni taşlamanızdan masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., f. muzari, fail, nûnu vikaye, (ي): mef'ûl	

﴿21﴾ وَ إِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ

وَ	إِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا	لِي	فَاعْتَزِلُونِ	فَدَعَا	رَبَّهُ	أَنَّ		
atıf h.	eğer inanmadıysanız şart ve cezm h.+ fi'lü'ş-şart: cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., f. muzari, fâil	bana car-mecrur	hemen benden uzaklaşın rabıta {cevabu'ş-şart içindir}, emir f., fâil, nunu vikaye, sondaki esre (ي): mef'ûl	Böylece dua etti atıf h., {başlama h. de denmiştir}, f. mazi	Rabbine mef'ûl	Gerçek şu ki tekit ve nasb h.		

﴿22﴾ فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ۝ وَ اتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ۖ

فَأَسْرِ	بِعِبَادِي	لَيْلًا	إِنَّكُمْ	مُتَّبَعُونَ ۝	وَ	اتْرُكِ	الْبَحْرَ	رَهْوًا ۖ
O halde yürüt rabıta, {başlama h. de denmiştir}, emir f.	kullarımı h. cer, mecrur isim	geceleyin zaman zarfı	Siz muhakkak te'kit ve nasb h.+ (إِنَّ)'nin ismi	takip edilenler olacaksınız (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	geride bırak emir f. (meczum, geçiş için esreli)	denizi mef'ûl	sakin olarak hal

﴿23﴾ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ۝ ﴿24﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ۝

هَؤُلَاءِ	قَوْمٌ	مُجْرِمُونَ ۝	فَمَا بَكَتْ	عَلَيْهِمُ	السَّمَاءُ	وَ	الْأَرْضُ	وَ	مَا كَانُوا	مُنْظَرِينَ ۝	
bunlar (أَنَّ)'nin ismi, işaret ismi	bir toplumdur (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf	suç işleyen sıfat	Artık ağlamadı atıf h., nefiy h., f. mazi	onlara car-mecrur	gök fail	ve atıf h.	yer matuf	atıf h.	mühlet verilenler de olmadılar nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi, (كَانَ)'nin haberi		

20. (Musa onlara şöyle dedi): Gerçekten ben, beni taşlamanızdan benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan (Allah'a) sığındım. **21.** Eğer bana inanmadıysanız, hemen benden uzaklaşın (yolumdan çekilin). **22.** Böylece (Musa): "Gerçekten bunlar suç işleyen bir toplumdur" diye Rabbine dua etti. **23.** (Allah da:) "O halde, kullarımı geceleyin yürüt (yola çıkar). Siz muhakkak takip edilmiş olacaksınız. **24.** Denizi sakin olarak geride bırak. Doğrusu onlar, boğulacak bir ordudur" (buyurdu).

﴿25﴾ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَ عُيُونٍ ۝ وَ زُرُوعٍ وَ مَقَامٍ كَرِيمٍ ۝ ﴿26﴾

كَمْ	تَرَكُوا	مِنْ جَنَّاتٍ	وَ	عُيُونٍ ۝	وَ	زُرُوعٍ	وَ	مَقَامٍ	كَرِيمٍ ۝
nicelerini mukaddem mef'ûl (haberiye)	terk ettiler f. mazi fâil	bahçelerden car-mecrur, (şibhi cümle sıfattır da denmiştir)	ve atıf h.	pınarlardan matuf		(Nice) ekinler matuf	atıf h.	makamlar matuf, mevsuf	şerefli sıfat

﴿27﴾ وَ نَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ۝ كَذَٰلِكَ ۖ وَ أَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿28﴾

وَ	نَعْمَةٍ	كَانُوا	فِيهَا	فَاكِهِينَ ۝	كَذَٰلِكَ ۖ	وَ	أَوْرَثْنَاهَا	قَوْمًا	آخَرِينَ	
Ve matuf, mevsuf, atıf h.	nice nimetler sıfat: fiil cüm.; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	oldukları (كَانَ)'nin haberi	içinde car-mecrur	hoşnut car-mecrur	İşte böyle	atıf h.	biz bunları miras bıraktık f. mazi, fail, mef'ûl	bir kavme ikinci mef'ûl, mevsuf	başka sıfat	

﴿29﴾ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ۝

مَا كَانُوا	مُنْظَرِينَ ۝						
mühlet verilenler de olmadılar nefiy h., f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi, (كَانَ)'nin haberi							

25. Bahçeler ve pınarlardan nicelerini terk ettiler, **26.** (Nice) ekinler, şerefli makamlar, **27.** Ve içinde hoşnut oldukları (zevku sefa sürdükleri) nice nimetler.. **28.** İşte böyle; biz bunları başka bir kavme miras bıraktık. **29.** Artık onlara gök ve yer ağlamadı ve mühlet verilenler de olmadılar.

﴿ 30 ﴾ الْمُهِينِ ۙ مِنَ الْعَذَابِ بَنِي إِسْرَآئِيلَ نَجَّيْنَا لَقَدْ وَ

o alçaltan (sıfat) | azaptan (h. cer, mecrur isim, mevsuf) | İsrailoğullarını (muzâfun ileyh) | biz kurtardık (f.mazi, fail; mef'ûl, muzaf) | Andolsun ki (yemin cevabı lâmı, tahkik h.) | başlama h.

﴿ 31 ﴾ مِنَ الْمُسْرِفِينَ عَالِيًا كَانَ إِنَّهُ مِنْ فِرْعَوْنَ ۖ

haddi aşanlardan (car-mecrur, (şibhi cümle (كَانَ)'nin ikinci haberidir de denmiştir) | bir mütekebbir ((كَانَ)'nin haberi) | idi ((إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi, ismi gizli zamiri) | Doğrusu o (tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | Firavun'dan (h. cer, mecrur isim)

﴿ 32 ﴾ عَلَى الْعَالَمِينَ ۚ عَلَى عِلْمٍ اخْتَرْنَاهُمْ لَقَدِ وَ

alemlere (car-mecrur) | bir ilim üzere ((نَا) zamirinden hal, şibhi cümle) | biz onları seçip tercih ettik (f. mazi, fail, mef'ûl) | And olsun ki (yemin cevabı lâmı, tahkik h.) | atıf h.

﴿ 33 ﴾ مُبِينٌ بَلَاءٌ فِيهِ مَا مِنَ الْآيَاتِ مَا آتَيْنَاهُمْ وَ

apaçık (sıfat) | bir imtihan (mübteda muahhar, mevsuf) | içinde (sıla; haber mukaddem, şibhi cümle) | bulunan (ikinci mef'ûl, ismi mevsul) | mucizelerden (car-mecrur, (şibhi cümle (مَا) ismi mevsulünden haldir de denmiştir) | onlara verdik (f. mazi, fail, mef'ûlün bih) | Ve (atıf h.)

30. Andolsun ki biz, İsrailoğullarını o alçaltan azaptan kurtardık. **31.** (Yani) Firavun'dan. Doğrusu o haddi aşanlardan bir mütekebbirdi. **32.** And olsun ki, biz onları bir ilim üzere alemlere seçip tercih ettik. **33.** Ve onlara içinde apaçık bir imtihan bulunan mucizelerden verdik.

الْأُولَى مَوْتَتُنَا إِلَّا هِيَ إِنْ ﴿ 34 ﴾ لَيَقُولُونَ ۙ هَٰؤُلَاءِ إِنَّ

ilk (sıfat) | ölümümüzden (haber, mevsuf) | başkası (istisna h.) | O (mübteda) | değildir (nefiy h.) | diyorlar ki (tekit lamı, f. muzari, fâil) | bunlar ((إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi) | Gerçekten (tekit ve nasb h.)

﴿ 36 ﴾ صَادِقِينَ إِنْ كُنْتُمْ بِآبَائِنَا فَأْتُوا ﴿35﴾ بِمُنْشَرِينَ نَحْنُ مَا وَ

doğrular ((كَانَ)'nin haberi) | idiyseniz (cezmeden şart h., cevabı mahzuf fi'lu'ş-şart: f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | babalarımızı (h. cer, mecrur isim) | Haydi getirin (râbıta, emir f., fâil) | asla diriltilecekler (zaid cer (tekit için), (مَا)nın haberi) | Biz (مَا)'nın ismi | değiliz ((لَيْسَ) gibi amel eden nefiy h., nasih) | atıf h.

34. Gerçekten bunlar diyorlar ki: **35.** "O ilk ölümümüzden başkası değildir. Biz (tekrar) diriltilecek değiliz. **36.** Haydi getirin babalarımızı, doğru (söyleyen kimseler) idiyseniz."

الَّذِينَ وَ تُبَّعٍ ۙ قَوْمُ أَمْ خَيْرٌ هُمْ أَ

kimseler (mi?) (matuf, İsmi mevsul) | ve (atıf h.) | Tübba' (muz.ileyh) | kavmi (matuf, muzaf) | yoksa (atıf h.) | daha iyi (haber) | Onlar (mübteda) | mı (soru h.)

﴿ 37 ﴾ مُجْرِمِينَ كَانُوا إِنَّهُمْ أَهْلَكْنَاهُمْ ۚ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ

suçlu ((كَانَ)'nin haberi, cemi müzekker salim ismin mansub hali) | idiler ((أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi:(وا)) | Şüphesiz onlar (tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | Onları helâk ettik (f. mazi, fail, mef'ûlün bih) | onlardan önceki (sıla: şibhi cümle)

37. Onlar mı daha iyi, yoksa Tübba' kavmi ile onlardan öncekiler mi? Onları helâk ettik. Şüphesiz onlar suçluydular.

لَاعِبِينَ بَيْنَهُمَا مَا وَ الْأَرْضَ وَ السَّمَاوَاتِ مَا خَلَقْنَا وَ

oyuncular olarak (hal) | ikisinin arasında (sıla: şibhi cümle) | bulunanları (matuf, ismi mevsul) | ve (atıf h.) | yeri (matuf) | , (atıf h.) | gökleri (mef'ûlün bih) | Biz yaratmadık (nefiy h., f. mazi, fail) | başlama h.

﴿ 39 ﴾ لَا يَعْلَمُونَ أَكْثَرَهُمْ لَٰكِنَّ وَ بِالْحَقِّ إِلَّا مَا خَلَقْنَاهُمَا ﴿ 38 ﴾

bilmezler ((لَكِنَّ)'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cüm.) | onların çoğu ((لَكِنَّ)'nin ismi) | Fakat (istidrak nasb h.) | hak sebeble (yarattık) (atıf h.; (نَا) zamirinden hal: şibhi cüm.) | ancak (istisna h.) | ikisini de yaratmadık (nefiy h., f. mazi, fail, mef'ûl)

38. Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları oyuncular olarak (bir oyun ve eğlence olsun diye) yaratmadık. **39.** İkisini de ancak hak sebeble yarattık. Fakat onların çoğu bilmezler.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 496 ⋗

(44 / DUHÂN, 19 – 20 – 21 - 22):

(عَلاَ يَعْلُو عُلُوًّا): (nâkıs fiil) üstün gelmeye çalıştı, baş kaldırdı/ yüksek oldu (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nâkıs ve mehmuz fiil) getirdi (اَلسُّلْطَانُ): saltanat, galebe, hâkimiyet [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık olan, açıklayan (عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا): (ecvef fiil) sığındı (رَجَمَ يَرْجُمُ رَجْمًا): taşladı, taşla öldürdü, taşlayarak öldürdü (اِعْتَزَلَ يَعْتَزِلُ اِعْتِزَالاً): (iftiâl bâbı) ayrıldı, uzaklaştı (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) dua etti, davet etti / yardım diledi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(44 / DUHÂN, 23 – 24 - 25 – 26 – 27):

(أَسْرَى يُسْرِي إِسْرَاءً ب): (nâkıs fiil, if'al bâbı) geceleyin yürüttü, geceleyin götürdü (اَلْمُتَّبَعُ ج مُتَّبَعُونَ): (ism-i mef'ûl) uyulan, tabi olunan (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (اَلْبَحْرُ ج أَبْحُرٌ): deniz (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler (اَلرَّهْوُ): durgun, sakin (اَلْمُغْرَقُ ج مُغْرَقُونَ): (ism-i mef'ûl) boğulan, batırılan (كَمْ): nice, kaç (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, kaynak/ göz (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat (اَلْمَقَامُ ج مَقَامَاتٌ): makam, yer, mahal, pozisyon, durum (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): sevimli, temiz, güzel/ şerefli, nimetlendiren (اَلنِّعْمَةُ): nimetler, rahat yaşayış, refah (اَلْفَاكِهُ ج فَاكِهُونَ): (ism-i fâil) memnun, hoşnut, neşeli, zevkü sefada olan

(44 / DUHÂN, 28 – 29):

(أَوْرَثَ يُورِثُ إِيرَاثًا): (if'al bâbı) miras bıraktı, sahip çıkardı, varis yaptı, sahip kıldı (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, ötekisi (بَكَى يَبْكِي بُكَاءً): (nâkıs fiil) ağladı (اَلْمُنْظَرُ ج مُنْظَرُونَ): (ism-i mef'ûl) mühlet verilen, süre tanınan

(44 / DUHÂN, 30):

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) kurtardı [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(44 / DUHÂN, 31):

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَالِي]: (ism-i fâil) üstün gelmeye çalışan, cebir gösteren (اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) orta yolu aşan, israf eden

(44 / DUHÂN, 32):

(اِخْتَارَ يَخْتَارُ اِخْتِيَارًا): (iftiâl bâbı) üstün kıldı, seçti, tercih etti, hayırlısını aldı [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعِلْمُ]: bilme, ilim (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(44 / DUHÂN, 33 – 34 – 35):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi [(بَلاَ يَبْلُو) اَلْبَلاَءُ]: (masdar) imtihan (اَلْمَوْتَةُ): ölüm (bir defalık ölüş) (اَلْأَوَّلُ ث اَلْأُولَى): ilk, birinci, önceki (اَلْمُنْشَرُ ج مُنْشَرُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen

(44 / DUHÂN, 36 – 37 – 38 - 39):

(أَتَى يأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs f.) getirdi (اَلْأَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü olan, doğru olan (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı (اَلتُّبَّعُ): Yemen meliklerinin lakabı (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, öldürdü, harcadı (اَللاَّعِبُ ج لاَعِبُونَ): (ism-i fâil) oynayan, oyuncu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 497 (DUHAN: 40 – 59) ≻

إِنَّ	يَوْمَ	الْفَصْلِ	مِيقَاتُهُمْ	أَجْمَعِينَ ﴿40﴾	يَوْمَ	لاَ يُغْنِي
Doğrusu	günü	ayırtetme	belirlenmiş vaktidir	hepsinin	O gün	gideremez
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	ma'nevî tekit	zaman zarfı, muzaf	nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari (cümle muzafun ileyh de denmiştir)

مَوْلًى	عَنْ مَوْلًى	شَيْئًا	وَ	لاَ هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿41﴾	إِلاَّ	مَنْ
bir dost	bir dosttan	hiçbir şeyi	ve	onlar yardım olunmazlar	hariç	kimseler
fâil (maksur ismin nekra hali mebnidir)	h. cer, mecrur isim	mef'ûlü mutlak naibi	atıf h.	nefiy h., mübteda, haber: meçhul f. muzari cüm.	istisna h.	müstesna, ismi mevsul {(يُنْصَرُونَ) fiilinin (و) naibi failinden bedel de denmiştir}

الرَّحِيمُ ﴿42﴾	الْعَزِيزُ	هُوَ	إِنَّهُ	اللَّهُ	رَحِمَ	
Rahîm'dir	Azîzdir		Şüphesiz O	Allah'ın	merhamet ettiği	
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fail	sıla, fiil cüm.; f. mazi	

40. Doğrusu ayırtetme günü hepsinin (bir arada toplanacağı) belirlenmiş vaktidir. **41.** O gün bir dost, bir dosttan hiçbir şeyi gideremez ve onlar yardım olunmazlar. **42.** Allah'ın merhamet ettiği kimseler hariç... Şüphesiz O, Azîzdir (üstündür), Rahîm'dir (merhametlidir).

الْأَثِيمِ ﴿44﴾	طَعَامُ	الزَّقُّومِ ﴿43﴾	شَجَرَةَ	إِنَّ		
günahkârın	yemeğidir	zakkum	ağacı	Doğrusu		
muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekit ve nasb h.		

الْحَمِيمِ ﴿46﴾	كَغَلْيِ	فِي الْبُطُونِ ﴿45﴾	يَغْلِي	كَالْمُهْلِ		
Sıcak kaynar suyun	kaynaması gibi	karınlarda	kaynar	erimiş maden gibi		
muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf, {şibhi cüm. mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir yani; (غَلْيًا مثلَ غَلْيِ)}.	car-mecrur	(الْمُهْلِ)'den hal, muzari fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, şibhi cüm.		

43- 44. Doğrusu zakkum ağacı; günahkârın yemeğidir. **45-46.** Sıcak kaynar suyun kaynaması gibi, erimiş maden gibi karınlarda kaynar.

صُبُّوا	ثُمَّ ﴿47﴾	الْجَحِيمِ	إِلَى سَوَاءِ	فَاعْتِلُوهُ	خُذُوهُ	
dökün	Sonra	cehennemin	ortasına	akabinde sürükleyin onu	tutun onu	
emir fiili, fâil	atıf h.	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	atıf h., emir f., fâil, mef'ûl	emir f., fâil, mef'ûl	

أَنْتَ	إِنَّكَ	ذُقْ	الْحَمِيمِ ﴿48﴾	مِنْ عَذَابِ	رَأْسِهِ	فَوْقَ
	Doğrusu sen	Tat	kaynar suyun	azabından	başının	üstüne
fasıl zamiri	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	emir f.	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf

تَمْتَرُونَ ﴿50﴾	بِهِ	كُنْتُمْ	مَا	هٰذَا	إِنَّ	الْكَرِيمُ ﴿49﴾	الْعَزِيزُ	
şüphe eder	kendisi ile olduğunuz		şeydir	işte bu	Şüphe yok ki	çok şereflisin	çok üstünsün	
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	car-mecrur	sıla: nâsih mazi fiil cümlesi; (كَانَ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	

47. (Allah zebanilere buyurur): "Tutun onu, akabinde cehennemin ortasına sürükleyin onu. **48.** Sonra kaynar suyun azabından başının üstüne dökün." **49.** "(Azabı) Tat! Doğrusu sen (güya) çok üstün ve şerefli (idin). **50.** Şüphe yok ki, işte bu, kendisi ile şüphe eder olduğunuz şeydir.

وَ	فِي جَنَّاتٍ	﴿ 51 ﴾	أَمِينٍ ۙ	فِي مَقَامٍ	الْمُتَّقِينَ	إِنَّ
ve	Cennetlerde		güvenli	bir makamdadırlar	müttakiler	Şüphesiz ki
atıf h.	(مَقَام)'den bedel; car-mecrur		sıfat	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb h.

مُتَقَابِلِينَ ۚ	إِسْتَبْرَقٍ	وَ	مِنْ سُنْدُسٍ	يَلْبَسُونَ	﴿ 52 ﴾	عُيُونٍ ۚ
karşılıklı (oturarak)	atlastan	ve	ince ipekten	giyerler		pınar başlarında
hal	matuf	atıf h.	car-mecrur	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, muzari fiil c.		matuf

﴿ 54 ﴾	عِينٍ ۘ	بِحُورٍ	زَوَّجْنَاهُمْ	وَ	كَذَٰلِكَ ۖ	﴿ 53 ﴾
güzel gözlü	hurilerle	onları evlendirmişizdir		ve	İşte böyle	
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	f. mazi, fâil, mef'ûlün bih		atıf h.	car-mecrur, şibhi cümle mahzuf bir mübtedanın haberidir yani; (الأمر كذلك) (durum işte böyle) {cümle ara cümledir de denmiştir}	

﴿ 55 ﴾	آمِنِينَ ۙ	فَاكِهَةٍ	بِكُلِّ	فِيهَا	يَدْعُونَ
güven içinde olarak	hal	meyveyi	her	orada	isterler
		muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	car-mecrur	f. muzari

51. Şüphesiz ki müttakiler güvenli bir makamdadırlar. **52.** Cennetlerde ve pınar başlarında, **53.** karşılıklı (oturarak) ince ipekten ve atlastan giyerler. **54.** İşte böyle. Ve onları güzel gözlü hurilerle evlendirmişizdir. **55.** Orada, güven içinde olarak her meyveyi isterler.

وَقَاهُمْ	وَ	الْأُولَىٰ ۚ	الْمَوْتَةَ	إِلَّا	الْمَوْتَ	فِيهَا	لَا يَذُوقُونَ
(Allah) onları korumuştur		ilk	ölümden	başka	ölüm	orada	tatmazlar
f. mazi, mef'ul	atıf h.	sıfat	müstesna, mevsuf	istisna h.	mef'ûl	car-mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., f. muzari, fâil, {(يَدْعُونَ)'nin failinden haldir de denmiştir}

ذَٰلِكَ	مِنْ رَبِّكَ ۖ	فَضْلًا	﴿ 56 ﴾	الْجَحِيمِ ۙ	عَذَابَ
İşte bu	Rabbinden	bir lütuf olarak		cehennem	azabından
mübteda, işaret ismi	sıfat; şibhi cümle	mef'ûlü mutlak, mevsuf, yani; (تفضَّل فَضْلًا)		muz. ileyh	mef'ûl, muzaf

﴿ 57 ﴾	الْعَظِيمُ	الْفَوْزُ	هُوَ
	büyük	kurtuluştur	
	sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri

56. Orada ilk ölümden başka ölüm tatmazlar. (Allah) onları cehennem azabından korumuştur. **57.** (Bunlar) Rabbinden bir lütuf olarak (verilmiştir.) İşte bu büyük kurtuluştur.

﴿ 58 ﴾	يَتَذَكَّرُونَ	لَعَلَّهُمْ	بِلِسَانِكَ	يَسَّرْنَاهُ	فَإِنَّمَا
	düşünürler	Belki onlar	senin dilinle	Biz onu kolaylaştırdık	ancak
	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	f. mazi, fâil, mef'ûl	başlama h., hasr edatı

﴿ 59 ﴾	مُرْتَقِبُونَ	إِنَّهُمْ	فَارْتَقِبْ
	gözleyip-bekleyenlerdir	Gerçek şu ki onlar da	Artık (sonucu) gözle
	(إِنَّ)'nin haberi	tekit ve nasb (fetha) h., (إِنَّ)'nin ismi	rabıta, emir f.

58. Biz onu (Kur'an'ı) ancak senin dilinle kolaylaştırdık. Belki onlar düşünürler. **59.** Artık (sonucu) gözle. Gerçek şu ki onlar da gözleyip-bekleyenlerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 497 ≻

(44 / DUHÂN, 40 – 41 – 42 – 43 – 44):

[اَلْفَصْلُ (فَصَلَ يَفْصِلُ)]: (masdar) ayırdetme, kesin hüküm (اَلْمِيقَاتُ ج مَوَاقِيتُ): kararlaştırılmış muayyen vakit

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (اَجْمَعُونَ – اَجْمَعِينَ): hepsi, hep beraber, topluca, bütünü (tekid için getirilir)

(أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) müstağni kıldı, kâfi geldi, ihtiyacını giderdi

(اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): dost, sahip/ yakın/ bakıcı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): acıdı, merhamet etti (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç [(اَثِمَ يَاْثَمُ) اَلْاَثِيمُ]: günahkâr

(اَلزَّقُّومُ): zakkum ağacı (cehennemin dibinden biten bir ağaç) (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yemek, yiyecek, doyurma

(44 / DUHÂN, 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50):

(اَلْمُهْلُ): erimiş maden/ koyu ve kaynar zeytinyağı (غَلَا يَغْلِي غَلْيًا): (nâkıs fiil) kaynadı (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın

(اَلْحَمِيمُ) : sıcak kaynar su/ şefkatli yakın dost (غَلَا يَغْلِي غَلْيًا): kaynadı (عَتَلَ يَعْتُلُ عَتْلًا): sürükledi, iteledi, zorbalık etti

(اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı, çıkardı, tuttu/ helak etti, cezalandırdı (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, orta

(صَبَّ يَصُبُّ صَبًّا): (muzaaf fiil) döktü, akıttı, boşalttı (فَوْقَ): (zarf) üstünde (اَلْحَمِيمُ): sıcak kaynar su/ şefkatli yakın dost

(اَلرَّأْسُ ج اَرْؤُسٌ): baş (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti(اِمْتَرَى يَمْتَرِي اِمْتِرَاءً): (nakıs fiil, iftiâl bâbı) şüpheye düştü

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Allah'ın isimlerinden) aziz, üstün, kuvvetli (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, izzetli, güzel, sevimli, nimetlendiren

(44 / DUHÂN, 51 – 52 - 53):

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلْمَقَامُ ج مَقَامَاتٌ): makam, yer, mahal, pozisyon, durum

[اَلْاَمِينُ (اَمِنَ يَاْمَنُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir, emin, emniyetli (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, kaynak/ göz (لَبِسَ يَلْبَسُ لُبْسًا): giyindi, taktı, süslendi (اَلْاِسْتَبْرَقُ): kalın ipek, atlas

(اَلسُّنْدُسُ): dokunmuş ipek, ince ve halis ipek (اَلْمُتَقَابِلُ ج مُتَقَابِلُونَ): (ism-i fâil) karşısına geçen

(44 / DUHÂN, 54 – 55 – 56):

(زَوَّجَ يُزَوِّجُ تَزْوِيجًا): (tef'il bâbı) evlendirdi, nikâhladı/ sınıflara ayırdı (اَلْعَيْنَاءُ ج عِينٌ): ceylan gözlü kadın

(اَلْحَوْرُ ج حُورٌ): kara gözlü kadın (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) istedi/ dua etti/ davet etti/ ibadet etti

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyetli

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti [اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ)]: ölüm, ölme

(اَلْمَوْتَةُ): ölüm (bir defalık ölüş) (اَلْاَوَّلُ ث اَلْاُولَى): ilk, birinci, önceki

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (اَلْجَحِيمُ): cehennem

(44 / DUHÂN, 57 – 58 – 59):

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl [اَلْفَوْزُ (فَازَ يَفُوزُ)]: (masdar) kurtuluş, kurtulma, kurtuluşa erme

(يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma, lehçe, dil

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(اِرْتَقَبَ يَرْتَقِبُ اِرْتِقَابًا): (iftiâl bâbı) bekledi, gözledi (اَلْمُرْتَقِبُ ج مُرْتَقِبُونَ): (ism-i fâil) bekleyen, gözleyen

سورة الجاثية (45)

(CÂSİYE (Diz Çöken) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 37 ayettir.)

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 498 - 501 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ حٰمٓ ۝ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ ﴿2﴾ الْحَكِيمِ

حٰمٓ	تَنْزِيلُ	الْكِتَابِ	مِنَ اللَّهِ	الْعَزِيزِ	الْحَكِيمِ
Hâ, Mîm hurufu mukatta	indirilmesi mübteda, muzaf	Kitap'ın muzafun ileyh	Allah katındandır haber, şibhi cümle, mevsuf	Aziz sıfat	Hakim olan ikinci sıfat

1. Ha, Mim. **2.** Kitap'ın indirilmesi, Aziz (üstün ve güçlü) (ve) Hakîm (olan) Allah katındandır.

﴿3﴾ إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

إِنَّ	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	لَآيَاتٍ	لِلْمُؤْمِنِينَ
Doğrusu tekid ve nasb h.	göklerde vardır (إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	ve atıf h.	yerde matuf	dersler vardır ibtida h., (إِنَّ)'nin muahhar ismi	mü'minler için harfi cer, mecrur isim

﴿4﴾ وَ فِي خَلْقِكُمْ وَ مَا يَبُثُّ مِنْ دَآبَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۙ

وَ	فِي خَلْقِكُمْ	وَ	مَا يَبُثُّ	مِنْ دَآبَّةٍ	آيَاتٌ	لِقَوْمٍ	يُوقِنُونَ ۙ
başlama h. {atıf h. de denmiştir}	sizin yaratılmanızda vardır haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	yaydıklarında (خَلْق)'ya matuf, ismi mevsul	canlılardan harfi cer, mecrur isim	ibretler mübteda muahhar	toplum için car mecrur mevsuf	kesin inanan sıfat; muzari fiil cümlesi

3. Doğrusu göklerde ve yerde mü'minler için (nice) dersler vardır. **4.** Sizin yaratılmanızda ve canlıların yeryüzünde yayılmasında, kesin olarak inanan kimseler için ayetler (delil ve ibretler) vardır.

وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ مَآ أَنْزَلَ

وَ	اخْتِلَافِ	اللَّيْلِ	وَ	النَّهَارِ	وَ	مَآ	أَنْزَلَ
başlama h. {atıf h. de denmiştir}	arka arkaya gelişinde mahzuf olarak takdir edilen (فِي) cer harfi ile şibhi cümle olarak haber mukaddem, muzaf	gece muz. ileyh	ve atıf h.	gündüzün (اللَّيْل)'ye matuf	atıf h.	şeyde (yağmurda) (اخْتِلَاف)'e matuf, ismi mevsul	indirdiği sıla; mazi fiil cüm.

مِنَ السَّمَآءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

اللَّهُ	مِنَ السَّمَآءِ	مِنْ رِزْقٍ	فَأَحْيَا	بِهِ	الْأَرْضَ	بَعْدَ	مَوْتِهَا
Allah'ın fail	gökten harfi cer, mecrur isim	rızık olarak (مَا)'dan hal; şibhi cümle	akabinde diriltmesinde atıf h., fiili mazi	onunla car-mecrur	yeri mef'ul	sonra zaman zarfı, muzaf	ölümünden muzafun ileyh, muzaf, (هَا): muzafun ileyh

﴿5﴾ وَ تَصْرِيفِ الرِّيَاحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

وَ	تَصْرِيفِ	الرِّيَاحِ	آيَاتٌ	لِقَوْمٍ	يَعْقِلُونَ
atıf h.	yönlendirmesinde (اخْتِلَاف)'ye matuf, muzaf	rüzgarları muzafun ileyh	ayetler vardır mübteda muahhar	kimseler için car mecrur, mevsuf	akleden sıfat; muzari fiil cümlesi

5. Gece ile gündüzün arka arkaya (birbiri ardından) gelişinde, gökten, Allah'ın rızık olarak indirdiği şeyde (yağmurda), akabinde yeri onunla ölümünden sonra diriltmesinde, rüzgarları yönlendirmesinde, akleden kimseler için ayetler (dersler) vardır.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۚ فَبِأَيِّ

تِلْكَ	آيَاتُ	اللَّهِ	نَتْلُوهَا	عَلَيْكَ	بِالْحَقِّ ۚ	فَبِأَيِّ
İşte bunlar mübteda, işaret ismi	ayetleridir haber, muzaf	Allah'ın muzafun ileyh	okuduğumuz (آيَاتُ)'den hal; muzari fiil, mef'ul	sana car- mecrur	gerçek olarak car - mecrur	Artık hangi atıf h.+harfi cer+ mecrur isim, muzaf

﴿6﴾ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَ آيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ

حَدِيثٍ	بَعْدَ	اللَّهِ	وَ	آيَاتِهِ	يُؤْمِنُونَ
söze muzafun ileyh	sonra zarf, muzaf	Allah'tan muzafun ileyh	ve atıf h.	O'nun ayetlerinden matuf, muzaf, (هِ): muzafun ileyh	inanırlar fiili muzari+fâil

6. İşte bunlar sana gerçek olarak okuduğumuz Allah'ın ayetleridir. Artık Allah'tan ve O'nun ayetlerinden sonra hangi söze inanırlar?

وَيْلٌ	لِكُلِّ	أَفَّاكٍ	أَثِيمٍ ﴿7﴾	يَسْمَعُ	آيَاتِ	اللَّهِ	تُتْلَى
vay haline	her kişinin	çok yalan söyleyen	çok günahkar	dinleyen	ayetlerini	Allah'ın	okunan
mübteda	haber: şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat	(أَفَّاكٍ)'in 2. sıfatı, muzari fiil	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh	(آيَاتِ)'den hal; meçhul fiili muzari

عَلَيْهِ	ثُمَّ	يُصِرُّ	مُسْتَكْبِرًا	كَأَنْ	لَمْ يَسْمَعْهَا ﴿8﴾	فَبَشِّرْهُ	بِعَذَابٍ	أَلِيمٍ
kendisine	sonra	ısrar eden	büyüklük taslayarak	gibi	onları hiç duymamış	Onu müjdele	bir azapla	acı veren
car-mecrur	atıf h.	fiili muzari	failinden hal	fiilin önüne geldiği için (كَأَنْ)'nin hafifletmiş hali, (كَأَنَّ)'nin ismi mahzuf (هُوَ) şan zamiri	(كَأَنْ)'nin haberi, cahd-ı mutlak: muzari fiil, mef'ul	atıf h., emir fiili, mef'ul	car-mecrur	sıfat

7-8. Kendisine okunan Allah'ın ayetlerini dinleyen, sonra onları hiç duymamış gibi büyüklük taslayarak ısrar eden (küfürde direnen), çok günahkar, çok yalan söyleyen her kişinin vay haline! Onu acı veren bir azap ile müjdele.

مُهِينٌ ﴿9﴾	عَذَابٌ	لَهُمْ	أُولَئِكَ	هُزُوًا	اتَّخَذَهَا	شَيْئًا	مِنْ آيَاتِنَا	عَلِمَ	إِذَا	وَ
alçaltıcı	bir azap	onlara vardır	İşte	alay konusu	onu edinir	bir şey	ayetlerimizden	öğrendiği zaman		
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem	mübteda, işaret ismi	ikinci mef'ul	cevabü'ş-şart; fiili mazi, birinci mef'ul	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	zaman zarfı, muzaf, fiilu'ş-şart; f.mazi		başlama h.

(أُولَئِكَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

9. Ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman onu alay konusu edinir. İşte onlara alçaltıcı bir azap vardır.

لَا	وَ	شَيْئًا	كَسَبُوا	مَا	عَنْهُمْ	وَ لَا يُغْنِي	جَهَنَّمُ	مِنْ وَرَآئِهِمْ
(fayda vermez)		birşey	kazanmaları		onlara	fayda vermez	cehennem	arkalarından vardır
nefiy h.	atıf h.	mef'ulü mutlak naibi	mazi fiil, fail, (sıla da denmiştir)	masdar harfi {ismi mevsul de denmiştir: kazandıkları şeyler}	car - mecrur	nefy-i istikbal; nefiy h., f.muzari	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle
			fail, masdarı müevvel					bir önceki ayette geçen (أُولَئِكَ)'nin 2. haberi, isim cümlesi	

عَظِيمٌ ﴿10﴾	عَذَابٌ	لَهُمْ	وَ	أَوْلِيَاءَ	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	اتَّخَذُوا	مَا
büyük	bir azap	onlara vardır		dostlar	Allah'tan başkasını		edinmeleri	
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem	atıf h.	mef'ul	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	mazi fiil, fail, (sıla da denmiştir)	önceki (مَا) ya matuf masdar h.	
							önceki masdar-ı müevvele matuf		

10. Arkalarından da cehennem vardır. Bir şey kazanmaları, Allah'tan başkasını dostlar edinmeleri de onlara bir fayda vermez. Onlara büyük bir azap vardır.

أَلِيمٌ ﴿11﴾	مِنْ رِجْزٍ	عَذَابٌ	لَهُمْ	رَبِّهِمْ	بِآيَاتِ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	وَ	هُدًى	هَذَا
acı veren	azabdan	bir azap	onlara vardır	Rablerinin	ayetlerini	inkar eden	kimseler		bir rehberdir	İşte bu (Kur'an)
sıfat	harfi cer, mecrur isim	mübteda muahhar	haber mukaddem	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda ismi mevsul	başlama h.	haber	mübteda, işaret ismi
							(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi			

11. İşte bu (Kur'an) bir rehberdir. Rablerinin ayetlerini inkar eden kimseler, onlara, acı veren azabdan bir azap vardır.

اَللَّهُ	الَّذِي	سَخَّرَ	لَكُمُ	الْبَحْرَ	لِتَجْرِيَ	الْفُلْكُ
Allah	boyun eğdirendir		size	denizi	akıp gitmesi için	gemilerin
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	car- mecrur	mef'ul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	fail

فِيهِ	بِأَمْرِهِ	وَ	لِتَبْتَغُوا	مِنْ فَضْلِهِ	وَ	لَعَلَّكُمْ	تَشْكُرُونَ ﴿12﴾
içinde	emri ile	ve	aramanız için	O'nun lutfundan		belki siz	şükredersiniz
car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail	h.cer, mecrur isim	atıf h.	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

12. Allah, kendi emriyle (emri gereğince) içinde gemilerin akıp gitmesi ve O'nun lutfundan (menfaat ve rızık) aramanız için denizi size boyun eğdirendir, belki şükredersiniz.

وَ	سَخَّرَ	لَكُمْ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ
	boyun eğdirdi	size	şeyleri	Göklerdeki		şeyleri	yerdeki
	fiili mazi	car - mecrur	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	(مَا)' ya matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.

جَمِيعًا	مِنْهُ ط	إِنَّ	فِي ذٰلِكَ	لَآيَاتٍ	لِقَوْمٍ	يَتَفَكَّرُونَ ﴿13﴾
hepsini	kendinden	Doğrusu	bunda vardır	ayetler	bir toplum için	düşünen
(مَا)'dan hal	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)' nin muahhar ismi	car-mecrur, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi

13. Göklerde olanların, yerde olanların hepsini size boyun eğdirdi. Doğrusu bunda, düşünen bir toplum için ayetler (dersler) vardır.

﴿ CÂSİYE SÛRESİ ﴾

(45 / CÂSİYE, 1 - 2 – 3 – 4 - 5 – 6 - 7):

(بَثَّ يَبُثُّ بَثًّا): (muzaaf fiil) saçtı, yaydı, dağıttı (اَلْخَلْقُ): (masdar) yaratma, halk, mahlûk (اَلدَّابَّةُ ج دَوَابُّ): hayvan, canlı (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيْقَانًا): (if'al bâbı) yakınen inandı, yakını oldu (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz [(إِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْاِخْتِلَافُ]: arka arkasına geliş veya ayrı ayrı muhtelif oluş (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme [(صَرَّفَ يُصَرِّفُ) اَلتَّصْرِيفُ]: (masdar) yönlendirme (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (اَلرِّيْحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket [(اَفَكَ يَأْفِكُ) اَلْاَفَّاكُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, iftiracı [(اَثِمَ يَأْثَمُ) اَلْاَثِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok günahkâr

(45 / CÂSİYE, 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) okudu, kıraat etti (أَصَرَّ يُصِرُّ إِصْرَارًا): (if'al bâbı) ısrar etti/ itişti [(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ) اَلْمُسْتَكْبِرُ]: (ism-i fâil) büyüklenen, büyüklük gösteren (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi [(اَلْهُزُوءُ) اَلْهُزُوُ]: alay mevzusu, alaya alınan [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (if'al bâbı) müstagni kıldı, kâfi geldi, zengin kıldı/ meşgul etti (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (دُونَ): bıraktı, başka, hariç, dışında (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: doğruluk, hidayet, doğru yol (اَلرِّجْزُ): azap, vesvese (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, hareket etti (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti/ emre amade kıldı, emir altına aldı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْفُلْكُ): gemi, gemiler (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti/ emre amade kıldı, emir altına aldı

(جَمِيعًا): (tekid için getirilir) hepsi, tümü, bütünü (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 499 (CÂSİYE : 14 – 23) ≻

قُلْ	لِلَّذِينَ	آمَنُوا	يَغْفِرُوا	لِلَّذِينَ	لَا يَرْجُونَ	أَيَّامَ	اللَّهِ
de ki	kimselere	iman eden	bağışlasınlar	kimseleri	ummayan	günlerini	Allah'ın
emir fiili	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cümlesi	emrin cevabı; meczum fiili muzari, fail	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh

لِيَجْزِيَ	قَوْمًا	بِمَا	كَانُوا	يَكْسِبُونَ	﴿ 14 ﴾
karşılık vermesi için	bir topluma	şeyler sebebiyle	oldukları	kazanmakta	
ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	mef'ul	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm; (وا): (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	

14. İman eden kimselere de ki: Kazanmakta oldukları şeyler sebebiyle bir topluma karşılığını vermesi için Allah'ın günleri(nin geleceğini) ummayanları (şimdilik) bağışlasınlar.

أَسَاءَ	مَنْ	وَ	فَلِنَفْسِهِ ۚ	صَالِحًا	عَمِلَ	مَنْ
kötülük yaparsa	Kim		kendisi içindir	faydalı	iş işlerse	Kim
fi'lü'ş-şart; mazi fiil cümlesi	mübteda, şart ismi	atıf h.	rabıta+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; (عَمَلُهُ) olarak takdir edilen mahzuf	mef'ul	fiilü'ş-şart; mazi fiil cümlesi	mübteda, şart ismi

mübtedanın haberi; şibhi cümle

şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

﴿ 15 ﴾	تُرْجَعُونَ	إِلَى رَبِّكُمْ	ثُمَّ	فَعَلَيْهَا	
	döndürülürsünüz	Rabbinize	sonra	kendi aleyhinedir	
	meçhul fiili muzari+naibi fail	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	rabıta+ cevabü'ş-şart; isim cümlesi; (إِسَاءَتُهُ) (kötülüğü) olarak takdir edilen mahzuf	

mübtedanın haberi; şibhi cümle, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

15. Kim faydalı iş işlerse kendinedir; kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Sonra Rabbinize döndürülürsünüz.

وَ	لَقَدْ	آتَيْنَا	بَنِي	إِسْرَائِيلَ	الْكِتَابَ	وَ	الْحُكْمَ	وَ	النُّبُوَّةَ
	And olsun ki	verdik	İsrailoğullarına		Kitap	,	hüküm	ve	peygamberlik
başlama h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	ikinci mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

وَ	رَزَقْنَاهُمْ	مِنَ الطَّيِّبَاتِ	وَ	فَضَّلْنَاهُمْ	عَلَى الْعَالَمِينَ ۚ	﴿ 16 ﴾
,	onları rızıklandırdık	temiz şeylerden		onları üstün kıldık	alemlere	
atıf h.	fiili mazi, fail, mef 'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	

16. And olsun ki, İsrailoğullarına Kitap, hüküm ve peygamberlik verdik; onları temiz şeylerden rızıklandırdık; onları alemlere üstün kıldık.

وَ	آتَيْنَاهُمْ	بَيِّنَاتٍ	مِنَ الْأَمْرِ	فَمَا	اخْتَلَفُوا	إِلَّا
	onlara verdik	apaçık belgeler	iş hususunda		ihtilafa düşmediler	ancak
atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	harfi cer, mecrur isim		fiili mazi, fail atıf h., nefiy h.	istisna h.

مِنْ بَعْدِ	مَا	جَاءَهُمُ	الْعِلْمُ ۙ	بَغْيًا	بَيْنَهُمْ ۚ	إِنَّ
sonra	kendilerine gelmesinden		ilmin	kıskançlık sebebiyle	aralarındaki	Doğrusu
harfi cer, zarf ismi, muzaf	masdar h.	fiili mazi, mef'ul	fail	mef'ulün li eclih	mekan zarfı, muzaf, muzafun ileyh	tekid ve nasb h.

muzafun ileyh: masdarı müevvel

﴿ 17 ﴾	يَخْتَلِفُونَ	فِيهِ	كَانُوا	فِيمَا	الْقِيَامَةِ	يَوْمَ	بَيْنَهُمْ	يَقْضِي	رَبَّكَ
	ihtilafa düşmekte	hakkında	oldukları şeyler	hakkında	kıyamet	günü	aralarında	hükmedecektir	Rabbin
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	şibhi cümle (يَخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh	zaman zarfı, muzaf	mekan zarfı, muzaf, muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi

17. Emir (iş, yönetim ya da dinleri) hususunda onlara apaçık belgeler verdik; ancak, kendilerine ilmin gelmesinden sonra aralarındaki kıskançlık sebebiyle ihtilafa düştüler. Doğrusu Rabbin kıyamet günü, hakkında ihtilafa düşmekte oldukları şeyler hakkında aralarında hükmedecektir.

لَا تَتَّبِعْ	وَ	فَاتَّبِعْهَا	مِنَ الْأَمْرِ	عَلَى شَرِيعَةٍ	جَعَلْنَاكَ	ثُمَّ
tabi olma		ona tabi ol	emirden	bir şeriat üzere	seni kıldık	Sonra
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	atıf h., emir fiili, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.

﴿ 18 ﴾

لَا يَعْلَمُونَ	الَّذِينَ		أَهْوَآءَ
bilmeyen	kimselerin		heveslerine
sıla; muzari fiil cüm.	muzafun ileyh, ismi mevsul		mef'ul, muzaf

18. Sonra seni de emirden (din, hukuk, iş, idare konusunda) bir şeriat üzere kıldık, ona tabi ol (o şeriata uy); bilmeyen kimselerin heveslerine uyma.

إِنَّ	وَ	شَيْئًا ط	مِنَ اللَّهِ	عَنْكَ	لَنْ يُغْنُوا	إِنَّهُمْ
Doğrusu		hiçbir şekilde	Allah'tan	seni	asla müstağni kılmazlar	Doğrusu onlar
tekid ve nasb h	atıf h.	mef'ul mutlak naibi	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 19 ﴾

الْمُتَّقِينَ	وَلِيُّ	اللَّهُ	وَ	بَعْضٍ ج	أَوْلِيَآءُ	بَعْضُهُمْ	الظَّالِمِينَ
sakınanların	dostudur	Allah		birbirlerinin	dostudurlar		zalimler
muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	atıf h.	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda	(إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi

19. Doğrusu onlar, Allah'tan seni hiçbirşekilde müstağni kılamazlar (Allah'tan sana gelecek hiçbirşeyi bertaraf edip savamazlar). Doğrusu zalimler birbirlerinin dostudurlar. Allah (ise) sakınanların dostudur.

﴿ 20 ﴾

يُوقِنُونَ	لِقَوْمٍ	رَحْمَةٌ	وَ	هُدًى	وَ	لِلنَّاسِ	بَصَآئِرُ	هَذَا
kesin olarak inanan	bir toplum için	rahmettir	ve	doğruluk rehberidir		insanlar için	gözlerdir	Bu (Kur'an)
sıfat; muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	matuf	atıf h.	(بَصَائِرُ)'ya matuf	atıf h.	car-mecrur	haber	mübteda, işaret ismi

20. Bu (Kur'an), insanlar için (kör olan kalplerini delillerle uyandırıp gerçeği ve ışığı gösterecek) gözlerdir; kesin olarak inanan bir toplum için doğruluk rehberi ve rahmettir.

كَالَّذِينَ	أَنْ نَجْعَلَهُمْ	السَّيِّئَاتِ	اجْتَرَحُوا	الَّذِينَ	حَسِبَ	أَمْ
kimseler gibi	kendilerini kılacağımızı	kötülük	kazanan	kimseler	sandılar	Yoksa
car-mecrur (ismi mevsul)	(حَسِبَ)'nin mef'ulü; masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari, birinci mef'ul	mef'ul	sıla; mazi fiil cümlesi	fail, ismi mevsul	fiili mazi	atıf h.

وَ	مَحْيَاهُمْ	سَوَآءً	الصَّالِحَاتِ لا	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا
ve	hayatlarını	eşit (kılacağımızı)	faydalı işler	işleyen	ve	iman eden
atıf h.	fail	(نَجْعَلَ)'nin ikinci mef'ulü	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla: mazi fiil cümlesi

﴿ 21 ﴾

يَحْكُمُونَ ع	مَا	سَآءَ	مَمَاتُهُمْ ط
hüküm vermeleri		Ne kötü	ölümlerini
fiili muzari+fâil	masdar h.	fiili mazi (zem ifade eder)	(مَحْيَا)'ya matuf

(سَاءَ)'nin failli, masdarı müevvel

21. Yoksa, kötülükler kazanan kimseler, kendilerini, iman eden ve faydalı işler işleyen kimseler gibi mi, ölümlerini ve hayatlarını eşit kılacağımızı mı sandılar? Ne kötü hüküm veriyorlar!

وَ	بِالْحَقِّ	الْأَرْضَ	وَ	السَّمَاوَاتِ	اللَّهُ	خَلَقَ	وَ
atıf h.	gerçekle	yeri	atıf h.	gökleri	Allah	yarattı	başlama h.
	car-mecrur	matuf		mef'ul	fail	fiili mazi	

﴿ 22 ﴾

لَا يُظْلَمُونَ	هُمْ	وَ	كَسَبَتْ	بِمَا	نَفْسٍ	كُلُّ	لِتُجْزَى
zulmedilmeden	onlara		kazandığı	şeyler sebebiyle	cana	her	karşılık verilmesi için
haber, muzari fiil cümlesi	mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	muzafun ileyh	naibi fail, muzaf	ta'lil (sebep) ve nasb h., meçhul fiili muzari

22. Allah gökleri, yeri hakla (gerçek bir gaye ile) ve onlara zulmedilmeden her cana, kazandığı şeyler sebebiyle karşılık verilmesi için yarattı.

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 499 ➢

(45 / CÂSİYE, 14 – 15 - 16):

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümit etti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (أَسَاءَ يُسِيئُ إِسَاءَةً): (if'al bâbı) kötülük işledi

(رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْوًا): iade etti, döndürdü (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: hüküm, hikmet, kaza (اَلنُّبُوَّةُ): nübüvvet, peygamberlik

(رَزَقَ يَرْزُقُ رَزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır yaptı (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, lezzetli, helal, hoş (فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلاً): (tef'il bâbı) üstün kıldı, üstün saydı, üstünlüğüne hükmetti

(45 / CÂSİYE, 17 – 18 – 19):

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ): (iftiâl bâbı) ihtilafa düştü/ değişti/ arka arkaya geldi

(جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi [(بَغَى يَبْغِي) اَلْبَغْيُ]: (masdar) kibir, zulüm, fesad veya her türlü tecavüz ve ifrat

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) hükmetti, halletti/ yerine getirdi/ bitirdi/ takdir etti/ emretti/ öldürdü/ iletti

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı, hükmetti (اَلشَّرِيعَةُ ج شَرَائِعُ): şeriat, Allah'ın beyan ve izah buyurduğu husus

(اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلْهَوَى ج أَهْوَاءُ): heva, heves, keyf, kötü meyiller (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(45 / CÂSİYE, 19 – 20):

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً عَنْ): (if'al bâbı) müstağni kıldı, kâfi geldi, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(اَلْوَلِيُّ ج أَوْلِيَاءُ): dost, yardımcı, veli, yakın (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(اَلْبَصِيرَةُ ج بَصَائِرُ): basiret, kendisiyle hakikate erişilebilen kalp gözü/ mecaz olarak beyan, açık huccet, ibret, şahid

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: doğru yol, hidayet, doğruyola iletme (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) şüphe etmeksizin inandı

(45 / CÂSİYE, 21 – 22):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اِجْتَرَحَ يَجْتَرِحُ اِجْتِرَاحًا): (iftiâl bâbı) kazandı, kesbetti

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, zararlı, kötü (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, orta (اَلْمَحْيَا): hayat, dirilik, canlılık, yaşamak

(اَلْمَمَاتُ): ölüm (سَاءَ): ne kötü (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, fasletti, hüküm verdi

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

≺ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 500 (CÂSİYE : 23 – 32) ≻

أَ فَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَ

soru h.	gördün mü?	kimseyi	edinen	tanrısı	heva hevesini	atıf h.
	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi	2. mukaddem mef'ul	birinci muahhar mef'ul	

أَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَ خَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَ قَلْبِهِ وَ جَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ

şaşırttığı	Allah'ın	bir ilim üzere	atıf h.	mühür vurduğu	kulağı üzerine	ve	kalbi	gözüne de	yarattığı
fiili mazi, mef'ul	fail	harfi cer, mecrur isim		fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	(سَمْعِ)'ye matuf		
								harfi cer, mecrur isim	fiili mazi

غِشَاوَةٌ ۖ فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ ۖ أَ فَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿23﴾

perde	Artık kim	onu doğru yola iletebilir	Allah'tan sonra	misiniz	hala anlayıp düşünmez	
mef'ul	atıf h., mübteda, soru ismi	(مَنْ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	harfi cer, zarf ismi, muzaf	soru h.	muzafun ileyh	atıf h., nefiy h., (تَ) harfi hazfedilmiş fiili muzari+fâil

23. Heva ve hevesini tanrısı edinen, Allah'ın (kendisinin bildiği) bir ilim üzere şaşırttığı, kulağı ve kalbi üzerine mühür vurduğu, gözüne de perde yarattığı kimseyi gördün mü? Artık onu Allah'tan sonra kim doğru yola iletebilir?

وَ قَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ۚ وَ مَا

başlama h.	dediler	değildir	O (hayat)	başkası	hayatımızdan	dünya	ölürüz	ve	yaşarız	halde	olmadığı
	fiili mazi, fail	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber, mevsuf	(حَيَاةُ)'nün sıfatı	fiili muzari	atıf h.	fiili muzari	hal vavı	nefiy h.

onların	buna dair	bir bilgisi	yapmıyorlar	onlar	başkasını	zannetmekten
haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	zaid harfi cer, mübteda muahhar	nefiy h.	mübteda	istisna h.	(هُم) mübtedasının haberi, muzari fiil c.

لَهُمْ بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿24﴾

(قَالُوا)'nun failinden hal; isim cümlesi

24. Onların buna dair bir bilgisi olmadığı halde; "O (hayat), bu dünya hayatımızdan başkası değildir. Ölürüz ve yaşarız; bizi zamandan başkası helak etmez" dediler. Onlar sadece zannediyorlar.

وَ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ

başlama h.	okunduğu zaman	onlara	ayetlerimiz	apaçık belgeler olarak	olmadı	delilleri
	şart bildiren zaman zarfı, meçhul fiili muzari	car-mecrur	naibi fail	(آيَاتُنَا)'dan hal	nâsih fiili mazi, nefiy h.	(كَانَ)'nin mukaddem haberi

إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿25﴾

başkası	demekten	getirin	babalarımızı	şart h.	idiyseniz	Doğru sözlüler
istisna h.	fiili mazi, fail / masdar h.	emir fiili, fail	car-mecrur		cevabı mahzuf fiilu'ş-şart: fiili mazi, nâsih+ (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdarı müevvel

25. Ayetlerimiz onlara apaçık belgeler olarak okunduğu zaman, delilleri: "Doğru sözlüler iseniz babalarımızı getirin" demekten başkası olmadı.

قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ

De ki	Allah	sizi diriltir	sonra	sizi öldürür	sonra	sizi toplar	gününe	kıyamet	olmayan	hiçbir şüphe
emir fiili	mübteda	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	en-nafiye li'l-cins	(لَا)'nın ismi

(يَوْمِ الْقِيَامَةِ)'den hal; (لَا رَيْبَ فِيهِ) cümlesi

السَّمَاوَاتِ	مُلْكُ	لِلَّهِ	وَ	﴿ 26 ﴾	لاَ يَعْلَمُونَ ع	النَّاسِ	أَكْثَرَ	لَكِنَّ	وَ	فِيهِ
Göklerin	mülkiyeti	Allah'ındır			bilmezler	insanların	çoğu	Fakat		hakkında
muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.		(لَكِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	muzafun ileyh	(لَكِنَّ)'nin ismi, muzaf	istidrak ve nasb h.	atıf h.	(لاَ)'nın haberi, şibhi cümle

﴿ 27 ﴾	الْمُبْطِلُونَ	يَخْسَرُ	يَوْمَئِذٍ	السَّاعَةُ	تَقُومُ	يَوْمَ	وَ	الْأَرْضِ ط	وَ
	(hakikati) iptal edenler	zarar eder	işte o gün	Kıyamet	kopacağı	gün		yerin	ve
	fail	fiili muzari	birinci (يَوْمَ)'den bedel	fail	fiili muzari	zaman zarfı, muzaf	başlama h.	matuf	atıf h.
				muzafun ileyh, fiil cümlesi					

26. De ki: "Sizi Allah diriltir, sonra öldürür, sonra sizi hakkında hiçbir şüphe olmayan kıyamet gününde toplar. Ama insanların çoğu bilmezler." **27.** Göklerin ve yerin mülkiyeti Allah'ındır. Kıyamet kopacağı gün, işte o gün, (hak ve hakikati) iptal edenler zarar eder.

إِلَى كِتَابِهَا ط	تُدْعَى	أُمَّةٍ	كُلُّ	جَاثِيَةً قف	أُمَّةٍ	كُلَّ	تَرَى	وَ
kitabına	çağrılır	ümmet	Her	diz üstü çökmüş olarak	ümmeti	Her	görürsün	
harfi cer, mecrur isim	(كُلُّ) mübtedasının haberi, meçhul fiili muzari cümlesi	muzafun ileyh	mübteda, muzaf	hal	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	fiili muzari	başlama h.

عَلَيْكُمْ	يَنْطِقُ	كِتَابُنَا	هٰذَا	﴿ 28 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	مَا	تُجْزَوْنَ	اَلْيَوْمَ
sizin aleyhinize	konuşan	kitabımızdır	Bu		işlemekte	olduğunuz	şeylerin	size karşılığı verilir	Bugün
car-mecrur	(كِتَابُنَا)'dan hal, muzari fiil cümlesi	haber	mübteda, işaret ismi		(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla; mazi fiil cüm. (كَانَ):(تُمْ)'nin ismi	mef'ul, ismi mevsul	meçhul fiili muzari+ naibi fail	zaman zarfı

﴿ 29 ﴾	تَعْمَلُونَ	كُنْتُمْ	مَا	نَسْتَنْسِخُ	كُنَّا	إِنَّا	بِالْحَقِّ ط
	yapmakta	olduğunuz	şeyleri	yazıyorduk	idik	Doğrusu biz	hakla
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cüm.; (كَانَ)'nin ismi	mef'ul, ismi mevsul	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur

28. Her ümmeti diz üstü çökmüş olarak görürsün. Her ümmet kitabına çağrılır. (Onlara): "Bugün, size işlemekte olduğunuz şeylerin karşılığı verilir." (denilir). **29.** "Bu kitabımız hakla sizin aleyhinize konuşur (gerçeği söyler). Doğrusu Biz yapmakta olduğunuz şeyleri yazıyorduk (kaydediyorduk)."

الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	فَأَمَّا
faydalı işler	işleyenlere	ve	İman eden	kimselere	gelince
mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	başlama h., şart ve tafsil h.

﴿ 30 ﴾	الْمُبِينُ	الْفَوْزُ	هُوَ	ذٰلِكَ	فِي رَحْمَتِهِ ط	رَبُّهُمْ	فَيُدْخِلُهُمْ
	apaçık	kurtuluştur		İşte bu	rahmetinin içine	Rableri	artık onları sokar
	sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri	mübteda, işaret ismi	harfi cer, mecrur isim	fail	rabıta, fiili muzari, mef'ul
				(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi			

30. İman eden ve faydalı işler işleyenlere gelince, Rableri artık onları rahmetinin içine sokar. İşte bu, apaçık kurtuluştur.

آيَاتِي	فَلَمْ تَكُنْ	أَ	كَفَرُوا قف	الَّذِينَ	أَمَّا	وَ
ayetlerim	değil mi		inkar eden	kimselere	gelince	
(تَكُنْ)'ün ismi	atıf h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., nâsih fiili muzari	soru h.	sıla; mazi fiil cüm. (cemi)	mübteda, ismi mevsul	şart ve tafsil h.	atıf h.

﴿ 31 ﴾ تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَ كُنْتُمْ قَوْمًا مُجْرِمِينَ

okunmuştu | size | akabinde siz büyüklük taslamıştınız | ve | olmuştunuz | bir toplum | suçlu

(تَكُنْ)'ün haberi | car-mecrur | fiili mazi, fail | atıf h. | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi, mevsuf | sıfat

وَ إِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ

başlama h. | dendiği zaman | Doğrusu | va'di | Allah'ın | gerçektir | atıf h.

şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart, meçhul fiili mazi | tekid ve nasb h. | (إِنَّ)'nin ismi, muzaf | muzafun ileyh | (إِنَّ)'nin haberi

naibi fail, isim cümlesi

السَّاعَةُ لاَ رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي

kıyamet saati | yoktur | hiçbir şüphe | hakkında | dediniz | bilmiyoruz

mübteda | en-nafiye li'l-cins | (لاَ)'nın ismi | (لاَ)'nın haberi, şibhi cümle | cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail | fiili muzari | nefiy h.

(السَّاعَةُ) mübtedasının haberi, (.... لاَ) cümlesi

mekûlü'l-kavl; yani (قَالَ) türevlerinden sonra yeni bir cümle olarak söylenen söz

﴿ 32 ﴾ مَا السَّاعَةُ لاَ إِنْ نَظُنُّ إِلاَّ ظَنًّا وَ مَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ

ne olduğunu | Kıyametin | zannetmiyoruz | başkasını | bir tahminden | değiliz | bizler | yakini bilgi edinenler

mübteda, ismi mevsul | haber | fiili muzari | nefiy h. | istisna h. | mef'ulü mutlak | atıf h. | Leyse benzeri nâsih h. | (مَا)'nın ismi | zaid harfi cer (tekit için gelir), (مَا)'nın haberi

(نَدْرِي)'nin mef'ulü, isim cümlesi

31. İnkar eden kimselere gelince; "Ayetlerim size okunmuş, akabinde siz büyüklük taslamış ve suçlu bir toplum olmuştunuz değil mi?" **32.** "Doğrusu Allah'ın va'di (verdiği söz) gerçektir, kıyamet saati hakkında hiçbir şüphe yoktur" dendiği zaman: "Kıyametin ne olduğunu bilmiyoruz, bir tahminden başkasını zannetmiyoruz, bizler yakini bilgi edinenler değiliz (buna dair kesin bir bilgi elde etmiş değiliz)" dediniz.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 500 ⋗

(45 / CÂSİYE, 23 – 24 – 25 – 26 – 27):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, keyf (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı (خَتَمَ يَخْتِمُ خَتْمًا): mühürledi, damga bastı (اَلْغِشَاوَةُ): perde (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): kulak, işitme duyusu (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلدَّهْرُ ج دُهُورٌ): uzun müddet, dehr, devir (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) hatıra getirdi, düşündü (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (حَيِيَ يَحْيَى حَيَاةً): (nâkıs fiil) diri oldu, yaşadı, hayatta kaldı (اَلرَّيْبُ): şek, şüphe (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْحُجَّةُ): kuvvetli delil/ münakaşa (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı [(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: ekseriyet, çoğunluk (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): vuku buldu/ kalktı (خَسِرَ يَخْسَرُ خَسْرًا): zarar etti (اَلْمُبْطِلُ ج مُبْطِلُونَ): (ism-i fâil) hak ve hakikati ibtal eden

(45 / CÂSİYE, 28 – 29 – 30 – 31 – 32):

(رَأَى يَرَى): (nâkıs - mehmuz f.) gördü [(جَثَا) اَلْجَاثِيَةُ]: (ism-i fâil) diz üstü çöken, oturan (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا):(muzaaf fiil) sandı, zannetti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi (اَلرَّيْبُ): şek, şüphe (نَطَقَ يَنطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi (اِسْتَنْسَخَ يَسْتَنسِخُ اِسْتِنْسَاخًا): (istif'âl bâbı) yazdı (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (أَدْخَلَ يُدخِلُ): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) okudu (اَلْمُسْتَيْقِنُ ج مُسْتَيْقِنُونَ): (ism-i fâil) yakinen inanan

26. CÜZ

CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 501 (CÂSİYE : 33 – 37)

وَ	عَمِلُوا	مَا	سَيِّئَاتُ	لَهُمْ	بَدَا	وَ
ve	işledikleri	şeylerin	kötülükleri	onlara	göründüp ortaya çıktı	
atıf h.	sıla; mazi fiil cümlesi	muzafun ileyh, ismi mevsul	fail, muzaf	car-mecrur	fiili mazi	başlama h.

﴿ 33 ﴾	يَسْتَهْزِؤُونَ	بِهِ	كَانُوا	مَا	بِهِمْ	حَاقَ
	alay etmekte	kendisiyle	oldukları	şeyler	onları	kuşattı
	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (يَسْتَهْزِؤُونَ) ile bağlantılıdır	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	fail, ismi mevsul	car-mecrur	fiili mazi

33. İşledikleri şeylerin kötülükleri onlara görünüp ortaya çıktı ve onları, kendisiyle alay etmekte oldukları şeyler kuşattı.

هَذَا	يَوْمِكُمْ	لِقَاءَ	نَسِيتُمْ	كَمَا	نَنْسٰيكُمْ	الْيَوْمَ	قِيلَ	وَ
Bugününüzün	buluşmasını	unutmanız	gibi	Biz de sizi unutuyoruz	bugün	denildi	
sıfat, işaret ismi	muz. ileyh, muzaf, mevsuf, (كُمْ): muz. ileyh	mef'ul, muzaf	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	naibi fail, muzari fiil cümlesi, (كُمْ): mef'ul	zaman zarfı	meçhul fiili mazi	başlama h.

﴿ 34 ﴾	مِنْ نَاصِرِينَ	لَكُمْ	مَا	وَ	النَّارُ	مَأْوَاكُمُ	وَ
	yardımcılarınız	sizin	yoktur		ateştir	barınağınız	
	zaid harfi cer, mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.	atıf h.	haber	mübteda	atıf h.

34. (Onlara) "Bugününüzün buluşmasını unuttuğunuz gibi Biz de sizi unutuyoruz; barınağınız ateştir, sizin yardımcılarınız da yoktur." denir.

وَ	هُزُوًا	اللّٰهِ	آيَاتِ	اتَّخَذْتُمْ	بِأَنَّكُمُ	ذٰلِكُمْ
ve	alay konusu	Allah'ın	ayetlerini	edinmeniz	sebebiyledir	Bu
atıf h.	ikinci mef'ul	muzafun ileyh	birinci mef'ul, muzaf	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	mübteda, işaret ismi

(ذٰلِكُمْ) mübtedasının haberi, şibhi cümle

مِنْهَا	لَا يُخْرَجُونَ	فَالْيَوْمَ	الدُّنْيَا ۚ	الْحَيَاةُ	غَرَّتْكُمُ
oradan	çıkarılmazlar	Artık bugün	dünya	hayatının	sizi aldatmış olması
car-mecrur	nefiy h.,meçhul fiili muzari+naibi fail	başlama h.,zaman zarfı	sıfat	fail, mevsuf	fiili mazi, mef'ul

﴿ 35 ﴾	يُسْتَعْتَبُونَ	هُمْ	لَا	وَ
	özürleri kabul edilmez	mübteda	nefiy h.	atıf h.
	haber, muzari fiil cümlesi			

35. Bu, Allah'ın ayetlerini alay konusu edinmeniz ve dünya hayatının sizi aldatmış olması sebebiyledir. Artık bugün, oradan çıkarılmazlar ve özürleri kabul edilmez.

﴿ 36 ﴾	الْعَالَمِينَ	رَبِّ	الْأَرْضِ	رَبِّ	وَ	السَّمَاوَاتِ	رَبِّ	الْحَمْدُ	فَلِلّٰهِ
	alemlerin	Rabbi	yerin	Rabbi	,	göklerin	Rabbi	hamd	O halde Allah içindir
	muzafun ileyh	sıfat, muzaf	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh	sıfat, muzaf	mübteda muahhar	başlama h., haber mukaddem, şibhi cüm.

36. O halde hamd (şükürle birlikte övgü), göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve alemlerin Rabbi olan Allah içindir.

وَ	الْأَرْضِ ۖ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	الْكِبْرِيَاءُ	لَهُ	وَ
atıf h.	yerde	ve	Göklerde	azamet	O'nundur	atıf h.
	matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	

﴿ 37 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	هُوَ
	Hakim'dir	Aziz'dir	O
	ikinci haber	haber	mübteda

37. Göklerde ve yerde azamet O'nundur, O, Aziz'dir (güçlüdür), Hakim'dir.

سورة الأحقاف (46)

(AHKAF (Kum Tepeleri) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 35 ayettir.)

⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 501 – 505 ⮞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ حٰمٓ — Hâ, Mîm (hurufu mukatta)

تَنْزِيلُ — indirilmesi (mübteda, muzaf)

الْكِتَابِ — Bu Kitab'ın (muzafun ileyh)

مِنَ اللَّهِ — Allah katındandır (haber mukaddem, şibhi cümle; (مِن):h. cer, (اللَّهِ):mecrur isim, mevsuf)

الْعَزِيزِ — Aziz (olan) (sıfat)

﴿ 2 ﴾ الْحَكِيمِ — Hakîm (olan) (ikinci sıfat)

1. Hâ, Mîm. **2.** Bu Kitap'ın indirilmesi Azîz (güçlü) olan, Hakîm olan Allah katındandır.

مَا — yaratmadık (fiili mazi, (نَا): fail, nefiy h.)

خَلَقْنَا

السَّمَاوَاتِ — gökleri (mef'ul, cemi müennes salim ismin mansub hali)

وَ — , (atıf h.)

الْأَرْضَ — yeri (matuf)

وَ — ve (atıf h.)

مَا — şeyleri ((الْأَرْضَ)'ya matuf, ismi mevsul)

بَيْنَهُمَا — ikisinin arasındaki (sıla; şibhi cüm.; mekan zarfı, muzaf, (هُمَا): muz.ileyh)

إِلَّا — dışında (istisna h.)

بِالْحَقِّ — hakla (olması) (car-mecrur)

﴿ 3 ﴾ مُعْرِضُونَ — yüz çevirmektedirler (haber, cemi müzekker salim ismin merfu hali)

أُنْذِرُوا — uyarıldıkları (sıla; meçhul fiili mazi cüm., (وا): naibi fail)

عَمَّآ — şeylerden ((عن):h. cer, (ما):ismi mevsul)

كَفَرُوا — inkar eden (sıla; mazi fiil cüm., (وا):fail)

الَّذِينَ — kimseler (mübteda, ismi mevsul)

وَ — (atıf h.)

مُسَمًّى ۖ — isimlendirilmiş (sıfat; maksur isim olduğu için takdir edilen kesrayla mecrur)

أَجَلٍ — bir süre ((بِالْحَقِّ)'ya matuf, mevsuf)

وَ — ve (atıf h.)

3. Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasındaki şeyleri, hakla (gerçek olması) ve isimlendirilmiş (belirlenmiş) bir süre (için olması) dışında yaratmadık; (ancak gerçek bir amaç ve belirli bir süre için yarattık), inkar eden kimseler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler.

قُلْ — De ki: (emir fiili, faili (أَنْتَ) gizli zamiri)

أَ — mü (soru h.)

رَأَيْتُمْ — gördünüz (fiili mazi, (تُم): fail)

مَا — şeyleri (mef'ul, ismi mevsul)

تَدْعُونَ — kulluk ettiğiniz (sıla; fiil cüm.,fiili muzari+fâil (cemi vâvı))

مِنْ دُونِ — Allah'tan başka (muzafun ileyh, mecrur; (مِن):harfi cer, (دُونِ):mecrur isim, muzaf)

اللَّهِ

أَرُونِي — bana gösterin (emir fiili, (و): fail (ن) nunu vikaye, (ي): 1.mef'ul)

مَاذَا — ne (mübteda, soru ismi)

خَلَقُوا — yarattıklarını ((مَاذَا) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi; (وا):fail (أَرُونِي)'nin ikinci mef'ulü; (مَاذَا خَلَقُوا) cümlesidir)

مِنَ الْأَرْضِ — yeryüzünden ((مِنَ): harfi cer, (الْأَرْضِ): mecrur isim)

أَمْ — Yoksa (atıf h.)

لَهُمْ — onların var mı (haber mukaddem, şibhi cümle)

شِرْكٌ — ortaklıkları (mübteda muahhar, mevsuf)

﴿ 4 ﴾ ائْتُونِي — bana getirin (emir fiili, fail, (ن) nunu vikaye, (ي): mef'ul)

بِكِتَابٍ — bir kitap (car-mecrur)

مِنْ قَبْلِ — önce ((من): harfi cer, (قَبْلِ):zarf ismi, mecrur)

هَٰذَا — bundan (muzafun ileyh, işaret ismi)

أَوْ — veya (atıf h.)

أَثَارَةٍ — bilgi kalıntısı ((بِكِتَابٍ)'e matuf, mevsuf)

مِنْ عِلْمٍ — ilimden ((أَثَارَةٍ)'in sıfatı, şibhi cümle; h. cer, mecrur isim)

إِنْ — Eğer (şart h.)

كُنْتُمْ — idiyseniz (cevabı mahzuf fi'lü'ş-şart; nâsih mâzi fiil, (تُم): ((كَانَ)'nin ismi)

صَادِقِينَ — doğru sözlüler ((كَانَ)'nin haberi, cemi müzekker salim ismin mansub hali)

فِي السَّمَاوَاتِ ۖ — göklerde ((شِرْكٌ) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle; harfi cer, mecrur isim)

4. De ki: "Allah'tan başka kulluk ettiğiniz şeyleri gördünüz mü? Yeryüzünde ne yarattıklarını bana gösterin! Yoksa onların göklerde (Allah ile) ortaklıkları mı var? Eğer doğru sözlüler iseniz, (size indirilmiş) bir kitap veya ilimden bir bilgi kalıntısı (intikal etmiş bir eser) bana getirin."

اللَّهِ	مِنْ دُونِ	يَدْعُو	مِمَّنْ	أَضَلُّ	مَنْ	وَ
Allah'tan başkasına		dua eden	kişiden	daha sapıktır	kim	
muzafun ileyh, mecrur	(مِن): harfi cer, (دُونِ): mecrur isim, muzaf	sıla; muzari fiil cüm., faili (هُوَ) gizli zamiri	(مِنْ):harfi cer, (مَنْ):ismi mevsul	haber	mübteda, soru ismi	başlama h.

﴿ 5 ﴾	غَافِلُونَ	عَنْ دُعَآئِهِمْ	وَ	هُمْ	الْقِيَامَةِ	إِلَى يَومِ	لَهُۥ	لاَ يَسْتَجِيبُ	مَنْ
	gafiller	dualarından		kendileri	kıyamet	gününe kadar	kendisine	cevap veremeyecek	kimselere
	haber, cemi müzekker salim ismin merfu hali	(عَنْ): harfi cer, (دُعَاءِ): mecrur isim, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh		mübteda, munfasıl zamir	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	muzafun ileyh, mecrur	car-mecrur	sıla; fiil cüm.; nefy-i istikbal; (لاَ):nefiy h., fiili muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri	mef'ul, ismi mevsul

5. Kim, Allah'tan başkasına, kendileri dualarından gafil (habersiz) oldukları halde kıyamet gününe kadar cevap veremeyecek kimselere dua eden kişiden daha sapıktır?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 501 ≻

(45 / CÂSİYE, 33 – 34):

(بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): (nâkıs fiil) zuhur etti, ortaya çıktı (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): kötülük, zararlı, kötü (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti

(حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef fiil) kuşattı, sardı (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu [(اَللِّقَاءُ (لَقِيَ يَلْقَى]: (masdar) kavuşma, karşılaşma, karşılama

[(اَلْمَأْوَى (اَوَى يَأْوِي]: sığınak, barınak (اَلنَّاصِرُ ج نَاصِرُونَ): (ism-i fâil) yardım eden

(45 / CÂSİYE, 35 – 36 – 37):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi [(اَلْهُزُوءُ) اَلْهُزُوُ]: alay mevzusu, alaya alınan

(غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): (muzaaf fiil) aldattı, kandırdı (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اِسْتَعْتَبَ يَسْتَعْتِبُ اِسْتِعْتَابًا): (istif'âl bâbı) özür diledi, hoş görülmesini istedi, müsamaha gösterilmesini arzu etti

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(اَلْكِبْرِيَاءُ): büyüklük, azamet veya malik olma yahut saltanat

≺ AHKAF SÛRESİ ≻

(46 / AHKAF, 1 – 2 – 3 - 4 – 5):

[(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (masdar) indirme, indirilme (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı

(اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti / yardım istedi (دُونَ): bıraktı, başka, hariç, dışında

(أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi (اَتَى يَأْتِي اِتْيَاءً ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi

(اَلْاَثَارَةُ): (nakil ve rivayet edilen) ilimden geriye kalan, ilmin bakiyesi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلْاَضَلُّ]: (ism-i tafdîl) en çok sapmış, daha çok sapmış (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ yardım istedi

(دُونَ): bıraktı, başka, hariç, dışında (اِسْتَجَابَ يَسْتَجِيبُ اِسْتِجَابَةً): (istif'âl b.) cevap verdi (اَلْغَافِلُ ج غَافِلُونَ): (ism-i fâil) gafil olan

CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 502 (AHKAF: 6 – 14)

وَ — ve, atıf h.
أَعْدَآءً — düşman, (كَانَ)'nin haberi
لَهُمْ — onlara, car-mecrur
كَانُوا — olurlar, cevabü'ş-şart: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi
النَّاسُ — insanlar, naibi fail
إِذَا حُشِرَ — toplatıldığı zaman, şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart: meçhul fiili mazi
وَ — atıf h.

﴿ 6 ﴾
كَافِرِينَ — inkar edenler, (كَانَ)'nin haberi
بِعِبَادَتِهِمْ — ibadetlerini, h.cer, mecrur isim
كَانُوا — olurlar, fiili mazi, nâsih, (و): (كَانَ)'nin ismi

6. İnsanlar kıyamet günü toplatılınca, onlara (Allah'tan başka dua ettikleri) düşman olurlar ve ibadetlerini inkar ederler.

الَّذِينَ — kimseler, fail, ismi mevsul
قَالَ — derler, cevabü'ş-şart: fiili mazi
بَيِّنَاتٍ — apaçık deliller halinde, hal
آيَاتُنَا — ayetlerimiz, naibi fail
عَلَيْهِمْ — onlara, car-mecrur
إِذَا تُتْلَى — okunduğu zaman, şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart: meçhul fiili muzari
وَ — başlama h.

﴿ 7 ﴾
مُبِينٌ ط — apaçık, sıfat
سِحْرٌ — bir büyüdür, haber, mevsuf
هَذَا — Bu, mübteda, işaret ismi
لَمَّا جَآءَهُمْ لا — kendilerine geldiği zaman, zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul
لِلْحَقِّ — gerçek için, car-mecrur
كَفَرُوا — inkar eden, sıla; mazi fiil c., fail

7. Ayetlerimiz onlara apaçık deliller halinde okunduğu zaman inkar eden kimseler, kendilerine geldiği zaman, gerçek için: "Bu, apaçık bir büyüdür" derler.

فَلَا تَمْلِكُونَ — o takdirde sahip değilsiniz, rabıta+ cevabü'ş-şart; muzari fiil cümlesi
افْتَرَيْتُهُ — onu uydurdumsa, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul
إِنِ — Eğer, şart h.
قُلْ — De ki: emir fiili
افْتَرَاهُ ط — onu uydurdu, fiili mazi, mef'ul
يَقُولُونَ — diyorlar, fiili muzari+fâil
أَمْ — Yoksa ..mu, atıf h.

فِيهِ ط — içine, car-mecrur
تُفِيضُونَ — daldığınız, sıla; fiil cüm.
بِمَا — şeyleri, harfi cer, ismi mevsul
أَعْلَمُ — daha iyi bilir, haber
هُوَ — O, mübteda
شَيْئًا ط — hiçbir şeye, mef'ul
مِنَ اللَّهِ — Allah'tan, harfi cer, mecrur isim
لِي — beni, car-mecrur

﴿ 8 ﴾
الرَّحِيمُ — çok merhamet edendir, ikinci haber
الْغَفُورُ — çok bağışlayandır, haber
هُوَ — O, mübteda
وَ — atıf h.
بَيْنَكُمْ ط — sizin aranızda, matuf
وَ — ve, atıf h.
بَيْنِي — Benim, mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh
شَهِيدًا — şahit olarak, temyiz
بِهِ — O, zaid harfi cer, (كَفَى)'nın faili
كَفَى — yeter, fiili mazi

8. Yoksa, "onu uydurdu" mu diyorlar. De ki: "Eğer onu uydurdumsa, o takdirde beni Allah'tan (kurtaracak) hiçbir şeye sahip değilsiniz. O, içine daldığınız şeyleri (Kur'an için yaptığınız taşkınlıkları) daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

مَآ أَدْرِي — bilmem, nefiy h., fiili muzari
وَ — atıf h.
مِنَ الرُّسُلِ — Peygamberlerden, (بِدْعًا)'in sıfatı, şibhi cümle
بِدْعًا — bid'at işleyen biri, (كَانَ)'nin haberi, mevsuf
مَا كُنْتُ — Ben değilim, nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi
قُلْ — De ki, emir fiili

أَتَّبِعُ — ben uymuyorum, fiili muzari
إِنْ — nefiy h.
بِكُمْ ط — size, car-mecrur
لَا — nefiy h.
وَ — ve, atıf h.
بِي — bana, car-mecrur
يُفْعَلُ — yapılır, haber: meçhul fiili muzari cüm.
مَا — ne, mübteda, soru ismi

(أَدْرِي)'nin mef'ulü; isim cümlesi

﴿ 9 ﴾
مُبِينٌ — apaçık, sıfat
نَذِيرٌ — bir uyarıcıdan başkası, haber, mevsuf
إِلَّا — istisna h.
أَنَا — ben, mübteda
مَآ — değilim, nefiy h.
وَ — atıf h.
إِلَيَّ — bana, car-mecrur
يُوحَىٰٓ — vahyolunan, sıla; meçhul fiili muzari cümlesi
مَا — şeyden, mef'ul, ismi mevsul
إِلَّا — başkasına, istisna h.

9. De ki: "Ben peygamberlerden bid'at işleyen biri (ilk defa peygamber olarak gelen biri) değilim; bana ve size ne yapılır bilemem (bana ve size olacakları bilmem); ben vahyolunandan başkasına uymuyorum; ben apaçık bir uyarıcıdan başkası değilim."

قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ	كَانَ	مِنْ عِنْدِ	اللَّهِ
De ki	mü	gördünüz	Eğer	idiyse	katından	Allah
emir fiili	soru h.	fiili mazi, fail	şart h.	fi'lü'ş-şart: fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle, muzaf	muzafun ileyh

وَ	كَفَرْتُمْ	بِهِ	وَ	شَهِدَ	شَاهِدٌ	مِنْ بَنِي	إِسْرَآئِيلَ
,	siz de inkar ettiyseniz	onu	atıf h.	şehadet ettiyse	bir şahit	İsrailoğullarından	
atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur		fiili mazi	fail	h. cer, mecrur isim	muzafun ileyh

عَلَى مِثْلِهِ	فَآمَنَ	وَ	اسْتَكْبَرْتُمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	لاَ يَهْدِي	الْقَوْمَ	الظَّالِمِينَ ع	﴿ 10 ﴾
bunun benzerine	akabinde de inanmışsa	ve	siz büyüklük taslıyorsanız	Doğrusu	Allah	doğru yola iletmez	toplumunu	zalimler	
harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi	atıf h.	fiili mazi, fail	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, mevsuf	sıfat	

10. De ki: "Gördünüz mü? (Hiç düşündünüz mü? Ne dersiniz?) Eğer (bu Kur'an) Allah katından ise ve siz de onu inkar ettiyseniz; İsrailoğullarından bir şahit de bunun benzerine (Tevrat'a) şehadet edip akabinde de inanmış ise, siz de büyüklük taslıyorsanız (kaybeden siz olmaz mısınız)?" Doğrusu Allah zalimler toplumunu doğru yola iletmez.

لَوْ	آمَنُوا	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	قَالَ	وَ
Eğer	inanan	kimseler için	İnkar eden	kimseler	dedi	
şart h.	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cümlesi	fail, ismi mevsul	fiili mazi	başlama h.

لَمْ يَهْتَدُوا	إِذْ	وَ	إِلَيْهِ ط	مَا سَبَقُونَا	خَيْرًا	كَانَ
hidayet bulamadıkları	zaman		ona (inanmada)	bizi geçemezlerdi	(İslam'da) bir hayır	olsaydı
cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h. , fiili muzari fai	geçmiş zaman zarfı	atıf h.	car-mecrur	cevabü'ş-şart; fiil cümlesi; nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	(كَانَ)'nin haberi	fi'lüşşart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

﴿ 11 ﴾	قَدِيمٌ	إِفْكٌ	هَذَا	فَسَيَقُولُونَ	بِهِ
	eski	bir uydurmadır	Bu	diyecekler	onunla
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi	rabıta, istikbal h., fiili muzari+fâil	car-mecrur

11. İnkar edenler, inananlar için: "Eğer (Kur'an veya İslam'da) bir hayır olsaydı, ona (inanmada) bizden öne geçemezlerdi" derler. Onunla (Kur'an'la) hidayet bulamadıkları zaman da, "Bu, eski bir uydurmadır" diyecekler.

رَحْمَةً ط	وَ	إِمَامًا	مُوسَى	كِتَابُ	مِنْ قَبْلِهِ	وَ
rahmet	ve	önder olarak	Musa'nın	kitabı	Bundan önce	
matuf	atıf h,	hal	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.

لِيُنْذِرَ	عَرَبِيًّا	لِسَانًا	مُصَدِّقٌ	كِتَابٌ	هَذَا	وَ
uyarmak için	arap	dili olarak	tasdik eden	bir Kitap'tır	Bu (Kuran)	
ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	sıfat	hal, mevsuf	sıfat	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi	atıf h,

﴿ 12 ﴾	لِلْمُحْسِنِينَ	بُشْرَى	وَ	ظَلَمُوا ق	الَّذِينَ
	iyi davrananlara	müjde olması için		zulmeden	kimseleri
	harfi cer, mecrur isim	(مُصَدِّقٌ)'a matuf	atıf h,	sıla; mazi fiil cüm., fail	mef'ulün bih, ismi mevsul

12. Bundan (Kuran'dan) önce, önder ve rahmet olarak Musa'nın kitabı (Tevrat) vardı. Bu Kuran, zulmedenleri uyarmak ve iyi davrananlara müjde olması için Arap diliyle (indirilmiş), kendinden öncekileri doğrulayan bir Kitap'dır.

اسْتَقَامُوا	ثُمَّ	اللَّهُ	رَبُّنَا	قَالُوا	الَّذِينَ	إِنَّ
dosdoğru olanlara	sonra da	Allah'tır	Rabbimiz	diyen	kimseler	Doğrusu
.fiili mazi, fail	atıf h.	haber	mübteda	sıla cüm.fiili mazi, fail	(إِنَّ) nin ismi ismi mevsul	tekid ve nasb h.

﴿ 13 ﴾	يَحْزَنُونَ	هُمْ	لاَ	وَ	عَلَيْهِمْ	خَوْفٌ	فَلاَ
	üzülmeyeceklerdir	onlar			onlara	herhangi bir korku	işte yoktur
	haber, fiil cümlesi	mübteda	nefiy h.	atıf h.	haber; şibhi cümle	mübteda	zaid h., nefiy h.

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

13. Doğrusu, "Rabbimiz Allah'tır" diyen, sonra da dosdoğru olan kimseler, işte onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.

﴿ 14 ﴾

يَعْمَلُونَ	كَانُوا	بِمَا	جَزَآءً	فِيهَا ج	خَالِدِينَ	الْجَنَّةِ	أَصْحَابُ	أُولَٰئِكَ
işlemekte	oldukları	şeyler sebebiyle	karşılık olması için	orada	ebedi kalıcılar olarak	cennet	ashabıdır	İşte onlar
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	mef'ulün li eclih	car-mecrur	(أَصْحَابُ)'daki gizli zamirden hal	muzafun ileyh	haber, muzaf	mübteda, işaret ismi

14. İşte onlar, işlemekte oldukları şeyler sebebiyle karşılık olması için, orada ebedi kalıcılar olarak cennet ashabıdır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 502 ≻

(46 / AHKAF, 6 – 7):

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

[(عَبَدَ يَعْبُدُ) اَلْعِبَادَةُ]: (masdar) ibadet etme, kulluk etme (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık olan, açıklayan

(اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(46 / AHKAF, 8 - 9 – 10):

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) iftira etti, uydurdu, düzdü (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): yapabildi, gücü yetti/ sahip oldu

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen (أَفَاضَ يُفِيضُ إِفَاضَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) daldı, aktardı

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti, yeterli oldu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan

(اَلْبِدْعُ ج اَبْدَاعٌ): bidat işleyen, yeni bir şey meydana getiren/ eşsiz orijinal olarak mevcud olan, icad edilen

(دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (أَوْحَى يُوحِي): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ bildi

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّاهِدُ]: (ism-i fâil) şahid, hazır olan, bilen (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inat etti(اَلظَّالِمُونَ ج ظَالِمُ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, tarif etti, iletti, irşad etti, kazandırdı

(46 / AHKAF, 11 – 12 – 13 - 14):

(سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): öne geçti/ geçti (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) hidayete erdi, dopru yolu buldu, tanıdı

(اَلْاِفْكُ ج اَفَائِكُ): yalan yahut iftiranın en büyüğü (اَلْقَدِيمُ ج قَدَائِمُ): eski, kadim, antik, önceki

[(صَدَّقَ يُصَدِّقُ) اَلْمُصَدِّقُ]: (ism-i fâil) tasdik eden, kabullenen (اَلْسِنَةٌ ج اَلْسِنُ): dil, lisan, lehçe/ iyi olarak işitilme

(اَلْعَرَبِيُّ): arapça veya açıklayıcı [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (اَلْبُشْرَى): müjde (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden

(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu [(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: korku, korkma

(حَزِنَ يَحْزَنُ حَزَنًا): gamlandı, üzüldü, hüzünlendi (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 503 (CÂSİYE : 15 – 20) ≻

وَ	وَصَّيْنَا	الْإِنْسَانَ	بِوَالِدَيْهِ	إِحْسَانًا ۖ	حَمَلَتْهُ	أُمُّهُ
	Biz tavsiye ettik	insana	anne ve babasına	çok iyi davranmasını	onu taşıdı	annesi
başlama h.	fiili mazi, fail	mef'ul	h. cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	mahzuf fiilinin mef'ulü mutlak'ı	fiili mazi, mef'ul	fail

وَ	كُرْهًا	وَ	وَضَعَتْهُ	وَ	كُرْهًا ۖ	وَ	حَمْلُهُ	وَ
,	zorlu (bir taşımayla)	atıf h,	onu doğurdu	.	zorlu (bir doğurmayla)	atıf h.	taşınması	ve
	mef'ulü mutlak naibi		fiili mazi, mef'ulün bih		mef'ul mutlak naibi		mübteda	atıf h.

فِصَالُهُ	ثَلَاثُونَ	شَهْرًا ۖ	حَتَّىٰ	إِذَا بَلَغَ	أَشُدَّهُ	وَ
sütten kesilmesi	otuz aydır		Nihayet	ulaşınca	erginlik çağına	ve
matuf	temyiz	haber, muzaf	ibtida h.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lüşşart: fiili mazi	mef'ul	atıf h.

بَلَغَ	أَرْبَعِينَ	سَنَةً ۙ	قَالَ	رَبِّ	أَوْزِعْنِي	أَنْ أَشْكُرَ
erişince	kırk yaşına		der	Rabbim	beni muvaffak kıl	şükretmemi
fiili mazi	temyiz	mef'ul	cevabü'ş-şart: fiili mazi	nida harfi mahzuf münada	emir fiili (dua için)+ nunu vikaye+ birinci mef'ul	(أَوْزِعْ)'nin ikinci mef'ulü: masdar-ı müevvel

نِعْمَتَكَ	الَّتِي	أَنْعَمْتَ	عَلَيَّ	وَ	عَلَىٰ وَالِدَيَّ	وَ
nimetine	lütfettiğin		Bana	ve	anne babama	atıf h.
mef'ul	sıfat, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	

أَنْ أَعْمَلَ	صَالِحًا	تَرْضَاهُ	وَ	أَصْلِحْ	لِي	فِي ذُرِّيَّتِي ۖ
yapmama	faydalı bir iş	hoşnut olacağın	atıf h.	salah ver	bana	zürriyetim hakkında
önceki masdar-ı müevvele matuf, masdar ve nasb h., fiili muzari	mef'ulü mutlak naibi	(صَالِحًا)'ın sıfatı, muzari fiil+ mef'ul		emir fiili (dua için)	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim

إِنِّي	تُبْتُ	إِلَيْكَ	وَ	إِنِّي	مِنَ الْمُسْلِمِينَ	﴿ 15 ﴾
doğrusu ben	tevbe edip yöneldim	Sana	atıf h.	doğrusu ben	teslim olanlardanım	
tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi	(إِنَّ) nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur		tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin cümle	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi	

15. Biz insana, anne ve babasına çok iyi davranmasını tavsiye ettik; (çünkü) annesi, onu, (karnında), zorlu (bir taşımayla) taşıdı; onu zorlu (bir doğurmayla) doğurdu. Taşınması ve sütten kesilmesi otuz aydır. Nihayet erginlik çağına ulaşınca ve kırk yaşına erişince: "Rabbim! Bana ve anne babama lütfettiğin nimetine şükretmemi ve hoşnut olacağın faydalı bir iş yapmaya beni muvaffak kıl; zürriyetim hakkında da bana salah ver; doğrusu ben tevbe edip Sana yöneldim, doğrusu ben, teslim olanlardanım" der.

أُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	نَتَقَبَّلُ	عَنْهُمْ	أَحْسَنَ	مَا	عَمِلُوا
İşte onlar	kimselerdir	kabul ettiğimiz	kendilerinden	en güzelini	şeylerin	işledikleri
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi

وَ	نَتَجَاوَزُ	عَن سَيِّئَاتِهِمْ	فِي أَصْحَابِ	الْجَنَّةِ ۖ	وَعْدَ	الصِّدْقِ
	vazgeçtiğimiz	kötülüklerinden	ashabı içinde	cennet	bir vaad	dosdoğru
atıf h.	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	(عَنْهُمْ)'deki zamirden hal; şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh	(نَعِدُ) (vaadediyoruz) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	muzafun ileyh

(نَتَقَبَّلُ)'nün failinden hal

﴿ 16 ﴾	يُوعَدُونَ	كَانُوا	الَّذِي
	vaad olunageldikleri		
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(وَعْدَ)'in sıfatı, ismi mevsul

16. İşte onlar, cennet ashabı içinde, kendilerinden işledikleri şeylerin en güzelini kabul ettiğimiz ve kötülüklerinden vazgeçtiğimiz (kötülükleri sebebiyle cezalandırmayacağımız) kimselerdirler. Vaad olunageldikleri dosdoğru bir vaad (olarak bunu vaad ediyoruz).

وَ	الَّذِي	قَالَ	لِوَالِدَيْهِ	أُفٍّ	لَكُمَا	أَ	تَعِدَانِنِي
kimseler	diyen	anne ve babasına	Öf	ikinize	mi	bana vaad ediyorsunuz
başlama h., mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm	harfi cer, mecrur isim	isim fiil	car-mecrur	soru h.	fiili muzari (tesniye) fail, nun'u'l-vikaye, birinci mef'ulün bih

أَنْ أُخْرَجَ	وَ	قَدْ خَلَتِ	الْقُرُونُ	مِن قَبْلِي	وَ	هُمَا
çıkarılacağımı	hal vavı	gelip geçmişken	nice nesiller	benden önce	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	ikisi
(تَعِدَانِ)'nin ikinci mef'ulü; masdar-ı müevvel		fiili mazi tahkik h.	fail	harfi cer, zarf ismi		mübteda

hal, fiil cümlesi

يَسْتَغِيثَانِ	اللَّهَ	وَيْلَكَ	آمِنْ ق	إِنَّ	وَعْدَ	اللَّهِ	حَقٌّ ج
yardıma çağırarak	Allah'ı	yazıklar olsun sana	İman et	doğrusu	vaadi	Allah'ın	gerçektir
haber; muzari fiil cümlesi	mef'ul	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	emir fiili	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi

﴿ 17 ﴾

فَيَقُولُ	مَا	هَذَآ	إِلَّآ	أَسَاطِيرُ	الْأَوَّلِينَ
der	değildir	Bu	başkası	masallarından	öncekilerin
atıf h., fiili muzari	nefiy h.	mübteda, işaret ismi	istisna h.	haber, muzaf	muzafun ileyh

17. Anne ve babasına: "Öf ikinize (yeter artık bıktım ikinizden); benden önce nice nesiller gelip geçmişken (benim tekrar diriltilip) çıkarılacağımı mı vaad ediyorsunuz?" diyen kimseye, (anne babası) Allah'ı yardıma çağırarak: "Yazıklar olsun sana! İman et; doğrusu Allah'ın vaadi gerçektir" (dedikleri halde, o): "Bu (Kur'an), öncekilerin masallarından başka bir şey değildir" der.

أُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	حَقَّ	عَلَيْهِمُ	الْقَوْلُ	فِي أُمَمٍ	قَدْ خَلَتْ
İşte onlar	kimselerdir	gerçekleştiği	aleyhlerinde	(azap) sözünün	ümmetler içinde	gelip geçmiş
mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil c.	car-mecrur	fail	h. cer, mecrur isim, mevsuf	fiili mazi tahkik h.

(أُمَمٍ)'in sıfatı; fiil cümlesi

﴿ 18 ﴾

مِنْ قَبْلِهِمْ	مِنَ الْجِنِّ	وَ	الْإِنسِ ط	إِنَّهُمْ	كَانُوا	خَاسِرِينَ
kendilerinden önce	cinlerden	ve	insanlardan	Doğrusu onlar	olanlardır	hüsranda
harfi cer, zarf ismi	harfi cer, mecrur isim	atıf h,	matuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

18. İşte onlar kendilerinden önce cinlerden ve insanlardan gelip geçmiş ümmetler içinde, (Allah'ın azap) sözünün aleyhlerinde gerçekleştiği kimselerdir. Doğrusu onlar hüsranda olanlardır.

﴿ 19 ﴾

وَ	لِكُلٍّ	دَرَجَاتٌ	مِمَّا	عَمِلُوا ج	وَ	لِيُوَفِّيَهُمْ	أَعْمَالَهُمْ	وَ	هُمْ	لَا يُظْلَمُونَ
	herkesin vardır	dereceleri	şeylerden	İşledikleri		için ödenmesi	amellerinin		kendilerine	haksızlık yapılmayarak
başlama h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	atıf h,	sebep ve nasb h., fiili muzari, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	hal vavı, arkadaki isim cümlesi hal'dir	mübteda	haber, nefy-i istikbal fiil cümlesi

19. İşledikleri şeylerden (dolayı) herkesin bir derecesi vardır. Kendilerine haksızlık yapılmayarak, amellerinin (karşılığının) ödenmesi için..

الدُّنْيَا	فِي حَيَاتِكُمْ	طَيِّبَاتِكُمْ	أَذْهَبْتُمْ ط	عَلَى النَّارِ	الَّذِينَ كَفَرُوا	يُعْرَضُ	يَوْمَ	وَ
Dünya	hayatınızda	lezzetlerinizi	giderdiniz	ateşe	inkar eden kimseler	arzedildikleri	gün	
sıfat	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim	sıla; mazi fiil cüm	naibi fail, ismi mevsul	muzafun ileyh, meçhul fiili muzari cümlesi	zaman zarfı, muzaf	başlama h.

تَسْتَكْبِرُونَ	كُنْتُمْ	بِمَا	الْهُونِ	عَذَابَ	تُجْزَوْنَ	فَالْيَوْمَ	بِهَا ج	اسْتَمْتَعْتُمْ	وَ
büyüklük taslıyor	olmanız sebebiyle		aşağılık	azabıyla	cezalandırılacaksınız	artık bugün	onlarla	faydalandınız	
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	harfi cer, masdar harfi	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	meçhul fiili muzari+ naibi fail	atıf h., zaman zarfı	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

فِي الْأَرْضِ	بِغَيْرِ	الْحَقِّ	وَ	بِمَا	كُنْتُمْ	تَفْسُقُونَ ع	﴿ 20 ﴾	
yeryüzünde	haksız yere			olmanız sebebiyle		fasıklık yapıyor		
harfi cer, mecrur isim	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	atıf h	harfi cer, masdar harfi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi		

20. İnkar eden kimseler, ateşe arzedildikleri gün (onlara şöyle denir): "Dünya hayatınızda lezzetlerinizi (sizin için güzel olan her şeyi) giderdiniz, onlarla faydalandınız (alacağınızı alıp zevkini sürdünüz); artık bugün, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslıyor olmanız ve fasıklık yapıyor (yoldan çıkıyor) olmanız sebebiyle aşağılık azabıyla cezalandırılacaksınız".

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 503 ≻

(46 / AHKAF, 15 – 16):

(وَصَّى يُوَصِّي تَوْصِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tavsiye etti, vasiyet etti (اَلْوَالِدَيْنِ – اَلْوَالِدَانِ): anababa, ebeveyn

[اَلْإِحْسَانُ (أَحْسَنَ يُحْسِنُ]: iyilik, iyilik etme (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): çocuğa kaldı/ taşıdı, yüklendi

[اَلْكُرْهُ (كَرِهَ يَكْرَهُ]: çirkin karşılama, beğenmeme (meşakkatli anlamında) (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) doğurdu/ koydu

(اَلْحِمْلُ ج اَحْمَالٌ): yük (اَلْفِصَالُ): çocuğu sütten kesme (اَلثَّلاَثُونَ): otuz (اَلشَّهْرُ ج شُهُورٌ): ay (اَلْأَشُدُّ): kuvvet kemal çağı

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, ulaştı, erişti (اَلْأَرْبَعُونَ – اَرْبَعِينَ): kırk (اَلسَّنَةُ ج سَنَوَاتٌ): sene, yıl

(شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (أَوْزَعَ يُوزِعُ إِيزَاعًا): (if'al bâbı) muvaffak kıldı, yöneltti (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذُرِّيَّاتٌ): zürriyet, nesil

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi manevi bütün iyiliklere şamildir) (أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا): (if'al bâbı) nimetlendirdi, iyilik ve ihsanda bulundu

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnud oldu, razı oldu, tercih etti

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلاَحًا): (if'al bâbı) ıslah etti, düzeltti, aralarını buldu (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan, Allah'a itaat edip şeri hükümlerine bağlı kalan

(تَقَبَّلَ يَتَقَبَّلُ تَقَبُّلاً): (tefa'ul bâbı) kabul etti, kabul ile karşıladı [اَلْأَحْسَنُ (حَسُنَ يَحْسُنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (تَجَاوَزَ يَتَجَاوَزُ تَجَاوُزًا): (tefâul bâbı) afvetti, vazgeçti

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): kötülük, kötü, zararlı (اَلصِّدْقُ): doğruluk, samimiyet, içtenlik, gerçek, doğru sözlülük

(46 / AHKAF, 17 – 18 – 19 - 20):

(أُفٍّ): (bunalıyorum, usanıyorum, bıkıyorum) muzari manasında isim fiil (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti (اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): aynı zamanın insanları

(اِسْتَغَاثَ يَسْتَغِيثُ اِسْتِغَاثًا): (istif'âl bâbı) yardıma çağırdı (وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline (اَلْوَعْدُ ج وُعُودٌ): vaad, söz

(اَلْأَسَاطِيرُ): asılsız efsanevi sözler/ eskilerin yazdıkları şeyler (حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş

(اَلْأُمَّةُ ج أُمَمٌ): ümmet (خَلاَ يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden

(اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, yükseklik mertebesi, basamak (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tamamen eda etti, tam verdi

(عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): sundu, arzetti, gösterdi (أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا): (if'al bâbı) giderdi, izale etti, ortadan kaldırdı

(اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): lezzetli, zevkli şeyler, temiz, helal, hoş (اِسْتَمْتَعَ يَسْتَمْتِعُ اِسْتِمْتَاعًا): (istif'âl bâbı) faydalandı, lezzet aldı

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi [اَلْهُونُ (هَانَ يَهُونُ]: (masdar) zillet, düşüklük, aşağılık, alçaltıcı

(اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi (فَسَقَ يَفْسُقُ فِسْقًا): inkârcılık etti, açıktan açığa günah işledi

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 504 (AHKAF : 21 – 28) ≻

وَ	اذْكُرْ	أَخَا	عَادٍ ط	إِذْ	أَنْذَرَ	قَوْمَهُ
	an	kardeşini	Ad (kavminin)in	hani	uyarmıştı	kavmini
	emir fiili	mef'ul (esma-i hamsenin mansub hali), muzaf	muzafun ileyh	(أَخَا)'dan bedel, geçmiş zaman zarfı	fiili mazi	mef'ul
başlama h.						

بِالْأَحْقَافِ	وَ	قَدْ خَلَتِ	النُّذُرُ	مِنْ بَيْنِ	يَدَيْهِ
Ahkaf (bölgesin)deki	haldeyken	gelip geçtiği	nice uyarıcılar		ondan önce
(قَوْمَهُ)'den hal; şibhi cümle	hal vavı, arkadan gelen fiil cümlesi hal'dir	fiili mazi / tahkik h.	fail	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh

وَ	مِنْ خَلْفِهِ	أَلَّا	تَعْبُدُوٓا	إِلَّا	اللَّهَ ط	إِنِّيٓ
	ondan sonra		kulluk etmeyin diye	başkasına	Allah'tan	Doğrusu ben
atıf h.	harfi cer, zarf ismi	﴿ 21 ﴾	fiili muzari, fail / (أَنْ): tefsir ve nasb h., nehiy ve cezm h.	istisna h.	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

أَخَافُ	عَلَيْكُمْ	عَذَابَ	يَوْمٍ	عَظِيمٍ
korkuyorum	size	azabından	günün	büyük
(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ul, muzaf	muzafun ileyh, mevsuf	sıfat

21. Ad (kavminin)in kardeşini (Hud'u) an; hani ondan önce ve ondan sonra, "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin" diye nice uyarıcılar gelip geçtiği haldeyken Ahkaf (bölgesin)deki kavmini uyarmış, "Doğrusu ben, size (gelecek) büyük günün azabından korkuyorum" (demişti).

قَالُوٓا	أَ	جِئْتَنَا	لِتَأْفِكَنَا	عَنْ آلِهَتِنَا ج	فَأْتِنَا	بِمَا
dediler	mi	Sen bize geldin	bizi vazgeçirmek için	ilahlarımızdan	haydi bize getir	şeyi
fiili mazi, fail	soru h.	fiili mazi, fail, mef'ul	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	rabıta, emir fiili, mef'ul	harfi cer, ismi mevsul

تَعِدُنَا	إِنْ	كُنْتَ	مِنَ الصَّادِقِينَ	﴿ 22 ﴾
bize vaad ettiğin	şart h.	idiysen	Doğru sözlülerden	
sıla; muzari fiil, mef'ul		cevabı mahzuf fi'lü'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	

22. "Sen bize, bizi ilahlarımızdan vazgeçirmek için mi geldin? Doğru sözlülerden isen, haydi bize vaad ettiğin şeyi getir" dediler.

قَالَ	إِنَّمَا	الْعِلْمُ	عِنْدَ	اللَّهِ ز	وَ	أُبَلِّغُكُمْ	مَآ	أُرْسِلْتُ
dedi	ancak	bilgi	katındadır	Allah	atıf h.	size tebliğ ediyorum	şeyi	gönderildiğim
fiili mazi	hasr edatı	mübteda	haber, şibhi cümle; mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh		fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul, ismi mevsul	sıla; meçhul fiili mazi naibi fail

بِهِ	وَ	لَكِنِّيٓ	أَرَاكُمْ	قَوْمًا	تَجْهَلُونَ	﴿ 23 ﴾
kendisiyle		fakat ben	sizi görüyorum	bir toplum	cahillik eden	
car-mecrur	atıf h.	istidrak ve nasb h., (لَكِنَّ)'nin ismi	(لَكِنَّ)'nin haberi, muzari fiil, mef'ul	mef'ul, mevsuf	sıfat, muzari fiil cümlesi	

23. "(Bu hususstaki) bilgi ancak Allah katındadır (ne zaman geleceğini Allah bilir); ben size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ediyorum" fakat ben sizi cahillik eden bir toplum (olarak) görüyorum." dedi.

فَلَمَّا رَأَوْهُ	عَارِضًا	مُسْتَقْبِلَ	أَوْدِيَتِهِمْ لا	قَالُوا	هَذَا	عَارِضٌ
onu gördükleri zaman	bir bulut olarak	yönelip gelen	vadilerine	dediler	Bu	bir buluttur
başlama h., şart bildiren ve cezmetmeyen zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	hal, mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هِمْ): muzafun ileyh	cevabü'ş-şart, fiili mazi, fail	mübteda, işaret ismi	haber, mevsuf

بَلْ	هُوَ	مَا	اسْتَعْجَلْتُمْ	بِهِ ط	رِيحٌ	فِيهَا	عَذَابٌ	أَلِيمٌ لا	﴿ 24 ﴾
Hayır	o	şeydir	acelecilik gösterdiğiniz	kendisine	bir rüzgardır	içinde bulunan	azab	acı veren	
idrab h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	(مَا)'dan bedel, mevsuf	(رِيحٌ)'un sıfatı: haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

مُمْطِرُنَا ط	بَلْ	هُوَ	مَا	اسْتَعْجَلْتُمْ	بِهِ ط	رِيحٌ	فِيهَا	عَذَابٌ	أَلِيمٌ لا
bize yağmur yağdıracak	Hayır	o	şeydir	acelecilik gösterdiğiniz	kendisine	bir rüzgardır	içinde bulunan	azab	acı veren
sıfat	idrab h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur	(مَا)'dan bedel, mevsuf	(رِيحٌ)'un sıfatı: haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

لاَ يُرَى	فَأَصْبَحُوا	رَبِّهَا	بِأَمْرِ	كُلَّ شَيْءٍ		تُدَمِّرُ
görünmez	Böylece oldu	Rabbinin	emri ile	her şeyi		helak eden
(أَصْبَحُو)'nun haberi: muzari fiil cümlesi	atıf h., fiili mazi, nâsih, (أَصْبَحُو)'nun ismi	muz. ileyh, muzaf, (هَا): muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	mef'ul, muzaf	(رِيحٌ)'un 2. sıfatı, muzari fiil cümlesi

﴿ 25 ﴾ الْمُجْرِمِينَ	الْقَوْمَ	نَجْزِي	كَذَٰلِكَ	مَسَاكِنُهُمْ ۟		إِلَّا
suçlu	toplumu	cezalandırırız	işte böyle	evlerinden başkası		başkası
sıfat	mef'ul, mevsuf	fili muzari	car-mecrur	naibi fail		istisna edatı

24. Derken onu (azabı) vadilerine yönelip gelen bir bulut olarak gördükleri zaman: "Bu bize yağmur yağdıracak bir buluttur" dediler. (Hud): "Hayır, o, acelecilik gösterdiğiniz şeydir; içinde acı veren azab bulunan, Rabbinin emri ile her şeyi helak eden bir rüzgardır" dedi. Böylece evlerinden başkası (harabelerinden başka bir şey) görünmez oldu. Biz, suçlu toplumu işte böyle cezalandırırız.

فِيهِ	مَكَّنَّاكُمْ	إِنْ	فِيمَا	مَكَّنَّاهُمْ	لَقَدْ	وَ
kendisinde	sizi yerleştirmediğimiz		yerlere	onları yerleştirmiştik	And olsun ki	
car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.	nefiy h.	h. cer, ismi mevsul	fiili mazi, fail, mef'ul	yemin cevabı lamı, tahkik h.	atıf h.

وَ	أَبْصَارًا	وَ	سَمْعًا	لَهُمْ	جَعَلْنَا	وَ
ve	gözler	,	kulak	onlara	vermiştik	
atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.

وَ	أَبْصَارُهُمْ	لاَ	وَ	سَمْعُهُمْ	عَنْهُمْ	فَمَآ أَغْنَى	أَفْئِدَةٌ ز
ve	gözleri	(fayda sağlamadı)		kulakları	onlara	fakat fayda sağlamadı	gönüller
atıf h.	matuf	nefiy h. (olumsuzluğun tekidi için gelen zaid harf)	atıf h.	fail	car-mecrur	atıf h., nefiy h., fiili mazi	matuf

اللَّهِ	بِآيَاتِ	يَجْحَدُونَ	كَانُوا	إِذْ	مِنْ شَيْءٍ	أَفْئِدَتُهُمْ	لاَ
Allah'ın	ayetlerini	bile bile inkar ediyorlardı		çünkü	hiçbir şekilde	gönülleri	
muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	geçmiş zaman zarfı	zaid harfi cer, mef'ulü mutlak naibi	matuf	nefiy h.

﴿ 26 ﴾ يَسْتَهْزِؤُونَ ع	بِهِ	كَانُوا	مَا	بِهِمْ	حَاقَ	وَ	
alay etmekte	kendisiyle	oldukları	şeyler	onları	kuşattı		
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (يَسْتَهْزِؤُونَ) ile bağlantılıdır	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	fail, ismi mevsul	car-mecrur	fiili mazi		atıf h.

26. And olsun ki onları, kendisinde sizi yerleştirmediğimiz yerlere yerleştirmiştik. Onlara kulak, gözler ve gönüller vermiştik; fakat kulakları, gözleri ve gönülleri onlara hiçbir şekilde fayda sağlamadı, çünkü, Allah'ın ayetlerini bile bile inkar ediyorlardı, kendisiyle alay etmekte oldukları şeyler onları kuşattı.

﴿ 27 ﴾ يَرْجِعُونَ	لَعَلَّهُمْ	الْآيَاتِ	صَرَّفْنَا	وَ	مِنَ الْقُرَى	مَا حَوْلَكُمْ	أَهْلَكْنَا	لَقَدْ	وَ
dönerler	Belki onlar	ayetleri	açıkladık		kasabalardan	çevrenizde bulunanları	helak ettik	And olsun ki	
(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	(مَا)'dan hal; şibhi cümle	sıla; şibhi cüm. / mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi, fail	yemin cevabı lamı, tahkik h.	atıf h.

27. And olsun ki, kasabalardan çevrenizde bulunanları helak ettik. Belki onlar (doğru yola) dönerler (diye) ayetleri açıkladık.

آلِهَةً ۟	قُرْبَانًا	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	اتَّخَذُوا	الَّذِينَ	نَصَرَهُمُ	فَلَوْلاَ
ilah	yakınlık sağlamaya vesile olarak	Allah'tan	başka	edindikleri	kimseler	kendilerine yardım etmeli	değil miydi?
(اتَّخَذَ)'nin 2. mef'ulü, {(قُرْبَانًا)'den bedel de denmiştir}	hal, {(اتَّخَذَ)'nin mef'ulü de denmiştir }	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; mazi fiil cüm., fail	fail, ismi mevsul	fiili mazi, mef'ul	atıf h., tahdid h. (azar ifade eder)

﴿ 28 ﴾ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ ج وَ ذٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

بَلْ	ضَلُّوا	عَنْهُمْ ج	وَ	ذٰلِكَ	إِفْكُهُمْ	وَ	مَا	كَانُوا	يَفْتَرُونَ
Fakat	uzaklaştılar	onlardan		Bu	onların yalanıdır	ve	şeydir	uydurup durdukları
idrab h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	başlama h.	mübteda, işaret ismi	haber	atıf h.	(إِفْكُهُمْ)'e matuf, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

28. Allah'tan başka (O'nu bırakıp da) yakınlık sağlamaya vesile olarak (O'na yakınlık kurmak için) tanrılar edindikleri kimseler kendilerine yardım etmeli değil miydi? Fakat onlardan uzaklaştılar. Bu, onların yalanı ve uydurup durdukları şeydir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 504 ≻

(46 / AHKAF, 21 – 22 – 23 - 24):

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, andı, hatırladı (اَلْأَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (أَنذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (خَلَا يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (خَلْفَ): (zarf) arkasında (مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ): (tabir) elinin arasındakiler: ondan önce (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (مِنْ خَلْفِهِ): (tabir) arkasındaki şeyler: ondan sonra (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuz'el fa) çevirdi, vazgeçirdi (اَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü, doğru olan (بَلَّغَ يُبَلِّغُ تَبْلِيغًا): (tef'il bâbı) tebliğ etti, eriştirdi, iletti (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi (جَهَلَ يَجْهَلُ جَهْلًا): bilmedi, akılsızlık etti, cahil oldu, aklı kıt oldu (اَلْمُسْتَقْبِلُ [اِسْتَقْبَلَ يَسْتَقْبِلُ]): (ism-i fâil) yönelip gelen, karşılayan (اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi/ teşbih yoluyla: söz sanatı, edebiyat (اَلْعَارِضُ): bulut [(أَمْطَرَ يُمْطِرُ) اَلْمُمْطِرُ]: (ism-i fâil) yağmur verici, yağmur yağdıran (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالًا): (istif'âl bâbı) acelecilik gösterdi, acelece yaptı, çabuklaştırdı

(46 / AHKAF, 25 – 26 – 27 – 28):

(دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dumura uğrattı, helak etti (اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet, yerleşme yeri, mesken (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعُ): kulak, duyma hassası (مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا): (tef'il bâbı) imkân (tasarruf hakkı ve kudreti) verdi/ yerleştirdi (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) fayda verdi, kafi geldi (جَحَدَ يَجْحَدُ جُحُودًا): bilerek inkâr etti (اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً): (istif'âl bâbı) alay etti, dalga geçti (حَاقَ يَحِيقُ حَيْقًا ب): (ecvef fiil) kuşattı, sardı (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلَاكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ mecazen belde halkı (حَوْلَ): (zarf) etraf, civar (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (صَرَّفَ يُصَرِّفُ تَصْرِيفًا): (tef'il bâbı) açıkladı, çevirdi, yönlendirdi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْقُرْبَانُ): mastar olarak "yaklaşmak", isim olarak ise "yakınlık sağlamaya vesile olan şey" anlamına gelir. Özellikle de Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şeyleri ifade etmek için kullanılmaktadır, kurbanlık hayvan vs (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf fiil) kayboldu, gizlendi/ saptı (اَلْإِفْكُ ج اَفَائِكُ): yalan yahut iftiranın en büyüğü (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) iftira etti, uydurdu

CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 505 (AHKAF : 29 – 35)

وَ	إِذْ	صَرَفْنَآ	إِلَيْكَ	نَفَرًا	مِنَ الْجِنِّ	يَسْتَمِعُونَ	الْقُرْآنَ ۚ
başlama h.	Bir zamanlar (اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	yöneltmiştik fiili mazi, fail	sana car-mecrur	bir grubu mef'ul	cinlerden h. cer, mecrur isim	dinleyecek (نَفَرًا)'in sıfatı; muzari fiil cümlesi	Kuran'ı mef'ul

فَلَمَّا حَضَرُوهُ	قَالُوٓا	أَنصِتُوا ۚ	فَلَمَّا قُضِيَ	وَلَّوْا	إِلَىٰ قَوْمِهِم	مُّنذِرِينَ	﴿ 29 ﴾
Ona geldikleri zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi, fail, mef'ul	dediler fiili mazi, fail	Susun emir fiili, fail	(Kuran'ın okunması) bitince atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lüş-şart: meçhul fiili mazi	döndüler fiili mazi, fail	toplumlarına h. cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	uyarıcılar olarak (وَلَّوْا)'in fâilinden hal	

29. Kuran'ı dinleyecek cinlerden bir grubu sana yöneltmiştik. Ona (Kuran'ı dinlemeğe) geldiklerinde (birbirlerine): "Susun" dediler. (Kuran'ın okunması) bitince, uyarıcılar olarak toplumlarına yöneldiler.

قَالُوا	يَا قَوْمَنَآ	إِنَّا	سَمِعْنَا	كِتَابًا	أُنزِلَ	مِنۢ بَعْدِ	مُوسَىٰ
dediler fiili mazi, fail	Ey kavmimiz nida h., münada	Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	işittik (إِنَّ)'nin haberi: mazi fiil cümlesi	bir kitap mef'ul, mevsuf	indirilen (كِتَابًا)'in sıfatı, meçhul mazi fiil cümlesi	Musa'dan sonra muzafun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf

مُصَدِّقًا	لِّمَا	بَيْنَ	يَدَيْهِ	يَهْدِي	
doğrulayan (كِتَابًا)'in 2.sıfatı	car-mecrur (tekit için gelen lam'dan sonraki ismi mevsul)	mekan zarfı, muzaf	kendinden öncekileri muzafun ileyh, tesniye ismin muzaf olduğu için nun düşmüş, muzafun ileyh	ileten (كِتَابًا)'in 3.sıfatı, muzari fiil cümlesi	

إِلَى الْحَقِّ	وَ	إِلَىٰ طَرِيقٍ	مُّسْتَقِيمٍ	﴿ 30 ﴾	
gerçeğe harfi cer, mecrur isim	ve atıf h.	yola harfi cer, mecrur isim, mevsuf	doğru sıfat		

30. "Ey milletimiz! Doğrusu biz, Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekileri doğrulayan, gerçeğe ve doğru yola ileten bir kitap işittik." dediler.

يَا قَوْمَنَآ	أَجِيبُوا	دَاعِيَ	اللَّهِ	وَ	آمِنُوا	بِهِ
Ey milletimiz! nida h., münada	cevap verin emir fiili, fail	çağırana mef'ul, muzaf	Allah'a muzafun ileyh	ve atıf h.	iman edin emir fiili, fail	O'na car-mecrur

يَغْفِرْ	لَكُم	مِّن ذُنُوبِكُمْ	وَ	يُجِرْكُم	مِّنْ عَذَابٍ	أَلِيمٍ	﴿ 31 ﴾
ki bağışlasın emrin cevabı olduğu için meczum fiili muzari	sizi car-mecrur	günahlarınızdan harfi cer, mecrur isim	atıf h.	sizi korusun emrin cevabına matuf, fiili muzari, mef'ul	bir azabdan harfi cer, mecrur isim, mevsuf	acı veren sıfat	

31. "Ey milletimiz! Allah'a çağırana cevap verin ve O'na iman edin ki (Allah da) sizi günahlarınızdan bağışlasın ve sizi acı veren bir azabdan korusun."

وَ	مَنْ	لَا يُجِبْ	دَاعِيَ	اللَّهِ	فَلَيْسَ	بِمُعْجِزٍ	فِي الْأَرْضِ
atıf h.	kim mübteda, şart ismi	cevap vermezse fi'lü'ş-şart; nefiy h.+ fiili muzari	çağırana mef'ul, muzaf	Allah'a muz. ileyh	değildir rabıta+ cevabü'ş-şart, fiil cümlesi, camid fiili mazi, (لَيْسَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	asla aciz bırakacak zaid harfi cer (tekit için gelir), (لَيْسَ)'nin haberi	yeryüzünde harfi cer, mecrur isim

(مَن) mübtedasının haberi; şart ve cevabı

وَ	لَيْسَ	لَهُ	مِن دُونِهِ	أَوْلِيَآءُ ۘ	أُولَٰٓئِكَ	فِي ضَلَٰلٍ	مُّبِينٍ
atıf h.	yoktur camid fiili mazi	onun dostları (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	O'ndan başka h. cer, mecrur isim	dostları (لَيْسَ)'nin muahhar ismi	işte onlar mübteda, işaret ismi	sapıklıktadırlar haber, şibhi cümle mevsuf	apaçık sıfat

32. Kim Allah'a çağırana cevap vermiyen kimse, (Allah'ı) yeryüzünde asla aciz bırakacak değildir; (halbuki) onun O'ndan başka dostları da yoktur; işte onlar apaçık sapıklıktadırlar.

أَ	وَ	لَمْ يَرَوْا	أَنَّ	اللَّهَ	الَّذِي	خَلَقَ
mi soru h.	atıf h.	görmediler cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	yaratan sıla; mazi fiil cüm.

(يَرَوْا)'in mef'ulü, masdar-ı müevvel

السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	وَ	لَمْ يَعْيَ	بِخَلْقِهِنَّ	بِقَادِرٍ
Gökleri mef'ul	ve atıf h.	yeri matuf	atıf h.	yorulmayan cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	onları yaratmaktan car-mecrur	kadir olduğunu zaid harfi cer, (أَنَّ)'nin haberi

﴿ 33 ﴾

عَلَىٰ	أَنْ يُحْيِيَ	الْمَوْتَىٰ ط	بَلَىٰ	إِنَّهُ	عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ	قَدِيرٌ
h. cer	diriltmeye masdarı müevvel.; masdar ve nasb h., fiili muzari	ölüleri mef'ul	Bilakis cevab h.	doğrusu O tekid ve nasb h., (إِنَّ) nin ismi	her şeye muzafun ileyh / harfi cer+ mecrur isim, muzaf	Kadir'dir (إِنَّ)'nin haberi

33. Gökleri, yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan Allah'ın, ölüleri diriltmeye kadir olduğunu görmediler mi? Bilakis; doğrusu O her şeye Kadir'dir.

عَلَى النَّارِ ط	كَفَرُوا	الَّذِينَ	يُعْرَضُ	يَوْمَ	وَ
ateşe harfi cer, mecrur isim	inkar eden sıla; mazi fiil cümlesi	kimseler naibi fail, ismi mevsul	arzedildikleri meçhul fiili muzari	gün zaman zarfı	başlama h.

رَبِّنَا ط	وَ	بَلَىٰ	قَالُوا	بِالْحَقِّ	هَٰذَا	لَيْسَ	أَ
Rabbimize mecrur isim, muzaf, muz. ileyh	and olsun ki kasem ve cer h.	bilakis cevab h.	derler fiili mazi, fail	kesinlikle gerçek zaid harfi cer (tekid için gelir), (لَيْسَ)'nin haberi	Bu (لَيْسَ)'nin ismi, işaret ismi	değil camid fiili mazi	mi? soru h.

(فَيُقَالُ لَهُمْ) (onlara denir) olarak takdir edilen mahzuf fiilin naibi faili

﴿ 34 ﴾

تَكْفُرُونَ	كُنْتُمْ	بِمَا	الْعَذَابَ	فَذُوقُوا	قَالَ
inkar etmekte (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	olmanız fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	sebebiyle harfi cer, masdar h.	azabı mef'ul	artık tadın rabıta, emir fiili, fail	der fiili mazi

34. İnkar edenler, ateşe arzedildikleri gün: (onlara): "Bu, kesinlikle gerçek değil mi?" (denir): "Bilakis, Rabbimize and olsun ki (gerçektir)" derler. (Allah): "İnkar etmekte olmanız sebebiyle artık azabı tadın" der.

وَ	مِنَ الرُّسُلِ	الْعَزْمِ	أُولُوا	صَبَرَ	كَمَا	فَاصْبِرْ
atıf h.	Peygamberlerden (أولو العزم)'den hal; şibhi cümle	azim muz. ileyh	sahiblerinin fail, muzaf	sabrettiği fiili mazi	gibi car-mecrur	sabret rabıta, emir fiili

يُوعَدُونَ لا	مَا	يَرَوْنَ	يَوْمَ	كَأَنَّهُمْ	لَهُمْ ط	لَا تَسْتَعْجِلْ
kendilerine vaad edilen sıla; muzari fiil cüm.	şeyi mef'ul, ismi mevsul	gördükleri muzafun ileyh, fiil cümlesi	gün zaman zarfı, muzaf	sanki onlar gibidirler teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	onlar (inkarcılar) için car-mecrur	acele etme nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari

يُهْلَكُ	فَهَلْ	بَلَاغٌ ج	مِنْ نَهَارٍ ط	سَاعَةً	إِلَّا	لَمْ يَلْبَثُوا
helak edilir meçhul fiili muzari	artık ..mi rabıta, soru h.	(Bu) bir bildiridir (هذا) (Bu) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	gündüzden harfi cer, mecrur isim	bir saatten zaman zarfı	başka istisna h.	kalmamış (كَأَنَّ)'nin haberi: cahd-ı mutlak fiil cümlesi

﴿ 35 ﴾

الْفَاسِقُونَ	الْقَوْمُ	إِلَّا
fasıklar sıfat	topluluğundan naibi fail, mevsuf	başkası Istisna h.

35. Peygamberlerden azim sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret; onlar (inkarcılar) için acele etme; sanki onlar, kendilerine vaad edileni gördükleri gün (dünyada) gündüzden bir saatten başka kalmamış gibidirler. (Bu) bir bildiridir; artık fasıklar (yoldan çıkmışlar) topluluğundan başkası helak edilir mi?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 505 ≻

(46 / AHKAF, 29 – 30):

(صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا): çevirdi, uzaklaştırdı (اَلنَّفَرُ ج اَنْفَارٌ): grup, birlik (üç ile on arasındaki bir sayıya sahip topluluk)

(اَلْجِنُّ): cin (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (حَضَرَ يَحْضُرُ حَضُورًا): hazır oldu, bulundu

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (أَنْصَتَ يُنْصِتُ إِنْصَاتًا): (if'al bâbı) susup dinledi

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) bitirdi/ hükmetti/ halletti (وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) çevirdi, yöneldi

(اَلْمُنْذِرُ ج مُنْذِرُونَ): (ism-i fâil) uyaran, uyarıcı (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi [اَلْمُصَدِّقُ (صَدَّقَ يُصَدِّقُ]: (ism-i fâil) tasdik eden, kabullenen, doğrulayan

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (مَا بَيْنَ يَدَيْهِ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önlerindekiler, öncekiler

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) doğru yolu gösterdi, hidayet verdi, iletti (اَلطَّرِيقُ ج طُرُقٌ): yol, takip edilen yol, gidişat

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek [اَلْمُسْتَقِيمُ (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, ölçülü, kusursuz

(46 / AHKAF, 31):

(أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) cevap verdi [اَلدَّاعِي (دَعَا يَدْعُو]: (ism-i fâil) (Allah'a ibadet etmeye) davet eden

(اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) himaye etti, korudu (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(46 / AHKAF, 32):

(أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) cevap verdi [اَلدَّاعِي (دَعَا يَدْعُو]: (ism-i fâil) (Allah'a ibadet etmeye) davet eden

[اَلْمُعْجِزُ (أَعْجَزَ يُعْجِزُ]: (ism-i fâil) aciz bırakan (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): yardımcı, veli, dost, yakın [اَلضَّلاَلُ (ضَلَّ يَضِلُّ]: (masdar) dalalet, sapma

[اَلْمُبِينُ (أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(46 / AHKAF, 33 – 34):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(عَيَّ يَعْيَا عِيًّا): (muzaaf fiil) yoruldu, aciz kaldı (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

(اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا عَلَى): sundu, gösterdi, arzetti

(بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti

(46 / AHKAF, 35):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler

[اَلْعَزْمُ (عَزَمَ يَعْزِمُ]: azim, ciddi karar, kesinlik (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) acelecilik, gösterdi, çabuklaştırdı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi

(لَبِثَ يَلْبَثُ لُبْثًا): kaldı, ikamet etti, yerleşti (اَلْبَلاَغُ ج بَلاَغَاتٌ): isal, tebliğ, iletme/ kifayet, yeterli oluş

(اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): saat/ kıyamet vakti (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gün, gündüz

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, harcadı, telef etti, başını belaya soktu kökünü kazıdı

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkârcı, fasık, açıktan açığa günah işleyen

📖📖📖📖📖📖📖

سورة محمد (47)

(MUHAMMED (Muhammed) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 38 ayettir.)

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 506-509 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾

أَعْمَالَهُمْ	أَضَلَّ	اللّٰهِ	عَنْ سَبِيلِ	صَدُّوا	وَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ
amellerini	boşa çıkarmıştır	Allah	yolundan	alıkoyan	ve	inkar eden	kimseler
mef'ul	(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	mübteda, ismi mevsul

1. Allah, inkar edenlerin ve kendi yolundan alıkoyanların amellerini boşa çıkarmıştır.

وَ	الصَّالِحَاتِ	عَمِلُوا	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	وَ
atıf h.	faydalı işler	işleyenler	atıf h.	İman eden	kimseler	atıf h.
	mef'ul	fiili mazi, fail		sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda, ismi mevsul	

الْحَقُّ	هُوَ	وَ	عَلَى مُحَمَّدٍ	نُزِّلَ	بِمَآ	آمَنُوا
gerçektir	o	ki	Muhammed'e	indirilen	şeye	inananların
haber	mübteda	i'tirad (ara cümle) harfi	harfi cer, mecrur isim	sıla; meçhul mazi fiil cüm.	h. cer, ismi mevsul	fiili mazi, fail

﴿ 2 ﴾

بَالَهُمْ	أَصْلَحَ	وَ	سَيِّئَاتِهِمْ	عَنْهُمْ	كَفَّرَ	مِنْ رَبِّهِمْ ۙ
durumlarını	düzeltir	atıf h.	kötülüklerini	car-mecrur	örter	Rablerinden
mef'ul	fiili mazi		mef'ul		(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim

2. İman eden ve faydalı işler işleyenlerin ve Muhammed'e, Rablerinden –ki o gerçektir- indirilene inananların kötülüklerini Allah örter ve durumlarını düzeltir.

وَ	الْبَاطِلَ	اتَّبَعُوا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	بِأَنَّ	ذٰلِكَ
, atıf h.	batıla	uymaları	inkar eden	kimselerin	sebebiyledir	Bu,
	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	sıla; mazi fiil cüm., fail	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	harfi cer, tekid ve nasb h.	mübteda, işaret ismi

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, car-mecrurdan (....بِأَنَّ) oluşan şibhi cümle

﴿ 3 ﴾

أَمْثَالَهُمْ	لِلنَّاسِ	اللّٰهُ	يَضْرِبُ	كَذٰلِكَ	مِنْ رَبِّهِمْ ۙ	الْحَقَّ	اتَّبَعُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	أَنَّ
kendilerinin misallerini	insanlara	Allah	verir	böylece	Rablerinden gelen	gerçeğe	uymaları	iman eden	kimse-lerin	
mef'ul	car-mecrur	fail	fiili muzari	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	sıla; mazi fiil cüm.	(أَنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

3. Bu, inkar edenlerin batıla uymaları, iman edenlerin ise Rablerinden gelen gerçeğe uymaları sebebiyledir. Allah böylece insanlara kendilerinin misallerini (durumlarını) verir.

إِذَآ أَثْخَنْتُمُوهُمْ	حَتَّىٰٓ	فَضَرْبَ الرِّقَابِ ۖ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	فَإِذا لَقِيتُمُ
onları iyice zayıflattığınız zaman	nihayet	hemen boyunlarını vurun	inkar eden	kimselerle	karşılaştığınız zaman
şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	gaye h. (başlama h. de denmiştir)	muz. ileyh; rabıta+ (اضْرِبُوا) (vurun) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	atıf h., şart bildiren zaman zarfı+ fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail

cevabü'ş-şart; fiil cümlesi

إِمَّا	وَ	بَعْدُ	مَنًّا	فَإِمَّا	الْوَثَاقَ ۙ	فَشُدُّوا
ya da	,	bundan sonra	lutuf	Artık ya	bağı	artık sıkı bağlayın
tahyir (seçim) harfi	atıf h.	zaman zarfı	(تَمُنُّونَ) (lutfedersiniz) olarak takdir edilen mahzuf fiilinin mef'ulü mutlak'ı	atıf h., tahyir (seçim) harfi {şart ve tafsil h. de denmiştir}	mef'ul	rabıta+ cevabü'ş-şart: emir fiili, fail

وَ	ذٰلِكَ ط	أَوْزَارَهَا ج	الْحَرْبُ	تَضَعَ	حَتّٰى	فِدَآءً
başlama h.	(durum) böyledir	ağırlıklarını	savaş	bırakır	nihayet	fidyedir
	(الامر) (durum) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, işaret ismi	mef'ul	fail	fiili muzari	gaye ve nasb h.	(تفدون) (fidye verirsiniz) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ul mutlak'ı

لِيَبْلُوَ	لٰكِنْ	وَ	مِنْهُمْ لا	لَانْتَصَرَ	اللّٰهُ	يَشَآءُ	لَوْ
denemek içindir	fakat		onlardan	intikam alırdı	Allah	dilese	
ta'lil ve nasb h., fiili muzari	istidrak h.	atıf h.	car-mecrur	(لَوْ)'in cevabının başında gelen cevap lamı, cevabü'ş-şart; fiili mazi	fail	fi'lü'ş-şart; fiili muzari	cezmetmeyen şart h.

﴿ 4 ﴾	أَعْمَالَهُمْ	فَلَنْ يُضِلَّ	اللّٰهِ	فِي سَبِيلِ	قُتِلُوا	الَّذِينَ	وَ	بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ ط	
	onların amellerini	asla boşa çıkarmayacaktır	Allah	yolunda	öldürülen	kimseler		sizi birbirinizle	
	mef'ul	rabıta+ (الَّذِينَ) mübtedasının haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla; meçhul fiili mazi, naibi fail	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	car-mecrur	mef'ul

4. (Savaşta) inkar edenlerle karşılaştığınız zaman hemen boyunlarını vurun; nihayet onları iyice zayıflattığınız (bozguna uğrattığınız) zaman artık (anlaşmadaki) bağı sıkı bağlayın, artık bundan sonra (aldığınız esirleri savaş sona erince) ya lutuf (olarak lütfedip bırakırsınız) ya da fidye (karşılığında salarsınız); nihayet savaş ağırlıklarını bırakır (ya da ağırlıklarını bırakıncaya kadar böyle yaparsınız). (İşte durum ya da hüküm) böyledir. Allah dilese onlardan (başka yollarla) intikam alırdı, fakat (böyle olması), sizi birbirinizle denemek içindir. Allah yolunda öldürülen kimseler, (işte Allah) onların amellerini asla boşa çıkarmayacaktır (zayi etmeyecektir).

﴿ 5 ﴾	بَالَهُمْ ج	يُصْلِحُ	وَ	سَيَهْدِيهِمْ
	durumlarını	düzeltecektir		onları doğru yola iletecek
	mef'ul	fiili muzari	atıf h.	istikbal h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 6 ﴾	لَهُمْ	عَرَّفَهَا	الْجَنَّةَ	يُدْخِلُهُمُ	وَ
	kendilerine	tanıttığı	cennete	onları koyacaktır	
	car-mecrur	fiili mazi, mef'ulün bih	ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.

5. Onları doğru yola iletecek ve durumlarını düzeltecektir. **6.** Ve onları, kendilerine tanıttığı cennete koyacaktır.

﴿ 7 ﴾	أَقْدَامَكُمْ	وَ يُثَبِّتْ	يَنْصُرْكُمْ	اللّٰهَ	تَنْصُرُوا	إِنْ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا	
	ayaklarınızı	sabit kılar	O da size yardım eder	Allah'a	siz yardım ederseniz			Ey iman edenler!		
	mef'ul	atıf h. (يَنْصُرْ)'a matuf, fiili muzari	cevabü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	mef'ul	fi'lü'ş-şart; fiili muzari, fail	şart h.	sıla; mazi fiil cüm., fail	ismi mevsul, (أَيُّ)'nün sıfatı (ya da bedeli denmiştir)		nida h., münada, tenbih h.

7. Ey iman edenler! Siz Allah'ın dinine yardım ederseniz, O da size yardım eder, ayaklarınızı sabit kılar.

﴿ 8 ﴾	أَعْمَالَهُمْ	وَ أَضَلَّ	لَهُمْ	فَتَعْسًا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	وَ	
	onların işlerini	boşa çıkarır	onlara	artık tökezleyip yüzüstü düşüş	İnkar eden	kimseler		
	mef'ul	fiili mazi, atıf h.	car-mecrur	zaid, (فَتَعِسُوا)(artık onlar tökezleyip yüzüstü düştüler) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, cümle (الَّذِينَ) mübtedasının haberidir	sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	

8. İnkar eden kimseler, artık onlara tökezleyip yüzüstü düşüş (olur)! (Allah) onların işlerini boşa çıkarır.

﴿ 9 ﴾	أَعْمَالَهُمْ	فَأَحْبَطَ	اللّٰهُ	أَنْزَلَ	مَآ	كَرِهُوا	بِأَنَّهُمْ	ذٰلِكَ
	işlerini	Bunun için boşa çıkarmıştır	Allah'ın	indirdiği	şeyi	kerih görmeleri	sebebiyledir	Bu
	mef'ul	atıf h., fiili mazi	fail	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	mübteda, işaret ismi

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, harfi cer ve masdar-ı müevvelden oluşan şibhi cümle

9. Bu, Allah'ın indirdiği şeyi kerih (çirkin) görmeleri (beğenmemeleri) sebebiyledir. Bunun için (Allah) işlerini boşa çıkarmıştır.

أَ	فَلَمْ يَسِيرُوا	فِي الْأَرْضِ	فَيَنْظُرُوا	كَيْفَ	كَانَ	عَاقِبَةُ
mı soru h.	dolaşmadılar atıf h.+cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h.,fiili muzari, fail	Yeryüzünde harfi cer, mecrur isim	bakmadılar atıf h., fiili muzari, fail	nasıl (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	olduğuna nâsih fiili mazi	sonunun (كَانَ)'nin muahhar ismi, muzaf

﴿ 10 ﴾	أَمْثَالُهَا	لِلْكَافِرِينَ	وَ	عَلَيْهِمْ ذ	اللَّهُ	دَمَّرَ	مِنْ قَبْلِهِمْ ط	الَّذِينَ
	benzerleri mübteda muahhar	inkarcılara vardır haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	onları car-mecrur	Allah fail	dumura uğrattı fiili mazi	kendilerinden önceki harfi cer, zarf ismi	kimselerin muzafun ileyh, ismi mevsul

10. Yeryüzünde dolaşıp da kendilerinden önceki kimselerin sonunun nasıl olduğuna bakmadılar mı? Allah onları dumura uğrattı (nesillerini kesip helak etti); inkarcılara da (onların başına gelenin) benzerleri vardır.

﴿ 11 ﴾	مَوْلَى	لَهُمْ ع	لَا	الْكَافِرِينَ	أَنَّ	وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	مَوْلَى	اللَّهَ	بِأَنَّ	ذٰلِكَ
	velisi		olmaması	kafirlerin			inanan	kimselerin muz. ileyh, ismi mevsul	velisi olması (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	sebebiyledir harfi cer, tekid ve nasb h.	Bu mübteda işaret ismi

(لَا)'nın haberi, şibhi cümle — (لَا)'nın ismi — en-nafiye li'l-cins — (أَنَّ)'nin ismi — tekid ve nasb h. — atıf h. — sıla; mazi fiil cüm.

(أَنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, h. cer ve masdar-ı müevvelden oluşan şibhi cüm.

11. Bu, Allah'ın inananların velisi olması, kafirlerin velisi olmaması sebebiyledir.

➤ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 506 ➤

(47 / MUHAMMED, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): yaptı, işledi (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلًا): (tef'il bâbı) indirdi

(كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) günahları sildi (اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): kötülük, kötü (اَلْبَالُ): ehemmiyetli hal, durum

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلَاحًا): (if'al bâbı) islah etti, aralarını düzeltti (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu

[اَلْبَاطِلُ (بَطَلَ يَبْطُلُ]: hakkın zıddı, batıl, boş şey (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلًا): misal verdi

(لَقِيَ يَلْقَى لِقَاءً): (nâkıs fiil) karşılaştı yahut rastladı [اَلضَّرْبُ (ضَرَبَ يَضْرِبُ]: (masdar) vurma, uçurma

(أَثْخَنَ يُثْخِنُ إِثْخَانًا): (if'al bâbı) belini kırdı, yaralamakla zayıflattı (شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): (muzaaf fiil) takviye etti, kuvvetleştirdi

(اَلْوَثَاقُ): bağ, bağlama, bağlayış (اَلرَّقَبَةُ ج رِقَابٌ): boyun/ köle (مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) nimetlendirdi, lutufta bulundu

[اَلْفِدَاءُ (فَدَى يَفْدِي]: fidye, fidye verme (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) bıraktı / koydu (اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağırlık, yük

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (iftiâl bâbı) intikam aldı

(بَلَا يَبْلُو بَلَاءً): (nâkıs fiil) imtihan etti, denedi (قَتَلَ يَقْتِلُ قَتْلًا): öldürdü (اَلْبَالُ): ehemmiyetli hal, durum, keyfiyet

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلَالًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet etti, yol gösterdi

(أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلَاحًا): (if'al bâbı) ıslah etti/ aralarını buldu, düzeltti, anlaştırdı (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet

(47 / MUHAMMED, 6 – 7 – 8 – 9 – 10 - 11):

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالًا): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (عَرَّفَ يُعَرِّفُ تَعْرِيفًا): (tef'il bâbı) tanıttı

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (ثَبَّتَ يُثَبِّتُ تَثْبِيتًا): (tef'il bâbı) sabitleştirdi, gevşeklik ve sallantıyı defetti

(اَلْقَدَمُ ج اَقْدَامٌ): ayak/ mecazen: güzel fiil ve iş [اَلتَّعْسُ (تَعِسَ يَتْعَسُ]: (masdar) helak olma, tökezleyip yüzüstü düşme

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (أَحْبَطَ يُحْبِطُ إِحْبَاطًا): (if'al bâbı) boşa çıktı, neticesiz oldu

(سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, dolaştı, yürüdü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظَرًا): baktı (دَمَّرَ يُدَمِّرُ تَدْمِيرًا): (tef'il bâbı) dumura uğrattı, helak etti

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 507 (MUHAMMED: 12 – 19) ≻

إِنَّ	اللَّهَ	يُدْخِلُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي
Doğrusu	Allah	sokar	kimseleri	iman eden	ve	işleyen	faydalı işler	cennetlere	akan
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	(يُدْخِلُ)'nun ikinci mef'ulü, mevsuf	sıfatı, muzari fiil cüm.

الْأَنْعَامُ	تَأْكُلُ	كَمَا	يَأْكُلُونَ	وَ	يَتَمَتَّعُونَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	وَ	الْأَنْهَارُ ط	مِنْ تَحْتِهَا
hayvanların	yediği gibi		yerler	ve	istifade ederler	kafirler		başlama h.	ırmaklar	altlarından
fail	fiili muzari, masdarı müevvel	harfi cer + masdar harfi	fiili muzari+fâil	atıf h.	(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, muzari fiil c.	sıla; mazi fiil cümlesi	mübteda, ismi mevsul		fail	harfi cer, zarf ismi

هِيَ	أَشَدُّ	قُوَّةً	مِنْ قَرْيَةٍ	كَأَيِّنْ	وَ ﴿12﴾	لَهُمْ	مَثْوًى	النَّارُ	وَ
daha kuvvetli			nice kasabayı			onlar için	yerleşme yeri	ateş	olduğu halde
temyiz	haber	mübteda	harfi cer, (كَأَيِّنْ) ile bağlantılı, mecrur isim	mübteda, çok manasında adetten kinaye ismi	başlama h.	car-mecrur	haber	mübteda	hal vavı

(قَرْيَةٍ)'in sıfatı, isim cümlesi

مِنْ قَرْيَتِكَ	الَّتِي	أَخْرَجَتْكَ	أَهْلَكْنَاهُمْ	فَلَا	نَاصِرَ	لَهُمْ ﴿13﴾
kasabandan		seni çıkaran	helak ettik	hiç bir yardım edeni de yoktu		onların
h. cer, mecrur isim		sıla; mazi fiil, mef'ul, sıfat, ismi mevsul	(كَأَيِّنْ) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi, (fiil+fail+mef'ul)	atıf h. en-nafiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)		(لَا)'nın haberi, şibhi cümle

(أَهْلَكْنَاهُمْ) cümlesine matuf

12. Doğrusu Allah, iman eden ve faydalı işler işleyen kimseleri altlarından ırmaklar akan cennetlere sokar. Onlar için yerleşme yeri ateş olduğu halde kafirler (hayattan) istifade edip lezzet alırlar ve hayvanların yediği gibi yerler. **13.** Seni sürüp çıkaran kasabandan daha kuvvetli nice kasabayı helak ettik, onların hiç bir yardım edeni de yoktu.

زُيِّنَ	كَمَنْ	مِنْ رَبِّهِ	عَلَى بَيِّنَةٍ	كَانَ	فَمَنْ	أَ
süslenen	kimse gibi (midir)	Rabbinden	apaçık bir belge üzerinde	olan	halbuki ..kimse	midir
sıla; meçhul fiili mazi cüm.	(مَنْ) mübtedasının haberi, şibhi cümle, (ismi mevsul)	(بَيِّنَةٍ)'in sıfatı, şibhi cümle	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	atıf h., mübteda, ismi mevsul	soru h.

لَهُ	سُوءُ عَمَلِهِ	وَ	اتَّبَعُوا	أَهْوَاءَهُمْ ﴿14﴾
kendisine	kötü işi (amelinin kötülüğü)		uymuşlardır	heveslerine
car-mecrur	naibi fail, muzaf	atıf h.	mazi fiili, fail	mef'ul

muz. ileyh, bir sonraki zamiri için muzaf, (هِ): muz. ileyh

14. Halbuki Rabbinden apaçık bir belge üzerinde olan kimse, kötü işi kendisine süslenen (güzel gösterilen) kimse gibi midir? (Bu tipler) heveslerine uymuşlardır.

أَنْهَارٌ	فِيهَا	الْمُتَّقُونَ ط	وُعِدَ	الَّتِي	الْجَنَّةِ	مَثَلُ
ırmaklar	orada vardır	Takva sahiplerine	vaad edilen		cennetin	misali
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	naibi fail	sıla; meçhul fiili mazi cüm.	(الْجَنَّةِ)'nin sıfatı, ismi mevsul	muz. ileyh, mevsuf	kendinden önce soru harfi (أَ) takdir edilen mübteda muahhar, muzaf

(الْجَنَّةِ)'den hal, isim cümlesi

طَعْمُهُ ج	لَمْ يَتَغَيَّرْ	مِنْ لَبَنٍ	أَنْهَارٌ	وَ	آسِنٍ ج	غَيْرِ	مِنْ مَاءٍ
tadı	değişmeyen	sütten	ırmaklar	tuzlu (ya da acı)		olmayan	sudan
fail	(لَبَنٍ)'in sıfatı; cahd-ı mutlak fiil cümlesi	(أَنْهَارٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle mevsuf	önceki (أَنْهَارٌ)'a matuf, mevsuf	atıf h.	muz. ileyh	sıfat, muzaf	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

مُصَفًّى ؕ	مِنْ عَسَلٍ	أَنْهَارٌ	وَ	لِلشَّارِبِينَ ۚ	لَذَّةٍ	مِنْ خَمْرٍ	أَنْهَارٌ	وَ		
süzülmüş	baldan	ırmaklar	atıf h.	içenler için	lezzetli	şaraptan	ırmaklar	atıf h.		
sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	önceki (أَنْهَارٌ)'e matuf, mevsuf		car-mecrur	(خَمْرٍ)'in sıfatı	(أَنْهَارٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle, mevsuf	önceki (أَنْهَارٌ)'e matuf, mevsuf			
مِنْ رَبِّهِمْ ؕ	مَغْفِرَةٌ	وَ	الثَّمَرَاتِ	مِنْ كُلٍّ		فِيهَا	لَهُمْ	وَ		
Rablerinden	mağfiret	ve	her (türlü) üründen			orada	onlara vardır			
(مَغْفِرَةٌ)'ün sıfatı: şibhi cümle	matuf, mevsuf	atıf h.	muz. ileyh	(أصناف) (türler, sınıflar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın sıfatı; şibhi cüm., muzaf		car-mecrur	(أصناف) (türler, sınıflar) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haber mukaddemi, şibhi cümle	atıf h.		
﴿ 15 ﴾ أَمْعَآءَهُمْ	فَقَطَّعَ	حَمِيمًا	مَآءً	سُقُوا	وَ	فِي النَّارِ	خَالِدٌ	هُوَ	كَمَنْ	
bağırsaklarını	parça parça edecek	kaynar	su	içirilen	ve	ateşte	temelli kalan		kimse gibi (midir)	
mef'ulün bih	atıf h., fiili mazi	sıfat	mef'ul, mevsuf	meçhul fiili mazi, naibi fail	atıf harfi (hal vavı de denmiş)	harfi cer, mecrur isim	haber	müb-teda	(مَثَلُ) mübtedası-nın haberi, şibhi c.	
						sıla; isim cümlesi				

15. Takva sahiplerine vaad edilen cennetin misali (şöyledir): Orada tuzlu (ya da acı olmayan) (temiz) sudan ırmaklar, tadı değişmeyen (bozulmayan) sütten ırmaklar, içenlere zevk veren şarap ırmakları, süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü ürün ve Rablerinden mağfiret vardır. (Bunların misali), ateşte temelli kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimse gibi midir?

مِنْ عِنْدِكَ	إِذَا خَرَجُوا	حَتَّىٰٓ	إِلَيْكَ ۚ	يَسْتَمِعُ	مَنْ	مِنْهُمْ	وَ		
senin yanından	çıktıkları zaman	nitekim	seni	dinleyen	kimseler	Onlardan vardır			
harfi cer, zarf ismi	şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart, fiili mazi, fail	ibtida h.	car-mecrur	sıla; muzari fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.		
أُولَٰٓئِكَ	آنِفًا لف	قَالَ	مَاذَا	الْعِلْمَ	أُوتُوا	لِلَّذِينَ	قَالُوا		
İşte onlar	az önce	dedi	ne	ilim	kendilerine verilen	kimselere	derler		
mübteda, işaret ismi	zaman zarfı	fiili mazi	mukaddem mef'ul, soru ismi	mef'ul	sıla; meçhul mazi fiil, naibi fail	car-mecrur (ismi mevsul)	cevabü'ş-şart, fiili mazi, fail		
﴿ 16 ﴾ أَهْوَآءَهُمْ	وَ	اتَّبَعُوا	عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ	اللَّهُ	طَبَعَ	الَّذِينَ			
kendi heveslerine	ve	tabi olan	kalblerine	Allah'ın	mühür vurduğu	kimselerdir			
mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	fail	sıla; mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul			

16. Onlardan (müşriklerden) seni dinleyen kimseler vardır; nitekim senin yanından çıktıkları zaman, kendilerine ilim verilen (bilgili) kimselere (alay eder tarzda): "Az önce ne dedi?" derler. İşte onlar, Allah'ın kalblerine mühür vurduğu ve kendi heveslerine tabi olan kimselerdir.

﴿ 17 ﴾ تَقْوَاهُمْ	آتَاهُمْ	وَ	هُدًى	زَادَهُمْ	اهْتَدَوْا	الَّذِينَ	وَ	
takvalarını	onlara vermektedir	hidayeti	onlara artırmaktadır		Doğru yolu bulan	kimseler		
ikinci mef'ul	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	2.mef'ul	fiili mazi, birinci mef'ul	sıla; mazi f.+fail	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	
			(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, fiil cüm.					

17. Doğru yolu bulanlar ise (Allah) onlara hidayeti (doğruluklarını) artırmakta ve onlara takvalarını vermektedir (kendisine karşı gelmekten sakınmalarını sağlamaktadır).

فَقَدْ	بَغْتَةً ۚ	أَنْ تَأْتِيَهُمْ	السَّاعَةَ	إِلَّا	يَنْظُرُونَ	فَهَلْ
Kesinlikle	ansızın	kendilerine gelmesini	kıyamet saatini	ancak	onlar bekliyorlar	Artık ..mi ?
başlama h., tahkik h.	hal	(السَّاعَةَ)'den bedel: masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul	mef'ul	istisna h.	fiili muzari+fâil	başlama h., soru h.
﴿ 18 ﴾ ذِكْرَاهُمْ	إِذَا جَآءَتْهُمْ	لَهُمْ	فَأَنَّىٰ	جَآءَ	أَشْرَاطُهَا ۚ	
öğüt alıp hatırlamaları	kendilerine geldiği zaman	onların	Halbuki nereden (olur)?	onun alametleri	gelmiştir	
mübteda muahhar	ara cümle, zaman zarfı, fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	haber mukaddem: şibhi cümle	atıf h. (başlama h. de denmiştir), (مِنْ أَيْنَ) (nereden) manasında soru ismi mekan zarfı	fail	fiili mazi	

18. Artık onlar ancak kıyamet saatini, kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar? Kesinlikle onun alametleri gelmiştir. Halbuki -kendilerine (kıyamet saati) geldiği zaman- öğüt alıp hatırlamaları nereden (nasıl olur, neye yarar)?

وَ	اللَّهُ	إِلاَّ	إِلَهَ	لاَ	أَنَّهُ	فَاعْلَمْ	
atıf h.	Allah'tan mahzuf haberin gizli zamirine bedel	başka istisna h.	tanrı (لاَ)'nın ismi, (معبود) (ibadet edilen) olarak takdir edilen (لاَ)'nın haberi mahzuf	olmadığını (لاَ):en-nafiye li'l-cins	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	O halde bil rabıta, emir fiili	

(أَنَّ)'nin haberi, (لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ) cümlesidir, masdarı müevvel de (اعْلَمْ)'in mef'ulüdür

وَ	الْمُؤْمِنَاتِ ط	وَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	وَ لِذَنْبِكَ	اسْتَغْفِرْ	
başlama h.	mü'min kadınlar matuf	ve atıf h.	mü'min erkekler için car-mecrur	atıf h. günahın için car-mecrur	bağışlanma dile emir fiili	
﴿ 19 ﴾	مَثْوَاكُمْ ع	وَ	مُتَقَلَّبَكُمْ	يَعْلَمُ	اللَّهُ	
	yerleşme yerinizi (مُتَقَلَّبَكُمْ)'e matuf	ve atıf h.	dönüp dolaşma yerlerinizi mef'ul	bilir haber, muzari fiil cümlesi	Allah mübteda	

19. O halde Allah'tan başka tanrı olmadığını bil; kendi günahın için, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar için bağışlanma dile. Allah, dönüp dolaşma yerlerinizi (gidip geldiğiniz yerleri) ve yerleşme yerinizi (durup kalacağınız mekanınızı) bilir.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 507 ⮞

(47 / MUHAMMED, 12 – 13 – 14 – 15):

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı (تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) hayattan istifade etti, rahat içinde yaşadı, faydalandı (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan, deve, sığır [(ثَوَى يَثْوِي) اَلْمَثْوَى]: (ism-i mekân) yerleşme veya yerleşme mekânı (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde/ belde halkı (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti [(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّاصِرُ]: (ism-i fâil) yardım eden (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) süsledi, güzelleştirdi (اَلسُّوءُ): afet, aksaklık, kötülük (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [(اَسَنَ يَاْسُنُ) اَلْآسِنُ]: (ism-i fâil) (su) hafif tuzlu, acı (اَللَّبَنُ ج اَلْبَانٌ): süt (تَغَيَّرَ يَتَغَيَّرُ تَغَيُّرًا): (tefa'ul bâbı) başkalaştı, değişti (اَلْخَمْرُ ج خُمُورٌ): sarhoşluk verici şarap (اَللَّذَّةُ): lezzet verici, hoşa giden, lezzetli (اَلطَّعْمُ): tad (اَلشَّارِبُ ج شَارِبُونَ): (ism-i fâil) içen (اَلْعَسَلُ ج عُسُولٌ): bal [(صَفَّى يُصَفِّي) اَلْمُصَفَّى]: (ism-i mef'ûl) tasfiye edilmiş, süzülmüş (اَلثَّمَرَةُ ج ثَمَرَاتٌ): meyve, meyveler [(خَلَدَ يَخْلُدُ) اَلْخَالِدُ]: (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli dost, yakın (اَلْمِعَى ج اَمْعَاءُ): bağırsak (قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il bâbı) parçaladı, yırttı

(47 / MUHAMMED, 16 – 17 – 18 - 19):

(اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا إِلَى): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلْآنِفُ): az önce (طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (nâkıs f., iftiâl bâbı) hidayete erdi (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı (اَتَى يَاْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْبَغْتَةُ): (masdar) ansızın (اَلشَّرَطُ ج اَشْرَاطٌ): alamet (اَنَّى): nasıl, nereden (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلذِّكْرَى): hatırlatma, ikaz (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç [(تَقَلَّبَ يَتَقَلَّبُ) اَلْمُتَقَلَّبُ]: (mimli masdar) yer değiştirme/ (ism-i mekân) gezip dolaşma yerleri

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 508 (MUHAMMED : 20 – 29) ≻

وَ	يَقُولُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	لَوْلَا	نُزِّلَتْ	سُورَةٌ ج
başlama h.	derlerdi fiili muzari	kimseler fail, ismi mevsul	iman eden sıla; mazi fiil cüm., fail	değil miydi tahdid h.	indirilmeli meçhul fiili mazi	bir sure naibi fail

فَإِذَآ أُنزِلَتْ	سُورَةٌ	مُحْكَمَةٌ	وَ	ذُكِرَ	فِيهَا	الْقِتَالُ لا
indirildiği zaman atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi	bir sure naibi fail, mevsuf	muhkem (hükmü açık) sıfat	atıf h.	zikredildiği meçhul fiili mazi	orada car-mecrur	savaş naibi fail

رَأَيْتَ	الَّذِينَ	فِي قُلُوبِهِمْ	مَرَضٌ	يَنظُرُونَ	إِلَيْكَ	نَظَرَ
gördün cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	olan kimselerin mef'ul, ismi mevsul	kalblerinde haber mukaddem: şibhi cümle	hastalık mübteda muahhar	bakmakta olduklarını ismi mevsulden hal; muzari fiil cümlesi	sana car-mecrur	bakışı gibi mef'ulü mutlak (burada çeşit bildiriyor), muzaf

sıla; isim cüm.

﴿ 20 ﴾	لَهُمْ ج	فَأَوْلَى	مِنَ الْمَوْتِ ط	عَلَيْهِ	الْمَغْشِيِّ
	onlara haber, şibhi cümle	Artık daha yakın başlama h., mübteda	ölümden harfi cer, mecrur isim	üstüne car-mecrur	baygınlık gelmiş kimsenin muzafun ileyh

20. İman eden kimseler: "(Savaşın hükmü hakkında) bir sure indirilmeli değil miydi (böylece cihada çıksak)" derlerdi. Fakat muhkem (hükmü açık) bir sure indirildiği zaman, orada savaş zikredilince, kalblerinde hastalık olanların, ölümden (korkusu yüzünden) üstüne baygınlık gelmiş kimsenin bakışı gibi, sana baktıklarını gördün. Artık (ölüm ya da helak) daha yakın onlara.

الْأَمْرُ قف	فَإِذَا عَزَمَ	مَعْرُوفٌ قف	قَوْلٌ	وَ	طَاعَةٌ
iş fail	sonra kesin olunca başlama h., şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi	iyi sıfat	söz matuf, mevsuf	atıf h.	itaat etmek (وَظِيفَتُهُمْ) (onların vazifesi) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi

﴿ 21 ﴾	لَهُمْ ج	خَيْرًا	لَكَانَ	اللَّهَ	صَدَقُوا	فَلَوْ
	onlar için car-mecrur	daha hayırlı (كَانَ)'nin haberi	olurdu cevap harfi, .. (لَوْ)'in cevabü'ş-şartı; nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	Allah'a mef'ul	sadakat gösterselerdi fi'lüşşart, fiili mazi, fail	cevabü'ş-şart için rabıta, şart h.

21. (Oysa onların vazifesi) itaat etmek ve iyi söz (söylemekti). Sonra iş kesin olunca Allah'a sadakat gösterselerdi, onlar için daha hayırlı olurdu.

أَنْ تُفْسِدُوا	إِنْ تَوَلَّيْتُمْ	عَسَيْتُمْ	فَهَلْ
bozgunculuk yapmanız (عَسَى)'nın haberi; masdarı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	-idareyi siz ele alsanız- ara cümle;şart h., fi'lüşşart; fiili mazi, fail,önceki cümlenin delalet ettiği cevabü'ş-şart mahzuf kabul edilir	umulmaz mı sizden fiili mazi, camid, nâsih, (عَسَى)'nin ismi	O halde ..mi başlama h., soru h.

﴿ 22 ﴾	أَرْحَامَكُمْ	تُقَطِّعُوٓا	وَ	فِي الْأَرْضِ
	akrabalık bağlarını mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	parçalamanız matuf, fiili muzari, fail	ve atıf h.	yeryüzünde harfi cer, mecrur isim

22. O halde -idareyi siz ele alsanız- yeryüzünde bozgunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarını parçalamanız umulmaz mı (beklenmez mi) sizden?

﴿ 23 ﴾	أَبْصَارَهُمْ	أَعْمَى	وَ	فَأَصَمَّهُمْ	اللَّهُ	لَعَنَهُمُ	الَّذِينَ	أُولَٰئِكَ
	gözlerini mef'ul	kör ettiği fiili mazi	ve atıf h.	akabinde sağır ettiği atıf h., fiili mazi, mef'ul	Allah'ın fail	kendilerini lanetlediği sıla; mazi fiil, mef'ul	kimselerdir haber, ismi mevsul	İşte onlar mübteda, işaret ismi

23. İşte onlar, Allah'ın kendilerini lanetlediği, akabinde de sağır ettiği ve gözlerini kör ettiği kimselerdir.

﴿ 24 ﴾	أَقْفَالُهَا	عَلَى قُلُوبٍ	أَمْ	الْقُرْآنَ	فَلَا يَتَدَبَّرُونَ	أَ
	kilitleri mübteda muahhar	kalbleri üzerinde var haber mukaddem, şibhi cümle	Yoksa (mi) atıf h.	Kuran'ı mef'ulün bih	Artık düşünmezler atıf h.+nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	mi soru h.

24. Artık Kuran'ı düşünmezler mi? Yoksa kalbleri üzerinde kilitleri mi var?

إِنَّ	الَّذِينَ	ارْتَدُّوا	عَلَىٰٓ أَدْبَارِهِمْ	مِنْ بَعْدِ	مَا	تَبَيَّنَ
Doğrusu	kimseler	dönen	arkalarına	açığa çıkmasından sonra		
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, zarf ismi	masdar h.	fiili mazi

لَهُمُ	الْهُدَى ۙ	الشَّيْطَانُ	سَوَّلَ	لَهُمْ ۖ	وَ	أَمْلَىٰ	لَهُمْ ﴿25﴾
kendileri için	doğru yol	şeytan	sürükleyip teşvik etti	onları	ve	uzattı	onlara
car-mecrur	fail	mübteda	(الشَّيْطَانُ) mübtedasının haberi, mazi fiil	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur

(إِنَّ) nin haberi; isim cümlesi

25. Doğrusu kendileri için doğru yol açığa çıkmasından (belli olmasından) sonra arkalarına dönen kimseler.. şeytan onları sürükleyip teşvik etti ve onlara (zamana dair ümitlerini) uzattı.

ذَٰلِكَ	بِأَنَّهُمْ	قَالُوا	لِلَّذِينَ	كَرِهُوا	مَا	نَزَّلَ	اللَّهُ
Bu	sebebi iledir	demeleri	kimselere	beğenmeyen	şeyi	indirdiği	Allah'ın
mübteda, işaret ismi	(ذَٰلِكَ) mübtedasının haberi: h.cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail

سَنُطِيعُكُمْ	فِي بَعْضِ	الْأَمْرِ ۚ	وَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ	إِسْرَارَهُمْ ﴿26﴾
size itaat edeceğiz	bazı işlerde			Allah	bilir	gizlemelerini
istikbal h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	hal vavı	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul

26. Bu, onların Allah'ın indirdiğini beğenmeyen kimselere: "Bazı işlerde size itaat edeceğiz" demeleri sebebiyledir. Allah onların gizlediklerini bilir.

فَكَيْفَ	إِذَا تَوَفَّتْهُمُ	الْمَلَائِكَةُ	يَضْرِبُونَ	وُجُوهَهُمْ	وَ	أَدْبَارَهُمْ ﴿27﴾
(durumları) nasıl (olur)	canlarını aldığı zaman	Melekler	vurarak	onların yüzlerine	ve	arkalarına
başlama h.+ (حَالُهُمْ) (durumları) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, soru ismi, {(كَيْفَ), (يَصْنَعُونَ) (yaparlar) takdir edilen fiil için haldir de denmiştir}	zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul	fail	(الْمَلَائِكَةُ)'den hal; muzari fiil cümlesi	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	matuf

27. Melekler, onların yüzlerine ve arkalarına vurarak canlarını aldığı zaman (durumları) nasıl (olur)?

ذَٰلِكَ	بِأَنَّهُمُ	اتَّبَعُوا	مَآ	أَسْخَطَ	اللَّهَ	وَ
Bu	sebebiyledir	tabi olmaları	şeye	öfkelendiren	Allah'ı	ve
mübteda, işaret ismi	(ذَٰلِكَ) mübtedasının haberi: şibhi c: harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ulün bih	atıf h.

كَرِهُوا	رِضْوَانَهُ	فَأَحْبَطَ	أَعْمَالَهُمْ ﴿28﴾
çirkin karşılamaları	O'nun rızasını	bu sebeple boşa çıkardı	onların işlerini
fiili mazi, fail	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h., fiili mazi	mef'ulün bih

28. Bu, Allah'ı öfkelendiren şeylere tabi olmaları ve O'nun rızasını çirkin karşılamaları sebebiyledir. (Allah da) bu sebeple onların işlerini boşa çıkardı.

أَمْ	حَسِبَ	الَّذِينَ	فِي قُلُوبِهِمْ	مَرَضٌ
Yoksa ..mı	sandı	kimseler	kalblerinde bulunan	hastalık
atıf h.	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla; haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar

أَنْ	لَنْ يُخْرِجَ	اللَّهُ	أَضْغَانَهُمْ ﴿29﴾
	asla (ortaya) çıkarmayacağını	Allah'ın	onların kinlerini
	(أَنَّ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil c. tekid ve nasb harfi (أَنَّ)'nin tahfifi, (أَنَّ)'nin ismi mahzuf şan zamiri	(يُخْرِجَ)'nin faili	mef'ul

(حَسِبَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

29. Yoksa, kalblerinde hastalık bulunan kimseler, Allah'ın onların kinlerini asla (ortaya) çıkarmayacağını (dışarı vurmayacağını) mı sandılar?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 508 ≻

(47 / MUHAMMED, 20):

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi [(قَاتَلَ يُقَاتِلُ) اَلْقِتَالُ]: muharebe, savaş

[اَلْمُحْكَمَةُ (أَحْكَمَ يُحْكِمُ)]: (ism-i mef'ûl) muhkem, sağlam, hükmü açık (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, andı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı (اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık/ mecazen manevi hastalık

[اَلْمَغْشِيُّ (غُشِيَ يُغْشَى)]: bayılmış, baygın [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (أَوْلَى): (ism-i tafdîl) en yakın, daha yakın

(47 / MUHAMMED, 21):

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç [(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi

(عَزَمَ يَعْزِمُ عَزْمًا): azmetti, ciddi karar verdi, kesin oldu (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلطَّاعَةُ): taat, bağlılık

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): sadık kaldı,sadakat gösterdi/ doğru söz söyledi (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

(47 / MUHAMMED, 22):

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi / yürüttü/ yöneldi (أَفْسَدَ يُفْسِدُ إِفْسَادًا): (if'al bâbı) ifsad etti, bozdu

(قَطَّعَ يُقَطِّعُ تَقْطِيعًا): (tef'il bâbı) iyice kesti, kopardı / parçaladı, dağıttı (اَلرَّحِمُ ج اَرْحَامٌ): akrabalık, yakınlık, karabet

(47 / MUHAMMED, 23 – 24 – 25):

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْنًا): lanet etti, rahmetinden uzaklaştırdı (أَصَمَّ يُصِمُّ إِصْمَامًا): sağır etti (أَعْمَى يُعْمِي إِعْمَاءً): kör etti

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (تَدَبَّرَ يَتَدَبَّرُ تَدَبُّرًا): (tefa'ul bâbı) (sonunu) düşündü/ mutlak olarak düşündü

(اَلْقُفْلُ ج اَقْفَالٌ): kilit (اِرْتَدَّ يَرْتَدُّ اِرْتِدَادًا): (muzaaf fiil, iftiâl bâbı) döndü, eski haline döndü (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, açıklığa kavuşturdu [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol

(سَوَّلَ يُسَوِّلُ تَسْوِيلاً): (tef'il bâbı) sürükledi, teşvik etti (أَمْلَى يُمْلِي إِمْلاَءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) mühlet verdi, uzattı

(47 / MUHAMMED, 26 – 27):

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

[اَلْاِسْرَارُ (أَسَرَّ يُسِرُّ)]: (masdar) gizleme, sır verme ((تَوَفَّى يَتَوَفَّى): (nâkıs f.,tefa'ul bâbı) ruhunu kabzetti, öldürdü, vefat ettirdi

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): vurdu, dövdü, uçurdu (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri, sırt

(47 / MUHAMMED, 28 – 29):

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (أَسْخَطَ يُسخِطُ إِسْخَاطًا): (if'al bâbı) kızdırdı, öfkelendirdi

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) hoşnudluk, razı olma

(أَحْبَطَ يُحْبِطُ إِحْبَاطًا): (if'al bâbı) boşa çıkardı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اَلْمَرَضُ ج اَمْرَاضٌ): hastalık/ mecazen manevi hastalık

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلضِّغْنُ ج اَضْغَانٌ): kin

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 509 (MUHAMMED : 30 – 38) ≻

وَ	لَوْ	نَشَآءُ	لَأَرَيْنَاكَهُمْ	فَلَعَرَفْتَهُمْ	بِسِيمَاهُمْ ط	وَ
atıf h.	harfi cer, mecrur isim	akabinde onları tanırdın	onları sana gösterirdik	dileseydik	Şayet	atıf h.
	atıf h., (لَوْ)'in cevabı ve tekid için tekrar	cevab lamı+(لَوْ)'in cevabı: fiili mazi, fail,		fi'lü'ş-şart; fiili muzari	şart h.	
	cevab lamı+fiili mazi, fail, mef'ul	birinci mef'ul, ikinci mef'ul				

﴿ 30 ﴾	أَعْمَالَكُمْ	يَعْلَمُ	اللَّهُ	وَ	الْقَوْلِ ط	فِي لَحْنِ	لَتَعْرِفَنَّهُمْ
	işlerinizi	bilir	Allah		konuşma	üslübundan	And olsun ki onları kesinlikle tanırsın
	mef'ul	haber, muzari fiil cümlesi	mübteda	başlama h.	muzafun ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	yemin cevabı lamı, tekid nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul

30. Şayet dileseydik, onları sana gösterirdik; akabinde sen de onları simalarıyla tanırdın. And olsun ki sen, onları konuşma uslübundan (sözlerindeki tarz ve imasından) da kesinlikle tanırsın; Allah işlerinizi bilir.

الصَّابِرِينَ لا	وَ	مِنْكُمْ	الْمُجَاهِدِينَ	نَعْلَمَ	حَتَّى	لَنَبْلُوَنَّكُمْ	وَ
sabredenleri	ve	sizden	cihad edenleri	bilinceye	kadar	And olsun ki sizi kesinlikle imtihan edeceğiz	
matuf	atıf h.	car-mecrur	mef'ul	fiili muzari	gaye ve nasb h.	yemin cevabı lamı, tekit nunu birleşmiş fiili muzari, mef'ul	başlama h.

﴿ 31 ﴾	أَخْبَارَكُمْ	نَبْلُوَ	وَ
	haberlerinizi	deneyeceğiz	
	mef'ulün bih	fiili muzari	atıf h.

31. And olsun ki sizden cihad edenleri ve sabredenleri bilinceye (meydana çıkarıncaya) kadar kesinlikle sizi imtihan edeceğiz ve haberlerinizi (doğru olup olmadığını açıklayana kadar) deneyeceğiz.

اللَّهِ	عَنْ سَبِيلِ	صَدُّوا	وَ	كَفَرُوا	الَّذِينَ	إِنَّ
Allah	yolundan	alıkoyanlar		inkar eden	kimseler	Doğrusu
muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

لَهُمُ	تَبَيَّنَ	مَا	مِنْ بَعْدِ	الرَّسُولَ	شَآقُّوا	وَ
kendilerine	açığa çıkmasından sonra			Peygambere	muhalefet edenler	
car-mecrur	fiili mazi / masdar h.		harfi cer, zarf ismi, muzaf	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.
	muzafun ileyh, masdarı müevvel					

﴿ 32 ﴾	أَعْمَالَهُمْ	سَيُحْبِطُ	وَ	شَيْئًا	اللَّهَ	لَنْ يَضُرُّوا	الْهُدَى لا
	onların işlerini	boşa çıkaracaktır		hiçbir şekilde	Allah'a	asla zarar veremezler	doğru yol
	mef'ulün bih	istikbal h., fiili muzari	atıf h.	mef'ulü mutlak naibi	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi	fail

32. Doğrusu, inkar eden kimseler, Allah yolundan alıkoyanlar ve kendilerine doğru yol açığa çıkmasından sonra (belli ve zahir olduktan sonra) Peygambere muhalefet edenler Allah'a hiçbir şekilde asla zarar veremezler. O, onların işlerini (amellerini) boşa çıkaracaktır.

أَطِيعُوا	وَ	اللَّهَ	أَطِيعُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَآ أَيُّهَا
itaat edin		Allah'a	itaat edin	iman eden	kimseler	Ey
emir fiili, fail	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	sıla; mazi fiil cümlesi	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	nida h., münada, tenbih h.

﴿ 33 ﴾	أَعْمَالَكُمْ	لَا تُبْطِلُوا	وَ	الرَّسُولَ
	işlerinizi	boşa çıkarmayın		Peygambere
	mef'ulün bih	nehy-i hazır; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	atıf h.	mef'ul

33. Ey inananlar! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin; işlerinizi (amellerinizi) boşa çıkarmayın

ثُمَّ	اللَّهِ	عَنْ سَبِيلِ	وَ صَدُّوا	كَفَرُوا	الَّذِينَ	إِنَّ
sonra	Allah	yolundan	alıkoyanlar	inkar eden	kimseler	Doğrusu
atıf h.	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	atıf h., fiili mazi, fail	sıla; mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.

﴿ 34 ﴾ مَاتُوا وَ هُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ

ölenler — olarak — kafirler — kesinlikle bağışlamayacaktır — Allah — onları

ölenler: fiili mazi, fail | olarak: hal vavı | kafirler: haber | kesinlikle bağışlamayacaktır: rabıta+(إنّ)'nin haberi, fiil cümlesi | Allah: fail | onları: car-mecrur

فَلَا تَهِنُوا وَ تَدْعُوٓا إِلَى السَّلْمِ ۖ وَ أَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ ۗ

O halde gevşemeyin — ve — çağırmayın — barışa — ve — sizler daha üstün olduğunuz halde

O halde gevşemeyin: rabıta + nehy-i hazır; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail | ve: atıf h. | çağırmayın: fiili muzari, fail | barışa: harfi cer, mecrur isim | ve: atıf h. | sizler daha üstün olduğunuz halde: haber | hal:mübteda | hal vavı

﴿ 35 ﴾ وَ اللَّهُ مَعَكُمْ وَ لَنْ يَتِرَكُمْ أَعْمَالَكُمْ

ve — Allah — sizinle beraberdir — ve — asla size eksiltmeyecektir — amellerinizi

ve: başlama h. | Allah: mübteda | sizinle beraberdir: haber, şibhi cümle | ve: atıf h. | asla size eksiltmeyecektir: tekid-i nefy-i istikbal;, fiili muzari, birinci mef'ul | amellerinizi: ikinci mef'ulün bih

34. Doğrusu inkar edip Allah yolundan alıkoyanlar, sonra da kafir olarak ölenler, Allah onları kesinlikle bağışlamayacaktır. **35.** O halde gevşemeyin, sizler daha üstün olduğunuz haldeyken (düşman karşısında) barışa çağırmayın; Allah sizinle beraberdir; amellerinizi asla size eksiltmeyecektir.

وَ تُؤْمِنُوا وَ إِنْ وَ لَهْوٌ ۖ وَ لَعِبٌ الدُّنْيَا الْحَيَاةُ إِنَّمَا

ve — iman ederseniz — Eğer — ve — oyalanmadır — ve — bir oyun — dünya — hayatı — ancak

ve: atıf h. | iman ederseniz: fi'lü'ş-şart, fiili muzari, fail | Eğer: şart h. | ve: atıf h. | oyalanmadır: matuf | ve: atıf h. | bir oyun: haber | dünya: sıfat | hayatı: mübteda, mevsuf | ancak: hasr edatı

﴿ 36 ﴾ أَمْوَالَكُمْ لَا يَسْأَلْكُمْ وَ أُجُورَكُمْ يُؤْتِكُمْ تَتَّقُوا

mallarınızı — istemez — ve — mükafatlarınızı — size verir — sakınırsanız

mallarınızı: ikinci mef'ul | istemez: nefiy h., önceki cevabü'ş-şart'a matuf fiili muzari, birinci mef'ul | ve: atıf h. | mükafatlarınızı: ikinci mef'ul | size verir: cevabü'ş-şart; meczum fiili muzari, mef'ul | sakınırsanız: matuf, fiili muzari, fail

36. Dünya hayatı ancak bir oyun ve eğlencedir. Eğer iman eder ve sakınırsanız, (Allah) size mükafatınızı verir ve mallarınızı istemez.

﴿ 37 ﴾ أَضْغَانَكُمْ وَ يُخْرِجْ تَبْخَلُوا فَيُحْفِكُمْ يَسْأَلْكُمُوهَا إِنْ

kinlerinizi — O da çıkarırdı — cimrilik ederdiniz — akabinde de sizi zorlasa — sizden onları istese — Eğer

kinlerinizi: mef'ulün bih | O da çıkarırdı: fiili muzari | atıf h. | cimrilik ederdiniz: cevabü'ş-şart; nun'un düşmesiyle meczum fiili muzari, fail | akabinde de sizi zorlasa: atıf h., illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari, mef'ul | sizden onları istese: fi'lü'ş-şart: fiili muzari, birinci mef'ul, (و): işba harfi, (هَا): ikinci mef'ul | Eğer: şart h.

37. Eğer sizden onları istese akabinde de zorlasa, cimrilik ederdiniz, (Allah) da kinlerinizi ortaya çıkarırdı.

فَمِنْكُمْ اللَّهِ ۚ فِي سَبِيلِ لِتُنْفِقُوا تُدْعَوْنَ هَٰؤُلَآءِ هَآ أَنْتُمْ

Fakat sizden var — Allah — yolunda — sarfetmeniz için — çağırılıyorsunuz — öyle kimselersiniz ki — İşte sizler

Fakat sizden var: haber mukaddem, şibhi cümle | Allah: muzafun ileyh | yolunda: h.cer, mecrur isim, muzaf | sarfetmeniz için: ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail | çağırılıyorsunuz: (أَنْتُمْ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi | öyle kimselersiniz ki: nida harfi mahzuf münada, işaret ismi | İşte sizler: tenbih h., mübteda

عَنْ نَفْسِهِ ۖ يَبْخَلُ فَإِنَّمَا يَبْخَلْ مَنْ وَ مَنْ يَبْخَلُ ۚ

kendi hakkında — cimrilik etmiş olur — ancak — cimrilik yaparsa — kim — cimrilik yapan kimse

kendi hakkında: harfi cer, mecrur isim | cimrilik etmiş olur: fiili muzari | ancak: cevabü'ş-şart için rabıta, hasr edatı | cimrilik yaparsa: fi'lü'ş-şart, fiili muzari | kim: mübteda, şart ismi | başlama h. | cimrilik yapan kimse: mübteda muahhar, ismi mevsul, (يَبْخَلُ): sıla: muzari fiil cüm.

تَتَوَلَّوْا إِنْ وَ الْفُقَرَآءُ ۚ أَنْتُمُ وَ الْغَنِيُّ اللَّهُ وَ

yüz çevirirseniz — Eğer — fakir — sizler — olduğunuz halde — zengindir — Allah — i'tirad (ara cümle) harfi

yüz çevirirseniz: fi'lü'ş-şart, fiili muzari, fail | Eğer: şart h. | atıf h. | fakir: haber | sizler: mübteda | olduğunuz halde: hal vavı (atıf harfi de denmiştir) | hal; isim cümlesi | zengindir: haber | Allah: mübteda | i'tirad (ara cümle) harfi

﴿ 38 ﴾ أَمْثَالَكُمْ لَا يَكُونُوا ثُمَّ غَيْرَكُمْ قَوْمًا يَسْتَبْدِلْ

sizin benzerleriniz — onlar olmazlar — sonra — sizden başka — bir toplumu — sizin yerinize değiştirip getirir

sizin benzerleriniz: (كَانَ)'nin haberi | onlar olmazlar: nefiy h.,cevabü'ş-şart'a matuf fiili muzari; (كَانَ)'nin ismi | sonra: atıf h. | sizden başka: sıfat | bir toplumu: mef'ul, mevsuf | sizin yerinize değiştirip getirir: cevabü'ş-şart, fiili muzari

38. İşte sizler, öyle kimselersiniz ki, Allah yolunda sarfetmek için çağırılıyorsunuz. Fakat sizden cimrilik yapan kimse var, kim cimrilik yaparsa, ancak kendisi hakkında cimrilik etmiş olur, -ki sizler fakirler olduğunuz halde Allah zengindir-, eğer yüz çevirirseniz, yerinize sizden başka bir toplumu değiştirip getirir, sonra onlar sizin benzerleriniz olmazlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 509 ≻

(47 / MUHAMMED, 30 – 31 - 32):

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اَلسِّيمَى): sima, çehre (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَللَّحْنُ): parola, şifre

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): (nâkıs fiil) imtihan etti, denedi, sınadı

(اَلْمُجَاهِدُونَ ج مُجَاهِدُ): (ism-i fâil) mücahid, cihad eden (اَلصَّابِرُونَ ج صَابِرُ): (ism-i fâil) sabırlı, sabreden (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْخَبَرُ ج اَخْبَارٌ): haber (herhangi bir vakanın anlatılması, bildirilmesi) (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(صَدَّ يُصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ kaçındı (شَاقَّ يُشَاقُّ مُشَاقَّةً): (müfâale bâbı) muhalefet etti, ayrılık yaptı

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, açıklığa kavuşturdu [(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme

(ضَرَّ يَضُرُّ ضَرًّا): (muzaaf fiil) zarar verdi, ziyana soktu (أَحْبَطَ يُحْبِطُ إِحْبَاطًا): (if'al bâbı) boşa çıkardı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(47 / MUHAMMED, 33):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (أَبْطَلَ يُبْطِلُ إِبْطَالاً): (if'al bâbı) boşa çıkardı, ibtal etti

(47 / MUHAMMED, 34 – 35 – 36):

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu, kaçındı (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü (اَلْكُفَّارُ): kâfirler, inkârcılar

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (وَهَنَ يَهِنُ وَهْنًا): (misal fiil) gevşedi, zayıf düştü (اَلسَّلْمُ): sulh, barış

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti / yardım istedi (اَلْاَعْلَى ج اَعْلَوْنَ): (ism-i tafdîl) en yüksek, en yüce

(وَتَرَ يَتِرُ وَتْرًا): (misal fiil) eksiltti, kıstı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَللَّعِبُ ج اَلْعَابٌ): oyun, şaka, eğlence

[(لَهَا يَلْهُو) اَللَّهْوُ]: eğlence, oyun, boşa vakit geçirme (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti

(47 / MUHAMMED, 37):

(أَحْفَى يُحْفِي إِحْفَاءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) ısrar etti, ısrarda şiddet gösterdi (بَخِلَ يَبْخَلُ بُخْلاً): cimrilik etti

(اَلضِّغْنُ ج اَضْغَانٌ): kin (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(47 / MUHAMMED, 38):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti / dua etti/ ibadet etti (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (بَخِلَ يَبْخَلُ بُخْلاً): cimrilik etti

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi (اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakir

(اِسْتَبْدَلَ يَسْتَبْدِلُ اِسْتِبْدَالاً): (istif'âl bâbı) bedel olarak aldı, yerine aldı

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında, olmaksızın

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): emsal, benzer, gibi, aynısı, müsavi

سورة الفتح (48)

(FETİH (Fethetme) SÛRESİ)

(Medine'de indirildiği kabul edilmiştir. 29 ayettir.)

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 510 - 514 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

إِنَّا	فَتَحْنَا	لَكَ	فَتْحًا	مُبِينًا ﴿1﴾
Doğrusu Biz	açtık	sana	bir fetih	apaçık
te'kit ve nasb harfi, (إنّ)'nin ismi	(إنّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	câr-mecrur	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

لِيَغْفِرَ	لَكَ	اللَّهُ	مَا	تَقَدَّمَ	مِنْ ذَنْبِكَ	وَ	مَا	تَأَخَّرَ
affetmesi için	senin için	Allah'ın	geçmişte kalanı		günahından	ve	sonraya kalmış olanı	
ta'lîl (sebep) ve nasb harfi, fiili muzari, (فَتَحْنَا) ile bağlantılıdır.	car-mecrur	fail	sıla: mazi fiil cümlesi; mef'ûl, ismi mevsul		harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	sıla: mazi fiil cümlesi; önceki mef'ul olan (مَا)'ya matuf, ismi mevsul	

وَ	يُتِمَّ	نِعْمَتَهُ	عَلَيْكَ	وَ	يَهْدِيَكَ	صِرَاطًا
	tamamlaması	nimetini	senin üzerindeki	atıf h.	seni iletmesi	bir yola
atıf h.	mansub f.muzari	mef'ûl	car-mecrur		fiili muzari, mef'ûl	ikinci mef'ûl, mevsuf

مُسْتَقِيمًا ﴿2﴾	وَ	يَنْصُرَكَ	اللَّهُ	نَصْرًا	عَزِيزًا ﴿3﴾
dosdoğru	ve	sana yardım etmesi	Allah'ın	bir zaferle	aziz
sıfat	atıf h.	fiili muzari, mef'ûl	fail	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

1-3. Allah'ın senin için günahından, geçmişte kalanı ve sonraya kalmış olanı (gelecekte işleyeceğin günahı) affetmesi, senin üzerindeki nîmetini tamamlaması, seni dosdoğru bir yola iletmesi ve Allah'ın sana aziz (güçlü, üstün ve şerefli) bir zaferle yardım etmesi için doğrusu biz sana apaçık bir fetih açtık.

هُوَ	الَّذِي	أَنْزَلَ	السَّكِينَةَ	فِي قُلُوبِ	الْمُؤْمِنِينَ	لِيَزْدَادُوا	إِيمَانًا
O		indirendir	huzur	kalplerine	mü'minlerin	katmaları için	iman
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ûl	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	ta'lîl (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fâil	temyiz

مَعَ	إِيمَانِهِمْ ۗ	وَ	لِلَّهِ	جُنُودُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ۚ
	imanlarına	başlama h.	Allah'ındır	orduları	Göklerin	ve	yerin
zarf, muzaf	muz. ileyh, bir sonraki zamir için de muzaf		haber mukaddem	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	matuf

وَ	كَانَ	اللَّهُ	عَلِيمًا	حَكِيمًا ﴿4﴾
başlama h.	fiili mazi, nâsih	Allah	Alîm'dir	Hakîm'dir
		(كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haberi

4. O, imanlarına iman katmaları için mü'minlerin kalplerine huzur indirendir. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah Alîm'dir (her şeyi çok iyi bilendir), Hakîm'dir (hikmet sahibidir).

لِيُدْخِلَ	الْمُؤْمِنِينَ	وَ	الْمُؤْمِنَاتِ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهَا
girdirmesi içindir	mümin erkekleri	ve	mümin kadınları	cennetlere	akan	altından
ta'lîl ve nasb harfi, fiili muzari	mef'ûl	atıf h.	matuf	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi	h. cer+mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)

الْأَنْهَارُ	خَالِدِينَ	فِيهَا	وَ	يُكَفِّرَ	عَنْهُمْ	سَيِّئَاتِهِمْ ۙ
ırmaklar	ebedî kalıcılar olarak	içinde	ve	örtmesi (içindir)	onlardan	günahlarını
fail	hal	car-mecrur	atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	mef'ulün bih

وَ	كَانَ	ذٰلِكَ	عِنْدَ	اللّٰهِ	فَوْزًا	عَظِيمًا ﴿5﴾	
ara cümle harfi (harfî i'tirad)	olur fiili mazi, nâsih	İşte bu (كَانَ)'nin ismi, işaret ismi	katında mekan zarfı, muzaf	Allah muz.ileyh	bir kurtuluş (كَانَ)'nin haberi, mevsuf	büyük sıfat	

5. (Bütün bunlar) mümin erkeklerle mümin kadınları, içinde ebedî kalıcılar olarak, altından ırmaklar akan cennetlere girdirmesi ve onların günahlarını örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında büyük bir kurtuluştur.

وَ	يُعَذِّبَ	الْمُنَافِقِينَ	وَ	الْمُنَافِقَاتِ	وَ	الْمُشْرِكِينَ	وَ	الْمُشْرِكَاتِ	
	azap etmesi (içindir) matuf, fiili muzari	münafık erkeklere mef'ûl	ve atıf h.	münafık kadınlara mef'ûl'e matuf	atıf h.	ortak koşan erkeklere matuf	atıf h.	ortak koşan kadınlara matuf	
الظَّانِّينَ	بِاللّٰهِ	ظَنَّ	السَّوْءِ ط	عَلَيْهِمْ	دَآئِرَةُ	السَّوْءِ ج			
zanda bulunan sıfat	Allah'a car-mecrur	zanla mef'ûlü mutlak, muzaf	kötü muz.ileyh	üzerlerine olsun haber mukaddem, şibhi cümle	çemberi mübtedâ muahhar, muzaf	Kötülük muz. ileyh			
وَ	غَضِبَ	اللّٰهُ	عَلَيْهِمْ	وَ	لَعَنَهُمْ	وَ			
	gazap etmiştir fiili mazi	Allah fail	onlara car-mecrur	atıf h.	onları lânetlemiştir fiili mazi, mef'ûl	ve atıf h.			
أَعَدَّ	لَهُمْ	جَهَنَّمَ ط	وَ	سَآءَتْ	مَصِيرًا ﴿6﴾				
hazırlamıştır fiili mazi	onlar için car-mecrur	cehennemi mef'ûl	başlama h.	Ne kötü camid (çekimi olmayan) fiili mazi	bir dönüş yeri temyiz				

6. (Ayrıca bunlar) Allah'a kötü zanla zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, (Allah'a) ortak koşan erkeklere ve ortak koşan kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük çemberi üzerlerine olsun! Allah onlara gazap etmiş, onları lânetlemiş ve cehennemi onlar için hazırlamıştır. Ne kötü bir dönüş yeri!

وَ	لِلّٰهِ	جُنُودُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط
başlama h.	Allah'ındır haber mukaddem: şibhi cümle	orduları mübteda muahhar, muzaf	Göklerin muzafun ileyh	ve atıf h.	yerin matuf
وَ	كَانَ	اللّٰهُ	عَزِيزًا	حَكِيمًا ﴿7﴾	
başlama h.	olandır fiili mazi, nâsih	Allah (كَانَ)'nin ismi	Aziz (كَانَ)'nin haberi	Hakim (كَانَ)'nin ikinci haberi	

7.Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah; Aziz, Hakim olandır.

إِنَّآ	أَرْسَلْنَاكَ	شَاهِدًا	وَ	مُبَشِّرًا	وَ	نَذِيرًا ﴿8﴾	
Şüphesiz te'kit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	biz seni gönderdik (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi (fiil+fâil+mef'ûl)	bir şahid hal	, atıf h.	bir müjde verici matuf	ve atıf h.	bir uyarıcı olarak matuf	
لِتُؤْمِنُوا	بِاللّٰهِ	وَ	رَسُولِهِ	وَ	تُعَزِّرُوهُ	وَ	
iman etmeniz için ta'lîl ve nasb harfi, fiili muzari, fâil	Allah'a car-mecrur	ve atıf h.	Resulüne matuf, mecrur isim	atıf h.	O'na yardım etmeniz fiili muzari, fâil, mefûl	atıf h.	
تُوَقِّرُوهُ ط	وَ	تُسَبِّحُوهُ	بُكْرَةً	وَ	أَصِيلًا ﴿9﴾		
O'na saygı göstermeniz fiili muzari, fâil, mef'ûlün bih	ve atıf h.	O'nu tesbih etmeniz için fiili muzari, fâil, mefûlün bih	sabah zaman zarfı	- atıf h.	akşam matuf		

8. Şüphesiz, biz seni bir şahid, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. **9.** Allah'a ve Resulüne iman etmeniz, O'na yardım etmeniz (desteklemeniz), O'na saygı göstermeniz ve sabah-akşam O'nu (Allah'ı) tesbih etmeniz için..

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 510 ≻

(48 / FETİH, 1 – 2 – 3):

(فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, düğümü çözdü. "Bu tâbir, maneviyatta da kullanılır. Bir üzüntüyü gidermeğe ve bir meseleyi halletmeye de feth denilmektedir." [(أَبَانَ يُبِينُ إِبَانًا) مُبِينٌ]: (ism-i fâil) açık, apaçık, aşikâr, parlak

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا مَغْفِرَةً): mağfiret etti, bağışladı (تَأَخَّرَ يَتَأَخَّرُ تَأَخُّرًا): (tefa'ul bâbı) sonraya kaldı, gecikti, ertelendi

(تَقَدَّمَ يَتَقَدَّمَ تَقَدُّمًا): (tefa'ul bâbı) ilk defa (yahut geçmişte) vuku buldu, önceden yaptı, öne geçti

(اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (أَتَمَّ يُتِمُّ إِتْمَامًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) ikmal etti, tamamladı

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ–أَنْعُمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir), nimetler, nimetlendirme

(هَدَى يَهْدِى هَدْيًا هِدَايَةً هُدِيٌّ): (nâkıs fiil) hidayet etti, iletti (اَلصِّرَاطُ): (doğru ve düzgün) yol

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيم]: (ism-i fâil) dosdoğru/ düzgün, ölçülü, kusursuz (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(48 / FETİH, 4 – 5):

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اِزْدَادَ يَزْدَادُ اِزْدِيَادًا): (iftial babı) artırdı, kattı, arttı, katıldı

(اَلسَّكِينَةُ): huzur, sağlam inanç, sebat, kalbin mutmain olması, (ayetteki indirmekten murad; karar kıldırmak, yerleştirmektir)

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (جَرَى يَجْرِى جَرْيًا): aktı, hareket etti

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ–أَنْهُرٌ–اَلنَّهَرُ): nehir, ırmak (تَحْتَ): (mekân zarfı) altında (اَلْعَظِيمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden (كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيراً): (tef'il bâbı) (günahları) sildi, örttü

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): günah / kötü, zararlı, kötülük [(فَازَ يَفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma

(48 / FETİH, 6 – 7):

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيباً عَذَاباً): (tef'il bâbı) azab verdi, işkence etti (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): münafık, ikiyüzlü

(اَلْمُشْرِكُ ج مُشْرِكُونَ): (ism-i fâil) (Allah'a) ortak koşan [(ظَنَّ يَظُنُّ) ظَانٌّ]: (ism-i fâil) sanan, zanneden, yakin hâsıl eden

[(ظَنَّ يَظُنُّ) اَلظَّنُّ]: (masdar) zan, zannı galip, tevehhüm [(سَاءَ يَسُوءُ سُوءاً) اَلسَّوْءُ]: (masdar) kötü (سَاءَ): ne kötü

(اَلدَّائِرَةُ ج دَوَائِرُ): "Daire" birşeyi kuşatan hâdise, birşeyin üzerine gelen felâket demektir, çok kere kötü ve hoş olmayan vak'a yerinde kullanılmıştır" / dehşetli devir, şiddetli zaman, hezimet, bozguna uğramak

(غَضِبَ يَغْضَبُ غَضَبًا): kızdı, hiddet gösterdi, öfkelendi (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) hazırladı

(لَعَنَ يَلْعَنُ لَعْناً لَعْنَةً): lanet etti, beddua etti, hakaret etti, rahmetinden uzaklaştırdı

[(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar, avaneler

(48 / FETİH, 8 – 9):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّاهِدُ]: (ism-i fâil) huzurda bulunan, şahit olan, gören

[(بَشَّرَ يُبَشِّرُ) اَلْمُبَشِّرُ]: (ism-i fâil) müjdeleyen, müjdeci (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyarma, kendisiyle uyarma yapılan

(عَزَّرَ يُعَزِّرُ تَعْزِيراً): (tef'il bâbı) yardım etti, korudu, hürmet etti(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحاً): (tef'il bâbı) tesbih (takdis ve tenzih) etti

(وَقَّرَ يُوَقِّرُ تَوْقِيراً): (tef'il bâbı) ta'zim etti, büyük bildi, tazim ve aynı şekilde ağırlığını bilerek kabullendi, büyüklüğü karşısında eğildi

(اَلْبُكْرَةُ ج بُكَرٌ): sabahın erken vakitleri (اَلْأَصِيلُ ج اَلْآصَالُ اَلْأُصُلُ): akşam, ikindiden sonra akşama kadarki vakit

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 511 (FETİH : 10 – 15) ≻

إِنَّ	الَّذِينَ	يُبَايِعُونَكَ	إِنَّمَا	يُبَايِعُونَ	اللَّهَ ط
Şüphesiz	kimseler	sana biat eden	ancak	biat etmektedirler	Allah'a
te'kit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm., fâil, mef'ûl	hasr edatı	fiili muzari, fâil	mef'ûl

(إِنَّ)'nin haberi: (...إِنَّمَا)'dan oluşan isim cümlesi

يَدُ	اللَّهِ	فَوْقَ	أَيْدِيهِمْ ج	فَمَنْ	نَكَثَ	فَإِنَّمَا
eli	Allah'ın	üzerindedir	onların ellerinin	Kim (ahdini)	bozarsa	ancak
mübteda, muzaf	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, muzâfun ileyh	atıf harfi, mübteda, şart ve cezm harfi	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	rabıta (bağlaç) cevabu'ş-şart içindir, hasr edatı

يَنْكُثُ	عَلَى نَفْسِهِ ج	وَ	مَنْ	أَوْفَى	بِمَا	عَاهَدَ
bozar	kendi aleyhine	Ve	kim	yerine getirirse	şeyi	anlaştığı
cevabu'ş-şart, f. muzari	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	mübteda, şart ve cezm harfi	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

عَلَيْهُ	اللَّهَ	فَسَيُؤْتِيهِ	أَجْرًا	عَظِيمًا ع ﴿ 10 ﴾
üzerinde	Allah'a	artık ona verecektir	bir mükafat	büyük
car-mecrur	mef'ûl	rabıta, cevabu'ş-şart içindir, harfi istikbal, fiili muzari, mef'ûl	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat

10. Şüphesiz sana biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Kim (ahdini) bozarsa, ancak kendi aleyhine bozar. Ve kim Allah'a üzerinde anlaştığı şeyi (verdiği sözü) yerine getirirse, artık (Allah) ona büyük bir mükafat verecektir.

سَيَقُولُ	لَكَ	الْمُخَلَّفُونَ	مِنَ الْأَعْرَابِ	شَغَلَتْنَا	أَمْوَالُنَا	وَ
diyecekler	sana	geri kalmış olanlar	Bedevilerden	Bizi alıkoydu	mallarımız	ve
harfi istikbal, fiili muzari	car-mecrur	fail	(الْمُخَلَّفُونَ)'den hal, şibhi cümle	fiili mazi, mef'ûl	fail	atıf h.

أَهْلُونَا	فَاسْتَغْفِرْ	لَنَا	يَقُولُونَ	بِأَلْسِنَتِهِمْ	مَا	لَيْسَ
ailelerimiz	bağışlanma dile	Bizim için	söylerler	dilleriyle	şeyler	olmayan
matuf, muzafun ileyh	atıf h.+emir fiili	car-mecrur	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	mef'ûl, ismi mevsul	sıla; câmid nâsih fiili mazi, (لَيْسَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

فِي قُلُوبِهِمْ ط	قُلْ	فَمَنْ	يَمْلِكُ	لَكُمْ	مِنَ اللَّهِ	شَيْئًا
kalplerinde	De ki	kim	mâlik olabilir	sizin için	Allah'dan	bir şeye
(لَيْسَ)'nin haberi, şibhi cümle	emir fiili	rabıta (cevabu'ş-şart içindir), mübteda, soru ismi	haber, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	car-mecrur	mef'ûl

إِنْ	أَرَادَ	بِكُمْ	ضَرًّا	أَوْ	أَرَادَ	بِكُمْ	نَفْعًا ط
şart harfi	dilese fi'lü'ş-şart, fiili mazi	size car-mecrur	bir zarar mef'ûl	yahut atıf h.	dilese fiili mazi	size şibhi cümle (نَفْعًا) ile bağlantılıdır	bir fayda mef'ûl, (cevabü'ş-şart mahzuftur, önceki cümle ona işaret eder)

بَلْ	كَانَ	اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	خَبِيرًا ج ﴿ 11 ﴾
Bilakis	daima	Allah	şeylerden	yapmakta olduğunuz	haberdardır
idrab harfi	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; fiili muzari+fâil	(كَانَ)'nin haberi

11. Bedevilerden (Mekke seferinden) geri kalmış olanlar, sana: "Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu (meşgul etti). Bizim için (Allah'tan) bağışlanma dile" diyecekler. Dilleriyle, kalplerinde olmayan şeyler söylerler. De ki: "Allah size bir zarar dilese, yahut bir fayda dilese, Allah'dan sizin için kim bir şeye mâlik olabilir (O'na karşı kimin gücü bir şeye yeter)? Bilakis, Allah yapmakta olduğunuz şeylerden haberdardır (Niçin sefere katılmadığınızı çok iyi bilir)".

بَلْ	ظَنَنْتُمْ	أَنْ	لَنْ يَنْقَلِبَ	الرَّسُولُ	وَ
Hayır	siz zannettiniz	gerçek şu ki	asla dönmeyeceklerini	peygamberin	ve
idrab harfi	fiili mazi, fail	(أَنْ)'nin tahfifi (cezimli hali)	te'kidi nefyi istikbal; nefiy ve nasb harfi, fiili muzari	fail	atıf h.

(ظَنَنْتُمْ) fiilinin mef'ulü, masdarı müevvel

الْمُؤْمِنُونَ	إِلَىٰٓ أَهْلِيهِمْ	أَبَدًا	وَ	زُيِّنَ	ذَٰلِكَ	فِي قُلُوبِكُمْ
mü'minlerin	ailelerine	ebedi olarak	atıf h.	güzel göründü	Bu	sizin kalplerinizde
matuf	h. cer, mecrur isim	zaman zarfı		meçhul f. mazi	naibi fail, işaret ismi	harfi cer, mecrur isim

وَ	ظَنَنتُمْ	ظَنَّ	السَّوْءِ ۚ	وَ	كُنتُمْ	قَوْمًا	بُورًا ﴿12﴾
zanda bulundunuz	bir zan ile	Kötü	ve	oldunuz	bir topluluk	mahvolmuş
mazi f. fail, atıf h.	mef'ûlü mutlak, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

12. Hayır, gerçek şu ki siz peygamberin ve mü'minlerin, ailelerine ebedi olarak (bir daha) asla dönmeyeceklerini zannettiniz. Bu sizin kalplerinizde güzel göründü. Kötü bir zan ile zanda bulundunuz ve mahvolmuş (helaki hak etmiş) bir topluluk oldunuz.

سَعِيرًا ﴿13﴾	لِلْكَافِرِينَ	أَعْتَدْنَا	فَإِنَّآ	رَسُولِهِ	وَ	بِاللَّهِ	لَمْ يُؤْمِنْ	مَنْ	وَ
çılgın bir ateş	kâfirler için	hazırladık	şüphesiz biz	Rasulüne	ve	Allah'a	iman etmezse	Kim	
mef'ûl	car-mecrur	(إِنْ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	cevabu'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb harfi, (إِنْ)'nin ismi	matuf, mecrur isim	atıf h.	car-mecrur	fi'lu'ş-şart; cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari	mübteda şart ismi	başlama h.

cevabu'ş-şart; isim cümlesi

يَشَآءُ	لِمَنْ	يَغْفِرُ	وَ الْأَرْضِ ۖ	السَّمَاوَاتِ	مُلْكُ	لِلَّهِ	وَ
dileyen/dilediği	kimseyi	bağışlar	yerin	ve	Göklerin	mülkü	Allah'ındır	
sıla: muzari fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari	matuf	atıf h.	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.

رَحِيمًا ﴿14﴾	غَفُورًا	اللَّهُ	كَانَ	وَ	يَشَآءُ ۚ	مَنْ	يُعَذِّبُ	وَ
Rahîm'dir	Gafûr'dur	Allah	daima		dilediği	kimseye	azab eder	
(كَانَ)'nin ikinci haberi	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	başlama h.	sıla: muzari fiil cüm.	mef'ûlün bih, ismi mevsul	fiili muzari	atıf h.

13. Kim Allah'a ve Rasulüne iman etmezse şüphesiz biz, kâfirler için çılgın bir ateş hazırladık. **14.** Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. (O) dileyeni/dilediğini bağışlar, dilediğine azab eder. Allah Gafûr'dur (çok bağışlayandır), Rahîm'dir (çok şefkatli ve merhametlidir).

لِتَأْخُذُوهَا	إِلَىٰ مَغَانِمَ	انْطَلَقْتُمْ	إِذَا	الْمُخَلَّفُونَ	سَيَقُولُ
onları almak için	ganimetlere	gittiğiniz zaman		geri kalanlar	diyecekler
ta'lîl ve nasb harfi, fiili muzari, fâil, mef'ûl	car-mecrur (gayri munsarif kalıbı esre yerine fetha)	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil, cümle (إِذَا) zarfının muzâfun ileyhidir	zaman ve şart edatı, muzaf	fail	gelecek zaman; harfi istikbal, fiili muzari

اللَّهِ ۖ	كَلَامَ	أَنْ يُبَدِّلُوا	يُرِيدُونَ	نَتَّبِعْكُمْ ۚ	ذَرُونَا
Allah'ın muz. ileyh	sözünü	değiştirmek	isterler	sizi takip edelim	Bırakın bizi
	(يُبَدِّلُوا)'nün mef'ûlü, muzaf	mef'ûl, masdar-ı müevvel: masdar ve nasb harfi, fiili muzari, fâil	f.muzari, fail, , {cümle (الْمُخَلَّفُونَ)'den hal de denmiştir}	emrin cevabı, meczum fiili muzari, mef'ûl	cevabu'ş-şart; emir f., fâil, mef'ûl

فَسَيَقُولُونَ	مِنْ قَبْلُ ۚ	اللَّهُ	قَالَ	كَذَٰلِكُمْ	لَنْ تَتَّبِعُونَا	قُلْ
diyeceklerdir	daha önce	Allah	buyurmuştur	sizin için böyle	Siz asla bizi takip etmeyeceksiniz	De ki
rabıta, {başlama harfi de denmiştir}, harfi istikbal, fiili muzari	harfi cer, zarf ismi	fail	fiili mazi	mef'ûlü mutlak naibi, şibhi cümle: yani (قال الله قولا مثل ذلكم); teşbih (benzetme) harfi, işaret ismi	te'kid-i nefyi istikbal; nefiy ve nasb harfi, fiili muzari, fâil, mef'ûl	emir f.

قَلِيلًا ﴿15﴾	إِلَّا	لَا يَفْقَهُونَ	كَانُوا	بَلْ	تَحْسُدُونَنَا ۖ	بَلْ
çok azdan	başkasını	anlamıyorlardı		Hayır	bizi kıskanıyorsunuz	Bilakis
mef'ûl, (mef'ûlü mutlak naibi de denmiştir)	istisna h.	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	idrab h.	fiili muzari, fail, mef'ûl	idrab harfi

15. (Hayber'deki) ganimetlere onları almak için gittiğiniz zaman (savaştan) geri kalanlar (şöyle) diyecekler: "Bırakın bizi, biz de sizi takip edelim (arkanızdan yürüyelim)". (Onlar) Allah'ın sözünü değiştirmek

istemektedirler. De ki: "Siz asla bizi takip etmeyeceksiniz. Allah daha önce sizin için böyle buyurmuştur". (Onlar): "Bilakis, bizi kıskanıyorsunuz" diyeceklerdir. Hayır, onlar çok az anlayan kimselerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 511 ≻

(48 / FETİH, 10 – 11):

(بَايَعَ يُبَايِعُ مُبَايَعَةً): (müfâale bâbı) biat etti, antlaştı (اَلْيَدُ ج أَيْدِى أَيْدٍ): el (اَلْاَجْرُ ج أُجُورٌ): mükâfat, ecir, ücret

(أَوْفَى يُوفِى إِيفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) tam olarak yerine getirdi, ifa etti (نَكَثَ يَنْكُثُ نَكْثًا): bozdu, ihlal etti

(عَاهَدَ يُعَاهِدُ): (müfâale bâbı) andlaştı, muahede yaptı (آتَى يُؤْتِى إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْعَظِيمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce (فَوْقَ): (mekân zarfı) üstünde (اَلْمَالُ ج أَمْوَالٌ): mal

[(خَلَّفَ يُخَلِّفُ) اَلْمُخَلَّفُ]: (ism-i mef'ûl) geride bırakılmış, terkedilmiş, geride bırakılan (tembellikten ve münafıklıktan dolayı arkada kalanlar) (اَلْاَعْرَابُ ج اَعْرَابٌ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Arablar (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba

(شَغَلَ يَشْغَلُ شَغْلاً شُغْلاً): alıkoydu, meşgul etti, uğaştırdı (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَاراً): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış (mağfiret) diledi

(اَللِّسَانُ ج أَلْسِنَةٌ): dil (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكاً): yapabildi, gücü yetti/sahib oldu (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلضَّرُّ = اَلضُّرُّ): zarar, ziyan(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(خَبَّرَ يُخَبِّرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(48 / FETİH, 12 – 13):

(بَلْ): bilakis, hayır (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): sandı, zannetti (اِنْقَلَبَ يَنقَلِبُ اِنْقِلاَبًا): (infiâl bâbı) dönüverdi, dönüştü

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba (أَبَدًا): (zaman zarfı) ebediyyen, sürekli

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti [(سَاءَ يَسُوءُ سُوءًا) اَلسَّوْءُ]: (masdar) kötü (اَلْقَوْمُ): kavim

(اَلْبَائِرُ ج بُورٌ): (ism-i fâil) helak olan, mahvolan, bozulmuş ve hiçbir şeye yaramayan, bozguncu, içinde fesat olan, hiçbir hayırlı işe yaramayan, hayırsız adam/ verimsiz, verimsiz toprak, ölü ve çorak toprak

(اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen, cehennem

(48 / FETİH, 14):

(اَلْمُلْكُ): mülk, mülkiyet (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (شَاءَ يَشَاءُ): (ecvef ve mehmuz fiil) diledi, tercih etti

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef´il bâbı) azap etti, işkence etti

(48 / FETİH, 15):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[(خَلَّفَ يُخَلِّفُ) اَلْمُخَلَّفُ]: (ism-i mef'ûl) geride bırakılmış, terkedilmiş, geride bırakılan (tembellikten ve münafıklıktan dolayı arkada kalanlar) (اِنْطَلَقَ يَنطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (اَلْمَغْنَمُ ج مَغَانِمُ): ganimet

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı, çıkardı, tuttu, sarıldı/ helak etti/ cezalandırdı

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (اَلْكَلاَمُ): söz (حَسَدَ يَحْسِدُ يَحْسُدُ حَسَداً): hased etti, kıskandı

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tahrif etti, birbirine bedel kıldı (قَبْلُ): (zarf) önce

(فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهاً): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü (قَلِيلٌ): az, azınlık

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 512 (FETİH : 16 – 23) ≻

قُلْ	لِلْمُخَلَّفِينَ	مِنَ الْأَعْرَابِ	سَتُدْعَوْنَ	إِلَى قَوْمٍ	أُولِي	بَأْسٍ
de ki	geri kalmış olanlara	Bedevîlerden	çağırılacaksınız	bir kavme	sahibi	kuvvet
emir f	car-mecrur	hal, şibhi cümle	gelecek zaman; harfi istikbal meçhul fiili muzari+ naibi fâil	car-mecrur, mevsuf	sıfat, muz.	muz. ileyh, mevsuf

شَدِيدٍ	تُقَاتِلُونَهُمْ	أَوْ	يُسْلِمُونَ ۚ	فَإِنْ	تُطِيعُوا	يُؤْتِكُمُ
şiddetli	onlarla savaşırsınız	veya	Müslüman olurlar	Eğer	itaat ederseniz	size verir
sıfat	fiili muzari+ fâil+ mef'ûl	atıf h.	fiili muzari+ fâil	atıf h.+şart ve cezm h.	fi'lü'ş-şart: fiili muzari, fail	cevabu'ş-şart; illetin düşmesiyle meczum fiili muzari, mef'ûl

اللَّهُ	أَجْرًا	حَسَنًا	وَ	إِنْ	تَتَوَلَّوْا
Allah	bir mükâfat	güzel		Eğer	dönerseniz
fail	mef'ûl, mevsuf	sıfat	atıf h.	şart ve cezm h.	fi'lü'ş-şart, fiili muzari, fail

كَمَا	تَوَلَّيْتُمْ	مِنْ قَبْلُ	يُعَذِّبْكُمْ	عَذَابًا	أَلِيمًا ﴿16﴾
gibi	döndüğünüz	önceden	size azab eder	bir azabla	acı veren
harfi cer, masdar harfi	f. mazi, fâil	harfi cer, zarf ismi	cevabu'ş-şart; fiili muzari, mef'ûlün bih	mef'ulü mutlak, mevsuf	sıfat

16. Bedevîlerden (seferden) geri kalmış olanlara de ki: "Siz (yakında) şiddetli kuvvet sahibi (güçlü) bir kavme (karşı savaşmaya) çağırılacaksınız. (Ya) Onlarla savaşırsınız veya onlar müslüman olurlar. Eğer itaat ederseniz, Allah size güzel bir mükâfat verir. (Fakat) önceden döndüğünüz gibi (yine) dönerseniz size acı veren bir azabla azab eder.

لَيْسَ	عَلَى الْأَعْمَى	حَرَجٌ	وَ	لَا	عَلَى الْأَعْرَجِ	حَرَجٌ
yoktur	Köre	güçlük		yoktur	topala	güçlük
fiili mazi, câmid (muzari çekimi olmayan) fiil, nasih	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	atıf h.	nefiy h.	mukaddem haber, şibhi cümle	mübteda muahhar

وَ	لَا	عَلَى الْمَرِيضِ	حَرَجٌ	وَ	مَنْ	يُطِعِ	اللَّهَ
ve	yoktur	hastaya da	güçlük		Kim	itaat ederse	Allah'a
atıf h.	nefiy h.	mukaddem haber, şibhi cümle	mübteda muahhar	başlama h.	şart ve cezm h.	fi'lü'ş-şart, fiili muzari	mef'ûl

وَ	رَسُولَهُ	يُدْخِلْهُ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ ۚ
ve	Peygamberine	onu sokar	cennetlere	akan	altından	ırmaklar
atıf h.	matuf	cevabü'ş-şart; fiili muzari, mef'ûl	ikinci mef'ûl, mevsuf	sıfat: muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	fail

وَ	مَنْ	يَتَوَلَّ	يُعَذِّبْهُ	عَذَابًا	أَلِيمًا ﴿17﴾ ع
ve	Kim	yüzçevirirse	onu azablandırır	bir azab ile	acı veren
atıf h.	mübteda, şart ismi	fi'lü'ş-şart, fiili muzari	cevabü'ş-şart, fiili muzari, mef'ûl	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

17. Köre güçlük (vebal) yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya da güçlük yoktur. (Savaşa katılmak zorunda değillerdir). Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, (Allah) onu altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Kim de yüzçevirirse, onu acı veren bir azab ile azablandırır.

لَقَدْ	رَضِيَ	اللَّهُ	عَنِ الْمُؤْمِنِينَ	إِذْ	يُبَايِعُونَكَ
Andolsun ki	razı olmuştur	Allah	o müminlerden	zaman	sana biat ettikleri
yeminin cevabı lamı, tahkik harfi	fiili mazi	fail	car-mecrur	geçmiş zaman zarfı muzaf, (اُذْكُرْ) (hatırla) olarak takdir edilen mahzuf (gizli) bir fiilin mef'ûlüdür	fiili muzari+fâil, mef'ûlün bih

تَحْتَ	الشَّجَرَةِ	فَعَلِمَ	مَا	فِي قُلُوبِهِمْ	فَأَنْزَلَ	السَّكِينَةَ
altında	o ağacın	bilmiştir	olan şeyi	kalplerinde	indirmiş	huzur
mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh,	atıf h.+fiili mazi	mef'ûl, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm	atıf h.+f. mazi	mef'ûl

عَلَيْهِمْ	وَ	أَثَابَهُمْ	فَتْحًا	قَرِيبًا ۙ	وَ	مَغَانِمَ	كَثِيرَةً
onlara	ve	onlara karşılık vermiştir	bir fetih ile	yakın	ve	ganimet ile	pek çok
car-mecrur	atıf h.	f. mazi, mef'ûl	mef'ûl, mevsuf	sıfat	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

﴿18﴾

﴿ 19 ﴾ يَأْخُذُونَهَا ۖ وَ كَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

alacakları — başlama h. — daima — Allah — Aziz'dir — Hakim'dir

(مَغَانِمَ) kelimesinin ikinci sıfatı, muzari fiil cümlesi, mef'ûl — (كَانَ)'nin ismi — fiili mazi, nâsih — (كَانَ)'nin haberi — (كَانَ)'nin haberi

18-19. Andolsun ki Allah o ağacın altında sana biat ettikleri zaman, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara huzur indirmiş ve onlara yakın bir fetih ve alacakları pek çok ganimet ile karşılık vermiştir. Allah daima Aziz'dir, Hakim'dir.

وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ

size vâdetmiştir — Allah — ganimet — birçok — alacağınız — hemen vermiş — size

fiili mazi, mef'ûl — fail — mef'ûl, mevsuf — sıfat — ikinci sıfat; fiil cümlesi — atıf h.+ f. mazi — car-mecrur

هٰذِهِ وَ كَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ ۚ وَ لِتَكُونَ

bunu — ve — çekmiştir — ellerini — insanların — sizden — ve — olması için

mef'ûl, işaret ismi — atıf h. — fiili mazi — mef'ûl, muzaf — muz. ileyh — car-mecrur — atıf h. — ta'lîl ve nasb harfi, fiili muzari, nasih, (تَكُونَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri

﴿ 20 ﴾ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَ يَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۙ

bir işaret — mü'minlere — ve — sizi iletmesi için — yola — dosdoğru

(تَكُونَ)'nin haberi — harfi cer, mecrur isim — atıf h. — fiili muzari, mef'ûl — mef'ûl, mevsuf — sıfat

20. Allah size, alacağınız (daha) birçok ganimet vâdetmiştir. Mü'minlere bir işaret olması ve sizi dosdoğru yola iletmesi için bunu size hemen vermiş ve insanların ellerini sizden çekmiştir.

وَ أُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا ۚ

Ve — bir diğerini — gücünüzün yetmediği — kendisine — kuşatmış olduğu — Allah'ın — onu

atıf h. — (هٰذِهِ)'ye matuf — (أُخْرَىٰ)'nın sıfatı, fiil cümlesi — car-mecrur — tahkik h. — fiili mazi — fail — car-mecrur

(عَلَيْهَا)'daki (هَا) zamirinden hal; fiil cümlesi, (هَا) zamiri de yukarıdaki ganimetlere gider

﴿ 21 ﴾ وَ كَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا

başlama h. — daima — Allah — herşeye — kâdir olandır

nâsih fiili mazi — (كَانَ)'nin ismi — harfi cer, mecrur isim — (كَانَ)'nin haberi

21. Ve kendisine gücünüzün yetmediği (fakat) Allah'ın onu (bilgisiyle) kuşattığı bir diğerini (daha vaad etti). Allah herşeye kâdir olandır.

وَ لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْأَدْبَارَ

Eğer — sizinle savaşsalardı — kimseler — kâfir olan — dönüp kaçarlardı — arkalarına

başlama h. — şart h. — fi'lü'ş-şart, fiili mazi, mef'ûl — fail, ismi mevsul — sıla; mazi fiil cüm. — rabıta (cevâbü'ş-şarta bağlayan bağlaç), fiili mazi, fâil — mef'ûl

﴿ 22 ﴾ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا

Sonra — bulamazlardı — bir dost — ve — (bulamazlardı) — bir yardımcı

atıf h. — nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+ fâil — mef'ûl — atıf h. — nefiy h. — matuf

22. Eğer kâfirler sizinle savaşsalardı, arkalarına dönüp kaçarlardı. Sonra bir dost ve bir yardımcı da bulamazlardı.

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۖ

sünneti — Allah'ın — gelip geçen — önceden beri

mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlakı, muzaf, mevsuf — muzafun ileyh — sıfat, ismi mevsul — tahkik h. — sıla; mazi fiil cüm. — harfi cer, muzaf olmadığı için damme üzere mebni zarf isim

﴿ 23 ﴾ وَ لَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

asla bulamazsın — sünneti için — Allah'ın — bir değişme

atıf h. — te'kid-i nefyi istikbal; nefiy ve nasb h.,fiili muzari — car-mecrur, muzaf — muz. ileyh — mef'ûl

23. Allah'ın önceden beri gelip geçen sünneti (cereyan edegelen yasası, adeti budur)... Allah'ın sünnetinde asla bir değişme bulamazsın.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 512 ≻

(48 / FETİH, 16 – 17):

[(خَلَّفَ يُخَلِّفُ) اَلْمُخَلَّفُ]: (ism-i mef'ûl) geride bırakılmış, terkedilmiş, geride bırakılan (tembellikten ve münafıklıktan dolayı arkada kalanlar) (اَلْعَرَبُ ج اَعْرَابٌ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Arablar

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) (harbe) davet etti/ çağırdı/yardım diledi/ ibadet etti (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْبَأْسُ): kuvvet, güç, şiddet / azab / harp (شَدِيدٌ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ قِتَالاً مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): mükâfat, ecir, ücret

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ اِسْلَامًا): (if'al bâbı) müslüman oldu / teslim oldu (أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْاَلِيمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok elem veren

(اَلْحَسَنُ ج اِحْسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef´il bâbı) azap etti, işkence etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(اَلْاَعْمَى ج عُمْىٌ): kör (اَلْحَرَجُ): zorluk, güçlük, meşakkat; darlık, günah (اَلْاَعْرَجُ): aksak, topal

(اَلْمَرِيضُ ج مَرْضَى): hasta (أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, uyum sağladı, muvafakat etti

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (جَرَى يَجْرِى جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, hareket etti (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef´il bâbı) azap etti, işkence etti (اَلْاَلِيمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok elem veren, şiddetli acı çektiren

(48 / FETİH, 18 – 19):

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnut oldu, tercih etti/ kanaat getirdi, razı oldu (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı

(بَايَعَ يُبَايِعُ مُبَايَعَةً): (müfâale bâbı) biat etti, antlaştı (اَلشَّجَرَةُ ج اَلشَّجَرُ): ağaç (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْماً): bildi

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if´al bâbı) indirdi (قَرِيبٌ): yakın (zaman yönünden) (اَلْفَتْحُ): fetih, zafer (اَلسَّكِينَةُ): huzur, sağlam inanç, sebat, kalbin mutmain olması (ayetteki indirmekten maksat; karar kıldırmak, yerleştirmektir)

(أَثَابَ يُثِيبُ إِثَابَةً): (ecvef fiil, if'al babı) karşılığını verdi (اَلْمَغْنَمُ ج مَغَانِمُ): ganimet(اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok

(48 / FETİH, 20 – 21 – 22 – 23):

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلْمَغْنَمُ ج مَغَانِمُ): ganimet [(بَدَّلَ يُبَدِّلُ) اَلتَّبْدِيلُ]: (masdar) tağyir, değiştirme

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı, tuttu, helak etti (عَجَّلَ يُعَجِّلُ تَعْجِيلاً): (tef'il bâbı) çabuklaştırdı, hızlandırdı

(كَفَّ يَكُفُّ كَفًّا عَنْ): (muzaaf fiil) men etti, savdı, vazgeçirdi, tehlikesini önledi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, iletti (اَلصِّرَاطُ): (dosdoğru) yol [(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru

(اَلْاٰخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki (قَدِرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ gücü yetti/ ölçüp biçti

(أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) kuşattı, ihata etti, şamil oldu (اَلدُّبُرُ ج اَلْاَدْبَارُ): arka, geri

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (اَلسُّنَّةُ ج سُنَنٌ): yol, çığır, takib edilen hat, gidişat

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp gitti, vaz geçip döndü/ yüz çevirdi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ):dost

[(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever (خَلَا يَخْلُو خُلُوًّا): (nâkıs fiil) gelip geçti

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 513 (FETİH : 24 – 28) ≻

وَ	هُوَ	الَّذِي	كَفَّ	أَيْدِيَهُمْ	عَنْكُمْ	وَ	أَيْدِيَكُمْ
	O	çekendir		onların ellerini	sizden		sizin ellerinizi de
başlama h.	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)	car-mecrur	atıf h.	mef'ûl

عَنْهُمْ	بِبَطْنِ	مَكَّةَ	مِنْ بَعْدِ	أَنْ أَظْفَرَكُمْ	عَلَيْهِمْ ط
onlardan	göbeğinde	Mekke'nin	sonra	sizi muzaffer kıldıktan	onlara karşı
car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, masdarı müevvel: masdar h., fiili mazi,mef'ul	car-mecrur

وَ	كَانَ	اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	بَصِيرًا ﴿24﴾
başlama h.	daima	Allah	şeyleri	yapmakta olduğunuz	görendir
	fiili mazi, nasih	(كَانَ)'nin ismi	h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	(كَانَ)'nin haberi

24. O, Mekke'nin göbeğinde (iç taraflarında) sizi onlara karşı muzaffer kıldıktan sonra, onların ellerini sizden, sizin ellerinizi de onlardan çekendir. Allah, yapmakta olduklarınızı görendir.

هُمُ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	صَدُّوكُمْ	عَنِ الْمَسْجِدِ	الْحَرَامِ
Onlar	kimselerdir	inkâr eden	ve	sizi meneden	Haram'dan	Mescidi
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm. fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ûl	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

وَ	مَحِلَّهُ ط	أَنْ يَبْلُغَ	مَعْكُوفًا	الْهَدْيَ	وَ
atıf h.	yerlerine	ulaşmaktan	bağlı haldeki	kurbanları	
	mef'ûl	(الْهَدْيَ)'den bedel: masdar-ı müevvel	(الْهَدْيَ)'den hal	matuf	atıf h.

لَوْ لاَ	رِجَالٌ	مُؤْمِنُونَ	وَ	نِسَآءٌ	مُؤْمِنَاتٌ	لَمْ تَعْلَمُوهُمْ
olmasaydı	erkeklerle	mümin	atıf h.	kadınları	mümin	bilmediğiniz
şart h.	mübteda, mevsuf, mahzuf haberi (موجودون) olarak takdir edilmiştir	sıfat		matuf, mevsuf	sıfat	sıfat: cahd-ı mutlak fiil cümlesi

أَنْ تَطَؤُوهُمْ	فَتُصِيبَكُمْ	مِنْهُمْ	مَعَرَّةٌ	بِغَيْرِ عِلْمٍ ج
çiğnemeniz	bu sebeple de size isabet etme	onlardan dolayı	bir vebal	bilmeyerek
(رجال ونساء)'dan bedel, masdar ve nasb harfi, fiili muzari, fail, mef'ûl,	fâ-i sebebiye h., fiili muzari, mef'ûl	car-mecrur, şibhi cümle (تُصِيبَكُمْ) ile bağlantılıdır	fail	(تُصِيبَكُمْ)'deki (كُمْ) zamirinden hal, şibhi cümle

لِيُدْخِلَ	اللَّهُ	فِي رَحْمَتِهِ	مَنْ	يَشَآءُ ج	لَوْ	تَزَيَّلُوا
sokmak için	Allah	rahmetinin içine	kimseleri	dileyen/dilediği	Eğer	ayrılmış olsalardı
ta'lîl (sebep) ve nasb h., fiili muzari	fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	şart h.	fi'lü'ş-şart, fiili mazi, fail

لَعَذَّبْنَا	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْهُمْ	عَذَابًا	أَلِيمًا ﴿25﴾
elbette azablandırırdık	kimseleri	inkâr eden	onlardan	bir azabla	acı veren
cevab harfi, cevabü'ş-şart; fiili mazi, fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm., fâil	car- mecrur	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

25. Onlar; inkâr eden ve sizi Mescid-i Haram'dan, bağlı haldeki kurbanları yerlerine ulaşmaktan meneden (engelleyen) kimselerdir. Eğer kendilerini bilmediğiniz (tanımadığınız) mümin erkeklerle mümin kadınları bilmeyerek çiğnemeniz, bu sebeple de onlardan dolayı size bir vebal isabet etme olmasaydı (Mekke'ye girmenize ve savaşmanıza izin verirdi). Allah dileyen/dilediği kimseleri rahmetinin içine sokmak için (sizin ellerinizi onlardan çektirmeyi takdir buyurdu). Eğer (mü'minlerle kafirler birbirlerinden) ayrılmış olsalardı elbette onlardan inkâr edenleri acı veren bir azabla azablandırırdık.

إِذْ	جَعَلَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	فِي قُلُوبِهِمُ	الْحَمِيَّةَ	حَمِيَّةَ	الْجَاهِلِيَّةِ
O zaman	koymuştu	kimseler	inkâr eden	kalplerine	gayreti	gayretini	cahiliye
geçmiş zaman zarfı, (اُذْكُرْ) (hatırla) olarak takdir edilen mahzuf (gizli) bir fiilin mef'ûlün bihidir	fiili mazi	fail, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	mef'ul	bedel, muzaf	muz.ileyh

فَأَنْزَلَ	اللَّهُ	سَكِينَتَهُ	عَلَى رَسُولِهِ	وَ	عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
indirdi	Allah da	sükûnetini	elçisine	ve	müminlere
atıf h.+fiili mazi	fail	mef'ûl	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	car-mecrur

وَ	أَلْزَمَهُمْ	كَلِمَةَ	التَّقْوَى	وَ	كَانُوا	أَحَقَّ	بِهَا
Onları bağladı		kelimesine	takvâ		idiler	onlar lâyık	buna
fiili mazi, mef'ûl	atıf h.	ikinci mef'ûl, muzaf	muzâfun ileyh	atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur

وَ	أَهْلَهَا ط	وَ	كَانَ	اللَّهُ	بِكُلِّ شَيْءٍ	عَلِيمًا ع	﴿ 26 ﴾
ve	ona ehil		daima	Allah	her şeyi	bilendir	
atıf h.	matuf	baş-lama h.	fiili mazi, nâsih	(كَانَ)'nin ismi	muz. ileyh + harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin haberi	

26. O zaman inkâr edenler, kalplerine gayreti, cahiliye gayretini (taassubunu) koymuşlardı. Allah da elçisine ve müminlere sükûnetini (huzur ve güvenini) indirdi. Onları takvâ kelimesine bağladı (takva sözüne tutunmalarını sağladı). Onlar buna lâyık ve ehildiler. Allah daima her şeyi bilendir.

بِالْحَقِّ ج	الرُّؤْيَا	رَسُولَهُ	اللَّهُ	صَدَقَ	لَقَدْ
hakkıyla	rüyayı	elçisine	Allah	doğru gösterdi	Andolsun ki
car-mecrur {şibhi cümle (الرُّؤْيَا)'dan hal de denmiştir}	ikinci mef'ûl	mef'ûl	fail	fiili mazi	yeminin cevabının başında gelen lam, tahkik harfi

آمِنِينَ لا	اللَّهُ	شَاءَ	إِنْ	الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ		لَتَدْخُلُنَّ
güvende olarak	Allah dilerse (inşallah)		Mescid-i Haram'a			siz kesinlikle gireceksiniz
hal	(إِنْ شَاءَ اللَّهُ) (İnşaallah: Allah dilerse) ara cümledir (cümle mu'tariza). Önceki cümlenin kendisine işaret ettiği cevabü'ş-şart mahzuf sayılır	fi'lü'ş-şart; fiili mazi	şart h.	sıfat	mef'ûl, mevsuf	tekit lamı, kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş fiili muzari

فَعَلِمَ	لاَ تَخَافُونَ ط	مُقَصِّرِينَ لا	وَ	رُؤُوسَكُمْ		مُحَلِّقِينَ
Böylece bildi	korkmadan	kısaltmış olarak		başlarınızı		tıraş etmiş olarak
atıf h.+fiili mazi	(مُقَصِّرِينَ)'daki zamirden hal, fiil cümlesi	matuf	atıf h.	(مُحَلِّقِينَ)'nin mef'ulü		ikinci hal

﴿ 27 ﴾	قَرِيبًا	فَتْحًا	مِنْ دُونِ ذَٰلِكَ	فَجَعَلَ	لَمْ تَعْلَمُوا		مَا
	yakın	bir zafer	bundan başka	bu sebeple verdi	sizin bilmediğiniz		şeyleri
	sıfat	mef'ûl, mevsuf	harfi cer, zarf ismi	atıf h.+fiili mazi	sıla: cahd-ı mutlak fiil cüm.		mef'ûl, ismi mevsul

27. Andolsun ki Allah, elçisinin rüyasını hakkıyla tasdik etti (doğru çıkardı). İnşaallah siz güven içinde başlarınızı tıraş etmiş ve (saçlarınızı) kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a kesinlikle gireceksiniz. Böylece (Allah) sizin bilmediğinizi bildi ve bu sebeple (size) bundan başka yakın bir zafer verdi.

الْحَقِّ	دِينِ	وَ	بِالْهُدَى	رَسُولَهُ	أَرْسَلَ	الَّذِي	هُوَ
hak	dinle	ve	hidâyetle	resulünü	gönderendir		O
muz. ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	mef'ûlün bih	sıla; mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

﴿ 28 ﴾	شَهِيدًا ط	بِاللَّهِ	كَفَى	وَ	كُلِّهِ ط	عَلَى الدِّينِ	لِيُظْهِرَهُ
	Şahid olarak	Allah	yeter		bütün	dinlere	üstün kılmak için
	temyiz	zâid harfi cer, fail	fiili mazi	başlama h.	harfi cer, mecrur isim, te'kîd	car-mecrur	ta'lîl ve nasb h., fiili muzari, mef'ûl

28. O, bütün dinlere üstün kılmak için Resûlünü hidâyetle ve hak dinle gönderendir. Şahid olarak Allah yeter.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 513 ≻

(48 / FETİH, 24 – 25):

(كَفَّ يَكُفُّ كَفًّا عَنْ): (muzaaf fiil) men etti, savdı, vazgeçirdi (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın/ aşağı, alt cihet; iç taraf

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَطْنُ مَكَّةَ): Mekke'nin içi, göbeği, alt tarafı (أَظْفَرَ يُظْفِرُ إِظْفَارًا): (if'al bâbı) muzaffer kıldı, kazandırdı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti [(سَجَدَ يَسْجُدُ) اَلْمَسْجِدُ]: (ism-i mekân) mescid, namaz kılınan yer

(اَلْمَسْجِدُ الْحَرَامُ): Mescid-i Haram (Yasak Mescid)= Mekke'deki Kâbe'yi içine alan herhangi canlının öldürülmesi yasak olan mescid

(اَلْهَدْيَةُ ج الْهَدْيُ): kurban. Kurban olarak Beytullah'a sevkedilen (orada kesilip, etleri sadaka olarak verilmesi için gönderilen) büyükbaş hayvanlar (develer, sığırlar, davarlar) / Hac ibadetlerini yapanların -avlanmadan dolayı yahut bu ibadetlerin birisinde vaki olan bir ihlale binaen- Harem'de kesmesi icab ettiği büyükbaş hayvanlar, "Âyetteki "hedy"den maksat, Harem-i Şerifin fakirlerinin yemesi için Beytullah'a gönderilen kurbanlıktır."

[(عَكَفَ يَعْكِفُ) مَعْكُوفٌ]: (ism-i mef'ûl) kapatılmış, bekletilen, bağlı (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, ulaştı, erişti

(اَلْمَحِلُّ ج مَحَالُّ): yer, mahal, mevkii, mevzii (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): (ism-i fâil) inanan, mü'min kadın (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْماً): bildi

(وَطِئَ يَطَأُ وَطْئًا): (misal fiil) bastı, çiğnedi/ tepeledi, helak etti/ ayakbastı/ meşakkatli oldu

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ irade etti, istedi

(اَلْمَعَرَّةُ): günah, vebal, çirkinlik, kötü durum, kusur," Uyuz hastalığı gibi rahatsız eden maddi veya mânevî dert ve zorluk veya borç ödeme ve günah demektir. Burada bazıları diyet, bazıları keffâret, bazıları günah, bazıları da kâfirlerin serzenişi veya vicdanda acı ve sıkıntı ile tefsir etmişlerdir." (Bkz. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*)

(غَيْرُ): ...dan başka, hariç, dışında, ...siz, ...sız (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (اَلرَّحْمَةُ): rahmet, ihsan

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap etti, işkence etti

(تَزَيَّلَ يَتَزَيَّلُ تَزَيُّلاً): (tefa'ul bâbı) (birbirinden) ayrıldı / dağıldı (اَلْاَلِيمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok elem veren, şiddetli acı çektiren

(48 / FETİH, 26 – 27 - 28):

(جَعَلَ يَجْعَلُ): koydu, kıldı, yarattı, (اَلْحَمِيَّةُ): hamiyet, salâbet, himmet, gayret izzet-i milleti vs. müdafaa

[(جَهَلَ يَجْهَلُ) اَلْجَاهِلِيَّةُ]: cahiliye/ hidayet ve nübüvvet gelmeden önceki ümmetin hali, içinde yaşadıkları vaziyet

(اَلسَّكِينَةُ): huzur, sağlam inanç, sebat, kalbin mutmain olması (كَلِمَةٌ): kelam, söz (قَرِيبٌ): yakın (zaman yönünden)

(أَلْزَمَ يُلْزِمُ إِلْزَامًا): bağladı, sardı, astı / gerekli kıldı (Bu ayetteki takva kelamının, Kelime-i Tevhid olduğu söylenmiştir)

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba (اَلْاَحَقُّ): (ism-i tafdîl) (cümledeki yerine göre) daha layık, en layık

(صَدَقَ يَصْدُقُ صِدْقًا): sadık kaldı,sadakat gösterdi/ doğru oldu/ doğru söz söyledi (اَلرُّؤْيَا): rüya, uykuda görülen düş

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلرَّأْسُ ج رُؤُسٌ): baş, kafa [(سَجَدَ يَسْجُدُ) اَلْمَسْجِدُ]: (ism-i mekân) mescid, namaz kılınan yer

(اَلْمَسْجِدُ الْحَرَامُ): Mescid-i Haram (Yasak Mescid)= Mekke'deki Kâbe'yi içine alan herhangi canlının öldürülmesi yasak olan mescid

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (اَلْآمِنُ ج آمِنُونَ): (ism-i fâil) korkusuz, emin, emniyetli

(حَلَّقَ يُحَلِّقُ تَحْلِيقاً): (tef'il bâbı) çokça traş etti, kazıdı (مُحَلِّقٌ ج مُحَلِّقِينَ مُحَلِّقُونَ): (mübâlağalı ism-i fâil) traş ettiren

[(قَصَّرَ يُقَصِّرُ) مُقَصِّرٌ ج مُقَصِّرِينَ مُقَصِّرُونَ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çokça kısaltan (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

(اَظْهَرَ يُظْهِرُ): (if'al bâbı) kuvvetlendirdi, galib getirdi / açıkladı/ ortaya çıkardı

(كَفَى يَكْفِي كِفَايَةً بِ): (nâkıs fiil) kâfi oldu, yetti (اَلشَّهِيدُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, hazır olan

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 514 (FETİH :29) ≻

مُحَمَّدٌ	رَسُولُ	اللَّهِ ط	وَ	الَّذِينَ	مَعَهُ	أَشِدَّآءُ
Muhammed	elçisidir	Allah'ın		bulunan kimseler	Onun beraberinde	en kuvvetli
mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	haber

عَلَى الْكُفَّارِ	رُحَمَآءُ	بَيْنَهُمْ	تَرَاهُمْ	رُكَّعًا	سُجَّدًا
inkarcılara karşı	merhametlidirler	kendi aralarında	onları görürsün	rüku edenler olarak	secde edenler
car-mecrur	2. haber	mekan zarfı	(الَّذِينَ) mübtedasının üçüncü haberi; muzari fiil cümlesi	(هُمْ)'daki zamirinden hal	ikinci hal

يَبْتَغُونَ	فَضْلاً	مِنَ اللَّهِ	وَ	رِضْوَانًا ز	سِيمَاهُمْ	فِي وُجُوهِهِمْ
isterlerken	lütuf	Allah'tan	ve	hoşnudluk	Sîmaları	yüzlerindedir
(الَّذِينَ) mübtedasının dördüncü haberi; muzari fiil cümlesi	mef'ûl, mevsuf	(فَضْلاً) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf	mübteda	(سِيمَا)'nın haberi, şibhi cümle

(الَّذِينَ) mübtedasının beşinci haberi; isim cümlesi

مِنْ أَثَرِ	السُّجُودِ ط	ذَٰلِكَ	مَثَلُهُمْ	فِي التَّوْرَاةِ ج ∴	وَ	مَثَلُهُمْ
izinden	secde	İşte bu	onların sıfatlarıdır	Tevrat'taki		sıfatları
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	mübteda, işaret ismi	haber	car-mecrur	atıf h.	matuf

فِي الْإِنجِيلِ قف ∴	كَزَرْعٍ	أَخْرَجَ	شَطْأَهُ	فَآزَرَهُ	فَاسْتَغْلَظَ
İncil'deki	bir ekin gibidir	çıkarmış	filizini	akabinde onu kuvvetlendirmiş	sonra irileşip kalınlaşmış
şibhi cümle (كَزَرْعٍ) ile bağlantılıdır	(مَثَلُهُمْ) olarak takdir edilen mübtedanın haberi; şibhi cümle, mevsuf	(زَرْعٍ) kelimesinin sıfatı, mazi fiil cümlesi	mef'ûl	atıf harfi, fiili mazi, mef'ûl	atıf h. + fiili mazi

فَاسْتَوَى	عَلَى سُوقِهِ	يُعْجِبُ	الزُّرَّاعَ	لِيَغِيظَ	بِهِمُ	الْكُفَّارَ ط
sonra da kurulup doğrulmuş	sapları üzerine	hoşuna giden	ekicilerin	öfkelendirmesi içindir	bunlarla	inkarcıları
atıf h. +fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	(زَرْعٍ) kelimesinin ikinci sıfatı, muzari fiil cümlesi	mef'ûl	ta'lîl ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ûl

وَعَدَ	اللَّهُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ
vadetmiştir	Allah	kimselere	iman eden	ve	işleyenlere	güzel işler
fiili mazi	fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	f. mazi+ fâil	mef'ûlün bih

مِنْهُمْ	مَغْفِرَةً	وَ	أَجْرًا	عَظِيمًا	﴿ 29 ﴾
onlardan	bir bağışlama	ve	mükafat	büyük bir	
car-mecrur	ikinci mef'ûl	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	

29. Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun beraberinde bulunanlar, inkarcılara karşı en kuvvetli, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rüku edenler, secde edenler olarak ve Allah'tan lütuf ve hoşnudluk isterlerken görürsün. Sîmaları secde izinden yüzlerindedir (yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar). İşte bu, onların Tevrat'taki sıfatlarıdır. İncil'deki sıfatları (ise şöyledir): Filizini çıkarmış, akabinde onu (filizini) kuvvetlendirmiş, sonra irileşip kalınlaşmış, sonra da sapları (ya da gövdesi) üzerine kurulup doğrulmuş, ekicilerin hoşuna giden bir ekin gibidir. [Bu benzetme (bu sıfatlara sahip mü'minlerin filizlenmiş bitkiler gibi gelişip çoğalmaları) Allah'ın] bunlarla inkarcıları öfkelendirmesi içindir. Allah, onlardan iman edenlere ve güzel işler işleyenlere, bir bağışlama ve büyük bir mükafat vadetmiştir.

سورة الحجرات (49)

(HUCURÂT (Odalar) SÛRESİ)

(Medine'de indirildiği kabul edilmiştir. 18 ayettir.)

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 514 - 516 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تُقَدِّمُوا	بَيْنَ	يَدَيِ	اللَّهِ	وَ	رَسُولِهِ
Ey	kimseler	iman eden	öne atılmayın	huzurunda		Allah'ın	ve	Resûlü'nün
nida h., münâdâ, tenbih h.	sıfat, ismi mevsul {(أَيُّهَا)'nın bedel'i de denmiştir }	sıla: mazi fiil cüm.	nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	mecrur isim

﴿ 1 ﴾	عَلِيمٌ	سَمِيعٌ	اللَّهَ	إِنَّ	اللَّهَ ۖ	اتَّقُوا	وَ
	Alîm'dir	Semî'dir	Allah	Şüphesiz	Allah'tan	sakının	
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	mef'ûl	emir f., fâil	atıf h.

1. Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlü'nün huzurunda (sözde ve işte) öne geçmeyin. Allah'tan sakının. Şüphesiz Allah Semî'dir (her şeyi işitendir), Alîm'dir (çok iyi bilendir).

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تَرْفَعُوا	أَصْوَاتَكُمْ	فَوْقَ	صَوْتِ
Ey	kimseler	iman eden	yükseltmeyin	seslerinizi	üstüne	sesinin
nida h., münâdâ, tenbih h.	sıfat, ismi mevsul bedel'i de denmiştir }.	sıla: mazi fiil cüm.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	mef'ûl	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf

النَّبِيِّ	وَ	لاَ تَجْهَرُوا	لَهُ	بِالْقَوْلِ	كَجَهْرِ	بَعْضِكُمْ
Peygamber'in		bağırırcasına söylemeyin	O'na	sözü	bağırması gibi	bazınızın
muz. ileyh	atıf h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	car-mecrur	car-mecrur	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh

﴿ 2 ﴾	لاَ تَشْعُرُونَ	أَنْتُمْ	وَ	أَعْمَالُكُمْ	أَنْ تَحْبَطَ	لِبَعْضٍ
	farkında olmadığınız	sizler	halde	amellerinizin	boşa gitmemesi için	bazınıza
	haber; fiil cümlesi	mübtedâ	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	fail	mef'ûlün lieclih: masdar-ı müevvel	car-mecrur

2. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Farkına varmadan, amellerinizin boşa gitmemesi için bazınızın bazınıza bağırması gibi O'na sözü bağırırcasına söylemeyin.

إِنَّ	الَّذِينَ	يَغُضُّونَ	أَصْوَاتَهُمْ	عِنْدَ	رَسُولِ	اللَّهِ
Gerçek şu ki	kimseler	kısan	seslerini	yanında	elçisinin	Allah'ın
te'kit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cümlesi	mef'ûl	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh

أُولَٰئِكَ	الَّذِينَ	امْتَحَنَ	اللَّهُ	قُلُوبَهُمْ	لِلتَّقْوَىٰ ۖ
işte onlar	kimselerdir	imtihan ettiği	Allah'ın	kalplerini	takvâ için
mübtedâ, ismi işaret	haber, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	fail	mef'ûl	h. cer, mecrur isim

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿ 3 ﴾	عَظِيمٌ	أَجْرٌ	وَ	مَغْفِرَةٌ	لَهُمْ
	büyük	bir mükâfat	ve	mağfiret	Onlar için vardır
	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	mübtedâ muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle

3. Gerçek şu ki, seslerini Allah'ın elçisinin yanında kısanlar, işte onlar Allah'ın kalplerini takvâ için imtihan ettiği kimselerdir. Onlar için mağfiret ve büyük bir mükâfat vardır.

﴿ 4 ﴾	لاَ يَعْقِلُونَ	أَكْثَرُهُمْ	الْحُجُرَاتِ	مِنْ وَرَآءِ	يُنَادُونَكَ	الَّذِينَ	إِنَّ
	akılları ermez	çoğunun	odaların	arkasından	sana seslenen	kimselerin	Muhakkak ki
	(أَكْثَرُهُمْ)'ün haberi; fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin haberi: isim cümlesi	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	sıla: f. muzari, mef'ûl	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	te'kit ve nasb h.

4. Muhakkak ki sana odaların arkasından seslenenlerin çoğunun akılları ermez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 514 ≻

(48 / FETİH, 29):

(اَشَدُّ ج أَشِدَّآءُ): (ism-i tafdîl) en şiddetli, en sıkı, daha kuvvetli (رُؤْيَةً يَرَى رَأَى): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü

(رَاكِعٌ ج رُكَّعٌ رَاكِعُونَ رَاكِعِينَ): (ism-i fâil) rükû yapan (اَلْفَضْلُ): lütuf, hayır (اَلسِّيمَى): sima, çehre, alamet, nişan

(سَاجِدٌ ج سُجَّدٌ سَاجِدُونَ سَاجِدِينَ سُجُودٌ): (ism-i fâil) secde eden / boyun eğen

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) hoşnudluk, razı olma

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ (mecazen) zat/ başlangıç/ yön [(سَجَدَ يَسْجُدُ) السُّجُودُ]: (masdar) secde (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzer, örnek, numune, aynısı (اَلزَّرْعُ ج زُرُوعٌ): ekin, toprağı sürülüp ekilmiş nebat

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ): (if'al bâbı) çıkardı (اَلشَّطْءُ): filiz, taraf, canib, kenar (آزَرَ يُؤَازِرُ مُؤَازَرَةً): (müfaale b.) takviye etti, kuvvetlendirdi

(اِسْتَغْلَظَ يَسْتَغْلِظُ اِسْتِغْلاَظًا): (istif'âl bâbı) katılaştı, irileşti, filizken büyüyüp kökü kalınlaştı

(اِسْتَوَى يَسْتَوِى عَلَى): istila etti, yerleşti, kuruldu/ doğruldu, kemale erdi, olgunlaştı (sünbül verdi), yükselip gövdesinin üstüne dikildi

(اَلسَّاقُ ج سُوقٌ): gövde, sap, burada bitkilerin kökü anlamındadır (زَارِعٌ ج اَلزُّرَّاعُ زَارِعُون): (ism-i fâil) eken, tohum saçan

(أَعْجَبَ يُؤْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al bâbı) hayrete düşürdü, hoş gözüktü, hoşa gitti (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi

(غَاظَ يَغِيظُ غَيْظًا): (ecvef fiil) çok kızdırdı, öfkelendirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): yaptı, işledi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلصَّالِحُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlama

≺ HUCURÂT SÛRESİ ≻

(49 / HUCURÂT, 1 – 2 – 3):

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) geçmişte yaptı, öne aldı, öne aldı, hazırladı (بَيْنَ يَدَيْ...): ...nin önünde, huzurunda

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): kaldırdı, yükseltti

(اَلصَّوْتُ ج اَصْوَاتٌ): ses (جَهَرَ يَجْهَرُ جَهْرًا): ilan etti, açığa verdi (اَلْقَوْلُ): söz/ görüş/ iftira/ inanç

(بَعْضَ): bazı, birkısım, birkaç (اَلْعَمَلُ ج أَعْمَالٌ): amel, iş (حَبِطَ يَحْبَطُ حَبْطًا): boşa çıktı, neticesiz oldu

(شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا): hissetti, bildi, farkına vardı, farkında oldu (اِمْتَحَنَ يَمْتَحِنُ اِمْتِحَانًا): (iftiâl bâbı) imtihan etti, denedi

(غَضَّ يَغُضُّ غُضُوضَةً): (muzaaf fiil) (gözü) çekti/ (sesi) kıstı (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلصَّوْتُ ج اَصْوَاتٌ): ses [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlama (اَلتَّقْوَى): korunma, sakınma

(49 / HUCURÂT, 4):

(نَادَى يُنَادِى مُنَادَاةً نِدَاءً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(اَلْوَرَاءُ): (mekân zarfı) arka, arkasında (اَلْحُجْرَةُ ج حُجُرَاتٌ اَلْحُجُرُ): oda

[اَلْاَكْثَرُ (كَثُرَ يَكْثُرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 515 (HUCURAT : 5-11) ≻

وَ	لَوْ	أَنَّهُمْ	صَبَرُوا	حَتَّى	تَخْرُجَ	إِلَيْهِمْ
	Eğer	onlar	sabretselerdi	kadar	sen çıkıncaya	yanlarına
atıf h.	şart h.	tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	gaye ve nasb h.	f. muzari	car-mecrur

﴿ 5 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهُ	وَ	لَهُمْ ط	خَيْرًا	لَكَانَ
	Rahîm'dir	Gafûr'dur	Allah		onlar için	daha iyi	elbette olurdu
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	(لَوْ)'in cevabının başında gelen cevap h.+ f. mazi nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zam.

5. Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretseydiler, elbette onlar için daha iyi olurdu. (Bununla beraber) Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir (çok bağışlayan, çok merhamet edendir).

فَتَبَيَّنُوا	بِنَبَإٍ	فَاسِقٌ	إِنْ جَاءَكُمْ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
hemen araştırın	bir haber	bir fâsık	Eğer size getirirse	iman eden	kimseler	Ey
rabıta (cevabu'ş-şart içindir), emir f., fâil	car-mecrur	fail	şart ve cezm h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, mef'ûl	sıla: mazi fiil cümlesi	sıfat, ismi mevsul {(أَيُّهَا)'nın bedel'i de denmiştir}.	nidâ h., münâdâ, tenbih h.

﴿ 6 ﴾	نَادِمِينَ	عَلَى مَا فَعَلْتُمْ	فَتُصْبِحُوا	بِجَهَالَةٍ	قَوْمًا	أَنْ تُصِيبُوا
	pişman	yaptığınız şeylere	akabinde olursunuz diye	cehaletle	bir topluluğa	sataşırsınız diye
	(أَصْبَحَ)'nın haberi	h. cer, ismi mevsul, sıla: mazi fiil cümlesi	atıf h., f. muzari nâsih, (أَصْبَحَ)'nın ismi	car-mecrur	mef'ûl	mef'ûlün lieclih, masdar-ı müevvel

6. Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse hemen (doğruluğunu) araştırıp ortaya çıkarın. Cehaletle (bilmeden) bir topluluğa sataşırsınız (kötülük edersiniz) akabinde yaptıklarınıza pişman olursunuz diye..

لَوْ يُطِيعُكُمْ	اللَّهِ ط	رَسُولَ	فِيكُمْ	أَنَّ	وَ اعْلَمُوا
Şayet size uysaydı	Allah'ın	elçisi	içinizde vardır		Bilin ki
cezmetmeyen şart edatı, fi'lü'ş-şart; f. muzari, mef'ûl	muz. ileyh	(أَنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	(أَنَّ)'nin haber mukaddemi, şibhi c.	tekid ve nasb h.	emir f. fâil / atıf h.

(اعْلَمُوا) fiilinin mef'ulü, masdar-ı müevvel

حَبَّبَ	اللَّهَ	لَكِنَّ	وَ	لَعَنِتُّمْ	مِنَ الْأَمْرِ	فِي كَثِيرٍ
sevdirdi	Allah	Fakat		sıkıntıya düşerdiniz	birçok işte	
(لَكِنَّ)nin haberi, mazi fiil cümlesi	(لَكِنَّ)'nin ismi, mevsuf	istidrak ve nasb h.	atıf h.	cevap h., cevabü'ş-şart; f. mazi, fâil	(كَثِيرٍ) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle	car-mecrur, mevsuf

إِلَيْكُمُ	كَرَّهَ	وَ	فِي قُلُوبِكُمْ	زَيَّنَهُ	وَ	الْإِيمَانَ	إِلَيْكُمُ
size	çirkin gösterdi		sizin kalplerinizde	onu süsledi	ve	imanı	size
car-mecrur	f. mazi	atıf h.	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, mef'ûl	atıf h.	mef'ûl	car-mecrur

﴿ 7 ﴾	الرَّاشِدُونَ لا	هُمُ	أُولَئِكَ	الْعِصْيَانَ ط	وَ	الْفُسُوقَ	وَ	الْكُفْرَ
	doğru yolu bulmuş olanlardır		İşte onlar	isyanı	ve	fıskı	,	küfrü
	haber	fasıl zamiri	mübteda, işaret ismi	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ûl

7. Bilin ki, içinizde Allah'ın elçisi vardır. Şayet o birçok işte size uysaydı, sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirdi ve onu sizin kalplerinizde süsledi. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (rüşdüne ulaşıp olgunlaşmış) olanlardır.

﴿ 8 ﴾	حَكِيمٌ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ	نِعْمَةً ط	وَ	مِنَ اللَّهِ	فَضْلًا
	Hakîmdir	Alîm'dir	Allah		nimet	ve	Allah'tan	bir lütuf
	ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	matuf	atıf h.	(فَضْلًا) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle	mef'ûlü mutlak naibi

بَيْنَهُمَا ج	فَأَصْلِحُوا	اقْتَتَلُوا	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	طَائِفَتَانِ	إِنْ	وَ
aralarını	hemen düzeltin	birbirleriyle savaşırlarsa	müminlerden	iki topluluk	Eğer	
mekan zarfı	rabıta (bağlaç) {cevabü'ş-şart içindir}, cevabu'ş-şart; emir f., fâil	tefsiriye cümlesi; fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	(طَائِفَتَانِ) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle	sonraki cümlenin açıkladığı mahzuf fiilin faili, mevsuf	şart h.	başlama h.

فَإِنْ بَغَتْ	إِحْدَاهُمَا	عَلَى الْأُخْرَى	فَقَاتِلُوا	الَّتِي	تَبْغِي
Eğer zulmederse	ikisinden biri	diğerine	savaşın	kimselerle	zulmeden
atıf h., şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi,	fail	h. cer, mecrur isim	rabıta {cevabu'ş-şart içindir}, cevabu'ş-şart; emir f., fâil	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.

حَتَّى تَفِيءَ	إِلَى أَمْرِ	اللَّهِ ۚ	فَإِنْ فَآءَتْ	فَأَصْلِحُوا	بَيْنَهُمَا	بِالْعَدْلِ
dönünceye kadar	emrine	Allah'ın	Eğer dönerse	o zaman düzeltin	aralarını	adaletle
gaye ve nasb h., f. muzari	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	atıf h., şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi	rabıta (bağlaç), cevabu'ş-şart; emir f., fâil	mekan zarfı	car-mecrur

﴿ 9 ﴾	الْمُقْسِطِينَ	يُحِبُّ	اللَّهَ	إِنَّ	أَقْسِطُوا ۖ	وَ
	adil davrananları	sever	Allah	Gerçek şu ki	adaletli davranın	ve
	mef'ûl	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	emir fiili+fail	atıf h.

8. (Doğru yolda olma da) Allah'tan bir lütuf ve nimet... Allah Alîm'dir, Hakîmdir. **9.** Eğer müminlerden iki topluluk birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin. Eğer biri diğerine zulmederse (saldırırsa), zulmedenlerle Allah'ın emrine dönünceye kadar savaşın. Eğer dönerlerse o zaman aralarını adaletle düzeltin ve (her hususta) adaletli davranın. Gerçek şu ki Allah adil davrananları sever.

أَخَوَيْكُمْ	بَيْنَ	فَأَصْلِحُوا	إِخْوَةٌ	الْمُؤْمِنُونَ	إِنَّمَا
iki kardeşinizin	arasını	O halde düzeltin	kardeştirler	müminler	ancak
muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	rabıta (bağlaç) {cevabü'ş-şart içindir}, cevabu'ş-şart; emir f., fâil	haber	mübteda	hasr edatı

﴿ 10 ﴾	تُرْحَمُونَ ۚ	لَعَلَّكُمْ	اللَّهَ	اتَّقُوا	وَ
	merhamet olunursunuz	Umulur ki siz	Allah'tan	korkup-sakının	ve
	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	umut ve nasb h. (لَعَلَّ)'nin ismi	mef'ûl	emir f.+ fâil	atıf h.

10.Müminler ancak kardeştirler. O halde (dargın) iki kardeşinizin arasını düzeltin ve Allah'tan korkup-sakının. Umulur ki merhamet olunursunuz.

مِنْ قَوْمٍ	قَوْمٌ	لَا يَسْخَرْ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
diğer bir topluluğu	bir topluluk	alaya almasın	iman eden	kimseler	Ey
car-mecrur	fâil	nehy-i gâib: nehiy ve cezm h., f. muzari.	sıla: mazi fiil cüm., fâil	sıfat, ismi mevsul	nida h., münâdâ, tenbih h.

مِنْ نِسَآءٍ	نِسَآءٌ	لَا	وَ	مِنْهُمْ	خَيْرًا	أَنْ يَكُونُوا	عَسَىٰ
kadınları	kadınlar (da)	(alaya almasın)	ve	onlardan	daha iyi	onlar olurlar	Belki
car-mecrur	(تسخر) olarak takdir edilen mahzuf fiilin faili	nehiy h.	atıf h.	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	(عَسَى)'nın fâili, masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., f. muzari, (كَانَ)'nin ismi		câmid f. mazi

بِالْأَلْقَابِ ۖ	لَا تَنَابَزُوا	وَ	أَنْفُسَكُمْ	لَا تَلْمِزُوا	وَ	مِنْهُنَّ ۚ	خَيْرًا	أَنْ يَكُنَّ	عَسَىٰ
(kötü) lakaplarla	birbirinize lakap takmayın	atıf h.	kendi nefislerinizi	ayıplamayın	.	onlardan	daha iyi	olurlar	Belki
car-mecrur	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil		mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	atıf h.	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi	(عَسَى)'nın fâili, masdar-ı müevvel, (كَانَ)'nin ismi (nunu'n-nisve)	câmid f. mazi

﴿11﴾	الظَّالِمُونَ	هُمُ	فَأُولَٰئِكَ	لَمْ يَتُبْ	مَنْ	وَ	الْإِيمَانِ ۚ	بَعْدَ	الْفُسُوقُ	الِاسْمُ	بِئْسَ
	zalimlerdir	fasıl zamiri	işte onlar	tevbe etmezse	Kim	başlama h.	imandan	sonra	fâsıklık	ismi	ne kötü
	haber		rabıta, mübtedaişaret ismi	fi'lu'ş-şart, cahd-ı mutlak nefiy ve cezm h., fiili muzari	mübteda, şart ismi		muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	sıfat	fâil, mevsuf	câmid f. mazi

cevabu'ş-şart; isim cümlesi

11. Ey iman edenler! Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın. Belki onlar (alay edilenler), onlardan daha iyi olurlar ve kadınlar (da) kadınları (alaya almasın). Belki onlar (da), onlardan daha iyi olurlar. Kendi nefislerinizi (kendi kendinizi) ayıplamayın. Birbirinize (kötü) lakaplarla lakap takmayın. İmandan sonra fâsıklık ne kötü isimdir! Kim tevbe etmezse işte onlar zalimlerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 515 ≻

(49 / HUCURÂT, 5 – 6 – 7 - 8):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, (kendini) tuttu (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيْئًا ب): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) getirdi (اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise

[اَلْفَاسِقُ (فَسَقَ يَفْسُقُ)]: (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen (اَلنَّادِمُونَ ج نَادِمُونَ): (ism-i fâil) pişman olan, pişmanlık duyan

(تَبَيَّنَ يَتَبَيَّنُ تَبَيُّنًا): (tefa'ul bâbı) açığa çıktı, zahir oldu, açıklığa kavuşturdu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu/ sataştı, çattı/ uğrattı, yağdırdı (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

[اَلْجَهَالَةُ (جَهَلَ يَجْهَلُ)]: (masdar) cahillik, akılsızlık, bilmeme (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, bağlılık gösterdi, muvafakat etti (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

(اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok (عَنِتَ يَعْنَتُ عَنَتًا): sıkıntıya düştü, günaha girdi (حَبَّبَ يُحَبِّبُ تَحْبِيبًا): (tef'il bâbı) sevdirdi

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi, tezyin etti (كَرَّهَ يُكَرِّهُ تَكْرِيهًا): (tef'il bâbı) çirkin gösterdi, tiksindirdi

(اَلْفِسْقُ ج فُسُوقٌ): büyük günah, itaat dairesinin dışına çıkma [اَلْعِصْيَانُ (عَصَى يَعْصِي)]: (masdar) isyan, masiyet, baş kaldırma

(اَلرَّاشِدُ ج رَاشِدُونَ): (ism-i fâil) doğru yolu bulan, olgunlaşan, rüşde eren

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, hayır, fazl, kerem, fazlalık, üstünlük, mükemmellik

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ أَنْعُمٌ): nimet (maddi ve manevi bütün iyiliklere şamildir)

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

(49 / HUCURÂT, 9 – 10 - 11):

(اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, grup, bölük, taife (اِقْتَتَلَ يَقْتَتِلُ اِقْتِتَالاً): (iftiâl bâbı) birbiriyle savaştı, birbiriyle dövüştü

(بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, haddi aştı, zulmetti (فَاءَ يَفِيئُ فَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el la) döndü

(اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus (أَصْلَحَ يُصْلِحُ اِصْلاَحًا): (if'al bâbı) aralarını buldu/ıslah etti, düzeltti

[اَلْعَدْلُ (عَدَلَ يَعْدِلُ)]: (masdar) adalet, adalet etme / fidye (أَقْسَطَ يُقْسِطُ إِقْسَاطًا): (if'al bâbı) adaletli davrandı

(أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (مُقْسِطٌ ج مُقْسِطُونَ): (ism-i fâil) adaletli davranan, adil davranan

(اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ إِخْوَانٌ): erkek kardeş (أَصْلَحَ يُصْلِحُ اِصْلاَحًا): (if'al bâbı) aralarını buldu, sulh ettirdi/ıslah etti, düzeltti

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (رَحِمَ يَرْحَمُ رَحْمَةً): merhamet etti, acıdı

(سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرًا مِنْ): alay etti, alaya aldı. Suhriyyet, insanın kardeşine, küçümseyerek bakması, ona iltifat etmemesi ve onu olduğundan aşağı görmesidir. (عَسَى): (camid fiil) umuldu, beklendi, belki (اَلنِّسَاءُ): kadınlar, hanımlar

(لَمَزَ يَلْمِزُ لَمْزًا): ayıpladı, açıktan açığa dil uzattı, çekiştirdi, kusur aradı (اَللَّقَبُ ج اَلْقَابٌ): lakap

(تَنَابَزَ يَتَنَابَزُ تَنَابُزًا): (tefâul bâbı) birbirine kulp taktı, birbirlerine kötü lakaplar takıp o lakaplarla birbirlerini çağırdı, Ayetteki "nebz" kelimesi örfen kötü sayılan lakaplara mahsustur. (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü (اَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad

(اَلْفِسْقُ ج فُسُوقٌ): büyük günah, itaat dairesinin dışına çıkma, inkâr, sapıklık

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا مَتَابًا تَوْبَةً): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 516 (HUCURAT :12-18) ≻

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	اجْتَنِبُوا	كَثِيرًا	مِنَ الظَّنِّ ج
Ey	kimseler	iman eden	sakının	birçoğundan	Zannın
nida h., münâdâ, tenbih h.	sıfat, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	emir f., fâil	mef'ûl, mevsuf	(كَثِيرًا) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle

إِنَّ	بَعْضَ	الظَّنِّ	إِثْمٌ	وَ	لَا تَجَسَّسُوا	وَ
Gerçek şu ki	bir kısmı	zannın	günahtır		tecessüs etmeyin	
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	atıf h.

لَا يَغْتَبْ	بَعْضُكُمْ	بَعْضًا ط	أَ	يُحِبُّ	أَحَدُكُمْ	أَنْ يَأْكُلَ
gıybet etmesin	Bazınız	bazısını	mi?	sever	biriniz	yemeyi
nehy-i gaib: nehiy ve cezm h., f. muzari	fâil	mef'ûl	soru h.	f. muzari	fâil	(يُحِبُّ)'nün mef'ûlü, masdar ve nasb h., f. muzari

لَحْمَ	أَخِيهِ	مَيْتًا	فَكَرِهْتُمُوهُ ط	وَ	اتَّقُوا	اللَّهَ ط
etini	kardeşinin	ölü olarak	İşte onu çirkin gördünüz		sakının	Allah'tan
mef'ûl, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, esmâi hamsenin tamlama olduğu zamanki mecrur hali, (ه): muzafun ileyh	(أَخِيهِ)'den hal	rabıta, f. mazi, fâil, mef'ulün bih	atıf h.	emir f., fâil	mef'ûl

﴿ 12 ﴾

إِنَّ	اللَّهَ	تَوَّابٌ	رَحِيمٌ
Gerçek şu ki	Allah	Tevvâb'dır	Rahîm'dir
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

12. Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının (ya da Zandan çok sakının). Gerçek şu ki, zannın bir kısmı günahtır. Tecessüs etmeyin (Birbirinizin özel ve gizli hallerini araştırmayın). Bazınız diğerinizi gıybet etmesin (arkasından çekiştirmesin). Biriniz kardeşinin etini ölü olarak yemeyi sever mi? İşte bunu çirkin gördünüz. (O halde) Allah'tan sakının. Gerçek şu ki Allah Tevvâb'dır (tevbeyi çok kabul eden), Rahîm'dir (çok merhamet edendir).

يَآ أَيُّهَا	النَّاسُ	إِنَّا	خَلَقْنَاكُمْ	مِنْ ذَكَرٍ	وَ	أُنْثَى
Ey	insanlar	Doğrusu	Biz sizi yarattık	bir erkekten	ve	bir dişiden
nida h., münâdâ, tenbih h.	atfı beyan	te'kit ve nasb harfi+ (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, (fiil, fâil, mef'ûl)	car-mecrur	atıf h.	matuf

وَ	جَعَلْنَاكُمْ	شُعُوبًا	وَ	قَبَآئِلَ	لِتَعَارَفُوا ط	إِنَّ	أَكْرَمَكُمْ
	sizi yaptık	milletler	ve	kabileler	tanışmanız için	Şüphesiz	en şerefliniz
atıf h.	f. mazi, fâil, mef'ûl	ikinci mef'ûl	atıf h.	matuf	sebep ve nasb h., f. muzari, fâil	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

﴿ 13 ﴾

عِنْدَ	اللَّهِ	أَتْقَاكُمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	عَلِيمٌ	خَبِيرٌ
katında	Allah	sizin en çok sakınanınızdır	Muhakkak ki	Allah	Alim'dir	Habir'dir
mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, şibhi cümle (أَكْرَمَكُمْ) ile bağlantı-lıdır	(إِنَّ)'nin haberi	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

13. Ey insanlar! Doğrusu Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık. (Birbirinizle) tanışmanız için sizi milletler ve kabileler (halinde) yaptık. Şüphesiz, Allah katında en şerefliniz sizin en çok sakınanınızdır (en müttaki olanınızdır). Muhakkak ki Allah Alîm'dir (çok iyi bilendir), Habîr'dir (her şeyin iç yüzünden haberdar olandır).

قَالَتِ	الْأَعْرَابُ	آمَنَّا ط	قُلْ	لَمْ تُؤْمِنُوا	وَ	لَكِنْ	قُولُوآ
dediler	Bedeviler	İman ettik	De ki	siz iman etmediniz		ama	deyin
f. mazi	fail	mazi fiil+fail	emir f.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, fâil	atıf	istidrak h.	emir f.+ fâil

أَسْلَمْنَا	وَ	لَمَّا يَدْخُلِ	الْإِيمَانُ	فِي قُلُوبِكُمْ ط	وَ	إِنْ تُطِيعُوا
Müslüman olduk		henüz girmedi	iman	kalplerinize		Eğer itaat ederseniz
fail	başlama h., (hal vavı da denmiştir)	cahd-ı müstağrak: nefiy ve cezm h., f. muzari	fail	h. cer, mecrur isim	başlama h. (atıf da denmiştir)	fi'lu'ş-şart; f. muzari, fâil

اللَّهَ	وَ	رَسُولَهُ	لاَ يَلِتْكُمْ	مِنْ أَعْمَالِكُمْ	شَيْئًا ط
Allah'a	ve	Peygamberine	eksiltmez	amellerinizden	bir şey
mef'ûl	Atıf	matuf	cevabü'ş-şart: nefiy h., f. muzari, mef'ûl	h. cer, mecrur isim	ikinci mef'ul

إِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ	﴿ 14 ﴾	إِنَّمَا	الْمُؤْمِنُونَ	الَّذِينَ
Doğrusu	Allah	Gafûr'dur	Rahim'dir		ancak	mü'minler	o kimselerdir ki
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi		hasr edatı	mübteda, mevsuf	haber, ismi mevsul

آمَنُوا	بِاللَّهِ	وَ	رَسُولِهِ	ثُمَّ	لَمْ يَرْتَابُوا	وَ	جَاهَدُوا
iman ettiler	Allah'a	ve	Rasulü'ne	sonra	şüpheye düşmediler	ve	cihad ettiler
sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	mecrur isim	atıf h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, fâil	atıf h.	f. mazi, fâil

﴿ 15 ﴾	الصَّادِقُونَ	هُمُ	أُولَئِكَ	اللَّهِ ط	فِي سَبِيلِ	أَنْفُسِهِمْ	وَ	بِأَمْوَالِهِمْ
	sadık olanlardır		İşte onlar	Allah	yolunda	canlarıyla	ve	mallarıyla
	haber	fasıl zamiri	mübteda, ismi işaret	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim

14. Bedeviler "İman ettik" dediler. De ki: "Siz iman etmediniz ama Müslüman olduk deyin; iman henüz kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberine itaat ederseniz, amellerinizden bir şey eksiltmez. Doğrusu Allah Gafûr'dur, Rahim'dir." **15.** Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allah'a ve Rasulü'ne iman ettiler, sonra şüpheye düşmediler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad ettiler (gayret gösterdiler). İşte onlar, sadık (doğru) olanların ta kendileridir.

قُلْ	أَ	تُعَلِّمُونَ	اللَّهَ	بِدِينِكُمْ	وَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ
De ki		siz mi öğretiyorsunuz	Allah'a	dininizi		Allah	bilir	şeyleri	göklerde olan
emir f.	soru h.	f. muzari, fâil	mef'ûl	h. cer, mecrur isim	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir		haber: muzari fiil cüm	mef'ûl, ismi mevsul	car-mecrur

﴿ 16 ﴾	عَلِيمٌ	شَيْءٍ	بِكُلِّ	اللَّهُ	وَ	فِي الْأَرْضِ ط	مَا	وَ
	çok iyi bilendir	şeyi	her	Allah		yerde olan	şeyleri	
	haber	muzafun ileyh	h. cer+ mecrur isim, muzaf	mübtedâ	başlama h.	car-mecrur	mef'ûl, ismi mevsul	atıf h.

16. De ki: "Siz mi Allah'a dininizi öğretiyorsunuz? Allah göklerde olanları da yerde olanları da bilir. Allah her şeyi çok iyi bilendir."

إِسْلاَمَكُمْ ج	عَلَيَّ	لاَ تَمُنُّوا	قُلْ	أَنْ أَسْلَمُوا ط	عَلَيْكَ	يَمُنُّونَ
Müslüman olmanızı	bana	başa kakmayın	De ki	Müslüman olmalarını	sana	başa kakıyorlar
mefûl (muzaf+ muz.ileyh)	car-mecrur	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fâil	emir f.	(يَمُنُّونَ) fiilinin mef'ûlü; masdar-ı müevvel	car-mecrur	f. muzari, fâil

﴿ 17 ﴾	صَادِقِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	لِلْإِيمَانِ	أَنْ هَدَاكُمْ	عَلَيْكُمْ	يَمُنُّ	اللَّهُ	بَلِ
	sadıklar	eğer iseniz	imana	sizi hidayet etmesini	size	başa kakar	Allah	Bilakis
	(كَانَ)'nin haberi	cezmeden şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(يَمُنُّ) fiilinin mef'ûlü; masdar-ı müevvel	car-mecrur	haber: muzari fiil cüm.	mübtedâ	idrab h.

17. Müslüman olmalarını senin başına kakıyorlar. De ki: "Müslüman olmanızı benim başıma kakmayın. Bilakis, sizi imana iletmesini Allah sizin başınıza kakar. Eğer sâdıklar (doğru sözlü olanlar) iseniz.."

إِنَّ	اللَّهَ	يَعْلَمُ	غَيْبَ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط
Gerçek şu ki	Allah	bilir	gaybını	göklerin	ve	yerin
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm.	mef'ûl, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

﴿ 18 ﴾	وَ	اللَّهُ	بَصِيرٌ	بِمَا	تَعْمَلُونَ
		Allah	görendir	şeyleri	yapmakta olduğunuz
	başlama h.	mübtedâ	haber	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil

18. Gerçek şu ki Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı görendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 516 ≻

(49 / HUCURÂT, 12):

(اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftiâl bâbı) uzaklaştı, uzak durdu (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): zan yahut vehim

(بَعْضَ): bazı, birkısım, birkaç (اَلْاِثْمُ): günah (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi

(تَحَسَّسَ يَتَحَسَّسُ تَحَسُّسًا): (tefa'ul bâbı) araştırdı, yokladı, işin iç yüzünü meydana çıkardı, casusluk etti

(اِغْتَابَ يَغْتَابُ اِغْتِيَابًا): (iftiâl bâbı) gıybet etti (arkadan atıp tuttu, gıyaben çekiştirdi) (أَحَدٌ ث اِحْدَى): bir, tek

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı

(اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى أَمْوَاتٌ): ölü (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş

[(تَابَ يَتُوبُ) اَلتَّوَّابُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) tevbeleri çok kabul eden. Ayrıca تَوَّابٌ çok tevbe edici manasına da gelir. [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(49 / HUCURÂT, 13 – 14):

(اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (اَلْاُنْثَى ج إِنَاثٌ): dişi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti

(اَلشَّعْبُ ج شُعُوبٌ): millet, ırk (اَلْقَبِيلَةُ ج قَبَائِلُ): kabile (تَعَارَفَ يَتَعَارَفُ تَعَارُفًا): (tefâul bâbı) tanıştı, karşılıklı olarak tanıştı

[(كَرَمَ يَكْرُمُ) اَلْاَكْرَمُ]: (ism-i tafdîl) en şerefli, en üstün, en yüce (اَلْاَتْقَى): (ism-i tafdîl) en müttaki, en çok takva sahibi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلْعَرَبُ ج اَعْرَابٌ): bedeviler, göçebe olarak yaşayan Araplar

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ اِسْلاَمًا): (if'al bâbı) müslüman oldu, teslim oldu (أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, bağlılık gösterdi

(لاَتَ يَلِيتُ لَيْتًا): eksiltti, kıstı (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(49 / HUCURÂT, 15 – 16)

(اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (iftiâl bâbı) şüphe etti (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru olan, sadık olan

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ جِهَادًا): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيماً): (tef'il bâbı) öğretti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(49 / HUCURÂT, 17 – 18):

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) minnet etti, nimetlendirdi, lutufta bulundu/ başa kaktı

(أَسْلَمَ يُسْلِمُ اِسْلاَمًا): (if'al bâbı) müslüman oldu / inkıyad etti, teslim oldu

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, iletti, hidayet verdi, tarif etti, yol gösterdi

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru olan, sadık olan (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb: insanlar tarafından idrak edilemeyen, ayanen bilinemeyen/göze gözükmeyen, gözle görülemeyen

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

سورة قٓ (50)

(KÂF (Kaf harfi) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 45 ayettir.)

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 517 - 519 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ قٓ (harf) وَ (kasem ve cer h.) الْقُرْآنِ (mecrur isim, mevsuf) الْمَجِيدِ ۚ (sıfat)

Kâf (hurufu mukatta) — and olsun (kasem ve cer h.) — Kuran'a (mecrur isim, mevsuf) — Şanlı (sıfat)

بَلْ (idrab h.) عَجِبُوٓا (fiili mazi, fail) أَنْ (masdar h.) جَآءَهُمْ (fiili mazi, mef'ul) مُنْذِرٌ (fail) مِنْهُمْ (مُنْذِرٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle) فَقَالَ (atıf h., fiili mazi)

Hayır (idrab h.) — şaşırdılar (fiili mazi, fail) — gelmesine (fiili mazi, mef'ul — masdar h.) — bir uyarıcının (fail) — onlardan (مُنْذِرٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle) — dedi (atıf h., fiili mazi)

﴿ 2 ﴾ الْكَافِرُونَ (fail) هَٰذَا (mübteda, işaret ismi) شَيْءٌ (haber, mevsuf) عَجِيبٌ (sıfat)

Kafirler (fail) — Bu (mübteda, işaret ismi) — bir şey (haber, mevsuf) — şaşılacak (sıfat)

﴿ 3 ﴾ أَ (soru h.) ئِذَا (şart bildiren zaman zarfı) مِتْنَا (fiili mazi, fail) وَ (atıf h.) كُنَّا (fiili mazi, nâsih.) تُرَابًا ۖ (كَانَ)'nin haberi) ذٰلِكَ (mübteda, işaret ismi) رَجْعٌ (haber, mevsuf) بَعِيدٌ (sıfat)

mı (soru h.) — zaman (şart bildiren zaman zarfı) — öldüğümüz (fiili mazi, fail) — ve (atıf h.) — olduğumuz (fiili mazi, nâsih.) (كَانَ)'nin ismi) — toprak (كَانَ)'nin haberi) — Bu (mübteda, işaret ismi) — bir dönüştür (haber, mevsuf) — uzak (sıfat)

1. Kâf. Şanlı Kuran'a and olsun. **2-3.** Onlardan (aralarından) bir uyarıcının gelmesine şaşırdılar. Bu sebeple kafirler: "Bu şaşılacak bir şey; öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman mı (tekrar diriltileceğiz)? Bu, (ihtimali) uzak bir dönüşütür" dediler.

قَدْ (kesinlikle tahkik h.) عَلِمْنَا (bilmekteyiz fiili mazi, fail) مَا (şeyi mef'ul, ismi mevsul) تَنْقُصُ (sıla; muzari fiil cüm.) الْأَرْضُ (fail) مِنْهُمْ ۖ (car-mecrur) وَ (hal vavı)

kesinlikle (tahkik h.) — bilmekteyiz (fiili mazi, fail) — şeyi (mef'ul, ismi mevsul) — eksiltiği (sıla; muzari fiil cüm.) — toprağın (fail) — onlardan (car-mecrur)

﴿ 4 ﴾ عِنْدَنَا (haber mukaddem, şibhi cümle) كِتَابٌ (mübteda muahhar, mevsuf) حَفِيظٌ (sıfat)

katımızda var (haber mukaddem, şibhi cümle) — bir kitap (mübteda muahhar, mevsuf) — koruyan (sıfat)

4. Onlardan toprağın eksiltiği şeyi (ya da toprağın neyi eksiltiğini) bilmekteyiz. Katımızda (unutulmaktan) koruyan bir kitap vardır.

﴿ 5 ﴾ بَلْ (idrab h.) كَذَّبُوا (fiili mazi, fail) بِالْحَقِّ (car - mecrur) لَمَّا جَآءَهُمْ (şart bildiren zaman zarfı fiili mazi, mef'ul) فَهُمْ (atıf h., mübteda) فِيٓ أَمْرٍ (harfi cer, mecrur isim, mevsuf) مَّرِيجٍ (sıfat)

Hayır (idrab h.) — yalanladılar (fiili mazi, fail) — gerçeği (car - mecrur) — kendilerine geldiği zaman (şart bildiren zaman zarfı fiili mazi, mef'ul) — şimdi onlar (atıf h., mübteda) — bir iş içindedirler (harfi cer, mecrur isim, mevsuf) — karışık (sıfat)

5. Hayır (aksine); gerçeği, kendilerine geldiği zaman yalanladılar; şimdi onlar karışık bir iş (kararsızlığın ızdırabı) içindedirler.

أَ (soru h.) فَلَمْ يَنْظُرُوا (atıf h.+cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail) إِلَى السَّمَآءِ (harfi cer, mecrur isim) فَوْقَهُمْ (üstlerindeki mekan zarfı) كَيْفَ (hal, soru ismi) بَنَيْنَاهَا (onu yaptığımıza fiili mazi, fail, mef'ulün bih) وَ (atıf h)

mı (soru h.) — halbuki bakmadılar (atıf h.+cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail) — göğe (harfi cer, mecrur isim) — üstlerindeki (mekan zarfı) — nasıl (hal, soru ismi) — onu yaptığımıza (fiili mazi, fail, mef'ulün bih)

﴿ 6 ﴾ زَيَّنَّاهَا (süslediğimize fiili mazi, fail, mef 'ulün bih) وَ (atıf h.) مَا (yoktur nefiy h.) لَهَا (onun haber mukaddem, şibhi cümle) مِنْ فُرُوجٍ (hiçbir çatlağı zaid harfi cer,mübteda muahhar)

6. Halbuki onlar, üstlerindeki göğe, onu nasıl yaptığımıza ve süslediğimize bakmadılar mı? Onun hiçbir çatlağı da yoktur.

رَوَاسِيَ	فِيهَا	أَلْقَيْنَا	وَ	مَدَدْنَاهَا	الْأَرْضَ	وَ	
sabit dağlar	orada	bıraktık		yaydık	yeryüzünü		
mef'ul	car - mecrur	fiili mazi, fail	atıf h.	tefsir cüm.; fiili mazi, fail, mef'ul	kendinden sonraki fiilin öne geçmiş mef'ulü (iştigal)		atıf h.

﴿ 7 ﴾

بَهِيجٍ	زَوْجٍ	مِنْ كُلِّ		فِيهَا	أَنْبَتْنَا	وَ	
her güzel çiftten				onda	yetiştirdik		
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	harfi cer, mecrur isim, muzaf		car - mecrur	fiili mazi, fail		atıf h

﴿ 8 ﴾

مُنِيبٍ	عَبْدٍ	لِكُلِّ	ذِكْرَى	وَ	تَبْصِرَةً	
(Allah'a) dönen	her kula		bir öğüt olması için	ve	açıkça göstermek için	
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	car - mecrur muzaf	matuf	atıf h.	mef'ulün li eclih	

7-8. (Allah'a) dönen her kula açıkça göstermek (gönül gözünü açmak) ve bir öğüt olması için yeryüzünü yaydık, orada sabit dağlar bıraktık, (yine) onda her güzel çiftten yetiştirdik.

بِهِ	فَأَنْبَتْنَا	مُبَارَكًا	مَاءً	مِنَ السَّمَاءِ	نَزَّلْنَا	وَ
onunla	akabinde yetiştirdik	bereketli	bir su	gökten	indirdik	
car - mecrur	atıf h., fiili mazi, fail	sıfat	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	atıf h

بَاسِقَاتٍ	النَّخْلَ	وَ	﴿ 9 ﴾	الْحَصِيدِ	حَبَّ	وَ	جَنَّاتٍ
uzayan	hurma ağaçları			biçilecek	tane(li ekinler)		bahçeler
hal	matuf	atıf h.		muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	mef'ul

أَحْيَيْنَا	وَ	لِلْعِبَادِ	رِزْقًا	﴿ 10 ﴾	نَضِيدٌ	طَلْعٌ	لَهَا
dirilttik		kullara	rızık olması için		üst üste yığılıp kümelenmiş	tomurcukları	olan
fiili mazi, fail	atıf h.	car-mecrur	mef'ulün li eclih		sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cüm.

(النَّخْلَ)'dan 2. hal: isim cümlesi

﴿ 11 ﴾	الْخُرُوجُ	كَذَٰلِكَ	مَيْتًا	بَلْدَةً	بِهِ
	çıkış da	işte böyledir	ölü	bir beldeyi	onunla
	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	sıfat	mef'ul, mevsuf	car mecrur

9-11. Gökten bereketli bir su indirdik, akabinde kullara rızık olması için onunla bahçeler, biçilecek tane(li ekinler), üst üste yığılıp kümelenmiş tomurcukları olan uzayan hurma ağaçları yetiştirdik. Onunla (yine o su ile) ölü bir beldeyi dirilttik. İşte çıkış da (insanların diriltilmesi) de böyledir.

وَ	الرَّسِّ	أَصْحَابُ	وَ	نُوحٍ	قَوْمُ	قَبْلَهُمْ	كَذَّبَتْ
atıf h.	Ress	halkı	atıf h.	Nuh	kavmi	onlardan önce	yalanladı
	muzafun ileyh	matuf, muzaf,		muzafun ileyh	fail, muzaf, mevsuf,	mekan zarfı	fiili mazi

﴿ 13 ﴾	لُوطٍ	إِخْوَانُ	وَ	فِرْعَوْنُ	وَ	عَادٌ	وَ	﴿ 12 ﴾	ثَمُودُ
	Lut'un	kardeşleri		Firavun		Ad			Semud
	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.		matuf

كُلٌّ	تُبَّعٍ	قَوْمُ	وَ	الْأَيْكَةِ	أَصْحَابُ	وَ
hepsi	Tubba	kavmi	ve	Eyke	halkı	
mübteda	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.

﴿ 14 ﴾	وَعِيدِ	فَحَقَّ	الرُّسُلَ	كَذَّبَ
	tehdidim	bu sebeple gerçekleşti	peygamberleri	yalanladı
	fail (sondaki esre: mütekellim ya'sı)	atıf h. fiili mazi	mef'ul	haber, mazi fiil cümlesi

12-14. Onlardan önce Nuh kavmi, Ress halkı, Semud, Ad, Firavun, Lut'un kardeşleri, Eyke halkı ve Tubba kavmi de yalanladı; hepsi peygamberleri yalanladı. Bu sebeple tehdidim gerçekleşti.

﴿ 15 ﴾	جَدِيدٍ	مِنْ خَلْقٍ	فِي لَبْسٍ	هُمْ	بَلْ	الْأَوَّلِ	بِالْخَلْقِ	فَعَيِينَا	أَ
	yeni	bir yaratıştan	şüphe içindedirler	onlar	Hayır	ilk	yaratışta	Biz yorulduk	mu?
	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	haber, şibhi cümle	mübteda	idrab h.	sıfat	car-mecrur, mevsuf	atıf h. fiili mazi, fail	soru h.

15. Biz ilk yaratışta yorulduk mu (ki yeniden yaratmaktan aciz kalalım)? Hayır; onlar yeni bir yaratıştan şüphededirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 517 ≻

(50 / KÂF, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9):

(اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz (اَلْمَجِيدُ): (Esma-i ilahiyeden) çok şerefli, büyük kerem sahibi

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (عَجِبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaşırdı, yadırgadı (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

[(أَنْذَرَ يُنْذِرُ) اَلْمُنْذِرُ]: (ism-i fâil) uyaran (اَلْعَجِيبُ): acaip, tuhaf, şaşılacak şey (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü

(اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak, toz/ kir (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık, mesafe (اَلْمَرِيجُ): zor, karışık, sıkışık, dar

[(رَجَعَ يَرْجِعُ) اَلرَّجْعُ]: (masdar) iade, döndürme/ yağmur [(حَفِظَ يَحْفَظُ) اَلْحَفِيظُ]: (ism-i fâil) muhafaza eden, koruyan, gözeten

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı, haksızlık etti, düşük ödedi, kesinti yaptı

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkar etti, yalanladı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): geldi

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı/ düşündü/ araştırdı/ inceledi/ ibret aldı/ bekledi/ yöneldi (فَوْقَ): (zarf) üstünde

(كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu

(زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) süsledi, güzelleştirdi (اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): yarık, delik, gedik, çatlak/ ırz, avret yeri

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) yaydı, uzattı, düzledi/ kaplattı/ bollaştırdı

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bıraktı, attı, saldı/ hitap etti/ öne sürdü

(اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ism-i fâil) kökü sabit ve rasih olan, kökü yerleşmiş

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, yetiştirdi/ mecaz yoluyla yarattı, vücuda getirdi, teşekkül ettirdi/ büyüttü, yetiştirdi

[(بَهِجَ يَبْهَجُ) اَلْبَهِيجُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güzel, parlak, taze, soluk olmayan

[(بَصَّرَ يُبَصِّرُ) اَلتَّبْصِرَةُ]: (masdar) açıkça gösterme, hatırlatma, ikaz (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(اَلذِّكْرَى): hatırlatma, ikaz, nâsihat, hatıra getirip bilme [(أَنَابَ يُنِيبُ) اَلْمُنِيبُ]: (ism-i fâil) dönen (kulun Allah'a dönmesi)

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi [(حَصَدَ يَحْصُدُ) اَلْحَصِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kesilen, biçilen, kökünden kazılan

[(بَارَكَ يُبَارِكُ) اَلْمُبَارَكُ]: (ism-i mef'ûl) hayırlı ve mübarek kılınan, bolluk verilen (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, yetiştirdi, büyüttü, yetiştirdi (اَلْحَبُّ): tane, taneler (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

(50 / KÂF, 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15):

(اَلْبَاسِقَةُ ج بَاسِقَاتٌ): (ism-i fâil) uzayan, yükselen (اَلنَّخْلُ ج نَخِيلٌ): hurma ağacı (اَلطَّلْعُ): hurma çiçeği, hurma çiçeğinin tomurcuğu

[(نَضَدَ يَنْضِدُ) اَلنَّضِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) üstüste dizilmiş, düzenlenmiş/ birikinti (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet, yemek

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü (اَلْبَلْدَةُ ج بِلاَدٌ): belde, mevkii

[(خَرَجَ يَخْرُجُ) اَلْخُرُوجُ]: (masdar) çıkma, çıkış (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkar etti, yalanladı, inanmadı

(اَصْحَابُ الرَّسِّ): Ress halkı (حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) gerçekleşti, vacip oldu (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْاَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş (اَصْحَابُ الْأَيْكَةِ): Eyke halkı (ormanlık bölgeyi iltizam edenler) ormanlık bölgede yaşayanlar

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı, yalan isnad etti (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdid mevzusu

(عَيَّ يَعْيَا عِيًّا): (muzaaf - nâkıs fiil) yoruldu, aciz kaldı [(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma, halk, yaratılmış, mahluk

(اَللَّبْسُ): şüphe, kuşku, karıştırma, müşkülat (اَلْجَدِيدُ ج جُدُدٌ): yeni

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 518 (KÂF : 16 – 35) ≻

وَ	لَقَدْ	خَلَقْنَا	الْإِنْسَانَ	وَ	نَعْلَمُ	مَا	تُوَسْوِسُ
	And olsun ki	Biz yarattık	insanı		biliriz	şeyleri	fısıldadığı
hal vavı	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul		fiili muzari atıf h.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.

﴿ 16 ﴾	بِهِ	نَفْسُهُ ۚ	وَ	نَحْنُ	أَقْرَبُ	إِلَيْهِ	مِنْ حَبْلِ	الْوَرِيدِ
	ona	nefsinin biliriz		Biz	daha yakınız	ona	damarından	şah
	car-mecrur	fail	başlama h.	mübteda	haber	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

﴿ 17 ﴾	إِذْ	يَتَلَقَّى	الْمُتَلَقِّيَانِ	عَنِ الْيَمِينِ	وَ	عَنِ الشِّمَالِ	قَعِيدٌ
	zaman	kaydettiği	iki alıcı (melek)	sağında	ve	solunda	oturan
	zaman zarfı, (أَقْرَبُ) ile bağlantılı	fiili muzari	fail	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	mübteda muahhar

(الْمُتَلَقِّيَانِ)'den hal; isim cümlesi

16 -17. And olsun ki Biz insanı yarattık; nefsinin ona fısıldadığı şeyleri biliriz; sağında ve solunda oturan iki alıcı (melek) kaydettiği zaman, Biz ona şah damarından daha yakınız.

﴿ 18 ﴾	مَا	يَلْفِظُ	مِنْ قَوْلٍ	إِلَّا	لَدَيْهِ	رَقِيبٌ	عَتِيدٌ
	söylemez ki		herhangi bir söz	illa	yanında vardır	bir gözcü	hazır
	f.muzari nefiy h.		zâid h. cer, mef'ul	istisna h.	haber mukaddem, şibhi c.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

(يَلْفِظُ)'nun fâilinden hal; isim cümlesi

18. Herhangi bir söz söylemez ki illa yanında hazır bir gözcü vardır (yanında hazır bir gözcü olmadan herhangi bir söz söylemez).

﴿ 19 ﴾	وَ	جَاءَتْ	سَكْرَةُ	الْمَوْتِ	بِالْحَقِّ ۖ	ذَٰلِكَ	مَا	كُنْتَ	مِنْهُ	تَحِيدُ
		gelmektedir	sarhoşluğu	ölüm	gerçekten	işte bu	şeydir	olduğun şeydir	kendisinden	korkup kaçmakta
	atıf h.	fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur	mübteda, işaret ismi	haber, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, şibhi c. (تَحِيدُ) ile bağlantılı	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.

19. Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelmektedir (ya da ölüm baygınlığı hakkı, gerçeği getirmiştir), işte bu senin öteden beri korkup kaçtığın şeydir.

﴿ 20 ﴾	وَ	نُفِخَ	فِي الصُّورِ ۖ	ذَٰلِكَ	يَوْمُ	الْوَعِيدِ
		üfürülmüş olur	Sura	İşte bu	günüdür	tehdit
	atıf h.	meçhul fiilî mazi	naibi fail, şibhi cümle	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh

﴿ 21 ﴾	وَ	جَاءَتْ	كُلُّ	نَفْسٍ	مَعَهَا	سَائِقٌ	وَ	شَهِيدٌ
		gelmiştir	Her	can	beraberinde bulunduğu halde	bir sürücü	ve	bir şahit
	atıf h.	fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	matuf

(كُلُّ نَفْسٍ)'in sıfatı, isim cümlesi

20. Sura üfürülmüş olur. İşte bu tehdit günüdür. **21.** Her can, beraberinde bir sürücü ve şahit bulunduğu halde gelmiştir.

لَقَدْ	كُنْتَ	فِي غَفْلَةٍ	مِنْ هَٰذَا	فَكَشَفْنَا	عَنْكَ	غِطَاءَكَ	فَبَصَرُكَ	الْيَوْمَ
And olsun ki	sen idin	gaflet içinde	bundan	işte (gaflet) kaldırdık	senden	perdeni	artık görüşün	bugün
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	h. cer, işaret ismi	atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ul	atıf h., mübteda	zaman zarfı

﴿ 22 ﴾	وَ	قَالَ	قَرِينُهُ	هَٰذَا	مَا	لَدَيَّ	عَتِيدٌ ۖ	﴿ 23 ﴾
keskindir		der	arkadaşı	İşte bu	yanımdaki		hazırdır	
haber	atıf h.	fiili mazi	fail	mübteda, işaret ismi	(هَٰذَا) den bedel, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	(هَٰذَا) mübtedasının haberi	

22. Ona: "And olsun ki, sen, bundan gaflet içindeydin; işte senden (gaflet) perdeni kaldırdık, bugün artık görüşün keskindir" (denir). **23.** (Yanında devamlı olan melek) arkadaşı: "İşte bu yanımdaki hazırdır" der.

﴿ 24 ﴾ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ

atın — Cehenneme — Her — azılı kafiri — inatçı

atın: emir fiili, fail. Cehenneme: h. cer, mecrur isim. Her: mef'ul, muzaf. azılı kafiri: muz. ileyh, mevsuf. inatçı: sıfat.

مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ ﴿ 25 ﴾ مُرِيبٍ

hep engel olanı — hayra — (hakka) tecavüz edeni — şüpheciyi

hep engel olanı: (كَفَّارٍ)'in ikinci sıfatı. hayra: tekit için gelen zâid lam, (مَنَّاعٍ)'in mef'ulü: şibhi c. (hakka) tecavüz edeni: (كَفَّارٍ)'in üçüncü sıfatı. şüpheciyi: (كَفَّارٍ)'in dördüncü sıfatı.

24 - 25. (Allah, sürücü ve şâhide): "Her inatçı azılı kafiri, hayra hep engel olanı, (hakka) tecavüz edeni, şüpheye düşüreni cehenneme atın" (buyurur).

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿ 26 ﴾

Ki o — edindi — Allah ile beraber — bir ilah — başka — bu sebeple onu atın — azaba — şiddetli

Ki o: mübteda, ismi mevsul, {24. ayette geçen (كُلَّ)'den bedel de denmiştir}. edindi: sıla; mazi fiil cüm. Allah ile beraber: mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh. bir ilah: mef'ul, mevsuf. başka: sıfat. bu sebeple onu atın: atıfh., (الَّذِي) mübtedasının haberi, emir fiili cümlesi. azaba: h. cer, mecrur isim, mevsuf. şiddetli: sıfat.

26. Ki o Allah ile beraber başka bir ilâh edindi, bu sebeple onu şiddetli azaba atın.

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَٰكِن كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿ 27 ﴾

der — yanındaki arkadaşı — Rabbimiz! — Ben onu azdırmadım — , — fakat — o idi — bir sapıklık içindeydi — uzak (derin)

der: fiili mazi. yanındaki arkadaşı: fail. Rabbimiz!: nida harfi mahzuf münada. Ben onu azdırmadım: nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul. , : atıf h. fakat: istidrak h. o idi: fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri. bir sapıklık içindeydi: (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf. uzak (derin): sıfat.

27. Yanındaki arkadaşı (şeytan): "Rabbimiz! Ben onu azdırmadım, fakat o uzak (derin) bir sapıklık içindeydi" der.

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿ 28 ﴾

der — çekişmeyin — Benim katımda — önceden bildirmiştim — size — bu tehdidi

der: fiili mazi. çekişmeyin: nehy-i hazır: nehiy ve cezm h. muzari f.+fâil. Benim katımda: mekan zarfı, muzaf. önceden bildirmiştim: fiili mazi, fail. tahkik h. hal vavı. size: car-mecrur. bu tehdidi: car-mecrur.

مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿ 29 ﴾

değiştirilmez — söz — Benim katımda — , — Ben değilim — asla zulmedici — kullara

değiştirilmez: nefiy h., meçhul fiili muzari. söz: naibi fail. Benim katımda: mekan zarfı, muzaf. , : atıf h. Ben değilim: nâsih h., (مَا)'nın ismi. asla zulmedici: zaid h. cer, (مَا)'nın haberi. kullara: car-mecrur.

28-29. (Allah): "Benim katımda çekişmeyin; size bu tehdidi önceden bildirmiştim. Benim katımda söz değiştirilmez; Ben kullara asla zulmetmem" der.

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِن مَّزِيدٍ ﴿ 30 ﴾

O gün — deriz — cehenneme — mu? — Doldun — der — mı? — Daha var

O gün: zaman zarf, muzaf. deriz: muz. ileyh, muzari fiil cümlesi. cehenneme: harfi cer + mecrur isim. mu?: soru h. Doldun: fiili mazi, fail. der: fiili muzari. mı?: soru h. Daha var: zaid h. cer, mübteda, (هُنَاكَ) olarak takdir edilen haber mahzuftur.

30. O gün cehenneme: "Doldun mu?" deriz, o: "Daha ziyade (arttırış) var mı?" der.

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿ 31 ﴾ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ

yaklaştırılmıştır — Cennet — sakınanlara — olmayan (bir mekanda) — uzak — İşte bu — şeydir — söz verilen

yaklaştırılmıştır: meçhul fiili mazi. Cennet: naibi fail. sakınanlara: car-mecrur. olmayan (bir mekanda): mekan zarfı, muzaf. uzak: muz. ileyh. İşte bu: mübteda, işaret ismi. şeydir: haber, ismi mevsul. söz verilen: sıla; meçhul muzari fiil cüm.

مَّنْ خَشِيَ الرَّحْمَٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴿ 33 ﴾ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿ 32 ﴾

kimseye — korkan — Rahman'dan — görmediği — gelen — bir kalble — (Allah'a) dönmüş — her (yüzünü Allah'a) çeviren — koruyup gözeten

kimseye: (كل أَوَّابٍ)'den bedel, ismi mevsul. korkan: sıla; mazi fiil cüm. Rahman'dan: mef'ul. görmediği: car-mecrur. gelen: fiili mazi. bir kalble: car-mecrur, mevsuf. (Allah'a) dönmüş: sıfat. her (yüzünü Allah'a) çeviren: muz. ileyh, mevsuf. koruyup gözeten: sıfat.

31. Cennet, uzak olmayan (bir mekanda) (karşı gelmekten) sakınanlara yaklaştırılır. **32- 33.** İşte bu cennet, her (yüzünü devamlı Allah'a) çeviren, (O'nun emirlerini) koruyup gözetene; görmediği Rahman'dan korkan ve (Allah'a) dönmüş bir kalble gelen kimseye söz verilen şeydir (yerdir).

﴿ 34 ﴾	الْخُلُودِ	يَوْمُ	ذٰلِكَ	بِسَلَامٍ ط	اُدْخُلُوهَا
	sonsuzluk muz. ileyh	günüdür haber, muzaf	işte bu mübteda, işaret ismi	selametle car-mecrur	Oraya girin emir fiili, fail, mef'ul
﴿ 35 ﴾	مَزِيدٌ	لَدَيْنَا	وَ	فِيهَا	يَشَآؤُونَ	مَا	لَهُمْ
	fazlası da mübteda muahhar	katımızda vardır haber, mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	orada car-mecrur	diledikleri sıla; fiil cüm.	şeyler mübteda muahhar, ismi mevsul	onlara vardır haber mukaddem, şibhi cümle

34. Oraya selametle girin; işte bu sonsuzluk günüdür. **35.** Orada diledikleri şeyler vardır. Katımızda fazlası da vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 518 ≻

(50 / KÂF, 16 - 17 – 18 – 19 - 20 – 21 – 22 – 23 - 24 – 25 – 26 – 27 – 28):

(وَسْوَسَ يُوَسْوِسُ وِسْوَاسًا): (dahrece bâbı) vesvese verdi, dürtükledi, içinden geçirdi, aklına getirdi

[اَلْاَقْرَبُ (قَرُبَ يَقْرُبُ)]: (ism-i tafdîl) en yakın, daha yakın (اَلْحَبْلُ ج حِبَالٌ): şah damarı/ ip (اَلْوَرِيدُ): şah damarı, can damarı

(تَلَقَّى يَتَلَقَّى تَلَقِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) aldı, öğrendi / mevzuya girdi (اَلْمُتَلَقِّي ج مُتَلَقُّونَ): (ism-i fâil) alan, kaydeden

(اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ cihet, sağ el (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide

(اَلْقَعِيدُ): insanın amellerini hıfzeden ve insanı devamlı gözetleyen iki melek [اَلسَّائِقُ (سَاقَ يَسُوقُ)]: (ism-i fâil) süren

(لَفَظَ يَلْفِظُ لَفْظًا): söyledi [اَلْعَتِيدُ (عَتُدَ يَعْتُدُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) hazırlanmış, hazır [اَلْمَوْتُ (مَاتَ يَمُوتُ)]: ölüm, ölme

[اَلرَّقِيبُ (رَقَبَ يَرْقُبُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) gözcü, koruyan, gözeten, gözetleyen (اَلْاَغْطِيَةُ ج اَغْطِيَةٌ): örtü, saran kaplayan şey

(حَادَ يَحِيدُ حَيْدًا): (ecvef fiil) nefret etti, temayül göstermedi, kaçındı (كَشَفَ يَكْشِفُ): giderdi, kaldırdı/ keşfetti, açığa çıkardı

(نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih yoluyla ruhu cesede üfledi (اَلصُّورُ): İsrafil a.s.'ın borusu/ borazan (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdit mevzusu

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلْحَدِيدُ ج حِدَادٌ): keskin (bıçak, kılıç, dil, göz, zeka) [اَلْعَتِيدُ (عَتُدَ يَعْتُدُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) hazırlanmış, hazır [اَلْمُرِيبُ (اَرَابَ يُرِيبُ)]: (ism-i fâil) evham veren, şüpheye düşüren, şüphede kalan, şüpheci

(اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): bağlı; bağıntılı; koca; çok yakın dost, eş (اَلسَّكْرَةُ ج سَكَرَاتٌ): sarhoşluk, kendinden geçme, baygınlık

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü [اَلْعَنِيدُ (عَنَدَ يَعْنُدُ)]: inatçı, bile bile haktan yüz çeviren

[اَلْكَفَّارُ (كَفَرَ يَكْفُرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kafir, çok inkarcı, çok nankör (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık, mesafe

[اَلْمَنَّاعُ (مَنَعَ يَمْنَعُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok cimrilik gösteren, çokça hayırdan el çeken, hep men eden

[اَلْمُعْتَدِي (اِعْتَدَى يَعْتَدِي)]: (ism-i fâil) zulmedici, hakka tecavüz eden (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdit mevzusu

(أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (if'al bâbı, nâkıs fiil) attı, bıraktı/ hitap etti/ öne sürdü/ sağlamlaştırdı (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اَلْقَرِينُ ج قُرَنَاءُ): bağlı; bağıntılı; koca; çok yakın dost, eş (أَطْغَى يُطْغِي إِطْغَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) azdırdı

(اِخْتَصَمَ يَخْتَصِمُ اِخْتِصَامًا): (iftiâl bâbı) niza etti, çekişti (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı, önceden bildirdi

(50 / KÂF, 29 - 30 – 31 – 32 – 33 – 34 – 35):

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلًا): (tef'il bâbı) değiştirdi, tağyir etti/ tahrif etti/ birbirine bedel kıldı (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş

[اَلظَّلَّامُ (ظَلِمَ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok zalim, çok haksızlık yapan (اِمْتَلَأَ يَمْتَلِئُ): (iftiâl b.) doldu (خَشِيَ يَخْشَى): (nâkıs f.) korktu

(اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzaklık, mesafe [اَلْمُنِيبُ (أَنَابَ)]: (ism-i fâil) dönen (أَزْلَفَ يُزْلِفُ إِزْلَافًا): (if'al b.) yaklaştırdı, yakınlaştırdı

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi (اَلْاَوَّابُ ج اَوَّابُونَ): (mübâlağalı ism-i fâil) yüzünü Allah'a çeviren, döndüren

[اَلْحَفِيظُ (حَفِظَ)]: (ism-i fâil) koruyan, gözeten, gözetici [اَلْمَزِيدُ (زَادَ)]: (mimli masdar) artırış, artma (اَلْخُلُودُ): sonsuzluk, ebediyet

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 519 (KÂF : 36 – 45) ≻

وَ	كَمْ	أَهْلَكْنَا	قَبْلَهُمْ	مِنْ قَرْنٍ	هُمْ	أَشَدُّ
başlama h.	nice	helak ettik	onlardan önce	nesli	mübteda	daha şiddetli olan
	mukaddem mef'ul, kem'il haberiyye	fiili mazi, fail	mekan zarfı,	h. cer, mecrur isim, {şibhi cümle (كَمْ)'in sıfatı da denmiştir}	haber	

(قَرْنٍ)'in sıfatı; isim cümlesi

﴿ 36 ﴾	مِنْ مَحِيصٍ	هَلْ	فِي الْبِلَادِ	فَنَقَّبُوا	بَطْشًا	مِنْهُمْ
	Kaçış yeri var	mı	beldeler	akabinde katettiler	yakalama bakımından	kendilerinden
	zaid h. cer, mübteda	soru h.	h. cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fail	temyiz	car-mecrur

(هم أشد) cümlesine matuf

36. Onlardan (inkarcılardan) önce, yakalama (şiddet ve güç) bakımından kendilerinden daha şiddetli olan nice nesli helak ettik. Akabinde (kaçacak yer aramak için) beldeler katettiler (diyar diyar gezdiler). Kaçış yeri var mı?

إِنَّ	فِي ذَٰلِكَ	لَذِكْرَىٰ	لِمَنْ	كَانَ	لَهُ	قَلْبٌ
Doğrusu	bunda var	öğüt	kimseye	olan	kalbi	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	car-mecrur, ismi mevsul	sıla; nâsih mazi fiil cüm.	(كَانَ) nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(كَانَ)'nin muahhar ismi

﴿ 37 ﴾	شَهِيدٌ	هُوَ	وَ	السَّمْعَ	أَلْقَى	أَوْ
	haber	hazır bulunup hal: isim cümlesi: mübteda..	hal vavı	kulak mef'ul	veren fiili mazi	veya atıf h.

37. Doğrusu bunda, kalbi olan veya hazır bulunup kulak veren kimseye öğüt vardır.

وَ	الْأَرْضَ	وَ	السَّمَاوَاتِ	خَلَقْنَا	لَقَدْ	وَ
ve atıf h.	yeri matuf	, atıf h.	gökleri mef'ul	yarattık fiili mazi, fail	And olsun ki yemin cevabı lâmı, tahkik h.	atıf h.

﴿ 38 ﴾	مِنْ لُغُوبٍ	مَا مَسَّنَا	وَ	أَيَّامٍ ق	فِي سِتَّةِ	بَيْنَهُمَا	مَا
	bir yorgunluk zaid h. cer, fail	Bize dokunmaksızın nefiy h., fiili mazi, mef'ul	hal vavı, (atıf h. de denmiştir)	altı günde muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	ikisi arasındaki sıla; şibhi cüm.	şeyleri matuf, ismi mevsul

38. And olsun ki, gökleri, yeri ve ikisi arasındaki şeyleri bize bir yorgunluk dokunmaksızın altı günde yarattık.

رَبِّكَ	بِحَمْدِ	سَبِّحْ	وَ	يَقُولُونَ	عَلَىٰ مَا	فَاصْبِرْ
Rabbini muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	hamd ile car-mecrur, muzaf	tesbih et emir fiili	atıf h.	söyledikleri sıla; fiil cüm	şeylere h. cer, ismi mevsul	O halde sabret rabıta, emir fiili

﴿ 39 ﴾	الْغُرُوبِ ج	قَبْلَ	وَ	الشَّمْسِ	طُلُوعِ	قَبْلَ
	batışından muz. ileyh	önce matuf, muzaf	ve atıf h.	güneşin muz. ileyh	doğuşundan muz. ileyh, muzaf	önce zaman zarfı, muzaf

39. O halde söyledikleri şeylere sabret; Rabbini, güneşin doğuşundan önce ve batışından önce hamd ile tesbih et.

﴿ 40 ﴾	السُّجُودِ	أَدْبَارَ	وَ	فَسَبِّحْهُ	مِنَ اللَّيْلِ	وَ
	secdelerin muz. ileyh	ardından (قَبْلَ)'ye matuf	ve atıf h.	Artık O'nu tesbih et atıf h. (zaid de denmiştir), emir fiili, mef'ul	geceden (bir bölümde) h. cer, mecrur isim, şibhi cümle sonraki (سَبِّحْ) ile bağlantılıdır	başlama h.

40. Artık geceden (bir bölümde) ve secdelerin ardından O'nu tesbih et.

﴿ 41 ﴾	قَرِيبٍ لا	مِنْ مَكَانٍ	الْمُنَادِ	يُنَادِ	يَوْمَ	اسْتَمِعْ	وَ
	yakın sıfat	bir mekandan h. cer, mecrur isim, mevsuf	çağırıcının fail, (ي) mahzuf	çağıracağı fiili muzari	güne zaman zarfı, muzaf	kulak ver emir fiili	atıf h.

41. Çağırıcının yakın bir mekandan çağıracağı güne kulak ver.

﴿ 42 ﴾ الْخُرُوجِ يَوْمُ ذَٰلِكَ بِالْحَقِّ ۖ الصَّيْحَةَ يَسْمَعُونَ يَوْمَ

çıkış	günüdür	işte o	gerçekten	çığlığın	işitildiği	gün
muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda, işaret ismi	(الصَّيْحَةَ)'dan hal; şibhi c.	mef'ul	muz. ileyh, muzari f. cüm.	önceki (يَوْمَ)'den bedel, muzaf

42. Çığlığın gerçekten işitildiği gün; işte o, (yeniden diriliş için) çıkış günüdür.

﴿ 43 ﴾ الْمَصِيرُ إِلَيْنَا وَ نُمِيتُ وَ نُحْيِي نَحْنُ إِنَّا

dönüş	Bize'dir	ve	Biz öldürürüz	,	diriltiriz	Biz	Doğrusu Biz
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fiili muzari	atıf h.	haber, muzari fiil cümlesi.,{fiil cümlesi (إِنَّ)'nin haberidir de denmiştir}	mübteda, {önceki (نا) zamirini tekit için gelmiştir de denmiştir}	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

43. Doğrusu Biz, Biz diriltiriz, Biz öldürürüz ve dönüş Bize'dir.

﴿ 44 ﴾ يَسِيرٌ عَلَيْنَا حَشْرٌ ذَٰلِكَ سِرَاعًا ۖ عَنْهُمْ الْأَرْضُ تَشَقَّقُ يَوْمَ

kolay	Bize göre	bir toplanmadır	Bu	çabucak	onlardan	yer	çatlayıp yarılır	O gün
sıfat	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (يَسِيرٌ) ile bağlantılı	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi	(عَنْهُمْ)'deki zamirden hal	car-mecrur	fail	muzari fiil cümlesi	zaman zarfı

44. O gün yer onlardan çabucak çatlayıp yarılır; bu, Bize göre kolay bir toplanmadır.

أَنْتَ مَآ وَ يَقُولُونَ بِمَا أَعْلَمُ نَحْنُ

Sen	değilsin		onların dedikleri	şeyleri	en iyi bileniz	Biz
(مَا)'nın ismi	Leyse'ye benzeyen nâsih h.	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	haber (ismi tafdil)	mübteda

﴿ 45 ﴾ وَعِيدِ يَخَافُ مَنْ بِالْقُرْآنِ فَذَكِّرْ بِجَبَّارٍ عَلَيْهِمْ

tehdidimden	korkan	kimseye	Kuran'la	artık öğüt ver	bir zorba		onların üzerinde
mef'ul	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h., emir fiili	zaid h. cer (tekit için gelir), (مَا)'nın haberi		şibhi cümle (بِجَبَّارٍ) ile bağlantılıdır

45. Onların dediklerini Biz en iyi bileniz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; tehdidimden korkan kimseye artık Kuran'la öğüt ver.

سورة الذاريات (51)

(ZÂRİYÂT (Uçurup Dağıtanlar) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 60 ayettir.)

⮜ CÜZ: 26 - 27, KUR'ÂN SAYFASI: 519 - 522 ⮞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

وَ الذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ﴿ 1 ﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿ 2 ﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿ 3 ﴾ فَالْمُقَسِّمَاتِ

and olsun ki	uçurup dağıtanlara	uçurdukça	taşıyanlara	yükü	akıp gidenlere	kolaylıkla	taksim edenlere
kasem ve cer h.	mecrur isim	mef'ulü mutlak	atıf h., matuf, mecrur	mef'ul	atıf h., matuf, mecrur	mef'ulü mutlak naibi	atıf h., matuf

أَمْرًا ﴿ 4 ﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿ 5 ﴾ وَ إِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿ 6 ﴾

işi	Kesinlikle .. şey	size vaad edilen	doğrudur		Şüphesiz ki	din	kesinlikle vuku bulacaktır
mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; muzari meçhul fiil cüm.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

1-5. Uçurup dağıtanlara (rüzgarlara), yükü taşıyanlara (yağmur yüklü bulutlara), kolaylıkla akıp gidenlere (süzülen gemilere) ve işi taksim edenlere (iş bölümü yapıp yöneten meleklere) and olsun ki, size vaad edilen şey (kıyametin kopması) kesinlikle doğrudur. **6.** Şüphesiz ki din (hesap ve karşılığı) kesinlikle vuku bulacaktır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 519 ≻

(50 / KÂF, 36 – 37 – 38):

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı, öldürdü, telef etti, başını belaya soktu, kökünü kazandı

(اَلْقَرْنُ ج قُرُونٌ): nesil, aynı zamanın insanları, muasır olanlar [(شَدَّ يَشُدُّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, daha şiddetli

[(بَطَشَ يَبْطُشُ) اَلْبَطْشُ]: (masdar) kıskıvrak yakalama [(حَاصَ يَحِيصُ) اَلْمَحِيصُ]: kaçış, kaçamak, kaçış yeri

(نَقَّبَ يُنَقِّبُ تَنْقِيبًا فِي): (tef'il bâbı) (ülkeyi) katetti, gezip dolaştı/ gidip geldi/ teftiş etti/ arayıp taradı (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde

(اَلذِّكْرَى): hatırlatma, ikaz, nâsihat, hatıra getirip bilme (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bıraktı, attı/ hitap etti

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): kulak, duyma hassası (أَلْقَى السَّمْعَ): kulak verdi

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan (اَلسِّتَّةُ): altı

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, değdi, el sürdü (اَللُّغُوبُ): şiddetli yorgunluk

(50 / KÂF, 39 – 40):

(صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti

[(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh [(طَلَعَ يَطْلُعُ) اَلطُّلُوعُ]: (masdar) doğma (قَبْلُ): (zarf) önce

[(غَرَبَ يَغْرُبُ) اَلْغُرُوبُ]: (masdar) batma [(سَجَدَ يَسْجُدُ) اَلسُّجُودُ]: (masdar) secde (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(اَلشَّمْسُ): güneş (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti

(50 / KÂF, 41 – 42):

(اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلْمَكَانُ ج اَمَاكِنُ): mekan, yer, hal, durum, mevki, mertebe

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً نِدَاءً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, bağırdı, çağırdı [(نَادَى يُنَادِي) اَلْمُنَادِي]: (ism-i fâil) seslenen, çağıran

[(قَرَبَ يَقْرُبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (zaman veya mekan cihetiyle yahut ahval itibarıyle ve ilim yönünden yahut akrabalık noktasından)

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلصَّيْحَةُ): sayha, çığlık/ azap, işkence [(خَرَجَ يَخْرُجُ) اَلْخُرُوجُ]: çıkma, çıkış

(50 / KÂF, 43 – 44 – 45):

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (if'al bâbı) hayat verdi, diriltti (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü

[(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çabuk

(تَشَقَّقَ يَتَشَقَّقُ تَشَقُّقًا): (tefa'ul bâbı) çatladı, çokça yarıldı, parçalandı [(حَشَرَ يَحْشُرُ) اَلْحَشْرُ]: toplama (اَلْيَسِيرُ): kolay/ az

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen (اَلْجَبَّارُ): zorlayıcı, musallat olan (اَلْوَعِيدُ): tehdit, tehdit mevzusu

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü

≺ ZÂRİYÂT SÛRESİ ≻

(51 / ZÂRİYÂT, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

[(ذَرَا يَذْرُو ذَرْوًا) اَلذَّارِيَةُ]: (ism-i fâil) uçuran, dağıtan, savuran (اَلْحَامِلَةُ ج حَامِلاَتٌ): (ism-i fâil) yüklenen

(اَلْوِقْرُ ج اَوْقَارٌ): sırtta yahut başta taşınan yük (اَلْجَارِيَةُ ج جَارِيَاتٌ): (ism-i fâil) gemi/ akan, hareket eden (اَلْيُسْرُ): kolay, kolaylık

(51 / ZÂRİYÂT, 4 – 5 – 6):

(اَلْمُقَسِّمَةُ ج مُقَسِّمَاتٌ): (ism-i fâil) taksim eden, bölüştüren, paylaştıran (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi [(صَدَقَ يَصْدُقُ) اَلصَّادِقُ]: (ism-i fâil) doğru olan

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza/ din/ şeriat/ inkıyad/ bağlılık [(وَقَعَ يَقَعُ) اَلْوَاقِعُ]: (ism-i fâil) düşen, vaki olan, tahakkuk eden

≺ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 520 (ZÂRİYÂT: 7 – 30) ≻

﴿ 8 ﴾ مُخْتَلِفٍ ۙ قَوْلٍ لَفِي إِنَّكُمْ ﴿ 7 ﴾ الْحُبُكِ ۙ ذَاتِ السَّمَاءِ وَ

farklı (sıfat) | görüştesiniz (mecrur isim, mevsuf; tekid lamı, h. cer) | şüphesiz siz (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | yollar (muz. ileyh) | sahibi (sıfat, muzaf) | göğe (muksem bih (kendisine yemin edilen) mecrur isim, mevsuf) | and olsun ki (kasem ve cer h.)

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

7-8. Yollar sahibi (yıldızların dolaştığı yörüngelere ya da enerji akışının sağlandığı yollara sahip) göğe and olsun ki, siz, şüphesiz farklı görüştesiniz (çelişkili sözler söylemektesiniz).

الَّذِينَ ﴿ 10 ﴾ الْخَرَّاصُونَ ۙ قُتِلَ ﴿ 9 ﴾ أُفِكَ مَنْ عَنْهُ يُؤْفَكُ

Ki (sıfat, ismi mevsul) | yalancılar (naibi fail) | kahrolsun (meçhul fiili mazi) | çevrilecek (sıla; meçhul mazi fiil cüm.) | kimse (naibi fail, ismi mevsul) | ondan (car-mecrur) | çevrilir (meçhul fiili muzari)

﴿ 12 ﴾ الدِّينِ ط يَوْمُ أَيَّانَ يَسْأَلُونَ ﴿ 11 ﴾ سَاهُونَ ۙ غَمْرَةٍ فِي هُمْ

Din (muz. ileyh) | günü (mübteda muahhar, muzaf) | ne zaman (haber mukaddem, soru ismi (zaman zarfı)) | sorarlar (fiili muzari+fâil {(خَرَّاصُونَ)'den haldir de denmiş}) | yanılmaktadırlar (2. haber) | cahillik içindedir (haber, şibhi cümle) | onlar (mübteda)

mef'ul, isim cümlesi

9. Çevrilecek kimse ondan çevrilir. **10-11.** Kahrolsun yalancılar (yalancılığı alışkanlık edenler)! Ki onlar cahillik (bilgisizlik) içindedir, yanılmaktadırlar. **12.** Din günü (karşılıkların verileceği kıyamet günü) ne zaman (diye) sorarlar.

﴿ 13 ﴾ يُفْتَنُونَ عَلَى النَّارِ هُمْ يَوْمَ

arzedilirler (meçhul fiili muzari+naibi) | ateşe (h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (يُفْتَنُونَ) ile bağlantılıdır) | onlar (mübteda) | O gün (zaman zarfı)

﴿ 14 ﴾ تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ كُنْتُمْ الَّذِي هَذَا فِتْنَتَكُمْ ط ذُوقُوا

acele istiyor ((كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) | kendisini (car-mecrur, şibhi cümle (تَسْتَعْجِلُونَ) ile bağlantılıdır) | olduğunuz (sıla; fiil cüm.) | şeydir (haber, ismi mevsul) | işte bu (mübteda, işaret ismi) | fitnenizi (mef'ul) | tadın (emir fiili, fail)

13. O gün, onlar ateşe arzedilirler. **14.** (Onlara): "Fitnenizi (imtihana tutulduğunuz şeyi, azabınızı) tadın; işte bu kendisini acele istediğiniz şeydir" (denir).

مَا آخِذِينَ ﴿ 15 ﴾ عُيُونٍ ۙ وَ فِي جَنَّاتٍ الْمُتَّقِينَ إِنَّ

şeyleri (mef'ul, ismi mevsul) | alanlar olarak (hal) | pınarlardadırlar (matuf) | ve (atıf h.) | cennetlerdedir ((إِنَّ)'nin haberi, şibhi c.) | sakınanlar ((إِنَّ)'nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb h.)

﴿ 16 ﴾ مُحْسِنِينَ ط ذٰلِكَ قَبْلَ كَانُوا إِنَّهُمْ رَبُّهُمْ ط آتَاهُمْ

iyilik yapanlar ((كَانَ)'nin haberi) | bundan önce (muz. ileyh, işaret ismi; zaman zarfı) | idi (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | Doğrusu onlar (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | Rablerinin (fail) | kendilerine verdiği (sıla; mazi fiil cüm.)

((إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

15-16. Doğrusu, (Allah'a karşı gelmekten) sakınanlar, Rablerinin kendilerine verdiği şeyleri alanlar olarak cennetlerde ve pınarlardadırlar. Doğrusu onlar, bundan önce iyilik yapanlardı.

﴿ 18 ﴾ يَسْتَغْفِرُونَ هُمْ بِالْأَسْحَارِ وَ ﴿ 17 ﴾ يَهْجَعُونَ مَا اللَّيْلِ مِنَ قَلِيلاً كَانُوا

bağışlanma dilerlerdi (haber, fiil cümlesi) | onlar (mübteda) | seher vakitlerinde (car-mecrur, şibhi cümle (يَسْتَغْفِرُونَ) ile bağlantılıdır) | atıf h. | uyurlar (zaid harf, (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi) | gecenin (h. cer, mecrur isim) | az bir kısmında (mef'ulü mutlak naibi) | onlar idi (fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi)

17. Onlar, gecenin az bir kısmında uyurlardı (veya uyumazlardı). **18.** Seher vakitlerinde onlar bağışlanma dilerlerdi.

﴿ 19 ﴾ وَ فِيٓ أَمْوَٰلِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَ الْمَحْرُومِ

وَ	فِيٓ أَمْوَٰلِهِمْ	حَقٌّ	لِّلسَّآئِلِ	وَ	الْمَحْرُومِ
	Onların mallarında vardı	bir hak	isteyen için	ve	mahrum
	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	car-mecrur	atıf h.	matuf

19. Onların mallarında isteyen ve mahrum (utanması sebebiyle isteyemeyen) için bir hak vardır.

﴿ 20 ﴾ وَ فِي الْأَرْضِ ءَايَٰتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿ 21 ﴾ وَ فِيٓ أَنفُسِكُمْ ۖ أَ فَلَا تُبْصِرُونَ

وَ	فِي الْأَرْضِ	ءَايَٰتٌ	لِّلْمُوقِنِينَ	وَ	فِيٓ أَنفُسِكُمْ	أَ	فَلَا تُبْصِرُونَ
	yeryüzünde vardır	ayetler	kesin inananlara	ve	kendi içinizde	misiniz	hala görmez
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	car-mecrur	atıf h.	h. cer, mecrur isim	soru h.	atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil

20-21. Kesin olarak inananlara, yeryüzünde ve kendi içinizde ayetler vardır; hala görmez misiniz?

﴿ 22 ﴾ وَ فِي السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوعَدُونَ

وَ	فِي السَّمَآءِ	رِزْقُكُمْ	وَ	مَا	تُوعَدُونَ
	gökte vardır	rızkınız	ve	şeyler	size söz verilen
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	(رِزْقُكُمْ)'e matuf, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.
	(فِي الأرض آيات) cümlesine matuf				

22. Gökte rızkınız ve size söz verilen şeyler vardır.

﴿ 23 ﴾ فَوَ رَبِّ السَّمَآءِ وَ الْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَآ أَنَّكُمْ تَنطِقُونَ

فَوَ	رَبِّ السَّمَآءِ	وَ	الْأَرْضِ	إِنَّهُ	لَحَقٌّ	مِّثْلَ	مَآ	أَنَّكُمْ	تَنطِقُونَ
	Rabbine		yerin	o	kesinlikle gerçektir				sizin konuşmanız gibi
İşte and olsun ki	mecrur isim, muzaf	atıf h., kasem ve cer h.	muz. ileyh	atıf h.	matuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	hal	zaid	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

(مِثْلَ)'nin muzafun ileyhi, masdar-ı müevvel

yeminin cevabı

23. Göğün ve yerin Rabbine and olsun ki o (size söylenen ve vadedilen şey), sizin konuşmanız kadar kesin ve gerçektir.

﴿ 24 ﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ

هَلْ	أَتَاكَ	حَدِيثُ	ضَيْفِ	إِبْرَاهِيمَ	الْمُكْرَمِينَ
mi	sana geldi	haberi	misafirlerinin	İbrahim'in	ikram edilen
soru h.	fiili mazi, mef'ul	fail, muzaf	muz. ileyh, sonraki isim için muzaf, mevsuf	muz. ileyh	(ضَيْفِ)'nin sıfatı

24. İbrahim'in ikram edilen konuklarının haberi sana geldi mi?

﴿ 25 ﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَٰمًا ۖ قَالَ سَلَٰمٌ ۚ قَوْمٌ مُّنكَرُونَ

إِذْ	دَخَلُوا	عَلَيْهِ	فَقَالُوا	سَلَٰمًا	قَالَ	سَلَٰمٌ	قَوْمٌ	مُّنكَرُونَ
Bir zamanlar	girmişler	onun yanına	demişlerdi	Selam	demişti	Selam	bir topluluksunuz	(Siz) tanınmayan
geçmiş zaman zarfı	fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fail	(نُسَلِّمُ) (selamlıyoruz) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı	fiili mazi	mübteda	haber, mevsuf, (أَنْتُمْ) olarak takdir edilen mübtedası mahzuf	sıfat

25. Bir zamanlar, onun (İbrahim'in) yanına girmişler: "Selam (veriyoruz sana)" demişlerdi. İbrahim de: "Selam (size). (Siz) tanınmayan bir topluluksunuz" demişti.

﴿ 26 ﴾ فَرَاغَ إِلَىٰٓ أَهْلِهِ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ

فَرَاغَ	إِلَىٰٓ أَهْلِهِ	فَجَآءَ	بِعِجْلٍ	سَمِينٍ
Hemen yönelmişti	ailesine	ve getirmişti	bir buzağı	semiz
atıf h., fiili mazi	h. cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi	car-mecrur, mevsuf	sıfat

﴿ 27 ﴾ فَقَرَّبَهُۥٓ إِلَيْهِمْ قَالَ أَ لَا تَأْكُلُونَ

فَقَرَّبَهُۥٓ	إِلَيْهِمْ	قَالَ	أَ	لَا تَأْكُلُونَ
akabinde onu yaklaştırmıştı	onlara	demişti	misiniz	Yemez
atıf h., fiili mazi, mef'ul	car-mecrur	fiili mazi	soru h.	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil

26-27. Hemen ailesine yönelmiş ve semiz bir buzağı getirmiş, akabinde onu onlara yaklaştırmış: "Yemez misiniz?" demişti.

﴿ 28 ﴾ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ وَ بَشَّرُوهُ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٍ

فَأَوْجَسَ	مِنْهُمْ	خِيفَةً	قَالُوا	لَا تَخَفْ	وَ	بَشَّرُوهُ	بِغُلَٰمٍ	عَلِيمٍ
hissetti	onlardan düştü	korku	dediler	Korkma	ve	ona müjdelediler	bir oğul	bilgin
atıf h., fiili mazi	car-mecrur	mef'ul	fiili mazi, fail	nehy-i hazır, nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	fiili mazi, fail, mef 'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat

28. (Yemekten yemediklerini görünce) onlardan korku hissetti; "Korkma" dediler ve ona bilgin bir oğul müjdelediler.

﴿ 29 ﴾	عَقِيمٌ	عَجُوزٌ	وَ قَالَتْ	وَجْهَهَا	فَصَكَّتْ	فِي صَرَّةٍ	امْرَأَتُهُ	فَأَقْبَلَتِ
	kısır	(Ben) bir kocakarı(yım)	dedi	yüzüne	sonra (ellerini) çarparak	çığlık atarak	karısı	Bunun üzerine geldi
	sıfat	(أنا) olarak takdir edilen mahzuf mübteda'nın haberi, mevsuf	fiili mazi	atıf h. mef'ul	atıf h., fiili mazi	h. cer, mecrur isim	fail	atıf h., fiili mazi
﴿ 30 ﴾	الْعَلِيمُ	الْحَكِيمُ	هُوَ	إِنَّهُ	رَبُّكِ ط	قَالَ	كَذٰلِكِ لا	قَالُوا
	Bilgin olandır	Hakim olandır	doğrusu O		Rabbin	söyledi	böyle	dediler
	(إنّ)'nin ikinci haberi	(إنّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (إنّ)'nin ismi	fail	fiili mazi	car-mecrur	fiili mazi, fail

29. Bunun üzerine karısı çığlık atarak geldi, sonra da (ellerini) yüzüne çarpарak: "(Ben) kısır bir kocakarıyım!" dedi. **30.** (Melekler): "Rabbin böyle söyledi; doğrusu O, Hakim olandır, Bilgin olandır " dediler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 520 ≻

(51 / ZÂRİYÂT, 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 - 13 - 14 – 15 – 16 - 17):

(ذَاتٌ ج ذَوَاتٌ): sahip (اَلْحَبِيكَةُ ج حُبُكٌ): muhkem ve sağlam olan veya hafif rüzgarların kumlarda veya sularda açtığı yollar (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide [(إِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ) اَلْمُخْتَلِفُ]: (ism-i fâil) muhtelif, farklı, değişik (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuz fiil) çevirdi, vazgeçirdi (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (اَلْخَرَّاصُ ج خَرَّاصُونَ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı (اَلْغَمْرَةُ ج غَمَرَاتٌ): cahillik, dalalet/ sıkıntı, şiddet (اَلْسَاهِي ج سَاهُونَ): (ism-i fâil) yanılan (hatırda tutmayıp gaflet ederek terk eden) (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza/ din/ şeriat/ inkıyad/ bağlılık (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi, sınadı/ eziyet etti, ateşe attı/ fitne çıkardı/ hayrette bıraktı (burada (يُعْرَضُونَ) (arzedilirler) manasında) (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): deneme, imtihan/ fitne/ harp/ günah/ eziyet/ bela (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) çabuklaştırdı, acelecilik gösterdi (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, çeşme (اَلْآخِذُ ج آخِذُونَ): (ism-i fâil) tutan, tutucu, alan, alıcı (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) güzel yapan, iyilik eden (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (هَجَعَ يَهْجَعُ هُجُوعًا): geceleyin uyudu

(51 / ZÂRİYÂT, 18 – 19 - 20 – 21 – 22 – 23 - 24 – 25 – 26 – 27 - 28 - 29 – 30):

(اَلسَّحَرُ ج اَسْحَارٌ): seher vakti, gecenin sonu [(سَأَلَ يَسْأَلُ) اَلسَّائِلُ]: (ism-i fâil) isteyen, soran, sual eden, dilenci [(حَرَمَ يَحْرِمُ) اَلْمَحْرُومُ]: (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış, mahrum (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü (اَلْمُوقِنُ ج مُوقِنُونَ): (ism-i fâil) şüphe etmeksizin inanan, kesin olarak inanan (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, (نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi (اَلْعَقِيمُ ج عُقُمٌ): kısır, verimsiz, nesli kesik/ kuru, kupkuru (اَلْمُنْكَرُ ج مُنْكَرُونَ): (ism-i mef'ûl) tanınmayan bilinmeyen kimse yahut yadırganan (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلْمُكْرَمُ ج مُكْرَمُونَ): (ism-i mef'ûl) ikram edilmiş, ikram gören (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلسَّلاَمُ): selamlaşma/ sulh. selamet, teslim olma (اَلضَّيْفُ ج ضُيُوفٌ): misafir, misafirler (رَاغَ يَرُوغُ رَوْغًا): (ecvef fiil) üzerine vardı/ gizlice karşıladı/ yöneldi (اَلْغُلاَمُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi (اَلْعِجْلُ ج عُجُولٌ): buzağı, dana (اَلسَّمِينُ ج سِمَانٌ): semiz, etli ve yağlı (قَرَّبَ يُقَرِّبُ تَقْرِيبًا): (tef'il bâbı) yaklaştırdı, yakın kıldı, yakınlık sağladı (اَلْعَجُوزُ ج عَجَائِزُ): yaşlı, ihtiyar kadın, koca karı (أَوْجَسَ يُوجِسُ إِيجَاسًا): (if'al bâbı) duydu, hissetti/ gizledi [(خَافَ) اَلْخِيفَةُ]: korku, korkma (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef f.) korktu (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالاً): (if'al bâbı) geldi, girdi, yöneldi/ çıkıp geldi/ karşıladı/ öne atıldı (اَلصَّرَّةُ): çığlık/ bağırış/ topluluk/ yüzü buruşturma (صَكَّ يَصُكُّ صَكًّا): (muzaaf fiil) vurdu, çarptı (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön (اَلْمَرْأَةُ): karı, kadın, hanım

27. CÜZ

CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 521 (ZÂRİYÂT: 31 – 51)

قَالَ	فَمَا	خَطْبُكُمْ	أَيُّهَا	الْمُرْسَلُونَ	﴿ 31 ﴾
dedi fiili mazi	nedir rabıta, mübteda, soru ismi	Esas meseleniz haber	Ey nida harfi mahzuf münada, tenbih h.	Elçiler (أَيُّ)'nün sıfatı (bedel de denmiştir)	

31. (İbrahim): "Ey Elçiler! O halde esas meseleniz (gelme sebebiniz, gaye ve göreviniz) nedir?" dedi.

قَالُوا	إِنَّا	أُرْسِلْنَا	إِلَى قَوْمٍ	مُجْرِمِينَ	﴿ 32 ﴾	لِنُرْسِلَ	عَلَيْهِمْ
dediler fiili mazi, fail	Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	gönderildik (إِنَّ)'nin haberi, meçhul mazi fiil cümlesi, naibi fail	bir topluluğa h. cer, mecrur isim, mevsuf	suçlu sıfat		göndermemiz için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	onlara car-mecrur

حِجَارَةً	مِنْ طِينٍ	﴿ 33 ﴾	مُسَوَّمَةً	عِنْدَ	رَبِّكَ	لِلْمُسْرِفِينَ	﴿ 34 ﴾
taş mef'ul, mevsuf,	çamurdan sıfat, şibhi cümle		işaretlenmiş (حِجَارَةً)'in 2. sıfatı, (hal de denmiştir)	katında zaman zarfı, muzaf	Rabbinin muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	aşırı gidenlere car-mecrur	

32-33-34. (Elçiler): "Doğrusu biz suçlu bir topluluğa (Lut kavmine) görevlendirildik, aşırı gidenlere Rabbinin katında işaretlenmiş, çamurdan (pişmiş, sert) taş göndermemiz için (görevlendirildik)" dediler.

فَأَخْرَجْنَا	مَنْ	كَانَ	فِيهَا	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ج	﴿ 35 ﴾
Bunun üzerine çıkardık atıf h., fiili mazi, fail	kimseleri mef'ul, ismi mevsul	olan fiili mazi, nâsih. (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	orada (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	müminlerden h. cer, mecrur isim	

35. Bunun üzerine, müminlerden orada olan kimseleri çıkardık.

فَمَا وَجَدْنَا	فِيهَا	غَيْرَ	بَيْتٍ	مِنَ الْمُسْلِمِينَ ج	﴿ 36 ﴾
Zaten bulmadık atıf h., nefiy h., fiili mazi, fail	orada car-mecrur	dışında mef'ul, muzaf	bir ev muz. ileyh, mevsuf	müslümanlardan sıfat, şibhi cümle	

36. Zaten orada, müslümanlardan bir ev (halkı) dışında (başkasını) bulmadık.

وَ	تَرَكْنَا	فِيهَا	آيَةً	لِلَّذِينَ	يَخَافُونَ	الْعَذَابَ	الْأَلِيمَ ط	﴿ 37 ﴾
atıf h.	bıraktık fiili mazi, fail	orada car-mecrur	bir işaret mef'ul	kimseler için (آيَةً)'in sıfatı, şibhi cümle	korkan sıla; muzari fiil cüm.	azabdan mef'ul, mevsuf	Acı veren sıfat	

37. Acı veren azabdan korkan kimseler için, orada (o beldede) bir işaret (bir kalıntı) bıraktık.

وَ	فِي مُوسَى	إِذْ	أَرْسَلْنَاهُ	إِلَى فِرْعَوْنَ	بِسُلْطَانٍ	مُبِينٍ	﴿ 38 ﴾
atıf h.	Musa'da vardır (فِيهَا)'ya matuf	Bir zamanlar (مُوسَى)'dan bedel, geçmiş zaman zarfı	Onu gönderdik fiili mazi, fail	Firavun'a h. cer, mecrur isim	delille car-mecrur, mevsuf, (şibhi cümle hal'dir)	apaçık sıfat	

38. Musa'da (da bir işaret) vardır: Bir zamanlar Onu apaçık delille Firavun'a gönderdik.

فَتَوَلَّى	بِرُكْنِهِ	وَ	قَالَ	سَاحِرٌ	أَوْ	مَجْنُونٌ	﴿ 39 ﴾
yüz çevirdi atıf h., fiili mazi	erkanıyle birlikte car-mecrur	atıf h.	dedi fiili mazi	bir sihirbazdır (هُوَ) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	veya atıf h.	(cinlenmiş) delidir matuf	

فَأَخَذْنَاهُ	وَ	جُنُودَهُ	فَنَبَذْنَاهُمْ	فِي الْيَمِّ	وَ	هُوَ	مُلِيمٌ ط	﴿ 40 ﴾
Bunun üzerine onu aldık atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	ve atıf h.	ordularını matuf	akabinde de onları attık atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	denize h. cer, mecrur isim	halde olarak hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	o mübteda	kınanacak haber	

وَ	فِي عَادٍ	إِذْ	أَرْسَلْنَا	عَلَيْهِمُ	الرِّيحَ	الْعَقِيمَ ج	﴿ 41 ﴾
başlama h.	Ad'de vardır h. cer, mecrur isim	Bir zamanlar geçmiş zaman zarfı	gönderdik fiili mazi, fail	Onlara car-mecrur	bir rüzgar mef'ul, mevsuf	kuru sıfat	

﴿ 42 ﴾ مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ

bırakmayarak	şeyi	geldiği	üzerine	ancak	onu yapan	çürümüş (kül) gibi	
(الرِّيحَ)'dan hal; olumsuz muzari f.c.	zaid h. cer, mef'ul, mevsuf	(شَيْءٍ)'in sıfatı, mazi fiil cümlesi	car-mecrur	istisna h.	(تَذَرُ)'nun failinden hal; mazi fiil cümlesi	(جَعَلَتْ)'in 2. mef'ulü, şibhi cümle	

39. (Firavun), erkanıyla (kendisinin dayanağı olan ordusu ve gücüyle) birlikte (hakdan) yüz çevirdi; "(O) bir sihirbazdır veya delidir (cinlenmiştir)" dedi. **40.** Bunun üzerine onu ve ordularını aldık, akabinde de o (Firavun) kınanacak halde olarak onları denize attık. **41-42.** Ad'de (Ad kavminde de bir işaret) vardır: Onlara, üzerine geldiği şeyi bırakmayarak onu ancak çürümüş (kül) gibi yapan kuru bir rüzgar gönderdik.

﴿ 43 ﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّى حِينٍ

Semud'da vardır	Bir zamanlar	dendi	onlara	faydalanın	kadar	Bir süreye
h. cer, mecrur isim	geçmiş zaman zarfı	meçhul fiili mazi	car-mecrur	(قِيلَ)'nin naibi faili; emir fiili cüm.	h. cer	mecrur isim
atıf h.						

43. Semud'da (Semud kavminde de bir işaret) vardır: Bir zamanlar onlara; "Bir süreye kadar faydalanın (refah içinde yaşayın)" dendi.

﴿ 44 ﴾ فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ

Akabinde onlar haddi aştılar	emri husu-sunda	Rablerinin	onları çarptı	yıldırım		bakıp dururlarken
atıf h., fiili mazi, fail	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf , muz. ileyh	atıf h., fiili mazi, mef'ul	fail	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	haber, fiil cümlesi
					mübteda	onlar

44. Akabinde onlar Rablerinin emri hususunda haddi aştılar; bu sebeple onlar bakıp dururlarken (göz göre göre) onları yıldırım çarptı.

﴿ 45 ﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ

güçleri yetmedi	ayağa kalkmaya		olmadılar	sakınanlar
atıf h., nefiy h., fiili mazi, fail	zaid h. cer, mef'ul	atıf h.	nefiy h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

45. Ayağa kalkmaya güçleri yetmedi, sakınanlar da olmadılar (yardım edenleri olmadı).

﴿ 46 ﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

başlama h.	kavmi	Nuh	Daha önce	Doğrusu onlar	idiler	bir toplum	fasık
	(اذكر) (an), veya (أهلكنا)(helak ettik) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, muzaf	muz. ileyh	h. cer, zarf ismi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih. (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

(قَوْمَ نُوحٍ)'den hal; isim cümlesi

46. Daha önce Nuh kavmi(ni de helak ettik). Doğrusu onlar fasık (yoldan çıkmış) bir toplum idiler.

﴿ 47 ﴾ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

atıf h	Göğü	biz onu bina ettik	eller(imiz)le	hal vavı, arkadan gelen	genişletenleriz doğrusu biz
	(kendinden sonra açıklanan fiil için) öne geçmiş mef'ul (iştigal)	fiili mazi, fail, mef'ul	(بنيناها)'nın failinden hal; şibhi cümle	isim cümlesi (بنيناها)'nın failinden hal'dir	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi; tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

47. Göğü, eller(imiz)le biz bina ettik (kudretimizle biz kurduk); doğrusu biz genişletenleriz.

﴿ 48 ﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ

Yeryüzünü	biz onu yayıp döşedik	Ne güzel		döşeyiciler(iz)
(kendinden sonra açıklanan fiil için) öne geçmiş mef'ul (iştigal)	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., camid fiili mazi, övme ifade eder		fail
atıf h				

48. Yeryüzünü biz yayıp döşedik: Ne güzel döşeyiciler(iz)!

﴿ 49 ﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

atıf h.	her şeyden		iki çift	Belki		hatıra getirip düşünürsünüz
	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	mef'ul	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi		(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

49. Belki hatıra getirip düşünürsünüz (diye) her şeyden iki çift yarattık.

﴿ 50 ﴾	مُبِينٌ ج	نَذِيرٌ	مِنْهُ	لَكُمْ	إِنِّي	إِلَى اللَّهِ ط	فَفِرُّوا
	apaçık sıfat, (2. haber de denmiştir)	bir uyaranım (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	O'nun tarafından car-mecrur	sizi car-mecrur	doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Allah'a h. cer, mecrur isim	O halde kaçın rabıta, emir fiili, fail

50. (De ki :) "O halde Allah'a kaçın; doğrusu ben size O'nun tarafından (gönderilmiş) apaçık bir uyaranım."

آخَرَ ط	إِلَهًا	مَعَ اللَّهِ	لاَ تَجْعَلُوا		وَ
başka (إِلَهًا)'in sıfatı	bir ilah mef'ul, mevsuf	Allah ile beraber zarf	kılmayın nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail		atıf h.

﴿ 51 ﴾	مُبِينٌ	نَذِيرٌ	مِنْهُ	لَكُمْ	إِنِّي
	apaçık sıfat, (2. haber de denmiştir)	bir uyaranım (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	O'nun tarafından car-mecrur	size car-mecrur	doğrusu ben tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

51. "Allah ile beraber başka bir ilah kılmayın; doğrusu ben size O'nun tarafından (gönderilmiş) apaçık bir uyaranım."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 521 ≻

(51 / ZÂRİYÂT, 31 – 32 – 33 – 34 – 35 - 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41 – 42 - 43 – 44):

(اَلْخَطْبُ ج خُطُوبٌ): mevzubahs, üzerinde konuşma yapılan mesele, durum (أَرْسَلَ يُرْسِلُ): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْمُرْسَلُ ج مُرْسَلُونَ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş (اَلطِّينُ ج اَطْيَانٌ): çamur (اَلْمُسْرِفُ ج مُسْرِفُونَ): (ism-i fâil) orta yolu aşan, iktisadsızlık eden [سَوَّمَ يُسَوِّمُ) اَلْمُسَوَّمَةُ]: (ism-i mef'ûl) işaretli, damgalanmış (أَخْرَجَ يُخْرِجُ): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, rastladı (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, delil/ saltanat (اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, teslim olan (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs f., tefa'ul b.) yüz çevirdi, döndü (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli (اَلرُّكْنُ ج اَرْكَانٌ): rükun, destek, dayanak, direk [سَحَرَ) اَلسَّاحِرُ]: (ism-i fâil) sihirbaz, büyücü [لاَمَ يَلُومُ) اَلْمُلِيمُ]: kınanacak söz söyleyen yahut kınanacak harekette bulunan (أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı/ çıkardı/ tuttu/ helak etti/ cezalandırdı (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım (اَلْيَمُّ ج يُمُومٌ): deniz (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler (نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı/ hiçe saydı/ ihmal etti, baştan savdı (حِينُ): tahditsiz olarak zaman, vakit (اَلْعَقِيمُ ج عُقُمٌ): kuru, kupkuru, nesli kesik, kısır (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti [رَمَّ يَرُمُّ) اَلرَّمِيمُ]: çürümüş, çürüyen, kopan, parçalanan (تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) faydalandı, refah içinde yaşadı (عَتَا يَعْتُو عُتُوًّا): (nâkıs fiil) haddi aştı, hududu çiğnedi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلصَّاعِقَةُ ج صَوَاعِقُ): şimşek, yıldırım (اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) helak etti/ cezalandırdı/ aldı (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ bildi/ yöneldi

(51 / ZÂRİYÂT, 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50 – 51):

(اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) gücü yetti, yapabildi, edebildi [قَامَ يَقُومُ) اَلْقِيَامُ]: (masdar) kalkış, kalkma (اَلْمُنْتَصِرُ ج مُنْتَصِرُونَ): (ism-i fâil) korunan, kaçınan, sakınan (بَنَى يَبْنِي): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu (اَلْاَيْدُ): kuvvet, güç (اَلْمُوسِعُ ج مُوسِعُونَ): (ism-i fâil) genişleten, genişlik veren/ varlıklı, zengin/ dilediğini yapmaya kadir olan (فَرَشَ يَفْرِشُ فَرْشًا): yaydı, döşedi (اَلْمَاهِدُ ج مَاهِدُونَ): (ism-i fâil) hazırlayan, seren (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı, uyaran, kendisiyle uyarma yapılan (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا): kaçtı (اَلْآخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 522 (ZÂRİYÂT: 52 – 60) ≻

إِلَّا	مِنْ رَسُولٍ	مِنْ قَبْلِهِمْ	الَّذِينَ	أَتَى	مَا	كَذَٰلِكَ
illa	herhangi bir peygamber	onlardan önceki	kimselere	gelmezdi ki		İşte böyle
istisna h.	zaid h. cer, fail	h. cer, zarf ismi	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi	nefiy h.	car-mecrur

﴿ 52 ﴾	مَجْنُونٌ	أَوْ	سَاحِرٌ	قَالُوا
	delidir (cinlenmiştir)	veya	(O) sihirbazdır	derlerdi
	matuf	atıf h.	(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi	(الَّذِينَ)'den hal; fiil cümlesi

52. (Durum) İşte böyle, onlardan önceki kimselere, herhangi bir peygamber gelmezdi ki illa : "(O) sihirbazdır" veya "delidir (veya cinlenmiştir)" derlerdi.

﴿ 53 ﴾	طَاغُونَ	قَوْمٌ	هُمْ	بَلْ	بِهِ ۚ	تَوَاصَوْا	أَ
	azgın	bir toplumdur	onlar	Hayır	Bunu	vasiyet ettiler	mi
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda	idrab h.	car-mecrur	fiili mazi, fail	soru h.

53. Bunu (Peygamberlere sihirbaz ya da mecnun demeyi öncekiler sonrakilere) vasiyet mi ettiler? Hayır; onlar azgın bir toplumdur.

﴿ 54 ﴾	بِمَلُومٍ ۝	أَنْتَ	فَمَا	عَنْهُمْ	فَتَوَلَّ
	asla kınanacak	sen	değilsin	Onlardan	O halde yüz çevir
	zaid h. cer, (مَا)'nın haberi	(مَا)'nın ismi	atıf h. {ta'lil (sebep) h. de denmiştir}, (leyse'ye benzeyen) nâsih h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili

54. O halde onlardan yüz çevir; artık sen asla kınanacak değilsin.

﴿ 55 ﴾	الْمُؤْمِنِينَ	تَنْفَعُ	الذِّكْرَىٰ	فَإِنَّ	ذَكِّرْ	وَ
	mü'minlere	fayda verir	öğüt	zira doğrusu	Öğüt ver	
	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	atıf h. {ta'lil (sebep) h. de denmiştir}, tekid ve nasb h.	emir fiili	başlama h.

55. Öğüt ver; zira doğrusu öğüt mü'minlere fayda verir.

﴿ 56 ﴾	لِيَعْبُدُونِ	إِلَّا	الْإِنْسَ	وَ	الْجِنَّ	مَا خَلَقْتُ	وَ
	Bana kulluk etmeleri	dışında	insanları	ve	Cinleri	yaratmadım	
	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari+fâil (cemi vâvı), nunu vikaye, mef'ul	istisna h.	matuf	atıf h	mef'ul	nefiy h., fiili mazi, fail	başlama h.

56. Cinleri ve insanları Bana kulluk etmeleri dışında (başka bir amaçla) yaratmadım (ancak Bana kulluk etmeleri, yani hayatlarında yaptıklarını benim için yapmaları için yarattım).

﴿ 57 ﴾	أَنْ يُطْعِمُونِ	مَا أُرِيدُ	وَ	مِنْ رِزْقٍ	مِنْهُمْ	مَا أُرِيدُ
	Beni doyurmalarını	istemiyorum	,	bir rızık	Onlardan	istemiyorum
	(أُرِيدُ)'nin mef'ulü, masdar-ı müevve: masdar ve nasb h., fiili muzari+fâil mef'ul	nefiy h., fiili muzari	atıf h.	zaid h. cer, mef'ul	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari

57. Onlardan bir rızık istemiyorum; Beni doyurmalarını da istemiyorum.

﴿ 58 ﴾	الْمَتِينُ	الْقُوَّةِ	ذُو	الرَّزَّاقُ	هُوَ	اللَّهَ	إِنَّ
	çok güçlü olandır	kuvvet	sahibidir	çok rızık verendir		Allah	Doğrusu
	(إِنَّ)'nin üçüncü haberi	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

58. Doğrusu Allah çok rızık verendir, kuvvet sahibidir, çok güçlüdür.

﴿ 59 ﴾	فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ	أَصْحَابِهِمْ	ذَنُوبِ	مِثْلَ	ذَنُوبًا	ظَلَمُوا	لِلَّذِينَ	فَإِنَّ
	Benden acele istemesinler	arkadaşlarının	payına	benzer	payı	zulmeden	kimselerin vardır	Doğrusu
	rabıta+ nehy-i gaib: nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil mef'ul	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	muz. ileyh	sıfat, muzaf	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	sıla; mazi fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle	rabıta, tekid ve nasb h.

59. Doğrusu zulmeden kimselerin, (azabdan yana geçmiş) arkadaşlarının payına benzer payı vardır; (cezalarını) Benden acele istemesinler.

﴿ 60 ﴾	يُوعَدُونَ	الَّذِي	مِنْ يَوْمِهِمُ	كَفَرُوا	لِلَّذِينَ	فَوَيْلٌ
	Kendilerine vaad edilen		günlerinden	inkar eden	kimselere	Artık vay inkar edenlere
	sıla; muzari meçhul fiil cüm.	(يومهم)'in sıfatı, ismi mevsul		h. cer, zarf ismi	sıla; mazi fiil cümlesi	haber, şibhi cümle	rabıta., mübteda

60. Artık kendilerine vaad edilen günlerinden dolayı vay o inkar eden kimselere!

سورة الطور (52)

(TÛR (Tur Dağı) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 49 ayettir.)

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 522 - 524 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 3 ﴾	مَنْشُورٍ ۙ	فِي رَقٍّ	﴿ 2 ﴾	مَسْطُورٍ ۙ	كِتَابٍ	وَ	﴿ 1 ﴾	الطُّورِ ۙ	وَ
	yayılmış	ince deriye		(satır satır) yazılmış	Kitap'a			Tur'a	and olsun ki
	sıfat	h. cer, mecrur isim		sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.		mecrur isim	kasem ve cer h.

﴿ 6 ﴾	الْمَسْجُورِ ۙ	وَ الْبَحْرِ	﴿ 5 ﴾	الْمَرْفُوعِ ۙ	وَ السَّقْفِ	﴿ 4 ﴾	الْمَعْمُورِ ۙ	وَ الْبَيْتِ
	doldurulmuş	denize		yükseltilmiş	tavana		mamur	ev (olan Kabe'y)e	
	sıfat	matuf	atıf h.	sıfat	matuf	atıf h.	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.

1-6. Tur'a, yayılmış ince deriye (satır satır) yazılmış Kitap'a, mamur (kurulup inşa edilmiş) ev (olan Kabe'y)e, yükseltilmiş tavan (gibi olan göğ)e, doldurulmuş (ya da yakılıp tutuşturulmuş) denize and olsun ki,

﴿ 8 ﴾	مِنْ دَافِعٍ ۙ	لَهُ	مَا	﴿ 7 ﴾	لَوَاقِعٌ ۙ	رَبِّكَ	عَذَابَ	إِنَّ
	savacak	Onu	yoktur		kesinlikle vaki olacaktır	Rabbinin	azabı	Doğrusu
	zaid h. cer,:mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	nefiy h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, (كَ): muz. ileyh	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	tekid ve nasb h.

(إِنَّ)'nin ikinci haberi, isim cümlesi

7 – 8. Doğrusu Rabbinin azabı kesinlikle vaki olacaktır. Onu savacak yoktur.

فَوَيْلٌ	﴿ 10 ﴾	سَيْرًا ۖ	الْجِبَالُ	تَسِيرُ	وَ	﴿ 9 ﴾	مَوْرًا ۙ	السَّمَاءُ	تَمُورُ	يَوْمَ
vay haline		yürüdükçe	dağların	yürüyeceği			sarsıldıkça	Göğün	sarsılacağı	gün
rabıta, mübteda		mef'ulü mutlak	fail	fiili muzari	atıf h.		mef'ulü mutlak	fail	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf

﴿ 12 ﴾	يَلْعَبُونَ ۝	فِي خَوْضٍ	هُمْ	الَّذِينَ	﴿ 11 ﴾	لِلْمُكَذِّبِينَ ۙ	يَوْمَئِذٍ
	oynayıp eğlenmektedirler	daldıkları yerde	onlar	ki		yalancıların	işte o gün
	(هُمْ) mübteda'sının haberi, fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim, şibhi cümle (يَلْعَبُونَ) ile bağlantılı	mübteda	(للمكذّبين)'nin sıfatı, ismi mevsul		haber, şibhi cümle	zaman zarfı

sıla; isim cümlesi

9-12. Göğün sarsıldıkça sarsılacağı, dağların yürüdükçe yürüyeceği gün; işte o gün, yalancıların vay haline ! Ki onlar, daldıkları yerde oynayıp eğlenmektedirler!

﴿ 13 ﴾	دَعًّا ۖ	جَهَنَّمَ	إِلَىٰ نَارِ	يُدَعُّونَ	يَوْمَ
	itildikçe	Cehennem	ateşine	itilecekleri	gün
	mef'ulü mutlak	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf

﴿ 14 ﴾	تُكَذِّبُونَ	بِهَا	كُنْتُمْ	الَّتِي	النَّارُ	هَٰذِهِ
	yalanlamakta	kendisini	olduğunuz		ateştir	İşte bu
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cüm.	şibhi cümle (تُكَذِّبُونَ) ile bağlantılı	sıla;fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	haber, mevsuf	mübteda, işaret ismi

13 - 14. Cehennem ateşine itildikçe itilecekleri gün, onlara: « İşte bu kendisini yalanlamakta olduğunuz ateştir. » (denir).

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 522 ⋗

(51 / ZÂRİYÂT, 52 – 53 - 54 – 55 - 56):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli

(اَلسَّاحِرُ (سَحَرَ يَسْحَرُ)]: (ism-i fâil) sihirbaz, büyücü/ alim (تَوَاصَى يَتَوَاصَى تَوَاصِيًا): (tefâul bâbı) birbirine tavsiye etti

(اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın, azan, haddi, aşan [(لاَمَ يَلُومُ) اَلْمَلُومُ]: (ism-i mef'ûl) kınanan

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı): zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü (اَلذِّكْرَى): zikir/ hatırlatma, ikaz, nâsihat

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلْجِنُّ): cin (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْإِنسُ): insan

(51 / ZÂRİYÂT, 57 – 58):

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, maişet, geçim, yemek

(أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı [(رَزَقَ يَرْزُقُ) اَلرَّزَّاقُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok rızık veren

(اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, kudret, güç/ ciddiyet, sağlamlık [(مَتُنَ يَمْتُنُ) اَلْمَتِينُ]: metin, çok güçlü (ذُو ج ذَوُونَ): sahip

(51 / ZÂRİYÂT, 59 – 60):

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (اَلذَّنُوبُ): nasip, pay, hisse (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş, dost, sahip (اِسْتَعْجَلَ يَسْتَعْجِلُ اِسْتِعْجَالاً): (istif'âl bâbı) acelecilik gösterdi, acele olarak istedi

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

⋖ TÛR SÛRESİ ⋗

(52 / TÛR, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(اَلطُّورُ): Tur dağı [(سَطَرَ يَسْطُرُ) اَلْمَسْطُورُ]: (ism-i mef'ûl) yazılmış (اَلرَّقُّ): üzerine yazı yazılan ince deri, beyaz sahife

[(نَشَرَ يَنْشُرُ) اَلْمَنْشُورُ]: (ism-i mef'ûl) açılmış, yayılmış (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (Kâbe kastedilmiştir) (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz

[(عَمَرَ يَعْمُرُ) اَلْمَعْمُورُ]: (ism-i mef'ûl) mamur, kurulmuş (اَلسَّقْفُ ج سُقُوفٌ): tavan, sema, gökyüzü

[(رَفَعَ يَرْفَعُ) اَلْمَرْفُوعُ]: (ism-i mef'ûl) yükseltilmiş [(سَجَرَ يَسْجُرُ) اَلْمَسْجُورُ]: (ism-i mef'ûl) doldurulmuş, tutuşturulmuş, kızdırılmış

(52 / TÛR, 7 – 8 – 9 – 10):

[(وَقَعَ يَقَعُ) اَلْوَاقِعُ]: (ism-i fâil) düşen, tahakkuk edici [(دَفَعَ يَدْفَعُ) اَلدَّافِعُ]: (ism-i fâil) def edici, savan, geri çevirici

(مَارَ يَمُورُ مَوْرًا): (ecvef fiil) sarsıldı, sallandı (سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا): (ecvef fiil) gezdi, gitti, yürüdü (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ

(52 / TÛR, 11 – 12 – 13):

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, inkar eden

[(خَاضَ يَخُوضُ) اَلْخَوْضُ]: dalma, girme, tirip yürüme (لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا): oynadı, alaya aldı, dalga geçti

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

(دَعَّ يَدُعُّ دَعًّا): (muzaaf fiil) azarlayarak itip kalktı/ kovdu, iteledi

(52 / TÛR, 14):

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (كَذَّبَ تُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkar etti

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 523 (TÛR: 15 – 31) ≻

﴿ 15 ﴾ أَ فَسِحْرٌ هَٰذَا أَمْ أَنتُمْ لَا تُبْصِرُونَ

müdür	bir büyü	Bu	yoksa	siz	görmüyor (mu)sunuz
soru h.	atıf h., haber mukaddem	mübteda muahhar, işaret ismi	atıf h.	mübteda	haber, fiil cümlesi

15. Bu bir büyü müdür, yoksa siz mi görmüyorsunuz?

اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوٓا أَوْ لَا تَصْبِرُوا ۚ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ ۖ إِنَّمَا

Yaslanın oraya	artık sabredin	veya	(ister) sabretmeyin	birdir	size	ancak
emir fiili, fail, mef 'ul	atıf h., emir fiili, fail	atıf h.	nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	(صبرکم وعدمه) (sabretmeniz ya da etmemeniz) olarak takdir edilen mübteda'sı mahzuf haber	car-mecrur	hasr edatı

﴿ 16 ﴾ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

cezalandırılıyorsunuz	şeyle	olduğunuz	işlemekte
meçhul fiili muzari+naibi fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

16. Yaslanın oraya, artık (ister) sabredin veya (ister) sabretmeyin, (sabretseniz de sabretmeseniz de) size birdir; ancak işlediklerinizin karşılığını görüyorsunuz" (denir).

﴿ 17 ﴾ فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ ۚ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

cehennem	azabından	Rableri	onları korumuştur	ve	Rablerinin	kendilerine verdiği	şeyler sebebiyle	hoşnut olarak
muz. ileyh	ikinci mef'ul, muzaf	fail	fiili mazi, birinci mef'ul	atıf h.	fail	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul)	hal

﴿ 18 ﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيٓـًٔا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

yiyin	için	afiyetle	şeyler sebebiyle	olduğunuz	işlemekte	
emir fiili, fail	atıf h.	hal	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; fiil cüm	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	

17-18. Doğrusu (Allah'a saygı duyup) sakınanlar, cennetlerde ve Rablerinin kendilerine verdikleriyle hoşnut olarak nimet içindedirler. Rableri onları cehennem azabından korumuştur.

﴿ 20 ﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ ۚ وَزَوَّجْنَاهُم بِحُورٍ عِينٍ

yaslanarak	koltuklar üzerinde	dizilmiş	atıf h.	onları evlendirmişizdir	eşlerle	ceylan gözlü
hal	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat		fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat

19-20. (Onlara): "İşlemekte olduğunuz şeyler sebebiyle, dizilmiş koltuklar üzerinde yaslanarak afiyetle yiyin, için." (denir). Onları, ceylan gözlü eşlerle evlendirmişizdir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ

imanla	zürriyetleri	kendilerine tabi olan	ve	iman eden	kimseler
car-mecrur	fail	fiili mazi, mef'ul	atıf h. { (ara cümle) h. de denmiş}	sıla; mazi fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul

أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَآ أَلَتْنَاهُم مِّنْ عَمَلِهِم مِّن شَيْءٍ ۚ

katmışızdır	onlara	zürriyetlerini	atıf h.	onlara eksiltmedik	amellerinden	hiçbir şey
(الَّذِينَ) mübteda'sının haberi: mazi fiil, fail	car-mecrur	mef'ul		nefiy h., fiili mazi, fail, mef'ul	h. cer, mecrur isim	zaid h. cer, mef'ul

﴿ 21 ﴾ كُلُّ امْرِئٍۭ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ

Her	kişi	şeyle	kazandığı	rehindir
mübteda, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cüm.	(كُلُّ) mübtedasının haberi

21. İman eden, zürriyetleri de imanla kendilerine tabi olan kimseler, onlara zürriyetlerini de katmışızdır. Onlara amellerinden hiçbir şey eksiltmedik. Her kişi kazandığı şeyle rehindir.

﴿ 22 ﴾ وَأَمْدَدْنَاهُم بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ

onlara imdat ederiz	meyve	ve	etten	şeylerden	canlarının çektiği	
fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	atıf h., matuf, mevsuf		sıfat: h. cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm	

22. (Cennette olanlara) canlarının çektiği şeylerden, meyve ve etten onlara imdat ederiz (bol bol veririz).

﴿ 23 ﴾ يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَ لَا تَأْثِيمٌ

çekiştirirler (أَمْدَدْنَاهُم)'ün mef'ulünden hal; fiil cümlesi | orada car-mecrur | kadeh mef'ul, mevsuf | ne bir boş söz mübteda nefiy h. | içinde haber, şibhi cümle | atıf h | ne de bir günaha girme olan matuf nefiy h.

(كَأْسًا)'in sıfatı: isim cüm.

23. Orada içinde ne bir boş söz ne de bir günaha girme olan kadehi çekiştirirler.

﴿ 24 ﴾ وَ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ

dolaşır fiili muzari | etraflarında car-mecrur | genç delikanlılar fail | onlara ait (غِلْمَانٌ)'in sıfatı, şibhi cümle | gibi teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi | inciler (كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf | saklı sıfat | atıf h.

(غِلْمَانٌ)'in sıfatı, cümle

﴿ 25 ﴾ وَ أَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ

yönelirler fiili mazi | birbirlerine h. cer, mecrur isim | soruşturmak üzere hal, muzari fiil cümlesi | atıf h. | fail

24. (Sedefte) saklı inciler gibi olan genç delikanlılar etraflarında dolaşır. **25.** Soruşturmak üzere birbirlerine yönelirler.

﴿ 26 ﴾ قَالُوٓا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِيٓ أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ

derler fiili mazi, fail | Doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | idik (إِنَّ)'nin haberi: fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi | daha önce zaman zarfı | ailemizin içinde h. cer, mecrur isim | korkanlar (كَانَ)'nin haberi

﴿ 27 ﴾ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَ وَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ

lütfetti atıf h., fiili mazi | Allah fail | bize car-mecrur | ve atıf h. | bizi korudu fiili mazi, birinci mef'ul | azabdan ikinci mef'ul, muzaf | kavurucu muz. ileyh

﴿ 28 ﴾ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ ط إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ع

şüphesiz ki biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | idik (إِنَّ)'nin haberi fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi | bundan önce h. cer, zarf ismi | O'na dua ediyor (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm., (هُ): mef'ul | doğrusu O tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | fasıl zamiri | iyilik yapandır (إِنَّ)'nin haberi | merhamet edendir (إِنَّ)'nin ikinci haberi

26 - 28. "Doğrusu biz daha önce ailemizin içinde korkuyorduk; şimdi Allah bize lütfetti ve bizi kavurucu azabdan korudu; şüphesiz ki biz bundan önce de O'na dua ediyorduk; doğrusu O, iyilik yapandır, merhamet edendir" derler.

﴿ 29 ﴾ فَذَكِّرْ فَمَآ أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَ لَا مَجْنُونٍ ط

O halde öğüt ver rabıta, emir fiili | zira değilsin ta'lil h., (leyse'ye benzeyen) nâsih h. | sen (مَا)'nın ismi | nimetiyle car-mecrur, muzaf | Rabbinin muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh | asla kahin zaid h. cer, (مَا)'nın haberi | atıf h. | değilsin nefiy h. | deli de matuf

29. O halde öğüt ver; zira sen Rabbinin nimetiyle asla kahin değilsin, deli (ya da cinlenmiş) de değilsin.

﴿ 30 ﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ

Yoksa ..mı atıf h. | derler fiili muzari+fâil | (O) bir şairdir (هُوَ) (O) takdir edilen mahzuf mübteda'nın haberi, mevsuf | gözlediğimiz sıfat, muzari fiil cümlesi | kendisiyle car-mecrur | felaketini mef'ul, muzaf | zamanın muz. ileyh

30. Yoksa: "(O) kendisiyle zamanın felaketini (kaderin onun aleyhine dönmesini) gözlediğimiz bir şairdir" mi derler?

﴿ 31 ﴾ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ط

De ki emir fiili | gözleyin emir fiili, fail | çünkü doğrusu ben de rabıta, tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | sizinle beraber mekan zarfı | gözleyenlerdenim (إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

31. De ki: "Gözleyin, çünkü doğrusu ben de sizinle beraber gözleyenlerdenim."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 523 ≻

(52 / TÛR, 15 – 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21):

(أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü (صَلِيَ يَصْلَى صَلَاءً): (nâkıs fiil) ateşe atıldı, ateşe maruz bırakıldı, yaslandı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, ortası (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْجَحِيمُ): cehennem (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk (اَلْفَاكِهُ ج فَاكِهُونَ): (ism-i fâil) memnun, hoşnud, neşeli, zevkü sefada (وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (شَرِبَ يَشْرَبُ شِرْبًا): içti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (هَنِيئًا): afiyetle (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan (اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): koltuk, yatak, divan [(صَفَّ) اَلْمصْفُوفَةُ]: (ism-i mef'ûl) dizilmiş, sıralanmış (زَوَّجَ يُزَوِّجُ تَزْوِيجًا): (tef'il bâbı) evlendirdi, nikahladı (اَلْعَيْنَاءُ ج عِينٌ): güzel gözlü, ceylan gözlü kadın (اَلْحَوَرُ ج حُورٌ): gözünün siyahı çok siyah, beyazı çok beyaz olan (kara gözlü) kadın (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (أَلْحَقَ يُلْحِقُ إِلْحَاقًا بِ): (if'al bâbı) kattı/ denk tuttu (أَلَتَ يَأْلِتُ): eksiltti, değerini düşürdü (اَلذُّرِّيَّةُ ج ذُرِّيَّاتٌ): zürriyet, nesil (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلرَّهِينُ): rehin, ipotekli, depozit olarak verilen (اَلْمَرْءُ): kişi, şahıs

(52 / TÛR, 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27):

(أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (muzaaf - if'al bâbı) destekledi, iyilikte bulundu/ imdadda bulundu (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اِشْتَهَى يَشْتَهِي إِشْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (تَنَازَعَ يَتَنَازَعُ تَنَازُعًا): (tefâul bâbı) çekiştirdi, çekişmeye sundu, birbiriyle çekişti, ihtilafa düştü (اَلْكَأْسُ): kase, tas, dolu bardak, kadeh (اَللَّغْوُ): çirkinlik, boş söz/ boş şey (اَلتَّأْثِيمُ): (masdar) günaha sokma (طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا): (ecvef fiil) dolaştı,sardı (اَللُّؤْلُؤُ): inci, inciler (اَلْغُلَامُ ج غِلْمَانٌ): bıyığı terlemiş delikanlı, genç [(كَنَّ يَكُنُّ) اَلْمَكْنُونُ]: (ism-i mef'ûl) korunan, saklanan (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِكْبَالًا): (if'al bâbı) yöneldi, döndü/ çıkıp geldi/ öne atıldı (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاءُلًا): (tefâul bâbı) birbirlerinden soruşturdu, birbirlerinin hal ve hatırlarını sordu (بَعْضُ): birkısım, bazı, birkaç (قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْأَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan (مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) nimetlendirdi, lütufta bulundu/ başa kaktı (وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk) korudu (اَلسَّمُومُ ج سَمَائِمُ): ekseriyetle gündüz vukua gelen sıcak rüzgar, kavurucu rüzgar

(52 / TÛR, 28 – 29 – 30 – 31):

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti/ davet etti (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): iyilikte bulunan/ kara (denizin zıddı) / çok itaatkâr (قَبْلُ): (zarf) önce (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü (اَلْمَجْنُونُ): deli, akılsız (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet, her türlü iyiliklere şamildir [(كَهَنَ يَكْهَنُ) اَلْكَاهِنُ]: (ism-i fâil) kahin, kehanette bulunan (قَالَ يَقُولُ): (ecvef f.) dedi, söyledi [(شَعَرَ يَشْعُرُ) اَلشَّاعِرُ]: (ism-i fâil) şair, şiir söyleyen (اَلْمَنُونُ): zaman, ölüm, felaket, kader, ecel (تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul bâbı) durdu, bekledi, gözetledi (اَلرَّيْبُ): ansızın gelip ne vakit vukua geleceği yakınen bilinmeyen ölüm hadisesi/ şüphe (رَيْبُ الْمَنُونِ): ansızın gelen ölüm yahut zamanın felaketleri (تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul bâbı) durdu, bekledi, gözetledi [(تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ) اَلْمُتَرَبِّصُ]: (ism-i fâil) durup bekleyen, gözetleyen

⋖ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 524 (TÛR: 32 – 49) ⋗

﴿ 32 ﴾ طَاغُونَ ج قَوْمٌ هُمْ أَمْ بِهَذَا أَحْلَامُهُمْ تَأْمُرُهُمْ أَمْ

azgın	bir toplum	Onlar .. mudurlar	Yoksa	Bunu	akılları	onlara emrediyor	Yoksa ..mı
sıfat	haber, mevsuf	mübteda	atıf h.	car-mecrur	fail	fiili muzari, mef'ul	atıf h.

32. Yoksa bunu onlara akılları mı emrediyor? Yoksa onlar azgın bir toplum mudurlar?

﴿ 33 ﴾ لَا يُؤْمِنُونَ ج بَلْ تَقَوَّلَهُ ج يَقُولُونَ أَمْ

inanmıyorlar	Hayır	onu uydurdu	diyorlar	Yoksa ..mı
nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil	idrab h.	fiili mazi, mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.

33. Yoksa: "Onu uydurdu" mu diyorlar? Hayır, inanmıyorlar.

﴿ 34 ﴾ صَادِقِينَ ط كَانُوا إِنْ مِثْلِهِ بِحَدِيثٍ فَلْيَأْتُوا

doğru söyleyenler	idiyseler	onun benzeri	bir söz	O halde getirsinler
(كَانَ)'nin haberi	fi'lü'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	şart h.	sıfat	car-mecrur, mevsuf	rabıta, emir lamı, fiili muzari, fail

34. O halde doğru söyleyenler (iddialarında doğru olanlar) iseler, onun benzeri (Kuran'ın benzeri) bir söz getirsinler.

﴿ 35 ﴾ الْخَالِقُونَ ط هُمُ أَمْ شَيْءٍ مِنْ غَيْرِ خُلِقُوا أَمْ

yaratanlar	onlar	yoksa mıdır	bir şey olmadan		yaratıldılar	Yoksa ..mı
haber	mübteda	atıf h.	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	meçhul fiili mazi, naibi fail	atıf h.

35. Yoksa onlar, birşey olmadan (yaratan olmaksızın) mı yaratıldılar yoksa onlar mıdır yaratanlar?

﴿ 36 ﴾ لَا يُوقِنُونَ ط بَلْ الْأَرْضَ ج وَ السَّمَاوَاتِ خَلَقُوا أَمْ

kesin olarak inanmıyorlar	Hayır,	yeri	ve	gökleri	yarattılar	Yoksa .. mi
nefiy h., fiili muzari+fâil	idrab h.	matuf	atıf h	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h

36. Yoksa gökleri ve yeri mi yarattılar? Hayır, kesin olarak inanmıyorlar.

﴿ 37 ﴾ الْمُصَيْطِرُونَ ط هُمُ أَمْ رَبِّكَ خَزَائِنُ عِنْدَهُمْ أَمْ

hakim olanlar	onlar	Yoksa .. mıdır	Rabbinin	hazineleri	onların yanında	mıdır
haber	mübteda	atıf h.	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

37. Yoksa onların yanında Rabbinin hazineleri mi vardır? Yoksa onlar (evrene) hakim olanlar mıdır?

﴿ 38 ﴾ مُبِينٍ ط بِسُلْطَانٍ مُسْتَمِعُهُمْ فَلْيَأْتِ ج فِيهِ يَسْتَمِعُونَ سُلَّمٌ لَهُمْ أَمْ

apaçık	bir delil	dinleyenleri	O halde getirsin	orada	dinledikleri	bir merdivenleri	onların var	Yoksa, ..mi
sıfat	car-mecrur, mevsuf	fail	rabıta, emir lâmı, fiili muzari	car-mecrur	sıfat, muzari fiil cümlesi	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

38. Yoksa, onların orada (yüce makamda konuşulanları) dinledikleri bir merdivenleri mi var? O halde, dinleyenleri apaçık bir delil getirsin.

﴿ 39 ﴾ الْبَنُونَ ط لَكُمُ وَ الْبَنَاتُ لَهُ أَمْ

oğullar	sizin		kızlar	O'nun	Yoksa ..mi
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi c.	atıf h.

39. Yoksa kızlar O'nun (Allah'ın), oğullar sizin (öyle) mi?

﴿ 40 ﴾ مُثْقَلُونَ ط مِنْ مَغْرَمٍ فَهُمْ أَجْرًا تَسْأَلُهُمْ أَمْ

ağır bir yüklenmede midirler	borçtan dolayı	da bu sebeble onlar	bir ücret	onlardan istiyorsun	Yoksa ..midirler
haber	h. cer, mecrur isim	atıf h., mübteda	ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.

40. Yoksa sen onlardan bir ücret istiyorsun da bu sebeble onlar borçtan dolayı ağır bir yüklenmede midirler?

﴿ 41 ﴾ يَكْتُبُونَ ط فَهُمُ الْغَيْبُ عِنْدَهُمْ أَمْ

yazıyorlar	onlar	gayb	onların yanında var	Yoksa ..mı
haber, fiil cümlesi	atıf h. mübteda	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

41. Yoksa onların yanında gayb var da (görünmeyen kendilerine ait de) onlar mı yazıyorlar?

﴿ 42 ﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۖ فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ۖ

Yoksa ..mı	istiyorlar	bir tuzak kurmak	Fakat kimseler	inkar eden		tuzağa düşecek olanların ta kendileridir
atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul	atıf h., mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.		haber

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: isim cüm.: mübteda..

42. Yoksa bir tuzak mı kurmak istiyorlar? Fakat inkar eden kimseler tuzağa düşecek olanların ta kendileridir.

﴿ 43 ﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

Yoksa .. mı	onların var	tanrıları vardır	başka	Allah'tan	münezzehtir	Allah	ortak koşmalarından
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh	(أُسَبِّحُ) (tesbih ederim) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf	muz. ileyh	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil

car-mecrur (masdar ma'sı ya da ismi mevsul denmiş)

43. Yoksa onların Allah'tan başka tanrıları mı var? Allah onların münezzehtir.

﴿ 44 ﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ

atıf h.	şart h.	fi'lü'ş-şart, fiili muzari, fail	bir parça	düşen	derler	bir bulut	kümelenmiş
		görseler	mef'ul, mevsuf	sıfat	cevabü'ş-şart, fiili muzari, fail		sıfat

(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf

44. Gökten (azap olarak) düşen bir parça görseler: "(O) kümelenmiş bir bulut" derler.

﴿ 45 ﴾ فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ

Artık onları bırak	kadar	kavuşmalarına	günlerine		kendisinde	çarpılacakları
rabıta, emir fiili, mef'ul	gaye ve nasb h.	fiili muzari, fail	mef'ul	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur	sıla; fiil cüm.

45. Artık çarpılacakları günlerine kavuşmalarına kadar onları bırak.

﴿ 46 ﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ۚ

O gün	fayda vermez	onlara	tuzakları	hiçbir şekilde	atıf h.	nefiy h.,	onlar
(يَوْمَهُمْ)'den bedel	nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	fail	mef'ul			mübteda

(هُمْ) mübtedasının haberi, muzari meçhul fiil cüm.

46. O gün, tuzakları kendilerine hiçbir şekilde fayda vermez; onlar yardım da edilmezler.

﴿ 47 ﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

Doğrusu	kimselere vardır	zulmeden	bir azap	başka	bundan	fakat		onların çoğu	bilmezler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.	sıla; mazi fiil cüm.	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, işaret ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h.	(لَٰكِنَّ)'nin ismi	(لَٰكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

atıf h.

47. Doğrusu zulmeden kimselere, bundan başka bir azap da vardır; fakat onların çoğu bilmezler.

﴿ 48 ﴾ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ

sabret	hükmüne	Rabbinin	Çünkü	gözlerimizin önündesin	tesbih et	hamd ile	Rabbini	kalkarken		
emir fiili	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, (كَ): muz. ileyh	ta'lil (sebeb) h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	atıf h.	emir fiili	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, (كَ): muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi

başlama h.

48. Rabbinin hükmüne sabret; doğrusu sen gözlerimizin önündesin (nezaretimiz altındasın); kalkarken Rabbini hamd ile tesbih et;

﴿ 49 ﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ

geceden bir kısımda	O'nu tesbih et	ve	ardından	yıldızların
h. cer, mecrur isim	zaid, emir fiili, mef'ul	atıf h.	(حِينَ)'ye matuf, muzaf	muz. ileyh

atıf h.

49. Artık geceden bir kısımda ve yıldızların ardından O'nu tesbih et.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 524 ≻

(52 / TÛR, 32 – 33 – 34 - 35):

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz f.) emretti (اَلْحِلْمُ ج اَحْلاَمٌ): akıl (اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet (تَقَوَّلَ يَتَقَوَّلُ تَقَوُّلاً): (tefa'ul bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): konuşulan kelam, söylenen, söz

(اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan yarattı, şekil verdi (اَلْخَالِقُ ج خَالِقُونَ): (ism-i fâil) yaratan, icad eden

(52 / TÛR, 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (أَيْقَنَ يُوقِنُ إِيقَانًا): (if'al bâbı) yakinen inandı, yakını oldu

(اَلْخِزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine (اَلْمُصَيْطِرُ ج مُصَيْطِرُونَ): (ism-i fâil) hükmü altına alan, kontrolde tutan, sultasında bulunduran

[(اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ) اَلْمُسْتَمِعُ] : (ism-i fâil) kulak veren, dinleyen (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (nâkıs - mehmuz fiil) getirdi

(اَلسُّلَّمُ ج سَلاَلِمُ): merdiven (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan/ saltanat, galebe, hakimiyet

[(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَلاِبْنُ ج بَنُونَ): oğlan, oğlan çocuk (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kız çocuk

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükafat

(اَلْمَغْرَمُ ج مَغَارِمُ): borç, kayıp, hasar (اَلْمُثْقَلُونَ ج مُثْقَلُونَ): (ism-i mef'ûl) (borç yahut günah) ağırlık verilen

(عِنْدَ):(zarf) yanında, katında (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ takdir etti/ farz kıldı/ tesbit etti/ isbat etti/ hibe etti

(52 / TÛR, 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48 – 49):

(أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, pusu, dolap, tuzak kurma (اَلسَّحَابُ): bulut

(اَلْمَكِيدُ ج مَكِيدُونَ): (ism-i mef'ûl) hilesi boşa çıkarılan, tuzak kurbanı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs- mehmuz fiil) gördü/ bildi

[(سَبَّحَ يُسَبِّحُ) سُبْحَانَ]: tesbih, tenzih ve takdis etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

[(سَقَطَ يَسْقُطُ) اَلسَّاقِطُ]: (ism-i fâil) düşen (اَلْكِسْفُ): parça [(رَكَمَ يَرْكُمُ) اَلْمَرْكُومُ]: (ism-i mef'ûl) üst üste katlanan, kümelenen

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (لاَقَى يُلاَقِي مُلاَقَاةً): (müfâale bâbı) karşılaştı, mülaki oldu

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) müstagni kıldı, kafi geldi, ihtiyacını giderdi, fayda verdi / meşgul etti, oyaladı

(صَعَقَ يَصْعَقُ): çarptı, öldürdü [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, pusu, dolap(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti

(ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti (دُونَ): (zarf) başka, hariç, gayr, dışında (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

[(كَثُرَ يَكْثُرُ) اَلْاَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحُكْمُ]: (masdar) hüküm, kaza, hükmetme (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz, kaynak, pınar, çeşme

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti [(حَمِدَ يَحْمَدُ) اَلْحَمْدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(حِينَ): tahditsiz olarak, vakit, zaman (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fil) namaza durdu/ kalktı/ azmetti / vuku buldu/ baktı

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti

(أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا): (if'al bâbı) yıldızların gece sonunda kaybolmaya başlaması, batması vaktinde demektir

سورة النجم (53)

(NECM (Yıldız) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 62 ayettir.)

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 525 - 527 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	النَّجْمِ	إِذَا هَوَىٰ ﴿1﴾	مَا ضَلَّ	صَاحِبُكُمْ	وَ	مَا غَوَىٰ ﴿2﴾	
and olsun ki	yıldıza	düştüğü zaman	sapmadı	arkadaşınız	ve	azmadı	
kasem ve cer h.	mecrur isim	zaman zarfı, f. mazi	nefiy h.,fiili mazi	fail	atıf h.	nefiy h.	fiili mazi

cevabü'l-kasem (yeminin cevabı)

1. Düştüğü zaman yıldıza and olsun ki, arkadaşınız (Muhammed) sapmadı ve azmadı.

وَ	مَا يَنْطِقُ	عَنِ الْهَوَىٰ ﴿3﴾	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	وَحْيٌ	
konuşmaz		hevesinden	değildir	O (Kur'an)	başkası	bir vahiyden	
atıf h.	fiili muzari	h. cer, mecrur isim	nefiy h.	mübteda	istisna h.	haber, mevsuf	

يُوحَىٰ ﴿4﴾	عَلَّمَهُ	شَدِيدُ	الْقُوَىٰ ﴿5﴾	ذُو	مِرَّةٍ	فَاسْتَوَىٰ ﴿6﴾		
vahyedilen	Ona öğretti	gücü çok (çok güçlü)		sahibi	kuvvet	Hemen doğruldu		
sıfat, meçhul	mazi fiil, mef'ul	muz. ileyh	fail, muzaf	(شَدِيدُ الْقُوَىٰ)'nın sıfatı, muzaf	muz. ileyh	atıf h. matuf, fiili mazi		

(وَحْيٌ) kelimesinin 2. sıfatı, mazi fiil cümlesi

وَ	هُوَ	بِالْأُفُقِ	الْأَعْلَىٰ ﴿7﴾	ثُمَّ	دَنَا	فَتَدَلَّىٰ ﴿8﴾	
iken	kendisi	ufukta	en yüksek	Sonra	yaklaştı	akabinde de sarktı	
hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübteda	haber, şibhi cümle, mevsuf	sıfat	atıf h.	fiili mazi	atıf h., fiili mazi	

3 – 8. O, hevesinden (kendiliğinden) konuşmaz. O (Kur'an) vahyedilen bir vahiyden başkası değildir. Ona, çok güçlü, kuvvet sahibi (olan Allah ya da Cebrail) öğretti. Hemen kendisi (asli suretinde) en yüksek ufukta iken doğruldu. Sonra yaklaştı akabinde de (yukardan aşağıya) sarktı.

فَكَانَ	قَابَ	قَوْسَيْنِ	أَوْ	أَدْنَىٰ ﴿9﴾	فَأَوْحَىٰ	إِلَىٰ عَبْدِهِ	
Nihayet oldu	mesafesi	iki yay	veya	daha yakın	Böylece vahyetti	kuluna	
atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	(قَابَ)'ye matuf	atıf h., fiili mazi	h. cer, mecrur isim	

مَآ	أَوْحَىٰ ﴿10﴾	مَا كَذَبَ	الْفُؤَادُ	مَا	رَأَىٰ ﴿11﴾			
şeyleri	vahyedeceği	yalanlamadı	gönül	şeyi	gördüğü			
mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.,	nefiy h., fiili mazi	fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.			

9. Nihayet (araları) iki yay mesafesi veya daha yakın oldu.**10.** Böylece (Allah) kuluna vahyedeceği şeyleri vahyetti. **11.** Gördüğü şeyi gönül yalanlamadı.

أَ	فَتُمَارُونَهُ	عَلَىٰ مَا	يَرَىٰ ﴿12﴾	
mısınız	kendisi ile tartışır	şey üzerine	gördüğü	
soru h.	atıf h., fiili muzari+fâil+ mef'ul	h. cer, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	

وَ	لَقَدْ	رَآهُ	نَزْلَةً	أُخْرَىٰ ﴿13﴾	عِنْدَ	سِدْرَةِ	الْمُنْتَهَىٰ ﴿14﴾	
And olsun ki		onu gördü	bir inişinde	başka	yanında	Sidre-i Müntehâ'nın		
kasem h.	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, mef'ul	mef'ulü mutlak naibi, mevsuf	sıfat	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	

عِنْدَهَا	جَنَّةُ	الْمَأْوَىٰ ﴿15﴾	إِذْ	يَغْشَى	السِّدْرَةَ	مَا	يَغْشَىٰ ﴿16﴾	
Onun yanında vardır	cenneti	Me'vâ	O zaman	kaplıyordu	Sidre'yi	şey	kaplayan	
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	geçmiş zaman zarfı	fiili muzari	mef'ul	fail, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	

(سِدْرَةِ)'den hal, isim cümlesi

12. Gördüğü şey üzerine kendisi ile tartışır mısınız? **13-14.** And olsun ki O'nu, Sidre-i Müntehâ'nın (son durak ağacının) yanında başka bir inişinde de gördü. **15.** Onun yanında Me'vâ cenneti (sığınılacak bahçe) vardır. **16.** O zaman Sidre'yi (ağacı) kaplayan kaplıyordu.

﴿ 18 ﴾ الْكُبْرَى رَبِّهِ مِنْ آيَاتِ رَأَى لَقَدْ ﴿ 17 ﴾ طَغَى مَا وَ الْبَصَرُ زَاغَ مَا

en büyük	Rabbinin	ayetlerinden	gördü	And olsun		haddi aşmadı	ve	göz	kaymadı
(آيَاتِ)'nin sıfatı, (رَأَى)'nin mef'ulü mahzuftur	muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf, mevsuf	fiili mazi	yemin cevabı lâmı, tahkik h.		nefiy h., fiili mazi	atıf h.	fail	nefiy h., fiili mazi

17. Göz (ondan) kaymadı ve haddi aşmadı (ne kaydı ve ne de onu aştı). **18.** And olsun ki Rabbinin en büyük ayetlerinden (bir kısmını) gördü.

﴿ 20 ﴾ الْأُخْرَى الثَّالِثَةَ مَنَاةَ وَ ﴿ 19 ﴾ الْعُزَّى وَ اللَّاتَ فَرَأَيْتُمُ أَ

(bundan) başka	üçüncüleri olan	Menat'ı	ve	Uzza	,	Lat	Şimdi gördünüz		mü	
ikinci sıfat	sıfat	matuf, mevsuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail		soru h.	

19-20. Şimdi Lat, Uzza ve bundan başka üçüncüleri olan Menat'ı gördünüz mü (bunların hangi kudreti var)?

﴿ 22 ﴾ ضِيزَى قِسْمَةٌ إِذًا تِلْكَ ﴿ 21 ﴾ الْأُنْثَى لَهُ وَ الذَّكَرُ لَكُمُ أَ

haksız	bir paylaştırma	O halde	bu	dişi	onun		erkek	sizin	mu		
sıfat	haber	cevab h.	mübteda, işaret ismi	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	soru h.		

21. Erkek sizin, dişi onun (Allah'ın) mu? **22.** O halde bu haksız bir paylaştırmadır;

آبَاؤُكُمْ وَ أَنْتُمْ سَمَّيْتُمُوهَا أَسْمَاءً إِلَّا هِيَ إِنْ

babalarınızın	ve	sizin	isimlendirdiği	adlardan	başkası	Bunlar	değildir
(سَمَّى)'nin failine matuf	atıf h.	(سَمَّى)'nin failini tekid, zamir	(أَسْمَاءٌ)'ün sıfatı, mazi fiil cüm.	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.

تَهْوَى مَا وَ الظَّنَّ إِلَّا يَتَّبِعُونَ إِنْ ط مِنْ سُلْطَانٍ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ مَا

arzuladığı	şeyden	ve	zandan	başkasına	uymuyorlar		bir delil	onlarla ilgili	Allah	indirmedi
sıla; mazi fiil cüm.	(الظَّنَّ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	mef'ul	istisna h.	fiili muzari+fâil	nefiy h.	zaid h. cer, mef'ul	car-mecrur	fail	fiili mazi	nefiy h.

(أَسْمَاءٌ)'ün 2. sıfatı;fiil cümlesi

﴿ 24 ﴾ تَمَنَّى ز مَا لِلْإِنْسَانِ أَمْ ﴿ 23 ﴾ الْهُدَى ط مِنْ رَبِّهِمُ جَاءَهُمْ وَ لَقَدْ ج الْأَنْفُسُ

temenni ettiği	şey	insana var	Yoksa .. mıdır	rehber	Rablerinden	onlara gelmiştir	And olsun ki		nefislerin		
sıla; mazi fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fail	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, mef'ul	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	atıf h.	fail		

23. Bunlar sizin ve babalarınızın isimlendirdiği adlardan başka bir şey değildir. Allah onlarla ilgili bir delil indirmemiştir. Onlar zandan ve nefislerin arzuladığı şeyden başkasına uymuyorlar. And olsun ki onlara Rablerinden rehber gelmiştir. **24.** Yoksa, insana temenni ettiği şey var mıdır (her umduğu şeye kavuşma imkanı var mıdır?

شَفَاعَتُهُمْ لَا تُغْنِي فِي السَّمَاوَاتِ مِنْ مَلَكٍ كَمْ وَ ﴿ 25 ﴾ الْأُولَى ع وَ الْآخِرَةُ فَلِلَّهِ

şefaatleri	fayda vermez	göklerde	melekler vardır ki	nice			ilk	ve	son	Halbuki Allah'ındır	
fail	nefiy h., muzari fiil	sıfat, şibhi cümle	h. cer, mecrur isim, mevsuf	mübteda, kem'il-haberiyye	başlama h.		matuf	atıf h.	mübteda muahhar	ta'lil (sebep) h., haber mukaddem	

(كَمْ) mübteda'sının haberi, fiil cümlesi

﴿ 26 ﴾ يَرْضَى وَ يَشَاءُ لِمَنْ اللَّهُ أَنْ يَأْذَنَ مِنْ بَعْدِ إِلَّا شَيْئًا

hoşnut olduğu	ve	dilediği	kimse için	Allah'ın	izin vermesinden	sonra	hariç	bir şeye	
fiili muzari	atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	car-mecrur	fail	muz. ileyh, masdar-ı müevvel	h. cer, zarf ismi, muzaf	istisna h.	mef'ulü mutlak naibi	

25. Halbuki son ve ilk (dünya ve ahiret) Allah'a aittir. **26.** Göklerde nice melekler vardır ki, Allah'ın dilediği ve hoşnut olduğu kimse için izin vermesinden sonra (olması) hariç, şefaatleri bir şeye fayda vermez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 525 ≻

(53 / NECM, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8 – 9 – 10):

(اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (هَوَى يَهْوِي هُوِيًّا): (nâkıs fiil) düştü, battı (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş, dost, sahip

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالاً): (muzaaf fiil) saptı, kayboldu, zayi oldu (اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): heva, heves, keyf, kötü meyiller

(غَوَى يَغْوِي غَيًّا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, saptı / rahatı kaçtı, düzeni bozuldu (نَطَقَ يَنطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi

(اَلْوَحْيُ): vahyedilen, ilham (melek vasıtasıyla peygambere bildirilen Allah kelamı) (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) bildirdi, öğretti

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (if'al bâbı, nâkıs fiil) vahyetti, fısıldadı, (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (ذُو ج ذَوُونَ): sahip

(اَلْقُوَّةُ ج قُوًى): kudret, kuvvet, güç/ ciddiyet, sağlamlık, sıkılık (اَلْمِرَّةُ): yaratılışça kuvvetli olma/ akıl, kuvvetli sağlam akıl

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) (hakiki sureti üzere) doğruldu/ müsavi oldu, birbirine denk geldi

(اَلْاُفُقُ ج اٰفَاقٌ): ufuk (yerden yahut gökten tarafta kalan uç, cihet) [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْاَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüce, en yüksek

(دَنَا يَدْنُو دُنُوًّا): (nâkıs fiil) yaklaştı (تَدَلَّى يَتَدَلَّى): (tefa'ul bâbı) yaklaştı, yukardan aşağıya düştü, sarktı

(كَانَ يَكُونُ كَوْنًا): (ecvef fiil) idi, oldu (اَلْقَوْسُ): yay/ arşın (اَلْقَابُ): kısa mesafe (yayın kabzası ile ucu arası manasında)

[(دَنَا يَدْنُو) اَلْاَدْنَى]: (ism-i tafdîl) en yakın, en düşük, çok yakın (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, fısıldadı, gizlice öğütledi, ilham verdi, bildirdi, işaret etti/ sevketti, söz geçirdi

(53 / NECM, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 - 19 – 20 - 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26):

(كَذَبَ يَكْذِبُ كَذِبًا): yalan söyledi/ yalan isnad etti, yalanladı (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (مَارَى يُمَارِي مُمَارَاةً): (müfâale bâbı) çekişti, münazara etti, galip geldi, bastırdı

[(نَزَلَ يَنْزِلُ) اَلنَّزْلَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) bir iniş, bir defa (اَلْاٰخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki

(اَلْمُنْتَهَى): (ism-i mef'ûl) son bulma / son durak, son hudud, bitiş yeri, varılacak yer (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe

[(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَأْوَى]: sığınak, barınak (غَشِيَ يَغْشَى غَشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi

(اَلسِّدْرَةُ): sedir ağacı, Arabistan kirazı denen tatlı meyveleri olan dikenli ağaç (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü

(زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef fiil) kaydı, inhiraf etti, maksaddan döndü, muzdarip oldu

(طَغَى يَطْغَى طُغْيَانًا): (nâkıs fiil) azdı, haddi aştı, taştı (اَلْاَكْبَرُ ث اَلْكُبْرَى): (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük

(اَللاَّتُ): Lât; cahiliye devrinde tapılan putlardan biri (اَلْعُزَّى): Uzza; cahiliye devrinde tapılan putlardan biri (اَلثَّالِثَةَ): üçüncü

(مَنَاةَ): Mekke ile Medine arasındaki bir mevkide bulunan Sakif ve bazı kabilelerin kendisine taptıkları bir put

(اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (dişinin muhalifi) (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (erkeğin muhalifi) (اَلْقِسْمَةُ): paylaştırma, taksim/ pay, hisse

(اَلضِّيزَى): haksız, insafsız (سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً): (tef'il bâbı) isimlendirdi, ad koydu (اَلْاِسْمُ ج اَسْمَاءٌ): isim, ad

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلسُّلْطَانُ): hüccet, bürhan/ saltanat, galebe (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba

(اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): zan, sanma, vehim

(هَوِيَ يَهْوَى هَوًى): (lefif-i makrun fiil) arzuladı, heves etti, canı çekti/ sevdalandı, heveslendi

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef - mehmuz fiil) geldi (تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا): (tefa'ul bâbı) temenni etti, ümit besledi

(اَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) müstağni kıldı, kafi geldi, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(اَذِنَ يَاْذَنُ اِذْنًا): (mehmuz fiil) izin verdi (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnud oldu/ tercih etti/ razı oldu/ kanaat getirdi

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 526 (NECM: 27 – 44) ≻

إِنَّ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلآئِكَةَ تَسْمِيَةَ

Doğrusu (tekid ve nasb h.) kimseler (إِنَّ'nin ismi, ismi mevsul) inanmayan (sıla; nefy-i istikbal fiil cüm.) ahirete (car-mecrur) isimlendirirler (إِنَّ'nin haberi, muzari fiil cüm.) melekleri (mef'ul) isimlendirmesiyle (mef'ulü mutlak, muzaf)

الْأُنْثَى ﴿ 27 ﴾ وَ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ ط إِنْ يَتَّبِعُونَ

"Dişi" (muz. ileyh) halde (hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir) onların (haber mukaddem, şibhi cüm.) buna dair (car-mecrur) bir bilgisi (zaid h. cer, mübteda muahhar) olmadığı (nefiy h.) uymuyorlar (fiili muzari+fâil, nefiy h.)

إِلاَّ الظَّنَّ ج وَ إِنَّ الظَّنَّ لاَ يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ج ﴿ 28 ﴾

başkasına (istisna h.) zandan (mef'ul) halde (hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir) Şüphesiz ki (tekid ve nasb h.) zan (إِنَّ'nin ismi) fayda vermez (إِنَّ'nin haberi, nefy-i istikbal fiil cüm.) haktan yana (h. cer, mecrur isim) hiçbir şekilde (mef'ulü mutlak naibi)

27. Onların buna dair bir bilgisi olmadığı halde, doğrusu ahirete inanmayanlar, melekleri "Dişi" isimlendirmesiyle isimlendirirler. Zandan başkasına uymuyorlar. Şüphesiz ki zan haktan yana hiçbir şekilde fayda vermez (gerçeğin yerini tutmaz, doğruyu ifade etmez).

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَ لَمْ يُرِدْ إِلاَّ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ط ﴿ 29 ﴾

O halde sen de yüzçevir (rabıta, emir fiili) kimseden (h. cer, ismi mevsul) yüz çeviren (sıla; mazi fiil cüm.) Bizi anmaktan (h. cer, mecrur isim) ve (atıf h.) istemeyen (cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari) başkasını (istisna h.) dünya hayatından (mef'ul, mevsuf) (sıfat)

ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ ط إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ

Bu (mübteda, işaret ismi) onların ulaştıklarıdır (haber) ilimden (h. cer, mecrur isim) Doğrusu (tekid ve nasb h.) Rabbin (إِنَّ'nin ismi) daha iyi bilendir (fasıl zamiri) kimseyi (car-mecrur (ismi mevsul)) sapan (sıla; mazi fiil cüm.)

عَنْ سَبِيلِهِ وَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ﴿ 30 ﴾

yolundan (h. cer, mecrur isim) ve (atıf h.) O (mübteda) daha iyi bilendir (haber) kimseyi (car-mecrur (ismi mevsul.)) doğru yola erişmiş (sıla; mazi fiil cüm.)

29. O halde sen de Bizi anmaktan yüz çeviren ve dünya hayatından başkasını istemeyen kimseden yüzçevir.**30.** Bu onların ilimden ulaştıklarıdır (bilgilerinin seviyesi bu kadardır). Doğrusu Rabbin yolundan sapan kimseyi daha iyi bilendir ve (yine) O doğru yola erişmiş kimseyi de daha iyi bilendir.

وَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَآؤُوا

Alah'ındır (başlama h.) Göklerde (haber mukaddem, şibhi cümle) olanlar (mübteda muahhar, ismi mevsul) ve (atıf h.) olanlar (sıla; şibhi cümle) karşılık vermesi için (sıla; şibhi cümle, ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari) kimselere (mef'ul, ismi mevsul) kötülük yapan (fiili mazi, fail)

بِمَا عَمِلُوا وَ يَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ج ﴿ 31 ﴾

şeyler sebebiyle (car-mecrur (ismi mevsul)) işledikleri (sıla; mazi fiil cümlesi) karşılık vermesi için (fiili muzari) kimselere (mef'ul, ismi mevsul) iyilik yapan (sıla; mazi fiil cümlesi, fail) daha iyisiyle (car-mecrur)

31. İşledikleri şeyler sebebiyle kötülük yapanlara karşılık vermesi için, iyilik yapan kimselere de daha iyisiyle karşılık vermesi için göklerde olanlar ve yerde olanlar Alah'ındır.

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَآئِرَ الْإِثْمِ وَ الْفَوَاحِشَ إِلاَّ اللَّمَمَ ط

Ki onlar (önceki (الَّذِينَ)'den bedel, ismi mevsul) kaçınırlar (sıla; muzari fiil cüm.) büyüğünden (mef'ul, muzaf) günahın (muz. ileyh) ve (atıf h.) fuhşiyattan ((كَبَائِرَ)'e matuf) müstesna (istisna h.) küçük günahlar (müstesna)

إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ط هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ

Doğrusu (tekid ve nasb h.) Rabbin (إِنَّ'nin ismi) geniş olandır (إِنَّ'nin haberi, muzaf) mağfireti (muz. ileyh) O (إِنَّ'nin 2. haberi mübteda) en iyi bilendir (haber) sizleri (car-mecrur) inşa ettiği zaman (fiili mazi, mef'ul, geçmiş zaman zarfı)

مِنَ الْأَرْضِ	وَ	إِذْ		أَنْتُمْ	أَجِنَّةٌ	فِي بُطُونِ	أُمَّهَاتِكُمْ ج
yerden		iken		siz	ceninler	karınlarında	annelerinizin
h. cer, mecrur isim	atıf h.	önceki (إِذْ)'e matuf, geçmiş zaman zarfı		mübteda	haber	(أَجِنَّةٌ)'ün sıfatı, şibhi cüm.	muz. ileyh, , muzaf, muz. ileyh

﴿ 32 ﴾	اتَّقَى ع	بِمَنِ	أَعْلَمُ	هُوَ	أَنْفُسَكُمْ ط		فَلَا تُزَكُّوا
	sakınan	kimseyi	en iyi bilendir	O	Kendinizi		O halde temize çıkarmayın
	sıla; mazi fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	haber	mübteda	mef'ul		rabıta: nehy-i hazır

32. Ki onlar (iyi davrananlar) küçük günahlar müstesna, günahın büyüklerinden ve fuhşiyattan (açıkça günah işlemekten, hayasızlıklardan) kaçınırlar. Doğrusu Rabbin mağfireti geniş olandır. Sizi yerden inşa ettiği zaman ve siz annelerinizin karınlarında ceninler iken O sizleri en iyi bilendir. O halde kendinizi temize çıkarmayın. O, sakınan kimseyi en iyi bilendir.

﴿ 34 ﴾	أَكْدَى	وَ	أَعْطَى	قَلِيلاً	وَ	﴿ 33 ﴾	تَوَلَّى	الَّذِي	فَرَأَيْتَ	أَ
	cimrilik edip kısan	ve	veren	biraz	,		Yüz çeviren	kimseyi	gördün mü	
	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi	mef'ulü mutlak naibi	atıf h.		sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	atıf h., fiili mazi, fail	soru h.

33-34. Yüz çeviren, (malından) biraz veren ve (sonra) cimrilik edip kısan kimseyi gördün mü?"

﴿ 35 ﴾	يَرَى	فَهُوَ	الْغَيْبِ	عِلْمُ	عِنْدَهُ	أَ
	görüyor	o	gaybın	ilmi	Yanında var	mu
	haber, muzari fiil cümlesi	atıf h., mübteda	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	soru h.

(أَرَأَيْتَ)'ye matuf — (أَرَأَيْتَ)'nin 2. mef'ulü; isim cümlesi

35. Yanında gaybın (görülmeyenin) ilmi var da o mu görüyor?

إِبْرَاهِيمَ	وَ	﴿ 36 ﴾	مُوسَى لا	فِي صُحُفِ	بِمَا	لَمْ يُنَبَّأْ		أَمْ
İbrahim'in	ve		Musa'nın	sayfalarında	olanlar	haber verilmedi		mi
matuf, mevsuf	atıf h.		muz. ileyh	sıla; şibhi cüm.: car-mecrur, muzaf	h.cer- ismi mevsul	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., meçhul fiili muzari		atıf h.

﴿ 38 ﴾	أُخْرَى لا	وِزْرَ	وَازِرَةٌ	تَزِرُ	أَلاَّ	﴿ 37 ﴾	وَفَّى لا	الَّذِي	
	başkasının	yükünü	bir günahkar	Şüphesiz ki yüklenmez			tamamen yerine getiren		
	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	(تَزِرُ)'nun faili	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	tekid ve nasb h. (أَنَّ)'nin tahfifi, ismi şan zamiri olup mahzuf'tur, (لا): nefiy h.		sıla; mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	

önceki (مَا)'dan bedel, masdarı müevvel

36-38. Yoksa Musa'nın ve (Allah'ın emirlerini) tamamen yerine getiren İbrahim'in sayfalarında olanlar, (kendisine) haber verilmedi mi? (Ki o şey de şudur): Şüphesiz ki, bir günahkar başkasının (günah) yükünü yüklenmez.

﴿ 39 ﴾	سَعَى لا	مَا	إِلاَّ	لِلْإِنْسَانِ	لَيْسَ	أَنْ	وَ
	çalışmasından	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	başkası	İnsan için	yoktur	şüphesiz	ve
	fiili mazi		istisna h.	(لَيْسَ)'nin haberi, şibhi cümle	camid fiili mazi, nâsih	tekid ve nasb harfi (أَنَّ)'nin tahfifi, (أَنَّ)'nin ismi şan zamiri olup mahzuf'tur	atıf haberi

(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

önceki (أَلاَّ تَزِرُ وَازِرَةٌ..) masdarı müevveline matuf, masdar-ı müevvel

39. Ve (yine) şüphesiz insan için çalışmasından (ya da çaba gösterdiğinden) başkası yoktur (çalıştığından başkası kendine ait değildir).

	يُجْزَاهُ	ثُمَّ	﴿ 40 ﴾	سَوْفَ يُرَى ص	سَعْيَهُ	أَنَّ	وَ
	ona karşılık verilecektir	Sonra		görülecektir	onun çalışması	Doğrusu	
	meçhul fiili muzari, mef'ul	atıf h.		(أَنَّ)'nin haberi, meçhul muzari fiil cüm.	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.

﴿ 42 ﴾	الْمُنْتَهَى لا	إِلَى رَبِّكَ		أَنَّ	وَ	﴿ 41 ﴾	الْأَوْفَى لا	الْجَزَاءَ
	son	Rabbinedir		Doğrusu			tam	bir karşılıkla
	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cüm.		tekid ve nasb h.	atıf h.		sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf

40 – 41 - 42. Doğrusu onun çalışması görülecektir. Sonra ona tam bir karşılıkla karşılık verilecektir. Doğrusu Rabbinedir son (varış).

﴿ 44 ﴾ لَا أَحْيَا وَ أَمَاتَ هُوَ أَنَّهُ وَ ﴿ 43 ﴾ أَبْكَى لَا وَ أَضْحَكَ هُوَ أَنَّهُ وَ

diriltendir	,	öldürendir		şüphesiz ki O		Ve		ağlatandır	ve	güldürendir		Doğrusu O				
fiili mazi	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi		fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi		atıf h.	fiili mazi	atıf h.	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi		fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi		atıf h.	

43. Doğrusu O, güldürendir ve ağlatandır. **44.** Ve şüphesiz ki O öldürendir, diriltendir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 526 ≻

(53 / NECM, 27 – 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – 33):

(سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً): (tef'il bâbı) isimlendirdi, ad koydu (اَلْأُنْثَى): dişi (erkeğin muhalifi) (اَلظَّنُّ ج ظُنُونٌ): zan, sanma, vehim (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi, zengin kıldı/ meşgul etti, oyaladı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (اَلذِّكْرُ): tefekkürle hatıra getiriş, zikir/ peygamber/ şeref, şan/ söz, laf, kitap (أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (اَلْمَبْلَغُ ج مَبَالِغُ): varılan, erişilen son nokta, hudud, meblağ, miktar [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْأَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا): (muzaaf fiil) saptı/ kayboldu, zayi oldu (جَزَى يَجْزِي زَجَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) hidayete erdi, doğru yolu buldu (أَسَاءَ يُسِيئُ إِسَاءَةً): (if'al bâbı) kötülük işledi (أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) ikram etti, iyilik etti, güzel yaptı (اَلْأَحْسَنُ ث اَلْحُسْنَى): (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (اِجْتَنَبَ يَجْتَنِبُ اِجْتِنَابًا): (iftiâl bâbı) uzaklaştı, uzak durdu (اَلْكَبِيرَةُ ج كَبَائِرُ): büyük günah/ çok büyük/ zor, güç [اَلْإِثْمُ (اَثِمَ يَأْثَمُ]: günah (اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik, çirkef (اَللَّمَمُ): küçük günahlar yahut günahlara yaklaşma [اَلْوَاسِعُ (وَسِعَ يَسَعُ]: (ism-i fâil) içine alan, kaplayan [اَلْأَعْلَمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen (أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al b.) yarattı, meydana getirdi/ kaldırdı/ teşkil etti (اَلْأُمُّ ج أُمَّهَاتٌ): anne (اَلْجَنِينُ ج اَجِنَّةٌ): cenin, anne karnındaki bebek (زَكَّى يُزَكِّي تَزْكِيَةً): (tef'il b., nâkıs f.) temize çıkardı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü/ bildi/ zannetti/ tanıdı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(53 / NECM, 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife (أَكْدَى يُكْدِي إِكْدَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayır hususunda cimrilik etti, kıstı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (mehmuz f., tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (وَفَّى يُوَفِّي تَوْفِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) tamamen eda etti, iyice halletti (وَزَرَ يَزِرُ وِزْرًا): (misal fiil) ağır yük yüklendi/ mecazen günaha girdi, günah sahibi oldu (اَلْأُخْرَى ث اَلْآخَرُ): diğeri, öteki (اَلْوَازِرَةُ): (ism-i fâil) günaha giren, günah sahibi (اَلْوِزْرُ ج اَوْزَارٌ): ağır yük/ teşbih yoluyla günah, suç / günahın cezası (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) çalıştı, çaba sarfetti/ yürüdü/ hızlıca yürüdü [(سَعَى يَسْعَى) اَلسَّعْيُ]: çalışma, amel (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi [(وَفَى يَفِي) اَلْأَوْفَى]: (ism-i tafdîl) tam, tam tamına (اَلْمُنْتَهَى): son bulma (أَضْحَكَ يُضْحِكُ إِضْحَاكًا): (if'al bâbı) gülme hasletini halk etti, güldürdü (أَبْكَى يُبْكِي إِبْكَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) ağlattı (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) hayat verdi, diriltti

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 527 (NECM: 45 – 62) ≻

﴿45﴾	الْأُنثَىٰ ۙ	وَ	الذَّكَرَ	الزَّوْجَيْنِ	خَلَقَ	أَنَّهُ	وَ
	dişi matuf	ve atıf h.	erkek (الزَّوْجَيْنِ)'den bedel	iki çifti mef'ul	yarattı (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	Doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

﴿47﴾	الْأُخْرَىٰ ۙ	النَّشْأَةَ	عَلَيْهِ	أَنَّ	وَ	﴿46﴾	إِذَا تُمْنَىٰ ۙ	مِن نُّطْفَةٍ
	diğer sıfat	diriltme (أَنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	O'na aittir (أَنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	Doğrusu tekid ve nasb h.	atıf h.		akıtıldığında zaman zarfı,meçhul fiili mazi	bir meniden h. cer, mecrur isim

45 - 47. Doğrusu O, (rahime) akıtıldığında bir meniden iki çifti, erkek ve dişiyi yarattı. Doğrusu (ölümden sonraki) diğer diriltme de O'na aittir.

﴿49﴾	الشِّعْرَىٰ ۙ	رَبُّ	هُوَ	أَنَّهُ	وَ	﴿48﴾	أَقْنَىٰ ۙ	وَ	أَغْنَىٰ	هُوَ	أَنَّهُ	وَ
	Şira'nın muz. ileyh	Rabbidir (أَنَّ)'nin haberi, muzaf	fasıl zamiri	Doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.		razı edendir fiili mazi	ve atıf h.	zengin edendir (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	fasıl zamiri	Doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

48. Doğrusu O zengin eden ve razı edendir (gözünü doyuran, ikna ve kanaat ettiren ya da sermaye verendir). **49.** Doğrusu O (müşriklerin taptığı) Şira (yıldızı)nın Rabbidir.

﴿51﴾	أَبْقَىٰ ۙ	فَمَا	ثَمُودَ	وَ	﴿50﴾	الْأُولَىٰ ۙ	عَادًا	أَهْلَكَ	أَنَّهُ	وَ
	akabinde baki kılmadı fiili mazi	atıf h., nefiy h.	Semud (kavmin)i (عَادًا)'e matuf	ve atıf h.		İlk sıfat	Ad (kavmin)i mef'ul, mevsuf	helak etti (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	Doğrusu O tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

50-51. Doğrusu O, ilk Ad (kavmin)i helak etti ve Semud (kavmin)i de akabinde baki kılmadı (devam ettirmedi).

﴿52﴾	أَطْغَىٰ ۖ	وَ	أَظْلَمَ	هُمْ	كَانُوا	إِنَّهُمْ	مِن قَبْلُ ۖ	نُوحٍ	قَوْمَ	وَ
	en azgın (أَظْلَمَ)'e matuf	ve atıf h.	en zalim (كَانَ)'nin haberi	fasıl zamiri	olanlardı fiili mazi, nâsih. (كَانَ)'nin ismi	doğrusu onlar tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	Daha önce h. cer, zarf ismi, mecrur	Nuh muz. ileyh	kavmini (ثَمُودَ)'e matuf, muzaf	atıf h.

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

52. Daha önce de Nuh kavmini (helak etti); doğrusu onlar en zalim ve en azgın olanlardı.

﴿54﴾	غَشَّىٰ ۚ	مَا	فَغَشَّاهَا	﴿53﴾	أَهْوَىٰ ۙ	الْمُؤْتَفِكَةَ	وَ
	sardırdığını sıla; mazi fiil cüm.	ikinci mef'ul ismi mevsul	onlara böylece sardırdı atıf h., fiili mazi, birinci mef'ul		düşürüp yere batırdı fiili mazi	alt üst olmuşu mukaddem mef'ul	atıf h.

53-54. Alt üst olmuşu (Lut kavminin kasabalarını) düşürüp yere batırdı, böylece (azabın derinliklerinden) onlara sardırdığını sardırdı.

﴿56﴾	الْأُولَىٰ	مِنَ النُّذُرِ	نَذِيرٌ	هَٰذَا	﴿55﴾	تَتَمَارَىٰ	رَبِّكَ	آلَاءِ	فَبِأَيِّ
	ilk sıfat	uyarıcılardan h. cer, mecrur isim, mevsuf	bir uyarandır haber	İşte bu mübteda, işaret ismi		şüpheleniyorsun fiili muzari	Rabbinin muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	nimetlerinden muz. ileyh	O halde hangi rabıta, car-mecrur, muzaf

55. O halde Rabbinin hangi nimetlerinden şüpheleniyorsun? **56.** İşte bu, ilk uyarıcılardan bir uyarandır.

﴿58﴾	كَاشِفَةٌ	اللَّهِ	دُونِ	مِن	لَهَا	لَيْسَ	﴿57﴾	الْآزِفَةُ ۚ	أَزِفَتِ
	kaldıracak (لَيْسَ)'nin muahhar ismi	Allah'tan başka muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf		Onu (لَيْسَ)'nin haber mukaddemi, şibhi c.	yoktur camid fiili mazi		Yaklaşan (kıyamet) fail	yaklaştı fiili mazi

(الْآزِفَةُ)'den hal; fiil cümlesi

57 - 58. Yaklaşan (kıyamet) yaklaştı. Onu Allah'tan başka ortaya koyacak yoktur.

﴿ 60 ﴾ لَا تَبْكُونَ وَ تَضْحَكُونَ وَ ﴿ 59 ﴾ تَعْجَبُونَ الْحَدِيثِ هَٰذَا أَ فَمِنْ

ağlamıyorsunuz	,	gülüyorsunuz		şaşıyorsunuz	bu söze	Şimdi	mi
nefiy h., fiili muzari+fâil	atıf h.	fiili muzari+fâil	atıf h.	fiili muzari+fâil	(هَٰذَا)'dan bedel	atıf h., h. cer, işaret ismi	soru h.

﴿ 62 ﴾ اعْبُدُوا وَ لِلَّهِ فَاسْجُدُوا ﴿ 61 ﴾ سَامِدُونَ أَنْتُمْ وَ

kulluk yapın	ve	Allah için	Artık secde edin	gafiller	Sizler	olarak
emir fiili, fail	atıf h.	car-mecrur	rabıta, emir fiili, fail	haber	mübteda	hal vavı, arkadan gelen cümle hal

59. Şimdi bu söze mi şaşıyorsunuz? **60 - 61.** Sizler gafiller olarak gülüyorsunuz... ağlamıyorsunuz.

(سجدة واجبة): **62.** Artık Allah için secde edin ve kulluk yapın. (**Secde** ayeti)

سورة القمر (54)

(KAMER (Ay) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 55 ayettir.)

⋖ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 527 – 530 ⋗

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿ 1 ﴾ وَ إِنْ يَرَوْا

			ay	yarıldı	Kıyamet saati	yaklaştı
görseller		atıf h.	fail	fiili mazi	fail	fiili mazi
fi'lü'ş-şart; fiili muzari, fail	cezmeden şart h.					

﴿ 2 ﴾ آيَةً يُعْرِضُوا وَ يَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ

bir delil	yüz çevirirler	ve	derler	(Bu) bir sihir	devam eden
mef'ul	cevabü'ş-şart; fiili muzari, fail	atıf h.	fiili muzari, fail	(هذا) olarak takdir edilen mahzuf mübteda'nın haberi, mevsuf	sıfat

1-2. Kıyamet saati yaklaştı, ay yarıldı; bir delil görseler yüz çevirirler ve: "(Bu, eskiden beri) devam eden (süregelen) bir sihir" derler.

﴿ 3 ﴾ مُسْتَقِرٌّ أَمْرٍ كُلُّ وَ أَهْوَاءَهُمْ اتَّبَعُوا وَ كَذَّبُوا وَ

karara bağlanmıştır	iş	her		kendi heveslerine	uydular	ve	Yalanladılar	
haber	muz. ileyh	mübteda, muzaf	başlama h.	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.	fiili mazi,fail	atıf h.

3.Yalanladılar ve kendi heveslerine uydular. (Oysa) her iş karara bağlanmıştır.

﴿ 4 ﴾ مُزْدَجَرٌ فِيهِ مَا مِنَ الْأَنْبَاءِ جَاءَهُمْ لَقَدْ وَ

menetme	içinde	olan şeyler	haberlerden	onlara geldi	And olsun ki	
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	fail, ismi mevsul	h. cer, mecrur isim	fiili mazi, mef'ul	yemin cevabı lamı, tahkik h.	başlama h.
sıla; isim cümlesi						

4. And olsun ki, onlara haberlerden içinde (yasaklardan haber verip) menetme olan şeyler geldi.

﴿ 5 ﴾ النُّذُرُ فَمَا تُغْنِ بَالِغَةٌ حِكْمَةٌ

uyarmalar	fakat fayda vermiyor	son derece yüksek	hikmet
fail	atıf h., nefiy-i hal: nefiy h., fiili muzari, sondaki esre mahzuf (ى)'nin kısaltılmış hali	sıfat	(مُزْدَجَرٌ)'den bedel, (مَا)'dan bedel de denmiştir), mevsuf

5. (Bu haberlerde) son derece yüksek hikmet (vardır); fakat uyarmalar fayda vermiyor.

﴿ 6 ﴾ نُكُرٍ إِلَىٰ شَيْءٍ الدَّاعِ يَدْعُ يَوْمَ عَنْهُمْ فَتَوَلَّ

tanınmamış	bir şeye	çağıran	çağırdığı	gün	onlardan	O halde yüz çevir
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	fail, sondaki esre mahzuf (ى)'nin kısaltılmış hali	fiili muzari, sondaki ötre düşen (و)'ın kısaltılmış hali	zaman zarfı	car-mecrur	atıf h., emir fiili

6. O halde onlardan yüz çevir; çağıranın tanınmamış bir şeye çağırdığı gün,

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 527 ≻

(53 / NECM, 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift= erkek, dişi (اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (اَلْاُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi (أَمْنَى يُمْنِي إِمْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) meniyi akıttı (اَلنُّطْفَةُ): meni, döl (اَلْاَخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki (اَلنَّشْأَةُ): diriliş, ilk diriliş, dünya hayatı, dünyadaki canlılık (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) zengin kıldı, müstağni kıldı (أَقْنَى يُقْنِي إِقْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) razı etti, gözünü doyurdu (اَلشِّعْرَى): bir yıldız adı, en parlak yıldız (sirius takım yıldızı) (اَلْاَوَّلُ ث اَلْاُولَى): ilk, birinci, önceki (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, harcadı, telef etti, kökünü kazıdı, felakete uğrattı

(53 / NECM, 51 – 52 – 53 - 54 – 55 – 56 – 57 - 58):

(أَبْقَى يُبْقِي إِبْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) baki kıldı, fani kılmadı, devam ettirdi (قَبْلُ): (zarf) önce

[اَلْاَظْلَمُ (ظَلَمَ يَظْلِمُ)]: (ism-i tafdîl) en zalim, daha zalim [اَلْاَطْغَى (طَغَى يَطْغَى)]: (ism-i tafdîl) çok azgın, en azgın, pek azgın

(اَلْمُؤْتَفِكَةُ ج مُؤْتَفِكَاتٌ): Lut kavminin köyleri beldeleri olup alt üst olmuş, tersine dönmüş anlamındadır.

(أَهْوَى يُهْوِي إِهْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) yere çaldı, düşürdü, devirdi

(غَشَّى يُغَشِّي تَغْشِيَةً): (nâkıs f., tef'il b.) sardırdı, daldırdı (اَلْآلاَءُ): nimetler (تَمَارَى يَتَمَارَى): (tefâul bâbı) kuşkulandı, şüphelendi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (اَلْاَوَّلُ ث اَلْاُولَى): ilk, birinci, önceki (لَيْسَ): (camid fiil) değildir

[اَلْآزِفَةُ (اَزِفَ يَاْزَفُ)]: (ism-i fâil) kıyamet (yakın olması sebebiyle yaklaşan diye isimlendirilmiştir)

(دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, düşük, alçak [اَلْكَاشِفَةُ (كَشَفَ يَكْشِفُ)]: (ism-i fâil) gideren, kaldıran

(53 / NECM, 59 – 60 – 61 - 62):

(اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (عَجَبَ يَعْجَبُ عَجَبًا): şaştı, yadırgadı (بَكَى يَبْكِي بُكَاءً): (nâkıs fiil) ağladı

(ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا): alay etti, gülüştü (اَلسَّامِدُونَ ج سَامِدُونَ): (ism-i fâil) gafil, alışmış, kibirli, oyuna düşkün

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, boyun eğdi, inkıyad etti, bağlandı (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

≺ KAMER SURESİ ≻

(54 / KAMER, 1 – 2 – 3):

(اِقْتَرَبَ يَقْتَرِبُ اِقْتِرَابًا): (iftiâl bâbı) pek yakın oldu, çok yaklaştı, yakınlık sağladı (اِنْشَقَّ يَنْشَقُّ اِنْشِقَاقًا): (infiâl bâbı) yarıldı

(اَلْقَمَرُ): ay (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [اَلْمُسْتَمِرُّ (اِسْتَمَرَّ يَسْتَمِرُّ)]: (ism-i fâil) devamlı, sürekli, sağlam

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkar etti yalanladı, yalan isnad etti (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu

(اَلْهَوَى ج اَهْوَاءُ): (maksur isim) heva, heves, keyf/ kötü meyil (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

[اَلْمُسْتَقِرُّ (اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ)]: (ism-i fâil) yerleşik, oturmuş, sabit ve devamlı bir şekilde yerleşmiş olan, oturaklı

(54 / KAMER, 4 – 5 – 6):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef - mehmuz fiil) geldi (اَلنَّبَاُ ج اَنْبَاءُ): haber, vakıa, hadise (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarma/ uyarıcı/ uyarı

[اَلْمُزْدَجَرُ (اِزْدَجَرَ يَزْدَجِرُ)]: (mimli masdar) önleme, men etme (اَلْبَالِغَةُ): son derece yüksek, kuvveti derecesiyle nihayet derecesine vasıl olan şey (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ yürüttü/ yöneldi (اَلنُّكُرُ): dehşetli, belalı

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ dua etti / yardım istedi [اَلدَّاعِي (دَعَا يَدْعُو)]: (ism-i fâil) çağıran, nida eden, dua eden

⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 528 (KAMER: 7 – 27) ⮞

﴿ 7 ﴾ مُنتَشِرٌ ۙ جَرَادٌ كَأَنَّهُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ يَخْرُجُونَ أَبْصَارُهُمْ خُشَّعًا

yayılmış	çekirgeler	Sanki onlar	kabirlerden	çıkarlar	gözleri	korkulu bir halde
sıfat	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	h. cer, mecrur isim	fiili muzari+fâil	fail	hal

﴿ 8 ﴾ عَسِرٌ يَوْمٌ هَٰذَا الْكَافِرُونَ يَقُولُ إِلَى الدَّاعِ ۖ مُهْطِعِينَ

zor	bir gündür	Bu	kafirler	derler	(o) çağırana	koşarak
sıfat	fail, mevsuf	mübteda	fail	fiili muzari	h. cer, mecrur isim, sondaki esre düşen illet harfinin kısaltılmış hali	hal

7-8. Sanki onlar yayılmış çekirgeler gibi gözleri korkulu bir halde (o) çağırana koşarak kabirlerden çıkarlar. Kafirler: "Bu, zor bir gündür" derler.

﴿ 9 ﴾ ازْدُجِرَ وَ مَجْنُونٌ قَالُوا وَ عَبْدَنَا فَكَذَّبُوا نُوحٍ قَوْمُ قَبْلَهُمْ كَذَّبَتْ

men edildi	ve	delidir	dediler	ve	kulumuzu	Böylece yalanladılar	Nuh	kavmi	Bunlardan önce	yalanladı
meçhul fiili mazi	atıf h.	(هُوَ) (O) takdir edilen mahzuf mübteda'nın haberi	f. mazi, fail	atıf h.	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	muz. ileyh	fail, muzaf	zaman zarfı	fiili mazi

9. Bunlardan (Mekke müşriklerinden) önce Nuh kavmi de yalanladı, böylece kulumuzu yalanladılar: "(O) delidir (ya da cinlenmiştir)" dediler ve men edildi (görevini yapmasına engel olundu).

﴿ 10 ﴾ فَانْتَصِرْ مَغْلُوبٌ أَنِّي رَبَّهُ فَدَعَا

artık intikam al	mağlubum	Doğrusu ben	Rabbine	Bu sebeple dua etti
rabıta, dua için emir fiili	(انَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (انَّ)'nin ismi	mef'ul	atıf h., fiili mazi

10. Bu sebeple: " Doğrusu ben mağlubum (yenildim), artık intikam al!" (diye) Rabbine dua etti.

﴿ 11 ﴾ مُنْهَمِرٍ بِمَاءٍ السَّمَاءِ أَبْوَابَ فَفَتَحْنَا

sağanak	su ile	gök	kapılarını	Bunun üzerine açtık
sıfat	car-mecrur, mevsuf	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	atıf h. fiili mazi, fail
	(أَبْوَابَ السَّمَاءِ)'den hal; şibhi cümle			

11. Bunun üzerine gök kapılarını sağanak (halinde boşanan) su ile açtık.

﴿ 12 ﴾ قُدِرَ ۚ قَدْ عَلَىٰ أَمْرٍ الْمَاءُ فَالْتَقَى عُيُونًا الْأَرْضَ فَجَّرْنَا وَ

takdir edilen		bir emre göre	su	böylece birleşti	kaynaklar bakımından	Yeryüzünü	fışkırttık	
meçhul fiili mazi	tahkik h.	h. cer, mecrur isim	fail	atıf h., fiili mazi	temyiz	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.
(أَمْرٍ)'in sıfatı, fiil cümlesi								

12. Yeryüzünü kaynaklar bakımından fışkırttık; böylece (her iki) su, takdir edilen bir emre göre birleşti.

﴿ 13 ﴾ دُسُرٍ ۙ وَ أَلْوَاحٍ عَلَىٰ ذَاتِ حَمَلْنَاهُ وَ

çivili	ve	tahtalı (olarak yapılmış gemiye)		onu bindirdik	
matuf	atıf h.	muz. ileyh	h. cer, mecrur isim, muzaf	fiili mazi, fail, meful	atıf h.

﴿ 14 ﴾ كُفِرَ كَانَ لِمَنْ جَزَاءً بِأَعْيُنِنَا ۚ تَجْرِي

inkar edilmiş	olan	kişiye	karşılık olması için	gözlerimizin önünde	akıp gidiyordu
(كَانَ)'nin haberi, meçhul mazi fiil cüm.	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur (ismi mevsul)	mef'ulün li eclih	car-mecrur	(ذَاتِ أَلْوَاحٍ)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi

13. Onu, tahtalı ve çivili (olarak yapılmış gemiye) bindirdik; **14.** İnkar edilmiş olan kişiye (kıymeti bilinmeyen Nuh'a) karşılık olması için, (gemi) gözlerimizin önünde (nezaretimiz altında) akıp gidiyordu.

﴿ 15 ﴾ مِنْ مُدَّكِرٍ فَهَلْ آيَةً تَرَكْنَاهَا لَقَدْ وَ

düşünüp öğüt alan (var)	Artık .. mıdır	bir ayet olarak	Biz onu (gemiyi) bıraktık	And olsun ki		
zaid h. cer, mübteda muahhar, (هناك)(var)	rabıta, soru h.	(تَرَكْنَاهَا)'daki mef'ul	fiili mazi, fail, mef'ul	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlama h.	
takdir edilen haber mukaddemi mahzuf		zamirden hal				

15. And olsun ki Biz, onu (gemiyi) bir ayet olarak bıraktık; artık düşünüp öğüt alan (var) mıdır?

﴿ 16 ﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نُذُرِ

nasıl — oldu — Benim azabım — ve — uyarılarım

başlama h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi — nâsih fiili mazi — (كَانَ)'nin ismi — atıf h. — (عَذَابِي)'ye matuf

16. O halde (bak) Benim azabım ve uyarmam nasıl oldu?

﴿ 17 ﴾ وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ

And olsun ki — kolaylaştırdık — Kuran'ı — zikir için — ..mıdır — artık — düşünüp öğüt alan (var)

başlama h. — yemin cevabı lâmı, tahkik h. — fiili mazi, fail — mef'ul — car-mecrur — rabıta, soru h. — zaid h. cer, mübteda muahhar, (هناك)(var) olarak takdir edilen haber mukaddemi mahzuf

17. And olsun ki Kuran'ı, zikir (tefekkürle hatıra getiriş) için kolaylaştırdık; artık düşünüp öğüt alan (var) mıdır?

﴿ 18 ﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نُذُرِ

yalanladı; — Ad (kavmi) — akabinde nasıl — oldu — Benim azabım — ve — uyarılarım

fiili mazi — fail — başlama h.+ (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi — nâsih fiili mazi — (كَانَ)'nin ismi — atıf h. — (عَذَابِي)'ye matuf, sondaki esre mahzuf mütekellim ya'sı

18. Ad (kavmi de peygamberini) yalanladı; akabinde Benim azabım ve uyarılarım nasıl oldu?

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ

Doğrusu biz — gönderdik — onlara — bir rüzgar — dondurucu — gününde — uğursuzluk — sürüp giden

tekid ve nasb h.,(إِنَّ)'nin ismi — (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil c. — car-mecrur — mef'ul, mevsuf — sıfat — h. cer, zarf ismi, muzaf — muz. ileyh,mevsuf — sıfat

﴿ 19 ﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ﴿ 20 ﴾

çekip sürükleyen — insanları — sanki onlar gibi — kütükleri — hurma — sökülmüş

(رِيحًا)'ın sıfatı, muzari fiil cümlesi — mef'ul — teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi — (كَأَنَّ)'nin haberi, muzaf — muz. ileyh, mevsuf — sıfat

19-20. Doğrusu biz onlara, insanları, sanki onlar sökülmüş hurma kütükleriymiş gibi çekip sürükleyen dondurucu bir rüzgarı sürüp giden uğursuzluk gününde gönderdik.

﴿ 21 ﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نُذُرِ

akabinde nasıl — oldu — Benim azabım — ve — uyarılarım

başlama h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi — nâsih fiili mazi — (كَانَ)'nin ismi — atıf h. — (عَذَابِي)'ye matuf

﴿ 22 ﴾ وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ

And olsun ki — kolaylaştırdık — Kuran'ı — zikir için — ..mıdır — artık — düşünüp öğüt alan (var)

başlama h. — yemin cevabı lâmı, tahkik h. — fiili mazi, fail — mef'ul — car-mecrur — rabıta, soru h. — zaid h. cer, mübteda muahhar, (هناك)(var) olarak takdir edilen haber mukaddemi mahzuf

21. O halde Benim azabım ve uyarılarım nasıl oldu? **22.** And olsun ki, Kuran'ı öğüt olsun diye kolaylaştırdık; öğüt alan yok mudur? *

﴿ 23 ﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا

yalanladı — Semud — uyarıcıları — dediler — bir insana mı — Bizden — tek

fiili mazi — fail — car-mecrur — atıf h., fiili mazi, fail — soru h, sonra geldiği için mahzuf kabul edilen fiilin mef'ulü, mevsuf — car-mecrur — sıfat

﴿ 24 ﴾ نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَفِي ضَلَالٍ وَ سُعُرٍ

uyalım — doğrusu biz — o zaman — içindeyiz — sapıklık — ve — delilik

açıklama cümlesi; f. muzari, mef'ul — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi — cevab h. — tekid lamı, h. cer — mecrur isim — atıf h. — matuf

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

﴿ 25 ﴾ أَأُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ

mı — bırakıldı — Kitap — ona — aramızdan — Hayır — O — çok yalancı — şımarıktır

soru h. — meçhul fiili mazi — naibi fail — car-mecrur — h. cer, zarf ismi — idrab h. — mübteda — haber — ikinci haber

23-24. Semud (kavmi) uyarıcıları yalanladı. "Bizden (içimizden) tek bir insana mı uyalım? Doğrusu biz o zaman sapıklık ve delilik içindeyiz (demektir)..." dediler. **25.** Zikir (Kitap) aramızdan ona mı bırakıldı? Hayır, o çok yalancı ve şımarıktır" (dediler).

﴿ 26 ﴾	الْأَشِرُ	الْكَذَّابُ	مَنِ	غَدًا	سَيَعْلَمُونَ
	şımarık	çok yalancı	kimin	Yarın	bilecekler
	ikinci haber	haber,	mübteda, ismi mevsul	zaman zarfı	istikbal h., fiili muzari+fâil

(يَعْلَمُونَ)'nin mef'ulü; isim cümlesi

﴿ 27 ﴾	وَ اصْطَبِرْ ز	فَارْتَقِبْهُمْ	لَهُمْ	فِتْنَةً	النَّاقَةِ	مُرْسِلُو	إِنَّا
	çok sabret	ve Şimdi onları gözetle	onları	denemek için	dişi devenin	göndericileriyiz	Doğrusu biz
	emir fiili	atıf h. atıf h. emir fiili, mef'ul	car-mecrur	mef'ulün li eclih	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

26. Yarın, kimin çok yalancı, şımarık olduğunu bilecekler. **27.** Doğrusu biz, onları denemek için dişi deveyi gönderenleriz. (Salih peygamber'e demiştik): "Şimdi onları gözetle ve çok sabret.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 528 ≻

(54 / KAMER, 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16):

(اَلْخَاشِعُ ج خُشَّعٌ): (ism-i fâil) korkan, huşuda bulunan, ürperen (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi

(اَلْجَدَثُ ج اَجْدَاثٌ): kabir (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْجَرَادُ): çekirge [(اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ) اَلْمُنْتَشِرُ]: (ism-i fâil) dağılan, etrafa yayılan

(اَلْمُهْطِعُ ج مُهْطِعُونَ): (ism-i fâil) koşan [(دَعَا يَدْعُو) اَلدَّاعِي]: (ism-i fâil) çağıran, nida eden, dua eden

(اَلْعُسُرُ): zor, güç, sıkıntılı (اِزْدَجَرَ يَزْدَجِرُ اِزْدِجَارًا): (iftiâl bâbı) men etti, alıkoydu/ yasakladı (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli

(اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (iftiâl bâbı) intikam aldı/ hakkını aldı (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su

[(اِنْهَمَرَ يَنْهَمِرُ) اَلْمُنْهَمِرُ]: (ism-i fâil) bol yağışlı, sağanak (فَجَّرَ يُفَجِّرُ): (tef'il bâbı) fışkırttı, akıttı (اَلْتَقَى يَلْتَقِي اِلْتِقَاءً): (iftiâl b. karşılaştı

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): ayarladı, takdir etti (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): bindirdi (اَلدِّسَارُ ج دُسُرٌ): çivi, perçin (اَللَّوْحُ ج اَلْوَاحٌ): tahta, levha/ enli madde

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ pınar, kaynak, çeşme

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terketti (onu bâki bir alamet kılmışızdır)

[(اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ) اَلْمُدَّكِرُ]: (ism-i fâil; aslı: مُذْتَكِر) hatıra getiren, düşünen (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ uyarı

(54 / KAMER, 17 – 18 – 19 - 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27):

(يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı [(اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ) اَلْمُدَّكِرُ]: (ism-i fâil) hatıra getiren, düşünen

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ): (tef'il bâbı) yalanladı (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr (اَلْعَجُزُ ج اَعْجَازٌ): kütük, arka geri

(اَلصَّرْصَرُ): dondurucu şiddetli rüzgar (اَلنَّحْسُ ج نُحُوسٌ): uğursuzluk, felaket [(اِسْتَمَرَّ يَسْتَمِرُّ) اَلْمُسْتَمِرُ]: (ism-i fâil) devamlı

(نَزَعَ يَنْزِعُ نَزْعًا): çekti, sürükledi (اَلنَّخْلُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma

[(اِنْقَعَرَ يَنْقَعِرُ) اَلْمُنْقَعِرُ]: (ism-i fâil) dibinden veya kökünden sökülmüş (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı, kolaylık verdi [(اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ) اَلْمُدَّكِرُ]: (ism-i fâil) hatıra getiren, düşünen (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: (masdar) dalalet, sapma (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): delilik, divanelik (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bıraktı, attı / arzetti (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir [(كَذَّبَ) اَلْكَذَّابُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yalancı, yalan söylemeyi adet haline getiren (اَلْاَشِرُ): taşkınlık eden, şımarık (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْغَدُ): yarın (اَلْاَشِرُ): taşkınlık eden, şımarık (اَلنَّاقَةُ): dişi deve (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): deneme, imtihan (اَلْمُرْسِلُ ج مُرْسِلُونَ): (ism-i fâil) gönderen (اِرْتَقَبَ يَرْتَقِبُ اِرْتِقَابًا): (iftiâl bâbı) gözledi, bekledi (اِصْطَبَرَ يَصْطَبِرُ اِصْطِبَارًا): [(iftiâl bâbı, i'lal yani harf değişmesi var, (ت) (ط)'ya dönüşmüş] çok sabırlı oldu, ziyade tahammül etti

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 529 (KAMER: 28 – 49) ≻

﴿ 28 ﴾ وَ نَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ ۚ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ

hazır bulundurulur	içme sırası	Her	aralarında	taksim edilmiş	suyun	olduğunu	Onlara haber ver		
haber	muz. ileyh	mübteda, muzaf	mekan zarfı	(أَنَّ)'nin haberi	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	emir fiili, mef'ul	atıf h.	

28. Onlara, suyun (o deve ile) aralarında taksim edilmiş olduğunu haber ver. Her içme sırası (gelen) hazır bulundurulur."

﴿ 29 ﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ

akabinde de (deveyi) kesti	böylece o cüret gösterip ileri atıldı	arkadaşlarını	Fakat çağırdılar
atıf h., fiili mazi	atıf h., fiili mazi	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail

29. Fakat bir arkadaşlarını çağırdılar, böylece o cüret gösterip ileri atıldı, akabinde de (deveyi) kesti.

﴿ 30 ﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نُذُرِ

akabinde nasıl	oldu	Benim azabım	ve	uyarılarım
başlama h., (كَانَ)'nin mukaddem haberi, soru ismi	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin ismi	atıf h.	(عَذَابِي)'ye matuf

30. O halde Benim azabım ve uyarılarım nasıl oldu?

﴿ 31 ﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ

Gerçek şu ki biz	üzerlerine	bir çığlık	tek	sonrasında oldular	kurumuş otu gibi	ağılcıların	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h., fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh	
						(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi fail	

31. Gerçek şu ki biz üzerlerine tek bir çığlık gönderdik, sonrasında, ağılcıların kurumuş otu gibi oldular.

﴿ 32 ﴾ وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ

And olsun ki	kolaylaştırdık	Kuran'ı	zikir için	artık ..mıdır	düşünüp öğüt alan (var)	
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	car-mecrur	rabıta, soru h.	zaid h. cer; mübteda muahhar	başlama h.

32. And olsun ki Kuran'ı, zikir (tefekkürle hatıra getiriş) için kolaylaştırdık; artık düşünüp öğüt alan (var) mıdır?

﴿ 33 ﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ

yalanladı	kavmi	Lut	uyarıcıları
fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur

33. Lut kavmi (de) uyarıcıları yalanladı.

إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّآ آلَ لُوطٍ ۖ نَجَّيْنَاهُمْ

Doğrusu biz	gönderdik	üzerlerine	taş yağdıran bir rüzgar	müstesna	ailesi	Lut'un	onları kurtardık
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fail	car-mecrur	mef'ul	istisna h.	müstesna, muzaf	muz. ileyh	fiili mazi, fail, mef'ul

﴿ 34 ﴾ بِسَحَرٍ ۙ نِّعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا ۖ كَذٰلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿ 35 ﴾

seher vaktinde	bir nimet olması için	katımızdan	işte böyle	karşılık veririz	kimseye	şükreden
car-mecrur	mef'ulün li eclih	h. cer, zarf ismi	car-mecrur	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

34-35. Biz de üzerlerine taş yağdıran bir rüzgar gönderdik. Lut'un ailesi müstesna, katımızdan bir nimet olması için onları seher vaktinde kurtardık.

﴿ 36 ﴾ وَ لَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ

and olsun ki	onları uyarmıştı	yakalayıp tutuşumuza karşı	fakat onlar şüphe ile karşıladılar	uyarıcıları	
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, mef'ul	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	car-mecrur	atıf h.

36. (Lut) and olsun ki, onları yakalayıp tutuşumuza karşı uyarmıştı, fakat onlar uyarıcıları şüphe ile karşıladılar.

﴿ 37 ﴾ وَ لَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَآ أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَ نُذُرِ

And olsun ki	elde etmeye çalıştılar	misafirini	bunun üzerine kör ettik	gözlerini	Artık tadın	azabımı	ve	uyarmalarımı	
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail, mef'ul	h. cer, mecrur isim,	atıf h., fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h., emir fiili, fail	mef'ul	atıf h.	(عَذَاب)'e matuf	başlama h.

37. And olsun ki, onlar (Lut'un) misafirini (melekleri) elde etmeye çalıştılar, bunun üzerine gözlerini kör ettik. "Azabımı ve uyarmalarımı dinlememenin sonucunu tadın" (dedik).

﴿ 39 ﴾ نُذُرِ وَ عَذَابِي فَذُوقُوا ﴿ 38 ﴾ مُسْتَقِرٌّ ج عَذَابٌ بُكْرَةً صَبَّحَهُمْ لَقَدْ وَ

uyarmalarımı	ve	azabımı	Artık tadın		kalıcı	bir azap	erken	sabah onlara ulaştı	And olsun ki	
(عَذَاب)'e matuf	atıf h.	mef'ul	atıf h., emir fiili, fail		sıfat	fail, mevsuf	zaman zarfı	fiili mazi, mef'ul	yemin cevabı lamı, tahkik h.	başlama h.

38. And olsun ki, sabah erken, kalıcı bir azap onlara ulaştı.**39.** Artık tadın azabımı ve uyarmalarımı (dinlememenin sonucunu).

﴿ 40 ﴾ مِنْ مُدَّكِرٍ فَهَلْ لِلذِّكْرِ الْقُرْآنَ يَسَّرْنَا لَقَدْ وَ

düşünüp öğüt alan (var)	artık ..mıdır	zikir için	Kuran'ı	kolaylaştırdık	And olsun ki	
zaid h. cer, mübteda muahhar	rabıta, soru h.	car-mecrur	mef'ul	fiili mazi, fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlama h.

40. And olsun ki Kuran'ı, zikir (tefekkürle hatıra getiriş) için kolaylaştırdık; artık düşünüp öğüt alan (var) mıdır?

﴿ 41 ﴾ النُّذُرُ ع فِرْعَوْنَ آلَ جَاءَ لَقَدْ وَ

uyarıcılar	Firavun	hanedanına	gelmişti	And olsun ki	
fail	muz. ileyh	mukaddem mef'ul, muzaf	fiili mazi	yemin cevabı lamı, tahkik h.	başlama h.

41. And olsun ki, Firavun hanedanına uyarıcılar gelmişti.

﴿ 42 ﴾ مُقْتَدِرٍ عَزِيزٍ أَخْذَ فَأَخَذْنَاهُمْ كُلِّهَا بِآيَاتِنَا كَذَّبُوا

kudretli	üstün olanın	yakalayışıyla	Bunun üzerine onları yakaladık	hepsini	mucizelerimizin	yalanladılar
sıfat	muz. ileyh, mevsuf	mef'ulü mutlak, muzaf	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ul	tekid	car-mecrur	fiili mazi, fail

42. Mucizelerimizin hepsini yalanladılar. Bunun üzerine onları kudretli (ve) üstün olanın yakalayışıyla yakaladık.

بَرَآءَةٌ لَكُمْ أَمْ مِنْ أُولَئِكُمْ خَيْرٌ كُفَّارُكُمْ أَ

bir kurtuluş belgesi	size var	Yoksa	onlardan	hayırlıdır	Sizin inkarcılarınız	mı
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	h. cer, işaret ismi	haber	mübteda	soru h.

﴿ 44 ﴾ مُنْتَصِرٌ جَمِيعٌ نَحْنُ يَقُولُونَ أَمْ ﴿ 43 ﴾ فِي الزُّبُرِ ج

yardımlaşıp intikam alan	bir topluluğuz	Biz	diyorlar	Yoksa ..mu	Kitablarda
sıfat	haber, mevsuf	mübteda	fiili muzari+fâil	atıf h.	h. cer, mecrur isim

43 - 44. Sizin inkarcılarınız onlardan daha mı hayırlıdır? Yoksa size Kitablarda bir kurtuluş (belgesi) mi var? Yoksa: "Biz yardımlaşıp intikam alan bir topluluğuz" mu diyorlar?

﴿ 45 ﴾ الدُّبُرَ يُوَلُّونَ وَ الْجَمْعُ سَيُهْزَمُ

arkalarına	dönecekler		O topluluk	bozguna uğratılacak
mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.	naibi fail	istikbal h., meçhul fiili muzari

45. O topluluk bozguna uğratılacak, arkalarına dönecekler (ardlarına dönüp kaçacaklar).

﴿ 46 ﴾ أَمَرُّ وَ أَدْهَى السَّاعَةُ وَ مَوْعِدُهُمْ السَّاعَةُ بَلِ

en acı (gün)dür	ve	en büyük beladır	O Kıyamet		onların vaktidir		Kıyamet	Hayır!
matuf	atıf h.	haber	mübteda	atıf h.	haber		mübteda	idrab h.

46. Hayır! Kıyamet (saati) onların (kendilerine azap vadedilen) vakitleridir. O Kıyamet (saati) en büyük bela ve en acı (gün)dür!

فِي النَّارِ يُسْحَبُونَ يَوْمَ ﴿ 47 ﴾ م وَ سُعُرٍ فِي ضَلَالٍ الْمُجْرِمِينَ إِنَّ

Ateşe	sürüklendikleri	gün		delilik	ve	sapıklık içindedirler	suçlular	Doğrusu
h. cer, mecrur isim	meçhul muzari f.+fail	zaman zarfı		matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi c.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

﴿ 49 ﴾ بِقَدَرٍ خَلَقْنَاهُ شَيْءٍ كُلَّ إِنَّا ﴿ 48 ﴾ سَقَرَ مَسَّ ذُوقُوا م ط عَلَى وُجُوهِهِمْ

bir ölçüyle	yarattık	şeyi	her	Doğrusu Biz		Cehennemin	dokunuşunu	tadın	yüzüstü	
car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil, fail, meful	muz. ileyh	sonraki fiilin mukaddem mef'ulü, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		muz. ileyh (gayri munsarif)	mef'ul, muzaf	emir fiili, fail	h. cer, mecrur isim	

47. Doğrusu suçlular sapıklık ve delilik içindedirler. **48.** Ateşe yüzüstü sürüklendikleri gün, onlara: "Cehennemin dokunuşunu tadın" (denir). **49.** Doğrusu Biz her şeyi bir ölçüyle yarattık.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 529 ⮞

(54 / KAMER, 28 - 29 – 30 – 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36):

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تِنْبِيئًا): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (اَلْقِسْمَةُ): pay, hisse/ takım, paylaştırma (اَلْمَاء ج مِيَاهٌ): su (اَلشِّرْبُ): içme payı, içme hakkı, içme sırası [(اِحْتَضَرَ يَحْتَضِرُ) اَلْمُحْتَضَرُ]: (ism-i mef'ûl) hazırlanan, hazırlanmış, getirilen (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) çağırdı, seslendi (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş, dost, sahip (تَعَاطَى يَتَعَاطَى): (tefâul bâbı) cüret gösterdi, ileri atıldı (عَقَرَ يَعْقُرُ عَقْرًا): kesti, canına kıydı (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلصَّيْحَةُ): cezaya çarptırma, azap, sayha, çığlık (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (اَلْهَشِيمُ): kuru ot, çalı çırpı, gazel (yaprak döküntüsü) [(اِحْتَظَرَ يَحْتَظِرُ) اَلْمُحْتَظِرُ]: (ism-i fâil) (hayvanlar için) ağıl yapan, ağılcı (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı, kolaylık verdi [(اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ) اَلْمُدَّكِرُ]: (ism-i fâil) hatıra getiren, düşünen (كَذَّبَ يُكَذِّبُ): (tef'il bâbı) yalanladı (أَرْسَلَ يُرْسِلُ): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْحَاصِبُ): taş yahut başka şeylerle helak eden rüzgar (نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (tef'il bâbı) kurtardı (اَلْآلُ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلسَّحَرُ ج اَسْحَارٌ): seher vakti, gecenin sonu (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı [(بَطَشَ يَبْطِشُ) اَلْبَطْشَةُ]: (masdar-ı bina-i merre) bir tutuş, yakalayış (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ uyarı (تَمَارَى يَتَمَارَى تَمَارُءً): (tefâul bâbı) tereddüt etti, şüpheye düştü/ inkar etti, inanmadı

(54 / KAMER, 37 – 38 – 39 – 40):

(رَاوَدَ يُرَاوِدُ مُرَاوَدَةً عَنْ): (müfâale bâbı) elde etmeye çalıştı, düşkünlük gösterdi (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (طَمَسَ يَطْمِسُ طَمْسًا): silme kör kıldı, silme çekti/ söndürdü (اَلْعَيْنُ ج اَعْيُنٌ): göz/ kaynak, pınar (اَلضَّيْفُ ج ضُيُوفٌ): misafir (صَبَّحَ يُصَبِّحُ تَصْبِيحًا): (tef'il bâbı) sabahleyin vardı, sabah erişti (اَلْبُكْرَةُ): gündüzün başlangıcı, sabah erken [(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقِرُّ]: (ism-i fâil) sabit ve daim bir şekilde yerleşmiş, oturaklı (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ uyarı/ kendisiyle uyarma yapılan (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı, kolaylık verdi [(اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ) اَلْمُدَّكِرُ]: (ism-i fâil) hatıra getiren, düşünen

(54 / KAMER, 41 – 42 - 43 – 44 – 45 - 46 – 47 – 48 – 49):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْآلُ): aile, yakın, ehil, akraba (أَخَذَ يَأْخُذُ): (mehmuz fiil) aldı, yakaladı [(اِقْتَدَرَ يَقْتَدِرُ) اَلْمُقْتَدِرُ]: (ism-i fâil) muktedir, güç yetiren (اَلْبَرَاءَةُ): beraat, suçsuzluk, kurtuluş (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, kitap [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمِيعُ]: bütünü itibarıyla topluluk, efrad, ferdler [(اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ) اَلْمُنْتَصِرُ]: (ism-i fâil) korunan, yardımlaşıp intikam alan (هَزَمَ يَهْزِمُ هَزْمًا): bozguna uğrattı [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) halk, cemaat, toplama (وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi (اَلسَّاعَةُ ج سَاعَاتٌ): kıyamet vakti, saat (بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْمَوْعِدُ] : sözün yerine getirileceği vakit, yer, söz [(دَهَى يَدْهَى) اَلدَّاهِيَةُ]: (ism-i tafdîl) en büyük bela/ şiddetli eziyet veren [(مَرَّ يَمُرُّ) اَلْاَمَرُّ] : (ism-i tafdîl) daha acı, en acı (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلَالُ]: (masdar) dalalet, sapma (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): cünün, delilik, divanelik (اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): kader/ mikdar, kemiyet, ölçü (سَحَبَ يَسْحَبُ سَحْبًا): sürükledi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç/ yön (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْمَسُّ): (masdar) dokunuş, başlangıç (cehennemin ilk teması) (اَلسَّقَرُ): kızartıcı, bunaltıcı, cehennemin adlarından biri

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 530 (KAMER: 50 – 55) ≻

﴿ 50 ﴾ وَ مَآ أَمْرُنَا إِلاَّ وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ

	gözle	bir bakış gibidir	tek bir emirden	başkası	emrimiz	değildir
	car-mecrur	car-mecrur	haber	istisna h.	mübteda	nefiy h.	atıf h.

50. Emrimiz tek (bir emir)den başkası değildir (yalnızca bir tektir), gözle bir bakış gibidir.

﴿ 51 ﴾ وَ لَقَدْ أَهْلَكْنَآ أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ

	düşünüp öğüt alan (var)	Artık .. mıdır	benzerlerinizi	helak ettik	And olsun ki
	zaid h. cer, mübteda muahhar	rabıta, soru h.	mef'ul	fiili mazi, fail	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	başlama h.

51. And olsun ki, benzerlerinizi helak ettik, artık düşünüp öğüt alan var mıdır?

﴿ 52 ﴾ وَ كُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ

	her	şey	yaptıkları	kitablardadır
	mübteda, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(كُلُّ شَيْءٍ)'in sıfatı, fiil c.:mazi fiil, fail, meful	(كُلُّ) mübteda'sının haberi, şibhi cümle	atıf h.

52. (İnsanların) yaptıkları her şey kitablardadır (amel defterlerinde kayıtlıdır).

﴿ 53 ﴾ وَ كُلُّ صَغِيرٍ وَ كَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ

	Her	küçük	ve	büyük	yazılmıştır
	mübteda, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	haber	atıf h.

53. Her küçük ve büyük (satır satır) yazılmıştır.

﴿ 54 ﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَ نَهَرٍ

	Doğrusu	sakınanlar	cennetlerdedir	ve	nehirlerdedir
	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	atıf h.	matuf

54. Doğrusu (Allah'a karşı gelmekten) sakınanlar, cennetlerde ve nehirlerdedir.

﴿ 55 ﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ

	makamındadırlar	doğruluk	katında	hükümdarın	Kudretli
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi, şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh	mekan zarf, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat

55. Kudretli hükümdarın katında, doğruluk makamındadırlar.

سورة الرحمن (55)

(RAHMAN (Merhametli) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 78 ayettir.)

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 530 – 533 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ اَلرَّحْمٰنُ ۙ ﴿ 2 ﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۟ ﴿ 3 ﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۙ

	Rahmân	öğretti	Kur'ân'ı	yarattı	İnsanı
	mübteda	haber; mazi fiil cümlesi	mef'ûl	ikinci haber; mazi fiil cüm.	mef'ûl

1-2-3 Rahmân (çok şefkatli ve merhametli olan Allah) Kur'ân'ı öğretti. İnsanı yarattı.

﴿ 4 ﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿ 5 ﴾ اَلشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۝

	Ona öğretti	açıklamayı	Güneş	ve	Ay	hesap iledir
	(اَلرَّحْمٰنُ) kelimesinin üçüncü haberi; mazi fiil, fail, meful	mef'ûl	mübteda	atıf h.	matuf	haber, şibhi cümle

4. Ona (düşüncesini) beyanı (konuşma ve açıklamayı) öğretti.**5.** Güneş ve Ay hesap iledir.

﴿ 6 ﴾ وَ النَّجْمُ وَ الشَّجَرُ يَسْجُدَانِ وَ السَّمَآءَ رَفَعَهَا

	Bitki	ve	ağaç	secde etmektedir		göğü	yükseltmiştir
	mübteda	atıf h.	matuf	haber; muzari fiil cümlesi	atıf h.	öne geçmiş mef'ul (iştigal)	f. mazi, mef'ûl

﴿ 7 ﴾ وَ وَضَعَ الْمِيزَانَ لا — ﴿ 8 ﴾ أَلاَّ تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ

وَ: atıf h. | وَضَعَ: koymuştur (f. mazi) | الْمِيزَانَ: mizanı (mef'ûl) | لا: —

أَلاَّ تَطْغَوْا: haddi aşmayın diye (tefsir h. {masdar ve nasb harfi de denmiştir,} nehy-i hazır, fail)

فِي الْمِيزَانِ: Tartıda (car-mecrur)

﴿ 9 ﴾ وَ أَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَ لاَ تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ

وَ: atıf h. | أَقِيمُوا: yerine getirin (emir f.+ fail) | الْوَزْنَ: Tartıyı (mef'ûl) | بِالْقِسْطِ: adaletle (şibhi cümle) | وَ: ve (atıf h.) | لاَ تُخْسِرُوا: eksiltmeyin (nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., f. muzari, fail atıf h.) | الْمِيزَانَ: ölçüyü (mef'ûl, mansub)

6. Bitki (ya da yıldız) ve ağaç secde etmektedir.**7- 8.** (O) göğü yükseltmiştir. Tartıda haddi aşmayın diye mizanı (ölçüyü) koymuştur. **9.** Tartıyı adaletle (hakkıyla) yapın, ölçüyü eksiltmeyin.

﴿ 10 ﴾ وَ الْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ

وَ: atıf h. | الْأَرْضَ: Yeryüzünü (öne geçmiş mef'ûl (iştigal), atıf h.) | وَضَعَهَا: alçaltıp-koydu (fiili mazi, mef'ûlün bih) | لِلْأَنَامِ: mahlukat için (car-mecrur)

﴿ 11 ﴾ فِيهَا فَاكِهَةٌ ص وَ النَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ

فِيهَا: Orada vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | فَاكِهَةٌ: meyve (mübteda muahhar) | وَ: ve (atıf h.) | النَّخْلُ: hurma ağacı (matuf, mevsuf) | ذَاتُ: kabuklu (sıfat, muzaf) | الْأَكْمَامِ: (muz. ileyh)

﴿ 12 ﴾ وَ الْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَ الرَّيْحَانُ ج

وَ: atıf h. | الْحَبُّ: dâneler (matuf, mevsuf) | ذُو: yapraklı (sıfat, muzaf) | الْعَصْفِ: (muz. ileyh) | وَ: ve (atıf h.) | الرَّيْحَانُ: hoş kokulu bitkiler (الْحَبُّ)'ya matuf

10. Yeryüzünü de mahlukat (yaratılan varlıklar) için alçaltıp-koydu. **11.** Orada meyve ve kabuklu hurma ağacı vardır. **12.** Yapraklı (ya da samanlı) dâneler ve hoş kokulu bitkiler (vardır).

﴿ 13 ﴾ فَبِأَيِّ آلاَءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf, {cümle mahzuf bir şart cümlesinin cevabıdır da denmiştir}) | آلاَءِ: nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | رَبِّكُمَا: Rabbinizin (رَبِّ): muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh | تُكَذِّبَانِ: yalanlarsınız (f. muzari, fail)

13. (Ey insanlar ve cinler!) O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 14 ﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ لا

خَلَقَ: yarattı (f. mazi) | الْإِنْسَانَ: insanı (mef'ûl) | مِنْ صَلْصَالٍ: kuru bir balçıktan (car-mecrur, mevsuf) | كَالْفَخَّارِ: pişmiş çamur gibi (صَلْصَالٍ) kelimesinin sıfatı

14. (Allah), insanı pişmiş çamur gibi kuru bir balçıktan yarattı.

﴿ 15 ﴾ وَ خَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ج

وَ: atıf h. | خَلَقَ: yarattı (f. mazi) | الْجَانَّ: Cinleri (mef'ûl) | مِنْ مَارِجٍ: dumansız bir alevden (car-mecrur, mevsuf) | مِنْ نَارٍ: ateşten (مَارِجٍ) kelimesinin sıfatı

15. Cinleri ateşten, dumansız bir alevden yarattı.

﴿ 16 ﴾ فَبِأَيِّ آلاَءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf, {cümle mahzuf bir şart cümlesinin cevabıdır denmiştir}) | آلاَءِ: nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | رَبِّكُمَا: Rabbinizin (رَبِّ): muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh | تُكَذِّبَانِ: yalanlarsınız (f. muzari, fail)

16. O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 530 ≻

(54 / KAMER, 50 – 51 – 52):

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

[لَمْحٌ (لَمَحَ يَلْمَحُ]: (masdar) bakış, birşeye göz ucuyla bakmak (Allah 'ın iradesi birşeyin vücuda gelmesine taalluk ettiği zaman onun vücuda gelmesini en kısa bir zamanda infaz eder, tek kelimeyle vücuda getirir)

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, telef etti

(اَلشِّيَعَةُ ج اَشْيَاعٌ): dost, yardımcı, kafa dengi kimse, benzerler/ şia, fırka, hemfikir

[اَلْمُدَّكِرُ (اِدَّكَرَ يَدَّكِرُ]: (ism-i fâil) hatıra getiren, düşünen (اَلزَّبُورُ ج زُبُرٌ): yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, kitap

(54 / KAMER, 53 – 54):

(اَلصَّغِيرُ ج صِغَارٌ): küçük mertebe ve kıymet itibariyle küçük (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis

[اَلْمُسْتَطَرُ (اِسْتَطَرَ يَسْتَطِرُ]: (ism-i mef'ûl) yazılı, yazılmış (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلنَّهْرُ ج نَهَرٌ): nehir, ırmak

(54 / KAMER, 55):

(اَلْمَقْعَدُ ج مَقَاعِدُ): oturma yeri yahut ikametgah/ oturma (اَلصِّدْقُ): güzel, doğru / doğruluk, doğru sözlülük

[اَلْمَلِيكُ (مَلَكَ يَمْلِكُ]: hükümdar [اَلْمُقْتَدِرُ (اِقْتَدَرَ يَقْتَدِرُ]: (ism-i fâil) muktedir, güç yetiren, kudreti büyük

≺ RAHMAN SURESİ ≻

(55 / RAHMAN, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7):

(اَلرَّحْمٰنُ): çok merhametli (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti

(عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (اَلْبَيَانُ): açıklama, izah (اَلشَّمْسُ): güneş (اَلْقَمَرُ): ay

[اَلْحُسْبَانُ (حَسَبَ يَحْسُبُ]: hesap, hesaplama/ azap, bela (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç

(سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): itaat etti, boyun eğdi, secde etti, başeğdi, teslim oldu (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): adalet veya terazi, ölçü

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) bıraktı/ doğurdu/ indirdi/ alçalttı/ çıkarttı/ koydu/ hüküm koydu

(طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) hududu aştı, azdı, azgınlık etti (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): adalet veya terazi, ölçü

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) hakkını verdi/ yerine getirdi [اَلْوَزْنُ (وَزَنَ يَزِنُ]: (masdar) tartı, tartma (اَلْقِسْطُ): adalet

(أَخْسَرَ يُخْسِرُ إِخْسَارًا): (if'al bâbı) eksiltti, düşük gösterdi (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): adalet veya terazi, ölçü

(55 / RAHMAN, 8 – 9 - 10 – 11 – 12):

(اَلْاَنَامُ): halk, mahlûkat (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) alçalttı/ koydu/ indirdi/ bıraktı (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve

(اَلنَّخْلُ): hurma ağacı (ذُو ث ذَاتُ): sahip (اَلْكِمُّ ج اَكْمَامٌ): kabuk (اَلْحَبُّ): tane, taneler (ذُو ج ذَوُونَ): sahip

(اَلرَّيْحَانُ): rızık yahut hoş kokulu şeyler (اَلْعَصْفُ): ekin sapı, yaprak

(55 / RAHMAN, 13 – 14 – 15 – 16):

(اَلْاَلَى ج آلاَءُ): nimet, hayır, dua (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلصَّلْصَالُ): kuru balçık (اَلْفَخَّارُ): pişmiş çamur, tuğla ve kiremit cinsinden bir madde

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْجَانُّ):cin (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (اَلْمَارِجُ): parlak alev, dumansız alev veya isle karışık alev

(اَلْاَلَى ج آلاَءُ): nimet, hayır, dua (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 531 (RAHMAN : 17 – 40) ≻

﴿ 17 ﴾ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿ 18 ﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

(O) Rabbidir	(hem) iki doğunun		Rabbidir	(hem) iki batının		O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin	yalanlarsınız
(هُوَ) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, muzaf	muz. İleyh (tesniye ismin mecrur hali	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh		rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	(رَبِّ): muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	f. muzari, fail

17. (O) (hem) iki doğunun Rabbi, (hem) iki batının Rabbidir. **18.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 19 ﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۙ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ

saldı	iki denizi	birbirine kavuşmak üzere	aralarında vardır	bir engel
f. mazi	mef'ûl	(الْبَحْرَيْنِ) kelimesinden hal, muzari fiil cümlesi	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar

(الْبَحْرَيْنِ)'nin ikinci hali, isim cümlesi

﴿ 20 ﴾ لَا يَبْغِيَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿ 21 ﴾

birbirinin sınırını aşmazlar	O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin		yalanlarsınız	
(الْبَحْرَيْنِ) kelimesinden 3.hal, muzari fiil	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf, {cümle mahzuf bir şart cümlesinin cevabıdır }	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	(رَبِّ): muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh		f. muzari, fail	

19. İki denizi birbirine kavuşmak üzere saldı. **20.** (Fakat) aralarında bir engel vardır, birbirinin sınırını aşmazlar. **21.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 22 ﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَ الْمَرْجَانُ ﴿ 23 ﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

çıkar	İkisinden (de)	inci	ve	mercan	O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin		yalanlarsınız
(الْبَحْرَيْنِ) kelimesinden dördüncü hal: f. muzari	car-mecrur	fail	atıf h.	matuf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	(رَبِّ): muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh		f. muzari, fail

23. İkisinden de inci ve mercan çıkar. O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 24 ﴾ وَ لَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿ 25 ﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

atıf h.	O'nundur	gemiler	inşa edilmiş	Denizde	dağlar gibi		yalanlarsınız	Rabbinizin	
	haber mukaddem, şibhi cümle	mübtedâ muahhar, mevsuf	sıfat	(الْجَوَارِ) kelimesinden hal, şibhi cümle	(الْجَوَارِ) kelimesinden ikinci hal, şibhi cümle		f. muzari, fail	(رَبِّ): muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	

O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin	yalanlarsınız
rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	(رَبِّ): muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	f. muzari, fail

24. Denizde dağlar gibi inşa edilmiş (yapılmış) gemiler O'nundur. **25.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 26 ﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَ يَبْقَى

hepsi	kimselerin	(Yerin) üstünde bulunan	fanidir	bâki kalır
mübteda, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla, şibhi cümle	haber	f. muzari, atıf h.

﴿ 27 ﴾ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ

yüzü (zâtı)	Rabbinin	sahibi	Celal	ve	ikram
fail, muzaf, mevsuf	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	(وَجْهُ) kelimesinin sıfatı, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿28﴾
O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin (رَبٌّ): muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail

26. (Yerin) üstünde bulunanların hepsi fanidir. **27.** Celal ve ikram sahibi Rabbinin yüzü (zâtı) bâkidir. **28.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

يَسْأَلُهُ	مَنْ	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ۖ	كُلَّ يَوْمٍ
O'ndan ister f. muzari, mef'ul	bulunanlar fâil, ismi mevsul	Göklerde sıla, şibhi cümle	ve atıf h.	yerde matuf, mecrur	her gün zaman zarfı naibi, muzaf muz. ileyh
هُوَ	فِي شَأْنٍ ۚ ﴿29﴾	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿30﴾
O mübteda	(yeni) bir iştedir haber, şibhi cümle	O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail

29. Göklerde ve yerde bulunanlar, O'ndan ister. O, her gün (yeni) bir iştedir. **30.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

سَنَفْرُغُ	لَكُمْ	أَيُّهَا	الثَّقَلَانِ ۚ ﴿31﴾	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿32﴾
Yakında ele alacağız istikbal (gelecek zaman) h., f. muzari	sizi car-mecrur	Ey nidâ h.	Ey (yeryüzündeki) iki ağırlık mahzuf bir nida harfinin münâdâsı, tenbih harfi, (أَيُّ) münâdâsının sıfatı	O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf,	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail

31. Ey (yeryüzündeki) iki ağırlık (olan insan ve cin)! Yakında sizi (hesabınızı görmek üzere) ele alacağız (ya da sizin için boşalacağız). **32.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

يَا	مَعْشَرَ	الْجِنِّ	وَ	الْإِنْسِ	إِنِ اسْتَطَعْتُمْ	أَنْ تَنْفُذُوا
Ey nidâ h.	toplulukları münâdâ	cin muz. ileyh	ve atıf h.	insan matuf	gücünüz yetiyorsa şart h., fi'lu'ş-şart; f. mazi, fail	geçip-çıkmaya (اسْتَطَعْتُمْ) fiilinin mef'ûlü; masdar-ı müevvel

مِنْ أَقْطَارِ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	فَانْفُذُوا	لَا تَنْفُذُونَ	إِلَّا
çevresinden car-mecrur, muzaf	gklerin muz. ileyh	ve atıf h.	yerin matuf	hadi geçin rabıta {cevabu'ş-şart içindir}, emir f., fâil	geçemezsiniz nefiy h., f. muzari, fâil	hariç istisna h.

بِسُلْطَانٍ ۚ ﴿33﴾	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿34﴾	
Bir hüccetle olması hal, şibhi cümle	O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail	

يُرْسَلُ	عَلَيْكُمَا	شُوَاظٌ	مِنْ نَارٍ	وَ	نُحَاسٌ
gönderilir meçhul f. muzari	üzerinize car-mecrur	dumansız bir alev naibi fail, mevsuf	ateşten sıfat, şibhi cümle	ve atıf h.	duman matuf

فَلَا تَنْتَصِرَانِ ۚ	﴿35﴾	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿36﴾
artık korunup kaçınamazsınız atıf h. .+ nefiy h., f. muzari, fail		O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail

33. Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çevresinden geçip-çıkmaya gücünüz yetiyorsa hadi geçin! Bir hüccetle (kuvvetli bir delil ve ilimle) olması hariç geçemezsiniz. **34.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **35.** Üzerinize ateşten dumansız bir alev ve (ateşsiz) duman gönderilir, artık korunup kaçınamazsınız. **36.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

فَإِذَا	انْشَقَّتِ	السَّمَآءُ	فَكَانَتْ	وَرْدَةً	كَالدِّهَانِ ﴿37﴾
zaman atıf h., şart ifade eden ve cezmetmeyen zaman zarfı	yarıldığı fi'lu'ş-şart; f. mazi	Gök fail	akabinde olduğu atıf h., f. mazi nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	(kıpkırmızı) bir gül (كَانَ)'nin haberi, mevsuf	(erimiş) yağ gibi sıfat, şibhi cümle

فَبِأَيِّ	آلَآءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿38﴾
O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, fail

37. Gök yarıldığı ve akabinde (erimiş) yağ gibi (kıpkırmızı) bir gül (kırmızı deri gibi) olduğu zaman.. **38.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

فَيَوْمَئِذٍ	لاَ يُسْأَلُ	عَنْ ذَنْبِهِ	إِنْسٌ	وَ	لاَ	جَانٌّ ﴿39﴾
İşte o gün atıf h. {başlama harfi de denmiştir}, zaman zarfı	sorulmaz nefiy h., meçhul f. muzari	günahından h. cer, mecrur isim, muzaf, (هِ): muz. ileyh	(ne) insana naibi fail	ve atıf h.	(sorulmaz) nefiy h.	(ne) cine matuf

فَبِأَيِّ	آلَآءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿40﴾
O halde hangisini rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	nimetlerinin muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	Rabbinizin (رَبٌّ): muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	yalanlarsınız f. muzari, faili

39. İşte o gün ne insana ne cine günahından sorulmaz. **40.** O halde Rabbinizin nimetlerinini hangisini yalanlarsınız.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 531 ≻

(55 / RAHMAN, 17 – 18 – 19 - 20 – 21 – 22 – 23 – 24 - 25 – 26):

(اَلْمَشْرِقُ): güneşin doğduğu yer (اَلْمَغْرِبُ ج مَغَارِبُ): batı (اَلاَءُ ج آلَى): nimet, hayır, dua (اَلْبَحْرُ ج اَبْحُرٌ): deniz (كَذَّبَ يُكَذِّبُ): (tef'il bâbı) yalanladı (مَرَجَ يَمْرُجُ مَرْجًا): akıttı, salıverdi (اَلْتَقَى يَلْتَقِي اِلْتِقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) karşılaştı (اَلْبَرْزَخُ ج بَازِخٌ): berzah, aralık, mani (بَغَى يَبْغِي بَغْيًا): (nâkıs fiil) zulmetti, azgınlık etti, hakkı çiğnedi (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَللُّؤْلُؤُ): inci, inciler (اَلْمَرْجَانُ): mercan, küçük inci (اَلْجَارِيَةُ ج جَوَارٍ - اَلْجَوَارِي): gemi/ yıldız/ rüzgâr (اَلْمُنْشَأَةُ ج مُنْشَئَاتٌ): (ism-i mef'ûl) inşa edilen (yelkenli gemiler) (اَلْعَلَمُ ج اَعْلاَمٌ): dağ [(فَنِيَ) (اَلْفَانِي]: (ism-i fâil) fani, geçici

(55 / RAHMAN, 27 – 28 – 29 – 30 – 31):

(بَقِيَ يَبْقَى بَقَاءً): (nâkıs fiil) baki oldu, devam etti (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ mecazen başlangıç (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلْجَلاَلُ): azamet, büyüklük [(أَكْرَمَ) (اَلْاِكْرَامُ]: (masdar) ihsan, ikram, nimetlendirme (سَاَلَ يَسْاَلُ): (mehmuz f.) sordu/ hesaba çekti (اَلشَّأْنُ ج شُؤُونٌ): iş, husus, mesele (اَلثَّقَلُ ج اَثْقَالٌ): ağırlık/ cinler ve insanlar (فَرَغَ يَفْرَغُ فُرُوغًا لِ): ilgilendi / boşaldı

(55 / RAHMAN, 33 – 34 – 35 – 36 - 37 – 38 – 39 – 40):

(اَلْمَعْشَرُ ج مَعَاشِرُ): grup, birlik, topluluk (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) ... ebildi, yapabildi, edebildi (نَفَذَ يَنْفُذُ نُفُوذًا): geçti/ nüfuz etti/ çıktı (اَلْقُطْرُ ج اَقْطَارٌ): kenar, uç, yan / çevre, çap (اَلسُّلْطَانُ): bürhan, hâkimiyet, galebe, hüccet (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلشُّوَاظُ): dumansız alev (اَلْاِنسُ): insanlar (اَلْجَانُّ): cinler (اَلنُّحَاسُ): duman, alevsiz duman/ bakır (اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا): (iftiâl bâbı) korundu, kaçındı/ hakkını aldı/ intikam aldı (اِنْشَقَّ يَنْشَقُّ اِنْشِقَاقًا): (infiâl bâbı) yarıldı (اَلْوَرْدَةُ ج وَرْدَاتٌ): gül (اَلدُّهْنُ ج دِهَانٌ): yağ (sıvı, katı) (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (يَوْمَئِذٍ): o gün

CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 532 (RAHMAN : 41 – 67)

يُعْرَفُ	الْمُجْرِمُونَ	بِسِيمَاهُمْ	فَيُؤْخَذُ	بِالنَّوَاصِي	وَ
tanınır	Suçlular	çehreleriyle	akabinde yakalanır	perçemlerinden	ve
meçhul f. muzari	naibi fail	h. cer, mecrur isim	atıf h.+ meçhul f. muzari	naibi fail, şibhi cümle	atıf h.

﴿ 41 ﴾	الْأَقْدَامِ ج	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ	﴿ 42 ﴾
	ayaklarından	O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin	yalanlarsınız	
	matuf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	f. muzari, failli	

41. Suçlular çehreleriyle tanınır, akabinde perçemlerinden ve ayaklarından yakalanır. **42.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

هَذِهِ	جَهَنَّمُ	الَّتِي	يُكَذِّبُ	بِهَا	الْمُجْرِمُونَ ۙ	﴿ 43 ﴾	يَطُوفُونَ
İşte bu	cehennemdir	yalanladıkları		kendisini	suçlu-günahkarların		dolaşır dururlar
mübteda	haber, mevsuf	sıla; muzari fiil cümlesi	sıfat, ismi mevsul	car-mecrur	fail		(الْمُجْرِمُونَ)'den hal; muzari fiil cümlesi

وَ	بَيْنَ	حَمِيمٍ	آنٍ ج	﴿ 44 ﴾	فَبِأَيِّ	آلَاءِ	رَبِّكُمَا	تُكَذِّبَانِ ﴿ 45 ﴾
	arasında	kaynar su	son derece		O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin	yalanlarsınız
atıf h.	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat		rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	f. muzari, fail

43. İşte bu, suçlu-günahkarların kendisini yalanladıkları cehennemdir. **44.** Onlar, cehennemle son derece kaynar su arasında dolaşır dururlar. **45.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 46 ﴾	جَنَّتَانِ ج	رَبِّهِ	مَقَامَ	خَافَ	لِمَنْ	وَ
	iki Cennet	Rabbının	makamından	korkan	kimse için vardır	
	mübtedâ muahhar	muz. ileyh, muzaf, (هِ): muz. ileyh	mef'ûl, muzaf	sıla; mazi fiil cüm.	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

﴿ 47 ﴾	تُكَذِّبَانِ لا	رَبِّكُمَا	آلَاءِ	فَبِأَيِّ	
	yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini	
	f. muzari (cemi)	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	

46. Rabbının makamından korkan kimseye iki Cennet vardır. **47.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 49 ﴾	تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَاءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 48 ﴾	أَفْنَانٍ ج	ذَوَاتَا
	yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		çeşit çeşit ağaçlara	sahip
	f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		muz. ileyh	(جَنَّتَانِ)'nin sıfatı

48. (İki cennet) çeşit çeşit ağaçlara (ya da çok çeşitlere, çeşitli güzelliklere) sahiptir. **49.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 51 ﴾	تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَاءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 50 ﴾	تَجْرِيَانِ ج	عَيْنَانِ	فِيهِمَا
	yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		akmakta olan	iki pınar	İkisinde de vardır
	f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		sıfat, muzari fiil cümlesi	mübt. muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 53 ﴾	تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَاءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 52 ﴾	زَوْجَانِ ج	فَاكِهَةٍ	مِنْ كُلِّ	فِيهِمَا
	yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		çift çift	her meyveden		İkisinde de vardır
	f. muzari, fail	(رَبِّ): muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf+ muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		mübteda muahhar	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

50. İkisinde de akmakta olan iki pınar vardır. **51.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **52.** İkisinde de her meyveden çift çift vardır. **53.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

مُتَّكِئِينَ	عَلَىٰ فُرُشٍ	بَطَآئِنُهَا	مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ط	وَ	جَنَى	الْجَنَّتَيْنِ
yaslanırlar	döşeklere	astarları	ipekten	atıf h.	devşirilmesi	İki cennetin (meyvesinin)
hal	car-mecrur, mevsuf	mübteda	haber, şibhi c.		mübteda, muzaf	muz. ileyh

(فُرُشٍ) kelimesinin sıfatı, isim cümlesi

دَانٍ ج ﴿ 54 ﴾	فَبِأَيِّ	آلَآءِ	رَبِّكُمَا	﴿ 55 ﴾ تُكَذِّبَانِ
yakındır	O halde hangisini	nimetlerinin	Rabbinizin	yalanlarsınız
haber	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	f. muzari, fail

54. (Orada), astarları ipekten (ya da atlastan) döşeklere yaslanırlar. İki cennetin (meyvesinin) devşirilmesi yakındır (kolayca toplarlar). **55.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

قَبْلَهُمْ	إِنْسٌ	لَمْ يَطْمِثْهُنَّ	الطَّرْفِ لا	قَاصِرَاتُ	فِيهِنَّ
bunlardan önce	(ne) insan	onlara dokunmadığı	bakışlarını	başkasından çekmişler	Orada vardır
zaman zarfı	fail	hal; cahd-ı mutlak fiil c.; (هُنَّ): mef'ûl	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 57 ﴾ تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَآءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 56 ﴾ جَانٌّ ج	لَا	وَ
yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		(ne de) cinnin	ve
f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		matuf, nefiy h.	atıf h.

﴿ 59 ﴾ تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَآءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 58 ﴾ الْمَرْجَانُ ج	وَ	الْيَاقُوتُ	كَأَنَّهُنَّ
yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		mercandır	ve	yâkut	Sanki onlar
f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		matuf	atıf h.	(كَأَنَّ)'nin haberi	teşbih (benzetme) ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi

56. Orada, bunlardan önce onlara ne insan ve ne de cinnin dokunmadığı, bakışlarını başkasından çekmişler (bakışlarını yalnız eşlerine çevirmiş eşler) vardır. **57.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **58.** Sanki onlar yâkut ve mercandır. **59.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 60 ﴾	الْإِحْسَانُ	إِلَّا	الْإِحْسَانِ	جَزَآءُ	هَلْ
	iyilikten	başkası	İyiliğin	karşılığı	mıdır?
	haber	istisna h.	muz. ileyh	mübteda, muzaf	soru h.

﴿ 61 ﴾ تُكَذِّبَانِ	رَبِّكُمَا	آلَآءِ	فَبِأَيِّ
yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini
f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muzafun ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf

60. İyiliğin karşılığı iyilikten başkası mıdır? **61.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

تُكَذِّبَانِ لا	رَبِّكُمَا	آلَآءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 62 ﴾ جَنَّتَانِ ج	مِنْ دُونِهِمَا	وَ
yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini	iki cennet	Bu ikisinden başka vardır	
f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

تُكَذِّبَانِ ج	رَبِّكُمَا	آلَآءِ	فَبِأَيِّ	﴿ 64 ﴾ مُدْهَامَّتَانِ ج	﴿ 63 ﴾
yalanlarsınız	Rabbinizin	nimetlerinin	O halde hangisini		(ikisi de) koyu yeşildir
f. muzari, fail	muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf	rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf		(هُمَا) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi

﴿ 65 ﴾ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿ 66 ﴾

İkisinde vardır — iki kaynak (pınar) — coşkun (fışkırıp-akan)
haber mukaddem, şibhi cümle — mübteda muahhar, mevsuf — sıfat, muzari fiil cümlesi; fail

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿ 67 ﴾

O halde hangisini — nimetlerinin — Rabbinizin — yalanlarsınız
rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf — muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf — muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh — f. muzari, fail

62. Bu ikisinden başka iki cennet (daha) vardır. **63.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **64.** (Bu cennetlerin ikisi de) koyu yeşildir. **65.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **66.** İkisinde de meyve, hurma ağaçları ve nar vardır. **67.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 532 ≻

(55 / RAHMAN, 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50 – 51):

(عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اَلسِّمَى): sima, çehre (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suçlu, günahkâr

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) yakaladı/ helak etti/ cezalandırdı/aldı/tuttu (اَلنَّاصِيَةُ ج نَوَاصِي): kâkül, perçem

(اَلْقَدَمُ ج اَقْدَامٌ): ayak (اَلْاِلَى ج آلَاءُ): nimet, hayır, dua (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı (طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا): (ecvef fiil) dolaştı

(اَلْحَمِيمُ ج اَحِمَّاءُ): kaynar su/ çok yakın/ yakın arkadaş [(اَنَى يَانِي) اَلْآنِي]: (ism-i fâil) vakti gelen, hazır olan/çok sıcak

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet (اَلْمَقَامُ ج مَقَمَاتٌ): makam, yer, pozisyon, durum, mevki

(ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip, ...li, lı (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, göz (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti

(أَفْنَان):"48. âyetteki "efnân" kelimesini "ince dal" anlamına gelen "fenen"in çoğulu kabul edenler âyeti "İkisinde de çeşit çeşit veya dalları iç içe geçmiş ağaçlar, türlü meyveler bulunur" şeklinde veya buna yakın mânalarla açıklamışlardır. Bunun "tür, çeşit" anlamına gelen "fenn"in çoğulu olduğunu düşünenler ise âyeti "İkisinde de rengârenk, çeşit çeşit nimetler veya meyveler bulunur" yahut "İkisi de başkalarından üstün ve geniştir" tarzında yorumlamışlardır." (Bkz. Hayrettin Karaman ve ark., *Kur'an Yolu*'ndan naklen). Elmalılı'ya göre; "Efnân, fen yahut fenen'in çoğuludur. Fenn, çeşit demektir. Nitekim ilmin çeşidine de örfte fen ismi verilmektedir. Fenen de ince ve yumuşak dal ve taze fidan mânâsınadır. Yani her birinde türlü türlü bostanlar, yahut birçok dallar, bölümler vardır. İkisi de çeşitlidir. " (Bkz. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*).

(55 / RAHMAN, 52 – 53 – 54 – 55 – 56 – 57 – 58 – 59 – 60 – 61 – 62 – 63 – 64 – 65 – 66 – 67):

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan

(اَلْاِسْتَبْرَقُ): kalın ipek, atlas (اَلْفِرَاشُ ج فُرُشٌ): döşek (اَلْجَنَى): ağaçlardan devşirilen meyveler (اَلْبِطَانَةُ ج بَطَائِنُ): astar

[(دَنَا يَدْنُو) اَلدَّانِي]: (ism-i fâil) yaklaşan (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet (اَلطَّرْفُ): göz, bakış (اَلْاِنْسُ): insanlar

(اَلْقَاصِرَةُ ج قَاصِرَاتٌ): (ism-i fâilun mef'ûlune izafesidir) gözünü çeken, bakmayı bırakan (اَلْيَاقُوتَةُ ج يَاقُوتٌ): yakut

(طَمَثَ يَطْمِثُ طَمْثًا): dokundu, el sürdü, cinsi temasta bulundu (اَلْجَانُ): cinler/ bir tür yılan (قَبْلُ): (zarf) önce

(اَلْمَرْجَانُ): mercan, küçük inci [(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme

[(أَحْسَنَ يُحْسِنُ) اَلْاِحْسَانُ]: iyilik, iyilik etme (دُونَ): (zarf) cihet, başka, yan, yakın, başka, gayr

(اَلْمُدْهَامَّةُ): koyu yeşil, yemyeşil (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar, göz (اَلنَّضَّاخَةُ): coşkun, çok fışkıran

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 533 (RAHMAN : 68 – 78) ≻

﴿ 68 ﴾ رُمَّانٌ ج وَ نَخْلٌ وَ فَاكِهَةٌ فِيهِمَا

nar (matuf) | ve (atıf h.) | hurma ağaçları (matuf) | , (atıf h.) | meyve (mübteda muahhar) | İkisinde de vardır (haber mukaddem, şibhi cümle)

﴿ 69 ﴾ تُكَذِّبَانِ ج رَبِّكُمَا آلَاءِ فَبِأَيِّ

yalanlarsınız (f. muzari, fail) | Rabbinizin (muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh) | nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf)

68. İkisinde de meyve, hurma ağaçları ve nar vardır. **69.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 71 ﴾ تُكَذِّبَانِ ج رَبِّكُمَا آلَاءِ فَبِأَيِّ ﴿ 70 ﴾ حِسَانٌ ج خَيْرَاتٌ فِيهِنَّ

yalanlarsınız (f. muzari, fail) | Rabbinizin (muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh) | nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf) | güzel (sıfat) | hayırlılar (mübteda muahhar, mevsuf) | Orada vardır (haber mukaddem, şibhi cümle)

﴿ 73 ﴾ تُكَذِّبَانِ ج رَبِّكُمَا آلَاءِ فَبِأَيِّ ﴿ 72 ﴾ فِي الْخِيَامِ ج مَقْصُورَاتٌ حُورٌ

yalanlarsınız (f. muzari, fail) | Rabbinizin (muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh) | nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf) | Çadırlar içinde (vardır) (car-mecrur) | (gözleri eşlerine) çevrilmiş (sıfat) | hûriler (خيرات)'dan bedel, mevsuf)

﴿ 74 ﴾ جَانٌّ ج وَ لَا قَبْلَهُمْ إِنْسٌ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ

(ne) bir cin (matuf) | (dokunmadı) (nefiy h.) | atıf h. | onlardan önce (zaman zarfı) | (ne) bir insan (fail) | Bunlara dokunmadı (cahd-ı mutlak:nefiy ve cezm h., f. muzari, mef'ûl)

﴿ 75 ﴾ تُكَذِّبَانِ ج رَبِّكُمَا آلَاءِ فَبِأَيِّ

yalanlarsınız (f. muzari, fail) | Rabbinizin (muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh) | nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf)

70. Orada (cennetlerde) güzel hayırlılar (huyu güzel yüzü güzeller) vardır. **71.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **72.** Çadırlar içinde (gözleri yalnız eşlerine) çevrilmiş (has kılınmış) hûriler vardır. **73.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız? **74.** Bunlara onlardan önce ne bir insan ne bir cin dokunmadı. **75.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 76 ﴾ حِسَانٍ ج وَ عَبْقَرِيٍّ خُضْرٍ عَلَى رَفْرَفٍ مُتَّكِئِينَ

hârikulâde güzel (sıfat) | döşeklere (matuf) | ve (atıf h.) | yeşil (sıfat) | yastıklara (car-mecrur, mevsuf) | yaslanmış haldedirler (hal)

﴿ 77 ﴾ تُكَذِّبَانِ رَبِّكُمَا آلَاءِ فَبِأَيِّ

yalanlarsınız (f. muzari, fail) | Rabbinizin (muz. ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كُمَا): muz. ileyh) | nimetlerinin (muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf) | O halde hangisini (rabıta, harfi cer, soru ismi, muzaf)

76. Yeşil yastıklara ve hârikulâde güzel döşeklere (yataklara) yaslanmış haldedirler. **77.** O halde Rabbinizin nimetlerinin hangisini yalanlarsınız?

﴿ 78 ﴾ الْإِكْرَامِ وَ الْجَلَالِ ذِي رَبِّكَ اسْمُ تَبَارَكَ

ikram (matuf) | ve (atıf h.) | Celâl (muz. ileyh) | sahibi olan (sıfat, muzaf) | Rabbinin ((رَبّ): muz. ileyh, mevsuf, bir sonraki zamir için muzaf, (كَ): muz. ileyh,) | ismi (fail, muzaf) | mukaddes ve münezzehtir (f. mazi)

78. Celâl ve ikram sahibi olan Rabbinin ismi, mukaddes ve münezzeh olmuştur.

سورة الواقعة (56)

(VÂKIA (Olay) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 96 ayettir.)

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 533 – 536 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿2﴾ لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿3﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ

إِذَا	وَقَعَتِ	الْوَاقِعَةُ	لَيْسَ	لِوَقْعَتِهَا	كَاذِبَةٌ	خَافِضَةٌ	رَافِعَةٌ
zaman	gerçekleştiği	Kıyamet	yoktur	Onun vukuunu	yalanlayan	alçaltıcıdır	yükselticidir
şart ifade eden ve cezmetmeyen zaman zarfı	fiilü'ş-şart, fiili mazi	fail	camid mazi fiil	(لَيْسَ)'nin mukaddemi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	(هي) (O) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	ikinci haber

1. Olacak olan (kıyamet) gerçekleştiği zaman, **2 - 3.** Onun vukuunu (gerçekleşmesini) yalanlayan yoktur. Alçaltıcıdır, yükselticidir.

﴿4﴾ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا وَ بُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا

إِذَا	رُجَّتِ	الْأَرْضُ	رَجًّا	وَ	بُسَّتِ	الْجِبَالُ	بَسًّا
zaman	sarsıldığı	Yer	sarsıldıkça		ufaltıldığı	dağlar	ufaltıldıkça
şart ifade eden ve cezmetmeyen zaman zarfı	fiilü'ş-şart, meçhul f. mazi	naibi fail	mef'ûlü mutlak	atıf h.	meçhul fiili mazi	naibi fail	mef'ûlü mutlak

﴿5﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا ﴿6﴾ وَ كُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿7﴾

فَكَانَتْ	هَبَاءً	مُنْبَثًّا	وَ	كُنْتُمْ	أَزْوَاجًا	ثَلَاثَةً
haline geldiği	toz	saçılan	atıf h.	Siz olursunuz	sınıf	üç
atıf harfi, fiili mazi nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat		fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

4-5-6. Yer sarsıldıkça sarsıldığı, dağlar ufaltıldıkça ufaltıldığı, saçılan toz haline geldiği zaman,**7.** Siz üç sınıf olursunuz.

﴿8﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ وَ ﴿9﴾ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ

فَأَصْحَابُ	الْمَيْمَنَةِ	مَا	أَصْحَابُ	الْمَيْمَنَةِ	وَ	أَصْحَابُ	الْمَشْأَمَةِ	مَا	أَصْحَابُ	الْمَشْأَمَةِ
İşte eshâb-ı meymene		nedir	eshâb-ı meymene			Eshâb-ı meş'eme		nedir	eshâb-ı meş'eme	
başlama h., mübteda, muzaf	muz. ileyh	mübteda, soru ismi	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	mübteda, muzaf	muzafun ileyh	mübteda, soru ismi	haber, muzaf	muzafun ileyh

(أَصْحَابُ): mübtedasının haberi, isim cümlesi

(أَصْحَابُ): mübtedasının haberi, isim cümlesi

8. (O üç sınıftan birincisi;) İşte eshâb-ı meymene (sağ tarafın sahibleri, ya da amel defterleri sağdan verilenler), nedir eshâb-ı meymene (ne mutlu o sağ taraftakilere)! **9.** (O üç sınıftan ikincisi) eshâb-ı meş'eme (sol tarafın sahibleri, ya da amel defterleri soldan verilenler), nedir eshâb-ı meş'eme (ne uğursuzdur o sol taraftakiler)!

﴿10﴾ وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿11﴾ أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿12﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

وَ	السَّابِقُونَ	السَّابِقُونَ	أُولَٰئِكَ	الْمُقَرَّبُونَ	فِي	جَنَّاتِ	النَّعِيمِ
atıf h.	öne geçenler	öne geçenler	İşte onlar	(Allah'a) yaklaştırılmış olanlardır	cennetlerinde		Naim
	mübteda	te'kit	mübtedâ, ismi işaret	haber	(الْمُقَرَّبُونَ)'den hal, şibhi cümle, muzaf		muzafun ileyh

(السَّابِقُونَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

﴿13﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ ﴿14﴾ قَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ

ثُلَّةٌ	مِنَ	الْأَوَّلِينَ	وَ	قَلِيلٌ	مِنَ	الْآخِرِينَ
bir ümmetdir		eskilerden		bir kısmı		sonrakilerden
(هُمْ) (onlar) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf		sıfat, şibhi cümle	atıf h.	(ثُلَّةٌ)'e matuf, mevsuf		sıfat, şibhi cümle

10 – 11- 12 – 13 - 14. (O üç sınıftan üçüncüsü) Öne geçenler, öne geçenler.. İşte onlar Naim cennetlerinde olarak (Allah'a) yaklaştırılmış olanlardır. (Onlar) eskilerden (eski ümmetlerden büyük) bir grub, sonrakilerden de azınlık (olan bir gruptur.)

﴿ 16 ﴾	مُتَقَابِلِينَ	عَلَيْهَا	مُتَّكِئِينَ	﴿ 15 ﴾	مَوْضُونَةٍ	عَلَى سُرُرٍ
	karşılıklı olarak	onlara	yaslanır halde		işlemeli	tahtlar üzerinde
	ikinci hal	car-mecrur	hal		sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

15-16. (Onlar), karşılıklı olarak ona yaslanır halde (mücevherle) işlemeli tahtlar üzerindedir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 533 ≻

(55 / RAHMAN, 68 – 69 – 70 – 71 - 72):

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): meyve (اَلرُّمَّانُ): nar (اَلنَّخْلُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları (اَلْآلَى ج آلَاءُ): nimet, hayır, dua

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (اَلْخَيْرَةُ ج خَيْرَاتٌ): faziletli, hayırlı, üstün

(اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (اَلْحَوَرُ ج حُورٌ): kara, siyah gözlü kadın/erkek (اَلْخَيْمَةُ ج خِيَامٌ): çadır

(اَلْمَقْصُورَةُ ج مَقْصُورَاتٌ): (ism-i mef'ûl) hasretmiş, kendilerini kocalarına hasretmiş dışarı çıkmayan huriler

(55 / RAHMAN, 74 – 75 – 76 – 77 – 78):

(طَمَثَ يَطْمِثُ طَمْثًا): dokundu, el sürdü, cinsi temasta bulundu (اَلْاِنْسُ): insanlar (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْجَانُ): cinler/ bir tür yılan

(اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan (اَلْعَبْقَرِيُّ): parlak ve göz alıcı bir işlemeye sahip döşekler, harikulade yataklar

(اَلرَّفْرَفُ): hâlis ipekten ince elbiseler (bunun yastıklar olduğu yahut yüksek yataklar olduğu söylenmiştir)

(اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (اَلْاَخْضَرُ ج خُضْرٌ): yeşil (اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu (اَلْجَلَالُ): azamet, büyüklük

[(أَكْرَمَ) اَلْاِكْرَامُ]: (masdar) ihsan, ikram, nimetlendirme (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

≺ VÂKIA SÛRESİ ≻

(56 / VÂKIA, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8):

(وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): (misal fiil) vaki oldu, tahakkuk etti, gerçekleşti (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْوَقْعَةُ): vukua geliş, olay

[(وَقَعَ يَقَعُ) اَلْوَاقِعَةُ]: (ism-i fâil) kıyamet (vaki olacak olan, gerçekleşen manasında), vukuu kesin olan önemli hâdise.

[(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَاذِبَةُ]: (ism-i fâil) yalancı, düzmeci [(خَفَضَ يَخْفِضُ) اَلْخَافِضَةُ]: (ism-i fâil) alçaltıcı

[(رَفَعَ يَرْفَعُ) اَلرَّافِعَةُ]: (ism-i fâil) yükseltici (رَجَّ يَرُجُّ رَجًّا): (muzaaf f.) sarstı/ tahrik etti (بَسَّ يَبُسُّ بَسًّا): (muzaaf f.) ufalttı, aşındırdı

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْهَبَاءُ ج اَهْبَاءُ): toz, toz parçası (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift (اَلثَّلَاثُ ث ثَلَاثَةُ): üç

[(اِنْبَثَّ يَنْبَثُّ) اَلْمُنْبَثُّ]: (muzaaf fiil, infiâl bâbı) (ism-i fâil) intişar eden, yayılan, saçılan (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş

(اَلْمَيْمَنَةُ ج مَيَامِنُ): bereket, saadet, uğur/ sağ yan, sağ taraf

(56 / VÂKIA, 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 - 16):

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْمَشْأَمَةُ): sol, uğursuzluk (اَلسَّابِقُ ج سَابِقُونَ): (ism-i fâil) öne geçenler

(اَلْمُقَرَّبُ ج مُقَرَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) yaklaştırılmış, yakınlık kazanmış (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet

(اَلنَّعِيمُ): nimet, rahat yaşama, bolluk (اَلثُّلَّةُ ج ثُلَلٌ): gurup, cemaat (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonrakiler (اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): koltuk, yatak, divan

[(وَضَنَ يَضِنُ) اَلْمَوْضُونَةُ]: (misal fiil) (ism-i mef'ûl) mücevheratla işlenmiş, işlemeli

(اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) kurulan, yaslanan (اَلْمُتَقَابِلُ ج مُتَقَابِلُونَ): (ism-i fâil) karşısına geçen

⋖ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 534 (VÂKIA : 17 – 50) ⋗

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿17﴾ بِأَكْوَابٍ وَ أَبَارِيقَ

dolaşır — çevrelerinde — gençler — baki kılınmış — kadehler ile — ve — ibrikler

fiili muzari — car-mecrur — fail, mevsuf — sıfat — car-mecrur, şibhi cümle (يَطُوفُ) ile bağlantılıdır — atıf h. — matuf

(مُتَقَابِلِينَ)'deki gizi zamirden hal, fiil cümlesi

وَ كَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿18﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَ لَا يُنْزِفُونَ ﴿19﴾

kaseler — bir pınardan (doldurulmuş) — başlarının ağrıtılmayacağı — ondan — ve — sarhoş olmayacakları

atıf h. — matuf, mevsuf — (كَأْسٍ)'in sıfatı, şibhi cümle — (كَأْسٍ)'in 2. sıfatı; fiil cümlesi: nefiy h., meçhul fiili muzari+naibi fâil — car-mecrur — atıf h. — (لَا يُصَدَّعُونَ)'ye matuf,:nefiy h., fiili muzari+fâil

وَ فَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿20﴾ وَ لَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿21﴾

meyveler — şeylerden — seçip beğenecekleri — eti — kuş — şeylerden — iştah duydukları

atıf h. — matuf, mevsuf — (أَكْوَابٍ)'e — harfi cer, ismi mevsul — sıla; fiil c. fiili muzari+fâil — atıf h. — matuf, muzaf, mevsuf — muzafun ileyh — harfi cer, ismi mevsul — sıla: fiil cümlesi; fiili muzari+fâil

(فَاكِهَةٍ)'den sıfat, şibhi cümle — (لَحْمِ)'den sıfat, şibhi cümle

17-21. Çevrelerinde bâki kılınmış (ölümsüzlüğe ulaştırılmış, daimi hizmet eden) gençler, kendisinden başlarının ağrıtılmayacağı ve sarhoş olmayacakları bir pınardan (doldurulmuş) kaseler, ibrikler, kadehler; seçip beğeneceklerinden meyveler, iştah duyduklarından kuş eti ile dolaşırlar.

وَ حُورٌ عِينٌ ﴿22﴾ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿23﴾ جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿24﴾

huriler — güzel gözlü — misali gibi — inci — korunmuş — karşılık olması için — şeyler sebebiyle — oldukları — İşlemekte

atıf h. — (لَهُمْ) mahzuf mukaddem haberinin mübteda muahharı, mevsuf — (حُورٌ) kelimesinin 2. sıfatı, şibhi cümle, muzaf — muzafun ileyh, mevsuf — sıfat — mef'ûlün lieclih — harfi cer, ismi mevsul — sıla; fiil cümlesi, fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi — (كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi

22 - 24. İşlemekte oldukları şeyler sebebiyle karşılık olması için, (onlara) korunmuş inci misali gibi güzel gözlü huriler (eşler) vardır.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَ لَا تَأْثِيمًا ﴿25﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا

duymazlar — Orada — boş söz — yoktur ve — günaha sokma — Sadece — sözü — selam — selam

nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+ fâil — car-mecrur — mef'ûl — atıf h., nefiy h. — matuf — istisna h. — müstesna — bedel — lafzî te'kit

وَ أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿26﴾ مَآ أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿27﴾

başlama h. — ashabı — Sağın — nedir — ashabı — sağın

mübteda, muzaf — muzafun ileyh — mübteda, soru ismi — haber, muzaf — muzafun ileyh

(أَصْحَابُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

25. Orada boş söz duymazlar ve günaha sokma da yoktur. **26.** Sadece selam selam (sözü işitirler). **27.** Sağın ashabı (amel defterleri sağdan verilenler); nedir sağın ashabı!

فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ﴿28﴾ وَ طَلْحٍ مَنْضُودٍ ﴿29﴾

sedir ağaçları arasında — dikensiz — muz ağaçları — salkımları sarkmış

(الْيَمِينِ)'den hal, şibhi cümle — sıfat — atıf h. — sıfat

وَ ظِلٍّ مَمْدُودٍ ﴿30﴾ وَ مَآءٍ مَسْكُوبٍ ﴿31﴾ وَ فَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ

gölge — uzayıp yayılan — su — çağlayan — meyve — bol

atıf h. — matuf, mevsuf — atıf h. — matuf, mevsuf — sıfat — sıfat — matuf, mevsuf — atıf h.

﴿ 32 ﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ وَ ﴿ 33 ﴾ لَا مَمْنُوعَةٍ ﴿ 34 ﴾ وَ فُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ

kesilip tükenmeyen (فَاكِهَةٍ)'in ikinci sıfatı, nefiy h. | ve atıf h. | yasak edilmeyen nefiy h. (zaid de denmiştir), matuf | döşekler matuf, mevsuf atıf h. | yükseltilmiş sıfat

28-34. (Sağın ashabı) dikensiz sedir ağaçları, (salkımları sarkmış ya da meyveleri) üstüste yığılmış muz ağaçları, uzayıp yayılan gölge, çağlayan su (kenarı); kesilip tükenmeyen ve yasak edilmeyen bol meyve arasında; yükseltilmiş döşekler üzerindedirler.

﴿ 35 ﴾ إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً ﴿ 36 ﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿ 37 ﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا

Gerçekten Biz te'kit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi | onları inşa ettik (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi (fiil, fâil, mef'ûl) | öyle bir mef'ûlü mutlak | onları kıldık fiili mazi, fâil, mef'ûl | bakireler ikinci mef'ûl, mevsuf | eşlerine düşkünler sıfat | bir yaştalar ikinci sıfat

﴿ 38 ﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿ 39 ﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿ 40 ﴾ وَ ثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ

ashabı için harfi cer, mecrur isim, muzaf | Sağın muzafun ileyh | Bir grup (هُمْ) (onlar) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf | öncekilerden sıfat, şibhi cümle | bir grubtur matuf, mevsuf atıf h. | sonrakilerden sıfat, şibhi cümle

35 - 38. Gerçekten biz onları (dünyadaki kadınları) öyle bir inşa ettik ki! Sağın ashabı için (amel defterleri sağdan verilenler için) onları bakireler, eşlerine düşkünler ve bir yaştalar (aynı yaştalar) kıldık. **39-40.** (Onlar) öncekilerden bir grup ve sonrakilerden bir grubtur (Bir kısmı eski ümmetlerden, bir kısmı da sonrakilerdendir).

﴿ 41 ﴾ وَ أَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ

ashabı | Solun muzafun ileyh | nedir mübteda, soru ismi | ashabı haber, muzaf | solun muzafun ileyh | ve atıf h.

(أَصْحَابُ): mübtedasının haberi, isim cümlesi

﴿ 42 ﴾ فِي سَمُومٍ وَ حَمِيمٍ ﴿ 43 ﴾ وَ ظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ ﴿ 44 ﴾ لَا بَارِدٍ وَ لَا كَرِيمٍ

kavurucu bir rüzgar içindedirler mübtedasının 2.haberi, şibhi cümle | ve atıf h. | kaynar su matuf | bir gölge matuf, mevsuf | kara dumandan sıfat, şibhi cümle | ve atıf h. | serinliği olmayan (ظِلٍّ)'in ikinci sıfatı, nefiy h., mecrur isim | ve atıf h. | cömert bağışı nefiy h., matuf

41. Solun ashabı (defterleri soldan verilenler); nedir solun ashabı? **42- 43 - 44.** (İnsanın içine işleyen) kavurucu bir rüzgar ve kaynar su içinde, serinliği ve cömert bağışı olmayan kara dumandan bir gölge içindedir.

﴿ 45 ﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ وَ كَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ ﴿ 46 ﴾

Doğrusu onlar te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | idiler (إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi f.cüm. (كَانَ)'nin ismi | bundan önce zaman zarfı, muzaf | refah içinde bulundurulanlar (كَانَ)'nin haberi muz. ileyh | ve atıf h. | ısrar ederlerdi (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil c. | fiili mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi | günah işlemekte harfi cer, mecrur isim, mevsuf | büyük sıfat

45-46. Doğrusu onlar, bundan önce, (dünyada) refah içinde bulundurulanlar idiler, büyük günah işlemekte ısrar ederlerdi.

وَ كَانُوا يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَ عِظَامًا

Ve atıf h. | idi fiili mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi | derler (كَانَ)'nin haberi, fiil c. | mı soru h. | zaman şart ifade eden ve cezmetmeyen zaman zarfı | öldüğümüz fiili mazi, fail | ve atıf h. | olduğumuz fiili mazi, nasih, (كَانَ)'nin ismi | toprak (كَانَ)'nin haberi | ve atıf h. | kemik matuf

﴿ 47 ﴾ أَئِنَّا لَمَبْعُوثُونَ وَ أَ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿ 48 ﴾

mi soru h. | ve atıf h. | atalarımız mübteda | önceki sıfat | diriltileceğiz tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi | gerçekten biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | mi soru h.

47 - 48. Ve "Biz öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuz zaman mı, gerçekten biz mi diriltileceğiz, önceki atalarımız da mı (diriltilecekler)? " derlerdi.

﴿ 50 ﴾ مَعْلُومٍ يَوْمٍ إِلَى مِيقَاتِ لَمَجْمُوعُونَ ﴿ 49 ﴾ الْآخِرِينَ ۙ وَ الْأَوَّلِينَ إِنَّ قُلْ

malum (sıfat) | bir günün (muz. ileyh, mevsuf) | belli vaktine (h. cer, mecrur isim, muzaf) | mutlaka toplanacaklardır (tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi) | sonrakiler (matuf, {(إِنَّ)'nin, (مَبْعُوثُونَ) (diriltilecekler) takdir edilen haberi mahzuftur da denmiştir, sonraki cümledir de denmiş} | ve (atıf h.) | öncekiler (إِنَّ)'nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb harfi) | De ki (emir fiili)

49 - 50. De ki: "Doğrusu, öncekiler de sonrakiler de (diriltilecekler). Malum bir günün belli vaktinde mutlaka toplanacaklardır."

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 534 ⋗

(56 / VÂKIA, 17 – 18 – 19 -20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30):

(طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا): (ecvef fiil) dolaştı (اَلْوَلِيدُ ج وِلْدَانٌ): genç hizmetçi/ çocuk/ köle (اَلْإِبْرِيقُ ج اَبَارِيقُ): ibrik

(اَلْمُخَلَّدُ ج مُخَلَّدُونَ): (ism-i mef'ûl) süslendirilmiş/ bekası devam ettirilen (اَلْكُوبُ ج اَكْوَابٌ): bardak, kulpsuz kadeh

(اَلْكَأْسُ ج كُؤُوسٌ): kâse, bardak, fincan (اَللَّحْمُ ج لُحُومٌ): et (اَلْمَعِينُ): göz önünde (açıkta) bulunan su kaynağı

(صَدَّعَ يُصَدِّعُ تَصْدِيعًا): (tef'il bâbı) başını ağrıttı (أَنْزَفَ يُنْزِفُ اِنْزَافًا): (if'al bâbı) tükendi, sarhoş oldu

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (تَخَيَّرَ يَتَخَيَّرُ تَخَيُّرًا): (tefa'ul bâbı) seçti (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (اَللُّؤْلُؤُ): inci

(اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) arzu etti, iştahı oldu (اَلْحَوَرُ ج حُورٌ): kara, siyah gözlü kadın

(اَلْعَيْنَاءُ ج عِينٌ): güzel (ceylan) gözlü kadın [(أَثَّمَ يُؤَثِّمُ) اَلتَّأْثِيمُ]: (tef'il bâbı) (masdar) günaha sokmak (سَمِعَ يَسْمَعُ): işitti, duydu

[اَلْمَكْنُونُ (كَنَّ يَكُنُّ): (muzaaf fiil) (ism-i mef'ûl) korunan, saklanan, muhafaza edilen (اَللَّغْوُ): boş söz

(56 / VÂKIA, 26 – 27 – 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39):

(اَلْقِيلُ): söz (اَلسَّلَامُ): selamlaşma/ eman (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْيَمِينُ): sağ (اَلسِّدْرُ):sedir ağaçları, dikenli ağaçlar

[(خَضَدَ يَخْضِدُ) اَلْمَخْضُودُ]: (ism-i mef'ûl) dikenleri alınmış, budanmış (اَلطَّلْحُ ج طُلُوحٌ): muz ağaçları (اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge

[(نَضَدَ يَنْضِدُ) اَلْمَنْضُودُ]: (ism-i mef'ûl) üstüste yığılmış, istif edilmiş [(مَدَّ يَمُدُّ) اَلْمَمْدُودُ]: (muzaaf fiil) (ism-i mef'ûl) yayılan

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [(سَكَبَ) اَلْمَسْكُوبُ]: (ism-i mef'ûl) dökülen, çağlayan (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): meyve, yemiş (اَلْكَثِيرَةُ): çok

[(قَطَعَ) اَلْمَقْطُوعَةُ]: (ism-i mef'ûl) arkası kesilen, devam etmeyen, kesilen [(مَنَعَ) اَلْمَمْنُوعَةُ]: (ism-i mef'ûl) men edilen

(اَلْفِرَاشُ ج فُرُشٌ): döşek [(رَفَعَ يَرْفَعُ) اَلْمَرْفُوعَةُ]: (ism-i mef'ûl) yükseltilen, yükseltilmiş (اَلْبِكْرُ ج اِبْكَارٌ): bakire

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ إِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, inşa etti, meydana getirdi (اَلْعُرُوبُ ج عُرُبٌ): eşine düşkün kadın, kocasına sevgi besleyen

(اَلتِّرْبُ ج اَتْرَابٌ): yaşıtlar (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْيَمِينُ): sağ (اَلثُّلَّةُ ج ثُلَلٌ): gurup, birlik (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci

(56 / VÂKIA, 40 – 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48 – 49 – 50):

(اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonrakiler (اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلسَّمُومُ): sıcak, kavurucu rüzgâr (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su/ şefkatli yakın dost

(اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge (اَلْيَحْمُومُ): koyu, kara duman (اَلْبَارِدُ): soğuk (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): güzel, sevimli/ cömert/ şerefli

(اَلْمُتْرَفُ ج مُتْرَفُونَ): (ism-i mef'ûl) refah içinde bulundurulan, şımartılan, coşturulan (اَلْحِنْثُ ج اَحْنَاثٌ): günah

(أَصَرَّ يُصِرُّ): (muzaaf fiil, if'al bâbı) itişti, ısrar etti (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (مَاتَ يَمُوتُ): (ecvef f.) öldü (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak

(اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen (اَلْمَجْمُوعُ ج مَجْمُوعُونَ): (ism-i mef.) toplanan (اَلْمِيقَاتُ ج مَوَاقِيتُ): kararlaştırılmış vakit

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 535 (VÂKIA : 51 – 76) ≻

ثُمَّ	إِنَّكُمْ	أَيُّهَا	الضَّالُّونَ	الْمُكَذِّبُونَ ﴿51﴾	لَآكِلُونَ	مِنْ شَجَرٍ	مِنْ زَقُّومٍ ﴿52﴾	
Sonra	gerçekten siz	ey	sapıklar	yalancı	Kesinlikle yiyeceksiniz	bir ağaçtan	zakkumdan	
atıf h.	tekid ve nasb harfi, (إنّ)'nin ismi	mahzuf bir nidanın münâdâsı, tenbih harfi	(أيّ)'nün sıfatı, mevsuf	sıfat	tekit lamı, (إنّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	

فَمَالِؤُونَ ﴿53﴾	مِنْهَا	الْبُطُونَ	عَلَيْهِ	فَشَارِبُونَ	مِنَ الْحَمِيمِ ﴿54﴾			
Böylece dolduracaksınız	ondan	karınları	onun üzerine	akabinde içeceksiniz	kaynar sudan			
atıf h., matuf	car-mecrur	mef'ûl	car-mecrur	atıf h., matuf	car-mecrur			

فَشَارِبُونَ	شُرْبَ	الْهِيمِ ﴿55﴾		هَذَا	نُزُلُهُمْ	يَوْمَ	الدِّينِ ﴿56﴾	
Öyle ki içeceksiniz	içişi gibi	susuzluk hastalığına tutulmuş (deve)'nin		İşte bu	ağırlanmalarıdır	günü	din	
atıf h., matuf	mef'ûlü mutlak, muzaf	muzafun ileyh		mübteda	haber	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	

51. Sonra gerçekten siz, ey yalancı sapıklar, **52.** Kesinlikle zakkumdan olan bir ağaçtan yiyeceksiniz. **53.** Böylece karınları(nızı) ondan dolduracaksınız. **54.** Akabinde onun üstüne de kaynar sudan içeceksiniz. **55.** Öyle ki susuzluk hastalığına tutulmuş (deve)'nin içişi gibi içeceksiniz. **56.** İşte bu, onların din (hesap ve ceza) günü ağırlanmalarıdır.

نَحْنُ	خَلَقْنَاكُمْ	فَلَوْلَا	تُصَدِّقُونَ ﴿57﴾	أَ	فَرَأَيْتُمْ	مَا	تُمْنُونَ ﴿58﴾	
Biz	sizi yarattık	O halde olmaz mıydı	tasdik etseniz	mü	artık gördünüz	şeyi	akıttığınız	
mübteda	haber, mazi fiil cüm. (fiil, fâil, mef'ûl)	atıf h.+ tahdid (teşvik) h.	fiili muzari + fâil	soru h.	atıf h. {başlama h. de denmiştir}.fiili mazi, fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	

أَ	أَنْتُمْ	تَخْلُقُونَهُ	أَمْ	نَحْنُ	الْخَالِقُونَ ﴿59﴾	
mi	siz	Onu yaratıyorsunuz	yoksa	Biz mi	yaratıyoruz	
soru h.	mübteda	haber, muzari fiil cüm.	atıf h.	mübteda	haber	

57. Sizi Biz yarattık, o halde tasdik etseniz olmaz mıydı ? **58-59.** Şimdi; akıttığınız şeyi (meniyi) gördünüz mü? Onu siz mi yaratıyorsunuz, yoksa Biz mi yaratıyoruz?

نَحْنُ	قَدَّرْنَا	بَيْنَكُمُ	الْمَوْتَ	وَ	مَا	نَحْنُ	بِمَسْبُوقِينَ ﴿60﴾	
Biz	takdir ettik haber, mazi fiil cüm.	aranızda mekan zarfı	ölümü mef'ûl	atıf h.	değiliz (ليس) benzeri nefiy h.	biz (ليس)'nin ismi	asla önüne geçilecekler zaid cer (tekit için gelir), (ليس)'nin haberi	
mübteda								

عَلَى	أَنْ نُبَدِّلَ	أَمْثَالَكُمْ	وَ	نُنْشِئَكُمْ	فِي مَا	لَا تَعْلَمُونَ ﴿61﴾	
hususunda	değiştirmemiz masdar ve nasb harfi, fiili muzari	sizi benzerlerinizle mef'ûl	ve atıf h.	sizi yaratmamız matuf	şekilde harfi cer, ismi mevsul	bilemeyeceğiniz nefiy h.,sıla; fiil cüm.	
harfi cer							

60-61. Ölümü aranızda Biz takdir ettik; (sizi ortadan kaldırıp) benzerlerinizle değiştirmemiz ve bilmeyeceğiniz şekilde sizi tekrar inşa etmemiz hususunda biz önüne geçilecekler değiliz.

وَ	لَقَدْ	عَلِمْتُمُ	النَّشْأَةَ	الْأُولَى	فَلَوْ لَا	تَذَكَّرُونَ ﴿62﴾
başlama h.	And olsun ki yemin cevabı lâmı, tahkik harfi	bildiniz fiili mazi, fail	yaratmayı mef'ûl, mevsuf	ilk sıfat	yine değil miydiniz atıf h., tahdid (teşvik) h.	hatıra getirip düşünmeli fiili muzari+fâil

62. And olsun ki, ilk yaratmayı bildiniz, (bunu) hatıra getirip düşünmez misiniz?

أَ	فَرَأَيْتُمْ	مَا	تَحْرُثُونَ ﴿63﴾	أَ	أَنْتُمْ	تَزْرَعُونَهُ	أَمْ	نَحْنُ
mü	Şimdi gördünüz	şeyleri	ekip biçtiğiniz	mi	sizler	Onu yetiştiriyorsunuz	yoksa	Biz
soru h.	atıf h. { başlama h. de denmiş} fiili mazi+fail	mef'ûl ismi mevsul	sıla: fiil c. fiili muzari + fâil		mübteda	haber, fiil cümlesi	atıf h.	mübteda

﴿ 65 ﴾ تَفَكَّهُونَ فَظَلْتُمْ حُطَامًا لَجَعَلْنَاهُ نَشَآءُ لَوْ ﴿ 64 ﴾ الزَّارِعُونَ

şaşıp kalmış (ظَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm. | akabinde olursunuz atıf h., fiili mazi, nasih, (ظَلَّ)'nin ismi | çerçöp ikinci mef'ûl | onu yaparız rabıta, cevabu'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ûl | dilersek fiilü'ş-şart: fiili muzari | eğer şart h. | yetiştirenler haber

﴿ 68 ﴾ تَشْرَبُونَ ط الَّذِي الْمَآءَ فَرَأَيْتُمُ أَ ﴿ 67 ﴾ مَحْرُومُونَ بَلْ نَحْنُ ﴿ 66 ﴾ لَمُغْرَمُونَ لا إِنَّا

içtiğiniz | suyu | peki gördünüz | mü | mahrumlarız | biz | hatta | borçlandık | Gerçekten Biz

sıla; muzari fiil cüm. | sıfat, ismi mevsul | mef'ûl, mevsuf | atıf h. {başlama h. de denmiş} fiili mazi, fail | soru h. | haber | mübteda | idrab h. | tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi | te'kit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 69 ﴾ الْمُنْزِلُونَ نَحْنُ أَمْ مِنَ الْمُزْنِ أَنْزَلْتُمُوهُ أَنْتُمْ أَ

indirenler | Biz | yoksa | bulutlardan | Onu indirenler | sizler | misiniz

haber | mübteda | atıf h. | car-mecrur | haber: mazi fiil cümlesi, fâil, mef'ûl | mübteda | soru h.

63-64. Şimdi ekip biçtiğiniz şeyleri gördünüz mü? Onu siz mi yetiştiriyorsunuz, yoksa yetiştirenler biz miyiz? **65-67.** Dilersek Biz onu çerçöp yaparız, akabinde şaşıp kalmış olursunuz (da şöyle dersiniz): "Doğrusu biz borca uğratıldık, bilakis mahrumlarız (menedilip yasaklananlarız)". **68-69.** Peki içtiğiniz suyu gördünüz mü? Onu bulutlardan indirenler sizler misiniz yoksa Biz miyiz indirenler?

﴿ 70 ﴾ تَشْكُرُونَ فَلَوْلَا أُجَاجًا جَعَلْنَاهُ نَشَآءُ لَوْ

şükretseniz | artık olmaz mı | tuzlu | onu yapardık | Dilesek | Eğer

fiili muzari+fâil | atıf h.+tahdid (teşvik) h. | ikinci mef'ûl | cevabu'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ûl | fiilü'ş-şart, fiili muzari | cezmetmeyen şart h.

70. Eğer dilesek onu tuzlu yapardık, artık şükretseniz olmaz mı?

﴿ 71 ﴾ تُورُونَ ط الَّتِي النَّارَ فَرَأَيْتُمُ أَ

yaktığınız | ateşi | ya gördünüz | mü

sıla: muzari fiil cüm. | sıfat, ismi mevsul | mef'ûl, mevsuf | atıf h., { başlama h. de denmiştir}+ fiili mazi, fail | soru h.

﴿ 72 ﴾ الْمُنْشِؤُونَ نَحْنُ أَمْ شَجَرَتَهَا أَنْشَأْتُمْ أَنْتُمْ أَ

yaratanlar | Biz | yoksa | onun ağacını | yarattınız | siz inşa edip yarattınız | mi

haber | mübteda | atıf h. | mef'ûlün bih | haber, mazi fiil cüm | mübteda | soru h.

71-72. Ya yaktığınız ateşi gördünüz mü? Onun ağacını siz mi inşa edip yarattınız, yoksa Biz miyiz yaratanlar?

﴿ 74 ﴾ الْعَظِيمِ ع رَبِّكَ بِاسْمِ فَسَبِّحْ ﴿ 73 ﴾ لِلْمُقْوِينَ ج مَتَاعًا وَ تَذْكِرَةً جَعَلْنَاهَا نَحْنُ

çok yüce | Rabbinin | adını | Artık tesbih et | sıkıntıda olanlar için | bir fayda | ve | bir ibret | onu kıldık | Biz

sıfat | muz. ileyh, mevsuf, bir sonraki zamir için tekrar muzaf, muz. ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf | rabıta {başlama h. de denmiştir} emir fiili | car-mecrur | matuf | atıf h. | ikinci mef'ûl | haber, mazi fiil cüm | mübteda

73. Biz onu bir ibret ve sıkıntıda olanlar için bir fayda kıldık. **74.** Artık Azim (çok büyük, çok yüce) Rabbinin adını tesbih et!

﴿ 76 ﴾ عَظِيمٌ لا تَعْلَمُونَ لَوْ لَقَسَمٌ إِنَّهُ وَ ﴿ 75 ﴾ النُّجُومِ لا بِمَوَاقِعِ فَلَآ أُقْسِمُ

büyük | bilseniz | keşke | bir yemindir | Doğrusu o | | yıldızların | yerlerine | Hayır, yemin ederim

sıfat | fiilü'ş-şart: fiili muzari+ fâil | şart h. | tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf | tekit ve nasb harfi+(إِنَّ)'nin ismi | itirazi vavı (ara cümle vavı) | muzafun ileyh | harfi cer, mecrur isim, muzaf | başlama h.+ nefiy h., {yemini kuvvetlendirmek için}, fiili muzari

75-76. Hayır; yıldızların yerlerine yemin ederim. Doğrusu o –keşke bilseniz- büyük bir yemindir!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 535 ≻

(56 / VÂKIA, 51 – 52 – 53 – 54 - 55):

(اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): sapık, doğru yolu bulamayan (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalanlayan, inanmayan

(اَلْآكِلُ ج آكِلُونَ): (ism-i fâil) yiyen (اَلشَّجَرَةُ ج اَشْجَارٌ): ağaç (اَلزَّقُّومُ): zakkum (اَلْمَالِئُ ج مَالِئُونَ): (ism-i fâil) dolduran

(اَلْبَطْنُ ج بُطُونٌ): karın (اَلشَّارِبُ ج شَارِبُونَ): (ism-i fâil) içen (اَلْحَمِيمُ): sıcak, kaynar su (اَلشَّارِبُ ج شَارِبُونَ): (ism-i fâil) içen

[(شَرِبَ يَشْرَبُ) اَلشُّرْبُ]: (masdar) içme (اَلْهِيمُ): susuzluk hastalığına tutulmuş/ kum

(56 / VÂKIA, 56 – 57 – 58 – 59 – 60 – 61 - 62 – 63 – 64 - 65):

(اَلنُّزُلُ): misafir için hazırlanan yemek/ misafir ağırlama yeri/ konaklama yeri (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, ceza

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (أَمْنَى يُمْنِي اِمْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) (meniyi) akıttı

(اَلْخَالِقُ ج خَالِقُونَ): (ism-i fâil) yaratan, icad eden (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, hükmetti, tayin etti

[(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (اَلْمَسْبُوقُ ج مَسْبُوقُونَ): (ism-i mef'ul) önüne geçilen, elden kaçırmış olan, yakalayamayan

(بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) birbirine bedel kıldı, değiştirdi (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): emsal, benzer, müsavi (عَلِمَ يَعْلَمُ): bildi

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ اِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, icad etti/ kaldırdı/ hazır etti (اَلنَّشْأَةُ): diriliş (اَلْاَوَّلُ ث اُولَى): ilk, birinci, önceki

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (حَرَثَ يَحْرُثُ حَرْثًا): tohum saçtı, sürdü, ekin ekti (زَرَعَ يَزْرَعُ زَرْعًا): tohum ekti, yetiştirdi, bitirdi (اَلزَّارِعُ ج زَارِعُونَ): (ism-i fâil) yetiştiren, bitiren

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلْحُطَامُ): kırpıntı haline gelmiş kuru nebat, çerçöp (ظَلَّ يَظَلُّ): (muzaaf fiil) oldu (تَفَكَّهَ يَتَفَكَّهُ): (tefa'ul bâbı) şaşıp kaldı

(56 / VÂKIA, 66 – 67 – 68 – 69 – 70 – 71 – 72 – 73 – 74 – 75 – 76):

(اَلْمُغْرَمُ ج مُغْرَمُونَ): borçlanan (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (bana haber verin)

(اَلْمَحْرُومُ ج مَحْرُومُونَ): (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (شَرِبَ يَشْرَبُ شُرْبًا): içti

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْمُزْنَةُ ج مُزْنٌ): bulut (اَلْمُنْزِلُ ج مُنْزِلُونَ): (ism-i fâil) indiren

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْاُجَاجُ): çok tuzlu (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا): şükretti

(أَوْرَى يُورِي اِيرَاءً): (nâkıs, misal fiil, if'al bâbı) çıkardı, elde etti/ kıvılcım çıkarttı (اَلشَّجَرَةُ ج شَجَرٌ): ağaç

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ اِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, icat etti, meydana getirdi (اَلْمُنْشِئُ ج مُنْشِئُونَ): (ism-i fâil) yaratan, meydana getiren

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yaptı (اَلتَّذْكِرَةُ ج تَذَاكِرُ): hatırlamaya (ibrete) sevkeden vaaz, nasihat, ibret

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): faydalanılan, istifade edilen (اَلْمُقْوِي ج مُقْوُونَ): (ism-i fâil) muhtaç, sıkıntıda olan, darda kalan

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ اِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce (اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim

(اَلْمَوْقِعُ ج مَوَاقِعُ): mevki, konma yeri (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız

(اَلْقَسَمُ ج اَقْسَامٌ): yemin (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 536 (VÂKIA : 77 – 96) ≻

إِنَّهُ	لَقُرْآنٌ	كَرِيمٌ ﴿77﴾ لا	فِي كِتَابٍ	مَكْنُونٍ ﴿78﴾ لا
Doğrusu o	Kuran-ı Kerim'dir		bir Kitapta bulunan	saklanıp korunan
tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	sıfat, cümle yeminin cevabıdır	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	(قُرْآنٌ)'ün ikinci sıfatı, şibhi cümle, mevsuf	sıfat

لَا يَمَسُّهُ	إِلَّا	الْمُطَهَّرُونَ ﴿79﴾ ط	تَنْزِيلٌ	مِنْ رَبِّ	الْعَالَمِينَ ﴿80﴾
kendisine dokunmayacağı	başkasının	temizlenip arınmış olanlardan	indirilmiş olan	Rabbi tarafından	alemlerin
nefiy h., fiili muzari, mef'ûl	istisna h.	fail	(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

(قُرْآنٌ)'ın üçüncü sıfatı, fiil cümlesi

(قُرْآنٌ)'ın dördüncü sıfatı, isim cümlesi

77-80. Doğrusu O, saklanıp korunan bir kitapta bulunan, kendisine temizlenip arınmış olanlardan başkasının dokunmayacağı, alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olan Kur'ân-ı Kerim'dir.

أَ	فَبِهَذَا	الْحَدِيثِ	أَنْتُمْ	مُدْهِنُونَ ﴿81﴾ لا	وَ	تَجْعَلُونَ	رِزْقَكُمْ	أَنَّكُمْ	تُكَذِّبُونَ ﴿82﴾
mü	Şimdi bu	sözü	siz	küçümseyip yalanlıyorsunuz		yapıyorsunuz	Rızkınızı	yalanlamanız	
soru h.	atıf h. { başlama h. de denmiştir}+harfi cer, işaret ismi	(هَذَا)'nın bedeli	mübteda	haber	atıf h.	fiili muzari, fâili	mef'ûl	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.

(تَجْعَلُونَ)'nin 2. mef'ulü, masdar-ı müevvel

81-82. Şimdi siz bu sözü mü küçümseyip yalanlıyorsunuz ve rızkınızı yalanlamanız yapıyorsunuz?

فَلَوْلَا	إِذَا	بَلَغَتِ	الْحُلْقُومَ ﴿83﴾ لا	وَ	أَنْتُمْ	حِينَئِذٍ	تَنْظُرُونَ لا
O zaman (onu döndürmeli) değil miydiniz	zaman	(can) dayandığı	boğaza		siz	o zaman	bakar haldeyken
atıf h.+tahdid (teşvik h.)	cezmetmeyen şart ve zaman h.	fiilü'ş-şart: fiili mazi	mef'ûl	hal vavı	mübtedâ	zaman zarfı	haber, muzari fiil cüm.

وَ ﴿84﴾	نَحْنُ	أَقْرَبُ	إِلَيْهِ	مِنْكُمْ	وَ	لَكِنْ	لَا تُبْصِرُونَ ﴿85﴾
	Biz	daha yakınızdır	ona	sizden		ama	görmezsiniz
atıf h. {hal vavı da den-miştir}.	mübtedâ	haber	car-mecrur	car-mecrur	atıf h.	istidrak h.	nefiy harfi, fiili muzari, fâili

83-85. Kişinin canı boğaza dayanınca (onu döndürmeli) değil miydiniz ve o zaman siz bakar haldeyken, Biz ona sizden daha yakınızdır, ama görmezsiniz.

فَلَوْ لَا	إِنْ	كُنْتُمْ	غَيْرَ	مَدِينِينَ ﴿86﴾ لا	تَرْجِعُونَهَا	إِنْ	كُنْتُمْ	صَادِقِينَ ﴿87﴾
değil miydiniz	eğer	siz iseniz	değil	cezalandırılanlar	Onu geri çevirmeli	eğer	idiyseniz	doğru sözlüler
başlama h., tahdid (teşvik h.)	şart ve cezm harfi	fiilü'ş-şart, nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf, cevabu'ş-şart mahzuftur (gizlidir)	muzafun ileyh	f. muzari, fâil, mef'ûl	şart ve cezm harfi	fi'lu'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'ni n haberi

86-87. Eğer siz cezalandırılanlar değil iseniz (yaptıklarınıza karşılık görmeyecekseniz) ve eğer doğru sözlüler idiyseniz, (o canı) geri çevirmeli değil miydiniz!

فَأَمَّا	إِنْ	كَانَ	مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿88﴾ لا	فَرَوْحٌ	وَ	رَيْحَانٌ	وَ	جَنَّةُ	نَعِيمٍ ﴿89﴾
Eğer	ise	idi	yaklaştırılanlardan	artık rahatlık	ve	hoş kokulu şeyler		cenneti	nimet
başlama h. + şart ve tafsil harfi (ayrıntı harfi)	şart ve cezm harfi	fi'lu'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	rabıta +(جزاؤه) (onun karşılığı) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, muzaf	muzafun ileyh

cümle (أَمَّا)'nın cevabu'ş-şartıdır

88 - 89. Eğer (ölen kişi) (Allah'a) yaklaştırılanlardan ise, artık (onun karşılığı) rahatlık, hoş kokulu şeyler (güzel rızıklar) ve nimet cennetidir.

﴿ 91 ﴾ الْيَمِينِ أَصْحَابِ مِنْ لَكَ سَلَامٌ ﴿ 90 ﴾ الْيَمِينِ أَصْحَابِ مِنْ كَانَ إِنْ أَمَّا وَ

sağın	ashabından	sana	selam	sağın	ashabından	idi	ise	Eğer	
muzafun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	haber, cümle	rabıta+ mübteda	muzafun ileyh	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هو) gizli zamiri	şart ve cezm harfi	şart ve tafsil harfi (ayrıntı harfi)	başlama h.

(أَمَّا)'nın cevabu'ş-şartı; isim cümlesi

90-91. Eğer sağın ashabından ise "(Ey) sağın ashabından (olan kişi), selam sana!" (denir).

﴿ 92 ﴾ الضَّالِّينَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ كَانَ إِنْ أَمَّا وَ

sapık	yalancılardan	idi	ise	Eğer	
sıfat	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle mevsuf	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'ninismi (هو) gizli zamiri	şart ve cezm harfi	şart ve tafsil harfi (ayrıntı harfi)	başlama h.

﴿ 94 ﴾ جَحِيمٍ وَ تَصْلِيَةُ ﴿ 93 ﴾ حَمِيمٍ مِنْ فَنُزُلٌ

Cehenneme	atmadır		kaynar sudan	artık konukluk	
muzafun ileyh	matuf, muzaf	atıf h.	(نُزُلٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	rabıta +(جزاؤه) (onun karşılığı) olarak takdir etmek mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf	

(أَمَّا)'nın cevabu'ş-şartı; isim cümlesi

92- 93 - 94. Eğer, sapık yalancılardan ise, artık (onun karşılığı) kaynar sudan bir konukluktur (ağırlanmadır), cehenneme atılmadır.

﴿ 96 ﴾ الْعَظِيمِ رَبِّكَ بِاسْمِ فَسَبِّحْ ﴿ 95 ﴾ الْيَقِينِ حَقُّ لَهُوَ هَذَا إِنَّ

çok yüce	Rabbinin	adını	akabinde tesbih et	kesin	gerçektir		bu	Doğrusu	
sıfat	muzafun ileyh, mevsuf, sonraki zamir için tekrar muzaf, (كَ): muzâfun ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	rabıta {başlama h. de denmiştir} emir fiili	muzafun ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekit lâmı, fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb harfi	

95. Doğrusu bu, hakku'l-yakin'dir (kesin gerçeğin ta kendisidir). **96.** Akabinde çok yüce Rabbinin adını tesbih et!

سورة حديد (57)

(HADÎD (Demir) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 29 ayettir.)

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 536- 540 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾ الْحَكِيمُ الْعَزِيزُ هُوَ وَ الْأَرْضِ ۚ وَ السَّمَاوَاتِ فِي مَا لِلَّهِ سَبَّحَ

Hakim'dir	Aziz'dir	O		yerde	ve	Göklerde	olanlar	Allah'ı	tesbih ederler
ikinci haber	haber	mübteda	hal vavı	matuf	atıf h.	sıla; şibhi cüm.	fail, ismi mevsul	car mecrur	fiili mazi

1. Göklerde ve yerde olanlar Allah'ı tesbih ederler. O Aziz'dir (üstün ve güçlüdür), Hakim'dir.

هُوَ وَ يُمِيتُ ۚ وَ يُحْيِي وَ الْأَرْضِ ۚ وَ السَّمَاوَاتِ مُلْكُ لَهُ

O		öldürür	,	diriltir	yerin	ve	Göklerin	hükümranlığı	O'nundur
mübteda	atıf h.	fiili muzari	atıf h.	fiili muzari	matuf	atıf h.	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle

عَلَى كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ	﴿ 2 ﴾	هُوَ	الْأَوَّلُ	وَ	الْآخِرُ
herşeye		Kadir'dir		O	öncedir	,	son'dur
harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	haber		mübteda	haber	atıf h.	matuf

وَ	الظَّاهِرُ	وَ	الْبَاطِنُ ج	وَ	هُوَ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمٌ	﴿ 3 ﴾
,	aşikardır	,	gizlidir	,	O		her şeyi	bilir	
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mübteda	car - mecrur, muzaf, şibhi cümle (عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır	muzafun ileyh	haber	

2. Göklerin ve yerin mülkiyeti O'nundur; diriltir, öldürür. O, her şeye Kadir'dir. **3.** O (her varlıktan) öncedir; (kendisinden sonra hiçbir varlığın kalmıyacağı) son'dur; (varlığı) aşikardır; (mahiyeti insan için) gizlidir. O her şeyi bilir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 536 ≻

(56 / VÂKIA, 77 – 78 – 79 – 80 – 81 – 82 – 83 – 84 – 85):

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, nimetlendiren, güzel, sevimli (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) dokundu, el sürdü

[(كَنَّ) اَلْمَكْنُونُ]: (muzaaf fiil) (ism-i mef'ûl) korunan, saklanan, muhafaza edilen [(نَزَّلَ) اَلتَّنْزِيلُ]: (tef'il bâbı) (masdar) indirme

(اَلْمُطَهَّرُ ج مُطَهَّرُونَ): (ism-i mef'ûl) temizlenen, arınmış olan (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلْمُدْهِنُ ج مُدْهِنُونَ): (ism-i fâil) yalanlayan/ kat'i hüküm veremeyen

(حَعَلَ يَجْعَلُ): hükmetti, çevirdi, yarattı, kıldı [(رَزَقَ) اَلرِّزْقُ]: rızık (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı

(بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti (اَلْحُلْقُومُ): boğaz, yutak (حِينَئِذٍ): o vakit, o zaman (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü

[(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْاَقْرَبُ]: (ism-i tafdîl) en yakın, daha yakın (أَبْصَرَ يُبْصِرُ اِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü

(56 / VÂKIA, 86 – 87 – 88 – 89 – 90 – 91 – 92 – 93 – 94 – 95 – 96):

(غَيْرُ): başka, hariç, dışında (اَلْمَدِينُ ج مَدِينُونَ): (ism-i mef'ûl) cezalandırılan, aleyhine hüküm verilen

(رَجَعَ يَرْجِعُ): döndürdü, geri çevirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü (اَلْمُقَرَّبُ ج مُقَرَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) yaklaştırılmış

(اَلرَّوْحُ): rahat, ferah,/ hafif rüzgâr/ Allah'ın rahmeti (اَلرَّيْحَانُ): rızık yahut hoş kokulu şeyler (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْيَمِينُ): sağ (اَلسَّلَامُ): selam, selamlaşma

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْيَمِينُ): sağ (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalanlayan, inkâr eden (اَلْحَمِيمُ): kaynar su

(اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): sapık, doğru yolu kaybeden (اَلنُّزُلُ): menzil, ziyafet, ağırlama yeri, konaklama yeri

[(صَلَّى يُصَلِّي) اَلتَّصْلِيَةُ]: (nâkıs fiil, tef'il bâbı) (masdar) (ateşe) sokmak, atmak (اَلْجَحِيمُ): cehennem (اَلْيَقِينُ): ölüm, yakın

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (أَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

≺ HADÎD SÛRESİ ≻

(57 / HADÎD, 1 – 2 – 3):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): tesbih, tenzih ve takdis etti (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet

(أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) diriltti, hayat verdi (أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü

[(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): ahir, son [(ظَهَرَ يَظْهَرُ) اَلظَّاهِرُ]: (ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) her şeyden yüksek, yüce, zahir

[(بَطَنَ يَبْطُنُ) اَلْبَاطِنُ]: (ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) duyularla idrak edilemeyen zat-ı akdes

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 537 (HADİD: 4 – 11) ≻

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ فِي سِتَّةِ

O — mübteda | yaratandır — haber, ismi mevsul; sıla; mazi fiil cüm. | gökleri — mef'ul | ve — atıf h. | yeri — matuf | altı — harfi cer, mecrur isim, muzaf

أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ ط يَعْلَمُ مَا يَلِجُ

günde — muzafun ileyh | sonra — atıf h. | istiva eden — fiili mazi | arşa — harf, cer, mecrur isim | bilen — fiili muzari | şeyi — mef'ul, ismi mevsul | sokulup giren — sıla; muzari fiil cüm.

فِي الْأَرْضِ وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَ مَا

yere — harfi cer, mecrur isim | ve — atıf h. | şeyi — matuf, ismi mevsul | çıkan — fiili muzari | ondan — car-mecrur | ve — atıf h. | şeyi — matuf, ismi mevsul

يَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا ط وَ هُوَ مَعَكُمْ

inen — sıla; muzari fiil cüm. | gökten — harfi cer, mecrur isim | ve — atıf h. | şeyi — matuf, ismi mevsul | yükselen — sıla; muzari fiil cüm . | orada — car mecrur | O — mübteda | atıf h. | sizinle beraberdir — haber, şibhi cümle

﴿ 4 ﴾ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ط وَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Nerede olursanız olun — fiili mazi, fail; şart ismi, mekan zarfı, zaid h. | Allah — mübteda | atıf h. | şeyleri — h. cer, mecrur isim | yaptığınız — sıla; muzari fiil cüm | görendir — haber

4. O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa istiva eden, yere sokulup gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilendir. Nerede olursanız olun, O, sizinle beraberdir. Allah yaptığınız şeyleri görendir.

﴿ 5 ﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ط وَ إِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

O'nundur — haber mukaddem, şibhi cümle | mülkiyeti — mübteda muahhar, muzaf | Göklerin — muzafun ileyh | ve — atıf h. | yerin — matuf | Allah'a — harfi cer, mecrur isim | döndürülür — meçhul fiili muzari | işler — naibi fail

5. Göklerin ve yerin mülkiyeti O'nundur. (Bütün) işler Allah'a döndürülür.

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ط

sokar — fiili muzari | Geceyi — mef'ul | gündüze — harfi cer, mecrur isim | ve — atıf h. | sokar — fiili muzari | gündüzü — mef'ul | geceye — harfi cer, mecrur isim

﴿ 6 ﴾ وَ هُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

ve — atıf h. | O — mübteda | bilendir — haber | sahip olduğunu — car-mecrur, muzaf | kalblerin — muzafun ileyh

6. Geceyi gündüze sokar, gündüzü geceye sokar; O kalblerin sahip olduğunu bilendir.

آمِنُوا بِاللّٰهِ وَ رَسُولِهِ وَ أَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ ط

iman edin — emir fiili, fail | Allah'a — car-mecrur | ve — atıf h. | peygamberine — matuf | infak edin — emir fiili, fail | atıf h. | şeylerden — h. cer, ismi mevsul | sizi kıldığı — sıla; mazi fiil cüm., birinci mef'ul | halefler — ikinci mef'ul | orada — car-mecrur

﴿ 7 ﴾ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ أَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ

kimselere — ta'lil (sebep) h., mübteda, ismi mevsul | iman eden — sıla; mazi fiil cümlesi | sizden — car-mecrur | ve — atıf h. | infak eden — fiili mazi, fail | onlara vardır — (الَّذِينَ) mübtedasının haberi: haber mukaddem, şibhi cümle | bir ecir — mübteda muahhar, mevsuf | büyük — sıfat

7. Allah'a ve peygamberine iman edin; orada sizi halefler kıldığı şeylerden (vekalet verildiğiniz şeylerden) infak edin; sizden iman eden ve infak eden kimselere büyük bir ecir vardır.

وَ مَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ ج وَ الرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَ

ne oluyor da — mübteda, soru ismi, başlama h. | size — haber mukaddem, şibhi cümle | inanmıyorsunuz — nefiy h., fiili muzari+fâil | Allah'a — car-mecrur | Peygamber — mübteda | sizi çağırdığı halde — haber, muzari fiil cümlesi | iman etmeye — ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail | Rabbinize — car-mecrur | hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir | hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir

﴿ 8 ﴾ قَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

قَدْ	أَخَذَ	مِيثَاقَكُمْ	إِنْ	كُنْتُمْ	مُؤْمِنِينَ
	almış olduğu halde	misakınızı	iseniz	idi	inanmışlar
	fiili mazi tahkik h.	mef'ul	cezmeden şart h.	fiili mazi fi'lüşşart cezm mah. nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi

8. Peygamber sizi, Rabbinize iman etmeye çağırdığı halde, misakınızı da almış olduğu halde size ne oluyor da Allah'a iman etmiyorsunuz? İnanmışlar iseniz (bu davete gelin).

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ

هُوَ	الَّذِي	يُنَزِّلُ	عَلَى عَبْدِهِ	آيَاتٍ	بَيِّنَاتٍ	لِيُخْرِجَكُمْ	مِنَ الظُّلُمَاتِ
O	indirendir		kuluna	ayetleri	apaçık	sizi çıkarmak için	karanlıklardan
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	mef'ul, mevsuf	sıfat	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim

﴿ 9 ﴾ وَ إِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ ط إِلَى النُّورِ

وَ	إِنَّ	اللَّهَ	بِكُمْ	لَرَؤُوفٌ	رَحِيمٌ ط	إِلَى النُّورِ
	Doğrusu	Allah	size	şefkatlidir	merhametlidir	aydınlığa
atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	car-mecrurdan oluşan şibhi cümle (لَرَؤُوفٌ) ile bağlantılıdır	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	harfi cer, mecrur isim

9. O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna, apaçık ayetleri indirendir. Doğrusu Allah size şefkatlidir, merhametlidir.

وَ مَا لَكُمْ أَلاَّ تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

وَ	مَا	لَكُمْ	أَلاَّ تُنْفِقُوا	فِي سَبِيلِ	اللَّهِ
başlama h.	ne oluyor	size	infak etmemeniz(de sebep ne)	yolunda	Allah
	mübteda, soru ismi	haber, şibhi cümle	fiili muzari, fail masdar ve nasb h.+nefiy h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

وَ لِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ط لاَ يَسْتَوِي

وَ	لِلَّهِ	مِيرَاثُ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ ط	لاَ يَسْتَوِي
halde	Allah'ın olduğu	mirası	Göklerin	ve	yerin	bir değildir
hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	nefy-i istikbal: nefiy h., fiili muzari

مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَ قَاتَلَ ط

مِنْكُمْ	مَنْ	أَنْفَقَ	مِنْ قَبْلِ	الْفَتْحِ	وَ	قَاتَلَ ط
sizden	kimseler	infak eden	önce	(Mekke'nin) fethinden	ve	savaşan
car-mecrur	fail, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	fiili mazi

أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَ

أُولَئِكَ	أَعْظَمُ	دَرَجَةً	مِنَ الَّذِينَ	أَنْفَقُوا	مِنْ بَعْدُ	وَ
İşte onlar	daha üstündür	derece bakımından	kimselerden	infak eden	daha sonra	ve
mübteda	haber	temyiz	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	h.cer, zarf ismi	atıf h.

وَ قَاتَلُوا كُلاًّ وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى ط وَ

وَ	قَاتَلُوا	كُلاًّ	وَعَدَ	اللَّهُ	الْحُسْنَى ط	وَ
başlama h.	savaşan	hepsine	vaadetti	Allah	en güzeli (Cenneti)	
	fiili mazi, fail	birinci mukaddem mef'ul	fiili mazi	fail	ikinci mef'ul	atıf h.

﴿ 10 ﴾ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ع

اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	خَبِيرٌ ع
Allah	şeylerden	işlediğiniz	haberdardır
mübteda	harfi cer, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.; fiili muzari+fâil	haber

10. Size ne oluyor, göklerin ve yerin mirası Allah'ın olduğu halde, Allah yolunda infak etmemeniz(de sebep ne)? Sizden (Mekke'nin) fethinden önce infak eden ve savaşan kimseler (diğerleriyle) bir değildir, işte onlar derece bakımından daha sonra infak eden ve savaşan kimseden daha üstündür. Allah, hepsine en güzeli (cenneti) vadetti. Allah, işlediğiniz şeylerden haberdardır.

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا

مَنْ	ذَا	الَّذِي	يُقْرِضُ	اللَّهَ	قَرْضًا	حَسَنًا
kimdir	bu	ki	borç verir	Allah'a	bir borçla	güzel
mübteda, soru ismi	haber, {(هٰذَا)'nın kısaltılmışı}	(ذَا)'dan bedel, ismi mevsul	sıla; muzari fiil c.	mef'ul	mef'ulü mutlak naibi, mevsuf	sıfat

﴿ 11 ﴾ فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَ لَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ج

فَيُضَاعِفَهُ	لَهُ	وَ	لَهُ	أَجْرٌ	كَرِيمٌ ج
bu sebeple ona katlayarak verir	ona	olarak	ona	bir mükafat	cömert
sebebiye ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	hal vavı	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

11. Kimdir bu ki Allah'a güzel bir borç verir, (Allah) da bu sebeple ona (karşılığında) cömert bir mükafat olarak katlayarak verir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 537 ≻

(57 / HADÎD, 4):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلسِّتَّةُ): altı (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً عَلَى): (nâkıs fiil,iftiâl bâbı) istila etti, yerleşti, kuruldu (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş/ taht/ dam, çatı, çardak

(وَلَجَ يَلِجُ وُلُوجًا): (misal fiil) girdi, sokuldu (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (عَرَجَ يَعْرُجُ عُرُوجًا): çıktı, yükseldi

(خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولاً): indi

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) (Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(57 / HADÎD, 5):

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): iade etti, döndürdü (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(57 / HADÎD, 6):

(أَوْلَجَ يُولِجُ إِيلاَجًا): (if'al bâbı) girdirdi, soktu (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (ذَاتُ ج ذَوَاتٌ): sahip

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs sine

(57 / HADÎD, 7 – 8):

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ اِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti

(اَلْمُسْتَخْلَفُ ج مُسْتَخْلَفُونَ): (ism-i mef'ûl) halife tayin edilen, halef kılınan (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan, reis (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi

(اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) akid yaptı/ aldı/ cezalandırdı (اَلْمِيثَاقُ ج مَوَاثِيقُ): ahd, misak, anlaşma, sağlam söz, teminat

(57 / HADÎD, 9 - 10):

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (أَخْرَجَ يُخْرِجُ): (if'al bâbı) çıkardı (نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi

(اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): karanlık, cehalet, şirk, fısk (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): aydınlık, ışık, parlaklık, nur (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle

[اَلرَّؤُفُ (رَأَفَ يَرْأَفُ]: çok acıyan, merhameti pek çok olan (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (قَبْلُ): (zarf) önce

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu (اِسْتَوَى يَسْتَوِي): (nâkıs fiil,iftiâl bâbı) eşit oldu, bir oldu

[اَلْفَتْحُ (فَتَحَ يَفْتَحُ]: fetih, zafer (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

[اَلْاَعْظَمُ (عَظُمَ يَعْظُمُ]: (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, basamak, yükseklik mertebesi

(وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi (بَعْدُ): (zarf) sonra (اَلْاَحْسَنُ ث اَلْحُسْنَى): (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(عَمِلَ يَعْمَلُ): amel etti, yaptı işledi [اَلْخَبِيرُ (خَبُرَ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(57 / HADÎD, 11):

(أَقْرَضَ يُقْرِضُ إِقْرَاضًا): (if'al bâbı) borç verdi (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden

(قَرْضًا حَسَنًا): sırf Allah rızası için verilen sadaka, yardım

(ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfâale bâbı) katladı, arttırdı, katlayarak arttırdı

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): güzel, sevimli, cömert, şerefli, nimetlendiren

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 538 (HADİD: 12 – 18) ≻

يَوْمَ	تَرَى	الْمُؤْمِنِينَ	وَ	الْمُؤْمِنَاتِ	يَسْعَى	نُورُهُمْ
gün	gördüğün	mü'min erkekleri	ve	mü'min kadınları	koşarken	ışıkları
(اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın mef'ulü, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi	(تَرَى)'nın mef'ulü	atıf h.	matuf	(الْمُؤْمِنِينَ)'den hal, muzari fiil cümlesi	fail

بَيْنَ	أَيْدِيهِمْ	وَ	بِأَيْمَانِهِمْ	بُشْرَاكُمُ	الْيَوْمَ	جَنَّاتٌ	تَجْرِي
önlerinde		ve	sağdan olarak	sizin müjdeniz	bugün	cennetlerdir	akan
mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هُم): muz. ileyh	atıf h.	car-mecrur	mübteda	zaman zarfı, muzaf	haber, mevsuf	sıfat, muzari fiil cümlesi

takdir edilen (تقول الملائكة)'in mekûlü'l-kavli

﴿ 12 ﴾ الْعَظِيمُ ج	الْفَوْزُ	هُوَ	ذٰلِكَ	فِيهَا ط	خَالِدِينَ	الْأَنْهَارُ	مِنْ تَحْتِهَا
büyük	kurtuluştur		İşte bu	içinde	ebedi kalacağınız	nehirler	altından
sıfat	haber, mevsuf	fasıl zamiri	mübteda	car-mecrur	hal	fail	h.cer, zarf ismi

12. Mü'min erkekleri ve mü'min kadınları, (defterleri) sağdan (verilmiş) ve ışıkları önlerinde olarak koşarken gördüğün gün(ü an), (o gün melekler onlara şöyle der): "Bugün sizin müjdeniz; altından nehirler akan, içinde ebedi kalacağınız cennetlerdir." İşte bu büyük kurtuluştur.

يَوْمَ	يَقُولُ	الْمُنَافِقُونَ	وَ	الْمُنَافِقَاتُ	لِلَّذِينَ	آمَنُوا	انْظُرُونَا	نَقْتَبِسْ	مِنْ نُورِكُمْ
gün	dedikleri	münafık erkeklerin	ve	münafık kadınların	kimselere	iman eden	Bize de bakın	ki faydalanalım	ışığınızdan
birinci (يَوْمَ) den bedel, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi	fail	atıf h.	matuf	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm	emir fiili, fail, mef'ul	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim

قِيلَ	ارْجِعُوا	وَرَآءَكُمْ	فَالْتَمِسُوا	نُورًا ط	فَضُرِبَ	بَيْنَهُمْ	بِسُورٍ
denir	dönün	Ardınıza	de arayın	ışık	sonra vurulur	aralarına	bir sur
meçhul fiili mazi	emir fiili, fail	mekan zarfı	atıf h., emir fiili, fail	mef'ul	atıf h., meçhul fiili mazi	mekan zarfı	car-mecrur, mevsuf

(قِيلَ)'nin naibi faili, fiil cümlesi

﴿ 13 ﴾ الْعَذَابُ ط	مِنْ قِبَلِهِ	ظَاهِرُهُ	وَ	الرَّحْمَةُ	فِيهِ	بَاطِنُهُ	بَابٌ ط	لَهُ
azap olan	önünden	dış tarafı	ve	rahmet	içinde olan	İç tarafı	kapısı	olan
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle

(ظَاهِرُهُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

(بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ)'ye matuf

(بَاطِنُهُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

(بَابٌ) kelimesinin sıfatı, isim cümlesi

(سُورٍ) kelimesinin sıfatı, isim cümlesi

13. Münafık erkekler ve münafık kadınlar müminlere: "Bize de bakın ki ışığınızdan faydalanalım" dedikleri gün, onlara: "Ardınıza dönün de bir ışık arayın" denir; sonra aralarına kapısı olan bir sur vurulur, onun (kapısının) iç tarafı, içinde rahmet bulunan, dış tarafı, önünden azab olan (bir surdur).

يُنَادُونَهُمْ	أَ	لَمْ نَكُنْ	مَعَكُمْ ط	قَالُوا	بَلَى	وَ	لٰكِنَّكُمْ	فَتَنْتُمْ	أَنْفُسَكُمْ
Onlara seslenirler	miydik	Biz değil	sizinle beraber	Dediler	Evet		fakat siz	fitneye düşürdünüz	kendinizi
fiili muzari+fâil mef'ul	soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h.,f. muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (نَحْنُ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cüm.	fiili mazi, fail	cevab h.	atıf h.	istidrak ve nasb h., (لٰكِنَّ)'nin ismi	(لٰكِنَّ) nin haberi, mazi fiil cüm.	mef'ul

جَآءَ	حَتّٰى	الْأَمَانِيُّ	غَرَّتْكُمُ	وَ	ارْتَبْتُمْ	وَ	تَرَبَّصْتُمْ	وَ
gelene	kadar	kuruntular	sizi aldattı		şüpheye düştünüz		gözetip beklediniz	
fiili mazi	gaye h.	fail	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.

﴿ 14 ﴾ أَمْرُ اللَّهِ وَ غَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ

emri — Allah'ın — , — sizi aldattı — Allah ile — çok aldatan

fail — muz. ileyh — atıf h. — fiili mazi, mef'ul — car-mecrur — fail

14. Onlara (yani münafıklar mü'minlere): "Biz sizinle beraber değil miydik" (diye) seslenirler. Onlar: "Evet; fakat siz kendinizi fitneye düşürdünüz (kendi kendinizi ateşe düşürüp aldattınız), (müslümanların belaya düşmesi için) gözetip beklediniz, (dinde) şüpheye düştünüz; Allah'ın emri (olan ölüm) gelinceye kadar sizi kuruntular aldattı; o çok aldatan (şeytan) sizi Allah ile (Allah'ın affı, keremi ve yanlış zanlarla) aldattı."

فَالْيَوْمَ لاَ يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَ لاَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ط

Bugün — alınmaz — sizden — fidye — ve — kimselerden — inkar eden

başlama h., zaman zarfı, mansub, şibhi cümle (يُؤْخَذُ) ile bağlantılıdır — nefiy h., meçhul fiili muzari — car-mecrur, (فِدْيَةٌ) ile bağlantılıdır — naibi fail — atıf h. — harfi cer, ismi mevsul — sıla; mazi fiil

﴿ 15 ﴾ مَأْوَاكُمُ النَّارُ ط هِيَ مَوْلاَكُمْ ط وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ

barınağınız — ateştir — O — sizin sahibinizdir — başlama h. — ne kötü — varış yeridir

mübteda — haber — mübteda — haber — camid fiili mazi, zem ifade eder — fail

15. Bugün sizden ve inkar eden kimselerden fidye alınmaz. Barınağınız ateştir, O sizin sahibinizdir; ne kötü bir dönüştür!

أَ لَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَ مَا

mi — vakti gelmedi — kimselerin — iman eden — haşyet duyma — kalplerinin — zikri için — Allah'ın — ve — şeyin

soru h. — nefiy ve cezm h. — fiili muzari — h. cer, ismi mevsul — sıla; mazi fiil c. — fail — (يَأْنِ) fiilinin faili, masdar ve nasb h., fiili muzari — car-mecrur, muzaf — muz. ileyh — atıf h. — (لِذِكْرِ)'ye matuf, ismi mevsul

نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ لاَ وَ لاَ يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ

inen — Hak'dan — onlar olmasınlar — kimseler gibi — verilen — kitap — daha önce

sıla; mazi fiil cüm. — harfi cer, mecrur isim — atıf h. — nehiy h., f.muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi — (كَانَ)'nin haberi, şibhi c. — sıla; meçhul mazi fiil cüm. — mef'ul — harfi cer, zarf ismi

﴿ 16 ﴾ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ط وَ كَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

geçti de — üzerlerinden — uzun zaman — katılaştı — kalbleri — ve — birçoğu — onlardan — fasık kimselerdir

atıf h., fiili mazi — car-mecrur — fail — atıf h., fiili mazi — fail — atıf h. — mübteda — car-mecrur — haber

16. Allah'ın ve Hak'dan inen şeyin (Kur'an'ın) zikri için, iman eden kimselerin kalplerinin haşyet duyma (saygıyla karışık korku duyma) zamanı daha gelmedi mi? Onlar, daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; zira onların üzerinden uzun zaman geçti de kalbleri katılaştı; onlardan birçoğu, fasık (yoldan çıkmış) kimselerdir.

اِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ط

bilin — emir fiili, fail — tekid ve nasb h. — Allah'ın — diriltiğini — yeryüzünü — sonra — ölümünden

(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm. — (أَنَّ)'nin ismi — mef'ul — zaman zarfı, muzaf — muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh

(اِعْلَمُوا)'nün mef'ulü: masdarı müevvel

﴿ 17 ﴾ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

tahkik h. — açıkladık — size — açık deliller — Belki siz — akledersiniz

fiili mazi, fail — car-mecrur — mef'ul — terecci ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi — (لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

17. Allah'ın, yeryüzünü ölümünden sonra diriltiğini bilin; belki siz akledersiniz diye ayetleri size açıkladık.

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَ الْمُصَّدِّقَاتِ وَ أَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا

Şüphesiz — sadaka veren erkekler — ve — sadaka veren kadınlar — borç verenler — Allah'a — bir borçla

tekid ve nasb h. — (إِنَّ)'nin ismi — atıf h. — matuf — atıf h. — fiili mazi, fail — mef'ul — mef'ulü mutlak naibi, mevsuf

﴿ 18 ﴾ حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَ لَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ

güzel — kat kat karşılık verilir — onlara — ve — onlara vardır — bir mükafat — cömert

sıfat — (إِنَّ)'nin haberi, meçhul fiili muzari c. — car-mecrur — atıf h. — haber mukaddem, şibhi cümle — mübteda muahhar, mevsuf — sıfat

18. Şüphesiz ki, sadaka veren (ya da tasdik eden) erkekler ve sadaka veren kadınlara, Allah'a güzel bir borç verenlere (karşılığı) katlanarak arttırılır; onlara cömert bir mükafat vardır.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 538 ⮞

(57 / HADÎD, 12 – 13 – 14):

(اَلْبُشْرَى): müjde (رَأَى يَرَى): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (سَعَى يَسْعَى): (nâkıs fiil) yürüdü, hızlıca yürüdü/ çalıştı, çaba sarfetti (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): ışık, aydınlık, nur (بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَيْنَ أَيْدِيهِمْ):(tabir) ellerinin arasındakiler: önlerinde (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ cihet, sağ el/ kudret, kuvvet/ yemin/ cariye (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (تَحْتَ): (zarf) altında (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden (فَازَ يُفُوزُ اَلْفَوْزُ]: kurtuluş, kurtulma (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارُ): nehir, ırmak (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, yöneldi, gözetti, bekledi/ düşündü/ ibret aldı/ inceledi (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (اِقْتَبَسَ يَقْتَبِسُ اِقْتِبَاسًا مِنْ): (iftiâl bâbı) ...dan alıntı yaptı; iktibas etti (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (اَلْتَمَسَ يَلْتَمِسُ اِلْتِمَاسًا): (iftiâl bâbı) (yavaşça) aradı (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): çekti, çevirdi, kuşattı / vurdu (اَلسُّورُ ج اَسْوَارٌ): sur, duvar, çit, çevreleyen şey (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı [(بَطَنَ يَبْطُنُ) اَلْبَاطِنُ]: (ism-i fâil) iç, iç taraf [(ظَهَرَ يَظْهُرُ) اَلظَّاهِرُ]: (ism-i fâil) dış taraf, zahir (اَلْقِبَلُ): ön taraf, ön cihet/ karşı koyma gücü, mukavemet (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (müfâale bâbı) bağırdı, çağırdı / uzaktan uzağa seslendi (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): işkence etti, eziyet verdi, saptırdı, günaha soktu/ denedi/ fitne çıkardı/ hayrette bıraktı (تَرَبَّصَ يَتَرَبَّصُ تَرَبُّصًا): (tefa'ul bâbı) durdu, bekledi, gözetledi (اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (iftiâl bâbı) şüphe etti (غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): (muzaaf fiil) aldattı, kandırdı (اَلْأُمْنِيَّةُ ج اَمَانِيُّ): arzulanan husus, ideal, ülkü, temenni, kuruntu (اَلْغَرُورُ): çok aldatan, kandıran veya şeytan

(57 / HADÎD, 15 – 16 – 17 – 18):

(اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı/ çıkardı/ tuttu/ helak etti/ cezalandırdı [(اَوَى يَأْوِي) اَلْمَأْوَى]: sığınak, barınak (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): dost, sahip, yakın, bakıcı (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü (اَلْفِدْيَةُ ج فِدْيَاتٌ): fidye [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (ism-i mekân) varış yeri, varılan yer (اَتَى يَأْتِي اِتًى): vakti geldi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (خَشَعَ يَخْشَعُ خُشُوعًا): hürmet gösterdi,ürperdi,huşuda bulundu,sakin, sessiz oldu (نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولاً): indi (قَسَا يَقْسُو قَسْوَةً): (nâkıs fiil) katılaştı (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (طَالَ يَطُولُ طُولاً): (ecvef fiil) uzadı (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْاَمَدُ ج آمَادٌ): zaman, uzun süre, nihayet (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok, çokluk (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) diriltti, hayat verdi [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا): (tef'il bâbı) açıkladı, zahir oldu, izah ve izhar etti (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (بَعْدَ): (zarf) sonra (اَلْمُصَدِّقُ ج مُصَدِّقُونَ): (ism-i fâil) sadaka veren erkek (اَلْمُصَدِّقَةُ ج مُصَدِّقَاتٌ): (ism-i fâil) sadaka veren kadın (أَقْرَضَ يُقْرِضُ إِقْرَاضًا): (if'al bâbı) borç verdi (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (قَرْضًا حَسَنًا): sırf Allah rızası için verilen sadaka, yardım (ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfâale bâbı) katladı, arttırdı (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): güzel, sevimli, cömert, şerefli, nimetlendiren

﴿ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 539 (HADİD: 19 – 24) ﴾

وَ	الَّذِينَ	آمَنُوا	بِاللَّهِ	وَ	رُسُلِهِ	أُولَٰئِكَ	هُمُ	الصِّدِّيقُونَ ق
	kimseler	iman eden	Allah'a	ve	Peygamberlerine	işte onlar		dosdoğru olan kimselerdir
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	car-mecrur	atıf h.	matuf	mübteda	fasıl zamiri	haber

(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

وَ	الشُّهَدَاءُ	عِنْدَ	رَبِّهِمْ ط	لَهُمْ	أَجْرُهُمْ	وَ	نُورُهُمْ
ve	şahit olanlardır	katında	Rableri	onlara vardır	mükafatları	ve	ışıkları
atıf h.	matuf	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	(أَجْرُهُمْ)'e matuf

وَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا
	kimseler	İnkar edip		yalanlayan	ayetlerimizi
başlama h.	mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur

﴿ 19 ﴾

أُولَٰئِكَ	أَصْحَابُ	الْجَحِيمِ ع
işte onlar	olanlardır	cehennemlik
(الَّذِينَ) mübtedasının haberi: ikinci mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh

19. Allah'a ve peygamberlerine iman edenler, işte onlar dosdoğru olan kimselerdir ve Rableri katında (O'nun adına) şahit olanlardır (veya Allah yolunda şehit düşenlerdir). Onlara, mükafatları ve ışıkları vardır. İnkar edip ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar da, cehennemlik olanlardır.

اِعْلَمُوا	أَنَّمَا	الْحَيَاةُ	الدُّنْيَا	لَعِبٌ	وَ	لَهْوٌ
Bilin ki	sadece	hayatı	dünya	bir oyundur	,	oyalanmadır
emir fiili, fail	hasr edatı	mübteda, mevsuf	sıfat	haber	atıf h.	matuf

(اعْلَمُوا)'nun mef'ulü, masdarı müevvel

وَ	زِينَةٌ	وَ	تَفَاخُرٌ	بَيْنَكُمْ	وَ	تَكَاثُرٌ
	süslenme		övünme	aranızda	ve	çokluk yarışı
atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, mevsuf	(تَفَاخُرٌ)'un sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf, mevsuf

فِي الْأَمْوَالِ	وَ	الْأَوْلَادِ ط	كَمَثَلِ	غَيْثٍ	أَعْجَبَ	الْكُفَّارَ	نَبَاتُهُ
mallarda	ve	çocuklarda	örneği gibidir	yağmurun	hoşuna giden	çiftçilerin	bitkisi
(تَكَاثُرٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf	(الْحَيَاةُ)'nün ikinci haberi: şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(غَيْثٍ)'in sıfatı, mazi fiil cümlesi		mef'ul	fail

ثُمَّ	يَهِيجُ	فَتَرَاهُ	مُصْفَرًّا	ثُمَّ	يَكُونُ	حُطَامًا ط	وَ
sonra	kurur	akabinde de onu görürsün	sararmış	sonra	olur	çerçöp	başlama h.
atıf h.	(أَعْجَبَ) cümlesine matuf, fiili muzari	atıf h., fiili muzari, mef'ul	hal	atıf h.	fiili muzari, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi	

فِي الْآخِرَةِ	عَذَابٌ	شَدِيدٌ لا	وَ	مَغْفِرَةٌ	مِنَ اللَّهِ	وَ	رِضْوَانٌ ط
ahirette vardır	azap	şiddetli	ve	bağışlaması da vardır	Allah'ın	ve	hoşnudluğu
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	atıf h.	(عَذَابٌ)'e matuf, mevsuf	(مَغْفِرَةٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf

﴿ 20 ﴾

وَ	مَا	الْحَيَاةُ	الدُّنْيَا	إِلَّا	مَتَاعُ	الْغُرُورِ
	değildir	hayatı	dünya	başkası	bir menfeatten	aldatıcı
başlama h.	nefiy h.	mübteda, mevsuf	sıfat	istisna h.	haber, muzaf	muz. ileyh

20. Bilin ki, dünya hayatı sadece bir oyun, oyalanma, süslenme, aranızda övünme, mallarda ve çocuklarda çokluk yarışıdır. (Yine Dünya hayatı) bitkisi çiftçilerin hoşuna giden yağmurun örneği gibidir; sonra kurur, akabinde de onu sararmış görürsün, sonra çerçöp olur. Ahirette şiddetli azap da vardır. Allah'ın hoşnudluğu ve bağışlaması da vardır; dünya hayatı aldatıcı bir menfeatten başkası değildir.

سَابِقُوٓا	إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ	مِّن رَّبِّكُمْ	وَ	جَنَّةٍ	عَرْضُهَا
yarışıp koşun	bir mağfirete	Rabbinizden	atıf h.	cennete	genişliği
emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, şibhi cümle		(مَغْفِرَةٍ)'e matuf, mevsuf	mübteda

كَعَرْضِ	السَّمَآءِ	وَ	الْأَرْضِ ۙ	أُعِدَّتْ	لِلَّذِينَ	آمَنُوا
genişliği gibi olan	göğün	ve	yerin	hazırlanmış	kimseler için	iman eden
(جَنَّةٍ)'in sıfatı, şibhi cümle, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	(جَنَّةٍ)'in ikinci sıfatı, meçhul mazi fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.

بِاللَّهِ	وَ	رُسُلِهِ ۚ	ذَٰلِكَ	فَضْلُ	اللَّهِ	يُؤْتِيهِ
Allah'a	ve	peygamberine	İşte bu	lutfudur	Allah'ın	verdiği
car-mecrur	atıf h.	matuf	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh	(فَضْلُ اللَّهِ)'dan hal, muzari fiil cümlesi

﴿ 21 ﴾	الْعَظِيمِ	الْفَضْلِ	ذُو	اللَّهُ	وَ	يَشَآءُ ۚ	مَن
	büyük	lutuf	sahibidir	Allah		dileyen/dilediği	kimseye
	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	haber, muzaf	mübteda	başlama h.	sıla; muzari fiil cüm.,	ikinci mef'ul, ismi mevsul

21. Ey insanlar! Rabbiniz tarafından bağışlanmaya, Allah'a ve peygamberine inananlar için hazırlanmış, genişliği yerle göğün genişliği kadar olan cennete koşuşun; bu Allah'ın dileyene/dilediğine verdiği lutfudur. Allah, büyük lutuf sahibidir.

إِلَّا	فِىٓ أَنفُسِكُمْ	لَا	وَ	فِى الْأَرْضِ	مِن مُّصِيبَةٍ	مَآ أَصَابَ
ki illa	kendinizde		ve	yeryüzünde	herhangi bir musibet	isabet etmemiştir
istisna h.	harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	atıf h.	sıfat, şibhi cümle	zaid harfi cer, fail, mevsuf	fiili mazi nefiy h.

﴿ 22 ﴾	يَسِيرٌ ۚ	عَلَى اللَّهِ	ذَٰلِكَ	إِنَّ	أَن نَّبْرَأَهَا ۚ	مِن قَبْلِ	فِى كِتَابٍ
	kolaydır	Allah'a	bu	Doğrusu	biz onu yaratmadan	önce	Kitap'da bulunmasın
	(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (يَسِيرٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb h.	muz. ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer, zarf ismi, muzaf	harfi cer, mecrur isim

22. Yeryüzünde ve kendinizde isabet eden herhangi bir musibet yoktur ki illa biz onu yaratmadan önce bir Kitap'da bulunmasın. Doğrusu bu Allah'a kolaydır.

بِمَا	لَا تَفْرَحُوا	وَ	فَاتَكُمْ	عَلَىٰ مَا	تَأْسَوْا	لِكَيْلَا
şeyler sebebiyle	şımarmamanız	ve	kaybettiğiniz	şeye	üzülmemeniz	içindir
harfi cer, ismi mevsul	nefiy h., fiili muzari, fail	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	fiili muzari, fail	harfi cer, ta'lil ve nasb h., nefiy h.

﴿ 23 ﴾	فَخُورٍ ۙ	مُّخْتَالٍ	كُلَّ	لَا يُحِبُّ	اللَّهُ	وَ	آتَاكُمْ ۚ
	çok övünen	böbürlenip	hiç kimseyi	sevmez	Allah		size verdiği
	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	mef'ul, muzaf	haber: nefy-i istikbal fiil cümlesi	mübteda	başlama h.	sıla; mazi fiil cüm., mef'ul

23. (Bunu size haber vermemiz) kaybettiğinize üzülmemeniz ve Allah'ın size verdiği şeylerle (nimetlerle) şımarmamanız içindir. Allah, böbürlenip çok övünen hiç kimseyi sevmez.

وَ	بِالْبُخْلِ ۗ	النَّاسَ	يَأْمُرُونَ	وَ	يَبْخَلُونَ	الَّذِينَ
	cimrilik yapmalarını	insanlara	emrederler	ve	cimrilik edenlerdir	
başlama h.	car-mecrur	mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.	sıla; fiil cüm.	(هم) (onlar) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, ismi mevsul

﴿ 24 ﴾	الْحَمِيدُ	الْغَنِىُّ	هُوَ	اللَّهَ	فَإِنَّ	يَتَوَلَّ	مَن
	övülmeğe layık olandır	zengindir		Allah	şüphesiz	yüz çevirirse	kim
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi	cevabü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	fi'lü'ş-şart, illetin düşmesiyle meczum f. muzari	mübteda, şart ismi

cevabü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevabı olarak (مَن): mübtedasının haberidir

24. (Onlar) cimrilik ederler ve insanlara da cimrilik yapmalarını emrederler. Kim (Allah'ın emrinden) yüz çevirirse (bilsin ki), Allah doğrusu zengin ve övülmeğe layık olanın ta kendisidir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 539 ≻

(57 / HADÎD, 19 - 20):

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَصْحَابُ الْجَحِيمُ): cehennem ehli

(اَلصِّدِّيقُ ج صِدِّيقُونَ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok doğru olan, çok sadık olan

(اَلشَّهِيدُ ج شُهَدَاءُ): (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şehit/ şahit/ çokça bulunan/ iyi gözetleyen

(اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı, inanmadı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(لَعِبَ يَلْعَبُ) اَللَّعِبُ]: oyun, alay alma (اَلزِّينَةُ): ziynet, süs

[(لَهَا يَلْهُو) اَللَّهْوُ]: oyun, eğlence/ (masdar) oyalanma, oynama (اَلتَّفَاخُرُ): karşılıklı övünme

(اَلتَّكَاثُرُ): çok mal vs hususunda rekabet yapma, çokluğuyla karşılıklı övünme (اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): çocuk, evlat

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misil, müsavi, aynısı, numune, örnek (اَلْغَيْثُ): yağmur, yağmur suyu ile yetişen nebat

(أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا): (if'al bâbı) hayrete düşürdü, hoş gözüktü, hoşa gitti (اَلنَّبَاتُ): bitki, nebat/ bitirme, büyütme

(هَاجَ يَهِيجُ هَيْجًا): (ecvef fiil) kurudu, soldu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

[(اِصْفَرَّ يَصْفَرُّ) اَلْمُصْفَرُّ]: (ism-i fâil) sararmış, sararan (اَلْحُطَامُ): kırpıntı haline gelmiş kuru nebat, çer çöp

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlama (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son [(رَضِيَ) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) hoşnudluk, razı olma

(اَلْمَتَاعُ ج اَمْتِعَةٌ): dünyalık, menfaat, fayda, faydalanılan şey [(غَرَّ يَغُرُّ) اَلْغُرُورُ]: aldatma, kandırma

(57 / HADÎD, 21 – 22):

(سَابَقَ يُسَابِقُ مُسَابَقَةً): (müfâale bâbı) müsabaka yaptı, yarış etti [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: mağfiret, bağışlama

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلْعَرْضُ): genişlik, en (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, iyilik, üstünlük, mükemmellik, hayır (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al bâbı) verdi, getirdi

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(أَصَابَ يُصِينُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti, dokundu (اَلْمُصِيبَةُ): (ism-i fâil) müsibet, bela (قَبْلُ): (zarf) önce

(بَرَاَ يَبْرَأُ بَرْءً): (mehmuz'el lam) yarattı (اَلْيَسِيرُ): kolay/ az

(57 / HADÎD, 23 – 24):

(اَسِيَ يَاْسَى اَسًى): (nâkıs fiil) üzüldü (فَرِحَ يَفْرَحُ فَرْحًا): şımardı, sevindi

(فَاتَ يَفُوتُ فَوْتًا): (ecvef fiil) elden çıkardı, kaçırdı, fevt etti

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi

[(اَخْتَالَ يَخْتَالُ) اَلْمُخْتَالُ]: (ism-i fâil) böbürlenen, kendini büyük gören, kendini beğenen

[(فَخَرَ يَفْخَرُ) اَلْفَخُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok övünen, kendini çok medheden

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْراً ب): (mehmuz'el fa) emretti (بَخِلَ يَبْخَلُ بُخْلاً): cimrilik etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/idare etti/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin (اَلنَّاسُ): insanlar

[(حَمِدَ يُحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

≺ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 540 (HADİD: 25 – 29) ≻

لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	رُسُلَنَا	بِالْبَيِّنَاتِ	وَ	أَنْزَلْنَا	مَعَهُمُ
And olsun ki	gönderdik	peygamberlerimizi	apaçık belgelerle	atıf h.	indirdik	onlarla beraber
yemin cevabı lâmı,tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	car-mecrur		fiili mazi, fail	mekan zarfı

الْكِتَابَ	وَ	الْمِيزَانَ	لِيَقُومَ	النَّاسُ	بِالْقِسْطِ ج	وَ
kitabı	ve	ölçüyü	yerine getirmesi için	insanların	adaleti	atıf h.
mef'ul	atıf h.	matuf	ta'lil ve nasb h., fiili muzari	fail	car-mecrur	

أَنْزَلْنَا	الْحَدِيدَ	فِيهِ	بَأْسٌ	شَدِيدٌ	وَ	مَنَافِعُ
indirdik	demiri	içinde	güç olan	çok şiddetli	ve	faydalar bulunan
fiili mazi, fail	mef'ul	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	atıf h.	(بَأْسٌ)'e matuf, mevsuf

(الْحَدِيدَ)'den hal, isim cümlesi

وَ	يَنْصُرُهُ	مَنْ	اللَّهُ	لِيَعْلَمَ	وَ	لِلنَّاسِ
ve	kendisine yardım eden	kimseleri	Allah'ın	bilmesi için		insanlar için
atıf h.	sıla; muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	fail	(لِيَقُومَ)'ye matuf, sebep ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	(مَنَافِعُ)'nün sıfatı, şibhi cüm.

﴿ 25 ﴾	عَزِيزٌ ع	قَوِيٌّ	اللَّهَ	إِنَّ	بِالْغَيْبِ ط	رُسُلَهُ
	üstündür	kuvvetlidir	Allah	Doğrusu	görmeksizin	peygamberlerine
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	(يَنْصُرُهُ)'daki zamirden hal; şibhi cümle	matuf

25. And olsun ki peygamberlerimizi apaçık belgelerle gönderdik; insanların adaleti yerine getirmesi için onlarla (peygamberlerle) beraber kitabı ve ölçüyü indirdik; içinde çok şiddetli bir güç olan ve insanlar için faydalar bulunan demiri indirdik. (Bunu) Allah'ın, kendisine ve peygamberlerine görmeksizin yardım eden kimseleri bilmesi için (indirdik). Doğrusu Allah kuvvetlidir, üstündür.

وَ	لَقَدْ	أَرْسَلْنَا	نُوحًا	وَ	إِبْرَاهِيمَ	وَ	جَعَلْنَا	فِي ذُرِّيَّتِهِمَا	النُّبُوَّةَ
	And olsun ki	gönderdik	Nuh'u	ve	İbrahim'i	atıf h.	kıldık	ikisinin soyunda	peygamberliği
	yemin cevabı lâmı, tahkik h.	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	matuf		fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ul

﴿ 26 ﴾	فَاسِقُونَ	مِنْهُمْ	كَثِيرٌ	وَ	مُهْتَدٍ ج	فَمِنْهُمْ	الْكِتَابَ	وَ
	yoldan çıkmıştır	onlardan	birçoğu	atıf h.	doğru yoldadır	Artık onlardan kimi	Kitab'ı	ve
	haber	car-mecrur	mübteda		mübteda muahhar (mankus ismin merfu hali)	başlama h.+ haber mukaddem: şibhi cümle	matuf	atıf h.

26. And olsun ki Biz Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik; peygamberlik ve Kitab'ı ikisinin soyunda kıldık; artık onlardan kimi doğru yoldadır, onlardan birçoğu da fasıktır (yoldan çıkmıştır).

ثُمَّ	قَفَّيْنَا	عَلَى آثَارِهِمْ	بِرُسُلِنَا	وَ	قَفَّيْنَا	بِعِيسَى	ابْنِ	مَرْيَمَ
Sonra	peşpeşe gönderdik	onların izleri üzerinde	Peygamber-lerimizi		peşlerinden gönderdik	İsa'yı	oğlu	Meryem
atıf h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	sıfat, muzaf	muz. ileyh

وَ	آتَيْنَاهُ	الْإِنْجِيلَ	وَ	جَعَلْنَا	فِي قُلُوبِ	الَّذِينَ	اتَّبَعُوهُ	رَأْفَةً
	ona verdik	İncil'i	atıf h.	koyduk	kalplerine	kimselerin	ona uyan	şefkat
ve atıf h.	fiili mazi, fail, birinci mef'ul	ikinci mef'ul		fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cüm.	(جَعَلْنَا) fiilinin mef'ulü

وَ	رَحْمَةً ط	وَ	رَهْبَانِيَّةً ن	ابْتَدَعُوهَا	مَا	كَتَبْنَاهَا	عَلَيْهِمْ	إِلَّا	ابْتِغَاءَ	رِضْوَانِ
	merhamet	ve	ruhbanlık	ortaya attılar		farz kılmadığımız	üzerlerine	sadece	arzu ettikleri için	rızasını
atıf h.	matuf	atıf h.	(رَحْمَةً)'e matuf, mevsuf	(رَهْبَانِيَّةً)'in sıfatı, mazi fiil cümlesi		fiili mazi, fail, mef'ul	car-mecrur	istisna h. (hasr edatı)	mef'ulün li eclih, muzaf	muz. ileyh, sonraki kelime için muzaf

(رَهْبَانِيَّةً)'in 2. sıfatı

الَّذِينَ	فَآتَيْنَا	رِعَايَتِهَا ج	حَقَّ	رَعَوْهَا	فَمَا	اللَّهِ
kimselere	bunun üzerine verdik	riayetin	gereği gibi	akabinde ona riayet etmediler		Allah'ın
birinci mef'ul, ismi mevsul	atıf h., (مَا رَعَوْهَا) cümlesine matuf, fiili mazi, fail	muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh	mef'ulü mutlak naibi, muzaf	fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h., nefiy h.	muz. ileyh

(كَتَبْنَاهَا) cümlesine matuf

﴿ 27 ﴾	فَاسِقُونَ	مِنْهُمْ	كَثِيرٌ	وَ	أَجْرَهُمْ ج	مِنْهُمْ	آمَنُوا
	fasıktırlar	onlardan	çoğu		mükafatlarını	onlardan	iman eden
	haber	car-mecrur	mübteda	başlama h.	ikinci mef'ul	car-mecrur	sıla; mazi fiil cüm.

27. Sonra onların izleri üzerinde peygamberlerimizi peşpeşe gönderdik; Meryem oğlu İsa'yı da peşlerinden gönderdik ve ona İncil'i verdik; ona uyanların kalplerine şefkat ve merhamet koyduk; üzerlerine bizim farz kılmadığımız fakat sadece Allah'ın rızasını arzu ettikleri için ruhbanlığı ortaya attılar, akabinde ona gereği gibi de riayet etmediler; bunun üzerine onlardan iman eden kimselere mükafatlarını verdik; (ama) onlardan çoğu fasıktır (yoldan çıkmışlardır).

آمِنُوا	وَ	اللَّهَ	اتَّقُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
iman edin		Allah'tan	sakının	iman eden	kimseler	Ey
emir fiili, fail	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	sıla; mazi fiil cüm.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	nida h., münada, tenbih h.

لَكُمْ	يَجْعَلْ	وَ	مِنْ رَحْمَتِهِ	كِفْلَيْنِ	يُؤْتِكُمْ	بِرَسُولِهِ
size	yaratsın		rahmetinden	iki kat	ki size versin	peygamberine
car-mecrur	(يُؤْتِ)'ye matuf, fiili muzari	atıf h.	(كِفْلَيْنِ)'nin sıfatı, şibhi cümle	ikinci mef'ul, mevsuf	muzari fiil, birinci mef'ul	car-mecrur

وَ	لَكُمْ ط	يَغْفِرْ	وَ	بِهِ	تَمْشُونَ	نُورًا
başlama h.	sizi	bağışlasın	atıf h.	kendisiyle	yürüyeceğiniz	bir ışık
	car-mecrur	fiili muzari		car-mecrur	sıfat, fiil cümlesi	mef'ul, mevsuf

﴿ 28 ﴾	رَحِيمٌ لا	غَفُورٌ	اللَّهُ
	çok merhamet edendir	çok bağışlayandır	Allah
	ikinci haber	haber	mübteda

28. Ey iman edenler! Allah'tan sakının, peygamberine inanın ki, Allah size rahmetinden iki kat versin; size kendisiyle yürüyeceğiniz bir ışık yaratsın; sizi bağışlasın; Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

عَلَى شَيْءٍ	يَقْدِرُونَ	أَلَّا	الْكِتَابِ	أَهْلُ	يَعْلَمَ	لِئَلَّا
hiçbir şeye	kudretlerinin yetmeyeceğini		Kitap	ehli		bilmezlik etmesin
harfi cer, mecrur isim, mevsuf	(أَنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	masdar ve nasb h., nefiy h.	muz. ileyh	fail, muzaf	fiili muzari	nehy-i gaib; harfi cer, fiilin önüne geldiği için (أَنْ)'nin tahfifi, (أَنَّ)'nin ismi şan zamiri

اللَّهِ	بِيَدِ	الْفَضْلَ	أَنَّ	وَ	اللَّهِ	مِنْ فَضْلِ
Allah'ın	elinde	lutfun	olduğunu		Allah'ın	lutfundan
muz. ileyh	(أَنَّ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf	(أَنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	atıf h.,	muz. ileyh	(شَيْءٍ)'in sıfatı, şibhi cümle

﴿ 29 ﴾	الْعَظِيمِ	الْفَضْلِ	ذُو	اللَّهُ	وَ	يَشَاءُ ط	مَنْ	يُؤْتِيهِ
	büyük	lutuf	sahibidir	Allah		dileyen/dilediği	kimseye	onu vereceğini
	sıfat	muz. ileyh, mevsuf	haber, muzaf	mübteda	başlama h.	sıla; muzari fiil cüm.	ikinci mef'ul, ismi mevsul	(أَنْ)'nin 2. haberi, muzari fiil cümlesi (fiil+mef'ul)

29. Kitap ehli, Allah'ın lutfundan hiçbir şeye güçlerinin yetmeyeceğini; lutfun Allah'ın elinde olduğunu, onu dileyen/dilediği kimseye vereceğini bilmezlik etmesin; Allah büyük lutuf sahibidir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 540 ≻

(57 / HADÎD, 25):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْإِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber

(اَلْقِسْطُ): adalet (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَلْحَدِيدُ ج حَدَائِدُ): demir (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar

(اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): adalet veya terazi, amel terazisi/ adalet/ şeriat/ gram

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) riayet etti, yürüttü/ kalktı/ başladı/ vuku buldu/ baktı/ himaye etti/ ayakta durdu, dikildi

(اَلْبَأْسُ): kuvvet, güç, şiddet/ harb/ azap (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلْمَنْفَعَةُ ج مَنَافِعُ): fayda, menfaat

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (نَصَرَ يَنصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen

(اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, değerli

(57 / HADÎD, 26 – 27):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok, çokluk (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı

(اَلذُّرِّيَّةُ ج ذُرِّيَّاتٌ): zürriyet, nesil (اَلنُّبُوَّةُ): nübüvvet, peygamberlik

[(اِهْتَدَى يَهْتَدِي) اَلْمُهْتَدِي]: (ism-i fâil) hidayete eren, tanıyan, bulan

(قَفَّى يُقَفِّي تَقْفِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il babı) birbiri peşine gönderdi (اَلْاَثَرُ ج آثَارٌ): iz, emare

(اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, oğul (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (if'al bâbı) verdi, getirdi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü

(اَلرَّأْفَةُ): şevkat, şedid, merhamet, acıma [(رَحِمَ) اَلرَّحْمَةُ]: rahmet, ihsan (اَلرَّهْبَانِيَّةُ): rahiblik hali ve rahib tarikatı, ruhbanlık

(اِبْتَدَعَ يَبْتَدِعُ اِبْتِدَاعًا): (iftiâl bâbı) ibda etti, ihdas etti, ortaya koydu, yepyeni olarak yaptı (حَقَّ): hakkıyla, gereğince

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): farz kıldı/ yazdı / tescil etti/ takdir etti/ isbat etti/ beyan etti

[(اِبْتَغَى يَبْتَغِي) اَلْاِبْتِغَاءُ]: (masdar) arama, talep etme [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) rıza, hoşnudluk, razı olma

(رَعَى يَرَى رِعَايَةً): (nâkıs fiil) riayet etti, gözetti, korudu (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْكَثِيرُ ث اَلْكَثِيرَةُ): çok, çokluk

(57 / HADÎD, 28 – 29):

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, aydınlık, ışık, parlaklık (اَلْكِفْلُ): nasip, pay, hisse

(مَشَى يَمْشِي مَشْيًا): doğru yolda gitti/ yürüdü/ adım attı/ yolundan gitti/ toplandı (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(أَهْلُ الْكِتَابِ): ehli kitap; hristiyanlar, yahudiler (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): elde etti/ ayarladı/ kadrini bildi/ takdir etti/ daralttı, kısıtladı/ gücü yetti/ ölçüp biçti

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): lütuf, fazl, kerem, iyilik, üstünlük, mükemmellik (ذُو ج ذَوُونَ): sahip(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti

28. CÜZ

سورة مجادلة (58)

(MÜCÂDELE (Mücâdele) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 22 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 541- 544 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

قَدْ	سَمِعَ	اللَّهُ	قَوْلَ	الَّتِي	تُجَادِلُكَ	فِي زَوْجِهَا
	işitmiştir	Allah	sözünü	kadının	seninle mücade eden	kocası hakkında
	fiili mazi, tahkik h.	fail	mef'ul	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; muzari fiil cüm., mef'ul	harfi cer, mecrur isim

وَ	تَشْتَكِي	إِلَى اللَّهِ ق	وَ	اللَّهُ	يَسْمَعُ	تَحَاوُرَكُمَا ط
ve	şikayette bulunan	Allah'a	atıf h.	Allah	işitir	konuşmanızı
atıf h.	fiili muzari	harfi cer, mecrur isim		mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul

إِنَّ	اللَّهَ	سَمِيعٌ	بَصِيرٌ	﴿ 1 ﴾
Doğrusu	Allah	işitendir	görendir	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

1. Kocası hakkında seninle mücadele eden ve Allah'a şikayette bulunan kadının sözünü Allah işitmiştir; esasen Allah konuşmanızı işitir. Doğrusu Allah işitendir, görendir.

الَّذِينَ	يُظَاهِرُونَ	مِنْكُمْ	مِنْ نِسَآئِهِمْ	مَا	هُنَّ	أُمَّهَاتِهِمْ
kimseler	"zihar" yaparak ayrılmaya çalışan	sizden	kadınlarından	değildir	onlar	onların anneleri
mübteda, ismi mevsul	sıla; fiil cüm.	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	(الَّذِينَ): mübtedasının haberi, (leyse)'ye nâsih h.	(ما)'nın ismi	(ما)'nın haberi

إِنْ	أُمَّهَاتُهُمْ	إِلاَّ	اللاَّئِي	وَلَدْنَهُمْ ط	وَ	إِنَّهُمْ
nefiy h.	anneleri	ancak	kimselerdir	onları doğuran	atıf h.	Doğrusu onlar
	mübteda	istisna h.	haber, ismi mevsul	fiili mazi, fail, mef'ul		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 2 ﴾	لَيَقُولُونَ	مُنْكَرًا	مِنَ الْقَوْلِ	وَ	زُورًا ط	إِنَّ	وَ	اللَّهَ	لَعَفُوٌّ	غَفُورٌ
	söylüyorlar	kötü olanını	sözün	ve	asılsız	şüphesiz	atıf h.	Allah	affedendir	bağışlayandır
	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	mef'ul, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	atıf h.,	(مُنكَرًا)'a matuf	tekid ve nasb h.		(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı+ (إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

2. Sizden, kadınlarından "zihar" yaparak ayrılmaya çalışan kimseler (karısına sen benim öz anam gibisin demek suretiyle boşamak isteyenler, bilsinler ki), onlar (hanımları), onların anneleri değildir; anneleri ancak, onları doğuran kimselerdir. Doğrusu onlar sözün kötü ve asılsız olanını söylüyorlar. Şüphesiz ki Allah affedendir, bağışlayandır.

وَ	الَّذِينَ	يُظَاهِرُونَ	مِنْ نِسَآئِهِمْ	ثُمَّ	يَعُودُونَ	لِمَا
atıf h.	mübteda, ismi mevsul	"zihar" yaparak ayrılmaya çalışan kimseler	kadınlarından	sonra	dönen	şeylerden
	sıla; fiil cüm.		harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari+fâil	car-mecrur (ismi mevsul)

قَالُوا	فَتَحْرِيرُ	رَقَبَةٍ	مِنْ قَبْلِ	أَنْ يَتَمَآسَّا ط	ذٰلِكُمْ	تُوعَظُونَ
söyledikleri	azad edilmesidir	bir kölenin	önce	temas etmeden	İşte size	öğüt verilmektedir
sıla; mazi fiil cüm., fail	rabıta, (جزاؤهم) (onların cezaları) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mübteda, işaret ismi	haber, fiil cümlesi

(الَّذِينَ): mübtedasının haberi, isim cümlesi

﴿ 3 ﴾	خَبِيرٌ	تَعْمَلُونَ	بِمَا	وَ	اللَّهُ	بِهِ ط
	haberdardır	işlediğiniz	şeylerden	atıf h	Allah	bununla
	haber	sıla; fiil cüm.	car-mecrur, (ismi mevsul) şibhi cümle (خَبِيرٌ) ile bağlantılıdır		mübteda	car-mecrur

3. Kadınlarından "zihar" yaparak ayrılmaya çalışan sonra söyledikleri şeylerden (sözlerinden) dönenler, (onların cezaları) (ailesiyle cinsel yönden) temas etmeden önce bir kölenin azad edilmesidir. İşte size bununla öğüt verilmektedir. Allah, işlediğiniz şeylerden haberdardır.

فَمَنْ	لَمْ يَجِدْ	فَصِيَامُ	شَهْرَيْنِ	مُتَتَابِعَيْنِ	مِنْ قَبْلِ	أَنْ يَتَمَآسَّا ۚ
kim	(köle) bulamazsa	oruç tutmaktır	iki ay	peşpeşe	önce	temas etmeden
başlama h., mübteda, şart ismi	fi'lü'ş-şart: cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., meczum f.muzari	rabıta, (جَزَاؤُهُ) (onun cezası) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat	harfi cer, zarf ismi, muzaf	muz. ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail

cevabü'ş-şart, isim cümlesi, şart ve cevabı olarak (مَنْ): mübtedasının haberidir

فَمَنْ	لَمْ يَسْتَطِعْ	فَإِطْعَامُ	سِتِّينَ	مِسْكِينًا ۚ	ذَٰلِكَ	لِتُؤْمِنُوا
kimin	gücü yetmezse	doyurmaktır	altmış	yoksul	Bu	iman etmeniz içindir
atıf h., mübteda , şart ismi	(مَنْ): mübtedasının haberi fi'lü'ş-şart; nefiy ve cezm h.,fiili muzari	cevabü'ş-şart,rabıta, (جَزَاؤُهُ) (karşılığı) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh	temyiz	mübteda, işaret ismi	(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fiili muzari, fail

بِاللَّهِ	وَ	رَسُولِهِ ۚ	وَ	تِلْكَ	حُدُودُ	اللَّهِ ۚ
Allah'a	ve	peygamberine	atıf h.	Bunlar	sınırlarıdır	Allah'ın
car-mecrur	atıf h.	matuf		mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh

وَ	لِلْكَافِرِينَ	عَذَابٌ	أَلِيمٌ	﴿ 4 ﴾
atıf h.	inkar edenler için vardır	bir azap	acı veren	
	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

4. Kim (azad edecek köle) bulamazsa, (onun cezası) (ailesiyle cinsel) temas etmeden önce peşpeşe iki ay oruç tutmaktır. Kimin gücü yetmezse, (cezası) altmış düşkünü doyurmaktır. Bu (kolaylık) Allah'a ve peygamberine iman etmeniz içindir; bunlar, Allah'ın sınırlarıdır; inkar edenler için acı veren bir azap vardır.

إِنَّ	الَّذِينَ	يُحَادُّونَ	اللَّهَ	وَ	رَسُولَهُ	كُبِتُوا
Doğrusu	kimseler	karşı gelen	Allah'a	ve	peygamberine	hor ve hakir kılınacaklardır
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla; muzari fiil c.	mef'ul	atıf h.	matuf	(إِنَّ)'nin haberi, meçhul mazi fiil cümlesi

كَمَا	كُبِتَ	الَّذِينَ	مِنْ قَبْلِهِمْ	وَ	قَدْ	أَنْزَلْنَآ
gibi	hor ve hakir kılındığı	kimselerin	kendilerinden önceki			indirmiş olduğumuz halde
harfi cer, masdar h.	meçhul fiili mazi, (masdarı müevvel)	naibi fail, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.			fiili mazi, fail

					tahkik h.	hal vavı, arkadan gelen fiil cümlesi hal'dir

آيَاتٍ	بَيِّنَاتٍ ۚ	وَ	لِلْكَافِرِينَ	عَذَابٌ	مُهِينٌ ۚ	﴿ 5 ﴾
ayetler	apaçık		inkar edene vardır	azap	alçaltıcı	
mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

5. Doğrusu apaçık ayetler indirmiş olduğumuz halde Allah'a ve peygamberine karşı gelenler, kendilerinden önceki kimselerin hor ve hakir kılındıkları gibi hor ve hakir kılınacaklardır. Biz, apaçık ayetler indirmişizdir, bunları inkar edene alçaltıcı azap vardır.

يَوْمَ	يَبْعَثُهُمُ	اللَّهُ	جَمِيعًا	فَيُنَبِّئُهُمْ	بِمَا	عَمِلُوا ۚ
gün	onları dirilttiği	Allah	hepsini	Onlara haber verir	şeyleri	yaptıkları
(اذكر) (an) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi mef'ul	fail	hal	atıf h., fiili muzari, mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla; mazi fiil cüm., fail

أَحْصَاهُ	اللَّهُ	وَ	نَسُوهُ ۚ	وَ	اللَّهُ	عَلَىٰ كُلِّ	شَيْءٍ	شَهِيدٌ ۚ	﴿ 6 ﴾
ona saymış	Allah	atıf h.	bunu unutmuşlardır		Allah	her	şeye	şahiddir	
fiili mazi, mef'ul	fail		fiili mazi, fail, mef'ul	atıf h.	mübteda	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	haber	

6. Allah'ın onların hepsini dirilttiği gün(ü an), onlara yaptıkları şeyleri haber verir; Allah ona saymış, fakat (kendileri) bunu unutmuşlardır. Allah her şeye şahiddir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 541 ≻

(58 / MÜCÂDELE, 1 – 2):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): koca, zevc, eş (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide

(جَادَلَ يُجَادِلُ مُجَادَلَةً): (müfâale b.) mücadele etti, çekişti, atıştı (اِشْتَكَى يَشْتَكِي اِشْتِكَاءً): (nâkıs-iftiâl bâbı) şikâyetçi oldu

(تَحَاوَرَ يَتَحَاوَرُ تَحَاوُرًا): (tefâul bâbı) karşılıklı konuştu [(سَمِعَ) اَلسَّمِيعُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(58 / MÜCÂDELE, 2 – 3):

(ظَاهَرَ يُظَاهِرُ مُظَاهَرَةً): (müfâale bâbı) zıhar yaptı, boşadı (اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (peygamberimizin hanımları kastedilir)

(وَلَدَ يَلِدُ وِلاَدَةً): (misal fiil) doğurdu (اَلنِّسَاءُ): kadınlar (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

[(أَنْكَرَ يُنْكِرُ) اَلْمُنْكَرُ]: kötü, çirkin/ (mimli masdar) çirkin karşılama, beğenmeme, kötüleme, kötülük

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (اَلزُّورُ): batıl, boş, hakikatsiz, asılsız [(عَفَا يَعْفُو) اَلْعَفُوُّ]: afvedici

[(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(ظَاهَرَ يُظَاهِرُ مُظَاهَرَةً): (müfâale bâbı) zıhar yaptı, boşadı (عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(اَلرَّقَبَةُ ج رَقَبٌ): köle/ boyun [(حَرَّرَ يُحَرِّرُ) اَلتَّحْرِيرُ]: (masdar) azad etme (قَبْلُ): (zarf) önce

(تَمَاسَّ يَتَمَاسُّ تَمَاسُّا): (tefâul bâbı) birleşti/ birbirine dokundu/ kinaye olarak kadınla erkeğin birbiriyle birleşip şehvani yolla birbirinden faydalanmalarıdır (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal fiil) vaaz etti, öğüt verdi

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi [(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(58 / MÜCÂDELE, 4 – 5 – 6):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (tedarik etti) (اَلشَّهْرُ ج شُهُورٌ): ay/ hilal

[(صَامَ يَصُومُ) اَلصِّيَامُ]: (masdar) oruç tutma (قَبْلُ): (zarf) önce

(مُتَتَابِعُ ج مُتَتَابِعُونَ): (ism-i fâil) peşpeşe ardarda gelen (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, edebildi, gücü yetti

(تَمَاسَّ يَتَمَاسُّ تَمَاسُّا): (tefa'ul bâbı) birleşti/ birbirine dokundu/ kinaye olarak kadınla erkeğin birbiriyle birleşip şehvani yolla birbirinden faydalanmalarıdır [(أَطْعَمَ يُطْعِمُ) اَلْاِطْعَامُ]: (masdar) doyurma (اَلسِّتِّينَ – اَلسِّتُّونَ): altmış

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): (alçaltıcı, zillete düşürücü) fakirliğe sebep olan, yoksul, düşkün (اَلْحَدُّ ج حُدُودٌ): sınır, hudud

(اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً):(if'al bâbı) indirdi [(أَهَانَ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan

(حَادَّ يُحَادُّ مُحَادَّةً): (müfâale bâbı) karşı geldi, muhalefet ve niza etti, düşmanlık yaptı/ bir tarafta durup diğer tarafa hücum etti

(كَبَتَ يَكْبِتُ كَبْتًا): hor ve hakir kıldı/ kızdırdı/ perişan etti/ örseledi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü, bütününü

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا بِ): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(أَحْصَى يُحْصِي اِحْصَاءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) saydı/ kavradı, hafızada tuttu

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) hatırından çıkardı, unuttu, terketti, hatıra getirmedi

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) şahid, gözetleyici, hazır olan

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 542 (MÜCADELE: 7 – 11) ≻

أَ	لَمْ تَرَ	أَنَّ	اللَّهَ	يَعْلَمُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ
mi	görmedin	tekid ve nasb h.	Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi	bildiğini (أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	şeyleri mef'ul, ismi mevsul	Göklerde olan sıla; şibhi cüm.
soru h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari					

(تَرَ)'nın mef'ulü: masdarı müevvel

وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ ط	مَا	يَكُونُ	مِنْ نَجْوَى	ثَلَاثَةٍ	إِلَّا	هُوَ	رَابِعُهُمْ
ve	şeyleri	yerde olan	olmaz ki		gizli konuşmaları	Üç kişinin	illa	O	dördüncüleridir
atıf h.	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	nefiy	tam (nâsih olmayan) fiili muzari	zaid harfi cer, fail, muzaf	muz. ileyh	istisna h.	(ثَلَاثَةٍ)'den hal; mübteda	haber

وَ	لَا	خَمْسَةٍ	إِلَّا	هُوَ	سَادِسُهُمْ	وَ	لَا	أَدْنَى	مِنْ ذَٰلِكَ	وَ
atıf h.	nefiy h.	beş kişinin (ثَلَاثَةٍ)'e matuf	illa istisna h.	O (Allah) mübteda	altıncılarıdır haber	atıf h.	nefiy h.	daha az (ثَلَاثَةٍ)'e matuf	bundan harfi cer, işaret ismi (أَدْنَى) ile bağlantılı	atıf h.

(خَمْسَةٍ)'e matuf

isim cümlesi

كَانُوا ج	أَيْنَ مَا	مَعَهُمْ	هُوَ	إِلَّا	أَكْثَرَ	لَا
olurlarsa olsunlar tam fiili mazi,:fail	her nerede mekan zarfı, (ikisi tek kelimedir)	onlarla beraberdir mekan zarfı	O (أدنى وأكثر)'den hal mübteda	illa istisna h.	daha çok (ثَلَاثَةٍ)'e matuf, {(أَدْنَى)'ya matuf da denmiştir}	nefiy h.

﴿ 7 ﴾

عَلِيمٌ	شَيْءٍ	بِكُلِّ	اللَّهَ	إِنَّ	الْقِيَامَةِ ط	يَوْمَ	عَمِلُوا	بِمَا	يُنَبِّئُهُمْ	ثُمَّ
bilendir	şeyi	her	Allah	Doğrusu	kıyamet	günü	yaptıkları	şeyleri	onlara haber verir	Sonra
(إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh	car-mecrur muzaf, şibhi cümle (عَلِيمٌ) ile bağlantılı	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf, (يُنَبِّئُهُمْ) ile bağlantılı	sıla; mazi fiil cüm., fail	car-mecrur (ismi mevsul)	fiili muzari, mef'ul	atıf h.

7. Göklerde olanları da, yerde olanları da Allah'ın bildiğini görmedin mi? Üç kişinin gizli konuşması olmazki illa O (Allah) dördüncüleridir. (dördüncü mutlaka O'dur); beş kişinin (bulunduğu yerde), O (Allah) altıncılarıdır; bundan daha az veya daha çok, her nerede olurlarsa olsunlar illa O onlarla beraberdir. Sonra, kıyamet günü, yaptıkları şeyleri onlara haber verir. Doğrusu Allah her şeyi bilendir.

أَ	لَمْ تَرَ	إِلَى الَّذِينَ	نُهُوا	عَنِ النَّجْوَى	ثُمَّ	يَعُودُونَ
mi	görmedin cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	kimseleri harfi cer, ismi mevsul	yasaklanan sıla; meçhul mazi fiil cüm.	gizli konuşmadan harfi cer, mecrur isim	sonra atıf h.	geri dönen fiili muzari+fâil
soru h.						

لِمَا	نُهُوا	عَنْهُ	وَ	يَتَنَاجَوْنَ	بِالْإِثْمِ	وَ
şeye car-mecrur (ismi mevsul)	yasaklandıkları sıla; meçhul mazi fiil c.	kendisinden car-mecrur	atıf h.	gizlice söyleşenleri fiili muzari+fâil	günah işleme hususunda car-mecrur	, atıf h.

الْعُدْوَانِ	وَ	مَعْصِيَتِ	الرَّسُولِ ذ	وَ	إِذَا جَاءُوكَ	حَيَّوْكَ	بِمَا	لَمْ يُحَيِّكَ	بِهِ	اللَّهُ لا
düşmanlık etmek	atıf h.	isyan etmek matuf, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	Sana geldikleri zaman zaman zarfı, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fail, mef'ul	seni selamlarlar cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail, mef'ul	şeyle car-mecrur (ismi mevsul)	seni selamlamadığı sıla: cahd-ı mutlak fiil cüm.; nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	kendisiyle car-mecrur	Allah'ın fail
matuf										

جَهَنَّمُ ج	حَسْبُهُمْ	نَقُولُ ط	بِمَا	يُعَذِّبُنَا	اللَّهُ	لَوْلَا	فِي أَنْفُسِهِمْ	يَقُولُونَ	وَ
Cehennem haber	onlara yeter mübteda	söylediğimiz sıla: muzari fiil cüm.	şeyler sebebiyle car-mecrur (ismi mevsul)	bize azab etmeli fiili muzari, mef'ul	Allah fail	değil miydi tahdid h.	içlerinden harfi cer, mecrur isim	derler fiili muzari+fâil	atıf h.

يَصْلَوْنَهَا ۚ	فَبِئْسَ	الْمَصِيرُ ﴿8﴾
Oraya yaslanırlar	artık ne kötü	dönüş
fiili muzari+fâil, mef'ul	başlama h., camid fiili mazi	fail

8. Gizli konuşmadan yasaklanan, sonra yasaklandıkları şeye geri dönen, günah işlemek, düşmanlık etmek ve Peygambere karşı gelmek hususunda gizlice söyleşenleri görmedin mi? Sana geldikleri zaman, Allah'ın seni kendisiyle selamlamadığı şeyle seni selamlarlar (Es-selâmü Aleyk yerine, üzerine ölüm olsun manâsında Es-Sâmü Aleyk derler); içlerinden, "(Hakikaten Peygamber olsaydı) söylediğimiz şeyler sebebiyle, Allah bize azab etmeli değil miydi?" derler. Cehennem onlara yeter. Oraya yaslanırlar, artık ne kötü dönüş!

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِذَا تَنَاجَيْتُمْ	فَلَا تَتَنَاجَوْا
Ey	kimseler	iman eden	fısıldaştığınız zaman	artık fısıldaşmayın
nida h., münada, muzaf, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm., fail	şart bildiren zaman zarfı fi'lu'ş-şart,, fiili mazi, fail	rabıta+ cevâbü'ş-şart; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail

بِالْإِثْمِ	وَ	الْعُدْوَانِ	وَ	مَعْصِيَتِ	الرَّسُولِ	وَ	تَنَاجَوْا	بِالْبِرِّ	وَ	التَّقْوَى ۖ
günah işlemeyi	,	düşmanlığı	ve	isyanı	Peygambere		fısıldaşın	iyilik	ve	takvâyı
car-mecrur	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	emir fiili, fâil	car-mecrur	atıf h.,	matuf

وَ	اتَّقُوا	اللَّهَ	الَّذِي	إِلَيْهِ	تُحْشَرُونَ ﴿9﴾
atıf h.	sakının	Allah'tan	sıfat, ismi mevsul	kendisine	toplanacağınız
	emir fiili, fâil	mef'ul		şibhi cümle (تُحْشَرُونَ) ile bağlantılıdır	sıla: muzari meçhul fiil cüm.

9. Ey iman eden kimseler! Fısıldaştığınız zaman, artık günah işlemeyi, düşmanlığı ve Peygambere isyanı fısıldaşmayın; iyilik ve takvayı fısıldaşın. Kıyamet günü kendisine (huzurunuzda) toplanacağınız Allah'tan sakının.

وَ	آمَنُوا	الَّذِينَ	لِيَحْزُنَ	مِنَ الشَّيْطَانِ	النَّجْوَى	إِنَّمَا
atıf h.,	İman eden	kimseleri	üzmek için	şeytandandır	fısıldaşma	ancak
	sıla: mazi fiil cüm., fail	mef'ul, ismi mevsul	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	haber, şibhi cümle	mübteda	hasr edatı

وَ	اللَّهِ ۚ	بِإِذْنِ	إِلَّا	شَيْئًا	بِضَارِّهِمْ	لَيْسَ
	Allah'ın	izni	hariç	hiçbir şekilde	onlara zarar verecek	değildir
başlama h.	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	istisna h.	mef'ulü mutlak naibi	zaid harfi cer (tekid içindir), (لَيْسَ)'nin haberi	nâsih fiili mazi

الْمُؤْمِنُونَ ﴿10﴾	فَلْيَتَوَكَّلِ	عَلَى اللَّهِ
inananlar	güvensinler	Allah'a
fâil	rabıta+emr-i gâib; emir lâmı, fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (فَلْيَتَوَكَّلِ) ile bağlantılıdır

10. Fısıldaşma iman edenleri üzmek için ancak şeytandandır; Allah'ın izni hariç (şeytan) onlara zarar verecek değildir; inananlar (yalnız) Allah'a güvensinler.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِذَا قِيلَ	لَكُمْ	تَفَسَّحُوا	فِي الْمَجَالِسِ
Ey	kimseler	İman eden	dendiği zaman	size	yer açın	toplantılarda
nida h., münada, muzaf, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi	car-mecrur	naibi fail, fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim

فَافْسَحُوا	يَفْسَحِ	اللَّهُ	لَكُمْ ۚ	وَ	إِذَا قِيلَ	انْشُزُوا	فَانْشُزُوا
yer açın ki	genişlik versin	Allah	size		denildiği zaman	Kalkın	hemen kalkın ki
rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil	fiili muzari	fâil	car-mecrur	atıf h.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi	naibi fail, fiil cümlesi	rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil

يَرْفَعِ	اللَّهُ	الَّذِينَ	آمَنُوا	مِنْكُمْ ۙ	وَ	الَّذِينَ	أُوتُوا
yükseltsin	Allah	kimseleri	iman eden	sizden	ve	kimseleri	verilen
fiili muzari	fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: meçhul fiili mazi cüm.

الْعِلْمَ	دَرَجَاتٍ ۚ	وَ	اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	خَبِيرٌ ﴿11﴾
ilim	derecelerle		Allah	şeyler sebebiyle	yaptığınız	haberdardır
mef'ul	mef'ul mutlak naibi	başlama h.	mübteda	car-mecrur (ismi mevsul),şibhi cümle (خَبِيرٌ) ile bağlantılı	sıla: muzari fiil cüm.	haber

11. Ey iman edenler! Toplantılarda, size, "Yer açın" dendiği zaman yer açın ki Allah da size genişlik versin; "Kalkın" denildiği zaman hemen kalkın ki, Allah, sizden iman eden ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. Allah yaptığınız şeyler sebebiyle haberdardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 542 ≻

(58 / MÜCÂDELE, 7):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَيْنَ مَا): her nerede ...se, ...sa

(نَجْوَى ج نَجاوَى): gizli konuşma, fısıltı (اَلثَّلاثَةُ): üç (اَلرَّابِعُ): dördüncü, dördüncüsü (اَلْخَمْسَةُ): beş (اَلسَّادِسُ): altıncı, altıncısı

[(دَنَا يَدْنُو) اَلْأَدْنَى]: (ism-i tafdîl) daha az, en düşük/ çok yakın, en yakın [(كَثُرَ) اَلْأَكْثَرُ]: (ism-i tafdîl) ekseriyet, daha çok

(نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(58 / MÜCÂDELE, 8 - 9):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı (عَادَ يَعُودُ عَوْدًا): (ecvef fiil) döndü

(اَلنَّجْوَى): sır verme/ fısıldama/ fısıltı, sır (تَنَاجَى يَتَنَاجَى تَنَاجُءً): (nâkıs fiil, tefâul bâbı) fısıldaştı, gizlice söyleşti

(اَلْآثِمُ ج آثَامٌ): günah, masiyet, kötülük, suç [(عَدَا يَعْدُو) اَلْعُدْوَانُ]: zulüm, hakkı çiğneme, hakka tecavüz

[(عَصَى يَعْصِي) اَلْمَعْصِيَةُ]: isyan etme baş kaldırma (حَسْبُ): kâfi, kefil (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(حَيَّى يُحَيِّي تَحِيَّةً): (tef'il bâbı) selam verdi, selamladı (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nâkıs fiil) ateşe atıldı, yaslandı, pençeleşti

[(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (ism-i mekân) varış yeri (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(تَنَاجَى يَتَنَاجَى تَنَاجُءً): (nâkıs fiil, tefâul bâbı) fısıldaştı, gizlice söyleşti (اَلْإِثْمُ ج آثَامٌ): günah, masiyet, kötülük, suç

[(عَدَا يَعْدُو) اَلْعُدْوَانُ]: zulüm, hakkı çiğneme, hakka tecavüz [(عَصَى يَعْصِي) اَلْمَعْصِيَةُ]: (masdar) isyan etme, baş kaldırma

(اَلتَّقْوَى): korunma, sakınma (اَلْبِرُّ): her türlü iyilik, hürmet, saygı, doğruluk (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs f.-iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı, helak etti, döndürdü

(58 / MÜCÂDELE, 10):

(اَلنَّجْوَى): sır verme/ fısıldama (حَزَنَ يَحْزُنُ حُزْنًا): gamda ve hüzünde bıraktı, üzdü (لَيْسَ): (camid fiil) değildir

(اَلْإِذْنُ ج أُذُونٌ): izin, müsaade [(ضَرَّ يَضُرُّ) اَلضَّارُّ]: (ism-i fâil) zarar verici, ziyana sokan

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

(58 / MÜCÂDELE, 11):

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (تَفَسَّحَ يَتَفَسَّحُ تَفَسُّحًا): (tefa'ul bâbı) yer açtı, genişledi

(اَلْمَجْلِسُ ج مَجَالِسُ): yer; oturum; konferans odası; toplantı, meclis (فَسَحَ يَفْسَحُ فَسْحًا): yer açtı, genişlik verdi, yer verdi

(نَشَزَ يَنْشِزُ نُشُوزًا): kalktı/ huysuzluk etti, geçimsizlik çıkardı

(آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلدَّرَجَةُ ج دَرَجَاتٌ): derece, yükseklik mertebesi, basamak

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 543 (MÜCADELE : 12 – 21) ≻

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِذَا نَاجَيْتُمُ	الرَّسُولَ	فَقَدِّمُوا	بَيْنَ	يَدَيْ
Ey iman eden kimseler			gizli konuşacağınız zaman	Peygamberle	bu sebeple takdim edin		önce
nida h., münada, muzaf, tenbih h.	ismi mevsul (أَيُّ)'nün sıfatı	sıla: mazi fiil cüm.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	mef'ul	rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh

نَجْوَاكُمْ	صَدَقَةً ط	ذٰلِكَ	خَيْرٌ	لَكُمْ	وَ	أَطْهَرُ ط
gizli konuşmanızdan	sadaka	Bu	daha iyidir	sizin için	ve	daha temizdir
muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	mef'ul	mübteda	haber, mevsuf	(خَيْرٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	atıf h.	matuf

فَإِنْ	لَمْ تَجِدُوا	فَإِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ ﴿12﴾
Eğer	bulamazsanız	Zira doğrusu	Allah	çok bağışlayandır	çok merhamet edendir
atıf, şart ve cezm harfi	nefiy ve cezm h., fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail	rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

cevâbü'ş-şart: isim cümlesi

12. Ey iman edenler! Peygamberle gizli konuşacağınız zaman, gizli konuşmanızdan önce bu sebeple fakirlere sadaka takdim edin; bu, sizin için daha iyidir ve daha temizdir. Eğer (sadaka vermek için bir şey) bulamazsanız (üzülmeyin). Zira doğrusu Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

أَ	أَشْفَقْتُمْ	أَنْ تُقَدِّمُوا	بَيْنَ	يَدَيْ	نَجْوَاكُمْ	صَدَقَاتٍ ط	فَإِذْ	لَمْ تَفْعَلُوا
	çekindiniz mi	takdim etmekten	önce		gizli konuşmanızdan	sadakaları	Zira	bunu yapmadınız
soru h.	fiili mazi, fâil	masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	mef'ul	başlama h., şart bildiren zaman zarfı	nefiy ve cezm h., fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail

وَ	تَابَ	اللَّهُ	عَلَيْكُمْ	فَأَقِيمُوا	الصَّلَاةَ	وَ	آتُوا	الزَّكَاةَ	وَ	أَطِيعُوا
ve	tevbenizi kabul etti	Allah	sizin	O halde yerine getirin	namazı		verin	zekatı		itaat edin
atıf h.	fiili mazi	fâil	car-mecrur	rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil

اللَّهَ	وَ	رَسُولَهُ ط	وَ	اللَّهُ	خَبِيرٌ	بِمَا	تَعْمَلُونَ ﴿13﴾ ع
Allah'a	ve	peygamberine		Allah	haberdardır	şeylerden	yaptığınız
mef'ul	atıf h.	matuf	başlama h.	mübteda	haber	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla: fiil cüm.

13. Gizli (hususi) konuşmanızdan önce sadakaları takdim etmekten çekindiniz mi? Çünkü yapmadınız (bunu yerine getirmediniz)? Ve Allah, tevbenizi (buna rağmen) kabul etti. O halde namazı kılın, zekatı verin, Allah'a ve peygamberine itaat edin. Allah, yaptığınız şeylerden haberdardır.

أَ	لَمْ تَرَ	إِلَى الَّذِينَ	تَوَلَّوْا	قَوْمًا	غَضِبَ	اللَّهُ	عَلَيْهِمْ ط	مَا	هُمْ	مِنْكُمْ
	görmedin mi	kimseleri	dost edinen	toplumu	gazabettiği	Allah'ın	kendilerine	değildir	Onlar	sizden
soru h.	fiili muzari	harfi cer, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul, mevsuf	(قَوْمًا)'in sıfatı, mazi fiil cümlesi	fâil	car-mecrur	nefiy h.	mübteda	haber, şibhi cümle

وَ	لَا	مِنْهُمْ لَا	وَ	يَحْلِفُونَ	عَلَى الْكَذِبِ	وَ	هُمْ	يَعْلَمُونَ ﴿14﴾
	değildir	onlardan		yemin etmektedirler	yalan yere		onlar	bilerek
atıf h.	nefiy h.	car-mecrur	atıf h.	fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübteda	haber, fiil cümlesi

14. Allah'ın gazab ettiği toplumu dost edinen kimseleri (münafıkları) görmedin mi? Onlar sizden değildir, onlardan da değildir (ne sizdendir ne de onlardan). Onlar bilerek, yalan yere yemin etmektedirler.

أَعَدَّ	اللَّهُ	لَهُمْ	عَذَابًا	شَدِيدًا ط	إِنَّهُمْ	سَاءَ	مَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ ﴿15﴾
hazırladı	Allah	onlara	bir azap	şiddetli	Doğrusu onların	ne kötü	şey	oldukları	yapmakta
fiili mazi	fâil	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(سَاءَ)'nin faili, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin haberi, camid mazi fiil cüm.	sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

15. Allah, onlara şiddetli bir azap hazırladı. Doğrusu onların yapmakta oldukları şey ne kötü!

﴿ 16 ﴾ اِتَّخَذُوٓا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

edindiler	Yeminlerini	kalkan	böylece de alıkoydular	yolundan	Allah	işte onlara vardır	bir azap	alçaltıcı
fiili mazi, fail	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h., haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat

16. Yeminlerini kalkan edindiler, böylece de, Allah yolundan alıkoydular; işte onlara alçaltıcı bir azap vardır.

لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَآ أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ

fayda sağlamaz	Onlara	malları	ve	çocukları	Allah katında
tekid-i nefy-i istikbal: nefiy ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	fâil	atıf h.	nefiy h.	matuf	harfi cer, mecrur isim

﴿ 17 ﴾ شَيْـًٔا ۖ أُولَٰٓئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

hiçbir şekilde	Onlar	ashabıdır	ateşin	onlar	orada	temelli kalıcıdırlar
mef'ulü mutlak naibi	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	muz. ileyh	mübteda	şibhi cümle (خَالِدُونَ) ile bağlantılıdır	haber

17. Malları ve çocukları, onlara, Allah katından hiçbirşekilde fayda sağlamaz. Onlar ateşin ashabıdır (cehennemliklerdir), onlar orada temelli kalıcıdırlar.

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ

gün	onları diriltti̇ği	Allah'ın	hepsini	yemin ederler	O'na	gibi	yemin etmeleri	size
(اذكر) (an) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi, mef'ul	fâil	hal	atıf h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	harfi cer, masdar h.	fiili muzari+fâil	car-mecrur

﴿ 18 ﴾ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ ۚ أَلَآ إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ

yalancıdırlar		Şüphesiz onlar	Dikkat edin	bir şey üzere	kendilerinin olduğunu sanırlar	
(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tenbih h.	(أَنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	fiili muzari+fâil	atıf h.

(يَحْسَبُونَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

18. Allah'ın, onların hepsini tekrar dirilttiği gün, size yemin ettikleri gibi O'na yemin ederler; kendilerinin bir şey üzere olduğunu sanırlar. Dikkat edin; şüphesiz onlar yalancıdırlar.

اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ۚ أُولَٰٓئِكَ حِزْبُ

ele geçirdi	onları	Şeytan	böylece de onlara unutturdu	zikrini	Allah'ın	İşte onlar	taraftarlarıdır	
fiili mazi	car-mecrur	fâil	atıf h., fiili mazi, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, muzaf	muz. ileyh	mübteda, işaret ismi	haber, muzaf	

﴿ 19 ﴾ الشَّيْطَانِ ۚ أَلَآ إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ

şeytanın	Dikkat edin	Doğrusu	taraftarları	şeytanın		ziyana uğrayanlardır
muz. ileyh	tenbih h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi

19. Şeytan onları ele geçirdi, böylece de onlara Allah'ın zikrini (Allah'ı anmayı) unutturdu. İşte onlar şeytanın taraftarlarıdır. Dikkat edin; doğrusu şeytanın taraftarları ziyana uğrayanlardır.

﴿ 20 ﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰٓئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ

Doğrusu	kimseler	muhalefet eden	Allah'a	ve	peygamberine	işte onlar	zillet içindedirler
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf	mübteda	(أُولَٰئِكَ)'nin haberi, şibhi cümle

(إِنَّ) nin haberi: isim cümlesi

20. Allah'a ve peygamberine muhalefet eden kimseler; işte onlar, zillet içindedirler.

﴿ 21 ﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ

yazdı	Allah	kesinlikle üstün geleceğim	Ben	ve	peygamberlerim	Doğrusu	Allah	üstündür
fiili mazi	fâil	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	tekit için gelmiştir	atıf h.	matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

21. Allah, "Kesinlikle Ben ve peygamberlerim üstün geleceğiz" (diye) yazdı. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 543 ≻

(58 / MÜCÂDELE, 12 – 13):

(نَاجَى يُنَاجِي مُنَاجَةً): (müfâale bâbı) gizlice konuştu, sır verdi (اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekât

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı/ öne aldı/ geçmişte yaptı/ hazırladı/ önüne geçti/ vukua gelmesine sebep oldu

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَيْنَ يَدَيْ): (tabir) ellerinin arasındaki şeyler: önce

(اَلنَّجْوَى): sır verme, gizli konuşma/ fısıldayan, sır veren/ fısıltı, sır (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı

[(طَهُرَ يَطْهُرُ) اَلْاَطْهَرُ]: (ism-i tafdîl) en temiz, daha temiz, daha pak (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, rastladı

(أَشْفَقَ يُشْفِقُ إِشْفَاقًا): (if'al bâbı) çekindi, sakındı (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) takdim etti / öne aldı/ geçmişte yaptı

(اَلنَّجْوَى): sır verme, gizli konuşma/ fısıldayan, sır veren (اَلصَّدَقَةُ ج صَدَقَاتٌ): sadaka, zekât (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef fiil) tevbeyi kabul etti, mağfiret etti (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) doğruca kıldı/ yerine getirdi

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): temizlik / zekât (أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(58 / MÜCÂDELE, 14 – 15 – 16):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) dost edindi, sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (غَضِبَ يَغْضَبُ): kızdı, hiddet gösterdi, öfkelendi [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan, uydurma

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمصا): bildi (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادً): (if'al bâbı) hazırladı(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (سَاءَ): ne kötü

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin/ sağ/ sağ el/ kudret, kuvvet/ yemin/ hak ve hayırlı yön

(صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) menetti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اَلْجُنَّةُ ج جُنَنٌ): kalkan, siper [(أَهَانَ يُهِينُ) اَلْمُهِينُ]: (ism-i fâil) alçaltan, zelil kılan, aşağılık eden

(58 / MÜCÂDELE, 17 – 18 – 19):

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً عَنْ): (nâkıs fiil, if'al bâbı) fayda verdi, müstağni kıldı, ihtiyacını giderdi/ meşgul etti, oyaladı

(اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): evlat, çocuk (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü, bütününü

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı(حَلَفَ يَحْلِفُ حَلْفًا): yemin etti (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı

(اِسْتَحْوَذَ يَسْتَحْوِذُ اِسْتِحْيَاذًا عَلَى): (istif'âl bâbı) istila etti, kapladı, ele geçirdi, yendi (أَنْسَى يُنْسِي): (nâkıs f., if'al bâbı) unutturdu

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, parti (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

(58 / MÜCÂDELE, 20 – 21):

(حَادَّ يُحَادُّ مُحَادَّةً): (müfâale bâbı) muhalefet ve niza etti, düşmanlık yaptı, bir tarafta durup diğer tarafa hücum etti

[(ذَلَّ يَذِلُّ) اَلْاَذَلُّ]: (ism-i tafdîl) zorlama ve cebir sebebiyle en hor ve hakir hale gelen, daha zelil, en düşük

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): takdir, etti/ tescil etti/ yazdı/ farz kıldı / beyan etti (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün,

(غَلَبَ يَغْلِبُ غَلْبًا): galip geldi, yendi, üstün geldi (اَلْقَوِيُّ): (Esma-i ilahiyeden) kuvvetli, kudretli, güçlü

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 544 (MÜCADELE : 22) ≻

لَا تَجِدُ	قَوْمًا	يُؤْمِنُونَ	بِاللَّهِ	وَ	الْيَوْمِ	الْآخِرِ
bulamazsın	bir toplum	inanan	Allah'a	ve	gününe	ahiret
nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	birinci mef'ul, mevsuf	(قَوْمًا)'in sıfatı, fiil cümlesi	car-mecrur	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

يُوَادُّونَ	مَنْ	حَادَّ	اللَّهَ	وَ	رَسُولَهُ	وَ	لَوْ
sevgi beslediklerini	kimselere	muhalefet eden	Allah'a	ve	peygamberine		bile
(تَجِدُ)'nun ikinci mef'ulü; fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h.,	matuf	atıf h.	şart h.

كَانُوا	آبَاءَهُمْ	أَوْ	أَبْنَاءَهُمْ	أَوْ	إِخْوَانَهُمْ	أَوْ	عَشِيرَتَهُمْ ط
olsa	babaları	veya	oğulları	veya	kardeşleri	ya da	akrabaları
fi'lu'ş-şart; fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf

أُولَئِكَ	كَتَبَ	فِي قُلُوبِهِمُ	الْإِيمَانَ	وَ	أَيَّدَهُمْ	بِرُوحٍ	مِنْهُ ط
İşte onlar	yazdı	onların kalblerine	imanı		onları destekledi	bir ruh ile	katından
mübteda.	haber, mazi fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim	mef'ul	atıf h.,	fiili mazi, mef'ul	car-mecrur, mevsuf	(بِرُوحٍ)'in sıfatı, şibhi cümle

وَ	يُدْخِلُهُمْ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ	خَالِدِينَ	فِيهَا ط
	Onları koyar	cennetlere	akan	altlarından	ırmaklar	ebedi kalacakları	içinde
atıf h.	fiili muzari, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi	harfi cer, zarf ismi	fâil	hal	car-mecrur

رَضِيَ	اللَّهُ	عَنْهُمْ	وَ	رَضُوا	عَنْهُ ط	أُولَئِكَ	حِزْبُ	اللَّهِ ط
razı oldu	Allah	onlardan		onlar razı oldu	ondan	İşte onlar	taraftarıdır	Allah'ın
fiili mazi	fâil	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh

أَلَا	إِنَّ	حِزْبَ	اللَّهِ	هُمُ	الْمُفْلِحُونَ ﴿22﴾
Dikkat edin!	Doğrusu	taraftarı	Allah'ın		kurtuluşa erenlerdir
tenbih h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi

22. Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun, babaları veya oğulları veya kardeşleri ya da akrabaları olsa bile Allah'a ve peygamberine muhalefet eden kimselere, sevip dostluk kurduğunu bulmazsın (görmezsin). İşte (Allah), imanı onların kalblerine yazdı, katından bir ruh ile onları destekledi. Onları, altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere koyar. Allah onlardan razı oldu, onlar da O'ndan razı oldu. İşte onlar, Allah'ın taraftarıdır. Dikkat edin, doğrusu Allah'ın taraftarı kurtuluşa erenlerdir.

سورة الحشر (59)

(HAŞR (Toplanma) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 24 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 544-547 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

سَبَّحَ	لِلَّهِ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ ج	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ ﴿1﴾
tesbih eder	Allah'ı	olanlar	Göklerde	ve	olanlar	yerde		O	üstündür	Hakim'dir
fiili mazi	car-mecrur	fâil, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	atıf h.	(önceki (مَا)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübteda	haber	2. haber

1. Göklerde olanlar ve yerde olanlar Allah'ı tesbih etmektedir. O üstündür, Hakim'dir.

هُوَ	الَّذِي أَخْرَجَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ أَهْلِ	الْكِتَابِ	مِنْ دِيَارِهِمْ
O	çıkarandır	kimseleri	inkar eden	ehlinden	Kitap	yurtlarından
mübteda	sıla: mazi fiil cüm. haber, ismi mevsul	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm., fâil	(كَفَرُوا)'daki vav'dan hal; şibhi cümle muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur

لِأَوَّلِ	الْحَشْرِ ط	مَا ظَنَنْتُمْ	أَنْ يَخْرُجُوا	وَ	ظَنُّوا	أَنَّهُمْ
ilk haşr için		sanmamıştınız	çıkacaklarını		zannettiler	onlar
car-mecrur, muzaf	muzafun ileyh	nefiy h. fiili mazi, fâil	(ظَنَنْتُمْ)'ün mef'ulü, masdar ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	fiili mazi, fâil	tekid ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi

مَانِعَتُهُمْ	حُصُونُهُمْ	مِنَ اللَّهِ	فَأَتَاهُمُ	اللَّهُ	مِنْ حَيْثُ	لَمْ يَحْتَسِبُوا
mani olacağını	kalelerinin	Allah'tan	Fakat onlara geldi	Allah	yerden	ummadıkları
(أَنَّ)'nin haberi: haber mukaddem	mübteda	car-mecrur {(مَانِعَتُهُمْ) ile bağlantılıdır }	atıf harfi, (ظَنُّوا)'ya matuf; fiili mazi, mef'ul	fail	harfi cer, mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh, fiil cümlesi nefiy ve cezm h., fail

وَ	قَذَفَ	فِي قُلُوبِهِمُ	الرُّعْبَ ط	يُخْرِبُونَ	بُيُوتَهُمْ	بِأَيْدِيهِمْ	وَ
,	saldı	kalblerine	korku	harab edip yıkıyorlardı	evlerini	kendi elleriyle	ve
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur, muzaf	mef'ul	hal, muzari fiil cümlesi fail	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

﴿ 2 ﴾	الْأَبْصَارِ	أُولِي	يَا	فَاعْتَبِرُوا	الْمُؤْمِنِينَ	أَيْدِي
	basiret	sahipleri	ey	Artık ibret alın	inananların	elleriyle
	muz.ileyh	münada	nida h.	başlama harfi, fiili mazi, fail	muz. ileyh	matuf, mecrur isim, muzaf

2. O Kitap ehlinden inkar edenleri (savaş sebebiyle) ilk haşr (toplu sürgün) için yurtlarından çıkarandır. (Oysa siz mü'minler) çıkacaklarını sanmamıştınız, onlar da, kalelerinin mani olacağını (kendilerini Allah'tan koruyacağını) zannettiler. Fakat Allah('ın azabı) onlara ummadıkları yerden geldi, kalblerine korku saldı; evlerini kendi elleriyle ve inananların elleriyle yıkıyorlardı. Artık ibret alın, ey basiret sahipleri (ey görecek gözleri olanlar)!.

وَ	لَوْلَا	أَنْ كَتَبَ	اللَّهُ	عَلَيْهِمُ	الْجَلَاءَ	لَعَذَّبَهُمْ	فِي الدُّنْيَا ط
başlama harfi	şart h.	yazmamış olsaydı	Allah	onlara	sürgünü	onlara azap verirdi	dünyada
		mübteda, masdar h., fiili mazi, (مَوْجُودٌ) olarak takdir edilen haber mahzuftur	fail	car-mecrur	mef'ul	(لَوْلَا)'nın cevabı için rabıta (bağlaç) matuf, mazi fiil, mef'ul	car-mecrur

﴿ 3 ﴾	وَ	لَهُمْ	فِي الْآخِرَةِ	عَذَابُ	النَّارِ
		Onlara vardır	ahirette	azabı	ateşin
	başlama h.	haber mukaddem, şibhi cümle	car-mecrur	mübteda muahhar, muzaf	muzafun ileyh

3. Allah onlara sürgünü yazmamış olsaydı, dünyada (başka türlü) azap verirdi. Onlara ahirette ateşin azabı vardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 544 ≻

(58 / MÜCÂDELE, 22):

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, karşılaştı (اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلْيَوْمُ الْآخِرُ): ahiret günü

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (وَادَّ يُوَادُّ وِدَادًا): (müfâale bâbı) sevdi, dostluk kurdu

(حَادَّ يُحَادُّ مُحَادَّةً): (müfâale bâbı) muhalefet ve niza etti, düşmanlık yaptı, bir tarafta durup diğer tarafa hücum etti

(اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): erkek, çocuk, oğul (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(اَلْاَخُ ج اَخْوَانٌ): kardeş, erkek kardeş (اَلْعَشِيرَةُ): aşiret, yakınlar, akrabalar, arkadaşlar

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): mutmein kıldı/ takdir etti/ tescil etti/ yazdı/ farz kıldı/isbat etti (تَحْتَ): (zarf) altında

(أَيَّدَ يُؤَيِّدُ تَأْيِيدًا): (tef'il bâbı) teyid etti, pekiştirdi, destekledi (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh/ vahiy gibi nübevvet durumu gibi her türlü latif gizli husus/

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, harket etti (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) razı oldu, hoşnud oldu, hoşlandı/ kanaat getirdi/ sevdi, sevgiyle karşıladı

(اَلْحِزْبُ ج اَحْزَابٌ): aynı hedefe yönelmiş taife, birlik, taraftar, parti (اَلْمُفْلِحُونَ ج مُفْلِحُ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren

≺ HAŞR SÛRESİ ≻

(59 / HAŞR, 1):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, şerefli, değerli, yüce, zor

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

(59 / HAŞR, 2):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): yurt, ev

(أَهْلُ الْكِتَابِ): ehli kitap; hristiyanlar, Yahudiler [اَلْحَشْرُ (حَشَرَ يَحْشُرُ]: (masdar) toplama (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti, yakın hâsıl etti [اَلْمَانِعَةُ (مَنَعَ يَمْنَعُ]: (ism-i fâil) meneden, alıkoyan

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (nâkıs - mehmuz fiil) geldi (اَلْحُصْنُ ج حُصُونٌ): kale (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ):kalp

(احْتَسَبَ يَحْتَسِبُ اِحْتِسَابًا): (iftiâl bâbı) zannetti, saydı, hesab etti, umdu (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(قَذَفَ يَقْذِفُ قَذْفًا): saldı, bıraktı, saldı/ musallat etti (اَلرُّعْبُ): kalbi dolduran korku, yüreği hoplatan ürperti

(اَخْرَبَ يُخْرِبُ اِخْرَابًا): (if'al bâbı) harab etti, yıktı, çökertti (اِعْتَبَرَ يَعْتَبِرُ اِعْتِبَارًا): (iftiâl bâbı) ibret aldı, ders aldı

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler

(59 / HAŞR, 3):

(كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): farz kıldı/ yazdı/ tesbit etti/ tescil etti/ beyan etti

[اَلْجَلَاءُ (جَلَا يَجْلُو]: (masdar) sürgün, çıkış, göç, ayrılma

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 545 (HAŞR : 4 – 9) ≻

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ ۚ وَ مَنْ

Bu — onların .. sebebi iledir — muhalefet etmeleri — Allah'a — ve — peygamberine — Allah'a

Bu: mübteda. onların .. sebebi iledir: harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi. muhalefet etmeleri: (أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi. Bu ... muhalefet etmeleri: haber, şibhi cümle. ve: atıf h. peygamberine: matuf. Allah'a: mef'ul. Kim: mübteda, şart ismi. Allah'a: başlama h.

﴿4﴾ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

muhalefet ederse — Kim — şüphesiz — Allah — şiddetli olandır — azabı

Kim: mef'ul. muhalefet ederse: fiilu'ş-şart, fiil muzari, mudaaf (sonu şeddeli) fiilin cezimli hali (ötreyi üstün ya da esreli yapmakla olur). şüphesiz: rabıta (cevabü'ş-şart içindir), tekid ve nasb h. Allah: (إِنَّ)'nin ismi. şiddetli olandır: (إِنَّ)'nin haberi, muzaf. azabı: muz.ileyh

4. Bu, Allah'a ve peygamberine muhalefet etmeleri (karşı gelmeleri) sebebiyledir. Kim Allah'a muhalefet ederse (bilsin ki) şüphesiz Allah, azabı şiddetli olandır.

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا

her ne keserseniz — hurma ağaçlarından — ya da — onlardan (her ne) bırakırsanız — ayakta olarak — kökleri üzerinde

her ne keserseniz: mukaddem mef'ul, fi'lü'ş-şart; fiili mazi, fâil. hurma ağaçlarından: (مَا)'nın sıfatı, şibhi cümle. ya da: atıf h. onlardan (her ne) bırakırsanız: mazi fiil, fail, işba harfi, mef'ul. ayakta olarak: hal. kökleri üzerinde: harfi cer, mecrur isim

﴿5﴾ وَ لِيُخْزِيَ اللَّهِ فَبِإِذْنِ الْفَاسِقِينَ

Fasıkları — rezil etmek için — Allah'ın — izniyledir

izniyledir: rabıta, (cevabü'ş-şart için bağlaç)+ (فَقَطْعُها) (onların kesilmesi) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, şibhi cümle. cevabü'ş-şart; isim cümlesi. Allah'ın: muzafun ileyh. rezil etmek için: ta'lil ve nasb h., fiili muzari. atıf h. Fasıkları: mef'ul

5. (Savaş sırasında inkarcı kitap ehlinin yurtlarında) hurma ağaçlarından her ne keserseniz ya da kökleri üzerinde ayakta olarak (her ne) bırakırsanız, Allah'ın izniyledir. Fasıkları rezil etmek için (buna izin verir).

وَ مَآ أَفَآءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَ لَا رِكَابٍ

her ne — ganimet verirse — Allah — Peygamberine — onlardan — sürmediniz — ona — ne at — ve — ne de — deve

her ne: mukaddem mef'ul, şart ismi. ganimet verirse: fi'lü'ş-şart; fiili mazi. Allah: fail. Peygamberine: car-mecrur. onlardan: car-mecrur. sürmediniz: mazi fiil, fâil. rabıta, nefiy h. ona: car-mecrur. ne at: zaid harfi cer+ (أَوْجَفَ)'nin mef'ulü}. ve: atıf h. ne de: nefiy (olumsuzluk h.). deve: matuf. cevabü'ş-şart; fiil cümlesi. atıf h.

﴿6﴾ وَ لٰكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَآءُ ۚ وَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

fakat — Allah — musallat eder — Peygamberlerine — dilediği kimselere — ve — Allah — herşeye — Kadir'dir

fakat: istidrak ve nasb h. Allah: (لٰكِنَّ)'nin ismi. musallat eder: (لٰكِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm. Peygamberlerine: (يُسَلِّطُ)'nün mef'ulü. dilediği kimselere: h. cer, ismi mevsul sıla: muzari fiil cüm. atıf h. Allah: mübteda. herşeye: harfi cer, mecrur isim. Kadir'dir: haber. ve: atıf h.

6. (Ey iman edenler!) Onlardan (Nadiroğulları yahudilerinin mallarından) Allah peygamberine (savaşmadan) her ne ganimet verdiyse, siz ona ne at ve ne de deve sürdünüz; fakat Allah peygamberlerine dilediği kimseleri musallat eder. Allah herşeye Kadir'dir.

مَآ أَفَآءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَ

her ne — ganimet verirse — Allah — peygamberine — halkından — beldeler — Allah içindir — ve

her ne: mukaddem mef'ul, şart ismi. ganimet verirse: fi'lü'ş-şart; fiili mazi. Allah: fail. peygamberine: car-mecrur. halkından: car-mecrur, muzaf. beldeler: muz.ileyh. Allah içindir: atıf h.. (هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, şibhi cümle. ve: atıf h.

لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ ۙ كَيْ لَا يَكُونَ

Peygamber içindir — sahibi içindir — akrabalık — ve — yetimler — , — yoksullar — ve — yolda kalmışlar — için — olmaması

Peygamber içindir: car-mecrur. sahibi içindir: car-mecrur , muzaf. akrabalık: muzafun ileyh. atıf h. yetimler: matuf. atıf h. yoksullar: matuf. atıf h. yolda kalmışlar: muz. ileyh. matuf, muzaf. için: ta'lil (sebep) ve nasb h. olmaması: nefiy h., fiili muzari, (يَكُونَ)'nin ismi

(هُوَ) gizli zamiri

مَا	وَ	فَخُذُوهُ	الرَّسُولُ	آتَاكُمُ	مَآ	وَ	مِنكُمْ ط	الْأَغْنِيَآءِ	بَيْنَ	دُولَةً
her ne		onu alın	Peygamber	size verirse	her neyi		sizden	zenginler	arasında	elden ele dolaştırılan
mübteda (mef'ul de denmiştir), şart ismi	atıf h.	rabıta, cevabü'ş-şart; emir fiili, mef'ul	fail	fi'lu'ş-şart, fiili mazi mef'ul	(آتَاكُم) fiilinin 2. mef'ulü, şart ismi	atıf h.	car-mecrur	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf	(يَكُونَ)'nin haberi

﴿ 7 ﴾	الْعِقَابِ	شَدِيدُ	اللَّهَ	إِنَّ	اللَّهَ ط	اتَّقُوا	وَ	فَانتَهُوا ج	عَنْهُ	نَهَاكُمْ
	cezalandırması	çetin olandır	Allah	doğrusu	Allah'tan	sakının		vazgeçin	ondan	size yasaklarsa
	muz.ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	(إِنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb h.	mef'ul	emir fiili, fail	baş lama h.	rabıta, cevabü'ş-şart; emir fiili, şart ve cevabı (مَا) mübtedasının haberidir	car-mecrur	fi'lu'ş-şart, fiili mazi mef'ul

7. Allah, (savaşmaksızın fethedilen) beldeler halkından (elde edilen ganimet mallarından fey olarak) peygamberine her ne ganimet verirse; (bu ganimet) sizden zenginler arasında elden ele dolaştırılan (bir devlet, servet) olmaması için, Allah, Peygamber, akrabalık sahibi (olan yakınlar), yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir. Peygamber size ne verirse onu alın, size her ne yasaklarsa ondan vazgeçin; Allah'tan sakının, doğrusu Allah cezalandırması çetin olandır.

لِلْفُقَرَآءِ	الْمُهَاجِرِينَ	الَّذِينَ	أُخْرِجُوا	مِن دِيَارِهِمْ	وَ	أَمْوَالِهِمْ	يَبْتَغُونَ	فَضْلاً	مِنَ اللَّهِ
fakirlerindir	muhacir	olan	çıkarılmış	yurtlarından	ve	mallarından	arayan	bir lutuf	Allah'tan
önceki ayette geçen (لِذِي الْقُرْبَى) ve sonrası için bedel, mevsuf	sıfat	isimden sonra geldiği için sıfat, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil cümlesi	car-mecrur	atıf h.	matuf	(فقَرَآءِ)'den hal, muzari fiil cümlesi nasb mah., fâil	mef'ul	car-mecrur

﴿ 8 ﴾	الصَّادِقُونَ ج	هُمُ	أُولَئِكَ	رَسُولَهُ ط	وَ	اللَّهَ	يَنصُرُونَ	وَ	رِضْوَانًا	وَ
	doğru olanlardır	İşte onlar	peygamberine	ve	Allah'a	yardım eden	rıza	ve		
	haber	fasıl zamiri	mübteda	matuf	atıf h.	mef'ul	fiili muzari	atıf h.	(فَضْلاً)'e matuf	atıf h.

8. (Bu ganimet malları bir de); yurtlarından ve mallarından çıkarılmış olan, Allah'tan bir lutuf ve rıza dileyen, Allah'a (O'nun dinine) ve peygamberine yardım eden muhacir fakirlerindir. İşte onlar doğru olanlardır.

وَ	الَّذِينَ	تَبَوَّؤُوا	الدَّارَ	وَ	الْإِيمَانَ	مِن قَبْلِهِمْ	يُحِبُّونَ
	severler	daha önce	(kalplerine de) imanı (yerleştirmiş olan)	ve	Medine'ye yerleşmiş	kimseler	
atıf h.	mef'ul	sıla; mazi fiil cümlesi, fail	mübteda, ismi mevsul	başlama h.	(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim	(الدَّارَ)'ya matuf, {(أَخْلِصُوا) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ulü de denmiş}		

مِمَّا	حَاجَةً	فِي صُدُورِهِمْ	لاَ يَجِدُونَ	وَ	إِلَيْهِمْ	هَاجَرَ	مَنْ
şeylerden	bir ihtiyaç	içlerinde	bulmazlar		kendilerine	hicret eden	kimseleri
(حَاجَةً)'in sıfatı, şibhi cümle	mef'ul	car-mecrur, muzaf, (يَجِدُونَ)'nin 2. mef'ulü ile bağlantılı	nefy h., muzari fiil, fâil	atıf h.	car-mecrur	sıla; mazi fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul

خَصَاصَةٌ ط	بِهِمْ	كَانَ	وَ لَوْ	عَلَى أَنفُسِهِمْ	وَ	يُؤْثِرُونَ	وَ	أُوتُوا
kendileri ihtiyaçlı		olsa	bile	kendilerine		tercih ederler		onlara verilen
(كَانَ)'nin muahhar ismi	(كَانَ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle	hal; fiil cümlesi nâsih fiili mazi	hal vavı, şart harfi	harfi cer, mecrur isim		muzari fiil, fail	atıf h.	meçhul fiili mazi, naibi fail,

﴿ 9 ﴾	الْمُفْلِحُونَ ج	هُمُ	فَأُولَئِكَ	نَفْسِهِ	شُحَّ	يُوقَ	مَنْ	وَ
	kurtuluşa erenlerdir		işte onlar	nefsinin	cimriliğinden	korunursa	Kim	
	haber	fasıl zamiri	rabıta, mübteda, işaret ismi	muz. ileyh, mecrur, bir sonraki zamir için muzaf, (ه): muz. ileyh	mef'ul, muzaf	fiilu'ş-şart, meçhul muzari fiil	mübteda, şart ismi	başlama h.

9. (Muhacirlerden) daha önce (hicret diyarı) Medine'ye yerleşmiş ve (kalplerine de) imanı (yerleştirmiş olan) kimseler, kendilerine hicret eden kimseleri severler; (ganimet mallarından) onlara verilen şeylerden içlerinde bir ihtiyaç bulmazlar (haset ve çekememezlik duymazlar); kendileri ihtiyaçlı olsa bile (onları) kendilerine tercih ederler (önde tutarlar). Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 545 ≻

(59 / HAŞR, 4 – 5):

(شَاقَّ يُشَاقُّ مُشَاقَّةً): (ecvef - muzaaf fiil) ayrılık yaptı, muhalefet etti (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اَلْعَقَبَةُ ج عِقَابٌ): şiddetli ceza, azabın büyüğü (قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): kesti, arkasını kesti/ helak etti/ kat etti, geçti

(اَللِّيْنَةُ): hurma ağacının her çeşidi (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): bıraktı, terk etti (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin

[(قَامَ يَقُومُ) اَلْقَائِمَةُ]: (ism-i fâil) dikili duran, kalkan, ayakta duran (اَلْاَصْلُ ج اُصُولٌ): kök, asıl esas, temel, taban

(أَخْزَى يُخْزِي اِخْزَاءً): (nâkıs fiil, if´al bâbı) alçalttı, rezil etti, utandırdı

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, sapık, açıkça günah işleyen

(59 / HAŞR, 6):

(أَفَاءَ يُفِيءُ اِفَاءَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) ganimetlendirdi, ganimet olarak verdi (اَلْخَيْلُ ج خُيُولٌ): at, beygir

(أَوْجَفَ يُوجِفُ اِيجَافًا): (if'al babı) sürdü, koşturdu (اَلرِّكَابُ ج رُكُبٌ): binek olarak kullanılan deve

(سَلَّطَ يُسَلِّطُ تَسْلِيطًا): (tef'il bâbı) musallat etti, hükmü altına verdi, muktedir kıldı

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [(قَدَرَ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(59 / HAŞR, 7):

(أَفَاءَ يُفِيءُ اِفَاءَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) ganimetlendirdi, ganimet olarak verdi (اَلْقَرْيَةُ ج قُرىً): belde (اَلْقُرْبَى): akrabalık, yakınlık

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile akraba, aşiret (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (اِبْنُ السَّبِيلِ): (yolun oğlu, yani) seyyah, yolcu, yolda kalmış

(اَلدُّولَةُ): tedavül ettirilen, dolaştırılan şey (اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Allah'ın isimlerinden) zengin

(آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz fiil) aldı/ helak etti/ cezalandırdı

(نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı (اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) vazgeçti, bıraktı (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَلْعَقَبَةُ ج عِقَابٌ): şiddetli ceza, azabın büyüğü

(59 / HAŞR, 8):

(اَلْمُهَاجِرُ ج مُهَاجِرُونَ): (ism-i fâil) hicret eden (اَلْفَقِيرُ ج فُقَرَاءُ): fakirlik

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): yurt, ev (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): üstünlük, mükemmellik, hayır, fazl [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرِّضْوَانُ]: (masdar) hoşnutluk, hoşnud olma

(نَصَرَ يَنصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلصَّادِقُونَ ج صَادِقُ): (ism-i fâil) doğru olan (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(59 / HAŞR, 9):

(تَبَوَّأَ يَتَبَوَّأُ تَبَوُّءً): (tefa'ul bâbı) mesken edindi, konakladı, yerleşti (اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): hicret diyarı, Medine

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (أَحَبَّ يُحِبُّ اِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً): (müfâale bâbı) hicret etti

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (اَلْحَاجَةُ ج حَاجَاتٌ): hacet, ihtiyaç

(آثَرَ يُؤْثِرُ اِيثَارًا): (if'al bâbı) tercih etti, üstün tuttu (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْخَصَاصَةُ): fakirlik, muhtaç olma (وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif fiil) korudu

(شَحَّ يَشِحُّ شُحًّا): (muzaaf fiil) cimrilik etti, hırslı oldu (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha eren

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 546 (HAŞR : 10 – 16) ≻

وَ	الَّذِينَ	جَآؤُوا	مِنْ بَعْدِهِمْ	يَقُولُونَ	رَبَّنَا	اغْفِرْ	لَنَا
başlama h.	kimseler mübteda, ismi mevsul	gelen sıla; mazi fiil cümlesi, fail	Onlardan sonra harfi cer, mecrur isim	derler (الَّذِينَ) mübtedasının haberi, muzari fiil cümlesi	Rabbimiz! mahzuf bir nida harfinin münadası, muzaf olduğu için	affet dua için emir fiili	Bizi car-mecrur

وَ	الَّذِينَ	سَبَقُونَا	بِالْإِيمَانِ	وَ	لَا تَجْعَلْ	فِي قُلُوبِنَا
ve atıf h.	kardeşlerimizi car-mecrur	bizden öne geçmiş olan sıla: mazi fiil cümlesi	imanla car-mecrur	, atıf h.	kılma nefiy ve cezm harfi, fiili muzari	kalblerimizde car-mecrur

غِلًّا	لِّلَّذِينَ	آمَنُوا	رَبَّنَآ	إِنَّكَ	رَؤُوفٌ	رَّحِيمٌ ع	﴿ 10 ﴾
kin mef'ul	kişiler için (غِلًّا)'in sıfatı; şibhi cümle	iman eden sıla; mazi fiil cüm. fail	Rabbimiz mahzuf bir nida harfinin münadası	Doğrusu Sen tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	şefkatlisin (إِنَّ)'nin haber	çok merhametlisin (إِنَّ)'nin 2. haberi	

10. Onlardan sonra gelen kimseler: "Rabbimiz! Bizi ve imanla bizden öne geçmiş olan (önceki) kardeşlerimizi affet; kalblerimizde iman eden kişiler için kin bırakma; Rabbimiz! Doğrusu Sen şefkatlisin, merhametlisin" derler.

كَفَرُوا	الَّذِينَ	لِإِخْوَانِهِمُ	يَقُولُونَ	نَافَقُوا	إِلَى الَّذِينَ	لَمْ تَرَ	أَ
inkar eden sıla: mazi fiil cüm.	isimden sonra geldiği için sıfat, ismi mevsul	kardeşlerine harfi cer, mecrur isim	diyerek (الَّذِينَ)'den hal; muzari fiil cümlesi	münafıklık eden sıla: mazi fiil cüm.	kimselere car-mecrur, ismi mevsul	bakmadın nefiy ve cezm	mı soru harfi

فِيكُمْ	لَا نُطِيعُ	وَ	مَعَكُمْ	لَنَخْرُجَنَّ	لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ	الْكِتَابِ	مِنْ أَهْلِ
sizin hakkınızda car-mecrur	itaat etmeyiz nefy-i istikbal; nefiy h., muzari fiil	, atıf h.	sizinle beraber mekan zarfı	kesinlikle biz de çıkarız cevabü'ş-şart; yemin lamı, tekid nun'u birleşmiş muzari fiil	Eğer çıkarılırsanız yemin lamı, şart harfi, fiilu'ş-şart, meçhul mazi fiil cümlesi naibi fail	kitap muz. ileyh	ehlinden (كَفَرُوا)'daki vav'dan hal; şibhi cümle muzaf

لَكَاذِبُونَ	﴿ 11 ﴾	إِنَّهُمْ	يَشْهَدُ	اللَّهُ	وَ	لَئِنْ قُوتِلْتُمْ	لَا	وَ	أَبَدًا	أَحَدًا
yalancılar (لَ):tekid lamı+ cemi müzekker salim ismin merfu hali		onların olduklarına tekid ve nasb h.	şahidlik eder haber, muzari fiil cümlesi	Allah mübteda	başlama harfi	kesinlikle size yardım ederiz cevabü'ş-şart; yemin lamı, tekid nun'u birleşmiş muzari fiil, mef'ul		eğer savaştırılırsanız şart h., fiilu'ş-şart, meçhul mazi fiil cümlesi, naibi fail	asla zaman zarfı	kimseye mef'ul

11. Kitap ehlinden inkar eden kardeşlerine: "Eğer (yurdunuzdan) çıkarılırsanız kesinlikle biz de sizinle beraber çıkarız; sizin hakkınızda (aleyhinizde) asla kimseye itaat etmeyiz; eğer savaştırılırsanız kesinlikle size yardım ederiz" diyerek münafıklık eden kimselere bakmadın mı? Allah onların yalancılar olduklarına şahidlik eder.

لَا يَنْصُرُونَهُمْ ج	وَ	لَئِنْ قُوتِلُوا	وَ	مَعَهُمْ ج	لَا يَخْرُجُونَ	لَئِنْ أُخْرِجُوا
onlara yardım etmezler atıf h. cevabü'ş-şart, nefy-i istikbal; nefiy h., muzari fiil, fail, mef'ul	And olsun ki, savaştırılırlarsa yemin lamı, şart harfi, fiilu'ş-şart, meçhul mazi fiil cümlesi, naibi fail		atıf h.	onlarla beraber zarf	çıkmazlar cevabü'ş-şart, nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari, fail	And olsun ki, eğer çıkarılsalar yemin harfi, şart h., fiilu'ş-şart; meçhul mazi fiil cümlesi, nâibi fail

لَا يُنْصَرُونَ	﴿ 12 ﴾	ثُمَّ	الْأَدْبَارَ قف	لَيُوَلُّنَّ	لَئِنْ نَصَرُوهُمْ
yardım da edilmezler nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul muzari fiil		sonra atıf h.	geri mef'ul	kesinlikle çevrilirler cevabü'ş-şart; yemin cevabı lamı, tekid nun'u birleşmiş muzari fiil, faili	and olsun ki onlara yardım etseler yemin harfi, şart h., fiilu'ş-şart; mazi fiil cümlesi fail

12. And olsun ki, eğer (yurtlarından) çıkarılsalar, onlarla beraber çıkmazlar; and olsun ki, savaşırlarsa onlara yardım etmezler; and olsun ki onlara yardım etseler, kesinlikle geri çevrilir (kaçarlar), sonra yardım da edilmezler.

مِنَ اللَّهِ ط	فِي صُدُورِهِمْ	رَهْبَةً	أَشَدُّ	لَأَنْتُمْ
Allah'tan harfi cer, mecrur isim	onların göğüslerindeki (رَهْبَةً)'in sıfatı, şibhi cümle	korku bakımından temyiz	daha şiddetlisiniz haber	Sizler lâmu'l-ibtidâ (yeni cümleye başlama lamı), mübteda

﴿ 13 ﴾ لاَ يَفْقَهُونَ — iyice anlamayan (sıfat, fiil cümlesi) | قَوْمٌ — bir topluluk (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf | بِأَنَّهُمْ — onların olmaları sebebiyledir (harfi cer, tekit ve nasb h., أَنَّ)'nin ismi | ذٰلِكَ — Bu (mübteda)

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, şibhi cümle

13. (Ey mü'minler!) Sizler, onların göğüslerindeki korku bakımından, Allah'tan daha şiddetlisiniz (Allah'tan daha fazla sizden korkuyorlar). Bu, onların iyice anlamayan bir topluluk olmaları sebebiyledir.

لاَ يُقَاتِلُونَكُمْ — Onlar sizinle savaşmazlar (nefy-i istikbal; nefiy h., muzari fiil, fail, mef'ul) | جَمِيعًا — toplu olarak (hal) | إِلاَّ — ancak (istisna h.) | فِي قُرًى — kasabalar içinde (harfi cer, mecrur isim, mevsuf) | مُحَصَّنَةٍ — muhafazalı (قُرًى)'in sıfatı | أَوْ — veya (atıf h.) | مِنْ وَرَآءِ — arkasından (harfi cer, mecrur isim, muzaf)

جُدُرٍ ط — duvarlar (muz. ileyh) | بَأْسُهُمْ — çarpışmaları (mübteda) | بَيْنَهُمْ — Aralarındaki (zarf) | شَدِيدٌ ط — şiddetlidir (haber) | تَحْسَبُهُمْ — onları zannedersin (fiili muzari) | جَمِيعًا — birlik (ikinci mef'ul)

﴿ 14 ﴾ لاَ يَعْقِلُونَ ج — akıllarını kullanmayan (sıfat, fiil cümlesi ref mah.; nefiy h., fiili muzari, fail) | قَوْمٌ — bir topluluk (أَنَّ)'nin haberi, mevsuf | بِأَنَّهُمْ — olmaları sebebiyledirler (harfi cer, tekit ve nasb h., أَنَّ)'nin ismi | ذٰلِكَ — Bu, (mübteda) | شَتَّى ط — farklı (haber) | قُلُوبُهُمْ — kalbleri (mübteda) | وَ — olduğu halde (hal vavı)

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, şibhi cümle

(تَحْسَبُهُمْ)'deki zamirden hal, isim cümlesi

14. Onlar sizinle toplu olarak savaşmazlar, ancak muhafazalı (sağlamlaştırılmış ya da kalelerle çevrili, surlarla çevrili) kasabalar içinde veya duvarlar arkasından savaşırlar. Aralarındaki çarpışmaları şiddetlidir (serttir); kalbleri (birbirinden) farklı olduğu halde onları birlik zannedersin. Bu, akıllarını kullanmayan bir topluluk olmaları sebebiyledirler.

كَمَثَلِ — durumu gibidir | الَّذِينَ — kişilerin (muz. ileyh, ismi mevsul) | مِنْ قَبْلِهِمْ — kendilerinden öncesinde (harfi cer, mecrur isim) | قَرِيبًا — yakın zaman (zaman zarfı) | ذَاقُوا — tatmış (mazi fiil, fail) | وَبَالَ — vebalini (mef'ul, muzaf) | أَمْرِهِمْ ج — işlerinin (muz. ileyh)

(مَثَلُهُمْ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, şibhi cümle

﴿ 15 ﴾ أَلِيمٌ ج — acı veren (sıfat) | عَذَابٌ — bir azap (mübteda muahhar, mevsuf) | لَهُمْ — Onlara vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | وَ — atıf h.

15. (Onların durumu), kendilerinden yakın zaman öncesinde işlerinin vebalini (netice ve karşılığını) tatmış kişilerin durumu gibidir. Onlara acı veren bir azap vardır.

كَمَثَلِ — durumu gibidir | الشَّيْطَانِ — şeytanın (muz. ileyh) | إِذْ — Çünkü (geçmiş zaman zarfı) | قَالَ — demekte (fiili mazi) | لِلْإِنْسَانِ — insana (car-mecrur) | اكْفُرْ ج — İnkar et (emir fiili) | فَلَمَّا كَفَرَ — inkar edince (atıf h., cezmetmeyen ve şart ifade eden zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi) | قَالَ — der (cevabü'ş-şart; fiili mazi)

(مَثَلُهُمْ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, şibhi cümle, muzaf

﴿ 16 ﴾ إِنِّي — Doğrusu ben (tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi) | بَرِيٓءٌ — uzağım ((إِنَّ)'nin haberi) | مِنْكَ — senden (car-mecrur) | أَخَافُ — korkarım (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi) | اللَّهَ — Allah'tan (mef'ul, mevsuf) | رَبَّ — Rabbi (sıfat, muzaf) | الْعَالَمِينَ — alemlerin (muzafun ileyh)

ya'sı: (إِنَّ)'nin ismi

16. (Münafıkların durumu) şeytanın durumu gibidir. Çünkü insana: "İnkar et!" demekte, (insan da) inkar edince: "Doğrusu ben senden uzağım; doğrusu ben alemlerin Rabbi Allah'tan korkarım" der.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 546 ≻

(59 / HAŞR, 10 – 11):

(جَاءَ يَجِيئُ مَجِيئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (بَعْدَ): (zarf) sonra (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş (سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا): geçti/ öne geçti/ kaçıp kurtuldu

[اَلْإِيمَانُ (آمَنَ يُؤْمِنُ]: iman, inanç, inanma (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı/ çevirdi/ kıldı (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp

(اَلْغِلُّ): galeyanlı kin, kinin galeyanı (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if´al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

[اَلرَّؤُوفُ (رَأَفَ يَرْأَفُ]: (Esma-i ilahiyeden) şefkatli, çok merhametli

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (نَافَقَ يُنَافِقُ مُنَافَقَةً): (müfâale bâbı) münafıklık etti

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْأَخُ ج اِخْوَانٌ): kardeş

(أَهْلُ الْكِتَابِ): ehli kitap; Hristiyanlar, Yahudiler (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْأَحَدُ): bir, tek

(أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, uyum sağladı

(اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): (zaman zarfı) ebediyen, ebed, zaman (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

(نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahitlik etti/ hazır oldu/ bildi (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(59 / HAŞR, 12 – 13):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا): yardım etti (اَلدُّبُرُ ج اَدْبَارٌ): arka, geri

(وَلَّى يُوَلِّي تَوْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) dönüp kaçtı/ yöneldi/ idaresine verdi/ hazırladı/ tayin etti/ vazgeçirdi/ çevirdi

[اَلْأَشَدُّ (شَدَّ يَشُدُّ]: (ism-i tafdîl) en, şiddetli, en sıkı, daha kuvvetli [اَلرَّهْبَةُ (رَهِبَ يَرْهَبُ]: (masdar) korku, korkma

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı

(59 / HAŞR, 14 – 15 – 16):

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (اَلْبَأْسُ): kuvvet, güç, azap, harp, şiddet

(جَمِيعًا): (cem manasını tekid için getirilir) hepsi, hepsini, tümünü, bütününü

[اَلْمُحَصَّنَةُ (حَصَّنَ يُحَصِّنُ]: (ism-i mef'ûl) sağlamlaştırılmış/ tahkim edilmiş/ muhafaza altına alınmış

(اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اَلْجِدَارُ ج جُدُرٌ): duvar (اَلْشَتَّى ج اَشْتَاتٌ): ayrı, dağınık, farklı, müteferrik

(اَلْقَوْمُ ج اَقْوَامٌ): kavim, kabile, topluluk (بَيْنَ): (zarf) arasında (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi (قَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, aynısı, numune, örnek [(قَرَبَ) اَلْقَرِيبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) zaman ve mekân cihetiyle yakın

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْوَبَالُ): vebal, kötülük, kötü netice

(اَلْعَذَابُ ج اَعْذِبَةٌ): azap, işkence, elem (قَبْلُ): (zarf) önce, öncesi (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, benzeri, aynısı, numune, örnek (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

[اَلْبَرِيءُ (بَرِئَ يَبْرَأُ]: suçsuz, uzak, muaf, ayrı tutulan /riyasız, samimi (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 547 (HAŞR : 17 – 24) ≻

﴿ 17 ﴾ فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَآ أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَا ۚ وَ ذٰلِكَ جَزَآءُ الظَّالِمِينَ ۚ

olmaktadır	İkisinin de akibeti	(كَانَ)'nin mukaddem haberi	tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	hal	car-mecrur	başlama h.	İşte bu	karşılığıdır	zalimlerin
başlama h., fiili mazi, nâsih					ebediyyen kalacakları	içinde				
								mübteda	haber, muzaf	muz.ileyh

(كَانَ)'nin muahhar ismi, masdar-ı müevvel

17. (Münafık ve şeytanın) ikisinin de akibeti, içinde ebediyen kalacakları ateş olmaktadır. İşte bu, zalimlerin karşılığıdır.

يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ لْتَنْظُرْ نَفْسٌ

kişi	baksın	,	Allah'tan	sakının	Ey iman edenler	
fail	emir ve cezm h., muzari fiil	atıf h.	mef'ul	emir fiili, fail	sıla: mazi fiil cümlesi	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul

nida harfi, münada, tenbih h.

مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَ اتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ

şeye	hazırladığı	yarın için	matuf	sakının	Allah'tan	doğrusu	Allah
mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.,		atıf h.	emir fiili, fail	mef'ul	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi

﴿ 18 ﴾ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

haberdardır	şeylerden	işlediğiniz
(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm

18. Ey iman edenler! Allah'tan sakının; kişi yarın için hazırladığı şeye baksın; Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediğiniz şeylerden haberdardır.

وَ لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ ۚ

kendilerine	bu sebeple de kendilerini unutturduğu	Allah'ı	unutan	kimseler gibi	olmayın		
mef'ul	atıf h., fiili mazi, mef'ul	mef'ul	mazi fiil, fail	(تَكُونَ)'nin haberi, şibhi cümle	nefiy ve cezm h., nâsih muzari fiil, (تَكُونَ)'nin ismi		atıf h.

﴿ 19 ﴾ أُولٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

fasıklardır		işte onlar
haber	fasıl zamiri	mübteda

19. Allah'ı unutanlar, bu sebeple de Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın; işte onlar, fasıklardır (yoldan çıkmış kimselerdir).

لَا يَسْتَوِيٓ أَصْحَابُ النَّارِ وَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۚ

bir olmaz	ehli	Cehennem	ve	ehli	Cennet
nefiy harfi, fiili muzari	fail, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh

﴿ 20 ﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

ehli	Cennet		kurtuluşa erip kazananlardır
mübteda, muzaf	muz. ileyh	fasıl zamiri	haber

20. Cehennem ehli ile cennet ehli bir olmaz. Cennet ehli kurtuluşa erip kazananlardır.

لَوْ أَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا

Eğer indirseydik	bu	Kuran'ı	bir dağa	sen onu görürdün	haşyet duyarak
şart harfi, fi'lü'ş-şart, f. mazi, fâil	mef'ûl	(هٰذَا)'nın bedeli	car-mecrur	rabıta, cevabu'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ûl	hal

مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۚ وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ

parça parça olmuş	korkusundan	Allah	atıf h.	Bu	misalleri
ikinci hal	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh		mübteda	(تِلْكَ)'den bedel

﴿ 21 ﴾ يَتَفَكَّرُونَ	لَعَلَّهُمْ	لِلنَّاسِ	نَضْرِبُهَا
düşünürler	Belki onlar	insanlar için	onları veriyoruz
(لَعَلَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	umut ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	car-mecrur	f. muzari, faili (نَحْنُ) olarak takdir edilen müstetir zamir, mef'ul

21. Eğer bu Kuran'ı bir dağa indirmiş olsaydık, sen, onu Allah korkusundan (saygı ile) haşyet duyarak, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlar için veriyoruz. Belki onlar düşünürler...

هُوَ ۚ	إِلَّا	إِلَٰهَ	لَآ	الَّذِي	اللَّهُ	هُوَ
kendisinden (لَا)'nın haberindeki müstetir zamirden bedel	başka istisnâ h.	ilah (لَا)'nın ismi, (لَا)'nın haberi mahzuf olup (مَوْجُودٌ) olarak takdir edilir	olmayan nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(اللَّهُ) kelimesi-nin sıfatı, ismi mevsul	Allah'tır haber, mevsuf	O mübteda

﴿ 22 ﴾ الرَّحِيمُ	الرَّحْمَٰنُ	هُوَ	الشَّهَادَةِ ۚ	وَ	الْغَيْبِ	عَالِمُ
Rahim'dir ikinci haber	Rahman'dır haber, mevsuf	O mübteda	görüleni matuf	ve atıf h.	görülmeyeni muz. ileyh	bilen (اللَّهُ) kelimesinin ikinci sıfatı, muzaf

22. O kendisinden başka ilah olmayan, görülmeyeni ve görüleni bilen Allah'tır. O, Rahman'dır, Rahim'dir.

هُوَ ۚ	إِلَّا	إِلَٰهَ	لَآ	الَّذِي	اللَّهُ	هُوَ
kendisinden (لَا)'nın haberindeki müstetir zamirden bedel	başka istisnâ h.	ilah (لَا)'nın ismi, (لَا)'nın haberi mahzuf olup (مَوْجُودٌ) olarak takdir edilir	olmayan nâfiye li'l-cins (cinsini nefyeden lâ)	(اللَّهُ) kelimesinin sıfatı, ismi mevsul	Allah'tır haber, mevsuf	O mübteda

الْعَزِيزُ	الْمُهَيْمِنُ	الْمُؤْمِنُ	السَّلَامُ	الْقُدُّوسُ	الْمَلِكُ
Aziz'dir yedinci sıfat	Müheymin'dir altıncı sıfat	Mü'min'dir beşinci sıfat	Selam'dır dördüncü sıfat	Kuddûs'tur (اللَّهُ) kelimesinin üçüncü sıfatı	Melik'tir (اللَّهُ) kelimesinin ikinci sıfatı

﴿ 23 ﴾ يُشْرِكُونَ	عَمَّا	اللَّهِ	سُبْحَانَ	الْمُتَكَبِّرُ ۖ	الْجَبَّارُ
ortak koştukları sıla; fiil cümlesi	şeylerden câr-mecrur, (عَنْ+ما), ismi mevsul	Allah muz. ileyh	münezzehtir mef'ûlü mutlak	Mütekebbir'dir dokuzuncu sıfat	Cebbar'dır sekizinci sıfat

23. O; kendisinden başka ilah olmayandır. Melik'tir (mülkün sahibidir), Kuddûs'tur (son derece mukaddestir; eksiklikten münezzehtir), Selam'dır (selamet ve esenlik verendir), Mü'min'dir (güven verip emniyete kavuşturandır), Müheymin'dir (gözetip koruyandır), Aziz'dir (üstün ve güçlüdür), Cebbar'dır (istediğini zorla yaptırandır); Mütekebbir'dir (ululuk ve büyüklükte eşi olmayandır). Allah, (müşriklerin) ortak koştukları şeylerden münezzehtir.

الْحُسْنَىٰ ۖ	الْأَسْمَاءُ	لَهُ	الْمُصَوِّرُ	الْبَارِئُ	الْخَالِقُ	اللَّهُ	هُوَ
En güzel (الْأَسْمَاءُ) kelimesinin sıfatı	isimler mübtedâ muahhar, mevsuf	O'nundur haber mukaddem, şibhi cümle	Musavvirdir üçüncü sıfat	Bâridir ikinci sıfat	Hâliktir (اللَّهُ) kelimesinin sıfatı	Allah ki haber, mevsuf	O mübteda

(هُوَ) mübtedasının ikinci haberi, isim cümlesi

الْأَرْضِ ۚ	وَ	فِي السَّمَاوَاتِ	مَا	لَهُ	يُسَبِّحُ
yerde matuf	ve atıf h.	Göklerde sıla; şibhi cümle	olanlar fail, ismi mevsul	O'nu car-mecrur	tesbih eder f. muzari

﴿ 24 ﴾ الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	هُوَ	وَ	
Hakim'dir ikinci haber	Aziz'dir haber	O mübteda	Ve hal vâvı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	

24. O Allah ki; Hâliktir (icad edip yaratandır), Bâridir (varlığa çıkaran, kusursuzca yaratandır), Musavvirdir (varlıkları şekillendirendir). En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tesbih ederler. Ve O; Aziz'dir (üstün ve güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapan ve hakim olandır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 547 ≻

(59 / HAŞR, 17 – 18):

(اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): son, netice, akıbet (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

[(اَلْجَزَاءُ ‹جَزَى يَجْزِي]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bildi/ ibret aldı/ düşündü (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kimse, zat, ruh, can, idrak, nefis

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) hazırladı/ önüne geçti/ geçmişte yaptı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (اَلْغَدُ): yarın

(59 / HAŞR, 19 – 20 – 21):

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı, hatırına getirmedi

(أَنْسَى يُنْسِي اِنْسَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) unutturdu, terk ettirdi (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıkça günah işleyen

(اِسْتَوَى يَسْتَوِي اِسْتِيَاءً): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) müsavi oldu, birbirine denk geldi, düzgün oldu (أَصْحَابُ النَّارِ): ateş ehli

(أَصْحَابُ الْجَنَّةِ): cennet ehli (اَلْفَائِزُ ج فَائِزُونَ): (ism-i fâil) kurtulan, kurtuluşa eren, kazanan

(أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْقُرْآنُ): Kur'an-ı Kerim/ okuma, okunuş/ mecazen namaz

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü [(اَلْخَاشِعُ ‹خَشَعَ يَخْشَعُ]: (ism-i fâil) ürperen, huşuda bulunan

[(اَلْمُتَصَدِّعُ ‹صَدَّعَ يُصَدِّعُ]: (ism-i fâil) parçalanmış, yarılmış [(اَلْخَشْيَةُ ‹خَشِيَ يَخْشَى]: (masdar) korku, korkma, sakınma

(اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, acaip hikâye, aynısı (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (لَعَلَّ): umulur ki, belki

(ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): misal getirdi/ vurdu/ (boynunu) uçurdu/ kaldırdı (تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tefekkür etti, düşündü

(59 / HAŞR, 22 – 23 – 24):

[(اَلْعَالِمُ ‹عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ism-i fâil) bilen (اَلْاِلٰهُ ج آلِهَةٌ): ilah, tanrı (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): göze görünmeyen, idrak edilmeyen

[(اَلشَّهَادَةُ ‹شَهِدَ يَشْهَدُ]: (masdar) şahidlik etme, hazır olma (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, sultan, hükümdar

[(اَلرَّحْمٰنُ ‹رَحِمَ يَرْحَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok merhamet eden, çok merhametli

[(اَلرَّحِيمُ ‹رَحِمَ يَرْحَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

[(اَلْقُدُّوسُ ‹قَدُسَ يَقْدُسُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) bütün noksan sıfatlardan uzak, münezzeh ve mukaddes olan, tertemiz olan

(اَلسَّلاَمُ): selamet/ sulh/ teslim olma (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): aziz, üstün, kuvvetli

(اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden (اَلْمُهَيْمِنُ): kollayan, koruyup, gözeten

[(اَلْجَبَّارُ ‹جَبَرَ يَجْبُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) yüksek, azim, buyruğunu herşeye geçiren, istediğini zorla yaptıran

[(اَلْمُتَكَبِّرُ ‹تَكَبَّرَ]: (ism-i fâil) büyüklük sahibi, büyüklükle muttasıf (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti

[(سُبْحَانَ ‹سَبَّحَ يُسَبِّحُ]: tesbih, tenzih ve takdis etme (أَشْرَكَ يُشْرِكُ اِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

[(اَلْخَالِقُ ‹خَلَقَ يَخْلُقُ]: (ism-i fâil) icad eden, yaratan [(اَلْبَارِئُ ‹بَرَأَ يَبْرَؤُ]: (ism-i fâil) yaratan (اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad

[(اَلْمُصَوِّرُ ‹صَوَّرَ]: (ism-i fâil) şekillendiren, tasvir eden [(اَلْحُسْنَى ‹حَسُنَ]: (ism-i tafdîl müennes) en güzel, daha güzel

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(اَلْحَكِيمُ ‹حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

سورة الممتحنة (60)

(**MÜMTEHİNE** [İmtihan edilen (sorgulanan) kadın] **SÛRESİ**)

(Medine'de inmiştir. 13 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 548 - 550

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تَتَّخِذُوا	عَدُوِّي	وَ	عَدُوَّكُمْ
		Ey iman eden kişiler	edinmeyin	Düşmanımı	ve	düşmanınızı
		nida h., münada muzaf, tenbih h.	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	birinci mef'ul	atıf h.	matuf

أَوْلِيَآءَ	تُلْقُونَ	إِلَيْهِمْ	بِالْمَوَدَّةِ	وَ	قَدْ	كَفَرُوا
dostlar	sunuyorsunuz	onlara	sevgi			inkar ettikleri halde
ikinci mef'ul	tefsiriye (açıklama cümlesi); fiili muzari+fâil {hal cümlesi de denmiştir}	car-mecrur	car-mecrur	hal vavı		fiili mazi, fail (تُلْقُونَ)'deki zamirden hal; tahkik h.

بِمَا	جَآءَكُمْ	مِنَ الْحَقِّ ج	يُخْرِجُونَ	الرَّسُولَ	وَ	إِيَّاكُمْ
şeyi	size gelen	haktan	çıkarıyorlar	Peygamberi	ve	sizi
car-mecrur (ismi mevsul)	sıla: mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	küfürlerinin sebebi için tefsiriye (açıklama cümlesi); fiili muzari+fâil	mef'ul	atıf h.	(الرَّسُولَ)'e matuf

أَنْ تُؤْمِنُوا	بِاللّٰهِ	رَبِّكُمْ ط	إِنْ	كُنْتُمْ	خَرَجْتُمْ	جِهَادًا
iman ettiğiniz için	Allah'a	Rabbiniz	Eğer	çıktıysanız		savaşmak için
mef'ulün li eclih; masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	car-mecrur, mevsuf	sıfat	şart h.	fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	mef'ulün li eclih, {(تجاهدون) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı da denmiştir}

فِي سَبِيلِي	وَ	ابْتِغَآءَ	مَرْضَاتِي	تُسِرُّونَ	إِلَيْهِمْ	بِالْمَوَدَّةِ ق
yolumda	ve	arzu etmeniz dolayısıyla	rızamı	gizlersiniz	onlara	sevgi
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	(جِهَادًا)'e matuf, muzaf	muz. ileyh	fiili muzari+fâil {cümle hal de denmiştir, başlangıç cümlesi de denmiştir}	car-mecrur	car-mecrur

وَ	أَنَا	أَعْلَمُ	بِمَآ	أَخْفَيْتُمْ	وَ	مَآ	أَعْلَنْتُمْ ط
	Ben	bildiğim halde	şeyi	sizin gizlediğiniz	ve	şeyi	açığa vurduğunuz
hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi (تسرُّون)'den hal'dir	mübteda	haber	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.

﴿ 1 ﴾

وَ	مَنْ	يَفْعَلْهُ	مِنْكُمْ	فَقَدْ	ضَلَّ	سَوَآءَ	السَّبِيلِ
	kim	bunu yaparsa	Sizden	artık şüphesiz	sapmıştır	ortasından	yolun
başlama h.	şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	car-mecrur	cevâbü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fiili mazi	mef'ul, muzaf	muz. ileyh

cevâbü'ş-şart, fiili mazi, şart ve cevabı (مَن): mübtedasının haberidir

1. Ey iman eden kişiler! Düşmanımı ve düşmanınızı dostlar edinmeyin. Onlar, haktan size geleni (size hak olarak geleni) inkar ettikleri halde, onlara sevgi sunuyorsunuz; oysa onlar, Rabbiniz olan Allah'a iman ettiğiniz için Peygamberi ve sizi (yurdunuzdan) çıkarıyorlar. Eğer siz Benim yolumda savaşmak ve rızamı arzu etmeniz dolayısıyla çıktıysanız, Ben, sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da bildiğim halde onlara (nasıl) sevgi gizlersiniz? Sizden kim bunu yaparsa, şüphesiz yolun ortasından (orta yoldan) sapmıştır.

إِنْ	يَثْقَفُوكُمْ	يَكُونُوا	لَكُمْ	أَعْدَآءً	وَ	يَبْسُطُوٓا
Eğer	sizi elegeçirirlerse	olurlar	size	düşman		uzatırlar
şart h.	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail, mef'ul	cevâbü'ş-şart, nâsih fiili muzari, (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur, (أَعْدَاء) ile bağlantılıdır	(كَانَ)'nin haberi	atıf h.	fiili muzari, fail

﴿2﴾ لَوْ تَكْفُرُونَ ط وَدُّوا وَ بِالسُّوٓءِ أَلْسِنَتَهُمْ وَ أَيْدِيَهُمْ إِلَيْكُمْ

inkar etmenizi		isterler		kötülük ile	dillerini	ve	ellerini	size
fiili muzari+fâil	masdar h.	fiili mazi, fail	atıf h.	car-mecrur	matuf,	atıf h.	mef'ul	car-mecrur
mef'ul, masdarı müevvel								

2. Eğer sizi elegeçirirlerse size düşman olurlar (sizin gibi sevgi duymazlar), ellerini ve dillerini size kötülükle uzatırlar ve (keşke) inkar etmenizi isterler.

يَفْصِلُ الْقِيَامَةِ ج يَوْمَ أَوْلَادُكُمْ ج لَآ وَ أَرْحَامُكُمْ لَنْ تَنْفَعَكُمْ

ayırır	kıyamet	günü	çocuklarınız		ve	yakınlığınız	size asla fayda vermez
fiili muzari	muz. ileyh	zaman zarfı, muzaf	matuf	nefiy h.	atıf h.	fâil	tekid-i nefy-i istikbal; nefiy ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

﴿3﴾ بَصِيرٌ تَعْمَلُونَ بِمَا اللَّهُ وَ بَيْنَكُمْ ط

görendir	yaptığınız	şeyleri	Allah		sizin aranızı
haber	sıla: fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	mübteda	başlama h.	mekan zarfı

3. Yakınlarınız ve çocuklarınız size kıyamet günü asla fayda veremez. Allah (onlarla) sizin aranızı ayırır. Allah yaptıklarınızı görendir.

وَ فِيٓ إِبْرَاهِيمَ حَسَنَةٌ أُسْوَةٌ لَكُمْ كَانَتْ قَدْ

ve	İbrahim'de	güzel	bir örnek	sizin için vardı		
atıf h.	(أُسْوَةٌ)'ün ikinci sıfatı, şibhi cümle	sıfat	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	nâsih fiili mazi	tahkik h.

بُرَآءُ إِنَّا لِقَوْمِهِمْ قَالُوا إِذْ مَعَهُ ج الَّذِينَ

uzağız	Doğrusu Biz	toplumlarına	şöyle demişlerdi	Bir zamanlar	onunla beraber	olanlarda
(إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	fiili mazi, fail	geçmiş zaman zarfı	sıla; şibhi cüm.	matuf, ismi mevsul

كَفَرْنَا بِاللَّهِ ز مِنْ دُونِ تَعْبُدُونَ مِمَّا وَ مِنْكُمْ

inkar ettik	Allah'tan	başka	taptığınız	şeylerden	ve	sizden
fiili mazi, fâil	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	sıla: fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	atıf h.	car-mecrur

الْعَدَاوَةُ بَيْنَكُمُ وَ بَيْنَنَا بَدَا وَ بِكُمْ

düşmanlık	sizin aranızda	ve	bizim	zuhur edip ortaya çıktı		sizi
fâil	mekan zarfı	atıf h.	mekan zarfı	fiili mazi	atıf h.	car-mecrur

وَحْدَهُ بِاللَّهِ تُؤْمِنُوا حَتَّىٰ أَبَدًا الْبَغْضَآءُ وَ

yalnız	Allah'a	inanmanıza	kadar	ebediyen	öfke	ve
(اللّٰهِ) lafzından hal	car-mecrur	fiili muzari, fail	gaye ve nasb h.	zaman zarfı	matuf	atıf h.

وَ لَكَ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لِأَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ قَوْلَ إِلَّا

	senin için	And olsun ki mağfiret dileyeceğim	babasına	İbrahim'in	sözü	hariç
hal vavı	car-mecrur	yemin cevabı lâmı, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	car-mecrur	muz. ileyh	müstesna	istisna h.

تَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ رَبَّنَا مِنْ شَيْءٍ ط مِنَ اللَّهِ لَكَ مَآ أَمْلِكُ

tevekkül ettik	Sana	Rabbimiz	herhangi bir şeyi	Allah'tan gelecek	sana	malik değilim
fiili mazi, fâil	şibhi cümle	nida harfi mahzuf münada	zaid harfi cer, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari

﴿4﴾ الْمَصِيرُ إِلَيْكَ وَ أَنَبْنَا إِلَيْكَ وَ

dönüş	Sanadır		yöneldik	Sana	
mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	fiili mazi, fâil	şibhi cümle (أَنَبْنَا) ile bağlantılıdır	atıf h.

4. İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için güzel bir örnek vardı. Onlar toplumlarına şöyle demişlerdi: "Biz sizden ve Allah'tan başka taptığınız şeylerden uzağız; sizi(n inandıklarınızı) inkar ettik; bizim ve sizin aranızda yalnız Allah'a inanmanıza kadar ebediyen düşmanlık ve öfke zuhur edip ortaya çıktı. (İbrahim'in sözlerindeki) "İbrahim'in, babasına: "And olsun ki, senin için mağfiret dileyeceğim, (fakat) sana Allah'tan (gelebilecek) herhangi bir şeyi (yok etmeye) malik değilim (gücüm yetmez)" sözü hariç (İbrahim'de size örnek vardı). (Ey mü'minler! Şöyle deyin): "Rabbimiz! Sana tevekkül ettik (güvendik), Sana yöneldik; dönüş Sanadır."

رَبَّنَا	لاَ تَجْعَلْنَا	فِتْنَةً	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	اغْفِرْ
Rabbimiz	Bizi kılma	deneme konusu	kimseler için	inkar eden	atıf h.	bağışla
nida harfi mahzuf münada	nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	(فِتْنَةً)'in sıfatı, şibhi cümle. (ismi mevsul)	sıla: mazi fiil cüm.		dua için emir fiili

﴿ 5 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَزِيزُ	أَنْتَ	إِنَّكَ	رَبَّنَا ج	لَنَا
	Hakim olansın	Aziz olansın		doğrusu Sen	Rabbimiz	bizi
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida harfi mahzuf münada	car-mecrur

5. "Rabbimiz! Bizi, inkar eden kimseler için fitne (deneme konusu) kılma; bizi bağışla, doğrusu Sen, üstün olansın, hikmetle iş yapansın."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 548 ≻

(60 / MÜMTEHİNE, 1):

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost, veli, yakın (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman [(اَلْمَوَدَّةُ ﴿وَدَّ يَوَدُّ]: (masdar): muhabbet, sevgi (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) hitab etti, beyan etti/ bıraktı, attı (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (tahakkuk etti, hâsıl oldu) (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık, geniş yol [(اَلْاِبْتِغَاءُ ﴿اِبْتَغَى يَبْتَغِي]: talep, arzu, talep etme [(اَلْجِهَادُ ﴿جَاهَدَ يُجَاهِدُ]: (masdar) cihad etme, galip gelmede güç sarfetme (أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al bâbı) gizledi, sır verdi [(اَلْمَرْضَاةُ ﴿رَضِيَ يَرْضَى]: (masdar) hoşnud olma, razı olma [(اَلْاَعْلَمُ ﴿عَلِمَ يَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen (أَخْفَى يُخْفِي إِخْفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) gizledi, örttü (أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa vurdu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, orta (ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı/ kayboldu/ gizlendi/ unuttu

(60 / MÜMTEHİNE, 2 – 3 – 4 - 5):

(ثَقِفَ يَثْقَفُ ثَقَفًا): yakaladı, ele geçirdi, buldu (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (بَسَطَ يَبْسُطُ بَسْطًا): genişletti, açtı, yaydı, bollaştırdı (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): dil, konuşma uzvu/ tatma hassası/ lügat (اَلسُّوءُ): kötülük, şer, afet, bela, aksaklık (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (وَدَّ يَوَدُّ وَدًّا): (muzaaf fiil) sevdi, muhabbet etti/ temenni etti, istedi (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلرَّحِمُ ج اَرْحَامٌ): akrabalık, yakınlık / ana rahmi (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): yaptı, işledi (فَصَلَ يَفْصِلُ فَصْلاً): kesin hüküm verdi/ ayırt etti (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören, açıkça bilen (اَلْاُسْوَةُ): örnek, numune'i imtisal, örnek edinme, uyma (اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): güzel, güzellik, iyilik, hayır, taat, nail olunan nimet (اَلْعَدَاوَةُ): düşmanlık (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (دُونَ): (zarf) bıraktı, başka, hariç, dışında, olmaksızın (بَدَا يَبْدُو بَدْوًا): zuhur etti, ortaya çıktı/ kıra çıktı, kırda oturdu (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebedi, sürekli, ebed, zaman (اَلْاَبُ ج آبَاءُ): baba (اَلْبَغْضَاءُ): şiddetli bir şekilde hoşlanmama, nefret, tiksinme, kin bağlama (وَحْدَ): tek başına, yalnız, sadece (اَلْبَرِئُ ج بُرَءاءُ): suçsuz, uzak (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): zabtetti, gücü yetti/ sahip oldu (تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (أَنَابَ يُنِيبُ إِنَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) döndü (kulun Allah'a yönelip dönmesi) (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, icad etti, çevirdi, hükmetti [(اَلْمَصِيرُ ﴿صَارَ يَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): imtihan/ işkence/ harp/ günah/ fitne/ bela (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): bağışladı, mağfiret etti (اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, şerefli, değerli [(اَلْحَكِيمُ ﴿حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 549 (MÜMTEHİNE: 6 – 11) ≻

لَقَدْ	كَانَ	لَكُمْ	فِيهِمْ	أُسْوَةٌ	حَسَنَةٌ	لِمَنْ
And olsun ki	oldu	size	onlarda	bir örnek	güzel	kimse için
yemin cevabı lâmı, tahkik h.	nâsih fiili mazi	(كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	car-mecrur	(كَانَ)'nin muahhar ismi, mevsuf	sıfat	car-mecrur (ismi mevsul)

كَانَ	يَرْجُو	اللَّهَ	وَ	الْيَوْمَ	الْآخِرَ	وَ
olan	umuyor	Allah'ı	ve	gününü	ahiret	
sıla; nâsih mazi fiil cüm.; (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	başlama h.

مَنْ	يَتَوَلَّ	فَإِنَّ	اللَّهَ	هُوَ	الْغَنِيُّ	الْحَمِيدُ ﴿6﴾
Kim	yüz çevirirse	doğrusu	Allah	fasıl zamiri	zengindir	övülmeğe layık olandır
mübteda, şart ismi	fiilu'ş-şart; fiili muzari	rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ) nin haberi, şart ve cevab cümlesi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi

(مَنْ) mübtedasının haberidir

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

6. And olsun ki, onlarda Allah'ı ve ahiret gününü uman kimse için, size güzel bir örnek oldu. Kim yüz çevirirse, artık , doğrusu Allah zengindir, övülmeğe layık olandır.

عَسَى	اللَّهُ	أَنْ يَجْعَلَ	بَيْنَكُمْ	وَ	بَيْنَ	الَّذِينَ	عَادَيْتُمْ
umulur	Allah'ın	yaratması	sizinle		arasında	kimseler	düşman olduğunuz
nâsih fiili mazi	(عَسَى)'nın ismi	(عَسَى)'nın haberi: masdar-ı müevvel	mekan zarfı	atıf h.	mekan zarfı	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm

مِنْهُمْ	مَوَدَّةً ط	وَ	اللَّهُ	قَدِيرٌ ط	وَ	اللَّهُ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ ﴿7﴾
onlardan	bir sevgi		Allah	Kadir'dir		Allah	bağışlayandır	merhamet edendir
car-mecrur	mef'ul	başlama h.	mübteda	haber	atıf h.	mübteda	haber	ikinci haber

7. Allah'ın sizinle, onlardan düşman olduğunuz kimseler arasında bir sevgi yaratması umulur; Allah Kadir'dir, Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

لَا يَنْهَاكُمُ	اللَّهُ	عَنِ الَّذِينَ	لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ	فِي الدِّينِ	وَ	لَمْ يُخْرِجُوكُمْ	مِنْ دِيَارِكُمْ	أَنْ تَبَرُّوهُمْ
size yasaklamaz	Allah	kimselere	sizinle savaşmayan	din hususunda		sizi çıkarmayan	yurdunuzdan	onlara iyilik yapmanızı
nefiy h., fiili muzari, mef'ul	fâil	harfi cer, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	önceki (الَّذِينَ)'den bedel, masdar-ı müevvel: f. muzari, fail, mef'ul

وَ	تُقْسِطُوا	إِلَيْهِمْ ط	إِنَّ	اللَّهَ	يُحِبُّ	الْمُقْسِطِينَ ﴿8﴾
ve	adil davranmanızı	onlara karşı	doğrusu	Allah	sever	adil olanları
atıf h.	fiili muzari, fail	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul

8. Allah, din hususunda sizinle savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmanızı ve onlara karşı adil davranmanızı size yasaklamaz; doğrusu Allah adil olanları sever.

إِنَّمَا	يَنْهَاكُمُ	اللَّهُ	عَنِ الَّذِينَ	قَاتَلُوكُمْ	فِي الدِّينِ	وَ
ancak	size yasaklar	Allah	kimseleri	sizinle savaşan	din hususunda	
hasr edatı	fiili muzari, mef'ul	fâil	harfi cer, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.

أَخْرَجُوكُمْ	مِنْ دِيَارِكُمْ	وَ	ظَاهَرُوا	عَلَى إِخْرَاجِكُمْ	أَنْ تَوَلَّوْهُمْ ج
sizi çıkaranları	yurtlarınızdan	ve	yardım edenleri	çıkarılmanıza	dost edinmenizi
fiili mazi, fâil, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	önceki (الَّذِينَ)'den bedel (bedel-i iştimal), masdar ve nasb h., birinci (تَ) harfi hazfedilmiş fiili muzari, fail, mef'ul

وَ	مَنْ	يَتَوَلَّهُمْ	فَأُولَئِكَ	هُمُ	الظَّالِمُونَ ﴿9﴾
	kim	onları dost edinirse	işte onlar	fasıl zamiri	zalimlerdir
başlama h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	cevâbü'ş-şart için rabıta, mübteda		haber, şart ve cevab cümleleri (مَنْ): (مَنْ) mübtedasının haberidir

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

9. Allah, ancak sizinle din hususunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasaklar; kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerdir.

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِذَا جَآءَكُمُ	الْمُؤْمِنَاتُ	مُهَاجِرَاتٍ	فَامْتَحِنُوهُنَّ ط
Ey iman eden kişiler			size geldikleri zaman	mü'min kadınlar	hicret ederek	onları deneyin
nida h., münada, tenbih h.	sıla: mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	şart bildiren zaman zarfı fiilu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	fâil	hal	cevâbü'ş-şart için rabıta cevâbü'ş-şart, emir fiili, fâil, mef'ul

اَللّٰهُ	أَعْلَمُ	بِإِيمَانِهِنَّ ج	فَإِنْ	عَلِمْتُمُوهُنَّ	مُؤْمِنَاتٍ	فَلاَ تَرْجِعُوهُنَّ
Allah	daha iyi bilir	onların imanlarını	eğer	onların bilip öğrenirseniz	mümin kadınlar olduklarını	onları geri döndürmeyin
mübteda	haber	car-mecrur	atıf h., şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, işba h., fâil, birinci mef'ul	ikinci mef'ul	cevâbü'ş-şart; rabıta+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail, mef'ul

إِلَى الْكُفَّارِ ط	لاَ	هُنَّ	حِلٌّ	لَهُمْ	وَ	لاَ	هُمْ	يَحِلُّونَ	لَهُنَّ ط
kafirlere	değildir	onlar	helal	onlara			Onlar	helal	bunlara
harfi cer, mecrur isim	nefiy h.	mübteda	haber, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	atıf h.	nefiy h.	mübteda	haber, fiil cümlesi	car-mecrur

وَ آتُوهُمْ	مَآ أَنْفَقُوا ط	وَ لاَ	جُنَاحَ	عَلَيْكُمْ	أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ	إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ	أُجُورَهُنَّ ط
Onlara verin	şeyleri		hiç bir bir günah	size	onlarla evlenmenizde	kendilerine verdiğiniz zaman	mehirlerini
atıf h.	sıla: mazi fiil cüm.	en-nafiye lil-cins,	(لاَ)'nın ismi	(لاَ)'nın haberi, şibhi cümle	masdar ve nasb h., fiili muzari, fail, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi, işba h., fâil, birinci mef'ul	ikinci mef'ul

وَ لاَ تُمْسِكُوا	بِعِصَمِ	الْكَوَافِرِ	وَ اسْأَلُوا	مَآ أَنْفَقْتُمْ	وَ لْيَسْأَلُوا	مَآ أَنْفَقُوا ط
tutmayın	nikahını	İnkarcı kadınların	isteyin	şeyi infak ettiğiniz	istesinler ve	şeyi harcadıkları
başlama h.	nehy-i hazır (cemi)	muz. ileyh	atıf h., fâil	sıla: mazi fiil cüm., mef'ul, ismi mevsul	atıf h., emir-i gaib; emir lâmı, fiili muzari, fail	mef'ul, ismi mevsul, sıla: mazi fiil cüm., fâil

ذٰلِكُمْ	حُكْمُ	اللّٰهِ ط	يَحْكُمُ	بَيْنَكُمْ ط	وَ	اللّٰهُ	عَلِيمٌ	حَكِيمٌ ﴿10﴾
İşte bu	hükmüdür	Allah'ın	O hükmeder	aranızda		Allah	Bilgindir	Hakim'dir
mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	fiili muzari	mekan zarfı	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber

10. Ey iman eden kişiler! Mü'min kadınlar hicret ederek size geldikleri zaman onları deneyin (neden hicret ettiklerini tesbit edin). Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer onların mümin kadınlar olduklarını bilip öğrenirseniz, kafirlere geri döndürmeyin. Onlar (mü'min kadınlar), onlara (kafirlere) helal değildir! Onlar da bunlara (mü'min kadınlara) helal değildir. Onlara infak ettikleri şeyi verin (kafirlerin bu kadınlara harcadığı mehirleri iade edin). Bu kadınların mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman, onlarla evlenmenizde size hiçbir günah yoktur. İnkarcı kadınların nikahını tutmayın (onlarla evli kalmayın); onlara infak ettiğiniz şeyi (harcadığınız mehri) isteyin; (inkarcı erkekler de mümin kadınlara) harcadıkları şeyi (mehri) istesinler. İşte bu (size anlatılan) Allah'ın hükmüdür; aranızda O hükmeder. Allah bilgindir (çok iyi bilendir), Hakim'dir (hikmetle hüküm verendir).

وَ إِنْ	فَاتَكُمْ	شَيْءٌ	مِنْ أَزْوَاجِكُمْ	إِلَى الْكُفَّارِ	فَعَاقَبْتُمْ
Eğer	çıkacak olursa	bir şey	eşlerinizden	inkarcılara	siz de cezalandırma durumunda olursanız
şart h. atıf h.	fi'lu'ş-şart, fiili mazi, mef'ul	fâil	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, fâil

فَآتُوا	الَّذِينَ	ذَهَبَتْ	أَزْوَاجُهُمْ	مِثْلَ	مَآ	أَنْفَقُوا ط
verin	kimselere	giden	eşleri	kadarını	şey	harcadıkları
rabıta+ cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi; emir fiili, fâil	birinci mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	fâil	ikinci mef'ul	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.

وَ اتَّقُوا	اللّٰهَ	الَّذِيٓ	أَنْتُمْ	بِهِ	مُؤْمِنُونَ ﴿11﴾
sakının	Allah'tan	olduğunuz		kendisine	iman edenler
atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul, mevsuf	mübteda	şibhi cümle (مُؤْمِنُونَ) ile bağlantılıdır	haber

sıla: isim cüm.

11. Eğer eşlerinizden inkarcılara bir şey çıkacak olursa (mehrinizi verdiğiniz kadın kafire kaçar da mehri de onda kalırsa) ve siz de cezalandırma durumunda (onlara galip gelme durumunda) olursanız, o zaman eşleri giden kimselere harcadıkları şeyin mislini (harcadıkları kadarını ganimetten) verin. Kendisine iman edenler olduğunuz Allah'tan sakının.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 549 ≻

(60 / MÜMTEHİNE, 6 – 7 – 8 – 9):

(اَلْأُسْوَةُ): örnek, numune-i imtisal, örnek edinme, uyma (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) ümit etti, umdu

(اَلْحَسَنَةُ ج حَسَنَاتٌ): güzel, güzellik, iyilik, hayır, taat, nail olunan nimet (اَلْغَنِيُّ ج اَغْنِيَاءُ): (Esma-i ilahiyeden) zengin

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

[(حَمِدَ يُحْمَدُ) اَلْحَمِيدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, hükmetti (عَادَى يُعَادِي مُعَادَاةً): (müfâale bâbı) düşmanlık etti, düşman oldu

[(وَدَّ يَوَدُّ) اَلْمَوَدَّةُ]: (masdar) muhabbet, sevgi [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ şeriat/ ceza/ inkıyad/ bağlılık (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, mesken, yurt (بَرَّ يَبُرُّ بَرًّا): (muzaaf fiil) güzel muamele etti, iyilik etti

(أَقْسَطَ يُقْسِطُ إِقْسَاطًا): (if'al bâbı) adaletli davrandı (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi

[(أَقْسَطَ يُقْسِطُ) اَلْمُقْسِطُ]: (ism-i fâil) adaletli davranan (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ şeriat/ ceza/ inkıyad/ bağlılık

(اَلدَّارُ ج دِيَارٌ): ev, yurt (ظَاهَرَ يُظَاهِرُ مُظَاهَرَةً): (müfâale bâbı) yardım etti, arka çıktı, muavenet etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yardım etti/ dost oldu/ yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(60 / MÜMTEHİNE, 10 – 11):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْمُهَاجِرَةُ ج مُهَاجِرَاتٌ): hicret eden, göçen

(اِمْتَحَنَ يَمْتَحِنُ اِمْتِحَانًا): (iftiâl bâbı) imtihan etti, denedi [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْاَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha iyi bilen, en iyi bilen

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (رَجَعَ يَرْجِعُ رَجْعًا): döndürdü, iade etti (اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): mü'min kadın

(حَلَّ يَحِلُّ حَلاًّ): (muzaaf fiil) helal olma, mübah kılınma/ ihramdan çıkma/ inme

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْجُنَاحُ): günah, kusur

(أَنفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(نَكَحَ يَنْكِحُ نِكَاحًا): nikâhladı (kendine nikâhladı) evlendi, kocaya vardı/ ırzını teslim etti/ cinsi münasebette bulundu

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) tuttu, çekti, bırakmadı (boşamadı, akdi bozmadı) (اَلْعِصْمَةُ ج عِصَمٌ): nikâh akdi, nikâh bağı

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) istedi, diledi/ sordu/ hesaba çekti (حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا): hükmetti, hüküm verdi, fasletti

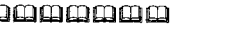
[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen [(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) hikmetli, hakim

(فَاتَ يَفُوتُ فَوْتًا): (ecvef fiil) elden çıkardı, kaçırdı, fevt etti (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

(عَاقَبَ يُعَاقِبُ مُعَاقَبَةً): (müfâale bâbı) cezalandırdı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım zevce

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 550 (MÜMTEHINE : 12 - 13) ≻

يَا أَيُّهَا	النَّبِيُّ	إِذَا جَاءَكَ	الْمُؤْمِنَاتُ	يُبَايِعْنَكَ	عَلَى	أَنْ لاَ يُشْرِكْنَ
	Ey Peygamber	sana geldikleri zaman	Mü'min kadınlar	Sana beyat etmeğe	üzere	ortak koşmamaları
	nida h., münada, tenbih h.	şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi, mef'ul	fâil	(الْمُؤْمِنَاتُ)'den hal, muzari fiil cümlesi	harfi cer	masdar ve nasb h., nefiy h., fiili muzari, fail
	(أَيُّ)'nün sıfatı					

بِاللَّهِ	شَيْئًا	وَ	لاَ يَسْرِقْنَ	وَ	لاَ يَزْنِينَ	وَ
Allah'a	hiçbir şeyi	,	hırsızlık yapmamaları	,	zina etmemeleri	,
car-mecrur	mef'ulü mutlak naibi, mansub	atıf h.	(لاَ يُشْرِكْنَ)'ye matuf, (لاَ):nefiy h., (يَسْرِقْنَ): fiili muzari, mansub, (نَ):fail, muttasıl zamir nun'un-nisve (bayanlar nunu) ref mah.	atıf h.	matuf, (لاَ):nefiy h., (يَزْنِينَ): fiili muzari, mansub, (نَ):fail, muttasıl zamir nun'un-nisve (bayanlar nunu) ref mah.	atıf h.

بَيْنَ	يَفْتَرِينَهُ	بِبُهْتَانٍ	لاَ يَأْتِينَ	وَ	أَوْلاَدَهُنَّ	لاَ يَقْتُلْنَ
arasında	iftira ettikleri	yalan söz	getirmemeleri		çocuklarını	öldürmemeleri
mekan zarfı, muzaf	sıfat, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	nefiy h., iili muzari, fail	atıf h.	mef'ul	matuf, nefiy h., fiili muzari, fail

فَبَايِعْهُنَّ	فِي مَعْرُوفٍ	لاَ يَعْصِينَكَ	وَ	أَرْجُلِهِنَّ	وَ	أَيْدِيهِنَّ
onlara biat et	uygun olan hususta	sana isyan etmemeleri	ve	ayakları	ve	elleri
rabıta+ cevâbü'ş-şart, fiil cüm.; emir fiili, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	nefiy h. fiili muzari, fail, muttasıl mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	muz. ileyh, muzaf, (هُنَّ): muz. ileyh

﴿ 12 ﴾ رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهَ	إِنَّ	اللَّهَ ط	لَهُنَّ	اسْتَغْفِرْ	وَ
çok merhamet edendir	bağışlayandır	Allah	doğrusu	Allah'tan	onlara	bağışlanma dile	
(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	mef'ul	car-mecrur	emir fiili	atıf h.

12. Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamaları, hırsızlık yapmamaları, zina etmemeleri, çocuklarını öldürmemeleri, elleri ve ayakları arasında iftira ettikleri yalan söz getirmemeleri (başkasının çocuğunu kocalarına isnat etmemeleri) ve uygun olan hususta sana isyan etmemek üzere sana beyat etmeye geldikleri zaman, onlara biat et (anlaşmayı kabul et); onlara Allah'tan bağışlanma dile; doğrusu Allah, bağışlayandır, çok merhamet edendir.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	لاَ تَتَوَلَّوْا	قَوْمًا	غَضِبَ	اللَّهُ	عَلَيْهِمْ
Ey iman eden kişiler!			dost edinmeyin	bir toplumu	gazab ettiği	Allah'ın	kendilerine
nida h., münada, tenbih h.	sıfat, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	mef'ul, mevsuf	(قَوْمًا) kelimesinin sıfatı, mazi fiil cümlesi	fâil	car-mecrur

﴿ 13 ﴾ الْقُبُورِ	مِنْ أَصْحَابِ	الْكُفَّارُ	يَئِسَ	كَمَا	مِنَ الْآخِرَةِ	قَدْ يَئِسُوا
kabirlerin	ashabından	kafirlerin	umutlarını kestikleri	gibi	ahiretten	umutlarını kesmiş
muz. ileyh	harfi cer,mecrur isim, muzaf	fâil	fiili mazi	harfi cer, masdar h.	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail / tahkik h.

(قَوْمًا) kelimesinin 2. sıfatı, mazi fiil cümlesi

13. Ey iman eden kişiler! Allah'ın kendilerine gazab ettiği, kafirlerin kabirlerin ashabından umutlarını kestikleri gibi, ahiretten de umutlarını kesmiş olan bir toplumu dost edinmeyin.

سورة الصف (61)

(SAF (Saf Tutma) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 15 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 550 - 551 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Hakim'dir	Aziz'dir	O		yerdeki	olanlar	ve	Göklerdeki	şeyler	Allah'ı	tesbih ederler
ikinci haber	haber	mübteda	atıf h.	sıla; şibhi cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.	sıla; şibhi cüm.	fail, ismi mevsul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi

1. Göklerdeki şeyler ve yerdeki olanlar Allah'ı tesbih ederler. O, Aziz'dir, Hakim'dir.

﴿2﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ

Ey iman eden kişiler!			niçin	söylersiniz	şeyleri	Yapmayacağınız
nida h., münada muzaf, tenbih h.	sıfat ismi mevsul	sıla: fiili mazi cümlesi	harfi cer, elif (ا)'i mahzuf soru ismi	fiili muzari+fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.

2. Ey iman eden kişiler! Yapmayacağınız (veya yapmadığınız) şeyi niçin söylersiniz?

﴿3﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

büyümektedir	kızdırıcı bir husus olarak	Allah katında	söylemeniz	şeyleri	Yapmayacağınız	
fiili mazi	temyiz	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	(كَبُرَ)'nın faili, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.

3. Yapmayacağınız şeyleri (yaptık diye) söylemeniz, Allah katında kızdırıcı bir husus olması bakımından büyümektedir (büyük gazaba sebep olmaktadır).

﴿4﴾ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ

Doğrusu	Allah	sever	kimseleri	savaşan	kendi yolunda	bir saf halinde	gibi	bir bina	birbiriyle birleşmiş
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	hal	tenbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat

4. Doğrusu Allah, kendi yolunda, bir saf halinde birbiriyle birleşmiş (yekpare tek bir duvar gibi kenetlenmiş) bir bina gibi savaşanları sever.

وَ إِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِي وَ قَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ

başlama h.	Bir zamanlar		demişti	Musa	kavmine	Ey kavmim	niçin	Beni incitirsiniz		bildiğiniz halde		benim olduğumu	peygamberi	Allah'ın
	(اذكر) (zikret) olarak takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, zarf ismi		fiili mazi	fail	car-mecrur	nida h., münada	harfi cer, elif (ا)'i mahzuf soru ismi	fiili muzari+fâil mef'ul				tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh
										f.muzari + fâil	tahkik h.	hal vavı, arkadan gelen fiil cümlesi hal'dir		

(تَعْلَمُونَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

﴿5﴾ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۚ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

size	Ama onlar saptıkları zaman	saptırmıştı	Allah	onların kalblerini	başlama h.	mübteda	doğru yola iletmez	toplumu	fasık
car-mecrur	başlama h., şart bildiren zaman zarfı fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail	cevâbü'ş-şart, fiili mazi	fâil	mef'ul			haber, nefiy h., fiili muzari	mef'ul, mevsuf	sıfat

5. Bir zamanlar Musa kavmine: "Ey kavmim! Benim size (gönderilmiş) Allah'ın peygamberi olduğumu bildiğiniz halde niçin bana eziyet ediyorsunuz?" demişti. Ama onlar (doğru yoldan) saptıkları zaman, Allah da onların kalblerini saptırmıştı. Allah, fasık (yoldan çıkmış) toplumu doğru yola iletmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 550 ≻

(60 / MÜMTEHİNE, 12 – 13):

(اَلنَّبِيُّ ج نَبِيُّونَ): peygamber (اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): mü'min kadın (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

(بَايَعَ يُبَايِعُ مُبَايَعَةً): (müfâale bâbı) biat etti, anlaştı/ alışveriş etti (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) (Allah'a) ortak koştu

[اَلشَّيْءُ (شَاءَ يَشَاءُ]: (masdar) şey/ dileme, isteme (سَرَقَ يَسْرِقُ سَرَقًا): çaldı (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü

(زَنَى يَزْنِي زِنًى): (nâkıs fiil) zina yaptı, gayri meşru cinsi münasebette bulundu (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): evlat, çocuk

(بَيْنَ): (zarf) arasında (أَتَى يَأْتِي إِيْتَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلرِّجْلُ ج اَرْجُلٌ): ayak, bacak

(اَلْبُهْتَانُ): batıl, hayret ve dehşet veren çirkin ve yalan söze ıtlak edilir (اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftial bâbı) iftira etti, uydurdu, düzdü

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı, isyan etti, baş kaldırdı

[اَلْمَعْرُوفُ (عَرَفَ يَعْرِفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi

[اَلْغَفُورُ (غَفَرَ يَغْفِرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(غَضِبَ يَغْضَبُ غَضَبًا): kızdı, hiddet gösterdi, öfkelendi (يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا): (misal fiil) ümidi, kesti/ bildi, anladı

(اَلْكَافِرُ ج كُفَّارٌ): (ism-i fâil) kâfir, inkârcı, inanmayan (اَصْحَابُ الْقُبُورِ): kabir ehli olan ölüler

≺ SAFF SÛRESİ ≻

(61 / SAFF, 1 – 2 – 3):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, şerefli, değerli

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(كَبُرَ يَكْبُرُ كِبَرًا): büyük oldu/ nefse ağır geldi/ çirkin ve müstehcen oldu (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(اَلْمَقْتُ): kızdırıcı husus/ şiddetli kızgınlık/ yalan/ birinin üvey annesiyle evlenmesi

(61 / SAFF, 4 – 5):

(أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı

(اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلصَّفُّ ج صُفُوفٌ): saf, sıra, dizi

(اَلْبُنْيَانُ): bina, yapılmış şey manasında olarak Kur'an'da zikredilir [(رَصَّ) اَلْمَرْصُوصُ]: (ism-i mef'ûl) bitiştirilmiş, bitişik

(آذَى يُؤْذِي إِيذَاءً): (if'al bâbı) eziyet etti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek

(زَاغَ يَزِيغُ زَيْغًا): (ecvef fiil) saptı, maksaddan döndü/ müzdarip oldu/ yıldı/ kaydı/ seçemedi

(أَزَاغَ يُزِيغُ إِزَاغَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) döndürdü, çevirdi, saptırdı (اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, sapık, münafık, inkârcı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, doğru yola iletti, tarif etti, yol gösterdi

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 551 (SAF : 6 – 14) ≻

إِلَيْكُمْ	اللَّهِ	رَسُولُ	إِنِّي	إِسْرَآئِيلَ	يَا بَنِي	مَرْيَمَ	ابْنُ	عِيسَى	قَالَ	إِذْ	وَ
size	Allah'ın	Peygam-beriyim	Doğrusu ben	Ey İsrail oğulları		Meryem	oğlu	İsa	demişti	Bir zamanlar	
car-mecrur	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh	nida h., münada, muzaf	muz. ileyh	sıfat, muzaf	fâil, mevsuf	fiili mazi	(اذكر) (zikret) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, zarf ismi	başla-ma h.

مِنْ بَعْدِي	يَأْتِي	بِرَسُولٍ	مُبَشِّرًا	وَ	مِنَ التَّوْرَاةِ	يَدَيَّ	بَيْنَ	لِمَا	مُصَدِّقًا
benden sonra	gelmiş	bir peygamberi	müjdeleyici olarak	ve	Tevrat'ı	Benden önceki şeyi			doğrulayıcı olarak
h.cer, zarf ismi	(رَسُولٍ)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	(مُصَدِّقًا)'a matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	muz. ileyh	sıla; şibhi cüm., muzaf	tekit için gelen zaid harfi cer, ismi mevsul	hal

﴿ 6 ﴾ مُبِينٌ	سِحْرٌ	هَذَا	قَالُوا	بِالْبَيِّنَاتِ	فَلَمَّا جَآءَهُمْ	أَحْمَدُ ط	اسْمُهُ
apaçık	bir sihirdir	Bu	dediler	apaçık belgelerle	Ama kendilerine geldiği zaman	Ahmet	adı
sıfat	haber, mevsuf	mübteda	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	car-mecrur	başlama h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	haber	mübteda

(رَسُولٍ)'in 2. sıfatı, isim cümlesi

6. Bir zamanlar Meryem oğlu İsa: "Ey İsrailoğulları! Doğrusu ben, benden öncekini (yani) Tevrat'ı doğrulayıcı, benden sonra gelecek ve ismi Ahmet olacak bir peygamberi müjdeleyici olarak, size (gönderilmiş) Allah'ın peygamberiyim" demişti. Fakat (o elçi) kendilerine apaçık belgelerle geldiği zaman: "Bu, apaçık bir sihirdir" dediler.

هُوَ	وَ	الْكَذِبَ	عَلَى اللَّهِ	افْتَرَى	مِمَّنِ	أَظْلَمُ	مَنْ	وَ
mübteda	halde	yalan	Allah'a karşı	uyduran	kimseden	daha zalimdir	kim	
	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mef'ul	h. cer, mecrur isim	sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul.)	haber	mübteda, soru ismi	başla-ma h.

﴿ 7 ﴾ الظَّالِمِينَ	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	وَ اللَّهُ		إِلَى الْإِسْلاَمِ ط	يُدْعَى
zalimler	toplumunu	doğru yola iletmez	Allah	başlama h.	İslam'a	çağırıldığı
sıfat	mef'ul, mevsuf	haber, nefiy h., fiili muzari	mübteda		harfi cer, mecrur isim	haber, meçhul mazi fiil cümlesi

7. İslam'a çağırıldığı halde (gelmeyerek) Allah'a karşı yalan uydurandan kim daha zalimdir? Allah, zalimler toplumunu doğru yola iletmez.

اللَّهُ	وَ	بِأَفْوَاهِهِمْ	اللَّهِ	نُورَ	لِيُطْفِؤُوا	يُرِيدُونَ
Allah		Ağızlarıyla	Allah'ın	nurunu	söndürmek için	isterler
mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	car-mecrur	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, fail	fiili muzari+fâil (Kur'an'ı iptal etmek istiyorlar) olarak takdir edilen mef'ulü mahzuftur

﴿ 8 ﴾ الْكَافِرُونَ	كَرِهَ	لَوْ	وَ	نُورِهِ	مُتِمُّ
Kafirler	kerih görse	bile		nurunu	tamamlayandır
fâil	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	şart h.	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	muz. ileyh, muzaf, (ه):muz. ileyh	haber, muzaf

8. Ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek için (Kur'an'ın ibtalini) isterler. Kafirler kerih görseler bile, Allah nurunu tamamlayandır.

الْحَقِّ	وَ دِينِ	بِالْهُدَى	رَسُولَهُ	أَرْسَلَ	الَّذِي	هُوَ
gerçek	dinle	doğruluk rehberiyle	peygamberini	gönderendir		O
muz. ileyh	atıf h., matuf, muzaf	car-mecrur	mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

﴿ 9 ﴾ ع الْمُشْرِكُونَ	كَرِهَ	لَوْ	وَ	كُلِّهِ	عَلَى الدِّينِ	لِيُظْهِرَهُ
Müşrikler	kerih görse	bile		bütün	dinlere	galip getirmek için
fâil	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	şart h.	hal vavı, arkadan gelen cümle hal'dir	tekid	harfi cer, mecrur isim	ta'lil ve nasb h., fiili muzari, mef'ul

9. O (Allah) müşrikler kerih görse bile, peygamberini bütün dinlere galip getirmek için, peygamberini, doğruluk rehberi (Kuran) ve gerçek dinle gönderendir.

﴿ 10 ﴾ يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ

Ey iman edenler!	fiili mazi, fail	soru h.	f.muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, muzari fiil cümlesi, mef'ul	muz. ileyh	atıf h.	mallarınızla car-mecrur isim, mevsuf	canlarınızla matuf
sıfat, ismi mevsul		size göstereyim mi	bir ticareti	sizi kurtaracak	bir azabdan	Allah	ve	mallarınızla	canlarınızla
nida h., münada, muzaf, tenbih h.									

10. Ey iman edenler! Acı veren bir azabdan sizi kurtaracak bir ticareti (kazançlı yolu) size göstereyim mi?

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ تُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ ط

inanırsınız	Allah'a	ve	peygamberine	cihat edersiniz	yolunda	Allah	mallarınızla	ve	canlarınızla
fiili muzari+fâil	car-mecrur	atıf h.	matuf	fiili muzari+fâil	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur	atıf h.	matuf

﴿ 11 ﴾ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ لا

İşte bu	daha hayırlıdır	sizin için	eğer	olsaydınız	biliyor
mübteda	haber	car-mecrur	şart h.	fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi; fiili muzari+fâil

11. Allah'a ve peygamberine inanırsınız; Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla cihat edersiniz; işte bu, eğer bilseniz sizin için daha hayırlıdır.

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَ يُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

bağışlar	sizin için	günahlarınızı	,	sizi koyar	cennetlere	akan
(إن تؤمنوا) (eğer iman ederseniz) olarak takdir edilen fiilu'ş-şart'ın cevabü'ş-şartı, fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	matuf, fiili muzari, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi

﴿ 12 ﴾ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَ مَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ط ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ لا

altından	ırmaklar	atıf h.	meskenlere	iyi	cennetlerindeki	Adn	İşte bu	kurtuluştur	büyük
harfi cer, zarf ismi	fâil		(جَنَّاتٍ)'e matuf, mevsuf	sıfat	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	mübteda	haber, mevsuf	sıfat

12. (Eğer iman ederseniz, Allah) sizin için, günahlarınızı bağışlar, sizi, altından ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerindeki iyi meskenlere koyar. İşte bu, büyük kurtuluştur.

﴿ 13 ﴾ وَ أُخْرَى تُحِبُّونَهَا ط نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَ فَتْحٌ قَرِيبٌ ط وَ بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

başka birşey	sevdiğiniz	bir yardım	Allah katından	ve	bir zafer	yakın		müjde ver	İnananlara	
mübteda, mevsuf	sıfat, fiil cümlesi	(أُخْرَى) mübtedasının haberi, {(هي) (o) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi de denmiş}	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	(نَصْرٌ)'a matuf, mevsuf	sıfat	başlama h.	emir fiili	mef'ul	
atıf h.										

13. Sevdiğiniz başka bir şey (daha), Allah katından bir yardım ve yakın bir zaferdir. Mü'minleri müjdele.

يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ

Ey iman eden kişiler!	olun	yardımcıları	Allah'ın	gibi	dediği	İsa'nın	oğlu	Meryem	Havarilere	
fiili mazi, fail	emir fiili, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	h.cer, masdar h.	fiili mazi	fâil, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur	
sıfat, ismi mevsul										
nida h., münada, tenbih h.										

مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ط قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَآمَنَتْ

kimlerdir	yardım-cılarım	Allah'a giden yolda	demişlerdi	Havariler	biz	yardımcılarıyız	Allah'ın	böylece iman etti
mübteda, soru ismi	haber	h.cer, mecrur isim	fiili mazi	fâil	mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	başlama h., fiili mazi

فَأَيَّدْنَا طَآئِفَةٌ ج وَ كَفَرَتْ إِسْرَآئِيلَ مِنْ بَنِي طَآئِفَةٌ

bir grup	oğullarından	İsrail	inkar etti	bir grup	Fakat Biz destekledik	
fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	fâil	fiili mazi	atıf h., fiili mazi, fâil

﴿ 14 ﴾ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

kimseleri	iman eden	düşmanlarına karşı	bu sebeple oldular	galib gelenler
mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, nâsih, (اصبح)'nın ismi	(اصبح)'nın haberi

14. Ey iman eden kişiler! Allah'ın (dinde) yardımcıları olun. Meryem oğlu İsa'nın Havarilere: "Allah'a (giden yolda) yardımcılarım kimler?" dediği gibi.. Havariler: "Biz Allah'ın yardımcılarıyız" dediler. İsrailoğullarından bir grup iman etti, bir grup da inkar etti; Fakat Biz, iman eden kimseleri düşmanlarına karşı destekledik de bu sebeple galib gelenler oldular.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 551 ≻

(61 / SAFF, 6 – 7 – 8 - 9):

(اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): oğlan, oğul (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü [(صَدَّقَ يُصَدِّقُ) اَلْمُصَدِّقُ]: (ism-i fâil) tasdik eden, kabullenen, doğrulayan (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (önce) [(بَشَّرَ يُبَشِّرُ) اَلْمُبَشِّرُ]: (ism-i fâil) müjdeleyen, müjdeci

(مَا بَيْنَ يَدَيَّ): (tabir) ellerimin arasındakiler: benden öncekiler (أَتَى يأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (بَعْدَ): (zarf) sonra

(اَلْاِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا ب): (mehmuz ve ecvef fiil) getirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan [(ظَلَمَ يَظْلِمُ) اَلْاَظْلَمُ]: (ism-i tafdîl) daha zalim, en zalim

(اِفْتَرَى يَفْتَرِي اِفْتِرَاءً): (iftiâl bâbı) iftira etti, yalan uydurdu [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: yalan, uydurma, düzmece

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti / ibadet etti/ dua etti / yardım istedi

[(أَسْلَمَ يُسْلِمُ) اَلْاِسْلَامُ]: İslam (Allah'a itaat ve şeri hükümlerine bağlılık gösterme), Müslümanlık

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, doğru yola iletti, tarif etti, yol gösterdi

(أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (أَطْفَأَ يُطْفِئُ إِطْفَاءً): (if'al bâbı) söndürdü (اَلْفُوهُ ج اَوْفَاهٌ): ağız

(اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışkı, aydınlık, parlaklık [(أَتَمَّ يُتِمُّ) اَلْمُتِمُّ]: (ism-i fâil) ikmal eden, tamamlayan

(كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al b.) gönderdi (كَرِهَ يَكْرَهُ كَرْهًا): çirkin karşıladı, hoşlanmadı

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْهُدَى]: hidayet, doğru yol, hidayet verme (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat/ inkıyad/ bağlılık

(اَلْحَقُّ): hak, gerçek (أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al bâbı) kuvvetlendirdi, galip getirdi/ açıkladı, açığa verdi/ öğle vaktine girdi

(61 / SAFF, 10 - 11 – 12 – 13 – 14):

(دَلَّ يَدُلُّ دَلَالَةً): (muzaaf fiil) delalet etti, gösterdi (أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nâkıs f., if'al bâbı) kurtardı (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol

(اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti, soktu (تَحْتَ): (zarf) altında

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اَلْمَسْكَنُ ج مَسَاكِنُ): ikamet, yerleşme yeri, mesken

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلطَّيِّبَةُ ج طَيِّبَاتٌ): temiz, hoş, güzel, lezzetli

[(فَازَ يُفُوزُ) اَلْفَوْزُ]: kurtuluş, kurtulma (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce

(اَلْاٰخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (if'al bâbı) sevdi [(فَتَحَ يَفْتَحُ) اَلْفَتْحُ]: fetih, zafer

[(نَصَرَ يَنْصُرُ) اَلنَّصْرُ]: yardım, zafer [(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْقَرِيبُ]: yakın (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi

(اَلنَّصِيرُ ج اَنْصَارٌ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever (اَلْاِبْنُ ج اَبْنَاءُ): oğlan, oğul

(اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): cemaat, gurup, bölük, taife (اَلْحَوَارِيُّ ج حَوَارِيُّونَ): havariler / seçilmiş halis kimse (peygamberlere tarafdar çıkıp yardım edenler) (أَيَّدَ يُؤَيِّدُ تَأْيِيدًا): (tef'il bâbı) teyit etti, pekiştirdi, destekledi (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

(أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı (اَلظَّاهِرُ ج ظَاهِرُونَ): (ism-i fâil) galip gelen

سورة الجمعة (62)

(CUMA (Cuma: Toplanma) SÛRESİ)

(Medine'de indirilmiştir. 11 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 552 - 553 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

يُسَبِّحُ	لِلَّهِ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ
tesbih etmektedir	Allah için	şeyler	Göklerdeki	ve	şeyler	yerdeki
fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	fail, ismi mevsul	sıla: şibhi cümle	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: şibhi cümle

﴿ 1 ﴾

الْمَلِكِ	الْقُدُّوسِ	الْعَزِيزِ	الْحَكِيمِ
Melik	Kuddüs	Azîz	Hakîm
(لِلَّهِ) kelimesinin sıfatı	ikinci sıfat,	üçüncü sıfat	dördüncü sıfat

1. Göklerde ve yerde bulunanlar, Melik (hükümdar, mülkün sahibi); Kudüs (her noksanlıktan uzak münezzeh); Azîz (üstün, her şeye galib olan); Hakîm (mutlak hakim, her şeyi hikmetle yapan olan) Allah'ı tesbih etmektedir.

هُوَ	الَّذِي	بَعَثَ	فِي الْأُمِّيِّينَ	رَسُولًا	مِنْهُمْ	يَتْلُو
O	gönderendir		ümmîler içinde	bir Resul	kendilerinden	okuyan
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla; fiil c. fiili mazi,	harfi cer	mef'ûl, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	(رَسُولًا)'in 2. ikinci sıfatı, muzari fiil cümlesi

عَلَيْهِمْ	آيَاتِهِ	وَ	يُزَكِّيهِمْ	وَ	يُعَلِّمُهُمُ	الْكِتَابَ
üzerlerine	onun âyetlerini	,	onları temizleyen	,	onlara öğreten	kitab
car- mecrur	mef'ûlün bih	atıf h.	3. sıfat, muzari fiil cümlesi mef'ul	atıf h.	4. sıfat, muzari fiil cümlesi mef'ul	ikinci mef'ûl

﴿ 2 ﴾

وَ	الْحِكْمَةَ ق	وَ	إِنْ	كَانُوا	مِنْ قَبْلُ	لَفِي ضَلَالٍ	مُبِينٍ لا
ve	hikmet		Doğrusu	idiler	Bundan önce	kesinlikle bir sapıklıkta	apaçık
atıf h.	matuf	başlama h. {hal vavı da denmiştir}.	(إِنْ)'nin tahfifi (fiilin önüne geldiği için şeddeli değil cezimli hali), (şart harfi de denmiştir)	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nın ismi	harfi cer, zarf isim cer mah. { şibhi cümle (كَانُوا)daki (وا)'dan haldir denmiştir }	lamul (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, mevsuf	sıfat

2. O (Allah); ümmîler içinde (okuma-yazma bilmeyenler arasında) üzerlerine onun âyetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara kitab ve hikmet öğreten kendilerinden bir Resul gönderendir. Doğrusu bundan önce, kesinlikle apaçık bir sapıklık içinde idiler.

﴿ 3 ﴾

وَ	آخَرِينَ	مِنْهُمْ	لَمَّا يَلْحَقُوا	بِهِمْ ط	وَ	هُوَ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ
	diğerlerine de	Onlardan	henüz katılmamış olan	kendilerine		O	Aziz'dir	Hakîm'dir
atıf h.	(الْأُمِّيِّينَ) üzerine matuf	(آخَرِينَ)'nin sıfatı, şibhi cümle	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil	car- mecrur	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber

3. Onlardan (ümmilere olduğu kadar ümmi olmayan insanlardan) henüz kendilerine katılmamış diğerlerine de (peygamber olarak gönderildi). O, Aziz'dir, Hakîm'dir.

ذَٰلِكَ	فَضْلُ	اللَّهِ	يُؤْتِيهِ	مَنْ	يَشَاءُ ط
Bu	lütfudur	Allah'ın	verdiği	kimselere	dileyen/dilediği
mübteda	haber, muzaf	muz. ileyh	(فَضْلُ اللَّهِ)'dan hal; muzari fiil+ mef'ul	(يُؤْتِي) fiilinin ikinci mef'ulü, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.

﴿ 4 ﴾

وَ	اللَّهُ	ذُو	الْفَضْلِ	الْعَظِيمِ	مَثَلُ	الَّذِينَ	حُمِّلُوا	التَّوْرَاةَ
	Allah	sahibidir	lütuf	büyük	misali	kimselerin	kendilerine yükletilen	Tevrat
başlangıç harfi	mübtedâ	haber, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat	mübteda, muzaf,	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla; meçhul mazi fiil c., naibi fâil	mef'ûl

يَحْمِلُ	الْحِمَارِ	كَمَثَلِ	لَمْ يَحْمِلُوهَا	ثُمَّ
taşıyan	eşeğin	misali gibidir	Onu yüklenmemiş olan	sonra
hal: fiil cümlesi	muz. ileyh	haber, şibhi cümle muzaf	nefiy ve cezm h., fiili muzari, fâil, mef'ûl	atıf h.

كَذَّبُوا	الَّذِينَ	الْقَوْمِ	مَثَلُ	بِئْسَ	أَسْفَارًا ط
yalanlayan	sıla: mazi fiil cüm. / sıfat, ismi mevsul	kavmin	misali	ne kadar kötüdür	kitap (yükü)
		muz. ileyh, mevsuf	fail, muzaf	fiili mazi, zem (kınama) ifade eden câmid (çekimi olmayan) fiili mazi	mef'ûl

﴿ 5 ﴾ الظَّالِمِينَ	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	اللَّهُ	وَ	اللَّهِ ط		بِآيَاتِ
zalim	kavmi	hidayete iletmez	Allah		Allah'ın		âyetlerini
sıfat	mef'ûl, mevsuf	haber, fiil cümlesi	mübtedâ	başlama h.	muz. ileyh		car-mecrur, muzaf

4. Bu, Allah'ın dileyen/dilediği kimselere verdiği lütfudur. Allah, büyük lütuf sahibidir.**5.** Kendilerine Tevrat yükletilen, sonra onu yüklenmemiş olanların (ilim ve hikmetlerini kavramayıp amel etmeyenlerin) misali, kitap (yükü) taşıyan eşeğin misali gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlayan kavmin misali ne kadar kötüdür. Allah, zalim kavmi hidayete (doğru yola) iletmez.

لِلَّهِ	أَوْلِيَاءُ	أَنَّكُمْ	إِنْ زَعَمْتُمْ	هَادُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا	قُلْ	
Allah'ın	dostları	sizler olduğunuzu	Eğer sanıyorsanız	Yahudi olan	kimseler	Ey	De ki	
muzâfun ileyh	(أَنَّ)'nin haberi, muzaf	tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	şart h., fi'lu'ş-şart, fiili mazi, fâil	sıla: mazi fiil cüm	sıfat, ismi mevsul {(أَيُّهَا)'nın bedel'i de denmiştir}	nidâ h., münâdâ harfi	tenbih	emir f

(زَعَمْتُمْ) fiilinin mef'ûlü, masdarı müevvel

﴿ 6 ﴾ صَادِقِينَ	إِنْ كُنْتُمْ	الْمَوْتَ	فَتَمَنَّوُا	النَّاسِ	مِنْ دُونِ	
sadıklar	eğer idiyseniz	ölümü	o halde temenni edin	(diğer) insanlardan başka		
(كَانَ)'nin haberi	cezmeden şart harfi, fi'lu'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	mef'ûl	rabıta {cevabüşşart içindir}, cevabü'ş-şart; fiil cümlesi, fâil	muzâfun ileyh	harfi cer, zarf ismi, muzaf	

6. De ki: "Ey Yahudi olanlar! Eğer (diğer) insanlardan başka (yalnız) sizin, Allah'ın dostları olduğunuzu sanıyorsanız, o halde ölümü temenni edin, eğer sadıklar (doğru söyleyenler) idiyseniz?"

أَيْدِيهِمْ ط	قَدَّمَتْ	بِمَا	أَبَدًا	لاَ يَتَمَنَّوْنَهُ	وَ
Elleriyle	takdim ettikleri	şeyler sebebiyle	asla	onu temenni etmezler	
fâil	sıla; mazi fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	zaman zarfı	nefiy h., fiili muzari+fâil mef'ûlün bih	başlama h.

﴿ 7 ﴾	بِالظَّالِمِينَ	عَلِيمٌ	اللَّهُ	وَ
	zalimleri	çok iyi bilendir	Allah	
	car-mecrur	haber	mübteda	başlama h.

7. Elleriyle takdim ettikleri (yaptıkları) şeyler sebebiyle onu (ölümü) asla temenni etmezler. Allah, zalimleri çok iyi bilendir.

مُلاَقِيكُمْ	فَإِنَّهُ	مِنْهُ	تَفِرُّونَ	الَّذِي	الْمَوْتَ	إِنَّ	قُلْ
sizinle karşılacak olandır	kesinlikle	kendisinden	kaçtığınız		ölüm	Doğrusu	De ki
(إِنَّ)'nin haberi	rabıta, (zaid de denmiştir) te'kid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	sıla: fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	(إِنَّ)'nin ismi, mevsuf	te'kid ve nasb h.	emir f.

birinci (إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿ 8 ﴾ تَعْمَلُونَ ع	كُنْتُمْ	بِمَا	فَيُنَبِّئُكُمْ	وَ الشَّهَادَةِ	الْغَيْبِ	إِلَى عَالِمِ	تُرَدُّونَ	ثُمَّ
yapmakta	olduğunuz	şeyleri	O size haber verecektir	görüleni ve	görülmeyeni	bilene	döndürüleceksiniz	Sonra
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	sıla: fiil cüm.	harfi cer, ismi mevsul	atıf h., fiili muzari, mef'ûl	matuf	atıf h.	muzâfun ileyh	car-mecrur, muzaf	meçhul f. muzari, naibi fail	atıf h.	

8. De ki: "Doğrusu kendisinden kaçtığınız ölüm kesinlikle sizin karşınıza çıkacak olandır. Sonra; görüleni ve görülmeyeni bilene (Allah'a) döndürüleceksiniz. O size yapmakta olduğunuz şeyleri haber verecektir."

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 552 ➣

(62 / CUMA, 1 – 2):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): melik, sultan, hükümdar

[(قَدُسَ يَقْدُسُ) اَلْقُدُّوسُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) bütün noksan sıfatlardan uzak, münezzeh ve mukaddes olan, tertemiz olan

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem

(بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): gönderdi, uyandırdı, diriltti (اَلْأُمِّيُّ ج اُمِّيُّونَ): ümmi (okuma yazma bilmeyen)

(عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu

(زَكَّى يُزَكِّي تَزْكِيَةً): (tef'il bâbı) temizledi, ıslah etti, düzeltti/ övdü/ temize çıkardı

(اَلْحِكْمَةُ): hikmet (doğru olduğu tahakkuk eden her türlü söz ve amel)

[(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma (قَبْلُ): (zarf) önce [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(62 / CUMA, 3 – 4 – 5):

(اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (لَحِقَ يَلْحَقُ لَحَاقًا ب): katıldı, kavuştu

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(حَكَمَ يَحْكُمُ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim

(اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): iyilik, lütuf, hayır, fazl (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): örnek, misil, müsavi, aynısı, numune, örnek

(حَمَّلَ يُحَمِّلُ تَحْمِيلاً): (tef'il bâbı) yükledi veya yüklenilmesini teklif etti

(حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı, yüklendi, gebe kaldı, bindirdi/ binek ayarladı/ hücum etti

(بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü (اَلْحِمَارُ ج حُمُرٌ): eşek (اَلسِّفْرُ ج اَسْفَارٌ): kitap

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, doğru yola iletti, irşad etti

(62 / CUMA, 6 – 7 – 8):

(اَلْوَلِيُّ ج اَوْلِيَاءُ): dost (هَادَ يَهُودُ هَوْدًا): (ecvef fiil) yahudi oldu/ tevbe etti, döndü

(زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): zanda bulundu, şüpheli söz söyledi, iddia etti (دُونَ): başka, gayr, arka, ...siz, ...sız, önce

(تَمَنَّى يَتَمَنَّى): (tefa'ul bâbı) temenni etti, ümit besledi, ülkü kurdu [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme

(اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü olan, doğru olan [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ism-i fâil) bilen

(تَمَنَّى يَتَمَنَّى): (tefa'ul bâbı) temenni etti, ümit besledi, ülkü kurdu (اَلْأَبَدُ ج اُبُودٌ): ebediyyen, ebed, zaman

(اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) geçmişte yaptı,önceden yaptı, hazırladı,önüne geçti

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا): (muzaaf fiil) kaçtı

(اَلْمُلاَقِي ج مُلاَقُونَ): (ism-i fâil) karşılaşan, kavuşan (رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) döndürdü, iade etti, geri çevirdi, reddetti

[(شَهِدَ) اَلشَّهَادَةُ]: (masdar) görünen, şahidlik etme, hazırda olma (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 553 (CUMA: 9 – 11) ≻

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِذَا	نُودِيَ	لِلصَّلَاةِ	مِنْ يَوْمِ	الْجُمُعَةِ	فَاسْعَوْا	إِلَى ذِكْرِ	اللَّهِ
Ey	kimseler	iman eden	zaman	çağırıldığı	namaz için	günü	Cuma	hemen koşun	zikrine	Allah'ın
nidâ harfi, münâdâ, tenbih harfi	sıfat, ismi mevsul {(أَيُّ) kelimesinden bedel de denmiş}	sıla: mazi fiil cüm.	zaman ve şart zarfı	fi'lüş'şart, meçhul fiili mazi	car-mecrur	(الصَّلَاةِ)'den hal, şibhi cümle muzaf	muzâfun ileyh	rabıta, cevabü'ş-şart; fiil cümlesi	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh

﴿ 9 ﴾	تَعْلَمُونَ	كُنْتُمْ	إِنْ	لَكُمْ	خَيْرٌ	ذٰلِكُمْ	الْبَيْعَ ط	ذَرُوا	وَ
	biliyor	olsanız	Eğer	sizin için	daha hayırlıdır	Bu (durumunuz)	alış verişi	bırakın	ve
	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fi'lu'ş-şart, nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	cezmeden şart h.	car-mecrur	haber	mübteda	mef'ûl	emir f. fâil	atıf h.

9. Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağırıldığı (ezan okunduğu) zaman, hemen Allah'ın zikrine koşun ve alış verişi bırakın. Eğer biliyor olsanız, bu (durumunuz) sizin için daha hayırlıdır.

فِي الْأَرْضِ	وَ	ابْتَغُوا	فَانْتَشِرُوا	الصَّلَاةُ	قُضِيَتِ	فَإِذَا
yeryüzünde	ve	arayın	artık dağılın	Namaz	eda edildiği	zaman
car-mecrur	atıf h.	emir f., fâil	rabıta, cevabu'ş-şart; emir fiili, fâil	nâibi fâil	fiilüş'şart, meçhul fiili mazi	atıf h.{başlama h. de denmiştir}, zaman ve şart edatı

﴿ 10 ﴾	تُفْلِحُونَ	لَعَلَّكُمْ	كَثِيرًا	اللَّهَ	اذْكُرُوا	وَ	اللَّهِ	مِنْ فَضْلِ
	kurtuluşa erersiniz	Umulur ki siz	çok	Allah'ı	zikredin		Allah'ın	lütfundan
	(لَعَلَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	umut ve nasb harfi, (لَعَلَّ)'nin ismi	mef'ûlü mutlak naibi	mef'ûl	emir fiili, fâil	atıf h.	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf

10. Namaz eda edildiği zaman artık yeryüzünde dağılın ve Allah'ın lütfundan arayın. Allah'ı çok zikredin. Umulur ki siz kurtuluşa (kazanca) erersiniz.

إِلَيْهَا	انْفَضُّوا	لَهْوًا ن	أَوْ	تِجَارَةً	رَأَوْا	إِذَا	وَ
oraya	dağıldılar	bir eğlence	veya	bir ticaret	gördükleri	zaman	
car-mecrur	cevabüş'şart, fiili mazi, fâil	matuf	atıf h.	mef'ûl	fiilüş'şart, fiili mazi, fâil	zaman ve şart edatı	başlama h.

خَيْرٌ	اللَّهِ	عِنْدَ	مَا	قُلْ	قَآئِمًا ط	تَرَكُوكَ	وَ
daha hayırlıdır	Allah'ın	yanında bulunan	şey	De ki	ayakta	seni bırakarak	
haber	muz. ileyh	sıla; şibhi cümle: mekan zarfı, muzaf..	mübteda, ismi mevsul	emir f.	hal	f. mazi +fâil, mef'ûlün bih	hal vavı, arkadan gelen fiil cümlesi hal'dir {atıf harfi de denmiştir}

﴿ 11 ﴾	الرَّازِقِينَ	خَيْرُ	اللَّهُ	وَ	مِنَ التِّجَارَةِ ط	وَ	مِنَ اللَّهْوِ
	rızık verenlerin	en hayırlısıdır	Allah		ticaretten	ve	eğlenceden
	muzâfun ileyh	haber, muzaf	mübteda	başlama h.	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur

11. (Onlar) bir ticaret veya bir eğlence gördükleri zaman seni ayakta bırakarak oraya dağıldılar (gittiler). De ki: "Allah'ın yanında bulunan, eğlenceden ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

سورة المنافقون (63)

(MÜNÂFİKUN (Münafıklar) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 11 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 553 – 554 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

إِذَا جَآءَكَ	الْمُنَافِقُونَ	قَالُوا	نَشْهَدُ	إِنَّكَ	لَرَسُولُ	اللَّهِ ۘ	وَ	اللَّهُ	يَعْلَمُ
sana geldiği zaman	Münafıklar	derler	şehadet ederiz	şüphesiz Senin	peygamberi olduğuna	Allah'ın	ki	Allah	bilir
şart bildiren zaman zarfı fiili mazi mef'ul	fâil	fiili mazi, fail	fiili muzari	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	i'tirad (ara cümle) harfi	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi

﴿ 1 ﴾

إِنَّكَ	لَرَسُولُهُ ط	وَ	اللَّهُ	يَشْهَدُ	إِنَّ	الْمُنَافِقِينَ	لَكَاذِبُونَ ج
şüphesiz senin	kendisinin peygamberi olduğunu		Allah	şehadet eder		münafıkların	yalancı olduklarına
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	atıf h.	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi

(يَعْلَمُ)'nun mef'ulü, isim cümlesi

1. Münafıklar sana geldiği zaman: "Şüphesiz senin Allah'ın peygamberi olduğuna şehadet ederiz" derler. –ki Allah, senin şüphesiz kendisinin peygamberi olduğunu bilir.- (Fakat onlar bunu söylerken) Allah, münafıkların yalancı olduklarına da şehadet eder.

اِتَّخَذُوا	أَيْمَانَهُمْ	جُنَّةً	فَصَدُّوا	عَنْ سَبِيلِ	اللهِ ط	إِنَّهُمْ
edindiler	yeminlerini	kalkan	böylece de alıkoydular	yolundan	Allah'ın	Doğrusu onların
fiili mazi, fail	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 2 ﴾

سَآءَ	مَا	كَانُوا	يَعْمَلُونَ
ne kötüdür	şeyler	oldukları	yapmakta
camid (çekimi olmayan) fiili mazi (zem ifade eder)	fail, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

2. Onlar, yeminlerini kalkan edindiler, böylece de Allah'ın yolundan alıkoydular. Doğrusu onların yapmakta oldukları şeyler (işledikleri işler) ne kötüdür!

﴿ 3 ﴾

ذٰلِكَ	بِأَنَّهُمْ	آمَنُوا	ثُمَّ	كَفَرُوا	فَطُبِعَ	عَلَى قُلُوبِهِمْ	فَهُمْ	لَا يَفْقَهُونَ
Bu	onların ..sebebiyledir	iman etmeleri	sonra	inkar etmeleri	Bu yüzden de mühür vurulması	kalblerine	Bu sebeple onlar	anlamazlar
mübteda	harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h., meçhul fiili mazi	naibi fail, şibhi cümle	ta'lil h., mübteda	haber, fiil cümlesi

(ذٰلِكَ) mübtedasının haberi, harfi cer ve masdarı müevvelden oluşan şibhi cümle

3. Bu, onların iman etmeleri, sonra inkar etmeleri bu yüzden de kalplerine mühür vurulması sebebiyledir. Bu sebeple onlar anlamazlar.

وَ	إِذَا رَأَيْتَهُمْ	تُعْجِبُكَ	أَجْسَامُهُمْ ط	وَ	إِنْ	يَقُولُوا	تَسْمَعْ	لِقَوْلِهِمْ ط
	Onları gördüğün zaman	hoşuna gider	görünüşleri		konuşurlarsa		dinlersin	sözlerini
başla-ma h.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ul	cevâbü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	fâil	atıf h.	şart h.	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail	cevâbü'ş-şart, fiili muzari	car-mecrur

كَأَنَّهُمْ	خُشُبٌ	مُسَنَّدَةٌ ط	يَحْسَبُونَ	كُلَّ	صَيْحَةٍ	عَلَيْهِمْ ط
onlar gibidir	kütükler	dayanmış	sanırlar	her	çığlığı	kendi aleyhlerine
teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	fiili muzari+fâil	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	ikinci mef'ul, şibhi cümle

﴿ 4 ﴾

هُمُ	الْعَدُوُّ	فَاحْذَرْهُمْ ط	قَاتَلَهُمُ	اللَّهُ ز	أَنَّى	يُؤْفَكُونَ
onlar	düşmandır	O halde onlardan sakın	canlarını alsın	Allah	nasıl da	çevriliyorlar
mübteda	haber	rabıta, emir fiili, mef'ul	fiili mazi, mef'ul	fâil	mekan zarfı	meçhul fiili muzari+naibi fail

4. Onları gördüğün zaman görünüşleri (bedeni cüsseleri) hoşuna gider; konuşurlarsa sözlerini dinlersin; sanki onlar (giyinmiş halleriyle duvara sıralanıp) dayanmış (kof) kütükler gibidir; her çığlığı kendi aleyhlerine sanırlar; onlar düşmandır, o halde onlardan sakın; Allah canlarını alsın, nasıl da çevriliyorlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 553 ≻

(62 / CUMA, 9 – 10):

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) çağırdı, bağırdı/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) hızlıca yürüdü, yetiştirdi/ (mutlak manada) yürüdü/ çalıştı

(اَلذِّكْرُ): zikir, tefekkürle hatıra getiriş/ söz/ indirilmiş kitap/ peygamber/ şeref, şan

[اَلْبَيْعُ (بَاعَ يَبِيعُ]: satış, alış veriş (اَلْجُمُعَةُ): Cuma (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (عَلِمَ يَعْمَلُ عَمَلًا): bildi

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) eda etti, tamamladı,halletti/ yapıp bitirdi/ takdir etti (اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(اَلْكَثِيرُ ث كَثِيرَةٌ): çok (اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ اِنْتِشَارًا): (iftiâl bâbı) dağıldı, yayıldı

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): fazl, iyilik, hayır, lütuf, mükemmellik

(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, söyledi, bahsetti, konuştu, hatırladı, andı (أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلَاحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi

(62 / CUMA, 11):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلتِّجَارَةُ): ticaret, alışveriş/ ticaret yapılan mal

[اَللَّهْوُ (لَهَا يَلْهُو]: oyun, eğlence/ (masdar) oyalanma, oynama (اِنْفَضَّ يَنْفَضُّ اِنْفِضَاضًا): (infiâl bâbı) dağıldı, dağılıp gitti

[اَلْقَائِمُ (قَامَ يَقُومُ]: (ism-i fâil) duran, dikilen, kalkan, ayakta duran

(قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلرَّازِقُ ج رَازِقُونَ): (ism-i fâil) rızık veren (عِنْدَ): (zarf) yanında, katında

≺ MUNÂFİKÛN SÛRESİ ≻

(63 / MUNÂFİKÛN, 1 – 2 – 3):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ism-i fâil) münafık

(قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): şahidlik etti/ yemin etti/ bildi, hazır oldu/ bulundu

(اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْكَاذِبُ ج كَاذِبُونَ): (ism-i fâil) yalancı, düzmeci

(اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi, yaptı, husule getirdi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin/ sağ, sağ el/ hak ve hayırlı yön

(اَلْجُنَّةُ ج جُنَنٌ): kalkan, sığınak, barınak, siper (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) men etti, alıkoydu/ vazgeçti, imtina etti, kaçındı

(سَاءَ): ne kötü (câmid, muzari çekimi olmayan zem fiili) (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi

(طَبَعَ يَطْبَعُ طَبْعًا): mühürledi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü

(63 / MUNÂFİKÛN, 4):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (أَعْجَبَ يُعْجِبُ اِعْجَابًا): (if'al bâbı) hayrete düşürdü, hoş gözüktü, hoşa gitti

(اَلْجِسْمُ ج اَجْسَامٌ): canlının cesedi (cismi, bedeni) (قَالَ يَقُولُ قَوْلًا): (ecvef fiil) dedi, söyledi (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (اَلْخَشَبُ ج خُشُبٌ): odun, kütük, kereste (اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman

[اَلْمُسَنَّدَةُ (سَنَّدَ يُسَنِّدُ]: (ism-i mef'ûl) dayalı, yaslanmış, dayanmış (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı

(اَلصَّيْحَةُ): çığlık, sayha/ azap, işkence, cezaya çarptırma (حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı, korkudan dolayı korundu, çekindi

(قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَتَّلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (اَفَكَ يَأْفِكُ اَفْكًا): (mehmuze'l-fa) çevirdi, vazgeçirdi

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 554 (MÜNAFİKUN: 5 – 11) ≻

اللَّهِ	رَسُولُ	لَكُمْ	يَسْتَغْفِرْ	تَعَالَوْا	لَهُمْ	إِذَا قِيلَ	وَ
Allah'ın	peygamberi	sizin için	ki bağışlanma dilesin	Gelin	onlara	dendiği zaman	
muz. ileyh	fâil, muzaf	car-mecrur	fiili muzari	(قِيلَ)'nin naibi faili: emir fiili (câmid), fâil	car-mecrur	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, meçhul fiili mazi	başlama h.

﴿ 5 ﴾	مُسْتَكْبِرُونَ	هُمْ	وَ	يَصُدُّونَ	رَأَيْتَهُمْ	وَ	رُؤُوسَهُمْ	لَوَّوْا
	büyüklük taslayarak			kaçındıklarını	onların görürsün		başlarını	çevirirler
	haber	mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi	(رَأَيْتَهُمْ)'deki mef'ul zamirden hal, fiil cümlesi	fiili mazi, fâil, mef'ul	atıf h.	mef'ul	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail

5. Onlara: "Gelin ki Allah'ın peygamberi sizin için bağışlanma dilesin" dendiği zaman, başlarını çevirirler ve onların büyüklük taslayarak kaçındıklarını görürsün.

لَهُمْ ط	لَمْ تَسْتَغْفِرْ	أَمْ	لَهُمْ	أَ سْتَغْفَرْتَ	عَلَيْهِمْ	سَوَآءٌ
onlar için	dilemesen	veya	Onlar için	bağışlanma dilesen	onlara	birdir
car-mecrur	nefiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	mübteda muahhar, masdar h., fiili mazi, fâil	(سَوَآءٌ)'in sıfatı, şibhi cümle	haber mukaddem

﴿ 6 ﴾	الْفَاسِقِينَ	الْقَوْمَ	لاَ يَهْدِي	اللَّهَ	إِنَّ	لَهُمْ ط	اللَّهُ	لَنْ يَغْفِرَ
	fasık	toplumu	doğru yola iletmez	Allah	Doğrusu	onları	Allah	asla bağışlamayacaktır
	sıfat	mef'ul, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	fâil	tekid-i nefy-i istikbal; nasb h., fiili muzari

6. Onlar için, bağışlanma dilesen de dilemesen de birdir; Allah onları asla bağışlamayacaktır. Doğrusu Allah fasık (yoldan çıkmış) milleti doğru yola iletmez.

رَسُولِ	عِنْدَ	عَلَى مَنْ	لاَ تُنْفِقُوا	يَقُولُونَ	الَّذِينَ	هُمُ
peygamberinin	yanındaki	kimselere	vermeyin	diyen	kimselerdir	Onlar
muz. ileyh, muzaf	sıla; şibhi cüm.	h. cer, ismi mevsul	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	sıla: fiil cüm.	haber, ismi mevsul	mübteda

السَّمَاوَاتِ	خَزَآئِنُ	لِلَّهِ	وَ	يَنْفَضُّوا ط	حَتَّى	اللَّهِ
göklerin	hazineleri	Allah'ındır		dağılıp gitsinler	ki nihayet	Allah'ın
muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.	fiili muzari, fail	gaye ve nasb h.	muz. ileyh

﴿ 7 ﴾	لاَ يَفْقَهُونَ	الْمُنَافِقِينَ	لَكِنَّ	وَ	الْأَرْضِ	وَ
	kavrayamazlar	münafıklar	fakat		yerin	ve
	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(لَكِنَّ)'nin ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h.	matuf	atıf h.

7. Bunlar: "Allah'ın peygamberinin yanındaki kimselere (yardım için bir şey) vermeyin ki nihayet dağılıp gitsinler" diyen kimselerdir. (Halbuki) göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır, fakat münafıklar (bunu) kavrayamazlar.

الْأَعَزُّ	لَيُخْرِجَنَّ	إِلَى الْمَدِينَةِ	رَجَعْنَآ	لَئِنْ	يَقُولُونَ
daha aziz olan	and olsun ki çıkaracaktır	Medine'ye	dönersek	Eğer	diyorlardı
fâil	yemin cevabı lamı, cevâbü'ş-şart, tekid nununa birleşmiş fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil,	yemin yerine geçen lam, şart h.	fiili muzari+fâil

وَ	لِرَسُولِهِ	وَ	الْعِزَّةُ	لِلَّهِ	وَ	الْأَذَلَّ ط	مِنْهَا
ve	peygamberinin		İzzet	Allah'ındır		daha aşağı olanı	oradan
atıf h.	car-mecrur	atıf h.	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	başlama h.	mef'ul	car-mecrur

﴿ 8 ﴾	لاَ يَعْلَمُونَ ع	الْمُنَافِقِينَ	لَكِنَّ	وَ	لِلْمُؤْمِنِينَ
	bilmezler	münafıklar	fakat		mü'minlerindir
	(لَكِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(لَكِنَّ)'nin ismi	istidrak ve nasb h.	atıf h.	car-mecrur

8. "Eğer (savaşdan) Medine'ye dönersek, daha aziz olan (yani daha üstün olan bizler) daha aşağı olanı (yani mü'minleri) and olsun ki, oradan çıkaracaktır" diyorlardı. (Halbuki), izzet (üstünlük ve şeref) Allah'ın, peygamberinin ve mü'minlerindir, fakat münafıklar (bunu) bilmezler.

لاَ	وَ	أَمْوَالُكُمْ	لاَ تُلْهِكُمْ	آمَنُوا	الَّذِينَ	يَا أَيُّهَا
	ve	mallarınız	sizi alıkoymasın		Ey iman eden kimseler!	
nefiy h.	atıf h.	fâil	nehy-i gaib; nehiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	nida h., münada, muzaf, tenbih h.

ذٰلِكَ	يَفْعَلْ	مَنْ	وَ	اللَّهِ ج	عَنْ ذِكْرِ	أَوْلاَدُكُمْ
böyle	yaparsa	kim		Allah'ı	anmaktan	çocuklarınız
mef'ul	fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mübteda, şart edatı	başlama h.	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	matuf

﴿ 9 ﴾	الْخَاسِرُونَ	هُمُ	فَأُولٰئِكَ
	ziyana uğrayanlardır	onlar	işte
	haber	fasıl zamiri	cevâbü'ş-şart için rabıta, mübteda

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi, şart ve cevabı. (مَن) mübtedasının haberidir

9. Ey iman eden kimseler! Sizi, mallarınız ve çocuklarınız Allah'ı anmaktan alıkoymasın; kim böyle yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.

أَحَدَكُمُ	أَنْ يَأْتِيَ	مِنْ قَبْلِ	رَزَقْنَاكُمْ	مِنْ مَا	أَنْفِقُوا	وَ
birinize	gelmeden	önce	size rızık verdiğimiz	şeylerden	infak edin	
mukaddem mef'ul	muz. ileyh, masdar ve nasb h., fiili muzari	harfi cer, zarf ismi, muzaf	sıla: mazi fiil cüm	harfi cer, ismi mevsul	emir fiili, fâil	atıf h.

قَرِيبٍ	إِلَىٰ أَجَلٍ	أَخَّرْتَنِي	لَوْلاَ	رَبِّ	فَيَقُولَ	الْمَوْتُ
yakın	bir süreye kadar	Beni ertelesen	keşke	Rabbim	diyeceği zaman	ölüm
sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	fiili mazi, fâil, mef'ul	şart h.	nida harfi mahzuf münada	atıf h., (يَأْتِيَ) cümlesine matuf, fiili muzari	fâil

﴿ 10 ﴾	مِنَ الصَّالِحِينَ	أَكُنْ	وَ	فَأَصَّدَّقَ
	iyilerden	olsam		sadaka versem
	(أَكُنْ)'ün haberi, şibhi cümle	(فَأَصَّدَّقَ)'nın mahalline atfedilen fiili muzari, (أَكُنْ)'ün ismi (انا) gizli zamiri	atıf h.	fâ-i sebebiye, nasb h., fiili muzari

10. Birinize ölüm gelmeden, bu sebeple de: "Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de, sadaka versem, iyilerden olsam" diyeceği (zaman gelmeden) önce, size rızık verdiğimiz şeylerden sarfedin.

وَ	أَجَلُهَا ط	إِذَا جَآءَ	نَفْسًا	اللَّهُ	لَنْ يُؤَخِّرَ	وَ
atıf h.	eceli	geldiği zaman	bir canı	Allah	asla ertelemez	
	fâil	şart bildiren zaman zarfı, fiili mazi	mef'ul	fâil	nasb h., fiili muzari	başlama h.

﴿ 11 ﴾	تَعْمَلُونَ	بِمَا	خَبِيرٌ	اللَّهُ
	yaptığınız	şeylerden	haberdardır	Allah
	sıla: fiil cüm., fiili muzari+fâil	car-mecrur	haber	mübteda

11. Allah eceli geldiği zaman bir canı asla ertelemez; Allah, yaptığınız şeylerden haberdardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 554 ≻

(63 / MUNÂFİKÛN, 5):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (تَعَالَى – تَعَالَوْا): (emir sigası) gel (اَلرَّأْسُ ج رُؤُوسٌ): baş

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi (لَوَّى يُوَلِّي تَلْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) çevirdi, eğdi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا): (muzaaf fiil) vazgeçti, ayrıldı, yüz çevirdi, kaçındı

(اَلْمُسْتَكْبِرُونَ ج مُسْتَكْبِرُونَ): (ism-i fâil)büyüklenen, inad edip hakka boyun eğmeyen

(63 / MUNÂFİKÛN, 6 – 7):

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلسَّوَاءُ): eşit, müsavi, ortası

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, yol gösterdi, iletti, kazandırdı

(اَلْفَاسِقُ ج فَاسِقُونَ): (ism-i fâil) fasık, açıktan açığa günah işleyen, münafık

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اِنْفَضَّ يَنْفَضُّ اِنْفِضَاضًا): (infiâl bâbı) dağıldı, dağılıp gitti

(اَلْخِزَانَةُ ج خَزَائِنُ): hazine (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü, arazi, ülke

(اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ism-i fâil) münafik, açıktan açığa günah işleyen (فَقِهَ يَفْقَهُ فِقْهًا): iyice anladı, güzelce anladı, çözdü

(63 / MUNÂFİKÛN, 8 – 9):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلْمَدِينَةُ ج مَدَائِنُ): şehir [(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْأَعَزُّ]: (ism-i tafdîl) daha aziz, daha üstün, en güçlü

[(ذَلَّ يَذِلُّ) اَلْأَذَلُّ]: (ism-i tafdîl) (zorlama cebir sebebiyle) en hor ve hakir hale gelen, daha zelil, daha düşük

[(عَزَّ يَعِزُّ) اَلْعِزَّةُ]: üstünlük, izzet (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلْمُنَافِقُ ج مُنَافِقُونَ): (ism-i fâil) münafık, açıktan açığa günah işleyen

(اَلْهَى يُلْهِي إِلْهَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) meşgul etti, alıkoydu, vazgeçirdi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat

(اَلذِّكْرُ): anma, tefekkürle hatıra getiriş/ söz, laf/ şeref, şan/ inzal edilmiş kitap

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْخَاسِرُ ج خَاسِرُونَ): (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan

(63 / MUNÂFİKÛN, 10 – 11):

(أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu (رَزَقَ يَرْزُقُ رِزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme (اَلْأَحَدُ): bir, tek

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il bâbı) tehir etti/ eda etmedi, yerine getrmedi, bıraktı

(اَلْأَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu [(قَرُبَ) اَلْقَرِيبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) zaman ve mekân cihetiyle yakın

(اَصَّدَّقَ يَصَّدَّقُ اِصْدِدَاقًا): (iftiâl bâbı) sadaka verdi (اَلصَّالِحُ ج صَالِحُونَ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il bâbı) erteledi, tehir etti/ eda etmedi, bıraktı (اَلنَّفْسُ ج اَنْفُسٌ): kimse, zat, nefis, idrak, iç, kalp, ruh

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْأَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

سورة التغابن (64)

(TEGÂBÜN (Aldanış) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 18 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 555 - 556 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يُسَبِّحُ	لِلَّهِ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	مَا	فِي الْأَرْضِ ج	لَهُ	الْمُلْكُ
tesbih ederler	Allah'ı	bulunanlar	Göklerde	ve	olanlar	yerde	O'na aittir	Mülkiyet
fiili muzari	car-mecrur	fail, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h	(مَا)'ya matuf, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar

وَ	لَهُ	الْحَمْدُ ز	وَ	هُوَ	عَلَى كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ	﴿1﴾
,	O'na aittir	Hamd	ve	O	her	şeye	Kadir'dir	
atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	mübteda	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (قَدِيرٌ) ile bağlantılıdır	muz. ileyh	haber	

1. Göklerde olanlar ve yerde bulunanlar Allah'ı tesbih ederler. Mülkiyet O'na aittir, (o halde) hamd (şükür ve övgü de) O'na aittir. O herşeye Kadir'dir.

هُوَ	الَّذِي	خَلَقَكُمْ	فَمِنْكُمْ	كَافِرٌ	وَ	مِنْكُمْ
O	sizi yaratandır		Buna rağmen sizden vardır	kafir olan		sizden vardır
mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm	atıf h., haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle

مُؤْمِنٌ ط	وَ	اللَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	بَصِيرٌ	﴿2﴾
mü'min olan		Allah	şeyleri	yaptığınız	Gören'dir	
mübteda muahhar	başlama h.	mübteda	car-mecrur (ismi mevsul), şibhi cümle (بَصِيرٌ) ile bağlantılıdır	sıla: fiil cüm.	haber	

2. O sizi yaratandır; Buna rağmen sizden kafir olan vardır, (yine) sizden mü'min olan da vardır (bir kısmınız kafir bir kısmınız mümindir). Allah yaptığınız şeyleri gören'dir.

خَلَقَ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضَ	بِالْحَقِّ	وَ	صَوَّرَكُمْ
yarattı	Gökleri	ve	yeri	hakla		size şekil verdi
fiili mazi	mef'ul	atıf h.	matuf	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, mef'ul

فَأَحْسَنَ	صُوَرَكُمْ ج	وَ	إِلَيْهِ	الْمَصِيرُ	﴿3﴾
ne güzel yaptı	şekillerinizi		O'nadır	Dönüş	
atıf h., fiili mazi	mef'ul	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	

3. Gökleri ve yeri hakla (gerçek olarak ve gerektiği gibi) yarattı. Size şekil verdi ve şekillerinizi ne güzel yaptı. O'nadır dönüş.

يَعْلَمُ	مَا	فِي السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	يَعْلَمُ	مَا	تُسِرُّونَ	وَ	مَا	تُعْلِنُونَ ط
bilir	olanları	Göklerde	ve	yerde		bilir	şeyleri	gizlediğiniz		şeyleri	açığa vurduğunuz
fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	matuf	atıf h.	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.

وَ	اللَّهُ	عَلِيمٌ	بِذَاتِ	الصُّدُورِ	﴿4﴾
	Allah	bilendir	sahip olduğunu	kalblerin	
başlama h.	mübteda	haber	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	

4. Göklerde ve yerde olanları bilir; gizlediğiniz şeyleri de, açığa vurduğunuz şeyleri de bilir; Allah, kalblerin sahip olduğunu da bilendir.

أَ	لَمْ يَأْتِكُمْ	نَبَأُ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ قَبْلُ ز	فَذَاقُوا
mi	size gelmedi	haberi	kimselerin	inkar eden	daha önce	sonra tadan
soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ul	fâil, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	harfi cer, zarf ismi	atıf h, mazi fiil, fâil

﴿ 5 ﴾ أَلِيمٌ عَذَابٌ لَهُمْ وَ أَمْرِهِمْ وَبَالَ

acı veren	bir azap	Onlara vardır		işlerinin	vebalini
sıfat	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	mef'ul, muzaf

5. Daha önce inkar eden, sonra da işlerinin vebalini (karşılık ve sonucunu) tadan kimselerin haberi size gelmedi mi? Onlara, acı veren bir azap vardır.

فَقَالُوا بِالْبَيِّنَاتِ رُسُلُهُمْ تَأْتِيهِمْ كَانَتْ بِأَنَّهُ ذٰلِكَ

demiş	apaçık delillerle	elçileri	kendilerine geldiğinde	olmaları	sebebiyledir	Bu
atıf h, fiili mazi, fail	car-mecrur	fâil	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(أَنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri	harfi cer, tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	mübteda

(ذٰلِكَ): mübtedasının haberi, şibhi cümle

﴿ 6 ﴾ حَمِيدٌ غَنِيٌّ اللّٰهُ وَ اسْتَغْنَى اللّٰهُ وَ تَوَلَّوْا وَ فَكَفَرُوا يَهْدُونَنَا أَ بَشَرٌ

övülmeğe layık olandır	zengindir	Allah		Allah	muhtaç olmadı		yüz çevirdiler	ve	Bu sebeple inkar ettiler	bizi doğru yola iletecek		bir insan mı
ikinci haber	haber	mübteda	başlama h.	fâil	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	atıf h, fiili mazi, fail	haber; muzari fiil cüm.		soru h., mübteda

6. Bu, kendilerine elçileri apaçık delillerle geldiğinde: "Bir insan mı bizi doğru yola iletecek?" demiş olmaları sebebiyledir. Bu sebeple inkar ettiler ve (gerçeğe) yüz çevirdiler. Allah (hiçbir zaman onlara) muhtaç olmadı. Allah (her yönden) zengindir, övülmeğe layık olandır.

لَتُبْعَثُنَّ رَبِّي وَ بَلَى قُلْ لَنْ يُبْعَثُوا أَنْ كَفَرُوا الَّذِينَ زَعَمَ

kesinlikle diriltileceksiniz	Rabbime	and olsun	Bilakis	De ki	asla tekrar dirilmeyeceklerini		inkar eden	kimseler	iddia etti
kasem h. sonuna tekid nunu birleşmiş meçhul fiili muzari	muzaf, (ي): muz. ileyh	yemin harfi	cevab h.	emir fiili	(أَنْ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi	fiilin başına geldiği için (أَنْ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali, ismi; mahzuf şan zamiri	sıla: mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi

(زَعَمَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

﴿ 7 ﴾ يَسِيرٌ عَلَى اللّٰهِ ذٰلِكَ وَ عَمِلْتُمْ بِمَا لَتُنَبَّؤُنَّ ثُمَّ

kolaydır	Allah'a	Bu		yaptığınız	şeyler	size haber verilecektir		sonra
haber	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle	mübteda	başlama h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur (ismi mevsul)	yemin cevabı lâmı, sonuna tekid nunu birleşmiş meçhul fiili muzari		atıf h.

7. İnkar eden kimseler, asla tekrar diriltilmeyeceklerini iddia etti. De ki: "Bilakis; Rabbime and olsun ki, kesinlikle diriltileceksiniz. Sonra, yaptığınız şeyler size haber verilecektir. Bu, Allah'a kolaydır."

﴿ 8 ﴾ خَبِيرٌ تَعْمَلُونَ بِمَا اللّٰهُ وَ أَنْزَلْنَا الَّذِي النُّورِ وَ رَسُولِهِ وَ بِاللّٰهِ فَآمِنُوا

haber-dardır	işledi-ğiniz	şeyler -den	Allah		indirdiğimiz		nura	ve	Rasûlüne	,	Allah'a	O halde inanın
haber	sıla; fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul), şibhi cümle	mübteda	başlama h.	sıla: mazi fiil cüm.	ismi mevsul	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	h. cer, mecrur isim	rabıta, emir fiili, fâil

8. O halde Allah'a, Rasûlüne ve indirdiğimiz nura (Kuran'a) inanın; Allah işlediğiniz şeylerden haberdardır.

يُؤْمِنْ مَنْ وَ التَّغَابُنِ يَوْمُ ذٰلِكَ الْجَمْعِ لِيَوْمِ يَجْمَعُكُمْ يَوْمَ

inanırsa	Kim		aldanma	günüdür	işte o	toplanma	günü için	topladığı	gün
fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mübteda, şart ismi	başlama h.	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi	(اذكر) (an) takdir edilen mahzuf fiilin mef'ulü, muzaf

بِاللّٰهِ وَ يَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي

akan	cennetlere	koyar		kötülüklerini	onun	örter	faydalı iş	işlerse	ve	Allah'a		
sıfat: fiili muzari cümlesi	ikinci mef'ul, mevsuf	matuf, fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	cevâbü'ş-şart, fiili muzari, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir	mef'ul	matuf, fiili muzari	atıf h.	car-mecrur		

﴿ 9 ﴾	الْعَظِيمُ	الْفَوْزُ	ذٰلِكَ	أَبَدًا ط	فِيهَآ	خَالِدِينَ	الْأَنْهَارُ	مِنْ تَحْتِهَا
	büyük	kurtuluştur	İşte bu	ebediyen	sürekli olarak	kalacakları	nehirler	altından
	sıfat	haber, mevsuf	mübteda	zaman zarfı	car-mecrur	hal	fâil	harfi cer, zarf ismi

9. Toplanma günü için, sizi topladığı gün, işte o, aldanma günüdür (kimin aldandığının ortaya çıkacağı gündür); Kim Allah'a inanırsa ve faydalı iş işlerse, Allah onun kötülüklerini örter, onu içinde ebediyen sürekli olarak kalacakları, altından nehirler akan cennetlere koyar; işte bu, büyük kurtuluştur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 555 ≻

(64 / TEĞÂBÜN, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet

[اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh [اَلْقَدِيرُ (قَدَرَ يَقْدِرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören, açıkça bilen

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi (اَلْحَقُّ): hak, gerçek (اَلصُّورَةُ ج صُوَرٌ): suret, şekil

(صَوَّرَ يُصَوِّرُ تَصْوِيرًا): (tef'il bâbı) tasvir etti, suret verdi, şekillendirdi [اَلْمَصِيرُ (صَارَ)]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

(أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı/ iyilik etti/ nimetlendirdi/ ikram etti/ güzel davrandı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al bâbı) gizledi/ sır verdi (أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, açığa vurdu

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs f.) geldi (اَلنَّبَأُ ج أَنْبَاءُ): haber, vâkıa, hadise (ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti

(اَلْوَبَالُ): kötü, netice, ağır ceza, vebal (اَلْأَمْرُ ج أُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب) (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, açıklayan, izah eden (اَلْبَشَرُ): beşer, insan

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, sevketti, yol gösterdi, irşad etti, iletti, tarif etti, kazandırdı

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi

(اِسْتَغْنَى يَسْتَغْنِي اِسْتِغْنَاءً): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) istigna etti, muhtaç olmadı, istiğna gösterdi (اَلْغَنِيُّ ج أَغْنِيَاءُ): zengin

[اَلْحَمِيدُ (حَمِدَ يُحْمَدُ]: (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(64 / TEĞÂBÜN, 7 – 8 – 9):

(زَعَمَ يَزْعُمُ زَعْمًا): iddia etti, şüpheli söz söyledi, zanda bulundu, söyledi (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı

(بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel, etti, yaptı, işledi (اَلْيَسِيرُ): kolay/ az (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَلنُّورُ ج أَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık [اَلْخَبِيرُ (خَبَرَ يَخْبُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı [اَلتَّغَابُنُ (تَغَابَنَ يَتَغَابَنُ]: (masdar) karşılıklı aldanma, karşılıklı birbirlerini aldatma

[اَلصَّالِحُ (صَلَحَ يَصْلُحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) (günahları) sildi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden (اَلْأَبَدُ ج أُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen (تَحْتَ): (zarf) altında

[اَلْفَوْزُ (فَازَ يَفُوزُ]: kurtuluş, kurtulma (اَلنَّهْرُ ج أَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 556 (TEGABUN: 10 – 18) ≻

وَ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	وَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا	أُولَٰئِكَ
başlama h.	kimseler	İnkar eden	ve	yalanlayan	ayetlerimizi	işte onlar
	mübteda, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	fiili mazi, fail	car-mecrur	(الَّذِينَ) mübtedasının haberi, mübteda, ismi mevsul

أَصْحَابُ	النَّارِ	خَالِدِينَ	فِيهَا ط	وَ	بِئْسَ	الْمَصِيرُ ﴿10﴾
ashabıdırlar	ateşin	temelli kalıcılar olarak	içinde		ne kötü	Dönüş
haber, muzaf,	muz. ileyh	hal	car-mecrur	başlama h.	camid fiili mazi (zem ifade eder)	fâil

10. İnkar eden ve ayetlerimizi yalanlayan kimseler, işte onlar içinde temelli kalıcılar olarak ateşin ashabıdırlar. Dönüş ne kötü!

مَآ أَصَابَ	مِنْ مُصِيبَةٍ	إِلاَّ	بِإِذْنِ	اللَّهِ ط	وَ	مَنْ	يُؤْمِنْ
isabet etmez	hiçbir musibet	hariç	izniyle	Allah'ın		kim	inanırsa
nefiy h., fiili mazi	zaid harfi cer, fail	istisna h.	car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	başlama h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari

بِاللَّهِ	يَهْدِ	قَلْبَهُ ط	وَ	اللَّهُ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	عَلِيمٌ ﴿11﴾
Allah'a	doğruya iletir	onun kalbini		Allah	her	şeyi	bilendir
car-mecrur	cevâbü'ş-şart, şart ve cevab cümleleri (مَنْ) mübtedasının haberidir	mef'ul	başlama h.	mübteda	car-mecrur, muzaf, şibhi cümle (عَلِيمٌ) ile bağlantılıdır	muz. ileyh	haber

11. Allah'ın izniyle (olması) hariç hiçbir musibet isabet etmez. Kim Allah'a inanırsa onun kalbini doğruya iletir. Allah herşeyi bilendir.

وَ	أَطِيعُوا	اللَّهَ	وَ	أَطِيعُوا	الرَّسُولَ ج	فَإِنْ
başlama h.	itaat edin	Allah'a		itaat edin	Rasûl'e	Artık eğer
	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h	emir fiili, fâil	mef'ul	başlama h., şart h.,

تَوَلَّيْتُمْ	فَإِنَّمَا	عَلَى رَسُولِنَا	الْبَلاَغُ	الْمُبِينُ ﴿12﴾
yüz çevirirseniz	ancak	Peygamberimize gereken	tebliğdir	apaçık
fi'lu'ş-şart; fiili mazi fâil	cevâbü'ş-şart için rabıta, hasr edatı	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat
cevâbü'ş-şart, isim cümlesi				

12. Allah'a itaat edin; Rasûl'e itaat edin. Artık eğer (bundan) yüz çevirirseniz Peygamberimize gereken ancak apaçık tebliğdir.

اَللَّهُ	لاَ	إِلَهَ	إِلاَّ	هُوَ ط	وَ	عَلَى اللَّهِ	فَلْيَتَوَكَّلِ	الْمُؤْمِنُونَ ﴿13﴾
Allah	yoktur	tanrı	başka	O'ndan		yalnız Allah'a	artık tevekkül etsinler	Mü'minler
mübteda	en-nafiye li'l-cins (cinsini olumsuz-laştıran lâ)	(لاَ)'nın ismi, (مَوْجُودٌ)'nın (var) (yani var değildir) olarak takdir edilen haberi mahzuf	istisna h.	müstesnâ, {(لاَ)'nın haberi müstetir zamirden bedel de denmiştir}	başlama h.	harfi cer, mecrur isim, şibhi cümle (فَلْيَتَوَكَّلِ) ile bağlantılıdır	zaid h. (rabıta da denmiştir)+ emr-i gaib; emir lâmı, fiili muzari	fâil

(لا إِلَهَ...) cümlesi, ismi celal mübtedasının haberi, isim cüm.

13. Allah! O'ndan başka tanrı yoktur. Mü'minler yalnız Allah'a artık tevekkül etsinler (güvenip dayansınlar).

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	إِنَّ	مِنْ أَزْوَاجِكُمْ	وَ	أَوْلاَدِكُمْ
Ey iman edenler!			Doğrusu	Eşlerinizden vardır	ve	çocuklarınızdan
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle	atıf h.	matuf

عَدُوًّا	لَكُمْ	فَاحْذَرُوهُمْ ج	وَ	إِنْ	تَعْفُوا	وَ
düşman olanlar	size	o halde onlardan sakının		eğer	affederseniz	
(إِنَّ)'nin muahhar ismi	car-mecrur	rabıta, emir fiili fâil, mef'ul	başlama h.	şart h.	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail	atıf h.

تَصْفَحُوا	وَ	تَغْفِرُوا	فَإِنَّ	اللَّهَ	غَفُورٌ	رَحِيمٌ	﴿ 14 ﴾
vazgeçer	ve	bağışlarsanız	o zaman	Allah	bağışlar	merhamet eder	
fiili muzari, fail	atıf h.	fiili muzari, fail	cevâbü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	

cevâbü'ş-şart, isim cümlesi

14. Ey iman edenler! Doğrusu eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olanlar vardır, o halde onlardan sakının; (fakat) eğer affederseniz, (suçlarından) vazgeçer ve bağışlarsanız o zaman Allah da bağışlar, merhamet eder.

إِنَّمَآ	أَمْوَالُكُمْ	وَ	أَوْلَادُكُمْ	فِتْنَةٌ ط	وَ	اللَّهُ	عِنْدَهُ	أَجْرٌ	عَظِيمٌ	﴿ 15 ﴾
ancak	mallarınız	ve	çocuklarınız	bir imtihandır		Allah	katında bulunandır	mükafat	büyük	
hasr edatı	mübteda	atıf h.	matuf	haber	başlama h.	mübteda	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

(اللَّهُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

15. Mallarınız ve çocuklarınız ancak bir imtihandır. Allah (ise) katında büyük mükafat bulunandır.

فَاتَّقُوا	اللَّهَ	مَا	اسْتَطَعْتُمْ		وَ	اسْمَعُوا	وَ		
sakının	Allah'tan	masdar h.	gücünüzün yettiği kadar		,	dinleyin	ve		
rabıta, emir fiili fâil	mef'ul		fiili mazi fâil.,masdarı müevvel ve fiil, mef'ul mutlak naibi		atıf h	emir fiili, fâil	atıf h		
أَطِيعُوا	وَ	أَنْفِقُوا	خَيْرًا	لِأَنْفُسِكُمْ ط	وَ	مَنْ			
itaat edin		sarfedin	hayrına	kendinizin		kim			
emir fiili, fâil	atıf h	emir fiili, fâil	mefulün li-eclih	car-mecrur	başlama h.	mübteda şart ismi			
يُوقَ	شُحَّ	نَفْسِهِ	فَأُولَئِكَ	هُمُ	الْمُفْلِحُونَ	﴿ 16 ﴾			
korunursa	tamahkarlığından	nefsinin	işte onlar	fasıl zamiri (haberin marife olduğu durumlarda ayrım için gelir, tercüme edilmez)	kurtulanlardır				
meçhul fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf (ـِهِ): muz. ileyh	cevâbü'ş-şart için rabıta,, mübteda		haber,cümle cezm mah. cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberi				

16. Gücünüzün yettiği kadar Allah'tan (O'na karşı gelmekten) sakının, (emirlerini) dinleyin ve itaat edin; kendinizin hayrına (kendi iyiliğiniz için) infak edin. Kim nefsinin tamahkarlığından korunursa, işte onlar kurtulanlardır.

لَكُمْ	يُضَاعِفْهُ	حَسَنًا	قَرْضًا	اللَّهَ	تُقْرِضُوا	إِنْ	
sizin için	onu kat kat yapar	güzel	bir ödünç	Allah'a	bir borç verirseniz	Eğer	
car-mecrur	cevâbü'ş-şart, fiili muzari, mef'ul	sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	mef'ul	fiili muzari, fail	cezmeden şart h.	
وَ	يَغْفِرْ	لَكُمْ ط	وَ	اللَّهُ	شَكُورٌ	حَلِيمٌ لا	﴿ 17 ﴾
ve	bağışlar	sizi		Allah	Şekûr'dur	Halim'dir	
atıf h.	fiili muzari	car-mecrur	başlama h.	mübteda	haber	ikinci haber	

17. Eğer Allah'a güzel bir borç verirseniz, (Allah) onu sizin için kat kat yapar ve sizi bağışlar; Allah, Şekûr'dur (çok teşekkür edendir, karşılığını fazlasıyla verendir); Halim'dir (hemen ceza vermeyip mühlet verendir).

عَالِمُ	الْغَيْبِ	وَ	الشَّهَادَةِ	الْعَزِيزُ	الْحَكِيمُ ﴿ 18 ﴾
âlimidir	görülmeyenin		görülenin	güçlüdür	Hakim'dir
(هُوَ) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	ikinci haber	üçüncü haber

18. Gaybın (görülmeyenin) ve görülenin âlimidir (bilginidir), Aziz'dir (üstün ve güçlüdür), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 556 ≻

(64 / TEĞÂBÜN, 10 – 11):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti (اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize, ibret

(اَصْحَابُ النَّارِ): ateşe mülazemet edenler, ateş ehli (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden

(بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri

(أَصَابَ يُصِيبُ إِصَابَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) isabet etti/ irade etti, istedi (اَلْمُصِيبَةُ): (ism-i fâil) musibet, bela

(اَلْإِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, tarif etti, yol gösterdi

(اَلْقَلْبُ ج قُلُوبٌ): kalp, yürek [(شَاءَ يَشَاءُ) اَلشَّيْءُ]: (masdar) şey/ dileme, isteme

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

(64 / TEĞÂBÜN, 12 – 13 – 14 – 15):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ yöneldi

(اَلْبَلَاغُ ج بَلَاغَاتٌ): tebliğ, isal, iletme/ kifayet, yeterli oluş [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلًا): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, güvendi, işini Allah'a bıraktı

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce (اَلْوَلَدُ ج اَوْلَادٌ): çocuk, evlat

(حَذَرَ يَحْذَرُ حَذَرًا): sakındı, korkudan dolayı korundu, çekindi (عَفَا يَعْفُو عَفْوًا): (nâkıs fiil) affetti, cezalandırmaktan vazgeçti

(صَفَحَ يَصْفَحُ صَفْحًا): afvetti, üzerinde durmadı/ vazgeçti/ yüz çevirdi (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(اَلْعَدُوُّ ج اَعْدَاءُ): düşman (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): bela,imtihan/eziyet/ işkence/ fitne/harp/günah/yakma/ateşe atılma

(عِندَ): (zarf) yanında, katında (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce

(64 / TEĞÂBÜN, 16 – 17 – 18):

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً): (istif'âl bâbı) yapabildi, edebildi, gücü yetti

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اَلْخَيْرُ):hayıra vesile olan şey, hayır (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu

(شَحَّ يَشِحُّ شَحًّا): (muzaaf fiil) cimrilik etti, hırslı oldu, düşkünlük gösterdi (اَلْمُفْلِحُ ج مُفْلِحُونَ): (ism-i fâil) kazanan, felaha kurtuluşa eren (أَقْرَضَ يُقْرِضُ إِقْرَاضًا): (if'al bâbı) borç verdi (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden

(قَرْضًا حَسَنًا): sırf Allah rızası için verilen sadaka, yardım (ضَاعَفَ يُضَاعِفُ مُضَاعَفَةً): (müfâale bâbı) katladı, arttırdı, katlayarak arttırdı (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı [(شَكَرَ يَشْكُرُ) اَلشَّكُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok şükreden

[(حَلُمَ يَحْلُمُ) اَلْحَلِيمُ]: (Esma-i hüsnadan) yumuşak huylu, halim, cezalandırmada acelecilik göstermeyen

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, göze gözükmeyen, idrak edilmeyen [(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهَادَةُ]: hazırda olan, görünen

(اَلْعَزِيزُ ج اَعِزَّةٌ): (Esma-i ilahiyeden) aziz, üstün, kuvvetli, zor, güç, meşakkatli, şerefli, değerli, yüce

[(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْعَالِمُ]: (ism-i fâil) bilen, âlim [(حَكَمَ) اَلْحَكِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) hikmetle iş yapan, hakim, hikmetli

سورة الطلاق (65)

(TALAK (Boşanma) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 12 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 557 - 558 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يَا أَيُّهَا	النَّبِيُّ	إِذَا طَلَّقْتُمُ	النِّسَاءَ	فَطَلِّقُوهُنَّ	لِعِدَّتِهِنَّ	وَ
Ey Peygamber	nida h., münada, tenbih h.	boşayacağınız zaman	Kadınları	onları boşayın	iddetleri içinde	ve
	(أَيُّ)'nün sıfatı	şart bildiren zaman zarfı, mazi fiil cümlesi, fâil	mef'ul	cevâbü'ş-şart için rabıta, emir fiili, fâil;mef'ul	car-mecrur	atıf h.

أَحْصُوا الْعِدَّةَ ۚ	وَ	اتَّقُوا	اللَّهَ	رَبَّكُمْ ۚ	لَا تُخْرِجُوهُنَّ	مِنْ بُيُوتِهِنَّ	وَ	لَا يَخْرُجْنَ
sayın		iddeti		Rabbiniz	onları çıkarmayın	evlerinden		onlar da çıkmasınlar
emir fiili, fâil		mef'ul		sıfat	nehiy ve cezm h., fiili muzari+fâil mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail

إِلَّا	أَنْ يَأْتِينَ	بِفَاحِشَةٍ	مُبَيِّنَةٍ ۚ	وَ	تِلْكَ	حُدُودُ	اللَّهِ ۚ
hariç	getirmeleri	bir hayasızlık	apaçık		Bunlar	sınırlarıdır	Allah'ın
istisna h.	hal, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	car-mecrur, mevsuf	sıfat		mübteda başlama h.	haber, muzaf	muz. ileyh

وَ	مَنْ	يَتَعَدَّ	حُدُودَ	اللَّهِ	فَقَدْ	ظَلَمَ	نَفْسَهُ ۚ
	Kim	aşarsa	sınırlarını	Allah'ın	şüphesiz	zulmetmiş olur	kendine
atıf h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	cevâbü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	fiili mazi	mef'ul

cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir

لَا تَدْرِي	لَعَلَّ	اللَّهَ	يُحْدِثُ	بَعْدَ	ذٰلِكَ	أَمْرًا	﴿1﴾
bilmezsin	belki	Allah	meydana getirir	ardından	bunun	bir durum	
nefiy h.,fiili muzari	terecci ve nasb h.	(لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	zaman zarfı, muzaf	muz. ileyh	mef'ul	

1. Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınız zaman, onları, iddetleri içinde (üç hayız müddetini gözeterek âdetten temizlendikleri zaman) boşayın ve iddeti sayın (üç hayız müddetini sayarak boşayın); Rabbiniz Allah'tan sakının; apaçık bir hayasızlık getirmeleri hariç (delilsiz şüpheyle ya da iftirayla) sakın onları evlerinden çıkarmayın, onlar da çıkmasınlar. Bunlar, Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz, kendine zulmetmiş olur. Bilmezsin, belki, Allah bunun ardından (bu iddet süresi içinde yeni) bir durum meydana getirir.

فَإِذَا بَلَغْنَ	أَجَلَهُنَّ	فَأَمْسِكُوهُنَّ	بِمَعْرُوفٍ	أَوْ	فَارِقُوهُنَّ	بِمَعْرُوفٍ
ulaştıkları zaman	(iddet) sürelerine	artık onları tutun	iyilikle	ya da	onlardan ayrılın	iyilikle
başlama h. şart bildiren zaman zarfı; fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail	mef'ul	rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil, mef'ul	car-mecrur	atıf h.	emir fiili, fâil, mef'ul	car-mecrur

وَ	أَشْهِدُوا	ذَوَيْ	عَدْلٍ	مِنْكُمْ	وَ	أَقِيمُوا
	şahit tutun	iki sahibini	adalet	sizden		yapın
atıf h.	emir fiili, fâil,	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur	atıf h.	emir fiili, fâil

الشَّهَادَةَ	لِلَّهِ ۚ	ذٰلِكُمْ	يُوعَظُ	بِهِ	مَنْ	كَانَ
şahidliği	Allah için	işte böyle	öğüt verilir	bununla	kimseye	olan
mef'ul	car-mecrur	mübteda	meçhul fiili muzari	car-mecrur	naibi fail, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

(ذٰلِكُمْ): mübtedasının haberi, fiil cümlesi

يُؤْمِنُ	بِاللَّهِ	وَ	الْيَوْمِ	الْآخِرِ ۚ	وَ	مَنْ	يَتَّقِ	اللَّهَ	يَجْعَلْ	لَهُ
inanmakta	Allah'a	ve	gününe	ahiret		kim	sakınırsa	Allah'tan	yaratır	onun için
(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	başlama h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mef'ul	cevâbü'ş-şart, meczum fiili muzari, şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberi	car-mecrur

مَخْرَجًا ﴿2﴾	وَ	يَرْزُقْهُ	مِنْ حَيْثُ	لَا يَحْتَسِبُ ط	وَ	مَنْ	يَتَوَكَّلْ
bir çıkış		ona rızık verir	yerden	ummadığı		Kim	güvenirse
mef'ul		fiili muzari, mef'ul	harfi cer, zarf ismi muzaf	muz. ileyh, fiil cümlesi: nefiy h., fiili muzari	atıf h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari

عَلَى اللَّهِ	فَهُوَ	حَسْبُهُ ط	إِنَّ	اللَّهَ	بَالِغُ	أَمْرِهِ ط
Allah'a	O	Ona yeter	Doğrusu	Allah	yerine getirendir	emrini
harfi cer, mecrur isim	rabıta, mübteda	haber	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (ه): muz. ileyh

cevâbü'ş-şart, fiil cümlesi, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

﴿3﴾ قَدْرًا	شَيْءٍ	لِكُلِّ	اللَّهُ	جَعَلَ	قَدْ
bir ölçü	şey	her için	Allah	yaratmıştır	
mef'ul	muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	fâil	fiili mazi	tahkik h.

2. (İddet) sürelerine ulaştıkları zaman, artık onları (ya) iyilikle tutun ya da onlardan iyilikle ayrılın; (boşandığınızda) sizden iki adalet sahibini şahit tutun (iki adil şahit getirin); şahidliği Allah için yapın; Allah'a ve ahiret gününe inanmakta olan kimseye işte böyle bununla öğüt verilir. Kim Allah'tan sakınırsa, (Allah) onun için bir çıkış (kurtuluş yolu) yaratır. **3.** Ona ummadığı yerden rızık verir. Kim Allah'a güvenirse O ona yeter. Doğrusu Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü yaratmıştır.

أَشْهُرٍ ط	ثَلَاثَةُ	فَعِدَّتُهُنَّ	إِنِ ارْتَبْتُمْ	مِنْ نِسَائِكُمْ	مِنَ الْمَحِيضِ	يَئِسْنَ	اللَّائِي	وَ
aydır	üç	onların iddeti	şüpheye düşerseniz	Kadınlarınızdan	ay hali görmekten	umut kesmiş	olanlar	
muz. ileyh	haber, muzaf	cevâbü'ş-şart için rabıta, mübteda	fi'lu'ş-şart, fiili mazi fâil	şart h. harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	sıla: mazi fiil cüm., fâil	mübteda, ismi mevsul	başlama h.

cevâbü'ş-şart, isim cümlesi, şart ve cevabı (اللَّائِي) mübtedasının haberidir

حَمْلَهُنَّ ط	أَنْ يَضَعْنَ	أَجَلُهُنَّ	الْأَحْمَالِ	أُولَاتُ	وَ	لَمْ يَحِضْنَ ط	اللَّائِي	وَ
yüklerini	doğurmalarıdır	süresi	yük sahibi olanların		hiç ay hali görmemiş		olanlar	
mef'ul	(أَجَلُهُنَّ) mübtedasının haberi, masdar ve nasb h., fiili muzari, fail	ikinci mübteda	muz. ileyh	mübteda, muzaf	başlama h.	sıla: fiil cüm.	mübteda, ismi mevsul	atıf h.

(أُولَاتُ) mübtedasının haberi, (أَجَلُهُنَّ....) isim cümlesi

﴿4﴾ يُسْرًا	مِنْ أَمْرِهِ	لَهُ	يَجْعَلْ	اللَّهَ	يَتَّقِ	مَنْ	وَ
kolaylık	işinden	ona	yaratır	Allah'tan	sakınırsa	Kim	
mef'ul	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberi	mef'ul	fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mübteda, şart ismi	başlama h.

4. Kadınlarınızdan ay hali görmekten umut kesmiş olanlar ve ay hali görmemiş olanlar (hakkında) şüpheye düşerseniz, (bilin ki) onların iddeti üç aydır; yük sahibi (gebe) olanların süresi, yüklerini (bebeklerini) doğurmalarıdır (doğum yapmalarıyla iddetleri son bulur). Kim Allah'tan (O'nun emrine karşı gelmekten) sakınırsa ona işinden (dolayı) kolaylık yaratır.

يَتَّقِ	مَنْ	وَ	إِلَيْكُمْ ط	أَنْزَلَهُ	اللَّهِ	أَمْرُ	ذَٰلِكَ
sakınırsa	Kim		size	indirdiği	Allah'ın	emridir	Bu
fi'lu'ş-şart, fiili muzari	mübteda, şart ismi	başlama h.	car-mecrur	hal, mazi fiil cümlesi, mef'ul	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda

﴿5﴾ أَجْرًا	لَهُ	يُعْظِمْ	وَ	سَيِّئَاتِهِ	عَنْهُ	يُكَفِّرْ	اللَّهَ
mükafatını	onun	büyütür		kötülüklerini	onun	örter	Allah'tan
mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir	mef'ul

5. Bu, Allah'ın size indirdiği emridir. Kim Allah'tan (O'nun emrine karşı gelmekten) sakınırsa, O, onun kötülüklerini örter ve onun mükafatını büyütür.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 557 ≻

(65 / TALÂK, 1 – 2):

(طَلَّقَ يُطَلِّقُ تَطْلِيقًا): (tef'il bâbı) boşadı (اَلْعِدَّةُ): iddet (kadının önceki kocasından tamamen alakasını kesip tekrar başkasıyla evlenebilmesi için bekleyeceği muayyen müddet) adet/ miktar, sayı

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَحْصَى يُحْصِي اِحْصَاءً): (nâkıs fiil, if'al b.) saydı, kavradı, hafızada tuttu

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلْحَدُّ ج حُدُودٌ): sınır, hudud

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْفَاحِشَةُ ج فَوَاحِشُ): çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik

[اَلْمُبَيِّنَةُ (بَيَّنَ يُبَيِّنُ)]: (ism-i fâil) açık veya durumlarını açıklayıcı manasında (اَلنِّسَاءُ): kadınlar

(تَعَدَّى يَتَعَدَّى تَعَدُّءً): (tefa'ul bâbı) haddi, aştı, hududu çiğnedi (ظَلَمَ يَظْلِمُ ظُلْمًا): zulmetti, haksızlık etti

(دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (لَعَلَّ): umulur ki, belki, diye (بَعْدَ): (zarf) sonra

(أَحْدَثَ يُحْدِثُ إِحْدَاثًا): (if'al bâbı) yaptı, icad etti, meydana getirdi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): vasıl oldu, erişti

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا): (if'al bâbı) aldı (boşanmış kadını tekrar aldı), tuttu, çekti, bıraktı, salmadı

[اَلْمَعْرُوفُ (عَرَفَ يَعْرِفُ)]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi (ذُو – ذَوَىْ): sahip (فَارَقَ يُفَارِقُ فِرَاقًا): (müfâale bâbı) ayrıldı

(اَلْيَوْمُ الْآخِرُ): ahiret günü (أَشْهَدَ يُشْهِدُ إِشْهَادًا عَلَى): (if'al bâbı) şahid tuttu, şahid kıldı

(اَلْعَدْلُ ج عُدُولٌ): adalet, doğruluk, düzgünlük/ denk, eşit/ fidye/ kıymet, değer

(أَقَامَ يُقِيمُ أَقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) güzelce yaptı/ yerleşti/ ikame etti/ gözetti/ hakkını verdi, kadrini bildi

[اَلشَّهَادَةُ (شَهِدَ يَشْهَدُ)]: (masdar) şahitlik etme (وَعَظَ يَعِظُ وَعْظًا): (misal fiil) vaz etti, öğüt verdi

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (اَلْمَخْرَجُ): (ism-i mekân) çıkış yeri, çıkış yolu

(65 / TALÂK, 3 – 4 – 5):

(رَزَقَ يَرْزُقُ رِزْقًا): rızık verdi, hayırda bulundu, hayır verdi (حَيْثُ): (mübhem mekân zarfı) yerde, yerden

(اِحْتَسَبَ يَحْتَسِبُ اِحْتِسَابًا): (if'al bâbı) zannetti,saydı, hesab etti, umdu, tahmin etti (حَسْبُ): kâfi, kefil

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti, işini Allah'a bıraktı (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

[اَلْبَالِغُ (بَلَغَ يَبْلُغُ)]: (ism-i fâil) erişen, ulaşan (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): hükmetti, icad etti, çevirdi, kıldı

(اَلْقَدْرُ ج اَقْدَارٌ): takdir, muayyen hudud, ölçü, kemiyet, nicelik, muayyen mikdar (اَلنِّسَاءُ): kadınlar (اُولُو ث اُولاَتُ): sahipler

(يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا): (misal fiil) ümidi kesti/ bildi, anladı [(حَاضَ يَحِيضُ) اَلْمَحِيضُ]: hayız (rahmin belli vakitlerde ifraz ettiği kan)

(اِرْتَابَ يَرْتَابُ): (iftiâl bâbı) şübhe etti (اَلثَّلاَثَةُ): üç (اَلشَّهْرُ ج اَشْهُرٌ): ay/ hilal (اَلْحَمْلُ ج اَحْمَالٌ): yük (ana rahmindeki bebek)

(اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, tayin edilen vaktin sonu (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil)doğurdu/çıkardı/ indirdi/ bıraktı/ koydu

(اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti

(اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْيُسْرُ): kolaylık, kolay (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) (günahları) sildi

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, kötü, zararlı (أَعْظَمَ يُعْظِمُ إِعْظَامًا): (if'al bâbı) büyüttü

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 558 (TALAK: 6 – 12) ≻

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَ لاَ تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا

Onları oturtun | yerde | kendi oturduğunuz | gücünüz nisbetinde | ve | onlara zarar vermeyin | sıkıntıya sokmak için

emir fiili, fâil, mef'ul | harfi cer, zarf ismi, muzaf | muz. ileyh, mazi fiil cümlesi, fâil | harfi cer, mecrur isim | atıf h. | nehiy ve cezm h., fiili muzari, fâil, mef'ul | ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail

عَلَيْهِنَّ ط وَ إِنْ كُنَّ أُولاَتِ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا

Onlara | Eğer | iseler | sahibleri | yük | infak edin

car-mecrur | başlama h. | şart ve cezm h. | fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi | (كَانَ)'nin haberi, muzaf | muz. ileyh | rabıta, cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil

عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ج فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ

onlara | kadar | doğurmalarına | onları | emzirirlerse | sizin için

car-mecrur | gaye ve nasb h. | fiili muzari, fâil | mef'ul | fi'lu'ş-şart; fiili mazi fâil başlama h., şart h. | car-mecrur

فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ج وَ أْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ ج وَ

onlara verin | ücretlerini | ve | istişare edin | aranızda | iyilikle | ve

rabıta, emir fiili, fâil, birinci mef'ul | ikinci mef'ul | atıf h. | emir fiili, fâil | mekan zarfı | car-mecrur | başlama h.

﴿ 6 ﴾ إِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَى ط

eğer | güçlükle karşılaşırsanız | o zaman emzirir | onun için | başkası

şart h. | fi'lu'ş-şart; fiil cüm.; istikbal h., fiili muzari | car-mecrur | fail

6. Onları (boşadığınız, fakat iddeti bitmemiş kadınları) gücünüz nisbetinde, kendi oturduğunuz yerden (bir bölümde) oturtun. Onları sıkıntıya sokmak için onlara zarar vermeyin. Eğer yük sahibi (hamile) iseler, yüklerini (bebeklerini) doğurmalarına kadar onlara infak edin (nafakalarını verin). Eğer (çocuğu) sizin için emzirirlerse, onlara ücretlerini verin; aranızda iyilikle (ya da uygun bir şekilde) istişare edin (anlaşın); eğer zorluk çıkarırsanız (aranızda karşılıklı güçlükle karşılaşırsanız), o zaman (çocuğu) onun için başkası (başka bir kadın) emzirir.

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ ط وَ مَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ

infak etsin | zıkı | kendisine | kısıtlanmışsa | kimin | ve | varlığından | varlık | sahibi | infak etsin

emr-i gâib; emir lamı, fiili muzari | naibi fâil | car-mecrur | fi'lu'ş-şart; meçhul fiili mazi | mübteda, şart ismi | başlama h. | harfi cer, mecrur isim | muz. ileyh | fâil, muzaf | rabıta+ cevâbü'ş-şart; emir lamı, fiili muzari, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لاَ يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلاَّ مَآ آتَاهَا ط

şeyden | kendisine verdiği | Allah'ın | yüklemez | Allah | hiçbir nefse | başkasını | şeyden | kendisine verdiği

car-mecrur (ismi mevsul) | sıla: mazi fiil cüm., mef'ul | fâil | nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari | birinci mef'ul | fâil | istisna h. | ikinci mef'ul, ismi mevsul | sıla: mazi fiil cüm., mef'ul

﴿ 7 ﴾ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ع

yaratacaktır | Allah | sonra | bir zorluktan | bir kolaylık

istikbal h., fiili muzari | fâil | zaman zarfı, muzaf | muz. ileyh | mef'ul

7. Varlık sahibi, (nafakayı) varlığından (varlığına göre) versin; kimin rızkı kendisine kısıtlanmışsa, o zaman Allah'ın kendisine verdiğinden infak etsin; Allah hiçbir nefse, kendisine verdiğinden başkasını yüklemez. Allah, bir zorluktan sonra bir kolaylık yaratacaktır.

وَ كَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَ رُسُلِهِ

ve | nice | kasaba halkını | çıkan | emrinden | Rablerinin | ve | O'nun peygamberlerinin

başla ma h. | (كَم)(nice) manasında mübteda | harfi cer, temyiz | (كَأَيِّن) mübtedasının haberi, fiili mazi fiil cüm. | harfi cer, mecrur isim, muzaf | muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh | atıf h. | matuf, mecrur, muzaf, (ه): muz. ileyh

﴿ 8 ﴾ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَ عَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا

onları hesaba çektik | bir hesabla | şiddetli | onları uğrattık | azaba | dehşetli

atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul | mef'ulü mutlak, mevsuf | sıfat | atıf h. | fiili mazi, fâil, mef'ul | mef'ulü mutlak, mevsuf | sıfat

8. Rablerinin ve O'nun peygamberlerinin emrinden çıkan nice kasaba halkını Biz, şiddetli bir hesabla hesaba çektik, onları, dehşetli bir azaba uğrattık.

﴿ 9 ﴾ خُسْرًا أَمْرِهَا عَاقِبَةُ وَ كَانَ أَمْرِهَا وَبَالَ فَذَاقَتْ

hüsran (كَانَ)'nin haberi | işlerinin muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh | sonu (كَانَ)'nin ismi, muzaf | oldu nâsih fiili mazi | atıf h. | işlerinin muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh | karşılığını mef'ul, muzaf | tattı atıf h., fiili mazi

9. (O kasabalar) işlerinin karşılığını tattı; işlerinin sonu hüsran oldu.

يَآ أُولِي اللَّهَ فَاتَّقُوا شَدِيدًا عَذَابًا لَهُمْ اللَّهُ أَعَدَّ

Ey sahipleri nida h., münada, muzaf | Allah'tan mef'ul | Artık sakının atıf h., cevâbü'ş-şart; emir fiili, fâil | şiddetli sıfat | bir azap mef'ul, mevsuf | onlara car-mecrur | Allah fâil | hazırladı fiili mazi

﴿ 10 ﴾ لا ذِكْرًا إِلَيْكُمْ اللَّهُ أَنْزَلَ قَدْ آمَنُوا ج الَّذِينَ الْأَلْبَابِ ج

zikri mef'ul | size car-mecrur | Allah fâil | indirmiştir fiili mazi, tahkik h. | iman etmiş sıla: mazi fiil cüm., fail | olan (أُولِي)'nin sıfatı, ismi mevsul | akıl muz. ileyh

10. Allah onlara şiddetli bir azap hazırladı. Ey iman etmiş olan akıl sahipleri! Artık Allah'tan sakının; Allah size zikri (Kuran'ı) indirmiştir.

لِيُخْرِجَ مُبَيِّنَاتٍ اللَّهِ آيَاتِ عَلَيْكُمْ يَتْلُو رَسُولاً

çıkarmak için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari | apaçık haldeki hal | Allah'ın muz. ileyh | ayetlerini mef'ul, muzaf | size car-mecrur | okuyan sıfat, muzari fiil cüm | bir peygamber (ذِكْرًا)'dan bedel

إِلَى النُّورِ ط مِنَ الظُّلُمَاتِ الصَّالِحَاتِ عَمِلُوا وَ آمَنُوا الَّذِينَ

aydınlığa harfi cer, mecrur isim | karanlıklardan harfi cer, mecrur isim | faydalı işler mef'ul, muzaf | işleyen fiili mazi, fail | ve atıf h. | İman eden sıla: mazi fiil cüm., fail | kimseleri mef'ul, ismi mevsul

صَالِحًا يَعْمَلْ وَ بِاللَّهِ يُؤْمِنْ مَنْ وَ

faydalı iş mef'ul | işlerse fiili muzari | ve atıf h. | Allah'a car-mecrur | iman ederse fi'lu'ş-şart, fiili muzari | Kim mübteda, şart ismi | başlama h.

فِيهَا خَالِدِينَ الْأَنْهَارُ مِنْ تَحْتِهَا تَجْرِي جَنَّاتٍ يُدْخِلْهُ

içinde car-mecrur | kalıcılar olarak hal | ırmaklar fâil | altından harfi cer, mecrur isim | akan (جَنَّاتٍ)'in sıfatı, muzari fiil cüm. | cennetlere ikinci mef'ul, mevsuf, muzaf | Allah onu koyar cevâbü'ş-şart, fiili muzari, birinci mef'ul, şart ve cevabı (مَنْ) mübtedasının haberidir

﴿ 11 ﴾ رِزْقًا لَهُ اللَّهُ أَحْسَنَ قَدْ أَبَدًا ط

bir rızık mef'ul | ona car-mecrur | Allah fâil, {fiil cümlesi ikinci hal de denmiştir} | ihsan etmiştir fiili mazi | Gerçekten tahkik h. | ebediyen zaman zarfı

11. İman eden ve faydalı işler işleyen kimseleri karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için, size apaçık haldeki Allah'ın ayetlerini okuyan bir peygamber (göndermiştir). Kim Allah'a iman eder ve faydalı iş işlerse, Allah onu, içinde ebediyen kalıcılar olarak, altından ırmaklar akan cennetlere koyar. Gerçekten Allah ona (güzel) bir rızık ihsan etmiştir.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ ط يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ

Allah mübteda | yaratandır sıla: mazi fiil cüm. / haber, ismi mevsul | Yedi mef'ul, muzaf | göğü muz. ileyh | ve atıf h. | yerden matuf, mecrur isim | onların mislini (سَبْعَ)'ya matuf | iner fiili muzari | buyruk fâil | onlar arasında mekan zarfı

لِتَعْلَمُوآ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لا وَ أَنَّ اللَّهَ

bilmeniz için ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail | olduğunu (لِتَعْلَمُوا)'nün mef'ulü; masdar-ı müevvel: tekid ve nasb h.+.. | Allah'ın (أَنَّ)'nin ismi | her harfi cer, mecrur isim | Kadir muz. ileyh | ve atıf h. | tekid ve nasb h. | Allah'ın (أَنَّ) nin ismi

﴿ 12 ﴾ عِلْمًا شَيْءٍ بِكُلِّ أَحَاطَ قَدْ

ilim bakımından temyiz | şeyi muz. ileyh | her car-mecrur, muzaf | kuşattığını (أَنَّ)'nin haberi, fiili mazi | tahkik h.

12. Allah, yedi göğü ve yerden de onların mislini (bir o kadarını) yaratandır, Allah'ın herşeye Kadir olduğunu ve Allah'ın ilim bakımından herşeyi kuşattığını bilmeniz için buyruk (Allah'ın emri) onlar arasında iner.

➤ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 558 ➤

(65 / TALÂK, 6 – 7 – 8):

(أَسْكَنَ يُسْكِنُ إِسْكَانًا): (if'al bâbı) yerleştirdi/ sakin kıldı, durdurdu (حَيْثُ): (mübhem mekân zarfı) yerde, yerden (سَكَنَ يَسْكُنُ سَكْنًا): yerleşti, ikamet etti [(وَجَدَ يَجِدُ) اَلْوُجْدُ]: güç, kudret, takat (اَلْحَمْلُ ج اَحْمَالٌ): yük, ana rahmindeki bebek (ضَارَّ يُضَارُّ مُضَارَّةً): (müfâale bâbı) zarara soktu, zarara uğrattı (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (ضَيَّقَ يُضَيِّقُ تَضْيِيقًا): (tef'il bâbı) sıkıntıya soktu, sıkıştırdı, sıkıntı verdi (أَرْضَعَ يُرْضِعُ إِرْضَاعًا): (if'al bâbı) emzirdi (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil)doğurdu/çıkardı/indirdi/ bıraktı/ koydu (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْآخَرُ ث اَلْاُخْرَى): diğeri, öteki (اِئْتَمَرَ يَأْتَمِرُ اِئْتِمَارًا): (iftiâl bâbı) birbirine emretti, tavsiyede bulundu, istişare etti [(عَرَفَ يَعْرِفُ) اَلْمَعْرُوفُ]: (ism-i mef'ûl) iyilik, iyi (تَعَاسَرَ يَتَعَاسَرُ تَعَاسُرًا): (tefâul bâbı) zorlaştırdı, güçlük çıkardı (أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا): (if'al bâbı) harcadı, zekât verdi, yardımda bulundu [(وَسِعَ يَسَعُ) اَلسَّعَةُ]: varlık, bolluk (ذُو ج ذَوُونَ): sahip (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): kısıtladı/ ayarladı, takdir etti/ kadrini bildi/ gücü yetti/ ölçüp biçti (اَلرِّزْقُ ج اَرْزَاقٌ): rızk, geçim, maişet (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): icad etti, kıldı, çevirdi, hükmetti (كَلَّفَ يُكَلِّفُ تَكْلِيفًا): (tef'il bâbı) iş, vazife yükledi, mülellef kıldı (اَلْعُسْرُ): zorluk, güçlük (اَلْيُسْرُ): kolaylık, kolay (عَتَا يَعْتُو عُتُوًّا): (nâkıs fiil) emre itaatten çıktı/ haddi, aştı, hududu çiğnedi (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْقَرْيَةُ ج قُرًى): belde, belde halkı (حَاسَبَ يُحَاسِبُ حِسَابًا): (müfâale bâbı) muhasebe etti, hesaba çekti (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادًا): şiddetli, kuvvetli (عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (اَلنُّكْرُ): dehşetli, belalı

(65 / TALÂK, 9 – 10 – 11 – 12):

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْوَبَالُ): kötü netice, ağır ceza, vebal/ havanın iklimin sağlığa uygun olmaması (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus (اَلْعَاقِبَةُ ج عَوَاقِبُ): akıbet, son, netice [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخُسْرُ]: hüsran, zarar, zarar etme (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اُولُو ث اُولَاتُ): sahipler (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالًا): (if'al bâbı) indirdi (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (اَللُّبُّ ج اَلْبَابٌ): akıl, hulesa, öz/ cevher, hakikat/ safi, temiz (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ peygamber/ söz, laf/ şeref, şan/ zikir (تَلَا يَتْلُو تِلَاوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْمُبَيِّنَةُ ج مُبَيِّنَاتٌ): (ism-i fâil) açık olan veya açıklayıcılar (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (اَلظُّلْمَةُ ج ظُلُمَاتٌ): manevi karanlık, şirk, cahillik, fısk (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (تَحْتَ): (zarf) altında [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالًا): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti (اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyyen, sürekli (أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا): (if'al bâbı) güzel yaptı, nimetlendirdi, ikram etti, güzel davrandı (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلْمِثْلُ ج اَمْثَالٌ): misil, benzer, gibi, kat, kadar (تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلًا): (tefa'ul bâbı) indi (yavaş yavaş tedrici bir iniş) (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim, bilgi [(قَدَرَ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz (أَحَاطَ يُحِيطُ اِحَاطَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) kuşattı, ihata etti, şamil oldu

سورة التحريم (66)

(TAHRİM (Yasaklama) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 12 ayettir.)

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 559- 560 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يَآ أَيُّهَا	النَّبِيُّ	لِمَ	تُحَرِّمُ	مَآ	أَحَلَّ	اللَّهُ	لَكَ ج
Ey	peygamber	Niçin	haram ediyorsun	şeyi	helal kıldığı	Allah'ın	sana
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı	harfi cer, elif (ا)'i mahzuf soru ismi	fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	fâil	car-mecrur

﴿ 1 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهُ	وَ	أَزْوَاجِكَ ط	مَرْضَاتَ	تَبْتَغِي
	çok merhamet edendir	çok bağışlayandır	Allah	başlama h.	Eşlerinin	rızasını	arzulayarak
	ikinci haber	haber	mübteda		muz. ileyh, sonraki zamir için muzaf, muz. ileyh	mef'ul, muzaf	hal; muzari fiil cümlesi

1. Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını arzulayarak, Allah'ın sana helal kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

وَ	أَيْمَانِكُمْ ج	تَحِلَّةَ	لَكُمْ	اللَّهُ	فَرَضَ	قَدْ
başlama h.	yeminlerinizin	keffaretini	size	Allah	farz (ya da meşru) kılmıştır	
	muz. ileyh, muz. ileyh	mef'ul, muzaf	car-mecrur	fâil	fiili mazi	tahkik h.

﴿ 2 ﴾	الْحَكِيمُ	الْعَلِيمُ	هُوَ	وَ	مَوْلَاكُمْ ج	اللَّهُ
	Hakim'dir	Âlim'dir	O		sizin dostunuzdur	Allah
	ikinci haber	haber	mübteda	atıf h.	haber	mübteda

2. Allah size, yeminlerinizin kefaretini (keffaretle yeminlerinizi geri almanızı) farz (ya da meşru) kılmıştır. Allah sizin dostunuzdur. O, Âlim'dir, Hakim'dir.

حَدِيثًا ج	أَزْوَاجِهِ	إِلَى بَعْضِ	النَّبِيُّ	أَسَرَّ	إِذْ	وَ
bir sözü	eşlerinin	bazısına	Peygamber	sır olarak söylemişti	Hani	
mef'ul	muz. ileyh, muzaf, muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	fâil	fiili mazi	şart bildiren zaman zarfı	başlama h.

عَرَّفَ	عَلَيْهِ	اللَّهُ	أَظْهَرَهُ	وَ	بِهِ	فَلَمَّا نَبَّأَتْ
o da bildirdi	ona	Allah	açıkladığı zaman	ve	bunu	haber verdiği
cevâbü'ş-şart, fiili mazi	car-mecrur	fâil	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi

قَالَتْ	بِهِ	فَلَمَّا نَبَّأَهَا	عَنْ بَعْضٍ ج	أَعْرَضَ	وَ	بَعْضَهُ
demişti	bunu	Akabinde ona haber verdiği zaman	bir kısmından	vazgeçti	,	bir kısmını
cevâbü'ş-şart, fiili mazi	car-mecrur	atıf h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart,; fiili mazi, mef'ul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi	atıf h.	mef'ul

﴿ 3 ﴾	الْخَبِيرُ	الْعَلِيمُ	نَبَّأَنِيَ	قَالَ	هَٰذَا ط	أَنْبَأَكَ	مَنْ
	Haberdar olan	Alim	Bana haber verdi	demişti	Bunu	sana haber verdi	kim
	sıfat	fâil, mevsuf	fiili mazi, mef'ul	fiili mazi,	ikinci mef'ul	(مَنْ) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi	mübteda

3. Hani Peygamber, eşlerinden bazısına bir sözü sır olarak söylemişti. O, bunu (peygamberin diğer eşine) haber verdiği ve Allah da ona (peygambere) (durumu) açıkladığı zaman, o da bir kısmını bildirdi, bir kısmından da vazgeçti. Akabinde bunu ona (yani gizli söylediği şeyi onun başkasına ifşa ettiğini Peygamber) haber verdiği zaman (eşi): "Bunu sana kim haber verdi?" demiş, (o da): "Bana, Alim (herşeyi bilen), Habîr (herşeyden haberdar olan Allah) haber verdi" demişti.

وَ	قُلُوبُكُمَا ج	صَغَتْ	فَقَدْ	إِلَى اللَّهِ	تَتُوبَآ	إِنْ
	kalpleriniz	kalpleriniz (suça) yönelmiştir	zira	Allah'a	ikiniz Allah'a tevbe ederseniz	Eğer
atıf h.	fâil	fiili mazi	cevâbü'ş-şart için rabıta, tahkik h.	harfi cer, mecrur isim	fi'lu'ş-şart, fail	cezmeden şart h.
	cevâbü'ş-şart, fiil cümlesi					

إِنْ	تَظَاهَرَا	عَلَيْهِ	فَإِنَّ	اللَّهَ	هُوَ	مَوْلَاهُ
Eğer	yardımlaşırsanız	aleyhinde	(şunu bilin) ki	Allah	fasıl zamiri	onun dostu
cezmeden şart h.	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail	car-mecrur	cevâbü'ş-şart için rabıta, tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi		(إِنَّ)'nin haberi

وَ	جِبْرِيلُ	وَ	صَالِحُ	الْمُؤْمِنِينَ ج	وَ	الْمَلَآئِكَةُ	بَعْدَ	ذَٰلِكَ	ظَهِيرٌ ﴿4﴾
Cebrail	,	iyi olanı	müminlerin	ve	melekler	başka	bundan	yardımcıdır	
atıf h.	mübteda	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	zaman zarfı,muzaf	muz. ileyh	haber

4. (Ey Peygamber eşleri!) Eğer ikiniz Allah'a tevbe ederseniz, zira kalpleriniz (suça) yönelmiştir (böylece tevbeyle suça yönelen kalbi ıslah edersiniz). Eğer onun (peygamberin) aleyhinde yardımlaşırsanız, (şunu bilin) ki Allah onun dostu, Cebrail, mü'minlerin iyi olanı ve melekler de bundan başka yardımcıdır (ona arka çıkan olurlar).

عَسَىٰ	رَبُّهُ	إِنْ	طَلَّقَكُنَّ	أَنْ يُبْدِلَهُ
belki	Rabbi	Eğer	sizi boşarsa	ona bedel verebilir
nâsih fiili mazi	(عَسَىٰ)'nın ismi	şart h.	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul	(عَسَىٰ)'nın haberi, masdar ve nasb h., fiili muzari, birinci mef'ul

أَزْوَاجًا	خَيْرًا	مِنْكُنَّ	مُسْلِمَاتٍ	مُؤْمِنَاتٍ	قَانِتَاتٍ	تَائِبَاتٍ
eşler	daha iyi olan	sizden	teslim olan	inanan	gönülden itaat eden	tevbe eden
ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat	car-mecrur	ikinci sıfat	üçüncü sıfat	dördüncü sıfat	beşinci sıfat

عَابِدَاتٍ	سَائِحَاتٍ	ثَيِّبَاتٍ	وَ	أَبْكَارًا ﴿5﴾
kulluk eden	oruç tutan	dullar	ve	bakireleri
altıncı sıfat	yedinci sıfat	sekizinci sıfat	atıf h.	matuf

5. (Ey Peygamber eşleri!) Eğer o sizi boşarsa, belki Rabbi ona; sizden daha iyi olan, teslim olan, inanan, gönülden itaat eden, tevbe eden, kulluk eden, oruç tutan, dullar ve bakireleri size bedel verebilir.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	قُوا	أَنْفُسَكُمْ	وَ	أَهْلِيكُمْ
Ey iman edenler!			koruyun	Kendinizi	ve	ailenizi
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	emir fiili, fâil	birinci mef'ul	atıf h.	matuf

نَارًا	وَ قُودُهَا	النَّاسُ	وَ	الْحِجَارَةُ	عَلَيْهَا	مَلَآئِكَةٌ	غِلَاظٌ
cehennem ateşinden	yakıtı olan	insanlar	ve	taşlar	Orada vardır	melekler	haşin
ikinci mef'ul, mevsuf	mübteda	haber	atıf h.	matuf	haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat
(نَارًا)'in sıfatı, isim cümlesi					(نَارًا)'ın ikinci sıfatı, isim cümlesi		

شِدَادٌ	لَا يَعْصُونَ	اللَّهَ	مَا	أَمَرَهُمْ	وَ	يَفْعَلُونَ	مَا	يُؤْمَرُونَ ﴿6﴾
şiddetli	isyan etmeyen	Allah'a		kendilerine emretmesine	,	yapan	şeyleri	kendilerine emredilen
ikinci sıfat	(مَلَائِكَةٌ)'ün üçüncü sıfatı, fiil cümlesi	mef'ul	(اللَّهَ)'den bedel: masdar h.	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	fiili muzari+fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; meçhul fiili muzari+naibi fail

6. Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem ateşinden koruyun; orada haşin, şiddetli, Allah'a, kendilerine emretmesine isyan etmeyen, kendilerine emredilen şeyleri yapan melekler vardır.

يَا أَيُّهَا	الَّذِينَ	كَفَرُوا	لَا تَعْتَذِرُوا	الْيَوْمَ ط	إِنَّمَا	تُجْزَوْنَ	مَا	كُنْتُمْ	تَعْمَلُونَ ع ﴿7﴾
Ey inkar eden kimseler!			özür dilemeyin	Bugün	ancak	karşılığı verilmektedir	şeylerin	olduğunuz	işlemiş
nida h., münada nasb mah.,:tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	nehiy ve cezm h.,fiili muzari, fail	zaman zarfı	hasr edatı	meçhul fiili muzari+naibi fail	mef'ul, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

7. "Ey inkar eden kimseler! Bugün özür dilemeyin, size ancak işlemiş olduğunuz şeylerin karşılığı verilmektedir" (denir).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 559 ≻

(66 / TAHRİM, 1 – 2 – 3):

(حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا): (tef'il bâbı) haram yasak kıldı (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı

(أَحَلَّ يُحِلُّ إِحْلَالاً): (if'al bâbı) helal ve mübah kıldı/ ikamet ettirdi, konaklattı/ indirdi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce

[اَلْمَرْضَاةُ (رَضِيَ يَرْضَى)]: (masdar) razı olma, hoşnud olma [(غَفَرَ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

[اَلرَّحِيمُ (رَحِمَ يَرْحَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok merhamet eden, çok acıyan

(فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا): beyan etti, farz kıldı (اَلتَّحِلَّةُ): kefaret (yeminin kefareti) (اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): yardımcı, dost, yakın, bakıcı

(اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): yemin/ sağ, sağ el/ kudret, kuvvet/ hak ve hayırlı yön

[اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim

(أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al bâbı) sır verdi/ gizledi (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş, zevce (بَعْضُ): bazı, birkısım, birkaç

(اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi

(أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al bâbı) bildirdi/ açıkladı, açığa verdi/ kuvvetlendirdi, galip getirdi/ öğle vaktine girdi

(عَرَّفَ يُعَرِّفُ تَعْرِيفًا): (tef'il bâbı) bildirdi, anlattı (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (أَنبَأَ يُنْبِئُ إِنْبَاءً): (mehmuz fil, if'al bâbı) bildirdi, haber verdi/ anlattı

[اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen

[اَلْخَبِيرُ (خَبَرَ يَخْبُرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan

(66 / TAHRİM, 4 - 5 – 6 – 7):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti, masiyetten döndü (صَغَا يَصْغُو صَغْوًا): (nâkıs fiil) meyl etti, yöneldi

(تَظَاهَرَ يَتَظَاهَرُ تَظَاهُرًا): (tefâul bâbı) yardımlaştı (birbirlerinden yardım aldı, birbirlerine kuvvet verdi)

(اَلْمَوْلَى ج مَوَالِي): yardımcı, dost, yakın, sahip, bakıcı [(صَلَحَ يَصْلُحُ) اَلصَّالِحُ]: (ism-i fâil) salih olan, doğru olan

(بَعْدُ): (zarf) sonra (اَلظَّهِيرُ): muavin, yardımcı, yardımcılar, yardım eden, destekleyen, arka çıkan

(عَسَى): umulur ki, belki, ta ki, için, diye (طَلَّقَ يُطَلِّقُ تَطْلِيقًا): (tef'il bâbı) boşadı (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): eş, hanım, zevce

(أَبْدَلَ يُبْدِلُ إِبْدَالاً): (if'al bâbı) bedel kıldı (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha iyi, en iyi (اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): mü'min kadın

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman, Allah'a itaat edip şeri hükümlere bağlı kalan, İslam'ı kabul eden

(اَلْمُسْلِمُ ج مُسْلِمُونَ): (ism-i fâil) müslüman kadın (اَلْعَابِدَةُ ج عَابِدَاتٌ): (ism-i fâil) kulluk eden, ibadet eden

(اَلْقَانِتُ ج قَانِتَاتٌ): (ism-i fâil) Allah'a kulluk edip kocalarına itaat eden söz tutan veya namazdaki kıyamı uzatan kadın

(اَلتَّائِبَةُ ج تَائِبَاتٌ): (ism-i fâil) tevbe eden (اَلسَّائِحَةُ ج سَائِحَاتٌ): (ism-i fâil) oruç tutan, Allah yolunda hicret eden

(اَلثَّيِّبَةُ ج ثَيِّبَاتٌ): dul kadın (اَلْبِكْرُ ج اَبْكَارٌ): azra, bakire (dulun hilafı)

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (اَلْوَقُودُ): yakacak, tutuşturucu, yanma

(اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş (اَلْغَلِيظُ ج غِلاَظٌ): sert davrananlar, haşin olanlar (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuz'el fa) emretti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا): (iftiâl bâbı) özür beyan etti, özür diledi

(جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi

≺ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 560 (TAHRİM: 8 – 12) ≻

يَآ أَيُّهَا	الَّذِينَ	آمَنُوا	تُوبُوٓا	إِلَى اللَّهِ	تَوْبَةً	نَصُوحًا ط	عَسَى
Ey	iman edenler!		tevbe edin	Allah'a	bir tevbeyle	Samimi	Umulur ki
nida h., münada tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	emir fiili, fâil	harfi cer, mecrur isim	mef'ulü mutlak, mevsuf	sıfat	nasih fiili mazi

رَبُّكُمْ	أَنْ يُكَفِّرَ	عَنْكُمْ	سَيِّئَاتِكُمْ	وَ	يُدْخِلَكُمْ	جَنَّاتٍ	تَجْرِي
Rabbiniz	örter	sizin	kötülüklerinizi		sizi koyar	cennetlere	akan
(عَسَى)'nın ismi	(عَسَى)'nın haberi, masdar ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	fiili muzari, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	(جَنَّاتٍ)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi

مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ لا	يَوْمَ	لاَ يُخْزِي	اللَّهُ	النَّبِيَّ	وَ
altlarından	ırmaklar	o gün	utandırmayacağı	Allah'ın	peygamberini	ve
harfi cer, mecrur isim	fâil	zaman zarfı, (يُدْخِلَكُمْ) ile bağlantılı, muzaf	muz. ileyh, fiil cümlesi	fâil	mef'ul	atıf h.

الَّذِينَ	آمَنُوا	مَعَهُ ج	نُورُهُمْ	يَسْعَى	بَيْنَ	أَيْدِيهِمْ
kimseleri	inanan	onunla beraber olan	ışıkları	yürüyerek		önlerinde
matuf, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mekan zarfı	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mekan zarfı muzaf	muz. ileyh,muzaf, muz. ileyh

(النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ)'dan hal, isim cümlesi

وَ	بِأَيْمَانِهِمْ	يَقُولُونَ	رَبَّنَآ	أَتْمِمْ	لَنَا	نُورَنَا	وَ	اغْفِرْ
ve	(defterleri) sağlarında	derler	Rabbimiz	tamamla	bizim	Işığımızı		bağışla
atıf h.	car-mecrur	fiili muzari+fâil (أَيْمَانِهِمْ)'deki zamirden hal de denmiştir}	nida harfi mahzuf münada	emir fiili	car-mecrur	mef'ul	atıf h.	emir fiili

لَنَا ج	إِنَّكَ	عَلَى كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ	﴿ 8 ﴾
bizi	Şüpheiz Sen	her	şeye	Kadir'sin	
car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle (قَدِيرٌ) ile bağlantılıdır	muz. ileyh	(إِنَّ)'nin haberi	

8. "Ey iman edenler! Samimi (halisane yürekten) bir tevbeyle Allah'a tevbe edin. Umulur ki Rabbiniz kötülüklerinizi örter ve sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere koyar. O gün Allah peygamberini ve onunla beraber iman eden kimseleri utandırmayacağı o gün, ışıkları önlerinde ve (defterleri) sağlarında(n verilmiş halde) yürüyerek: "Rabbimiz! Bizim ışığımızı tamamla, bizi bağışla, Şüphesiz Sen herşeye Kadir'sin" derler.

يَآ أَيُّهَا	النَّبِيُّ	جَاهِدِ	الْكُفَّارَ	وَ	الْمُنَافِقِينَ	وَ
Ey Peygamber!		cihad et	Kafirlerle	ve	münafıklarla	
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı	emir fiili	mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.

اغْلُظْ	عَلَيْهِمْ ط	وَ	مَأْوَاهُمْ	جَهَنَّمُ ط	وَ	بِئْسَ	الْمَصِيرُ	﴿ 9 ﴾
sert davran	onlara		Onların barınakları	cehennemdir	başlama h.	ne kötü	dönüş	
emir fiili	car-mecrur	atıf h.	mübteda	haber		camid fiili mazi (zem ifade eder)	fâil	

9. Ey Peygamber! Kafirler ve münafıklarla cihad et; onlara sert davran. Onların barınakları cehennemdir, dönüş ne kötü!

ضَرَبَ	اللَّهُ	مَثَلاً	لِلَّذِينَ	كَفَرُوا	اِمْرَأَةَ	نُوحٍ
verdi	Allah	misal	kimselere	inkar eden	karısını	Nuh'un
fiili mazi	fâil	mef'ul	car-mecrur (ismi mevsul)	sıla: mazi fiil cüm., fail	mef'ul, muzaf	muz. ileyh

وَ	امْرَأَةَ	لُوطٍ ط	كَانَتَا	تَحْتَ	عَبْدَيْنِ	مِنْ عِبَادِنَا
	karısını	Lut'un	idiler	(nikahı) altında	iki kulun	kullarımızdan
atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim

صَالِحَيْنِ	فَخَانَتَاهُمَا	فَلَمْ يُغْنِيَا	عَنْهُمَا	مِنَ اللَّهِ	شَيْئًا	وَ
iyi	Sonra onlara hainlik ettiler	Fakat ikisi de fayda vermedi	onlara	Allah'tan gelene	hiç birşekilde	
sıfat	atıf h., fiili mazi, (tesniye müennes) fail, mef'ul	atıf h.+cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	mef'ulü mutlak naibi	atıf h.

قِيلَ	ادْخُلاَ	النَّارَ	مَعَ الدَّاخِلِينَ	﴿ 10 ﴾
dendi	girin	Cehenneme	girenlerle beraber	
meçhul fiili mazi	(قِيلَ)'nin naibi failli, fiil cümlesi, fail	mef'ul	mekan zarfı	

10. Allah, inkar eden kimselere, Nuh'un karısını ve Lut'un karısını misal verdi: Onlar, kullarımızdan iki iyi kulun (nikahı) altındaydı. Sonra onlara hainlik ettiler. Fakat (iki peygamberin ikisi de) Allah'tan gelen (azab karşısında) hiç birşekilde onlara fayda vermedi. (İki kadına da): "(Diğer) girenlerle beraber siz de cehenneme girin" dendi.

فِرْعَوْنَ م	امْرَأَةَ	آمَنُوا	لِلَّذِينَ	مَثَلاً	اللَّهُ	ضَرَبَ	وَ
Firavun'un	karısını	iman eden	kimselere	misal	Allah	verdi	
muz. ileyh	mef'ul, muzaf	sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul.)	mef'ul	fâil	fiili mazi	atıf h.

فِي الْجَنَّةِ	بَيْتًا	عِنْدَكَ	لِي	ابْنِ	رَبِّ	قَالَتْ	إِذْ	وَ
cennette	bir ev	Katında	bana	yap	Rabbim	demişti	Bir zamanlar	
harfi cer, mecrur isim	mef'ul	mekan zarfı	car-mecrur	emir fiili	nida harfi mahzuf münada	fiili mazi	geçmiş zaman zarfı	atıf h.

الظَّالِمِينَ لا	مِنَ الْقَوْمِ	نَجِّنِي	وَ	عَمَلِهِ	وَ	مِنْ فِرْعَوْنَ	نَجِّنِي	﴿ 11 ﴾
zalimler	toplumundan	beni kurtar		onun amelinden	ve	Firavun'dan	beni kurtar	
sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	emir fiili, mef'ul	atıf h.	matuf	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	emir fiili, mef'ul	

11. Allah, iman eden kimselere Firavun'un karısını misal verdi: Bir zamanlar o: "Rabbim! Katında bana cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun amelinden (işlediklerinden) kurtar; beni zalimler toplumundan kurtar" demişti.

فَرْجَهَا	أَحْصَنَتْ	الَّتِي	عِمْرَانَ	ابْنَتَ	مَرْيَمَ	وَ
mahrem yerini	korumuş	olan	İmran	kızı	Meryem	
mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, muzaf	(امْرَأَةَ فِرْعَوْنَ)'ye matuf, mevsuf	atıf h.

رَبِّهَا	بِكَلِمَاتِ	صَدَّقَتْ	وَ	مِنْ رُوحِنَا	فِيهِ	فَنَفَخْنَا	
Rabbinin	sözlerini	tasdik etmişti		ruhumuzdan	ona	üflemiştik	
muz. ileyh, muzaf, (هَا): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	fiili mazi	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil	

﴿ 12 ﴾	مِنَ الْقَانِتِينَ	كَانَتْ	وَ	كُتُبِهِ	وَ
	gönülden itaat edenlerden	idi		kitablarını	ve
	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle	fiili mazi	atıf h.	matuf	atıf h.

12. Irzını iffetle korumuş olan İmran kızı Meryem(i de iman edenlere ikinci misal olarak verdi). Fakat ona ruhumuzdan üflemiştik; Rabbinin sözlerini ve kitablarını tasdik etmişti; o, gönülden itaat edenlerdendi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 560 ≻

(66 / TAHRİM, 8):

(تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً): (ecvef fiil) tevbe etti (تَحْتَ): (zarf) altında [(نَصَحَ يَنْصَحُ) اَلنَّصُوحُ]: çok halis, safi

(اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak (عَسَى): olur ki, umulur ki, belki, ta ki, diye (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا): (tef'il bâbı) (günahları) sildi (بَيْنَ): (zarf) arasında (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti

(اَلسَّيِّئَةُ ج سَيِّئَاتٌ): büyük küçük her türlü günah, kötülük, zararlı, kötü (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, hareket etti

(أَخْزَى يُخْزِي إِخْزَاءً): (if'al bâbı) alçalttı, zelil ve rezil kıldı, utandırdı (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık

(سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) yürüdü, hızlıca yürüdü/ çalıştı, çaba sarfetti (أَتَمَّ يُتِمُّ إِتْمَامًا): (if'al bâbı) tamamladı, ikmal etti

(بَيْنَ أَيْدِيهِمْ): (tabir) ellerinin arasındakiler: önlerinde (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ, sağ el/ yemin/ kudret, kuvvet/ hak ve hayırlı yön

(غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(66 / TAHRİM, 9 – 10):

(جَاهَدَ يُجَاهِدُ مُجَاهَدَةً): (müfâale bâbı) müdafaa ve galip gelmede güç sarfetti, cihad etti

(غَلُظَ يَغْلُظُ غُلْظًا): sert davrandı, katı oldu [(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَاْوَى]: sığınak, barınak (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü

(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (ضَرَبَ يَضْرِبُ مَثَلاً): misal verdi

(دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (اَلدَّاخِلُ ج دَاخِلُونَ): (ism-i fâil) giren, katılan

(66 / TAHRİM, 11):

(ضَرَبَ مَثَلاً): misal verdi (اَلْمِرْأَةُ): kadın, hanım, karı (آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (if'al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) yaptı, kurdu, bina et

(عِنْدَ): (zarf) yanında, katında (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet

(نَجَّى يُنَجِّي تَنْجِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) kurtardı (اَلظَّالِمُ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden

(66 / TAHRİM, 12):

(أَحْصَنَ يُحْصِنُ إِحْصَانًا): (if'al bâbı) namusunu korudu, iffetle muhafaza etti (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi

(اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz/ avret yeri/ gedik, çatlak, yarık, delik

(اَلرُّوحُ ج اَرْوَاحٌ): ruh/ vahiy ve nübüvvet durumu gibi her türlü latif gizli husus

(صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı

(اَلْكَلِمَةُ ج كَلِمَاتٌ): kelam, söz, ilahi hüküm (اَلْبِنْتُ ج بَنَاتٌ): kız, kız çocuk

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): semavi kitap/ kitap/ amel defteri/ ispat, hüküm, takdir/ yazışma

(اَلْقَانِتُ ج قَانِتُونَ): (ism-i fâil) kulluk eden yahut namazı uzatan

29. CÜZ

سورة الملك (67)

(MÜLK (Yönetim) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 561 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ ۖ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۙ

yüceler yücesidir	olan (Allah)	elinde	Mülk	ve	O	her şeye	kâdirdir
camid fiili mazi	fail, ismi mevsul	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	mübtedâ	muz. ileyh	haber
		sıla: isim cümlesi				car-mecrur, muzaf	

1. Mülk elinde olan Allah, yüceler yücesidir ve O her şeye (kâdirdir) gücü yetendir.

الَّذِي	خَلَقَ	الْمَوْتَ	وَ	الْحَيَاةَ	لِيَبْلُوَكُمْ
O ki	yarattı	ölümü	ve	hayatı	sizi denemek için
önceki (الَّذِي)'den bedel	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul	atıf h.	matuf	ta'lîl (sebep) ve nasb harfi, fiili muzari, mef´ul

﴿2﴾ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۙ

hanginiz	daha güzeldir	amel bakımından	başlama h.	O	Aziz'dir	Gafûr'dur
mübteda, soru harfi	haber	temyiz		mübtedâ	haber	ikinci haber
		(يَبْلُوَ) fiilinin mef'ûlü, (..أَيُّكُمْ) isim cümlesi				

2. O ki, "amel bakımından hanginiz daha güzeldir" (diye) sizi denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, Aziz'dir (mutlak galiptir), Gafûr'dur (çok bağışlayıcıdır).

الَّذِي	خَلَقَ	سَبْعَ	سَمَاوَاتٍ	طِبَاقًا ۖ	مَا تَرَى
O ki	yarattı	yedi	göğü	birbirine mutabık katlar halinde	görmezsin
bir önceki ayette geçen (الْغَفُورُ)'nun sıfatı, ismi mevsul, {önceki (الَّذِي)'den bedel de denmiştir}.	sıla; mazi fiil cüm.	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	(سَبْعَ)'nın sıfatı		nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari

﴿3﴾ فِي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍ ۖ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ۙ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

yaratmasında	Rahman'ın	bir düzensizlik	Haydi çevir	gözü(nü)	musun?	görüyor	bir çatlak
car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	zaid harfi cer, mef'ûl	rabıta (bağlaç), emir fiili	mef'ûl	soru harfi	f. muzari	zaid harfi cer, mef'ûlün bih

﴿4﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَ هُوَ حَسِيرٌ

Sonra	çevir	gözü(nü)	iki kere	döner	sana	göz	şaşkın bir halde		yorgun olarak
atıf h.	emir fiili	mef'ûl	mef'ûlü mutlak naibi	emrin cevabı: meczum f.muzari	car-mecrur	fail	hal	hâl vavı	mübtedâ	haber

3. O ki katlar halinde yedi göğü yarattı. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik gör(e)mezsin. Haydi çevir gözü(nü), bir çatlak görüyor musun? **4.** Sonra gözü(nü) iki kere (daha) çevir. (O) göz (düzensizlik bulamadan) şaşkın bir halde yorgun olarak sana döner.

وَ	لَقَدْ	زَيَّنَّا	السَّمَآءَ	الدُّنْيَا	بِمَصَابِيحَ	وَ	جَعَلْنَاهَا
başlama h.	Andolsun ki	süsledik	göğünü	dünya	lambalarla	,	onları yaptık
	mahzuf bir yeminin cevabı, çünkü lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h.	f. mazi	mef'ûl, mevsuf	sıfat	car-mecrur (esre yerine fetha alan gayri munsarif kalıbı)	atıf h.	fiili mazi, fail, mef'ul

﴿5﴾ رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ

taşlar	şeytanlar için	ve	hazırladık	onlara	azabını	alevli ateş
ikinci mef'ûl	car-mecrur	atıf h.	f. mazi	car-mecrur	mef'ûl, muzaf	muz. ileyh

5. Andolsun ki, Biz en yakın göğü (dünya göğünü) lambalarla süsledik, onları şeytanlar için taşlar yaptık ve onlara alevli ateş azabını hazırladık.

﴿ 6 ﴾ الْمَصِيرُ بِئْسَ وَ جَهَنَّمَ عَذَابُ بِرَبِّهِمْ كَفَرُوا لِلَّذِينَ وَ

dönüş yeridir (fail) | (O) ne kötü (f. mazi, câmid (çekimi olmayan)) | atıf h. | cehennem (muz. ileyh) | azabı (mübteda muahhar, muzaf) | Rablerini (harfi cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)) | inkar eden (sıla; mazi fiil cüm.) | kimseler için (haber mukaddem: şibhi cümle) | vardır (başlama h.)

6. Rablerini inkar eden kimseler için cehennem azabı vardır. (O) ne kötü dönüş yeridir.

هِيَ وَ شَهِيقًا لَهَا سَمِعُوا فِيهَا أُلْقُوا إِذَآ

o (mübtedâ) | haldeyken (hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi (لَهَا)'daki zamirden haldir) | bir homurtu (mef'ûl) | ona ait (car-mecrur) | işitirler (cevabü'ş-şart: fiili mazi, fâil) | İçine (car-mecrur) | atıldıkları (fi'lü'ş-şart: meçhul fiili mazi, naibi fâil) | zaman (cezmetmeyen şart ve zaman zarfı)

أُلْقِيَ كُلَّمَآ مِنَ الْغَيْظِ ۖ تَمَيَّزُ تَكَادُ ﴿ 7 ﴾ تَفُورُ ۙ

atılsa (fi'lü'ş-şart, meçhul fiili mazi) | Her ne zaman (cezmetmeyen şart ve zaman zarfı) | öfkeden (car-mecrur) | çatlayacak (تَكَادُ)'nün haberi, muzari fiil cümlesi | Neredeyse (f. muzari nâsih, تَكَادُ)'nün ismi (هِيَ) gizli zamiri | kaynar (haber, muzari fiil cümlesi)

﴿ 8 ﴾ نَذِيرٌ لَمْ يَأْتِكُمْ أَ خَزَنَتُهَا سَأَلَهُمْ فَوْجٌ فِيهَا

bir uyarıcı (fail) | Size gelmedi (cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm harfi, fiili muzari, mef'ûl) | mi? (soru h.) | oranın bekçileri (fail) | onlara sorar (cevabü'ş-şart: fiili mazi+ mef'ûl) | bir grup (fail) | içine (car-mecrur)

قُلْنَا وَ فَكَذَّبْنَا نَذِيرٌ جَآءَنَا قَدْ بَلَىٰ قَالُوا

dedik (f. mazi, fâil) | ve (atıf h.) | fakat biz yalanladık (atıf h.+ f. mazi+fâil) | bir uyarıcı (fail) | bize gelmişti (fiili mazi, mef'ûl) | gerçekten (tahkik harfi) | Evet (cevap h.) | derler (f. mazi+fâil)

فِي ضَلَالٍ إِلَّآ أَنتُمْ إِنْ مِنْ شَيْءٍ ۚ اللَّهُ مَا نَزَّلَ

bir sapıklıkta (haber: şibhi cümle, mevsuf) | (olanlardan) başkası (istisna edatı) | siz (mübteda) | değilsiniz (nefiy h.) | hiçbir şey (zaid harfi cer, mef'ûl) | Allah (fail) | indirmedi (f.mazi, nefiy h.)

نَعْقِلُ أَوْ نَسْمَعُ كُنَّا لَوْ قَالُوا وَ ﴿ 9 ﴾ كَبِيرٍ

aklımızı kullansaydık (fiili muzari) | veya (atıf h.) | biz dinlese (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm. | idik (fi'lü'ş-şart, fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi) | Eğer (şart harfi) | derler ki (f. mazi, fâil) | ve (atıf h.) | büyük (sıfat)

﴿ 11 ﴾ السَّعِيرِ لِأَصْحَابِ فَسُحْقًا بِذَنبِهِمْ ۚ فَاعْتَرَفُوا ﴿ 10 ﴾ السَّعِيرِ أَصْحَابِ فِيٓ كُنَّا مَا

cehennem (sıfat) | halkı için (harfi cer, mecrur isim, mevsuf) | Artık uzaklık olsun (başlama h., (أسحقهم الله) [Allah onları (rahmetinden) uzaklaştırdı] takdir edilen bir fiilin me'fûlü mutlakı) | günahlarını (harfi cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)) | Böylece itiraf ettiler (başlama harfi, fiili mazi) | alevli ateşin (muz. ileyh) | halkı içinde (كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf) | olmazdık! (cevabü'ş-şart: nasih olumsuz mazi fiil cümlesi; (كَانَ):(نَا)'nin ismi)

7. İçine atıldıkları zaman, o kaynar haldeyken homurtusunu işitirler.**8.** (Cehennem) Neredeyse öfkesinden çatlayacak! Her ne zaman içine bir grup atılsa oranın bekçileri onlara sorar: "Size bir uyarıcı gelmedi mi?" **9.** (Onlar): "Evet; gerçekten bize bir uyarıcı gelmişti, fakat biz yalanladık ve Allah hiçbir şey indirmemiştir, siz ancak büyük bir sapıklık içindesiniz demiştik" derler.**10.** Ve (yine) derler ki: "Eğer biz dinleseydik veya aklımızı kullansaydık, (şimdi) alevli ateşin (cehennemin) halkı içinde olmazdık!".**11.** Böylece günahlarını itiraf ettiler. Artık cehennem halkı için (rahmetten) uzaklık olsun.

﴿ 12 ﴾ كَبِيرٌ أَجْرٌ وَ مَغْفِرَةٌ لَهُمْ بِالْغَيْبِ رَبَّهُمْ يَخْشَوْنَ الَّذِينَ إِنَّ

büyük (sıfat) | bir mükafat (matuf, mevsuf) | ve (atıf h.) | bir mağfiret (mübteda muahhar) | onlar için vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | gayb ile (car-mecrur (şibhi cümle hal de denmiştir)) | Rablerine (mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)) | saygı duyan (sıla; muzari fiil cüm.) | kimseler (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul) | Şüphe yok ki (tekid ve nasb h.)

(إِنَّ)'nin haberi; isim cümlesi

12. Şüphe yok ki, Rablerine gayb ile (O'nu görmedikleri halde korkuyla karışık) saygı duyanlar.. onlar için bir mağfiret (bağışlanma) ve büyük bir mükafat vardır.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 561 ⮞

(67 / MÜLK, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(تَبَارَكَ يَتَبَارَكُ تَبَارُكًا): (tefâul bâbı) mukaddes ve münezzeh oldu, hayrı bol oldu, şanı yüce oldu (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık, mülkiyet, yönetim [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَدِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kudreti büyük, gücü sonsuz

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi [(مَاتَ يَمُوتُ) اَلْمَوْتُ]: ölüm, ölme

(اَلْحَيَاةُ ج حَيَوَاتٌ): hayat, yaşam, ömür [(عَمِلَ يَعْمَلُ) اَلْعَمَلُ]:iş, faaliyet (بَلاَ يَبْلُو بَلاَءً): (nâkıs fiil) imtihan etti, denedi

[(حَسُنَ) اَلْاَحْسَنُ]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel [(غَفَرَ) اَلْغَفُورُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلسَّبْعُ ث اَلسَّبْعَةُ): yedi (اَلطِّبَاقُ): kat kat olanlar, katlar, üst üste, birbirine mutabık ve denk olarak

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil) gördü [(تَفَاوَتَ يَتَفَاوَتُ) اَلتَّفَاوُتُ]: (masdar) ihtilaf, düzensizlik, uygunsuzluk, değişiklik

(أَرْجَعَ يُرْجِعُ): (if'al bâbı) döndürdü (اَلْفَطْرُ ج فُطُورٌ): yarık, çatlak (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (اَلرَّحْمٰنُ): çok merhametli

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassesi, göz (أَرْجَعَ يُرْجِعُ): (if'al bâbı) döndürdü (اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ إِنْقِلاَبًا): (infiâl bâbı) dönüverdi, dönüştü

(اَلْكَرَّةُ ج كَرَّاتٌ): tekrar,avdet (dünya hayatına birkez daha dönüş)/ hamle, hücum (اَلدُّنْيَا): dünya/ daha yakın

[(خَسَأَ يَخْسَأُ) اَلْخَاسِئُ]: (ism-i fâil) şaşkın, hayrette kalan, zelîl arzusundan uzaklaştırılmış kimse

[(حَسِرَ يَحْسَرُ) اَلْحَسِيرُ]: yorgun, bitkin, istediği şeye kavuşmadan kesilmiş kimse (زَيَّنَ يُزَيِّنُ تَزْيِينًا): (tef'il bâbı) güzelleştirdi, süsledi (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلرَّجْمُ ج رُجُومٌ): taş vb. gibi atmakta kullanılan şey

(أَعْتَدَ يُعْتِدُ اِعْتَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلْمِصْبَاحُ ج مَصَابِيحُ): lâmba, kandil [(صَارَ يَصِيرُ) اَلْمَصِيرُ]: (masdar) dönüş/ (ism-i mekân) dönüş yeri (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): alevli ateş, yakılan ve alevlendirilen, cehennem (بِئْسَ): (zemm kelimesi) ne kötü

(67 / MÜLK, 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12):

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, fırlattı, bıraktı (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti

(اَلشَّهِيقُ): homurtu, inilti, derince nefes alma, sesli alınan nefes, eşeğin sesini andıran oldukça şiddetli ve hoşa gitmeyen bir ses. Çünkü şehîk, yüksek sesle anırmadan önce alınan nefesin adıdır. Burada öfkeli birisinin nefes alışına benzetilmiştir.

(فَارَ يَفُورُ فَوْرًا فَوَرَانًا): (ecvef fiil) kaynadı, şiddetli yandı (كَادَ يَكَادُ): (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın, hemen hemen

(تَمَيَّزَ يَتَمَيَّزُ تَمَيُّزًا): (tefa'ul bâbı) ayrıştı, ayrıldı, dağıldı, çatladı (أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, fırlattı, bıraktı

[(غَاظَ يَغِيظُ) اَلْغَيْظُ]: şiddetli öfke, çok kızma (اَلْفَوْجُ ج اَفْوَاجٌ): fevc, bölük, grup (كُلَّمَا): her ne zaman

(سَأَلَ يَسْاَلُ سُؤَالاً): (ecvef fiil) sordu/hesaba çekti/ istedi (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلْخَازِنُ ج خَزَنَةٌ): saklayan, koruyan, bekçi (cehennem zebanileri ve cehennemde hizmet eden melekler)

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarma, uyarıcı, sakındıran (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef-mehmuz f.) geldi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarma, uyarıcı, sakındıran (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti

(نَزَّلَ يُنَزِّلُ تَنْزِيلاً): (tef'il bâbı) indirdi [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma (عَقَلَ يَعْقِلُ عَقْلاً): akıl etti, akıl erdirdi

(اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): duydu, işitti (أَصْحَابُ السَّعِيرِ): cehennem ehli

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, sapıttı/ kayboldu, zayi oldu/ yanıldı/ gizlendi (أَصْحَابُ السَّعِيرِ): cehennem ehli

(اِعْتَرَفَ يَعْتَرِفُ اِعْتِرَافًا): (iftiâl bâbı) itiraf etti, anladı, kabullendi (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan

(سُحْقًا لَهُ): "Allah onu (rahmetinden) uzaklaştırsın" anlamında tabirdir. Yani Allah'ın rahmetinden uzak olmak Ashab-ı Saîr içindir.

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi, endişe etti (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 562 (MÜLK: 13 – 26) ≻

﴿ 13 ﴾ وَ أَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ط إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

sînelerin	sâhip olduğunu	bilendir	Gerçek şu ki O	onu	açığa vurun	veya	Sözünüzü	gizleyin
muzâfun ileyh	n. cer+mecrur isim, muzaf	(إِنَّ)'nin haberi	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	car-mecrur	emir f., fail	atıf h.	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	emir f., fail / atıf h.

﴿ 14 ﴾ أَ لَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ ط وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ع

Yaratan					bilmez		mi?
sıla; mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul				fiili muzari	nefiy h.	soru h.
		Habîr'dir	Latîf'tir	O	hal vâvı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir		
		ikinci haber	haber	mübteda			

13. Sözünüzü (ister) gizleyin veya (ister) onu açığa vurun. Gerçek şu ki O, sînelerin sâhip olduğunu (çok iyi) bilir. **14.** Yaratan bilmez mi? O, Latîf'tir (her şeyi en incelikleriyle bilip lutfedendir); Habîr'dir (herşeyden haberdar olandır).

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا

O	kılandır		size	yeryüzünü	çok zelil	Artık yürüyün
mübteda	sıla, mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	car-mecrur	mef'ûl	ikinci mef'ûl	emir f., fail / atıf h.

﴿15﴾ فِي مَنَاكِبِهَا وَ كُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ط وَ إِلَيْهِ النُّشُورُ

onun omuzlarında	ve	yiyin	O'nun rızkından	O'nadır	diriliş
car-mecrur	atıf h.	emir f.+ fail	atıf h. / car-mecrur	haber mukaddem: şibhi c.	mübteda muahhar

15. O, yeryüzünü size çok zelil kılandır (boyun eğdirendir). Artık onun omuzlarında (dağlarında, tepelerinde) yürüyün ve O'nun (Allah'ın) rızkından yiyin. O'nadır diriliş (ölümden sonra dirilip O'nun huzurunda toplanılacağını da unutmayın).

أَ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَآءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ

emin mi oldunuz?	olanın	Gökte	batırmasından	sizi	yere	
f. mazi, fail / soru h.	mef'ûl, ismi mevsul [fâil de denmiştir]	sıla: şibhi cümle	(مَنْ) ismi mevsulünden bedel; masdar-ı müevvel	car-mecrur	mef'ûl	

﴿ 16 ﴾ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَآءِ

Bir de bakmışsın	o	sarsılıyor	Yoksa	emin mi oldunuz	olanın	gökte
fücaiye, (sürpriz edatı) / atıf h.	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	atıf h.	f. mazi, fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: şibhi cümle

﴿ 17 ﴾ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ط فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ

göndermesinden	size	taş	yakında bileceksiniz		nasıl olduğunu	Uyarımın
(مَنْ) ismi mevsulünden bedel: masdar-ı müevvel	car-mecrur	mef'ûl	harfi istikbal (gelecek zaman h.), fiili muzari+ fâil	atıf h. { rabıta da denmiştir}	haber mukaddem: soru ismi	mübteda muahhar

(تَعْلَمُونَ) fiilinin mef'ulü: isim c.

﴿ 18 ﴾ وَ لَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ

Andolsun ki	yalanlamıştı	kimseler de	onlardan önceki	Akabinde nasıldı?		beni tanımama	
mahzuf bir yeminin cevabı, çünkü (لَ) lâmu cevâbi'l-kasem (yeminin cevabının başında gelir), tahkik h. / atıf h.	f. mazi	fail, ismi mevsul	sıla: şibhi cümle	atıf h. (كَانَ)nin mukaddem haberi: soru ismi	nâsih f. mazi	(كَانَ)'nin muahhar ismi (muzaf+ muz.ileyh)	

16. Gökte olanın; sizi yere batırmasından (yerin dibine geçirmesinden) emin mi oldunuz? (O zaman) Bir de bakmışsın o sarsılıyor. **17.** Yoksa (yine) gökte olanın; size taş göndermesinden emin mi oldunuz? Benim uyarımın nasıl olduğunu yakında bileceksiniz. **18.** Andolsun ki, onlardan öncekiler de yalanlamıştı. Akabinde beni tanımama (fiillerine karşılık verdiğim ceza) nasıldı?

أَ وَ لَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَ يَقْبِضْنَ ط

bakmadılar mı?								
cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari, fail						atıf h., (başlama harfi de denmiştir)		soru h.
		üzerlerindeki	saflar halinde	(kanatlarını) açıp kapatan				
car-mecrur		hal; şibhi cümle	ikinci hal	atıf h.				2. hal'e matuf; muzari fiil cümlesi
kuşlara								

مَا يُمْسِكُهُنَّ	إِلَّا	الرَّحْمٰنُ ط	إِنَّهُ	بِكُلِّ	شَيْءٍ	بَصِيرٌ ﴿19﴾
Onları tutmaz	başkası	Rahman'dan	Gerçek şu ki, O	her şeyi		çok iyi görür
nefy-i hal: nefiy h., fiili muzari, mef'ûl	istisna edatı	müstesna (istisna müferrağ); fail	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	muz. ileyh; harfi cer, mecrur isim, muzaf		(أَنَّ)'nin haberi

(يَقْبِضْنَ) fiilindeki cemi müennes nunundan hal, fiil c.

19. Üzerlerindeki saflar halinde (kanatlarını) açıp kapatan kuşlara bakmadılar mı? Onları (boşlukta) Rahman'dan başkası tutmaz. Gerçek şu ki, O her şeyi çok iyi görür.

يَنْصُرُكُمْ	لَكُمْ	جُنْدٌ	هُوَ	الَّذِي	هٰذَا	أَمَّنْ
size yardım edecek	size ait	ordu	o	olan	bu	Yoksa kim ?
(جُنْدٌ) kelimesinin sıfatı, muzari fiil cümlesi, mef'ul	car-mecrur	haber, mevsuf	mübteda	sıfat, { (هٰذَا)'dan bedel de denmiştir}, ismi mevsul	haber	atıf h.+mübteda, soru harfi
		sıla: isim cüm.				

فِي غُرُورٍ ج	إِلَّا	الْكَافِرُونَ	إِنِ	الرَّحْمٰنِ ط	مِنْ دُونِ	
bir aldanış içindedirler	ancak	Kafirler		Rahman'dan başka		
haber: şibhi cümle	istisna edatı	mübteda	nefiy h.	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim (zarf), muzaf	

لَجُّوا	بَلْ	رِزْقَهُ ج	إِنْ أَمْسَكَ	يَرْزُقُكُمْ	الَّذِي	هٰذَا	أَمَّنْ
ısrar ettiler	Bilakis	rızkını	tutsa	size rızık verecek olan	ki	bu	Yoksa kim
f. mazi, fail	idrab harfi	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)	fi'lu'ş-şart; mazi fiil cümlesi	şart h.	sıla; muzari fiil cüm.	sıfat, { (هٰذَا)'dan bedel de denmiştir}, ismi mevsul	haber	atıf h., mübteda, soru harfi

عَلَى وَجْهِهِ	مُكِبًّا	يَمْشِي	فَمَنْ	أَ ﴿21﴾	نُفُورٍ	وَ	فِي عُتُوٍّ
yüzü üzerine	kapanarak	yürüyen	O halde.. mi kimse		nefret	ve	azgınlıkta
h. cer+ mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	hal	sıla; muzari fiil cüm.	atıf h.+mübteda, ismi mevsul	soru h.	matuf	atıf h.	car-mecrur

مُسْتَقِيمٍ	عَلَى صِرَاطٍ	سَوِيًّا	يَمْشِي	أَمَّنْ	أَهْدَى
dosdoğru	yol üzerinde	düzgün	yürüyen	yoksa.. kimse mi	daha doğru yoldadır
sıfat	h. cer, mecrur isim, mevsuf	hal	sıla; muzari fiil cüm.	atıf h.+ mübteda, ismi mevsul	haber

20. Yoksa kim bu Rahman'dan başka size yardım edecek olan size ait o ordu? Kafirler ancak bir aldanış içindedirler. **21.** Yoksa kim bu, (Allah) rızkını tutsa (kesse) size rızık verecek olan? Bilakis onlar azgınlık ve nefrette ısrar ettiler. **22.** O halde yüzü üzerine kapanarak yürüyen kimse mi daha doğru yoldadır, yoksa dosdoğru yol üzerinde düzgün yürüyen kimse mi?

قُلْ	هُوَ	الَّذِي	أَنْشَأَكُمْ	وَ	جَعَلَ	لَكُمُ	السَّمْعَ	وَ	الْأَبْصَارَ	وَ	الْأَفْئِدَةَ ط	
De ki	O	sizi inşa edendir		,	yapandır	sizin için	kulak	,	gözler	ve	gönüller	
emir f.	mübteda	sıla; mazi fiil cüm	haber, ismi mevsul	atıf h.	f. mazi	car-mecrur	mef'ûl	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	

قُلْ	هُوَ	الَّذِي	ذَرَأَكُمْ	فِي الْأَرْضِ	وَ	إِلَيْهِ	تُحْشَرُونَ ﴿24﴾					قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿23﴾
De ki	O	sizi yoktan varedip çoğaltandır		yeryüzünde	ve	O'na	toplanıp götürülüyorsunuz					Ne az şükrediyorsunuz
emir f.	müb-teda	sıla; mazi fiil cüm.	haber, ismi mevsul	car-mecrur	atıf h.	şibhi cümle	meçhul f. muzari + nâibi fâil					f. muzari+fâil zaid h. mef'ulü mutlak nâibi

صَادِقِينَ ﴿25﴾	كُنْتُمْ	إِنْ	الْوَعْدُ	هٰذَا	مَتَى	يَقُولُونَ	وَ
Doğru sözlüler	idiyseniz		vaad	bu	ne zaman	derler	
(كَانَ)'nin haberi	fi'lu'ş-şart nâsih fiili mazi (كَانَ)'nin ismi	cezmeden şart h	(هٰذَا)'nın bedeli	mübteda muahhar	haber mukaddem, soru ismi	f. muzari+fâil	başla-ma h.

مُبِينٌ ﴿26﴾	نَذِيرٌ	أَنَا	إِنَّمَا	وَ	عِنْدَ اللّٰهِ ص	الْعِلْمُ	إِنَّمَا	قُلْ
apaçık	bir uyarıcıyım	ben	ancak	Ve	Allah katındadır	Bilgi	ancak	De ki:
sıfat	haber, mevsuf	mübteda	hasr edatı	atıf h.	haber, şibhi cümle	mübteda	hasr edatı	emir f.

23. De ki: "O, sizi inşa eden (yaratan), sizin için kulak, gözler ve gönüller yapandır. Ne kadar az şükrediyorsunuz?" **24.** De ki: "O, sizi yeryüzünde yoktan varedip çoğaltandır ve O'na toplanıp götürüleceksiniz." **25.**

"Doğru sözlü iseniz bildirin bu azap sözü ne zamandır?" derler. **26.** De ki: "Bilgi (onu bilmek) ancak Allah katındadır (Allah'a mahsustur). Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım."

➤ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 562 ➤

(67 / MÜLK, 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَاراً): (if'al bâbı) gizledi, sır verdi (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (ذَاتُ ج ذَوَاتٌ): sahip

(جَهَرَ يَجْهَرُ جَهْراً): ilân etti, açığa verdi (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine [(عَلِيمٌ) اَلْعَلِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bilen, iyi bilen

(عَلَمَ يَعْلَمُ عِلْماً): bildi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقاً): yarattı [(لَطَفَ يَلْطُفُ) اَللَّطِيفُ]: lütufla muamele eden, ince, zarif, yumuşak huylu

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti [(ذَلَّ يَذِلُّ ذِلَّةً) اَلذَّلُولُ ج اَذِلَّةٌ]: Zelûl, boyun eğmek mânâsına gelen, esre ile "zill" mastarından mübalağa sıfatıdır. Herhangi bir şeyden sana boyun eğen, yani istediğin gibi kolaylıkla çekip götürecek şekilde kullanmaya müsait bulunan uysal şeye zelûl denir. Bunda asıl olan hakaret ve horluk mânâsı değil, kolaylık, yumuşaklık, uygunluk yani uysallık mânâsıdır. Bir şey zelûl olmakla beraber şerefli olabilir. Nitekim tevazu, yani mütevazi davranma bir şereftir" (مَشَى يَمْشِي مَشْياً): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı (اَمِنَ يَأْمَنُ اَمَانَةً): emin oldu, güvendi, korkmadı

[(نَشَرَ) اَلنُّشُورُ]: diriliş, öldükten sonra dirilip tekrar ayağa kalkma (خَسَفَ يَخْسِفُ خَسْفاً ب): yere batırdı, yere göçürdü

(اَلْمَنْكِبُ ج مَنَاكِبُ): omuz başı, mecaz olarak yeryüzündeki yollar, köşe bucak ve dağlar ifade edilmektedir

(مَارَ يَمُورُ مَوْراً): (ecvef fiil) sarsıldı, sallandı, çalkalandı, gidip gelerek çalkalandı (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi

(اَلْحَاصِبُ): taş yahut başka şeylerle helâk eden rüzgâr, kasırga (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْماً): bildi

(اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarma yahut kendisiyle uyarma yapılan husus (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيباً): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

[(نَكِرَ يَنْكَرُ) اَلنَّكِيرُ]: inkâr, tanımama/ çirkin karşılayarak vaziyetini değiştirme (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs-mehmuz f.) gördü

(اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş (cinsi), kuşlar (فَوْقَ): (zarf) üstünde (اَلصَّافُّ ج صَافَّاتٌ): saf tutan, sıra yapan, (kanat) çırpan

(قَبَضَ يَقْبِضُ قَبْضاً): (kanatlarını art arda) kapadı, yumdu, tuttu, avuçladı (أَمْسَكَ يُمْسِكُ): (if'al bâbı) tuttu, bıraktı, çekti

(اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe)(Esma-i ilahiyeden) gören, açıkça bilen

(67 / MÜLK, 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26):

(اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcılar (نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْراً): yardım etti (دُونَ): başka, gayr, arka, ...siz, ...sız, önce

[(غَرَّ يَغُرُّ) اَلْغُرُورُ]: aldatma, kandırma (رَزَقَ يَرْزُقُ رِزْقاً): rızık verdi, hayırda bulundu (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(أَمْسَكَ يُمْسِكُ اِمْسَاكاً): (if'al bâbı) tuttu, çekti (لَجَّ يَلُجُّ لَجَاجاً): (muzaaf fiil) devam etti, sürdürdü, ısrar etti

[(عَتَا يَعْتُو) اَلْعُتُوُّ]: (masdar) haddi aşma, hududu çiğneme (مَشَى يَمْشِي مَشْياً): (nâkıs fiil) yürüdü, adım attı

[(نَفَرَ يَنْفِرُ) اَلنُّفُورُ]: uzak durma, nefret, ürkme, uzaklaşma [(كَبَّ يَكُبُّ كَبّاً) اَلْمُكِبُّ]: (ism-i fâil) yüzükoyun düşen, tökezleyip yüz üstü sürünen, yüz üstü yere kapanan, başını eğerek önüne, sağına, soluna, bakmadan giden

[(هَدَى يَهْدِي) اَلْاَهْدَى]: (ism-i tafdîl) daha doğru yolda olan, en çok hidâyete eren, en çok doğru yola ileten, hidâyete vesile olan

(اَلسَّوِيُّ): mutedil, dosdoğru, kâmil, düzgün (اَلصِّرَاطُ): eğri büğrü olmayan doğru ve düzgün yol (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz

[(اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ) اَلْمُسْتَقِيمُ]: (ism-i fâil) dosdoğru, düzgün, ölçülü, kusursuz (شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْراً): şükretti

(أَنْشَأَ يُنْشِئُ اِنْشَاءً): (if'al bâbı) yarattı, icat etti, meydana getirdi (اَلسَّمْعُ ج اَسْمَاعٌ): kulak, işitme

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı (اَلْبَصَرُ ج اَلْأَبْصَارُ): göz (اَلْفُؤَادُ ج اَفْئِدَةٌ): kalp, gönül (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

(ذَرَأَ يَذْرَأُ ذَرْءاً): (mehmuz'el lam) yoktan varedip etrafa dağıtarak çoğalttı (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْراً): topladı, döndürdü, helak etti

[(وَعَدَ يَعِدُ) اَلْوَعْدُ]: vaad, söz (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarma, uyarıcı, sakındıran

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 563 (MÜLK: 27 – 30) ≻

فَلَمَّا	رَأَوْهُ	زُلْفَةً	سِيٓئَتْ	وُجُوهُ	الَّذِينَ	كَفَرُوا
zaman	Onu gördükleri	yaklaşırken	kötüleşti	yüzleri	kimselerin	küfreden
başlama h., cezmetmeyen şart ve zaman zarfı	fi'lü'ş-şart: f. mazi, fail, mef'ûl	hal	cevabü'ş-şart: fiili mazi	fail, muzaf	muz. ileyh, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm

﴿ 27 ﴾	وَ	قِيلَ	هَٰذَا	الَّذِي	كُنتُم	بِهِۦ	تَدَّعُونَ
	Ve	denildi	bu	(şey)dir	olduğunuz	kendisini	sizin istiyor
	atıf h.	meçhul f. mazi	mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi

(قِيلَ)'nin naibi faili, isim cümlesi

27. Onu yaklaşırken gördükleri zaman, küfredenlerin yüzleri kötüleşir. Ve: "(İşte) bu sizin istiyor olduğunuz (şey)dir" denilir.

قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ	أَهْلَكَنِيَ	ٱللَّهُ	وَ	مَنْ	مَعِيَ
De ki	mü	gördünüz		beni helak etse	Allah	ve	kimseleri	beraberimdeki
emir f.	soru h.	f. mazi, fail	şart h.	fi'lü'ş-şart; f. mazi, nûnu vikaye + mef'ul	fail	atıf h.	mef'ul olan mütekellim yâ'sına matuf, ismi mevsul	sıla: şibhi cüm.

﴿ 28 ﴾	أَوْ	رَحِمَنَا	ٱلْكَٰفِرِينَ	يُجِيرُ	فَمَنْ	مِنْ عَذَابٍ	أَلِيمٍ
	veya	bize merhamet etse	kafirleri	korur	o zaman kim	azabdan	elem verici
	atıf h.	f. mazi, mef'ûl	mef'ûl	haber; muzari fiil cümlesi	rabıta (cevabü'ş-şartın başına gelen bağlaç)+ mübteda: soru harfi	car-mecrur, mevsuf	sıfat, mecrur

cevabu'ş-şart, (..مَنْ يُجِيرُ) isim cüm., şart ve cevabı (رَأَيْتُمْ) fiilinin mef'ûlü

28. De ki: "Gördünüz mü, Allah beni ve beraberimdekileri helak etse veya bize merhamet etse, o zaman kim kafirleri elem verici azaptan himaye eder (korur)?"

قُلْ	هُوَ	ٱلرَّحْمَٰنُ	آمَنَّا	بِهِۦ	وَ	عَلَيْهِ	تَوَكَّلْنَا ج
De ki	O	Rahmandır	biz iman ettik	O'na	ve	O'na	güvendik
emir f.	mübteda	haber	f. mazi, {(هُوَ) mübtedasının ikinci haberi de denmiştir; mazi fiil cümlesi: fiil+ fâil}	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur, (تَوَكَّلْنَا) ile bağlantılıdır	f. mazi, fâil

﴿ 29 ﴾	فَسَتَعْلَمُونَ	مَنْ	هُوَ	فِي ضَلَٰلٍ	مُبِينٍ
	yakında bileceksiniz	Kimin	bir sapıklıkta olduğunu		apaçık
	rabıta , harf-i istikbal (gelecek zaman h.), f. muzari+fâil	mef'ûl, ismi mevsul	mübteda	haber, şibhi cümle, mevsuf	sıfat

29. De ki: "O, Rahmandır, biz O'na iman ettik ve O'na tevekkül ettik (güvendik). Kimin apaçık bir sapıklıkta olduğunu yakında bileceksiniz."

﴿ 30 ﴾	قُلْ	أَ	رَأَيْتُمْ	إِنْ	أَصْبَحَ	مَآؤُكُمْ	غَوْرًا	فَمَنْ	يَأْتِيكُمْ	بِمَآءٍ	مَعِينٍ
	De ki	mü gördünüz		eğer	olsa	suyunuz	çekilmiş	kim	size getirir	suyu	bir kaynak
	emir f.	soru h.	f. mazi, fail	şart h.	fi'lu'ş-şart, f. mazi, nasih	(أَصْبَحَ)'nın ismi	(أَصْبَحَ)'nın haberi	rabıta+ mübteda, soru h.	haber, muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	sıfat

cevabü'ş-şart; (..مَنْ يَأْتِيكُمْ) isim cüm., şart ve cevabı (أَرَأَيْتُمْ) fiilinin mef'ûlü

30. De ki: "Gördünüz mü, eğer suyunuz çekilmiş olsa, size kim bir su kaynağı getirir?"

سورة القلم (68)

(KALEM (Kalem) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 52 ayettir.)

≺ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 563- 565 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ نٓ وَ الْقَلَمِ وَ مَا يَسْطُرُونَ ۙ ﴿2﴾ مَآ أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ۚ

Nûn	and olsun	ve	kaleme	(الْقَلَمِ)'ye matuf, ismi mevsul (masdar h. de denmiş)	ve	satıra döktüğü	şeylere	sen	değilsin	Rabbinin	nimetiyle	asla mecnun	
hurufu mukatta	yemin harfi	atıf h.	muksem bih: (kendisiyle yemin edilen)			fiili muzari +fâil		(مَا)'nın ismi	(لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h.	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi	

1-2. Nûn; kalem ve satıra döktüğü şeylere (yazılanlara) and olsun ki, sen asla Rabbinin nimetiyle mecnun (cinlenmiş ya da deli bir kimse) değilsin.

﴿3﴾ وَ إِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۚ ﴿4﴾ وَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

Doğrusu	sana vardır	mükafat	kesilmeyen		Doğrusu sen	üzerindesin	ahlak	büyük			
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	muz. ileyh	sıfat, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekid lamı, harfi cer	mecrur isim	sıfat			
atıf h.					atıf h.						

(إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle

3. Doğrusu sana kesilmeyen (ya da minnet edilip başa kakılmayan) bir mükafat vardır. **4.** Doğrusu sen büyük bir ahlak üzerindesin.

﴿5﴾ فَسَتُبْصِرُ وَ يُبْصِرُونَ ۙ ﴿6﴾ بِأَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ

yakında göreceksin	,	onlar da görecekler		hanginizin olduğunu		meftun	
rabıta, istikbal h.,fiili muzari, faili (أَنْتَ) gizli zamiri	atıf h.	fiili muzari+fâil (cemi vâvı)		haber mukaddem, şibhi cümle (بِأَيِّ):car-mecrur, muzaf, (كُمُ): muz. ileyh, geçiş için damme harekeli		mübteda muahhar	

5-6. Hanginizin meftun (şaşkın ya da kandırılmış) olduğunu yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler.

﴿7﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۖ وَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

Doğrusu	Rabbin		daha iyi bilir	kimseleri	sapan	yolundan		O	daha iyi bilir	doğru yolda kalanları
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	mübteda	haber	h. cer, ismi mevsul	sıla: mazi fiil c.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	mübteda	haber	car-mecrur

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

7. Doğrusu Rabbin, yolundan sapan kimseleri daha iyi bilir; O, doğru yolda kalanları da daha iyi bilir.

﴿8﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ ﴿9﴾ فَيُدْهِنُونَ

Artık itaat etme	yalancılara	isterler	yumuşak davranmanı		böylece yumuşak davranırlar
rabıta+nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., meczum fiili muzari	mef'ul	fiili mazi, fail	fiili muzari	masdar h.	atıf h., fiili muzari+fâil

(وَدُّوا)'nun mef'ulü: masdarı müevvel

8. Artık yalancılara itaat etme; **9.** (Ayetlerden bazılarını bırakarak kendilerine) yumuşak davranmanı isterler; böylece, onlar da sana yumuşak davranırlar.

﴿10﴾ وَ لَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ۙ هَمَّازٍ مَشَّآءٍ بِنَمِيمٍ ۙ ﴿11﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ۙ ﴿12﴾ عُتُلٍّ بَعْدَ ذَٰلِكَ

ve	itaat etme	her	çok yemin eden	aşağılık olan		arkadan çok çekiştiren		söz	çok mani olan	hayra	aşırı giden	çok günah işleyen	zorbaya	bunlar
atıf h.	nehy-i hazır, nehiy ve cezm h., f. muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, mecrur		ikinci sıfat	üçüncü sıfat	car-mecrur	dördüncü sıfat	car-mecrur	beşinci sıfat	altıncı sıfat	yedinci sıfat	muz. ileyh

﴿13﴾ زَنِيمٍ ۙ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَ بَنِينَ ۝ ﴿14﴾

soysuza	olması (sebebiyle)			sahibi	mal	ve	oğullar
sekizinci sıfat	masdar h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri		(كَانَ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

10-14. Her çok yemin eden, aşağılık (alçak, kıt akıllı) olan, arkadan çok çekiştiren (gıybet eden), çok söz taşıyan (kovuculuk eden), hayra çok mani olan, aşırı giden, çok günah işleyen, zorbaya bunlar dışında (bir de) soysuza, mal ve oğullar sahibi olması (sebebiyle) itaat etme.

﴿ 15 ﴾	الْأَوَّلِينَ	أَسَاطِيرُ	قَالَ	آيَاتُنَا	عَلَيْهِ	إِذَا تُتْلَى
	öncekilerin muz. ileyh	yazdıkları (هي) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	der cevâbü'ş-şart, fiili mazi	Ayetlerimiz naibi fâil	ona car-mecrur	okunduğu zaman şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart, meçhul fiili muzari

15. Ayetlerimiz ona okunduğu zaman: "Öncekilerin yazdıkları (masallar)" der.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 563 ≻

(67 / MÜLK, 27 – 28 – 29 – 30):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil) gördü (سَاءَ يَسُوءُ سَوْءً): kötüleşti, (ayette meçhul mazi: çirkinleştirildi, kötü hale getirildi)

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (اَلزُّلْفَةُ): yakınlık, yaklaşma (اِدَّعَى يَدَّعِي اِدِّعَاءً ب): (iftiâl bâbı) hemen istedi, acele olmasını talep etti

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helâk etti (رَحِمَ يَرْحَمُ): acıdı, merhamet etti (أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) himaye etti, korudu (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi [(اَلضَّلاَلُ ضَلَّ يَضِلُّ]: (masdar) dalalet, sapma

(تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلاً): (tefa'ul bâbı) tevekkül etti (Allah'a dayandı, işini Allah'a bıraktı)

[(اَلْمُبِينُ أَبَانَ يُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) oldu, sabahladı

(مَاءٌ مَعِينٌ): akarsu [(اَلْغَوْرُ غَارَ يَغُورُ]: (suyu) çekilmiş, Ma'ul-Gavr yere batan, kuruyan su demektir"

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz ve nâkıs fiil) getirdi (اَلْمَعِينُ): göz önünde (açıkta) bulunan su kaynağı, bol ve tazyikli su kaynağı

≺ KALEM SÛRESİ ≻

(68 / KALEM, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7):

(اَلْقَلَمُ ج أَقْلاَمٌ): kalem (سَطَرَ يَسْطُرُ سَطْرًا): yazdı, satıra döktü/ dizdi, saf yaptı (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, gayr, olmaksızın

(اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi manevi bütün iyiliklere şamildir) (اَلْمَجْنُونُ): akılsız, deli (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

[(مَنَّ يَمُنُّ اَلْمَمْنُونُ]: (ism-i mef'ûl) kesilen yahut minnet edilen (اَلْخُلُقُ): seciye, karakter, huy, tabiat

(اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): (mübâlağalı ism-i fâil) büyük, yüce (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü/ bildi

[(فَتَنَ يَفْتِنُ اَلْمَفْتُونُ]: (ism-i mef'ûl) kara sevdali, meftun, şaşkın [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْأَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen

(ضَلَّ يَضِلُّ ضَلاَلاً): (muzaaf fiil) saptı, sapıttı/ kayboldu (اَلْمُهْتَدِي ج مُهْتَدُونَ): (ism-i fâil) hidayete eren, hidayette kalan

(68 / KALEM, 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15):

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, bağlılık gösterdi (اَلْمُكَذِّبُونَ ج مُكَذِّبُ): (ism-i fâil) yalanlayan

(وَدَّ يَوَدُّ وَدًّا): (muzaaf fiil) istedi, temenni etti/ sevdi (أَدْهَنَ يُدْهِنُ إِدْهَانًا): (if'al bâbı) yumuşak davrandı, müsamaha gösterdi

(أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

[(حَلَفَ يَحْلِفُ اَلْحَلاَّفُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok yemin eden (اَلْمُهِينُ ج مُهَنَاءُ): aşağılık, düşük, aklı kıt, dar görüşlü

(اَلْهَمَّازُ): çok ayıplayan, çok çekiştiren (bazıları bunun arkadan çekiştirme olduğunu söylemiştir) [(اَلْأَثِيمُ أَثِمَ]: günahkâr

[(مَشَى يَمْشِي اَلْمَشَّاءُ]: çok taşıyan (اَلنَّمِيمُ): arada götürülüp getirilen söz/ söz taşıma (اَلْعُتُلُّ): zorba, kabadayı

[(مَنَعَ يَمْنَعُ اَلْمَنَّاعُ]: çok cimrilik gösteren, çokça hayırdan el çeken, fakirleri hayrından hep men eden

[(اَلْمُعْتَدِي اِعْتَدَى يَعْتَدِي]: (ism-i fâil) zulmedici, hakka tecavüz eden, aşırı giden (اَلزَّنِيمُ): soysuz, nesepsiz

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu (اَلْأَسَاطِيرُ): eskilerin yazdıkları/ düzensiz sözler (اَلْأَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, önceki

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 564 (KALEM: 15- 42) ≻

سَنَسِمُهُ	عَلَى الْخُرْطُومِ	﴿ 16 ﴾	إِنَّا	بَلَوْنَاهُمْ	كَمَا	بَلَوْنَآ	أَصْحَابَ	الْجَنَّةِ ج
Yakında damga vuracağız	burnunun üzerine		Gerçek şu ki Biz	onları denedik	gibi	denediğimiz	sahiplerini	bahçe
istikbal h., fiili muzari, mef'ul	harfi cer, mecrur isim		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	harfi cer, masdar ismi	fiili mazi, fâil	mef'ul, muzaf	muz. ileyh

﴿ 18 ﴾	لَا يَسْتَثْنُونَ	وَ	﴿ 17 ﴾	مُصْبِحِينَ لا	لَيَصْرِمُنَّهَا	أَقْسَمُوا	إِذْ
	istisna bırakmaksızın			sabahladıklarında	onu kesinlikle devşireceklerine	yemin etmişlerdi	Bir zamanlar
	nefiy h., fiili muzari+fâil	i'tirad (ara cümle) harfi		hal	yemin cevabı lâmı, tekit nunu birleşmiş fiili muzari, fail, mef'ul	fiili mazi, fail	geçmiş zaman zarfı

16-17-18. Yakında burnunun üzerine damga vuracağız. Gerçek şu ki Biz onları, (geçmişte) bahçe sahiplerini denediğimiz gibi denedik. Bir zamanlar, sabahladıklarında, onu (bahçeyi), -istisna bırakmaksızın (inşallah demeksizin veya mahsulünden fakirlere vermeyip)- kesinlikle devşireceklerine (meyvelerini kendileri toplayacaklarına) yemin etmişlerdi.

كَالصَّرِيمِ	فَأَصْبَحَتْ	﴿ 19 ﴾	نَآئِمُونَ	هُمْ	وَ	مِنْ رَبِّكَ	طَآئِفٌ	عَلَيْهَا	فَطَافَ
kara toprak gibi	Böylece (o bahçe) oldu		uyurlarken	onlar		Rabbinin katından	bir dolaşan	onu	Fakat dolaştı
(أَصْبَحَتْ)'in haberi, şibhi cümle	atıf h., fiili mazi, nâsih, (أَصْبَحَتْ)'in ismi (هي) gizli zamiri		haber	mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	harfi cer, mecrur isim	fâil	car-mecrur	atıf h., fiili mazi

﴿ 22 ﴾	صَارِمِينَ	كُنْتُمْ	إِنْ	عَلَى حَرْثِكُمْ	اغْدُوا	أَنِ	﴿ 21 ﴾	مُصْبِحِينَ لا	﴿ 20 ﴾ فَتَنَادَوْا
	devşirecekseniz			ekinlerinize	erken gidin	diye		sabahladıklarında	birbirlerine seslendiler
(كَانَ)'nin haberi, kendinden önce açıklanan cevâbü'ş-şart mahzuf		fi'lu'ş-şart, nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	şart ve cezm h.	harfi cer, mecrur isim	emir fiili, fâil	tefsir h.		hal	atıf h., fiili mazi, fail

19-22. Fakat onlar uyurlarken Rabbinin katından (gönderilmiş) bir dolaşan dolaştı (bir afet ya da salgın o bahçeyi sarıverdi). Böylece (o bahçe) kara toprak gibi oldu (afetle bahçenin meyveleri yok oldu). Sabahladıklarında: "Eğer devşirecekseniz ekinlerinize (ürünlerinize) erken gidin" diye birbirlerine seslendiler.

لَا يَدْخُلَنَّهَا	أَنْ	﴿ 23 ﴾	هُمْ يَتَخَافَتُونَ لا	وَ	فَانْطَلَقُوا
kesinlikle girmesin	diye		gizli gizli konuşarak		akabinde yola çıktılar
nehiy ve cezm h.tekid nununa birleşmiş fiili muzari, mef'ul	tefsir h.		haber, fiil cümlesi	mübteda	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	atıf h., fiili mazi, fâil

﴿ 25 ﴾	قَادِرِينَ	عَلَى حَرْدٍ	غَدَوْا	وَ	﴿ 24 ﴾	مِسْكِينٌ	عَلَيْكُمْ	الْيَوْمَ
güçleri yetenler olarak	hal	men etmeye	erkenden gittiler			hiçbir yoksul	sizin yanınıza	Bugün
		harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fail	atıf h.		fâil	car-mecrur	zaman zarfı

23 - 24. Akabinde "Bugün, hiçbir yoksul kesinlikle yanınıza girmesin" diye gizli gizli konuşarak yola çıktılar. 25. (Yoksullara yardımı) men etmeye güçleri yetenler olarak erkenden gittiler.

مَحْرُومُونَ	نَحْنُ	بَلْ	﴿ 26 ﴾	لَضَالُّونَ لا	إِنَّا	قَالُوٓا	فَلَمَّا رَأَوْهَا
mahrumlarız	biz	bilakis		(yolumuzu) şaşıranlarız	Kesinlikle biz	dediler	Akabinde onu gördükleri zaman
haber	mübteda	idrab h.		tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	başlama h., cezmetmeyen ve şart bildiren zaman zarfı., fiilu'ş-şart; fiili mazi, fâil, mef'ul

﴿ 28 ﴾	تُسَبِّحُونَ	لَوْلَا	لَكُمْ	لَمْ أَقُلْ	أَ	أَوْسَطُهُمْ	قَالَ	﴿ 27 ﴾
	Allah'ı tesbih etmeli	değil miydiniz?	size	demedim	mi	ortancaları	dedi	
	fiili muzari+fâil	tahdid h.	car-mecrur	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	soru h.	fâil	fiili mazi	

26-27-28. Onu (bahçeyi) gördükleri zaman: "Kesinlikle biz (yolumuzu) şaşıranlarız; bilakis biz mahrumlarız (nimetten men edilen yoksunlarız)" dediler. Ortancaları: "Ben size demedim mi? Allah'ı tesbih etmeli değil miydiniz?" dedi.

قَالُوا	سُبْحَانَ	رَبِّنَآ	إِنَّا	كُنَّا	ظَالِمِينَ ﴿29﴾	فَأَقْبَلَ	بَعْضُهُمْ	عَلَى بَعْضٍ	
dediler	tenzih ederiz	Rabbimizi	doğrusu biz	idik	zalimler	başladılar	birbirlerini		
fiili mazi, fail	mahzuf fiilin mef'ulü mutlak'ı, muzaf, (mef'ulü mutlak nâibi de denmiştir)	muz. ileyh, sonraki zamir için tekrar muzaf, (نَا): muz. ileyh	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi	atıf h., fiili mazi (başlama fiili)	fâil	harfi cer, mecrur isim	

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

يَتَلَاوَمُونَ ﴿30﴾	قَالُوا	يَا	وَيْلَنَا	إِنَّا	كُنَّا	طَاغِينَ ﴿31﴾		
kınamaya	dediler	nida h.	Yazıklar olsun bize münada	doğrusu biz tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	idik fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	azgınlık edenlerden (كَانَ)'nin haberi		
hal, fiil cümlesi: fiili muzari+fâil	fiili mazi, fail							

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

29. "Rabbimizi tenzih ederiz; doğrusu biz zalimlerdik" dediler. **30.** Birbirlerini kınamaya başladılar. **31.** "Yazıklar olsun bize; doğrusu biz azgınlık edenlerdendik."

عَسَى	رَبُّنَآ	أَنْ يُبْدِلَنَا	خَيْرًا	مِنْهَا	إِنَّآ	إِلَى رَبِّنَا	رَاغِبُونَ ﴿32﴾		
Umulur ki	Rabbimiz	bize bedel verir	daha iyisini	bundan	doğrusu biz	Rabbimize	rağbet etmekteyiz		
nâsih fiili mazi	(عَسَى)'nın ismi	(عَسَى) nin haberi, masdar-ı müevvel	ikinci mef'ul	car-mecrur	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi		

32. "Umulur ki Rabbimiz bize (bundan) daha iyisini bedel verir; doğrusu biz Rabbimize rağbet etmekteyiz."

كَذَٰلِكَ	الْعَذَابُ ط	وَ	لَعَذَابُ	الْآخِرَةِ	أَكْبَرُ م	لَوْ	كَانُوا	يَعْلَمُونَ ع ﴿33﴾	
İşte böyledir	azap	atıf h.	azabı	ahiret	daha büyüktür	keşke	olsalar	biliyor	
haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar		ibtida (başlama) h., mübteda, muzaf	muz. ileyh	haber	şart h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	

33. Azap işte böyledir; ahiret azabı daha büyüktür; keşke biliyor olsalar!

إِنَّ	لِلْمُتَّقِينَ	عِنْدَ	رَبِّهِمْ	جَنَّاتِ	النَّعِيمِ ﴿34﴾	أَ	فَنَجْعَلُ	الْمُسْلِمِينَ	كَالْمُجْرِمِينَ ط	
Şüphesiz ki	takva sahipleri için vardır	katında	Rableri	cennetleri	nimet	mi	tutarız	(Allah'a) teslim olanları	suçlular gibi	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	muz. ileyh	soru h.	atıf h., fiili muzari	birinci mef'ul	ikinci mef'ul; şibhi cümle	

مَا	لَكُمْ قف	كَيْفَ	تَحْكُمُونَ ج ﴿35﴾	أَمْ	لَكُمْ	كِتَابٌ	فِيهِ	تَدْرُسُونَ لا ﴿37﴾		
Size ne oluyor	Nasıl	hükmediyorsunuz	yoksa ..mi	sizin var	bir kitabınız	onda	okuyorsunuz			
mübteda, soru ismi	hal, soru ismi	fiili muzari+fâil	atıf h.	haber mukaddem, şibhi cüm.	mübteda muahhar	car-mecrur	fiili muzari+fâil			
haber, şibhi cümle										

(مَا لَكُمْ) cümlesinden bedel

34. Şüphesiz ki takva sahipleri için, Rableri katında nimet cennetleri vardır. **35.** Artık (Allah'a) teslim olanları, suçlular gibi mi tutarız? **36.** Size ne oluyor? Nasıl hükmediyorsunuz? **37.** Yoksa sizin bir kitabınız var da onda (bu dersi) mi okuyorsunuz?

إِنَّ	لَكُمْ	فِيهِ	لَمَا	تَخَيَّرُونَ ج ﴿38﴾	أَمْ	لَكُمْ	أَيْمَانٌ	عَلَيْنَا	بَالِغَةٌ	إِلَى يَوْمِ
kesinlikle	size vardır	orada	seçtiğiniz şeyler	Yoksa ..mi	sizin var	yeminleriniz	aleyhimizde	ulaşacak	gününe kadar	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	car-mecrur	sıla: fiil c. ibtida h., (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	atıf h.	haber mukaddem şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	car-mecrur	sıfat	harfi cer, mecrur isim, muzaf	

الْقِيَامَةِ لا	إِنَّ	لَكُمْ	لَمَا	تَحْكُمُونَ ج ﴿39﴾	سَلْهُمْ	أَيُّهُمْ	بِذَٰلِكَ	زَعِيمٌ ج ﴿40﴾		
kıyamet	şüphesiz	sizin olacaktır	hükmettiğiniz şeyler		sor onlara	hangisi	buna	kefildir		
muz. ileyh	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	sıla: muzari fiil cüm. ibtida h., (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul		emir fiili, mef'ul	mübteda, soru ismi	car-mecrur	haber		

38. (Ki) sizin için orada kesinlikle "seçtiğiniz şeyler" vardır (diye mi yazıyor?). **39.** Yoksa aleyhimizde, hükmettiğiniz şeyler kesinlikle sizin olacaktır (diye) kıyamet gününe kadar ulaşacak (devam edip süregidecek) yeminleriniz mi var? **40.** Sor onlara: "Hangisi buna kefildir?"

﴿ 41 ﴾ صَادِقِينَ كَانُوا إِنْ بِشُرَكَائِهِمْ فَلْيَأْتُوا شُرَكَاءُ لَهُمْ أَمْ

doğru sözlüler	iseler	eğer	ortaklarını	O halde getirsinler	ortakları	onların var	Yoksa ..mı
(كَانَ)'nin haberi	fi'lu'ş-şart, fiili mazi nâsih, (كَانَ)'nin ismi	şart h.	car-mecrur	rabıta, emr-i gâib: emir lamı, fiili muzari, fail	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

41. Yoksa onların ortakları mı var? O halde doğru sözlü iseler ortaklarını getirsinler.

﴿ 42 ﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ إِلَى السُّجُودِ وَ يُدْعَوْنَ عَنْ سَاقٍ يُكْشَفُ يَوْمَ

artık (buna) güçleri yetmez	secde etmeye	çağrılacakları		baldırdan	keşfedileceği	gün
atıf h., nefiy h., fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim	meçhul fiili muzari+naibi fail	atıf h.	naibi fail, şibhi cümle	meçhul fiili muzari	zaman zarfı, muzaf

42. Baldırdan keşfedileceği (yani gerçeklerin ortaya çıktığı) ve secde etmeye çağrılacakları gün artık (buna) güçleri yetmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 564 ≻

(68 / KALEM, 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21 - 22 - 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24):

(وَسَمَ يَسِمُ وَسْمًا): (misal fiil) damgaladı, işaretledi (اَلْخُرْطُومُ): burun (بَلَاهُ يَبْلُو بَلَاءً): (nâkıs fiil) imtihan etti, denedi (أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (صَرَمَ يَصْرِمُ صَرْمًا): azmetti, kesti, söktü, devşirdi (اَلْمُصْبِحُ ج مُصْبِحُونَ): (ism-i fâil) sabahlayan (اِسْتَثْنَى يَسْتَثْنِي اِسْتِثْنَاءً): (istif'âl bâbı) istisna etti, umumi hükümden hariç kıldı (طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا): (ecvef fiil) dolaştı, sardı (اَلطَّائِفُ): dolaşan, tavaf eden/ gece bekçisi/ iyi huylu hizmetçi/ salgın, bela (اَلنَّائِمُ ج نَائِمُونَ): (ism-i fâil) uyuyan [(صَرَمَ يَصْرِمُ) اَلصَّرِيمُ]: kesilmiş, sökülmüş/ mümbit olmayan kara toprak/ karanlık gece (أَصْبَحَ يُصْبِحُ إِصْبَاحًا): (if'al bâbı) sabahladı (تَنَادَى يَتَنَادَى تَنَادِيًا): (tefâul bâbı) birbirine seslendi, birbirini çağırdı (اَلْمُصْبِحُ ج مُصْبِحُونَ): (ism-i fâil) sabahlayan (غَدَا يَغْدُو غَدْوًا): (nâkıs fiil) gitti, erkenden gitti (اَلْحَرْثُ): ekin (hasad edilmiş olsun olmasın) (اَلصَّارِمُ ج صَارِمُونَ): (ism-i fâil) azmedici, kesici, devşirici (اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلَاقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (تَخَافَتَ يَتَخَافَتُ تَخَافُتًا): (tefâul bâbı) gizlice söyleşti, gizli gizli konuştu, fısıldaştı (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا): girdi, katıldı (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): alçaltıcı, zillete düşürücü fakirliğe sebep olan, yoksul, düşkün

(68 / KALEM, 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30 – 31 - 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(غَدَا يَغْدُو): (nâkıs fiil) gitti, erkenden gitti (اَلْحَرْدُ): men etme, mahrum etme (اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) sapık, doğru yolu bulamayan (اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ism-i fâil) ölçüp biçen, gücü yeten (اَلْمَحْرُومُ ج مَحْرُومُونَ): (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış, mahrum [(وَسَطَ) اَلْوَسَطُ]: (ism-i tafdîl) doğruya en yakın, en üstün (أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالًا): (if'al bâbı) döndü, yöneldi/ çıkıp geldi/ karşıladı (اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın (سَأَلَ يَسْأَلُ): (mehmuz f.) sordu/ istedi/ hesaba çekti (تَلَاوَمَ يَتَلَاوَمُ تَلَاوُمًا): (tefâul bâbı) birbirini kınadı (أَبْدَلَ يُبْدِلُ إِبْدَالًا): (if'al bâbı) bedel kıldı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلرَّاغِبُ ج رَاغِبُونَ): (ism-i fâil) arzu eden, rağbet eden, niyazla teveccüh eden (دَرَسَ يَدْرُسُ دَرْسًا): ders aldı, tekrar tekrar okudu (اَلْأَكْبَرُ): (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (اَلنَّعِيمُ): refah, nimetlenme, rahat yaşayış, çok nimet (اَلْبَالِغَةُ): ulaşan (تَخَيَّرَ يَتَخَيَّرُ تَخَيُّرًا): (tefa'ul bâbı) seçti [(زَغَمَ يَزْغُمُ) اَلزَّعِيمُ]: kefil (اَلْيَمِينُ ج أَيْمَانٌ): yemin/ sağ, sağ el (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا ب): (mehmuz-nâkıs f.) getirdi (اَلصَّادِقُ ج صَادِقُونَ): (ism-i fâil) doğru sözlü [(سَجَدَ) اَلسُّجُودُ]: (masdar) secde, secde etme (كَشَفَ يَكْشِفُ كَشْفًا): açığa çıkardı, keşfetti, giderdi (اَلسَّاقُ ج سُوقٌ): ayak ile diz kapağı arasındaki kısım, bacak yahut baldır (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi (اِسْتَطَاعَ يَسْتَطِيعُ اِسْتِطَاعَةً):(istif'âl bâbı)..abildi, ..bildi

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 565 (KALEM : 43 – 52) ≻

يُدْعَوْنَ	كَانُوا	قَدْ	وَ	ذِلَّةٌ ط	تَرْهَقُهُمْ	أَبْصَارُهُمْ	خَاشِعَةً
çağırılmışlardı				zillet	kendilerini bürümüş haldeyken	gözleri	korkulu olarak
(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	tahkik h.	hal vavı	fâil	(يُدْعَوْن)'deki naibi failden hal, muzari fiil	(خاشعة)'ün faili	(يُدْعَوْن)'deki zamirden hal

﴿ 43 ﴾ سَالِمُونَ هُمْ وَ إِلَى السُّجُودِ

sapasağlam	kendileri	haldeyken	secde etmeye
haber	mübteda	hal vavı	harfi cer, mecrur isim

43. Gözleri korkulu olarak, kendilerini zillet bürümüş haldeyken (buna güçleri yetmez). (Halbuki) kendileri sapasağlam haldeyken secde etmeye çağırılmışlardı.

﴿ 44 ﴾ لَا يَعْلَمُونَ ۙ مِنْ حَيْثُ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ الْحَدِيثِ ط بِهَذَا يُكَذِّبُ مَنْ وَ فَذَرْنِي

bilmedikleri	yerden	onları yavaş yavaş yaklaştıracağız	sözü	bu	yalanlayan	kimseleri	O halde	Bana bırak
muz. ileyh, fiil cümlesi	harfi cer, zarf ismi, muzaf	istikbal h., fiili muzari, mef'ul	bedel	car-mecrur	sıla: muzari fiil cüm.	(ذَرْنِي)'nin mef'ulüne matuf, ismi mevsul	atıf h.	rabıta, emir fiili, mef'ul

44. O halde bu sözü (Kuran'ı) yalanlayan kimseleri Bana bırak; Biz onları bilmedikleri yerden yavaş yavaş azaba yaklaştıracağız.

﴿ 45 ﴾ مَتِينٌ كَيْدِي إِنَّ لَهُمْ ط أُمْلِي وَ

çok çetindir	Benim tuzağım	doğrusu	onlara	mühlet veriyorum	
(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.

﴿ 46 ﴾ مُثْقَلُونَ ج مِنْ مَغْرَمٍ فَهُمْ أَجْرًا تَسْأَلُهُمْ أَمْ

ağırlık mı veriliyor	borçtan dolayı	bu sebeple onlara	ücret	onlardan istiyorsun	Yoksa mı
haber	harfi cer, mecrur isim	ta'lil (sebep) h., mübteda	ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.

45. Onlara mühlet veriyorum; doğrusu Benim tuzağım çok çetindir. **46.** Yoksa, sen onlardan bir ücret istiyorsun (da), bu sebeple onlara borçtan dolayı ağırlık mı veriliyor (borç altında mı kalıyorlar)?

﴿ 47 ﴾ رَبِّكَ لِحُكْمِ فَاصْبِرْ يَكْتُبُونَ فَهُمْ الْغَيْبُ عِنْدَهُمُ أَمْ

Rabbinin	hükmüne	O halde sabret	yazıyorlar	onlar	gayb	kendilerinin yanında var	Yoksa ..mı
muz. ileyh,, muzaf, (كَ): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	rabıta, emir fiili	(هُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi	atıf h., mübteda	mübteda muahhar	haber mukaddem, şibhi cümle	atıf h.

﴿ 48 ﴾ مَكْظُومٌ ط هُوَ وَ نَادَى إِذْ الْحُوتِ م كَصَاحِبِ لَا تَكُنْ وَ

kederlenmiş olarak		seslenmişti	Bir zamanlar o		balık	sahibi gibi	olma		
haber	mübteda, munfasıl zamir.	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	fiili mazi, faili (هُوَ) gizli zamiri	geçmiş zaman zarfı, nasb mah.	muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi, şibhi cümle, muzaf	nehy-i hazır (أَنْتَ)'nin (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri		atıf h.

47. Yoksa, kendilerinin yanında gayb(ın bilgisi) var da onlar mı yazıyorlar? **48.** O halde Rabbinin hükmüne sabret; balık sahibi (Yunus) gibi olma. Bir zamanlar o, kederlenmiş olarak (Rabbine) seslenmişti.

﴿ 49 ﴾ مَذْمُومٌ هُوَ وَ بِالْعَرَاءِ لَنُبِذَ مِنْ رَبِّهِ نِعْمَةٌ أَنْ تَدَارَكَهُ لَوْلَا

kınanmış olarak			çıplak araziye	atılacaktı	Rabbinden	bir nimet	ona yetişmiş	Eğer olmasaydı	
haber,cümle hal	mübteda	hal vavı	car-mecrur	(لَوْلَا)'nın cevabı için rabıta+ meçhul f. mazi		h. cer, mecrur isim	(تَدَارَكَ)'nin fâili	mübteda, nasb h., fiili mazi, mef'ul	şart h. (imtina harfi de denmiştir)

49. Ona Rabbinden bir nimet yetişmiş olmasaydı, kınanmış olarak çıplak araziye (ıssız bir yere) atılacaktı.

﴿ 50 ﴾ كَفَرُوا الَّذِينَ يَكَادُ إِنْ وَ مِنَ الصَّالِحِينَ فَجَعَلَهُ رَبُّهُ فَاجْتَبَاهُ

inkar eden	kimseler	nerdeyse	Doğrusu		iyilerden	sonra onu kıldı	Rabbi	onu seçti	
sıla: mazi fiil cüm., fail	(يَكَادُ)'nün ismi, ismi mevsul	nâsih fiili mazi, (yaklaştırma ifade eder)	(إِنْ)'nin hafifletilmiş hali	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h., fiili mazi, mef'ul	fâil	atıf h., fiili mazi, mef'ul	

﴿51﴾ لَمَجْنُونٌ ۘ إِنَّهُ يَقُولُونَ وَ الذِّكْرَ لَمَّا سَمِعُوا بِأَبْصَارِهِمْ لَيُزْلِقُونَكَ

mecnundur	Şüphesiz ki o	diyorlardı		Kuran'ı	dinledikleri zaman	gözleriyle	seni devireceklerdi
tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili muzari+fâil	atıf h.	mef'ul	cezmetmeyen zaman zarfı, fiili mazi, fail	car-mecrur	(يَكَادُ)'nün haberi, fiil cümlesi

50-51. Rabbi onu seçti sonra onu iyilerden kıldı. Doğrusu inkar eden kimseler, zikri (Kuran'ı) dinledikleri zaman nerdeyse seni gözleriyle devireceklerdi. "Şüphesiz ki o mecnundur (cinlenmiştir ya da delidir)" diyorlardı.

﴿52﴾ لِلْعَالَمِينَ ذِكْرٌ إِلَّا هُوَ مَا وَ

alemler için	bir zikirden	başkası	O	değildir	
(ذِكْرٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	haber, mevsuf	istisna h.	mübteda	nefiy h.	hal vavı

52. (Halbuki) O (Kur'an), alemler için bir zikirden (öğütten) başkası değildir.

سورة الحاقة (69)

(HAKKA (Gerçekleşecek olan) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 52 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 565 - 567 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ الْحَاقَّةُ ۙ ﴿2﴾ الْحَاقَّةُ ۚ مَا ﴿3﴾ الْحَاقَّةُ ۙ مَا أَدْرَاكَ وَ مَآ

Gerçekleşecek olanın haber	ne olduğunu mübteda, soru ismi	sana bildirdi haber, mazi fiil c.	ne mübteda, soru ismi	atıf h.	gerçekleşecek olan (مَا)'nın haberi	Nedir ikinci mübteda, soru ismi	Gerçekleşecek olan mübteda

(أَدْرَاكَ)'nin ikinci mef'ulü, isim cümlesi nasb mah.

(الْحَاقَّةُ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

1. Gerçekleşecek olan! **2.** Nedir gerçekleşecek olan? **3.** Gerçekleşecek olanın ne olduğunu sana ne bildirdi?

﴿4﴾ بِالْقَارِعَةِ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَ عَادٌ ﴿5﴾ فَأُهْلِكُوا ثَمُودُ فَأَمَّا بِالطَّاغِيَةِ

büyük felaketi	yalanladı	Semud	ve	Ad	felaketle	helak edildi	Semud'a	Akabinde ..gelince	
car-mecrur	fiili mazi	fâil	atıf h.	matuf	car-mecrur	rabıta, (ثَمُودُ) mübtedasının haberi; meçhul fiili mazi cümlesi	mübteda	atıf h., şart ve tafsil h.	

4. Semud ve Ad (milletleri) büyük felaketi (kıyameti) yalanladı. **5.** Akabinde Semud'a (Semud milletine) gelince felaketle (zorlu bir sarsıntı ile) helak edildi.

﴿6﴾ عَاتِيَةٍ صَرْصَرٍ بِرِيحٍ فَأُهْلِكُوا عَادٌ أَمَّا وَ

şiddetli	dondurucu	bir rüzgarla	helak edildi	Ad'a gelince		
ikinci sıfat	sıfat	car-mecrur, mevsuf	rabıta, meçhul fiili mazi, naibi fail	mübteda	şart ve tafsil h.	atıf h.

6. Ad'a gelince onlar da şiddetli dondurucu bir rüzgarla helak edildi.

حُسُومًا أَيَّامٍ ثَمَانِيَةَ وَ لَيَالٍ سَبْعَ عَلَيْهِمْ سَخَّرَهَا

kökünü kesmek üzere	gün	sekiz		gece	yedi	üzerlerine	onu estirdi
(سَبْعَ)'nın sıfatı	muz. ileyh	matuf, muzaf, mevsuf,	atıf h.	muz. ileyh, (ي) mahzuftur	zaman zarfı naibi, muzaf	car-mecrur	(رِيحٍ)'in üçüncü sıfatı, mazi fiil cümlesi, mef'ul

﴿7﴾ خَاوِيَةٍ نَخْلٍ أَعْجَازُ كَأَنَّهُمْ صَرْعَىٰ فِيهَا الْقَوْمَ فَتَرَى

boş	hurma	kütükleri	sanki onlar	yere yıkılmışlar olarak	orada	o kavmi	Akabinde görürsün
sıfat	muz. ileyh, mevsuf	(كَأَنَّ)'nin haberi, muzaf	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	hal	car-mecrur	mef'ul	başlama h., fiili muzari

7. (Allah) onu (rüzgarı), üzerlerine (onların) kökünü kesmek üzere yedi gece sekiz gün boyun eğdirip estirdi. Akabinde o kavmi, orada sanki onlar (içi) boş hurma kütükleriymiş gibi yere yıkılmışlar olarak görürsün.

﴿ 8 ﴾	مِنْ بَاقِيَةٍ	لَهُمْ	تَرَى	فَهَلْ
	bir kalıntı	onlara ait	görür	Sonra ..müsün
	zaid harfi cer, mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h., soru h.

8. Sonra onlara ait bir kalıntı (arkada baki kalmış bir şey) görür müsün?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 565 ≻

(68 / KALEM, 43 – 44 – 45 – 46 – 47 - 48 - 49 – 50 – 51 – 52):

[(خَشَعَ يَشْعُ) اَلْخَاشِعَةُ]: (ism-i fâil) huşulu, korkan, sakin (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (اَلذِّلَّةُ): zillet, alçaklık, düşüklük (رَهِقَ يَرْهَقُ رَهَقًا): kapladı, bürüdü/ azdı, taşkınlık gösterdi (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti [(سَجَدَ) اَلسُّجُودُ]: (masdar) secde, secde etme (اَلسَالِمُ ج سَالِمُونَ): (ism-i fâil) arızalardan uzak olan, sağlam ve sıhhatli olan (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti, (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (حَيْثُ): (mübhem mekân zarfı) yerde, yerden (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اِسْتَدْرَجَ يَسْتَدْرِجُ اِسْتِدْرَاجًا): (istif'âl bâbı) derece derece, yavaş yavaş yükseltti veya alçalttı (أَمْلَى يُمْلِي إِمْلاَءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) mühlet verdi, uzattı [(مَتُنَ يَمْتُنُ) اَلْمَتِينُ]: metin, sağlam, çok kuvvetli, çok güçlü, çok çetin [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: (istidrac-i ilahi) tuzak, hile (سَأَلَ يَسْأَلُ): (mehmuz'el ayn) istedi/ sordu (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اَلْمَغْرَمُ ج مَغَارِمُ): borç, kayıp, hasar (اَلْمُثْقَلُونَ ج مُثْقَلُ): (ism-i mef'ûl) (borç yahut günah) ağırlık verilen (اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): gayb, bilinmeyen, idrak edilmeyen, göze gözükmeyen (كَتَبَ يَكْتُبُ كَتْبًا): yazdı/ tesbit etti / farz kıldı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi [(حَكَمَ) اَلْحُكْمُ]: hüküm, kaza, hükmetme (اَلْحُوتُ ج حِيتَانٌ): balık (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): uzun uzadıya arkadaşlık eden, sıkı dost [(كَظَمَ يَكْظِمُ) اَلْمَكْظُومُ]: (ism-i mef'ûl) içi gamla kederle dopdolu, kederlenmiş (نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs f., müfâale bâbı) bağırdı, çağırdı, seslendi/ ezan okudu/ uzaktan uzağa seslendi (تَدَارَكَ يَتَدَارَكُ تَدَارُكًا): (tefâul bâbı) yetişti (ekseriyetle nimet ve yardıma koşma hususunda) (اَلْعَرَاءُ): düz ve çıplak arazi (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet (maddi manevi bütün iyiliklere şamildir) (نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı/ hiçe saydı/ ihmal etti, baştan savdı [(ذَمَّ يَذُمُّ) اَلْمَذْمُومُ]: (ism-i mef'ûl) ayıplanmış, zemmedilmiş, kınanmış (اِجْتَبَى يَجْتَبِي اِجْتِبَاءً): (iftiâl b.) seçti (اَلْمَجْنُونُ): akılsız deli (كَادَ يَكَادُ): (yaklaştırma fiili) (ecvef fiil) neredeyse, az kalsın, hemen hemen (أَزْلَقَ يُزْلِقُ إِزْلاَقًا): (if'al bâbı) kaydırdı, devirdi (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ söz, laf/ şeref, şan/ zikir

≺ HÂKKA SÛRESİ ≻

(69 / HÂKKA, 1- 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 - 8):

(اَلْحَاقَّةُ): gerçekleşen, kıyamet (أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْحَاقَّةُ): gerçekleşen, kıyamet (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inanmadı, inkâr etti (اَلْقَارِعَةُ): kıyamet günü/ büyük musibet, feci felaket (أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) felakete uğrattı, harcadı, öldürdü, telef etti, kökünü kazıdı, başını belaya soktu [(طَغَى يَطْغَى) اَلطَّاغِيَةُ]: felaket, azap sayhası veya azgınlık/ zalim, zorba (اَلرِّيحُ ج رِيَاحٌ): rüzgâr/ yardım, nusrat/ koku (اَلصَّرْصَرُ): şiddetli rüzgâr, dondurucu rüzgâr (اَلْعَاتِيَةُ): (ism-i fâil) (hafif esişten) çıkmış, şiddetli, kasıp kavuran (سَخَّرَ يُسَخِّرُ تَسْخِيرًا): (tef'il bâbı) teshir etti, emre amade kıldı, boyun eğdirdi [(بَقَى) اَلْبَاقِيَةُ]: (ism-i fâil) baki, geriye kalan (اَلسَّبْعَ): yedi (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلثَّمَانِيَةُ): sekiz [(حَسَمَ يَحْسِمُ) اَلْحُسُومُ]: kesme, kökünden sökme/yorucu (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلصَّرِيعُ ج صَرْعَى): yere yıkılmış, devrilmiş, yere serilmiş (اَلْعَجُزُ ج اَعْجَازٌ): geri, arka (اَلنَّخْلُ ج نَخِيلٌ): hurma ağaçları [(خَوِيَ يَخْوَى) اَلْخَاوِيَةُ]: (ism-i fâil) boş, bomboş, yıkık, harabe, çöküк

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 566 (HAKKA : 9 – 34) ≻

﴿ 9 ﴾ وَ جَآءَ فِرْعَوْنُ وَ مَنْ قَبْلَهُ وَ الْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ۚ

hatayla	alt üst olmuşlar	ve	ondan önceki	kimseler		Firavun	geldi	
car-mecrur	matuf	atıf h.	sıla; şibhi cümle	matuf, ismi mevsul		atıf h.	fâil	f. mazi	başlama h.

﴿ 10 ﴾ رَابِيَةً أَخْذَةً فَأَخَذَهُمْ رَبِّهِمْ رَسُولَ فَعَصَوْا

şiddeti gittikçe artan	bir yakalayışla	Bunun üzerine onları yakaladı	Rabblerinin		peygamberine	Böylece isyan ettiler
sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	atıf h., fiili mazi, mef'ul	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh		mef'ul, muzaf	atıf h., fiili mazi, fail

9. Firavun, ondan önceki kimseler ve alt üst olmuş (kasaba)lar o hatayla (aynı şirk günahıyla) geldi. **10.** Böylece Rablerinin peygamberine isyan ettiler. Bunun üzerine Rableri onları şiddeti gittikçe artan bir yakalayışla yakaladı.

﴿ 11 ﴾ فِي الْجَارِيَةِ ۙ حَمَلْنَاكُمْ الْمَآءُ لَمَّا طَغَى إِنَّا

gemide	sizi taşıdık	su	taştığı zaman	Doğrusu Biz
harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	fâil	zaman zarfı, fiili mazi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 12 ﴾ وَاعِيَةٌ أُذُنٌ تَعِيَهَا وَ تَذْكِرَةً لَكُمْ لِنَجْعَلَهَا

belleyecek	kulaklar	onu belleyip anlaması için	ve	bir öğüt	size	onu kılmamız için
sıfat	fâil, mevsuf	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	ikinci mef'ul	car-mecrur, (تَذْكِرَةً) ile bağlantılıdır	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, birinci mef'ul

11-12. Doğrusu Biz, onu size bir öğüt kılmamız ve belleyecek kulaklar onu belleyip anlaması için su taştığı zaman sizi gemide taşıdık.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۙ ﴿ 13 ﴾ وَ حُمِلَتِ الْأَرْضُ وَ

Artık üfürüldüğü zaman	üfürüş	sura		bir		yüklenerek kaldırıldığı (zaman)		ve	yer
başlama h., şart bildiren zaman zarfı, meçhul fiili mazi	naibi fâil, mevsuf	harfi cer, mecrur isim		sıfat		meçhul fiili mazi	atıf h.	atıf h.	naibi fâil

﴿ 15 ﴾ الْوَاقِعَةُ ۙ وَقَعَتِ فَيَوْمَئِذٍ ﴿ 14 ﴾ وَاحِدَةً دَكَّةً فَدُكَّتَا الْجِبَالُ

vaki olacak olan	vaki olur	işte o gün		bir	vuruşla	kırıldığı		dağlar
fâil	cevâbü'ş-şart; fiili mazi	rabıta, zaman zarfı		sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	atıf h., meçhul f. mazi, naibi fail		matuf

13-15. Artık sura bir üfürüş üfürüldüğü, yer ve dağlar yüklenerek kaldırıldığı akabinde de bir vuruşla kırıldığı zaman, işte o gün vaki olacak olan (kıyamet) vaki olur.

وَ انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ۙ ﴿ 16 ﴾ وَ الْمَلَكُ عَلَىٰ أَرْجَآئِهَا ۚ وَ يَحْمِلُ عَرْشَ

Gök	yarılır		çürür	o gün	akabinde de o		Melek		onun kenarları üstündedir		taşır	arşını
fâil	fiili mazi	atıf h.,	haber	zaman zarfı	atıf h., mübteda		mübteda	hal vavı	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari	mef'ul, muzaf

﴿ 18 ﴾ خَافِيَةٌ مِنْكُمْ لَا تَخْفَى يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ ﴿ 17 ﴾ ثَمَانِيَةٌ ۚ يَوْمَئِذٍ فَوْقَهُمْ رَبِّكَ

gizli olan	sizden	gizlenmez	siz arzedilirsiniz	O gün	sekiz (tanes)i	o gün	onların üzerinde		Rabbinin
fâil	car-mecrur	(تُعرضون)'daki zamirden hal, nefiy h., f. muzari	meçhul fiili muzari+naibi fail	zaman zarfı	fâil	zaman zarfı	mekan zarfı		muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh

16. Gök yarılır akabinde de o, o gün çürür (dayanıklılığını kaybeder). **17.** Melek onun kenarları üstündedir; onların da üzerinde o gün Rabbinin arşını sekiz (tanes)i taşır. **18.** O gün siz arzedilirsiniz (Allah'ın huzuruna alınırsınız), sizden gizli olan gizlenmez (hiçbir şeyiniz gizli kalmaz).

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَآؤُمُ اقْرَؤُوا

gelince	kimseye	verilen	Kitabı	sağından	der	Alın		Okuyun
başlama h., şart ve tafsil h.	mübteda, ismi mevsul	sıla: meçhul fiili mazi cümlesi	mef'ul	(أُوتِيَ)'nin zamirinden hal, şibhi cümle	(أَمَّا)'nın cevabı için rabıta, f.muzari	emir mana-sında isim fiil		(هَآؤُمُ)'dan bedel, emir fiili, fâil

(مَنْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi

﴿ 19 ﴾ كِتَابِيَهْ ۚ — kitabımı
mef'ul, muzaf (ي): muz. ileyh, (هْ):sükun içindir

إِنِّي — doğrusu ben
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

ظَنَنْتُ — umuyordum
(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi

أَنِّي — kesinlikle
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi

مُلَاقٍ — karşılaşacak olduğumu
fâil, (لاَقَى) nakıs fiilinin ismi faili

حِسَابِيَهْ ۚ ﴿ 20 ﴾ — hesabımla
(مُلَاقٍ)'ın mef'ulü

(ظَنَنْتُ)'nün mef'ulü, masdarı müevvel

19-20. Kitabı sağından verilen kimseye gelince, "Haydi alın, kitabımı okuyun, doğrusu ben, hesabımla kesinlikle karşılaşacak olduğumu umuyordum" der.

فَهُوَ — Artık o
başlama h., mübteda

فِي عِيشَةٍ — bir yaşam içindedir
haber, şibhi cümle mevsuf

رَاضِيَةٍ ﴿ 21 ﴾ لَا — hoş
sıfat

فِي جَنَّةٍ — bir cennette
car-mecrur, mevsuf

عَالِيَةٍ ﴿ 22 ﴾ لَا — yüksek
sıfat

قُطُوفُهَا — meyveleri
mübteda

دَانِيَةٌ ﴿ 23 ﴾ — yaklaşıp sarkmış
haber

(جَنَّةٍ)'in ikinci sıfatı, isim cümlesi

21 - 23. Artık o, meyveleri yaklaşıp sarkmış, yüksek bir cennette (ya da bahçede), hoş bir yaşam içindedir.

كُلُوا وَ اشْرَبُوا هَنِيئًا — yiyiniz ve içiniz afiyetle
emir fiili, fâil atıf h. emir f.,fâil hal

بِمَآ أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿ 24 ﴾ — geçmişte yaptığınız şeyler sebebiyle günlerde gelip geçmiş
sıla: mazi fiil cüm. car-mecrur, (ismi mevsul) car-mecrur, mevsuf sıfat

24. (Onlara şöyle denir): "Gelip geçmiş günlerde, geçmişte yaptığınız şeyler sebebiyle afiyetle yiyiniz ve içiniz."

وَ أَمَّا — gelince
şart ve tafsil h.

مَنْ أُوتِيَ — kimseye verilen
mübteda, ismi mevsul sıla; meçhul fiili mazi cüm.

كِتَابَهُ — kitabı
mef'ul

بِشِمَالِهِ — solundan
hal, şibhi cümle

فَيَقُولُ — der
(أَمَّا)'nın cevabı için rabıta, fiili muzari

يَا — tenbih h.

لَيْتَنِي — keşke bana
temenni ve nasb h., nunu vikaye, (لَيْتَ)'nin ismi

وَ لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ ۚ ﴿ 25 ﴾ — Kitabım bana verilmeseydi
mef'ul cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h.,illet harfinin düşmesiyle meczum meçhul fiili muzari, naibi faili (أنا) gizli zamiri

وَ لَمْ أَدْرِ — bilmeseydim
cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari atıf h.

مَا حِسَابِيَهْ ۚ ﴿ 26 ﴾ — ne hesabım
mübteda, soru ismi haber

يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۚ — keşke (ölüm) işimi bitirmiş olsaydı
tenbih h., temenni ve nasb h., nunu vikaye, (لَيْتَ)'nin ismi fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri (كَانَ)'nin haberi

(لَيْتَ)'nin haberi, fiil cümlesi

(أَدْرِ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

(لَيْتَ)'nin haberi, fiil cümlesi

مَآ أَغْنَى ﴿ 27 ﴾ — fayda vermedi
nefiy h.+ mazi fiil

عَنِّي — bana
car-mecrur

مَالِيَهْ ۚ ﴿ 28 ﴾ — malım
fail (muzaf+ muz.ileyh)

هَلَكَ — helak oldu
fiili mazi

عَنِّي — benden
car-mecrur

سُلْطَانِيَهْ ۚ ﴿ 29 ﴾ — saltanatım
Fail (muzaf+ muz.ileyh)

25-29. Kitabı solundan verilen kimseye gelince: "Keşke bana kitabım verilmeseydi ve hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; keşke (ölüm) işimi bitirmiş olsaydı; malım bana fayda vermedi; saltanatım (gücüm) helak oldu" der.

خُذُوهُ — onu alın
emir fiili, fâil, mef'ul

فَغُلُّوهُ ﴿ 30 ﴾ لَا — sonra onu bağlayın
atıf h.,emir fiili, fâil, mef'ul

ثُمَّ — Sonra
atıf h.

الْجَحِيمَ — cehenneme
sonraki (صَلُّو) fiilinin 2. mukaddem mef'ulü

صَلُّوهُ ﴿ 31 ﴾ لَا — yaslayın onu
emir fiili, fâil, birinci mef'ul

ثُمَّ — Sonra
atıf h.

فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ — yetmiş boyu olan bir zincire
h. cer, mecrur isim, mevsuf haber mübteda

(سِلْسِلَةٍ) kelimesinin sıfatı, isim cüm.

ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿ 32 ﴾ ط — onu sokun arşın
atıf h., emir fiili, fâil, mef'ul temyiz

إِنَّهُ — Doğrusu o
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

كَانَ — idi
fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri

لَا يُؤْمِنُ — inanmaz
(كَانَ)'nin haberi, olumsuz muzari f. cüm.

بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿ 33 ﴾ لَا — yüce Allah'a
sıfat h.cer, mecrur isim, mevsuf

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

﴿ 34 ﴾	الْمِسْكِينِ ط	عَلَى طَعَامِ	لاَ يَحُضُّ	وَ
	Yoksulun	yedirilmesine	teşvik etmezdi	
	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	nefiy h., fiili muzari	atıf h.

30. (Sonra şöyle buyurulur): "O'nu alın, sonra da onu bağlayın." **31.** "Sonra cehenneme yaslayın onu." **32.** "Sonra onu boyu yetmiş arşın olan bir zincire sokun." **33.** "Doğrusu o, yüce Allah'a inanmazdı." **34.** Yoksulun yedirilmesine teşvik etmezdi."

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 566 ⋗

(69 / HÂKKA, 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15):

(جَاء يَجِيئُ جَيْئًا): (mehmuz - ecvef fiil) geldi (قَبْلُ): (zarf) önce (اَلْخَاطِئَةُ): kötü fiil, günah yahut günahkârların işlediği fiiller (اَلْمُؤْتَفِكَةُ ج مُؤْتَفِكَاتٌ): altüst olmuş tersine dönmüş, çevrilmek, altüst olmak

(عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (اَلْاَخْذَةُ): (masdar) bir helak ediş [(رَبَا يَرْبُو) اَلرَّابِيَةُ]: fazla şiddetli (اَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) helak etti, cezalandırdı/ aldı (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) taştı, haddi aştı, azgınlık etti (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (اَلْجَارِيَةُ): gemi (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): bindirdi/ binek ayarladı/ taşıdı/ taşıttı/ yükledi/ gebe kaldı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): karar verdi, hükmetti, kıldı, çevirdi, yarattı (اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlamaya ibrete sevkeden vaz, nâsihat (وَعَى يَعِي وَعْيًا): (nâkıs fiil) belledi (اَلْاُذُنُ ج آذَانٌ): kulak/ mecazen her söylenene kulak verip dinleyen [(وَعَى يَعِي) اَلْوَاعِيَةُ]: (ism-i fâil) belleyen (نَفَخَ يَنْفُخُ نَفْخًا): üfledi/ teşbih ve temsil yoluyla ruhu cesede üfledi (اَلصُّورُ): sur, İsrafil A.S.'ın borusu (اَلنَّفْخَةُ): (masdar-ı bina-i merre) bir üfleyiş (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (حَمِلَ يَحْمَلُ حَمْلاً): kaldırdı, taşıdı/ yükledi/ meyve verdi/ gebe kaldı/ taşıttı/ bindirdi (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ, dağlar (دَكَّ يَدُكُّ دَكًّا): (muzaaf fiil) kırdı, ufalttı, dümdüz etti (اَلدَّكَّةُ): (masdar-ı bina-i merre) bir vuruş (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek (وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا): (misal fiil) vaki oldu, tahakkuk etti/ düştü/ ortaya çıktı (اَلْوَاقِعَةُ): kıyamet (vaki olan manasında) (يَوْمَئِذٍ): o gün

(69 / HÂKKA, 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 - 24 - 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – 33 – 34):

(اِنْشَقَّ يَنْشَقُّ اِنْشِقَاقًا): (infiâl bâbı) yarıldı [(وَهَى يَهِي) اَلْوَاهِيَةُ]: (ism-i fâil) çürük, dayanıksız, çökmüş, delinmiş (اَلْاَرْجَا ج اَرْجَاءُ): kenarlar, yanlar, uçlar (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş, taht, tavan, dam, çatı, çardak (حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلاً): taşıdı/ yükledi (اَلثَّمَانِيَةُ): sekiz (عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا): arzetti, açığa çıkardı (خَفَى يَخْفَى خَافِيَةً): (nâkıs fiil) gizlendi, gizli oldu (آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ, sağ el/ yemin/ kudret, hak ve hayırlı yön (هَاؤُمُ): haydi alınız (emir manalı isim fiil) (قَرَأَ يَقْرَؤُ قِرَاءَةً): (mehmuz'el lam) okudu (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti [(لاَقَى) اَلْمُلاَقُ]: (ism-i fâil) karşılaşan, kavuşan (اَلْحِسَابُ): muhasebe, sayma [(عَاشَ) اَلْعِيشَةُ]: yaşam, hayat tarzı [(رَضِيَ) اَلرَّاضِيَةُ]: (ism-i fâil) hoşnudluk veren, hoşnud olunan [(عَلاَ يَعْلُو) اَلْعَالِيَةُ]: (ism-i fâil) yüksek, yüce (اَلْقِطْفُ ج قُطُوفٌ): olgunlaşmış, koparılma vakti gelmiş olan (meyve) [(دَنَا يَدْنُو) اَلدَّانِيَةُ]: (ism-i fâil) yaklaşan (أَكَلَ يَأْكُلُ): (mehmuz'el fa) yedi (شَرِبَ يَشْرَبُ): içti (هَنِيئًا): afiyetle (أَسْلَفَ يُسْلِفُ): (if'al bâbı) geçmişte yaptı, geçirdi [(خَلاَ يَخْلُو) اَلْخَالِيَةُ]: (ism-i fâil) gelip geçen (آتَى يُؤْتِي اِيْتَاءً): (mehmuz-nâkıs f., if'al b.) verdi, getirdi (اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol, sol cihet (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi [(حَاسَبَ) اَلْحِسَابُ]: muhasebe, sayma [(قَضَى) اَلْقَاضِيَةُ]: (ism-i fâil) insanın işini bitirip helak eden ölüm (أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kâfi geldi, fayda verdi (اَلسُّلْطَانُ): hâkimiyet, galebe, saltanat (أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı, çıkardı/ tuttu (غَلَّ يَغُلُّ غَلاًّ): (muzaaf fiil) bağladı (اَلسِّلْسِلَةُ ج سَلاَسِلُ): zincir (صَلَّى يُصَلِّي تَصْلِيَةً): (nâkıs f., tef'il bâbı) ateşe soktu, yasladı (اَلذِّرْعُ): mikdar, uzunluk, boy (اَلسَّبْعُونَ): yetmiş (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): girdirdi, soktu (حَضَّ يَحُضُّ): (muzaaf fiil) teşvik etti (اَلذِّرَاعُ ج اَذْرُعٌ): arşın / insanda dirsekten parmak ucuna kadar olan kısım

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 566 (HAKKA : 35 – 52) ≻

﴿ 35 ﴾ حَمِيمٌ لا هَاهُنَا الْيَوْمَ لَهُ فَلَيْسَ

bir merhamet edeni (لَيْسَ)'nin muahhar ismi | burada tenbih h., mekan zarfı | bugün zaman zarfı | onun (لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle | Bu sebeple yoktur rabıta, nâsih fiili mazi

﴿ 37 ﴾ الْخَاطِؤُونَ ع إِلاَّ لاَ يَأْكُلُهُ ﴿ 36 ﴾ مِنْ غِسْلِينٍ لا إِلاَّ طَعَامٌ لاَ وَ

günahkarlardan fâil | başkası istisna h. | Onu yemez nefiy h., fiili muzari, mef'ul | kirli sudan (طَعَامٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle | başka istisna h. | bir yiyecek (حَمِيمٌ)'e matuf, mevsuf | yoktur tekid için zaid nefiy harfi | atıf h.

(طَعَامٌ)'ün ikinci sıfatı {(غِسْلِينٍ)'in sıfatı da denmiştir}: fiil cümlesi

35. "Bu sebeple onun bugün burada bir merhamet edeni yoktur." **36-37.** (Cehenneme girene) kirli sudan başka bir yiyecek yoktur. Günahkarlardan başkası onu yemez.

رَسُولٍ لَقَوْلُ إِنَّهُ ﴿ 39 ﴾ لاَ تُبْصِرُونَ لا وَ مَا ﴿ 38 ﴾ تُبْصِرُونَ لا بِمَا فَلاَ أُقْسِمُ

bir elçinin muz. ileyh, mevsuf | sözüdür tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf | o gerçekten tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | görmediğiniz şeylere nefiy h.,fiili muzari+fâil | önceki (مَا)'ya matuf, ismi mevsul | ve atıf h. | gördüğünüz şeylere sıla: muzari fiil cüm. | harfi cer, ismi mevsul | Hayır, yemin ederim ki başlama h., olumsuzluk h. (zaid h.de denmiştir), fiili muzari

﴿ 41 ﴾ تُؤْمِنُونَ لا مَا قَلِيلاً ط شَاعِرٍ بِقَوْلِ هُوَ مَا وَ ﴿ 40 ﴾ كَرِيمٍ ج

inanıyorsunuz fiili muzari+fâil | ne zâid | az mef'ulü mutlak naibi | bir şairin muz. ileyh | asla sözü zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi, muzaf | O (مَا)'nın ismi | değildir (لَيْسَ)'ye benzeyen nâsih h. | atıf h. | şerefli sıfat

38-40. Hayır, gördüğünüz ve görmediğiniz şeylere yemin ederim ki, o (Kur'an) gerçekten şerefli bir elçinin sözüdür. **41.** O asla bir şairin sözü değildir; ne az inanıyorsunuz!

﴿ 42 ﴾ تَذَكَّرُونَ ط مَا قَلِيلاً ط كَاهِنٍ بِقَوْلِ لاَ وَ

düşünüyorsunuz fiili muzari+fâil | ne zaid | az mef'ulü mutlak naibi | bir kahinin muz. ileyh | asla sözü zaid harfi cer (tekit için gelir), (مَا)'nın haberi, muzaf | değildir nefiy h. | atıf h.

42. Asla bir kahinin sözü de değildir; ne az düşünüyorsunuz!

الْأَقَاوِيلِ لا بَعْضَ عَلَيْنَا تَقَوَّلَ لَوْ وَ ﴿ 43 ﴾ الْعَالَمِينَ مِنْ رَبِّ تَنْزِيلٌ

düzme sözler muz. ileyh | bazı mef'ul, muzaf | Bize car-mecrur | uydurmuş olsaydı fi'lu'ş-şart; fiili mazi | Eğer o şart h. | başlama h. | alemlerin muz. ileyh | Rabbinden sıfat, şibhi cümle, muzaf | indirilmedir (هُوَ) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf

﴿ 46 ﴾ الْوَتِينَ ز مِنْهُ لَقَطَعْنَا ثُمَّ ﴿ 45 ﴾ بِالْيَمِينِ لا مِنْهُ لَأَخَذْنَا ﴿ 44 ﴾

can damarını mef'ul | ondan car-mecrur | keserdik cevab h., fiili mazi, fâil | sonra atıf h. | sağı car-mecrur | ondan car-mecrur | Biz alırdık cevab h., cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fâil

43. (O) (:Kur'an), alemlerin Rabbinden indirilmedir. **44-46.** Eğer o (Muhammed), Bize, bazı düzme sözler uydurmuş olsaydı (bazı sözler katmış olsaydı), kesinlikle Biz ondan sağı (sağ elini ya da güç ve kuvvetini) alırdık, sonra ondan can damarını keserdik (yaşatmazdık).

﴿ 48 ﴾ لِلْمُتَّقِينَ لَتَذْكِرَةٌ إِنَّهُ وَ ﴿ 47 ﴾ حَاجِزِينَ عَنْهُ مِنْ أَحَدٍ مِنْكُمْ فَمَا

takva sahipleri için sıfat, şibhi cümle | bir öğüttür tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf | Doğrusu o tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | başlama h. | engelleyiciler (مَا)'nın haberi | onun hakkında car-mecrur | hiçbir kimse zaid harfi cer, (مَا)'nın ismi | Sizden car-mecrur | olamazdı atıf h., nâsih h.

47. Sizden hiçbir kimse onun hakkında engelleyiciler olamazdı. **48.** Doğrusu o (Kur'an) takva sahipleri için bir öğüttür.

﴿ 49 ﴾	مُكَذِّبِينَ	مِنْكُمْ	أَنَّ	لَنَعْلَمُ	إِنَّا	وَ
	yalancı olanları	sizden	tekid ve nasb h.	bilmekteyiz	Şüphesiz ki Biz	atıf h.
	(أَنَّ)'nin muahhar ismi	(أَنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle		(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

(نَعْلَمُ)'nün mef'ulü, masdarı müevvel

49. Şüphesiz ki biz sizden yalancı olanları bilmekteyiz.

﴿ 51 ﴾	الْيَقِينِ	لَحَقُّ	إِنَّهُ	وَ	﴿ 50 ﴾	عَلَى الْكَافِرِينَ	لَحَسْرَةٌ	إِنَّهُ	وَ
	kesin	gerçektir	şüphesiz O	atıf h.		kafirlere	bir üzüntüdür	Doğrusu o	atıf h.
	muz. ileyh	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi			sıfat, şibhi cümle	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	

50. Doğrusu o (Kur'an), kafirlere bir hasrettir (bir pişmanlık ve üzüntüdür). 51. Doğrusu o, kesin gerçektir.

﴿ 52 ﴾	الْعَظِيمِ	رَبِّكَ	بِاسْمِ	فَسَبِّحْ
	yüce	Rabbinin	adını	O halde tesbih et
	sıfat	muz. ileyh, mevsuf, muzaf, (كَ): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	rabıta, emir fiili,

52. O halde yüce Rabbinin adını tesbih et!

سورة المعارج (70)

(MEÂRİC (Yükseliş Yolları) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 44 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 567-569 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

سَأَلَ	سَآئِلٌ	بِعَذَابٍ	وَاقِعٍ ﴿ 1 ﴾	لِلْكَافِرِينَ	لَيْسَ	لَهُ	دَافِعٌ ۙ
sordu	soran birisi	azabı	vaki olacak	kafirlere	olmayan	savunucusu	
fiili mazi	fâil	car-mecrur, mevsuf	sıfat	car-mecrur (دَافِعٌ) ile bağlantılıdır	nâsih fiili mazi	(لَيْسَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(لَيْسَ)'nin muahhar ismi

(بِعَذَابٍ)'in ikinci sıfatı, (لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ) cümlesi

﴿ 2 ﴾	مِنَ اللَّهِ	ذِي	الْمَعَارِجِ ۝	﴿ 3 ﴾
	Allah katından	sahibi	yüksek mertebelerin	
	harfi cer,mecrur isim, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh	

(بِعَذَابٍ)'in üçüncü sıfatı, şibhi cümle

1-3. Soran birisi, yüksek mertebelerin sahibi Allah katından, kafirlere vaki olacak ve savunucusu olmayan azabı sordu.

﴿ 4 ﴾	سَنَةٍ ۚ	أَلْفَ	خَمْسِينَ	مِقْدَارُهُ	كَانَ	فِي يَوْمٍ	إِلَيْهِ	الرُّوحُ	وَ	الْمَلَائِكَةُ	تَعْرُجُ
	sene	bin	elli	mikdarı	olan	bir günde	O'na	ruh	ve	Melekler	yükselir
	muz. ileyh	temyiz, muzaf	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	harfi cer, zarf ismi, mevsuf	car-mecrur	matuf	atıf h.	fâil	fiili muzari

(يَوْمٍ)'in sıfatı, (.... كَانَ) fiil cümlesi

﴿ 7 ﴾	قَرِيبًا ۝	نَرَاهُ	وَ	﴿ 6 ﴾	بَعِيدًا ۙ	يَرَوْنَهُ	إِنَّهُمْ	﴿ 5 ﴾	جَمِيلًا	صَبْرًا	فَاصْبِرْ
	yakın	Biz onu görüyoruz			uzak	Onu görüyorlar	Doğrusu onlar		güzel	bir sabırla	O halde sabret
	ikinci mef'ul	fiili muzari, birinci mef'ul	atıf h.		ikinci mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi		sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	rabıta, emir fiili

4. Melekler ve ruh (Cebrail) O'na mikdarı ellibin sene olan bir günde yükselir. **5.** O halde güzel bir sabırla sabret; **6.** Doğrusu onlar onu (azabı ya da bu mikdarı) uzak görüyorlar. 7. (Fakat) biz onu yakın görüyoruz.

يَوْمَ	تَكُونُ	السَّمَآءُ	كَالْمُهْلِ ﴿8﴾	وَ	تَكُونُ
o gün	olduğu	Göğün	erimiş maden gibi		olduğu
zaman zarfı muzaf	muzafun ileyh, nâsih fiili muzari cümlesi	(تَكُونُ)'nin ismi	(تَكُونُ)'nin haberi, şibhi cüm.	atıf h.	nâsih fiili muzari
الْجِبَالُ	كَالْعِهْنِ ﴿9﴾	وَ	لاَ يَسْأَلُ	حَمِيمٌ	حَمِيمًا ﴿10﴾
Dağların	renkli yün gibi		sormayacağı	hiç bir dostun	bir dostu
(تَكُونُ)' nün ismi	(تَكُونُ) nin haberi, şibhi cümle	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	fâil	mef'ul

8. Göğün erimiş maden gibi olduğu, **9.** Dağların (atılmış) renkli yün gibi olduğu, 10. Hiç bir dostun (diğer) bir dostu sormayacağı gün..

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 567 ≻

(69 / HÂKKA, 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْحَمِيمُ): şevkatli dost, yakın/ sıcak, kaynar su (هَاهُنَا): işte burada

(اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yemek, yedirme, yiyecek, doyurma (اَلْغِسْلِينُ): yıkanan şeyden çıkan kirli su

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el fa) yedi (اَلْخَاطِئُ ج خَاطِؤُونَ): kasdeden, kötülüğe meyleden, günahkâr, günaha giren

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (أَبْصَرَ يُبْصِرُ إِبْصَارًا): (if'al bâbı) gördü, bildi (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, güzel, sevimli, cömert [(شَعَرَ يُشْعُرُ) اَلشَّاعِرُ]: (ism-i fâil) şair, şiir söyleyen (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık

[(كَهَنَ يَكْهَنُ) اَلْكَاهِنُ]: (ism-i fâil) kâhin, kehanette bulunan (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) hatıra getirdi, düşündü

(69 / HÂKKA, 43 – 44 – 45 – 46 – 47 – 48 – 49 - 50 – 51 – 52):

[(نَزَّلَ يُنَزِّلُ) اَلتَّنْزِيلُ]: (tef'il bâbı) (masdar) indirme (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(تَقَوَّلَ يَتَقَوَّلُ تَقَوُّلاً): (tefa'ul bâbı) uydurdu, düzdü, iftira etti (اَلْأَقَاوِيلُ): uydurulmuş ve düzme sözler (بَعْضَ): bazı, birkısım, birkaç

(أَخَذَ يَأْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı/ çıkardı/ tuttu (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ el (güç, kuvvet) / yemin/ kuvvet, kudret

(قَطَعَ يَقْطَعُ قَطْعًا): kesti, arkasını kesti/ geçti, katetti/ ayrıldı, küstü/ boğdu, astı (اَلْوَتِينُ): kalpte bir damarın adı, can damarı

(اَلْحَاجِزُ ج حَاجِزُونَ): (ism-i fâil) men eden, engel (اَلْاَحَدُ): bir, tek (اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan

(اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlamaya ibrete sevk eden vaaz, nâsihat, öğüt (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalanlayan

(اَلْحَسْرَةُ ج حَسْرَاتٌ): şiddetli pişmanlık, fazla nedamet, hasret (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbit, tenzih ve takdis etti

(اَلْيَقِينُ): kesin, yakın, şüphe ve tereddütten uzak (malumat) ölüm (اَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): ad, isim (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

≺ MEÂRİC SÛRESİ ≻

(70 / MEÂRİC, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8 – 9 – 10):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l-ayn) istedi/ sordu/ hesaba çekti (اَلسَّائِلُ ج سَائِلُونَ): (ism-i fâil) soran/ isteyen

[(وَقَعَ يَقَعُ) اَلْوَاقِعُ]: (ism-i fâil) vaki olan, tahakkuk eden, düşen [(دَفَعَ يَدْفَعُ) اَلدَّافِعُ]: (ism-i fâil) defedici, geri çevirici, savunan

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (عَرَجَ يَعْرُجُ عُرُوجًا): çıktı, yükseldi

(اَلْمَعَارِجُ): mertebeler, sena edilen sıfatlar, yüksek dereceler, merdivenler (اَلْخَمْسُونَ – اَلْخَمْسِينَ): elli

(اَلْمِقْدَارُ): uzunluk veya uzama, süre, müddet, muayyen ölçü (اَلْاَلْفُ ج اَلاَفٌ): bin (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْبَعِيدُ ج بُعَدَاءُ): uzak, uzaklık (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْقَرِيبُ): yakın

(اَلْعِهْنُ): boyalı yahut renkli yün (اَلْمُهْلُ): erimiş maden/ koyu ve kaynar zeytinyağı/ irin (سَأَلَ يَسْأَلُ): (mehmuz f.) sordu

(اَلْحَمِيمُ): şefkatli dost, yakın/ sıcak kaynar su

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 568 (MEÂRİC : 11 – 39) ≻

يُبَصَّرُونَهُمْ ۚ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ۙ

Onlar birbirlerine açıkça gösterilirler | ister | Suçlu kişi | fidye vermek | azabından dolayı | o günün | oğullarını

meçhul fiili muzari+naibi fail mef'ul, (başlangıç cümlesi de denmiştir) | fiili muzari (bu fiile de başlangıç cümlesi de denmiştir) | fâil | mef'ul, masdar harfi, + fiili muzari | harfi cer, mecrur isim, muzaf | muzafun ileyh, zaman zarfı | car-mecrur

﴿ 11 ﴾ وَ صَاحِبَتِهِ وَ أَخِيهِ ۙ ﴿ 12 ﴾ وَ فَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ۙ

eşini | kardeşini | yakınlarını | kendisini barındıran

matuf, muzaf, (ه):muz. ileyh | atıf h. | matuf, muzaf, (ه):muz. ileyh | atıf h. | matuf, muzaf, (ه):muz. ileyh | atıf h. | sıfat, ismi mevsul | sıla: muzari fiil cüm., (ه):mef'ul

﴿ 13 ﴾ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۙ ثُمَّ ﴿ 14 ﴾ يُنْجِيهِ ۙ

ve | bulunan kimselerin | yeryüzünde | hepsini | sonra | kendisini kurtarmak

atıf h. | matuf, ismi mevsul | sıla; şibhi cüm | hal | atıf h. | fiili muzari, mef'ul

11-14. Onlar (dünyadaki yakınları, akraba ve hısımları) birbirlerine açıkça gösterilirler. Suçlu kişi o günün azabından dolayı oğullarını, eşini (yakın arkadaşını), kardeşini, kendisini barındıran yakınlarını (sülalesini), yeryüzünde bulunan kimselerin hepsini fidye vermek sonra da kendisini kurtarmak ister/arzu eder.

﴿ 15 ﴾ كَلَّا ۖ إِنَّهَا لَظَى ۙ ﴿ 16 ﴾ نَزَّاعَةً لِلشَّوَى ۚ

Hayır | Doğrusu o | şiddetli bir ateştir | soyarak atan | deriyi

zecr ve kınama h. | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi | hal | car-mecrur

﴿ 17 ﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَ تَوَلَّى ۙ ﴿ 18 ﴾ وَ جَمَعَ فَأَوْعَى

çağıran | kimseyi | arkasını dönen | , | yüz çeviren | ve | mal toplayıp | depo eden

ikinci hal, muzari fiil cümlesi | mef'ul, ismi mevsul | sıla: mazi fiil cüm. | atıf h. | fiili mazi | atıf h. | fiili mazi | atıf h., fiili mazi

15-18. Hayır (düşündüğü gibi) olmaz. Doğrusu o, deriyi soyarak atan, (dini arka plana atıp) arkasını dönen, yüz çeviren ve mal toplayıp depo eden kimseyi çağıran şiddetli bir ateştir.

﴿ 19 ﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ۙ ﴿ 20 ﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ۙ

gerçekten | İnsan | yaratılmıştır | huysuz şikayetçi olarak | kendisine dokununca | fenalık | çok feryat eder

tekid ve nasb h. | (إِنَّ)'nin ismi | (إِنَّ)'nin haberi, meçhul mazi fiil cümlesi | hal | şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, mef'ul | fâil | (كَانَ) olarak takdir edilen fiilin haber

﴿ 21 ﴾ وَ إِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ۙ ﴿ 22 ﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ۙ

ve | ona dokunduğu zaman | iyilik | çok meneder | Ancak müstesna | namaz kılanlar

atıf h. | şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart,; fiili mazi, mef'ul | fâil | (كَانَ) takdir edilen fiilin haberi | istisna h. | müstesna, mevsuf

19. Gerçekten insan huysuz şikayetçi olarak yaratılmıştır. **20.** Kendisine bir fenalık dokununca çok feryat eder. **21.** Ona iyilik dokunduğu zaman çok meneder (cimrilik eder, herkesten meneder) **22.** Ancak namaz kılanlar müstesna (onlar böyle değildir),

﴿ 23 ﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ۝ ﴿ 24 ﴾ وَ الَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ۙ

ki onlar | namazlarında | devamlıdırlar | kimselerdir | mallarında bulunan | bir hak | belirli

sıfat, ismi mevsul | sıla: isim cümlesi: mübteda.. | harfi cer, mecrur isim | haber | atıf h. | önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul | haber mukaddem: şibhi cümle | mübteda muahhar, mevsuf | sıfat

sıla: isim cümlesi

﴿ 25 ﴾ لِلسَّائِلِ وَ الْمَحْرُومِ ۝ ﴿ 26 ﴾ وَ الَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ۝

ve isteyen için | mahrum (yoksun) | ve | onlar | tasdik ederler | gününü | din

(حَقٌّ)'un sıfatı, şibhi cümle | matuf atıf h. | atıf h. | önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul | sıla; muzari fiil cüm. | car-mecrur, muzaf | muz. ileyh

وَ الَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿27﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿28﴾

ve	onlar			azabından	Rablerinin		çekinenlerdir		Doğrusu	azabın-dan	Rablerinin		emin olunmaz
atıf h.	önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul		mübteda	h. cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh		haber		tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ):muz.ileyh	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh

sıla: isim cümlesi

23- 27. Ancak namaz kılanlar müstesna, ki onlar namazlarında devamlıdırlar. Onlar, mallarında isteyen ve mahrum için belirli bir hak bulunan kimselerdir. Onlar din gününü (kıyamet ve ceza gününü) tasdik ederler ve (yine) onlar Rablerinin azabından çekinenlerdir. **28.** Doğrusu Rablerinin azabından emin olunmaz (kimse bu konuda güvende değildir).

وَ الَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿29﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ

kimseler		mahrem yerlerini		koruyan		hariç	Eşlerine	veya		sahip olduklarına
(الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	mübteda	haber		istisna h.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.		fiili mazi (أَزْوَاجِهِمْ)'e matuf, ismi mevsul

sıla: isim cümlesi

أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿30﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ

bu sebeple doğrusu onlar		değildir	kınananlar		Artık ..kimseler		arzulayan	ötesini		bunun
fâ-i sebebiye, (başlama h. de denmiştir)	fâil	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh	başlama h., mübteda, şart ismi		fi'lu'ş-şart, fiili mazi	mekan zarfı, muzaf		muz. ileyh

sağ ellerinin

وَ الَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَ عَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿31﴾ وَ الَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿32﴾

kimseler		şahidliklerini		güzelce yapanlar		kimseler		emanetlerini	ve	ahidlerini	koruyup gözetenler			
önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	mübteda	haber		matuf, ismi mevsul	atıf h.	car-mecrur	mübteda	matuf	haber			

sıla: isim cümlesi

sıla: isim cümlesi

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿33﴾

haddi aşanlardır		işte onlar	
haber	fasıl zamiri	rabıta, mübteda	

cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَنِ) mübtedasının haberi

29-30. Eşlerine veya sağ ellerinin sahip olduklarına (savaş yoluyla elde edilen nikahladıkları cariyelerine) hariç, ırzlarını (yani mahrem yerlerini) koruyanlar, işte bu sebeple doğrusu onlar kınananlar değildir (yerilmezler). **31.** Artık bunun ötesini arzulayan kimseler, işte onlar, haddi aşanlardır. **32.** Emanetlerini ve ahidlerini (anlaşma ve sözlerini) koruyup gözetenler,

وَ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿34﴾

kimseler		namazlarına		devam eden					
önceki (الَّذِينَ)'ye matuf, ismi mevsul	atıf h.	mübteda	harfi cer, mecrur isim	(هُمْ) mübtedasının haberi, fiil cümlesi					

sıla: isim cümlesi

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ ﴿35﴾ فَمَا لِلَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿36﴾

İşte onlar	cennetlerdedir	ikram olunanlardır		ne oluyor da	kimselere	İnkar eden	sana doğru	koşuyorlar	
mübteda, işaret ismi	haber, şibhi cümle	ikinci haber		başlama h., mübteda, soru ismi	haber: şibhi c.: h. cer, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm	mekan zarfı	hal	

عَنِ الْيَمِينِ وَ عَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿37﴾ أَ يَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ

sağdan	,	soldan	topluluklar halinde		mi	umuyor	her	kişi	onlardan
harfi cer, mecrur isim	atıf h.	harfi cer, mecrur isim	ismi mevsulden hal		soru h.	fiili muzari	fâil, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, şibhi cümle

أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿38﴾ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ﴿39﴾

girmeyi	Cennetine	Nîmet	Hayır	doğrusu biz	onları yarattık	şeyden	bildikleri		
masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	zecr (kınama) h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	car-mecrur (ismi mevsul.)	sıla: muzari fiil cüm.		

33. Şahidliklerini güzelce yapanlar, **34.** Namazlarına devam eden kimseler, **35.** İşte onlar, cennetlerdedir, ikram olunanlardır. **36-37.** İnkar eden kimselere ne oluyor da sana doğru sağdan soldan topluluklar halinde koşuyorlar? **38.** Onlardan her kişi Nîmet Cennetine (veya Naim Cennetine) girmeyi mi umuyor? **39.** Hayır (düşündükleri gibi değil); doğrusu biz onları (kendilerinin) bildikleri şeyden (meniden) yarattık.

≪ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 568 ≫

(70 / MEÂRİC, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19 – 20):

(بَصَّرَ يُبَصِّرُ تَبْصِيرًا): (tef'il bâbı) açıkça gösterdi (وَدَّ يَوَدُّ وَدًّا): (muzaaf fiil) istedi, sevdi, muhabbet etti (اَلْمُجْرِمُ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اِفْتَدَى يَفْتَدِي اِفْتِدَاءً): (iftiâl bâbı) fidye verdi (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): oğlan, oğul (اَلصَّاحِبَةُ): hanım, eş/ arkadaş, sıkı dost (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اَلْفَصِيلَةُ): yakın akrabalar, kayınlar, aile (آوَى يُؤْوِي إِيوَاءً):(nâkıs fiil) barındırdı, yanına aldı (جَمِيعًا): (tekid için getirilir) hep birlikte, topluca, tümü, bütünü (أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kurtardı (اَللَّظَى): cehennem, şiddetli ateş (كَلَّا): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan bir şeyi kesinlikle red için söylenir) [(نَزَعَ يَنْزِعُ) اَلنَّزَّاعَةُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çokça soyan, soyup atan (جَمَعَ يَجْمَعُ): topladı (اَلشَّوَى): deri, el ayak gibi uzuvlar, kafa derisi veya kafatası kemiklerinden birisi yahut derilerin dış yüzü (دَعَا يَدْعُو): (nâkıs fiil) çağırdı, davet etti/ dua etti / yardım istedi (أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü/ gitmeye başladı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, döndü/ baktı/ yaptı/ sevdi/ yürüttü/ yöneldi (أَوْعَى يُوعِي): (nâkıs fiil, if'al bâbı) yığdı, depo etti/ kapattı, sakladı (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْهَلُوعُ): halis cimri/ feryad eden, ah eden/ huysuz, hemen şikâyet eden (مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, değdi [(جَزِعَ يَجْزَعُ) اَلْجَزُوعُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) feryad eden

(70 / MEÂRİC, 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30):

(مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا): (muzaaf fiil) isabet etti, dokundu, [(مَنَعَ يَمْنَعُ) اَلْمَنُوعُ]: çok cimrilik gösteren, çokça hayırdan el çeken, fakirleri hayrından hep men eden (اَلْمُصَلِّي ج مُصَلُّونَ): (ism-i fâil) namaz kılan (اَلسَّائِلُ ج سَائِلُونَ): (ism-i fâil) soran/ isteyen (اَلدَّائِمُ ج دَائِمُونَ): devam edici, daimi, devamlı [(عَلِمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ism-i mef'ûl) bilinen (اَلْمَحْرُومُ ج مَحْرُومُونَ): (ism-i mef'ûl) men edilmiş, yasaklanmış, mahrum (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din/ ceza/ şeriat (اَلْمُشْفِقُ ج مُشْفِقُونَ): (ism-i fâil) çekinen, korkan [(اَمِنَ) اَلْمَأْمُونُ]: (ism-i mef'ûl) güvenilir, emniyetli (اَلْفَرْجُ ج فُرُوجٌ): ırz/ avret yeri/ gedik, çatlak, gedik, yarık (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) koruyan/ gözetleyici, gözetici (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): hanım, eş (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): eli altında oldu, sahip oldu/ zaptetti/ gücü yetti (اَلْيَمِينُ ج اَيْمَانٌ): sağ, sağ el/ kudret, kuvvet/ yemin/ hak ve hayırlı yön (غَيْرُ): başka, hariç, dışında, gayr, olmaksızın (اَلْمَلُومُ ج مَلُومُونَ): (ism-i mef'ûl) kınanan

(70 / MEÂRİC, 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39):

(اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (اَلْعَادِي ج عَادُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, hakka tecavüz eden, sınırı aşan (اَلْاَمَانَةُ ج اَمَانَاتٌ): emanet (اَلْعَهْدُ ج عُهُودٌ): ahd, andlaşma (اَلرَّاعِي ج رَاعُونَ): (ism-i fâil) koruyan, riayet eden, gözeten (اَلشَّهَادَةُ ج شَهَادَاتٌ): (masdar) şahidlik (اَلْقَائِمُ ج قَائِمُونَ): (ism-i fâil) güzelce yapan, kalkan, duran, ayakta duran, dikilen (حَافَظَ يُحَافِظُ مُحَافَظَةً): (müfâale bâbı) korudu, gözetti, devam etti (اَلْمُكْرَمُ ج مُكْرَمُونَ): (ism-i mef'ûl) bol nimete nail olan, müşerref olan, kadri yüceltilen (اَلْقِبَلُ): yön, cihet/ ön taraf/ karşı koyma gücü/ mukavemet (اَلْمُهْطِعُ ج مُهْطِعُونَ): (ism-i fâil) koşan (اَلشِّمَالُ ج شَمَائِلُ): sol (اَلْعِزَةُ ج عِزِينٌ): topluluk, grup (طَمَعَ يَطْمَعُ طَمَعًا): tama etti, ümit etti, düşkünlük gösterdi, çok istekli oldu (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالًا): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (اَلْاِمْرِئُ): şahıs, kişi (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 569 (MEARİC : 40 – 44) ≻

﴿ 40 ﴾ لَقَادِرُونَ ۙ إِنَّا الْمَغَارِبِ وَ الْمَشَارِقِ بِرَبِّ فَلَآ أُقْسِمُ

kâdiriz | doğrusu biz | batıların | ve | Doğuların | Rabbine | yemin ederim ki

tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | matuf | atıf h. | muz. ileyh | car-mecrur, muzaf | başlama h., zaid h., fiili muzari

﴿ 41 ﴾ بِمَسْبُوقِينَ نَحْنُ مَا وَ مِنْهُمْ ۙ خَيْرًا عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ

önüne geçilecekler | Biz | değiliz | ve | onlardan | daha iyisini | bedel getirmeye

zaid harfi cer, (مَا)'nın haberi | (مَا)'nın ismi | nâsih h. | atıf h. | car-mecrur | mef'ul | harfi cer, masdar ve nasb h., fiili muzari

40 - 41. Hayır, doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki, onlardan daha iyisini (onlara) bedel getirmeye doğrusu Biz kâdiriz (gücümüz yeter) ve Biz önüne geçilecekler değiliz.

يَوْمَهُمُ يُلَاقُوا حَتَّى يَلْعَبُوا وَ يَخُوضُوا فَذَرْهُمْ

güne | kavuşmalarına | kadar | oynasınlar | , | dalsınlar | O halde onları bırak

mef'ul | fiili muzari, fail | gaye ve nasb h. | fiili muzari, fail | atıf h. | emrin cevabı: meczum f. muzari, fail | rabıta, emir fiili, mef'ul

سِرَاعًا مِنَ الْأَجْدَاثِ يَخْرُجُونَ يَوْمَ ﴿ 42 ﴾ يُوعَدُونَ ۙ الَّذِي

süratli olarak | kabirlerden | çıkacakları | gün | | kendilerine vaad edilen

hal | harfi cer, mecrur isim | muz. ileyh, fiil cümlesi | (يَوْمَ)'den bedel | | sıla: muzari fiil cüm. | sıfat, ismi mevsul

ذِلَّةٌ ۖ تَرْهَقُهُمْ أَبْصَارُهُمْ خَاشِعَةً ﴿ 43 ﴾ يُوفِضُونَ ۙ إِلَى نُصُبٍ كَأَنَّهُمْ

zillet | kendilerini bürümüş olarak | gözleri | korkulu halde | | koşarlar | dikili taşlara doğru | sanki onlar

fâil, muzaf | 2. hal: fiil c.: fiili muzari, mef'ul | fâil | hal | | (كَأَنَّ)'nin haberi: muzari fiil cüm. | car-mecrur | teşbih ve nasb h.+(كَأَنَّ)'nin ismi

﴿ 44 ﴾ يُوعَدُونَ كَانُوا الَّذِي الْيَوْمُ ذَٰلِكَ

kendilerine vaad edilmiş | | olan | gündür | İşte bu

sıla: fiil cüm. | fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi | sıfat, ismi mevsul | haber, mevsuf | mübteda

42. O halde onları bırak; kendilerine vaad edilen güne kavuşmalarına kadar dalsınlar, oynasınlar. 43-44. Kabirlerden süratli olarak (çabuk çabuk) çıkacakları gün, sanki onlar gözleri korkulu, kendilerini zillet bürümüş olarak dikili taşlara doğru koşarlar. İşte bu, kendilerine vaad edilmiş olan gündür.

سورة نوح (71)

(NÛH (Nuh (a.s.) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 28 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 569 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

قَوْمَكَ أَنْذِرْ أَنْ إِلَى قَوْمِهِ نُوحًا أَرْسَلْنَا إِنَّا

kavmini | uyar | diye | kavmine | Nuh'u | gönderdik | Gerçekten biz

mef'ul | emir fiili | tefsir h. | harfi cer, mecrur isim | mef'ul | (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm. | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 1 ﴾ أَلِيمٌ عَذَابٌ أَنْ يَأْتِيَهُمْ مِنْ قَبْلِ

acı veren | bir azap | kendilerine gelmeden | önce

sıfat | fâil, mevsuf | muz. ileyh: masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., f. muzari, mef'ul | h.cer, mecrur zarf ismi, muzaf

1. Doğrusu Biz "Kendilerine acı veren bir azap gelmeden önce kavmini uyar" diye Nuh'u kavmine gönderdik.

﴿ 2 ﴾ مُبِينٌ ۙ نَذِيرٌ لَكُمْ إِنِّي يَا قَوْمِ قَالَ

apaçık | bir uyarıcıyım | size | Şüphesiz ben | Ey kavmim! | dedi

sıfat | (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf | car-mecrur | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | nida h., münada | fiili mazi

2. (Nuh da): "Ey kavmim! Şüphesiz ben, size (gönderilmiş) apaçık bir uyarıcıyım." dedi.

أَنِ	اعْبُدُوا	اللَّهَ	وَ	اتَّقُوهُ	وَ	أَطِيعُونِ ﴿3﴾
diye	kulluk edin	Allah'a		O'ndan sakının	ve	bana itaat edin
tefsir h.	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil, mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil, mef'ul (sondaki esre mütekellim ya'sı)

يَغْفِرْ	لَكُمْ	مِنْ ذُنُوبِكُمْ	وَ	يُؤَخِّرْكُمْ	إِلَىٰ أَجَلٍ	مُسَمًّى ط
ki bağışlasın	size	günahlarınızdan	ve	sizi ertelesin	bir süreye kadar	isimlendirilmiş
emrin cevabı: meczum fiili muzari	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili muzari, mef'ul	car-mecrur, mevsuf	sıfat

إِنَّ	أَجَلَ	اللَّهِ	إِذَا جَاءَ	لَا يُؤَخَّرُ ۘ	لَوْ	كُنْتُمْ	تَعْلَمُونَ ﴿4﴾
doğrusu	(belirttiği) süresi	Allah'ın	geldiği zaman	ertelenmez	keşke	bilseydiniz	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	şart bildiren, zaman zarfı,fiilu'ş-şart: fiili mazi	cevâbü'ş-şart, nefy-i istikbal, nefiy h., meçhul fiili muzari	şart h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi

(إِنَّ)'nin haberi, şart ve cevabı

3-4. "Allah'a kulluk edin; O'ndan sakının ve bana itaat edin ki Allah günahlarınızdan (bir kısmını) size bağışlasın ve sizi isimlendirilmiş (belli) bir süreye kadar sizi ertelesin" diye (bir uyarıcı olarak gönderildim); doğrusu Allah'ın (belirttiği) süresi geldiği zaman ertelenmez (tehir edilmez); keşke bilseydiniz!"

قَالَ	رَبِّ	إِنِّي	دَعَوْتُ	قَوْمِي	لَيْلًا	وَ	نَهَارًا ﴿5﴾	فَلَمْ يَزِدْهُمْ	دُعَائِي
dedi	Rabbim	Doğrusu ben	davet ettim	kavmimi	gece		gündüz	Fakat onlara artırmadı	benim davetim
fiili mazi	nida harfi mahzuf münada	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, fâil	mef'ul	zaman zarfı	atıf h.	matuf	atıf h.+ cahd-ı mutlak; nefiy ve cezm h., fiili muzari, birinci mef'ul	fâil

جَعَلُوا	لَهُمْ	لِتَغْفِرَ	دَعَوْتُهُمْ	كُلَّمَا	إِنِّي	وَ	﴿6﴾	فِرَارًا	إِلَّا
tıkadılar	onları	Senin bağışlaman için	kendilerini davet etsem	her ne zaman	Doğrusu ben			kaçışlarında n	başkasın ı
cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fail	car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.		ikinci mef'ul	istisna h.

(إِنَّ)'nin haberi, şart ve cevab cümleleri

أَصَابِعَهُمْ	فِي آذَانِهِمْ	وَ	اسْتَغْشَوْا	ثِيَابَهُمْ	وَ	أَصَرُّوا	وَ	اسْتَكْبَرُوا	اسْتِكْبَارًا ﴿7﴾
parmaklarını	kulaklarına		büründüler	elbiselerine		ısrar ettiler		büyüklendiler	büyüklendikçe
mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ul	atıf h.	fiili mazi, fail	atıf h.	fiili mazi, fail	mef'ulü mutlak

5. (Nuh) dedi ki: "Rabbim! Doğrusu ben, kavmimi gece gündüz davet ettim. **6.** Fakat benim davetim, onların kaçışlarından başkasını artırmadı. **7.** "Doğrusu ben Senin onları bağışlaman için her ne zaman kendilerini davet etsem, parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, (bu tutumlarında da) ısrar ettiler, büyüklendikçe büyüklendiler."

ثُمَّ	إِنِّي	دَعَوْتُهُمْ	جِهَارًا ﴿8﴾	ثُمَّ	إِنِّي	أَعْلَنْتُ	لَهُمْ	وَ	أَسْرَرْتُ	لَهُمْ
Sonr a	doğrusu ben	onları çağırdım	aşikare	Sonra	doğrusu ben	ilan ettim	onlara		gizli de söyledim	onlara
atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi f., fâil, mef'ul	mef'ulü mutlak naibi	atıf h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, mazi f..c.	car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur

إِسْرَارًا	فَقُلْتُ	اسْتَغْفِرُوا	رَبَّكُمْ	إِنَّهُ	كَانَ	غَفَّارًا ﴿9﴾ ﴿10﴾
gizli	Sonra dedim ki	bağışlanma isteyin	Rabbinizden	doğrusu O	daima	çok bağışlayandır
mef'ulü mutlak	atıf h., fiili mazi, fâil	emir fiili, fâil	mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi

(إِنَّ)'nin haberi, (....كَانَ) fiil cümlesi

8. "Sonra, doğrusu ben onları aşikare (aleni ve açıkça davet edip) çağırdım." **9.** "Sonra doğrusu ben onlara ilan ettim (açıkça duyurdum), onlara gizlice de söyledim (açıktan açığa da gizliden gizliye de söyledim)." **10.** Sonra dedim ki: "Rabbinizden bağışlanma isteyin; doğrusu O, daima çok bağışlayandır.."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 569 ≻

(70 / MEÂRİC, 40 – 41 – 42 – 43 – 44):

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (اَلْمَغْرِبُ ج مَغَارِبُ): batı (اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ism-i fâil) güçyetirici, kadir olan (اَلْمَشَارِقُ): cemi olup güneşin her günkü yahut her mevsimde doğduğu yerler veya yıldızların doğdukları yerler (بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tahrif etti, birbirine bedel kıldı (اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْمَسْبُوقُ ج مَسْبُوقُونَ): (ism-i mef'ûl) önüne geçilen, elden kaçırmış olan, yakalayamayan (لَعِبَ يَلْعَبُ لَعْبًا): alaya aldı, eğlendi (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا): (müfâale bâbı) daldı, girişti, girip yürüdü (لاَقَى يُلاَقِي): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) karşılaştı, mülaki oldu (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaad etti, söz verdi (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı (اَلسَّرِيعُ ج سِرَاعٌ): süratli, hızlı, çabuk (اَلْجَدَثُ ج اَجْدَاثٌ): kabir (اَلنُّصُبُ ج اَنْصَابٌ): put, dikili taş, abide/ yol gösterici levha, direk (أَوْفَضَ يُوفِضُ إِيفَاضًا): (if'al bâbı) koştu [(خَشَعَ يَشْعُ) اَلْخَاشِعَةُ]: (ism-i fâil) sakin, huşulu, korkan (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): görme hassası, göz (اَلذِّلَّةُ): zillet, düşüklük, alçaklık (رَهِقَ يَرْهَقُ رَهَقًا): kapladı, bürüdü/ azdı, taşkınlık gösterdi (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi

≺ NÛH SÛRESİ ≻

(71 / NÛH, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (قَبْلُ): önce (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarma/ uyarı/ kendisiyle uyarma yapılan [(أَبَانَ يُبِينُ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık ve vazıh olan, açıklayan (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) itaat etti, emre uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَاْخِيرًا): (tef'il bâbı) erteledi, tehir etti/ eda etmedi, yerine getirmedi (اَلْاَجَلُ ج اَجَالٌ): ecel, süre, tayin edilen vaktin sonu [(سَمَى يُسَمِّي) اَلْمُسَمَّى]: (ism-i mef'ûl) isimlendirilmiş, muayyen, belirli (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) davet etti/ dua etti/ ibadet etti/ yardım istedi/ isimlendirdi (زَادَ يَزِيدُ زِيَادَةً): (ecvef fiil) artırdı, ziyadeleşti, çoğaldı [(دَعَا يَدْعُو) اَلدُّعَاءُ]: (masdar) imana davet/ dua/ çağırış [(اَلْفِرَارُ فَرَّ يَفِرُّ)]: (masdar) kaçma (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı (اَلْاِصْبَعُ ج اَصَابِعُ): parmak (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْاُذُنُ ج آذَانٌ): kulak/ mecazen her söylenene kulak veren (اِسْتَغْشَى يَسْتَغْشِي اِسْتِغْشَاءً): (istif'âl bâbı) büründü (haktan ayrılıp yüz çevirmekten kinaye olduğu söylenmiştir) (أَصَرَّ يُصِرُّ إِصْرَارًا): (if'al bâbı) ısrar etti, itişti (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi,inad edip hakka boyun eğmedi [(جَاهَرَ يُجَاهِرُ) اَلْجِهَارُ]: (masdar) aleniyeten, açıktan açığa, aşikare (أَعْلَنَ يُعْلِنُ إِعْلاَنًا): (if'al bâbı) ilan etti, ağığa vurdu (أَسَرَّ يُسِرُّ إِسْرَارًا): (if'al bâbı) gizledi, sır verdi (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış diledi [(اَلْغَفَّارُ غَفَرَ يَغْفِرُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok bağışlayan, mağfireti bol olan

📖📖📖📖📖📖📖

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 570 (NUH : 11 – 28) ≻

يُرْسِلِ السَّمَآءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿11﴾ وَ يُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَ بَنِينَ

oğullarla	ve	mallarla	Sizi desteklesin		bol yağmurlu olarak	size	göğü	ki göndersin
matuf	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	hal	car-mecrur	mef'ul	emrin cevabı: meczum fiili muzari

﴿12﴾ أَنْهَارًا ط لَكُمْ يَجْعَلْ وَ جَنَّاتٍ لَكُمْ يَجْعَلْ وَ

nehirler	sizin için	kılsın		bahçeler	sizin için	yaratsın	
mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	atıf h.

11. ..ki size göğü bol yağmurlu olarak göndersin." **12.** "Sizi, mallar ve oğullarla (çocuklarla) desteklesin (imdatta bulunsun); sizin için bahçeler yaratsın, sizin için nehirler kılsın (akıtsın)."

﴿14﴾ أَطْوَارًا خَلَقَكُمْ قَدْ وَ ﴿13﴾ ج وَقَارًا لِلَّهِ لَا تَرْجُونَ لَكُمْ مَا

merhalelerden geçirerek	sizi yaratmış olduğu halde			vakar	Allah'a	ummuyorsunuz	size	ne oluyor	
hal	fiili mazi, mef'ul	tahkik h.	hal vavı	mef'ul	car-mecrur	nefiy h.,fiili muzari+fâil	(ما)'nın haberi, şibhi cümle	mübteda, soru ismi	

13-14. "Size ne oluyor da sizi bir takım hallerden (merhalelerden) geçirerek yaratmış olduğu halde Allah'a vakar (ciddiyet) ummuyorsunuz (yakıştıramıyorsunuz)."

﴿15﴾ طِبَاقًا لَا سَمَاوَاتٍ سَبْعَ اللَّهُ خَلَقَ كَيْفَ تَرَوْا لَمْ أَ

katlar halinde	göğü	yedi	Allah'ın	yarattığını	nasıl	görmediniz		mi?
hal	muz. ileyh	mef'ul, muzaf	fâil	fiili mazi	hal, soru ismi	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail		soru h.

15. "Allah'ın, yedi göğü katlar halinde nasıl yarattığını görmediniz mi?"

﴿16﴾ سِرَاجًا الشَّمْسَ جَعَلَ وَ نُورًا فِيهِنَّ الْقَمَرَ جَعَلَ وَ

bir lamba	güneşi	yarattı	ve	aydınlık	onların aralarında	ayı	kıldı	
ikinci mef'ul	birinci mef'ul	fiili mazi	atıf h.	ikinci mef'ul	car-mecrur	birinci mef'ul	fiili mazi	atıf h.

16. "Onların (yedi kat göklerin) aralarında ayı aydınlık kıldı ve güneşi de bir lamba (ışık verici madde olarak) yarattı."

﴿18﴾ إِخْرَاجًا يُخْرِجُكُمْ وَ فِيهَا يُعِيدُكُمْ ثُمَّ ﴿17﴾ نَبَاتًا لَا الْأَرْضِ مِنَ أَنْبَتَكُمْ اللَّهُ وَ

kesinlikle	sizi çıkarır	ve	oraya	sizi döndürür	sonra	bitki (bitirir gibi)	yerden	sizi yetiştirdi	Allah	
mef'ulü mutlak	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari, mef'ul	atıf h.	mef'ulü mutlak naibi	harfi cer, mecrur isim	haber, mazi fiil cümlesi, mef'ul	mübteda	başlama h.

17. "Allah sizi yerden bitki (bitirir gibi) yetiştirdi."**18.** "Sonra sizi oraya döndürür ve (yine) kesinlikle (oradan) çıkarır."

﴿20﴾ ع فِجَاجًا مِنْهَا سُبُلًا لِتَسْلُكُوا ﴿19﴾ بِسَاطًا لَا الْأَرْضَ لَكُمُ جَعَلَ اللَّهُ وَ

geniş	yollar	ondan	açmanız için	bir sergi	yeryüzünü	size	yaptı	Allah	
sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fail	ikinci mef'ul	birinci mef'ul	car-mecrur	haber, mazi fiil cümlesi	mübteda	atıf h.

19-20. "Allah yeryüzünü, ondan geniş yollar açmanız için size bir sergi yaptı."

وَلَدُهُ وَ مَالُهُ لَمْ يَزِدْهُ مَنْ اتَّبَعُوا وَ عَصَوْنِي إِنَّهُمْ رَبِّ نُوحٌ قَالَ

çocuğu	ve	malı	kendisine arttırmayan	kimseye	uydular	ve	bana isyan ettiler	Doğrusu onlar	Rabbim	Nuh	dedi
matuf	atıf h.	fâil	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, birinci mef'ul	mef'ul, ismi mevsul	fiili mazi, fail	atıf h.	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm. (fiil, fâil, nun'u vikaye, mef'ul)	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nida harfi mahzuf münada, muzaf, mahzuf (ي): muz. ileyh	fâil	fiili mazi

﴿22﴾ كُبَّارًا مَكْرًا مَكَرُوا وَ ﴿21﴾ ج خَسَارًا إِلَّا

çok büyük	tuzak	kurdular		zarardan	başkasını
sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	fiili mazi, fail	atıf h.	ikinci mef'ul	istisna h.

21-22. Nuh: "Rabbim! Doğrusu onlar bana isyan ettiler, malı ve çocuğu kendisine zarardan başkasını arttırmayan kimseye uydular; çok büyük düzen (hileyle tuzaklar) kurdular" dedi.

وَ	قَالُوا	لاَ تَذَرُنَّ	آلِهَتَكُمْ	وَ	لاَ تَذَرُنَّ	وَدًّا	وَ	لاَ	سُوَاعًا ۙ
	dediler	sakın bırakmayın	ilahlarınızı		sakın bırakmayın	Vedd'i			Suvâ'yı
	fiili mazi, fail	te'kid nunu birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	te'kid nunu birleşmiş nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail	mef'ul	atıf h.	nefiy h.	matuf

وَ	لاَ	يَغُوثَ	وَ	يَعُوقَ	وَ	نَسْرًا ۚ ﴿23﴾	وَ	قَدْ	أَضَلُّوا
		Yağûs		ve Yeûk		Nesr'i			saptırmışlardır
	nefiy h.	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf	başlama h.	tahkik h.	fiili mazi, fail

﴿24﴾	ضَلاَلاً	إِلاَّ	الظَّالِمِينَ	لاَ تَزِدِ	وَ	كَثِيرًا ۚ	وَ
	şaşkınlığından	başkasını	bu zalimlerin	arttırma		birçoğunu	
	ikinci mef'ul	istisna h.	birinci mef'ul	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari		atıf h.	mef'ul

23. "Sakın ilahlarınızı bırakmayın, sakın Vedd'i, Suva'yı, Yağûs, Yeûk ve Nesr'i sakın bırakmayın (putlarınızdan asla vazgeçmeyin)" dediler.**24.** "(Bu şekilde) birçoğunu saptırdılar; Rabbim! Sen bu zalimlerin şaşkınlığından başkasını arttırma."

نَارًا	فَأُدْخِلُوا	أُغْرِقُوا	خَطِيئَاتِهِمْ	مِمَّا
ateşe	Bu sebeple sokuldular	boğuldular	günahları	yüzünden
mef'ul	atıf h., meçhul fiili mazi, naibi fail	meçhul fiili mazi, naibi fail	mecrur isim	harfi cer+ zaid

﴿25﴾	أَنْصَارًا	اللَّهِ	مِنْ دُونِ	لَهُمْ	فَلَمْ يَجِدُوا
	yardımcılar	Allah'tan	başka	kendilerine	bulamadılar
	mef'ul	muz. ileyh	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	car-mecrur	atıf h.+ cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, fail

25. (Böylece) günahları yüzünden (suda) boğuldular; bu sebeple ateşe sokuldular, kendilerine Allah'tan başka yardımcılar bulamadılar.

﴿26﴾	دَيَّارًا	مِنَ الْكَافِرِينَ	عَلَى الْأَرْضِ	لاَ تَذَرْ	رَبِّ	نُوحٌ	قَالَ	وَ
	hiçbir dolaşan	kafirlerden	Yeryüzünde	bırakma	Rabbim	Nuh	dedi	
	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	harfi cer, mecrur isim	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	nida harfi mahzuf münada, muzaf, mahzuf (ي): muz. ileyh	fâil	fiili mazi	atıf h.

26. Nuh dedi ki: "Rabbim! Yeryüzünde kafirlerden hiçbir dolaşan (yurt tutan) bırakma."

﴿27﴾	كَفَّارًا	فَاجِرًا	إِلاَّ	لاَ يَلِدُوا	وَ	عِبَادَكَ	يُضِلُّوا	إِنْ	تَذَرْهُمْ		إِنَّكَ
	çok inkarcıdan	ahlaksız	başkasını	doğurup yetiştirmezler		kullarını	saptırırlar	onları bırakırsan			Şüphesiz ki Sen
	sıfat	mef'ul, mevsuf	istisna h.	nefiy h., fiili muzari, fail	atıf h.	mef'ul	cevâbü'ş-şart: fiili muzari, fail	fi'lu'ş-şart: fiili muzari, mef'ul	cezmeden şart h.		tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi, şart ve cevabı

27. "Şüphesiz ki Sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar; facir (çok günahkar), çok inkarcıdan başkasını doğurup yetiştirmezler."

مُؤْمِنًا	بَيْتِيَ	دَخَلَ	لِمَنْ	وَ	لِوَالِدَيَّ	وَ	لِي	اغْفِرْ	رَبِّ
mü'min olarak	evime	giren	kimseyi		ana- babamı		beni	bağışla	Rabbim
hal	mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur (ismi mevsul)	atıf h.	car-mecrur	atıf h.	car-mecrur	dua için emir fiili	nida harfi mahzuf münada, muzaf, mahzuf (ي): muz. ileyh

﴿28﴾	تَبَارًا	إِلاَّ	الظَّالِمِينَ	لاَ تَزِدِ	وَ	الْمُؤْمِنَاتِ ۖ	وَ	لِلْمُؤْمِنِينَ	وَ
	helakinden	başkasını	zalimlerin	artırma		mü'min kadınları	ve	mü'min erkekleri	
	ikinci mef'ul	istisna h.	mef'ul	nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	atıf h.	matuf	atıf h.	car-mecrur	atıf h.

28. "Rabbim! Beni, ana-babamı, evime mü'min olarak giren kimseyi, mü'min erkek ve kadınları bağışla; zalimlerin helakinden başkasını artırma."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 570 ≻

(71 / NÛH, 11 – 12 – 13 – 14):

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْمِدْرَارُ): bol yağmur, çok süt (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): oğlan, oğul (أَمَدَّ يُمِدُّ إِمْدَادًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) destekledi, iyilikte bulundu/ imdadda bulundu (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, kıldı, yaptı

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (اَلنَّهَارُ ج اَنْهَارٌ): ırmak, nehir (رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümid etti (اَلْوَقَارُ): vakar, ağırbaşlılık, ciddiyet (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, şekil verdi (اَلطَّوْرُ ج اَطْوَارٌ): tavır, halet, durum

(71 / NÛH, 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl, nice, ne şekilde (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلسَّبْعُ): yedi (اَلطِّبَاقُ): kat kat olan, kat/ kat kat yapma (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْقَمَرُ): ay, hilal (اَلنُّورُ ج اَنْوَارٌ): nur, ışık, aydınlık, parlaklık (اَلسِّرَاجُ ج سُرُجٌ): lamba, ışık verici madde (اَلشَّمْسُ): güneş

(أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, yetiştirdi, yarattı, vücuda getirdi (أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) iade etti, döndürdü (اَلنَّبَاتُ ج نَبَاتَاتٌ): nebat, bitki/ bitirme, büyütme/ teşekkül ettirme (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(71 / NÛH, 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْبِسَاطُ ج بُسُطٌ): sergi, örtü (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): açtı, (bir yolu) izledi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (اَلْفَجُّ ج فِجَاجٌ): (iki dağ arasındaki veya dağdaki) geniş yol

(عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, başkaldırdı (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu, arkasından yürüdü (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخَسَارُ]: zarar, zarar etme

(اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti

(مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا): hile yaptı, pusu kurdu, çekiştirdi, kaydırdı, saptırdı (اَلْكُبَّارُ): büyüklüğü aşikar olan, bedaheten büyük

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلْكَثِيرَةُ ث اَلْكَثِيرُ): çok, çokluk

(زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti [(ضَلَّ يَضِلُّ) اَلضَّلاَلُ]: (masdar) dalalet, sapma

(اَلْخَطِيئَةُ ج خَطِيئَاتٌ): kasdi işlenen suç, günah (أَغْرَقَ يُغْرِقُ إِغْرَاقًا): (if'al bâbı) boğdu, batırdı

(أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dahil etti (اَلنَّصِيرُ ج اَنْصَارٌ): (mübâlağalı ism-i fâil) çok yardım eden, yardımsever

(وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu (rastladı ya da bildi) (دُونَ): (zarf) başka, hariç, dışında, bıraktı, düşük, alçak

(71 / NÛH, 26 – 27 – 28):

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı, kesti (اَلدَّيَّارُ): evde oturan, evin sakini/ hareket eden, dönüp dolaşan

(وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı, kesti (غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا): mağfiret etti, bağışladı

(أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı, sapmış buldu (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (وَلَدَ يَلِدُ وِلاَدَةً): (misal fiil) doğurdu

[(فَجَرَ يَفْجُرُ) اَلْفَاجِرُ]: (ism-i fâil) facir, günahkar, masiyette bulunan (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi, katıldı

[(كَفَرَ يَكْفُرُ) اَلْكَفَّارُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kafir, çok inkarcı

(اَلْوَالِدَانِ – اَلْوَالِدَيْنِ): ana baba, ebeveyn (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (اَلْمُؤْمِنُ ج مُؤْمِنُونَ): (ism-i fâil) inanan, iman eden

[(تَبَرَ يَتْبَرُ) اَلتَّبَارُ]: (masdar) helak olma (اَلْمُؤْمِنَةُ ج مُؤْمِنَاتٌ): mü'min kadın (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti

سورة الجن (72)

(CİN (Cin) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 28 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 571 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

قُلْ	أُوحِيَ	إِلَيَّ	أَنَّهُ	اسْتَمَعَ	نَفَرٌ	مِنَ الْجِنِّ	فَقَالُوا	إِنَّا	سَمِعْنَا
De ki	vahyolundu	bana	onu	dinlediği	bir topluluğun	cinlerden	dediler	Doğrusu biz	dinledik
emir fiili	meçhul fiili mazi	car-mecrur	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	fiili mazi	fâil, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	atıf h., fiili mazi, fail	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	fiili mazi, fâil

naibi fail, masdarı müevvel

(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi

﴿2﴾ أَحَدًا ۙ	بِرَبِّنَا	لَنْ نُشْرِكَ	وَ	بِهِ ۖ	فَآمَنَّا	إِلَى الرُّشْدِ	يَهْدِي	﴿1﴾ عَجَبًا ۙ	قُرْآنًا
kimseyi	Rabbimize	asla ortak koşmayacağız		ona	Akabinde inandık	doğru yola	götüren	şaşılıp hayrete düşüren	bir Kur'an
mef'ul	car-mecrur (muzaf+ muz.ileyh)	tekid-i nefy-i istikbal: nefiy ve nasb h., mansub fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil	car-mecrur	(قُرْآنًا)'nin ikinci sıfatı, muzari fiil cümlesi	sıfat	mef'ul, mevsuf

1-2. De ki: "Bana cinlerden bir topluluğun (Kuran'ı) dinlediği vahyolundu; ki onlar (şöyle) demişlerdir: "Doğrusu biz, şaşılıp hayrete düşüren, doğru yola götüren bir Kur'an dinledik, akabinde de ona inandık; biz, Rabbimize kimseyi asla ortak koşmayacağız.

﴿3﴾ وَلَدًا ۙ	لَا	وَ	صَاحِبَةً	مَا اتَّخَذَ	رَبُّنَا	جَدُّ	تَعَالَى	أَنَّهُ	وَ
çocuk		ve	bir eş	edinmemiştir	Rabbimizin	azameti	yücedir	Doğrusu	
mef'ul	nefiy h. (olumsuzluğun devamı)	atıf h.	mef'ul	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	muz. ileyh, muzaf, (نَا): muz. ileyh	fâil, muzaf	fiili mazi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

﴿4﴾ شَطَطًا ۙ	عَلَى اللَّهِ	سَفِيهُنَا	يَقُولُ	كَانَ	أَنَّهُ	وَ
haddi aşacak (sözler)	Allah'a karşı	kıt akıllımız	söylüyor	idi	Doğrusu	
mef'ulü mutlak naibi	harfi cer, mecrur isim	fâil (muzaf+ muz.ileyh)	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	fiili mazi, nâsih, ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

(أَنَّ)'nin haberi, ..(كَانَ) fiil cümlesi

3. "Doğrusu Rabbimizin azameti yücedir, bir eş (zevce) ve çocuk edinmemiştir (ne eş ne de çocuk edinmiştir).**4.** "Doğrusu kıt akıllımız (iblis ya da azgın cin), Allah'a karşı haddi aşacak (sözler) söylüyordu."

﴿5﴾ كَذِبًا ۙ	عَلَى اللَّهِ	وَ	الْجِنُّ	الْإِنْسُ	أَنْ لَنْ تَقُولَ	ظَنَنَّا	أَنَّا	وَ
yalan	Allah'a karşı	cinlerin	ve	insanların	asla söylemeyeceklerini	zannetmiştik	Doğrusu biz	
mef'ulü mutlak naibi	harfi cer, mecrur isim	matuf	atıf h.	fâil	(أَنْ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali, (أَنَّ)'nin haberi: tekid-i nefy-i istikbal cüm.	(أَنَّ)'nin haberi: mazi fiil, fâil	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

(ظَنَنَّا)'nın mef'ulü, masdarı müevvel

﴿6﴾ رَهَقًا ۙ	فَزَادُوهُمْ	مِنَ الْجِنِّ	بِرِجَالٍ	يَعُوذُونَ	مِنَ الْإِنْسِ	رِجَالٌ	كَانَ	أَنَّهُ	وَ
taşkınlıklarını	Böylece onların artırırlardı	cinlerden	bir takım adamlara	sığınırlar	insanlardan	bir takım adamlar	idi	Gerçekten	
ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil, birinci mef'ul	(رِجَالٌ)'in sıfatı, şibhi cümle	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	(رِجَالٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	(كَانَ)'nin ismi, mevsuf	fiili mazi, nâsih	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.

(أَنَّ)'nin haberi, (....كَانَ) fiil cümlesi

5. Doğrusu biz insanların ve cinlerin Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceklerini zannetmiştik." **6.** "Gerçek şu ki, insanlardan bir takım adamlar, cinlerden bir takım adamlara sığınırlardı. Böylece onların taşkınlıklarını artırırlardı."

﴿7﴾ وَ أَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ۙ

kimseyi	Allah'ın	asla diriltmeyeceğini	sizin sandığınız	gibi	sandılar	Doğrusu onlar			
mef'ul	fail	fiilin önüne geldiği için (أَنْ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali, (أَنَّ)'nin haberi: tekid-i nefy-i istikbal fiil c.	fiili mazi, fâil	harfi cer, masdar h.	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	atıf h.		

(ظَنَنَّا)'nın mef'ulü, masdarı müevvel

7. "Doğrusu, onlar sizin sandığınız gibi, Allah'ın kimseyi yeniden diriltmeyeceğini sandılar."

وَ أَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَ شُهُبًا ۙ

Doğrusu biz	yokladık	göğü	akabinde onu bulduk	doldurulmuş	muhafızlar	sert	ve	kayan ateşlerle		
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil+ fâil	mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	hal: meçhul fiili mazi cüm.	temyiz (mef'ul de denmiş), mevsuf	sıfat, mevsuf	atıf h.	matuf		

﴿8﴾ وَ أَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ

Doğrusu biz	idik	oturur	oradan	bir yerlerde	dinlemek için		
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, ..(كُنَّا) fiil cümlesi: fiili mazi, nâsih+ (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ulü mutlak	car-mecrur	atıf h.	

﴿9﴾ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ۙ

fakat kim	dinlerse	şimdi	buluyor	kendisini	bir ateş	gözleyen
atıf h.+ mübteda: şart ismi	fi'lu'ş-şart: fiili muzari	zaman zarfı	cevâbü'ş-şart, fiili muzari	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

8. "Doğrusu biz göğü yokladık; akabinde onu sert muhafızlar ve kayan ateşlerle (yıldızlarla) doldurulmuş bulduk."**9.** "Doğrusu biz, oradan (gökten) (gayb haberlerini) dinlemek için bir yerlerde otururduk; fakat şimdi kim dinlerse, kendisini gözleyen (onu takip etmek üzere kayan) bir ateş (yıldız) buluyor."

وَ أَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ

doğrusu biz	bilmeyiz	mü	kötülük	istendi	kişilere	
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	soru h.	mübteda	haber: meçhul fiili muzari cümlesi	car-mecrur (ismi mevsul)	
atıf h.						

(نَدْرِي)'nin mef'ulü, (أَشَرٌّ أُرِيدَ) isim cümlesi

﴿10﴾ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۙ

yeryüzündeki	yoksa ..mu	dilediğini	onlara	Rableri	bir doğruluk
sıla; şibhi cüm	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	fâil	mef'ul

﴿11﴾ وَ أَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَ مِنَّا دُونَ ذَٰلِكَ ۖ كُنَّا طَرَائِقَ قِدَدًا ۙ

Gerçek şu ki biz	bizden vardır	iyiler	bizden vardır	olmayan	böyle	Biz idik	yollarda	ayrı ayrı			
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	haber mukaddem, şibhi cümle	mübteda muahhar	atıf h.	(قَوْمٌ) mahzuf mübteda muahhar'ının sıfatı, muzaf	muz. ileyh	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	sıfat			
atıf h.			haber mukaddem: şibhi cüm.								

(أَنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿12﴾ وَ أَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَ لَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا ۙ

Doğrusu biz	anladık	asla aciz bırakamıyacağımızı	Allah'ı	yeryüzünde	O'nu asla aciz bırakamıyacağımızı					kaçarak
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi mazi f. cüm.	(أَنَّ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali+ (أَنَّ)'nin haberi: tekid-i nefy-i istikbal	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	tekid-i nefy-i istikbal: nefiy ve nasb h.,fiili muzari, mef'ul	atıf h.				hal
atıf h.										

(ظَنَنَّا)'nın mef'ulü, masdarı müevvel

10. "Doğrusu biz yeryüzündeki kişilere kötülük mü istendi yoksa Rableri onlara bir doğruluk (iyilik) mu dilediğini bilmeyiz." **11.** "Gerçek şu ki bizden iyiler de vardır ve (yine) bizden böyle olmayan da (kötü olan topluluk da) vardır. Biz, ayrı ayrı yollarda idik (farklı farklı yollarda olan topluluklar idik).**12.** "Doğrusu biz yeryüzünde Allah'ı asla aciz bırakamıyacağımızı, (başka yere) kaçarak da O'nu asla aciz bırakamıyacağımızı anladık."

وَ	أَنَّا	لَمَّا سَمِعْنَا	الْهُدَى	آمَنَّا	بِهِ ط	فَمَنْ
	Şüphesiz biz	dinlediğimiz zaman	doğruluk rehberini	iman ettik	ona	Artık kim
atıf h.	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	şart bildiren zaman zarfı+ fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	mef'ul	cevâbü'ş-şart: fiili mazi, fâil	car-mecrur	başlama h.+ mübteda: şart ismi

(أَنَّ)'nin haberi, şart ve cevabı

﴿ 13 ﴾	رَهَقًا	وَ لاَ	بَخْسًا	فَلاَ يَخَافُ	بِرَبِّهِ	يُؤْمِنْ
	taşkınlık edileceğinden	ne de	(ecrinin) eksiltileceğinden	korkmaz	Rabbine	iman ederse
	matuf	ve atıf h. / nefiy h.	mef'ul	rabıta+ cevâbü'ş-şart; fiil cümlesi; nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	fi'lu'ş-şart, fiili muzari

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

13. "Şüphesiz, doğruluk rehberini (Kuran'ı), dinlediğimiz zaman ona iman ettik; artık kim Rabbine iman ederse, o, (ecrinin) eksiltileceğinden ve taşkınlık edileceğinden (haksızlık edileceğinden) korkmaz."

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 571 ≻

(72 / CİNN, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, ilham etti, fısıldadı, bildirdi (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلنَّفَرُ): üç ile on arasındaki sayıya sahip küçük gurup, topluluk (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَلْجِنُّ): cin [(اَلْعَجَبُ عَجِبَ يَعْجَبُ):şaşma, yadırgama, şaşılacak (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, iletti [(رَشِدَ يَرْشُدُ) اَلرُّشْدُ]: hidayet, doğruluk (اَلْاَحَدُ): bir, tek (تَعَالَى يَتَعَالَى): (tefâul bâbı) yükseldi, yüce oldu, yüceldi (اَلْجَدُّ): azamet ve celal (اَلْوَلَدُ ج اَوْلاَدٌ): çocuk, evlat (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْاِنسُ): insanlar (اَلصَّاحِبَةُ): hanım, eş, arkadaş, sıkı dost (اَلسَّفِيهُ ج سُفَهَاءُ): akılsız, kıt akıllı, hafif meşrep (اَلْجِنُّ): cin [(شَطَّ يَشِطُّ) اَلشَّطَطُ]: (masdar) cevr, eziyet, hududu aşma, saçmalama, aşırı (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti [(كَذَبَ يَكْذِبُ) اَلْكَذِبُ]: (masdar) uydurma, yalan söyleme (اَلرَّجُلُ ج رِجَالٌ): erkek, adam [(رَهِقَ) اَلرَّهَقُ]: taşkınlık, azgınlık (عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا): (ecvef fiil) sığındı (اَلْجِنُّ): cin (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti (اَلْاِنسُ): insanlar

(72 / CİNN, 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13):

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti (بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا): diriltti, gönderdi, uyandırdı (اَلْاَحَدُ): bir, tek (لَمَسَ يَلْمِسُ لَمْسًا): yokladı, temasa geçti, el sürdü (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) rastladı, karşılaştı, buldu (مَلَأَ يَمْلَؤُ مَلْئًا): (mehmuz'el lam) doldurdu (اَلْحَارِسُ ج حَرَسٌ): muhafız, koruyucu, bekçi (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (اَلشُّهَابُ ج شُهُبٌ): kayan yıldız/ yanan odun, tutuşmuş ağaç parçası (قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا): oturdu/ geri kaldı/ oturaklı oldu/ gözetledi (اَلْمَقَاعِدُ): oturma yeri yahut ikamet yerleri (اَلسَّمْعُ): kulak, işitme duyusu (اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا): (iftiâl bâbı) kulak verdi, dinledi (اَلْآنَ): şimdi (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, rastladı (اَلشِّهَابُ ج شُهُبٌ): kayan yıldız/ yanan odun, tutuşmuş ağaç parçası (اَلرَّصَدُ ج اَرْصَادٌ): gözleyici/ gözleme/ gözetleme/ bekçi (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi (اَلشَّرُّ): şer, ayıp, kötülük (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi [(رَشِدَ يَرْشُدُ) اَلرَّشَدُ]: doğruluk, isabetli davranma, dalaletten uzak durma (اَلطَّرِيقُ ج طَرَائِقُ): gidişat, mezhep, yaşayış/ yol/ tabaka/ seçilmiş kişiler (اَلْقِدَّةُ ج قِدَدٌ): meşrep ve mezhepleri ayrı olan topluluk, kozmopolitik halk kitlesi (أَعْجَزَ يُعْجِزُ إِعْجَازًا): (iftiâl bâbı) aciz bıraktı [(هَرَبَ يَهْرُبُ) اَلْهَرَبُ]: (masdar) kaçma (سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu [(بَخَسَ) اَلْبَخْسُ]: eksiklik, eksiltilme [(رَهِقَ يَرْهَقُ) اَلرَّهَقُ]: bürüme, sarma/ taşkınlık, azgınlık

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 572 (CİN : 14 – 28) ≻

وَ أَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَ مِنَّا الْقَاسِطُونَ ط فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولٰئِكَ تَحَرَّوْا

araştıranlardır (haber, mazi fiil cümlesi) | işte onlar (cevâbü'ş-şart için rabıta+ mübteda) | Müslüman olursa (fi'lu'ş-şart; fiili mazi) | Artık kim (başlama h.+ mübteda, şart ismi) | zalim olanlar da (mübteda muahhar) | bizden vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | atıf h. | Müslüman olanlar da (mübteda muahhar) | bizden vardır (haber mukaddem, şibhi cümle) | Gerçekten (tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi) | atıf h.

cevâbü'ş-şart, şart ve cevabı (مَن) mübtedasının haberidir

(أَنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿ 14 ﴾ رَشَدًا ﴿ 15 ﴾ حَطَبًا لِّ

doğru yolu (mef'ul) | وَ atıf h. | أَمَّا gelince (şart ve tafsil h.) | الْقَاسِطُونَ zalimlere (mübteda) | فَكَانُوا artık onlar oldular (rabıta, fiili mazi, nâsih, (وا): (كَانَ)'nin ismi) | لِجَهَنَّمَ Cehennem için (car- mecrur {(حَطَبًا)'den hal de denmiştir}) | odunlar ((كَانَ)'nin haberi)

(الْقَاسِطُونَ) mübtedasının haberi, (كَانُوا...) fiil cümlesi

14. "Bizden Müslüman (Allah'a teslim olanlar) da, zalim olanlar da (Müslüman olmayanlar da) vardır. Artık kim Müslüman (Allah'a teslim) olursa, işte onlar doğru yolu araştıranlardır." **15.** "Zalimlere gelince; artık onlar, cehennemin odunları oldular."

﴿ 16 ﴾ غَدَقًا لِّ مَّآءً لَّأَسْقَيْنَاهُمْ عَلَى الطَّرِيقَةِ لَوِ اسْتَقَامُوا أَنْ وَ

bol (sıfat) | su (ikinci mef'ul, mevsuf) | onlara içirirdik (rabıta (cevaba başlama h.), cevâbü'ş-şart; fiili mazi, fâil, birinci mef'ul) | yolda (harfi cer, mecrur isim) | onlar dosdoğru olsaydılar ((أَنَّ)'nin haberi, cezmetmeyen şart harfi, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fail) | Şüphesiz ki (tekid ve nasb harfinin tahfifi (hafifletilmiş hali), ismi mahzuf) | başlama h.

لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ج وَ مَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ

onları denememiz için (ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari, mef'ul) | bu hususta (car-mecrur) | başlama h. | kim (mübteda, şart ismi) | yüz çevirirse (fi'lu'ş-şart: fiili muzari) | anmaktan (harfi cer, mecrur isim, muzaf) | Rabbini (muz. ileyh, muzaf, (ه): muz. ileyh) | onu sürükler (cevâbü'ş-şart: fiili muzari, mef'ul)

(مَن)'in haberi, şart ve cevabı

﴿ 17 ﴾ صَعَدًا لِّ عَذَابًا ﴿ 18 ﴾ أَحَدًا لِّ مَعَ اللّٰهِ فَلَا تَدْعُوا لِلّٰهِ الْمَسَاجِدَ أَنَّ وَ

şiddetli bir (sıfat) | bir azaba (mef'ul, mevsuf) | bir kimseye (mef'ul) | Allah ile beraber (mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh, {(sonraki (أَحَدًا)'den hal de denmiştir}) | o halde dua etmeyin (rabıta+ nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, fail) | Allah'ındır ((أَنَّ)'nin haberi: şibhi cümle) | mescidler ((أَنَّ)'nin ismi) | Doğrusu (tekid ve nasb h.) | atıf h.

16-17. Şüphesiz ki yolda dosdoğru olsaydılar, onları bu hususta denememiz için onlara bol su içirirdik (nimet ve rızıklarını giderek genişletirdik); kim Rabbini anmaktan yüz çevirirse, Rabbi onu (gittikçe yükselen) şiddetli bir azaba sürer. **18.** Doğrusu mescidler Allah'ındır, o halde (orada) Allah ile beraber (başka) bir kimseye dua etmeyin.

﴿ 19 ﴾ لِبَدًا ط ع عَلَيْهِ يَكُونُونَ كَادُوا يَدْعُوهُ اللّٰهِ عَبْدُ لَمَّا قَامَ أَنَّهُ وَ

kalabalık cemaatler ((يَكُونُ)'nün haberi) | ona (car-mecrur) | olurlardı ((كَادَ)'nin haberi, nâsih muzari fiil, (يَكُونُ)'nün ismi) | nerdeyse (cevâbü'ş-şart, fiili mazi, (كَادَ)'nin ismi) | O'na dua etmek üzere (hal, muzari fiil cümlesi, mef'ul) | Allah'ın kulu (muz. ileyh, fâil, muzaf) | kalktığı zaman (şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi) | Doğrusu o (tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi) | atıf h.

(أَنَّ)'nin haberi, şart ve cevabı

قُلْ إِنَّمَآ أَدْعُو رَبِّي وَ لَآ أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿ 20 ﴾ قُلْ إِنِّي لَآ أَمْلِكُ لَكُمْ

De ki (emir fiili) | Ben ancak (hasr edatı) | dua ederim (fiili muzari) | Rabbime (mef'ul) | ve (atıf h.) | ortak koşmam (nefiy h.,fiili muzari) | O'na (car-mecrur) | kimseyi (mef'ul) | De ki (emir fiili) | Gerçek şu ki Ben (tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi) | malik değilim ((إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi) | size (car-mecrur)

مِنْ دُونِهِ	وَ لَنْ أَجِدَ	وَ	أَحَدٌ	مِنَ اللَّهِ	لَنْ يُجِيرَنِي	إِنِّي	قُلْ	﴿ 21 ﴾	رَشَدًا	لاَ	ضَرًّا وَ
O'ndan başka	asla bulamam	ve	kimse	Allah'tan	Beni asla koruyamaz	Doğru-su	De ki		doğru davranmaya da		zarar vermeye
harfi cer, mecrur isim	nefiy ve nasb h., fiili muzari	atıf h.	fâil	harfi cer, mecrur isim	nefiy ve nasb h., fiili muzari, mef'ul	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	emir fiili		mef'ul	nefiy h.	atıf h. mef'ul

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

مَنْ	وَ	رِسَالاَتِهِ ط	وَ	مِنَ اللَّهِ	بَلاَغًا	إِلاَّ	﴿ 22 ﴾	مُلْتَحَدًا لا		
Kim		O'nun gönderdiklerini	ve	Allah katından olanı	tebliğ etmektir	(Bana düşen) ancak		bir sığınak		
mübteda, şart ismi	başlama h.	matuf	atıf h.	sıfat, şibhi cümle	müstesna, mevsuf	istisna h.		mef'ul		

﴿ 23 ﴾ ط	أَبَدًا	فِيهَا	خَالِدِينَ	جَهَنَّمَ	نَارَ	لَهُ	فَإِنَّ	رَسُولَهُ	وَ	اللَّهَ	يَعْصِ
ebediyen	içinde	temelli ka-lacakları		cehennem	ateşi	ona vardır	şüphesiz ki	Peygam-berine	ve	Allah'a	isyan ederse
zaman zarfı	car-mecrur	hal	muz. ileyh (esre yerine fethalı gayr-i munsarif isim)		(إِنَّ)'nin muahhar ismi, muzaf	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	rabıta+ cevâbü'ş-şart; isim cümlesi; tekid ve nasb h.	matuf	atıf h.	mef'ul	fi'lu'ş-şart, fiili muzari

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

19. Doğrusu Allah'ın kulu (Muhammed), O'na dua etmek üzere (veya Kur'an okuyup namaz kılmak üzere) kalktığı zaman, ona (etrafında) neredeyse, kalabalık cemaatler olurlardı (çevresinde keçeleşip, birbirlerine girecek şekilde üşüşürlerdi). **20.** De ki: "Ben ancak Rabbime dua ederim ve O'na kimseyi ortak koşmam." **21.** De ki: "Gerçek şu ki Ben size zarar vermeye de doğru davranmaya (iyilik yapmaya) da malik değilim (buna gücüm yetmez)." **22.** De ki: "Doğrusu asla beni kimse Allah'tan koruyamaz ve ben asla O'ndan başka bir sığınak bulamam." **23.** "(Bana düşen) ancak Allah katından olanı ve O'nun gönderdiklerini tebliğ etmektir. Kim Allah'a ve peygamberine isyan ederse (karşı gelirse), şüphesiz ki ona, içinde ebediyen temelli olarak kalacakları cehennem ateşi vardır."

أَضْعَفُ	مَنْ	فَسَيَعْلَمُونَ	يُوعَدُونَ	مَا	إِذَا رَأَوْا	حَتَّى
daha zayıf	kimin olduğunu	artık bileceklerdir	kendilerine vaad edilen	şeyi	gördükleri zaman	Nihayet
haber	mübteda, soru ismi	rabıta, istikbal h., fiili muzari+fâil	sıla: muzari fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	şart bildiren zaman zarfı, fiilu'ş-şart; fiili mazi, fail	gaye h.

(يَعْلَمُونَ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

أَدْرِي	إِنْ	قُلْ	﴿ 24 ﴾	عَدَدًا	أَقَلُّ	وَ	نَاصِرًا		
ben bilmem		De ki:		sayı bakımından	daha az	ve	yardımcı bakımından		
fiili muzari	nefiy h.	emir fiili		temyiz	(أَضْعَفُ)'ya matuf	atıf h.	temyiz		
﴿ 25 ﴾	أَمَدًا	رَبِّي	لَهُ	يَجْعَلُ	أَمْ	تُوعَدُونَ	مَا	أَ قَرِيبٌ	
uzun süre (mi)	Rabbimin		onu	kıldığını	yoksa	size vaad edilen	şeyin	yakın mı	
mef'ul	fâil		car-mecrur	fiili muzari	atıf h.	sıla: fiil cüm.	mübteda muahhar, ismi mevsul	soru h., haber mukaddem	

(أَدْرِي)'nin mef'ulü, isim cümlesi

24. Nihayet, kendilerine vaad edilen şeyi gördükleri zaman, artık yardımcı bakımından kimin daha zayıf ve sayı bakımından daha az olduğunu bileceklerdir.**25.** De ki: "Size vaad edilen şeyin yakın mı, yoksa Rabbimin onu uzun süre mi kıldığını ben bilmem."

ارْتَضَى	مِنْ رَسُولٍ	مَنِ	إِلاَّ	﴿ 26 ﴾	أَحَدًا لا	عَلَى غَيْبِهِ	فَلاَ يُظْهِرُ	الْغَيْبِ	عَالِمُ	
Peygamber(ler)den seçip hoşnut olduğu		kimseye (bildirmesi)	Ancak müstesnadır		kimseyi	gaybına	muttali kılmaz	gaybın	alimidir	
(مَنْ)'den hal; şibhi cümle	sıla: mazi fiil cüm.	müstesna; (أَحَدًا)'den bedel, ismi mevsul	istisna h.		mef'ul	harfi cer, mecrur isim	atıf h.+ nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari	muz. ileyh	(هُوَ) (O) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	

فَإِنَّهُ	يَسْلُكُ	مِنْ بَيْنِ	يَدَيْهِ	وَ	مِنْ خَلْفِهِ	رَصَدًا ﴿27﴾	لِيَعْلَمَ	أَنْ	قَدْ	أَبْلَغُوا	
Doğrusu O	gönderir	önünden		ve	ardından	gözcüler	bilmek için			tebliğ ettiklerini	
sebep h., tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil c.	car-mec-rur, muzaf	muz. ileyh, muzaf (tesniye), (ه): muz. ileyh		harfi cer, mecrur isim	atıf h.	ta'lil (sebep) ve nasb h., fiili muzari	(أَنْ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	(أَنَّ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali, ismi mahzuf			

(يَعْلَمَ)'nin mef'ulü, masdarı müevvel

رِسَالَاتِ	رَبِّهِمْ	وَ	أَحَاطَ	بِمَا	لَدَيْهِمْ	وَ	أَحْصَى	كُلَّ	شَيْءٍ	عَدَدًا ﴿28﴾		
mesajlarını	Rablerinin		kuşatmış	şeyleri	yanlarındaki	ve	saymıştır	her	şeyi	sayıyla		
mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (هِمْ): muz. ileyh	atıf h.	fiili mazi	car-mecrur (i. mevsul)	sıla; şibhi cüm.	atıf h.	fiili mazi	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	temyiz (mef'ulü mutlak naibi de denmiştir)		

26. (O Allah) gaybın alimidir (görülmeyeni bilendir). Gaybına da kimseyi muttali kılmaz (bildirip açıklamaz). **27-28.** Ancak peygamber(ler)den seçip hoşnut olduğu kimseye (bildirmesi) müstesnadır. Doğrusu O, Rablerinin mesajlarını (hakkıyla) tebliğ ettiklerini bilmek için, (her peygamberin) önünden ve ardından gözcüler (melekler) gönderir; yanlarındaki şeyi (onların yaptıklarını, ilmiyle) kuşatmış ve herşeyi sayıyla (tek tek) saymıştır.

⮜ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 572 ⮞

(72 / CİNN, 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19 – 20):

(اَلْقَاسِطُ ج قَاسِطُونَ): (ism-i fâil) zalim (أَسْلَمَ يُسْلِمُ إِسْلَامًا): (if'al bâbı) bağlandı/ teslim oldu / müslüman oldu (تَحَرَّى يَتَحَرَّى): (tefa'ul bâbı) araştırdı, en doğrusunu, en layığını bildi [(رَشِدَ) اَلرَّشَدُ]: sedad, isabetli davranma, dalaletten uzak durma (اَلْحَطَبُ ج اَحْطَابٌ): odun (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu (اَلطَّرِيقَةُ ج طَرَائِقُ): düzgün, doğru yol, yaşayış/ yol/ hat/ gidişat/ tarikat (أَسْقَى يُسْقِي إِسْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) suladı, içirdi, içme hakkını verdi [(غَدِقَ) اَلْغَدَقُ]: (masdar) bol su, bolluk (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): denedi, sınadı/ yaktı, ateşe attı (أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi (اَلذِّكْرُ): inzal edilmiş kitap/ zikir/ / söz, laf/ şeref, şan (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): sürdü/ yoluna koydu (اَلصَّعَدُ): şiddetli, meşakkatli, zorluk (اَلْاَحَدُ): bir, tek, kimse (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) ibadet etti/ davet etti/ dua etti / yardım istedi (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı, azmetti, karar verdi/ başladı, vuku buldu (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (اَلْلِّبْدَةُ ج لِبَدٌ): kalabalık cemaat/ aslanın yelesi/ keçe (أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا): (if'al bâbı) Allah'a ortak koştu

(72 / CİNN, 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27 – 28):

(اَلضَّرُّ): zarar, ziyan (مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): zaptetti, gücü yetti, sahip oldu, eli altında oldu [(رَشِدَ يَرْشُدُ) اَلرَّشَدُ]: doğru, isabetli davranma (أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) himaye etti, korudu (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu [(اَلْتَحَدَ) اَلْمُلْتَحَدُ]: (ism-i mekân) sığınak, iltica yeri (اَلْبَلَاغُ ج بَلَاغَاتٌ): tebliğ, iletme/ kifayet, yeterli oluş (اَلرِّسَالَةُ ج رِسَالَاتٌ): elçiye verilip gönderilen, risalet, elçinin vazifesi (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (اَلْخَالِدُونَ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) bekası devam eden, kalıcı olan (اَلْاَبَدُ ج اُبُودٌ): ebed, zaman, ebediyen, sürekli (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vadetti, söz verdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعَدَدُ ج أَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı [(ضَعُفَ يَضْعُفُ) اَلْاَضْعَفُ]: (ism-i tafdîl) en zayıf, daha zayıf [(نَصَرَ) اَلنَّاصِرُ]: (ism-i fâil) yardım eden, yardımcı [(قَلَّ) اَلْاَقَلُّ]: (ism-i tafdîl) en az, daha az (دَرَى يَدْرِي دَرْيًا): (nâkıs fiil) bildi [(قَرُبَ) اَلْقَرِيبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) yakın (zaman itibarıyle) (وَعَدَ يَعِدُ): (misal fiil) vadetti, söz verdi (اَلْاَمَدُ ج آمَادُ): zaman, uzun süre, nihayet (أَظْهَرَ يُظْهِرُ إِظْهَارًا): (if'al bâbı) bildirdi, muttali kıldı/ açıkladı, ortaya çıkardı (اِرْتَضَى يَرْتَضِي اِرْتِضَاءً): (iftiâl bâbı) seçti, namına seçti/ hoşnud oldu/ tercih etti (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): gönderdi, koydu/ infaz etti (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ): (tabir) elinin arasındaki: önünden (خَلْفَ): (zarf) arka, arkasında (مِنْ خَلْفِهِ): (tabir) arkasındaki şey: arkasından (اَلرَّصَدُ ج اَرْصَادٌ): gözleyici/ gözleme/ gözetleme/ bekçi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعَدَدُ ج اَعْدَادٌ): adet, miktar, sayı (أَبْلَغَ يُبْلِغُ إِبْلَاغًا): (if'al bâbı) tebliğ etti, eriştirdi, iletti (أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) kuşattı, ihata etti, şamil oldu (أَحْصَى يُحْصِي إِحْصَاءً): (nâkıs f., if'al bâbı) saydı/ kavradı, hafızada tuttu

سورة المزمل (73)

(MÜZZEMMİL (Örtünüp bürünen) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 20 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 573 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

يَآ أَيُّهَا	الْمُزَّمِّلُ ۙ ﴿1﴾	قُمِ	اللَّيْلَ	إِلَّا	قَلِيلاً ۙ ﴿2﴾	نِصْفَهُ	أَوِ	انْقُصْ
Ey	örtünüp bürünen	kalk	geceleyin	hariç	birazı	yarısı	veya	eksilt
nida h., münada, tenbih h.	(أَيُّ)'nün sıfatı	emir fiili	zaman zarfı	istisna h.	müstesna	(اللَّيْلَ)'den bedel	atıf h.	emir fiili

مِنْهُ	قَلِيلاً ۙ ﴿3﴾	أَوْ	زِدْ	عَلَيْهِ	وَ	رَتِّلِ	الْقُرْآنَ	تَرْتِيلاً ۝ ﴿4﴾
ondan	biraz	ya da	ilave et	ona	ve	oku	Kuran	tertil üzere
car-mecrur	mef'ul	atıf h.	emir fiili	car-mecrur	atıf h.	emir fiili	mef'ul	mef'ulü mutlak

1-4. Ey örtünüp bürünen! Birazı hariç geceleyin kalk. Onun (gecenin) yarısı veya ondan biraz eksilt, ya da (istersen) ona ilave et ve tertil üzere (yavaş yavaş, anlayıp fikrederek) Kuran oku.

إِنَّا	سَنُلْقِي	عَلَيْكَ	قَوْلاً	ثَقِيلاً ۝ ﴿5﴾
Doğrusu Biz	bırakacağız	sana	bir söz	ağır
tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi: gelecek zaman fiil cüm.	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

5. Doğrusu Biz, sana, ağır bir söz bırakacağız (Kur'an'ı vahyedeceğiz).

إِنَّ	نَاشِئَةَ	اللَّيْلِ	هِيَ	أَشَدُّ	وَطْئًا	وَ	أَقْوَمُ	قِيلاً ۝ ﴿6﴾
Şüphesiz	kalkışı	gece		daha	meşakkatli	ve	daha efdaldir	söz (okuyuş) bakımından
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi	temyiz	atıf h.	(أَشَدُّ)'ye matuf	temyiz

6. Şüphesiz, gece kalkışı (gündüze göre) daha meşakkatli ve söz (okuyuş) bakımından daha efdaldir.

إِنَّ	لَكَ	فِي النَّهَارِ	سَبْحًا	طَوِيلاً ۝ ﴿7﴾
Doğrusu	sana vardır	gündüz	bir gezip dolaşma	uzun
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	sıfat

7. Doğrusu sana gündüz, uzun bir gezip dolaşma vardır (seni alıkoyacak işler vardır).

وَ	اذْكُرِ	اسْمَ	رَبِّكَ	وَ	تَبَتَّلْ	إِلَيْهِ	تَبْتِيلاً ۝ ﴿8﴾
	an	adını	Rabbinin	ve	kendini ver	O'na	tamamen
başlama h.	emir fiili	mef'ul, muzaf	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	atıf h.	emir fiili	car-mecrur	mef'ulü mutlak naibi

8. Rabbinin adını an; (masivadan uzaklaşıp) kendini tamamen O'na ver.

رَبُّ	الْمَشْرِقِ	وَ	الْمَغْرِبِ	لاَ	إِلٰهَ	إِلَّا	هُوَ	فَاتَّخِذْهُ	وَكِيلاً ۝ ﴿9﴾
(O), Rabbidir	doğunun	ve	batının	yoktur	ilah	başka	O'ndan	O halde O'nu edin	vekil
(هُوَ) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf	en-nafiye li'l-cins	(لاَ)'nın ismi, (مَوْجُودٌ) (var) takdir edilen haberi mahzuf	istisna h.	bedel	rabıta, emir fiili, birinci mef'ul	ikinci mef'ul

9. (O) doğunun ve batının Rabbidir; O'ndan başka ilah yoktur. O halde O'nu vekil edin.

وَ	اصْبِرْ	عَلَى مَا	يَقُولُونَ	وَ	اهْجُرْهُمْ	هَجْرًا	جَمِيلاً ۝ ﴿10﴾	وَ	ذَرْنِي	وَ	الْمُكَذِّبِينَ
	sabret	onların söylediği şeylere		ayrıl	bir ayrılışla	güzel		Bana bırak		atıf h.	yalancıları
atıf h.	emir fiili	sıla: fiil cüm		atıf h.	mef'ulü mutlak, mevsuf	sıfat		emir fiili, nunu vikaye, mef'ul	atıf h.		(ذَرْنِي)'nin mütekellim zamirine matuf, mevsuf
		harfi cer, ismi mevsul									

لَدَيْنَآ	إِنَّ	﴿ 11 ﴾	قَلِيلاً	مَهِّلْهُمْ	وَ	النَّعْمَةِ	أُولِي	
katımızda vardır	Doğrusu		biraz	onlara mühlet ver		nimet	sahibi	
(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	tekid ve nasb h.		zaman zarfı, (mef'ulü mutlak nâibi de denmiştir)	emir fiili, mef'ul	atıf h.	muz. ileyh	sıfat, muzaf	

﴿ 13 ﴾ أَلِيمًا	عَذَابًا	وَ	غُصَّةٍ ذَا	طَعَامًا	وَ	﴿ 12 ﴾ جَحِيمًا	وَ	أَنْكَالاً	
acı veren	bir azap	ve	cefalı	bir yiyecek		cehennem	,	sımsıkı bağlar	
sıfat	(أَنْكَالًا)'e matuf, mevsuf	atıf h.	muz. ileyh / sıfat, muzaf	matuf, mevsuf	atıf h.	matuf	atıf h.	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	

10. Onların (müşriklerin) söylediği şeylere sabret, (yanlarından) güzel bir ayrılışla ayrıl. **11.** Nimet (varlık) sahibi yalancıları Bana bırak ve onlara biraz mühlet ver. **12-13.** Doğrusu katımızda (onlar için) sımsıkı bağlar (bukağı ve kelepçeler), cehennem, (boğaz tıkayan) cefalı bir yiyecek ve acı veren bir azap vardır.

﴿ 14 ﴾ مَهِيلاً	كَثِيبًا	الْجِبَالُ	كَانَتِ	وَ	الْجِبَالُ	وَ	الْأَرْضُ	تَرْجُفُ	يَوْمَ
dağılacak	kum tepesi	dağlar	olur		dağlar	ve	yeryüzü	sarsılır	O gün
sıfat	(كَانَتِ)'nin haberi, mevsuf	(كَانَتِ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	atıf h.	matuf	atıf h.	fâil	muz. ileyh, muzari fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf

14. (Kıyametin koptuğu) O gün, yeryüzü ve dağlar sarsılır; dağlar, dağılacak kum tepesi olur (haline gelir).

عَلَيْكُمْ	شَاهِدًا	رَسُولاً	إِلَيْكُمْ	أَرْسَلْنَآ	إِنَّا
size	şahidlik edecek	bir peygamber	size	gönderdik	Doğrusu biz
car-mecrur	sıfat	mef'ul, mevsuf	car-mecrur	(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi

﴿ 15 ﴾	رَسُولاً ط	إِلَى فِرْعَوْنَ	أَرْسَلْنَآ	كَمَآ
	bir peygamber	Firavun'a	gönderdiğimiz	gibi
	mef'ul	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi, fâil	car-mecrur

15. Doğrusu biz, Firavun'a bir peygamber gönderdiğimiz gibi, size de, size şahidlik edecek bir peygamber gönderdik.

﴿ 16 ﴾ وَبِيلاً	أَخْذًا	فَأَخَذْنَاهُ	الرَّسُولَ	فِرْعَوْنُ	فَعَصَى
çok ağır	bir tutuşla	Bu sebeple onu yakaladık	peygambere	Firavun	Fakat isyan etti
sıfat	mef'ulü mutlak, mevsuf	atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	mef'ul	fâil	atıf h., fiili mazi

16. Fakat Firavun peygambere isyan etti. Bu sebeple onu çok ağır bir tutuşla yakaladık (cezalandırdık).

﴿ 17 ﴾ شِيبًا ق	الْوِلْدَانَ	يَجْعَلُ	يَوْمًا	كَفَرْتُمْ	إِنْ	تَتَّقُونَ	فَكَيْفَ	
ihtiyar	gençleri	kılan	günden	inkar ederseniz	eğer	korunursunuz	O halde nasıl	
ikinci mef'ul	birinci mef'ul	fiili muzari	mef'ul, mevsuf	fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	şart h.	fiili muzari+fâil	rabıta+ hal, soru ismi	

(يَوْمًا)'in sıfatı, fiil cümlesi

17. O halde eğer inkar ederseniz, gençleri ihtiyar kılan günden nasıl korunursunuz?

﴿ 18 ﴾ مَفْعُولاً	وَعْدُهُ	كَانَ	بِهِ ط	مُنْفَطِرٌ	اَلسَّمَآءُ
yapılan	O'nun vaadi	olur	onunla	parçalanır	Gök
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	car-mecrur	haber	mübteda

(يَوْمًا)'in ikinci sıfatı, isim cümlesi

18. Gök onunla (o günün şiddetiyle) parçalanır. O'nun vaadi yapılagelmiştir (mutlaka yerine gelir).

﴿ 19 ﴾ سَبِيلاً ع	إِلَى رَبِّهِ	اتَّخَذَ	شَآءَ	فَمَنْ	تَذْكِرَةٌ ج	هَذِهِ	إِنَّ	
bir yol	Rabbine	edinir	dilerse	Artık kim	bir öğüttür	bu	Doğrusu	
mef'ul	harfi cer, mecrur isim	cevâbü'ş-şart, fiili mazi	fi'lu'ş-şart, fiili mazi	atıf h., mübteda, şart ismi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb h.	

(مَنْ) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

19. Doğrusu bu (anlatılanlar) bir öğüttür. Artık kim dilerse, Rabbine (giden) bir yol edinir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 573 ≻

(73 / MÜZZEMMİL, 1 – 2 – 3 - 4 - 5 – 6 – 7 – 8):

[اَلْمُزَّمِّلُ (زَمَّلَ يُزَمِّلُ)]: (ism-i fâil) elbisesine bürünen (yalnızlığa bürünen manasında da denmiştir) (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı / azmetti, karar verdi/başladı (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلنِّصْفُ ج اَنْصَافٌ): yarım, yarısı (نَقَصَ يَنْقُصُ نَقْصًا): eksiltti, eksik bıraktı, haksızlık etti (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti (رَتَّلَ يُرَتِّلُ تَرْتِيلًا): (tef'il bâbı) yavaş yavaş yaptı/ güzel okudu, yavaş yavaş ve açık okudu, beyan etti (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bıraktı, saldı, attı/ hitap etti/ öne sürdü (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (اَلثَّقِيلُ ج ثِقَالٌ): ağır [اَلنَّاشِئَةَ (نَشَأَ يَنْشَأُ)]: (ism-i fâil) kalkan (اَللَّيْلُ): gece [اَلْاَشَدُّ (شَدَّ يَشُدُّ)]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, daha şiddetli [اَلْوَطْءُ (وَطِئَ يَطَأُ)]: meşakkatli olma, dinç olma/ çiğneme, basma, ezme/ ayak basma, girme (اَلْقِيلُ): söz (okuyuş) [اَلْاَقْوَمُ (قَامَ يَقُومُ)]: (ism-i tafdîl) daha efdal, daha faziletli (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (اَلطَّوِيلُ ج طِوَالٌ): uzun [اَلسَّبْحُ (سَبَحَ يَسْبَحُ)]: gezme (geçim için gezip dolaşma)(ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): zikretti, hatırladı, bahsetti, söyledi, konuştu, mükafatlandırdı (اَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad (تَبَتَّلَ يَتَبَتَّلُ تَبَتُّلًا): (tefa'ul bâbı) masivadan uzaklaşıp ibadete dalarak kendini Allah'a verdi [اَلتَّبْتِيلُ (بَتَّلَ يُبَتِّلُ)]: (masdar) masivadan uzaklaşıp ibadete dalarak kendini Allah'a verme, insanlardan uzaklaşıp kendini (اِلَى اللّٰهِ Allah'a) vermek; iffetli olmak.

(73 / MÜZZEMMİL, 9 – 10 – 11 – 12 – 13):

[اَلْمَشْرِقُ (أَشْرَقَ يُشْرِقُ)]: doğu, güneşin doğduğu yer (اَلْمَغْرِبُ ج مَغَارِبُ): batı (اَلْجَمِيلُ): güzel (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi/ yaptı, husule getirdi (اَلْوَكِيلُ ج وُكَلَاءُ): vekil, koruyucu, gözetleyici, yardımcı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi (هَجَرَ يَهْجُرُ هَجْرًا): terketti, ayrıldı, alakayı kesti, yalnız bıraktı/ küstü (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan (اُولُو ث اُلَاتُ): sahipler (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلنَّعْمَةُ): rahat yaşayış, refah/ nimetler (مَهَّلَ يُمَهِّلُ تَمْهِيلًا): (tef'il bâbı) mühlet verdi, süre tanıdı (لَدَي): (zarf) yanında, katında, huzurunda (اَلنِّكْلُ ج اَنْكَالٌ): sımsıkı bağ, kayıd, kelepçe (اَلْجَحِيمُ): kızgın ateş, cehennem (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yedirme, doyurma (اَلْغُصَّةُ): boğazı tıkayan, boğaza duran lokma, cefa, sıkıntı (اَلْاَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

(73 / MÜZZEMMİL, 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(رَجَفَ يَرْجُفُ رَجْفًا): sarsıldı, şiddetle sallandı (اَلْكَثِيبُ ج كُثُبٌ): kumul, kum tepesi (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْمَهِيلُ): kaymış, dağınık, heyelana uğramış, çökmüş, uçurulmuş (أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا): (if'al bâbı) gönderdi [اَلشَّاهِدُ (شَهِدَ يَشْهَدُ)]: (ism-i fâil) şahid, hazır olan, bilen, gözetleyici (عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuze'l-fa) helak etti/ cezalandırdı/ aldı (اَلْوَبِيلُ): çok ağır, hazmedilemeyecek derecede sert, çok sıkı (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلًا): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْوَلِيدُ ج وِلْدَانٌ): çocuk/ köle/ genç hizmetçi [اَلشَّيْبُ (شَابَ يَشِيبُ)]: (masdar) saçın ağarması, beyaz saç; yaşlılık [اَلْوَعْدُ (وَعَدَ يَعِدُ)]: vaad, söz [اَلْمُنْفَطِرُ (اِنْفَطَرَ يَنْفَطِرُ)]: (ism-i fâil) yarılan, çatlayan, parçalanan [اَلْمَفْعُولُ (فَعَلَ يَفْعَلُ)]: (ism-i mef'ûl) yapılan (اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlatmaya, ibrete sevk eden vaaz, nâsihat (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi (اِتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 574 (MÜZZEMMİL: 20) ≻

إِنَّ	رَبَّكَ	يَعْلَمُ	أَنَّكَ	تَقُومُ	أَدْنَى	مِنْ ثُلُثَيِ
Doğrusu	Rabbin	bilir	senin	kalktığını	daha az	üçte ikisinden
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	(أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	zaman zarfı	harfi cer, mecrur isim

(يَعْلَمُ)'nun mef'ulü, masdarı müevvel

اللَّيْلِ	وَ	نِصْفَهُ	وَ	ثُلُثَهُ	وَ	طَآئِفَةٌ	مِنَ الَّذِينَ	مَعَكَ ط
gecenin	,	yarısı	ve	üçtebiri	,	bir topluluğun	kişilerden	seninle beraber olan
muz. ileyh	atıf h.	(أَدْنَى)'ya matuf	atıf h.	(أَدْنَى)'ya matuf	atıf h.	(تَقُومُ)'nün failine matuf, mevsuf	(طَائِفَةٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	mekan zarfı, muzaf, muz. ileyh

وَ	اللَّهُ	يُقَدِّرُ	اللَّيْلَ	وَ	النَّهَارَ ط	عَلِمَ	أَنْ لَنْ تُحْصُوهُ
	Allah	ölçüp takdir eder	geceyi	ve	gündüzü	bildi	onu asla saymayacağınızı
	mübteda	haber, muzari fiil cümlesi	mef'ul	atıf h.	matuf	fiili mazi	(عَلِمَ)'nin mef'ulü, masdar-ı müevvel: (أَنْ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali, ismi mahzuf, (أَنَّ)'nin haberi, tekid-i nefy-i istikbal, mef'ul
atıf h.							

عَلِمَ	مِنَ الْقُرْآنِ ط	تَيَسَّرَ	مَا	فَاقْرَؤُوا	عَلَيْكُمْ	فَتَابَ
bilir	Kuran'dan	kolayınıza gelen	şeyi	Artık okuyun	sizin	Bu sebeple tevbenizi kabul etti
fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul, ismi mevsul	rabıta, emir fiili, fâil	car-mecrur	atıf h., fiili mazi

يَضْرِبُونَ	وَ	آخَرُونَ	مَرْضَى لا	مِنْكُمْ	سَيَكُونُ	أَنْ
dolaşacak olan		başkalarını	hasta	sizden		olacakları
sıfat, fiil cümlesi	atıf h.	matuf, mevsuf	(يَكُونُ)'nün ismi	(يَكُونُ)'nin haber mukad-demi, şibhi cümle	(أَنَّ)'nin haberi, .. fiil cümlesi istikbal h., nâsih fiili muzari	fiilin önüne geldiği için (أَنَّ) tekid ve nasb harfinin hafifletilmiş hali

(عَلِمَ)'nin mef'ulü: masdarı müevvel

فِي الْأَرْضِ	يَبْتَغُونَ	مِنْ فَضْلِ	اللَّهِ لا	وَ	آخَرُونَ	يُقَاتِلُونَ	فِي سَبِيلِ	اللَّهِ ذ
yeryüzünde	aramak üzere	lutfundan	Allah'ın	ve	diğerlerini	savaşacak olan	yolunda	Allah
harfi cer, mecrur isim	(يضربون)'nin failinden hal; fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	(مَرْضَى)'ya matuf	(آخَرُونَ)'nin sıfatı, fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh

فَاقْرَؤُوا	مَا	تَيَسَّرَ	مِنْهُ لا	وَ	أَقِيمُوا	الصَّلَاةَ	وَ	آتُوا	الزَّكَاةَ	وَ	أَقْرِضُوا	اللَّهَ	قَرْضًا
okuyun	şeyi	kolayınıza gelen	ondan		kılın	namazı		verin	zekatı		borç verin	Allah'a	bir borçla
atıf h., emir fiili, fâil	mef'ul, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	car-mecrur	atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	atıf h.	emir fiili, fâil	mef'ul	mef'ulü mutlak naibi, mevsuf

حَسَنًا	وَ	مَا	تُقَدِّمُوا	لِأَنْفُسِكُمْ	مِنْ خَيْرٍ	تَجِدُوهُ	عِنْدَ	اللَّهِ	هُوَ	خَيْرًا
güzel	ki	Her ne	takdim ederseniz	kendiniz için	hayırdan	onu bulursunuz	katında	Allah		daha iyi olarak
sıfat	i'tirad (ara cümle) harfi	mef'ul, cezmeden şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili muzari, fail	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	cevâbü'ş-şart, fiili muzari, fail, birinci mef'ul	mekan zarfı, muzaf	muz. ileyh	fasıl zamiri	ikinci mef'ul

﴿ 20 ﴾	رَحِيمٌ	غَفُورٌ	اللَّهَ	إِنَّ	اللَّهَ ط	وَ	اسْتَغْفِرُوا	أَجْرًا ط	وَ	أَعْظَمَ
	çok merhamet edendir	çok bağışlayandır	Allah	Doğrusu	Allah'tan		bağışlanma dileyin	ecir bakımından		daha büyük
	(إِنَّ)'nin ikinci haberi	(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	mef'ul		emir fiili, fâil	temyiz	atıf h.	matuf

20. Doğrusu Rabbin, senin ve seninle beraber olan kişilerden bir topluluğun gecenin üçte ikisinden daha az, yarısı ve üçtebiri (vakti içinde Kur'an okumak ve ibadet yapmak için) kalktığını bilir. Allah geceyi ve gündüzü ölçüp takdir eder; onu (Kur'an okuma ya da ibadet için gecenin bu belirli vakitlerini) asla saymayacağınızı bildi. Bu sebeple de tevbenizi kabul etti. Artık, Kur'an'dan kolayınıza gelen şeyi okuyun. Allah, sizden, hasta olacakları, Allah'ın lutfundan (rızık) aramak üzere yeryüzünde dolaşacak olan başkalarını ve Allah yolunda savaşacak olan diğerlerini bilir. Artık ondan (Kuran'dan) kolayınıza gelen şeyi okuyun; namazı kılın; zekatı verin; Allah'a güzel bir borçla borç verin (başkalarına yardım edip başa kakmayacağınız şekilde iyilik edin) –ki kendiniz için hayırdan (iyilikten) her ne takdim ederseniz, Allah katında onu (yani yaptığınız iyiliği) daha iyi ve ecir bakımından daha büyük olarak bulursunuz- Allah'tan bağışlanma dileyin; Doğrusu Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

سورة المدثر (74)

(**MÜDDESSİR** (Elbiseye bürünen ya da Gizlenen) **SÛRESİ**)

(Mekke'de inmiştir. 56 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 574-576 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۙ ﴿2﴾ قُمْ فَأَنذِرْ ۙ ﴿3﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۙ

Ey — nida h., münada, tenbih h. | elbiseye bürünen — (أَيُّ)'nün sıfatı | Kalk — emir fiili | da uyar — atıf h., emir fiili | Rabbini — mukaddem mef'ul | yücelt — rabıta, emir fiili

1. Ey elbiseye bürünen (yalnızlığı arzulayan ya da gizlenen)! **2.** Kalk da (insanları) uyar. **3.** Rabbini yücelt.

وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۙ ﴿4﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۙ ﴿5﴾ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ۙ

temizle — rabıta, emir fiili | elbiselerini — mukaddem mef'ul, atıf h. | terket — rabıta, emir fiili | kötü şeyleri — mukaddem mef'ul, atıf h. | başa kakma — nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, atıf h. | çok görerek — hal, fiil cümlesi

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿6﴾ فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ ﴿7﴾ فَذَٰلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿8﴾

Rabbin için — car-mecrur, atıf h. | sabret — rabıta, emir fiili | üflendiği vakit — başlama h., şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; meçhul fiili mazi | sura — naibi fail, şibhi cümle | işte — rabıta, mübteda | o gün — zaman zarfı | bir gündür — haber, mevsuf | zorlu — sıfat

cevâbü'ş-şart; isim cümlesi

عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿9﴾ ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿10﴾ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْدُودًا ﴿11﴾

kafirlere — harfi cer, mecrur isim | olmayan — ikinci sıfat, muzaf | kolay — muz. ileyh | Bana bırak — emir fiili, mef'ul; atıf h. | kimseyi — (ذَرْنِي)'nin mef'ulüne matuf, ismi mevsul | yarattığım — sıla: mazi fiil cüm. | tek olarak — hal | verdiğim — fiili mazi, fâil; atıf h.

وَبَنِينَ شُهُودًا ﴿12﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُ تَمْهِيدًا ﴿13﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿14﴾

kendisine — car-mecrur | mal — mef'ul, mevsuf | giderek artan — sıfat | oğullar — matuf, mevsuf; atıf h. | hazır bulunan — sıfat | ve — atıf h. | döşediğim — fiili mazi, fâil | onu — car-mecrur | döşedikçe — mef'ulü mutlak

كَلَّا ۖ إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿15﴾ سَأُرْهِقُهُ صَعُودًا ﴿16﴾ إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿17﴾

sonra — atıf h. | ümit eder — fiili muzari | artırmamı — masdar ve nasb h., fiili muzari | hayır — nefiy ve kınama harfi | doğrusu o — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | oldu — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri | ayetlerimize karşı — car-mecrur | inatçı — (كَانَ)'nin haberi | Onu sardıracağım — istikbal h., fiili muzari, mef'ul | meşakkate — temyiz

(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi

4. Elbiselerini (örtülerini) temizle. **5.** (Azaba götüren) kötü şeyleri terk et. **6.** (Yaptığın iyiliği) çok görerek başa kakma. **7.** Rabbin için sabret. **8-10.** Sura üflendiği vakit, işte o gün, kafirlere kolay olmayan zor bir gündür. **11-15.** Tek olarak yarattığım, kendisine giderek artan (bol bol) mal ve (çevresinde her zaman yanında) hazır bulunan oğullar verdiğim ve (nimetleri) döşedikçe döşediğim kimseyi Bana bırak. Sonra (bu nimetleri daha da) artırmamı ümit eder.**16.** Hayır; doğrusu o, ayetlerimize (karşı) inatçı oldu. **17.** Onu meşakkate sardıracağım.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 574 ≻

(73 / MÜZZEMMİL, 20):

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) namaza durdu/ kalktı/ ayakta durdu, dikildi [(دَنَا يَدْنُو) اَلْاَدْنَى]: (ism-i tafdîl) çok yakın, daha yakın, en düşük (اَلثُّلُثُ): üçte bir (1/3) (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنِّصْفُ اَنْصَافٌ): yarı, yarısı (اَلطَّائِفَةُ ج طَوَائِفُ): taife, cemaat, bölük, birlik (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) hazırladı, takdim etti /dünya hayatında iken hayırlı ameller yaptı / önceden yaptı (أَحْصَى يُحْصِي إِحْصَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) saydı (lazımi manası: kavradı, hafızada tuttu) (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا عَلَى): (ecvef fiil) tevbeyi kabul edip mağfiret etti (قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuze'l-lam) okudu (تَيَسَّرَ يَتَيَسَّرُ تَيَسُّرًا): (tefa'ul bâbı) kolay geldi (اَلْمَرِيضُ ج مَرْضَى): hasta (اَلْآخَرُ ج آخَرُونَ): diğeri, öteki (ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا): gezip dolaştı/ vurdu/ dövdü (اِبْتَغَى يَبْتَغِي اِبْتِغَاءً): (iftiâl bâbı) talep etti, aradı, arzuladı (اَلْفَضْلُ ج اَفْضَالٌ): iyilik, lütuf, fazl, üstünlük, mükemmellik (قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً): (müfâale bâbı) muharebe etti, savaştı (أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) doğruca kıldı/ yerleşti, ikamet etti (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekat/ temizlik, doğruluk, düzen (أَقْرَضَ يُقْرِضُ إِقْرَاضًا): (if'al bâbı) borç verdi (اَلْحَسَنُ ج حِسَانٌ): güzel, mergup, hoşa giden (قَرْضًا حَسَنًا): sırf Allah rızası için verilen sadaka, yardım (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) tahdid veya tayin etti/ takdir etti/ hükmetti/ ölçüp biçti/ ayarladı/ kaderini çizdi (وَجَدَ يَجِدُ وِجْدَانًا): (misal fiil) buldu, bildi (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey [(عَظُمَ يَعْظُمُ) اَلْاَعْظَمُ]: (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (اَلْاَجْرُ ج اُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat (اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَارًا): (istif'âl bâbı) mağfiret diledi, istiğfar etti

≺ MÜDDESSİR SÛRESİ ≻

(74 / MÜDDESSİR, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

[(اِدَّثَّرَ يَدَّثِّرُ) اَلْمُدَّثِّرُ]: (ism-i fâil) bürünen, giyinen (yalnızlığa bürünen, risalet görevine bürünen, sorumluluğu üstlenen manasındadır da denmiştir) (قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı, durdu, azmetti (أَنْذَرَ يُنْذِرُ إِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı (كَبَّرَ يُكَبِّرُ تَكْبِيرًا): (tef'il bâbı) tazim etti, büyük olduğuna itikadı oldu, büyük bildi (طَهَّرَ يُطَهِّرُ تَطْهِيرًا): (tef'il bâbı) temizledi (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (اَلرُّجْزُ): azaba götürücü husus, azabı gerektirici şey (هَجَرَ يَهْجُرُ هَجْرًا): terketti, ayrıldı, bıraktı

(74 / MÜDDESSİR, 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 - 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا): (muzaaf fiil) başa kaktı/ lütufta bulundu, iyilik etti/ nimetlendirdi (اِسْتَكْثَرَ يَسْتَكْثِرُ اِسْتِكْثَارًا): (istif'âl bâbı) çok gördü, çok saydı/ çok istedi, çoğa rağbet etti/ çoğunluğu sağladı (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, kendini tuttu, bekledi (اَلنَّاقُورُ): borazan, sur (İsrafil A.S.'ın borusu) (نَقَرَ يَنْقُرُ نَقْرًا): üfledi (اَلْعَسِيرُ): zor, güç, sıkıntılı (اَلْيَسِيرُ): kolay, az (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgiyi alakayı kesti (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْوَحِيدُ): yalnız, yalnızca, tek (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): icad etti, yarattı, çevirdi, kıldı (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal [(مَدَّ) اَلْمَمْدُودُ]: (ism-i mef'ûl) bolca mal, gittikçe artan mal (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): oğul, oğlan (اَلشَّاهِدُ ج شُهُودٌ): (ism-i fâil) şahit, hazır olan, bilen, yemin eden, gözetleyici (مَهَّدَ يُمَهِّدُ تَمْهِيدًا): (tef'il bâbı) genişlik ve bolluk verme, donatma (طَمِعَ يَطْمَعُ طَمْعًا): ümit etti, tama etti, düşkünlük gösterdi (زَادَ يَزِيدُ زَيْدًا): (ecvef fiil) artırdı, kattı, arttı, ziyadeleşti (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (اَلصَّعُودُ): meşakkat (اَلْعَنِيدُ ج عُنُدٌ): inadçı, bile bile haktan yüz çeviren (أَرْهَقَ يُرْهِقُ إِرْهَاقًا): (if'al bâbı) sürdü, sardırdı, giriftar etti, soktu

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 575 (MÜDDESSİR : 18 – 47) ≻

إِنَّهُۥ فَكَّرَ وَ قَدَّرَ ﴿18﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿19﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿20﴾

Doğrusu o düşündü ölçtü biçti ölçüp biçti nasıl kahrolası sonra ölçüp biçti nasıl kahrolası

Doğrusu o: tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi
düşündü: (إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cüm.
ölçtü biçti: fiili mazi, atıf h.
ölçüp biçti: fiili mazi
nasıl: hal
kahrolası: atıf h., meçhul fiili mazi
sonra: atıf h.
ölçüp biçti: fiili mazi
nasıl: soru ismi
kahrolası: meçhul fiili mazi

ثُمَّ نَظَرَ ﴿21﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَ بَسَرَ ﴿22﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَ اسْتَكْبَرَ ﴿23﴾ فَقَالَ

Sonra baktı Sonra yüzünü astı Sonra çehresini ekşitti Sonra sırt çevirdi ve büyüklük tasladı Akabinde de dedi

baktı: fiili mazi
Sonra: atıf h.
yüzünü astı: fiili mazi
Sonra: atıf h.
çehresini ekşitti: fiili mazi, atıf h.
Sonra: atıf h.
sırt çevirdi: fiili mazi
ve: atıf h.
büyüklük tasladı: fiili mazi
Akabinde de dedi: atıf h., fiili mazi

إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ ﴿24﴾ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿25﴾

Bu değildir başkası sihirden nakledilen Bu değildir başkası sözünden beşer

Bu: mübteda
değildir: nefiy h.
başkası: istisna h.
sihirden: haber, mevsuf
nakledilen: sıfat, meçhul fiili muzari
Bu: mübteda
değildir: nefiy h.
başkası: istisna h.
sözünden: haber, muzaf
beşer: muz. ileyh

18. Doğrusu o, düşündü, ölçüp biçti; **19.** Kahrolası, nasıl da ölçüp biçti! **20.** Sonra, kahrolası (yine) nasıl da ölçüp biçti! **21.** Sonra baktı; **22.** Sonra yüzünü astı, çehresini ekşitti; **23.** Sonra sırt çevirdi ve büyüklük tasladı. **24-25.** Akabinde de "Bu, nakledilen bir sihirden başkası değildir. Bu (Kur'an), beşer sözünden başkası değildir" dedi.

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿26﴾ وَ مَآ أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ﴿27﴾

onu yaslıyacağım sakara ne sana bildirdi ne Sakar'ın ne olduğunu

onu yaslıyacağım: istikbal h., fiili muzari, birinci mef'ul
sakara: ikinci mef'ul
ne: mübteda, soru ismi
atıf h.
sana bildirdi: (مَا) mübtedasının haberi, mazi fiil cümlesi, mef'ul
Sakar'ın: haber
ne olduğunu: mübteda, soru ismi

(أَدْرَاكَ)'nin mef'ulü, isim cümlesi

لَا تُبْقِي وَ لَا تَذَرُ ﴿28﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴿29﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿30﴾

ne baki kılar ne de bırakır yakıp kavurandır/ levhadır İnsan için orada vardır dokuz on

ne baki kılar: (سَقَرُ)'dan hal; fiil cümlesi
ne de bırakır: nefiy h., fiili muzari
atıf h.
yakıp kavurandır/ levhadır: (هي) (O) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi
İnsan için: car-mecrur
orada vardır: haber mukaddem, şibhi cümle
dokuz on: mübteda muahhar, 11-19 arası sayı olduğu için fetha üzere mebni

(سَقَرُ)'dan 2. hal; isim cümlesi

(سَقَرُ)'dan 3. hal; isim cümlesi

26. Onu sakara (cehenneme) yaslıyacağım. **27.** Sakar'ın ne olduğunu sana ne bildirdi? **28.** O, ne baki kılar ne de bırakır (ne yaşatır ne öldürür). **29.** (O), insan için yakıp kavurandır/levhadır. **30.** Orada 19 (bekçi) vardır.

وَ مَا جَعَلْنَآ أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةً ۙ وَ مَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ

başlama h. yapmadık Ashabını Cehennemin başkası meleklerden yapmadık onların sayısını

başlama h.
yapmadık: nefiy h., fiili mazi, fâil
Ashabını: birinci mef'ul, muzaf
Cehennemin: muz. ileyh
başkası: istisna h.
meleklerden: ikinci mef'ul
atıf h.
yapmadık: nefiy h., fiili mazi, fâil
onların sayısını: birinci mef'ul

إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَٰبَ وَ يَزْدَادَ

başlama h. bir imtihandan ikinci mef'ul, mevsuf İçin (فِتْنَةً)'in sıfatı, şibhi cümle inkar eden sıla: mazi fiil cüm. kimseler yakinen inanması sebep ve nasb h., fiili muzari kimselerin fail, ismi mevsul kendilerine verilen sıla: meçhul fiili mazi cüm. kitap mef'ul ve atıf h. artması fiili muzari ve atıf h. kimselerin fail, ismi mevsul

الَّذِينَ آمَنُوا۟ إِيمَٰنًا وَ لَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَٰبَ وَ الْمُؤْمِنُونَ

başlama h. iman bakımından temyiz inanan sıla: mazi fiil cüm. şüpheye düşmemesi nefiy h., fiili muzari ve atıf h. kimselerin fail, ismi mevsul verilen sıla: meçhul fiili mazi cüm. kitap mef'ul ve atıf h. mü'minlerin (الَّذِينَ)'ye matuf

وَ لِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَ الْكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۚ

başlama h. demesi için sebep ve nasb h., fiili muzari ve atıf h. kimselerin fail, ismi mevsul hastalık bulunan mübteda muahhar kalblerinde haber mukaddem, şibhi cümle kafirlerin (الَّذِينَ)'ye matuf, ve atıf h. ne mukaddem mef'ul, soru ismi istedi fiili mazi Allah fâil bununla car-mecrur misal olarak hal

sıla: isim cümlesi

كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَّشَآءُ وَ يَهْدِي مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَ مَا يَعْلَمُ

bilmez — dileyen/dilediği — kimseyi — doğru yola iletir — dileyen/dilediği — kimseyi — Allah — saptırır — böylece

nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari — atıf h. — sıla: muzari fiil cümlesi — mef'ul, ismi mevsul — fiili muzari — atıf h. — sıla: muzari fiil cümlesi — mef'ul, ismi mevsul — fâil — fiili muzari — car-mecrur

جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ؕ وَ مَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٰى لِلْبَشَرِ ؕ ﴿ 31 ﴾

ordularını — Rabbinin — başkası — O'ndan — değildir — Bu — başkası — bir öğütten — insan için

mef'ul, muzaf — muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh — istisna h. — fâil — atıf h. — nefiy h. — mübteda — istisna h. — haber — car-mecrur

31. Cehennemin ashabını (bekçilerini) meleklerden başkası yapmadık. Kendilerine kitap verilen kimselerin yakinen inanması, inanan kimselerin iman bakımından artması, kitap verilen kimselerin ve mü'minlerin şüpheye düşmemesi için, kalplerinde hastalık bulunan kimselerin ve kafirlerin "Allah misal olarak bununla ne (anlatmak) istedi (ne kastetti)?" demesi için, onların sayısını (19 sayısını) inkar eden kimseler için bir imtihandan başka (bir şey) yapmadık (yani ancak bir deneme vesilesi yaptık). İşte böylece Allah, dileyen (tercih eden)/dilediği kimseyi saptırır, dileyen/dilediği kimseyi de doğru yola iletir. Rabbinin ordularını O'ndan başkası bilmez. Bu, insan için bir öğütten başkası değildir (ancak bir öğüttür).

كَلَّا وَ الْقَمَرِ ۙ ﴿ 32 ﴾ وَ اللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ۙ ﴿ 33 ﴾ وَ الصُّبْحِ إِذَآ أَسْفَرَ ۙ ﴿ 34 ﴾ إِنَّهَا

Hayır — Aya — and olsun — geceye — zaman — arkasını dönüp gittiği — and olsun ki — sabaha — aydınlatıp ağardığı zaman — şüphesiz o

nefiy ve zecr (kınama harfi) — kasem ve cer h. — mecrur isim — geçmiş zaman zarfı., muzaf — muz. ileyh, mazi fiil cümlesi — kasem ve cer h. — mecrur isim — zaman zarfı — tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

لَإِحْدَى الْكُبَرِ ۙ ﴿ 35 ﴾ نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ ۙ ﴿ 36 ﴾ لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ أَنْ يَّتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ؕ ﴿ 37 ﴾

biridir — büyük (musibet)lerden — bir uyarıcısı olarak — beşerin — kimse için — sizden — isteyen — öne geçmek — veya — geri kalmak

tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf — muz. ileyh — hal — car-mecrur — sıla: mazi fiil c.. — car-mecrur (ismi mevsul) — mef'ul, masdar-ı müevvel — atıf h. — matuf, fiili muzari

32- 37. Hayır (onlar hiç de öğüt almazlar)! Ay'a, arkasını dönüp gittiği zaman geceye, aydınlatıp ağardığı zaman sabaha and olsun ki, şüphesiz o (cehennem yada 19 sayısı) sizden öne geçmek veya geri kalmak isteyen kimse için, beşerin bir uyarıcısı olarak büyük musibetlerden biridir.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ۙ ﴿ 38 ﴾ إِلَّآ أَصْحَابَ الْيَمِينِ ؕ ﴿ 39 ﴾

Her — nefis — şeyler sebebiyle — kazandığı — bir rehindir — Ancak hariçtir — ashabı — sağın

mübteda, muzaf — muz. ileyh — car-mecrur (ismi mevsul) — sıla: mazi fiil cüm. — haber — istisna h. — müstesna, muzaf — muz. ileyh

فِي جَنَّاتٍ ؕ يَتَسَآءَلُونَ ۙ ﴿ 40 ﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ۙ ﴿ 41 ﴾ مَا سَلَكَكُمْ ﴿ 42 ﴾ فِي سَقَرَ

(onlar) cennetlerdedirler — soruştururlar — Suçlulara — ne — sizi sürükledi — yakıcı ateşe

mahzuf mübtedanın haberi, şibhi c. (هم) (Onlar) olarak takdir edilen — hal: muzari fiil cüm. — harfi cer, mecrur isim — mübteda, soru ismi — (مَا)'nın haberi, mazi fiil cümlesi — harfi cer, mecrur isim

38. Her nefis kazandığı şeyler sebebiyle bir rehindir; **39-42.** Ancak, sağın ashabı hariçtir (yani defteri sağdan verilenler bunun dışındadır, böyle değildir); (onlar) cennetlerdedirler. Suçlulara: "Sizi Sakar'a (cehenneme, bu yakan ateşe) sokan nedir?" (diye) soruştururlar.

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۙ ﴿ 43 ﴾ وَ لَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ۙ ﴿ 44 ﴾ وَ كُنَّا نَخُوضُ

derler — Namaz kılanlardan — değildik — yoksulu — doyurmazdık — biz de dalar idik

fiili mazi, fail — cahd-ı mutlak: (نَكُنْ)'nün ismi (نَحْنُ) gizli zamiridir — (نَكُنْ)'nün haberi, şibhi cümle — atıf h. — cahd-ı mutlak, (نَكُنْ)'nün ismi (نَحْنُ) gizli zamiri — mef'ul — (نَكُنْ)'nün haberi, muzari fiil cümlesi — (كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi — atıf h. — fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi

مَعَ الْخَآئِضِينَ ۙ ﴿ 45 ﴾ وَ كُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ۙ ﴿ 46 ﴾ حَتّٰٓى أَتَانَا الْيَقِينُ ؕ ﴿ 47 ﴾

(batıla) dalanlarla beraber — idik — yalanlar — Din gününü — Nihayet — bize geldi — ölüm

muzaf-muzafun ileyh — atıf h. — f.mazi, (كَانَ)'nin ismi — (كَانَ)'nin haberi, muzari f. c. — car-mecrur, muzaf — muz. ileyh — gaye h. — fiili mazi, fâil — fâil

43- 44. (Onlar): "Namaz kılanlardan değildik. Yoksulu doyurmazdık." derler. **45.** "(Batıla) dalanlarla beraber biz de dalardık." **46.** "Din (ceza ve karşılık) gününü yalanlardık."**47.** "Nihayet (bu haldeyken) bize ölüm geldi."

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 575 ⋗

(74 / MÜDDESSİR, 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27):

(فَكَّرَ يَفَكِّرُ تَفْكِيرًا): (tef'il bâbı) düşündü, çokça düşündü (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, tayinetti/ hükmetti / ölçüp biçti (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, tayinetti/ hükmetti/ ayarladı/ ölçüp biçti/ ölçüyle yaptı (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (ayette mazi meçhul, tabir: (قُتِلَ): kahrolası) (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, tayinetti/ hükmetti/ ayarladı/ ölçüp biçti (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bildi/ bekledi/ düşündü (عَبَسَ يَعْبِسُ عَبْسًا): yüzünü astı, çehreyi eğdi (بَسَرَ يَبْسُرُ بُسُورًا): asık suratla baktı, çehresini ekşitti (أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا): (if'al bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü, gitmeye başladı (اِسْتَكْبَرَ يَسْتَكْبِرُ اِسْتِكْبَارًا): (istif'âl bâbı) büyüklendi, inad gösterip hakka boyun eğmedi (اَلسِّحْرُ ج سُحُورٌ): sihir, büyü (أَثَرَ يَأْثِرُ أَثْرًا): nakletti, aktardı (اَلْقَوْلُ ج أَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç/ akide (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (أَصْلَى يُصْلِي إِصْلاَءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) ateşe soktu, yasladı, girdirdi, attı (اَلسَّقَرُ): cehennem, yakıcı ateş (أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلسَّقَرُ): cehennem

(74 / MÜDDESSİR, 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 - 37):

(أَبْقَى يُبْقِي إِبْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) baki kıldı, devam ettirdi (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (اَللَّوَّاحَةُ (لاَحَ يَلُوحُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) karartan, yakıp kavuran (levha, gösterge de denmiştir) (اَلْبَشَرُ): beşer, insan (اَلتِّسْعَةُ عَشَرَ): ondokuz (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı (اَصْحَابُ النَّارِ): ateş ehli (اَلْعِدَّةُ): adet, miktar sayı/ muayyen miktar (اَلْفِتْنَةُ ج فِتَنٌ): deneme, imtihan/ fitne/ eziyet, işkence/ bela (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek (اِسْتَيْقَنَ يَسْتَيْقِنُ اِسْتِيقَانًا): (istif'âl bâbı) yakınen inandı, yakını geldi (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اِزْدَادَ يَزْدَادُ اِزْدِيَادًا): (iftial babı) artırdı, kattı, arttı, katıldı (اِرْتَابَ يَرْتَابُ اِرْتِيَابًا): (iftiâl bâbı) şüphe etti (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْمَرَضُ): manevi hastalık / hastalık (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (اَلْمَثَلُ ج أَمْثَالٌ): misal, numune örnek, aynısı, (أَضَلَّ يُضِلُّ إِضْلاَلاً): (muzaaf fiil, if'al bâbı) saptırdı veya sapmış buldu (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef – mehmuz f.) diledi, tercih etti (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, irşad etti, sevketti, iletti (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu, yardımcı, avaneler (اَلْبَشَرُ):beşer, insan (اَلذِّكْرَى): tezkir: hatırlatma, ikaz, nâsihat/ zikir: hatıra getirip bilme (كَلاَّ): hayır, asla (اَلْقَمَرُ): ay (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا): (if'al bâbı) kaybolmaya başladı/ yüz çevirip arkasını dönüp gitti (اَلصُّبْحُ): gündüzün başlangıcı, sabah (أَسْفَرَ يُسْفِرُ إِسْفَارًا): (if'al bâbı) ışıklandırdı, aydınlattı, ağardı (اَلْاَحَدُ ث اَلْاِحْدَى): bir, tek (اَلْكُبَرُ): en büyükler: büyük musibetler, dehşetli belalar (اَلنَّذِيرُ ج نُذُرٌ): uyarıcı/ uyarı/ uyarma/ kendisiyle uyarma yapılan (تَقَدَّمَ يَتَقَدَّمُ تَقَدُّمًا): (tefa'ul bâbı) öne geçti/ ilk defa yahut geçmişte vuku buldu (تَأَخَّرَ يَتَأَخَّرُ تَأَخُّرًا): (tefa'ul bâbı) geriye bırakıldı, ertelendi, tehir edildi

(74 / MÜDDESSİR, 38 – 39 – 40 – 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46 – 47):

(كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti (اَلرَّهِينَةُ ج رِهَائِنُ): rehin, rehin alınan (اَصْحَابُ الْيَمِينِ): sağın ashabı, sağcılar (اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): cennet, ağaçlı bahçe (تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاءُلاً): (tefâul bâbı) birbirlerinden soruşturdu, birbirlerinin hal ve hatırını sordu (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (سَلَكَ يَسْلُكُ سَلْكًا): girdirdi, soktu (اَلسَّقَرُ): cehennem (اَلْمُصَلِّي ج مُصَلُّونَ): (ism-i fâil) namaz kılan (أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün (خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا): (müfâale bâbı) daldı, girişti, girip yürüdü [(خَاضَ) اَلْخَائِضُ]: (ism-i fâil) dalan, girişen, girip yürüyen (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْيَقِينُ): yakın: şüphe ve tereddütlerden uzak (malumat) ölüm

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 576 (MÜDDESSİR: 48 – 56) ≻

فَمَا تَنْفَعُهُمْ	شَفَاعَةُ	الشَّافِعِينَ ﴿48﴾	فَمَا	لَهُمْ	عَنِ التَّذْكِرَةِ	مُعْرِضِينَ ﴿49﴾		
Artık onlara fayda vermez	şefaati	şefaatçilerin	O halde ne oluyor ki	onlara	öğütten	yüz çeviriyorlar		
atıf h.+ nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari, mef'ul	fâil, muzaf	muz. ileyh	başlama h., mübteda, soru ismi	(مَا) mübtedasının haberi, şibhi cümle	harfi cer, mecrur isim	hal		

48. Artık onlara, şefaatçilerin şefaati fayda vermez. **49.** O halde, onlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar?

كَأَنَّهُمْ	حُمُرٌ	مُسْتَنْفِرَةٌ ﴿50﴾	فَرَّتْ	مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿51﴾	
sanki onlar gibidir	eşekler	yabani	kaçan	arslandan	
teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(حُمُرٌ)'ün sıfatı, mazi fiil cümlesi	sıfat	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	harfi cer, mecrur isim	

50 - 51. Sanki onlar arslandan kaçan yabani eşekler gibidir.

بَلْ	يُرِيدُ	كُلُّ	امْرِئٍ	مِنْهُمْ	أَنْ يُؤْتَى	صُحُفًا	مُنَشَّرَةً ﴿52﴾	
Hayır	ister	her	şahıs	onlardan	verilmesini	sahifeler	önüne açılmış	
idrab h.	fiili muzari	fâil, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat, şibhi cümle	mef'ul, masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari	2.mef'ul, mevsuf	sıfat	

52. Hayır; onlardan her şahıs (önüne) açılmış sahifeler verilmesini ister.

كَلَّا	بَلْ	لَا يَخَافُونَ	الْآخِرَةَ ﴿53﴾	كَلَّا	إِنَّهُ	تَذْكِرَةٌ ﴿54﴾	
Hayır	bilakis	korkmazlar	ahiretten	Hayır	doğrusu o	bir öğüttür	
nefiy ve kınama h.	idrab h.	nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ul	nefiy ve kınama h.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	

53. Hayır; bilakis ahiretten korkmazlar. **54.** Hayır; doğrusu o (Kur'an) bir öğüttür.

فَمَنْ	شَاءَ	ذَكَرَهُ ﴿55﴾	وَ	مَا يَذْكُرُونَ	إِلَّا	أَنْ يَشَاءَ	اللَّهُ	هُوَ	أَهْلُ
Artık kim	dilerse	onu zikreder		öğüt alamazlar	hariç	dilemesi	Allah'ın	O	en ehil
atıf h., mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart; fiili mazi	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, mef'ul	atıf h.	nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari+fâil	istisna h.	masdar ve nasb h., fiili muzari	fâil	mübteda	haber, muzaf

şart ve cevab (مَنْ) mübtedasının haberidir

التَّقْوَى	وَ	أَهْلُ	الْمَغْفِرَةِ	﴿56﴾
korkulmaya	ve	en ehildir	bağışlamaya	
muz. ileyh	atıf h.	matuf, muzaf	muz. ileyh	

55. Artık kim dilerse onu zikreder (öğüt alır). **56.** Allah'ın dilemesi hariç zikretmezler (ya da öğüt almazlar). O, sakınılmaya en ehil (en layık) ve bağışlamaya en ehildir.

سورة القيامة (75)

(KIYÂMET (Kıyâmet) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 40 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 576 - 577 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

لَا أُقْسِمُ	بِيَوْمِ	الْقِيَامَةِ ﴿1﴾	وَ	لَا أُقْسِمُ	بِالنَّفْسِ	اللَّوَّامَةِ ﴿2﴾
Hayır, yemin ederim	gününe	kalkma (kıyamet)		Hayır, yemin ederim	nefse	(kendini) çok kınayan
nefiy h. {yemini kuvvetlendirmek için}, fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

1. Hayır, kalkma (kıyamet) gününe yemin ederim. 2. (ve yine) Hayır, (Kendini) çok kınayan (pişmanlık duyan) nefse yemin ederim.

أَ يَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿3﴾ بَلَى قَادِرِينَ عَلَى أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿4﴾

mı sanıyor	İnsan	asla biraraya toplayamayacağımızı	kemiklerini	Evet	gücümüz yeter	düzeltmeye	onun parmak uçlarını (bile)			
soru h.	fail	(أَنْ)nin tahfifi, (أَنْ)'in ismi mahzuf şan zamiri, (أَنْ)in haberi, tekid-i nefy-i istikbal fiil cümlesi	mef'ûl	cevab h.	hal	(قَادِرِينَ) ismi failinin mef'ulü, şibhi cümle	mef'ûl			

(يَحْسَبُ) fiilinin mef'ûlü, masdarı müevvel

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿5﴾ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ﴿6﴾

Bilakis	ister	insan	inkar etmek	önündeki	(diye) sorar	ne zaman	günü	Kıyâmet
idrab h.	fiili muzari	fail	ta'lîl ve nasb h., fiili muzari	mekan zarfı {burada zaman içindir}	f. muzari	haber mukaddem, soru harfi	mübteda muahhar, muzaf	muz. ileyh

(يَسْأَلُ) fiilinin mef'ûlü, isim cümlesi

3. İnsan, kemiklerini asla biraraya toplayamayacağımızı mı sanıyor? **4.** Evet, onun parmak uçlarını (bile) düzeltmeye (eski haline getirmeye) gücümüz yeter. **5.** Bilakis insan önündeki (kıyâmeti, tekrar dirilişi) inkar etmek (günah işlemek) ister. **6.** (Bu sebeple) "Kıyâmet günü ne zaman?" (diye) sorar.

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿7﴾ وَ خَسَفَ الْقَمَرُ ﴿8﴾ وَ جُمِعَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ ﴿9﴾

İşte.. zaman	kamaştığı	göz		Ay tutulduğu		Güneş biraraya getirildiği		Ay ve		
başlama h., şart ve zaman h.	fiilü'ş-şart, fiili mazi	fail	atıf h.	fiil	fiili mazi	naibi fail	meçhul fiili mazi	atıf h.	matuf	

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ ﴿10﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ

der	insan	O gün	nerede	kaçacak yer	Hayır	yoktur	Hiç bir sığınak	
cevabü'ş-şart; f. muzari	fail	zaman zarfı	haber mukaddem, soru harfi	mübteda muahhar	nefiy ve red h.	cinsini nefyeden lâ	(لَا)'nın haberi mahzuf olup (مَوْجُودٌ) takdir edilmiştir	(لَا)'nın ismi,

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿11﴾ يُنَبَّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ أَخَّرَ ﴿12﴾ ﴿13﴾

Rabbine (aittir)	O gün	karar kılınan yer	haber	insana	O gün	önceden yaptığı şeyler	ve	geride bıraktığı	
haber mukaddem, şibhi cümle	zaman zarfı	mübteda muahhar	haber verilir meçhul fiili muzari	naibi fail	zaman zarfı	h.cer, ismi mevsul+ sıla:mazi f. c.	atıf h.	mazi fiil	

7. İşte, göz kamaştığı, **8.** Ay tutulduğu, **9.** Güneş ve Ay biraraya getirildiği zaman.. **10.** O gün insan, "Kaçacak yer nerede!" der. **11.** Hayır! Hiç bir sığınak (kaçacak herhangi bir yer) yoktur. **12.** O gün karar kılınan yer Rabbine (aittir). **13.** O gün insana, önceden yaptığı ve geride bıraktığı haber verilir.

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿14﴾ وَ لَوْ أَلْقَى مَعَاذِيرَهُ ﴿15﴾

Hayır	insan	kendi nefsine karşı	bir basirettir		bile	mazeretlerini
idrab h.	mübteda	harfi cer, mecrur isim	haber	hal vavı	şart h.	fi'lü'ş-şart; f. mazi	atıf h.	mef'ûlün bih

14. Hayır; insan, kendi nefsine karşı bir basirettir (kendine şahit olan bir gözdür). **15.** Mazeretlerini ileri sürse bile...

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿16﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَ قُرْآنَهُ ﴿17﴾

hareket ettirme	onunla	dilini	acele almak için	onunla	Gerçek şu ki	bize aittir	onu toplaması	ve	okuması
nehyi hâzır; nehiy ve cezm h., fiili muzari	car-mecrur	mef'ûlün bih	ta'lîl ve nasb h., fiili muzari	car-mecrur	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)' nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)nin muahhar ismi	atıf h.	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)

فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ﴿18﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿19﴾

O halde.. zaman	biz onu okuduğumuz	tâbi ol	onun okunuşuna	Sonra	şüphesiz	bize aittir	onu açıklamak	
atıf h., şart ve zaman h.	fiilü'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ûlün bih	râbıta, {cevabu'ş-şart içindir}, emir fiili	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi c.	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	

16. [Cebrail okurken], onunla (vahyi) acele almak için dilini hareket ettirme. **17.** Gerçek şu ki onu (hafızanda) toplamak ve okumak bize aittir. **18.** O halde biz onu okuduğumuz zaman onun okunuşuna tâbi ol! **19.** Sonra şüphesiz onu açıklamak (da) bize aittir.

⋖ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 576 ⋗

(74 / MÜDDESSİR, 48 – 49 – 50 - 51 – 52 – 53 – 54 – 55 – 56):

(نَفَعَ يَنفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu [(شَفَعَ يَشْفَعُ) اَلشَّفَاعَةُ]: şefaat, şefaat etme (اَلشَّافِعُ ج شَافِعُونَ): (ism-i fâil) şefaatçi, şefaat eden, kayıran (اَلتَّذْكِرَةُ): öğüt, hatırlamaya sevk eden vaaz, nâsihat (اَلْمُعْرِضُ ج مُعْرِضُونَ): (ism-i fâil) yüz çeviren (اَلْحِمَارُ ج حُمُرٌ): eşek [(اِسْتَنْفَرَ يَسْتَنْفِرُ) اَلْمُسْتَنفِرَةُ]:(ism-i fâil) vahşi, yabani, ürkek (فَرَّ يَفِرُ فِرَارًا): (muzaaf fiil) kaçtı (اَلْقَسْوَرَةُ): aslan (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْاِمْرِئُ): kimse, kişi, zat (أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife [(نَشَّرَ يُنَشِّرُ) اَلْمُنَشَّرَةُ]: (ism-i mef'ûl) iyice açılmış, yayılmış (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْآخِرَةَ): ahiret (اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlamaya sevk eden vaaz, nâsihat (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti, istedi (اَلْأَهْلُونَ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): tefekkürle birlikte hatıra getirdi, bahsetti, andı, konuştu, zikretti (اَلتَّقْوَى): korunma, sakınma [(غَفَرَ يَغْفِرُ) اَلْمَغْفِرَةُ]: (masdar) mağfiret, bağışlama

⋖ KIYÂMET SÛRESİ ⋗

(75 / KIYÂMET, 1 – 2 3 – 4 – 5 - 6 – 7):

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (يَوْمُ الْقِيَامَةِ): kıyamet (kalkış) günü, ölülerin dirilip kalkacağı gün

(لاَ أُقْسِمُ): Yemin ederim anlamında olup baştaki (لاَ)'nın zâid olduğu anlamı pekiştirmek için geldiği de söylenmiştir, Asli manasında yeniden dirilişi inkar edenleri reddetmek üzere "Hayır, yemin ederim" anlamında olabileceği de söylenmiştir.

[اَللَّوَّامَةُ (لاَمَ يَلُومُ لَوْمًا)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok kınayan (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı, bir araya getirdi (اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine [(قَدَرَ يَقْدِرُ) اَلْقَادِرُ]: (ism-i fâil) kudret sahibi, güç yetirici, kadir (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) düzeltti, düzene koydu (اَلْبَنَانَةُ ج بَنَانٌ): parmak yahut parmak ucu (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) irade etti, istedi (فَجَرَ يَفْجُرُ فُجُورًا): inkar etti, fücur işledi, haktan saptı, günahlara daldı (سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuze'l ayn) hesaba çekti/ sordu/ istedi (أَيَّانَ): ne zaman (بَرِقَ يَبْرُقُ بَرْقًا): şimşekten gözleri) kamaştı, belerdi, korkudan gözlerini faltaşı gibi açtı (اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi (بَرِقَ الْبَصَرُ): göz (gördüğü korkudan dehşete kapılıp) kamaştı, parladı

(75 / KIYÂMET, 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 - 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(خَسَفَ يَخْسِفُ خُسُوفًا): tutuldu (ışığı kayboldu), ışığı gitti (اَلْقَمَرُ): ay (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı, bir araya getirdi [(اَلْمَفَرُّ فَرَّ يَفِرُّ)]: (ism-i mekân) kaçacak yer, firar, kaçış (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (اَلْوَزَرُ): sığınak, sığınacak yer, kurtarıcı mekan [(اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ) اَلْمُسْتَقَرُّ]: (ism-i mef'ûl, ism-i zaman, ism-i mekân) yerleşilen, yerleşme, karar kılma, karar kılınan yer ve zaman, yerleşme yeri (نَبَّأَ يُنَبِّئُ تَنْبِيئًا ب): (mehmuz fiil, tef'il bâbı) haber verdi, bildirdi (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı, ...den önce yaptı, öne aldı (أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il bâbı) erteledi, tehir etti, (اَلْبَصِيرَةُ ج بَصَائِرُ): kendisiyle hakikate erişilebilen kalp gözü, şahid, açık hüccet, ibret (أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) öne sürdü, attı (اَلْمَعْذِرَةُ ج مَعَاذِيرُ): özür, mazaret (حَرَّكَ يُحَرِّكُ تَحْرِيكًا): (tef'il bâbı) hareket etti, hareketlendirdi, tahrik etti (اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): dil, konuşma uzvu/konuşma, lehçe (عَجِلَ يَعْجَلُ عَجَلاً ب): acele etti, daha önce yaptı / öne geçti [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) toplama (قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuze'l-lam) okudu (اِتَّبَعَ يَتَّبِعُ اِتِّبَاعًا): (iftiâl bâbı) uydu, tabi oldu (بَانَ يَبِينُ بَيَانًا): açığa çıktı, açıkladı

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 577 (KIYÂME: 20 – 40) ≻

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿20﴾ وَ تَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿21﴾

Hayır Bilakis siz seviyorsunuz peşini Ve bırakıyorsunuz Âhireti
idrab h. fiili muzari+fâil mef'ûlün bih atıf h. fiili muzari+fâil mef'ûlün bih

20. Hayır! Bilakis (işin aslı şu ki): Siz peşini (acele olan dünya hayatını) seviyorsunuz. **21.** Ve Âhireti (sonra gelecek olanı) bırakıyorsunuz.

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ ﴿22﴾ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿23﴾ وَ وُجُوهٌ

Bir takım yüzler o gün ışıl ışıl parlar Rablerine bakar Ve Bir takım yüzler
mübteda zaman zarfı sıfat harfi cer, mecrur isim haber atıf h. mübteda

يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿24﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿25﴾

o gün buruşur anlar Kendilerine yapılacağını bir musibet
zaman zarfı haber f. muzari car-mecrur mef'ul; masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari naibi fail

22. Bir takım yüzler o gün ışıl ışıl parlar. **23.** Rablerine bakar (O'nu görür). **24.** Bir takım yüzler de o gün buruşur. 25. Kendilerine bir musibet yapılacağını anlar.

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿26﴾ وَ قِيلَ

Hayır zaman ulaştığı köprücük kemiğine Ve denilir
nefiy ve red h. şart ve zaman h. fi'lü'ş-şart; f. mazi mef'ûlün bih atıf h. meçhul f. mazi

مَنْ رَاقٍ ﴿27﴾ وَ ظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿28﴾

kim okuyarak-tedavi edebilecek anlar olduğunu bunun ayrılık
mübteda, soru ismi haber fiili mazi atıf h. tekid ve nasb h., (أَنَّ)'nin ismi (أَنَّ)'nin haberi

(تَظُنُّ) fiilinin mef'ûlü, (أَنَّهُ الْفِرَاقُ) masdarı müevveli — naibi fail, (مَنْ رَاقٍ) isim cümlesi

26. Hayır (sizin sandığınız gibi değil, dikkat edin)! (Can boğaza) köprücük kemiğine ulaştığı zaman **27.** "Kim (okuyarak) tedavi edebilecek?" denilir. **28.** (Can çekişen ise) bunun (dünyadan) ayrılık (vakti) olduğunu anlar.

وَ الْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿29﴾ إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿30﴾

Ve dolaşır bacak bacağa Rabbinedir o gün sevkiyat
atıf h. fiili mazi fail car-mecrur haber mukaddem, şibhi cümle zaman zarfı mübteda muahhar

29. Ve bacak bacağa dolaşır. **30.** (İşte) o gün sevkiyat Rabbinedir.

فَلَا صَدَّقَ وَ لَا صَلَّى ﴿31﴾ وَ لَكِنْ كَذَّبَ وَ

İşte o ne tasdik etti ve ne namaz kıldı Fakat yalanladı ve
atıf h., nefiy h., fiili mazi atıf h. nefiy h., fiili mazi istidrak h. fiili mazi atıf h.

ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّى ﴿33﴾ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى ﴿34﴾ ثُمَّ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى ﴿35﴾

Sonra da gitti ehline böbürlenerek Çok yakın sana Çok yakın Sonra çok yakın sana Çok yakın
atıf h. fiili mazi harfi cer, mecrur isim hal, muzari fiil cümlesi mübteda atıf h. haber, şibhi cümle atıf h., matuf haber, şibhi cümle mübteda

31. İşte o ne tasdik etti ve ne de namaz kıldı. **32.** Fakat yalanladı ve yüz çevirdi. **33.** Sonra da böbürlenerek ehline (ailesine, yakınlarına ya da taraftarlarına) gitti.

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿36﴾

mı sanıyor? İnsan bırakılacağını başıboş
soru h. fiili muzari fail (يَحْسَبُ) fiilinin mef'ûlü, masdar ve nasb h., meçhul fiili muzari hal

34. Çok yakın (o azap) sana, çok yakın! **35.** Sonra (yine) çok yakın (o azap) sana, çok yakın! (Veya: Lâyıktır (o azap) sana, lâyık!) **36.** İnsan başıboş bırakılacağını mı sanıyor?

﴿ 38 ﴾	فَسَوَّىٰ	فَخَلَقَ	عَلَقَةً	كَانَ	ثُمَّ	﴿ 37 ﴾	يُمْنَىٰ	مِنْ مَنِيٍّ	نُطْفَةً	أَلَمْ يَكُ
	ve düzene koydu	akabinde yarattı	bir alaka	oldu	Sonra		akıtılan	meniden	bir nutfe	O değil miydi?
	atıf h., fiili mazi	atıf h., fiili mazi	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هو) gizli zamiri	atıf h.		(مَنِيٍّ) kelimesinin sıfatı; meçhul f. muzari cümlesi	sıfat; şibhi cümle, mevsuf	(يَكُنْ)' ün haberi, mevsuf	cahd-mutlak, (يَكُنْ)'nün ismi (هو) gizli zamiri	soru h.

﴿ 40 ﴾	الْمَوْتَىٰ	يُحْيِيَ	أَنْ	عَلَىٰٓ	بِقَادِرٍ	ذَٰلِكَ	أَلَيْسَ	﴿ 39 ﴾	الْأُنْثَىٰ	وَ الذَّكَرَ	الزَّوْجَيْنِ	مِنْهُ	فَجَعَلَ
	ölüleri	diriltmeye		hiç kâdir	O	değil	mi		dişi	ve erkek	iki eş	ondan	Böylece yaptı
	mef'ûl	harfi cer, masdar-ı müevvel: masdar ve nasb h., fiili muzari		zaid cer (tekit için), (لَيْسَ)'nin haberi	(لَيْسَ)'nin ismi, işaret ismi	camid mazi fiil	soru h.		matuf	atıf h. (الزَّوْجَيْنِ)'den bedel	mef'ûl	car-mecrur	atıf h.+ f.mazi

37. O, (rahme) akıtılan meniden bir nutfe (sperma) değil miydi? **38.** Sonra bir alaka (aşılanmış yumurta) oldu, akabinde (Allah onu benzersiz olarak, insan biçiminde) yarattı ve düzene koydu (şekillendirdi). **39.** Böylece ondan, iki eş (yani) erkek ve dişi yaptı. **40.** (Artık bütün bunları yapan olarak) O ölüleri diriltmeye hiç kâdir değil mi?

سورة الإنسان (76)

(İNSAN (İnsan) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 31 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 577-579 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 1 ﴾	مَذْكُورًا	شَيْئًا	لَمْ يَكُنْ	مِنَ الدَّهْرِ	حِينٌ	عَلَى الْإِنسَانِ	أَتَىٰ	هَلْ	
	zikredilecek	bir şey	olmadığı	uzun bir zaman		İnsanın üzerinden	gelip geçmedi	mi	
	sıfat	(كَانَ)'nin haberi	(حِينٌ)'ün 2. sıfatı, cahd-ı mutlak fiil cüm.	(حِينٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	fâil, mevsuf	harfi cer, mecrur isim	fiili mazi	soru h.	

1. İnsanın üzerinden, zikredilecek bir şey olmadığı uzun bir zaman gelip geçmedi mi ?

﴿ 2 ﴾	بَصِيرًا	سَمِيعًا	فَجَعَلْنَاهُ	نَّبْتَلِيهِ	أَمْشَاجٍ	مِنْ نُّطْفَةٍ	الْإِنسَانَ	خَلَقْنَا	إِنَّا
	gören	işiten	bu sebeple onu kıldık	onu deneriz	katışık	bir nutfeden	insanı	yarattık	Gerçek şu ki Biz
	üçüncü mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	fiili muzari, mef'ul	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

2. Gerçek şu ki Biz insanı katışık bir nutfeden yarattık; onu deneriz; bu sebeple onu işiten ve gören kıldık.

﴿ 3 ﴾	كَفُورًا	إِمَّا	وَ	شَاكِرًا	إِمَّا	السَّبِيلَ	هَدَيْنَاهُ	إِنَّا
	nankörlük yapar	ya da		şükreder	(artık) ya	yol	ona gösterdik	Gerçek şu ki biz
	hal	tafsil h.	atıf h.	hal	tafsil h.	ikinci mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil c.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

3. Gerçek şu ki biz ona yol gösterdik; (artık) ya şükreder, ya da nankörlük yapar.

﴿ 4 ﴾	سَعِيرًا	وَ	أَغْلَالًا	وَ	سَلَاسِلَ	لِلْكَافِرِينَ	أَعْتَدْنَا	إِنَّآ
	yakılıp alevlendirilen	ve	kelepçeler		zincirler	kafirler için	hazırladık	Doğrusu biz
	matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, mazi fiil c.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

4. Doğrusu biz, kafirler için zincirler, kelepçeler ve yakılıp alevlendirilen (cehennem)i hazırladık.

﴿ 5 ﴾	كَافُورًا	مِزَاجُهَا	كَانَ	مِنْ كَأْسٍ	يَشْرَبُونَ	الْأَبْرَارَ	إِنَّ	
	kâfur	karışımı	olan	bir kadehten	içerler	iyiler	Şüphesiz	
	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(إِنَّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	
				(كَأْسٍ)'in sıfatı, fiil cümlesi				

5. Şüphesiz iyiler karışımı kâfur olan bir kadehten içerler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 577 ≻

(75 / KIYÂMET, 20 – 21 – 22 – 23 – 24 - 25 – 26 – 27 – 28):

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (بَلْ): bilakis, halbuki, evet (اَلْعَاجِلَةُ): dünya, peşin (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (وَذِرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, alakayı kesti (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (يَوْمَئِذٍ): o gün [(اَلنَّاضِرَةُ نَضَرَ)]: (ism-i fâil) pırıl pırıl parlayan, ışıl ışıl parıldayan, parlak, neş'eli, sevimli, güleç yüzlü [(اَلنَّاظِرَةُ نَظَرَ]: (ism-i fâil) bakan [(اَلْبَاسِرَةُ بَسَرَ يَبْسُرُ]: (ism-i fâil) yüzünü buruşturan, çehresini ekşiten, suratını asan (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sezdi, anladı (اَلْفَاقِرَةُ): belâ, bel kıran musibet, felaket (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (بَلَغَ يَبْلُغُ بُلُوغًا): ulaştı, erişti, vasıl oldu (اَلتَّرْقُوَةُ ج تَرَاقِي): köprücük kemiği, göğsün üst tarafında, canın hırıltılı bir şekilde verildiği (gargara) yerde bulunan ve göğüs çukurunda birbirine girmiş kemikler [(رَقَى يَرْقِي — رَاقٍ اَلرَّاقِي]: şifacı, (hastaya) okuyan, okuyarak tedavi eden (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) zannetti, yakın hâsıl etti, kestirdi [(فَارَقَ اَلْفِرَاقُ]: (masdar) ayrılış, ayrılma

(75 / KIYÂMET, 29 – 30 – 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39 – 40):

(اَلْتَفَّ يَلْتَفُّ اِلْتِفَافًا): (iftiâl bâbı) sarıldı, dolaştı (اَلسَّاقُ ج سُوقٌ): bacak (ayak ile diz kapağı arasındaki kısım), baldır [(اَلْمَسَاقُ سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا)]: (mimli masdar) sevk, sürme, sürüş, sürülme, sevkiyat (يَوْمَئِذٍ): o gün (صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, doğruladı (صَلَّى يُصَلِّي صَلاَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) namaz kıldı (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, vazgeçti/ yürüttü (اَلْأَهْلُ ج أَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, yakın (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti (تَمَطَّى يَتَمَطَّى تَمَطِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) böbürlenerek yürüdü, çalım sattı [(اَلْأَوْلَى (وَلِيَ يَلِي]: (ism-i tafdîl) daha layık, en layık, çok yakın (حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (تَرَكَ يَتْرُكُ تَرْكًا): terketti, bıraktı (سُدًى - اَلسُّدَى): başıboş, boş bırakılmış, bir şey yapmakla yükümlü tutulmamış, kendi keyfine bırakılmış, ilişiksiz (اَلنُّطْفَةُ): sperma, döl (اَلْمَنِيُّ): meni (أَمْنَى يُمْنِي إِمْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) (meniyi) akıttı (اَلْعَلَقَةُ): embriyo, asılı şey, aşılanmış yumurta (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (tef'il bâbı) düzene koydu, eşitledi, düzene soktu (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı, yarattı (اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift, (erkek-dişi) (اَلْأُنْثَى ج إِنَاثٌ): dişi (لَيْسَ): (camid fiil) değildir (اَلْمَيْتُ ج مَوْتَى): ölü [(اَلْقَادِرُ قَدَرَ يَقْدِرُ] : (ism-i fâil) kadir, güç yetiren (أَحْيَى يُحْيِي إِحْيَاءً): (if'al bâbı) diriltti, hayat verdi

≺ İNSAN SÛRESİ ≻

(76 / İNSAN, 1 – 2 – 3 – 4 - 5):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (حِينٌ): tahditsiz olarak vakit, zaman (اَلدَّهْرُ ج دُهُورٌ): uzun müddet, dehr, devir (اَلْمَذْكُورُ): zikredilen, zikredilmiş, anılmış (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلنُّطْفَةُ اَلْمَشَاجُ): karışık, erlik suyu ile dişilik suyunun birleşip birbirine karıştığı meni (اِبْتَلَى يَبْتَلِي اِبْتِلاَءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) kıldı, çevirdi, yarattı (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı [(اَلسَّمِيعُ سَمِعَ يَسْمَعُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok iyi işiten (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören, açıkça bilen (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidayet verdi, iletti, tarif etti, yol gösterdi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [(اَلشَّاكِرُ شَكَرَ يَشْكُرُ)]: (ism-i fâil) şükreden [(اَلْكَفُورُ كَفَرَ يَكْفُرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) inkâra dalan, azılı kâfir, çok nankör (أَعْتَدَ يُعْتِدُ إِعْتَادًا): (if'al bâbı) hazırladı (اَلسِّلْسِلَةُ ج سَلاَسِلُ): zincir (اَلْغُلُّ ج اَغْلاَلٌ): halka, bağ, kayıt, kelepçe (اَلسَّعِيرُ ج سُعُرٌ): yakılan ve alevlendirilen manasında olup cehennemin adıdır (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): çok itaatkâr/ lütuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan (اَلْكَأْسُ ج كُؤُوسٌ): kadeh, bardak, kâse, fincan (اَلْمِزَاجُ ج اَمْزِجَةٌ): karışım/ mizaç, yapı, huy (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti (اَلْكَافُورُ): tadı acı olup şekli şeffaf ve billur olan rengi beyaza çalan Hindistan ve Çinde yetişen birtakım büyük ağaçlardan elde edilen güzel koku

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 578 (İNSAN: 6 – 25) ≻

﴿6﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا

bir pınar	içeceği		kullarının	Allah'ın	fışkırtarak	taşırıp
(كَافُورًا)'dan bedel, mevsuf	(عَيْنًا)'in sıfatı, muzari fiil cümlesi	car-mecrur	fâil, muzaf	muz. ileyh	fiili muzari+fâil (cemi vâvı ref mah.), mef'ul	mef'ulü mutlak

6. (Kâfurdan yani) Allah'ın kullarının taşırıp fışkırtarak içeceği bir pınar(dan içerler).

﴿7﴾ مُسْتَطِيرًا شَرُّهُ كَانَ يَوْمًا يَخَافُونَ وَ بِالنَّذْرِ يُوفُونَ

yaygın	şerri	olan	bir günden	korkarlar		adaklarını	yerine getirirler
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.	car-mecrur	fiili muzari+fâil

7. Onlar adaklarını yerine getirirler, şerri yaygın olan bir günden korkarlar.

﴿8﴾ أَسِيرًا وَ يَتِيمًا وَ مِسْكِينًا عَلَى حُبِّهِ الطَّعَامَ يُطْعِمُونَ وَ

esire	ve	yetime		yoksula	ona istek duydukları halde (الطَّعَامَ)'dan hal	yiyeceği	yedirirler	
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	ikinci mef'ul		birinci mef'ul	fiili muzari+fâil	atıf h.

﴿9﴾ شُكُورًا لَا وَ جَزَاءً مِنْكُمْ لَا نُرِيدُ اللَّهِ لِوَجْهِ نُطْعِمُكُمْ إِنَّمَا

bir teşekkür		ve	bir karşılık	sizden	istemiyoruz (نُطْعِمُكُمْ)'ün failinden hal, fiil cüm.	Allah	rızası için	sizi doyuruyoruz		ancak
mef'ul	nefiy h. (olumsuzluğun devamı için)	atıf h.	mef'ul	car-mecrur		muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	fiili muzari, mef'ul		hasr edatı

﴿10﴾ قَمْطَرِيرًا عَبُوسًا يَوْمًا رَبِّنَا مِنْ نَخَافُ إِنَّا

sıkıcı	çok kötü	bir gün	Rabbimizden	korkarız	Doğrusu biz
ikinci sıfat	sıfat	mef'ul, mevsuf	harfi cer, mecrur isim	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

8. Ona (ihtiyaçtan dolayı) istek duydukları halde (ona olan sevgilerine rağmen), yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. **9-10.** "Sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, sizden bir karşılık ve teşekkür istemiyoruz. Doğrusu biz, çok kötü (asık çehreli), sıkıcı bir gün (olan kıyamet günü) Rabbimizden korkarız" (derler).

﴿11﴾ وَ سُرُورًا ۚ وَ نَضْرَةً وَ لَقَّاهُمْ الْيَوْمِ ذَٰلِكَ شَرَّ اللَّهُ فَوَقَاهُمُ

sevince	ve	parlaklığa	onları kavuşturur		günün	o	şerrinden	Allah		onları korur
matuf	atıf h.	2.mef'ul	fiili mazi, mef'ul	atıf h.	bedel	muz. ileyh	2.mef'ul, muzaf	fâil		atıf h., fiili mazi, mef'ul

11. Allah onları o günün şerrinden korur; onları (yüzlerinde) parlaklık ve sevince kavuşturur.

﴿12﴾ وَ حَرِيرًا ۙ وَ جَنَّةً صَبَرُوا بِمَا جَزَاهُمْ وَ

ipektir	ve	cennettir	sabretmeleri	sebebiyle	onların karşılığı	
matuf	atıf h.	ikinci mef'ul	fiili mazi, fail	harfi cer, masdar h.	fiili mazi, birinci mef'ul	atıf h.

12. Sabretmeleri sebebiyle onların karşılığı, cennet ve ipektir (oradaki ipek kumaşlardan giyinmektir).

﴿13﴾ زَمْهَرِيرًا ۚ وَ لَا شَمْسًا وَ فِيهَا يَرَوْنَ لَا ۚ عَلَى الْأَرَائِكِ فِيهَا مُتَّكِئِينَ

dondurucu bir soğuk		ne	ve	güneş	orada	görmezler		tahtlar üzerinde	orda	yaslanıp dayanmışlardır
matuf		nefiy h.	atıf h.	mef'ul	car-mecrur	ikinci hal, fiil cümlesi		harfi cer, mecrur isim	car-mecrur	hal

﴿14﴾ تَذْلِيلًا قُطُوفُهَا ذُلِّلَتْ وَ ظِلَالُهَا عَلَيْهِمْ دَانِيَةً وَ

kolaylaştıkça	onların koparılmaları	kolaylaştırılmıştır	ve	gölgeleri	üzerlerine	sarkmış haldedirler
mef'ulü mutlak	naibi fâil	meçhul fiili mazi	atıf h.	fâil	car-mecrur	(مُتَّكِئِينَ)'e matuf atıf h.

﴿15﴾ قَوَارِيرَا ۙ كَانَتْ أَكْوَابٍ وَ مِنْ فِضَّةٍ بِآنِيَةٍ عَلَيْهِمْ يُطَافُ وَ

billur	olan		kaselerle	ve	gümüşten	kaplarla		çevrelerinde	dolaşılır	
(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi (هي) gizli zamiri		matuf, mevsuf	atıf h.	sıfat, şibhi cümle	naibi fail, şibhi cümle, mevsuf		car-mecrur	meçhul fiili muzari	atıf h.
(أَكْوَابٍ)'in sıfatı, fiil cümlesi										

13. Orada tahtlar üzerine yaslanmaktadırlar. Orada bir güneş ve dondurucu soğuk görmezler (ideal bir iklim onları bekler). **14.** Gölgeleri (meyve ağaçlarının gölgeleri) üzerlerine sarkmış bir haldedirler ve onların koparılmaları kolaylaştıkça kolaylaştırılmıştır. **15.** Çevrelerinde gümüşten kaplar ve billur olan kaselerle dolaşılır.

كَأْسًا	فِيهَا	يُسْقَوْنَ	وَ	﴿ 16 ﴾ تَقْدِيرًا	قَدَّرُوهَا	مِنْ فِضَّةٍ	قَوَارِيرَ	
bir kadehten	Orada	içirilirler		ölçüp	takdir ederler	gümüşten	billurları	
mef'ul, mevsuf	car-mecrur	meçhul fiili muzari+naibi fail	atıf h.	mef'ulü mutlak	fiili mazi, fâil, mef'ul	(قَوَارِيرَ)'nın sıfatı, şibhi cümle	(قَوَارِيرَا)'dan bedel, mevsuf	

﴿ 18 ﴾ سَلْسَبِيلًا	تُسَمَّى	فِيهَا	عَيْنًا	﴿ 17 ﴾ زَنْجَبِيلًا ۚ	مِزَاجُهَا	كَانَ	
Selsebil olarak	isimlendirilen	orada	bir pınar(dan)	zencefil	karışımı	olan	
mef'ul	meçhul fiili muzari	car-mecrur	(زَنْجَبِيلًا)'den bedel	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	nâsih fiili mazi	

(كَأْسًا)'in sıfatı, fiil cümlesi

16. Gümüşten billurları (tam kendileri istedikleri kadar, ihtiyaçlarına göre) ölçüp takdir ederler. **17.** Orada, karışımı zencefil olan bir kadehten içirilirler.**18.** Orada "Selsebil" olarak isimlendirilen bir pınar(dan)..

وَ	يَطُوفُ	عَلَيْهِمْ	وِلْدَانٌ	مُخَلَّدُونَ ۚ	إِذَا رَأَيْتَهُمْ	حَسِبْتَهُمْ	لُؤْلُؤًا	مَنْثُورًا	﴿ 19 ﴾
	saçılmış	inci	sanırsın	onları gördüğün zaman	ölümsüz	çocuklar	yanlarında	dolaşır	
	sıfat	2.mef'ul, mevsuf	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fâil, mef'ul	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil, mef'ul	sıfat	fâil, mevsuf	car-mecrur	meçhul fiili muzari	atıf h.

19. Yanlarında ölümsüz çocuklar (ya da gençler) dolaşır; onları gördüğün zaman saçılmış inci sanırsın.

وَ	إِذَا رَأَيْتَ	ثَمَّ	رَأَيْتَ	نَعِيمًا	وَ	مُلْكًا	كَبِيرًا		﴿ 20 ﴾
	baktığın zaman	orada	görürsün	ve nimet		saltanat	büyük		
	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	mekan zarfı	cevâbü'ş-şart, fiili mazi, fâil	mef'ul	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat		

20. Baktığın zaman orada nimet (rahat yaşayış) ve büyük bir saltanat görürsün.

وَ	إِسْتَبْرَقٌ ۖ	وَ	خُضْرٌ	سُنْدُسٍ	ثِيَابُ	عَالِيَهُمْ
	atlas	ve	yeşil	ince ipek	elbiseler	üzerlerinde vardır
atıf h.	(ثِيَابُ)'ye matuf	atıf h.	sıfat	muz. ileyh	mübteda muahhar, muzaf, mevsuf	haber mukaddem, şibhi cümle

﴿ 21 ﴾ طَهُورًا	شَرَابًا	رَبُّهُمْ	سَقَاهُمْ	وَ	مِنْ فِضَّةٍ ۚ	أَسَاوِرَ	حُلُّوا	
tertemiz	içecekler	Rableri	onlara içirir		gümüşten	bileziklerle	süslenmişlerdir	
sıfat	ikinci mef'ul, mevsuf	fâil	fiili mazi, birinci mef'ul	atıf h.	(أَسَاوِرَ)'nın sıfatı, şibhi cüm.	mef'ul, mevsuf	meçhul fiili mazi, naibi fail	

﴿ 22 ﴾ مَشْكُورًا ۚ	سَعْيُكُمْ	كَانَ	وَ	جَزَاءً	لَكُمْ	كَانَ	هَذَا	إِنَّ	
şükredilen	çalışmanız	olmaktadır	ve	bir karşılık	sizin için	olmuştur	İşte bu	Doğrusu	
(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	atıf h.	(كَانَ)'nin haberi	car-mecrur	(إِنَّ)'nin haberi, nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiridir	(إِنَّ)'nin ismi, işaret ismi	tekid ve nasb h.	

21. Üzerlerinde yeşil ince ipek ve atlas elbiseler vardır; gümüşten bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz içecekler içirir. **22.** "Doğrusu işte bu sizin için bir karşılık olmuştur ve çalışmanız şükredilen olmaktadır (şükredilmeye ve mükafatı verilmeye değer olmaktadır)" denir.

لَا تُطِعْ	وَ	رَبِّكَ	لِحُكْمِ	فَاصْبِرْ	﴿ 23 ﴾ تَنْزِيلًا ۚ	الْقُرْآنَ	عَلَيْكَ	نَزَّلْنَا	نَحْنُ	إِنَّا
uyma		Rabbinin	hükmüne	sabret		Kuran'ı	sana	indirdik	Biz	şüphesiz
nehy-i hazır; nehiy ve cezm h.,fiili muzari	atıf h.	muz. ileyh, muzaf, (كُمْ): muz. ileyh	car-mecrur, muzaf	rabıta, emir fiili	mef'ulü mutlak	mef'ul	car-mecrur	haber, mazi fiil cüm.	mübteda	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

(إِنَّ)'nin haberi, isim cümlesi

﴿ 25 ﴾ أَصِيلًا ۚ	وَ	بُكْرَةً	رَبِّكَ	اسْمَ	وَ	اذْكُرِ	﴿ 24 ﴾ كَفُورًا ۚ	أَوْ	آثِمًا	مِنْهُمْ
akşam		sabah	Rabbinin	adını	an		inkarcı olana	veya	günahkara	onlardan
matuf	atıf h.	zaman zarfı	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	mef'ul muzaf	emir fiili	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ul	car-mecrur

23. Şüphesiz Biz sana Kuran'ı indirdik. **24.** Rabbinin hükmüne sabret; onlardan günahkar veya inkarcı olana uyma. **25.** Rabbinin adını sabah akşam zikret.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 578 ≻

(76 / İNSAN, 6 – 7 – 8 – 9 – 10):

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz (gözün aydın olsun) (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti (فَجَّرَ يُفَجِّرُ تَفْجِيرًا): (tef'il bâbı) akıttı, fışkırttı (أَوْفَى يُوفِي إِيفَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) tam olarak yerine getirdi/ ifa etti, eksiksiz yaptı (اَلنَّذْرُ ج نُذُورٌ): adak/ dinin emirleri (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلشَّرُّ): şer, kötülük [(اِسْتَطَارَ يَسْتَطِيرُ) اَلْمُسْتَطِيرُ]: (ism-i fâil) yaygın, yayılmış, salgın (أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yemek, yiyecek, doyurma (حَبَّ يَحُبُّ حُبًّا): (muzaaf fiil) sevdi (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): alçaltıcı, zillete düşürücü, yoksul, düşkün (اَلْيَتِيمُ ج يَتَاوَى): yetim, babası ölmüş çocuk (اَلْاَسِيرُ ج اَسْرَى): esir (أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامًا): (if'al bâbı) yedirdi, doyurdu, rızıklandırdı (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): zat (Allah rızası) / yüz/başlangıç/ yön (أَرَادَ يُرِيدُ إِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) irade etti, istedi (اَلْجَزَاءُ): (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلشُّكُورُ): şükretme, teşekkür (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu [(عَبَسَ يَعْبِسُ) اَلْعَبُوسُ]: çok kötü (اَلْقَمْطَرِيرُ): uzun ve sıkıcı gün (kıyamet günü)

(76 / İNSAN, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(وَقَى يَقِي وِقَايَةً): (lefif-i mefruk fiil) korudu (اَلشَّرُّ): şer, kötülük (لَقَّى يُلَقِّي تَلْقِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) kavuşturdu, nimetlendirdi/ karşılaştırdı (اَلنَّضْرَةُ): sevimlilik, sevinç, pırıltı, parlaklık, neşe (اَلسُّرُورُ): sevinç (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi, kendini tuttu (اَلْحَرِيرُ ج حَرَائِرُ): ipek (اَلْمُتَّكِئُ ج مُتَّكِئُونَ): (ism-i fâil) yaslanan, kurulan (اَلْاَرِيكَةُ ج اَرَائِكُ): taht, divan, sandalye, üzerine oturulabilen her çeşit eşya (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلزَّمْهَرِيرُ): şiddetli dondurucu soğuk/ kamer, ay (اَلشَّمْسُ): güneş [(دَنَى يَدْنُو) اَلدَّانِيَةُ]: (ism-i fâil) yakın (sarkıtılmış) (اَلظِّلُّ ج ظِلَالٌ): gölge (ذَلَّلَ يُذَلِّلُ تَذْلِيلاً): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı, hazırladı, tesviye etti/ boyun eğdirdi, ehlileştirdi (اَلْقِطْفُ ج قُطُوفٌ): olgunlaşmış, koparılma vakti gelmiş olan (طَافَ يَطُوفُ طَوْفًا): (ecvef fiil) dolaştı (اَلْاَنَاءُ ج آنِيَةٌ): kap (اَلْكُوبُ ج اَكْوَابٌ): bardak, kulpsuz kadeh (اَلْفِضَّةُ): gümüş (اَلْقَارُورَةُ ج قَوَارِيرُ): billur bardak v.b/ sırça, kristal (اَلْقَارُورَةُ ج قَوَارِيرُ): billur bardak v.b/ sırça, kristal (اَلْفِضَّةُ): gümüş (قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) ölçüyle yaptı/ ölçüp biçti/ takdir etti/ tayin etti/ hükmetti (سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (اَلْكَأْسُ ج كُؤُوسٌ): kâse, bardak, fincan (اَلْمِزَاجُ ج اَمْزِجَةٌ): karışım/ mizaç, huy (اَلزَّنْجَبِيلُ): zencefil

(76 / İNSAN, 18 – 19 – 20 – 21 – 22 - 23 – 24 – 25):

[عَيْنًا (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ)]: göz (gözün aydın olsun) (سَمَّى يُسَمِّي): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) isimlendirdi, ad koydu (اَلسَّلْسَبِيلُ): cennette bir pınarın adı/ kolay içimli bir meşrubat (طَافَ يَطُوفُ): (ecvef fiil) dolaştı (اَلْوَلِيدُ ج وِلْدَانٌ): genç hizmetçi, çocuk, köle (اَلْمُخَلَّدُ ج مُخَلَّدُونَ): (ism-i mef'ûl) bilezik ve küpeyle süslendirilen/ devamlı kalıcı kılınanlar (رَأَى يَرَى): (nâkıs-mehmuz f.) gördü (حَسِبَ يَحْسَبُ): zannetti, var saydı (اَللُّؤْلُؤُ): inci, inciler [(نَثَرَ) اَلْمَنْثُورُ]: (ism-i mef'ûl) saçılmış (اَلنَّعِيمُ): rahat yaşayış, bolluk, çok nimet/ nimetlenme (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan (ثَمَّ): (zarf) orada (اَلْسُنْدُسُ): dokunmuş ipek, ince ve halis ipek (اَلثَّوْبُ ج ثِيَابٌ): elbise (اَلْخَضْرَاءُ ج خُضْرٌ): yeşil (اَلْاِسْتَبْرَقُ): kalın ipek, atlas (حَلَّى يُحَلِّي تَحْلِيَةً): (tef'il bâbı) süs eşyası taktı, süsledi, süslendirdi (سَقَى يَسْقِي): (nâkıs fiil) suladı, içirdi (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içilen şey, içecek (اَلْاَسْوِرَةُ ج اَسَاوِرُ): bilezik [(طَهُرَ) اَلطَّهُورُ]: tertemiz, temiz (اَلْفِضَّةُ): gümüş [(جَزَى) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme [(سَعَى) اَلسَّعْيُ]: (masdar) çalışma, amel [(شَكَرَ) اَلْمَشْكُورُ]: (ism-i mef'ûl) şükredilen (نَزَّلَ يُنَزِّلُ):(tef'il bâbı) indirdi (صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا): sabretti, bekledi (أَطَاعَ يُطِيعُ إِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti [(اَثِمَ يَاْثَمُ) اَلْآثِمُ]: (ism-i fâil) günah işleyen (اَلْكَفُورُ): (mübâlağalı ism-i fâil) azılı kâfir, çok nankör (اَلْبُكْرَةُ): sabah, gündüzün başlangıcı (اَلْاَصِيلُ ج اَصَالٌ): akşam, ikindiden sonra akşama kadarki vakit

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 579 (İNSAN: 26- 31 /MÜRSELAT: 1 – 19) ≻

﴿ 26 ﴾ وَ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَ سَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً

geceden	Artık secde et	O'na		O'nu tesbih et	bir gece	uzun
harfi cer, mecrur isim	rabıta, emir fiili	car-mecrur	atıf h.	emir fiili, mef'ul	zaman zarfı, mevsuf	sıfat

26. Artık geceden (bir bölümde) O'na secde et (namaz kıl); O'nu uzun bir gece (geceleyin uzun uzun) tesbih et.

﴿ 27 ﴾ إِنَّ هٰؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَ يَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلاً

ağır	günü	arkalarında	bırakırlar		acil olanı	severler	onlar	Doğrusu
sıfat	mef'ul, mevsuf	mekan zarfı	fiili muzari+fâil	atıf h.	mef'ul	(إنّ)'nin haberi, fiil cümlesi	(إنّ)'nin ismi	tekid ve nasb h.

27. Doğrusu onlar (insanlar), acil olanı (dünyayı, hemen verilen ücreti) severler, ağır günü arkalarında bırakırlar.

﴿ 28 ﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَ وَشَدَدْنَآ أَسْرَهُمْ ۚ وَ إِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلاً

Biz	Onları yarattık		sağlamlaştırdık	bağlarını		dilersek	değiştiririz	benzerleriyle	
mübteda	haber, mazi fiil cümlesi		fiili mazi, fâil	mef'ul	atıf h.	şart bildiren zaman zarfı, fi'lu'ş-şart; fiili mazi, fâil	fiili mazi, fâil	mef'ul	mef'ulü mutlak

28. Onları Biz yarattık. Bağlarını (eklemlerini) Biz sağlamlaştırdık; dilersek benzerleriyle değiştiririz.

﴿ 29 ﴾ إِنَّ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلاً

Doğrusu	bu	bir öğüttür	artık kim	dilerse	edinir	Rabbine varan	bir yol
tekid ve nasb h.	(إنّ)'nin ismi	(إنّ)'nin haberi	rabıta, mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, fiili mazi	cevâbü'ş-şart, fiili mazi	h. cer, mecrur isim	mef'ul

(مَن) mübtedasının haberi, şart ve cevabı

29. Doğrusu Bu (Kur'an), bir öğüttür; artık kim dilerse, Rabbine varan bir yol edinir.

﴿ 30 ﴾ وَ مَا تَشَآؤُونَ إِلَّآ أَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ ۚ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

dileyemezsiniz	dışında	dilemesi	Allah'ın	Doğrusu	Allah	daima	çok iyi bilendir	Hakim'dir
nefy-i hal; nefiy h., fiili muzari+fâil	istisna h.	müstesna, masdar-ı müevvel	fâil	tekid ve nasb h.	(إنّ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi	(كَانَ)'nin ikinci haberi

(إنّ)'nin haberi, (.....كَانَ) cümlesi

30. Allah'ın dilemesi dışında siz dileyemezsiniz (Allah onay vermeden hiçbirşey gerçekleşmez). Doğrusu Allah, Alim'dir (çok iyi bilendir), Hakim'dir (hikmetle iş yapandır).

﴿ 31 ﴾ يُدْخِلُ مَنْ يَشَآءُ فِي رَحْمَتِهِ ۚ وَ الظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

sokar	kimseyi	dilediği/dileyen	rahmetine		Zalimlere	hazırladı	işte onlara	bir azap	acı veren
fiili muzari	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	mef'ul (cemi müzekker salim ismin mansub hali)	fiili mazi {takdir edilen fiilin tefsiri (açıklamasıdır) da denmiştir}	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat

31. Dilediği/dileyen kimseyi rahmetinin içine sokar. Zalimlere, işte onlara, acı veren bir azap hazırladı.

سورة المرسلات (77)

(MÜRSELÂT (Gönderilenler) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 50 ayettir.)

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 579- 580 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân, Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	الْمُرْسَلَاتِ	عُرْفًا ﴿1﴾	فَالْعَاصِفَاتِ	عَصْفًا ﴿2﴾		
	gönderilenlere	ard arda	fırtına koparanlara	estikçe esip		
	mecrur isim	hal	atıf h., matuf	mef'ulü mutlak		
وَ	النَّاشِرَاتِ	نَشْرًا ﴿3﴾	فَالْفَارِقَاتِ	فَرْقًا ﴿4﴾		
	yayanlara	yaydıkça	ayıranlara	ayırdıkça		
atıf h.	matuf	mef'ulü mutlak	atıf h., matuf	mef'ulü mutlak		
فَالْمُلْقِيَاتِ	ذِكْرًا ﴿5﴾	عُذْرًا	أَوْ	نُذْرًا ﴿6﴾		
böylece (haklılara) bırakanlara	zikri (vahyi)	özür için	veya	uyarı için		
atıf h., matuf	mef'ul	mef'ulün li eclih	atıf h.	matuf		
إِنَّمَا	تُوعَدُونَ	لَوَاقِعٌ ﴿7﴾				
Kesinlikle .. şey	size vaad edilen	gerçekleşecektir				
tekid ve nasb h.+(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.	tekid lamı, (إِنَّ)'nin haberi				

1-7. And olsun ard arda gönderilenlere, estikçe esip fırtına koparanlara, yaydıkça yayanlara, (hak ile batılı) ayırdıkça ayıranlara, böylece (haklılara) özür veya (haksızlara) uyarı için zikri (vahyi) bırakanlara ki size vaad edilen şey (kıyamet ve sonrası) kesinlikle gerçekleşecektir.

فَإِذَا	النُّجُومُ	طُمِسَتْ ﴿8﴾	وَ	إِذَا	السَّمَآءُ	فُرِجَتْ ﴿9﴾
zaman	Yıldızlar	silindiği		zaman	Gök	yarıldığı
başlama h., zaman zarfı	sonra gelen fiilin naibi fâili	meçhul fiili mazi		zaman zarfı atıf h.	sonra gelen fiilin naibi fâili	meçhul fiili mazi
وَ	إِذَا	الْجِبَالُ	نُسِفَتْ ﴿10﴾			
	zaman	Dağlar	savrulduğu			
atıf h.	zaman zarfı	sonra gelen fiilin naibi fâili	meçhul fiili mazi			
وَ	إِذَا	الرُّسُلُ	أُقِّتَتْ ﴿11﴾			
	zaman	Peygamberlere	vakitleri bildirildiği			
atıf h.	zaman zarfı	sonra gelen fiilin naibi fâili	meçhul fiili mazi			

8. Yıldızlar silindiği (ışıkları söndürüldüğü) zaman, **9.** Gök yarıldığı zaman,

10. Dağlar (temelinden oynatılıp) savrulduğu zaman, **11.** Peygamberlere (şahidlik için) vakitleri (tayin edilip) bildirildiği zaman,

لِأَيِّ	يَوْمٍ	أُجِّلَتْ ﴿12﴾	لِيَوْمِ	الْفَصْلِ ﴿13﴾	
hangi ..için	gün	tehir edilmiştir	günü için	Ayrım	
car-mecrur, muzaf	muz. ileyh	meçhul fiili mazi	car-mecrur muzaf	muz. ileyh	

12. (Bu şahitlik) hangi gün için tehir edilmiştir? **13.** Ayrım (hüküm) günü için (tehir edilip ertelenmiştir).

وَ	مَآ	أَدْرَاكَ	مَا	يَوْمُ	الْفَصْلِ ﴿14﴾
	ne	sana bildirdi	ne olduğunu	gününün	Ayrım
başlama h.	mübteda, soru ismi	haber, mazi fiil cümlesi, birinci mef'ul	mübteda, soru ismi	haber, cümle (أَدْرَاكَ)'nin ikinci mef'ulüdür	muz. ileyh

14. Ayrım gününün ne olduğunu sana ne bildirdi (nerden bilirsin)?

وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُكَذِّبِينَ	أَ	لَمْ نُهْلِكِ	الْأَوَّلِينَ ﴿15﴾	ثُمَّ	نُتْبِعُهُمُ ﴿16﴾
vay haline	O gün	yalancıların	mi	helak etmedik	öncekileri	sonra	onlara tabi ederiz
mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle	soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	mef'ul	atıf h.	fiili muzari, birinci mef'ul
الْآخِرِينَ	كَذَٰلِكَ	نَفْعَلُ	بِالْمُجْرِمِينَ	وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿17﴾ ﴿18﴾ ﴿19﴾	
sonrakileri	işte böyle	yaparız	suçlulara	vay haline	O gün	yalancıların	
ikinci mef'ul	car-mecrur	fiili muzari	car-mecrur	mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle	

15. O gün yalancıların vay haline! **16-17.** Öncekileri helak etmedik mi? Sonra (ardından) onlara sonrakileri de tabi ederiz (yetiştiririz, onları diğerlerinin peşine takarız). **18.** Suçlulara işte böyle yaparız. **19.** O gün yalancıların vay haline!.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 579 ≻

(76 / İNSAN, 26 – 27):

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (طَوِيلٌ ج طِوَالٌ): uzun (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti, boyun eğdi (سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, tenzih ve takdis etti (أَحَبَّ يُحِبُّ إِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi (اَلْعَاجِلَةُ): dünya (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (وَذَرَ يَذَرُ وَذْرًا): (misal fiil) bıraktı, ilgilenmedi, alakayı kesti (اَلثَّقِيلُ ج ثِقَالٌ): ağır, önemli, ciddi (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (شَدَّ يَشُدُّ شَدًّا): (muzaaf fiil) takviye etti, kuvvetleştirdi, sıkıladı [اَلْأَسْرُ (اَسَرَ يَأْسِرُ]: bağlama, zincire vurma (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, tercih etti (بَدَّلَ يُبَدِّلُ تَبْدِيلاً): (tef'il bâbı) değiştirdi, tahrif etti, birbirine bedel kıldı (اَلْمَثَلُ ج اَمْثَالٌ): misal, numune örnek, müsavi, aynısı (اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlatmaya sevkeden vaaz, nâsihat (اتَّخَذَ يَتَّخِذُ اِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) yaptı, husule getirdi/ edindi (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): açık ve geniş yol [اَلْعَلِيمُ (عَلِمَ يَعْلَمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok bilen, iyi bilen [اَلْحَكِيمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) hikmetli, hakim, sağlam, muhkem (أَدْخَلَ يُدْخِلُ إِدْخَالاً): (if'al bâbı) girdirdi, dâhil etti (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) diledi, istedi [اَلرَّحْمَةُ (رَحِمَ يَرْحَمُ]: rahmet, ihsan (اَلظَّالِمُونَ ج ظَالِمُونَ): (ism-i fâil) zulmeden, haksızlık eden (أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) hazırladı (اَلْأَلِيمُ): şiddetli acı çektiren, çok elem veren

≺ MÜRSELÂT SÛRESİ ≻

(77 / MÜRSELÂT, 1 – 2 - 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9):

(اَلْمُرْسَلَةُ ج مُرْسَلاَتٌ): (ism-i mef'ûl) gönderilen, elçi (اَلْعُرْفُ ج اَعْرَافٌ): ard arda, peş peşe/ yüksek yer, sırt/ iyilik [اَلْعَاصِفَةُ (عَصَفَ يَعْصِفُ]: (ism-i fâil) şiddetli esen, fırtına koparan [اَلنَّاشِرَةُ (نَشَرَ يَنْشُرُ]: (ism-i fâil) yayan, açan, yayınlayan [اَلْفَارِقَةُ (فَرَقَ يَفْرِقُ]: (ism-i fâil) ayırıcı veya ayırt eden (اَلْمُلْقِيَةُ ج مُلْقِيَاتٌ): (ism-i fâil) atan, çıkaran, bırakan, veren (اَلذِّكْرُ): zikir, hatırlatma/ kitap/ peygamber/ söz, laf/ şeref, şan (اَلْعُذْرُ ج اَعْذَارٌ): özür, mazaret (اَلنُّذْرُ): uyarma, sakındırma (وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا): (misal fiil) vaadetti, söz verdi [اَلْوَاقِعُ (وَقَعَ يَقَعُ]: (ism-i fâil) tahakkuk edici, düşen (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (طَمَسَ يَطْمِسُ طَمْسًا): ışığını giderdi, sildi, söndürdü, başkalaştırdı, kör etti (فَرَجَ يَفْرِجُ فَرْجًا): yardı

(77 / MÜRSELÂT, 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (نَسَفَ يَنْسِفُ نَسْفًا): temelinden oynattı, söktü, savurdu, dağıttı, uçurdu, süpürdü

(أَقَّتَ يُؤَقِّتُ تَأْقِيتًا): (tef'ill bâbı) vaktini tayin etti, vakitlendirdi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(أَجَّلَ يُؤَجِّلُ تَأْجِيلاً): (tef'il bâbı) tecil etti, tehir etti, ileriye bıraktı [اَلْفَصْلُ (فَصَلَ يَفْصِلُ]: ayırd etme, kesin hüküm

(أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün

(اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan, inanmayan

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ إِهْلاَكًا): (if'al bâbı) helak etti, felakete uğrattı, harcadı, telef etti, kazıdı, başını belaya soktu

(اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (أَتْبَعَ يُتْبِعُ إِتْبَاعًا): (if'al bâbı) tabi oldu, yetişti, kavuştu/ peşine taktı

(اَلْآخِرُ ج آخِرُونَ): sonuncu, sonraki (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen (اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket

(اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan, inanmayan

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 580 (MÜRSELAT: 20 – 50) ≻

أَ	لَمْ نَخْلُقْكُمْ	مِنْ مَآءٍ	مَهِينٍ ﴿20﴾	
mı	sizi yaratmadık	bir sudan	basit	
soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h.,fiili muzari, mef'ul	harfi cer,mecrur isim, mevsuf	sıfat	
فَجَعَلْنَاهُ	فِي قَرَارٍ	مَكِينٍ ﴿21﴾	إِلَى قَدَرٍ	مَعْلُومٍ ﴿22﴾
Akabinde onu kıldık	bir yerde	sağlam	bir kadere kadar	belli
atıf h., fiili mazi, fâil, mef'ul	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat

20-22. Sizi basit bir sudan yaratmadık mı? Akabinde onu belli bir kadere (vakte) kadar sağlam bir yerde kıldık (yerleştirdik).

فَقَدَرْنَا	فَنِعْمَ	الْقَادِرُونَ ﴿23﴾	وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿24﴾
İşte böyle takdir edip güç yetirdik	Biz ne güzel	takdir edip güç yetireniz	vay haline	O gün	yalancıların
atıf h., fiili mazi, fâil	atıf h., camid fiili mazi, övme ifade eder	fâil	mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle

23. İşte böyle takdir edip güç yetirdik. Biz ne güzel takdir edip güç yetireniz! **24.** O gün yalanlancıların vay haline!

أَ	لَمْ نَجْعَلِ	الْأَرْضَ	كِفَاتًا ﴿25﴾	وَ	أَحْيَآءً	أَمْوَاتًا ﴿26﴾
mı	yapmadık	yeryüzünü	toplantı yerleri	ve	dirilere	ölülere
soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	birinci mef'ul	ikinci mef'ul	atıf h.	mef'ul	matuf

25-26. Biz yeryüzünü, dirilere ve ölülere toplantı yerleri yapmadık mı?

وَ	جَعَلْنَا	فِيهَا	رَوَاسِيَ	شَامِخَاتٍ	وَ	أَسْقَيْنَاكُمْ	مَآءً	فُرَاتًا ﴿27﴾
	yarattık	orada	sabit dağlar	yüksek	ve	size içirdik	su	tatlı
atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	mef'ul, mevsuf	sıfat	atıf h.	fiili mazi, fâil, birinci mef'ul	ikinci mef'ul, mevsuf	sıfat
وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿28﴾	اِنْطَلِقُوٓا	إِلَى مَا	كُنْتُمْ	بِهِ	تُكَذِّبُونَ ﴿29﴾	
vay haline	O gün	yalancıların	gidin	şeye	olduğunuz	kendisini	yalanlamakta	
mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle	emir fiili, fâil	harfi cer, ismi mevsul	sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi	car-mecrur	(كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi	

27. Orada yüksek sabit dağlar yarattık ve size tatlı su içirdik. **28.** O gün yalancıların vay haline! **29.** (O gün inkarcılara): "Kendisini yalanlamakta olduğunuz şeye gidin." (denir).

اِنْطَلِقُوٓا	إِلَى ظِلٍّ	ذِي	ثَلَاثِ	شُعَبٍ ﴿30﴾	لَا	ظَلِيلٍ	وَ	لَا يُغْنِي	مِنَ اللَّهَبِ ﴿31﴾
gidin	gölgesine	sahibi	üç	kol	olmayan	gölgesi	ve	korumayan	tutuşmuş ateşten de
emir fiili, fâil	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh	muz. ileyh	nefiy h.	(ظِلٍّ)'nin sıfatı	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

30-31. "Gölgesi olmayan ve tutuşmuş ateşten de korumayan (cehennemin) üç kol sahibi gölgesine gidin."

إِنَّهَا	تَرْمِي	بِشَرَرٍ	كَالْقَصْرِ ﴿32﴾	كَأَنَّهُ	جِمَالَتٌ	صُفْرٌ ﴿33﴾	
Doğrusu O	atar	kıvılcımlar	saray gibi	Sanki o gibidir	develer	sarı	
tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi	car-mecrur, mevsuf	sıfat	teşbih ve nasb h., (كَأَنَّ)'nin ismi	(كَأَنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat	
وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿34﴾	هَذَا	يَوْمُ	لَا يَنْطِقُونَ ﴿35﴾		
vay haline	O gün	yalancıların	Bu	gündür	konuşamıyacakları		
mübteda	zaman zarfı	haber, şibhi cümle	işaret ismi mübteda	haber, muzaf	muzafun ileyh: fiil cüm.: nefiy h., fiili muzari+fâil		

34. Yalancıların o gün vay haline! **35.**Bu, onların konuşamıyacakları gündür.

﴿ 37 ﴾ لِلْمُكَذِّبِينَ يَوْمَئِذٍ وَيْلٌ ﴿ 36 ﴾ فَيَعْتَذِرُونَ لَهُمْ لاَ يُؤْذَنُ وَ

yalancıların | O gün | vay haline | ki özür dilesinler | Onlara | izin verilmez

haber, şibhi cümle | zaman zarfı | mübteda | atıf h., fiili muzari+fâil | naibi fail, şibhi cümle | nefy-i istikbal; nefiy h., meçhul fiili muzari | atıf h.

36. Onlara izin verilmez ki özür dilesinler. **37.** Yalancıların o gün vay haline!

﴿ 38 ﴾ الْأَوَّلِينَ وَ جَمَعْنَاكُمْ الْفَصْلِ ۚ يَوْمُ هَذَا

öncekileri | ve | sizi toplamışızdır | ayrım | günüdür | Bu

(جَمَعْنَاكُمْ)'nün mef'ulüne matuf | atıf h. | fiili mazi, fâil, mef'ul | muz. ileyh | haber, muzaf | mübteda

38. "Bu, ayrım (hüküm verme) günüdür. Sizi ve öncekileri (bir araya getirip) toplamışızdır."

﴿ 39 ﴾ فَكِيدُونِ كَيْدٌ لَكُمْ كَانَ فَإِنْ

haydi Bana tuzak kurun | bir düzeniniz | sizin var | idiyse | Eğer

rabıta, cevâbü'ş-şart, emir fiili, fâil, mef'ul | (كَانَ)'nin muahhar ismi | (كَانَ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle | fi'lu'ş-şart; nâsih fiili mazi | atıf h., şart h.

39. "(Azabtan kurtulmak için) eğer sizin bir düzeniniz (tuzağınız) varsa haydi Bana tuzak kurun."

﴿ 41 ﴾ عُيُونٍ لا وَ فِي ظِلاَلٍ الْمُتَّقِينَ إِنَّ ﴿ 40 ﴾ لِلْمُكَذِّبِينَ ع يَوْمَئِذٍ وَيْلٌ

pınarlardadır | ve | gölgelerde | takva sahipleri | Doğrusu | yalancıların | O gün | vay haline

matuf | atıf h. | (إِنَّ)'nin haberi, şibhi c | (إِنَّ)'nin ismi | tekid ve nasb h. | haber, şibhi cümle | zaman zarfı | mübteda

40. Yalancıların o gün vay haline! **41.** Doğrusu takva sahipleri, gölgelerde ve pınarlardadır.

﴿ 43 ﴾ تَعْمَلُونَ كُنْتُمْ بِمَا هَنِيئًا اشْرَبُوا وَ كُلُوا ﴿ 42 ﴾ يَشْتَهُونَ ط مِمَّا فَوَاكِهَ وَ

işlemiş | olduğunuz | şeyler sebebiyle | afiyetle | içiniz | , | yiyiniz | canlarının çektiği | şeyler-den | meyveler (içindedirler) | ,

(كَانَ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi | sıla; nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi | car-mecrur (ismi mevsul) | hal | emir fiili, fâil | atıf h. | emir fiili, fâil | sıla: muzari fiil cüm | car-mecrur (ismi mevsul) | matuf | atıf h.

42. Canlarının çektiği şeylerden meyveler (içindedirler). **43.** (Onlara): "İşlemiş olduğunuz şeyler sebebiyle afiyetle yiyiniz, içiniz (denir).

﴿ 45 ﴾ لِلْمُكَذِّبِينَ يَوْمَئِذٍ وَيْلٌ ﴿ 44 ﴾ الْمُحْسِنِينَ نَجْزِي كَذٰلِكَ إِنَّا

yalancıların | O gün | vay haline | iyilik yapanlara | karşılık veririz | işte böyle | Gerçek şu ki Biz

haber, şibhi cümle | zaman zarfı | mübteda | mef'ul | (إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cümlesi | car-mecrur | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi

44. Gerçek şu ki Biz, iyilik yapanlara işte böyle karşılık veririz.**45.** O gün yalancıların vay haline!

﴿ 46 ﴾ مُجْرِمُونَ إِنَّكُمْ قَلِيلاً تَمَتَّعُوا وَ كُلُوا

suçlularsınız | doğrusu siz | biraz | faydalanın | , | Yiyin

(إِنَّ)'nin haberi | tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi | zaman zarfı naibi | emir fiili, fâil | atıf h. | emir fiili, fâil

46. Yiyin, biraz faydalanın (bir müddet refah içinde yaşayın), doğrusu siz suçlularsınız.

﴿ 48 ﴾ لاَ يَرْكَعُونَ ارْكَعُوا لَهُمُ إِذَا قِيلَ وَ ﴿ 47 ﴾ لِلْمُكَذِّبِينَ يَوْمَئِذٍ وَيْلٌ

rükua varmazlar | rüku edin | onlara | denildiği zaman | | yalancıların | O gün | vay haline

cevâbü'ş-şart, nefy-i istikbal; nefiy h., fiili muzari+fâil | (قِيلَ) meçhul mazi fiil cümlesinin naibi faili, emir fiili cümlesi, fâil | car-mecrur | şart bildiren zaman zarfı, meçhul fiili mazi | başlama h. | haber, şibhi cümle | zaman zarfı | mübteda

47. O gün yalancıların vay haline! **48.** Onlara "Rüku edin" denildiği zaman rükua varmazlar.

﴿ 50 ﴾ يُؤْمِنُونَ بَعْدَهُ حَدِيثٍ فَبِأَيِّ ﴿ 49 ﴾ لِلْمُكَذِّبِينَ يَوْمَئِذٍ وَيْلٌ

inanırlar | ondan sonra | söze | Artık hangi | yalancıların | O gün | vay haline

fiili muzari+fâil | sıfat, şibhi cümle | muz. ileyh, mevsuf | rabıta, car-mecrur, muzaf | haber, şibhi cümle | zaman zarfı | mübteda

49. O gün yalancıların vay haline! **50.** Artık ondan (Kuran'dan) sonra hangi söze inanırlar?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 580 ≻

(77 / MÜRSELÂT, 20 – 21 – 22 - 23 – 24 – 25 – 26 – 27):

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْمَهِينُ ج مُهَنَاءُ): basit, adi, kıymetsiz (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı

(اَلْقَرَارُ): yerleşme mekânı (اَلْمَكِينُ ج مُكَنَاءُ): sarsılmaz, sabit ve sağlam, yerine oturaklıca yerleşmiş/ kadri yüce

(اَلْقَدَرُ ج اَقْدَارٌ): tayin edilen vakit/ kader/ mikdar, kemiyet/ güç takat [(عَلَمَ يَعْلَمُ) اَلْمَعْلُومُ]: (ism-i mef'ûl) bilinen

(قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): takdir etti, kaderini çizdi ve ayarladı/ daraltttı/ takdir etti/ ölçüp biçti/ gücü yetti (نِعْمَ): (övme fiili) ne güzel

(اَلْقَادِرُ ج قَادِرُونَ): (ism-i fâil) ayarlayıcı veya takdir edici, kaderini tayin eden, gücü yeten

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yaptı (اَلْكِفَاتُ): toplanma yerleri [(أَحْيَى) اَلْاِحْيَاءُ]: hayat, hayat verme (اَلْمَيْتُ ج اَمْوَاتٌ): ölü

(اَلرَّاسِيَةُ ج رَوَاسِي): (ism-i fâil) kökü yahut dibi sabit ve rasih olan, kökü yerleşmiş (اَلشَّامِخَةُ ج شَامِخَاتٌ): yüksek (اَلْمَاءُ): su

(أَسْقَى يُسقِي إِسْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) suladı, içme hakkı verdi, içirdi (اَلْفُرَاتُ): tatlı (çok tatlı manasıda verilmiştir)

(77 / MÜRSELÂT, 28 – 29 – 30 - 31 – 32 – 33 – 34 – 35):

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan

(اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inanmadı

(اِنطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاَقًا): (infiâl bâbı) gitti, gidiverdi (اَلثَّلاَثُ): üç (اَلشَّعْبَةُ ج شُعَبٌ): şube, bölüm, kısım (اَلظِّلُّ ج ظُلُولٌ): gölge

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

(اَلظَّلِيلُ): gölgeli, çok gölgeli, devamlı gölgeli [(لَهِبَ يَلْهَبُ) اَللَّهَبُ]: alev veya ateşin tutuşması, alevlenmesi

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) müstağni kıldı, kâfi geldi, zengin kıldı/ meşgul etti, oyaladı

(رَمَى يَرْمِي رَمْيًا): (nâkıs fiil) attı (اَلشَّرَرُ): kıvılcımlar (اَلْقَصْرُ ج قُصُورٌ): büyük ağaç kökleri/ saray, köşk

(اَلْجَمَلُ ج جِمَالَتٌ): erkek deve (اَلْصَّفْرَاءُ ج صُفْرٌ): sarı (نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا): konuştu, söyledi (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan

(77 / MÜRSELÂT, 36 – 37 – 38 – 39 - 40 – 41 – 42 – 43 – 44 – 45 - 46 – 47 – 48 – 49 – 50):

(اَذِنَ يَأْذَنُ اِذْنًا): (mehmuze'l fa) izin verdi (اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا): (iftiâl bâbı) özür beyan etti, özür diledi

(اَلْوَيْلُ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalan isnad eden, yalanlayan

[(فَصَلَ يَفْصِلُ) اَلْفَصْلُ]: ayırdetme, kesin hüküm (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki (جَمَعَ يَجْمَعُ جَمْعًا): topladı

(كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef fiil) hile yaptı, tuzak kurdu, tuzağa düşürdü/ işleri yoluna koydu/ hilesini boşa çıkardı

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) korunan, sakınan (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz/ pınar, çeşme, kaynak (اَلظِّلُّ ج ظِلاَلٌ): gölge

(اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اِشْتَهَى يَشْتَهِي اِشْتِهَاءً): (iftiâl bâbı) canı çekti, çok arzu etti, iştahı oldu

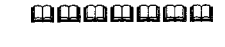
(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz'el-fa) yedi (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (هَنِيئًا): afiyetle

(جَزَى يَجْزِي جَزْيًا): (nâkıs fiil) kaşılığını verdi (اَلْمُحْسِنُ ج مُحْسِنُونَ): (ism-i fâil) iyilik eden, güzel yapan, güzel davranan

(أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuze'l-fa) yedi (اَلْقَلِيلُ ج قَلِيلُونَ): az, azınlık (اَلْمُجْرِمُ ج مُجْرِمُونَ): (ism-i fâil) suç işleyen, günah işleyen

(تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا): (tefa'ul bâbı) refah içinde yaşadı/ rahata kavuştu/ faydalandı, lezzet aldı/ haccı temettu yaptı

(رَكَعَ يَرْكَعُ رَكْعًا): huşu gösterdi, tevazuda bulundu, rükûa vardı (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

30. CÜZ

سورة النبإ (78)

(NEBE (Önemli Haber) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 40 ayettir.)

CÜZ: 30, KUR'AN SAYFASI: 581 – 582

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾ عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿2﴾ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ

عَمَّ	يَتَسَآءَلُونَ	عَنِ	النَّبَإِ	الْعَظِيمِ
ne hakkında	Birbirlerine soruşturuyorlar		büyük haber hakkında (mı)	
câr-mecrur	fiili muzari+ fâil		harfi cer+ mecrur isim, mevsuf	sıfat

﴿3﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿4﴾ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

الَّذِي	هُمْ	فِيهِ	مُخْتَلِفُونَ	كَلَّا	سَيَعْلَمُونَ
ki	onlar	Bu konuda	ihtilaf edenlerdir	Hayır!	Bilecekler!
(النَّبَإِ)'nin ikinci sıfatı, ismi mevsul	mübteda	şibhi cümle (مُخْتَلِفُونَ) ile bağlantılıdır.	haber: fiili muzarifâil	nefiy ve zecr (kınama) h.	harfi istikbal muzari+fâil / fiili istikbal

sıla: isim cümlesi

﴿5﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

ثُمَّ	كَلَّا	سَيَعْلَمُونَ
Sonra	Hayır!	Bilecekler!
atıf h.	nefiy ve zecr (kınama) h.	harfi istikbal (gelecek zaman harfi), fiili muzari+fâil

1. Birbirlerine ne hakkında soruşturuyorlar? **2.** (O) büyük haber hakkında (mı?) **3.** Ki onlar bu konuda ihtilaf edenlerdir. **4.** Hayır! Bilecekler! **5.** Sonra hayır! Bilecekler!

﴿6﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا ﴿7﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا

أَ	لَمْ	نَجْعَلِ	الْأَرْضَ	مِهَادًا	وَ	الْجِبَالَ	أَوْتَادًا
Biz yapmadık mı?			yeryüzünü	bir beşik	atıf h.	dağları	kazıklar
soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm harfi, fiili muzari		mef'ûl	ikinci mef'ûl		(الْأَرْضَ)'ya matuf	(مِهَادًا)'e matuf

6 - 7. Biz yeryüzünü bir beşik, dağları da kazıklar yapmadık mı?

﴿8﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿9﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا

وَ	خَلَقْنَاكُمْ	أَزْوَاجًا	وَ	جَعَلْنَا	نَوْمَكُمْ	سُبَاتًا
Ve	sizi yarattık	çiftler halinde		kıldık	uykunuzu	bir istirahat
atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ûlün bih	hal	atıf h.	mazi fiil+ fail	mef'ûlün bih	ikinci mef'ûl

﴿10﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿11﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

وَ	جَعَلْنَا	اللَّيْلَ	لِبَاسًا	وَ	جَعَلْنَا	النَّهَارَ	مَعَاشًا
	yaptık	geceyi	bir elbise	atıf h.	kıldık	Gündüzü de	Bir geçim zamanı
	fail	mef'ûl	ikinci mef'ûl		mazi fiil+ fail	mef'ûl	ikinci mef'ûl

8. Ve sizi çiftler halinde yarattık. **9.** Uykunuzu bir istirahat kıldık. **10.** Geceyi bir elbise (örtü) yaptık. **11.** Gündüzü de bir geçim zamanı kıldık.

﴿12﴾ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿13﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

وَ	بَنَيْنَا	فَوْقَكُمْ	سَبْعًا	شِدَادًا	وَ	جَعَلْنَا	سِرَاجًا	وَهَّاجًا
	bina ettik	üstünüze	yedi(kat)	sağlam (gök)	atıf h.	yaptık	bir lamba	Işık saçan
atıf h.	mazi fiil (nakıs)+ fail	mekan zarfı	meful, mevsuf	sıfat		mazi fiil+ fâil	meful, mevsuf	sıfat

12. Üstünüze yedi (kat) sağlam (gök) bina ettik. **13.** (Orada) ışık saçan bir lamba (güneş) yaptık.

﴿14﴾ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَآءً ثَجَّاجًا

وَ	أَنْزَلْنَا	مِنَ الْمُعْصِرَاتِ	مَآءً	ثَجَّاجًا
atıf h.	indirdik	sıkışan bulutlardan	su	şarıl şarıl akan
	fiili mazi, fail	car-mecrur	mef'ûl, mevsuf	sıfat

﴿15﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿16﴾ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا

لِنُخْرِجَ	بِهِ	حَبًّا	وَ	نَبَاتًا	وَ	جَنَّاتٍ	أَلْفَافًا
çıkarmamız için	onunla	tohumlar	,	bitkiler	atıf h.	bahçeleri	sarmaş dolaş
sebep ve nasb harfi+ mansub muzari fiil, faili (نَحْنُ) gizli zamiri	car-mecrur	mef'ûl		matuf		matuf (cemi müennes salim ismin mansub hali, mevsuf	sıfat
					atıf h.	atıf h.	

14 - 16. Size tohumlar, bitkiler ve ağaçları (birbirine) sarmaş dolaş bahçeleri onunla çıkarmamız için sıkışan bulutlardan şarıl şarıl akan su indirdik.

إِنَّ	يَوْمَ	الْفَصْلِ	كَانَ	مِيقَاتًا ﴿17﴾	يَوْمَ	يُنْفَخُ	فِي الصُّورِ
Şüphesiz	günü	fasıl	belirlenmiş bir vakittir		gün	üflendiği	Sûr'a
te'kid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muz. ileyh	(كَانَ)'nin haberi	(إِنَّ)'nin haberi; nasih fiili mazi cümlesi, ismi gizli zamiri	(مِيقَاتًا)'in bedeli	meçhul f.muzari	naibi fail; şibhi cümle

فَتَأْتُونَ	أَفْوَاجًا ﴿18﴾	وَ	فُتِحَتِ	السَّمَاءُ	فَكَانَتْ	أَبْوَابًا ﴿19﴾
artık gelirsiniz	bölük bölük		açılmış	Gökyüzü	olmuştur	kapılar
atıf harfi, fiili muzari, fail	hal	atıf h.	meçhul f. mazi	naibi fail	atıf harfi+ nasih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi

وَ	سُيِّرَتِ	الْجِبَالُ	فَكَانَتْ	سَرَابًا ﴿20﴾
	yürütülmüş	dağlar	olmuştur	serab
atıf h.	meçhul f. mazi	naibi fail	atıf harfi+ nasih fiili mazi	(كَانَ)'nin haberi

17. Şüphesiz ayrım günü (kıyamet günü) belirlenmiş bir vakittir. **18.** Sûr'a üflendiği gün, artık bölük bölük gelirsiniz. **19.** Gökyüzü açılmış kapılar olmuştur. **20.** Dağlar yürütülmüş, serab olmuştur.

إِنَّ	جَهَنَّمَ	كَانَتْ	مِرْصَادًا ﴿21﴾
şüphesiz	cehennem	olmuştur	bir gözetleme yeri
te'kid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; nâsih mazi fiil cümlesi, (كَانَ)'nin ismi (هِيَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi

لِلطَّاغِينَ	مَآبًا ﴿22﴾	لَابِثِينَ	فِيهَآ	أَحْقَابًا ﴿23﴾
haddi aşanların	dönüş yeri	kalacakları	içinde	uzun müddet
car-mecrur	(كَانَ)'nin ikinci haberi	hal	car-mecrur	zaman zarfı

لَا يَذُوقُونَ	فِيهَا	بَرْدًا	وَلَا	شَرَابًا ﴿24﴾	إِلَّا	حَمِيمًا	وَ	غَسَّاقًا ﴿25﴾
tatmazlar	orada	serinlik	(tatmazlar)	içecek	başka	kaynar sudan	ve	irinden
nefy-i istikbal	car-mecrur	mef'ul	atıf h.+nefy harfi	matuf	istisna harfi	müstesna	atıf h.	matuf

جَزَآءً	وِفَاقًا ﴿26﴾	إِنَّهُمْ	كَانُوا	لَا يَرْجُونَ	حِسَابًا ﴿27﴾
bir karşılık olarak	uygun	Gerçekten de onlar	ummuyorlardı		herhangi bir hesaba çekilmeyi
mahzuf fiilinin mef'ûlü mutlakı, mevsuf	sıfat	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nâsih fiili mazi, (كَانَ)'nin ismi	(كَانَ)'nin haberi; fiil cümlesi (إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi	mef'ûl

وَ	كَذَّبُوا	بِآيَاتِنَا	كِذَّابًا ﴿28﴾	وَ	كُلَّ	شَيْءٍ	أَحْصَيْنَاهُ
atıf h.	yalanlıyorlardı	ayetlerimizi	yalanladıkça		her şeyi		Biz saydık
	f. mazi, fail	harfi cer, mecrur isim	mef'ûlü mutlak	atıf h.	kendisinden sonraki (أَحْصَيْنَا) fiilinin mukaddem mefulü, muzaf	muz. ileyh	fiili mazi, fail, mef'ul

كِتَابًا ﴿29﴾	فَذُوقُوا	فَلَنْ نَزِيدَكُمْ	إِلَّا	عَذَابًا ﴿30﴾ ع
yazıp	Artık tadın!	Çünkü size artırmayacağız	başkasını	azabtan
mefulu mutlak naibi	rabıta (bağlaç) +emir f.	sebep fâ'sı+ tekid-i nefy-I istikbal: nefiy (olumsuzluk) ve nasb harfi, (لَنْ) ile muzari fiil, birinci mef'ul	istisna h.	2. mef'ul

21-23. Şüphesiz, cehennem bir gözetleme yeri, haddi aşan-azgınların içinde uzun müddet kalacakları (son) dönüş yeri olmuştur. **24-26.** Orada (yaptıklarına) uygun bir karşılık olarak kaynar su ve irinden başka bir serinlik ve içecek tatmazlar. **28.** Ayetlerimizi yalanladıkça yalanlıyorlardı. **29.** Biz ise her şeyi yazıp saydık (kaydettik). **30.** Artık tadın! Çünkü size azabtan başkasını artırmayacağız.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 581 ≻

(78 / NEBE, 1 - 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8 – 9):

(تَسَاءَلَ يَتَسَاءَلُ تَسَاؤُلاً): (tefâul bâbı) karşılıklı olarak birbirlerine sordu, soruşturdu (اَلْعَظِيمُ ج عَظَائِمُ): büyük, yüce

(اَلنَّبَأُ ج اَنْبَاءٌ): önemli haber, haber, hadise (اَلْمُخْتَلِفُ ج مُخْتَلِفُونَ): (ism-i fâil) ihtilafa düşen, (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan bir şeyi kesinlikle red için söylenir)

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, çevirdi, yarattı, hükmetti (اَلْمِهَادُ): beşik, yatak; yani çocuk için beşik neyse, yer de insanlar için odur.

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْوَتَدُ ج أَوْتَادٌ): kazık, yere veya duvara çakılan çivi ve kazık (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(اَلزَّوْجُ ج اَزْوَاجٌ): çift, eş, erkek ve dişi (اَلنَّوْمُ): uyku, uyuma (اَلسُّبَاتُ): istirahat, rahatlık, sukûnet/ kesme/ölüm

(78 / NEBE, 10 – 11 – 12 – 13 – 14 - 15 – 16 - 17 – 18 – 19):

(اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَللِّبَاسُ ج اَلْبِسَةٌ): giyecek, elbise, kılık, kıyafet (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (فَوْقَ): (zarf) üstünde

(اَلْمَعَاشُ ج مَعَايِشُ): geçim kaynağı, geçim sağlama vakti, geçim sağlama yeri (اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli

(بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا) : (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu (اَلسَّبْعُ ث السَّبْعَةُ): yedi (اَلسِّرَاجُ ج سُرُجٌ): lamba, ışık verici madde

(اَلْوَهَّاجُ): ışık saçan, çokça aydınlatan, parıl parıl parlayan (أَنْزَلَ يُنْزِلُ اِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi

(اَلْمُعْصِرَةُ ج مُعْصِرَاتٌ): sıkışan yağmur bulutları (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [(اَلثَّجَّاجُ (ثَجَّ يَثُجُّ ثَجًّا]: şarıl şarıl akan, dökülen

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْحَبُّ): tane, taneler (اَلنَّبَاتُ ج نَبَاتَاتٌ): bitki, nebat

(اَلْجَنَّةُ ج جَنَّاتٌ): ağaçlı bahçe, cennet (اَللُّفُّ ج اَلْفَافٌ): sık ağaçlık, sarmaş dolaş ağaçlar

[(فَصَلَ يَفْصِلُ) اَلْفَصْلُ]: (masdar) kesin hüküm verme, ayırt etme (يَوْمَ الْفَصْلِ): ayrım günü, kıyâmet günü

(اَلْمِيقَاتُ ج مَوَاقِيتُ): kararlaştırılmış muayyen vakit (نَفَخَ يَنْفَخُ نَفْخاً): üfledi, körüklendi, üflendi

(أَتَى يَأْتِي اِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْفَوْجُ ج أَفْوَاجٌ): fevc, bölük, "zümre zümre, kitle kitle, cemaat cemaat"

(فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا): açtı, fethetti (اَلْبَابُ ج اَبْوَابٌ): kapı (اَلصُّورُ): İsrafil aleyhisselamın borusu

(78 / NEBE, 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25):

(سَيَّرَ يُسَيِّرُ تَسْيِيرًا): (tef'il bâbı) gezdirdi, dolaştırdı, yürüttü (اَلسَّرَابُ): serap, hakikatsiz ve asılsız şey (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ

[(رَصَدَ يَرْصُدُ) اَلْمِرْصَادُ]: rasat mevzii, rasathane, gözetleme yeri (اَلطَّاغِي ج طَاغُونَ): (ism-i fâil) azgın, haddi aşan

[(آبَ يَؤُوبُ) اَلْمَآبُ] : (mimli masdar, ism-i zaman, ism-i mekân) dönülecek yer, dönülecek zaman, dönüş yeri

(اَللاَّبِثُ ج لاَبِثُونَ): (ism-i fâil) kalan, ikamet eden (اَلْحَمِيمُ): sıcak kaynar su (اَلْغَسَّاقُ):irinden ve cerehatli yaradan akan sıvı

(اَلْحُقُبُ ج أَحْقَابٌ): uzun müddet, belirsiz uzun müddet/ Bir hukub'un 80 sene olduğu da söylenmiştir.

(ذَاقَ يَذُوقُ ذَوْقًا): (ecvef fiil) tattı, hissetti (اَلْبَرْدُ): soğukluk, serinlik (اَلشَّرَابُ ج اَشْرِبَةٌ): içilen şey, içecek, içki

(78 / NEBE, 26 – 27 – 28 – 29 – 30):

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلْوِفَاقُ): muvafık, uygun, iki şey arasındaki uygunluk

(رَجَا يَرْجُو رَجْوًا): (nâkıs fiil) umdu, ümid etti [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: (masdar) hesap, sayma, muhasebe

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti (اَلْكِذَّابُ): ileri derecede inkâr ve yalanlama

(أَحْصَى يُحْصِي إِحْصَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) saydı, kavradı, hafızada tuttu (زَادَ يَزِيدُ زِيَادَةً): (ecvef fiil) artırdı, arttı

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (ذَاقَ يَذُوقُ): (ecvef fiil) tattı

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 582 (NEBE: 31 – 40) ≻

إِنَّ	لِلْمُتَّقِينَ	مَفَازًا ﴿31﴾	حَدَآئِقَ	وَ
Şüphesiz	takvâ sahipleri için vardır	bir kurtuluş	bahçeler	
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cümle	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	(مَفَازًا)'den bedel	atıf h.

أَعْنَابًا	وَ ﴿32﴾	كَوَاعِبَ	أَتْرَابًا ﴿33﴾	وَ	كَأْسًا	دِهَاقًا ﴿34﴾
üzüm bağları	,	cazip eşler	yaşıt	ve	bir kadeh	dopdolu
matuf	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

31-34. Şüphesiz takvâ sahipleri (müttekiler) için bir kurtuluş, bahçeler, üzüm bağları, yaşıt cazip eşler (ya da göğüsleri tomurcuk gibi kabarmış kızlar) ve dopdolu bir kadeh var.

لَا يَسْمَعُونَ	فِيهَا	لَغْوًا	وَ	لَا	كِذَّابًا ﴿35﴾	جَزَآءً	مِنْ رَبِّكَ	عَطَآءً	حِسَابًا ﴿36﴾
işitmezler	orada	boş bir söz	ve	(işitmez-ler)	yalan	bir karşılık olmak üzere	Rabbinden	bir bağış	yeterli
nefiy h., fiili muzari+fâil	car-mecrur	mef'ûl	atıf h.	nefiy h.	matuf	mahzuf bir fiilin mef'ûlü mutlakı, mevsuf	(جَزَآءً)'in sıfatı: şibhi cümle	(جَزَآءً)'den bedel, mevsuf	sıfat

35. Orada boş bir söz ve yalan işitmezler. **36.** Rabbinden bir karşılık olmak üzere yeterli bir bağış (lutuf)...

رَبُّ	السَّمَاوَاتِ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	مَا	بَيْنَهُمَا	الرَّحْمٰنِ	لَا يَمْلِكُونَ	مِنْهُ	خِطَابًا ﴿37﴾
Rabbidir	göklerin	,	yerin	Ve	şeylerin	ikisi arasındaki	Rahman	sahip olamazlar	O'ndan	bir hitaba
(رَبِّكَ)'den bedel, muzaf	muz.ileyh	atıf h.	matuf	atıf h.	matuf; ismi mevsul	sıla; şibhi cümle	(رَبُّ)'nin sıfatı	(الرَّحْمٰنِ) kelimesinden hal: fiil cümlesi	car-mecrur	mef'ûl

37. (Senin Rabbin) göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rahman Rabbidir. (O gün insanlar) O'ndan bir hitaba sahip olamazlar (heybetinden konuşamazlar).

يَوْمَ	يَقُومُ	الرُّوحُ	وَ	الْمَلَآئِكَةُ	صَفًّا	لَا يَتَكَلَّمُونَ
gün	ayakta durduğu	Ruh	ve	meleklerin	saf halindeki	konuşmazlar
zaman zarfı	f. muzari	fâil	atıf h.	matuf	hal	nefiy harfi, fiili muzari+fâil { kinci hal de denmiştir}.

إِلَّا	مَنْ	أَذِنَ	لَهُ	الرَّحْمٰنُ	وَ	قَالَ	صَوَابًا ﴿38﴾
başkaları	kimselerden	izin verdiği	kendisine	Rahmân'ın		söyler	doğruyu
istisna h.	müstesna; ismi mevsul {(يَتَكَلَّمُونَ) fiilindeki fail zamir (و)'dan bedeldir de denmiştir}	sıla; mazi f. cüm.	car-mecrur	fâil	atıf h.	fiili mazi	mef'ûl

38. Ruh (Cebrâil) ve saf halindeki meleklerin ayakta durduğu gün, Rahmân'ın kendisine izin verdiklerinden başkaları konuşamazlar; (konuşan da) doğruyu söyler.

ذٰلِكَ	الْيَوْمُ	الْحَقُّ	فَمَنْ شَآءَ	اتَّخَذَ	إِلَى رَبِّهِ	مَآبًا ﴿39﴾
İşte o	gündür	gerçek	O halde kim dilerse	edinir	Rabbine	dönen bir yol
mübteda	haber, mevsuf	sıfat	atıf h.(rabıta (bağlaç) da denmiştir), mübteda, şart ismi fiilüş'şart	cevabu'ş-şart: fiili mazi	harfi cer, mecrur isim, {şibhi cümle haldir de denmiştir}	mef'ûl

39. İşte o, gerçek gündür. O halde kim dilerse Rabbine dönen bir yol edinir.

إِنَّآ	أَنْذَرْنَاكُمْ	عَذَابًا	قَرِيبًا	يَوْمَ	يَنْظُرُ	الْمَرْءُ
Gerçekten biz	sizi uyardık	bir azap ile	yakın	O gün	bakar	kişi
te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	mef'ûl, mevsuf	sıfat	zaman zarfı	fiili muzari	fâil

مَا	قَدَّمَتْ	يَدَاهُ	وَ	يَقُولُ	الْكَافِرُ
şeylere	takdim ettiği	iki elinin	ve	der	Kafir
mef'ûl: ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi	fail	atıf h.	fiili muzari	fail

﴿ 40 ﴾	تُرَابًا	كُنْتُ	يَا لَيْتَنِي
	toprak	olsaydım	Keşke ben
	(كَانَ)'nin haberi	(لَيْتَ)'nin haberi: (كَانَ)'nin ismi	nida harfi, temenni ve nasb h., (لَيْتَ)'nin ismidir

40. Gerçekten biz sizi yakın bir azap ile uyardık. O gün kişi iki elinin takdim ettiğine (dünyada yaptıklarına) bakar ve kafir: "Keşke ben toprak olsaydım!" der.

سورة النازعات (79)

(NÂZİÂT (Söküp Çıkaranlar) SÛRESİ)

(Mekke'de indirilmiştir. 46 ayettir.)

⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 582 - 583 ⋗

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 2 ﴾	نَشْطًا ۙ	وَ النَّاشِطَاتِ	﴿ 1 ﴾	غَرْقًا ۙ	النَّازِعَاتِ	وَ
	yavaşça	çekenlere		boğarcasına	söküp çıkaranlara	andolsun
	mef'ûlü mutlak	matuf atıf h.		mef'ûlü mutlak naibi	muksem (kasem edilen)	vavu'l kasem (yemin vâvı)
﴿ 4 ﴾	سَبْقًا ۙ	فَالسَّابِقَاتِ	﴿ 3 ﴾	سَبْحًا ۙ	السَّابِحَاتِ	وَ
	yarıştıkça	Akabinde yarışanlara		yüzdükçe	yüzenlere	
	mef'ûlü mutlak	atıf h.+matuf		mef'ûlü mutlak	matuf	atıf h.
﴿ 6 ﴾	الرَّاجِفَةُ ۙ	تَرْجُفُ	يَوْمَ	﴿ 5 ﴾	أَمْرًا	فَالْمُدَبِّرَاتِ
	sarsıntı	sarsar	O gün		İşi	derken idare edenlere
	fail	f. muzari	zaman zarfı		mef'ûl	atıf h.+matuf, mecrur

1. (Ruhları) boğarcasına söküp çıkaranlara, **2.** Yavaşça çekenlere, **3.** Yüzdükçe yüzenlere, **4.** Akabinde yarıştıkça yarışanlara, **5.** Derken işi idare edenlere andolsun. **6.** O gün sarsan sarsar.

﴿ 9 ﴾	خَاشِعَةٌ ۢ	أَبْصَارُهَا	﴿ 8 ﴾	وَاجِفَةٌ ۙ	يَوْمَئِذٍ	قُلُوبٌ	﴿ 7 ﴾ الرَّادِفَةُ ۘ	تَتْبَعُهَا
	saygıyla korkar	gözleri		şiddetle çarpar	O gün	bazı kalbler	diğeri	Onu izler
	haber	mübteda		haber	zaman zarfı	mübteda	fail	f. muzari, mef'ûlün bih

7. Onu diğeri (ikinci bir sarsıntı) izler. **8.** O gün bazı kalbler şiddetle çarpar. **9.** (İnsanların) gözleri saygıyla korkar.

عِظَامًا	كُنَّا	إِذَا	أَ	﴿ 10 ﴾ فِي الْحَافِرَةِ ۘ	لَمَرْدُودُونَ	إِنَّا	أَ	يَقُولُونَ
kemikler	Biz olduğumuz	zaman	mı?	eski halimize	döndürüleceğiz	Biz, gerçekten	mi	diyorlar
(كَانَ)'nin haberi, mevsuf	f. mazi, nasih+ (كَانَ)'nin ismi	zaman zarfı	soru h.	car-mecrur	tekit lamı+(إِنَّ)'nin haberi	(إِنَّنَا)'nın kısaltılmışı: tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	soru h.	f. muzari, fâil

﴿ 12 ﴾	خَاسِرَةٌ ۢ	كَرَّةٌ	إِذًا	تِلْكَ	قَالُوا	﴿ 11 ﴾	نَخِرَةً ۘ
	zarar veren	bir dönüş	O zaman	O	dediler		çürümüş
	sıfat	haber, mevsuf	cevab h.	mübteda	f. mazi+ fâil		sıfat

10–11. "Biz, gerçekten eski halimize mi döndürüleceğiz? Biz çürümüş kemikler olduğumuz zaman mı?" diyorlar. **12.** "O zaman o, zarar veren bir dönüş" dediler.

﴿ 14 ﴾	بِالسَّاهِرَةِ ۘ	هُمْ	فَإِذَا	﴿ 13 ﴾	وَاحِدَةٌ ۙ	زَجْرَةٌ	هِيَ	فَإِنَّمَا
	mahşer yerindedir	onlar	Bir de bakmışsın		tek bir	haykırıştır	O	Halbuki ancak
	haber: şibhi cümle	mübteda	rabıta {atıf harfi de denmiştir}.+ izâ fücâiye (sürpriz h.)		sıfat	haber, mevsuf	mübteda	başlama h.+hasr edatı

13. Halbuki o ancak tek bir haykırıştır. **14.** Bir de bakmışsın onlar mahşer yerindedir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 582 ≻

(78 / NEBE, 31 – 32 – 33 – 34):

(اَلْمُتَّقِي ج مُتَّقُونَ): (ism-i fâil) sakınan, korunan (اَلْعِنَبُ ج اَعْنَابٌ): üzüm, bağ [(فَازَ) اَلْمَفَازُ]: (masdar) kurtuluş, kurtulma (اَلْحَدِيقَةُ ج حَدَائِقُ): ağaçlı bahçe (اَلْكَاعِبُ ج كَوَاعِبُ): güzel, çekici, cazip, / memeleri gelişmiş tomurcuk haline gelmiş kız (اَلتِّرْبُ ج اَلْاَتْرَابُ): yaşıt, akran, aynı yaştakiler, dişi (kelimeden eşler kastedilmektedir) (اَلدِّهَاقُ): dolu, doldurulmuş (اَلْكَأْسُ): kâse, dolu kadeh, tas, bardak, (Burada kastedilen lezzetli, zevk verici içecekle doldurulmuş kaptır)

(78 / NEBE, 35 – 36 – 37 - 38 – 39 – 40):

(سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا): işitti, duydu (اَللَّغْوُ): boş söz, saçmalık, çirkin söz, boş şey (اَلْكِذَّابُ): ileri derecede inkâr ve yalanlama [(جَزَى) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (اَلْعَطَاءُ): bağış, lutuf, ihsan (اتَّخَذَ يَتَّخِذُ إِتِّخَاذًا): (iftiâl bâbı) edindi, tuttu, yaptı [(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: sayma, hesab etme (ayette: yeterli, hesab edilmiş, hesablı)

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلْكًا): sahib oldu, zaptetti, gücü yetti [(خَاطَبَ يُخَاطِبُ مُخَاطَبَةً) اَلْخِطَابُ]: (masdar) hitap, karşılıklı konuşma (قَامَ يَقُومُ قِيَامًا): (ecvef fiil) kalktı, ayakta durdu (اَلصَّفُّ ج صُفُوفٌ): sıra, saf (تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا): (tefa'ul bâbı) konuştu, kelam etti (أَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا): (mehmuz f.) izin verdi (اَلصَّوَابُ): doğru, hatanın zıddı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (ecvef ve mehmuz f.) diledi, tercih etti [(آبَ يَأُوبُ) اَلْمَآبُ] : (mimli masdar, ism-i zaman, ism-i mekân) dönülecek yer, dönülecek zaman, dönüş yeri

(أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı [(قَرَبَ يَقْرَبُ) اَلْقَرِيبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) zaman ve mekân cihetiyle yakın (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ düşündü (اَلْمَرْءُ): kişi, erkek şahıs, er kişi (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلتُّرَابُ ج اَتْرِبَةٌ): toprak (قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı/ öne aldı (لَيْتَ): keşke manasında temenni ve rağbete delelet eden edat

≺ NÂZİÂT SÛRESİ ≻

(79 / NÂZİÂT, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(اَلنَّازِعَةُ ج نَازِعَاتٌ): (ism-i fâil) söken, çekip çıkaran

[(غَرِقَ يَغْرَقُ) اَلْغَرْقُ]: boğma, dalma, batıp gitme, gözden kaybolma, batıp boğulma, derinlemesine girme, kendini kaptırma

(اَلنَّاشِطَةُ ج نَاشِطَاتٌ): (ism-i fâil) çekip alan, çıkan, atılan [(نَشَطَ يَنْشِطُ) اَلنَّشْطُ]: (masdar) çekip almak, çıkmak, atılmak

(اَلسَّابِحَةُ ج سَابِحَاتٌ): (ism-i fâil) cereyan eden, akan, gezen, yüzen [(سَبَحَ يَسْبَحُ) اَلسَّبْحُ]: (masdar) akma, gezme, yüzme

(اَلسَّابِقَةُ ج سَابِقَاتٌ): gelip geçen, öne geçen, tekaddüm eden/ kaçıp kurtulan [(سَبَقَ) اَلسَّبْقُ]: (masdar) gelip geçme, gelip geçiş

(اَلْمُدَبِّرَةُ ج مُدَبِّرَاتٌ): (ism-i fâil) tedbir eden, idare eden (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(رَجَفَ يَرْجُفُ رَجْفًا): sarsıldı, şiddetle sallandı [(رَجَفَ يَرْجُفُ) اَلرَّاجِفَةُ]: (ism-i fâil) sarsan, sarsıntı, sarsılan, şiddetle sallanan, korkunç kükreme ve korkunç ses

(79 / NÂZİÂT, 7 – 8 – 9 – 10 - 11 – 12 – 13 – 14):

(تَبِعَ يَتْبَعُ تَبْعًا): uydu, tabi oldu [(رَدِفَ يَرْدَفُ) اَلرَّادِفَةُ]: (ism-i fâil) arkadan gelen hadise/ ikinci defa sura üfürülüş

[(وَجَفَ يَجِفُ) اَلْوَاجِفَةُ]: (ism-i fâil) çarpıntıda olan, gürp gürp atan, şiddetle çarpan (اَلْوَاحِدَةُ): bir, tek

(اَلْبَصَرُ ج اَبْصَارٌ): göz, görme hassesi [(خَشَعَ يَخْشَعُ) اَلْخَاشِعَةُ]: (ism-i fâil) ürperen, hürmet gösteren, saygıyla korku duyan, huşuda bulunan, korkan (اَلْحَافِرَةُ): eski hal, ilk vaziyet [(رَدَّ يَرُدُّ) اَلْمَرْدُودُ]: (ism-i mef'ûl) döndürülen, çevrilen

(اَلْعَظْمُ ج عِظَامٌ): kemik (اَلنَّخِرَةُ): çürümüş olan (اَلْكَرَّةُ ج كَرَّاتٌ): tekrar, kere [(خَسِرَ) اَلْخَاسِرَةُ]: (ism-i fâil) zarar eden, ziyana uğrayan [(زَجَرَ يَزْجُرُ) اَلزَّجْرَةُ]: (masdar) çığlık, bağırış, haykırış (اَلسَّاهِرَةُ): parlak beyaz yer, bozkır, düz alan/uyanık göz (ayette maksat mahşer yeridir)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 583 (NÂZİAT 15 – 46) ≻

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿15﴾ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ

mi?	sana geldi	sözü (haberi)	Musa'nın	bir zamanlar	ona seslenmişti	Rabbi
soru h.	f. mazi, mef'ûl	fail, muzaf	muz. ileyh (gayri munsarif)	geçmiş zaman zarfı: (حديث)'den bedel iştimal de denmiştir	f. mazi, mef'ûlün bih	fail

بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿16﴾ اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿17﴾

Vâdide	kutsal	Tuvâ'da	git	Firavun'a	doğrusu o	azdı	
car-mecrur, mevsuf	sıfat	(الْوَادِ)'den bedel: {atfı beyan da denmiştir}	emir fiili	h. cer, mecrur isim (gayri munsarif)	tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi: mazi fiil cümlesi	

15. Musa'nın sözü (haberi) sana geldi mi? **16.** Bir zamanlar Rabbi kutsal vâdi Tuvâ'da ona (şöyle) seslenmişti: **17.** "Firavun'a git; doğrusu o azdı."

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى ﴿18﴾ وَأَهْدِيَكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ﴿19﴾

De ki	Senin var mı?		temizlenmeye (niyetin)	ve	sana yolu göstereyim	Rabbine (giden)	böylece saygı duyup korkarsın		
atıf h., emir fiili	soru h.	haber mukaddem: şibhi cümle	harfi cer	mübteda muahhar, masdar ve nasb h., mansub f. muzari	atıf h.	(أَنْ) ile mansub f. muzari, mef'ûl	h. cer, mecrur isim	atıf h. f. muzari	

18. De ki: "Temizlenmeye (niyetin) var mı senin? **19.** Rabbine (giden) yolu göstereyim böylece saygı duyup korkarsın."

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ﴿20﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَى ﴿21﴾

Bunun üzerine ona gösterdi	mucizeyi	en büyük	hemen yalanladı	ve	isyan etti
atıf h.+ f. mazi, mef'ûlün bih	2. mef'ûl, mevsuf	sıfat	atıf h.+ fiili mazi	atıf h.	f. mazi

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى ﴿22﴾ فَحَشَرَ فَنَادَى ﴿23﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴿24﴾

Sonra	arkasını döndü	çalışmak üzere	hemen (kurulunu) topladı	nida etti ve	dedi	Ben	sizin Rabbinizim	En yüce	
Atıf h.	f. mazi	hal:muzari fiil cümlesi	atıf h.+ mazi f.	atıf h.+ mazi f.	atıf h.+ mazi f.	müb-teda	haber, (muzaf+muz. İleyh) mevsuf	(رَبُّكُمُ) kelimesinin sıfatı	

20. Bunun üzerine (Musa) ona en büyük mucizeyi gösterdi. **21.** (Firavun ise) hemen yalanladı ve isyan etti. **22.** Sonra (inkâr yolunda) çalışmak üzere arkasını döndü. **23.** Hemen (kurulunu) topladı ve nida etti. **24.** "Ben, sizin en yüce Rabbinizim!" dedi.

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿25﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى ﴿26﴾

Bunun üzerine onu yakaladı	Allah	cezasıyla	ahiret	ve	dünya	Kuşkusuz	bunda vardır	bir ibret	kimseler için	haşyet duyan
atıf h.+ f. mazi, mef'ûlün bih	fail	mef'ûlü mutlak naibi, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	(الْآخِرَةِ) kelimesine matuf	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi: şibhi cüm.	tekit lâmı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	h. cer, ismi mevsul	sıla: fiil c.: fiili muzari

25. Bunun üzerine Allah onu ahiret ve dünya cezasıyla yakaladı. **26.** Kuşkusuz bunda, haşyet duyanlar için bir ibret vardır.

أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿27﴾

mi	siz	daha güçsünüz	yaratma bakımından	yoksa	gökyüzü mü onu bina etti
soru h.	mübteda	haber	temyiz	atıf h.	matuf (السَّمَاءُ)'den hal; mazi fiil+ mef'ûl

رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّاهَا ﴿28﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿29﴾

yükseltti	boyunu	akabinde onu düzene koydu		karartı	gecesini	ve	çıkardı	kuşluğunu
f. mazi	mef'ûlün bih	atıf h.+ f. mazi, mef'ûlün bih	atıf h.	f. mazi	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	f. mazi	mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)

27. Yaratma bakımından siz mi daha güçsünüz yoksa gökyüzü mü, ki onu (Allah) bina etti. **28.** Boyunu yükseltti, akabinde onu düzene koydu. **29.** Gecesini karartı, kuşluğunu (gündüzünü aydınlatarak ortaya) çıkardı.

وَ الْأَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰهَا ﴿30﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَ مَرْعٰهَا ﴿31﴾

mer'asını (otlağını) ve suyunu ondan çıkardı serip döşedi Bundan sonra yeryüzünü

matuf atıf h. mef'ûl car-mecrur f. mazi f. mazi, mef'ul muz. ileyh zaman zarfı, muzaf öne alınmış mef'ûl (iştigal) başlama h.

وَ الْجِبَالَ أَرْسٰهَا ﴿32﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَ لِأَنْعٰمِكُمْ ﴿33﴾

hayvanlarınız için ve sizin için bir faydalanma (olmak üzere) ona yerleştirdi dağları Ve

h. cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh) atıf h. car-mecrur mef'ûlü mutlak naibi f. mazi, mef'ûl mahzuf fiilin mef'ûlü atıf h.

30. Bundan sonra yeryüzünü serip döşedi. **31.** Ondan suyunu ve mer'asını (otlağını) çıkardı.**32.** Ve ona dağları yerleştirdi. **33.** Sizin için ve hayvanlarınız için bir faydalanma (olmak üzere)..

فَإِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ﴿34﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعٰى ﴿35﴾ وَ

ve çalıştığı şeyi insanın anladığı gün en büyük baskın fakat geldiği zaman

atıf h. sıla; mazi fiil cüm. mef'ûl: ismi mevsul fail muz.ileyh: f. muzari cüm. (إِذَا)'dan bedel: zaman zarfı, muzaf sıfat fail, mevsuf fi'lu'ş-şart: fiili mazi başlama h.+şart ve zaman h.

بُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرٰى ﴿36﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغٰى ﴿37﴾

azan artık kimseye gelince

sıla: mazi fiil cüm. cevabü'ş-şart için rabıta (bağlaç), (atıf harfi de denmiştir), cümleye muzaf olan şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) edatı+ (مَنْ): mübteda, ismi mevsul

gören kimseler için cehennemin ortaya çıkartıldığı

sıla:muzari fiil cüm. h. cer, ismi mevsul naibi fail meçhul f. mazi

وَ آثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿38﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوٰى ﴿39﴾

barınaktır cehennem Kuşkusuz Dünya hayatını seçen ve

(إِنَّ)'nin haberi fasıl zamiri (إِنَّ)'nin ismi rabıta, (ta'lîl (sebep) harfi de denmiştir) + tekit ve nasb h. sıfat mef'ûl, mevsuf f. mazi atıf h.

37. ayette geçen (مَنْ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

34. Fakat en büyük baskın (kıyamet) geldiği zaman, **35-36.** İnsanın çalıştığı şeyi (neyin peşinde koştuğunu) anladığı ve gören kimseler için cehennemin ortaya çıkartıldığı gün... **37-38.** Artık azana ve dünya hayatını seçene gelince, **39.** Kuşkusuz cehennem (ona) barınaktır.

وَ أَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ

ve Rabbinin makamından korkan kimseye gelince

atıf h. muzâfun ileyh, kendinden sonraki zamir için muzaf, (هِ): muz. ileyh mef'ûl, muzaf sıla: mazi fiil cüm. mübtedâ: ismi mevsul şart ve tafsil h. atıf h.

وَ نَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ﴿40﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوٰى ﴿41﴾

barınaktır cennet Kuşkusuz heveslerden nefsi yasaklayana

haber fasıl zamiri (إِنَّ)'nin ismi rabıta (ta'lîl (sebep) harfi de denmiştir)+ tekit ve nasb h. car-mecrur mef'ûl f. mazi

(مَنْ) mübtedasının haberi, isim cümlesi

40. Rabbinin makamından korkan ve nefsi (kötü) heveslerden yasaklayana gelince, **41.** Kuşkusuz cennet (onun) barınağıdır.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسٰهَا ﴿42﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرٰهَا ﴿43﴾ إِلٰى رَبِّكَ

Rabbinedir (Rabbine aittir) onun zikrinden Sen nerede gelip çatacağını ne zaman kıyamet saati hakkında sana soruyorlar

haber mukaddem: şibhi cümle h. cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh) mübteda muahhar haber mukaddem; şibhi c. mübteda muahhar haber mukaddem: soru edatı car-mecrur f. muzari+ fâil+ mef'ûl

(السَّاعَةِ)'den bedel; isim cümlesi

إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشٰهَا ﴿45﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحٰهَا ﴿46﴾

onlar gibidirler ondan korkan kimseyi uyaransın Sen ancak Onun sonu

(كَأَنَّ)'nin ismi teşbih (benzetme) h. sıla: muzari fiil cümlesi; mef'ûlün bih muz. ileyh, ismi mevsul haber, muzaf mübteda hasr edatı mübteda muahhar

﴿ 46 ﴾	ضُحَاهَا	أَوْ	عَشِيَّةً	إِلاَّ	لَمْ يَلْبَثُوٓاْ	يَرَوْنَهَا	يَوْمَ
	onun kuşluk vakti	veya	bir akşam	hariç	kalmamış	Onu gördükleri	gün
	matuf	atıf h.	zaman zarfı	istisna h.	(كَأَنَّ)'nin haberi: cahd-ı mutlak fiil c.	muzafun ileyh: muzari fiil cümlesi	zaman zarfı, muzaf

42. Sana (kıyamet) saatini, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. **43.** Sen nerede, onun (vaktinden) zikretmek (ya da bildirmek nerede)**? 44.** Onun sonu (nihai bilgisi) Rabbine (aittir). **45.** Sen ancak ondan korkan kimseyi uyaransın. **46.** Onu (kıyameti) gördükleri gün onlar, bir akşam veya onun kuşluk vakti hariç (dünyada) kalmamış gibidirler.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 583 ≻

(79 / NÂZİÂT, 15 – 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 - 24 – 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

(نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً): (nâkıs fiil, müfâale bâbı) seslendi, çağırdı (اَلْوَادِي): vadi (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

[(قَدَّسَ يُقَدِّسُ) اَلْمُقَدَّسُ]: (ism-i mef'ûl) mukaddes, temiz ve mübarek, kutsal (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azdı, haddi aştı

(تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) temizlendi/ zekât verdi (هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, yol gösterdi

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi (أَرَى يُرِي إِرَائَةً): (nâkıs ve mehmuz fiil, if´al bâbı) gösterdi

(اَلْكُبْرَى ث اَلْاَكْبَرُ): (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, inanmadı, yalanladı

(عَصَى يَعْصِي عَصْيًا): (nâkıs fiil) isyan etti, baş kaldırdı (أَدْبَرَ يُدْبِرُ إِدْبَارًا): (if'al bâbı) arkasını dönerek gitti/ gitmeye başladı

(سَعَى يَسْعَى): (nâkıs fiil) hızlıca yürüdü/ çalıştı (حَشَرَ يَحْشُرُ): topladı (نَادَى يُنَادِي): (nâkıs f., müfâale bâbı) nida etti, seslendi

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْاَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en yüce (اَخَذَ يَاْخُذُ اَخْذًا): (mehmuz'el fa) aldı, yakaladı, cezalandırdı

(اَلنَّكَالُ): ibret için verilen ceza, gözdağı (اَلْاَوَّلُ ث اَلْاُولَى): ilk, birinci, önceki (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

(اَلْعِبْرَةُ ج عِبَرٌ): ibret, ders (خَشِيَ يَخْشَى): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi [(شَدَّ) اَلْاَشَدُّ]: (ism-i tafdîl) en şiddetli, daha kuvvetli

[(خَلَقَ يَخْلُقُ) اَلْخَلْقُ]: (masdar) yaratma/ yaratılmış halk (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): kaldırdı, yükseldi (اَلسَّمْكُ): yükseklik, boy/ tavan (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) düzene koydu/ tesviye etti/ eşit kıldı (اَلضُّحَى): kuşluk vakti

(أَغْطَشَ يُغْطِشُ إِغْطَاشًا): (if'al bâbı) kararttı, karanlıklaştırdı, yavaş yavaş yürüttü (دَحَا يَدْحُو دَحْوًا): (nâkıs fiil) yaydı, serdi, döşedi

(79 / NÂZİÂT, 31 – 32 – 33 – 34 – 35 – 36 – 37 – 38 – 39 - 40 - 41 – 42 – 43 – 44 – 45 – 46):

(أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı (اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ):su (اَلْمَرْعَى ج مَرَاعٍ): hayvanın otladığı ot, mera, bitki

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (أَرْسَى يُرْسِي إِرْسَاءً): (nâkıs fiil,if'al bâbı) köklü kıldı, yerleştirdi (اَلنَّعَمُ ج اَنْعَامٌ): büyükbaş hayvan

(اَلطَّامَّةُ): kıyamet, taşkın, baskın, korkunç hadise, "tâmme" kendisi dışında kalan herşeyin üzerine çıkan, hepsini aşan büyük hadise demektir. (اَلْكُبْرَى ث اَلْاَكْبَرُ): (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) çalıştı/ hızlıca yürüdü

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (بَرَّزَ يُبَرِّزُ تَبْرِيزًا): (tef'il bâbı) açığa çıkardı, ortaya çıkardı

(طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azdı, haddi aştı (آثَرَ يُؤْثِرُ إِيثَارًا): (if'al bâbı) tercih etti, üstün tuttu [(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَاْوَى]: sığınak, barınak

(خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef fiil) korktu (اَلْمَقَامُ): yüksek mertebe, makam (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) yasakladı

(خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi [(اَوَى يَاْوِي) اَلْمَاْوَى]: sığınak, barınak

(أَيَّانَ): "ne zaman" anlamında soru kelimesi [(أَرْسَى يُرْسِي) اَلْمُرْسَى]: (if'al bâbının ism-i mef'ûl kalıbı) nihayet bulma, sebat, yerleşme, sabit olma, karar kılma, geminin demir atacağı yer, geminin son olarak varıp durduğu yere "geminin mürsâsı" denilir

(اَلذِّكْرَى): hatıra getirip bilme/ hatırlatma/ ikaz (اَلْمُنْتَهَى): nihayet bulma, varış, sona erme [(أَنْذَرَ يُنْذِرُ) اَلْمُنْذِرُ]: (ism-i fâil) uyaran

(لَبِثَ يَلْبَثُ لَبْثًا): kaldı, ikamet etti (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْعَشِيَّةُ): akşam (اَلضُّحَى): kuşluk vakti

سورة عبس (80)

(ABESE (Surat Astı) SÛRESİ)

(Mekke'de indirilmiştir. 42 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 584 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

عَبَسَ	وَ	تَوَلَّى ۙ ﴿1﴾	أَنْ	جَآءَهُ	الْأَعْمَى ۝ ﴿2﴾
surat astı	ve	yüz çevirdi	diye	Kendisine geldi	a'mâ
f. mazi	atıf h.	f. mazi	masdar h.	fiili mazi, mef'ûlün bih	fail (maksur isim)

1-2. Kendisine a'mâ geldi diye surat astı ve yüz çevirdi.

وَ	مَا	يُدْرِيكَ	لَعَلَّهُ	يَزَّكَّى ۙ ﴿3﴾
	ne	sana bildirir	Belki o	temizlenip-arınacak
	mübteda: soru ismi, atıf h.	f. muzari, mef'ûlün bih	tereccî (umma, ümit) ve nasb h., (لَعَلَّ)'nin ismi	(لَعَلَّ)'nin haberi: muzari f. cüm.

3. Sana ne bildirir (ya da ne bilirsin), belki o temizlenip-arınacak?

أَوْ	يَذَّكَّرُ	فَتَنْفَعَهُ	الذِّكْرَى ۝ ﴿4﴾	أَمَّا	مَنِ	اسْتَغْنَى ۙ
Veya	öğüt alacak	böylece kendisine fayda verecek	öğüt	gelince	kimseye	İhtiyaç hissetmeyen
	f. muzari, atıf h.	fâ-i sebebiye+ f. muzari, faili (هُوَ) gizli zamiri, (هُ): mef'ûl	mef'ûl	şart ve tafsil h.	mübteda: ismi mevsul	sıla, fiil c.: f. muzari

فَأَنْتَ	لَهُ	تَصَدَّى ۝ ﴿6﴾	وَ	مَا	عَلَيْكَ	أَنْ	لَا	يَزَّكَّى ۝ ﴿7﴾
sen	ona	yöneliyorsun	ne?		sana		arınmak istememesinden	
rabıta (bağlaç) + (أَمَّا)'nın cevabı: mübteda..	car-mecrur: şibhi cümle (تَصَدَّى) ile bağlantılı	haber; muzari fiil cümlesi	mübteda: soru ismi	hal vavı	haber: şibhi cümle	masdar ve nasb h.	nefiy h.	f. muzari

(مَنْ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

4. Veya öğüt alacak böylece öğüt kendisine fayda verecek. **5 - 6.** İhtiyaç hissetmeyene gelince sen ona yöneliyorsun. **7.** Arınmak istememesinden sana ne?

وَ	أَمَّا	مَنْ	جَآءَكَ	يَسْعَى ۙ ﴿8﴾	وَ	هُوَ	يَخْشَى ۙ ﴿9﴾	فَأَنْتَ	عَنْهُ	تَلَهَّى ۚ
Ama ..gelince	kimseye	sana gelen	koşarak		ve		(Allah'a) haşyet duyarak	sen	ondan	vazgeçiyor-ilgilenmiyorsun
şart ve tafsil h.	mübteda: ismi mevsul	sıla; mazi fiil+ mef'ul	hal: muzari fiil cümlesi		hal vâvı	mübteda	haber: muzari fiil cümlesi	rabıta, mübteda	car-mecrur	(أَنْتَ) mübtedasının haberi; muzari fiil cümlesi
atıf h.										

ذَكَرَهُ	شَآءَ	فَمَنْ	﴿11﴾	تَذْكِرَةٌ ۚ	إِنَّهَا	كَلَّا ۚ	﴿10﴾
Onu düşünür	Artık kim dilerse			bir öğüttür	Şüphesiz ki o	Hayır	
cevabu'ş-şart: fiili mazi	fi'lu'ş-şart: fiili mazi	atıf h.+mübteda: şart ismi		(إِنْ)'nin haberi	tekid ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	nefiy ve zecr (kınama) h.	

فِي صُحُفٍ	مُكَرَّمَةٍ ۙ	مَرْفُوعَةٍ	مُطَهَّرَةٍ ۙ	﴿14﴾	بِأَيْدِي	سَفَرَةٍ ۙ	﴿15﴾	كِرَامٍ	بَرَرَةٍ ۝	﴿16﴾
sayfaların içindedir	değerli	yükseltilen	temizlenen		elleriyle (yazılmış)	elçilerin		şerefli	iyi	
car-mecrur, mevsuf	(صُحُفٍ)'in sıfatı	(صُحُفٍ)'in ikinci sıfatı	(صُحُفٍ)'in üçüncü sıfatı		car- mecrur (مَرْفُوعَةٍ ile bağlantılıdır), muzaf	muz. ileyh, mevsuf		(سَفَرَةٍ)'in sıfatı	(سَفَرَةٍ)'in ikinci sıfatı	

8-9-10. Ama koşarak ve (Allah'a) haşyet duyarak sana gelene gelince, sen ondan vazgeçiyor-ilgilenmiyorsun. **11.** Hayır! Şüphesiz ki o (Kur'an) bir öğüttür. **12.** Artık kim dilerse onu düşünür (zikredip öğüt

alır). **13 -16.** (O Kur'an) iyi, şerefli elçilerin (ya da yazıcıların) elleriyle (yazılmış) yükseltilen, temizlenen değerli sayfaların içindedir.

قُتِلَ	الْإِنسَانُ	مَآ	أَكْفَرَهُۥ ﴿17﴾	مِنْ أَيِّ	شَيْءٍ	
Kahrolası	insan	ne kadar nankördür		hangi bir şeyden		
meçhul f. mazi	naibi fail	mübteda: taaccüb (şaşma) ifade eden soru harfi	haber: fiil cümlesi	h. cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle (خَلَقَهُۥ) ile bağlantılıdır		muz. ileyh

خَلَقَهُۥ	مِن نُّطْفَةٍ	خَلَقَهُۥ	فَقَدَّرَهُۥ ﴿18﴾		﴿19﴾
(Allah) onu yarattı	Bir nutfeden (spermden)	yarattı onu	akabinde onu takdir etti		
fiili mazi, mef'ûlün bih	car-mecrur, (خَلَقَهُۥ) ile bağlantılıdır	fiili mazi+ mef'ûl	atıf h., f. mazi, mef'ûl		

17. Kahrolası insan ne kadar nankördür. **18.** (Allah) onu hangi şeyden yarattı? **19.** Bir nutfeden (spermden) yarattı onu, akabinde onu takdir etti (ölçülü bir biçime soktu, ölçüsünü belirledi).

ثُمَّ	السَّبِيلَ	يَسَّرَهُۥ ﴿20﴾	ثُمَّ	أَمَاتَهُۥ	فَأَقْبَرَهُۥ	
Sonra	yolu	ona kolaylaştırdı	Sonra	onu öldürdü	böylece onu kabre gömdürdü	
atıf h.	mef'ûl	f. mazi; mef'ûl	atıf h.	f. mazi, mef'ûl	atıf h.+ f. mazi, mef'ûl	

ثُمَّ	إِذَا	شَآءَ	أَنشَرَهُۥ ﴿21﴾		﴿22﴾
Sonra	zaman	dilediği	onu diriltir		
atıf h.	şart ve zaman h.	fi'lu'ş-şart: fiili mazi	cevabu'ş-şart: fiili mazi, mef'ûl		

20. Sonra, yolu ona kolaylaştırdı. **21.** Sonra onu öldürdü, böylece onu kabre gömdürdü. **22.** Sonra dilediği zaman onu diriltir.

كَلَّا	لَمَّا	يَقْضِ	مَآ	أَمَرَهُۥ ﴿23﴾
Hayır!	henüz yerine getirmedi		şeyi	kendisine emrettiği
nefiy ve zecr (kınama) h.	cahd-ı müstağrak, nefiy ve cezm h.	İllet harfinin düşmesiyle meczum (cezimli) muzari fiil	mef'ûl, ismi mevsul	f.mazi, meful

23. Hayır! (İnsan Allah'ın) kendisine emrettiğini henüz yerine getirmedi.

فَلْيَنظُرِ	الْإِنسَانُ	إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ	أَنَّا ﴿24﴾	صَبَبْنَا	الْمَآءَ	صَبًّا	ثُمَّ	شَقَقْنَا	الْأَرْضَ
Artık baksın	insan	yiyeceğine	Doğrusu biz	döktük	suyu	döktükçe	Sonra	yardık	yeryüzünü
başlama h.+ emri gaib; emir lâmı, f. muzari	fail	h. cer, mecrur isim	(أَنَّ)'nın kısaltılmış hali; tekit ve nasb h., (أَنَّ)'nın ismi	(أَنَّ)'nın haberi: mazi fiil cümlesi	mef'ûl	mef'ûlü mutlak	atıf h.	f. mazi+ fâil	mef'ûlün bih

شَقًّا	فَأَنۢبَتْنَا	فِيهَا	حَبًّا	وَ	عِنَبًا	وَ	قَضْبًا		﴿28﴾
yardıkça	böylece bitirdik	onda	taneler	atıf h.	üzüm	matuf	sebze	ve atıf h.	
mef'ûlü mutlak	atıf h., f. mazi, fâil	car-mecrur	mef'ûl						

وَ	زَيْتُونًا	وَ	نَخْلًا		﴿29﴾	وَ	حَدَآئِقَ	غُلْبًا	
zeytin		ve	hurma			atıf h.	bahçeler	sık (bol) ağaçlı	
matuf	atıf h.	atıf h.	matuf				matuf, mevsuf	sıfat	

وَ	أَبًّا		﴿31﴾	مَتَاعًا	لَّكُمْ	وَ	لِأَنْعَامِكُمْ	﴿32﴾
ve	çayır			menfeat olsun diye	sizin için	ve	hayvanlarınız için	
atıf h.	matuf			mef'ûlün lieclih	car-mecrur	atıf h.	h. cer, mecrur isim	

24. Artık insan, yiyeceğine bir baksın. **25.** Doğrusu biz suyu döktükçe döktük (bol bol indirdik). **26.** Sonra yeryüzünü yardıkça yardık. **27-32** Böylece onda taneler, üzüm ve sebze, zeytin ve hurma, sık (bol) ağaçlı bahçeler, meyve ve çayır bitirdik (meydana getirdik). Siz ve hayvanlarınız için menfeat olsun diye.

فَإِذَا	جَآءَتِ	الصَّآخَّةُ ﴿33﴾	
zaman	geldiği	kulakları sağır eden ses	
başlama h.+ şart ve zaman h.	fi'lu'ş-şart: fiili mazi	fail	

33. Kulakları sağır eden ses geldiği zaman,

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 584 ≻

(80 / ABESE, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(عَبَسَ يَعْبِسُ عَبْسًا): kaşlarını çattı, surat astı, yüzünü ekşitti (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, vazgeçti (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلْأَعْمَى ج عُمْيٌ): kör, a'ma (لَعَلَّ): umulur ki, belki (أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) temizlendi, arındı/ zekât verdi (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) öğüt aldı, hatırladı, tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (ayette fiilin aslından te harfi düşüp yanındaki harf şeddelenmiş) (نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلذِّكْرَى): zikir, hatıra getirip bilme (اِسْتَغْنَى يَسْتَغْنِي اِسْتِغْنَاءً): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) istiğna etti, muhtaç olmadı, ihtiyaç duymadı

(80 / ABESE, 6 – 7 – 8 – 9 – 10):

(تَصَدَّى يَتَصَدَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yöneldi/ önüne çıktı (تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) temizlendi, arındı/ zekât verdi (جَاءَ يَجِيئُ جَيْئًا): (ecvef - mehmuz fiil) geldi (سَعَى يَسْعَى سَعْيًا): (nâkıs fiil) hızlıca yürüdü, koştu, çalıştı, çaba sarfetti (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi (تَلَهَّى يَتَلَهَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) vazgeçti, ilgilenmedi

(80 / ABESE, 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 - 18 – 19 – 20 - 21 – 22):

(كَلَّا): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(اَلتَّذْكِرَةُ): hatırlamaya sevk eden vaaz, nâsihat, öğüt (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) diledi, tercih etti (ذَكَرَ يَذْكُرُ ذِكْرًا): tefekkürle birlikte hatıra getirdi, zikretti, andı (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife

[اَلْمُكَرَّمَةُ (كَرَّمَ يُكَرِّمُ)]: (ism-i mef'ul) müşerref, değerli [اَلْمَرْفُوعَةُ (رَفَعَ يَرْفَعُ)]: (ism-i mef'ûl) yükseltilmiş

[اَلْمُطَهَّرَةُ (طَهَّرَ يُطَهِّرُ)]: (ism-i mef'ûl) temizlenen (اَلسَّافِرُ ج سَفَرَةٌ): kâtip, yazıcı/ sefir/ elçi (اَلْيَدُ ج أَيْدٍ): el

(اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli/ cömert/ güzel, sevimli (اَلْبَارُّ ج بَرَرَةٌ): iyi kimse (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلًا): öldürdü

(قُتِلَ الْإِنْسَانُ): kahrolası insan anlamında deyim (مَا أَكْفَرَهُ): (taaccup fiili) ne kadar nankör

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekillendirdi (اَلنُّطْفَةُ): meni, döl (اَلسَّبِيلُ ج سُبُلٌ): yol

(قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, tayin etti, kaderini çizdi (يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı

(أَمَاتَ يُمِيتُ إِمَاتَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) öldürdü (أَقْبَرَ يُقْبِرُ إِقْبَارًا): (if'al bâbı) kabre gömdürdü veya defnedilmesini emretti

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) diledi, tercih etti (أَنْشَرَ يُنْشِرُ إِنْشَارًا): (if'al bâbı) (ölüyü) diriltti/ bitki çıkardı

(80 / ABESE, 23 – 24 – 25 – 26 – 27 – 28 – 29 – 30 – 31 – 32 – 33):

(كَلَّا): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(قَضَى يَقْضِي قَضَاءً): (nâkıs fiil) yerine getirdi / hükmetti (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti (اَلطَّعَامُ ج أَطْعِمَةٌ): yemek, yiyecek

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü, bildi, bekledi (صَبَّ يَصُبُّ صَبًّا): (muzaaf fiil) döktü, akıttı, boşalttı

(شَقَّ يَشُقُّ شَقًّا): (muzaaf fiil) yardı (أَنْبَتَ يُنْبِتُ إِنْبَاتًا): (if'al bâbı) bitirdi, teşekkül ettirdi, meydana getirdi

(اَلْحَبُّ): tane, taneler (اَلْعِنَبُ ج أَعْنَابٌ): üzüm, bağ (اَلْقَضْبُ): sebze cinsinden nebatat/ her nevi uzun ağaç/ yonca, hayvan yemi

(اَلزَّيْتُونَةُ ج زَيْتُونٌ): zeytin ağacı, meyvesi (اَلنَّخْلَةُ ج نَخْلٌ): hurma (اَلْحَدِيقَةُ ج حَدَائِقُ): ağaçlı bahçe, etrafı çevrili bahçe

(اَلْغُلْبُاءُ ج غُلْبٌ): sık ağaçlı, sarmaşık (اَلْفَاكِهَةُ ج فَوَاكِهُ): yemiş, meyve (اَلْمَتَاعُ ج أَمْتِعَةٌ): faydalanılan, istifade edilen, dünyalık

(اَلْأَبُّ): çayır, ot, bitki, insanların yemediği ve ekmedikleri, yerden çıkan, ot ve diğer hayvanlara ait yiyecekler

(اَلنَّعَمُ ج أَنْعَامٌ): büyük baş hayvan, deve, inek ve koyunlara denmektedir (اَلصَّاخَّةُ): kulakları sağır edecek derecede şiddetli ses

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 585 (ABESE 34 – 42) ≻

يَوْمَ	يَفِرُّ	الْمَرْءُ	مِنْ أَخِيهِ ﴿34﴾	وَ	أُمِّهِ	وَ	أَبِيهِ ﴿35﴾
O gün	kaçar	kişi	kardeşinden		anasından	,	babasından
zaman zarfı	f. muzari	fail	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)		matuf atıf h.		matuf atıf h.

وَ	صَاحِبَتِهِ	وَ	بَنِيهِ ﴿36﴾	لِكُلِّ	امْرِئٍ	مِنْهُمْ	يَوْمَئِذٍ	شَأْنٌ	يُغْنِيهِ ﴿37﴾
ve	arkadaşından	ve	oğullarından		Her kişinin vardır	onlardan	O gün	bir işi	kendine yetecek
atıf h.	matuf (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h.	matuf	haber mukaddem: şibhi cümle, (كُلِّ): muzaf	muz. ileyh, mevsuf	sıfat: şibhi cümle	zaman zarfı	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat; muzari fiil cümlesi

34– 35 – 36. O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, arkadaşından (karısından) ve oğullarından (çocuklarından) kaçar. **37.** O gün onlardan her kişinin kendine yetecek bir işi vardır.

وُجُوهٌ	يَوْمَئِذٍ	مُسْفِرَةٌ ﴿38﴾	ضَاحِكَةٌ	مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿39﴾
Birtakım yüzler	o gün	nurludur	gülmektedir	sevinmektedir
mübteda	zaman zarfı	haber, {(وُجُوهٌ)'ün sıfatı da denmiş}	ikinci haber	üçüncü haber

38. Birtakım yüzler o gün nurludur (pırıl pırıl aydınlıktır). **39.** Gülmekte, sevinmektedir.

وَ	وُجُوهٌ	يَوْمَئِذٍ	عَلَيْهَا	غَبَرَةٌ ﴿40﴾	تَرْهَقُهَا
	birtakım yüzlerin	o gün	üzerinde vardır	toz	onu kaplamıştır
	mübteda atıf h.	zaman zarfı	haber mukaddem: şibhi cümle	mübteda muahhar	f.muzari+meful

(وُجُوهٌ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

قَتَرَةٌ ﴿41﴾	أُولَئِكَ	هُمُ	الْكَفَرَةُ	الْفَجَرَةُ ﴿42﴾
bir kara	İşte onlar		kafirlerdir	günahkar
fail	mübtedâ: ismi işaret	fasıl zamiri	haber, mevsuf	sıfat

40. O gün birtakım yüzlerin üzerinde toz vardır. **41.** Onu bir kara (karanlık) kaplamıştır. **42.** İşte onlar günahkar kafirlerdir.

سورة التكوير (81)

(TEKVİR (Dürülüp Sarılma) **SÛRESİ)**

(Mekke'de indirilmiştir. 29 ayettir.)

KUR'AN SAYFASI: 585 – 586

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

إِذَا	الشَّمْسُ	كُوِّرَتْ ﴿1﴾	وَ	إِذَا	النُّجُومُ	انْكَدَرَتْ ﴿2﴾
zaman	Güneş	dürülüp köreltildiği		zaman	Yıldızlar	düşüp karardığı
zaman zarfı	sonraki fiilin kendisini açıkladığı mahzuf fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi	atıf h.	zaman zarfı	sonraki fiilin kendisini açıkladığı mahzuf fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi

1. Güneş dürülüp köreltildiği (ışığı söndüğü) zaman, **2.** Yıldızlar düşüp karardığı zaman,

وَ	إِذَا	الْجِبَالُ	سُيِّرَتْ ﴿3﴾	وَ	إِذَا	الْعِشَارُ	عُطِّلَتْ ﴿4﴾	وَ	إِذَا	الْوُحُوشُ	حُشِرَتْ ﴿5﴾
	zaman	Dağlar	yürütüldüğü		zaman	büyükbaş hamile hayvanlar	başıboş bırakıldığı		zaman	yabani hayvanlar	toplandığı
	zaman zarfı	kendinden sonraki fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi	atıf h.	zaman zarfı	sonraki fiilin kendisini açıkladığı mahzuf fiilin naibi faili	meçhul mazi fiil	atıf h.	zaman zarfı	sonraki fiilin kendisini açıkladığı mahzuf bir fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi: cümle tefsiriye cümlesidir

3. Dağlar yürütüldüğü zaman, **4.** Büyükbaş hamile hayvanlar başıboş bırakıldığı zaman, **5.** Yabani hayvanlar toplandığı zaman.

وَ إِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿6﴾ وَ إِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿7﴾

ve	zaman	denizler	ateşlenip tutuşturulduğu	ve	zaman	nefisler	çiftleştirildiği
	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul mazi fiil		zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi
	atıf h.				atıf h.		

6. Denizler ateşlenip tutuşturulduğu zaman.. **7.** Nefisler çiftleştirildiği (bir araya getirildiği) zaman,

وَ إِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ ﴿8﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿9﴾

ve	zaman	diri diri gömülen kıza	sorulduğu	hangi günah sebebiyle		öldürüldüğü	
	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi	h. cer, mecrur isim muzaf	muz. ileyh	meçhul fiili mazi	
	atıf h.						

8-9. Diri diri gömülen kıza hangi günahı sebebiyle öldürüldüğü sorulduğu zaman,

وَ إِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿10﴾ وَ إِذَا السَّمَآءُ كُشِطَتْ ﴿11﴾

ve	zaman	sayfalar	açıldığı	ve	zaman	gök	sökülüp-sıyrıldığı
	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi		zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul fiili mazi
	atıf h.				atıf h.		

10. Sayfalar (amel defterleri) açıldığı zaman, **11.** Gök, sökülüp-sıyrıldığı zaman,

وَ إِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿12﴾ وَ إِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ

ve	zaman	Cehennem	kızıştırıldığı	Ve	zaman	Cennet	yaklaştırıldığı
	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul mazi fiil,	atıf h.	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul mazi fiil,

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ﴿13﴾ ﴿14﴾

bilmiş olacaktır	bir şahıs	ne		getirdiğini	
fiili mazi	fail	mef'ûl, ismi mevsul		sıla; mazi fiil cüm	

12. Cehennem kızıştırıldığı zaman, **13.** Ve Cennet yaklaştırıldığı zaman; **14.** Bir şahıs ne getirdiğini bilmiş olacaktır.

فَلَآ أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ﴿15﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿16﴾

Hayır! Yemin ederim	gezegenlere	akan	gizlenerek (yuvalarına)
başlama h., nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	(الْخُنَّسِ)'den bedel ya da onun sıfatı, mevsuf	sıfat

15-16. Hayır! Gizlenerek (yuvalarına) akan gezegenlere yemin ederim.

وَ اللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿17﴾ وَ الصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿18﴾

ve	geceye	zaman	Kararmaya başladığı	ve	sabaha	zaman	Nefes aldığı
and olsun				and olsun			
atıf h.	matuf	zaman zarfı	fiili mazi	atıf h.	matuf	zaman zarfı	fiili mazi

17. Kararmaya başladığı (ya da sona erdiği) zaman geceye and olsun, **18.** Nefes aldığı (ağarmaya başladığı) zaman sabaha and olsun ki:

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿19﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ

Şüphesiz O	sözüdür	bir elçinin	şerefli	güçlü		yanında
tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, muzaf	muz. ileyh, mevsuf	(رَسُولٍ) kelimesinin sıfatı	(رَسُولٍ) kelimesinin ikinci sıfatı, muzaf	muz. ileyh	mekan zarfı, muzaf

ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿20﴾

sahibinin	Arş'ın	makamı yüksek
muz. ileyh, muzaf	muz. ileyh, muzaf	(رَسُولٍ) kelimesinin üçüncü sıfatı

19-20. Şüphesiz O (Kur'an), şerefli, Arş'ın sahibinin yanında güçlü, makamı yüksek bir elçinin (Cebrâil'in) sözüdür.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 585 ≻

(80 / ABESE, 34 – 35 – 36 – 37 - 38 – 39 – 40 – 41 – 42):

(اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا): (muzaaf fiil) kaçtı (اَلْمَرْءُ): erkek, kişi, adam (اَلْاَخُ ج اِخْوَةٌ): kardeş, erkek kardeş (اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): anne (اَلْاَبُ ج آباءُ): baba (اَلصَّاحِبَةُ ج صَاحِبَاتٌ): hanım, eş, arkadaş (اَلْاِبْنُ ج بَنُونَ): erkek, çocuk, oğul (اَلْاِمْرِئُ): kişi (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلشَّانُ ج شُؤُونٌ): iş, hal, durum (أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً): (nâkıs f., if'al b.) meşgul etti, kâfi geldi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (يَوْمَئِذٍ): o gün [(أَسْفَرَ يُسْفِرُ) اَلْمُسْفِرَةُ]: (ism-i fâil) nurlu, parlak, aydın (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz (يَوْمَئِذٍ): o gün [(ضَحِكَ) اَلضَّاحِكَةُ]: (ism-i fâil) gülen (اَلْغَبَرَةُ): toz (اَلْفَاجِرُ ج فَجَرَةٌ): (ism-i fâil) günaha dalan, haktan dönen [(اِسْتَبْشَرَ يَسْتَبْشِرُ) اَلْمُسْتَبْشِرَةُ]: (ism-i fâil) müjde edileni bulan, müjde edilen şeyle neşelenip sevinen (اَلْقَتَرَةُ): kara (رَهِقَ يَرْهَقُ رَهَقًا): kapladı, bürüdü/ azdı

≺ TEKVİR SÛRESİ ≻

(81 / TEKVÎR, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(اَلشَّمْسُ): güneş (كَوَّرَ يُكَوِّرُ تَكْوِيرًا): (tef'il bâbı) sardı, doladı, dürdü, (ışığı) köreldi (اَلنَّجْمُ ج نُجُومٌ): yıldız (اِنْكَدَرَ يَنْكَدِرُ اِنْكِدَارًا): (infiâl bâbı) yuvarlandı, düştü, karardı (سَيَّرَ يُسَيِّرُ تَسْيِيرًا): (tef'il bâbı) yürüttü, gezdirdi, dolaştırdı (اَلْعُشَرَاءُ ج عِشَارٌ): büyükbaş hamile hayvan, gebe develer, gebelik süresi 10 ayını doldurmuş fakat henüz doğurmamış olan develer (عَطَّلَ يُعَطِّلُ تَعْطِيلاً): (tef'il bâbı) başıboş bıraktı/ terk etti (اَلْوَحْشُ ج وُحُوشٌ): ehil olmayan, yabani hayvan (حَشَرَ يَحْشُرُ حَشْرًا): topladı/ helak etti/ döndürdü (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْبَحْرُ ج بِحَارٌ): deniz (سَجَّرَ يُسَجِّرُ تَسْجِيرًا): (tef'il bâbı) ateşlenip tutuşturdu, tandır içindeki ateşi tutuşturdu, körükledi

(81 / TEKVÎR, 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12):

(زَوَّجَ يُزَوِّجُ تَزْوِيجًا): (tef'il bâbı) çiftleştirdi, bir araya getirdi/ nikâhladı/ evlendirdi [(وَأَدَ يَئِدُ) اَلْمَوْؤُودَةُ]: (ism-i mef'ûl) diri diri gömülen kız (سَاَلَ يَسْاَلُ سُؤَالاً): (mehmuz'el ayn) sordu/ istedi/ hesaba çekti (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلاً): öldürdü (نَشَرَ يَنْشُرُ نَشْرًا): açtı, yaydı, yayınladı (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife (كَشَطَ يَكْشِطُ كَشْطًا): söktü, soydu, çıkardı (اَلْجَحِيمُ): cehennem (سَعَّرَ يُسَعِّرُ تَسْعِيرًا): (tef'il bâbı) alevlendirdi, kızıştırdı

(81 / TEKVÎR, 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19 – 20):

(أَزْلَفَ يُزْلِفُ اِزْلاَفًا): (if'al bâbı) yaklaştırdı, yakınlaştırdı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (أَحْضَرَ يُحْضِرُ إِحْضَارًا): (if'al bâbı) hazırladı, getirdi, bulundurdu (اَلْجَارِيَةُ ج جَوَارٍ): akan, kayıp giden, yıldız, bulut, rüzgâr/ gemi (لاَ أُقْسِمُ): Yemin ederim anlamında olup baştaki (لاَ)'nın zâid olduğu anlamı pekiştirmek için geldiği de söylenmiştir, Asli manasında yeniden dirilişi inkar edenleri reddetmek üzere "Hayır, yemin ederim" anlamında olabileceği de söylenmiştir (اَلْخُنَّسُ): Hanis lâfzının çoğulu; Geri dönen, saklanan, yumulan, gizlenen şeyler; Bir şey durup gizlendiğinde "hanese" denilmektedir. Burada kastedilen, görülmeyen gezegenler ve yıldızlardır. Bir görüşe göre ise; bir yöne doğru hareket eden, gizlenip sonra ortaya çıkan yıldızlardır. (اَلْكُنَّسُ): yuvalarına girip kaybolan, gizlenen şeyler, gizlenen gezegen ve yıldızlar, Kânis kelimesinin çoğuludur. Gizlenip saklanan şeye "kunnes" denilmiştir. Burada kastedilenler ise: güneşin ışığından ötürü gündüz görülmeyen ve gece ortaya çıkan gezegen ve yıldızlardır denmiştir. (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (عَسْعَسَ يُعَسْعِسُ عِسْعَاسًا): (rübai mezid; dahrece bâbı) kararmaya başladı/ karanlığı kaybolmaya başladı/ karanlığa arka çevirdi, arkasını döndü, sona erdi, geldi, gitti, As'ase kelimesi zıt anlamlı kelimelerdendir, hem geldi ve hem de gitti demektir.
(اَلصُّبْحُ ج اَصْبَاحٌ): sabah (تَنَفَّسَ يَتَنَفَّسُ تَنَفُّسًا): (tefa'ul bâbı) teneffüs etti, soluk aldı/ ışıdı, aydınlığa kavuştu (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira/ inanç (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, cömert, güzel (اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, kudret, güç/ sağlamlık (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (اَلْمَكِينُ): kadri yüce, yüksek mevki sahibi

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 586 (TEKVİR 21 – 42) ≻

﴿22﴾ بِمَجْنُونٍ ۚ صَاحِبُكُمْ مَا وَ ﴿21﴾ أَمِينٍ ۝ ثَمَّ مُطَاعٍ

asla mecnun | sizin arkadaşınız | değildir | atıf h. | güvenilen | orada | itaat edilen

(مَا)'nın haberi | (مَا)'nın ismi | (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy harfi | (رَسُولٍ) kelimesinin beşinci sıfatı | mekan zarfı | (رَسُولٍ) kelimesinin dördüncü sıfatı

بِضَنِينٍ ۚ عَلَى الْغَيْبِ هُوَ مَا وَ ﴿23﴾ الْمُبِينِ ۚ بِالْأُفُقِ رَآهُ لَقَدْ وَ

asla cimri | gayb üzerine | O | değildir | atıf h. | apaçık | ufukta | onu gördü | Andolsun ki

zaid h. cer (tekit için) (مَا)'nın haberi | car-mecrur | (مَا)'nın ismi | (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy harfi | (الْأُفُقِ)'nin sıfatı | car-mecrur, mevsuf | f. mazi, mef'ûl | yemin cevabı lâmı+ tahkik harfi | atıf h.

﴿25﴾ رَجِيمٍ ۚ شَيْطَانٍ بِقَوْلِ هُوَ مَا وَ ﴿24﴾

kovulmuş | şeytanın | asla sözü | O | değildir | ve

sıfat | muz. ileyh, mevsuf | zaid h. cer (tekit içindir)+ (مَا)'nın haberi, muzaf | (مَا)'nın ismi | (لَيْسَ) gibi amel eden nefiy harfi, nasih | atıf h.

21. (Cebrâil) orada (göklerde) (kendisine) itaat edilen, güvenilen (bir elçidir). **22.** Sizin arkadaşınız asla mecnun (cinlenmiş ya da deli) değildir. **23.** Andolsun ki, onu (Cebrail'i) apaçık ufukta gördü. **24.** O, gayb üzerine asla cimri değildir (vahyedilen haberleri sizden esirgemez). **25.** O (Kur'an) asla kovulmuş şeytanın sözü değildir.

لِلْعَالَمِينَ ۙ ذِكْرٌ إِلَّا هُوَ إِنْ ﴿26﴾ تَذْهَبُونَ ۖ فَأَيْنَ

alemler için | bir zikirden | başkası | O | değildir | gidiyorsunuz | O halde nereye?

(ذِكْرٌ) kelimesinin sıfatı; şibhi cümle | haber, mevsuf | istisna h. | mübteda | nefiy h. | fiili muzari+ fâil vâvu'l | rabıta, soru h.,

﴿28﴾ أَنْ يَسْتَقِيمَ مِنْكُمْ شَاءَ لِمَنْ ﴿27﴾

dosdoğru olmayı | sizden | dileyen | kimseler için

(شَاءَ) fiilinin mef'ûlü: masdar-ı müevvel | (شاء) fiilinin failinden hal; şibhi cümle | sıla: mazi fiil cüm. | car- mecrur (ismi mevsul) (الْعَالَمِينَ) kelimesinden bedel

﴿29﴾ الْعَالَمِينَ رَبُّ اللَّهُ أَنْ يَشَاءَ إِلَّا مَا تَشَاءُونَ وَ

Alemlerin | Rabbi | Allah'ın | dilemesi | dışında | siz dilemezsiniz

muzafun ileyh | bedel, muzaf | fail | masdar ve nasb h., muzarif. | istisna | nefiy h., fiili muzari+fâil | başlama h.

26. O halde siz nereye gidiyorsunuz ? **27.** O (Kur'an), alemler için bir zikirden başkası değildir. **28.** Sizden dosdoğru olmayı dileyenler için.. **29.** Alemlerin Rabbi Allah'ın dilemesi hariç (O dilemeyince) siz dile(ye)mezsiniz.

سورة الإنفطار (82)

(İNFİTÂR (Yarılma) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 586 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿2﴾ انْتَثَرَتْ ۙ الْكَوَاكِبُ وَ إِذَا ﴿1﴾ انْفَطَرَتْ ۙ السَّمَاءُ إِذَا

saçıldığı | gezegenler/yıldızlar | zaman | atıf h. | çatlayıp-yarıldığı | Gök | zaman

fiili mazi | sonraki kelimede yer alan, sonra geldiği için mahzuf denen fiilin faili | zaman ve şart edatı | fiili mazi | sonraki kelimede yer alan, sonra geldiği için mahzuf denen fiilin faili | zaman ve şart edatı

1. Gök, çatlayıp-yarıldığı zaman, **2.** Gezegenler/yıldızlar saçıldığı zaman,

﴿4﴾ بُعْثِرَتْ ۙ الْقُبُورُ وَ إِذَا ﴿3﴾ فُجِّرَتْ ۙ الْبِحَارُ وَ إِذَا

alt-üst olduğu | Kabirler | zaman | atıf h. | akıtılıp karıştırıldığı | denizler | zaman | atıf h.

meçhul fiili mazi | sonraki kelimede yer alan, sonra geldiği için mahzuf denen meçhul fiilin naibi faili | zaman ve şart edatı | meçhul fiili mazi | sonraki kelimede yer alan, sonra geldiği için mahzuf denen meçhul fiilin naibi faili | zaman ve şart edatı

3. Denizler akıtılıp karıştırıldığı zaman, **4.** Kabirler alt-üst olduğu (içi dışa çıktığı) zaman;

عَلِمَتْ	نَفْسٌ	مَا	قَدَّمَتْ	وَ	أَخَّرَتْ ﴿5﴾	
bilir	bir nefis	şeyi	takdim ettiği	atıf h.	te'hir ettiği	
(إِذَا)'nin cevabu'ş-şartı; fiili mazi	fail	mef'ûlün bih, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi		fiili mazi	

يَا أَيُّهَا	الْإِنْسَانُ	مَا	غَرَّكَ	بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿6﴾	الَّذِي	خَلَقَكَ	
Ey insan		ne	seni aldattı	Rabbine karşı Kerîm	O ki	seni yarattı	
nidâ harfi, münâdâ, tenbih harfi	sıfat: {(أَيُّ) kelimesinden bedel olduğu da söylenmiştir}.	mübteda, soru ismi	haber: mazi fiil + mef'ul	harfi cer, mecrur isim, muzaf, mevsuf	sıfatı	(رَبِّ)'nin ikinci sıfatı: ismi mevsul	sıla; mazi fiilcüm. (كَ): mef'ul

nida'nın cevabı; isim cümlesi

فَسَوَّاكَ	فَعَدَلَكَ ﴿7﴾	فِي أَيِّ صُورَةٍ	مَا	شَاءَ	رَكَّبَكَ ﴿8﴾
sonra seni düzene koydu	akabinde seni dengeli kıldı	herhangi biçimde		dilediği	seni terkib etti
atıf h.+ f. mazi, fâili (هُوَ) gizli zamiri, (كَ): mef'ul	atıf h.+ fiili mazi, mef'ul	harfi cer, (أَيِّ):soru ismi, muzaf, (صُورَةٍ):muz.ileyh	mukaddem mef'ûl: şart ismi	fi'lü'ş-şart; fiili mazi	cevabü'ş-şart, fiil cümlesi; fiili mazi, mef'ulün bih

5. Bir nefis takdim ettiği ve te'hir ettiği şeyi bilir. **6.** Ey insan! Kerîm Rabbine karşı seni aldatan nedir? **7.** O ki, seni yarattı, sonra seni düzene koydu sonra da dengeli kıldı. **8.** Dilediği herhangi biçimde seni terkib etti.

كَلَّا	بَلْ	تُكَذِّبُونَ	بِالدِّينِ ﴿9﴾	وَ	إِنَّ	عَلَيْكُمْ
Hayır	bilakis	siz yalanlıyorsunuz	dini		Şüphesiz	üzerinizde var
nefiy ve zecr (kınama) h.	idrab h.	fiili muzari+fail	car-mecrur	hal vavı	te'kit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi cümle

لَحَافِظِينَ	كِرَامًا	كَاتِبِينَ ﴿10﴾	يَعْلَمُونَ ﴿11﴾	مَا	تَفْعَلُونَ ﴿12﴾		
gözcüler	çok şerefli olan	yazıcılar	bilirler	şeyleri	yaptığınız		
tekit lâmı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi, mevsuf	(حَافِظِينَ)'nin sıfatı	(حَافِظِينَ)'nin ikinci sıfatı	fiili muzari+ fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cümlesi; (و): fail		

9. Hayır; bilakis siz, dini yalanlıyorsunuz. **10-12.** Şüphesiz üzerinizde yaptığınız şeyleri bilen çok şerefli yazıcılar olan gözcüler var.

إِنَّ	الْأَبْرَارَ	لَفِي نَعِيمٍ ﴿13﴾	وَ	إِنَّ	الْفُجَّارَ	لَفِي جَحِيمٍ ﴿14﴾	
Kuşkusuz	iyiler	Naim (cenneti) içindedirler	Ve	şüphesiz	fâcirler	cehennemdedir	
te'kit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lâmı+ (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	atıf h.	te'kit ve nasb edatı	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lâmı+(إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle	

يَصْلَوْنَهَا	يَوْمَ	الدِّينِ ﴿15﴾	وَ	مَا	هُمْ	عَنْهَا	بِغَائِبِينَ ﴿16﴾
ona yaslanırlar	günü	Din	ve		onlar	ondan	asla gâib olmıyacaklar
(جَحِيمٍ) kelimesinin sıfatı; fiil cümlesi: muzari fiil, fail, meful	zaman zarfı, muzaf	muzafun ileyh	hal vavı	nefiy harfi, nasih: ((لَيْسَ)'ye benzeyen (مَا)	(مَا)'nın ismi	car-mecrur, şibhi cümle (بِغَائِبِينَ) ile bağlantılıdır.	zaid cer (tekit için) , (مَا)nın haberi

13. Kuşkusuz iyiler Naim (cennetinde nimet) içindedirler. **14.** Ve şüphesiz fâcirler (kötüler) de cehennemdedirler. **15.** Din günü ona yaslanırlar. **16.** Ve ondan asla gâib olmayacaklar (ondan ayrılıp-çıkamayacaklar).

وَ	مَآ	أَدْرَاكَ	مَا	يَوْمُ	الدِّينِ ﴿17﴾	ثُمَّ	مَآ	أَدْرَاكَ	مَا
	ne	sana bildirdi	ne olduğunu	gününün	Din	Sonra (yine)	şey	sana bildiren	ne olduğunu
başlama h.	mübteda: soru ismi	haber; mazi fiil, mef'ul	mübteda soru ismi	haber, muzaf	muzafun ileyh	atıf h.	mübteda: soru ismi	haber; mazi fiil cüm., (كَ): mef'ul	mübteda: soru ismi

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü; isim cümlesi

﴿ 19 ﴾	لِلّٰهِ	يَوْمَئِذٍ	الْأَمْرُ	وَ	شَيْئًا ط	لِنَفْسٍ	نَفْسٌ	لاَ تَمْلِكُ	يَوْمَ	﴿ 18 ﴾	الدِّينِ ط	يَوْمُ
Allah'a aittir		o gün	emir		bir şeye	kimse için	Kimse	mâlik olmaz	O gün		din	gününün
haber: şibhi cümle		zaman zarfı	mübte-da	atıf h.	mef'ûl	car-mecrur	fail	nefiy h., fiili muzari	zaman zarfı		muzafun ileyh, mecrur	haber, muzaf

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü; isim cümlesi

17. Din gününün ne olduğunu sana ne bildirdi? **18.** Sonra (yine) din gününün ne olduğunu sana bildiren şey nedir? **19.** O gün kimse kimse için bir şey'e mâlik olmaz (fayda ya da yardım veremez), emir o gün Allah'a aittir!

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 586 ≻

(81 / TEKVÎR, 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 - 27 – 28 – 29):

[(أَطَاعَ يُطِيعُ) اَلْمُطَاعُ]: (ism-i mef'ûl) itaat edilen (ثَمَّ): (zarf) orada (işaret için kullanılır)

[(اَمِنَ يَأْمَنُ) اَلْأَمِينُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir, emin (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْمَجْنُونُ ج مَجَانِينٌ): deli

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلْأُفُقُ ج آفَاقٌ): ufuk [(أَبَانَ) اَلْمُبِينُ]: (ism-i fâil) açık olan, açıklayan

(اَلْغَيْبُ ج غُيُوبٌ): göze gözükmeyen, idrak edilemeyen (اَلضَّنِينُ): cimri, tutucu (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş/ iftira

[(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلرَّحِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) kovulmuş, taşlanmış (ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا): gitti

[(ذَكَرَ يَذْكُرُ) اَلذِّكْرُ]: zikir, tefekkürle hatıra getirme (اَلْعَالَمُ ج عَالَمُونَ): âlem, mahlûkatın her bir cinsi

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) diledi, tercih etti (اِسْتَقَامَ يَسْتَقِيمُ اِسْتِقَامَةً): (istif'âl bâbı) dosdoğru oldu

≺ İNFİTAR SÛRESİ ≻

(82 / İNFİTÂR, 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6 - 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(اِنْفَطَرَ يَنْفَطِرُ اِنْفِطَارًا): (infiâl bâbı) yarıldı, çatladı, yarılmaya başladı (اَلْكَوْكَبُ ج كَوَاكِبُ): yıldız, gezegen

(اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ اِنْتِشَارًا): (iftiâl bâbı) saçıldı, yayıldı (فَجَّرَ يُفَجِّرُ تَفْجِيرًا): (tef'il bâbı) karıştı/ akıttı/ yarıldı (اَلْبَحْرُ ج بِحَارٌ): deniz

(اَلْقَبْرُ ج قُبُورٌ): kabir, mezar (بَعْثَرَ يُبَعْثِرُ بِعْثَارًا): (rübâi mezid; dahrece bâbı) alt üst etti, meydana çıkardı

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı/ vukua gelmesine sebep oldu/ öne aldı (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا): (tef'il bâbı) erteledi, tehir etti (غَرَّ يَغُرُّ غُرُورًا): (muzaaf fiil) aldattı, kandırdı (اَلْكَرِيمُ ج كِرَامٌ): şerefli, cömert

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) düzene koydu, tesviye etti/ eşit kıldı

(عَدَلَ يَعْدِلُ عَدْلاً): doğru ve düzgün kıldı/ adalet etti (اَلصُّورَةُ ج صُوَرٌ): resim, suret, şekil (صُورَةٍ مَا): herhangi bir surette

(شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) diledi, tercih etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) inkâr etti, yalanladı

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza, din, şeriat, (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) gözetleyici, koruyan (اَلْكَاتِبُ ج كَاتِبُونَ): (ism-i fâil) kâtip, yazıcı

(82 / İNFİTÂR, 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): iyi, çok itaatkâr, lutuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan (اَلنَّعِيمُ): nimet, rahat yaşayış, bolluk

(اَلْفَاجِرُ ج فُجَّارٌ): (ism-i fâil) günaha dalan, masiyetten dönen, küfür ve inkâr eden (اَلْجَحِيمُ): cehennem

(صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nâkıs fiil) (ateşe) atıldı, maruz bırakıldı (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza, din, şeriat

(اَلْغَائِبُ ج غَائِبُونَ): gayb olan, gözle görülemeyen, idrak edilemeyen (أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): ceza, din, şeriat (يَوْمَئِذٍ): o gün

(مَلَكَ يَمْلِكُ مِلكًا): gücü yetti/ sahip oldu/ eli altında oldu (اَلْأَمْرُ ج اُمُورٌ): iş, emir, durum, husus

سورة المطففين (83)

(MUTAFFİFÎN (Tartı ve Ölçüde Kusur Edenler) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 36 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 587 – 588 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَيْلٌ	لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿1﴾	الَّذِينَ	إِذَا	اكْتَالُوا	عَلَى النَّاسِ
vay haline	ölçüde ve tartıda hile yapanların	Onlar ki	zaman	ölçtükleri	insanlara
mübteda	haber; şibhi cümle, mevsuf	(مُطَفِّفِينَ) kelimesinin sıfatı: ismi mevsul	şart ifade eden zaman zarfı	fi'lüş'şart; fiili mazi, fâil	car-mecrur

يَسْتَوْفُونَ ﴿2﴾	وَ	إِذَا	كَالُوهُمْ	أَوْ	وَزَنُوهُمْ	يُخْسِرُونَ ﴿3﴾
tam alırlar		zaman	onlara ölçtükleri	veya	tarttıkları	eksiltirler
cevabü'ş-şart: fiili muzari+fâil	atıf h.	zaman ve şart edatı	fiilüş'şart; f. mazi, fâil, mef'ûl	atıf h.	fiili mazi, fâil, mef'ûl	cevabü'ş-şart: fiili muzari+fâil

1. Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline. **2.** Onlar ki, insanlara ölçtüklerinde tam (eksiksiz olarak haklarını) alırlar. **3.** Onlara ölçtükleri veya tarttıkları zaman eksiltirler.

أَ	لَا يَظُنُّ	أُولَٰئِكَ	أَنَّهُمْ	مَّبْعُوثُونَ ﴿4﴾	لِيَوْمٍ
mı	zannetmiyorlar	onlar	kendilerinin	tekrar diriltileceklerini	bir gün için
soru h.	nefy-i istikbal (nefiy h.+fiili muzari)	fail, işaret ismi	tekit ve nasb harfi, (أَنَّ)'nin ismi	(أَنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf

(لَا يَظُنُّ) fiilinin mef'ûlü, isim cümlesi

عَظِيمٍ ﴿5﴾	يَوْمَ	يَقُومُ	النَّاسُ	لِرَبِّ	الْعَالَمِينَ ﴿6﴾
büyük	O gün	kalkarlar	insanlar	Rabbi için	alemlerin
sıfat	zaman zarfı	fiili muzari	fail	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

4-5. Onlar, kendilerinin büyük bir gün için tekrar diriltileceklerini zannetmiyorlar mı? **6.** O gün insanlar alemlerin Rabbi için kalkarlar.

كَلَّا	إِنَّ	كِتَابَ	الْفُجَّارِ	لَفِي سِجِّينٍ ﴿7﴾	وَ	مَا
Hayır!	Doğrusu	yazısı	günahkârların	kesinlikle Siccîn'dedir		nedir
nefiy ve red h.	tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi: şibhi cümle	başlama h.	mübteda, soru ismi

أَدْرَاكَ	مَا	سِجِّينٌ ﴿8﴾	كِتَابٌ	مَّرْقُومٌ ﴿9﴾
sana bildiren	ne olduğunu	«Siccin»in	bir kitabtır	yazılmış
haber; mazi fiil cümlesi, mef'ul	mübteda, soru ismi	haber	(هو) takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf	sıfat

(سِجِّينٌ) kelimesinin bedeli; isim cümlesi ((سِجِّينٌ)'in açıklama cümlesi)

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü, isim cümlesi

7. Hayır! Doğrusu günahkârların yazısı kesinlikle Siccîn'dedir. **8.** «Siccin»in ne olduğunu sana bildiren nedir? **9.** Yazılmış (mühürlenmiş) bir kitabtır.

وَيْلٌ	يَوْمَئِذٍ	لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿10﴾	الَّذِينَ	يُكَذِّبُونَ	بِيَوْمِ	الدِّينِ ﴿11﴾
Vay haline	o gün	yalanlayanların	Onlar ki;	yalanlarlar	gününü	din
mübteda	zaman zarfı	haber; şibhi cümle	sıfat, ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; fiili muzari+fâil	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh

10. Vay haline o gün yalanlayanların **11.** Onlar ki; din gününü yalanlarlar.

وَ	مَا يُكَذِّبُ	بِهِ	إِلَّا	كُلُّ	مُعْتَدٍ	أَثِيمٍ ﴿12﴾
	yalanlamaz	onu	başkası	her	haddi aşandan	günaha düşkün
başlama h.	nefy-i hal (nefiy h.+fiili muzari)	car-mecrur	istisna h.	fail, muzaf	muz.ileyh, mevsuf	sıfat

12. Onu herbir haddi aşan ve günaha düşkün olandan başkası yalanlamaz (Ancak haddi aşan ve günaha düşkün olan yalanlar).

﴿ 13 ﴾ الْأَوَّلِينَ ط أَسَاطِيرُ قَالَ آيَاتُنَا عَلَيْهِ تُتْلَى إِذَا

öncekilerin (muzafun ileyh) | masalları ((هى) zamiri olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, muzaf) | der (cevabü'ş-şart: fiili mazi) | ayetlerimiz (nâibi fâil) | Ona (car-mecrur) | okunduğu (fi'lü'ş-şart; meçhul fiili muzari) | zaman (cezmetmeyen şart ve zaman zarfı)

13. Ona ayetlerimiz okunduğu zaman «Öncekilerin masalları» der.

﴿ 14 ﴾ كَانُوا يَكْسِبُونَ مَا عَلَى قُلُوبِهِمْ رَانَ بَلْ سكة كَلَّا

kazanmakta oldukları (sıla: fiil cümlesi; (و ا): (كَانَ)'nin ismi, (يَكْسِبُونَ): (كَانَ)'nin haberi) | şeyler (fail, ismi mevsul) | kalplerine (harfi cer, mecrur isim) | pas olmuştur (fiili mazi) | Bilakis (idrab h.) | Hayır (nefiy ve red h.)

14. Hayır! Bilakis onların kazanmakta (işlemekte) oldukları şeyler (kötülükler) kalplerine pas olmuştur.

لَصَالُو ثُمَّ إِنَّهُمْ ﴿ 15 ﴾ لَمَحْجُوبُونَ يَوْمَئِذٍ عَنْ رَبِّهِمْ إِنَّهُمْ كَلَّا

yaslanıcılarıdır (tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi, muzaf) | onlar, şüphesiz (tekit ve nasb harfi+ (إِنَّ)'nin ismi) | Sonra (atıf h.) | mahrumdurlar (tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi) | o gün (zaman zarfı) | Rablerinden (harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)) | doğrusu onlar (tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi) | Hayır (nefiy ve red h.)

﴿ 17 ﴾ تُكَذِّبُونَ ط بِهِ كُنْتُمْ الَّذِي هَذَا يُقَالُ ثُمَّ ﴿ 16 ﴾ الْجَحِيمِ ط

sizin yalanlamakta (كَانَ)'nin haberi, fiil cümlesi) | kendisini (car-mecrur) | olduğunuz (sıla: nâsih mazi fiil cüm., (كَانَ)'nin ismi) | şeydir (haber, ismi mevsul) | İşte bu (mübteda) | denir (meçhul fiili muzari) | Sonra (atıf h.) | Cehennemin (muz. ileyh)

15. Hayır; doğrusu onlar o gün, Rablerinden (O'nu görmekten) mahrumdurlar. **16.** Sonra onlar, şüphesiz, cehenneme yaslanacaklardır. **17.** Sonra (onlara): «İşte bu sizin kendisini yalanlamakta olduğunuz şeydir» denir.

﴿ 18 ﴾ لَفِي عِلِّيِّينَ الْأَبْرَارِ كِتَابَ إِنَّ كَلَّا

İlliyyûn'dadır ((إِنَّ)'nin haberi, şibhi cümle: tekit lamı) | İyilerin (muz. ileyh) | kitabı | (إِنَّ)'nin ismi, muzaf) | Doğrusu (tekit ve nasb h.) | Hayır (nefiy ve red h.)

18. Hayır! Doğrusu iyilerin kitabı İlliyyûn'dadır (yüksek katlardadır).

﴿ 20 ﴾ مَرْقُومٌ لا كِتَابٌ ﴿ 19 ﴾ عِلِّيُّونَ ط مَا أَدْرَاكَ مَا وَ

yazılmış (sıfat) | bir kitaptır ((هو) olarak takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, mevsuf) | İlliyyûn'un (haber) | ne olduğunu (mübteda, soru ismi) | sana bildiren (haber; mazi fiil, mef'ul) | nedir? (mübteda, soru ismi) | başlama h.

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü; isim cümlesi

19. «İlliyyûn»un ne olduğunu sana bildiren nedir (sen nereden bileceksin)? **20.** Yazılmış bir kitaptır.

﴿ 23 ﴾ يَنْظُرُونَ لا عَلَى الْأَرَائِكِ ﴿ 22 ﴾ لَفِي نَعِيمٍ لا ﴿ 21 ﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ ﴿ 21 ﴾ الْمُقَرَّبُونَ ط يَشْهَدُهُ

bakarlar (f. muzari +fâil, (الْأَبْرَارَ)'dan haldir) | koltuklar üzerinde (car-mecrur) | kesinlikle nimetler içindedirler (tekit lamı + (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle) | iyiler ((إِنَّ)'nin ismi, muzaf) | Gerçek şu ki (tekit ve nasb h.) | yakınlaştırılmış olanlar (fail) | ona şahid olur (fiili muzari+ mef'ûl)

21. (Allah'a) yakınlaştırılmış (mukarreb) olanlar ona şahid olur. **22.** Gerçek şu ki, iyiler, kesinlikle nimetler içindedirler. **23.** Koltuklar üzerinde (etrafa) bakarlar.

﴿ 24 ﴾ النَّعِيمِ ج نَضْرَةَ فِي وُجُوهِهِمْ تَعْرِفُ

Nimetlerin (muzafun ileyh) | parıltısını (mef'ûl, muzaf) | yüzlerinde (harfi cer, mecrur isim) | tanırsın (fiili muzari)

24. Yüzlerinde nimetlerin parıltısını (sevinç ve mutluluğunu) tanırsın.

﴿ 26 ﴾ الْمُتَنَافِسُونَ ط فَلْيَتَنَافَسِ وَ فِي ذَٰلِكَ مِسْكٌ ط خِتَامُهُ ﴿ 25 ﴾ مَخْتُومٍ لا يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ

yarışanlar (fail) | İşte yarışsınlar (rabıta+ emr-i gaib; emir lamı, fiili muzari) | bu konuda (h.cer, işaret ismi şibhi cüm. (يَتَنَافَسْ) ile bağlantılı) | misktir (haber) | Onun sonu (h.itirazî (ara cümle harfi)) | mühürlenmiş (sıfat) | en iyi şarabtan içirilirler (harfi cer, mecrur isim, mevsuf) | (الْأَبْرَارَ)'dan (ikinci hal; muzari fiil cüm.) | (رَحِيقٍ)'in (ikinci sıfatı: mübteda)

25. Onlar mühürlenmiş en iyi şarabtan içirilirler. **26.** Onun sonu misktir. İşte yarışanlar, bu hususta yarışsınlar.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 587 ≻

(83 / MUTAFFİFÎN, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 - 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline (اَلْمُطَفِّفُ ج مُطَفِّفُونَ): (ism-i fâil) ölçüde ve tartıda hile yapan

(اِكْتَالَ يَكْتَالُ): (iftiâl bâbı) (halktan) ölçüyle satın aldı (اِسْتَوْفَى يَسْتَوْفِي): (istif'âl bâbı) tamamen aldı, tam aldı

(كَالَ يَكِيلُ كَيْلاً): (ecvef fiil) ölçtü (وَزَنَ يَزِنُ وَزْنًا): (misal fiil) tarttı/ değer biçti (اَلْمَبْعُوثُ ج مَبْعُوثُونَ): (ism-i mef'ûl) diriltilen

(أَخْسَرَ يُخْسِرُ اِخْسَارًا): (if'al bâbı) eksiltti, düşük gösterdi (ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti/ yakın hâsıl etti

(قَامَ يَقُومُ قَوْمًا): (ecvef fiil) kalktı, kalakaldı (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap, amel defteri, yazışma (اَلسِّجِّينُ): içersinde şer ve fısk'ü fücura ait divan bulunan mevki

(اَلْفَاجِرُ ج فُجَّارٌ): (ism-i fâil) facir, aleni günah işleyen, isyan ve günahkârlıkta haddi aşan, haktan dönen

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap, amel defteri, yazışma

[(رَقَمَ يَرْقُمُ) اَلْمَرْقُومُ]: (ism-i mef'ûl) yazılmış, yazılı/ mühürlenmiş, damgalanmış

(وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (يَوْمَئِذٍ): o gün (اَلْمُكَذِّبُ ج مُكَذِّبُونَ): (ism-i fâil) yalanlayan, inkâr eden inanmayan

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti, inanmadı (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

(83 / MUTAFFİFÎN, 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, inkâr etti, inanmadı (اَلْمُعْتَدِي ج مُعْتَدُونَ): (ism-i fâil) hakka tecavüz eden, zulmedici

[(اَثِمَ يَأْثَمُ) اَلْاَثِيمُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok günah işleyen, günahkâr (تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) okudu, kıraat etti

(اَلْآيَةُ ج آيَاتٌ): ayet, açık alamet, mucize (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (بَلْ): bilakis, halbuki, evet

(اَلْاَسَاطِيرُ): düzensiz söz, batıl şey, eskilerin yazdığı şey (اَلْاَوَّلُ ج اَوَّلُونَ): ilk, birinci, önceki

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(رَانَ يَرِينُ رَيْنًا): (ecvef fiil) pis ve pasaklı oldu/ galip oldu/ kuşattı, istilâ etti (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْبًا): kazandı, tahsil etti

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(اَلْمَحْجُوبُ ج مَحْجُوبُونَ): (ism-i mef'ûl) mahcup, men edilmiş, örtülmüş (اَلصَّالِي ج صَالُونَ): (ism-i fâil) (ateşe) yaslanan, (ateşle) pençeleşen (اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): iyi, çok itaatkâr, lutuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan (اَلْعِلِّيَّةُ ج عِلِّيُّونَ): yüksek yer, üst kat

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْعِلِّيَّةُ ج عِلِّيُّونَ): yüksek yer, üst kat

(83 / MUTAFFİFÎN, 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26):

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap, amel defteri, yazışma [(رَقَمَ يَرْقُمُ) اَلْمَرْقُومُ]: (ism-i mef'ûl) yazılmış, yazılı

(شَهِدَ يَشْهَدُ شَهَادَةً): hazır oldu/ bildi/ şahitlik etti (اَلْمُقَرَّبُ ج مُقَرَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) yaklaştırılmış, yakınlık kazanmış

(اَلْبَرُّ ج اَبْرَارٌ): iyi, çok itaatkâr, lutuf ve ihsanı ile iyilikte bulunan (اَلْاَرِيكَةُ ج اَرَائِكُ): divan, sandalye, koltuk

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ düşündü/ bekledi/ inceledi (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç

(عَرَفَ يَعْرِفُ عِرْفَةً): tanıdı (اَلنَّضْرَةُ ج نَضْرَاتٌ): sevimlilik, sevinç, pırıltı, neşe (اَلنَّعِيمُ): çok nimet, rahat yaşayış, bolluk

(سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs fiil) içirdi, suladı (اَلرَّحِيقُ): en iyi saf şarap, bulanıklığı olmayan, tertemiz, arı, duru içecek

(اَلْخِتَامُ): (masdar) mühür, mühürleme (اَلْمِسْكُ): güzel bir koku [(تَنَافَسَ يَتَنَافَسُ) اَلْمُتَنَافِسُ]: (ism-i fâil) yarışan, müsabaka yapan

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 588 (MUTAFFİFÎN 27 – 36) ≻

﴿ 28 ﴾ الْمُقَرَّبُونَ ط بِهَا يَشْرَبُ عَيْنًا ﴿ 27 ﴾ لا مِنْ تَسْنِيمٍ مِزَاجُهُ وَ

yakınlaştırılmış olanların — fail
kendisiyle — car-mecrur
içecekleri — f. muzari
bir kaynaktır — (أعني) (kastediyorum) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü, mevsuf
Tesnim'dendir — haber: şibhi cümle
Onun karışımı — mübteda
atıf h.

(عَيْنًا)'in sıfatı; fiil cümlesi

27. Onun karışımı Tesnim'dendir. **28.** (Tesnîm Allah'a) yakınlaştırılmış olanların içecekleri bir kaynaktır (mukarrabun onu içer).

﴿ 29 ﴾ يَضْحَكُونَ ز مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا كَانُوا أَجْرَمُوا الَّذِينَ إِنَّ

gülerler — (كَانَ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi
inanan kimselere — harfi cer, ismi mevsul, fiili mazi, fâil
idi — (إِنَّ)'nin haberi: (كَانَ)'nin ismi
suç işleyen — sıla: fiil cüm: fiili mazi, fâil
kimseler — (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul
Doğrusu — tekid ve nasb h.

29. Doğrusu suç işleyenler inananlara gülerlerdi.

﴿ 30 ﴾ يَتَغَامَزُونَ ز بِهِمْ مَرُّوا إِذَا وَ

birbirlerine kaş-göz ederlerdi — cevâbu'ş-şart: fiili muzari+ fâil
onlara — car-mecrur
uğradıkları — fiilüş'şart; fiili mazi, fâil
zaman — zaman ve şart edatı
Ve — atıf h.

30. Ve onlara uğradıkları zaman birbirlerine kaş-göz ederlerdi.

﴿ 31 ﴾ فَكِهِينَ ز انْقَلَبُوا إِلَىٰٓ أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوٓا إِذَا وَ

eğlenerek — hal
dönerlerdi — cevabuş'şart; fiili mazi, fâil
ailelerine — harfi cer, mecrur isim
döndükleri zaman — fiilüş'şart; fiili mazi, fâil
zaman ve şart edatı
atıf h.

31. Ailelerinin yanına döndükleri zaman eğlenerek dönerlerdi.

﴿ 32 ﴾ لَضَالُّونَ لا هَٰٓؤُلَآءِ إِنَّ قَالُوٓا رَأَوْهُمْ إِذَا وَ

sapıtmış — tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi
Bunlar — (إِنَّ)'nin ismi
gerçekten — tekit ve nasb h.
derlerdi — cevabuş'şart; fiili mazi, fâil
onları gördükleri — fiilüş'şart; fiili mazi, fâil, mef'ûl
zaman — zaman ve şart edatı, muzaf
atıf h.

32. Onları gördükleri zaman "Bunlar gerçekten sapıtmış!" derlerdi.

﴿ 33 ﴾ حَافِظِينَ ط عَلَيْهِمْ مَآ أُرْسِلُوا وَ

gözetleyici olarak — hal
onlara — car-mecrur; şibhi cümle (حَافِظِينَ) ile bağlantılıdır
gönderilmemişlerdi — nefiy h., meçhul fiili mazi, naibi fâil
hal vavı

33. (Oysa) onlara gözetleyici olarak gönderilmemişlerdi.

﴿ 34 ﴾ يَضْحَكُونَ لا مِنَ الْكُفَّارِ آمَنُوا الَّذِينَ فَالْيَوْمَ

gülerler — haber: muzari fiil cümlesi
kafirlere — şibhi cümle (يَضْحَكُونَ) ile bağlantılı
iman eden — sıla: fiil cüm: fiili mazi, fâil
kimseler — mübteda; ismi mevsul
İşte bugün — rabıta (başlama harfi de denmiştir) +zaman zarfı

﴿ 35 ﴾ يَنْظُرُونَ ط عَلَى الْأَرَآئِكِ

bakarlar — (يَضْحَكُونَ)'nin failinden hal; muzari fiil
koltuklar üzerinde — car-mecrur: şibhi cüme (يَنْظُرُونَ) ile bağlantılıdır

34. İşte bugün de iman edenler, o kafirlere gülerler. **35.** Koltuklar üzerinde etrafa bakarlar.

﴿ 36 ﴾ كَانُوا يَفْعَلُونَ مَا الْكُفَّارُ هَلْ ثُوِّبَ

yapmakta oldukları — sıla: nâsih mazi fiil cümlesi; (وا): (كَانَ)'nin ismi, (كَانَ)'nin haberi; muzari fiil cümlesi
şeylerin — mef'ûl; ismi mevsul
Kâfirlere — naibi fail
karşılığı verildi mi — soru h., meçhul fiili mazi

36. (Nasıl?...) Kâfirlere yapmakta oldukları şeylerin karşılığı verildi mi ?

سورة الإنشقاق (84)

(İNŞİKAK (Yarılarak Dökülme) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 25 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 588 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

إِذَا	السَّمَآءُ	انْشَقَّتْ ﴿1﴾	وَ	أَذِنَتْ	لِرَبِّهَا	وَ	حُقَّتْ ﴿2﴾
zaman	Gök	yarıldığı	ve	kulak verip dinlediği	Rabbine	ve	gerçekleştiği
zaman zarfı	sonraki fiilin faili	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	meçhul f. mazi

1-2. Gök yarıldığı, Rabbine kulak verip dinlediği ve gerçekleştiği [ya da (emre boyun eğmesi) hak ve vacip olduğu veya buna layık kılındığı] zaman,

وَ	إِذَا	الْأَرْضُ	مُدَّتْ ﴿3﴾	وَ	أَلْقَتْ	مَا	فِيهَا
ve	zaman	yer	uzatılıp düzeltildiği	ve	attığı	şeyleri	içindeki
atıf h.	zaman zarfı	sonraki fiilin naibi faili	meçhul f. mazi	atıf h.	fiili mazi	mef'ûl, ismi mevsul	sıla; şibhi cümle

وَ	تَخَلَّتْ ﴿4﴾	وَ	أَذِنَتْ	لِرَبِّهَا	وَ	حُقَّتْ ﴿5﴾
ve	boşaldığı	ve	kulak verip dinlediği	Rabbine	ve	gerçekleştiği
atıf h.	fiili mazi	atıf h.	fiili mazi,	harfi cer, mecrur isim	atıf h.	meçhul fiili mazi

3-5. Yer uzatılıp düzeltildiği, içindekileri atıp boşaldığı, Rabbine kulak verip dinlediği ve gerçekleştiği (ya da boyun eğdiği) zaman,

يَآ أَيُّهَا	الْإِنسَانُ	إِنَّكَ	كَادِحٌ	إِلَى رَبِّكَ	كَدْحًا	فَمُلَاقِيهِ ﴿6﴾
Ey	insan	Sen	çalışıp çabalarsın	Rabbine(kavuşuncaya kadar)	çabaladıkça	sonunda O'na kavuşursun
nidâ harfi, münâdâ, tenbih harfi	sıfat	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi	harfi cer, mecrur isim	mef'ûlü mutlak	atıf h.+ (مُلَاقِي): matuf, muzaf, (هِ): muz. ileyh

6. Ey insan! Sen Rabbine (kavuşuncaya kadar) çalışıp çabaladıkça çabalarsın, sonunda O'na kavuşursun.

فَأَمَّا	مَنْ	أُوتِيَ	كِتَابَهُ	بِيَمِينِهِ
Artık gelince	kimseye	verilen	kitabı (amel defteri)	sağ (eli) ile
atıf harfi, şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) harfi	mübtedâ; ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; meçhul f. mazi	mef'ûlün bih (muzaf+ muz.ileyh)	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)

فَسَوْفَ ﴿7﴾	يُحَاسَبُ	حِسَابًا	يَسِيرًا ﴿8﴾	وَ	يَنقَلِبُ	إِلَىٰٓ أَهْلِهِ	مَسْرُورًا ﴿9﴾
	hesaba çekilecektir	bir hesapla	kolay	ve	döner	ailesine	sevinçli olarak
	zaid, istikbal (gelecek zaman) harfi, meçhul fiili muzari	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat		fiili muzari	harfi cer, mecrur isim	hal

7. Artık kitabı (amel defteri) sağ eline verilene gelince, **8.** Kolay bir hesapla hesaba çekilir. **9.** Ve sevinçli olarak ailesine döner.

وَ	أَمَّا	مَنْ	أُوتِيَ	كِتَابَهُ	وَرَآءَ	ظَهْرِهِ ﴿10﴾	فَسَوْفَ يَدْعُو	ثُبُورًا ﴿11﴾
ve	gelince	kimseye	verilen	Kitabı	arkasından	sırtının	çağıracak	helakı
atıf h.	şart ve tafsil h.	mübtedâ; ismi mevsul	sıla: fiil cüm.; meçhul f. mazi	mef'ûlün bih	mekan zarfı, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, (هِ):muzafun ileyh	zaid, istikbal (gelecek zaman) h. f. muzari	mef'ûl, mevsuf

وَ	يَصْلَىٰ	سَعِيرًا ﴿12﴾	إِنَّهُ	كَانَ	فِيٓ أَهْلِهِ	مَسْرُورًا ﴿13﴾
Ve	yaslanacak	alevli ateşe	Şüphe yok ki o	idi	ehli arasında	sevinçli
atıf h.	fiili muzari	mef'ûl	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; nâsih mazi f, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	harfi cer, mecrur isim	(كَانَ)'nin haberi

10. Kitabı sırtının arkasından verilene gelince, **11.** Helakı (ah ölüm yetiş diye) çağıracak. 12. Ve alevli ateşe yaslanacak. **13.** Şüphe yok ki o ehli arasında sevinçliydi.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 588 ≻

(83 / MUTAFFİFÎN, 27 – 28 – 29 – 30 – 31):

(اَلْمِزَاجُ): karışım (اَلتَّسْنِيمُ): Tesnim'in asıl manası yücelik ve yüksekliktir. Buradaki manasının Cennette yüksek bir mevkide bulunan ve yukarıdan aşağı doğru akan bir suyun, bir pınarın adı olduğu bildirilmiştir, "Bu su yukarıdan akar, böylece onların kaplarına dökülür, dolar" diye rivayet edildiği üzere, yüksekten aktığı için; yahut da, doldurma özelliğinin kuvvetli ve hızlı oluşundan ötürü, herşeye yetip, hepsini doldurmasından ötürü; yahut da akarken, çağlayarak akışından ötürü, "tesnîm" diye isimlendirilmiştir. Çünkü böyle çağlayarak akışına da "tesnîm" denilir... İkrime'nin ise, "tesnîm"e "teşrîf" (kıymetli-şerefli) manası verdiği söylenmiştir". (شَرِبَ يَشْرَبُ شَرْبًا): içti (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): pınar/ göz

(ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا مِنْ): gülüştü, alay etti (اَلْمُقَرَّبُ ج مُقَرَّبُونَ): (ism-i mef'ûl) yaklaştırılmış, yakınlık kazanmış

(مَرَّ يَمُرُّ مَرًّا ب): (muzaaf fiil) uğradı/ geçti, yürüdü (تَغَامَزَ يَتَغَامَزُ تَغَامُزًا): (tefâul bâbı) birbirine kaş göz etti, elle işaret etti

(اِنْقَلَبَ يَنْقَلِبُ): (infiâl b.) dönüverdi, dönüştü (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, akraba, aşiret (اَلْفَكِهُ ج فَكِهُونَ): gönlü hoşnud, memnun

(83 / MUTAFFİFÎN, 32 – 33 – 34 – 35 – 36):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (اَلضَّالُّ ج ضَالُّونَ): (ism-i fâil) sapık, doğru yolu bulamayan

(أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلْحَافِظُ ج حَافِظُونَ): (ism-i fâil) gözetleyici, rakip, koruyan

(ضَحِكَ يَضْحَكُ ضِحْكًا مِنْ): gülüştü, alay etti (اَلْاَرِيكَةُ ج اَرَائِكُ): divan, sandalye, koltuk (نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü

(ثَوَّبَ يُثَوِّبُ تَثْوِيبًا): (tef'il bâbı) karşılığını verdi (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

≺ İNŞİKÂK SÛRESİ ≻

(84 / İNŞİKÂK, 1 – 2 – 3 – 4):

(اِنْشَقَّ يَنْشَقُّ اِنْشِقَاقًا): (infiâl bâbı) yarıldı, parçalandı, ayrıldı (أَذِنَ يَأْذَنُ أَذَنًا): (mehmuz-el fa) kulak verdi, susup dinledi

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) sabit ve vacip oldu, gerçek oldu, layık oldu (مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا): (muzaaf fiil) düzledi/ uzattı/ yaydı

(أَلْقَى يُلْقِي اِلْقَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) attı, bıraktı/ hitap etti (تَخَلَّى يَتَخَلَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) terketti, boşaldı, boş kaldı

(84 / İNŞİKÂK, 5 – 6 - 7 – 8):

(اَذِنَ يَاْذَنُ اَذَنًا): (mehmuz-el fa) kulak verdi, susup dinledi, buyruğunu dinledi

(حَقَّ يَحُقُّ حَقًّا): (muzaaf fiil) sabit ve vacip oldu, gerçekleşti, layık oldu, yapageldi

[(كَدَحَ يَكْدَحُ) اَلْكَادِحُ]: (ism-i fâil) çabalayan, gayret eden, cehdeden, tırmalayan, bir şeye cidden çalışan

[(كَدَحَ يَكْدَحُ) اَلْكَدْحُ]: (masdar) çabalama, sürekli olmayan, geçici bir amel ve iş

[(لاَقَى يُلاَقِي) اَلْمُلاَقِي]: (ism-i fâil) karşılaşan, kavuşan (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): kitap/ ispat, hüküm, takdir, farz/ amel defteri/ / semavi kitaplar (اَلْيَمِينُ): sağ

(حَاسَبَ يُحَاسِبُ حِسَابًا): (müfâale bâbı) hesaba çekti, muhasebe etti (اَلْيَسِيرُ): kolay, az

(84 / İNŞİKÂK, 9 – 10 – 11 – 12 – 13):

(اِنْقَلَبَ يَنقَلِبُ اِنْقِلاَبًا): (infiâl bâbı) dönüverdi, dönüştü (اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, aşiret, akraba

[(سَرَّ يَسُرُّ) اَلْمَسْرُورُ]: (ism-i mef'ûl) sevindirilen, sevindirilmiş (آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz ve nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi

(اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): sırt, yüz üzeri, arka (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) çağırdı/ dua etti/ ibadet etti

[(تَبَرَ يَتْبُرُ) اَلتُّبُورُ]: helak (ah ölüm yetiş) demek, helak, gebermek, ölüp mahv olmak

(صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nâkıs fiil) (ateşe) atıldı, yaslandı (اَلسَّعِيرُ): cehennem (yakılan ve alevlendirilen manasında)

(اَلْاَهْلُ ج اَهْلُونَ): ehil, aile, aşiret, akraba [(سَرَّ يَسُرُّ) اَلْمَسْرُورُ]: (ism-i mef'ûl) sevindirilen

⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 589 (İNŞİKÂK 14 – 25 / BURÛC 1 – 11) ⋗

﴿14﴾ إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۚ ﴿15﴾ بَلَىٰ ۚ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۖ

Gerçekten o	sanmıştı	asla dönmeyeceğini	Hayır	Şüphesiz	Rabbi	idi	onu	Görmekte		
tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi	(ظَنَّ) fiilinin mef'ulü, nefiy ve nasb harfi, (fiili muzari)	cevab h.	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)' nin ismi	(إِنَّ)'nin haberi: nâsih f. mazi, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	car-mecrur; şibhi cümle (بَصِيرًا) ile bağlantılıdır	(كَانَ) 'nin haberi		

14. Gerçekten (Rabbine) asla dönmeyeceğini sanmıştı. **15.** Hayır (bilakis), şüphesiz Rabbi onu görmekteydi.

﴿16﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ۙ وَ ﴿17﴾ اللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۙ

Hayır	yemin ederim	şafak (vaktine)	ve	geceye	şeylere	ve	toplayıp-barındırdığı	
başlama h. nefiy harfi {yemini kuvvetlendirmek içindir}	fiili muzari	car-mecrur	atıf h.	matuf	matuf; ismi mevsul	atıf h.	sıla; mazi fiil cüm.	

﴿18﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۝ ﴿19﴾ إِذَا اتَّسَقَ ۙ وَ الْقَمَرِ

ve	aya	zaman	toplandığı (dolunay halini aldığı)	siz kesinlikle bineceksiniz	tabakaya	tabakadan		
atıf h.	matuf	zaman ve şart edatı	mazi f.	cevap harfi, tekit nunu birleşmiş fiili muzari, failî (cemî vâvı) mahzuf (kaldırılmış)	mef'ûl	car-mecrur		

16. Hayır! Şafak (vaktine) yemin ederim. **17.** Geceye ve toplayıp-barındırdığı şeylere, **18.** Ve toplandığı (dolunay halini aldığı) zaman aya (yemin ederim ki), **19.** Siz, kesinlikle tabakadan tabakaya (halden hale) bineceksiniz.

﴿20﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۙ وَ ﴿21﴾ إِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝

O halde onlara ne oluyor	inanmıyorlar		zaman	okunduğu	onlara	Kur'an	secde etmiyorlar	
rabıta, {başlama h. de denmiş}+ mübteda; soru ismi; haber; şibhi cümle	nefiy h., f. muzari+fâil		zaman ve şart edatı	fi'lüş'şart; meçhul fiili mazi	car-mecrur	naibi fail	(إِذَا)'nın cevabü'şşartı; nefiy harfi, fiili muzari+fâil	

20. O halde onlara ne oluyor da inanmıyorlar? **21.** Onlara Kur'an okunduğu zaman secde etmiyorlar.

(سجدة مستحبة) (**Secde** ayetidir)

﴿22﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ ۙ ﴿23﴾ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ۙ

Bilakis	kimseler	kafir olan	yalanlıyorlar		(Halbuki) Allah	en iyi bilendir	onların (içlerinde) sakladıklarını	
idrab h.	mübteda; ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi;	haber; fiil cümlesi		mübteda	haber	h.cer, ismi mevsul: sıla; muzari fiil cümlesi	

﴿24﴾ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۙ ﴿25﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

Artık onları müjdele	bir azap ile	acı veren	ancak hariçtir	iman eden	kimseler	ve	işleyenler	salih ameller	onlar için vardır	mükafat	bitip tükenmeyen
rabıta, emir fiili, mef'ûlün bih	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	istisna h.	sıla: fiil c. fiii mazi, fâil	müstesna; ismi mevsul	atıf h.	fiili mazi, fâil	mef'ûl	haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	muzafun ileyh / sıfat, muzaf

(الَّذِينَ آمَنُوا)'dan hal: isim cümlesi

22. Bilakis, kafir olanlar yalanlıyorlar. **23.** (Halbuki) Allah onların (içlerinde) sakladıklarını en iyi bilendir. **24.** Artık onları acı veren bir azap ile müjdele. **25.** Ancak iman edenler ve salih ameller işleyenler hariçtir. Onlar için bitip tükenmeyen mükafat vardır.

سورة البروج (85)

(BURÛC (Burçlar) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 22 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 589 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	السَّمَآءِ	ذَاتِ	الْبُرُوجِ ۙ	﴿ 1 ﴾	وَ	الْيَوْمِ	الْمَوْعُودِ ۙ	
and olsun	göğe	sahibi	Burçlar		o güne		Vaad olunan	
yemin vavı	mecrur isim, mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh		matuf, mevsuf	atıf h.	sıfat	
﴿ 2 ﴾	وَ	شَاهِدٍ	وَ	مَشْهُودٍ ۙ	﴿ 3 ﴾	قُتِلَ	أَصْحَابُ	الْأُخْدُودِ ۙ ﴿ 4 ﴾
	ve şahitlik edene	matuf	atıf h.	şahitlik edilene		kahrolsun	ashabı	Hendek
				matuf		meçhul fiili mazi	naibi fail, muzaf	muzafun ileyh

1. Burçlar sahibi göğe and olsun, **2.** Vaad olunan o güne, **3.** Şahitlik edene ve şahitlik edilene (andolsun ki), **4.** Kahrolsun Hendek ashabı,

النَّارِ	ذَاتِ	الْوَقُودِ ۙ	﴿ 5 ﴾	إِذْ	هُمْ	عَلَيْهَا	قُعُودٌ ۙ	﴿ 6 ﴾	وَ	هُمْ	عَلَى	مَا يَفْعَلُونَ
ateş (ashabı)	O çıralı (yakıtlı)			hani	onlar	üst kısmında	oturmuşlardı		ve	onlar		yaptıkları şeylere
(الْأُخْدُودِ)'den bedel,mevsuf	sıfat, muzaf	muzafun ileyh		geçmiş zaman zarfı	mübteda	car-mecrur; şibhi cümle	haber		atıf h.	mübteda	hal vavı	h. cer	ismi mevsul, sıla; muzari fiil cüm.

بِالْمُؤْمِنِينَ	شُهُودٌ ۘ	﴿ 7 ﴾	وَ	مَا	نَقَمُوا	مِنْهُمْ	إِلَّآ	أَنْ يُؤْمِنُوا	بِاللّٰهِ	الْعَزِيزِ	الْحَمِيدِ ۙ	﴿ 8 ﴾
müminlere	şahit oluyorlardı		ve	beğenmedikleri		onlardan	sadece	iman etmeleri (idi)	Allah'a	Azîz	Hamîd	
car-mecrur	haber		atıf h.	nefiy h.	fiili mazi+ fâil	car-mecrur	istisna h.	(نَقَمُوا)'nun mef'ûlü: masdar-ı müevvel	h. cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	ikinci sıfat	

5. O çıralı (yakıtlı, tutuşturulmuş) ateş sahipleri, **6.** Hani onlar, onun üst kısmında (ateş hendeğinin çevresinde) oturmuşlardı. **7.** Müminlere yaptıkları şeylere (işkencelere) şahit oluyorlardı (seyrediyorlardı). **8.** Onlardan beğenmedikleri (intikam aldıkları şey) sadece Azîz (güçlü), Hamîd (övgüye layık) olan Allaha iman etmeleri idi.

شَهِيدٌ ۘ	﴿ 9 ﴾	عَلَى كُلِّ شَيْءٍ	وَ	اللّٰهُ	وَ	الْأَرْضِ	وَ	السَّمَاوَاتِ	مُلْكُ	لَهُ	الَّذِي
şahittir		her şeye		Allah	ve	yerin	ve	göklerin	mülkü	kendisine ait olandır	O ki
haber		harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)		mübtedâ	atıf harfi	matuf	atıf harfi	muzafun ileyh	mübtedâ muahhar, muzaf	haber mukaddem: şibhi cümle	üçüncü sıfat: ismi mevsul
									sıla; isim cümlesi		

فَلَهُمْ	لَمْ يَتُوبُوا	ثُمَّ	الْمُؤْمِنَاتِ	وَ	الْمُؤْمِنِينَ	فَتَنُوا	الَّذِينَ	إِنَّ	
Onlar için vardır	tevbe etmeyenlere	sonra	mü'min kadınlara	ve	mü'min erkeklere	işkence yapan	kimseler	Gerçek şu ki	
zaid h.+ haber mukaddem; şibhi cümle	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm harfi, fiili muzari, fâil	atıf h.	mef'ûlün bih	atıf h.	mef'ûlün bih	sıla; mazi fiil cümlesi, (وا):fâil	(إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul	tekid ve nasb h.	

الْحَرِيقِ ۘ	﴿ 10 ﴾	عَذَابُ	لَهُمْ	وَ	جَهَنَّمَ	عَذَابُ		
yangın		azabı	(yine) onlar için vardır	Ve	cehennem	azabı		
muzafun ileyh		mübteda muahhar, muzaf	haber mukaddem; şibhi cümle	atıf h.	muzafun ileyh	mübteda muahhar, muzaf		

9. O ki, göklerin ve yerin mülkü kendisine ait olandır. Allah her şeye şahittir. **10.** Gerçek şu ki; Mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara işkence yapıp da sonra tevbe etmeyenlere kesinlikle cehennem azabı ve yangın azabı vardır!

إِنَّ	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	لَهُمْ
Şüphesiz tekid ve nasb harfi	kimseler (إِنَّ)'nin ismi: ismi mevsul	İman eden sıla; mazi fiil cümlesi	işleyenlere fiili mazi, fâil	faydalı işler mef'ûlün bih	onlara vardır haber mukaddem: şibhi cümle

جَنَّاتٌ	تَجْرِي	مِنْ تَحْتِهَا	الْأَنْهَارُ ط	ذٰلِكَ	الْفَوْزُ	الْكَبِيرُ ط ﴿ 11 ﴾
cennetler mübteda muahhar:, mevsuf, cümle (إِنَّ)'nin haberidir	akan (جَنَّاتٌ) kelimesinin sıfatı: muzari fiil cümlesi	altlarından harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	ırmaklar fail	Bu mübteda	kurtuluştur haber, mevsuf	büyük sıfat

11. Şüphesiz iman edip faydalı işler işleyenlere, onlara, altlarından ırmaklar akan cennetler vardır. Bu, büyük bir kurtuluştur.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 589 ≻

(84 / İNŞİKÂK, 14 – 15 – 16 – 17 – 18):

(ظَنَّ يَظُنُّ ظَنًّا): (muzaaf fiil) sandı, zannetti (حَارَ يَحُورُ حَوْرًا): (ecvef fiil) geri döndü, rücu etti, dönüş yaptı/helak oldu

(بَلَى): (tasdik harfi) evet, bilâkis, aksine (اَلْبَصِيرُ ج بُصَرَاءُ): (sıfat-ı müşebbehe) gören yahut açıkça bilen

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا ب): (if'al bâbı) yemin etti (اَلشَّفَقُ): şafak, alaca karanlık (وَسَقَ يَسِقُ وَسْقًا): (misal fiil) topladı/ kovaladı, sürdü (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اِتَّسَقَ يَتَّسِقُ اِتِّسَاقًا): (iftiâl bâbı) topland ı(اَلْقَمَرُ): ay

(84 / İNŞİKÂK, 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25):

(رَكِبَ يَرْكَبُ رُكُوبًا): büründü, kapıldı/ bindi/ göğüs gerdi (طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ): halden hale, tavırdan tavıra

(قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuze'l-lam) okudu (سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا): secde etti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı

[اَلْأَعْلَمُ]: (ism-i tafdîl) en iyi bilen, daha iyi bilen (عَلِمَ يَعْلَمُ) (بَشَّرَ يُبَشِّرُ تَبْشِيرًا): (tef'il bâbı) müjdeledi

(أَوْعَى يُوعِي إِيعَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) sakladı, kapattı/ yığdı, kasaya koydu

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi [اَلْمَمْنُونُ] (مَنَّ يَمُنُّ): (ism-i mef'ûl) minnet edilen, nimetlendirilen

≺ BÜRÛC SÛRESİ ≻

(85 / BÜRÛC, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(اَلْبُرْجُ ج بُرُوجٌ): burç (güneş ay ve yıldızların menzili), takım yıldızlar, görünen şey, yüksek köşk, kule

[اَلْمَوْعُودُ] (وَعَدَ يَعِدُ): (ism-i mef'ûl) vaad edilen gün (اَصْحَابُ الْأُخْدُودِ): hendek ashabı (قَتَلَ يَقْتُلُ قَتْلًا): öldürdü

[اَلشَّاهِدُ] (شَهِدَ يَشْهَدُ): (ism-i fâil) şahid olan, hazır olan, [اَلْمَشْهُودُ] (شَهِدَ يَشْهَدُ): (ism-i mef'ûl) tanıklık edilen, hazırda tutulan, müşahede edilen (ذَاتٌ ج ذَوَاتٌ): sahip [اَلْوَقُودُ] (وَقَدَ يَقِدُ): (masdar) yanma/ yakacak, tutuşturucu, odun

(85 / BÜRÛC, 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(اَلْقَاعِدُ ج قُعُودٌ): (ism-i fâil) oturan (نَقَمَ يَنْقِمُ نَقْمًا): beğenmedi, çekemedi/ ayıp karşıladı (اَلشَّاهِدُ ج شُهُودٌ): (ism-i fâil) şahit

(فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلًا): yaptı [اَلْحَمِيدُ] (حَمِدَ يُحْمَدُ): (Esma-i ilahiyeden) hamdedilen, çok sena edilen, layıkı vechiyle övülen

(اَلْمُلْكُ): saltanat, hükümdarlık/ mülk, mülkiyet [اَلشَّهِيدُ] (شَهِدَ يَشْهَدُ): (mübâlağalı ism-i fâil) şahid, gözetleyici, hazır olan

(فَتَنَ يَفْتِنُ فَتْنًا): ateşe attı, işkence etti/ denedi (تَابَ يَتُوبُ تَوْبًا): (ecvef fiil) tevbe etti (اَلْحَرِيقُ ج حَرَائِقُ): yangın

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (تَحْتَ): (zarf) altında

(جَرَى يَجْرِي جَرْيًا): (nâkıs fiil) cereyan etti, aktı (اَلْكَبِيرُ ج كِبَارٌ): büyük/ yaşlı/ başkan [اَلْفَوْزُ] (فَازَ يَفُوزُ): (masdar) kurtuluş, kurtulma

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 590 (BURÛC 12 – 22) ≻

إِنَّ	بَطْشَ	رَبِّكَ	لَشَدِيدٌ ط	﴿12﴾	إِنَّهُ
Doğrusu	yakalaması	Rabbinin	çok şiddetlidir		Muhakkak ki
tekid ve nasb harfi	(إِنَّ)'nin ismi, muzaf	muzafun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كَ): muz. ileyh	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi		tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

هُوَ	يُبْدِئُ	وَ	يُعِيدُ ج	﴿13﴾	هُوَ	وَ	الْغَفُورُ	الْوَدُودُ لا	﴿14﴾
O	yokken yaratır	ve	tekrar eder		O	ve	çok bağışlayandır	çok sevendir	
fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin haberi: muzari fiil	atıf h.	fiili muzari		mübteda	atıf h.	haber,	ikinci haber	

12. Doğrusu Rabbinin yakalaması çok şiddetlidir. **13.** Muhakkak ki O yokken yaratır ve (sonra bunu) tekrar eder. **14.** O, çok bağışlayan ve çok sevendir.

ذُو	الْعَرْشِ	الْمَجِيدُ لا	﴿15﴾	فَعَّالٌ	لِمَا يُرِيدُ ط	﴿16﴾
sahibidir	Arşın	Mecîddir		mutlaka yapandır	Dilediği şeyleri	
3. haber, muzaf	muz. ileyh	sıfat (Rabbin sıfatı)[4]		4. haber	harfi cer, ismi mevsul, sıla: muzari fiil cümlesi	

15. Arşın sahibidir; Mecîd (şanı yüce)dir. **16.** Dilediği şeyleri mutlaka yapandır.

هَلْ أَتَاكَ	حَدِيثُ	الْجُنُودِ لا	﴿17﴾	فِرْعَوْنَ	وَ	ثَمُودَ ط	﴿18﴾	بَلِ
sana geldi mi?	sözü (haberi)	(O) orduların		Firavun	ve	Semûd (ordularının)		Fakat
soru h., fiili mazi, mef'ûl	fail, muzaf	muzafun ileyh		(جُنُودِ)'dan bedel	atıf h.	matuf		idrab h.

الَّذِينَ	كَفَرُوا	فِي تَكْذِيبٍ لا	﴿19﴾	وَ	اللَّهُ	مِنْ وَرَآئِهِمْ	مُحِيطٌ ج	﴿20﴾
kimseler	o inkar eden	(hala) bir yalanlama içindedirler		ve	Allah	onları arkalarından	kuşatandır	
mübteda, ismi mevsul	sıla; mazi fiil cümlesi, (وا): fâil	haber; şibhi cümle		hal vavı	mübteda	h. cer, mekan zarfı	haber	

17. (O) orduların sözü (haberi) sana geldi mi? **18.** Firavun ve Semûd (ordularının)? **19.** Fakat o inkar eden kimseler (hala) bir yalanlama içindedirler. **20.** (Oysa) Allah onları arkalarından kuşatandır.

بَلْ	هُوَ	قُرْآنٌ	مَجِيدٌ لا	﴿21﴾	فِي لَوْحٍ	مَحْفُوظٍ	﴿22﴾
Bilakis	o	bir Kur'an'dır	şanı yüce olan		Levh-i Mahfuz'da bulunan		
idrab h.	mübteda	haber, mevsuf	sıfat		(لَوْحٍ)'in sıfatı	(قُرْآنٌ)'ın ikinci sıfatı; şibhi cümle, mevsuf	

21-22. Bilakis o, şanı yüce olan ve Levh-i Mahfuz'da bulunan bir Kur'an'dır.

سورة الطارق (86)

(TÂRIK (Işık Saçan Yıldız) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 17 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 590 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	السَّمَآءِ	وَ	الطَّارِقِ لا	﴿1﴾	وَ	مَآ	أَدْرَاكَ
andolsun	Göğe	ve	«Tarık'a»			nedir	sana bildiren
yemin h.	mecrur isim	atıf h.	matuf			mübteda, soru ismi	haber, soru ismi
					başlama h.		

مَا	الطَّارِقُ لا	﴿2﴾	اَلنَّجْمُ	الثَّاقِبُ لا	﴿3﴾
ne olduğunu	Tarık'ın		yıldızdır	delen	
(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü	haber		(هو) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi,	sıfat	
mübteda, soru ismi			mevsuf		

1. Göğe ve «Tarık'a» andolsun! **2.** Tarık'ın ne olduğunu sana bildiren nedir? **3.** (O, karanlığı) delen yıldızdır.

[4] {Bazı alimler mecid kelimesini esre okuyarak bunun arş'ın sıfatı olduğunu söylemişlerse de Rabbin sıfatı olması görüşü ağırlık kazanmıştır}

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿4﴾

yoktur ki	hiçbir kimse	illa	onun üzerinde vardır	bir gözetici
nefiy h.	muz. ileyh mübteda, muzaf	(إِلَّا) manasında hasr edatı	haber mukaddem: şibhi cüm	mübteda muahhar

(كُلُّ)'mübtedasının haberi: isim cümlesi

4. Hiçbir kimse yoktur ki illa onun üzerinde bir gözetici vardır.

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿5﴾ خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ ﴿6﴾

Artık bir baksın	insan	neden yaratıldığına	O yaratıldı	bir sudan	atılan
başlama h., emr-i gâib: emir lâmı, f. muzari	fail	(مِنْ) harfi cer, (مَا): ismi mevsul+ sıla; meçhul mazi fiil cüm	meçhul fiili mazi	car-mecrur, mevsuf	sıfat

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿7﴾

çıkan	arasından	bel kemiği	ve	göğüs kemiği	
(مَاءٍ)'in ikinci sıfatı; muzari fiil cümlesi	harfi cer, mekan zarfı, muzaf	muz.ileyh	atıf h.	matuf	

5. Artık insan neden yaratıldığına bir baksın. **6-7.** O, bel kemiği ile göğüs kemiği arasından çıkan, atılan bir sudan yaratıldı.

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿8﴾ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

Şüphesiz O	onu döndürmeye	kesinlikle kâdirdir	gün	ortaya çıkarılacağı	sırların
tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	harfi cer, mecrur isim	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	zaman zarfı, muzaf	muz.ileyh: meçhul f.muzari cüm.	naibi fail

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿9-10﴾

artık yoktur	onun	gücü	ve	yoktur	yardımcısı
başlama harfi, nefiy (olumsuzluk) harfi	haber mukaddem, şibhi cümle	zaid h.cer, mübteda muahhar	atıf h.	nefiy h.	matuf

8. Şüphesiz O, kesinlikle onu döndürmeye (yeniden diriltmeye) kâdirdir. **9-10.** Sırların ortaya çıkarılacağı gün, artık onun (insanın) gücü ve yardımcısı yoktur

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿11﴾ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿12﴾

Andolsun	göğe	dönüşlü		ve	yere	yarıklı (çatlaklı)
yemin h.	mecrur isim, mevsuf	muz. ileyh	sıfat, muzaf	atıf h.	matuf, mevsuf	muzafun ileyh

(الْأَرْضِ) kelimesinin sıfatı, muzaf

11. Andolsun dönüşlü göğe, **12.** Ve yarıklı (çatlaklı) yere..

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ﴿13﴾ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿14﴾

Doğrusu bu	bir sözdür	ayırıcı		ve	O	asla şaka
tekit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, mevsuf	sıfat		atıf h.	(مَا)'nın ismi	tekit için gelen zaid cer, (مَا)'nın haberi

değildir (ليس) gibi amel eden nefiy h.

13. Doğrusu bu (Kur'an) ayırıcı bir sözdür. **14.** O asla şaka değildir!

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿15﴾ وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿16﴾

Doğrusu onlar	hep hile-tuzak kurarlar		ve	Ben de kurmaktayım	bir düzen
tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	mef'ûlü mutlak	(إِنَّ)'nin haberi, fiil cümlesi	atıf h. {hal vavı da denmiştir}	f. muzari	mef'ûlü mutlak

فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ﴿17﴾

Bu sebeple mühlet ver	inkarcılara	onlara süre tanı	azıcık daha
rabıta, { başlama h. de denmiştir}, emir f.	mef'ûl	emir f.; mefulün bih	mef'ûlü mutlak naibi

15. Doğrusu onlar, hep hile-tuzak kurarlar. **16.** Ben de bir düzen kurmaktayım. **17.** Bu sebeple inkarcılara mühlet ver; onlara azıcık daha süre tanı..

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 590 ≻

(85 / BÜRÛC, 12 – 13 – 14 - 15 – 16 – 17):

[اَلْبَطْشُ (بَطَشَ بَبْطِشُ]: (masdar) şiddetle yakalama, tutma, şiddet ve kabalıkla sert bir şekilde tutmak

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): çok şiddetli, kuvvetli (أَبْدَأَ يُبْدِئُ اِبْدَاءً): (if'al bâbı) yoktan yarattı, başlattı

(أَعَادَ يُعِيدُ اِعَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) döndürdü, iade etti [اَلْوَدُودُ (وَدَّ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok seven, arzu eden, ve isteyen

(ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri) (اَلْعَرْشُ ج عُرُوشٌ): arş'ı ilahi/ taht/ dam, çatı

[اَلْمَجِيدُ (مَجَدَ يَمْجُدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok şerefli, büyük kerem sahibi

[اَلْفَعَّالُ (فَعَلَ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) tam yapan, mükemmel yapıcı (أَرَادَ يُرِيدُ اِرَادَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) istedi, irade etti

(أَتَى يَأْتِي): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam (اَلْجُنْدُ ج جُنُودٌ): ordu/ yardımcı

(85 / BÜRÛC, 19 – 20 – 21 – 22):

(بَلْ): bilakis, halbuki, evet [(كَذَّبَ) اَلتَّكْذِيبُ]: (masdar) yalanlama (اَلْوَرَاءُ): arka, arkasında (اَللَّوْحُ ج اَلْوَاحٌ): levha/ enli madde

[اَلْمُحِيطُ (أَحَاطَ يُحِيطُ]: (ism-i fâil) kuşatan, ihata eden [اَلْمَحْفُوظُ (حَفِظَ يَحْفَظُ]: (ism-i mef'ûl) korunan, gözetilen

[اَلْمَجِيدُ (مَجَدَ يَمْجُدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) çok şerefli, büyük kerem sahibi

≺ TÂRIK SÛRESİ ≻

(86 / TÂRIK, 1 – 2 – 3 – 4 - 5):

[اَلطَّارِقُ (طَرَقَ يَطْرُقُ]: (ism-i fâil) gece gelen, ışık saçan kuyruklu yıldız / sabah yıldızı/kapıyı çalan, şiddetle vuran, (yürüdüğümüz yola da ayakla vurulduğu için tarik denmektedir, geceleyin gelip kapı çalan veya gönül hoplatan ziyaretçi anlamına da gelir. (أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (if'al bâbı) bildirdi

[اَلثَّاقِبُ (ثَقَبَ يَثْقُبُ]: (ism-i fâil) delen, delip geçen, aydınlatan [اَلْحَافِظُ (حَفِظَ يَحْفَظُ)]: (ism-i fâil) gözetleyici, rakip, bekçi

(نَظَرَ يَنْظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü/ bekledi/ düşündü (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(86 / TÂRIK, 6 – 7 – 8):

(اَلْمَاءُ ج مِيَاهٌ): su [اَلدَّافِقُ (دَفَقَ يَدْفُقُ]: (ism-i fâil) dışarı atılan, birden boşalan (خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا): çıktı

(بَيْنَ): (zarf) arasında (اَلصُّلْبُ ج اَصْلَابٌ): bel kemiği/ zürriyet, nesil (اَلتَّرِيبَةُ ج تَرَائِبُ): göğüs kemiği, kaburga kemiği

[اَلرَّجْعُ (رَجَعَ يَرْجِعُ]: (masdar) iade, döndürme [اَلْقَادِرُ (قَدَرَ يَقْدِرُ]: (ism-i fâil) kadir, kudret sahibi, güç yetirici

(86 / TÂRIK, 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(بَلَا يَبْلُو بَلَاءً): (nâkıs fiil) imtihan etti, denedi (buradaki imtihandan maksat sorgulama ve mahkeme sonucunun ortaya çıkmasıdır.) (اَلسَّرِيرَةُ ج سَرَائِرُ): sır, kalpte saklanan, gizli tutulan şey [اَلنَّاصِرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ]: (ism-i fâil) yardımcı

(اَلْقُوَّةُ ج قُوىً): kuvvet, güç (ذَاتُ ج ذَوَاتٌ): sahip [اَلرَّجْعُ (رَجَعَ يَرْجِعُ]: (masdar) iade, döndürme / yağmur

(ذَاتُ الرَّجْعِ): dönüşlü ya da yağmurlu (اَلْأَرْضُ ج أَرَاضٍ): yer, yeryüzü (ذَاتُ ج ذَوَاتٌ): sahip

(اَلصَّدْعُ ج صُدُوعٌ): yarık, çatlak (اَلْقَوْلُ ج اَقْوَالٌ): söz/ görüş / inanç [(فَصَلَ) اَلْفَصْلُ]: (masdar) kesin hüküm verme, ayırdetme

(اَلْهَزْلُ): şaka, saçmalama, boş söz (كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef fiil) hile yaptı, tuzağa düşürdü, tuzak kurdu

(كَادَ يَكِيدُ كَيْدًا): (ecvef fiil) hile yaptı, tuzağa düşürdü, tuzak kurdu (مَهَّلَ يُمَهِّلُ تَمْهِيلاً): (tef'il bâbı) mühlet verdi, süre tanıdı

(أَمْهَلَ يُمْهِلُ اِمْهَالاً): (if'al bâbı) mühlet verdi, süre tanıdı (اَلرُّوَيْدُ): (ism-i tasgir) yavaş, (yavaşça gidiş geliş, azıcık mühlet)

سورة الأعلى ﴿ 87 ﴾

(A'LÂ (En Yüce) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 591 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 2 ﴾ فَسَوَّى لاص	خَلَقَ	الَّذِي	﴿ 1 ﴾ الْأَعْلَى لا	رَبِّكَ	اسْمَ	سَبِّحِ
ardından düzenledi	yarattı	O ki	en yüce	Rabbinin	adını	tesbih et
atıf h., fiili mazi	sıla: mazi fiil cüm.	(رَبِّكَ) kelimesinin sıfatı, ismi mevsul	(اسْمَ)'nin sıfatı	muz. ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	mef'ûl, muzaf, mevsuf	emir fiili (geçiş için harekeli)

﴿ 3 ﴾ فَهَدَى لاص	قَدَّرَ	الَّذِي	وَ
akabinde yol gösterdi	(ölçüleri) takdir etti	(Yine) O (Rabbin)	
atıf h., fiili mazi	sıla: mazi fiil cüm.	matuf, ismi mevsul	atıf h.

1. Rabbinin "en yüce" adını tesbih et. **2.** O ki, (hiç yoktan) yarattı, ardından düzenledi (şekil verdi). **3.** (Yine) O (Rabbin) (ölçüleri) takdir etti, akabinde yol gösterdi.

﴿ 5 ﴾ أَحْوَى ط	غُثَآءً	فَجَعَلَهُ	﴿ 4 ﴾ الْمَرْعَى لاص	أَخْرَجَ	الَّذِيٓ	وَ
siyaha çalan	bir çöpe	sonra onu çevirdi	merayı	çıkardı	O ki	
sıfat	ikinci mef'ûl, mevsuf	atıf h., fiili mazi, mef'ûl	mef'ûl	sıla: mazi fiil cümlesi	matuf; ismi mevsul	atıf h.

4. O ki merayı (yeşil otlağı) çıkardı, **5.** Sonra onu siyaha çalan bir çöpe çevirdi.

اللَّهُ ط	شَآءَ	مَا	إِلَّا	﴿ 6 ﴾ فَلَا تَنسَىٰ لا	سَنُقْرِؤُكَ
Allah'ın	dilediği	şeyler	hariç	artık sen unutmayacaksın	Seni okutacağız
fail	sıla; mazi fiil cüm.	müstesna; ismi mevsul	istisna h.	atıf h.+ nefiy h., fiili muzari	istikbal (gelecek zaman) h., fiili muzari, mef'ul

﴿ 7 ﴾ يَخْفَى ط	مَا	وَ	الْجَهْرَ	يَعْلَمُ	إِنَّهُ
gizlenen	şeyi	ve	âşikârı	bilir	Doğrusu O
sıla: muzari fiil cüm.	mef'ûl, ismi mevsul	atıf h.	mef'ul	(إِنَّ)'nin haberi, muzari fiil cüm.	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi

6-7. Seni okutacağız artık sen Allah'ın dilediği hariç unutmayacaksın. Doğrusu O, âşikâr olanı da bilir, gizlenen şeyi de.

﴿ 9 ﴾ الذِّكْرَى ط	إِنْ نَفَعَتِ	فَذَكِّرْ	﴿ 8 ﴾ لِلْيُسْرَى ج	نُيَسِّرُكَ	وَ
öğüt	fayda verirse	artık öğüt ver	en kolay (olan) için	seni başarılı kılacağız	ve
fail	şart h., fiilü'ş-şart	atıf h., emir fiili	harfi cer, mecrur isim	fiili muzari, mef'ulün bih	atıf h.

9. Artık öğüt fayda verecekse öğüt ver. **8.** Ve seni en kolay (olan) için başarılı kılacağız.

﴿ 11 ﴾ الْأَشْقَى لا	يَتَجَنَّبُهَا	وَ	﴿ 10 ﴾ يَخْشَىٰ لا	مَنْ	سَيَذَّكَّرُ
en isyankar	ondan uzaklaşır		korkan	kimse	öğüt alacaktır
fail, mevsuf	fiili muzari, mef'ulün bih	atıf h.	sıla: muzari fiil cüm.	fail, ismi mevsul	istikbal harfi, fiili muzari

﴿ 13 ﴾ لَا يَحْيَىٰ ط	وَ	فِيهَا	لَا يَمُوتُ	ثُمَّ	﴿ 12 ﴾ الْكُبْرَى ج	النَّارَ	يَصْلَى	الَّذِي
yaşamaz	ve	onun içinde	ölmez	Sonra		en büyük	ateşe	yaslanacaktır	O ki
nefiy h., fiili muzari	atıf h.	car-mecrur	nefiy h., fiili muzari	atıf h.		sıfat	mef'ul, mevsuf	sıla: muzari fiil cüm	sıfat; ismi mevsul

10. (Allah'tan saygı duyarak) korkan, öğüt alacaktır. **11.** En isyankar (mutsuz ve bedbaht olan) ondan uzaklaşır. **12.** O ki en büyük ateşe yaslanacaktır. **13.** Sonra onun içinde ne ölür ne de yaşar.

﴿ 15 ﴾ فَصَلَّى ط	رَبِّهِ	اسْمَ	ذَكَرَ	وَ	﴿ 14 ﴾ تَزَكَّى لا	مَنْ	أَفْلَحَ	قَدْ
sonra da namaz kılan	Rabbinin	adını	anan		temizlenip-arınan	kimse	kurtuluşa ermiştir	Doğrusu
atıf h., fiili mazi	muz. ileyh, bir sonraki kelime için muzaf, mevsuf, (ه):muz. ileyh	mef'ûl, muzaf	fiili mazi	atıf h.	sıla: mazi fiil cüm.	fail, ismi mevsul	fiili mazi	tahkik harfi

14-15. Doğrusu, temizlenip-arınan, Rabbinin adını anan sonra da namaz kılan kurtuluşa ermiştir.

بَلْ	تُؤْثِرُونَ	الْحَيَاةَ	الدُّنْيَا ﴿16﴾	وَ	الْآخِرَةُ	خَيْرٌ	وَ	أَبْقَى ﴿17﴾
Fakat	siz tercih ediyorsunuz	hayatını	dünya	olduğu halde	ahiret	daha hayırlı	ve	daha devamlı
idrab h.	f. muzari+ fâil	mef'ûl, mevsuf	sıfat,	hal vavı	hal cümlesi: mübteda	haber	atıf h.	matuf

16-17. Fakat siz, ahiret daha hayırlı ve daha devamlı olduğu halde düny hayatını tercih ediyorsunuz.

إِنَّ	هَذَا	لَفِي الصُّحُفِ	الْأُولَى ﴿18﴾	صُحُفِ	إِبْرَاهِيمَ	وَ	مُوسَى ﴿19﴾
Doğrusu	bu	sahifelerde vardır	ilk	sahifelerinde	İbrahim	ve	Musa'nın
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı + (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle, mevsuf	sıfat	(الصُّحُفِ)'den bedel, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

18-19. Doğrusu bu (hüküm) ilk sahifelerde, İbrahim ve Musa'nın sahifelerinde (de) vardır.

سورة الغاشية (88)

(GÂŞİYE (Kaplayan, kuşatan) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 26 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 591 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

هَلْ أَتَاكَ	حَدِيثُ	الْغَاشِيَةِ ﴿1﴾	وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ	خَاشِعَةٌ ﴿2﴾	عَامِلَةٌ	نَاصِبَةٌ ﴿3﴾
sana geldi mi?	haberi	(Her şeyi) kaplayacak olanın	O gün bir takım yüzler	zelildir	çalışmıştır	bitkin düşmüştür
soru h., f. mazi, mef'ûl	fail, muzaf	muz. ileyh	zaman zarfı mübteda	haber, {(وُجُوهٌ)'ün sıfatı da denmiştir }	ikinci haber,{(وُجُوهٌ)'ün ikinci sıfatı da denmiştir }	üçüncü haber, {(وُجُوهٌ)'ün üçüncü sıfatı da denmiştir}.

تَصْلَى	نَارًا	حَامِيَةً ﴿4﴾	تُسْقَى	مِنْ عَيْنٍ	آنِيَةٍ ﴿5﴾	لَيْسَ	لَهُمْ
yaslanır	bir ateşe	Kızgın	içirilir	bir kaynaktan	Kaynar	yoktur	Onlar için
dördüncü haber; fiil cüm. {(وُجُوهٌ)'ün 4. sıfatı da denmiş}	mef'ûl, mevsuf	sıfat	beşinci haber; meçhul muzari fiil cümlesi	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat	camid mazi fiil	(لَيْسَ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle

طَعَامٌ	إِلَّا	مِنْ ضَرِيعٍ ﴿6﴾	لَا يُسْمِنُ	وَ	لَا يُغْنِي	مِنْ جُوعٍ ﴿7﴾
yiyecek	başka	bir dikenden	beslemez	ve	müstağni kılmaz	açlıktan
(لَيْسَ)'nin muahhar ismi	istisna h.	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	sıfat; fiil cümlesi	atıf h.	nefiy h., fiili muzari	car -mecrur

1. (Her şeyi) kaplayacak olanın (kıyametin) haberi sana geldi mi? **2.** O gün bir takım yüzler zelildir. **3.** Çalışmış, bitkin düşmüştür. **4.** Kızgın bir ateşe yaslanır. **5.** Kaynar bir kaynaktan içirilirler. **6.** Onlar için bir dikenden başka yiyecek yoktur. **7.** Ne besler ne açlıktan müstağni kılar (kurtarır).

وُجُوهٌ	يَوْمَئِذٍ	نَاعِمَةٌ ﴿8﴾	لِسَعْيِهَا	رَاضِيَةٌ ﴿9﴾
Bir takım yüzler	o gün	varlıklıdır	çabası sebebiyle	hoşnuttur
mübteda	zaman zarfı	haber, {(وُجُوهٌ)'ün sıfatı da denmiştir}	harfi cer, mecrur isim	(وُجُوهٌ) mübtedasının ikinci haberi

فِي جَنَّةٍ	عَالِيَةٍ ﴿10﴾	لَا تَسْمَعُ	فِيهَا	لَاغِيَةً ﴿11﴾
bir cennettedir	yüksek	işitmez	orada	boş bir söz
(وُجُوهٌ) mübtedasının 3. haberi; şibhi cümle, mevsuf	sıfat	nefiy (olumsuzluk) harfi, fiili muzari	car-mecrur	mef'ûl

8. Bir takım yüzler de o gün varlıklıdır (nimetlerle parlamış ve mutludur). **9.** Çabası (çalışması) sebebiyle hoşnuttur. **10.** Yüksek bir cennettedir. **11.** Orada boş bir söz işitmez.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 591 ≻

(87 / A'LÂ, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8 - 9):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحًا): (tef'il bâbı) tesbih, takdis ve tenzih etti (اَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim, ad (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْأَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en üstün (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs f., tef'il b.) düzene soktu, tesviye etti/ eşit kıldı

(قَدَّرَ يُقَدِّرُ تَقْدِيرًا): (tef'il bâbı) takdir etti, tayin etti/ hükmetti/ ayarladı (أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلْمَرْعَى): mera, otlak, yeşil otlar / hayvanın otladığı ot (اَلْغُثَاءُ): çer çöp, vadilerin, çayların, rüzgârların sürükleyip biraraya getirdiği kuru ot (اَلْأَحْوَى): siyaha çalan yeşil veya yeşile çalan siyah (اَقْرَاَ يُقْرِئُ إِقْرَاءً): (mehmuz'el lam, if'al bâbı) okuttu

(نَسِيَ يَنْسَى نَسْيًا): (nâkıs fiil) unuttu, hatırından çıkardı (شَاءَ يَشَاءُ شَيْئًا): (mehmuz'el lam - ecvef fiil) diledi, tercih etti

[(جَهَرَ) اَلْجَهْرُ]: (masdar) açığa verme, ilan etme (خَفِيَ يَخْفَى): (nâkıs fiil) gizlendi, gizli oldu (يَسَّرَ يُيَسِّرُ): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı

[(يَسِرَ يَيْسَرُ) اَلْيُسْرَى]: (ism-i tafdîl) en kolay (ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü

(نَفَعَ يَنْفَعُ نَفْعًا): fayda verdi, faydası oldu (اَلذِّكْرَى): hatıra getirip bilme, hatırlatma, ikaz

(87 / A'LÂ, 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17 – 18 – 19):

(تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tef'il bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi

(تَجَنَّبَ يَتَجَنَّبُ تَجَنُّبًا): (tefa'ul bâbı) uzaklaştı, uzak durdu [(شَقِيَ يَشْقَى) اَلْأَشْقَى]: (ism-i tafdîl) daha bedbaht, en saadetsiz

(صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nâkıs fiil) (ateşe) atıldı, maruz bırakıldı, yaslandı (مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا): (ecvef fiil) öldü

[(كَبُرَ يَكْبُرُ) اَلْكُبْرَى]: (ism-i tafdîl) en büyük, daha büyük (حَيِيَ يَحْيَى حَيَاةً): (nâkıs fiil) yaşadı, diri oldu

(أَفْلَحَ يُفْلِحُ إِفْلاَحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi (تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) temizlendi, zekât verdi

(صَلَّى يُصَلِّي صَلاَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) namaz kıldı/ rahmet etti (آثَرَ يُؤْثِرُ إِيثَارًا): (if'al bâbı) tercih etti, üstün tuttu

[(بَقِيَ يَبْقَى) اَلْأَبْقَى]: (ism-i tafdîl) en baki, daha baki (اَلْأَوَّلُ ث اَلْأُولَى): birinci, önceki (اَلصَّحِيفَةُ ج صُّحُفٌ): sahife

≺ GÂŞİYE SÛRESİ ≻

(88 / GÂŞİYE, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi (اَلْحَدِيثُ ج اَحَادِيثُ): anlatılan söz, konuşulan kelam

(اَلْغَاشِيَةُ ج غَوَاشٍ): herşeyi kaplayan, kuşatan, saran, her şeye ulaşan helak edici afet (اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ zat/ başlangıç

[(خَشَعَ) اَلْخَاشِعَةُ]: (ism-i fâil) zelil olan, boyun eğen, huşuda bulunan [(عَمِلَ) اَلْعَامِلَةُ]: (ism-i fâil) çalışan, amel eden, yapan

[(نَصِبَ يَنْصَبُ) اَلنَّاصِبَةُ]: (ism-i fâil) yorgun, bitkin, bir işte yorgunluk ve zahmet duyarak çalışan, dönüp duran

(صَلِيَ يَصْلَى صَلاَءً): (nâkıs fiil) (ateşe) atıldı, maruz bırakıldı, yaslandı [(حَمَى) اَلْحَامِيَةُ]: (ism-i fâil) çok sıcak, kızgın

(سَقَى يَسْقِي سَقْيًا): (nâkıs f.) suladı, içirdi (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): kaynak, pınar/ göz [(اَنَى يَانِي) اَلْآنِيَةُ]: (ism-i fâil) kaynayan, vakti gelen

(اَلضَّرِيعُ): cehennemde bulunan dikene benzeyen acı ve pis kokulu bir yiyecek, diken

(أَسْمَنَ يُسْمِنُ إِسْمَانًا): (if'al bâbı) besledi, besleyici oldu (اَلْجُوعُ): açlık (أَغْنَى يُغْنِي): (nâkıs fiil, if'al bâbı) kâfi geldi, müstağni kıldı

[(نَعِمَ يَنْعُمُ) اَلنَّاعِمَةُ]: (ism-i fâil) varlıklı, rahat, mesud, güzel ve parlak, hoş, neşeli, güleç

[(سَعَى) اَلسَّعْيُ]: (masdar) çalışma, amel [(رَضِيَ) اَلرَّاضِيَةُ]: (ism-i fâil) hoşnud, razı olan [(عَلاَ) اَلْعَالِيَةُ]: (ism-i fâil) yüksek

(سَمِعَ يَسْمَعُ): duydu, işitti (اَللاَّغِيَةُ): boş söz, lakırdı

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 592 (GÂŞİYE 12 – 25) ≻

فِيهَا	عَيْنٌ	جَارِيَةٌ ﴿12﴾	فِيهَا	سُرُرٌ	مَرْفُوعَةٌ ﴿13﴾	
orada vardır	bir pınar	akan	Orada vardır	tahtlar	yükseltilmiş	
haber mukaddem; şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	haber mukaddem şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

وَ	أَكْوَابٌ	مَوْضُوعَةٌ ﴿14﴾	وَ	نَمَارِقُ	مَصْفُوفَةٌ ﴿15﴾	وَ	زَرَابِيُّ	مَبْثُوثَةٌ ﴿16﴾
	kadehler	konulmuş (yerleştirilmiş)		yastıklar	dizilmiş	ve	halılar	yayılmış
	matuf, mevsuf	sıfat		matuf, mevsuf	sıfat	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat

12. Orada akan bir pınar vardır. **13.** Orada yükseltilmiş tahtlar vardır. **14-16.** Konulmuş (yerleştirilmiş) kadehler, dizilmiş yastıklar ve yayılmış (kıymetli) halılar (vardır).

أَ	فَلَا يَنظُرُونَ	إِلَى الْإِبِلِ	كَيْفَ	خُلِقَتْ ﴿17﴾	وَ	إِلَى السَّمَاءِ	كَيْفَ	رُفِعَتْ
mı?	Hala bakmazlar	deveye	nasıl	yaratılmış	Ve	o göğe	nasıl	yükseltilmiş
soru h.	başlama harfi+ nefiy harfi, fiili muzari+fâil	car-mecrur	hal; soru ismi	meçhul fiili mazi, cümle (الْإِبِلِ)'den bedel	atıf h.	car-mecrur	hal, soru ismi	meçhul fiili mazi, cümle (السَّمَاءِ)'den bedel

﴿18﴾	وَ	إِلَى الْجِبَالِ	كَيْفَ	نُصِبَتْ ﴿19﴾	وَ	إِلَى الْأَرْضِ	كَيْفَ	سُطِحَتْ ﴿20﴾	
	Dağlara		nasıl	dikilmiş	Ve	yere;	nasıl	döşenmiş	
	car-mecrur	atıf h.	hal, soru ismi	meçhul fiili mazi, cümle (الْجِبَالِ)'den bedel iştimal	atıf h.	car-mecrur	hal, soru ismi	meçhul fiili mazi, cümle (الْأَرْضِ)'den bedel	

17. Hala bakmazlar mı deveye, nasıl yaratılmış? **18.** Ve o göğe; nasıl yükseltilmiş? **19.** Dağlara; nasıl dikilmiş? **20.** Ve yere; nasıl döşenmiş?

فَذَكِّرْ	إِنَّمَا	أَنتَ	مُذَكِّرٌ ﴿21﴾	لَسْتَ	عَلَيْهِم	
O halde sen hatırlat	ancak	Sen	bir hatırlatansın	değilsin	onların üzerinde	
rabıta, emir fiili	hasr edatı	mübteda	haber	camid mazi fiil, (تَ): (ليس)'nin ismi,	şibhi cümle (بِمُصَيْطِرٍ) ile bağlantılıdır	

بِمُصَيْطِرٍ ﴿22﴾	إِلَّا	مَنْ	تَوَلَّى	وَ	كَفَرَ ﴿23﴾		
bir hükümran	Ancak	kim	yüz çevirir	ve	inkar ederse		
zaid cer, (ليس)'nin haberi	istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cümlesi	atıf h.	fiili mazi		

فَيُعَذِّبُهُ	اللَّهُ	الْعَذَابَ	الْأَكْبَرَ ﴿24﴾	
işte o zaman onu uğratır	Allah	azaba	en büyük	
rabıta (bağlaç), { atıf harfi de denmiştir }, fiili muzari, mef'ûl	fâil	mef'ûlü mutlak naibi, mevsuf	sıfat	

إِنَّ	إِلَيْنَا	إِيَابَهُمْ ﴿25﴾	ثُمَّ	إِنَّ	عَلَيْنَا	حِسَابَهُم ﴿26﴾	
Doğrusu	Bizedir	onların dönüşü	Sonra	kesinlikle	Bize aittir	onların hesapları	
tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	atıf h.	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin mukaddem haberi, şibhi cümle	(إِنَّ)'nin muahhar ismi	

21. O halde sen hatırlat. Sen ancak bir hatırlatansın. **22.** Onların üzerinde bir hükümran (zorba, zorlayıcı) değilsin. **23.** Ancak kim yüz çevirir ve inkar ederse, **24.** İşte o zaman Allah onu en büyük azaba uğratır. **25.** Doğrusu Bize'dir onların dönüşü, **26.** Sonra da kesinlikle Bize aittir onların hesapları..

سورة الفجر (89)

(FECR (Güneşin Doğuşu) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.)

⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 592 ⋗

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân Rahîm Allah'ın adıyla

وَالْفَجْرِ لا ﴿1﴾	وَلَيَالٍ عَشْرٍ لا ﴿2﴾	وَالشَّفْعِ	وَالْوَتْرِ لا ﴿3﴾	وَاللَّيْلِ	إِذَا
Andolsun fecre yemin vavı+mecrur isim	geceye atıf h.+ matuf, mevsuf	çifte atıf h.+ matuf	ve teke atıf h.+ matuf	geceye atıf h.+ matuf	zaman şart ve zaman zarfı

يَسْرِ ج ﴿4﴾	هَلْ	فِي ذَٰلِكَ	قَسَمٌ	لِذِي	حِجْرٍ ط ﴿5﴾
geçip-gittiği fiili muzari	(değil) mi? soru h.	Bunlarda var haber mukaddem, şibhi cümle	bir yemin mübteda muahhar, mevsuf	sahibi için sıfatı, şibhi cümle, muzaf	bir akıl muzafun ileyh

1. Andolsun Fecre (tan yerinin ağarmasına), **2.** On geceye (Zilhicce ayının ilk on gecesine), **3.** Çifte ve teke, **4.** Geçip-gittiği zaman geceye. **5.** Bunlarda bir akıl sahibi için kesinlikle bir yemin var (değil) mi?

أَ	لَمْ تَرَ	كَيْفَ	فَعَلَ	رَبُّكَ	بِعَادٍ لاص ﴿6﴾	إِرَمَ
mi? soru h.	görmedin nefiy ve cezm harfi, fiili muzari	nasıl hal; soru ismi	yaptığını fiili mazi	Rabbinin fail	Ad (kavmin)e car- mecrur	İrem (şehrin)e (عَادٍ)'den bedel; mevsuf

ذَاتِ	الْعِمَادِ لاص ﴿7﴾	الَّتِي	لَمْ يُخْلَقْ	مِثْلُهَا	فِي الْبِلَادِ لاص ﴿8﴾
sahibi sıfat, muzaf	sütunlar muzafun ileyh	Ki ikinci sıfat, ismi mevsul	yaratılmamıştı sıla:cahd-ı mutlak: meçhul muzari fiil cüm.	onun benzeri naibi fail	beldeler içinde car-mecrur

6-8. Rabbinin beldeler içinde benzeri yaratılmayan sütunlar sahibi İrem (şehrindeki) Ad (kavmin)e, nasıl yaptığını görmedin mi?

وَ	ثَمُودَ	الَّذِينَ	جَابُوا	الصَّخْرَ	بِالْوَادِ لاص ﴿9﴾	وَ	فِرْعَوْنَ	ذِي	الْأَوْتَادِ لاص ﴿10﴾
atıf h.	Semud (kavmin)e matuf; (بِعَادٍ): kelimesine matuf, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	kesip yontan sıla; mazi fiil cüm.	kayaları mef'ûl	Vadide car-mecrur	ve atıf h.	Firavun'a (بِعَادٍ) kelimesine matuf, mevsuf	sahibi muz. ileyh	kazıklar sıfat, muzaf

9. Vadide kayaları kesip yontan Semud (kavmin)e (nasıl yaptığını görmedin mi)? **10.** Ve kazıklar sahibi Firavun'a (nasıl yaptığını görmedin mi) ?

الَّذِينَ	طَغَوْا	فِي الْبِلَادِ لاص ﴿11﴾	فَأَكْثَرُوا	فِيهَا	الْفَسَادَ لاص ﴿12﴾
ki bunlar muzafı mahzuf muzafun ileyhin sıfatı yani; ismi mevsul	azgınlık etmişlerdi sıla: mazi fiil cüm.	beldelerde car-mecrur	Böylece çoğaltmışlardı atıf h., fiili mazi, fâil	oralarda car-mecrur	fesadı mef'ûl

فَصَبَّ	عَلَيْهِمْ	رَبُّكَ	سَوْطَ	عَذَابٍ لاص ﴿13﴾	إِنَّ	رَبَّكَ	لَبِالْمِرْصَادِ ط ﴿14﴾
Bu yüzden döktü atıf h., fiili mazi	onların üstüne car-mecrur	Rabbin fail	kamçısı mef'ûl, muzaf	azap muz. ileyh	Doğrusu tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	kesinlikle gözetlemededir tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle

11- 12 - 13. Çünkü bunlar, beldelerde azgınlık etmişlerdi. Böylece oralarda fesadı çoğaltmışlardı. Bu yüzden Rabbin onların üstüne azap kamçısı döktü (yağdırdı). **14.** Doğrusu Rabbin kesinlikle gözetlemededir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 592 ≻

(88 / GÂŞİYE, 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17):

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): kaynak, pınar/ göz [(جَرَى يَجْرِي) اَلْجَارِيَةُ]: (ism-i fâil) akan, hareket eden

(اَلسَّرِيرُ ج سُرُرٌ): koltuk, yatak, divan, eşya [(رَفَعَ يَرْفَعُ) اَلْمَرْفُوعَةُ]: (ism-i mef'ûl) yükseltilmiş

(اَلْكُوبُ ج اَكْوَابٌ): bardak, kulpsuz kadeh [(وَضَعَ يَضَعُ) اَلْمَوْضُوعَةُ]: (ism-i mef'ûl) konulmuş, konmuş

(اَلنُّمْرُقَةُ ج نَمَارِقُ): yastık [(صَفَّ يَصُفُّ) اَلْمَصْفُوفَةُ]: (ism-i mef'ûl) dizilmiş, sıralanmış (نَظَرَ يَنظُرُ نَظْرًا): baktı, gördü

(اَلزَّرْبِيَةُ ج زَرَابِيُّ): halı, saçaklı yaygı, döşeme, minder, zarif yaygı (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl (اَلْإِبِلُ): deve

[(بَثَّ يَبُثُّ) اَلْمَبْثُوثَةُ]: (ism-i mef'ul) saçılmış, yayılmış, dağıtılmış (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti

(88 / GÂŞİYE, 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26):

(رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ(نَصَبَ يَنْصِبُ نَصْبًا): dikti (سَطَحَ يَسْطَحُ سَطْحًا): döşedi, açtı, serdi

(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ تَذْكِيرًا): (tef'il bâbı) zikre sevketti, hatırlattı, düşündürdü [(ذَكَّرَ يُذَكِّرُ) اَلْمُذَكِّرُ]: (ism-i fâil) hatırlatan, düşündüren

[(لَيْسَ) لَسْتَ]: (camid fiil) değildir (اَلْمُصَيْطِرُ): (ism-i fâil) hükmü altına alan, kontrolde tutan

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, vazgeçti [(كَبَرَ يَكْبُرُ) اَلْاَكْبَرُ]: (ism-i tafdîl) daha büyük, en büyük

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti [(آبَ يَؤُبُ) اَلْإِيَابُ]: (masdar) dönüş

[(حَاسَبَ يُحَاسِبُ) اَلْحِسَابُ]: (masdar) muhasebe, sayma, hesab etme

≺ FECR SÛRESİ ≻

(89 / FECR, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(اَلْفَجْرُ): fecir, sabah aydınlığı, şafak vakti, tan yerinin ağarma zamanı, gündüzün başlangıcı (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece

(اَلْعَشْرُ ث اَلْعَشْرَةُ): on (اَلشَّفْعُ ج اَشْفَاعٌ): çift, çift olan şeyin eşi (اَلْوَتْرُ): tek (اَلْقَسَمُ ج اَقْسَامٌ): yemin

(سَرَى يَسْرِي سُرًى): (nâkıs fiil) geçip gitti, çıktı (ذُو – ذِي): sahip (اَلْحِجْرُ ج حُجُورٌ): akıl/ kucak/ haram, yasak

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı

(89 / FECR, 7 – 8 – 9 – 10):

(اَلْعِمَادُ ج عَمَدٌ): direk, bina, yüksek binalar (ذَاتُ ج ذَوَاتُ): sahip (müennes) (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(اَلْوَتَدُ ج اَوْتَادٌ): kazık (مِثْلُهَا): onun benzeri (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde, ülke, memleket (جَابَ يَجُوبُ جَوْبًا): (ecvef fiil) kesti, deldi

(اَلصَّخْرُ): kaya, kaya tabakası (اَلْوَادِي ج اَوْدِيَةٌ): vadi (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

(89 / FECR, 11):

(طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azdı, haddi aştı (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde, ülke, memleket

(89 / FECR, 12):

(اَكْثَرَ يُكْثِرُ اِكْثَارًا): (if'al bâbı) çoğaldı, çoğalmasını sağladı [(فَسَدَ يَفْسُدُ) اَلْفَسَادُ]: (masdar) fesad, fesada uğrama

(89 / FECR, 13 – 14):

(صَبَّ يَصُبُّ صَبًّا): (muzaaf fiil) döktü, boşalttı (اَلسَّوْطُ ج اَسْوَاطٌ): kırbaç, kamçı

(اَلْمِرْصَادُ): rasad mevzii, rasadhane, gözetleme yeri

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 593 (FECR 15 – 30) ≻

فَأَمَّا	الْإِنْسَانُ	إِذَا مَا	ابْتَلَاهُ	رَبُّهُ	فَأَكْرَمَهُ
gelince	İnsana	zaman	onu denediği	Rabbi	bu sebeble ona ikram ettiği
atıf harfi, şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) harfi	mübteda	cezmetmeyen şart ve zaman edatı, (مَا):zaid	fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ûl	fail	atıf harfi, fiili mazi, mef'ûl

وَ نَعَّمَهُ	فَيَقُولُ	رَبِّيٓ	أَكْرَمَنِ ط ﴿15﴾
ve	akabinde der	Rabbim	bana ikram etti
atıf h.	fiili mazi, mef'ûl	mübteda	haber; mazi fiil cümlesi

وَ أَمَّا	إِذَا مَا	ابْتَلَاهُ	فَقَدَرَ	عَلَيْهِ	رِزْقَهُ	فَيَقُولُ
Ama	zaman	onu (yine) denediği	bu sebeple de daralttığı	ona	rızkını	akabinde der
atıf h.	şart ve tafsil h.	şart ve zaman edatı, (مَا):zaid	fiilü'ş-şart; fiili mazi, mef'ûl	car-mecrur	mef'ûl	rabıta {atıf harfi de denmiştir}, cevabü'ş-şart; fiili muzari

رَبِّيٓ	أَهَانَنِ ج ﴿16﴾	كَلَّا	بَلْ	لَا تُكْرِمُونَ	الْيَتِيمَ لا ﴿17﴾
Rabbim	beni zelil etti	Hayır	aksine	ikramda bulunmuyorsunuz	yetime
mübteda	haber; mazi fiil c., nûnu vikaye, meful	atıf h.	idrab h.	nefiy h., fiili muzari+fâil	mef'ûl

15. İnsana gelince Rabbi onu denediği, bu sebeble ona ikram ettiği ve nimetlendirdiği zaman hemen: «Rabbim bana ikram etti» der.**16.** Ama onu (yine) denediği, bu sebeple de rızkını ona daralttığı zaman, akabinde: «Rabbim beni zelil etti» der. **17.** Hayır; aksine, siz yetime ikramda bulunmuyorsunuz.

وَ لَا تَحَاضُّونَ	عَلَىٰ طَعَامِ	الْمِسْكِينِ لا ﴿18﴾	وَ تَأْكُلُونَ	التُّرَاثَ	أَكْلًا
birbirinizi teşvik etmiyorsunuz	yedirmeye	yoksulu	yiyorsunuz	mirası	bir yiyişle
atıf h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	atıf h. f. muzari+fâil	mef'ûl	mef'ûlü mutlak, mevsuf

لَمًّا لا ﴿19﴾	وَ تُحِبُّونَ	الْمَالَ	حُبًّا	جَمًّا ط ﴿20﴾
eksiksiz	seviyorsunuz	malı	bir sevgiyle	çok büyük
sıfat	atıf h. f. muzari+fâil	mef'ûlün bih	mef'ûlü mutlak, mevsuf	sıfat

كَلَّآ	إِذَا	دُكَّتِ	الْأَرْضُ	دَكًّا	دَكًّا لا ﴿21﴾
Hayır!	zaman	kırıldığı	yeryüzü	parça	parça
nefiy ve zecr (kınama) h.	şart ve zaman edatı	fiilu'ş-şart; meçhul fiili mazi	naibi fail	mef'ûlü mutlak	hal

وَ جَآءَ	رَبُّكَ	وَ الْمَلَكُ	صَفًّا	صَفًّا ج ﴿22﴾
geldikleri (zaman)	Rabbin (emri)	ve melekler	Saf	saf
atıf h.	fail	matuf	hal	te'kit

18. Birbirinizi yoksulu yedirmeye teşvik etmiyorsunuz. **19.** Mirası, eksiksiz bir yiyişle (helal, haram demeden hakkınızı fazlasıyla alarak) yiyorsunuz. **20.** Malı çok büyük bir sevgiyle seviyorsunuz. **21.** Hayır! (İş sizin sandığınız gibi değil). Yeryüzü parça parça kırıldığı zaman, **22.** Rabbin (emri) ve melekler saf saf geldikleri zaman..

وَ جِيٓءَ	يَوْمَئِذٍ	بِجَهَنَّمَ	يَوْمَئِذٍ	يَتَذَكَّرُ	الْإِنْسَانُ	وَ
getirilir	O gün	cehennem	O gün	hatırlar	insan	
atıf h.	meçhul f. mazi	naibi fail; şibhi cümle	zaman zarfı	önceki (إِذَا)'nın cevabı; f.muzari	fail	i'tiradiye (ara cüm. h.)

أَنَّىٰ	لَهُ	الذِّكْرَىٰ ط ﴿23﴾	يَقُولُ	يَا لَيْتَنِي	قَدَّمْتُ	لِحَيَاتِي ج
ne	ona	bu hatırlamadan	der	Keşke ben	önceden takdim etseydim	bu hayatım için
haber mukaddem, soru harfi	sonraki (الذِّكْرَىٰ)'dan hal; şibhi cümle	mübteda muahhar	f. muzari	nida h., temenni ve nasb h., (لَيْتَ)'nin ismi	(لَيْتَ)'nin haberi; mazi fiil cüm.	h. cer, mecrur isim

فَيَوْمَئِذٍ ﴿24﴾	لَا يُعَذِّبُ	عَذَابَهُ	أَحَدٌ لا ﴿25﴾	وَ لَا يُوثِقُ	وَثَاقَهُ	أَحَدٌ ط ﴿26﴾
Artık o gün	azab veremez	O'nun azabı gibi	hiç kimse	bağ vuramaz	O'nun vurduğu bağ gibi	Hiç kimse
atıf h., zaman zarfı	nefiy h., fiili muzari	mef'ûlü mutlak naibi	fail	atıf h. nefiy h., fiili muzari	mef'ûlü mutlak naibi	fail

23. O gün cehennem getirilir, insan (yaptıklarını) hatırlar. (Fakat artık) bu hatırlamadan ona ne? **24.** (İşte o zaman:) «Keşke ben bu hayatım için önceden (bir şeyler yapıp) takdim etseydim! (hazırlık yapsaydım)» der. **25.** Artık o gün, hiç kimse O'nun azabı gibi azab veremez. **26.** Hiç kimse O'nun vurduğu bağ gibi bağ vuramaz.

يَآ أَيَّتُهَا	النَّفْسُ	الْمُطْمَئِنَّةُ ق ﴿27﴾	اِرْجِعِيٓ	إِلَى رَبِّكِ
Ey	nefis	mutmain	dön	Rabbine
nidâ harfi, münâdâ, tenbih harfi	(أَيُّ) kelimesinden bedel, mevsuf	sıfat	emir f., fail	h. cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)

رَاضِيَةً	مَّرْضِيَّةً ج ﴿28﴾	فَادْخُلِي	فِي عِبَادِي لا ﴿29﴾	وَ	ادْخُلِي	جَنَّتِي ﴿30﴾
razı olarak	razı edilmiş	Haydi gir	kullarımın içine	atıf h.	gir	Cennetime
hal	ikinci hal	atıf h., emir fiili, fail	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)		emir f., fail	mef'ûl

27. Ey mutmain (tatmin bulup huzura ermiş) nefis! **28.** O, (senden) razı (hoşnut), (sen de O'ndan) razı (hoşnut) edilmiş olarak Rabbine dön! **29.** Haydi gir kullarımın içine! **30.** Gir cennetime!

سورة البلد (90)

(BELED (Belde) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 20 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 593 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

لَآ	أُقْسِمُ	بِهَذَا	الْبَلَدِ لا ﴿1﴾	وَ	أَنْتَ	حِلٌّ	بِهَذَا	الْبَلَدِ لا ﴿2﴾
Hayır!	Yemin ederim	bu	beldeye		ki sen	oturmaktasın	bu	beldede
nefiy h. {yemini kuvvetlendirmek için}	fiili muzari	harfi cer+ işaret ismi	(هَذَا)'nın bedeli	i'tiradiye (ara cüm.) h.	mübteda	haber	harfi cer, işaret ismi	(هَذَا)'nın bedeli

1. Hayır! Yemin ederim bu beldeye! **2.** Ki sen bu beldede ikamet etmektesin (oturmaktasın)

وَ	وَالِدٍ	وَ	مَا	وَلَدَ لا ﴿3﴾	لَقَدْ	خَلَقْنَا	الْإِنسَانَ	فِي كَبَدٍ ط ﴿4﴾
	doğurana	ve	şeye	doğurduğu	gerçekten	Biz yarattık	insanı	bir sıkıntı içinde
atıf h.	mecrur isim	atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	yemin cevabı lâmı + tahkik h.	fiili mazi, fâil	mef'ûl	(الْإِنسَانَ)'dan yani mef'ulden hal; şibhi cüm

3. Doğurana ve doğurduğuna andolsun ki, **4.** Biz insanı gerçekten bir sıkıntı (zorluk ve meşakkat) içinde yarattık.

أَ	يَحْسَبُ	أَنْ لَنْ يَقْدِرَ	عَلَيْهِ	أَحَدٌ م ﴿5﴾	يَقُولُ	أَهْلَكْتُ
mi	sanıyor	asla güç yetiremeyeceğini	kendisine	hiç kimsenin	diyor	Ben tükettim
soru h.	f. muzari	(أَنَّ)'nin tahfifi, ismi mahzuftur yani (أَنَّهُ)dur, (لَنْ يَقْدِرَ): (أَنْ)'nin haberi; tekid-i nefy-i istikbal	car-mecrur	fail	fiili muzari	fiili mazi, fail

(يَحْسَبُ) fiilinin mef'ûlü; isim cümlesi

أَ	يَحْسَبُ	أَنْ لَمْ يَرَهُۥٓ	أَحَدٌ ط ﴿7﴾	لُبَدًا ط ﴿6﴾	مَالًا
mi	sanıyor	Onu görmediğini	kimsenin	yığın yığın	mal
soru h.	fiili muzari	(أَنَّ)'nin tahfifi, (أَنَّ)'nin haberi; cahd-ı mutlak fiil cüm., (هُ): mef'ûl	fail	sıfat	mef'ûl, mevsuf

(يَحْسَبُ) fiilinin mef'ûlü; isim cümlesi

5. O, hiç kimsenin kendisine asla güç yetiremeyeceğini mi sanıyor? **6.** Ben yığın yığın mal (servet) tükettim diyor. **7.** Onu kimsenin görmediğini mi sanıyor?

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 593 ≻

(89 / FECR, 15 – 16 – 17 - 18 – 19 – 20):

(اِبْتَلَى يَبْتَلِي اِبْتِلاَءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) imtihan etti, denedi (نَعَّمَ يُنَعِّمُ تَنْعِيمًا): (tef'il bâbı) nimetlendirdi, feraha kavuşturdu

(أَكْرَمَ يُكْرِمُ اِكْرَامًا): (if'al bâbı) ikram etti, nimetlendirdi, güzel muamelede bulundu (قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi

(اِبْتَلَى يَبْتَلِي اِبْتِلاَءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) imtihan etti, denedi (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرًا): daralttı, kısıtladı/ ayarladı, takdir etti

[(رَزَقَ يَرْزُقُ) اَلرِّزْقُ]: rızık (أَهَانَ يُهِينُ اِهَانَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) zelil kıldı, alçalttı, aşağılık etti

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (أَكْرَمَ يُكْرِمُ اِكْرَامًا): (if'al bâbı) ikram etti, nimetlendirdi, güzel muamelede bulundu

(تَحَاضَّ يَتَحَاضُّ تَحَاضُضًا): (tefâul bâbı) birbirlerini teşvik etti, [(ayette geçen (تَحَاضُّونَ) nin aslı (تَتَحَاضُّونَ)dir.]

(اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yemek, doyurma (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün (أَكَلَ يَأْكُلُ أَكْلٌ): (mehmuz f.) yedi

(اَلتُّرَاثُ): miras (اَللَّمُّ): eksiksiz toplama, toplayıp biraraya getirme (أَحَبَّ يُحِبُّ اِحْبَابًا): (muzaaf fiil, if'al bâbı) sevdi

[(حَبَّ يَحُبُّ) اَلْحُبُّ]: sevme, sevgi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَلْجَمُّ): çok, çokça, pek çok, toplanıp çoğalmak (miras mallarını kendi payları ile ortaklarının payları arasında ayırım yapmadan, helâl haram demeden toplayıp hepsine sahip çıkmak kastedilmiştir)

(89 / FECR, 21 – 22 – 23 – 24):

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(دَكَّ يَدُكُّ دَكًّا): (muzaaf fiil) kırdı, ufalttı, dümdüz etti, ezdi, düzledi (اَلدَّكُّ): paramparça, dümdüz

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi (اَلصَّفُّ ج صُفُوفٌ): dizi, sıra, saf (اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا ب): (ecvef fiil) getirdi (تَذَكَّرَ يَتَذَكَّرُ تَذَكُّرًا): (tefa'ul bâbı) tezekkür etti, hatıra getirdi, düşündü

(اَلذِّكْرَى): hatıra getirip bilme, zikir, ikaz, hatırlatma, nâsihat (لَيْتَ): (camid fiil) keşke

(قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا): (tef'il bâbı) önceden yaptı, öne aldı / vukua gelmesine sebep oldu [(حَيِيَ يَحْيَى) اَلْحَيَاةُ]: hayat, yaşama

(89 / FECR, 25 – 26 – 27 - 28 – 29 – 30):

(عَذَّبَ يُعَذِّبُ تَعْذِيبًا): (tef'il bâbı) azap verdi, işkence etti (اَلْاَحَدُ): bir, tek (أَوْثَقَ يُوثِقُ اِيثَاقًا): (if'al bâbı) bağladı

(اَلْوَثَاقُ): bağ, bağlama, bağlayış (اَلْاَحَدُ): bir, tek [(اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ) اَلْمُطْمَئِنَّةُ]: (ism-i fâil) sukunet bulan, tatmin olan, yatışan

(رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا): döndü [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرَّاضِيَةُ]: (ism-i fâil) razı, hoşnud, seçen, tercih eden

[(رَضِيَ يَرْضَى) اَلْمَرْضِيَّةُ]: (ism-i mef'ûl) hoşnud olunmuş, razı olunan (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi (اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul

≺ BELED SÛRESİ ≻

(90 / BELED, 1 – 2 – 3 – 4 - 5 – 6 – 7):

(أَقْسَمَ يُقْسِمُ اِقْسَامًا): (if'al bâbı) yemin etti (اَلْبَلَدُ ج بِلاَدٌ): belde, mevki, şehir, memleket, geniş yer, bölge, ülke

(لاَ أُقْسِمُ): Yemin ederim anlamında olup baştaki (لاَ)'nın zâid olduğu anlamı pekiştirmek için geldiği de söylenmiştir, Asli manasında yeniden dirilişi inkâr edenleri reddetmek üzere "Hayır, yemin ederim" anlamında olabileceği de söylenmiştir.

(اَلْحِلُّ): oturan, ikamet eden/ mübah, helal [(وَلَدَ يَلِدُ) اَلْوَالِدُ]: (ism-i fâil) baba/ doğuran (وَلَدَ يَلِدُ وِلاَدَةً): doğurdu

(خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı (اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْكَبَدُ): sıkıntı, acı, meşakkat, ciğeri yanma

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (اَلْاَحَدُ): bir, tek (قَدَرَ يَقْدِرُ قَدْرٌ): gücü yetti/ kadrini bildi/ ayarladı/ takdir etti

(أَهْلَكَ يُهْلِكُ اِهْلاَكًا): (if'al bâbı) harcadı, tüketti/ helak etti/ felakete uğrattı (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (اَللُّبَدُ): yığın, birçok

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs - mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 594 (BELED 8 – 20) ≻

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿8﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿9﴾

iki dudak	ve	bir dil		iki göz	ona	Biz vermedik	mi	
matuf	atıf h.	matuf	atıf h.	mef'ûl	car-mecrur	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari	soru h.	

8-9. Biz ona iki göz, bir dil ve iki dudak vermedik mi?

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿10﴾ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ﴿11﴾

Biz ona göster(me)dik (mi)	iki yolu	katlanamadı		Sarp yokuşa
fiili mazi, fail, mef'ûlün bih	ikinci mef'ûl	atıf h., {başlama h. de denmiştir}, nefiy h., fiili mazi		mef'ûl
atıf h.				

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ﴿12﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ

nedir?	sana bildiren	ne olduğunu	Sarp yokuşun	azad etmektir		bir köleyi	
mübteda, soru ismi	haber; mazi fiil+ mef'ul	mübteda, soru ismi	haber, {isim cümlesi (أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlüdür}	(هي) takdir edilen mahzuf bir mübtedanın haberi, muzaf		muz.ileyh	
başlama h.							

أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ﴿13﴾ يَتِيمًا ﴿14﴾

veya	doyurmaktır	gününde	bir kıtlık (kıtlık sahibi)		bir yetimi	
atıf h.	matuf	harfi cer, mecrur isim, mevsuf	m.ileyh	sıfat, muzaf	(إِطْعَامٌ)'ün mef'ulü, mevsuf	

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿15﴾ أَوْ مَقْرَبَةٍ ﴿16﴾ ذَا

sahibi	akrabalık	veya	bir yoksulu	sahibi	şiddetli fakirlik		
(يَتِيمًا)'in sıfatı, muzaf	muz.ileyh	atıf h.	matuf, mevsuf	sıfat, muzaf	muz. ileyh		

10. Biz ona (eğri ve doğru) iki yolu (da) göstermedik mi? **11.** Sarp yokuşa katlanamadı! **12.** Sarp yokuşun ne olduğunu sana bildiren nedir? **13.** (O), bir köleyi azad etmektir. **14-16.** Veya bir kıtlık gününde akrabalık sahibi (yakınlığı olan) bir yetimi veya şiddetli fakirlik sahibi bir yoksulu doyurmaktır (yemek yedirmektir).

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا

Sonra	olmaktır	kimselerden	iman eden	ve	birbirlerine tavsiye edenlerden	
atıf h.	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	(كَانَ)'nin haberi; şibhi cüm.	sıla: mazi fiil cüm., (وا): fâil	atıf h.	fiili mazi+ fâil	

بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ﴿17﴾

sabrı	ve	birbirlerine tavsiye edenlerden	merhameti	
car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, fâil	car-mecrur	

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿18﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا

İşte onlar	Ashab-ı Meymene'dir		kimseler	inkar eden	ayetlerimizi	
mübteda, ismi işaret	muz. ileyh	haber, muzaf	mübteda, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	h.cer, mecrur isim	
			atıf h.			

هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿19﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤْصَدَةٌ ﴿20﴾

(işte onlar)	Ashabı Meş'eme'dir		Onlara vardır	bir ateş	(sımsıkı) kapatılmış	
fasıl zamiri	muz. ileyh	haber, muzaf	haber mukaddem; şibhi c.	mübteda muahhar, mevsuf	sıfat	

17. Sonra iman edenlerden, birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden ve birbirlerine merhameti tavsiye edenlerden olmaktır. **18.** İşte onlar Ashab-ı Meymene'dir (amel defteri sağ yanından verilenlerdir). **19.** Ayetlerimizi inkar edenler, (işte onlar) Ashabı Meş'eme'dir (amel defterleri sollarından verilenlerdir). **20.** Onlara (sımsıkı) kapatılmış bir ateş vardır.

سورة الشمس (91)

(ŞEMS (Güneş) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 15 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 594 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ الشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا ﴿1﴾ وَ الْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا ﴿2﴾

ona tâbi olduğu zaman Ay'a onun kuşluk vaktine ve Güneşe And olsun
fiili mazi, mef'ûl zaman zarfı matuf atıf h. matuf atıf h. mecrur isim yemin vavı

1. Andolsun Güneşe ve onun kuşluk vaktin(d)e(ki aydınlığına), **2.** Ve and olsun ona (Güneş'e) tâbi olduğu zaman Ay'a,

وَ النَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا ﴿3﴾ وَ اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿4﴾

onu açığa çıkardığı zaman gündüze onu sarıp bürüdüğü zaman geceye
f. mazi, mef'ûl zaman zarfı matuf atıf h. f. muzari, mef'ûl zaman zarfı matuf atıf h.

3. Onu (Güneş'i) açığa çıkardığı zaman gündüze, **4.** Onu sarıp-bürüdüğü zaman geceye,

وَ السَّمَآءِ وَ مَا بَنَاهَا ﴿5﴾ وَ الْأَرْضِ وَ مَا طَحَاهَا ﴿6﴾

onu bina edene ve göğe onu döşeyene ve yere
sıla: mazi fiil cümlesi, mef'ûl matuf, ismi mevsul atıf h. matuf atıf h. sıla: mazi fiil cümlesi, mef'ûl matuf, ismi mevsul atıf h. matuf atıf h.

5. Göğe ve onu bina edene, **6.** Yere ve onu döşeyene and olsun,

وَ نَفْسٍ وَ مَا سَوَّاهَا ﴿7﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا ﴿8﴾ قَدْ أَفْلَحَ

onu düzenleyene ve nefse kurtulmuştur gerçekten takvasını ve kötülüğünü sonra ona ilham edene
sıla: mazi fiil c., (هَا):mef'ul matuf, ismi mevsul atıf h. matuf atıf h. fiili mazi tahkik harfi matuf atıf h. mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh) atıf h., sıla: mazi fiil cümlesi, (هَا):mef'ul

مَنْ زَكَّاهَا ﴿9﴾ وَ قَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿10﴾

onu arındırıp-temizleyen kimse Ve ziyana uğramıştır onu gizleyen kimse
sıla: mazi fiil cümlesi, (هَا):mef'ul fail, ismi mevsul tahkik harfi atıf h. fiili mazi sıla: mazi fiil cümlesi, (هَا):mef'ul fail, ismi mevsul

7. Nefse ve onu düzenleyene, **8.** Sonra ona kötülüğünü ve takvasını ilham edene (and olsun ki), **9.** Onu (nefsini) arındırıp-temizleyen gerçekten kurtulmuştur. **10.** Ve onu gizleyen (kötülüğe gömen) ziyana uğramıştır.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿11﴾ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿12﴾

azgınlığı sebebiyle Semûd (kavmi) yalanladı işin başına geçtiğinde en bedbahtları
harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh) fail fiili mazi geçmiş zaman zarfı fail (muzaf+ muz.ileyh)

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَ سُقْيَاهَا ﴿13﴾

dedi onlara peygamberi Allah'ın devesi Allah'ın ve onun sulanması
atıf h., fiili mazi car-mecrur fail, muzaf muz. ileyh (احذروا) (dikkat edin) olarak takdir edilen mahzuf bir fiilin mef'ûlü, muzaf matuf (muzaf+ muz.ileyh) atıf h. Allah'ın muz. ileyh

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ

Onu yalanladılar ve onu (deveyi) kestiler Bunun üzerine azabı örttü üzerlerine Rableri suçları sebebiyle
atıf h., fiili mazi, fail, mef'ûl atıf h., fiili mazi, fail, mef'ûl atıf h., fiili mazi car-mecrur fail (muzaf+ muz.ileyh) harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)

فَسَوَّاهَا ﴿14﴾ وَ لَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿15﴾

Akabinde hepsini bir yaptı korkmaz onun sonucundan
atıf h., fiili mazi, mef'ul atıf h. nefiy h., fiili muzari mef'ûl (muzaf+ muz.ileyh)

11. Semûd (kavmi) azgınlığı sebebiyle yalanladı. **12.** En bedbahtları işin başına geçtiğinde, **13.** Allah'ın peygamberi onlara, "Allah'ın devesi ve onun sulanması(na dikkat edin)" demişti. **14.** Onu (peygamberi) yalanladılar ve onu (deveyi) kestiler. Bunun üzerine Rableri, suçları sebebiyle üzerlerine azabı örttü. Akabinde hepsini bir yaptı (hiç kurtulan olmadı). **15.** (Allah) onun sonucundan korkmaz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 594 ≻

(90 / BELED, 8 – 9 – 10 – 11 – 12):

(جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı, yarattı, çevirdi, hükmetti (اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz / pınar, kaynak

(اَللِّسَانُ ج اَلْسِنَةٌ): konuşma uzvu, tatma hasası/ lugat, lehçe (اَلشَّفَةُ ج شِفَاهٌ): dudak

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) irşad etti, yol gösterdi, hidayet verdi (اَلْعَقَبَةُ ج عِقَابٌ): sarp yokuş, dağdaki sarp yol

(اَلنَّجْدُ): açık yol/ yüksek yer, yüksek yol / iki meme, kadının iki göğsü (اِقْتَحَمَ يَقْتَحِمُ اِقْتِحَامًا): (iftiâl bâbı) katlandı/ atıldı

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْعَقَبَةُ ج عِقَابٌ): sarp yokuş, dağdaki sarp yol

(90 / BELED, 13 – 14 – 15 – 16 – 17 - 18 – 19 – 20):

[(فَكَّ يَفُكُّ) اَلْفَكُّ]: (masdar) azad etme, çözmek (اَلرَّقَبَةُ ج رَقَبٌ): köle/ boyun [(أَطْعَمَ) اَلْاِطْعَامُ]: (masdar) doyurma

[(سَغِبَ يَسْغَبُ) اَلْمَسْغَبَةُ]: açlık, kıtlık (ذُو ذَا ذِي): sahip (esma-i hamsenin merfu, mansub mecrur halleri)

(اَلْمَقْرَبَةُ): yakınlık, akrabalık (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün

(اَلْمَتْرَبَةُ): şiddetli fakirlik, yoksulluk, toprakta sürünen yoksul (تَوَاصَى يَتَوَاصَى تَوَاصِيًا): (tefâul bâbı) birbirine tavsiye etti

[(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبْرُ]: (masdar) sabır [(رَحِمَ يَرْحَمُ) اَلْمَرْحَمَةُ]: (masdar) merhamet etme, merhamet

(اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş (اَلْمَيْمَنَةُ ج مَيَامِنُ): sağ yan, sağ taraf, bereket, saadet (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): arkadaş

(اَلْمَشْأَمَةُ): sol, uğursuzluk (اَلْمُؤْصَدَةُ): (ism-i mef'ûl) kapatılmış, örtülmüş (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş

≺ ŞEMS SÛRESİ ≻

(91 / ŞEMS, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(اَلشَّمْسُ): güneş (اَلضُّحَى): kuşluk vakti, aydınlık, güneşin ışını, aydınlığı, sabah vakti, gündüz (تَلاَ يَتْلُو تُلُوًّا): (nâkıs fiil) tabi oldu (اَلْقَمَرُ): ay (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz (جَلَّى يُجَلِّي تَجْلِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) açığa verdi, keşfetti

(غَشِيَ يَغْشَى غَشَاوَةً): (nâkıs fiil) sardı, kapladı (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (بَنَى يَبْنِي بُنْيَانًا): (nâkıs fiil) bina etti, yaptı, kurdu

(91 / ŞEMS, 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(طَحَى يَطْحِي): (nâkıs fiil) yaydı, serdi, döşedi (سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) düzene koydu, tesviye etti/ eşit kıldı

(أَلْهَمَ يُلْهِمُ اِلْهَامًا): (if'al bâbı) ilham etti [(وَقَى) اَلتَّقْوَى]: korunma, sakınma (أَفْلَحَ يُفْلِحُ اِفْلاَحًا): (if'al bâbı) kazandı, felaha erdi

[(فَجَرَ) اَلْفُجُورُ]: (masdar) günaha dalma, fücur, haktan dönme (زَكَّى يُزَكِّي تَزْكِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) temizledi, düzeltti

(خَابَ يَخِيبُ خَيْبَةً): (ecvef fiil) kaybetti, maksada erişemedi (دَسَّى يُدَسِّي تَدْسِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) gizli tuttu, kusurunu açığa vermedi (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti [(طَغَى) اَلطَّغْوَى]: azgınlık, azma, haddi aşma

(91 / ŞEMS, 12 – 13 – 14 – 15):

(اِنْبَعَثَ يَنْبَعِثُ اِنْبِعَاثًا): (infiâl bâbı) işe girişti [(شَقِيَ يَشْقَى) اَلْاَشْقَى]: (ism-i tafdîl) daha bedbaht, en saadetsiz

(اَلنَّاقَةُ): dişi deve (اَلسُّقْيَا): sulama, içirme, sulanma, içirilme (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti

(عَقَرَ يَعْقُرُ عَقْرًا): kesti, canına okudu, köküne indi (دَمْدَمَ يُدَمْدِمُ دِمْدَامًا): (dahrece bâbı) azabla örttü, ezip helak etti, çok kızdı, arkasından gelenlerin ibret alacağı biçimde cezalandırdı ve kıskıvrak yakaladı (اَلذَّنْبُ ج ذُنُوبٌ): günah, suç

(سَوَّى يُسَوِّي تَسْوِيَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) düzene koydu, tesviye etti/ eşit kıldı (خَافَ يَخَافُ خَوْفًا): (ecvef bâbı) korktu

(اَلْعُقْبَى): son, netice, akıbet

سورة الليل (92)

(LEYL (Gece) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 21 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 595 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	اللَّيْلِ	إِذَا	يَغْشَى ﴿1﴾	وَ	النَّهَارِ	إِذَا	تَجَلَّى ﴿2﴾
And olsun	geceye	zaman	kapladığı	gündüze		zaman	ortaya çıktığı
yemin vavı	mecrur isim	zaman zarfı	fiili muzari	atıf h.		zaman zarfı	fiili mazi

1. And olsun (karanlık) kapladığı zaman geceye, **2.** Ortaya çıkıp göründüğü zaman gündüze,

وَ	مَا	خَلَقَ	الذَّكَرَ	وَ	الْأُنْثَى ﴿3﴾	إِنَّ	سَعْيَكُمْ	لَشَتَّى ﴿4﴾	
And olsun	yaratana		erkeği	ve	dişiyi	Doğrusu	sizin çalışmalarınız	çeşit çeşittir	
atıf h.	matuf, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ûl	atıf h.	matuf	tekit ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	

3. And olsun erkeği ve dişiyi yaratana, **4.** Doğrusu sizin çalışmalarınız çeşit çeşittir.

فَأَمَّا	مَنْ	أَعْطَى	وَ	اتَّقَى ﴿5﴾	وَ	صَدَّقَ	
Artık	kimseye gelince	veren	ve	sakınan	ve	doğrulayan	
atıf harfi, şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) harfi	mübtedâ, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	f. mazi	atıf h.	fiili mazi	

بِالْحُسْنَى ﴿6﴾	فَسَنُيَسِّرُهُ	لِلْيُسْرَى ﴿7﴾	
en güzel olanı	artık Biz de onu kolaylaştırırız	en kolay için	
car-mecrur	râbıta, harfi istikbal (gelecek zaman harfi), fiili muzari, mef'ûl	harfi cer, mecrur isim	

5. Artık (Allah için) veren ve sakınan, **6.** Ve en güzel olanı doğrulayan (tasdik eden) kimseye gelince, **7.** Artık Biz de onu en kolay için kolaylaştırırız (başarılı kılarız).

وَ	أَمَّا	مَنْ	بَخِلَ	وَ	اسْتَغْنَى ﴿8﴾	
ama	kimseye gelince	cimrilik eden	ve	müstağni sayan		
atıf h.	şart ve tafsil h.	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	fiili mazi		

وَ	كَذَّبَ	بِالْحُسْنَى ﴿9﴾	فَسَنُيَسِّرُهُ	لِلْعُسْرَى ﴿10﴾
Ve	yalanlayan	en güzeli	artık Biz de ona kolaylaştırırız	en zor için
atıf h.	fiili mazi	car-mecrur	râbıta, harfi istikbal, fiili muzari, mef'ûl	harfi cer, mecrur isim

وَ	مَا يُغْنِي	عَنْهُ	مَالُهُ	إِذَا	تَرَدَّى ﴿11﴾
	fayda vermez	ona	malı	zaman	(çukura) yuvarlandığı
atıf h.	nefiy h., fiili muzari	car-mecrur	fail	zaman zarfı	fiili mazi

8. Ama cimrilik eden ve (kendini Allah'tan) müstağni sayan, **9.** Ve en güzeli yalanlayan kimseye gelince, **10.** Artık Biz de onu en zor için kolaylaştırırız (başarılı kılarız). **11.** (Çukura) yuvarlandığı zaman malı ona fayda vermez.

إِنَّ	عَلَيْنَا	لَلْهُدَى ﴿12﴾	وَ	إِنَّ	لَنَا
Gerçek şu ki	Bize düşen	doğru yolu göstermektir		Şüphesiz	Bizimdir
tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin haber mukaddemi, şibhi cümle	tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi		tekid ve nasb h.	atıf h.

لَلْآخِرَةَ	وَ	الْأُولَى ﴿13﴾	فَأَنْذَرْتُكُمْ	نَارًا	تَلَظَّى ﴿14﴾
kesinlikle ahiret		dünya	İşte Ben sizi uyardım	bir ateşe karşı	alevi çoğalan
tekit lamı, (إِنَّ)'nin muahhar ismi	atıf h.	matuf	atıf h., fiili mazi, fail, mef'ûl	mef'ul, mevsuf	sıfat: muzari fiil cümlesi

لَا يَصْلَاهَا	إِلَّا	الْأَشْقَى ۙ ﴿15﴾	الَّذِي	كَذَّبَ	وَ	تَوَلَّى ۝ ﴿16﴾
Ona yaslanmaz	başkası	en bedbaht olandan	O ki	yalanlamış	ve	yüz çevirmişti
nefiy h., fiili muzari, mef'ûl	istisna h.	fail, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	atıf h.	fiili mazi

(نَارًا)'ın ikinci sıfatı; fiil cümlesi

12. Gerçek şu ki; Bize düşen doğru yolu göstermektir. **13.** Şüphesiz ahiret de, dünya da kesinlikle bizimdir. **14.** İşte Ben, sizi alevi çoğalan bir ateşe karşı uyardım. **15.** Ona, en bedbaht olandan başkası yaslanmaz. **16.** O ki, yalanlamış ve yüz çevirmiştir.

وَ	سَيُجَنَّبُهَا	الْأَتْقَى ۙ ﴿17﴾	الَّذِي	يُؤْتِي	مَالَهُ	يَتَزَكَّى ۚ ﴿18﴾	
ondan uzaklaştırılacaktır		En muttakî	O ki	verir	malını	temizlenerek	
harfi istikbal, meçhul fiili muzari, mef'ûl	atıf h.	naibi fail, mevsuf	sıfat, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.	mef'ul	hal: muzari fiil cümlesi	

وَ	مَا	لِأَحَدٍ	عِنْدَهُ	مِنْ نِعْمَةٍ	تُجْزَى ۙ ﴿19﴾	إِلَّا	
Ve	yoktur	hiç kimsenin	onun yanında	bir ni'meti	karşılanacak	başka	
başlama h. (hal vavı da denmiştir)	nefiy h.	haber mukaddem, şibhi cüm	mekan zarfı, {şibhi cümle (نِعْمَةٍ)'den haldir de denmiştir}.	zaid cer, mübteda muahhar, mevsuf	sıfat: fiil cümlesi	istisna h.	

ابْتِغَاءَ	وَجْهِ	رَبِّهِ	الْأَعْلَى ۚ ﴿20﴾	وَ	لَسَوْفَ يَرْضَى ﴿21﴾	
istemekten	zatını	Rabbinin	Çok Yüce		kesinlikle hoşnut olacaktır	
müstesna, muzaf	muz.ileyh, muzaf	muzafun ileyh, muzaf, mevsuf, (ه):muzafun ileyh	(رَبِّ) kelimesinin sıfatı		tekit lamı, harfi istikbal, f. muzari	atıf h.

17. En muttakî olan ondan uzaklaştırılacaktır. **18.** O ki, temizlenerek malını verir. **19.** Ve hiç kimsenin onun yanında karşılanacak bir ni'meti (borcu) yoktur. **20.** Çok Yüce Rabbinin zatını (rızasını) istemekten başka... **21.** Kesinlikle kendisi de hoşnut (razı) olacaktır.

سورة الضحى (93)

(DUHÂ (Kuşluk Vakti) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.)

⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 595 ⋗

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	الضُّحَى ۙ ﴿1﴾	وَ	اللَّيْلِ	إِذَا	سَجَى ۙ ﴿2﴾	
Andolsun	kuşluk vaktine		geceye	zaman	sükûna erdiği	
yemin vavı	mecrur isim		mecrur isim	zaman zarfı	fiili mazi	

مَا وَدَّعَكَ	رَبُّكَ	وَ	مَا قَلَى ۝ ﴿3﴾	
seni terk etmedi	Rabbin	ve	darılmadı	
nefiy h., fiili mazi, mef'ul	fail	atıf h.	nefiy h., fiili mazi	

1. Andolsun kuşluk vaktine, **2.** Sükûna erdiği zaman geceye ki, **3.** Rabbin seni terk etmedi ve darılmadı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 595 ≻

(92 / LEYL, 1 – 2 – 3 – 4):

(غَشِيَ يَغْشَى غِشَاوَةً): (nâkıs fiil) kapladı, sardı (اَللَّيْلُ ج لَيَالٍ): gece (اَلنَّهَارُ ج اَنْهُرٌ): gündüz

(تَجَلَّى يَتَجَلَّى تَجَلِّيَةً): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) tecelli etti, göründü, açığa çıktı (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(اَلذَّكَرُ ج ذُكُورٌ): erkek (اَلْأُنْثَى ج اِنَاثٌ): dişi [(سَعَى يَسْعَى) اَلسَّعْيُ]: (masdar) çalışma, amel

(اَلشَّتَّى ج اَشْتَاتٌ):: dağınık, çeşit çeşit, başka başka, ayrı ayrı, dağınık ve perişan

(92 / LEYL, 5 – 6 – 7 – 8):

(أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi (اِتَّقَى يَتَّقِي اِتِّقَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) korundu, sakındı

(صَدَّقَ يُصَدِّقُ تَصْدِيقًا): (tef'il bâbı) tasdik etti, kabullendi, doğruladı (أَحْسَنُ ث حُسْنَى): (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel

(يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı, kolaylık verdi (اَلْأَيْسَرُ ث يُسْرَى): en kolay (بَخِلَ يَبْخَلُ بُخْلاً): cimrilik etti

(اِسْتَغْنَى يَسْتَغْنِي اِسْتِغْنَاءً): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) muhtaç olmadı, ihtiyaç hissetmedi

(92 / LEYL, 9 – 10 – 11 – 12):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti [(حَسُنَ يَحْسُنُ) اَلْحُسْنَى]: en güzel, daha güzel

(يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا): (tef'il bâbı) kolaylaştırdı (اَلْأَعْسَرُ ث اَلْعُسْرَى): (ism-i tafdîl) en zor, en güç

(أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً عَنْ): (nâkıs fiil, if'al bâbı) zengin kıldı, fayda verdi, kâfi geldi, müstagni kıldı (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(تَرَدَّى يَتَرَدَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) (çukura) yıkıldı, yuvarlandı (اَلْهُدَى): hidâyet verme, doğru yolu gösterme

(92 / LEYL, 13 – 14 – 15):

(اَلْأَوَّلُ ث اَلْأُولَى): ilk, birinci, önceki/ (dünya) (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son (أَنْذَرَ يُنْذِرُ اِنْذَارًا): (if'al bâbı) uyardı

(تَلَظَّى يَتَلَظَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) tutuştu, çok alevlendi, alevi çoğaldı, cayır-cayır yandı, (ayette geçenin aslı تَتَلَظَّى ve muzaridir, iki te yan yana geldiği zaman biri atılır)

(صَلِيَ يَصْلَى صِلِيًّا): (nâkıs fiil) (ateşe) yaslandı, (ateşe) atıldı, (ateşe) maruz kaldı (اَلْأَشْقَى): (ism-i tafdîl) en bedbaht, en mutsuz

(92 / LEYL, 16 – 17 – 18 – 19 – 20):

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı (تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, vazgeçti/ yürüttü

(جَنَّبَ يُجَنِّبُ تَجْنِيبًا): (tef'il bâbı) uzaklaştırdı, uzak tuttu [(اِتَّقَى يَتَّقِي) اَلْأَتْقَى]: (ism-i tafdîl) en müttakî, en çok takva sahibi

(آتَى يُؤْتِي اِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi, getirdi (تَزَكَّى يَتَزَكَّى): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) temizlendi/ zekât verdi

(اَلْأَحَدُ): bir, tek (جَزَى يَجْزِي جَزَاءً): (nâkıs fiil) karşılığını verdi (اَلنِّعْمَةُ ج اَنْعُمٌ): nimet

(اَلْوَجْهُ ج وُجُوهٌ): yüz/ başlangıç/ yön/ zat [(اِبْتَغَى يَبْتَغِي) اَلْاِبْتِغَاءُ]: (masdar) talep emek, arzulamak

[(عَلاَ يَعْلُو) اَلْأَعْلَى]: (ism-i tafdîl) en yüksek, en yüce (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnut oldu/ tercih etti/ razı oldu

≺ DUHÂ SÛRESİ ≻

(93 / DUHÂ, 1 – 2):

(اَلضُّحَى): kuşluk vakti, Güneşin parlayıp yükselmeye başladığı ve en parlak noktasına ulaştığı gündüz başlangıcı

(سَجَا يَسْجُو سَجْوًا): (nâkıs fiil) sakin ve durgun oldu, dindi, sükûna erdi/ iyice kararıp sakinleşti, (bitmeye yüz tutan gece)

(93 / DUHÂ, 3):

(وَدَّعَ يُوَدِّعُ تَوْدِيعًا): (tef'il bâbı) ayrıldı, yüzüstü bıraktı, veda etti, uğurladı (قَلَى يَقْلِي قِلْيًا): (nâkıs fiil) darıldı, buğzetti, çok darıldı

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 (DUHÂ 4 – 11 / İNŞİRAH 1- 8) ≻

وَ	لَلْآخِرَةُ	خَيْرٌ	لَكَ	مِنَ الْأُولَى ط	﴿4﴾
	Doğrusu ahiret	daha hayırlıdır	senin için	Dünyadan	
atıf h.	lamu'l-ibtida (te'kit için gelen başlama lamı), {yeminin cevabı içindir de denmiştir}+mübteda	haber	car-mecrur	harfi cer, mecrur isim	

وَ	لَسَوْفَ يُعْطِيكَ	رَبُّكَ	فَتَرْضَى ط		﴿5﴾
	sana verecek	Rabbin	böylece hoşnut olacaksın		
atıf h.	tekit lamı, harfi istikbal, f. muzari, mef'ûl	fail (muzaf+ muz.ileyh)	atıf h., fiili muzari,		

4. Doğrusu ahiret senin için dünyadan daha hayırlıdır (Ya da son, başlangıçtan daha hayırlıdır). **5.** Rabbin sana verecek, böylece hoşnut olacaksın.

أَ	لَمْ يَجِدْكَ	يَتِيمًا	فَآوَى ص	﴿6﴾	وَ	وَجَدَكَ
mı	seni bulmadı	bir yetim	hemen barındırmadı (mı)			seni buldu
soru h.	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, mef'ûl	ikinci mef'ûl	atıf h., fiili mazi		atıf h.	fiili mazi, mef'ûl

ضَالًّ	فَهَدَى ص	﴿7﴾	وَ	وَجَدَكَ	عَآئِلًا	فَأَغْنَى ط	﴿8﴾
şaşırmış	doğru yolu göster(me)di (mi)			Seni buldu	yoksul	sonra zenginleştir(me)di (mi)	
ikinci mef'ûl	atıf h., fiili mazi		atıf h.	fiili mazi, mef'ûl	ikinci mef'ûl	atıf h., fiili mazi	

6. O seni bir yetim bulup hemen barındırmadı mı? **7.** Seni şaşırmış buldu akabinde doğru yolu göstermedi mi? **8.** Seni yoksul buldu sonra zenginleştirmedi mi?

فَأَمَّا	الْيَتِيمَ	فَلَا تَقْهَرْ ط	﴿9﴾	وَ	أَمَّا	السَّآئِلَ	فَلَا تَنْهَرْ ط
O halde gelince	yetime	artık ezme			gelince	isteyene	azarlama
başlama harfi, şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) harfi	mukaddem mef'ûl	râbıta + nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari		atıf h.	şart ve tafsil h.	mukaddem mef'ûl	râbıta+ nehy-i hazır; nehiy ve cezm h., f. muzari

﴿10﴾	وَ	أَمَّا	بِنِعْمَةِ	رَبِّكَ	فَحَدِّثْ	﴿11﴾
		nimetine		Rabbının	(ondan) bahset	
	atıf h.	şart ve tafsil h.	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muzâfun ileyh, muzaf, (كَ): muz. ileyh	râbıta, emir fiili	

9. O halde yetime gelince artık ezme. **10.** İsteyene gelince (sakın onu) azarlama, **11.** Rabbinin nimetine gelince (ondan) bahset.

سورة الشرح (94)

(İNŞİRÂH (Kalben Genişleme) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	وَضَعْنَا	﴿1﴾	صَدْرَكَ لا	لَكَ	لَمْ نَشْرَحْ	أَ
	indir(me)dik (mi)		göğsünü	senin için	Biz açıp genişletmedik	mi
atıf h.	fiili mazi, fail		mef'ul (muzaf+ muz.ileyh)	car-mecrur	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari	soru h.

﴿3﴾	ظَهْرَكَ لا	أَنْقَضَ	الَّذِي		﴿2﴾ وِزْرَكَ لا	عَنْكَ
	sırtını	büken			yükünü	Senden
(ظَهْرَ):mef'ul, muzaf (كَ): muz. ileyh		sıla: mazi fiil cümlesi	(وِزْرَكَ)'nin sıfatı, ismi mevsul		mef'ul	car-mecrur

﴿4﴾	ذِكْرَكَ ط	لَكَ	رَفَعْنَا	وَ
	şanını mef'ul	Senin için car-mecrur	yükselttik fiili mazi, fail	atıf h.

1. Biz senin için göğsünü açıp genişletmedik mi? **2-3.** Senden sırtını büken yükünü indirmedik mi? 4. Senin için şanını yükselttik.

﴿6﴾	يُسْرًا ط	مَعَ الْعُسْرِ	إِنَّ	﴿5﴾ يُسْرًا لا	مَعَ الْعُسْرِ	فَإِنَّ
	bir kolaylık (إِنَّ)'nin muahhar ismi	zorlukla beraber vardır (إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi cümle	Gerçekten tekid ve nasb h.	bir kolaylık (إِنَّ)'nin muahhar ismi	zorlukla beraber vardır (إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi cümle	O halde gerçekten başlama h., tekid ve nasb harfi

5. O halde gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır. **6.** Gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır.

﴿8﴾	فَارْغَبْ	وَ إِلَى رَبِّكَ	﴿7﴾ فَانْصَبْ لا	فَرَغْتَ	فَإِذَا
	rağbet et râbıta, emir fiili	Rabbine harfi cer, mecrur isim	ve atıf h.	hemen bir işe sarıl râbıta, cevabü'ş-şart; emir fiili	boş kaldığın zaman fiilü'ş-şart, fiili mazi, fail	O halde başlama h., {atıf h. de denmiştir}, cezmetmeyen ve şart ifade eden zaman zarfı

7. O halde boş kaldın mı (bir işi bitirince), hemen bir işe sarıl (başka bir işle yorul). **8.** Ve Rabbine rağbet et (rağbetin, arzun Rabbine olsun).

سورة التين (95)

(TÎN (İncir) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿2﴾	سِينِينَ لا	طُورِ	وَ	﴿1﴾ الزَّيْتُونِ لا	وَ	التِّينِ	وَ
	Sînâ muzafun ileyh	dağına matuf, muzaf	atıf h.	zeytine matuf	ve atıf h.	incire mecrur isim	Andolsun yemin vavı

﴿3﴾	الْأَمِينِ لا	الْبَلَدِ	هَذَا	وَ
	güvenli sıfat	beldeye (هَذَا)'nın bedeli, mevsuf	bu matuf, işaret ismi	ve atıf h.

1. Andolsun incire ve zeytine, **2.** Sînâ dağına, **3.** Ve bu güvenli beldeye,

﴿4﴾	تَقْوِيمٍ ز	فِي أَحْسَنِ	الْإِنْسَانَ	خَلَقْنَا	لَقَدْ
	bir biçimde muzafun ileyh	en güzel hal: şibhi cümle, muzaf	insanı mef'ul	Biz yarattık fiili mazi + fail	Gerçekten yemin cevabı lamı, tahkik harfi

﴿5﴾	سَافِلِينَ لا	أَسْفَلَ	رَدَدْنَاهُ	ثُمَّ
	aşağıların muz. ileyh	en aşağısına mahzuf bir mekan zarfının sıfatı, yani; (مكانا أسفل) (en aşağı mekana) {hal de denmiştir}.	onu döndürdük fiili mazi, fail, mef'ul	Sonra atıf h.

4. Gerçekten Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık. **5.** Sonra onu aşağıların aşağısına döndürdük.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 596 ≻

(93 / DUHÂ, 4 – 5 – 6 – 7):

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْأَوَّلُ ث اَلْأُولَى): ilk, birinci, dünya (اَلْآخِرَةُ): ahiret, son

(أَعْطَى يُعْطِي اِعْطَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi (رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) razı oldu, hoşnut oldu

(وَجَدَ يَجِدُ وُجُودٌ): (misal fiil) buldu (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim

(آوَى يُؤْوِي اِيوَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) barındırdı, sığındırdı (وَجَدَ يَجِدُ وُجُودٌ): (misal fiil) buldu

[اَلضَّالُّ (ضَلَّ يَضِلُّ)]: (ism-i fâil) hayrette kalan, şaşıran, şaşırmış

(هَدَى يَهْدِي هَدْيًا): (nâkıs fiil) hidâyet etti, yol gösterdi, hidayet verdi, irşad etti, sevketti, yol gösterdi

(93 / DUHÂ, 8 – 9 – 10 – 11):

(وَجَدَ يَجِدُ وُجُودٌ): (misal fiil) buldu [اَلْعَائِلُ (عَالَ يَعِيلُ)]: (ism-i fâil) yoksul, fakir

(أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) zenginleştirdi, zengin kıldı, ihtiyacını giderdi, meşgul etti

(اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim (قَهَرَ يَقْهَرُ قَهْرًا): ezdi, yendi, hâkimiyet sürdürdü, diktatörlük etti

[اَلسَّائِلَ (سَاَلَ يَسْاَلُ)] : (ism-i fâil) isteyen, soran (نَهَرَ يَنْهَرُ نَهْرًا):azarladı (اَلنِّعْمَةُ ج نِعَمٌ): nimet

(حَدَّثَ يُحَدِّثُ تَحْدِيثًا): (tef'il bâbı) anlattı, ilan etti, bahsetti, haber verdi

≺ İNŞİRAH SÛRESİ ≻

(94 / İNŞİRÂH, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 - 6 – 7 – 8):

(شَرَحَ يَشْرَحُ شَرْحًا): açtı, genişletti, genişlik verdi/ sıkıntıları giderdi, sevinç ve huzura kavuşturdu, yardı/ bir şeyi izah etmek ve açıklamak suretiye bildirdi (Bir eserin izah ve tefsirini yapan kitaba da şerh denilmektedir)

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, bir şeyin en üst ve ön tarafı (وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا): (misal fiil) kaldırdı, koydu / indirdi/ çıkardı

(اَلْوِزْرُ ج أَوْزَارٌ): ağır yük, vebal, / günah, suç (اَلْيُسْرُ): kolaylık, kolay, kolay olmak, yavaş şey

(أَنْقَضَ يُنْقِضُ إِنْقَاضًا): (if'al bâbı) çökertti, büktü, çatırdattı, (teşbihtir: ağır geldi, kaldıramadı demektir)

(اَلظَّهْرُ ج ظُهُورٌ): sırt, arka, yüz üzeri (رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا): yükseltti, kaldırdı (اَلذِّكْرُ): şeref, şan, zikir, söz, zikretme/ kitap

(اَلْعُسْرُ): güçlük, zorluk, zahmet, müşkilât, göğüs darlığı, vazife yükü, düşmanların kuvveti, eza ve cefası gibi şeylerdir

(اَلْعُسْرُ): güçlük, zorluk, zahmet, müşkilât, göğüs darlığı, vazife yükü, düşmanların kuvveti, eza ve cefası gibi şeylerdir

(اَلْيُسْرُ): kolaylık, kolay, kolay olmak, yavaş şey (فَرَغَ يَفْرُغُ فَرَاغًا): boşaldı, boşladı

(نَصِبَ يَنْصَبُ نَصَبًا): işe sarıldı, yoruldu, bitkin düştü (رَغِبَ يَرْغَبُ رَغَبًا): rağbet etti, arzuladı, yöneldi

≺ TÎN SÛRESİ ≻

(95 / TÎN, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(اَلتِّينُ): incir (اَلزَّيْتُونَةُ ج زَيْتُونٌ): zeytin ağacı, zeytin meyvesi (اَلطُّورُ): dağ (طُورُ سِينِينَ): Sina dağı

(اَلْبَلَدُ ج بِلَادٌ): belde [اَلْاَمِينُ (اَمِنَ يَاْمَنُ)]: (mübâlağalı ism-i fâil) güvenilir, emin, emniyetli

(خَلَقَ يَخْلُقُ): yarattı [اَلْاَحْسَنُ (حَسُنَ)]: (ism-i tafdîl) en güzel, daha güzel (أَسْفَلُ ث سُفْلَى): (ism-i tafdîl) en düşük, bayağı, adi

[اَلتَّقْوِيمُ (قَوَّمَ يُقَوِّمُ)]: (masdar) biçim, ölçülü ve düzgün yapma

(رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا): (muzaaf fiil) geri çevirdi, döndürdü, reddetti (اَلسَّافِلُونَ ج سَافِلُونَ): (ism-i fâil) alçak, aşağı

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 597 (TÎN 6 – 8 / ALAK 1- 19) ≻

﴿6﴾	۟ غَيْرُ مَمْنُونٍ	أَجْرٌ	فَلَهُمْ	الصَّالِحَاتِ	وَ عَمِلُوا	آمَنُوا	الَّذِينَ	إِلَّا
	kesintisiz	bir mükafat	Onlar için vardır	sâlih amel	işleyenler	İman eden	kimseler	bunun dışındadır
	sıfat	mübteda muahhar,, mevsuf	atıf h. {rabıta da denmiştir}+ haber mukaddem; şibhi cümle	mef'ul (cemi müennes salim'in mansub hali)	fiili mazi, fâil	atıf harfi	sıla: mazi fiil c., (وا): fâil	müstesna, ismi mevsul	istisna h.

6. İman edip sâlih amel işleyenler bunun dışındadır. Onlar için kesintisiz bir mükafat vardır.

﴿8﴾	الْحَاكِمِينَ	بِأَحْكَمِ	اللَّهُ	لَيْسَ	أَ	﴿7﴾ ۟ بِالدِّينِ	بَعْدُ	يُكَذِّبُكَ	فَمَا
	hükmedenlerin	en iyi hükmedeni	Allah	değil	midir?	din konusunda	(bundan) sonra	seni yalanlar	O halde ne
	muz. ileyh	zaid cer (olumsuz cümlede vurgu için gelir), (لَيْسَ)'nin haberi, muzaf	(لَيْسَ)'nin ismi	fiili mazi, nâsih	soru h.	car-mecrur	zaman zarfı	haber; muzari f. cümlesi (كَ): mef'ûl	başlama h., mübteda, soru ismi

7. O halde (bundan) sonra din konusunda seni ne yalanlayabilir? **8.** Allah, hükmedenlerin en iyi hükmedeni değil midir?

سورة العلق (96)

(ALÂK (Aşılanmış yumurta) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 597 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	مِنْ عَلَقٍ ۚ	الْإِنْسَانَ	خَلَقَ	خَلَقَ ۚ	الَّذِي	رَبِّكَ	بِاسْمِ	اقْرَأْ
	aşılanmış bir yumurtadan	insanı	yarattı	Yaratan		Rabbinin	adıyla	oku!
	(الْإِنْسَانَ)'den hal; şibhi cümle	mef'ul	fiili mazi	sıla: mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul	muz. ileyh, muzaf, mevsuf, (كَ): muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	emir fiili

﴿2﴾	اقْرَأْ	وَ	رَبُّكَ	الْأَكْرَمُ ۙ	﴿3﴾	الَّذِي	عَلَّمَ
	Oku!		Rabbin	ikramda en ileri olandır		O ki	öğretti
	emir fiili	hal vavı, arkadan gelen isim cümlesi hal'dir	mübteda	haber, mevsuf		sıfat, ismi mevsul	sıla: mazi fiil cüm.

﴿4﴾	بِالْقَلَمِ ۙ	عَلَّمَ	الْإِنْسَانَ	مَا	﴿5﴾	لَمْ يَعْلَمْ ۚ
	kalemle (yazmayı)	öğretti	İnsana	şeyleri		bilmediği
	car-mecrur	sıla: mazi fiil cüm.	mefûl	ikinci mefûl, ismi mevsul		Sıla: cahd-ı mutlak fiil cüm.: nefiy ve cezm h., muzari fiil

1. Yaratan Rabbinin adıyla oku! **2.** (O,) insanı aşılanmış bir yumurtadan yarattı. **3.** Oku! Rabbin ikramda en ileri olandır. **4.** O ki, kalemle (yazmayı) öğretti. **5.** İnsana bilmediği şeyleri öğretti.

﴿7﴾	اسْتَغْنَى ۚ	أَنْ رَآهُ	﴿6﴾	لَيَطْغَى ۙ	الْإِنْسَانَ	إِنَّ	كَلَّا
	müstağni	kendisini görmesi sebebiyle		kesinlikle azgınlık eder	insan	Doğrusu	Hayır!
	(رَأَى)'nın ikinci mef'ûlü; mazi fiil cümlesi	masdar h., fiili mazi, mef'ul		tekit lamı+ (إِنْ)'nin haberi: muzari fiil cümlesi	(إِنْ)'nin ismi	tekid ve nasb h.	nefiy ve zecr (kınama) h.

إِنَّ — Şüphesiz — tekid ve nasb h.

إِلَى رَبِّكَ — Rabbinedir — (إِنَّ)'nin haber mukaddemi; şibhi cümle

الرُّجْعَى ﴿8﴾ — dönüş — (إِنَّ)'nin muahhar ismi

6 - 7. Hayır! Doğrusu insan kendisini müstağni görmesi (muhtaç olmadığını zannetmesi) sebebiyle kesinlikle azgınlık eder. **8.** (Fakat) Şüphesiz, Rabbinedir dönüş.

أَ رَأَيْتَ — gördün mü — soru harfi, fiili mazi+ fail

الَّذِي — kimseyi — mef'ûl, ismi mevsul

يَنْهَى ﴿9﴾ — yasaklayan — sıla: muzari fiil cüm.

عَبْدًا — bir kulu — mef'ûl

إِذَا — zaman — zaman zarfı

صَلَّى ﴿10﴾ — namaz kıldığı — f. mazi

أَ رَأَيْتَ — gördün mü — fiili mazi, fail — soru h.

إِنْ كَانَ — idiyse — şart h.+ fiilü'ş-şart; f. mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri, cevabu'ş-şart mahzuftur (kaldırılmıştır)

عَلَى الْهُدَى ﴿11﴾ — doğru yolda — (كَانَ)'nin haberi: şibhi cümle

أَوْ — veya — atıf h.

أَمَرَ — emrettiyse — fiili mazi

بِالتَّقْوَى ﴿12﴾ — takvayı — harfi cer, mecrur isim

أَ رَأَيْتَ — Ne dersin — fiili mazi, fail — soru h.

إِنْ كَذَّبَ — yalanlasa — şart h.+fiilü'ş-şart, fiili mazi, cevabu'ş-şart mahzuftur

وَ — ve — atıf h.

تَوَلَّى ﴿13﴾ — yüzçevirse — f. mazi

أَ — mi? — soru h.

لَمْ يَعْلَمْ — bilmedi — cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., f. muzari

بِأَنَّ — olduğunu — harfi cer, tekit ve nasb harfi

اللَّهَ — Allah'ın — (أَنَّ) nin ismi

يَرَى ﴿14﴾ — görüyor — (أَنَّ)'nin haberi; muzari fiil cüm

(يَعْلَمْ) fiilinin mef'ulü

9 - 10. Gördün mü namaz kıldığı zaman bir kulu yasaklayanı? **11.** Gördün mü (ne dersin, söyle bakalım), ya o (kul) doğru yolda idiyse? **12.** Veya takvayı emrettiyse? **13.** Ne dersin, (dini) yalanlasa ve (haktan) yüzçevirse (daha mı iyi olurdu)? **14.** Allah'ın (yaptıklarını) görmekte olduğunu bilmez mi?

كَلَّا — Hayır! — nefiy ve kınama h.

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ — Eğer vazgeçmezse — (إِنْ) edatının başında gelen lâm (harfi kasem) yemin mânasına delâlet eder. (إِنْ)'in cevabı da kasemin cevabı gibi olur+ şart ve cezm h.+ fiilu'ş-şart: cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., illetin düşmesiyle meczum fiili muzari

لَنَسْفَعًا — kesinlikle yakalayacağız — yeminin cevabı başında gelen lam+ (نَسْفَعَنْ); hafifletilmiş tekit nûnuna (نْ) birleşen fiili muzari

بِالنَّاصِيَةِ ﴿15﴾ — perçeminden — car-mecrur

نَاصِيَةٍ — perçeminden — (النَّاصِيَةِ)'den bedel, mevsuf

كَاذِبَةٍ — yalancı — sıfat

خَاطِئَةٍ ﴿16﴾ — günahkâr — ikinci sıfat, mecrur

فَلْيَدْعُ — çağırsın — rabıta (bağlaç), {başlama harfi de denmiştir}+ emr-i gaib (illet harfinin düşmesiyle meczum)

نَادِيَهُ ﴿17﴾ — meclisin — mef'ul

سَنَدْعُ — Biz de çağıracağız — harfi istikbal (gelecek zaman harfi), emrin cevabı: meczum fiili muzari

الزَّبَانِيَةَ ﴿18﴾ — zebânîleri — mef'ûl

15-16. Hayır! Eğer vazgeçmezse kesinlikle perçeminden, o yalancı, günahkâr perçeminden tutup yakalarız. **17.** O, hemen meclisini (yandaşlarını) çağırsın. **18.** Biz de zebânîleri çağıracağız.

كَلَّا — Hayır! — nefiy ve kınama h.

لَا تُطِعْهُ — ona uyma — nehy-i hazır: nehiy ve cezm h., fiili muzari, (هُ): mef'ûl

وَ — atıf h.

اسْجُدْ — secde et — emr-i hazır

وَ — atıf h.

اقْتَرِبْ ﴿19﴾ — çok yaklaş — emir f.

19. Hayır! Ona uyma! (Rabbine) Secde et, çok yaklaş. (Dikkat! : **Secde** ayetidir)

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 596 ≻

(95 / TÎN, 6 – 7 – 8):

(عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) doğru olan, salih olan (اَلْأَجْرُ ج أُجُورٌ): ecir, ücret, mükâfat

[(اَلْمَمْنُونُ (مَنَّ يَمُنُّ]: (ism-i mef'ûl) kesilen, minnet edilen (غَيْرُ مَمْنُونٍ): kesintisiz, başa kakılmayan, kesilmeyen

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

[(اَلْحَاكِمُ (حَكَمَ يَحْكُمُ]: (ism-i tafdîl) en adil, en mahir (اَلْحَاكِمُ ج حَاكِمُونَ): (ism-i fâil) hükmeden, hüküm veren

≺ ALAK SÛRESİ ≻

(96 / ALAK, 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6):

(قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً): (mehmuze'l-lam) okudu (اَلْإِسْمُ ج أَسْمَاءُ): isim (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı

(اَلْعَلَقُ): aşılanmış yumurta, kan pıhtısı, embriyo, asılıp tutunan şey (عَلَّمَ يُعَلِّمُ تَعْلِيمًا): (tef'il bâbı) öğretti

(اَلْقَلَمُ ج اَقْلَامٌ): kalem [(اَلْأَكْرَمُ (كَرَمَ يَكْرُمُ]: (ism-i tafdîl) en kerim, en şerefli, ikramda en ileri, kadri en yüce

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (طَغَى يَطْغَى طَغْيًا): (nâkıs fiil) azgınlık etti, haddi aştı, sınırı çiğnedi, fazla ileri gitti, taştı, azdı

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(96 / ALAK, 7 – 8 – 9):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti [(رَجَعَ يَرْجِعُ (اَلرُّجْعَى]: (masdar) dönmek, dönüş

(اِسْتَغْنَى يَسْتَغْنِي اِسْتِغْنَاءً): (nâkıs fiil, istif'âl bâbı) ihtiyaç hissetmedi, muhtaç olmadı (نَهَى يَنْهَى نَهْيًا): (nâkıs fiil) alıkoydu, yasakladı

(96 / ALAK, 10 – 11 – 12 - 13 - 14 – 15):

(اَلْعَبْدُ ج عِبَادٌ): kul, köle (صَلَّى يُصَلِّي صَلاَةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) namaz kıldı/ rahmet etti/ salât getirdi, dua etti

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): (mehmuze'l-fa) emretti

[(اَلْهُدَى (هَدَى يَهْدِي]: (masdar) hidayet, hidayet verme, yol gösterme, doğru yol [(وَقْيًا) اَلتَّقْوَى]: korunma, sakınma

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti

(تَوَلَّى يَتَوَلَّى تَوَلِّيًا): (nâkıs fiil, tefa'ul bâbı) yüz çevirdi, arkasını döndü, Hak'tan, hakikatten yüz çevirdi ve uzaklaştı

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil

(اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً): (nâkıs fiil, iftiâl bâbı) vazgeçti, bıraktı (سَفَعَ يَسْفَعُ سَفْعًا بِ): yakaladı, tuttu/ tokatladı

(اَلنَّاصِيَةُ ج نَوَاصٍ): kâkül, perçem, başın ön kısmındaki yani alındaki saç, onun bittiği alın, yani alnın üstünde başın ön tarafı

(سَفَعَ بِالنَّاصِيَةِ): kâkülden tutup kavradı (zorlama ve zelil kılmaktan kinayedir). Bu sözcük, bir kimsenin yakalanmasını ve aşağılanmasını dile getirmek için kullanılan eski bir Arap deyimidir.

(96 / ALAK, 16 – 17 – 18 – 19):

(اَلنَّاصِيَةُ ج نَوَاصٍ): kâkül, perçem, başın ön kısmındaki yani alındaki saç, onun bittiği alın, yani alnın üstünde başın ön tarafı

[(اَلْكَاذِبَةُ (كَذَبَ]: (ism-i fâil) yalancı, düzmeci [(اَلْخَاطِئَةُ (خَطِئَ]: günahkâr, günaha giren, kasten kötülüğe meyleden

(دَعَا يَدْعُو دُعَاءً): (nâkıs fiil) çağırdı/ dua etti [(اَلنَّادِي (نَادَى يُنَادِي]: meclis, topluluk, aile veya aşiretin toplandığı meclis

(اَلزَّبَانِيَةُ): zebaniler; güçlü, iri yapılı, şiddetli, sert melekler, bekçi (كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil

(أَطَاعَ يُطِيعُ اِطَاعَةً): (ecvef fiil, if´al bâbı) itaat etti, uyum sağladı, bağlılık gösterdi, muvafakat etti

(اِقْتَرَبَ يَقْتَرِبُ اِقْتِرَابًا): (iftiâl bâbı) çok yaklaştı, pek yakın oldu, (Allah'ın rızasını) kazanmaya çalıştı, yakınlık sağladı

سورة القدر (97)

(KADİR (Kadri Büyük) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 598 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

إِنَّآ	أَنْزَلْنَاهُ	فِي لَيْلَةِ	الْقَدْرِ ۚ ﴿1﴾	وَ	مَآ	أَدْرَاكَ
Doğrusu Biz te'kit ve nasb h., (إِنَّ)'nin ismi	onu indirdik (إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi (fiil+fâil+mef'ul)	gecesinde harfi cer, mecrur isim, muzaf	Kadir muz. ileyh	başlama h.	ne mübteda, soru ismi	sana bildirdi haber; mazi fiil cümlesi (fiil +mef'ul)

مَا	لَيْلَةُ	الْقَدْرِ ﴿2﴾	لَيْلَةُ	الْقَدْرِ	خَيْرٌ	مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿3﴾
ne olduğunu mübteda, soru ismi	gecesinin haber, muzaf	Kâdir muz.ileyh	gecesi mübteda, muzaf	Kadir muz. ileyh	daha hayırlıdır haber	bin aydan harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)

1. Doğrusu, Biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik. **2.** Kadir gecesinin ne olduğunu sana ne bildirdi? (ne olduğunu sen nereden bileceksin?) **3.** Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.

تَنَزَّلُ	الْمَلَآئِكَةُ	وَ	الرُّوحُ	فِيهَا	بِإِذْنِ	رَبِّهِمْ ۚ
iner muzaraat harfi düşmüş f. muzari	Melekler fail	ve atıf h.	Ruh matuf	o gecede car-mecrur	izniyle harfi cer, mecrur isim, muzaf	Rablerinin muzâfun ileyh, bir sonraki isim (burada zamir) için muzaf, (هِمْ):muz. ileyh

مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿4﴾	سَلَامٌ قف	هِيَ	حَتَّىٰ	مَطْلَعِ	الْفَجْرِ ﴿5﴾
her bir emirden harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	selamettir haber mukaddem	o mübteda muahhar, munfasıl zamir	kadar gaye ve cer h.	doğuşuna mecrur isim, muzaf	Fecrin m.ileyh

4. Melekler ve Ruh (Cebrail) o gecede Rablerinin izniyle her bir emirden (her türlü iş için) iner. **5.** Fecrin doğuşuna kadar selamettir o..

سورة البينة (98)

(BEYYİNE (Apaçık Delil) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 8 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 598 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

لَمْ يَكُنِ	الَّذِينَ	كَفَرُوا	مِنْ أَهْلِ	الْكِتَابِ	وَ	الْمُشْرِكِينَ	مُنْفَكِّينَ
değildi cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., fiili muzari, nasih	kimseler (كَانَ)'nin ismi, ismi mevsul	inkâr eden sıla: fiil c.: fiili mazi, fâil	ehlinden (الَّذِينَ)'den hal ; şibhi cüm. (car-mecrur, muzaf)	Kitap muz. ileyh	ve atıf h.	müşriklerden matuf	ayrılacak (كَانَ)'nin haberi

حَتَّىٰ	تَأْتِيَهُمُ	الْبَيِّنَةُ ﴿1﴾	رَسُولٌ	مِنَ اللّٰهِ	يَتْلُو	صُحُفًا
kadar gâye ve nasb harfi	kendilerine gelinceye muzari fiil, mef'ul	apaçık delil fail	bir peygamberdir (الْبَيِّنَةُ)'den bedel, mevsuf	Allah'tan car-mecrur	okuyan (رَسُولٌ) kelimesinin sıfatı; muzari fiil cümlesi	sayfaları mef'ul, mevsuf

مُطَهَّرَةً ﴿2﴾ فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ﴿3﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ

tertemiz (صُحُفًا)'in sıfatı | (bu sayfaların) içinde vardır | hükümler | çok kıymetli sıfat | ayrılığa düşmediler | kimseler

haber mukaddem, şibhi cümle | mübteda muahhar, mevsuf | sıfat | atıf h., fiili mazi | nefiy h., fiili mazi | fail, ismi mevsul

أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿4﴾

kendilerine verilen | kitap | ancak (düştüler) | sonra | kendilerine gelmesinden | o açık delilin

sıla: meçhul mazi fiil cüm. | mef'ul | istisna h. | h.cer, zaman zarfı, muzaf | (بَعْدِ)'nin muz. ileyhi; masdar h., fiili mazi, mefûl | fail

1. Kitap ehli ve müşriklerden inkâr edenler kendilerine apaçık delil gelinceye kadar (küfürden) ayrılacak değildi. **2.** (Bu delil), tertemiz sayfaları okuyan Allah katından bir peygamberdir. **3.** (Bu sayfaların) içinde çok kıymetli hükümler (konular) vardır. **4.** Kendilerine kitap verilenler ancak o açık delilin (Kitap ve Peygamber'in) kendilerine gelmesinden sonra ayrılığa düştüler.

وَمَآ أُمِرُوٓا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَآءَ

Allah'ı birleyenler | dini | ona | has kılanlar olarak | Allah'a | kulluk etmek için | başkasıyla | emrolunmadılar

ikinci hal | mef'ul | car-mecrur | hal | mef'ul | ta'lîl (sebep) ve nasb h., fiili muzari, fâil | istisna h. | nefiy h., meçhul fiili mazi, naibi fâil | atıf h.

وَيُقِيمُوا الصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَوٰةَ وَذَٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿5﴾

dosdoğru kılmak için | namazı | ve | vermek için | zekatı | işte o | dindir | dosdoğru

atıf h. | mef'ûl | atıf h. | (لِيَعْبُدُوا)'ye matuf, f. muzari, fâil | mef'ûl | başlama h. | haber, muzaf | muz.ileyh

(لِيَعْبُدُوا)'ye matuf, fiili muzari, fâil | atıf h.

5. (Oysa) onlar, Allah'ı birleyenler, dini ona has kılanlar olarak Allah'a kulluk etmekten, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekatı vermekten başkasıyla emrolunmamışlardı. İşte o dosdoğru dindir.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ

şüphesiz | kimseler | inkar eden | ehlinden | Kitap | ve | müşriklerden | ateşindedirler | cehennem

tekit ve nasb h. | (إِنَّ)'nin ismi, ismi mevsul | sıla: mazi fiil, fâil | (الَّذِينَ)'den hal; şibhi cümle, muzaf | muz. ileyh | atıf h. | matuf | (إِنَّ)'nin haberi; şibhi cümle, muzaf | muzâfun ileyh

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿7﴾

ve | işleyenler | sâlih ameller | onlar | en iyi | yaratıktır

atıf h. | fiili mazi, fâil | mef'ul | mübteda | fasıl zamiri | haber, muzaf | muz. ileyh

جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿8﴾

onların karşılığı | katındaki | Rableri | cennetleridir | Adn | akan | altından | ırmaklar | sürekli kalacakları | içinde | ebediyen | Allah | hoşnut olmuştur | onlardan | onlar hoşnut olmuşlardır | ondan | işte bu | kimse içindir | korkan | Rabbinden

mübteda | mef'ul | mekan zarfı, muzaf | muz. ileyh, mecrur isim | (جَزَاؤُهُمْ)'den hal; şibhi cümle | sıfat; fiil c. | harfi cer, mecrur isim (zarf) | fâil, {cümle hal'dir} | hal | car-mecrur | zaman zarfı | fiili mazi | fail | atıf h. | car-mecrur | fiili mazi, fâil | mef'ulün bih | haber, şibhi cümle | mübteda | car-mecrur | sıla: mazi fiil cüm.

6. Kitap ehlinden ve müşriklerden inkar edenler, şüphesiz içinde sürekli kalacakları cehennem ateşindedirler. İşte onlar, en kötü yaratıktır. **7.** Gerçekten iman edip sâlih ameller işleyenler, işte onlar en iyi yaratıktır. **8.** Onların Rableri katındaki karşılığı, altından ırmaklar akan, içinde sürekli ve ebediyen kalacakları Adn cennetleridir. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır. İşte bu, Rabbinden korkan kimse içindir.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 598 ≻

(97 / KADİR, 1 – 2 – 3):

(أَنزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالاً): (if'al bâbı) indirdi (اَللَّيْلَةُ ج لَيَالٍ): gece

(اَلْقَدْرُ ج اَقْدَارٌ): azamet, şeref, kadr, güç, hüküm, takdir, şeref, ululuk, şan, şeref, mertebe, takdir, değer ve ölçü

(أَدْرَى يُدْرِي إِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْقَدْرُ ج اَقْدَارٌ): azamet, şeref, kadr, güç, hüküm, şan, takdir, değer ve ölçü

(اَلْقَدْرُ ج اَقْدَارٌ): azamet, şeref, kadr, güç, hüküm, takdir, şeref, ululuk, şan, şeref, mertebe, takdir, değer ve ölçü

(اَلْخَيْرُ): (ism-i tafdîl) daha hayırlı, en hayırlı (اَلْاَلْفُ ج آلاَفٌ): bin (اَلشَّهْرُ ج شُهُورٌ): ay

(97 / KADİR, 4 – 5):

(تَنَزَّلَ يَتَنَزَّلُ تَنَزُّلاً): (tefa'ul bâbı) indi (yavaş yavaş tedrici bir iniş) (aslı:يَتَنَزَّلُ) (yavaş yavaş, tedricen) iner

(اَلْمَلَكُ ج مَلاَئِكَةُ): melek (اَلرُّوحُ): ruh, Cebrail aleyhisselam (اَلْاِذْنُ ج اُذُونٌ): izin, müsaade (اَلْاَمْرُ ج اُمُورٌ): emir, iş, durum, husus

(اَلسَّلاَمُ): selamet, barış, esenlik [(طَلَعَ يَطْلُعُ) اَلْمَطْلَعُ]: doğuş, doğum, doğmak

(اَلْفَجْرُ): fecir, sabah aydınlığı, şafak vakti, tan yerinin ağarma zamanı, gündüzün başlangıcı

≺ BEYYİNE SÛRESİ ≻

(98 / BEYYİNE, 1 – 2 – 3 - 4):

(اَلْمُنْفَكُّ ج مُنْفَكُّونَ): (ism-i fâil) ayrılan, vazgeçen, giden (أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا): (mehmuz ve nâkıs fiil) geldi

(اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): kanıt, apaçık, apaçık ve kesin delil (اَلرَّسُولُ ج رُسُلٌ): elçi, resul, peygamber (اَلصَّحِيفَةُ ج صُحُفٌ): sahife

(تَلاَ يَتْلُو تِلاَوَةً): (nâkıs fiil) kıraat etti, okudu [(طَهَّرَ يُطَهِّرُ) اَلْمُطَهَّرَةُ]: (ism-i mef'ûl) temizlenmiş, batıl ve şüphelerden uzak

(اَلْكِتَابُ ج كُتُبٌ): konu, hüküm/ kitap, yazı (جَاءَ يَجِيئُ): (mehmuz - ecvef f.) geldi (اَلْبَيِّنَةُ ج بَيِّنَاتٌ): apaçık, apaçık ve kesin delil

(اَلْقَيِّمَةُ): doğru, adil, değerli, çok kıymetli, yüksek değere sahip / istikamet ve adalet yolunu takip eden

(تَفَرَّقَ يَتَفَرَّقُ تَفَرُّقًا): (tefa'ul bâbı) ayrılığa düştü, ayrıldı/ parçalandı (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz'el fa - nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi

(98 / BEYYİNE, 5 – 6 – 7 – 8):

(أَمَرَ يَأْمُرُ أَمْرًا): emretti (عَبَدَ يَعْبُدُ): ibadet etti, kulluk etti (اَلْمُخْلِصُ ج مُخْلِصُونَ): ihlâslı olan, halis kılan (riya ve şirkten uzak olan)

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza (اَلزَّكَاةُ ج زَكَوَاتٌ): zekât, sadaka (اَلصَّلاَةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(اَلْحَنِيفُ ج حُنَفَاءُ): hanif, (Allah'ı birleyen), Allah'ın emrine teslim olup Allah'ın dininden olan hiçbir hususta cayma yapmayan

(أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) dosdoğru kıldı (آتَى يُؤْتِي إِيتَاءً): (mehmuz - nâkıs f., if'al bâbı) verdi, getirdi

(اَلْقَيِّمَةُ): çok kıymetli,yüksek değere sahip /istikamet ve adalet yolunu takip eden

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden, sürekli, ebedi (اَلشَّرُّ ج اَشْرَارٌ): (ism-i tafdîl) daha kötü, daha şerli

(اَلْبَرِيَّةُ ج بَرِيَّاتٌ): yaratık, mahlûkat, yaratılan (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلنَّهْرُ ج اَنْهَارٌ): nehir, ırmak

(اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (اَلْبَرِيَّةُ ج بَرِيَّاتٌ): yaratık, mahlûkat, yaratılan

[(جَزَى يَجْزِي) اَلْجَزَاءُ]: (masdar) karşılık, karşılığını verme (جَزَى يَجْزِي جَزْيًا): (nâkıs fiil) aktı, cereyan etti, harekete geçti

(اَلْخَالِدُ ج خَالِدُونَ): (ism-i fâil) kalıcı olan, bekası devam eden, sürekli, ebedi (اَلْاَبَدُ): ebed, ebediyen, zaman

(رَضِيَ يَرْضَى رِضًا): (nâkıs fiil) hoşnud oldu, razı oldu/ sevdi/ tercih etti (خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً): (nâkıs fiil) korktu, sakındı, çekindi

سورة الزلزلة (99)

(ZİLZÂL (Şiddetli Sarsıntı) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 8 ayettir.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

إِذَا	زُلْزِلَتِ	الْأَرْضُ	زِلْزَالَهَا ﴿1﴾	وَ	أَخْرَجَتِ	الْأَرْضُ
zaman	sarsıldığı	Yer	o sarsıntısıyla	,	çıkardığı	Yer
şart ifade eden zaman zarfı	meçhul f.mazi	naibi fail	mef'ûlü mutlak	atıf h.	fiili mazi	fail

أَثْقَالَهَا ﴿2﴾	وَ	قَالَ	الْإِنْسَانُ	مَا لَهَا ﴿3﴾	يَوْمَئِذٍ
ağırlıklarını	Ve	dediği zaman	İnsan	«Buna ne oluyor»	O gün
mef'ul	atıf h.	f. mazi	fail	mübteda, soru ismi	zaman zarfı

تُحَدِّثُ	أَخْبَارَهَا ﴿4﴾	بِأَنَّ	رَبَّكَ	أَوْحَى	لَهَا ﴿5﴾
anlatır	haberlerini	ile	Rabbinin	vahyetmesi	ona
f. muzari, cümle (إِذَا)nın cevabıdır	mef'ûl	harfi cer, tekit ve nasb harfi	(أَنَّ) nin ismi	(أَنَّ) nin haberi; mazi fiil cümlesi	car-mecrur

1. Yer o sarsıntısıyla sarsıldığı, **2.** Yer, ağırlıklarını (atıp) çıkardığı, **3.** Ve insan «Buna ne oluyor» dediği zaman, **4-5.** O gün (yer), Rabbinin ona vahyetmesiyle haberlerini anlatır.

يَوْمَئِذٍ	يَصْدُرُ	النَّاسُ	أَشْتَاتًا	لِيُرَوْا	أَعْمَالَهُمْ ﴿6﴾
O gün	çıkarlar	insanlar	grup grup	kendilerine gösterilmesi için	amellerinin
zaman zarfı, {(إِذَا)'nın bedeli de denmiştir}	fiili muzari	fail	hal	ta'lîl (sebep) ve nasb h., meçhul f. muzari, naibi fail	mef'ûl

6. O gün insanlar, amellerinin kendilerine gösterilmesi için grup grup çıkarlar.

فَمَنْ	يَعْمَلْ	مِثْقَالَ	ذَرَّةٍ	خَيْرًا	يَرَهُ ﴿7﴾
Artık kim	işlerse	ağırlığında	bir zerre	bir hayır	onu görür
başlama harfi, mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, f.muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	temyiz	cevabü'ş-şart, f.muzari

وَ	مَنْ	يَعْمَلْ	مِثْقَالَ	ذَرَّةٍ	شَرًّا	يَرَهُ ﴿8﴾
Ve	kim	işlerse	ağırlığınca	bir zerre	şer (kötülük)	onu görür
atıf h.	mübteda, şart ismi	fi'lu'ş-şart, f.muzari	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	temyiz	cevabüş'şart muzari fiil, mefulü b

7. Artık kim bir zerre ağırlığında bir hayır (iyilik) işlerse onu (karşılığını) görür. **8.** Ve kim bir zerre ağırlığınca şer (kötülük) işlerse onu görür.

سورة العاديات (100)

(ÂDİYÂT (Koşanlar) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 599 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

وَ	الْعَادِيَاتِ	ضَبْحًا ﴿1﴾	فَالْمُورِيَاتِ	قَدْحًا ﴿2﴾
And olsun	koşanlara	ses çıkartarak	akabinde ateş saçanlara	çarparak
yemin vavı	mecrur isim	mef'ulü mutlak naibi	atıf h., matuf	mef'ulü mutlak naibi

﴿ 5 ﴾	لا جَمْعًا	بِهِ	فَوَسَطْنَ	﴿ 4 ﴾	لا نَقْعًا	بِهِ	فَأَثَرْنَ	﴿ 3 ﴾	لا صُبْحًا	فَالْمُغِيرَاتِ
bir topluluğun		Derken ortasına dalanlara ki		tozu			dumana katanlara		sabah vakti	akına çıkanlara
mefûl	car-mecrur	atıf h., fiili mazi, fâil		mefûlün bih	car-mecrur		atıf h., fiili mazi, sondaki fâil muttasıl zamir (nûnu'n-nisve)		zaman zarfı	atıf h., matuf

1. And olsun (nefes nefese) ses çıkartarak koşanlara; **2.** Akabinde çarparak kıvılcım (ateş) saçanlara, **3.** Sabah vakti akına çıkanlara (baskına gidenlere), **4.** Tozu dumana katanlara, **5.** Derken bir topluluğun ortasına dalanlara..

﴿ 7 ﴾	لَشَهِيدٌ ج	عَلَى ذٰلِكَ	وَ إِنَّهُ	﴿ 6 ﴾	لَكَنُودٌ ج	لِرَبِّهِ	الْإِنْسَانَ	إِنَّ
çok iyi bir şahittir	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	buna	harfi cer, işaret ismi	Doğrusu kendisi	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.	çok nankördür	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	Rabbine karşı	harfi cer, mecrur isim (muzaf+ muz.ileyh)	insan	(إِنَّ)'nin ismi	Gerçekten	tekid ve nasb h.

6. Gerçekten insan, Rabbine karşı çok nankördür. **7.** Doğrusu kendisi de buna çok iyi bir şahittir.

﴿ 8 ﴾	لَشَدِيدٌ ط	الْخَيْرِ	لِحُبِّ	إِنَّهُ	وَ
	çok şiddetlidir	hayır	sevgisi için	şüphesiz ki o	ve
	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi	muz. ileyh	harfi cer, mecrur isim, muzaf	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi	atıf h.

8. Ve şüphesiz ki o hayır sevgisi (mal sevdası) için pek şiddetlidir.

﴿ 9 ﴾	لا فِي الْقُبُورِ	مَا	بُعْثِرَ	إِذَا	فَلَا يَعْلَمُ	أَ
	kabirlerde bulunan	şeylerin	alt üst olacağı	zamanı	(Fakat) bilmez	mi?
	sıla; şibhi cümle	naibi fail, ismi mevsul	meçhul f.mazi	zaman zarfı	atıf h. {başlama harfi de denmiştir}+ nefiy h.,:f. muzari	soru h.

إِنَّ	﴿ 10 ﴾	لا فِي الصُّدُورِ	مَا	حُصِّلَ	وَ
Doğrusu		göğüslerde olan	şeylerin	derlenip-ortaya çıkarılacağını	
tekit ve nasb h.		sıla; şibhi cümle	naibi fail, ismi mevsul	meçhul fiili mazi	atıf h.

﴿ 11 ﴾	لَخَبِيرٌ	يَوْمَئِذٍ	بِهِمْ	رَبَّهُمْ
	kesinlikle haberdardır	o gün	onlara (ait herşeyden)	Rableri
	tekit lamı, (إِنَّ)'nin haberi, cümle (يَعْلَمُ) fiilinin mef'ûlüdür	zaman zarfı	car-mecrur, şibhi cümle (خَبِيرٌ) ile bağlantılıdır	(إِنَّ)'nin ismi

9 - 10. (Fakat) kabirlerin alt üst olup dışarı atılacağı, göğüslerde olanların derlenip-ortaya çıkarılacağı zamanı bilmez mi? **11.** Doğrusu o gün Rableri onlara (ait herşeyden) kesinlikle haberdardır.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 599 ≻

(99 / ZİLZÂL, 1 – 2 – 3 – 4):

(زَلْزَلَ يُزَلْزِلُ زِلْزَالاً): (dahrece bâbı) sarstı, depretti, muzdarip kıldı (أَخْرَجَ يُخْرِجُ اِخْرَاجًا): (if'al bâbı) çıkardı

(اَلثَّقَلُ ج اَثْقَالٌ): ağırlık, ağır yük, (hazineler, ölüler) (مَا لَهَا): onun neyi var, ona ne oluyor? (يَوْمَئِذٍ): o gün

(اَلْخَبَرُ ج اَخْبَارٌ): haber (حَدَّثَ يُحَدِّثُ تَحْدِيثًا): (tef'il bâbı) anlattı, haber verdi, ilan etti

(99 / ZİLZÂL, 5 – 6 – 7 – 8):

(أَوْحَى يُوحِي اِيحَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) vahyetti, işaret etti, sır verdi, fısıldadı, ilham etti, gizlice öğütledi

(صَدَرَ يَصْدُرُ صَدْرًا): çıktı, sudur etti, döndü, geri geldi (اَلْعَمَلُ ج اَعْمَالٌ): amel, iş

(اَلشَّتَّى ج اَشْتَاتٌ): dağınık, ayrı ayrı, darmadağınık, ayrı gruplar halinde

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi

(اَلْمِثْقَالُ ج مَثَاقِيلُ): aslı tartı aleti olup her türlü ağırlık ölçüsü (اَلذَّرَّةُ ج ذَرَّاتٌ): zerre, toz (اَلْخَيْرُ): hayır, faydalı şey

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (اَلْمِثْقَالُ ج مَثَاقِيلُ): aslı tartı aleti olup her türlü ağırlık ölçüsü

(اَلذَّرَّةُ ج ذَرَّاتٌ): zerre, toz (اَلشَّرُّ): kötülük, şer (رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti

≺ ÂDİYÂT SÛRESİ ≻

(100 / ÂDİYÂT, 1 – 2 – 3 – 4):

(اَلْعَادِيَةُ ج عَادِيَاتٌ): (ism-i fâil) koşan, akan, koşucu, koşturan

[(اَلضَّبْحُ (ضَبَحَ يَضْبَحُ]: (masdar) atın koşarken soluması, nefes nefese kalması / atın ağzından kişnemeye benzemeyen bir ses çıkarması, kısaca atların koşarken çıkardıkları nefes sesidir, Bir tür yürüme anlamına geldiği de söylenmiştir.

(اَلْمُورِيَةُ ج مُورِيَاتٌ): (ism-i fâil) kıvılcım çıkartan, kıvılcım, alev ve ateş çıkaran demektir

[(اَلْقَدْحُ (قَدَحَ يَقْدَحُ]: (masdar) çarpma, vurma, ateş çıkarmak için çarpma, kıvılcım saçma veya ayaklarıyla ses çıkarma, kıvılcım çıkartmak için sert bir cismi şiddetle kazımak, sürtmek demektir. (اَلصُّبْحُ): sabah, gündüzün başlangıcı

(اَلْمُغِيرَةُ ج مُغِيرَاتٌ): (ism-i fâil) baskın veren, akın eden, akına katılan at/ süratlice koşan (اَلنَّقْعُ ج نُقُوعٌ): (havaya kalkan) toz /şahlanma (أَثَارَ يُثِيرُ اِثَارَةً): (ecvef fiil, if'al bâbı) (toz) kopardı, yaydı, (yeri) sürdü, alt üst etti, hareket ettirdi, kabarttı

(100 / ÂDİYÂT, 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11):

(وَسَطَ يَسِطُ وَسْطًا): (misal fiil) ortasına daldı, içine daldı [(جَمَعَ يَجْمَعُ) اَلْجَمْعُ]: (masdar) halk, cemaat/ toplama

(اَلْاِنْسَانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(كَنَدَ يَكْنُدُ) اَلْكَنُودُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) çok nankör, nankörlüğü huy edinen, Allah'ın nimetini çok inkâr eden, kendinde bulunanı vermeyen, hakkı ve hayrı meneden, nimetin değerini takdir, şükrünü ve hakkını da eda etmeyen

[(شَهِدَ يَشْهَدُ) اَلشَّهِيدُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) iyi şahitlik eden, çok bilen, şahid

[(حَبَّ يَحُبُّ) اَلْحُبُّ]: (masdar) sevme, sevgi (اَلْخَيْرُ): hayır, iyi, faydalı, mubah ve meşru, faydalı şey, mal ve servet

(اَلشَّدِيدُ ج شِدَادٌ): şiddetli, kuvvetli (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْقَبْرُ ج قُبُورٌ): kabir, mezar

(بَعْثَرَ يُبَعْثِرُ بَعْثَارًا): (dahrece bâbı) alt üst etti, meydana çıkardı, diriltip dışarı attı, son derece kolaylıkla çıkarılıp etrafa dağıtıldı

(حَصَّلَ يُحَصِّلُ تَحْصِيلاً): (tef'il bâbı) derledi, tahsil etti, elde etti (اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs, sine

[(خَبَرَ يَخْبُرُ) اَلْخَبِيرُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) işin iç yüzünü bilen, haberdar olan (يَوْمَئِذٍ): o gün

سورة القارعة (101)

(KÂRİA (Büyük Felaket) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 600 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	الْقَارِعَةُ ۙ	﴿2﴾	مَا الْقَارِعَةُ ۚ	﴿3﴾	وَمَآ أَدْرَاكَ	مَا	الْقَارِعَةُ ؕ
	Büyük felâket!		nedir büyük felâket		sana bildiren nedir	ne olduğunu	Büyük felaketin
	mübteda		haber, mübteda, soru ismi		başlama h., haber; mazi fiil, mef'ul	mübteda, soru ismi	haber

(الْقَارِعَةُ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü; isim cümlesi

﴿4﴾	الْمَبْثُوثِ ۙ	كَالْفَرَاشِ	النَّاسُ	يَكُونُ	يَوْمَ	﴿5﴾	الْمَنْفُوشِ ؕ	كَالْعِهْنِ	الْجِبَالُ	تَكُونُ	وَ
	yayılmış	pervane gibi	insanlar	olur	O gün		atılmış	renkli yün gibi	dağlar	olur	
	(الْفَرَاشِ)'nin nin sıfatı	(يَكُونُ)'nün haberi; şibhi c., (الْفَرَاشِ): mevsuf	(يَكُونُ)' nün ismi	muzaf ileyh: nasih f. muzari cüm.	zaman zarfı, (cümleye muzaf olan edatlardan)		(الْعِهْنِ)'nin sıfatı	(تَكُونُ)'nün haberi, şibhi cümle, mevsuf	(تَكُونُ)' nün ismi	f. muzari nasih	atıf h.

1. Büyük felâket! **2.** Nedir büyük felâket? **3.** Büyük felaketin ne olduğunu sana bildiren nedir? **4.** O gün insanlar, yayılmış pervane gibi olur. **5.** Dağlar, atılmış renkli yün gibi olur.

﴿6﴾	مَوَازِينُهُ ۙ	ثَقُلَتْ	مَنْ	فَأَمَّا	﴿7﴾	رَاضِيَةٍ ؕ	فِي عِيشَةٍ	فَهُوَ
	tartıları (amelleri)	ağır gelen	kimseye	gelince		hoşnutluk veren	bir yaşam (tarzı) içindedir	Artık o
	fâil	sıla: mazi fiil cüm.	mübtedâ, ismi mevsul	başlama h., şart ve tafsil (ayrıntı, açıklama) h.		(عِيشَةٍ)'in sıfatı	haber; şibhi cümle, mevsuf	rabıta, mübteda

(مَنْ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

6-7. Tartıları (amelleri) ağır gelen kimseye gelince, hoşnutluk veren bir yaşam tarzı içindedir.

﴿8﴾	مَوَازِينُهُ ۙ	خَفَّتْ	مَنْ	وَأَمَّا	﴿9﴾	هَاوِيَةٌ ؕ	فَأُمُّهُ
	tartıları (amelleri)	hafif gelen	kimse	Ama		Hâviye'dir	artık onun anası
	fâil	sıla: mazi fiil cüm.	mübtedâ, ismi mevsul	şart ve tafsil h.		haber	rabıta (bağlaç), mübteda

(مَنْ) mübtedasının haberi; isim cümlesi

8-9. Ama tartıları (amelleri) hafif gelen kimse, artık onun anası (barınıp sığınacağı) Hâviye'dir.

﴿10﴾	هِيَهْ ؕ	مَا	أَدْرَاكَ	مَآ	وَ	﴿11﴾	نَارٌ	حَامِيَةٌ
	Onun	ne olduğunu	sana bildiren	nedir			bir ateştir	çok kızgın
	haber	mübteda, soru ismi	haber; mazi fiil c., (كَ): mef'ul	mübteda, soru ismi	atıf h.		(هي) (o) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, mevsuf	sıfat

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü, isim cümlesi

10. Onun ne olduğunu sana bildiren nedir? 11. (O) çok kızgın bir ateştir.

سورة التكاثر (102)

(TEKÂSÜR (Çokluk Yarışı) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 600 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿ 2 ﴾	الْمَقَابِرَ ط	زُرْتُمُ	حَتَّى	﴿ 1 ﴾	التَّكَاثُرُ لا	أَلْهَاكُمُ
	kabri mef'ul	ziyaret edene fiili mazi, fail	kadar gaye ve cer h.		çokluk yarışı fail	sizi oyaladı fiili mazi, mef'ul

1-2. Kabri ziyaret edene kadar çokluk yarışı sizi oyaladı (ölünceye kadar meşgul etti)

﴿ 4 ﴾	سَوْفَ تَعْلَمُونَ ط	كَلَّا	ثُمَّ	﴿ 3 ﴾	سَوْفَ تَعْلَمُونَ لا	كَلَّا
	ilerde bileceksiniz harfi istikbal (gelecek zaman harfi), fiili muzari+fâil	hayır nefiy ve kınama h.	Sonra atıf h.		İlerde bileceksiniz harfi istikbal (gelecek zaman) harfi, fiili muzari+fâil	Hayır! nefiy ve kınama h.

3-4. Hayır! İlerde bileceksiniz! Sonra (yine) hayır (Sandığınız gibi değil)! İleride bileceksiniz!

﴿ 6 ﴾	الْجَحِيمَ لا	لَتَرَوُنَّ	﴿ 5 ﴾	الْيَقِينِ ط	عِلْمَ	لَوْ تَعْلَمُونَ	كَلَّا
	cehennemi mef'ul	kesinlikle göreceksiniz kasem (yemin) harfi, kendisine tekit nunu birleşmiş fiili muzari		kesin muz. ileyh	bilgi ile mef'ulü mutlak, muzaf	bilseniz cezmetmeyen şart edatı+ fi'lü'ş-şart: fiili muzari+fâil	Hayır! nefiy ve kınama h.

﴿ 7 ﴾	الْيَقِينِ لا	عَيْنَ	لَتَرَوُنَّهَا	ثُمَّ
	yakîn muz. ileyh	gözüyle mefulü mutlak, muzaf	and olsun onu göreceksiniz kasem (yemin) harfi, kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş fiili muzarimef'ul	sonra atıf h.

5. Hayır! Kesin bilgi ile bilseniz.. **6.** And olsun kesinlikle cehennemi göreceksiniz. **7.** Sonra, and olsun ki, onu yakîn gözüyle (gözünüzle) göreceksiniz.

﴿ 8 ﴾	عَنِ النَّعِيمِ	يَوْمَئِذٍ	لَتُسْأَلُنَّ	ثُمَّ
	nimetlerden car-mecrur	o gün zaman zarfı	sorulacaksınız kasem (yemin) harfi, kendisine tekit nunu birleşmiş meçhul fiili muzari	sonra atıf h.

8. Sonra o gün, nimetlerden sorguya çekileceksiniz.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 600 ≻

(101 / KÂRİA, 1- 2 – 3 – 4):

(اَلْقَارِعَةُ ج قَوَارِعُ): Şiddetle çarpan, çarpma sonucu çıkan ses, kapı çalan, korkunç gürültü, şiddetle çarpan belâ, büyük felâket, feci musibet /kıyâmet günü (أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلْقَارِعَةُ ج قَوَارِعُ): Şiddetle çarpan, çarpma sonucu çıkan ses, kapı çalan, korkunç gürültü, şiddetle çarpan belâ, büyük felâket, feci musibet /kıyâmet günü (اَلْيَوْمُ ج اَيَّامٌ): gün (اَلْفَرَاشُ): pervaneler, kelebekler [(بَثَّ يَبُثُّ) اَلْمَبْثُوثُ]: (ism-i mef'ûl) saçılan, yayılan, dağıtılan

(101 / KÂRİA, 5 - 6 – 7):

(اَلْجَبَلُ ج جِبَالٌ): dağ (اَلْعِهْنُ): (boyalı yahut renkli) yün [(نَفَشَ يَنْفُشُ) اَلْمَنْفُوشُ]: (ism-i mef'ûl) atılmış, yayılmış (ثَقُلَ يَثْقُلُ ثِقْلاً): ağır geldi, ağır oldu (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi/ amel terazisi/ adalet

[(عَاشَ) اَلْعِيشَةُ]: hayat, yaşam tarzı, yaşayış, yaşayış tarzı [(رَضِيَ يَرْضَى) اَلرَّاضِيَةُ]: (ism-i fâil) razı, hoşnud, seçen, tercih eden

(101 / KÂRİA, 8 – 9 – 10 – 11):

(خَفَّ يَخِفُّ خَفًّا): (muzaaf fiil) hafif oldu, yeğni geldi (اَلْمِيزَانُ ج مَوَازِينُ): terazi/ amel terazisi/ adalet

(اَلْمَوْزُونُ ج مَوَازِينُ): (ism-i mef'ûl)tartılan, teraziye, tartıya gelebilecek değerde olan

(اَلْاُمُّ ج اُمَّهَاتٌ): barınak/ anne (اَلْهَاوِيَةُ): çok derin çukur, uçurum, içi ateşle dolu uçurum

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi [(حَمِيَ يَحْمَى) اَلْحَامِيَةُ]: (ism-i fâil) çok sıcak, çok kızgın

≺ TEKÂSÜR SÛRESİ ≻

(102 / TEKÂSÜR, 1 – 2 – 3 – 4):

(أَلْهَى يُلْهِي إِلْهَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) meşgul etti, alıkoydu, oyaladı, vazgeçirdi (عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi

(اَلتَّكَاثُرُ تَكَاثَرَ يَتَكَاثَرُ]: (çok mal vs. hususunda) rekabet yapmak, çokluk yarışı, çokluğuyla karşılıklı övünmek, çoğalma

(زَارَ يَزُورُ زَوْرًا): (ecvef fiil) ziyaret etti, uğradı (اَلْمَقْبَرَةُ ج مَقَابِرُ): kabristan, kabir

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(102 / TEKÂSÜR, 5):

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا): bildi (اَلْعِلْمُ ج عُلُومٌ): ilim, bilim (اَلْيَقِينُ): yakîn (şüphe ve tereddütlerden uzak) / ölüm

(102 / TEKÂSÜR, 6):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (اَلْجَحِيمُ): cehennem

(102 / TEKÂSÜR, 7):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti

(اَلْعَيْنُ ج عُيُونٌ): göz (اَلْيَقِينُ): yakîn (şüphe ve tereddütlerden uzak)/ ölüm

(عَيْنَ الْيَقِينِ): yakînin ta kendisi, gözle görürcesine kat'î bilgi (tekit içindir)

(102 / TEKÂSÜR, 8):

(سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالاً): (mehmuz fiil) hesaba çekti/ sordu/ istedi (يَوْمَئِذٍ): o gün

(اَلنَّعِيمُ): nimet, çok nimet, rahat yaşayış, bolluk, kolay geçim, Allah'ın insana bağışladığı, insanın da ondan yararlandığı maddi-manevi bütün değerler

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

سورة العصر (103)

(ASR (Asır) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 3 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾					﴿2﴾
وَ	الْعَصْرِ ۙ	إِنَّ	الْإِنسَانَ	لَفِي خُسْرٍ ۙ	
Andolsun	asra	gerçekten	İnsan	ziyan içindedir	
yemin vavı	mecrur isim	tekid ve nasb h.	(إِنَّ)'nin ismi	tekit lamı+ (إِنَّ)'nin haberi: şibhi cümle	

1. Andolsun asra ki, 2. İnsan gerçekten ziyan içindedir.

إِلَّا	الَّذِينَ	آمَنُوا	وَ	عَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	وَ	تَوَاصَوْا
Ancak hariçtir	kimseler	iman eden	,	işleyenler	salih ameller	,	birbirlerine tavsiye edenler
istisna h.	müstesna, ismi mevsul	sıla: mazi fiil., fâil	atıf h.	fiili mazi, fâil	mef'ul (cemi müennes salim ismin mansub hali)	atıf h.	fiili mazi, fâil

﴿3﴾			
	بِالصَّبْرِ	تَوَاصَوْا	وَ	بِالْحَقِّ
	sabrı	birbirlerine tavsiye edenler	,	hakkı
	car-mecrur	fiili mazi, fâil	atıf h.	car-mecrur

3. Ancak iman edenler, salih ameller (iyi işler) işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler (bundan) hariçtir.

سورة الهمزة (104)

(HÜMEZE (Gıybet Edenler) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 9 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

مَالًا	جَمَعَ	الَّذِي	﴿1﴾	لُمَزَةٍ ۙ	هُمَزَةٍ	لِكُلِّ	وَيْلٌ
malı	topladı	O ki		yüzüne karşı aşağılayan	arkalarından çekiştiren	herkese	Vay haline
mef'ul	sıla: mazi fiil cüm.	sıfat, ismi mevsul {كُلِّ هُمَزَةٍ}'den bedel de denmiştir}		sıfat, mevsuf	muz. ileyh, mevsuf	haber: şibhi cümle (كُلِّ): muzaf	mübteda

﴿3﴾					﴿2﴾	
أَخْلَدَهُ ۚ	مَالَهُ	أَنَّ	يَحْسَبُ		عَدَّدَهُ ۙ	وَ
kendisini ebediyen yaşatacağını	Malının		sanıyor		onu saydı	ve
(أَنَّ)'nin haberi, mazi fiil cümlesi, meful	(أَنَّ)'nin ismi	tekit ve nasb h.	hal; muzari fiil cümlesi		fiili mazi, mef'ûl	atıf h.

(يَحْسَبُ)'nün mef'ulü: masdarı müevvel

1. (İnsanları) arkalarından çekiştiren ve yüzüne karşı aşağılayan herkesin vay haline!. 2. O ki, malı topladı ve onu (tekrar tekrar) saydı. 3. Malının kendisini ebediyen yaşatacağını sanıyor.

كَلَّا	لَيُنۢبَذَنَّ	فِي الْحُطَمَةِ ۖ	﴿4﴾	وَ	مَآ	أَدْرَاكَ
Hayır!	And olsun ki o atılacak	Hutame'ye			ne	sana bildirdi
nefiy ve kınama h.	kasem (yemin) harfi, kendisine tekit nunu (نَّ) birleşmiş meçhul fiili muzari	car-mecrur			mübteda, soru ismi	başlama h. (أَدْرَىٰ):haber; fiil cümlesi (كَ): mef'ul

﴿6﴾ الْمُوقَدَةُ ۙ اللَّهِ نَارُ ﴿5﴾ الْحُطَمَةُ ۭ مَا

tutuşturulmuş — Allah'ın — ateşidir — Hutame'nin — ne olduğunu

(نَارُ) kelimesinin sıfatı, mevsuf — muz. ileyh — (هي) olarak takdir edilen mahzuf mübtedanın haberi, muzaf, mevsuf — haber — mübteda, soru ismi

(أَدْرَى) fiilinin ikinci mef'ûlü, isim cümlesi

﴿8﴾ مُؤْصَدَةٌ ۙ عَلَيْهِمْ إِنَّهَا ﴿7﴾ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ۭ تَطَّلِعُ الَّتِي

kapatılacaktır — onların üzerine — Gerçek şu ki o — yüreklerin üstüne — yükselip-çıkan

(إِنَّ)'nin haberi — car-mecrur — tekid ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi — car-mecrur — sıla: muzari fiil cümlesi — (نَارُ) kelimesinin sıfatı, ismi mevsul

﴿9﴾ مُمَدَّدَةٍ فِي عَمَدٍ

uzatılmış — sütunların içinde olarak

sıfat — hal; şibhi cümle, (عَمَدٍ): mevsuf, { şibhi cümle (إِنَّ)'nin ikinci haberidir de denmiştir }

4. Hayır! And olsun ki o Hutame'ye (cehenneme) atılacak! **5.** «Hutame»nin ne olduğunu sana ne bildirdi? **6-7.** Allah'ın yüreklerin üstüne yükselip-çıkan tutuşturulmuş ateşidir. **8-9.** Gerçek şu ki o (ateş), uzatılmış sütunların içinde olarak onların üzerine kapatılacaktır.

سورة الفيل (105)

(FİL (Fil) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

بِأَصْحَابِ رَبُّكَ فَعَلَ كَيْفَ أَ لَمْ تَرَ

arkadaşlarına — Rabbin — yaptı — nasıl — Görmedin mi

harfi cer+ mecrur isim, muzaf — fail (muzaf+ muz.ileyh) — fiili mazi — hal; soru ismi — soru harfi+ cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm harfi+ illet harfinin düşmesiyle meczum fiili muzari

﴿2﴾ فِي تَضْلِيلٍ ۙ كَيْدَهُمْ أَ لَمْ يَجْعَلْ ﴿1﴾ الْفِيلِ ۭ

boşta — onların tuzaklarını — kılmadı mı? — fil'in

car-mecrur — mef'ul (muzaf+ muz.ileyh) — soru harfi + cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm harfi, fiili muzari — muz. ileyh

1. Görmedin mi, Rabbin fil'in arkadaşlarına nasıl yaptı? **2.** Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?

﴿3﴾ أَبَابِيلَ ۙ طَيْرًا عَلَيْهِمْ أَرْسَلَ وَ

ebâbil (sürü sürü) — kuşları — onların üzerine — gönderdi

(طَيْرًا) kelimesinin sıfatı — mef'ul, mevsuf — car-mecrur — fiili mazi — atıf h.

﴿5﴾ مَأْكُولٍ كَعَصْفٍ فَجَعَلَهُمْ ﴿4﴾ مِنْ سِجِّيلٍ ۙ بِحِجَارَةٍ تَرْمِيهِمْ

yenilmiş — ekin yaprağı gibi — onları yapan — katılaşmış çamurdan — taşlar — onlara atıyorlardı

sıfat — harfi cer+mecrur isim, mevsuf — atıf harfi, fiili mazi, mef'ul — (حِجَارَةٍ) kelimesinin sıfatı, şibhi cümle — harfi cer+ mecrur isim, mevsuf — f. muzari, mef'ul

3. Onların üzerine ebâbil (sürü sürü) kuşları gönderdi. **4-5.** (O kuşlar), onlara katılaşmış çamurdan hemen onları yenilmiş ekin yaprağı gibi yapan taşlar atıyorlardı.

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 601 ≻

(103 / ASR, 1 – 2 – 3):

(اَلْعَصْرُ ج عُصُورٌ): asır/ zaman/ ikindi vakti (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan [(خَسِرَ يَخْسَرُ) اَلْخُسْرُ]: zarar, ziyan, zarar etme, kârın zıttı (آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا): (mehmuz fiil, if´al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı (عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلاً): amel etti, yaptı, işledi (اَلصَّالِحَةُ ج صَالِحَاتٌ): (ism-i fâil) salih olan, doğru olan (تَوَاصَى يَتَوَاصَى تَوَاصُيًا): (nâkıs fiil, tefâul bâbı) birbirine tavsiye etti (اَلْحَقُّ): hak, gerçek, gerçek, sabit, doğru ve varlığı kesin olan şey, sabit ve doğru olmak, gerekmek, gerçekleştirmek ve bir şeye yakınen muttali olmak [(صَبَرَ يَصْبِرُ) اَلصَّبْرُ]: sabır, tutmak, tahammül etmek, musibet ve belalara dayanmak

≺ HÜMEZE SÛRESİ ≻

(104 / HÜMEZE, 1 – 2):

(وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket (اَلْهُمَزَةُ = هَمَّازٌ): çok ayıplayan, çok çekiştiren (arkadan çekiştiren), alay eden, insanların şeref ve haysiyetleriyle oynamayı alışkanlık haline getiren, (fuale vezni o kimsenin alışmış olduğu âdeti bulunduğuna işaret eder) (لَمَزَ يَلْمُزُ لَمْزًا): alay etti, ayıpladı, çekiştirdi, kusur aradı (اَللُّمَزَةُ): (mübâlağa siygası) tahkirde bulunan, çok kusur arayan, çok ayıplayan, insanın yüzüne karşı çok çekiştiren (جَمَعَ يَجْمَعُ): topladı (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal (عَدَّدَ يُعَدِّدُ تَعْدِيدًا): (tef'il bâbı) saydı, tek tek saydı, hesab etti, adedini çoğalttı

(104 / HÜMEZE, 3 – 4 – 5 – 6):

(حَسِبَ يَحْسَبُ حِسْبَانًا): zannetti, varsaydı (أَخْلَدَ يُخْلِدُ إِخْلاَدًا): (if'al bâbı) bekasını devam ettirdi, kalıcı kıldı, ebedi yaşattı

(كَلاَّ): hayır, asla, sizin sandığınız gibi değil, (daha önce sözü geçmiş olan birşeyi kesinlikle red için söylenir)

(نَبَذَ يَنْبِذُ نَبْذًا): attı, hiçe saydı, ihmal etti, (atılan şeyden hoşlanmadan, tiksinerek atmak manasındadır)

(حَطَمَ يَحْطِمُ حَطْمًا): kırdı, ufalttı, ezdi, çiğnedi

(اَلْحُطَمَةُ): çok kıran, ufaltan, kendisini yalanlayanları çokça ezdiği içine döktüğü için cehennem için söylenmiştir

(أَدْرَى يُدْرِي اِدْرَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) bildirdi (اَلنَّارُ ج نِيرَانٌ): ateş (مُوقَدَةٌ ث مُوقَدٌ): (ism-i mef'ûl) yakılmış, tutuşturulmuş

(اَلْحُطَمَةُ): çok kıran, ufaltan, kendisini yalanlayanları çokça ezdiği içine döktüğü için cehennem için söylenmiştir

(104 / HÜMEZE, 7 – 8 – 9):

(اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلاَعًا): (iftiâl bâbı) yukarı çıktı, çıkıp baktı, muttali oldu / sardı, işledi, örttü/ haberdar oldu

(اَلْفُؤَادُ ج أَفْئِدَةٌ): kalb, gönül, yürek (اَلْمُؤْصَدَةُ): (ism-i mef'ul) kapatılan, örtülmüş

(اَلْعِمَادُ ج عَمَدٌ): direk, sütun/ bina (اَلْمُمَدَّدَةُ): (ism-i mef'ul) uzatılmış, upuzun

≺ FİL SÛRESİ ≻

(105 / FİL, 1 – 2 – 3 – 4 – 5):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً): yaptı, işledi (كَيْفَ): (istifham ismi) nasıl (اَلصَّاحِبُ ج اَصْحَابٌ): sâhib, arkadaş, sıkı dost (اَلْفِيلُ ج فُيُولٌ): fil (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ çevirdi/ yarattı/ hükmetti [(كَادَ يَكِيدُ) اَلْكَيْدُ]: hile, tuzak, suikast, plân, düzen, oyun ve tuzak [(ضَلَّلَ يُضَلِّلُ) اَلتَّضْلِيلُ]: (masdar) saptırma, boşa çıkarma (أَرْسَلَ يُرْسِلُ اِرْسَالاً): (if'al bâbı) gönderdi (اَلطَّيْرُ ج طُيُورٌ): kuş, kuşlar, havada uçan varlık (اَلْحَجَرُ ج حِجَارَةٌ): taş (أَبَابِيلُ): Ebâbîl, dağınık gruplar halinde, peşpeşe demektir (رَمَى يَرْمِي رَمْيًا): (nâkıs fiil) attı (اَلسِّجِّيلُ): taşlaşmış çamur (جَعَلَ يَجْعَلُ جَعْلاً): kıldı/ yaptı (اَلْعَصْفُ): ekin yaprağı, saman ufağı, yaprak [(أَكَلَ) اَلْمَأْكُولُ]: (ism-i mef'ûl) yenilen, yenilmiş

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

سورة قريش (106)

(KUREYŞ (Kureyş kabilesi) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 4 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

لِإِيلَافِ	قُرَيْشٍ ﴿1﴾	إِيلَافِهِمْ	رِحْلَةَ	الشِّتَاءِ	وَ	الصَّيْفِ ﴿2﴾
alıştırılması dolayısıyla	Kureyş'in	onlara alıştırılması dolayısıyla	yolculuğunun	kış	ve	yaz
harfi cer, mecrur isim, muzaf, şibhi cümle 3. ayetteki (فَلْيَعْبُدُوا) ile bağlantılı	muzafun ileyh	(إِيلَافِ)'den bedel	mef'ul, muzaf	muz. ileyh	atıf h.	matuf

1. Kureyş'in alıştırılması dolayısıyla, **2.** Kış ve yaz yolculuğunun (sevdirilip) onlara alıştırılması dolayısıyla

فَلْيَعْبُدُوا	رَبَّ	هَذَا	الْبَيْتِ ﴿3﴾	الَّذِي	أَطْعَمَهُمْ	
artık kulluk etsinler	Rabbine	bu	Ev'in (Kâbe'nin)		kendilerini doyuran	
atıf h., {zaid de denmiştir}, emr-i gâib: emir lamı, fiili muzari, fail	mef'ûl, muzaf	muz. ileyh	(هَذَا)'nın bedeli		sıla; mazi fiil cümlesi, mef'ul	(رَبَّ)'nin sıfatı, ismi mevsul

مِنْ جُوعٍ	وَ	آمَنَهُمْ	مِنْ خَوْفٍ ﴿4﴾	
açlıktan	ve	onları emin kılan	korkudan	
car-mecrur	atıf h.	fiili mazi, mef'ûl	car-mecrur	

3-4. Artık kendilerini açlıktan doyuran ve onları korkudan emin kılan bu Ev'in (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsinler.

سورة الماعون (107)

(MÂÛN (Yardım ya da Zekat verme) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 7 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

أَ	رَأَيْتَ	الَّذِي	يُكَذِّبُ	بِالدِّينِ ﴿1﴾	فَذٰلِكَ	الَّذِي	يَدُعُّ	الْيَتِيمَ ﴿2﴾
mü?	gördün	kimseyi	yalanlayan	dini	İşte	o	itip kakar	yetimi
soru h.	f. mazi, fail	mef'ûl, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	car-mecrur	rabıta, mübteda	haber, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cüm.	mef'ûl

1. Dini yalanlayanı gördün mü? **2.** İşte o, yetimi itip kakar.

وَ	لَا يَحُضُّ	عَلَى طَعَامِ	الْمِسْكِينِ ﴿3﴾	فَوَيْلٌ	لِلْمُصَلِّينَ ﴿4﴾	
atıf h.	teşvik etmez	doyurmaya	Yoksulu	Yazıklar olsun	o namaz kılanlara ki	
	nefiy h., fiili muzari	harfi cer, mecrur isim, muzaf	muz.ileyh	başlama h.+ mübteda	haber, şibhi cümle	

3. Yoksulu doyurmaya teşvik etmez. **4.** Yazıklar olsun o namaz kılanlara,

يُرَاؤُونَ ۙ	هُمْ	الَّذِينَ	﴿ 5 ﴾	سَاهُونَ ۙ	عَنْ صَلَاتِهِمْ	هُمْ	الَّذِينَ
gösteriş yaparlar	onlar	ki		gâfildirler	namazlarından	onlar	ki
haber; fiil cümlesi	sıla; isim c.; mübteda..	önceki (الَّذِينَ)'den bedel; ismi mevsul { (الْمُصَلِّينَ)'nin 2 sıfatı da denmiş},		haber	harfi cer, mecrur isim	sıla; isim cüm.; mübteda...	sıfat, ismi mevsul

﴿ 7 ﴾	الْمَاعُونَ	يَمْنَعُونَ	وَ	﴿ 6 ﴾
	yardıma	engel olurlar	ve	
	mef'ûl	fiili muzari+fail	atıf h.	

5. Ki onlar namazlarından gafildirler (ehemmiyet vermezler). **6-7.** (Yine) Onlar gösteriş yaparlar ve yardıma engel olurlar.

سورة الكوثر (108)

(KEVSER (Kevser ırmağı ya da Çok nimet) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 3 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

لِرَبِّكَ	فَصَلِّ	﴿ 1 ﴾	الْكَوْثَرَ ط	أَعْطَيْنَاكَ	إِنَّا
Rabbin için	O halde namaz kıl		Kevser'i	biz sana	Doğrusu
harfi cer, mecrur isim	atıf harfi, emir fiili (illet harfinin düşmesiyle meczum)		ikinci mef'ûl	(إِنَّ)'nin haberi; mazi fiil cümlesi, (fiil+fâil+mef'ûl)	te'kit ve nasb harfi, (نَا): (إِنَّ)'nin ismi

﴿ 3 ﴾	الْأَبْتَرُ	هُوَ	شَانِئَكَ	إِنَّ	﴿ 2 ﴾	وَ انْحَرْ ط
	nesli kesilmiş olandır		sana kin duyan	Doğrusu işte		kurban kes ve
	(إِنَّ)'nin haberi	fasıl zamiri	(إِنَّ)'nin ismi (muzaf+muzafun ileyh)	te'kit ve nasb h.		emir fiili atıf h.

1. Doğrusu biz sana Kevser'i (cennet'te bir nehri ya da pek çok nimeti) verdik. **2.** O halde (sen de) Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. **3.** Doğrusu sana kin duyan (işte o) (asıl) nesli kesilmiş olandır.

➢ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 602 ➢

(106 / KUREYŞ, 1 – 2):

(اَلْإِيلاَفُ): alıştırma, sevdirme, sevme, kolaylaştırma, ünsiyet ettirme, hazırlanma

(قُرَيْش): (Kureyş); Peygamberimizin de mensubu bulunduğu ve Mekke'nin yöneticisi olan kabilenin adı/ küçük köpek balığı, küçük deniz canavarı

(اَلرِّحْلَةُ): sefere çıkmak, seyehat etmek, seyahat, gezi (اَلشِّتَاءُ): kış (اَلصَّيْفُ): yaz

(106 / KUREYŞ, 3 – 4):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti (اَلْبَيْتُ ج بُيُوتٌ): ev (Kâbe)

(أَطْعَمَ يُطْعِمُ إِطْعَامٌ): (if'al bâbı) doyurdu, yedirdi [(جَاعَ يَجُوعُ) اَلْجُوعُ]: açlık

(آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا): (mehmuz fiil, if´al bâbı) inandı, iman etti, emin kıldı

[(خَافَ يَخَافُ) اَلْخَوْفُ]: (her çeşit) korku, korkma

➢ MÂÛN SÛRESİ ➢

(107 / MÂÛN, 1 – 2):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

(كَذَّبَ يُكَذِّبُ تَكْذِيبًا): (tef'il bâbı) yalanladı, yalan isnad etti, inkâr etti

(دَعَّ يَدُعُّ دَعًّا): (muzaaf fiil) kovdu, iteledi, sert davranarak azarlayarak itip kaktı, def etti (اَلْيَتِيمُ ج يَتَامَى): yetim

(107 / MÂÛN, 3 – 4):

(حَضَّ يَحُضُّ حَضًّا): (muzaaf fiil) teşvik etti (اَلطَّعَامُ ج اَطْعِمَةٌ): yiyecek, yedirme, doyurma

(اَلْمِسْكِينُ ج مَسَاكِينُ): yoksul, düşkün, (alçaltıcı, zillete düşürücü) fakirliğe sahip olan

(وَيْلٌ): yazıklar olsun, vay haline, felaket [(صَلَّى يُصَلِّي) اَلْمُصَلِّي ج اَلْمُصَلِّينَ]: (ism-i fâil) namaz kılan

(107 / MÂÛN, 5 – 6):

(اَلصَّلَاةُ ج صَلَوَاتٌ): namaz, rahmet, dua

(اَلسَّاهِي ج سَاهُونَ): (ism-i fâil) hatırda tutmayıp gaflet ederek terk eden/ gafletle, ehemmiyet vermeyerek ve aldırışsızlıkla terk eden (رَاءَى يُرَائِي رِئَاءً مُرَاءَاةً): (nâkıs fiil,müfâale bâbı)gösterişte bulundu,riyakârlık yaptı

(107 / MÂÛN, 7):

(مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا): men etti, alıkoydu, engel oldu

(اَلْمَاعُونَ): yardım/ zekât, sadaka/ itaat, bağlılık/ ihtiyaç maddeleri, insanların ihtiyaç duyduğu küçük şeyler

➢ KEVSER SÛRESİ ➢

(108 / KEVSER, 1 – 2 – 3):

(أَعْطَى يُعْطِي إِعْطَاءً): (nâkıs fiil, if'al bâbı) verdi (اَلْكَوْثَرُ): cennette bir nehir/Allah katından Rasûl-ü Ekrem'e (a.s.) verilen büyük hayır, lutuf (صَلَّى يُصَلِّي صَلَاةً): (nâkıs fiil, tef'il bâbı) namaz kıldı/rahmet etti/ ta'zim etti/ salât getirdi/dua etti

(نَحَرَ يَنْحَرُ نَحْرًا): (kurban) kesti, boğazladı/ namazda elleri göğüs üzerine koydu/ göğsünü kıbleye çevirdi

[(شَنَأَ يَشْنَأُ) اَلشَّانِئُ]: (ism-i fâil) buğzeden, kin duyan

(اَلْأَبْتَرُ): (sıfat-ı müşebbehe) hayırsız kimse, hayırlı işlerden uzaklaşmış olan / nesli kesilmiş (evladı olmayan) adam

سورة الكافرون (109)

(KÂFİRÛN (İnkarcılar) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 6 ayettir.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

قُلْ	يَآ أَيُّهَا	الْكَافِرُونَ لَا	﴿1﴾	لَآ	أَعْبُدُ	مَا	تَعْبُدُونَ لَا
De ki	Ey	inkarcılar		Ben kulluk yapmam		şeylere	sizin kulluk yaptığınız
emir fiili	nidâ harfi, münâdâ, tenbih harfi	sıfat, {(أَيُّ) kelimesinden bedel olduğu da söylenmiştir}		fiili muzari	nefiy h.	mef'ul, ismi mevsul	sıla: muzari fiil cümlesi

﴿2﴾	وَ	لَآ	أَنْتُمْ	عَابِدُونَ	مَآ	أَعْبُدُ ج	﴿3﴾
	atıf h.	değilsiniz	siz de	kulluk yapacaklar		benim kulluk yaptığıma	
		nefiy h.	mübteda	haber		sıla: muzari fiil cüm. mef'ûl, ismi mevsul	

1. De ki: "Ey inkarcılar! **2.** Ben sizin kulluk yaptıklarınıza kulluk yapmam. **3.** Siz de benim kulluk yaptığıma kulluk yapacaklar değilsiniz.

وَ	لَآ	أَنَا	عَابِدٌ	مَا	عَبَدْتُمْ لَا	﴿4﴾	وَ	لَآ
	değilim	Ben de	kulluk yapacak		sizin kulluk yaptıklarınıza		atıf h.	değilsiniz
	nefiy h. atıf h.	mübteda	haber		sıla: mazi fiil cüm., fail mef'ûl, ismi mevsul			nefiy h.

أَنْتُمْ	عَابِدُونَ	مَآ	أَعْبُدُ ط	﴿5﴾	لَكُمْ
siz de	kulluk yapacaklar		benim kulluk yaptığıma		size
mübteda	haber		sıla: muzari fiil cüm. mef'ûl, ismi mevsul		haber mukaddem: şibhi cümle

دِينُكُمْ	وَ	لِيَ	دِينِ	﴿6﴾
Sizin dininiz	atıf h.	bana	benim dinim	
mübteda (muzaf+ muz.ileyh)		haber mukaddem: şibhi cümle	(دِينُ):mübteda muahhar, muzaf, sondaki esre (ي) mütekellim ya'sının kısaltılmışı yani mahzuf muzafun ileyh	

4. Ben de sizin kulluk yaptıklarınıza kulluk yapmayacağım. **5.** Siz de benim kulluk yaptığıma kulluk yapacaklar değilsiniz. **6.** Sizin dininiz size, benim dinim bana..

سورة النصر (110)

(NASR (Zafer) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 3 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 603 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	الْفَتْحُ لَا	وَ	اللّٰهِ	نَصْرُ	جَآءَ	إِذَا
	zafer	ve	Allah'ın	yardımı	geldiği	zaman
	(نَصْرُ) kelimesine matuf	atıf h.	muzafun ileyh	fail, muzaf	fi'lü'ş-şart; fiili mazi	şart ve zaman edatı

﴿2﴾	أَفْوَاجًا ۙ	اللَّهِ	فِي دِينِ	يَدْخُلُونَ	النَّاسَ	رَأَيْتَ	وَ
	bölük bölük	Allah'ın	dinine	girdiklerini	insanların	gördüğün zaman	Ve
	hal	muzafun ileyh	harfi cer+mecrur isim, muzaf	hal; muzari fiil cümlesi	mef'ul	fiili mazi, fail	atıf h.

1. Allah'ın yardımı ve zafer geldiği, **2.** Ve insanların bölük, bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğün zaman

اسْتَغْفِرْهُ ۖ	وَ	رَبِّكَ	بِحَمْدِ	فَسَبِّحْ
bağışlamasını dile	ve	Rabbini	hamd ile	Artık tesbih et
emir fiili, mef'ûl	atıf h.	muzâfun ileyh, bir sonraki zamir için muzaf, (كَ):muz. ileyh	harfi cer+mecrur isim, muzaf	rabıta (bağlaç), cevabü'ş-şart; emir fiili

﴿3﴾	تَوَّابًا	كَانَ	إِنَّهُ
	tevbeleri çok kabul edendir	daima	Doğrusu O
	(كَانَ)'nin haberi	fiili mazi, nâsih, (كَانَ)'nin ismi (هُوَ) gizli zamiri	tekit ve nasb harfi, (إِنَّ)'nin ismi
	(إِنَّ)'nin haberi; fiil cümlesi		

2. Artık Rabbini hamd ile tesbih et ve bağışlamasını dile! **3.** Doğrusu O, daima tevbeleri çok kabul edendir.

سورة المسد (111)

(TEBBET (Helak Olsun) (Ya da Mesed: Bükülmüş İp) **SÛRESİ)**

(Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 603 ≻

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾	تَبَّ ۖ	وَ	لَهَبٍ	أَبِي	يَدَا	تَبَّتْ
	kurudu	Ve	Ebu Leheb'in		iki eli	kurusun
	fiili mazi	atıf h.	muzafun ileyh	(يَدَا) kelimesinin muzafun ileyhi, bir sonraki (لَهَبٍ) ismi için muzaf, (أَبِي) esma-i hamse dediğimiz beş isimden biri olduğu için muzaf durumuna girdiğinde esre hali olan ya uzatmasıyla söylenmiştir.	fail (tesniye), muzaf	fiili mazi, nâsih

1. Ebu Leheb'in iki eli kurusun! Ve kurudu!

﴿2﴾	كَسَبَ ۖ	مَا	وَ	مَالُهُ	عَنْهُ	أَغْنَى	مَا
	kazandığı	şeyler	ve	malı	ona	fayda vermedi	
	sıla: mazi fiil cüm.	(مَالُهُ)'ya matuf, ismi mevsul	atıf h.	fâil (muzaf+ muz.ileyh)	car-mecrur	fiili mazi	nefiy h.

2. Malı ve kazandığı şeyler ona fayda vermedi.

	امْرَأَتُهُ ۖ	وَ	﴿3﴾	لَهَبٍ ۚ	ذَاتَ	نَارًا	سَيَصْلَىٰ
	karısı (da)	atıf h.		alevli		bir ateşe	yaslanacak
	(يَصْلَىٰ) fiilinin fâiline matuf			muz. ileyh	sıfat, muzaf	mef'ul, mevsuf	harfi istikbal, fiili muzari

﴿5﴾	مِنْ مَسَدٍ	حَبْلٌ	فِي جِيدِهَا	﴿4﴾	الْحَطَبِ ۚ	حَمَّالَةَ
	bükülmüş olandan	bir ip	gerdanında olduğu halde		odun	taşıyıcısı olarak
	(حَبْلٌ)'ün sıfatı, şibhi cümle	mübteda muahhar, mevsuf	haber mukaddem; şibhi cümle		muz. ileyh	hal, muzaf

3. (O), alevli bir ateşe yaslanacak. **4 - 5.** Gerdanında bükülmüş olandan bir ip olduğu halde, odun taşıyıcısı olarak karısı da (ateşe yaslanacak).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 603 ≻

(109 / KÂFİRÛN, 1):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْكَافِرُ ج كَافِرُونَ): (ism-i fâil) kâfir, inkâr eden, inanmayan

(109 / KÂFİRÛN, 2):

(عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(109 / KÂFİRÛN, 3-4-5):

(اَلْعَابِدُ ج عَابِدُونَ): (ism-i fâil) ibadet eden, kulluk eden (عَبَدَ يَعْبُدُ عِبَادَةً): ibadet etti, kulluk etti

(109 / KÂFİRÛN, 6):

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza

≺ NASR SÛRESİ ≻

(110 / NASR, 1):

(جَاءَ يَجِيءُ جَيْئًا): (ecvef fiil, mehmuz'el lam) geldi

[(اَلنَّصْرُ (نَصَرَ يَنْصُرُ]: yardım, zafer [(اَلْفَتْحُ (فَتَحَ يَفْتَحُ]: fetih, zafer

(110 / NASR, 2):

(رَأَى يَرَى رُؤْيَةً): (nâkıs – mehmuz fiil) gördü, bildi, zannetti (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولاً): girdi

(اَلدِّينُ ج اَدْيَانٌ): din, şeriat, ceza (اَلْفَوْجُ ج أَفْوَاجٌ): fevc, bölük, kalabalık cemaat

(110 / NASR, 3):

(سَبَّحَ يُسَبِّحُ تَسْبِيحاً): (tef'il bâbı) tesbih (takdis ve tenzih) etti, Allah'ı noksan sıfatlardan uzak tuttu

[(اَلْحَمْدُ (حَمِدَ يَحْمَدُ]: hamd, sena, layıkıyla medh

(اِسْتَغْفَرَ يَسْتَغْفِرُ اِسْتِغْفَاراً): (istif'âl bâbı) istiğfar etti, bağış (mağfiret) diledi

[(اَلتَّوَّابُ (تَابَ يَتُوبُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) (Esma-i ilahiyeden) tevbeleri çok kabul eden

≺ TEBBET ya da MESED SÛRESİ ≻

(111 / TEBBET, 1 – 2):

(تَبَّ يَتِبُّ تَبًّا): (muzaaf fiil) helâk oldu, zarar etti, hüsrana uğradı (اَلْيَدُ ج اَيْدٍ): el (اَلْاَبُ ج آبَاءٌ): baba

(اَلْلَّهَبُ): alev, ateşin tutuşması, alevlenmesi, kıvılcım (كَسَبَ يَكْسِبُ كَسْباً): kazandı, tahsil etti

(أَغْنَى يُغْنِي اِغْنَاءً عَنْ): (nâkıs fiil, if'al babı) kâfi geldi, müstağnî kıldı, fayda verdi (اَلْمَالُ ج اَمْوَالٌ): mal

(111 / TEBBET, 3):

(صَلَى يَصْلَى صِلِيّاً): (nâkıs fiil) (ateşe) yaslandı, (ateşe) atıldı, ateşe maruz bırakıldı

(اَلنَّارُ ج نِيْرَانٌ): ateş (اَللَّهَبُ): alev, ateşin tutuşması, alevlenmesi (ذَاتُ ج ذَوَاتٌ): (esma-i hamse'den) sahip, ...li, ...lı,

(111 / TEBBET, 4):

(اَلْاِمْرَأَةُ): kadın, karı, hanım (اَلْحَطَبُ ج اَحْطَابٌ): odun [(اَلْحَمَّالَةُ (حَمَلَ يَحْمِلُ]: (mübâlağalı ism-i fâil) hamal, taşıyıcı

(111 / TEBBET, 5):

(اَلْجِيدُ ج اَجْيَادٌ): boyun, gerdan (اَلْحَبْلُ ج حِبَالٌ): ip, urgan (اَلْمَسَدُ): sağlamca bükülmüş ip, urgan

سورة الإخلاص (112)

(İHLÂS (İhlas) SÛRESİ)

(Mekke'de inmiştir. 4 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾

قُلْ	هُوَ	اللّٰهُ	أَحَدٌ ج
De ki	O	Allah	bir tektir
(قَالَ) fiilinin emir hali	mübteda, (bu cümlede (هُوَ) şan zamiridir de denmiş)	mübteda, {ikinci mübteda da denmiştir}	(اللّٰهُ) mübtedasının haberi

(اللّٰهُ أَحَدٌ) cümlesi (هُوَ) mübtedasının haberi: isim cümlesi

﴿2﴾

اَللّٰهُ	الصَّمَدُ ج
Allah	Samed'dir
mübteda	haber, { cümle (هُوَ) mübtedasının ikinci haberidir de denmiştir }

﴿3﴾

لَمْ يَلِدْ	وَ	لَمْ يُولَدْ لا
doğurmadı	ve	doğurulmadı
nefiy ve cezm h., fiili muzari, {cümle (هُوَ) mübtedasının üçüncü haberi de denmiştir}.	atıf h.	nefiy ve cezm h., meçhul f. muzari

﴿4﴾

وَ	لَمْ يَكُنْ	لَهُ	كُفُوًا	أَحَدٌ
atıf h.	olmadı	O'na	denk	Hiç kimse
	cahd-ı mutlak: nefiy ve cezm h., nasih fiili muzari	şibhi cümle (كُفُوًا) ile bağlantılıdır	(يَكُنْ)'ün mukaddem haberi	(يَكُنْ)'ün muahhar ismi

1. De ki: O Allah bir tektir. **2.** Allah Samed'dir. **3.** Doğurmadı ve doğurulmadı. **4.** Hiç kimse O'na denk olmadı.

سورة الفلق (113)

(FELÂK (Aydınlığa Çıkış) SÛRESİ)

(Medine'de inmiştir. 5 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿1﴾

قُلْ	أَعُوذُ	بِرَبِّ	الْفَلَقِ لا	مِنْ شَرِّ
De ki	sığınırım	Rabbine	sabahın	şerrinden
emir fiili	fiili muzari	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	car-mecrur, muzaf

﴿2﴾

مَا	خَلَقَ لا
şeylerin	yarattığı
muzafun ileyh, ismi mevsul	sıla: fiil cüm., fiili mazi

1. De ki: Sabahın Rabbine sığınırım. **2.** Yarattığı şeylerin şerrinden,

﴿3﴾

وَ	مِنْ شَرِّ	غَاسِقٍ	إِذَا	وَقَبَ لا
atıf h.	şerrinden	karanlık gecenin	zaman	girdiği
	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	muzafun ileyh	şart ve zaman zarfı	fiili mazi

﴿4﴾

وَ	مِنْ شَرِّ	النَّفَّاثَاتِ	فِي الْعُقَدِ لا
atıf h.	şerrinden	üfleyenlerin	düğümlere
	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	muz. ileyh	car-mecrur

﴿5﴾	حَسَدَ	إِذَا	حَاسِدٍ	مِنْ شَرِّ	وَ
	hased ettiği	zaman	hasetçinin	şerrinden	
	fiili mazi	şart ve zaman zarfı	muz. ileyh	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	atıf h.

3. Girdiği zaman karanlık gecenin şerrinden, **4.** Düğümlere üfleyenlerin şerrinden, **5.** Hased ettiği zaman, hasetçinin şerrinden (karanlığı yarıp aydınlatan sabahın Rabbine sığınırım).

سورة الناس (114)

(NÂS (İnsanlar) **SÛRESİ)**

(Medine'de inmiştir. 6 ayettir.)

≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ≻

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla

﴿2﴾	النَّاسِ لا	مَلِكِ	﴿1﴾	النَّاسِ لا	بِرَبِّ	أَعُوذُ	قُلْ
	İnsanların	Melikine		İnsanların	Rabbine	sığınırım	De ki
	muzafun ileyh	(رَبّ) kelimesinden bedel, muzaf		muzafun ileyh	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	f. muzari	emir f.

﴿4﴾	الْخَنَّاسِ لا	الْوَسْوَاسِ	شَرِّ	مِنْ	﴿3﴾	النَّاسِ لا	إِلٰهِ
	sinsi	vesvesecinin	şerrinden			İnsanların	İlâhına
	sıfat	muzafun ileyh, mevsuf	mecrur isim, muzaf	harfi cer		muzafun ileyh	bedel, muzaf

1-2-3-4. De ki: Sığınırım insanların Rabbine, insanların Melikine (mâlikine hükümdarına), İnsanların İlâhına, O sinsi vesvesecinin şerrinden,

﴿6﴾	النَّاسِ	وَ	الْجِنَّةِ	مِنَ	﴿5﴾	النَّاسِ لا	فِي صُدُورِ	يُوَسْوِسُ	الَّذِي
	insanlardan		cinlerden			insanların	göğüslerine	vesvese verir	Ki o
	matuf, mecrur	atıf h.	mecrur isim	harfi cer		muzafun ileyh	harfi cer+ mecrur isim, muzaf	sıla: muzari fiil cüm	ikinci sıfat, ismi mevsul

5. Ki o, insanların göğüslerine vesvese verir. **6.** Gerek cinlerden, gerek insanlardan (olan her sinsiden Allah'a sığınırım).

≺ SÖZLÜK: KUR'ÂN SAYFASI: 604 ≻

(112 / İHLÂS, 1 – 2):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْاَحَدُ): (Esma-i ilahiyeden) bir, tek, bir tek, yegâne ve biricik

(اَلصَّمَدُ): (Esma-i ilahiyeden) Hiç kimseye ve hiç bir şeye muhtaç olmayıp, bilakis herkesin ve her şeyin kendisine muhtaç olduğu zat, çok yüksek, çok yüce/dâim, bâkî/ izni alınmadan hiçbir işin hükme bağlanmadığı efendi, büyük / kendisinden üstünü bulunmayan reis, ihtiyaç anında ve zor durumda insanların rücu ettiği reis/ savaşta açlık ve susuzluk hissetmeyen

(112 / İHLÂS, 3 – 4):

(وَلَدَ يَلِدُ وِلاَدَةً): doğurdu (لَمْ يَلِدْ): doğurmadı (لَمْ يُولَدْ): (meçhul fiil) doğurulmadı (اَلْكُفُوُ): denk (أَحَدٌ): kimse, bir kimse

≺ FELAK SÛRESİ ≻

(113 / FELAK, 1):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا بِ): (ecvef fiil) sığındı, himaye istedi

(اَلْفَلَقُ): sabah, aydınlığa çıkış/ yarmak, yırtmak, açmak, çatlatmak

(113 / FELAK, 2 - 3):

(اَلشَّرُّ): şer, kötülük, ayıp, fenalık, zararlı iş (خَلَقَ يَخْلُقُ خَلْقًا): yarattı, eşsiz ve yoktan varetti, şekil verdi

(اَلشَّرُّ): şer, kötülük, ayıp, fenalık, zararlı iş (اَلْغَاسِقُ): (ism-i fâil) zifiri karanlığı çöken gece, karanlıkla karışık gece, gece karanlığının ilk vakitleri/ tutulmuş ay/kaynayan, dökülen (وَقَبَ يَقِبُ وَقْبًا): girdi, (karanlık) çöktü, ay karanlığa girdi/dağlarda suların kendisinden sızdığı delik

(113 / FELAK, 4 – 5):

(اَلشَّرُّ): şer, kötülük, ayıp, fenalık, zararlı iş (اَلْعُقْدَةُ ج عُقَدٌ): düğüm, bağ, bağlılık, tutukluk

(اَلنَّفَّاثَةُ ج نَفَّاثَاتٌ): (tükürüksüz veya az tükürükle üfleyen) üfürükçü (düğümlere okuyup üfleyen sihirbazlar, büyücüler)

(اَلشَّرُّ): şer, kötülük, ayıp, fenalık, zararlı iş (اَلْحَاسِدُ): (ism-i fâil) hased eden, kıskanan

(حَسَدَ يَحْسُدُ حَسَدًا): hased etti, kıskandı

≺ NÂS SÛRESİ ≻

(114 / NÂS, 1 – 2):

(قَالَ يَقُولُ قَوْلاً): (ecvef fiil) dedi, söyledi (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(عَاذَ يَعُوذُ عَوْذًا ب): (ecvef fiil) sığındı, himaye istedi (اَلْمَلِكُ ج مُلُوكٌ): kral, melik, sultan, hükümdar/ (Esmâ-i İlâhiye'den) Melik, mülkünde istediği gibi tasarruf eden, her şeye hükmedebilen

(114 / NÂS, 3 – 4):

(اَلْاِلٰهُ ج اَلِهَةٌ): ilah, tanrı (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan

(اَلشَّرُّ): şer, ayıp, fenalık, zararlı iş (اَلْوَسْوَاسُ): vesvese veren, şeytan

(اَلْخَنَّاسُ): sinsi, sinerek aldatan, gizlenen, dönüş yapan, karakteri gereği çokça gizlenip dönüş yapan

(114 / NÂS, 5 – 6):

(وَسْوَسَ يُوَسْوِسُ وَسْوَسَةً): (dahrece bâbından) vesvese verdi, dürtükledi/içinden geçirdi, aklına getirdi

(اَلصَّدْرُ ج صُدُورٌ): göğüs/ göğüslerde gizlenen (اَلْاِنْسانُ ج اَلنَّاسُ): insan (اَلْجِنَّةُ): cinler

🕮🕮🕮🕮🕮🕮🕮

(صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيمُ)

❋ **Yüce Allah doğruyu söyledi.** Şükür ve övgü âlemlerin Rabbi Allah içindir.❋

İÇİNDEKİLER

(LOKMAN SÛRESİ) 6
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 410 ➢ 6
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 411 (LOKMAN : 12 – 19) ➢ 8
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 412 (LOKMAN : 20 – 28) 12
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 413 (LOKMAN : 29 – 34) ➢ 15

(SECDE SÛRESİ) 18
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 414 ➢ 18
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 415 (SECDE : 12 – 20) ➢ 21
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 416 (SECDE : 21 – 30) ➢ 24

(AHZAB SÛRESİ) 27
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 417 - 426 ➢ 27
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 418 (AHZAB 7 – 15) ➢ 30
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 419 (AHZAB 16-22) ➢ 33
≺ CÜZ: 21, KUR'ÂN SAYFASI: 420 (AHZAB 23 - 30) ➢ 36

22. CÜZ 39
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 421 (AHZAB: 31 – 35) ➢ 39
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 422 (AHZAB: 36 – 43) ➢ 42
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 423 (AHZAB: 44 – 50) ➢ 45
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 424 (AHZAB: 51 – 54) ➢ 48
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 425 (AHZAB: 55 – 62) ➢ 51
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 426 (AHZAB: 63 –73) ➢ 54

(SEBE SÛRESİ) 57
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 427 - 433 ➢ 57
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 428 (SEBE: 8 –14) ➢ 60
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 429 (SEBE : 15 –22) ➢ 63
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 430 (SEBE: 23 –31) ➢ 66
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 431 (SEBE: 32 –39) ➢ 69
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 432 (SEBE: 40 –48) ➢ 72
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 433 (SEBE: 49 –54) ➢ 75

(FÂTIR SÛRESİ) 76
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 433 - 439 ➢ 76
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 434 (FÂTIR: 4 –11) ➢ 78
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 435 (FÂTIR: 12 –18) ➢ 81
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 436 (FÂTIR: 19 –30) ➢ 84
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 437 (FÂTIR: 31 –18) ➢ 86
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 438 (FÂTIR: 39 –44) ➢ 89
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 439 (FÂTIR: 44 –45) ➢ 93

(YÂ-SÎN SÛRESİ) 93
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 439 - 444 ➢ 93
≺ CÜZ: 22, KUR'ÂN SAYFASI: 440 (YASİN: 13-27) ➢ 96

23. CÜZ 99
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 441 (YASİN: 29 - 40) ➢ 99
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 442 (YASİN: 41 – 54) ➢ 102
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 443 (YASİN: 55 – 70) ➢ 105
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 444 (YASİN: 71 - 83) ➢ 108

(SAFFAT SÛRESİ) 111
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 445 - 451 ➢ 111
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 446 (SAFFAT: 25 – 51) ➢ 114
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 447 (SAFFAT: 52-76➢ 117
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 448 (SAFFAT: 77 - 102) ➢ 120
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 449 (SAFFAT: 103-126) ➢ 123
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 450 (SAFFAT: 127-153) ➢ 125
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 451 (SAFFAT: 154-182) ➢ 129

(SÂD SÛRESİ) 132
≺ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 452- 457 ➢ 132

⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 453 (SÂD : 17 – 26) ⮞ 135
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 454 (SÂD : 27 – 42) ⮞ 138
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 455 (SÂD : 43 – 61) ⮞ 141
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 456 (SÂD : 62 – 83) ⮞ 144
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 457 (SÂD : 84 – 88) ⮞ 147

(ZÜMER SÛRESİ) 147
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 457 - 466 ⮞ 147
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 458 (ZÜMER : 6 – 10) ⮞ 149
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 459 (ZÜMER : 11 – 21) ⮞ 152
⮜ CÜZ: 23, KUR'ÂN SAYFASI: 460 (ZÜMER : 22 – 31) ⮞ 155

24. CÜZ 159
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 461 (ZÜMER: 32 – 40) ⮞ 159
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 462 (ZÜMER: 41 – 47) ⮞ 162
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 463 (ZÜMER: 48 – 56) ⮞ 165
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 464 (ZÜMER: 57 – 67) ⮞ 167
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 465 (ZÜMER: 68 – 74) ⮞ 170
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 466 (ZÜMER: 75, MÜ'MİN: 1- 7) ⮞ 174

(MÜ'MİN (İMAN EDEN KİŞİ) SÛRESİ) 174
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 466 – 475 ⮞ 174
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 467 (MÜ'MİN: 8 – 16) ⮞ 176
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 468 (MÜ'MİN: 17 – 25) ⮞ 179
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 469 (MÜ'MİN: 26 – 33) ⮞ 183
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 470 (MÜ'MİN: 34 – 40) ⮞ 186
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 471 (MÜ'MİN: 41 – 49) ⮞ 189
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 472 (MÜ'MİN: 50 – 58) ⮞ 192
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 473 (MÜ'MİN: 59 – 66) ⮞ 195
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 474 (MÜ'MİN: 67 – 77) ⮞ 198
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 475 (MÜ'MİN: 78 – 85) ⮞ 201

(FUSSİLET SÛRESİ) 204
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 476 - 481 ⮞ 204
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 477 (FUSSİLET: 12 – 20) ⮞ 206
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 478 (FUSSİLET: 21 – 29) ⮞ 209
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 479 (FUSSİLET: 30 – 38) ⮞ 212
⮜ CÜZ: 24, KUR'ÂN SAYFASI: 480 (FUSSİLET: 39 – 46) ⮞ 215

25. CÜZ 219
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 481 (FUSSİLET: 47 - 54) ⮞ 219

(ŞÛRA SÛRESİ) 222
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 482 - 490 ⮞ 222
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 483 (ŞÛRA: 11 - 15) ⮞ 224
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 484 (ŞÛRA: 16 - 22) ⮞ 227
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 485 (ŞÛRA: 23 - 31) ⮞ 231
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 486 (ŞÛRA: 32 - 44) ⮞ 234
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 487 (ŞÛRA: 45 - 51) ⮞ 237
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 488 (ŞÛRA: 52-53) ⮞ 239

(ZUHRUF SÛRESİ) 240
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 488 - 494 ⮞ 240
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 489 (ZUHRUF : 11 – 22) ⮞ 242
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 490 (ZUHRUF : 23 – 33) ⮞ 245
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 491 (ZUHRUF : 34 – 47) ⮞ 249
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 492 (ZUHRUF : 48 – 60) ⮞ 251
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 493 (ZUHRUF : 61 – 73) ⮞ 254
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 494 (ZUHRUF : 74 – 89) ⮞ 257

(DUHÂN SÛRESİ) 261
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 495 – 497 ⮞ 261
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 496 (DUHAN: 19 – 39) ⮞ 263
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 497 (DUHAN: 40 – 59) ⮞ 266

(CÂSİYE SÛRESİ) 270
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 498 - 501 ⮞ 270
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 499 (CÂSİYE : 14 – 23) ⮞ 273
⮜ CÜZ: 25, KUR'ÂN SAYFASI: 500 (CÂSİYE : 23 – 32) ⮞ 276

26. CÜZ 279
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 501 (CÂSİYE : 33 – 37) ⮞ 279

(AHKAF SÛRESİ) 280
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 501 – 505 ⮞ 280
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 502 (AHKAF: 6 – 14) ⮞ 282
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 503 (CÂSİYE : 15 – 20) ⮞ 284
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 504 (AHKAF : 21 – 28) ⮞ 288
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 505 (AHKAF : 29 – 35) ⮞ 290

(MUHAMMED SÛRESİ) 294
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 506-509 ⮞ 294
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 507 (MUHAMMED: 12 – 19) ⮞ 297
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 508 (MUHAMMED : 20 – 29) ⮞ 300
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 509 (MUHAMMED : 30 – 38) ⮞ 302

(FETİH SÛRESİ) 306
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 510 - 514 ⮞ 306
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 511 (FETİH : 10 – 15) ⮞ 309
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 512 (FETİH : 16 – 23) ⮞ 312
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 513 (FETİH : 24 – 28) ⮞ 315
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 514 (FETİH :29) ⮞ 318

(HUCURÂT SÛRESİ) 318
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 514 - 516 ⮞ 319
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 515 (HUCURAT : 5-11) ⮞ 321
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 516 (HUCURAT :12-18) ⮞ 323

(KÂF SÛRESİ) 327
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 517 - 519 ⮞ 327
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 518 (KÂF : 16 – 35) ⮞ 330
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 519 (KÂF : 36 – 45) ⮞ 332

(ZÂRİYÂT SÛRESİ) 334
⮜ CÜZ: 26 - 27, KUR'ÂN SAYFASI: 519 - 522 ⮞ 334
⮜ CÜZ: 26, KUR'ÂN SAYFASI: 520 (ZÂRİYÂT: 7 – 30) ⮞ 336

27. CÜZ 339
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 521 (ZÂRİYÂT: 31 – 51) ⮞ 339
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 522 (ZÂRİYÂT: 52 – 60) ⮞ 342

(TÛR SÛRESİ) 343
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 522 - 524 ⮞ 343
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 523 (TÛR: 15 – 31) ⮞ 344
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 524 (TÛR: 32 – 49) ⮞ 347

(NECM SÛRESİ) 351
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 525 - 527 ⮞ 351
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 526 (NECM: 27 – 44) ⮞ 354
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 527 (NECM: 45 – 62) ⮞ 356

(KAMER SÛRESİ) 358
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 527 – 530 ⮞ 358
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 528 (KAMER: 7 – 27) ⮞ 360
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 529 (KAMER: 28 – 49) ⮞ 363
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 530 (KAMER: 50 – 55) ⮞ 366

(RAHMAN SÛRESİ) 366
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 530 – 533 ⮞ 366
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 531 (RAHMAN : 17 – 40) ⮞ 369
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 532 (RAHMAN : 41 – 67) ⮞ 371

⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 533 (RAHMAN : 68 – 78) ⮞ 374

(VÂKIA SÛRESİ) 376
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 533 – 536 ⮞ 376
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 534 (VÂKIA : 17 – 50) ⮞ 378
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 535 (VÂKIA : 51 – 76) ⮞ 381
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 536 (VÂKIA : 77 – 96) ⮞ 384

(HADÎD SÛRESİ) 385
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 536- 540 ⮞ 385
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 537 (HADİD: 4 – 11) ⮞ 387
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 538 (HADİD: 12 – 18) ⮞ 390
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 539 (HADİD: 19 – 24) ⮞ 393
⮜ CÜZ: 27, KUR'ÂN SAYFASI: 540 (HADİD: 25 – 29) ⮞ 396

28. CÜZ 399
(MÜCÂDELE SÛRESİ) 399
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 541- 544 ⮞ 399
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 542 (MÜCADELE: 7 – 11) ⮞ 402
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 543 (MÜCADELE : 12 – 21) ⮞ 405
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 544 (MÜCADELE : 22) ⮞ 408

(HAŞR SÛRESİ) 408
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 544-547 ⮞ 408
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 545 (HAŞR : 4 – 9) ⮞ 410
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 546 (HAŞR : 10 – 16) ⮞ 414
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 547 (HAŞR : 17 – 24) ⮞ 416

(MÜMTEHİNE KADIN) SÛRESİ) 420
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 548 - 550 420
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 549 (MÜMTEHİNE: 6 – 11) ⮞ 423
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 550 (MÜMTEHINE : 12 - 13) ⮞ 426

(SAF SÛRESİ) 427
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 550 - 551 ⮞ 427
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 551 (SAF : 6 – 14) ⮞ 429

(CUMA SÛRESİ) 432
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 552 - 553 ⮞ 432
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 553 (CUMA: 9 – 11) ⮞ 435

(MÜNÂFİKUN SÛRESİ) 435
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 553 – 554 ⮞ 435
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 554 (MÜNAFİKUN: 5 – 11) ⮞ 437

(TEGÂBÜN SÛRESİ) 441
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 555 - 556 ⮞ 441
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 556 (TEGABUN: 10 – 18) ⮞ 443

(TALAK SÛRESİ) 447
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 557 - 558 ⮞ 447
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 558 (TALAK: 6 – 12) ⮞ 449

(TAHRİM SÛRESİ) 453
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 559- 560 ⮞ 453
⮜ CÜZ: 28, KUR'ÂN SAYFASI: 560 (TAHRİM: 8 – 12) ⮞ 456

29. CÜZ 459
(MÜLK SÛRESİ) 459
⮜ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 561 ⮞ 459
⮜ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 562 (MÜLK: 13 – 26) ⮞ 462
⮜ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 563 (MÜLK: 27 – 30) ⮞ 465

(KALEM SÛRESİ) 465
⮜ CÜZ: 16, KUR'ÂN SAYFASI: 563- 565 ⮞ 465
⮜ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 564 (KALEM: 15- 42) ⮞ 468

≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 565 (KALEM : 43 – 52) ➢ 470

(HAKKA SÛRESİ) 472
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 565 - 567 ➢ 472
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 566 (HAKKA : 9 – 34) ➢ 474

(MEÂRİC SÛRESİ) 478
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 567-569 ➢ 478
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 568 (MEÂRİC : 11 – 39) ➢ 480
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 569 (MEARİC : 40 – 44) ➢ 483

(NÛH SÛRESİ) 483
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 569 ➢ 483
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 570 (NUH : 11 – 28) ➢ 486

(CİN SÛRESİ) 489
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 571 ➢ 489
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 572 (CİN : 14 – 28) ➢ 492

(MÜZZEMMİL SÛRESİ) 495
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 573 ➢ 495
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 574 (MÜZZEMMİL: 20) ➢ 498

(MÜDDESSİR SÛRESİ) 499
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 574-576 ➢ 499
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 575 (MÜDDESSİR : 18 – 47) ➢ 501
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 576 (MÜDDESSİR: 48 – 56) ➢ 504

(KIYÂMET SÛRESİ) 504
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 576 - 577 ➢ 504
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 577 (KIYÂME: 20 – 40) ➢ 507

(İNSAN SÛRESİ) 508
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 577-579 ➢ 508
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 578 (İNSAN: 6 – 25) ➢ 510
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 579 (İNSAN: 26- 31 /MÜRSELAT: 1 – 19) ➢ 513

(MÜRSELÂT SÛRESİ) 513
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 579- 580 ➢ 513
≺ CÜZ: 29, KUR'ÂN SAYFASI: 580 (MÜRSELAT: 20 – 50) ➢ 515

30. CÜZ 519
(NEBE SÛRESİ) 519
≺ CÜZ: 30, KUR'AN SAYFASI: 581 – 582 ➢ 519
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 582 (NEBE: 31 – 40) ➢ 521

(NÂZİÂT SÛRESİ) 523
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 582 - 583 ➢ 523
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 583 (NÂZİAT 15 – 46) ➢ 525

(ABESE SÛRESİ) 528
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 584 ➢ 528
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 585 (ABESE 34 – 42) ➢ 531

(TEKVİR SÛRESİ) 531
KUR'AN SAYFASI: 585 – 586 531
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 586 (TEKVİR 21 – 42) ➢ 534

(İNFİTÂR SÛRESİ) 534
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 586 ➢ 534

(MUTAFFİFÎN SÛRESİ) 537
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 587 – 588 ➢ 537
≺ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 588 (MUTAFFİFÎN 27 – 36) ➢ 540

(İNŞİKAK SÛRESİ) 541
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 588 ⮞ 541
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 589 (İNŞİKÂK 14 – 25 / BURÛC 1 – 11) ⮞ 543

(BURÛC SÛRESİ) 544
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 589 ⮞ 544
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 590 (BURÛC 12 – 22) ⮞ 546

(TÂRIK SÛRESİ) 546
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 590 ⮞ 546

(A'LÂ SÛRESİ) 549
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 591 ⮞ 549

(GÂŞİYE SÛRESİ) 550
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 591 ⮞ 550
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 592 (GÂŞİYE 12 – 25) ⮞ 552

(FECR SÛRESİ) 553
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 592 ⮞ 553
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 593 (FECR 15 – 30) ⮞ 555

(BELED SÛRESİ) 556
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 593 ⮞ 556
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 594 (BELED 8 – 20 / ŞEMS 1- 15) ⮞ 558

(ŞEMS SÛRESİ) 558
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 594 ⮞ 558

(LEYL SÛRESİ) 561
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 595 ⮞ 561

(DUHÂ SÛRESİ) 562
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 595 ⮞ 562
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 (DUHÂ 4 – 11 / İNŞİRAH 1- 8) ⮞ 564

(İNŞİRÂH SÛRESİ) 564
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 ⮞ 564

(TÎN SÛRESİ) 565
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 596 ⮞ 565
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 597 (TÎN 6 – 8 / ALAK 1- 19) ⮞ 567

(ALÂK SÛRESİ) 567
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 597 ⮞ 567

(KADİR SÛRESİ) 570
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 598 ⮞ 570

(BEYYİNE SÛRESİ) 570
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 598 ⮞ 570

(ZİLZÂL SÛRESİ) 573
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 599 ⮞ 573

(ÂDİYÂT SÛRESİ) 573
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 599 ⮞ 573

(KÂRİA SÛRESİ) 576
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 600 ⮞ 576

(TEKÂSÜR SÛRESİ) 577
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 600 ⮞ 577

(ASR SÛRESİ) 579
⮜ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ⮞ 579

(HÜMEZE SÛRESİ) 579
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ⋗ 579

(FİL SÛRESİ) 580
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 601 ⋗ 580

(KUREYŞ SÛRESİ) 582
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ⋗ 582

(MÂÛN SÛRESİ) 582
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ⋗ 582

(KEVSER SÛRESİ) 583
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 602 ⋗ 583

(KÂFİRÛN SÛRESİ) 585
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 603 ⋗ 585

(NASR SÛRESİ) 585
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 603 ⋗ 585

(TEBBET SÛRESİ) 586
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 603 ⋗ 586

(İHLÂS SÛRESİ) 588
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ⋗ 588

(FELÂK SÛRESİ) 588
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ⋗ 588

(NÂS SÛRESİ) 589
⋖ CÜZ: 30, KUR'ÂN SAYFASI: 604 ⋗ 589